Kocka András

K
tovább

A KÁRPÁTALJAI
KÉPZŐMŰVÉSZEK
EGYESÜLETÉNEK

KÉPKIÁLLÍTÁSA

U N G V Á R,
1939 DECEMBER 16.
1940. JANUÁR 8.-IG.

A KÁRPÁTALJAI
KÉPZŐMŰVÉSZEK
EGYESÜLETÉNEK

KÉPKIÁLLÍTÁSA

UNGVÁR,
1939. DECEMBER 16.
1940. JANUÁR 8.-16.

KÁRPÁTALJAI KÉPZŐMŰVÉSZEK EGYESÜLETE

Elnök: *Erdélyi Béla*
Alelnök: *Endrédi György*
Titkár: *Koczka András*

VÁLASZTMÁNY:

Apáti-Abkarovics Béla — Manajló Tivadar
Dobos András — Hrz. Erdélyi János
Soltész Zoltán

BIRÁLÓ BIZOTTSÁG:

Apáti-Abkarovics Béla — Boksay József
Erdélyi Béla

ELŐSZÓ

Ez a kis föld, amely oly sokat szerepelt az utóbbi világesemények középpontjában, a maga életével népi szokásaival gazdasági, szociális problémájával, — földrajzi elhelyezésével és romantikus természeti szépségeivel: egyedülálló.

Bámulatos az a gazdag vitalitás, amit ez a szegény ruszinföld a maga négyzetreemelt akarásával nyújt.

Egyesületi életünk 1931-ben kezdődött. — Ifjú egyesületünk olyan értékeket termelt ki ez évtized alatt, melyeknek speciális kárpátaljai jellegére a modern művészvilág is felfigyelt. Van valami közvetlen emberibb természetesség a mi életünkben, ami közelebb hozott bennünket művészeket a természethez és még közelebb az emberhez. Sorozatos műtörténelmi előadásainkkal lelki szükségletté neveltük a művészetet; és a giccset rendőrileg letiltottuk. A modern lakás-, a modern interieur-, a sikokba leegyszerüsített architekturában és miliőben anakronizmus volna egy elavult irány. Megtörtük a conservativizmus jegét és

merem állítani, hogy a síkok, a formák és vonalak leegyszerüsítésével sikerült európai nivóra helyeznünk a nemesen leegyszerüsített képirást. Ez a hitvallásunk két évtizedes európai mult; Budapest, München, Párizs, Róma studiuma árán lett határozott meggyőződésünk. Hiszem azt, hogy e bemutatkozás leszögezése annak, hogy *e végvárakon a művészek erős védőbástyái leszünk.*

A kárpátaljai és az anyaországi képzőművészek kassai együttes kiállítása örömteljes férfias kézszorítást jelent a magyar művészetnek húsz év utáni együttes elindulásában. A retrospektió kétségtelenül kétféle irányt jelent. A magyar művészet Mekkája 1918—1938-ig: Róma; mi: Kárpátaljaiak ez idő alatt München és Páris emlőin táplálkoztunk.

A magyar művészet kassai kiállítása fátyolozottan, szenvedéstelien, a régi traditió irányait követi. Mintha gátlással, szordinón szólna az ujabb meglátások kivetítése. Szükebb földünk művészei — az összes lapok kritikája szerint — több ozont hoztak a hegyvidék frisseségéből. Hollósynak técsői elindulását mi Barbizonon túl Párizson át valljuk. A természet nemesebb formáját egyéni seizmográfon egyszerüsítjük le.

Bár a művészet sokféle „izmusa" iránymögöttiséget jelent, mégis valljuk: a „mát". A művész teremtsen és ne utánozzon tradíciókat akkor, amikor Anatole France szerint is lelkünkben végtelen sok világ van". És miként a modern architektura is a sallangoktól mentesen lesz csupán újjá és maivá a régi tégla hogyan elhelyezése" által, úgy kell a művészetnek is a régi vonal és forma alkalmazásával — újnak, mainak lennie! Az új, nemes, keresetlen egyszerüségre való törekvés az, ami bennünket a Kárpátok ormáról imperativusként: Ady szerint „Illés szekere felé kerget". Teremteni, alkotni, emberhez mint nemes lélek „emberimódon" szólni és innen a hegyek aljáról és a Kárpátok csúcsáról az Úristen közelségéből a nagy magyar összeölelkezésben egybeforrni: célunk.

Ennek jegyében dolgozik és mutatkozik be ez alkalommal a törhetetlen Kárpátaljai művészgárda.

Ungvár, 1939. december 16.

ERDÉLYI BÉLA
a Kárpátaljai Képzőművészek Egyesületének elnöke.

A KIÁLLÍTÁSON RÉSZTVEVŐ MŰVÉSZEK ALKOTÁSAI:

Apáti-Abkarovics Béla, Zajgó

1. Vízi malom, temp. . . . . 100·— P
2. Vásár Munkácson, temp. . . . 100·— „

Beregi Sámuel, Munkács

3. Interieur, olajf. . . . . 400·— „
4. Ruszin, olajf. . . . . 300·— „

Boksay József, Ungvár

5. Uzsoki malom, olajf. . . . . 250·— „
6. Ung, olajf. . . . . 500·— „
7. Uzsok, olajf. . . . . 300·— „
8. Csendélet, olajf. . . . . 250·— „
9. Kereszt megtalálása . . . . mgt.

Boreczky Béla, Nagybocskó

10. Táncoló ruszinok, olajf. . . . —·— „
11. Naplemente, olajf. . . . . —·— „
12. Hajasdi táj, olajf. . . . . —·— „

Dobos Endre, Munkács

13. Ősz, olajf. . . . . 150·— p
14. Viznice, olajf. . . . . 150·— „
15. Szélesiő télen, olajf. . . . . 150·— „

Dvan, Munkács

16. Uzsoki táj, olajf. . . . . 400·— „
17. Hajasdi táj, olajf. . . . . 400·— „
18. Uzsoki templom, olajf. . . . 400· „

Endrédy György, Ungvár

19. Ruszin lány, akv. . . . . 150·— „
20. Tájkép, olajf. . . . . mgt.
21. Önarckép, akv. . . . . mgt.
22. Kőfaragó udvara, akv. . . . 200·— „
23. Ablakom alatt, akv. . . . . 300·— „
24. Virágzó fa, temp. . . . . 250·— „
25. Vizhordó, temp. . . . . 200·— „
26. Tájkép, olajf. . . . . 300·— „
27. Uzsok, olajf. . . . . 300·— „
28. Gondolkodó, temp. . . . . 300·— „
29. Ruszin asszony, rajz . . . . 200·— „
30. Szénagyűjtés, rajz . . . . 200·— „

31. Szegény ruszin, rajz . . . . 200·— P
32. Táj, rajz . . . . . 200·— „
33. Önarckép, rajz . . . . . mgt.

Erdélyi Béla, Ungvár

34. Kárpátalja, olajf. . . . . 500·— „
35. Kiesvölgy, olajf. . . . . 500·— „
36. Ungvár látképe, olajf. . . . 2.000·— „
37. Ősz, olajf. . . . . 300·— „
38. Lovak, olajf. . . . . 300·— „
39. La Creuse, olajf. . . . . 300·— „
40. Kőrösmező, olajf. . . . . 500·— „
41. Tisza Rahónál, olajf. . . . . 700·— „
42. Dr. Ajkayné arcképe, olajf. . . mgt.
43. Portré, olajf. . . . . mgt.
44. Fehér ló, olajf. . . . . 200·— „
45. Uzsoki táj, olajf. . . . . 200·— „
46. Házsor, olajf. . . . . 200·— „
47. Gargilesse, olajf. . . . . 200·— „
48. Hajasdi hid, olajf. . . . . 200.— „
49. Csendélet, olajf. . . . . 300·— „
50. Uzsoki völgy, olajf. . . . . 300·— „
51. Ruszin lányok, olajf. . . . 300·— „

52. Podhering, olajf. . . . . 300·— P
53. Naplemente, olajf. . . . . 200·— „
54. Tisza, olajf. . . . . 200·— „

Grabovszky Emil, Ungvár

55. Latorcavölgyi részlet, olajf. . . mgt.

Gottliebné-Blum Margit, Ungvár

56. Háztetők, olajf. . . . . 350·— „
57. Csendélet, olajf. . . . . 150·— „
58. Talmudista gyerek, olajf. . . 200·— „
59. Temető a hegyoldalon, olajf. . 200·— „

Hrz. Erdélyi János, Munkács

60. Kárpátok, olajf. . . . . 300·— „
61. Egy pohár víz, olajf. . . . 300· „
62. Latorca, olajf. . . . . 400·— „

Koczka András, Ungvár

63. Tihai táj, olajf. . . . . 300·— „
64. Hajasdi táj, olajf. . . . . 300·— „
65. Uzsoki nyár, olajf. . . . . 200·— „

66. Huculok, olajf. . . . . 500·— P
67. Orgonák, olajf. . . . . 100·— „
68. Virágok, olajf. . . . . 100·— „
69. Csendélet, olajf. . . . . 200·— „
70. Ruszin lányok, olajf. . . . . 300·— „
71. Uzsoki lányok, olajf. . . . . 300·— „
72. Anjcja, olajf. . . . . 200·— „
73. Téli táj, olajf. . . . . 100·— „
74. Házak, olajf. . . . . 100·— „
75. Uzsoki templom, olajf. . . . 200·— „
76. Koldus, olajf. . . . . 150·— „

Kontratovics Ernő, Hajasd

77. Falurész, olajf. . . . . 150·— „
78. Uzsoki hegyek, olajf. . . . 150.— „
79. Őszi táj, olajf. . . . . 60·— „
80. Őszi színek, olajf. . . . . 200·— „

Manajló Tivadar, Ungvár

81. Pop Iván, akv. . . . . 200·— „
82. Vasárnap délután, akv. . . . 200·— „
83. Hucul leány, akv. . . . . 500·— „
84. Csendélet, temp. . . . . 150·— „

85. Báránykák, temp. . . . . 300·— P
86. Lakodalom, temp. . . . . 200·— „
87. Templom előtt, temp. . . . 500·— „
88. Kaktuszok, akv. . . . . 150·— „
89. Menyecske, akv. . . . . 300·— „
90. Hucul pásztor, temp. . . . 200·— „
91. Hucul legény, akv. . . . . 200·— „
92. Ősz a Verchovinán, temp. . . 200·— „

Péter Imre, Ungvár

93. Csorbadomb, olajf. . . . . 120·— „
94. Jegenyék, olajf. . . . . 180·— „
95. Szomoruság völgye, olajf. . . 200·— „
96. Akt, olajf. . . . . 250·— „
97. Verchovinai táj, olajf. . . . 80·— „
98. Cigányleány, olajf. . . . . 70·— „

Platthy Görgy, Monor

99. Romok, past. . . . . 100·— „
100. Bükkfa, past. . . . . 150·— „
101. Ősz, past. . . . . 200·— „

Sárkány Jolán, Ungvár

102. Önarckép, olajf. . . . . mgt.

103. P. Jucika arcképe, olajf. . . .	mgt.	
104. Tengerpart. olajf.	150·—	P

Soltész Zoltán, Nagyszőllős

105. Uzsoki táj, olajf.	400·—	„
106. Száldobosi fatemplom, olajf. .	70·—	„
107. Toronyai fatemplom, olajf. . .	300·—	„

Ungvári-Rosenberg Miklós, Ungvár

108. Ruszin bölcső, olajf.	200·—	„
109. Ruszin gyermekek, olajf. . .	200·—	„
110. Fonó asszonyok, olajf. . . .	200·—	„
111. Verecke, olajf.	200·—	„
112. Ruszin fiu, olajf.	100·—	„
113. Öregasszony, olajf.	100·—	„

A vásárlások közvetítését az egyesület titkára végzi.

Az egyesület címe: Ungvár, Csendes u. 3.

FÖLDESI, UNGVÁR

35 Jul 18

pád vegyészmérnök, Kecskemét, László K.-u. 18. — *Rejtő* Rezső gépészmérnök, Bpest, V, Falk Miksa-u. 3. — *Rékai* Béla mérnök, Bpest, IV, Váci-u. 83. — *Riva* József építészmérnök, Bpest, II, Pala-u. 7. — *Salgó* Nándor mérnök, Bpest, IX, Üllői-út 55. — *Sarudy* Béla vegyészmérnök, Bpest, IX, Mester-u. 33—35. — *Saurer* László gépészmérnök, Soroksár, Grassalkovich-u. 159. — *Sellő* Miksa gépészmérnök, Bpest, VII, István-út 20. — *Simon* Ferenc gépészmérnök, Bpest, I, Verpeléti-út 24. — *Simó* Endre gépészmérnök, Bpest, V, Váci-út 34. — *Sissovics* József gépészmérnök, Bpest, X, Kerepesi-út 15. — *Szabó* Viktor gépészmérnök, Bpest, II, Csalogány-u. 50. — *Szalay* István mérnök, Bpest, VII, Bosnyák-u. 16/a. — *Szokoll* Aurél építészmérnök, Bpest, VII, Akácfa-u. 38. — *Tarnai* Ferenc gépészmérnök, Magyaróvár, Tölténygyár. — *Tauszig* Miklós építészmérnök, Bpest, VI, Bajza-u. 4. — *Thiering* Richard gépészmérnök, Bpest, V, Sziget-u. 26. — *Thurner* Béla vegyészmérnök, Bpest, I, Budafoki-út 5. — *Thomaschek* Zoltán vegyészmérnök, Bpest, VII, Szövetség-u. 28. — *Tóth* Géza mérnök, Pápa, Jókai Mór-u. 66. — *Töry* Tibor gépészmérnök, Bpest, IV, Harisköz 4. — *Vörös* Géza mérnök, VII, Nefelejts-u. 17. — *Wenczler* Lajos gépészmérnök, Bpest, V, Nádor-u. 19. — *Wittenbarth* Győző gépészmérnök, Bpest, VII, István-út 67. — *Zawadowski* Fedor gépészmérnök, Bpest, V, Sziget-u. 26.

b) 1927. évi december hó 27-től:

Bihari Pál mérnök, Bpest, Eötvös-u. 24. — *Böhm* László mérnök, Keszthely, Erzsébet királyné-u. 13. — *Chladek* Antal gépészmérnök, Bpest, Attila-u. 67. — *Csató* Lajos gépészmérnök, Bpest, Akácfa-u. 30. — *Demény* Samu gépészmérnök, Bpest, Vilmos császár-út 34. — *Egressi* Zoltán gépészmérnök, Bpest, Üllői-út 31. — *Ehrlich* János mérnök, Bpest, Fehérvári-út 21. — *Fodor* István mérnök, Bpest, Révész-u. 9. — *Füszter* Ferenc gépészmérnök, Bpest, Rádai-u. 16. — *Gras* Győző Viktor gépészmérnök, Bpest, Szemlőhegy-u. 4/b. — *Hegedüs* Miklós gépészmérnök, Újpest, Váci-út 77. — *Kalmár* László gépészmérnök, Bpest, Rákóczi-út 44. — *Köröskényi* Jenő mérnök, Jászberény. — *Lehrner* Ödön mérnök, Bpest, Simor-u. 43. — *Lugossy* Géza gépészmérnök, Bpest, Baross-u. 30. — *Mészáros* Dezső gépészmérnök, Bpest, Márton-u. 35. — *Nádor* Pál gépészmérnök, Bpest, Ipar-u. 13. — *Neumann* Ferenc gépészmérnök, Bpest, Múzeum-körút 27. — *Pachl* Jenő gépészmérnök, Bpest, Kálvária-tér 18. — *Paulovits* Viktor gépészmérnök, Bpest, br. Lipthay-u. 3. — *Pokorny* Ödön gépészmérnök, Budatétény, Jókai-u. 24. — *Sinai* Leó gépészmérnök, Bpest, gróf Zichy Jenő-u. 19. — *Szekeres* Richard gépészmérnök, Magyaróvár, Vadásztölténygyár. — *Székely* Jenő mérnök, Bpest, József-körút 10—12. — *Szigethy* Gyula gépészmérnök, Újpest, Kazinczy-u. 7. — *Tóth* Zsigmond mérnök, Bpest, Váci-u. 45. — *Unger* Károly gépészmérnök, Bpest, Újlaki-rakpart 44. — *Wahlner* Aladár gépészmérnök, Salgótarján, Bányatelep. — *Wirkmann* Ödön mérnök, Bpest, Kövér Lajos-u. 13/b. — *Zaharia* Miklós mérnök, Soroksár, Ferencz József-tér 1.

c) 1927. évi december hó 29-től:

Kanics Miklós építészmérnök, Bpest.

Hirdetés tagfelvételről. A Budapesti Mérnöki Kamara választmánya 1927. évi november hó 18-án tartott ülésében az alábbi kérelmezőt a Kamara tagjai sorába felvette:

Váradi Mózes Manó, sz. 1866, okl. mérnök, Szombathely, Szelestei-u. 3.

A felvételről szóló értesítés 1928. évi január hó 2-án kifüggesztetett. *Nevezett felvétele ellen* a Mérnöki Rendtartás 9. §-a értelmében a kifüggesztéstől számított 30 nap alatt, tehát 1928. évi február hó 1-én déli 12 óráig *a Kamara bármely tagja élhet fellebbezéssel a Mérnöki Tanácshoz.* A fellebbezés kellően felbélyegezve a Kamaránál nyujtandó be, annak címére küldendő.

Hirdetés tagfelvételről. A Budapesti Mérnöki Kamara választmánya 1927. évi december hó 30-án tartott ülésében az alább felsorolt kérelmezőket a Kamara tagjai sorába felvette:

Becker Alajos, sz. 1897, okl. mérnök, Szombathely, Horváth Boldizsár-tér 18. — *Benedict* János, sz. 1897, okl. mérnök, Kispest, Villam-u. 5. — *Bognár* Bertalan, sz. 1890, okl. mérnök, Sopron, Csengery-u. 38. — *Hajnaly* Ödön, sz. 1897, okl. mérnök, Bpest, Teréz-körút 21. — Ifj. *Haty* Kálmán, sz. 1897, okl. mérnök, Debrecen, Nyomtató-u. 3. — *Kádár* Antal, sz. 1890, okl. mérnök, Cegléd, gr. Károlyi Gábor-u. 9. — *Konkolyi* Jenő, sz. 1900, okl. mérnök, Bpest, VI, Lehel-u. 16. — Ifj. *Kováts* István, sz. 1900, okl. mérnök, Gödöllő, Kossuth L.-u. 65. — *Lupkovics* Brunó, sz. 1896, okl. mérnök, Fülöpszállás. — *Marton* Imre, sz. 1897, okl. mérnök, Celldömölk, osztálymérnökség. — *Csécsi Nagy* László, sz. 1899, okl. mérnök, Miskolc, Széchenyi-u. 58. — *Pap* István, sz. 1889, okl. mérnök, Bpest, Verpeléti-út 8. — *Schäfer* Armin, sz. 1878, okl. mérnök, Bpest, Vilmos császár-út 63. — *Sipos* Sándor, sz. 1885, okl. mérnök, Kispest, Eggert-u. 76. — *Steiner* Elemér, sz. 1880, okl. mérnök, Hatvan. — *Steiner* Pál, sz. 1887, okl. mérnök, Bpest, Szabadság-tér 2. — *Strasser* József, sz. 1897, okl. mérnök, Bpest, Sziget-u. 38. — *Szamecz* Miklós, sz. 1899, okl. mérnök, Vörösberény, gyártelep. — *Törs* József, sz. 1876, okl. mérnök, Bpest, Szilágyi-u. 3. — *Babos* Károly, sz. 1870, kataszt. mérnök, Debrecen. — *Friedsam* Vilmos, sz. 1884, kataszt. mérnök, Szombathely, Kisfaludy-u. 23. — *Kovács* József, sz. 1882, kataszt. mérnök, Szombathely, Frigyes fhg-u. 29. — *Kun* Gyula, sz. 1867, kataszt. mérnök, Bpest, Batthyány-u. 67—69. — *Lévai* Sándor, sz. 1889, kataszt. mérnök, Szombathely, Székely F.-u. 20. — *Majoros* Richard, sz. 1883, kataszt. mérnök, Debrecen, Eötvös-u. 23. — *Michel* Imre, sz. 1892, kataszt. mérnök, Szombathely, Gyár-u. 27. — *Varga* István, sz. 1885, kataszt. mérnök, Szombathely, Vörösmarty-u. 46. — *Bruszt* József, sz. 1897, okl. gépészmérnök, Baja, Attila-u. 6. — *Elek* István, sz. 1902, okl. gépészmérnök, Bpest, Benczur-u. 26. — *Kelemen* István, sz. 1887, okl. gépészmérnök, Somosköújfalu. — *Klein* Ferenc, sz. 1892, okl. gépészmérnök, Bpest, Károly király-út 16. — *König* József, sz. 1899, okl. gépészmérnök, Budafok, Tóth József-u. 3. — *Kürtössy* László, sz. 1892, okl. gépészmérnök, Budapest, Kossuth L.-u. 3. — *Lukáts* Pál, sz. 1900, okl. gépészmérnök, Bpest, Asztalos Sándor-u. 14. — *Magasházy* Béla, sz. 1899, okl. gépészmérnök, Bpest, Mester-u. 33—35. — kaáli *Nagy* László, sz. 1895, okl. gépészmérnök, Siófok, Káptalan-fenyves. — erzsébetvárosi *Papp* János, sz. 1862, okl. gépészmérnök, Bpest, Kmetty-u. 15. — *Pell* József, sz. 1887, okl. gépészmérnök, Bpest, Újlaki-rakpart 30. — *Schrinner* Kálmán, sz. 1894, okl. gépészmérnök, Bpest, Üllői-út 69. — *Szathmáry* Sándor, sz. 1897, okl. gépészmérnök, Bpest, Óriás-u. 6—8. — *Vozáry* Pál, sz. 1887, okl. gépészmérnök, Bpest, Horthy Miklós-út 84. — *Faragó* Sándor, sz. 1891, okl. építész, Bpest, Margit-körút 44. — *Kis* Albert, sz. 1894, okl. építészmérnök, Bpest, Nagyfuvaros-u. 12. — *Kruspach* László, sz. 1895, okl. építészmérnök, Bpest, Horthy M.-út 144. — *Magyari* Nándor, sz. 1891, okl. építészmérnök, Szeged, Pillich Kálmán-utca. — *Bihary* Károly, sz. 1899, okl. vegyészmérnök, Bpest, József-körút 56. — *Gubányi* Emil, sz. 1898, okl. vegyészmérnök, Bpest, Debrői-út 15. — *Jankó* Dénes, sz. 1900, okl. vegyészmérnök, Bpest, Mészáros-u. 18. — *Stachó* Olivér, sz. 1895, okl. vegyészmérnök, Győr, Fehérvári-út 3. — *Weiner* Marcel, sz. 1895, okl. vegyészmérnök, Újpest, Dessewffy-u. 14. — *Weissmahr* Béla, sz. 1901, okl. vegyészmérnök, Bpest, Buday László-u. 4.

A felvételről szóló értesítés 1927. évi december hó 31-én kifüggesztetett. *Nevezettek felvétele ellen* a Mérnöki Rendtartás 9. §-a értelmében a kifüggesztéstől számított 30 nap alatt, tehát 1928. évi január hó 30-án déli 12 óráig *a Kamara bármely tagja élhet fellebbezéssel a Mérnöki Tanácshoz.* A fellebbezés kellően felbélyegezve a Kamaránál nyujtandó be, annak címére küldendő.

Elhalálozott tagok. A Mérnöki Rendtartás 12. §-a harmadik bekezdésének megfelelően hivatalos jelentések alapján a Kamara tagjai sorából töröltettek: *Ebner* Sándor mérnök, kisvárdai lakos, 1927 december 10-i, *Farkas* Mór mérnök, csongrádi lakos, 1927 szeptember 16-i, *Molnár* Gyula vegyészmérnök, nyiregyházai lakos, 1927 november 4-i, *Varga* Kálmán mérnök, esztergomi lakos, 1927 december 7-i, *Vlaszaty* Ödön erdőmérnök, székesfehérvári lakos, 1927 december 3-i hatállyal.

A Kamarából kilépő tagok. A Kamara választmánya saját kérelmük, illetőleg önkéntes kilépésük folytán *Elek* István erdőmérnök, egri lakos, *Havas* Sándor építészmérnök, budapesti lakos, *Keszthelyi* Gyula bányamérnök, zagyvanánafalvai lakos, *Murai* Vilmos gépészmérnök, bpesti lakos, *Oláh* Miklós bányamérnök, nemtii lakos, *Urbánszky* István erdőmérnök, budapesti lakos kamarai tagok törlését 1927 december 30-i hatállyal elrendelte.

Budapesti Mérnöki Kamara
2/1928. sz.

Figyelmeztetés.

A Budapesti Mérnöki Kamara felhívja az érdekeltek figyelmét, hogy a Kamarához intézett bélyegköteles beadványaikon el ne mulasszák a szabályos bélyegilletéket leróni, mert a Kamara irodája a hiányosan felbélyegezett bélyegköteles beadványokról leletet vesz fel s azt szabályszerű eljárás végett (a le nem rótt bélyegilleték többszörösét tevő bírságolás) az illetékes m. kir. pénzügyi hatósághoz küldi.

Budapest, 1928. évi január hó 2-án.

Thoma s. k., titkár.

A Kamara postatakarékpénztári cheque-számlájának száma: 28.844.

A Kamara telefonszáma: József 382—85.

seltette, sok és jelentőségteljes ügyet tárgyalt. A közgyűlésen *Zipernovszky Ferenc* szövetségi igazgató részletesen beszámolt a szövetség elmult évi működéséről, a hazai energiagazdaság, a villamos művek jövedelmezőségéről, építési tevékenységéről és a várható fejlődésről.

Az elmult esztendő, a hazai közüzemű villamos művek szempontjából tekintve, általános fejlődést hozott, amennyiben a háborút követő szürke évekre jellemző stagnálás megszűnvén, helyébe az alkotó munka lépett. Felette örvendetes, hogy a villamosítás ügye iránt végre nálunk is, mind a közigazgatási tényezők, mind a nagyközönség széles rétegei élénk érdeklődést tanusítanak. Sokat köszönhetünk e tekintetben *Herrmann Miksa kereskedelemügyi miniszternek*, aki nagy lelkesedéssel és erős elhatározással vette kezébe a hazai villamos művek energiagazdálkodása fejlesztésének ügyét.

Zipernovszky igazgató beszámolójában kiemelte, hogy a hazai villamos művek gazdasági helyzete az elmult évben határozottan javult, ami egyrészt a fogyasztás természetszerű emelkedésében, másrészt az erőtelepek műszaki berendezéseinek tökéletesítésében találja magyarázatát. Villamos műveink építési tevékenysége 1924-ben volt a legkisebb, amidőn csupán 284 *km* új vezeték létesült. Ezzel szemben 1925-ben 511, 1926-ban 1214 *km*-t tett ki az újonnan épített vezetékek hossza. A növekedés tehát valóban rohamos és a következő évek során is legszebb reményekre jogosító.

A villamos áram átlagos egységárának irányzata csökkenő és a világítási célokra fogyasztott áram egységára már csak kevéssel haladja meg a békeparitást, amelyet valószínűleg rövidesen el fog érni. A motorikus egységárak átlagos értékének csökkenése az elmult év folyamán 17%-ot tett ki.

Közelről érintik a villamos műveket az ipari racionalizálás kérdései is, amennyiben ezeket fokozott mértékben serkenti saját termelésük gazdaságosabbá tételére. A termelés racionalizálásának egyik tényezője az emberi munkaerőnek a lehetőség végső határáig gépekkel való pótlása és gazdaságtalanul működő gyári kalórikus törpetelepek megszüntetése, ami legtöbb esetben a közüzemű villamos művektől való gazdaságosabb energiabeszerzéshez vezet. A racionalizálás továbbá szükségszerűen magával hozza termelő üzemekben a villamos világítás minőségi és mennyiségi javulását, valamint az elektromotorok fokozottabb használatát. A szövetség elmult évi munkásságából különösen kiemelendő a világítástechnikai állomás létesítése, amely ez év őszén kezdte meg működését s most szervezetét az ország egész területére kiépíti. A szövetség a következő évben felveszi munkarendjébe a villamosság mezőgazdasági fokozottabb használatának propagálását és ennek előmozdítása érdekében országos mozgalmat indít. A közgyűlés az igazgatói jelentést nagy tetszéssel fogadta és a folytatólagos tárgyalások során elhatározta, hogy *Herrmann Miksa kereskedelemügyi minisztertől* a villamos vezetékúti jogról szóló novella mielőbbi parlamenti beterjesztését fogja kérni.

A közgyűlés résztvevői megtekintették a szövetség által létesített világítástechnikai állomást, továbbá meglátogatták a Láng-féle gyárat, ahol Tirscher László igazgató tartott előadást a modern gőzturbinákról és Diesel-motorokról. Végeredményben villamos műveink ezévi összejövetele minden tekintetben kitűnően sikerült és a kongresszus értékes eredményekkel zárult.

A Budapesti Mérnöki Kamara közleményei.

A kamarai ügyrend. A kereskedelemügyi miniszter úr a Budapesti Mérnöki Kamara ügyrendjét az igazságügyminiszter úrral egyetértőleg jóváhagyta. Az ügyrend a Budapesti Közlöny 1927. évi 288. számában kihirdettetett. Ezzel a Kamara az ügyek ideiglenes intézéséről (II. sz. végrehajtási utasítás 2. §) az ügyrendben megállapított végleges rendre tér át. Az ügyrendet a Kamara kinyomatja és minden tagjának egy példányban hivatalból megküldi. Ezenkívül az ügyrend a Kamara irodájában példányonkint 2 pengőért beszerezhető.

A mérnökhelyettesek fegyelmi szabályzata. A kereskedelemügyi miniszter úr a mérnökhelyettesek fegyelmi szabályzatát jóváhagyta s az a Budapesti Közlöny 1927. évi 288. számában megjelent. E szabályzatot a Kamara kinyomatja s a Kamara tagjainak, valamint a bejegyzett mérnökhelyetteseknek is egy példányban — a kamarai ügyrenddel együtt — hivatalból megküldi. Egyébként a szabályzat a Kamara irodájában 8 fillérért beszerezhető.

A Mérnöki Kamara választmányának 84. üléséből. A választmány 1927 december 30-án tartott ülésében tudomásul vette, hogy a kereskedelemügyi miniszter úr a mérnökhelyettesek fegyelmi szabályzatát jóváhagyta, továbbá, hogy a miniszter úr a Kamarát, kérelmére az Országos Gazdaságstatisztikai és Konjunktúrakutató Bizottságban képviselettel bíró közgazdasági jellegű testületek sorába felvette és a bizottság tagjává *Zorkóczy* Samu kamarai alelnököt kinevezte, végül, hogy a miniszter úr körrendelettel megszüntette azt, hogy az útépítési vállalati versenytárgyalásokat ma kőbánya megnevezésével írják ki, amelynek anyaga elsősorban fog tekintetbevétetni, másrészt, hogy a versenytárgyalásban olyan nyilatkozat bemutatását írják elő, mely szerint a kőanyagot szállító kőbánya felelősséget vállal a kőanyag határidőn belüli leszállítására nézve.

Egyebekben a választmány tagmozgalmi, fegyelmi, kihágási és folyóügyeket tárgyalt.

A Kamara új tagjai. A Budapesti Mérnöki Kamara választmánya által felvett alábbi tagokra a törvényes határidő alatt fellebbezés nem adatván be, ezek felvétele jogerőre emelkedett. Új tagok tehát

a) 1927. évi december hó 19-től:

Abszolon Ferenc vegyészmérnök, Bpest, III, Óbudai gázgyár. — *Albert* János vegyészmérnök, Bpest, VII, Wesselényi-utca 16. — *Andor* György mérnök, Bpest, II, Alvinci-út 10. — *Ascher* Oszkár mérnök, Bpest, V, Lipót-körút 20. — *Back* Sándor gépészmérnök, Bpest, IV, Harisbazár 6. — *Bartha* Lajos erdőmérnök, Perőcsény. — *Berczel* Miklós, mérnök, Balassagyarmat, Madách Imre-u. 6. — *Bereczky* István építészmérnök, VII, Aréna-út 64. — *Berger* Imre vegyészmérnök, Pesterzsébet, Ferenc-u. 11. — *Bergmann* Pál mérnök, Sopron, Lackner-u. 6. — *Borsos* József mérnök, Bpest, V, Klotild-u. 3. — *Cselényi* Zsigmond mérnök, Bpest, VII, Ilka-u. 20. — *Csonka* Béla gépészmérnök, Bpest, I, Orlai-u. 9. — Ifj. *Csonka* János gépészmérnök, Bpest, I, Orlai-u. 9. — *Decsy* János vegyészmérnök, Bpest, IX, Üllői-út 121. — *Ecker* Árpád gépészmérnök, Bpest, V, Berlini-tér 8. — *Erős* Béla gépészmérnök, Bpest, VIII, Rákóczi-tér 6. — *Faul* János gépészmérnök, Bpest, I, Budafoki-út 81. — *Flamm* Samu mérnök, Bpest, VII, Thököly-út 27. — *Fodor* Gusztáv gépészmérnök, Bpest, I, Bors-u. 24. — *Földes* Imre mérnök, Bpest, VIII, Rökk Szilárd-utca 6. — *Földes* Jenő mérnök, Bpest, VIII, Német-u. 11. — *Fügi* Ödön mérnök, Bpest, VI, Csengery-u. 33. — *Gál* Sándor gépészmérnök, Bpest, VI, Lehel-u. 31. — *Gáthy* Béla gépészmérnök, Bpest, II, Hunyady János-út 3. — *Görgényi* Endre gépészmérnök, Bpest, VI, Andrássy-út 98. — Dr. *Görög* Sándor vegyész- és közgazd. mérnök, Bpest, V, Korál-u. 21. — *Grenczer* Béla vegyészmérnök, Bpest, VI, Kmetty-u. 11. — *Grieger* Gyula építészmérnök, Bpest, VII, Vörösmarty-u. 6. — *Guzmics* István gépészmérnök, Bpest, VIII, Baross-u. 32. — *Gyárfás* Antal építészmérnök, Bpest, VI, Felsőerdősor 7. — *György* (aknaszlatinai) István gépészmérnök, Bpest, VII, Aréna-út 64. — *Hajas* István építészmérnök, Bpest, IX, Ferenc-tér 2. — *Hanzély* István gépészmérnök, Bpest, II, Széna-tér 7. — *Hauser* Ferenc építészmérnök, Bpest, IX, Mátyás-u. 20. — *Hegedüs* Gyula vegyészmérnök, Bpest, X, Kőbányai-út 47. — *Heilig* Endre mérnök, Szolnok. — *Herbán* Rezső gépészmérnök, Bpest, VIII, Dobozi-u. 23. — *Himmler* Miksa építészmérnök, Bpest, VII, Huszár-u. 6. — *Hirschfeld* Dénes mérnök, Bpest, VI, Vilmos császár-út 21. — *Hock* Károly mérnök, Bpest, VI, Szondy-u. 98/b. — *Justus* Arthur gépészmérnök, Bpest, V, Csáky-u. 13. — *Kalabay* László mérnök, Bpest, IX, Lónyai-u. 49. — *Karap* Jenő gépészmérnök, Bpest, I, Mészáros-u. 10. — *Kauser* János gépészmérnök, Bpest, VIII, Gyulai Pál-u. 5. — *Kállay* Kálmán gépészmérnök, Bpest, I, Verpeléti-út 8. — *Károlyi* László vegyészmérnök, Bpest, I, Beresényi-u. 10. — *Kiss* Pál bányamérnök, Baglyasalja. — *Koch* Károly építészmérnök, Miskolc, Lévai J.-u. 27. — *Kohn Lajos* vegyészmérnök, Bpest, IX, Kén-u. 8. — *Kovács* Zsigmond erdőmérnök, Makó, Zrinyi-u. 32. — *Kummer* Gyula gépészmérnök, Bpest, I, Társ-u. 8. — *Kun Dávid* mérnök, Tapolca, Szentháromság-tér. — *Kühn* László vegyészmérnök, Bpest, III, Gázgyár. — *Leskó* Béla vaskohómérnök, Felsőgalla. — *Majer* Kornél gépészmérnök, Zalaegerszeg, Villanytelep. — *Makó* Zoltán gépészmérnök, Bpest, IX, Mester-u. 13. — *Martin* János Tamás mérnök, Bpest, VII, Szugló-u. 22. — *Meszéna* Ernő gépészmérnök, Bpest, I, Pauler-u. 16. — *Mottl* János építészmérnök, Bpest, III, Lajos-u. 94. — *Nagy* András építészmérnök, Bpest, IX, Mester-u. 53. — *Nádor* Ede István építészmérnök, Bpest, VII, Ilka-u. 20. — *Papp* János mérnök, Bpest, V, Váci-út 50. — *Páll* Endre Andor gépészmérnök, Bpest, VII, Damjanich-u. 35. — *Petry* Béla gépészmérnök, Bpest, X, Család-u. 56. — *Pichler* János mérnök, Bpest, V, Gróf Tisza István-u. 1. — *Poddani* István építészmérnök, Bpest, I, Kard-u. 3. — *Pósa* Lajos építészmérnök, Bpest, VIII, Vas-u. 3. — *Pretsch* Ernő gépészmérnök, Bpest, II, Hunyadi J.-út 3. — *Pretsch* János építészmérnök, Bpest, II, Hunyadi J.-út 3. — *Ráth* Ár-

KOCH HENRIK

A Károlyi-palota titkaiból

Haynau 1849–1850-ben ide szállásolta be magát, és az egyik dolgozószobában írta alá a halálos ítéleteket

Újraaranyozott, újrafüggönyözött fogadóterem

A könyvtárban a csillár új, a beépített szekrények régiek

FOTÓK: TEKNŐS M

A Magyar Régészeti és Művészettörténeti Társulat legutóbbi ülésén Ridovics Anna és Dávid Ferenc művészettörténész a Károlyi-palota építészettörténeti kutatásainak eredményeit tárta az érdeklődők elé, majd végigkalauzolta a társulat tagjait a közelmúltban felújított épületen. A díszeiket visszakapott termekben a jövőben fogadásokat, koncerteket, irodalmi esteket és kiállításokat rendez a Károlyi-palota Kulturális Központ, a ház nagyobbik részében azonban továbbra is a Petőfi Irodalmi Múzeum marad.

A palota helyén a XVII. századtól kezdve egy kisebb, U alakú barokk ház állt, amely 1768-ban került a Károlyiak tulajdonába, akik északi és déli irányban is bővítették. Mai formáját az épület 1834-ben nyerte el, amikor Koch Henrik bécsi építésszel – a kor egyik legjobb szakemberével – Károlyi György klasszicista stílusban áttervezette. Koch a munkát A. P. Riegltől vette át, akinek elképzeléseivel Károlyi valószínűleg nem volt elégedett. A durvább iparosmunkát a levéltári adatok szerint pesti mesterek végezték, a finomabb szakipari munkákat bécsiek. Az enteriőrök gazdagsága többek közt a falburkolatok változatosságában mutatkozik meg: a selyemtapétától a márványig és a mahagóniig mindent használtak, amit a kor ismert.

Az első emeleti Lotz-teremben az ajtó fölötti faburkolat alatt még találtak például egy meggypiros lyoni selyemtapétadarabot, amelynek alapján Kőszegen újra gyártathatták az egész szobára valót (igaz, viszkózból).

Az emelet egyik Ferenczy István utcai szobájában, az úgynevezett Bártfay-szobában pedig Lajos Fülöp-stílusú, az 1830-as évek második feléből származó, aranyozott papírtapéta felületre bukkantak a falkutatás során, amelyet egy nyitható faliszekrényben, eredeti helyén láthatóvá is tettek. Ebben a teremben fogták el egyébként 1849-ben Batthyány Lajost.

A Koch-féle átépítés idején alakították ki azt az udvar felé néző dolgozószobát, amely később Haynau-szobaként vált ismertté, 1849–1850-ben ugyanis a teljhatalmú megbízott az épületbe szállásolta be magát, s ebben a dolgozószobában írta alá a halálos ítéleteket. A szoba ma is megtalálható a könyvtárhelyiség mellett. A palota természetesen az 1830-as átépítés óta is sokat változott. Az 1880-as években alakították át például azt az emeleti sarokszobát, amely szokatlan, tompa-olajzöld színével és aranyozott neorokokó díszeivel lepte meg a mai művészettörténészeket. (A kis „ékszerdoboz" jól illene szűk körű irodalmi teadélutánokhoz.)

A XX. század elején Károlyi Mihály végeztetett átalakításokat a házban. A palotát azonban 1920-ban az állam kisajátította (büntetésül Károlyi 1918–1919-es szerepéért), a teljes berendezést elárverezték. A harmincas években a magánpalotát nyilvános palotává építették – Dávid Ferenc szerint szakszerűen – a Fővárosi Képtár számára. A háború után, 1957-től a Petőfi Irodalmi Múzeum költözött ide.

Cs. L.

A tavaly befejeződött, többéves felújítás lehetőséget adott a Károlyi-levéltár bútorainak eredeti helyükre való visszaköltöztetésére, s nemsokára talán az eredeti iratanyag is visszakerülhet a régi fiókokba. Az épület a felújítás után Károlyi-palota Kulturális Központ néven szerepel, amely otthont ad elegáns rendezvényeknek (majdan egy kávéháznak is), nagy részének azonban a Petőfi Irodalmi Múzeum marad a lakója, amely most megújult Petőfi-, Jókai-, Márai- és Szabó Lőrinc-kiállítással várja a látogatókat.

A Lotz-terem freskója az 1[9] években került ide, amikor a éppen képtár volt

SZALON

Maszkban is pőrén

Ajánló: Gubás Gabi
színművész

A Mácsai Pál rendezte Edmund Kean című előadást láttam az Új Színház Stúdióban. A mű nagyszabású monodráma, amelynek színpadra vitele különösen kemény feladat. Nagy sokszereplős darabban a csapat tagjai együtt és egymást segítve hozzák létre az előadást; a monodrámában egyetlen ember tölti meg személyiségével és játékával az egész színpadot és a teret. Mindez óriási szakmai tudást igényel, amiért minden elismerés Gálffi Lászlóé. Én a premiert láttam, amely mindig valamivel kosabb, mint a többi előadás, mert ilyenkor az alkotók ekkor szembesülnek először munkájuk eredményével. A katarzis élményét az előadás első nekifutásra nyújtani tudta nekem teljesen elvarázsolt. Számomra a mű tartalma is sokat jelent. A darab a színészsorsról szól, a maga pőreségében mutatva be a hőst, az esendőségét, azt, hogyan a szerepeire készülve belebesül élete problémáival. Hihetetlen nem könnyű este héttől tízig lekötni egy királyt játszani, belebújni a figura bőrébe, utána kibújni belőle – mindehhez a saját személyiségben rejlő erőket kell mozgósítania. Nekem a mű az átváltozóképesség, az átlényegülés képességéről szól, arról, hogy miképpen tudja megjelenni a színész. Úgy is mondhatnám: az alapkérdés a szerepekre vonatkozik, amelyekkel tele van az életünk. Edmund Kean sorsát ily módon bárki magáénak érezheti.

Lejegyezte: Rados Virág

Szerzői est sörrel

Ha az ember kávéházra vágyik – és miért ne vágyna –, nemcsak egyetlen másik emberre kíváncsi. Inkább többek gondolatára, hangulatára, tekintetére. Talán erre gondolt Kőrösi Zoltán író, amikor zenés, irodalmi, mozgóképes kávéházi összejövetellé szervezte mai estjét a Károlyi-palota Kulturális Központban.

A különleges program voltaképpen egy sorozat része, melyet még három szerzői est követ ugyanott: Máté Gáboré, Kányádi Sándoré és Szilágyi Istváné. Kőrösi legutóbbi, Orrocskák című, sajátosan történelmi regényének címét adta a beszélgetésnek, amelyben Váradi Júlia műsorvezető mellett részt vesz Balázs Attila író, Czabán György filmrendező, Grencsó István dzsessz-szaxofonos, Kő Pál szobrász, Pálos György operatőr és Tolnai Ottó irodalmár. Ez persze az est folyamán csak később derül ki, az egész hagyományos szerzői estként indul.

Kőrösi szerint a könyv olvasása intim műfaj, a róla való beszéd – merthogy az apropó mégiscsak az Orrocskák – már nem az. – Van abban valószerűtlen és hihetetlen, hogy felnőtt emberek időt szánnak arra, hogy általam kitalált történeteket elolvassanak – mondja. – Az est részben erről a meghatottságról akar szólni és arról a kíváncsiságról is, hogy kik veszik kézbe a művet. Másrészt viszont arról, hogy meg kell találni azokat a csatornákat, amelyek talán látszatra távol vannak a hagyományos irodalmi közegtől, mégis elvezetnek az irodalomhoz.

Mellesleg az ilyen szokatlan „csatornák" kutatásában az író különösen buzgónak mutatkozik: emlékezetes vásárcsarnoki szerzői happeningje hurkák, kolbászok és korsó sörök társaságában. Ez alkalommal, a fenséges Károlyi-palota falai között a sört nem kell nélkülözni. És még valamit érezhet majd az érdeklődő, akit a kávéházi hangulat becsal erre az eseményre: a barátságot, amely az írót vendégeihez köti.

V. Gy.

Karikázó, csúfolódó, májusfa

A Pest Megyei Népművészeti Egyesület folklórgálája

Sándor, József, Benedek címmel rendezi meg ezúttal kilencedszer tavaszköszöntő gálaműsorát a Pest Megyei Népművészeti Egyesület a gödöllői Petőfi Sándor Művelődési Központban. Március 18-án, vasárnap este hat órától a megye népművészetének legjobb hagyományait ápoló csoportok és szólisták lépnek színpadra.

A tizennégy produkció között szerepel a ráckevei Kéve Néptáncegyüttes Kalocsa vidéki táncokkal, a Hévízgyörki Asszonykórus és a Galgahévízi Pávakör Galga menti népdalokkal, a százhalombattai Forrás Kamara Táncegyüttes jenői táncokkal. A Gödöllői Táncegyüttes előadásának címe Haj, ki kiszi..., a csömöri Báló Lipót Népdalkör palóc csúfolót ad elő.

A dunakeszi Járom Néptáncgyüttes Pálpataki hangulatokkal járul hozzá a műsorhoz, a Veresegyházi Hagyományőrző Együttes pedig májusfát állít. De érkeznek szereplők Taksonyból, Isaszegről, Vácról, Fótról és Bagról is.

A Pest Megyei Népművészeti Egyesület 1992-ben alakult. Célja, hogy összefogja a megyében alkotó népművészeti csoportokat, néphagyományt ápoló közösségeket, segítse munkájukat, képviselje érdekeiket – mondja *Palásti Béla,* az egyesület elnöke. A civil szervezet biztosítani akarja a bemutatkozást és a megmérettetést mindenkinek, aki a tradicionális kultúrában tevékenykedik, legyen az nemzetiségi avagy gyermek néptánccsoport, kórus, zenekar, szólóénekes vagy hangszeres szólista.

A nyolcvan településről verbuválódott tagok éves találkozók alkalmával mutatják be tudásukat egymásnak és egy háromtagú szakmai zsűrinek, amely elmondja véleményét a fellépők produkciójáról. Tavaszonként Isaszeg a verbunkos, Ráckeve a nemzetiségi folklórfesztiválnak ad helyszínt, a népdalkörök és szólisták, valamint a gyermek és felnőtt néptáncosok pedig mindig más-más falvakban, városokban találkoznak.

Az öt eseményt követően rendezik meg a Gödöllői Tavasz keretében a nagyszabású folklórgálaműsort, amelyen a zsűri által legjobbnak ítélt csoportok lépnek fel. Jó részük országos szinten is minősített együttes.

A Pest Megyei Népművészeti Egyesület a tagdíjon kívül különböző pályázatok útján nyert összegekből teremti elő a tevékenységhez szükséges pénzt. Rendszeresen pályáznak a Nemzeti Kulturális Alaphoz, a civil szervezetek és a megye alapjaihoz, amely pénzekből programjaikat fedezik.

A vasárnapi műsorban összesen négyszáz fellépő áll színpadra, és a szervezők a minden évben szokásos telt házra számítanak. A mai rétegződött kultúrában – fejtegeti Palásti Béla – a néphagyománynak közösségteremtő és -megőrző szerepe van. A küszöbönálló uniós csatlakozás előtt érdemes arra gondolni: a külföldiek által is csodált gazdag folklórkincs lehet az egyik legnagyobb érték, amelyet Magyarország Európában felmutathat.

R. V.

PALETTA

A FEKETE ZONGORA című esten Kövecs Ágnes zongoraművészt, Baranyay Piroska gordonkaművészt, Antal Imre, Lőte Attila és Götz Anna színészeket Osváth László látja vendégül ma este héttől a Fészek Művészklubban (VII., Kertész utca 36.).

AZ EGYKORI PEST-BUDA épületei, utcái a 48-as forradalom jelképévé váltak. A Budapesti Városvédő Egyesület kiállítása azt igyekszik bemutatni, hogy a fővárosi önkormányzatok mai jelképei milyen hagyományokat őriznek. A tárlat a Podmaniczky-teremben (VI., Eötvös utca 10.) április 13-ig látogatható hétköznaponként, déltől este hatig.

BEETHOVEN ÖSSZES hegedű-zongora szonátája hallható Keller András és Csalog Gábor előadásában vasárnap tizenegy órától, majd fél nyolctól és hétfő este fél nyolctól a Műcsarnokban.

GYERMEKRAJZPÁLYÁZATOT hirdetett a Pilis-medence Egészségügyi Alapítvány a pilisvörösvári és környékbeli tanulóknak. A téma: Életmentés a XXI. században. A rajzokat július 31-ig várják a pilisvörösvári székházban (Fő utca 188.).

KOCH Henrik épitész

SZALON

Maszkban is pőrén

Ajánló: Gubás Gabi
színművész

A Mácsai Pál rendezte Edmund Kean című előadást láttam az Új Thália Stúdióban. A mű nagyszabású monodráma, amelynek színrevitele különösen kemény feladat. Egy sokszereplős darabban a csapat tagjai együtt és egymást segítve hozzák létre az előadást; a monodrámában egyetlen ember tölti be személyiségével és játékával az időt és a teret. Mindez óriási szakmai tudást igényel, amiért minden tiszteletem Gálffi Lászlóé. Én a premiert láttam, amely mindig drukkosabb, mint a többi előadás, hiszen az alkotók ekkor szembesülnek először munkájuk eredményével. A katarzis élményét az előadás már első nekifutásra nyújtani tudta, engem teljesen elvarázsolt.

Számomra a mű tartalma is sokat jelent. A darab a színészsorsról szól, a maga pőreségében mutatva meg a hőst, az esendőségét, azt, ahogyan a szerepeire készülve szembesül élete problémáival. Hiszen nem könnyű este héttől tízig mondjuk egy királyt játszani, belebújni a figura bőrébe, utána kibújni belőle – mindehhez a saját személyiségben rejlő erőket kell mozgósítania. Nekem a mű az átváltozás, átlényegülés képességéről szól és arról, hogy miképpen tudja ezt kezelni a színész. Úgy is mondhatjuk: az alapkérdés a szerepekre vonatkozik, amelyekkel tele van az életünk. Edmund Kean sorsát ily módon bárki magáénak érezheti.

Lejegyezte: Rados Virág

Szerzői est sörrel

Ha az ember kávéházra vágyik – és miért ne vágyna –, nemcsak egyetlen másik emberre kíváncsi. Inkább többek gondolatára, hangulatára, tekintetére. Talán erre gondolt Kőrösi Zoltán író, amikor zenés, irodalmi, mozgóképes kávéházi összejövetellé szervezte mai estjét a Károlyi-palota Kulturális Központban.

A különleges program voltaképpen egy sorozat része, melyet még három szerzői est követ ugyanott: Máté Gáboré, Kányádi Sándoré és Szilágyi Istváné. Kőrösi legutóbbi, Orrocskák című, sajátosan történelmi regényének címét adta a beszélgetésnek, amelyben Váradi Júlia műsorvezető mellett részt vesz Balázs Attila író, Czabán György filmrendező, Grencsó István dzsessz-szaxofonos, Kő Pál szobrász, Pálos György operatőr és Tolnai Ottó irodalmár. Ez persze az est folyamán csak később derül ki, az egész hagyományos szerzői estként indul.

Kőrösi szerint a könyv olvasása intim műfaj, a róla való beszéd – merthogy az apropó mégiscsak az Orrocskák – már nem az. – Van abban valószerűtlen és hihetetlen, hogy felnőtt emberek időt szánnak arra, hogy általam kitalált történeteket elolvassanak – mondja. – Az est részben erről a meghatottságról akar szólni és arról a kíváncsiságról is, hogy kik veszik kézbe a művet. Másrészt viszont arról, hogy meg kell találni azokat a csatornákat, amelyek talán látszatra távol vannak a hagyományos irodalmi közegtől, mégis elvezetnek az irodalomhoz.

Mellesleg az ilyen szokatlan „csatornák" kutatásában az író különösen buzgónak mutatkozik: emlékezetes vásárcsarnoki szerzői happeningje hurkák, kolbászok és korsó sörök társaságában. Ez alkalommal, a fenséges Károlyi-palota falai között a sört nem kell nélkülözni. És még valamit érezhet majd az érdeklődő, akit a kávéházi hangulat becsal erre az eseményre: a barátságot, amely az írót vendégeihez köti.

V. Gy.

Karikázó, csúfolódó, májusfa

A Pest Megyei Népművészeti Egyesület folklórgálája

Sándor, József, Benedek címmel rendezi meg ezúttal kilencedszer tavaszköszöntő gálaműsorát a Pest Megyei Népművészeti Egyesület a gödöllői Petőfi Sándor Művelődési Központban. Március 18-án, vasárnap este hat órától a megye népművészetének legjobb hagyományait ápoló csoportok és szólisták lépnek színpadra.

A tizennégy produkció között szerepel a rácke-vei Kéve Néptáncegyüttes Kalocsa vidéki táncokkal, a Hévízgyörki Asszonykórus és a Galgahévízi Pávakör Galga menti népdalokkal, a százhalombattai Forrás Kamara Táncegyüttes jenői táncokkal. A Gödöllői Táncegyüttes előadásának címe Haj, ki kiszi..., a csömöri Báló Lipót Népdalkör palóc csúfolót ad elő.

A dunakeszi Járom Néptáncgyüttes Pálpataki hangulatokkal járul hozzá a műsorhoz, a Veresegyházi Hagyományőrző Együttes pedig májusfát állít. De érkeznek szereplők Taksonyból, Isaszegről, Vácról, Fótról és Bagról is.

A Pest Megyei Népművészeti Egyesület 1992-ben alakult. Célja, hogy összefogja a megyében alkotó népművészeti csoportokat, néphagyományt ápoló közösségeket, segítse munkájukat, képviselje érdekeiket – mondja *Palásti Béla,* az egyesület elnöke. A civil szervezet biztosítani akarja a bemutatkozást és a megmérettetést mindenkinek, aki a tradicionális kultúrában tevékenykedik, legyen az nemzetiségi avagy gyermek néptánccsoport, kórus, zenekar, szólóénekes vagy hangszeres szólista.

A nyolcvan településről verbuválódott tagok éves találkozók alkalmával mutatják be tudásukat egymásnak és egy háromtagú szakmai zsűrinek, amely elmondja véleményét a fellépők produkciójáról. Tavaszonként Isaszeg a verbunkos, Ráckeve a nemzetiségi folklórfesztiválnak ad helyszínt, a népdalkörök és szólisták, valamint a gyermek és felnőtt néptáncosok pedig mindig más-más falvakban, városokban találkoznak.

Az öt eseményt követően rendezik meg a Gödöllői Tavasz keretében a nagyszabású folklórgálaműsort, amelyen a zsűri által legjobbnak ítélt csoportok lépnek fel. Jó részük országos szinten is minősített együttes.

A Pest Megyei Népművészeti Egyesület a tagdíjon kívül különböző pályázatok útján nyert összegekből teremti elő a tevékenységhez szükséges pénzt. Rendszeresen pályáznak a Nemzeti Kulturális Alaphoz, a civil szervezetek és a megye alapjaihoz, amely pénzekből programjaikat fedezik.

A vasárnapi műsorban összesen négyszáz fellépő áll színpadra, és a szervezők a minden évben szokásos telt házra számítanak. A mai rétegződött kultúrában – fejtegeti Palásti Béla – a néphagyománynak közösségteremtő és -megőrző szerepe van. A küszöbönálló uniós csatlakozás előtt érdemes arra gondolni: a külföldiek által is csodált gazdag folklórkincs lehet az egyik legnagyobb érték, amelyet Magyarország Európában felmutathat.

R. V.

PALETTA

A FEKETE ZONGORA című esten Kövecs Ágnes zongoraművészt, Baranyay Piroska gordonkaművészt, Antal Imre, Lőte Attila és Götz Anna színészeket Osváth László látja vendégül ma este héttől a Fészek Művészklubban (VII., Kertész utca 36.).

AZ EGYKORI PEST-BUDA épületei, utcái a 48-as forradalom jelképévé váltak. A Budapesti Városvédő Egyesület kiállítása azt igyekszik bemutatni, hogy a fővárosi önkormányzatok mai jelképei milyen hagyományokat őriznek. A tárlat a Podmaniczky-teremben (VI., Eötvös utca 10.) április 13-ig látogatható hétköznaponként, déltől este hatig.

BEETHOVEN ÖSSZES hegedű-zongora szonátája hallható Keller András és Csalog Gábor előadásában vasárnap tizenegy órától, majd fél nyolctól és hétfő este fél nyolctól a Műcsarnokban.

GYERMEKRAJZPÁLYÁZATOT hirdetett a Pilis-medence Egészségügyi Alapítvány a pilisvörösvári és környékbeli tanulóknak. A téma: Életmentés a XXI. században. A rajzokat július 31-ig várják a pilisvörösvári székházban (Fő utca 188.).

Ünnepi Bartók-hangversenyek

A Károlyi-palota titkaiból

Haynau 1849–1850-ben ide szállásolta be magát, és az egyik dolgozószobában írta alá a halálos ítéleteket

Újraaranyozott, újrafüggönyözött fogadóterem

A könyvtárban a csillár új, a beépített szekrények régiek

FOTÓK: TEKNŐS MIKLÓS

A Magyar Régészeti és Művészettörténeti Társulat legutóbbi ülésén Ridovics Anna és Dávid Ferenc művészettörténész a Károlyi-palota építészettörténeti kutatásainak eredményeit tárta az érdeklődők elé, majd végigkalauzolta a társulat tagjait a közelmúltban felújított épületen. A díszeiket visszakapott termekben a jövőben fogadásokat, koncerteket, irodalmi esteket és kiállításokat rendez a Károlyi-palota Kulturális Központ, a ház nagyobbik részében azonban továbbra is a Petőfi Irodalmi Múzeum marad.

A palota helyén a XVII. századtól kezdve egy kisebb, U alakú barokk ház állt, amely 1768-ban került a Károlyiak tulajdonába, akik északi és déli irányban is bővítették. Mai formáját az épület 1834-ben nyerte el, amikor Koch Henrik bécsi építésszel – a kor egyik legjobb szakemberével – Károlyi György klasszicista stílusban áttervezte. Koch a munkát A. P. Rieglt vette át, akinek elképzeléseivel Károlyi valószínűleg nem volt elégedett. A durvább iparosmunkát a levéltári adatok szerint pesti mesterek végezték, a finomabb szakipari munkákat bécsiek. Az enteriőrök gazdagsága többek közt a falburkolatok változatosságában mutatkozik meg: a selyemtapétától a márványig és a mahagóniig mindent használtak, amit a kor ismert.

Az első emeleti Lotz-teremben az ajtó fölötti faburkolat alatt még találtak például egy meggypiros lyoni selyemtapétadarabot, amelynek alapján Kőszegen újra gyártathatták az egész szobára valót (igaz, viszkózból).

Az emelet egyik Ferenczy István utcai szobájában, az úgynevezett Bártfay-szobában pedig Lajos Fülöp-stílusú, az 1830-as évek második feléből származó, aranyozott papírtapéta felületre bukkantak a falkutatás során, amelyet egy nyitható faliszekrényben, eredeti helyén láthatóvá is tettek. Ebben a teremben fogták el egyébként 1849-ben Batthyány Lajost.

A Koch-féle átépítés idején alakították ki azt az udvar felé néző dolgozószobát, amely később Haynau-szobaként vált ismertté, 1849–1850-ben ugyanis a teljhatalmú megbízott az épületbe szállásolta be magát, s ebben a dolgozószobában írta alá a halálos ítéleteket. A szoba ma is megtalálható a könyvtárhelyiség mellett. A palota természetesen az 1830-as átépítés óta is sokat változott. Az 1880-as években alakították át például azt az emeleti sarokszobát, amely szokatlan, tompa-olajzöld színével és aranyozott neorokokó díszeivel lepte meg a mai művészettörténészeket. (A kis „ékszerdoboz" jól illene szűk körű irodalmi teadélutánokhoz.)

A XX. század elején Károlyi Mihály végeztetett átalakításokat a házban. A palotát azonban 1920-ban az állam kisajátította (büntetésül Károlyi 1918–1919-es szerepéért), a teljes berendezést elárverezték. A harmincas években a magánpalotát nyilvános palotává építették – Dávid Ferenc szerint szakszerűen – a Fővárosi Képtár számára. A háború után, 1957-től a Petőfi Irodalmi Múzeum költözött ide.

Cs. L.

A tavaly befejeződött, többéves felújítás lehetőséget adott a Károlyi-levéltár bútorainak eredeti helyükre való visszaköltöztetésére, s nemsokára talán az eredeti iratanyag is visszakerülhet a régi fiókokba. Az épület a felújítás után Károlyi-palota Kulturális Központ néven szerepel, amely otthont ad elegáns rendezvényeknek (majdan egy kávéháznak is), nagy részének azonban a Petőfi Irodalmi Múzeum marad a lakója, amely most megújult Petőfi-, Jókai-, Márai- és Szabó Lőrinc-kiállítással várja a látogatókat.

A Lotz-terem freskója az 1930-as években került ide, amikor a palota éppen képtár volt

VEGYESEK.

A budapesti börze új palotáját f. hó 30-án adták át a közhasználatnak, és előzőleg 29-én mutatták be a sajtó képviselőinek. *Alpár* Ignác a palota alkotó építésze vezette a vendégeket. Az épület 145 méter hosszú és 60 méter széles. Főhomlokzata, melynek közepét a főbejáró képezi a Szabadság-tér felé néz. E főbejárótól egy egykarú, 10 *m* széles lépcső egyenes irányban vezet föl az I. emeletre, a kupolás gyülekező-csarnokba; egy másik lépcső a Nádor-utca felől ugyancsak e kupolás csarnokba vezet. A központi csarnoktól jobbra és balra bazilikális elrendezésű foyer-k nyilnak. E foyer-ken végighaladva, a két tőzsdeterembe jutunk, amelyek az épület oldalszárnyának egész hosszára kiterjednek. Az értéktőzsde terme délfelé, a Széchenyi-térre nyílik, az árútőzsde pedig a Zoltán-utca felé. A tőzsdetermek mindegyike 60 *m* hosszú, 22 *m* széles, 19 *m* magas. Megvilágításuk az ablakokon át közvetetlenül történik, amelyek 9 *m* magasak. Kapcsolatosan a tőzsdetermekkel, a Szabadság-tér felé eső épületrészben vannak az árú-,valamint az értéktőzsde részére elkülönített táviró- és telefontermek és egy fogadóterem. A II. emeleten, a Nádor-utca felé vannak a budapesti giro- és pénztáregyesület helyiségei és a leszámoló iroda; a Szabadság-tér felé pedig a tanácsi titkárság segédhivatalainak irodahelyiségei és a levéltárak. A III. emeleten van a Szabadság-tér felé a miniszteri tőzsdebiztos, a tőzsdetanács elnöksége, a főtitkár és helyettese s a tanácsi titkár számára szolgáló helyiségek, valamint a tanácsi üléstermek; a Nádor-utca felé pedig a tőzsdei választott bíróság tárgyaló termei és az ezekkel kapcsolatos helyiségek s a bírósági titkárok és segédhivatalok. A földszinten egy kávéház, és egy nyilvános posta- és táviróhivatal van. A földszint többi részeit bérbe adható irodák és bolthelyiségek foglalják el. — Reméljük, hogy Budapest egyik látványosságát alkotó ez épületet lesz alkalmunk terveiben is bemutatni, amint egyes részleteit múlt évfolyamunkban már bemutattuk. Addig is szerencsét kívánunk tervezőjének, hogy Budapest legszebb terén két oly hatalmas művet teremthetett, minő az osztrák-magyar bank és vele szemben a börze. Még megemlítjük, hogy a mester „jobb keze“ ezen az épületen ~~Háber~~ Károly volt. Ide iktatjuk végül az építésben működött iparosok névsorát: Föld, kőmíves munka: ~~Grünwald~~ és *Schiffer*. Kőfaragó munka: ~~Hohldampf~~ Sándor utódai (Sütő), *Senger* Béla és ~~Andretti~~ Anselm. Ácsmunka: *Neuschloss* Károly és *fiai*. Vasszállítás: ~~Frankl~~ A. Hermann és *fiai*. Vasszerkezeti munka: ~~Nicholson~~ r.-t. és *Oett* Antal. Központi gőzfütés: ~~Knut~~ Károly. Márványmunka: *Senger* Béla, ~~Andretti~~ Anselm és *Kauser* J. és *tsa*. Palafedő munka: ifj. ~~Krumpholz~~ Mihály. Bádogos munka: ~~Zellerin~~ M.-féle gyár r.-t. Szobrászmunka: *Langer* Ignác. Asztalosmunka és bútorberendezés: *Thék* Endre és *Michl* Alajos. Cementpadozatok: *Melocco* Péter. Villanyvilágítás berendezése: ~~Deckert és Homolka~~. Mázoló munka: ~~Götz~~ Adolf. Vízvezeték és csatornázás: ~~Zellerin~~ gyár r.-t. Üveges munka: ~~Glatz~~ András. Rabitzmenyezetek: ~~Biehn~~ János. Lakatosmunka: *Schwartz* Antal. Aszfaltozás: Dr. ~~Heidlberg~~ Tivadar és a *Magyar aszfaltgyár* r.-t. Fapadozatok: ~~Egyesült parketgyár~~ r.-t. Festőmunka: *Predmerszky* Béla. Redőnyök: ~~Lions~~ Ede. Kályhák: ~~Ehrlich~~ J. és H. és *Koch* Jenő. Csillárok: ~~Zellerin-gyár~~ és ~~Magyar fém- és lámpaárúgyár~~ r.-t. — *M.*

A budapesti Artézi-fürdő építésének művezetése, ellenőrzése és a felügyelet érdekében építőbizottságot alakítottak: elnök Vaszilievits János tanácsnok, hivatalból tagok Heuffel Adolf műszaki igazgató, Krátky János műszaki tanácsos, Magyarevits Mladen dr. tiszti főorvos, Barcen Lajos fürdőigazgató, Zbóray Béla dr. fürdőorvos; művezetők Dvorák Ede és Gerster Kálmán építészek; ellenőrző mérnök Hofbauer János főmérnök; műszaki számviteli ellenőr Holl Jenő számtanácsos. A fővárosi bizottsági tagok közül: Alpár Ignác építész, Bókay Arpád, Glück Frigyes, Hauszmann Alajos építész, Havass Rezső, Heltai

Ferenc, Horváth Zsigmond, Kiss Károly, Quittner Zsigmond építész, Reiner Ede, Schomann Antal építőmester, Schön Rezső építész, Steinhardt Antal építész, Vázsonyi Vilmos, Weisz Jakab, Wellisch Alfréd építész, Zipernovszky Károly mérnök, Zsigmondy Béla mérnök.

Dr. Meidinger a karlsruhei műegyetem tanára okt. 11 én 74 éves korában elhunyt. Nevét megörökítette *kályháiban*, melyek az egész világon elterjedtek, — bár velük Németországban haszonra nem tehetett szert, mert eszméjét a német szabadalmi hatóságok „értéktelen találmánynak“ jelentették ki. Az elhunyt nagy tanulmányozója és ismerője volt a tüzelésnek és ezen a téren számos igazságot födözött föl. Különben a fizika egyéb részeiben is nagy jártassága volt. *M.*

Műszaki tanács. A kereskedelemügyi miniszteriumban a napokban a műszaki köröket igen közelről érdeklő szűkebbkörű tanácskozás volt, melyre a miniszterium érdekelt tagjain kívül hivatalosak voltak: *Hauszmann* Alajos, *Kherndl* Antal, *Nagy* Virgil és *Petz* Samu műegyetemi tanárok, *Czekélius* Aurél és *Ney* Béla miniszteri tanácsosok, *Alpár* Ignác, *Korb* Flóris, *Pártos* Gyula és *Quittner* Zsigmond építészek. Az értekezlet a miniszter abbeli terve ügyében mondott véleményt, mely szerint a miniszter a miniszterium műszaki osztálya mellé az ország legkiválóbb építészeiből és hídépítő mérnökeiből álló szűkebbkörű műszaki tanács szervezését tervezi, mely jövőben az összes nagyobb középítkezések terveit a miniszterium számára megbírálja, valamint véleményező testület legyen az összes középítkezések elvi jelentőségű ügyeiben. A miniszter e tervére nézve kért véleményt meghivott szakférfiaktól, kik kivétel nélkül helyeselték a tervet. Az értekezlet megállapodásaihoz képest most ki fogják dolgozni a létesítendő műszaki tanács szervezetét, melyet a miniszter ujabb szaktanácskozás elé fog utalni. Az új műszaki tanács úgy van tervezve, hogy az 1906 január 1-én már megkezdhesse működését. *D.*

A hírneves Wawel-kastélyt Krakkóban, mely uralkodónk tulajdonát képezi, teljesen restaurálni fogják; ennek költségeit Ő felsége magánpénztára és Galicia-tartomány fogják viselni. Ezt az építészetileg is kiváló várkastélyt Lokietek László kezdte építeni a XIV. században, azután Zsigmond és Zsigmond Ágost kibővítették; sokszor sujtotta tűzvész és egyéb rombolás; 1846 óta mint kórház és kaszárnya szerepel. Galicia most 2·6 milliom korona költséggel új kaszárnyákat építtetett. Most visszahelyezik régi fényébe és császári lakássá fogják berendezni, ahol még a galiciai népmuzeum is helyet fog nyerni. *D.*

Kiskunhalas r. t. város tanácsa a város közönsége részére építtetni szándékolt *járásbirósági és adóhivatali* épület terveire hirdetett pályázatra beérkezett pályaművek közül a kiküldött biráló bizottság javaslata alapján 1905. évi junius hó 9-én tartott ülésében az egyesített I. és II. díjat az egyenlő értékűnek talált „Biró uram“ és „Merkantilista justitia“ jeligés pályaműveknek ítélte oda s a 300—300 koronás két díj egyikét Kiss Géza, Bihari Benő és Németh Béla építészek, másikát Tóásó Pál építész részére utalványozta és folyósította. Felhívja ennélfogva a v. tanács a beérkezett *többi* pályamű tezvezőit, hogy rendelkezésükre bocsátott pályaműveik átvétele végett a városi mérnöki hivatalban 1905. évi december hó 31-ik napjáig annál inkább jelentkezzenek, mert e határidő elteltével az át nem vett pályaművek jeligés levélkéikkel együtt hatóságilag meg fognak semmisíttetni. Kiskunhalason, 1905. évi október hó 27-én.

HIVATALOS.

AZ ÉPITŐMESTERI KÉPZETTSÉG MEGVIZSGÁLÁSÁRA SZERVEZETT BIZOTTSÁG

*Lamping József*nek, az 1905. évi október hó 31-én letett szakvizsgálat alapján, a képesítő bizonyítványt kiadta.

KOCH Henrik

Bp. V. Rotöfi S. u. Föposta 1869

Skalnitzky Antallal

Poép 28-33. M

Tichtl György, *Králik* László, *Lavotta* Gyula, — *Schulek* János, *Jakabffy* Zoltán, *Uy* Károly, — *Noszlopy* Kálmán, *Fridrich* Lajos, *Wellisch* Andor építészmérnökök; — *Szőcs* Jenő, *Kresz* Ferenc, *Madarász* Viktor, — *Martos* Viktor, *Bárány* Béla, *Bárdos* Lajos, — *Bánó* László, *Essö* Andor, *Irsai* Ervin, — *dr. Frohner* József, *dr. Halmos* Imre, *Györky* László, — *dr. Varsányi* Emil, *Fritz* Jenő, *Görög* Jenő gépészmérnökök; — *Zöhls* Artur, *Gloetzer* József, *Jármay* Zoltán, — *Halmi* Gyula, *Halász* Albert, *dr. Plank* Jenő vegyészmérnökök; — *dr. Schleicher* Aladár, *György* Albert, *Schivetz* Ferenc, — *Katona* Lajos, *Pethe* Lajos, *dr. Pálffy* Móric bánya- és kohómérnökök; — *Kacsanovszky* József, *Gulyás* Jenő, *Fekete* Béla, — *Péch* Kálmán, *Fábry* Alajos, *Pukács* Endre erdőmérnökök. A bizottság tagjai háromtagú albizottságokban tárgyalnak, a hármascsoportokban felsorolt tagok közül elsősorban megnevezettek a bizottság vezetői, a bizottságok szükség esetén egymást kölcsönösen kiegészíthetik.

A *II. fokú tagdíjmegállapító-bizottságok névsora. I. Bizottság. Czillinger* János erdőmérnök, *Fónagy* Béla mérnök, *Henrich* Viktor bányamérnök, *Kortsák* Antal mérnök. *II. Bizottság. dr. Dubovitz* Hugó vegyészmérnök, *dr. Emszt* Kálmán vegyészmérnök, *Kelemen* Móric gépészmérnök, *Novák* László gépészmérnök. *III. Bizottság* Almási *Balogh* Lóránd építészmérnök, *Láczay-Fritz* Oszkár építészmérnök, *György* Jenő mérnök, *Verebélyi* László gépészmérnök. Elnököt minden bizottság saját tagjai közül maga választ.

November hó 25-i ülésében a választmány tudomásul vette, hogy a kereskedelemügyi miniszter úr a Mérnöki Kamara ügyrendjét jóváhagyta. Az ügyrend alapján kivette a fegyelmi bíróság elnökének, elnökhelyettesének, tagjainak és póttagjainak esküjét. A törvény értelmében megújítandó Mérnöki Tanácsba jelölte a következő kamarai tagokat: *Mandl* Gyula, *Szikszay* Gerő mérnökök, *Hültl* Dezső, *Schulek* János, *Virágh* Andor építészmérnökök, *Chatel* Vilmos, *Kandó* Kálmán gépészmérnökök, *Szarvasy* Imre dr., *Vásony* Lajos dr. vegyészmérnökök, *Schmidt* Sándor, *Urbán* Béla bányamérnökök, *Katona* Lajos, *Zsoldos* István kohómérnökök, *Biró* Zoltán, *Terfi* Béla erdőmérnökök, továbbá arra az esetre, ha a Tanács elnökségi tagjai a fenti névsorban foglaltak közül neveztetnék ki az elnökségi helyre kinevezettek pótlására *Jablonszky* Ferenc építészmérnök, *Kende* Tódor gépészmérnök, *Papp* Béla erdőmérnök.

Egyebekben a választmány tagmozgalmi, fegyelmi, kihágási és folyó ügyeket tárgyalt.

A Kamara új tagjai. A Budapesti Mérnöki Kamara választmánya által felvett alábbi tagokra a törvényes határidő alatt fellebbezés nem adatván be, ezek felvétele jogerőre emelkedett. Új tagok tehát *a)* 1927. évi november hó 21-től:

Baczynski István gépészmérnök, Bpest, IX, Közraktár-utca 12/a. — *Barna* József gépészmérnök, Bpest, VII, Alsóerdősor 18. — *Becker* Ervin Antal vaskohómérnök, Csepel, Petőfi-utca 42/a. — *Beer* Gyula gépészmérnök, Bpest, II, Ostrom-utca 16. — *Berger* János gépészmérnök, Bpest, X, Vasgyár-utca 4. — *Boldizsár* Ferenc gépészmérnök, Rákospalota, Dembinszky-u. 3/c. — *Budai* Károly gépészmérnök, Pestújhely, Templom-tér 1. — *Elischer* Pál mérnök, Bpest, V, Szabadság-tér 9. — *Fuchs* Károly mérnök, Bpest, Schwarzer-u. 4. — *Gábory* József építészmérnök, Bpest, II, Donáti-u. 22. — *dr. di Gleria* János vegyészmérnök, Bpest, VII, Akácfa-u. 59. — *Havas* Jenő gépészmérnök, Bpest, I, Gellért-tér 3. — *Kelemen* László mérnök, Bpest, IX, Mihálkovics-u. 16. — *Kelen* József mérnök, Szarvas. — *Kemény* Lajos vegyészmérnök, Bpest, III, Bécsi-út 2600 hrsz. — *Körner* Róbert gépészmérnök, Bpest, V, Ügynök-u. 22/b. — *Kovács* Miksa gépészmérnök, Bpest, V, Lipót-körút 15. — *Kupa* Ernő vegyészmérnök, Rákospalota, Klára-u. 3. — *Liebe* Pál gépészmérnök, Bpest, VI, Lehel-u. 12. — *Lukács* Imre gépészmérnök, Bpest, II, Ostrom-u. 5. — *Mahrer* Lipót mérnök, Bpest, II, Margit-körút 7. — *Mattanovich* (bókai) Géza mérnök, Bpest, I, Városmajor-u. 29. — *Máttyus* Sándor gépészmérnök, Bpest, IV, Reáltanoda-u. 3. — *Mészáros* Lajos gépészmérnök, Bpest, I, Somlói-út 46. — *Mohácsy* László építészmérnök, Bpest, V, Csáky-u. 18/b. — *Nemes* László mérnök, Bpest, V, Erzsébet-tér 13. — *Pick* Aladár gépészmérnök, Bpest, VI, Lehel-u. 51—53. — *Rados* Ottó vegyészmérnök, Bpest, II, Bimbó-utca 6/a. — *Reichfeld* Miklós gépészmérnök, Győr, Megyeház-utca 25. — *Selbstmann* Henrik gépészmérnök, Bpest, VI. Váci út 141. — *Somló* Sándor vegyészmérnök, Bpest, III, Szentendrei-út 67. — *Sulzer* Vilmos vegyészmérnök, Bpest, X, Külső Jászberényi-út 7730/33. — *Schacherer* Frigyes gépészmérnök, Bpest, I, Horthy M.-út 8. — *Szilágyi* Lajos gépészmérnök, Bpest, VII, Dohány-u. 83. — *Szommer* János vaskohómérnök, Bpest, IX, Ráday-u. 63. — *Valentinyi* István gépészmérnök, Bpest, I, Attila-körút 39. — *Venetianer* László mérnök, Bpest, VIII, Hunyady-u. 48. — *Vértesi* Andor mérnök, Bpest, VI, Bajnok-u. 19. — *Weisz* László mérnök, Bpest, VI, Izabella-u. 66. — *Zimmer* Péter gépészmérnök, Bpest, I, Márvány-u. 50.

b) 1927 november 28-tól:

Asvány József gépészmérnök, Bpest, II, Retek-u. 55. — *Balassa* Oszkár gépészmérnök, Bpest, VII, Rottenbiller-u. 5/b. — *Berács* Zoltán gépészmérnök, Bpest, IX, Kén-u. 3. — *Bogyós* Ottó gépészmérnök, Bpest, VIII, Kerepesi-út 5. — *Bucher* Rezső gépészmérnök, Bpest, VI, Aradi-u. 64. — *Csanády* Árpád gépészmérnök, Bpest, VIII, Trefort-u. 3. — *Erőss* György gépészmérnök, Bpest, VII, Sip-u. 5. — *Fehérváry* István gépészmérnök, Mohács, Vill.-telep. — *Feldmann* Fülöp mérnök, Budapest, VII, Rózsa-u. 29. — *Gedeon* Sándor mérnök, Pécs, Irányi Dániel-tér 8. — *Grósz* Sándor mérnök, Kisvárda, Kossuth Lajos-u. 5. — *Harsányi* Dezső gépészmérnök, Bp., VIII, Visy Imre-u. 8. — *Hay* Endre gépészmérnök, Bpest, VI, Lehel-u. 17. — *Helfer* Jenő mérnök, Bpest, VII, Király-u. 15. — *Holczer* Andor gépészmérnök, Bpest, V, Lipót-körút 15. — *Huszka* Imre gépészmérnök, Bpest, IX., Üllői-út 53. — *Kelen* Aladár gépészmérnök, Bpest, VI, Eötvös-u. 43. — *Kolman* Mór mérnök, Újpest, Árpád-út 67. — *Kováts* (kézdivásárhelyi) Andor gépészmérnök, Bpest, II, Lánchíd-u. 4. — *Kucsera* Kálmán gépészmérnök, Bpest, III, Laktanya-u. 35. — *Lukas* Vilmos gépészmérnök, Bpest, IX, Rákos-u. 2. — *ifj. Madarász* Antal gépészmérnök, Bpest, IX, Mester-u. 34. — *Molnár* János gépészmérnök, Bpest, I, Zenta-u. 5. — *Nagy* Sándor mérnök, Bpest, V, Nádor-u. 11. — *Páris* Emil gépészmérnök, Bpest, VII, Aréna-út 74. — *Peregriny* Ferenc gépészmérnök, Bpest, IX, Tűzoltó-utca 15. — *Reuss* Endre gépészmérnök, Bpest, III, Berkenye-u. 3. — *Richter* Antal mérnök, Bpest, I, Orlay-u. 8. — *Salamon* Béla gépészmérnök, Bpest, V, Zoltán-u. 13. — *Sipos* Imre gépészmérnök, Bpest, VI, Andrássy-út 16. — *Springer* István gépészmérnök, Pesterzsébet, Vécsey-u. 15. — *Stachó* Aladár gépészmérnök, Budapest, VIII, Népszínház-u. 53. — *Steiner* Sándor mérnök, Bpest, VII, Hársfa-u. 23. — *Schlamadinger* Otmár gépészmérnök, Bpest, V, Alkotmány-u. 10. — *Szemere* Imre mérnök, Bpest, VI, Csengery-u. 67. — *Szilárd* Károly gépészmérnök, Bpest, VII, Damjanich-u. 36. — *Tímár* Gyula gépészmérnök, Csepel, József-u. 36. — *Tirczka* Lóránt gépészmérnök, Bpest, I, Várfok-u. 8. — *Trugly* László mérnök, Pécel, Kossuth Lajos-u. 1. — *Zala* Pál mérnök, Bpest, VI, Szondy-u. 42/c. — *Ziegler* Károly mérnök, Szekszárd, Bezerédy-u. 14. — *Zsolgya* Árpád mérnök, Pesterzsébet, Klapka-tér.

Hirdetés tagfelvételről. *a)* A Budapesti Mérnöki Kamara választmánya 1927. évi november hó 18-án tartott ülésében az alább felsorolt kérelmezőket a Kamara tagjai sorába felvette.

Abszolon Ferenc sz. 1893, okl. vegyészmérnök, Bpest, III, Óbudai gázgyár. — *Albert* János sz. 1896, okl. vegyészmérnök, Bpest, VII, Wesselényi-u. 16. — *Andor* György sz. 1900, okl. mérnök, Bpest, II, Alvinczi-út 10. — *Ascher* Oszkár sz. 1897, okl. mérnök, Bpest, V, Lipót-körút 20. — *Back* Sándor sz. 1879, okl. gépészmérnök, Bpest, IV, Haris-bazár 6. — *Bartha* Lajos sz. 1895, okl. erdőmérnök, Perőcsény. — *Beke* József sz. 1867, okl. mérnök, Bpest, II, Bimbó-u. 6/a. — *Berczel* Miklós sz. 1881, okl. mérnök, Balassagyarmat, Madách Imre-u. 6. — *Berecky* István sz. 1898, okl. építészmérnök, Bpest, VII, Aréna-út 64. — *Berger* Imre sz. 1896, okl. vegyészmérnök, Pesterzsébet, Ferenc-u. 11. — *Bergmann* Pál sz. 1897, okl. mérnök, Sopron, Lackner-u. 6. — *Borsos* József sz. 1901, okl. mérnök, Bpest, V, Klotild-u. 3. — *Cselényi* Zsigmond sz. 1890, okl. mérnök, Bpest, VII, Ilka-u. 20. — *Csonka* Béla sz. 1900, okl. gépészmérnök, Bpest, I, Orlai-u. 9. — *ifj. Csonka* János sz. 1897, okl. gépészmérnök, Bpest, I, Orlai-u. 9. — *Decsy* János sz. 1898, okl. vegyészmérnök, Bpest, IX, Üllői-út 121. — *Ecker* Árpád sz. 1897, okl. gépészmérnök, Bpest, V, Berlini-tér 8. — *Erős* Béla sz. 1896, okl. gépészmérnök, Bpest, VIII, Rákóczi-tér 6. *Faul* János sz. 1892, okl. gépészmérnök, Bpest, I, Budafoki-út 81. — *Flamm* Samu sz. 1873, okl. mérnök, Bpest, VII, Thököly-út 27. — *Fodor* Gusztáv sz. 1897, okl. gépészmérnök, Bpest, I, Bors-u. 24. — *Földes* Imre sz. 1879, okl. mérnök, Bpest, VIII, Rökk Szilárd-u. 6. — *Földes* Jenő sz. 1890, okl. mérnök, Budapest, VIII, Német-u. 11. — *Fügi* Ödön sz. 1890, okl. mérnök, Bpest, VI, Csengery-u. 33. — *Gál* Sándor sz. 1893, okl. gépészmérnök, Bp., VI, Lehel-u. 31. — *Gáthy* Béla sz. 1895, okl. gépészmérnök, Bpest, II, Hunyady János-ut 3. — *Görgényi* Endre sz. 1895, okl. gépészmérnök, Bpest, VI, Andrássy-út 98. — *dr. Görög* Sándor sz. 1888, okl. vegyész- és közgazd. mérnök, Bpest, V, Korál-u. 21. — *Grenczer* Béla sz. 1887, okl. vegyészmérnök, Bpest, VI, Kmetty-u. 11. — *Grieger* Gyula sz. 1870, építőmester, 70. §. Bpest, VII, Vörösmarty-u. 6. — *Guzmics* István sz. 1893, okl. gépészmérnök, Bpest, VIII, Baross-u. 32. — *Gyárfás* Antal sz. 1881, okl. építészmérnök, Bpest, VI, Felsőerdősor 7. — *György* (aknaszlatinai) István sz. 1901, okl. gépészmérnök, Bpest, VII, Aréna-út 64. — *Hajas* István sz. 1896, okl. építészmérnök, Bpest, IX, Ferenc-tér 2. — *Hanzély* István sz. 1899, okl. gépészmérnök, Bpest, II, Széna-tér 7. — *Hauser* Ferenc sz. 1899, okl. építészmérnök, Bpest, IX, Mátyás-u. 20. — Hegedüs Gyula sz. 1899, okl. vegyészmérnök, Bpest, X, Kőbányai-út 47. — *Heilig* Endre sz. 1895, okl. mér-

nök, Szolnok. — *Herbán* Rezső sz. 1894, okl. gépészmérnök, Bpest, VIII, Dobozi-u. 23. — *Himmler* Miksa sz. 1874, tervező-iroda tulajd. 70. §. Bpest, VII, Huszár-u. 6. — *Hirschfeld* Dénes sz. 1891, okl. mérnök, Bpest, VI, Vilmos császár-út 21. — *Hock* Károly sz. 1896, okl. mérnök, Bpest, VI, Szondy-u. 98/b. — *Justus* Artúr sz. 1878, okl. gépészm., Bpest, V, Csáky-u. 13. — *Kalabay* László sz, 1896, okl. mérnök, Bpest, IX, Lónyai-u. 49. — *Karap* Jenő sz. 1894, okl. gépészmérnök, Bpest, I, Mészáros-u. 10. — *Kauser* János sz. 1897, okl. gépészmérnök, Bpest, VIII, Gyulai Pál-u. 5. — *Kállay* Kálmán sz. 1894, okl. gépészmérnök, Bpest, I, Verpeléti-út 8. — *Károlyi* László sz. 1897, okl. vegyészmérnök, Bpest, I, Bercsényi-u. 10. — *Kiss* Pál sz. 1894, okl. bányamérnök, Baglyasalja. — *Koch* Károly sz. 1861, terv. iroda tulajdonos, Miskolc, Lévay J.-u. 27., 70. §. — *Kohn* Lajos sz. 1894, okl. vegyészmérnök, Bpest, IX, Kén-u. 8. — *Kovács* Zsigmond sz. 1896, okl. erdőmérnök, Makó, Zrínyi-u. 32. — *Kummer* Gyula sz. 1891, okl. gépészmérnök, Bpest, I, Társ-u. 8. — *Kun* Dávid sz. 1866, okl. mérnök, Tapolca, Szentháromság-tér. — *Kühn* László sz. 1900, okl. vegyészmérnök, Bpest, III, Gázgyár. — *Lesko* Béla sz. 1882, okl. vaskohómérnök, Felsőgalla. — *Majer* Kornél sz. 1891, okl. gépészmérnök, Zalaegerszeg, Villanytelep. — *Makó* Zoltán sz. 1898, okl. gépészmérnök, Bpest, IX, Mester-u. 13. — *Martin* János Tamás sz. 1878, okl. mérnök, Bpest, VII, Szugló-u. 22. — *Meszéna* Ernő sz. 1895, okl. gépészmérnök, Bpest, I, Pauler-u. 16. — *Mottl* János sz. 1875, sztőv. műszaki főtiszt, 70. §. Bpest, III, Lajos-u. 94. — *Nagy* András sz. 1898, okl. építészmérnök, Bpest, IX, Mester-u. 53. — *Nádor* Ede István sz. 1881, okl. építészmérnök, Bpest, VII, Ilka-u. 20. — *Papp* János sz. 1897, okl. mérnök, Bpest, V, Váci-út 50. — *Páll* Endre Andor sz. 1877, okl. gépészmérnök, Bpest, VII, Damjanich-u. 35. — *Petri* Béla sz. 1899, okl. gépészmérnök, Bpest, X, Család-u. 56. — *Pichler* János sz. 1899, okl. mérnök, Bpest, V, Gróf Tisza István-u. 1. — *Poddani* István sz. 1897, okl. építészmérnök, Bpest, I, Kard-u. 3. — *Pósa* Lajos sz. 1865, hon. okl. építészmérnök, Bpest, VIII, Vas-u. 3. — *Pretsch* Ernő sz. 1899, okl. gépészmérnök, Bpest, II, Hunyady J.-út 3. — *Pretsch* János sz. 1900, okl. építészmérnök, Bpest, II, Hunyady J.-út 3. — *Ráth* Árpád sz. 1900, okl. vegyészmérnök, Kecskemét, László K.-u. 18. — *Rejtő* Rezső sz. 1883, okl. gépészmérnök, Bpest, V, Falk Miksa-u. 3. — *Rékai* Béla sz. 1899, okl. mérnök, Bpest, IV, Váci-u. 83. — *Riva* József sz. 1896, okl. építészmérnök, Bpest, II, Pala-u. 7. — *Salgó* Nándor sz. 1871, okl. mérnök, Bpest, IX, Üllői-út 55. — *Sarudy* Béla sz. 1901, okl. vegyészmérnök, Bpest, IX, Mester-u. 33—35. — *Saurer* László sz. 1902, okl. gépészmérnök, Soroksár, Grassalkovich-u. 159. — *Sellő* Miksa sz. 1884, okl. gépészmérnök, Bpest, VII, István-út 20. — *Simon* Ferenc sz. 1889, okl. gépészmérnök, Bpest, I, Verpeléti-út 24. — *Simó* Endre, sz. 1899, okl. gépészmérnök, Bpest, V, Váci-út 34. — *Sissovics* József sz. 1885, műszaki igazgató, 70. §. Bpest, X, Kerepesi-út 15. — *Szabó* Viktor sz. 1892, okl. gépészmérnök, Bpest, II, Csalogány-u. 50. — *Szalay* István sz. 1892, okl. mérnök, Bpest, VII, Bosnyák-u. 16/a. — *Szokoll* Aurél sz. 1894, okl. építészmérnök, Bpest, VII, Akácfa-u. 38. — *Tarnai* Ferenc sz. 1888, okl. gépészmérnök, Magyaróvár, Tölténygyár. — *Tauszig* Miklós sz. 1894, okl. építészmérnök, Bpest, VI, Bajza-u. 4. — *Thiering* Richárd sz. 1898, okl. gépészmérnök, Bpest, V, Sziget-u. 26. — *Thurner* Béla sz. 1897, okl. vegyészmérnök, Bpest, I, Budafoki-út 5. — *Tomaschek* Zoltán sz. 1896, okl. vegyészmérnök, Bpest, VII, Szövetség-u. 28. — *Tóth* Géza sz. 1898, okl. mérnök, Pápa, Jókai Mór-u. 66. — *Tőry* Tibor sz. 1894, okl. gépészmérnök, Bpest, IV, Harisköz 4. — *Vörös* Géza sz. 1889, okl. mérn., Bpest, VII, Nefelejts-u. 17. — *Wenczler* Lajos sz. 1899, okl. gépészm., Bpest, V, Nádor-u. 19. — *Wittenbarth* Győző sz. 1900, okl. gépészmérnök, Bpest, VII, István-út 67. — *Zawadowski* Fedor sz. 1897, okl. gépészmérnök, Bpest, V, Sziget-u. 26.

A felvételről szóló értesítés 1927. évi november hó 19-én kifüggesztetett. *Nevezettek felvétele ellen* a Mérnöki Rendtartás 9. §-a értelmében a kifüggesztéstől számított 30 nap alatt, tehát 1927. évi december hó 19-én déli 12 óráig *a Kamara bármely tagja élhet fellebbezéssel a Mérnöki Tanácshoz.* A fellebbezés kellően felbélyegezve a Kamaránál nyujtandó be, annak címére küldendő.

b) A Budapesti Mérnöki Kamara választmánya 1927. évi mezőket a Kamara tagjai sorába felvette:

Bihari Pál sz. 1895, okl. mérnök, Bpest, VI, Eötvös-u. 24. — *Böhm* László sz. 1896, okl. mérnök, Keszthely, Erzsébet királyné-u. 13. — *Chladek* Antal sz. 1893, okl. gépészmérnök, Bpest, I, Attila-u. 67. — *Csató* Lajos sz. 1885, okl. gépészmérnök, Bpest, VII, Akácfa-u. 30. — *Demény* Samu sz. 1881, váll. vezető, 70. §. Bpest, V, Vilmos császár-út 34. — *Egressi* Zoltán sz. 1881, okl. gépészmérnök, Bpest, IX, Üllői-út 31. — *Ehrlich* János sz. 1880, okl. mérnök, Bpest, I, Fehérvári-út 21. november hó 25-én tartott ülésében az alább felsorolt kérel- — *Fodor* István sz. 1885, okl. mérnök, Bpest, V, Révész-u. 9. — *Füszter* Ferenc sz. 1902, okl. gépészmérnök, Bpest, IX, Ráday-u. 16. — *Gras* Győző Viktor sz. 1900, okl. gépészmérn., Bpest, II, Szemlőhegy-u. 4/b. — *Hegedüs* Miklós sz. 1880, gyárvezető igazgató, 70. §. Újpest, Váci-út 77. — *Kalmár* László sz. 1889, okl. gépészmérnök, Bpest, VII, Rákóczi-út 44. — *Köröskényi* Jenő sz. 1883, okl. mérnök, Jászberény. — *Lehrner* Ödön sz. 1898, okl. mérnök, Bpest, X, Simor-u. 43. — *Lugossy* Géza sz. 1889, gyárigazgató, 70. §. Bpest, VIII, Baross-u. 30. — *Mészáros* Dezső sz. 1899, okl. gépészmérnök, Bpest, IX, Márton-u. 35. — *Nádor* Pál sz. 1886, műszaki tisztviselő, 70. §. Bpest, IX, Ipar-u. 13. — *Neumann* Ferenc sz. 1898, hon. okl. gépészmérnök, Bpest, IV, Múzeum-körút 27. — *Pachl* Jenő sz. 1874, főfelügyelő (Ganz), 70. §. Bpest, VIII, Kálvária-tér 18. — *Paulovits* Viktor sz. 1872, okl. gépészmérnök, Bpest, II, báró Lipthay-u. 3. — *Pokorny* Ödön sz. 1878, okl. gépészmérnök, Budatétény, Jókai-u. 24. — *Sinai* Leó sz. 1899, okl. gépészmérnök, Bpest, VI, gróf Zichy J.-u. 19. — *Szekeres* Richárd sz. 1869, műszaki igazgató, 70. §. Magyaróvár, Vadásztölténygyár. — *Székely* Jenő sz. 1895, okl. mérnök, Bpest, VIII, József-körút 10—12. — *Szigethy* Gyula sz. 1886, műszaki tisztviselő, 70. §. Újpest, Kazinczy-u. 7. — *Tóth* Zsigmond, sz. 1894, okl. mérnök, Bpest, IV, Váci-u. 45. — *Unger* Károly sz. 1901, okl. gépészmérnök, Bpest, III, Újlaki-rakpart 44. — *Wahlner* Aladár sz. 1896, okl. gépészmérnök, Salgótarján, Bányatelep. — *Wirkmann* Ödön sz. 1892, okl. mérnök, Bpest, VII, Kövér Lajos-u. 13/b.

A felvételről szóló értesítés 1927. évi november hó 26-án kifüggesztetett. *Nevezettek felvétele ellen* a Mérnöki Rendtartás 9. §-a értelmében a kifüggesztéstől számított 30 nap alatt, tehát 1927. évi december hó 27-én déli 12 óráig *a Kamara bármely tagja élhet fellebbezéssel a Mérnöki Tanácshoz.* A fellebbezés kellően felbélyegezve a Kamaránál nyujtandó be, annak címére küldendő.

c) A Budapesti Mérnöki Kamara választmánya 1927. évi november hó 18-án tartott ülésében az alábbi kérelmezőt a Kamara tagjai sorába felvette:

Zaharie (Zaharia) Miklós sz. 1865, okl. mérnök, Soroksár, Ferenc József-tér 1.

A felvételről szóló értesítés 1927. évi november hó 26-án kifüggesztetett. *Nevezett felvétele ellen* a Mérnöki Rendtartás 9. §-a értelmében a kifüggesztéstől számított 30 nap alatt, tehát 1927. évi december hó 27-én déli 12 óráig, *a Kamara bármely tagja élhet fellebbezéssel a Mérnöki Tanácshoz.* A fellebbezés kellően felbélyegezve a Kamaránál nyujtandó be, s annak címére küldendő.

d) A Budapesti Mérnöki Kamara választmánya 1927. évi november hó 25-én tartott ülésében az alábbi kérelmezőt a Kamara tagjai sorába felvette:

Kanics Miklós sz. 1891, terv. iroda tulajd. 70. §. Bpest.

A felvételről szóló értesítés 1927. évi november hó 29-én kifüggesztetett. *Nevezett felvétele ellen* a Mérnöki Rendtartás 9. §-a értelmében a kifüggesztéstől számított 30 nap alatt, tehát 1927. évi december hó 29-én déli 12 óráig *a Kamara bármely tagja élhet fellebbezéssel a Mérnöki Tanácshoz.* A fellebbezés kellően felbélyegezve a Kamaránál nyujtandó be, s annak címére küldendő.

Elhalálozott tagok. A Mérnöki Rendtartás 12. §-a harmadik bekezdésének megfelelően hivatalos jelentések alapján a Kamara tagjai sorából töröltettek: ~~*Baumann* Márton~~ mérnök, budapesti lakos 1927. évi augusztus hó 25-i, ~~*Dvořák* Hubert~~ gépészmérnök, budapesti lakos 1927. évi szeptember hó 25-i, *Földes* Ede építészmérnök, budapesti lakos 1927. évi október hó 18-i hatállyal.

A Kamarából kilépő tag. A Kamara választmánya saját kérelme, illetőleg önkéntes kilépése folytán *Hegedüs* Zoltán fémkohómérnök, budapesti lakos, kamarai tag törlését 1927. évi november hó 18-i hatállyal elrendelte.

11.544/1927. szám.

Hirdetmény.

Sofia főváros 1928. évi február 1-én délelőtt 9 órakor saját hivatalos helyiségében pályázatot hirdet a Rila-sofiai vízvezeték elkészítésére. A szállítás kb. értéke 516 millió leva, óvadékként 1% helyezendő letétbe. Ajánlatok a fenti napig és óráig fogadtatnak el. A szállítás közelebbi feltételei (cahier des charges) az érdeklődőknek minden hétköznapon a Rila-sofiai vízvezeték irodájában (ul. Patriarch Eftimi 41) betekintésre rendelkezésre állanak, illetve ugyanott a tervrajzokkal együtt francia vagy német nyelven 5000 leva díj ellenében beszerezhetők.

Budapest, 1927. évi november hó 21-én.

Budapesti Mérnöki Kamara.

A Kamara postatakarékpénztári cheque-számlájának száma: 28.844.

A Kamara telefonszáma: József 382—85.

fordul

MDK

Koch Jenő

kályhák

A bpi börze uj palotája. Épitő Ipar, 1905. 45.sz. 369 l.

Kochjenő

M.D.K.

A budapesti tőzsde kialyhait készítette.

A budapesti áru és értéktőzsde ..... Bp 1908, 22 l.

Koch Jenő

M.D.K.

A törsdepalota kályhamunkálatait végezte és a leszámolásnál a neve szerepel.

A budapesti árú és értéktörsde . . . . . Bp 1908, 41 lap.

M.D.K.

Koch Johannes anonymus
(de civitate Keismarge)
Lembergben polgárjogot nyer,
Sebességes sót vesz. hogy Hans Koth-tal
azonos

Művért. 1955. 1. sz.
Divéky Aderján: Magyarországi ötvösök Lengyelországban a XIV-XVIII. században 53.1.

M.D.K.

Koch Jenö

g
Módositotta a Helbin Ferenc által tervezett
Pngö- filléres I. ált. forgalmü bélygek rajzát.

Irántyü a bélyegek vilgában. p. 1964. 69. l.

MDK

Koch, Joseph

születésénél fogva tartozik csak Ausztriához. Tirolban született 1768 ban, negény emberek gyerekeként. Libapásztorgyerek, sima Tövek-re rajzolt. Báró Umgeldern, augsburgi püspök fedezte fel. Augsburgban, Strassburg-ban és Rómában tépezteti. Itt is telepedett le. Tájtépfestő lex. 1839-ben halt meg.

Bermann, Moritz: Österreich-Ungarn im neunzehnten Jahrhundert, Wien 1884 349.o

KOCH, Johann, pozsonyi ávtalosmester

J. K., bürgerl. Tischlermeister, †30 éves korában, Pozsony, 1779 szeptember 19. (1779, 79. szám, 8 l)

Preßburger Zeitung
(Genthon)

Koch József, festő

Divatcsarnok, 1858.juli 6.426-428.
A budapesti Müegylet...tárlata

(József)

Koch, festő

Divat'csarnok, 1859.aug.30.550-551.

Fővárosi és vidéki hirek

Koch festő

Századok 1891. [illegible] 605 o.

[illegible]

A Dankó gyüjtemény Pozsonyban

Koch Judit, gyermekművész rajzoló MDK.

A bécsi VIT-en, a gyermekrajz-versenyben oklevelet kapott Esőben című rajzáért.

– Kilenc első díjat nyertek fiatal művészeink a VIT-en

Népszabadság, kp. 1959. aug. 4. 6. l.

M.D.K.

Koch Judith, festő

n. Erdélyben 1919 –

Középiskolai tanulmányai után Vaszary János tanítványa lett, majd több éves külföldi tartózkodás után Rozs János festőművész mellett fej. Cesztette képességeit. Körölve a „941" helterésű „Háraspár" c. műve.

Fiatalok művészete. Szerk.: Varga Sándor, Bp./é.n./ Zsidó fiatalok szellemi közössége kiad.

48 old. + XXXII t. XIV. t. + 39 old.

MDK

Koch Judit

e.gy. Festő- és Szobrászművészeti kiáll. Ujság, 1941. Dec. 13.

KOCH Judit műtárgy

Kállai-ösztöndíj

Új Műv. 1992.3.88.

MDK

Koch Károly

Magánép.eng.Bpesten. Vállalkozók Közl. 1908. szept.30.

MDK

Koch Károly

Az Erzsébet-téri kioszk egy homlokzatterve

Képzőm.Társ. 1899 tav. nemzetk. kiáll.

MDK

Koch Károly sz. 1861. Miskolcon tervezőiroda tulajdonos

MMÉE Közl. 1927. dec. 4. 3o4. l.
Hirdetés tagfelvételről.

MDK

Koch Károly építész

M. Építőmesterek...szövetkezete. Építő Ipar, 1909. nov.14 428. l.

MDK

Koch Károly

építészmérnök

MMÉK Közl. 1928. jan. 8. 11. l.
A Kamara uj tagjai.

MDK

Koch Károly, müegy. hallgató

Az aradi második kath.templom építésére vonatkozó két terv körül vita támadt, a városi közgyülés ugyanis Fritz Oszkár tervével szemben az izr. Koch Károly találták legmegfelelőbbnek. Megbizták a templomépitéssel is. Koch tervére vonatkozó inditványt Steigerwald Alajos tette meg, aki pedig régi kath.családból származik. Hozzájárult a döntéshez a csanádi püspök is és a kultuszminiszter kiküldötte is.

Az aradi templomépités.
Alkotmány. 227.sz. 1913.szept. 25. 4.l.

Koch Károly, ép.- mérn.

ki most végezte Berlinben és Münchenben kitünö eredménnyel a technikát, a 45. sz. " L'Eglise c'est l'ecole dü respect" c. jeligés tervét a léptékben való eltérése miatt nem tehették az elbirálás tárgyává, azonban nagy architektonikus értékei miatt megvételre ajánlották, a K.K.-t a szükebb körü pályázatra meghivták.

A második kath. templom tervei.- A zsüri döntése.
Aradi Közlöny. 1923. máj. 18. 3.l.

MDK

Koch Károly, épitőmester, ép.
vállalkozó

Az ujjáépitett Szent Lukács -Gyógyfürdő kőmüves- és vasbetonmunkáit végezte.

Szent Lukács Gyógyfürdő Budapest.
Tér és Forma. 1937. 9.sz.

MDK

Koch Károly

Az Erzsébet-téri kioszk egy homlokzatterve

Képzőm. Társ. 1899. tav. nemzetk. kiáll. kat.
55.l.

Megakadályozott beszámoló.

A Magyar Tudósitó jelenti: *Bartos* János orsz. képviselőt beszámoló körutjában *a verebélyi főszolgabiró rendeletére* Nagymánya községben *a csendőrök megakadályozták abban, hogy beszámolóját elmondhassa.* A nép a községi biró magánlakásán próbálta azután az összejövetelt megtartani, hogy ott a képviselő fesztelen beszélgetés keretében tájékoztassa a választókat a politikai kérdésekről, *de a csendőrmester a főszolgabiró telefonrendeletére az embereket onnan is kiutasitotta és a képviselőnek lehetetlenné tette, hogy választóival érintkezzék.*

Kolozsvár rendreutasitja a belügyminisztert.

Kolozsvárról jelentik: Kolozsvár város törvényhatósági bizottságának ellenzéki tagjai értekezletet tartottak, melyen azzal az anomáliával foglalkoztak elsősorban, hogy amióta a törvényhatóság nagyfoku bizalmatlanságáról biztositotta gróf Tisza István miniszterelnököt és kormányát, *a belügyminiszter nem is respektálja a város autonomiáját, Sándor* János minden apró-cseprő dologban *kellemetlenkedik* a városnak és a törvényhatóság első tisztviselőivel, hogy őriztesse neheztelését, ugy rendelkezik, mely az egész város közönségét megbotránkoztatja. Emellett a belügyminiszter *nemcsak bántó hangot használ leiratában, hanem rendesen tul is lépi hatáskörét.* Az ellenzéki tagok elhatározták, hogy a most folyó közgyülés utolsó napján, valószinüleg holnap, inditványt terjesztenek elő, hogy *a város erélyes feliratban utasitsa rendre a belügyminisztert* és önérzetes hangon adja értésére a belügyminiszternek, hogy amig a városnak törvény által biztositott autonomiája van, nem fogja eltürni, hogy a kormány e téren is megsértse a törvényt.

A horvát kérdés a minisztertanácsban.

A *Magyar Tudósító* jelenti: A holnap délután öt órakor Tisza István miniszterelnök elnöklésével tartandó minisztertanácson a horvát kérdés is megbeszélés tárgyát képezi. Gróf *Pejacsevics* Tivadar horvát miniszter ma este Budapestre érkezik, hogy a minisztertanács ülésén részt vehessen. — A *Budapesti Tudósító* jelenti: Gróf *Tisza* István miniszterelnök ma délelőtt tizenegy órakor meglátogatta a Vöröskereszt-kórházban báró *Skerlecz* Iván horvát királyi biztost, akivel hosszabb ideig a horvát politikai helyzetről tanácskozott.

A zempléni bizalom rejtelmei.

Gróf Andrássy Gyula bizalmatlansági inditványa, mint már a keddi hiradás közölte, *harminckét* szótöbbséggel elbukott Zemplén vármegye hétfői közgyülésén. A munkapártnak ez a pyrhusi győzelme azonban csak látszólagos diadal, amivel maguk a győztesek is tisztában vannak. A megyegyülési határozatok manapság ugyanis legtöbbször nem valódi megnyilvánulásai a megyei választópolgárság meggyőződésének. Az országban tultengő központi hatalom, az óriási hivatali függés teljesen kizárják ezt. E közismert, sajnálatos hatóokok országszerte hamisra billentik az igazság serpenyőjét. Főképpen Zemplénben, hol a virilisek között *száznégy zsidó*, a választottak sorában 53 jegyző ül, *Meczner* Gyula főispán vejei közül az egyiket *Sárospatak*, a másikat *Szerencs* tudja főszolgabirájának.

Könnyü elképzelni már most, mily magasra hágott a presszió és a terror, mig a többség összeterelтetett.

A többség az emlitett 2 ütegen kivül a főispán rokonságából, a sárospataki kollégium tanáraiból, kereskedőkből, hivatalnokokból rekrutálódott.

Andrássyval szavazott a mágnások többsége, a róm. kath. papság testületileg, a gör.-kath. papok *kettő* kivételével és a református lelkészek tulnyomó többsége. A független birtokos osztály képviselői, tovább az ügyvédek nagy része.

Nemcsak nekünk zemplénieknek, — irja egy lelkes ellenzéki a zemplénmegyei Erdőhorvátiból, — de az egész ország független és keresztény polgárainak azt az üdvös oktatást kell levonnunk a zempléni kudarcból, hogy a *megüresedő mandátumokat a mi embereink képviseljék és jogukat minden adandó alkalommal gyakorolják. Mert az kötelesség és nemcsak jog.* Azt ugyanis, hogy Zemplénben *százkét* jegyző közül *ötvenhárom* választott megyebizottsági tag van, mig *százötven* róm. és gör.-kath. plebános közül csak *harminc* (virilis *tizenöt*), csak gróf *Tisza* István tarthatja helyénvalónak.

Hajdumegye a kormány ellen.

Hajdu vármegye szeptember 29-én tartja rendes őszi közgyülését, amelynek napirendjén szerepel a Tisza-kormány kinevezéséről szóló leirat is. A vármegyei ellenzék erősen készülődik a közgyülésre, amelyen *bizalmatlansági* inditványt fognak benyujtani a kormánnyal szemben.

Hajdu vármegye állandó választmánya ma délelőtt 11 órakor ülést tartott, amelyen a Tisza-kormány kinevezését közlő miniszteri leirattal foglalkozott. *Pákozdy* Sándor főjegyző azt inditványozta, hogy a vármegye egyszerüen vegye tudomásul a leiratot s helyezze az irattárba. Ezzel szemben *Juhász Nagy* Sándor azt az inditványt tette, hogy

> «tekintettel arra, hogy Tisza folytatja Lukács kormányzati rendszerét, szavazzon a közgyülés bizalmatlanságot a Tisza-kormánynak, amelyet különben Lukács László kormányával szemben is megtett».

Az állandó választmány *a bizalmatlansági inditványt nagy többséggel elfogadta.* Igy tehát bizonyos, hogy a 29-én megtartandó vármegyei közgyülésen is bizalmatlanságot szavaznak a kormánynak.

Budapest, szeptember 24.

Belépés az alkotmánypártba. *Rakovszky* Béla, a keszthelyi kerület országos képviselője ma gróf *Zichy* Aladárhoz, az országgyülési néppárt elnökéhez intézett levelében bejelentette a néppártból való kilépését és az országos alkotmánypárthoz való csatlakozását.

—

Az esküdtszék reformja. Hir szerint az igazságügyminiszterium elkészült már az esküdtbiráskodás reformjával. Az esküdtszék reformjának két főiránya van. Az egyik az, hogy a jövőben a ténykedést elválasztják a jogkérdéstől, a másik az, hogy a Kuria revizionális jogát lényegesen kiterjeszti. Az esküdtszék elé terjesztett kérdésekben eddig a ténykérdést és a jogkérdést összefoglalva együtt tették fel. A reform tervezői szerint ez a körülmény volt leginkább az oka annak, hogy annyi abszurd verdiktet hoztak. A Kuria revizionális joga is ennél a kérdésnél lép előtérbe. A Kuria ugyanis, ha az esküdtek ténymegállapitása a formák helyes betartása mellett történt, ezután sem teheti kifogás tárgyává az esküdtnek a ténykérdésre adott igazmondását, *ellenben a jogkérdésre adott válasznál már* — a tervezett reform — *a legteljesebb mértékben biztositja a Kuria revizióját.* Az esküdtek tanácskozásában *részt fog venni a tárgyalást vezető elnök* «Jogügyi tanácsadó»-ként szerepelne az esküdtek között a tárgyalást vezető elnök, akinek hatáskörе mindössze a tanácsadásra terjedhet ki. A reciprocitás kedvéért a tervezet egy másik pontja azt az ideát veti föl, hogy az esküdtbiróság itéletének meghozatalában nemcsak a törvényszéki birák fognak résztvenni, *hanem az esküdtszék tagjai is.* Ezt gyakorlatilag ugy akarják megoldani, hogy mikor az esküdtek főnököt választanak, ugyanakkor maguk közül választanak két delegátust is, akik az esküdtbiróság tagjaival együtt résztvesznek az esküdtbiróságnak az itélet meghozatalát megelőző tanácskozásában és ott a szakbirákat informálják az esküdtek hangulatáról, véleményéről és álláspontjáról. A reform előkészitő munkálatai már hónapok óta foglalkoztatták az igazságügyminiszterium illetékes tényezőit. Már elkészült az egész tervezet, csupán az utolsó stiláris, tehát jelentéktelen simitások vannak még hátra s rövidesen szándéka a kormánynak nyilvánosságra hozni. *Balogh* Jenő igazságügyminiszter törvény formájában tervezi a reform életbeléptetését.

—

Justh Gyula beszámolója. A csanádmegyei és makói függetlenségi és 48-as párt október hó 5-én, vasárnap délelőtt 11 órakor a városra és a vármegyére kiterjedő szervezkedő gyülést tart, amelynek keretében *Justh* Gyula, az egyesült függetlenségi és negyvennyolcas párt elnöke megtartja beszámoló beszédjét. Erre a gyülésre a függetlenségi párt számos képviselőtagja fog leutazni Makóra.

—

Beszámoló. *Zlinszky* István, az alsódabasi választókerület orsz. képviselője, nehány napja kerületében időzik és sorra járja a községeket.

—

A konzuli birőságok reformja Egyiptomban. A Politische Korrespondenz *kairói* hiradása szerint a kapitulációk megszüntetése után a konzuli birőságok továbbra is fenállanak ugyan, de csak személyjogi kérdések (válóperek, gondnoksági ügyek, örökbefogadások stb.) elintézése céljából; az európaiak egyéb jogi kérdéseit és pereskedéseit *a jövőben az egyiptomi birőságok fogják letárgyalni.* A vegyesbirőságokat nem fogják egészen megszüntetni, hanem a birói személyzet lényeges megszaporitásával ujjászervezik.

Az aradi templomépités.

— Saját tudósitónktól. —

Budapest, szeptember 24.

Tegnap néhány estilap ismertette az aradi második katholikus templom épitésének az ügyét s megirta, hogy az épitkezéssel a városi közgyülés, a tanács s a templomépitő-bizottság állásfoglalása ellenére szembehelyezkedve Arad város katholikus érzelmü polgárságának a véleményével, sőt a pályázati feltételeket sem respektálva *Koch* Károly izraelita vallásu müegyetemi hallgatót (!) bizta meg a templomépitéssel. Erre a hirre vonatkozólag a félhivatalos M. T. I. tegnap éjjel a következő kommünikét tette közzé:

Az aradi katholikus templom épitésére vonatkozó egyházi körökből származó információkkal szemben a Magyar Távirati Iroda állandó aradi tudósitója a következőket közli:

Az az egyházi körökből származó tendenciózus közlemény, hogy Aradon az uj katholikus templom épitése körül felekezeti harc indult meg, nagy visszatetszést kelt Aradon. Az a városi közgyülés ugyanis, amelyben *Fritz* Oszkár tervével szemben *Koch* Károly tervét fogadták el, nem tegnap hanem tizennégy nappal ezelőtt volt. A közgyülés határozatába egy-két egyén kivételével mindenki belenyugszik, mert a legérdemesebb tervet fogadta el a többség, amelynek sorában nem a zsidók, hanem a keresztények dominéltak és a Koch tervére vonatkozó inditványt *Steigerwald* Alajos tette meg, aki pedig régi katholikus családból származik.

A közgyülés azért fogadta el Koch tervét, mert az összes fővárosi zsüritagok azt találták a legmegfelelőbbnek, közöttük a csanádi püspök és a kultuszminiszter kiküldötte, *Fieber* Henrik is.

A M. T. I. aradi tudósitójának «cáfolatával» szemben a legautentikusabb helyről tudósitónk a templomépités ügyére vonatkozóan a következő információkat nyerte:

Aradon második katholikus plebánia-templomot akarnak épiteni. A csanádi püspök megigérte az aradiaknak, hogy az épitkezéshez hozzájárul 200.000 koronával, a városnak van e célra 150.000 koronája. Igy elhatározták még a mult évben Aradon, hogy 350.000 koronával felépitik a templomot. A városi közgyülés, hogy az épitkezés ügyeit hozzáértő és megbizható emberek készitsék elő és vezessék, egy többnyire szakemberekből összeállitott épitőbizottságot küldött ki. A templomépitő-bizottság a város megbizásából a templom terveire a mult év november hó 28-án általános titkos pályázatot hirdetett. A pályázaton negyvenkilenc, többnyire fővárosi épitész vett részt, bizván abban, hogy a munkájuk hozzáértők

A politikai helyzet.

(Tisza és a reparáció. — Kolozsvár konfliktusa a belügyminiszterrel. — Szuronyos támadás egy beszámológyülés ellen. — Hajdumegye bizalmatlan.)

Budapest, szept. 24.

Gróf Tisza István megintervjuoltatta magát, hogy igy hiteles formában hozhassa nyilvánosságra a változott politikai viszonyokról való véleményét. Igaz, hogy Tisza mindazt, amit ma az «Az Ujság»-ban közzététetett, elmondhatta volna a munkapárt értekezletén, vagy akár a parlamentben is, de ő ettől bölcsen óvakodva megelégedett a hirlapi intervjuval, amely kevesebb felelősséggel szolgálja azt a célt, amelyet Tisza elérni kiván. Ez a cél pedig nem más, mint hogy olyan figyelmeztetéseket és felhivásokat küldözgethessen az ellenzék címére, amely felhivásokat olyan formában, mint amilyenben az megjelent, másutt nehezen kockáztathatott volna meg és semmiesetre sem térhetett volna ki a bővebb magyarázat elől, amellyel igy négyszemközt adós maradhatott.

Kétségtelen ugyanis, hogy Tiszának nem volt szüksége közel két hétre, hogy gróf Andrássy Gyula programmjáról nyilatkozhasson, az is vitán kivül áll, hogy a parlamenti őrség kérdése sem tette aktuálissá ezt az önintervjut, mert hiszen Tisza erről a kérdésről elég határozottan beszélt a Magyar Figyelő legutóbbi számában. A kormány munkaprogrammjáról is annyira közismert adatokat mond el e nyilatkozatában, hogy teljes bizonyossággal áll előttünk az, hogy Tisza mindezekre a körülményekre csak azért terjeszkedik ki, mert más mondanivalója nincs. Ezt meg is találjuk nyilatkozatának abban a részében, amelyben az ellenzék reparációs követeléséről beszél és mindvégig körmönfontan kétértelmü mondataiban azt üzeni az ellenzéknek, hogy amennyiben ez nincsen megelégedve a munkapártnak a junius 4-iki ülésen hozott házhatározatával és ragaszkodna az alkotmány csorbult rendjének helyreállításához, — akkor Tisza szavai szerint: «erről beszélhetünk».

Lehetetlen észre nem venni, hogy Tisza ezzel a felhivásával valami rejtett célt szolgál. Az is kétségtelen, hogy Tisza nem a maga iniciativájából tette ezt a lépést, amely homlokegyenest ellenkezik eddigi taktikájával és kiméletlen állásfoglalásának minden eddigi mozzanatával. Feltünő az is, hogy Tisza éppen most, az Andrássy-párt megalakulása és a parlament megnyitása közé eső időszakot választotta ki a nyilatkozásra és most játssza az engedékenyt, holott pár nappal ezelőtt még kardról, Frommer-pisztolyról, sortüzről és vérről beszélt. Bizonyos, hogy még a nyilatkozatában található látszólagos engedékenységre sem a maga jószántából vállalkozott és hogy az a tettetett békés hajlam egy percig sem egyezett az ő szándékaival, amiként ezt a reparációról szóló felhivás fogalmazása is elárulja.

Tisza a reparációról szólva tulajdonképpen semmit sem mond. Elmondja, hogy junius negyediki dátummal van egy «reparáló» házhatározat; — *ezt tudtuk.* Elmondja azután, hogy ő a reparáció *más módját* is felajánlotta, amely elől azonban az ellenzék kitért; — erről pedig a legnagyobb sajnálatunkra *mit sem tudunk.* Tisza azonban maga is sietve kievez ebből a kátyuból és azonnal azt *sejti*, hogy az ellenzék *«ujból ki fog térni a többször felajánlott megoldás elől.»* De hogy mikor és hogyan tért ki az ellenzék a multban, azt Tisza éppen olyan misztikus homályba boritja, mint azt, *hogy ő tulajdonképpen milyen megoldásra gondol.* A dolgok természetéből folyik ugyanis, hogy mindaddig, amig *ezt* nem ismeri az ellenzék, mindaddig indokolatlan nemcsak a *kitérésre* tett megjegyzés, hanem mindaz a következtetés is, amelyet Tisza ajánlatának el nem fogadásához füz.

Ebből a Tisza teremtette khaotikus zavarból azonban a gondos figyelő megtalálja a kivezető utat. Mindent megmagyaráz ugyanis az a tény, hogy Tiszának most a parlament megnyitása előtt a normális viszonyok helyreállitását tendáló kisérletet *kellett tenni.* Szoritotta erre a jövőért aggódó pártja és követelték felülről is, ahol már unják az itthon uralkodó lehetetlen állapotokat. Tisza tehát igy kivánta kielégiteni e faktorok kivánságait, hogy azért az ő harcias álláspontja se szenvedjen csorbát és ha erőszakos politikájának keserü gyümölcsei ujból jelentkeznek, felfelé ezzel a mesterkélt és komolytalan békülési kisérlettel fedezhesse magát.

Nyilatkozatának további részeiben azután gondoskodott arról, hogy a legcinikusabb módon hivja fel az ellenzék figyelmét arra, hogy ő, Tisza István a régi, politikájának vezérelvei, a közszabadságokról és alkotmányosságról való felfogása nem változott és hogy még a legmesszebbmenő naivitással se lehessen komolyan venni amugy is ravaszul formulázott reparációs propozicióját. Tisza természetesen meg van győződve arról is, hogy pártja, amely látja a cinikus fogást, szemet huny, ha felfelé sikerül az ámitás. Ez a kicsinyes, de sajnos, a nemzet bőrére menő játék semmiesetre sem méltó az olyan politikushoz, aki ugy az itthon kitartott, mint pedig a külföldön megfizetett lapjaiban a nagy államférfiu allürjeivel keres babérokat.

Hogy mennyire komolyak a kormány békés szándékai, azt sietve bizonyitja be nekünk a verebélyi szolgabiró. Ez az ur ugyanis felsőbb utasitásra csendőrökkel akadályozta meg, hogy *Bartos* János országgyülési képviselő beszámolhasson választóinak. A főszolgabiró buzgóságában addig ment, hogy még a magán lakást sem respektálta és a csendőröket beküldötte a választók lakásaiba és a kerület képviselőjét még onnan is elüzte. Ez a legujabb jogtiprás is méltóan csatlakozik azokhoz az eseményekhez, amelyek mind azt bizonyitják, hogy a jelenlegi rendszerből kiveszett a jogtiszteletnek a legparányibb érzése is és a jelenlegi kormány akkor, amidőn a béke szirénhangjait hallatja, a legdurvább jogsértésekkel igazolja, hogy nem hajlandó letérni az erőszak utjáról.

Politikai hireink különben a következők:

Tisza nyilatkozata.

«Az Ujság» mai számában hosszabb cikket közöl, melyben gróf *Tisza* István részletesen nyilatkozik a politikai helyzetről.

Gróf *Tisza* István nyilatkozatában gróf Andrássy Gyula pártalakitásáról azt mondta, hogy a pártalakitási kisérletet kezdettől fogva örömmel fogadta. Hozzáteszi Tisza, hogy azt reméli, hogy az uj pártalakulás folytán «a magukat függetlenségieknek nevező pártok» fentmaradása *erkölcsi lehetetlenséggé* válik. Kijelenti *Tisza*, hogy az országos alkotmánypárt programmja *külügyi részének minden sorát aláirja* és szolgálatot tett Andrássy a közügynek, amikor helyesen konstruálta meg a magyar nemzet érdekében álló külügyi politika célját és alapelveit. Éppen ilyen örvendetesnek mondja az uj párt programmjának a katonai kérdésre vonatkozó részét. Polemizál Tisza a programmnak a közigazgatásra vonatkozó részével és hangoztatja, hogy a kinevezési rendszer behozatala szükséges, mejd hangoztatja, hogy az 1905-iki alkotmányvédelemhez a véletlennek egész sorozata kellett, hogy komolyan vehessék. A választói jogról azt mondja Tisza, hogy az, amit Andrássy most követel, alig egy hajszálnyival áll Kristóffy javaslata mögött. Az általa felsorolt kritériumok pedig a legrövidebb idő alatt messze tulhaladnák a 2,400.000-et. Hogy ez minő végveszély a magyar nemzetre nézve, azt mint politikai szövetségesek s mint politikai ellenfelek — ugymond — Andrássy Gyulával együtt nem egyszer hirdettük és az embernek végleg kétségbe kell esnie olyan férfiu politikai belátása s felelősségérzete miatt, aki odáig képes ragadtatni magát, hogy nyitott szemmel tudatosan végveszélybe sodorja nemzetét, kockára tegye a magyar intelligencia politikai sulyát s ami ezzel együtt jár, a magyar nemzeti államot, csak azért, mert egy házszabálykérdésben nem vihette keresztül akaratát.

Tisza ezután igy folytatja nyilatkozatát:

— Ez az alkotmánysértés vádja régi nóta, amelynek azonban mindig adósak maradnak a bizonyitásával. Az egyetlenegy konkrét pont, ahol jogsértésről beszélhetnek, a junius 4-iki szavazás. Ebben tultette magát a képviselőház a tanácskozás formális szabályain. E tényt reparálta a Ház *abszolut többségének hozzájárulásával teljesen házszabályszerüen hozott határozattal.* Ez a legkényesebb alkotmányjogi felfogás szerint is elintézte a kérdést, megadta az illetékes tényező utólagos szankcióját. *De ha az ellenzék nem elégszik meg vele, ha valami uj, az ő hozzájárulásukkal hozott határozattal való reparációt kiván, ezt feleslegesnek tartjuk ugyan, de azért szivesen nyujtunk segédkezet az ő lelkiismeretük megnyugtatásához.* Ha tehát valóban az alkotmány épségét s a törvénynek szerintük még mindig csorbult rendjét kivánják helyreállitani, *erről beszülhetünk.* Ha azonban *ujból kitérnek a többször felajánlott megoldás elől*, ugy, sajnálatomra, annak a feltevésnek kell az emberben megerősödnie, hogy nekik nem rend kell, hanem anarchia, nem normális munka és kötelességteljesités a parlamentben, hanem ürügy a politikai sztrájkra és hogy ők szivesen bujnak el az elől a kontradiktórius eljárás elől, amelyben nyilt szinen, az érvek harcában kellene tetteikért és nyilatkozataikért helytállani.

Tisza azután a parlamenti őrség kérdésével foglalkozik és nyilatkozatában megigéri, hogy ha az ellenzék a Házban illedelmesen viseli magát, — látni sem fogják az őrséget, amely azonban az ellenkező esetben kérlelhetetlenül teljesiti a «kötelességét».

— Hogy bejönnek-e Andrássyék a parlamentbe, — mondja Tisza, — azt melegen óhajtom. Hogy megfogják-e tenni, arról, megvallom, nem lehet véleményem. Hiszen ez tőlük függ és vajjon tudják-e ők, hogy nyolc nap mulva mit fognak csinálni? Eddigi nyilatkozataikból éppen ugy következtethetnők az egyik megoldást, mint a másikat. Programmbeszédében azt mondta Andrássy Gyula, hogy mi «csak nem lehetetlenné» tesszük a bejövetelt és hogy «nagyon nehéz megtalálnia az ellenzéknek azt a módot, hogy kötelességét teljesitse». Zemplénben még tovább megy Andrássy és ugy nyilatkozik, hogy kettő közül csak egy történhetik, «vagy emberölés és gyilkosság lesz a parlamentben, vagy be sem megy oda az ellenzék». Hát persze, hogy ők tényleg csak erre a két módra gondolnak-e, az egészen tőlük függ, de nézetem szerint kettő közül a harmadikat fogják választani, ha komolyan veszik a nemzet iránti kötelességeiket.

Részletesen foglalkozik ezután *Tisza* az alkotmánypárt programmjával, majd Andrássy Gyula egy intervjuban tett nyilatkozatával, mely a kormány bukásának körülményeiről szól s azt mondja, hogy «mérvadó körök» alatt idegen hatalom beavatkozását érti s azt mondja Tisza, hogy bárminő legyen is, aranyigazság az, hogy a kormány bukása csak idő kérdése, s arra illetékes tényezők bizalmától, akaratától függ, rövidebb vagy hosszabb lesz-e az az idő. Beszél Tisza végül a kormány munkaprogrammjáról s azt mondja, hogy a választói törvény életbeléptetésével kapcsolatos kérdések rendezése és a közigazgatási reform a legsürgősebb feladata.

— Egyelőre — mondja Tisza, — az uj választójogi törvény életbeléptetésével kapcsolatos kérdések rendezése és a közigazgatási reform a legsürgősebb feladat. Munkában van a választókerületek beosztása, a képviselőválasztások ügyében való biráskodás és a vármegyei reform, ugy, hogy e három javaslat remélhetőleg a téli ülésszak alatt törvényerőre emelkedik. Ezzel kapcsolatban valószinüleg közelebbről fog a kormány egy rövid javaslatot benyujtani, amellyel meghosszabbitja a *jelenleg szolgáló tisztviselőknek a folyó év végén lejáró mandátumát.*

Koch Károly

épitész U. 823.

Részt vett az aradi
második rk. templom
tervpályázatán –
Pályatervét Fieber
Henrik igen dicsérte.

Arad és Vidéke

1913. szept. 7.
(A templomépítő –
bizottság állast
foglalt Fritz
Oszkár terve mellett.)

si . . . . . 80 "

Összesen: 160 P, azaz

. sz. csekkszámla terhére:

si költségekre 20 P, azaz Husz pengőt.

31-én. A miniszter rendeletéből: dr.

sos.

os másolat hiteléül:

niszteri irodatiszt.

Koch Károly építész

Mabi épitk.

Tér és Forma, 1934 VII. 187

gyelembe, mert hisz lehet, hogy *valaki tréfát üz a bírósággal.* Ez annál inkább lehetséges, mert hisz az az Elek Pál, aki elutazása előtt bridget játszott a Hungária Klubban és aki gyalogsétát tesz Badenben, nem lehet azonos azzal az Elek Pállal, aki oly sulyos beteg, hogy csak bent a szanatóriumban hallgatható ki. Az állitólagos Elek Pál — mert hiszen aláirása hitelességét mi sem bizonyitja, — magánorvosi bizonyitványt csatol — vérkeringési zavarokról. E betegség természete olyan, amely nincs kötve bizonyos helyhez kötött kezeléshez. Elek Pál állapotát törvényszéki orvossal kell felülvizsgáltatni, mert csak ugy derülhet ki, hogy a Budapestre való utazása halálveszedelmet jelent-e. A vérkeringési zavar, mint a Badenben való tartózkodás szükséges kelléke nemcsak orvosi, de jogi szempontból is határozott novum. Ha pedig mindezek nélkül és mindezek dacára a főtárgyalási elnök ur mégis osztrák biróság által, megkeresés utján kivánja Elek Pál kihallgatását, ugy vádlottat és védőjét erre a kihallgatásra meg kell idézni. Ha tehát előterjesztésem dacára a megkeresés elküldetik az osztrák birónságnak, kérem, hogy az osztrák biróság a védelem eme jogairól is tájékoztassák.

Vássonyi beadványát délben nyujtotta be a vizsgálóbirónak, aki az összes aktákat nyomban Baloghy elnök rendelkezésére bocsátotta. Az elnök döntését feszült érdeklődéssel várják politikai és jogászi körökben.

EGYESÜLETI ÉLET.

(*) **Az Aradi Izraelita Kiházasitó Egylet** tegnap tartotta ez évi első választmányi ülését, melyen a folyó évi kiházasitási jutalékok egy részét osztották szét. Az egylet vezetősége humánus felfogásának ismételten tanujelét adta, miután 3 leánynak összesen 900 korona kiházasitási jutalékott szavazott meg.

(*) **Az Arad és Vidéke Kereskedelmi Utazók és Ügynökök Egyesülete** folyó hó 18-án, vasárnap délelőtt fél 11 órakor az Aradi Kereskedők Köre helyiségében (Tabajdy Károly utca 1.) *igazgatósági* ülést tart, melyre az igazgatóság tagjait ezuton is meghivja az elnökség.

(*) **Az aradi iparosok I-sső betegsegélyző és temetkezési egylete** holnap, vasárnap d. u. fél 4 órakor a Batthyány-utca 14. számu ház hivatalos helyiségében rendes havi ülést tart, melyre a választmányi tag urak ezuton is tisztelettel meghivatnak. Ugyanezen alkalomkor havi befizetések eszközölhetők, valamint uj tagok, kik még az 50-ik életkorukat tul nem haladták 2 kor. beiratási dij lefizetése mellett felvétettnek. Az elnökség.

A második katholikus templom tervei.

(A szüri döntése.)

— Az *Aradi Közlöny* tudósitójától. —

Arad, május 17.

Csaknem három napig tartó tanácskozás után ma délután döntött a kiküldött biráló bizottság az aradi uj katholikus templom épitési pályázatára beérkezett tervek sorsa felett. Az eredmény negativ, amennyiben a jury egyetlen egy pályamüvet sem talált a kivitelre alkalmasnak, az első dijat tehát nem itélte oda, kimondotta ellenben, hogy ujabb, szükebbkörü pályázatot hirdet, amelyen részt vehet a *nyolc* legkiválóbbnak deklarált terv szerzője.

Ennek a döntésnek érdekessége az, hogy a szükebbkörü pályázatra utalt munkák között szerepel egy olyan is, amelyet *alaki hibák miatt kizártak a biráiatból*, a benne megnyilvánuló nagy architektonikus értékek azonban általános elismerést arattak s a bizottság indittatva érezte magát, hogy utat nyisson a kiváló tervező érvényesülésére. Ehhez természetesen formát kellett keresni, amelyet meg is talált a jury, még pedig akként, hogy az alábbi levelet intézte *Mülek* Lajos dr. hoz, a templomépitő bizottság kitünő elnökéhez:

„Nagyságod szóbeli felkérésére van szerencsénk értesiteni, hogy a 45-ös számu „L'Eglise c'est l'ecole du respect" jeligéjü tervet formai hibája következtében, minthogy 1:100 léptékben van megrajzolva, elbirálás tárgyává nem tehettünk, kijelentjük azonban, hogy az esetre, ha a Nagyságod elnöklete alatt álló templomépitő bizottság a dijazott és megvételre ajánlott tervek szerzői között szükebb körü pályázatot rendezne, ezen terv tervezőjét is tervezetének jeles kvalitásánál fogva a szükebb pályázatba bevonhatónak javasoljuk".

Aláirva: Neuschlosz Kornél dr. müépitész, Orth Ambrus épitész, Fieber Henrik, Virágh Lajos, Rázel József, Lőcs Rezső, a szüri tagjai.

E levél alapján a tervet *Mülek* Lajos dr. a bizottság által megvásároltnak jelentette ki és besorozta a szükebb pályázat résztvevői közé. A jeligés boritók felbontásakor kitünt, hogy a szerző Koch Károly épitész mérnök, Koch Dániel törvényhatósági bizottsági tag öccse, aki most végezte Berlinben és Münchenben kitünő eredménnyel a technikát.

Miután a 45. számu terv a hibás lépték miatt csak erkölcsi elismerésben részesülhetett, igen tapintatosnak és korrektnek kell elismernünk a jurynak ugy elvi, mint tárgyi döntését, amely egyébként a következő:

A 3000 koronás *második dijat* egyhangulag a 27. számu „Üdvözlégy Mária" jeligéjü tervnek itélték oda, amelynek szerzője *Fritz* Oszkár müegyetemi adjunktus Budapestről.

A harmadik dijat (1500 korona) szintén egy budapesti épitész, *Marascher* Sámuel nyerte, a 47. számu „Hit virága" jeligével ellátott tervvel.

Megvétettek továbbá 500 koronával darabonként a 10. számu (szerzők *Györgyi* Dénes és *Werner* Frigyes,) a 16. számu, (*Vidor* Emil és *Oppartrony* Flóris,) a 28. számu (*Ottovay* és *Winkler*,) továbbá a 5. és 6. számu tervek, melyeknek szerzője *Wuschek* Iván (Budapest), illetve *Kocsis* Iván müegyetemi adjunktus, *Kocsis* Lajos aradi épitész fia.

Arról értesülünk, hogy Mülek Lajos dr. hétfőre már össze is hivta a templomépitő bizottságot, amely elé oly értelmü javaslatot terjeszt, hogy a szükebbkörü pályázat határidejét junius 30-ában állapitsák meg.

*

A biráló-bizottság jelentése általánosságban kiemeli, hogy a beérkezett 49 pályamü között igen sok a selejtes, hitvány munka, amit bizonyit az is, hogy nyomban a biráló munka első fázisában 29 tervet vetettek el. Hármat már előzőleg, alaki hibák miatt zártak ki, marad tehát 17 pályamü. Ezek közül a második dij nyertesérői a következőket mondj a jelentés.

„A centrális alaprajz egységes, áttekinthető s ennélfogva igen szép belső térhatást nyujt. Az oltároknak fülkeszerü kiképzése igen festői, amit egyébként is emel az árkádos kiképzés. Kiemelendő az oldalbejárók helyes megoldása, mely az épület külsejében is érvényesül. Felette ügyes a gyóntatószékek célszerü elhelyezése, azonban a szószék rejtett feljárója nem felel meg a liturgikus követelményeknek. A hátsó bázisba helyezett bejáró felesleges. A belső ügyes megoldásnak megfelelő a homlokzati kiképzés is.

---

cselédséget és elkezdett robotolni, hogy megmentse a tulterhelt ősi birtokot. Tiz esztendeig huzta, beleőszült a szélmalomharcba, nem birta tovább. A prédikátum a husz szobás várkastélylyal dobra került. Klein Mózes ügyvéd ur vette meg féláron, Moskó, a Dubi fia.

II.

A Samarjay-fiuk elkallódtak. Vagy, ahogy vesszük. Nem kallódtak el, csak László, aki becsületes ember akart maradni. László kataszteri biztos lett, hónapos szobában lakott s pontosan törlesztette még fönnmaradt adósságait. Havi fizetéséből csak ötven forintot tartott meg, abból élt, ruházkodott. Ő tehát elkopott, elzüllött, mint sokan mondták. De a testvérei folytatták a rangjukat. Tagjai voltak az uri kaszinónak, kitünően kártyáztak és még kitünőbben házasodtak. Berti egy gazdag, csenevész leánykát vett el, aki egy év alatt kitért az utjából egy boldogabb hazába. Tamás egy még gazdagabb cseh kisasszonyt, aki azonban nem tért ki Tamásnak. A rossz nyelvek azt mondják: másoknak sem tért ki: udvarlókat tartott, amit Tamás kénytelen volt eltürni, mert hiszen nála volt a pénz.

Egy szó, mint száz csak László züllött el a Samarjay-fiuk közül, Berti és Tamás fiakkeren jártak, szegfüt dugtak a kabátjukba s pezsgőt ittak. Akár Moskó.

Mert Moskóból is nagy ur lett ám. Nemcsak azért, mert dominiumot vett az apja hagyatékából, biz ő, hála utánzó talentumának megtanulta volna a mágnástempót anélkül is. Csak kinézte magának a szükséges tipust ugy lekopirozta mindközönségesen, hogy végin maga is alig ismert magára. Ki is keresztelkedett, mert nem szerette elhinni, hogy ő egy falusi korcsmárosnak a fia. Különben sem firtatták a származását abban a társaságban, melyet kultivált.

A szabadelvü körbe járt Moskó, per-tu volt egynéhány kegyelmes urral, sőt egy pár gróffal is. Népszerü alak volt, mert igen tudott nevetni a rossz élceken, ő meg jókat mondott. Aztán ingyen perlekedett az uraknak, komissiókra is vállalkozott, apróbb kölcsönöktől sem riadt vissza.

Nem csuda hát, hogy elérkezvén a képviselőválasztások ideje, igy szólott Moskóhoz a miniszterelnök:

— Kedves Kiss Géza — (az egész nevét elhullatta Moskó akkorára) — kedves Gézám, honorálni szeretném a maga érdemeit, kipécéztem magának egy kerületet.

Kiss ur majd, hogy ki nem ugrott a redingotjából. De azért nem kapatta arcára ujjongását. Ugy tett, mintha természetesnek találná a megtiszteltetést. Még köntörfalazni sem röstelkedett.

— Kisztihand, kegyelmes uram, rendelkezésedre állok, amennyiben a viszonyaim megengedik.

— Hát, — felelte a miniszter — egész olcsó kerületet olyan gazdag embernek, mint ön, nem adhatunk.

— Csak lehetetlen ne legyen.

— Itélje meg maga, hiszen odavaló: a samarjai kerületről van szó . . .

A Samarjayak ősi fészkében ő, a Klein Dubi fia, képviselő! Egy több száz éves, hires nemzetség örökébe lépni minden vonalon, nagyobb fáradság nélkül, szinte gondviselésszerüen! . . .

Messzire nyilaló perspektiva nyilt meg a Kiss ur nagyralátó lelkének.

— Elfogadom a kerületet, — jelentette ki a miniszternek — s remélem, zászlónkat győzelemre is viszem.

III.

Egy ideig nem volt Kiss Géza urnak ellenjelöltje. Csak az utolsó héten lépett föl ellene — Samarjay Tamás, természetesen ellenzéki programmal. A vendéglőben szállott meg ősei kastélyával szemközt, ott, ahol az öreg Dubi lakott. De azért megadta a módját: egész kisérettel jött, volt vele egy detektiv is személyes bizottságának megőrzése céljából.

A felséges nép eleinte mogorva tartózkodással huzódozott a dilemmától, amelybe a viszonyok belezavarták. Ki legyen a vivát? Az uj földes ur-e, akinél a vagyon, a hatalom, az érdekek husosfazékja vagy a régi, nemes család ivadéka, akinek elődeivel együtt küzdött, szenvedett, örült évszázadokon át? . . . A politikai pártállások elmosódtak az érdek- és érzés-motivumok tengerében. A szavazó-polgárok

A harmadik dij nyertese a 47. számu munka, melyről igy vélekedik a zsüri:

„A pilléreknek a padsorok közé való helyezése, a gyóntató székeknek, valamint a szószéknek pillérre való épitése célszerütlen. A két oratórium, valamint az azokhoz vezető lépcső felesleges. A sekrestyéhez vezető három bejárat sok, a kereszthajónál alkalmazott mellékbejárók kifogás alá esnek. Belső térhatára konvencionális. Választott és müvésziesen megrajzolt architekturájával a két torony alacsonysága előnytelen.“

A többi tervről még ennyi mondanivalója sincs a jelentésnek. A tervek a Weitzer utcai polgári iskola diszterében vannak kiállitva s vasárnaptól fogva a közönség által is megtekinthető.

Takarékosságra intik Aradot.

— A főszámvevő előterjesztése. —

— Az *Aradi Közlöny* tudósitójától. —

Arad, május 17.

A rossz gazdasági viszonyok nyoma a városi háztartásban is mutatkozik, amennyiben azok a jövedelmek, amelyek a közönség jómódu, vagy szegényesebb életétől függnek, észrevehetően csökkennek. *Kilényi* János főszámvevő azt a jelentést nézte a tanácshoz, hogy az idei bevételek egyes tételeinél észrevehetően csökkennek: igy a vágóhid jövedelmei, a bor és husfogyasztási adók haszna az első négy hónap alatt oly észrevehetően gyenge, hogy biztosra vehető e bevételi ágak deficittel végződése. Ez a várható deficit arra birta Kilényi főszámvevőt, hogy nyomatékosan figyelmeztesse és kérje a tanácsot, az egyes ügyosztályokat a takarékosságra fütés, világitás, vizfogyasztás és egyéb kiadások tekintetében. A főszámvevő takarékossági intelmét a mai tanácsülésben terjesztette elő *Lőcs* Rezső gazdasági tanácsnok. Rámutatott arra, hogy amennyire lehet takarékosak is a városi hivatalok. — Felmerült a tanácsban az a gondolat is, hogy a csakugyan nagy összegeket felemésztő fütés takarékosabb megoldását, miután központi fütést a városházán nem lehet berendezni — cserépkályhák épitésével valósitsák meg, amire az Acsev. palotába átköltöző városi hivatalok helyiségeinek átalakitásával együtt volna alkalom.

Varjassy Lajos polgármester azonban kijelentette, hogy csak nagyon kedvező költségvetési esztendőben vállalkozna ilyen költséges beruházásra. Az idén erről szó sem lehet, mert az Acsev. épületébe átköltözéssel és átalakitásokkal máris olyan költség jár együtt, amely a községi adóban — emelkedés alakjában — jelentkezni fog.

A tanács különben meg is kezdte ma a takarékosságot, mert egész sereg apróbb nagyobb javitást, átépitést, helyiség kifestést halasztott a jövő esztendőre, amikor — talán — kedvezőbb helyzetbe kerül a deficittel fenyegetett város.

Polgármester
és rendőrkapitány viszálya.
(A felfüggesztett és visszahelyezett rendőrkapitány az alispánhoz.)

Saját tudósitónk telefonjelentése.

Makó, május 17.

Tegnap jelentettük, hogy *Galambos* Ignác makói polgármester felfüggesztette állásából *Bóna* Pál makói rendőrkapitányt, a ki a köztársasági pártiakat tudvalévőleg Makón nemrégen letartóztatta. A makói közgyülés e letartóztatások miatt fegyelmi vizsgálatot rendelt el Bóna ellen és e vizsgálatra vonatkozóan a polgármester hivatalába hivatta a kapitányt, hogy kihallgassa. E közben állitólag olyan feleletet adott Bóna, hogy a polgármester kénytelen volt felfüggeszteni.

A felfüggesztő határozat ellen Bóna felebbezett az alispánhoz és egyben bepanaszolta Galambos polgármestert. A fölebbezésből a következőket közöljük:

A polgármester tullépte hatáskörét is, midőn a képviselőtestületi határozat fölé helyezkedve, a képviselőtestület kezéből a hatalmat magához ragadva, *önkényesen megszaklat* és ezáltal folytatja az ellenem *megkezdett hajszát*, semmibe véve azon elemi szabályt is, hogy „senki a saját ügyében biró nem lehet“ az állitólag saját személyén esett sérelem miatt önmaga biráskodik felettem, a jóizlésnek a rovására is két bőrt akarván lehuzni rólam.

Kötelessége neki az lett volna, ha tényleg esett volna rajta sérelem, hogy emiatt a képviselőtestületnek vagy az alispán urnak tegyen panaszt ellenem, de nem az, hogy önkényüleg ő maga rendeljen el külön is fegyelmit és felfüggesszen cselekvőbb okból, mint a mi miatt a képviselőtestület sem találta indokoltnak a felfüggesztésemet.

Ugy látszik, hogy a polgármester urnak nem tetszik a képviselőtestületnek a felfüggesztésem mellőzése tárgyában hozott határozata; érzi azonban álláspontjának gyengeségét, mert indokolásában a közvélemény általános kifolyására is hivatkozik, pedig ez is elferditése a tényeknek és nagyon szomoru volna, ha igaz volna, mert amint az idézett képviselőtestületi határozatról felvett jegyzőkönyvből is kitünik, a fegyelmi eljárás elrendelése mellett 42 en, ellene pedig 40 en szavaztak és ha a szavazatok sulyát tekintjük, ugy a kisebbségét sulyosabbnak kell vennünk, mert azok, akik a fegyelmi eljárás elrendelése ellen voltak, majdnem mind honorátior, tehát az értelmesebb, tanultabb és törvénytudóbb osztályhoz tartoznak, mig azok közöt, kik mellette voltak, csak két honorátior van mindössze, ezek meg köztársasági pártiak, érdekeltek. Hiszem azonban, hogy a polgármester urnak ezen *erőszakos* és az ő akaratukon is kivül álló eljárásán ők is fel fognak háborodni.

Az előadottakból látszik, hogy *a kötelességérzet és tudat hiányában nem annyira én, mint a polgármester ur szenved*, ami miatt különben külön panaszomban egyidejüleg részletes feljelentést is tettem ellene.

Tisztelettel megjegyzem még, hogy nem igaz az, miként a polgármester ur figyelmeztetett volna, hogy: „itt kötelességszerü válasz és felelet igénytelenitik“, ellenkezőleg máskori szokásához hiven, indulatosan mondta: „magának kötelessége vallomást tenni, sokra fog menni az ilyen kiforratlan theoriákkal“, mire én csak annyit jegyeztem meg a kihallgatásomról felvett jegyzőkönyvet vezető Vidor Rezső polgármesteri fogalmazó jelenlétében: „azért, hogy polgármester ur felebbvalóm, nem jogosult engem sértegetni, az ellenkezik a tisztviselő társa iránti köteles tisztelettel“. Azt hiszem tehát, hogy épen a polgármester urnak a magaviseletében fedezhető fel inkább a fegyelmi vétség.

Az alispán helyesnek találta a rendőrkapitány panaszát és már ma *megsemmisitette a polgármester végzését, visszahelyezve állásába a rendőrkapitányt.*

---

fölfüggesztették elveiket s a személyek köré csoportosultak.

Kiss Géza ugy korteskedett, hogy füt-fát igért a pártjának győzelem esetén: állami polgári iskolát, vasutat a községnek, dohánytermelési engedélyt, italmérést és protekciót az egyeseknek.

Tamás a lelkekre pályázott. A becsületérzést, a kegyeletet s a hazafiságot ébresztgette a szivekben.

Nem lehetett tudni, melyiküknek volt nagyobb a pártja. A katolikus lakosság javarésze Samarjay mellé állott, a kálvinisták (miután az ő hitüket vette föl) s a zsidók Kiss Gézát támogatták. Egynek a kivételével. S ez az egy maga a rabbi volt. Hiába igért neki a jelölt ur pénzt, támogatást, az öreg Áron Hirsch hajthatatlan maradt.

— Én a Samarjayakkal vagyok, akik sohasem bántották a zsidót, nem a Kiss Gézákkal, akik kicserélték őseik hitét.

A választást megelőző napon mégis, mintha az uj földesur javára billent volna az esélyek mérlege.

A Samarjay Tamás akaratos lelkében kigyult fajának minden pusztitó lángja, a vak, semmi akadályt nem ismerő magyar szenvedelem.

— Szórjátok a pénzt, — rendelkezett korteseivel — győznöm kell, ha rámegy is a vagyonom.

A kortesek ahhoz tartották magukat. Hamarosan elfogyott a Tamás készpénze. Sürgönyözött, hogy több pénzt nem ad.

— Hajrá, emberek szaladjatok Nagyváradra pénzért! Váltót, tintát ide nekem!

Ebben a pillanatban váratlanul betoppant a kortestanyára László, hogy öccse segitségére legyen. Majd benyitott a vendéglős is, kezében váltóürlappal s egy szeszélyesen telefirkált ivvel.

— Itt a váltó, nagyságos uram, ócska papirosok között találtam ezzel az irkafirkával együtt.

— Miféle irkafirka?

— Semmi különös, csak gondoltam, érdekelni fogja a nagyságos urat, mert a megboldogult tekintetes ur neve van ráirva nem is egyszer, de százszor.

Tamás kiállitotta a váltót. László átvette az ivet. Arca kigyult, meg elsápadt. Izzó agyában egymást kergették a mult homályából kibukkanó gondolatkisértetek seregei. Apjának száz tökéletesen egyforma névaláirása egyazon iven! . . . Lehetetlen, hogy ez az öregtől származott. Efféle gyerekséget az ő apja el nem követhetett . . . Mert csak gyerektől telhetik, hogy százszor leirjon egy nevet . . .

— Hogy került ez az irás magához? — kérdezte a vendéglőstől, egy hirtelen agyába szökött gyanu nyomása alatt szinte fulladozva.

— Valószinüleg az öreg Klein felejtette az irósasztalában, amit megvettem tőle a vendéglő átvételekor.

Most egy megsemmisitett váltót vett ki László a tárcájából. Ugyanazt a huszonöt ezer forintos váltót, amely miatt bünfenyitő feljelentést tett annak idején néhai Klein Dubi ellen . . . Apja névaláirása, az általa hamisitottnak mondott aláirás hajszálig mása volt az iven szereplő kéziratoknak. László az ablakhoz rohant. Az üvegre tette a váltót, majd annak fölébe illesztette az ivet olyformán, hogy a névaláirások egymásra essenek. — Az utolsó vonásig fedezték egymást, mind valamennyi.

Most már tisztában volt László a dolgával.

— Tamás, ne küldd el a váltót, nem lesz szükséged pénzre . . .

IV.

László átsétált ősei kastélyába s félóráig tárgyalt az uj földesurral. Aztán diadalmasan, de nyugodt arccal visszament a vendéglőbe.

— Tamás, nincs ellenjelölted, sikerült Kiss Gézát visszaléptetnem . . . Most szökik, hogy el ne verjék a párthivei.

Tamás alig hitt a fülének . . .

— Hogy csináltad?

— Megigértem neki, hogy neked se mondom meg s megtartom a szavamat.

Kigombolkozott s 50.000 koronát tett az asztalra.

— Ez is a mienk, hármunké, kisült, hogy tartozik nekünk . . . Beismerte.

— Akkor az egy igen becsületes ember! — lelkesedett Tamás.

— Igen, az apja emlékét, jó hirnevét tiszteli . . .

Koch Karól

ajtész

1907. VII. Almássy

tér 17/a

szerepet. Vágó Boriska Ciprát, a vén cigányasszonyt, Hampel Ilona pedig Arzénát, nagynagy siker mellett.

S ehhez az uj, fiatal gárdához csatlakozik a régi törzskar: *Diósy* Nusi, az aradiak dédelgetett primadonnája, aki mindig vonzó erőssége marad a társulatnak; *Rontay* Boriska, aki nem csak mint direktorné lett ismert és népszerü, hanem mint színésznő is erőteljesen tépdesi a babérokat; Kesztlerné, Heppesné, Kesztler dr., Beregi dr., Várnay, Polgár, Delli, Győző meg a többi mind-mind. Bezzeg ezek nem drukkolnak, ezek nem várják olyan félve, remegve a bemutatkozást, mint a fiatalok. És mégis nagy fohászok szállnak az Ég urához: bárcsak mehetnénk már Aradra. Mert csak ott az igazi élet, az igazi szinház. Alig több, mint két hét még s akkor hazajönnek az aradi szinészek, szinésznők s ujból megkezdődik a friss, forró, meleg sikerekben dus, tapsokban gazdag szinházi szezon . . .

(Yff.)

Egy bányamunkás halála.

A kikosarazott kérő mulatása. — Falusi csendélet.

— Tudósitónk telefonjelentése. —

Kissebesről jelentik: Egy félévvel ezelőtt *Szika* Ferenc kissebesi bányaellenőr családjához bejáratos lett *Ravasz* Pál, aki mint vasuti raktárnok került a kis faluba. Ravasz Pál a télen nagyon sürün volt a család vendége, ahol mindig nagyon szivesen látták, a raktárnok igy sürün érintkezhetett a társaságban felebbvalójával, *Fekete* Pál helyettes, állomásfőnökkel is, aki a Szika-család idősebb leányát birja feleségül. Ravasz Pál sokszor tudta módját ejteni annak, hogy sürün találkozzék a kisebbik leánynyal, *Szika* Annuskával.

Tiz nappal ezelőtt Ravasz Pál azzal lepte meg Szika Ferencet, hogy megkérte tőle a leánya kezét. Szika Ferenc fiának, Szika Lajos bányatisztviselőnek és vejének, Fekete Pál állomásfőnök-helyettesnek a határozott ellenzésére megtagadta a leánya leánya kezét a raktárnoktól. Ravasz Pál azóta elmaradt a Szika-háztól és beszüntette többi látogatásait is. Alig két nappal a kikosarazás után ismeretlen jóakarók azt hozták a Szika-család tudomására, hogy Ravasz Pál nagyon kényes nyilatkozatot tesz Szika Annuskáról. Ezek a nyilatkozatok állitólag arról szóltak, mi történt Ravasz Pál és az urileány között, mert állitólag szerelmesek voltak egymásba.

Az apa felháborodva mondta el a család férfitagjainak, hogy mit beszélnek a faluban. Szika Lajos és Fekete Pál előtt az apa megmondta a leánynak, hogy kicsoda állitólag a pletyka forrása, a két férfi pedig fogadalmat tett, hogy bosszut állnak a hireszteléséért. Fekete Pál és Szika Lajos levelet intéztek Ravasz Pálhoz, azzal, hogy szükség volna egyes megbeszélésekre a házasság dolgában, hátha mégis nyélbe lehetne ütni a dolgot. Ravasznak találkát adtak a bányaépület egyik magányos helyiségében, ahová mind a ketten elmentek bottal és kutyakorbáccsal. Mikor Ravasz megérkezett, a két férfi készen várta. Felelősségre vonták a hireszteléséért. Hogy mi történt hármuk között, nem lehet tudni, egyik sem nyilatkozott a dologról. Tény az, hogy a felelősségrevonás verekedéssel végződött. A kikosarazott kérőt Szika Lajos és Fekete Pál véresre verték a bányaházban.

Ravasz Pál azonnal orvoshoz sietett. Kijelentette, hogy mivel elégtételt nem vehet azoktól, akik ketten támadtak egyszerre reá, a törvény utján szerez megtorlást. Látleletet vétetett fel sérüléseiről, amelynek alapján bünvádi feljelentést tett Fekete Pál és Szika Lajos elen. Pár napig ágyban fekvő beteg volt a verekedés után. Szombaton este, mikor Szika Lajos és Fekete Pál betértek a kissebesi Meisner-féle vendéglőbe, ott találták Ravasz Pált is. Ravasz a vendéglő másik oldalán ült a cigányok mellett, mulatott. A vendéglő másik termében ott mulattak a kissebesi gránitkőbánya aznap kifizetett munkásai. Fekete Pál és Szika Lajos egy ideig farkasszemet néztek az egykori kérővel, azután átmentek a másik terembe, ahol valamelyikök felbiztatott tizenkét markos bányamunkást, hogy támadja meg Ravaszt: Vegyétek el a kedvét a mulatástól, verjétek el, ahogy tudjátok, aztán hozzátok elénk. Lesz annyi pálinka, amennyi csak belétek fér.

Az oláh munkásoknak sem kellett több, nagy zajjal, káromkodással, fenyegetőzve rohantak át a másik szobába Ravasz Pál asztala felé. Ravasz nem menekülhetett. Látta a két ellenséget is, azonnal tisztában volt a történendőkkel. Rákiáltott a részegen nekirohanó tömegre, majd amikor a munkások közrekapták, *közéjük lőtt az asztai mögül browningjával.* A munkások, mikor a durranást hallották, visszahökkentek, mikor pedig egyik társuk, *Brudácska* Vikuláj marotlaki bányász véresen összeesett, futásnak eredtek. Eltünt a vendéglőből Fekete Pál és Szika Lajos is. Ravasz orvosért küldött, de Brudácska Vikulájon már nem lehetett segiteni, a szivét járta át a golyó. Ravasz azonnal kocsira ült, beutazott Bánffyhunyadra és jelentkezett a csendőrségnél.

Közoktatás.

() **Aradi háztartási iskola.** A földmivelésügyi miniszter anyagi támogatásával holnap, csütörtökön nyilik meg az aradi háztartási tanfolyam. A tanfolyam célja a növendékeket nemcsak a főzés, sütésben kiképezni, hanem ezenkivül a háztartás minden ágában, u. m.: baromfitenyésztés, kertészet, sertéstenyésztés, tejkérdés és gyermektanulók oktatásában. Megismerkednek az egészség ápolásával, betegségek ellen való védekezéssel stb. Megtanulnak egyszerübb ruhát és fehérnemüt varrni. Mindezen ismereteket a tanulók teljesen dijtalanul sajátithatják el, csak amikor főznek, fizetnek 1 korona ebédet, ezzel szemben azonban ebédet kapnak. Az ebéddij hetenkint 2 koronánál többet semmiesetre sem tehet ki. A tanfolyam hallgatóinak száma korlátolt, amennyiben csak 30 tanuló vétetik fel. A tanfolyamra 15 évesnél idősebb leányok vétetnek fel. Kéretnek a szülők, hogy leányaikkal ma délelőtt 11 órakor a tanfolyam megnyitásán jelenjenek meg a tanfolyam helyiségében, Batthyány-utca 26. szám, földszint. Aki a megnyitáson valami ok miatt nem jelenhetne meg, vasárnap délig — amennyiben a létszám nem volna teljes — minden délelőtt 9—12-ig jelentkezhetik. Vasárnapon tul a tanfolyamra már senki fel nem vehető. Ajánljuk a nagyértekü tanfolyamot a szülők figyelmébe. A tanfolyam megnyitására az érdeklődők is szivesen láttatnak. A tanfolyamon a tanitást két tanitónő végzi, kik több ilyen sikeres tanfolyamot vezettek már az ország minden részében: Kolozsvárt, Rimaszombaton, Besztercebányán, Sopronban stb.

Művészet.

v **A nábob.** (Alfonz Daudet regénye az Urániában.) Abban a klasszikus sorozatban, melyet a legkiválóbb termékekből állitott össze Pathé, nagyon előkelő helv illeti meg Alfonz Daudet regényét, A nábobot. A nagy francia regényirónak minden iellemző erejével ékes ez a halhatatlan regény, melynek rokonszenves hőse Bernard Jansoilet, a millionomossá lett kovácslegény, sok könnyet fog fakasztani. Bernard, aki eltartia szegény anyját, mikor fivére, Louis hamis vád folytán börtönbe kerül, elmegy a gyémántmezőkre, ahonnét mint milliomos tér vissza Párisba. Politikai ambiciói lesznek és megválasztják képviselőnek. Mocssac, egy sötétlelkü ujságiró kijátsza a naiv embert, aki mikor rájön a turpisságra, kilöki a gazembert és ennek szeretőjét. Mocssac bosszuból leleplezi ujságjában a képviselőt, hogy öt évig börtönben ült lopásért. A rágalom megteszi hatását. Bernard nyilatkozni fog, de mikor tekintete a karzaton levő anyjára esik, torkán akad a szó és nem védi magát, nehogy anyja megtudja Louis bünét. A mandátumot megsemmisitik, a nábob fivérével és anyjával falura vonul, dicsőség nélkül bár, de boldogan él anyjával és fivérével együtt, abban a tudatban, hogy szegény anyja nem tudott meg semmit, ami öreg napjait elszomoritha tná. Ezt a fenomenális képet fényes, uj müsor keretében mutatja be az Uránia.

v **A Szalay-, dr. Mezey- és Zay-féle Aradi Akadémiai Zene- és Énekiskola** (Andrássy-tér 8.) a beiratásokat ugy teljesen kezdők, mint bármily foku haladók számára ma és a következő napokon 9—7 óráig eszközli. 2649

v **Az utolsó kivánság.** (Az Apolló-szinház Nordisk-slágere.) A szakadó eső sem moshatta el a mozibajáró publikumnak azt az óriási érdeklődését melyet a Nordisk-képek iránt mutat s igy a ciklus mai premierje minden tekintetben nagy sikert hozott. „Az utolsó kivánság" azok közé a tökéletes alkotások közé tartozik, amelyre azt szokták mondani, hogy ennél többet már nem várhatunk a mozitól. Az emberi agy tényleg nem képes elgondolni, hogy ennél a grandiózus drámánál még szebb film jöhessen. A kép müvészi kivitele és a kiállitás oly magas fokon áll, hogy csak a Nordisk-filmgyár rátermett és gazdag gyakorlattal rendelkező emberei tudhatnak ilyen mesteri munkát produkálni. A darab tragikus jelenete, a felrobbanó torony ép oly megrázóan van beállitva, mint amilyen megkapó a fiatal gyáros vergődő lelkének csendes megnyilatkozása. A cselekmény különben szinte páratlanul áll az érdekességével s a meglepően eredeti fordulatok valósággal magukkal ragadták a publikumot, amely a legteljesebb megelégedéssel, a csodálkozás hangján nyilatkozott az Apolló-szinház ciklusának eme legujabb eseményéről. Holnap, csütörtökön kerül még vetitésre a legujabb Nordisk-sláger s pénteken már más képek kerülnek az Apolló-szinház vászonlapjára.

v **Az Aradi Zeneconservatoriumba,** Szabadság-tér 21., a beiratások szeptember 1-én kezdődnek. Müttermüller József igazgató.

v **Az Érdekes Ujság legujabb száma** megjelent s 24 fillérért Weisz Leónál kapható.

v **Tanitók, szülők,** akiknek szükségük van használt vagy uj tankönyvekre, forduljanak bizalommal Weisz Leó tanszerkereskedéséhez, Arad, Minorita-palota, ahol az ország összes iskoláiban használatban lévő tankönyvek kivétel nélkül kaphatók.

Több oldalról felszólitásra értesitem a nagyérdemü hölgyközönséget, hogy az őszi és téli **divatlapjaim megérkeztek.** Tisztelettel

Nyemecz Gyula

Arad, Tabajdy utca 1. 282

Koch Károlyt bizták meg az uj katolikus templom épitésével.

Egy aradi épitőművész sikere.

— Az „Arad és Vidéke" tudósitójától. —

A törvényhatósági bizottság mai ülésén a gázgyár dolgánál egy jottányival sem kisebb jelentőségü, érdekes ügy került döntés alá: az aradi második katholikus templom épitésének kérdése. Hosszu hetek óta vajudott már ez a kérdés, két tábor állott egymással szemben: a protekció, meg a becsületes, tiszta müvészet viaskodott egymással. A küzdelmes harcban Arad törvényhatósági bizottsága ma mondta ki az utolsó szót. A jobb belátás győzött. A törvényhatósági bizottság a tanács javaslatával szemben, amely *Fritz* Oszkár tervét ajánlotta kivitelre, *Steigerwald* Alajos inditványára kimondotta, hogy *Koch* Károly tervét fogadja el kivitelre. Ezt a határozatot, amely a tanács tagjaiban s általában a Fritz-pártiakban meglehetős nagy megdöbbenést keltett, nagy vita előzte meg, amelyben pro és kontra az összes érveket felsorakoztatták a szónokok a maguk igaza mellett. A müvészi, a tárgyi igazság azoknak a részén volt természetesen, akik Koch Károlynak a tervét pártolták, a másik tábor s vezérszónokának egyetlen fegyvere az volt, hogy a püspök levelével fenyegette meg a törvényhatósági bizottságot s azt a kijelentést tette, hogy Glattfelder püspök nem adja ide a csanádi püspökség 200.000 koronáját azon esetben, ha nem Fritz Oszkár tervét fogadja el a közgyülés. Még ez sem használt, a közgyülés többsége a müvészi, monumentális tervet vette pártfogásába és helyes érzékkel ugy döntött, hogy Koch Károlyt bizta meg a második katholikus templom felépitésével. A közgyülés döntése a müvészi szempontok győzelmét jelenti és Aradváros katholikus közönsége mindig hálával fog gondolni azokra, akik lehetővé tették, hogy Aradnak oly gyönyörü temploma legyen, mint amilyen az egész országban nincs.

És a mai határozat nagy dicsőségére szolgál Aradvárosának már azért is, mert az uj katholikus templom tervezője és immár épitője: *Koch Károly aradi fiatalember*, aki zseniális tehetségének első nagyobb produktumával éppen szülővárosában tünt ki oly magasságban, hogy neki kellett juttatni a győzelmi pálmát, mert az ő müve messze, messze kiemelkedett a többiek közül.

A mai közgyülésen a templomépitő bizottságnak lapunkban már leközölt jelentését *Lőcs* Rezső gazdasági tanácsnok ismertette. Tudvalevőleg *Fritz* Oszkár tervét hozta javaslatba. A tanács javaslata mellett az első felszólaló *Mülek* Lajos dr. volt, aki kérte, hogy a törvényhatósági bizottság fogadja el a tanács javaslatát, bizza meg Fritz Oszkárt a részletes terv és költségvetés elkészitésével s az árlejtés eredménye fölött a következő közgyülés döntsön.

Mülek Lajos dr. rövid beszéde után *Steigerwald* Alajos szólalt fel a tanács javaslata ellen.

— A hozzáértők — mondta Steigerwald — elragadtatással nyilatkoztak *Koch* Károly tervéről. Amikor tehát egy monumentális épületről van szó, akkor nem szabad azt a csekély differenciát tekinteni, mely a két terv között mutatkozik. Ne hirtelenkedjük el a dolgot, gondoljuk meg, hogy itt egy oly tervről van szó, melyről a püspök is elragadtatással nyilatkozott.

Steigerwald után még *Szathmáry* János fejtette ki, hogy a terv kivitelével és a költségvetés részletes elkészitésével azt kell megbizni, aki a legmegfelelőbb.

Mülek Lajos hivatkozott a püspök egy levelére, melyben *Glattfelder* Gyula kijelent, hogy nem ad segélyt a templomépitéshez, hogyha a megbizást nem Fritz Oszkár kapja.

Végül *Zima* Tibor szólt hozzá a tárgyhoz s rövid beszédében azt állitotta, hogy pénzbeli különbségre nézni nem szabad, tehát feltétlenül Koch tervét kell elfogadni.

Zima Tibor felszólalása után szavazásra került a sor s a törvényhatósági bizottság tagjai közül *harmincnégyen a tanács javaslata ellen s huszonkilencen mellette foglaltak állást. A megbizást tehát* a tanács nagy meglepetésére *Koch Károly kapta s valószinüleg a püspök sem fog akadályokat gördíteni az elé, hogy Aradvárosát egy hatalmas, zseniális alkotás diszitse.*

Valószinü ezek után az is, hogy a pénzbeli differenciákat a zseniális tervező redukálni tudja, sőt nincs kiárva, hogy az uj templom felépitését teljesen bele tudja illeszteni a 350.000 ezer koronás költségvetésbe.

Akik jönnek . . .

Az aradi társulat uj tagjai.

— Az „Arad és Vidéke" tudósitójától. —

Ha a nyári szinésztanyára, a hódmezővásárhelyi Népkertbe ugy véletlenségből betéved egy aradi, ijedten, kétkedően kapja vissza a fejét: nem jó helyen járok, hiszen én az aradi társulatot keresem. Egész csapat uj arccal, ismeretlennel találkozik szemben s csak alig-alig elvétve kerül elő egy-egy jól ismert szinésznő, vagy szinész, a régi aradi gárdából való. És valami lázas, titkos izgalom érezhető a szinkör tájékán; a szemekben csillogó, rejtett öröm, az arcokon végigsuhan valami reménykedő bizonytalanság, valami félve bizakodó nekikészülődés. S itt is, ott is összeverődik néhány uj arc, nem ismerős valaki, leányok, fiuk vegyesen, összedugják a fejüket s az ujjaikon nagy titokban számolgatják:

— Még tizenhét kis nap . . .

Ugy fest az egész, mint amikor a bevonuló ujoncok az ezredes, a nagyhatalmu, mindenható kis-isten érkezését várják. Lázas, megborzongató izgalom lesz urrá a lelkeken, mindenki készülődik a nagy napra, pucol, sürög-forog, hogy az ezerszemü nagyhatalom mindent rendben találjon.

Ez a képe most a hódmezővásárhelyi Népkertnek s a lázas izgatottsággal készülődők az ujak, a még ismeretlenek, a reorganizált, felfrissitett szintársulatnak uj erősségei . . .

Jó sokan vannak, szinésznők, szinészek vegyesen, mind ujak még és ismeretlenek Aradon és mind alig-alig várja a nagy, a döntő pillanatot, a bemutatkozás napját. És folyik a terefere, az izgatott, a bizonytalan találgatás. Hogy lesz, mint lesz, milyen a közönség, lesz-e sikere a bemutatkozásoknak, milyen lesz a fogadtatás?

S ha elvétve felbukkan, betéved egy-egy aradi a szinkör tájékára, a szemekben titkolt kivánesiság lángja lobban fel, a rejtegetett bizonytalanság, vagyis inkább a bizonytalan, de mégis bizakodó reménykedés. És ezer kérdés száll a jövevény felé, hol itt, hol ott csipi el valamelyik uj tag, megindul a vallatás:

— Mint lesz, hogy lesz? Milyen a közönség?

Csak a kis Virágh-pár lépked gondtalanul, magabizóan a sok próbára kész, a nagy napra készülő, Aradnak még ujonc között. Ők nyugodtak már, átestek a tüzpróbán, megállották a helyüket. A többiek még innen vannak a bemutatkozáson, ezért a nagy készülődés, a magabizó reménykedés.

És talán Aradon is igy van; a közönség, amely szeretettel vett bucsut kedvenceitől, izgatott kivánesisággal várja az utódokat, az uj jövevényeket és sok-sok ember agyában megfordul az a ma még feleletre váró nagy kérdés, vajjon milyen lesz, ez, milyen amaz, hogy fogja tudni ennek, vagy amannak az eltávozottnak a helyét pótolni?

A társulat uj tagjainak ezernyi kérdésére már megfeleltünk mi, ott Hódon, ahogy az aradiak mondják s most hadd elégitsük ki a publikum kivánesiságát. Hadd álljon itt az uj gárda, férfiak, nők vegyesen. Nem kritika akar ez lenni, ezt a közönségnek, no meg a komoly, szigoruképü kritikus bácsiknak hagyjuk. Ez csak egy könnyed, futólagos ismertetés akar lenni, ismertetés, nehány vonásból alkotott skizz azokról, akik jönnek . . .

Pataki Vilmáról szóljunk először, az uj primadonnáról, Kállay Jolán utódjáról. Amikor Kállay bucsut vett Aradtól s elment Nagyváradra, sok-sok ember felsóhajtott: no, bizony bajos lesz Kállay helyét megfelelő utóddal betölteni, nehéz lesz olyan énekesnőt, olyan szinésznőt találni, aki ugy megállja a helyét, mint ő. És Szendrey egy kellemes meglepetéssel szolgál majd az aradi közönségnek: nem fogja senki, de senki érezni Kállay hiányát. Pataki Vilma, a pozsonyiak volt kedvenc primadonnája jön Aradra s az első fellépése győzelem lesz. Urrá lesz a közönség szivén, mert — s ez nem akar a sablon, az elcsépelt közhely lenni — igazi, vérbeli müvésznő. Rendkivül kellemes, gyönyörüen csengő a hangja s hogy tud énekelni? S emellett mint szinésznő is kiváló, temperamentumos, intelligens szinésznő, aki megjátsza a szerepeit, sikkes, igazán szépen táncol, szóval igazi szinésztehetség, aki az első napon beférközik a közönség szivébe, szeretetébe.

Kiss Mariska vigjátéki hősnő a másik pompás akvizició. Gyönyörü megjelenés, magas, sudártermetü szépség. S intelligens, választékos, finom és öntudatos játéka jóval tulemelkedik az átlagszinjátszás sablonos szinvonalán. Hódmezővásárhely apraja-nagyja rajong Kiss Mariskáért, aki az *Elnökné*-ben debütált. És a vásárhelyi aréna sok vihart látott falai aligha hallottak még olyan tapsorkánt, mint amilyen Kiss Mariska minden jelenését kisérte.

Komjáthy Micit a társulatnál „kis özike"-nek hivják. Bájos, fiatal leány, talentumos naiva, aki rövid pályafutásán is sok szép sikerre tekinthet vissza. Feltétlenül használható, ügyes kis leány, akinek a szerződtetésével sokat nyert nemcsak a drámai ensemble, de az operette is, mert Komjáthy Mici szükség esetén énekel, csinos, kellemes kis hangja van.

Pálffy Boriska a társulat koloraturénekesnője. Mint szinésznő kezdő még, de csudaszép a hangja és rendkivül iskolázott, gyönyörüen énekel. Hódon lépett először szinpadra s a Cigánybáró Saffi-jában akkora sikere volt, amilyenre a legvénebb vásárhelyi szinházi rókák is alig emlékeznek.

Barics Gyula az uj énekes-bonvivant. Az aradi publikum már ismeri, három évvel ezelőtt vendégszerepelt két napon át igazán nagy sikerrel. Szép fiu, pompásan csengő baritonja van, szépen, szivből énekel s játszani is tud. Hogy milyen ügyes szinész s mennyire használható, mi sem mutatja jobban, mint az, hogy a hét elején két nap alatt négy darabban, négy különböző szerepet játszott; igy a *Limonádé ezredes*-ben Grawenstedt hadnagyot, *Tengerész Katá*-ban Temesi bárót, *Iglói diákok*-ban Holéczy Pistát, *Aranyeső*-ben pedig a „három örangyal" egyikét s mindegyikben jelentős, szép sikere volt.

Ocskay Mihály, az uj tenorista is jó akvizicionak fog bizonyulni. Ügyes fiu, tehetséges, hangja van és tud énekelni is.

Zempléni Zoltánról egyelőre annyit tudunk, hogy rendkivül elegáns, jól öltözködik, de még teljesen kezdő.

Virághékat, Virág Lacit meg Asztalos Irmát nem kell külön bemutatni, őket már ismeri Arad közönsége, amely velük szemben várakozásában nem is fog csalódni.

Az idei vásárhelyi szezon még két uj fagot hoz, azaz mégsem ujakat. Régi tagok és mégis ujak, mert Hódmezővásárhely fedezte fel őket: *Hampel Ilona* és *Vágó Boriska* e két uj énekesnő. Mindkettőjük a Cigánybáróban játszott nagyobb

Az aradi uj főkapitány-helyettes.

— Bittner Róbert kinevezés előtt. —

— Az *Aradi Közlöny* tudósitójától. —

Arad, szeptember 10

Holnap kezdi meg *Greén* Nándor főkapitány hat hétre terjedő szabadságát, melyet világosi szőlőjében tölt el pihenéssel. Amióta kinevezte őt *Uvbán* Iván báró főispán főkapitánynyá, egy percnyi pihenője nem volt, mert az aradi rendőrségen az utolsó félesztendőben embertelenül volt a munka. Majdnem állandó volt a létszámhiány és igy maga a főkapitány az utolsó hetekig a bünügyi osztályt is vezette. Igen sok szabályrendelet készült, a képviselőválasztás, a személyi változások, az uj ügybeosztás rengeteg munkát adtak mindenkinek. A törvényhatóság intézkedése folytán a főkapitánynak nem volt helyettese és ezért Greén minden aktát személyesen intézett el, minden, még oly jelentéktelen ügyben személyesen intézkedett, ami annyira kimeritette, hogy pihenését most okvetlen meg kell kezdenie.

Még május hónapban előterjesztést tett Varjassy Lajos polgármesternek és kérte, hogy gondoskodjék a főkapitány helyettesitéséről, mert kell lennie valakinek, aki az ő távollétében teljes hatalommal és felelősséggel jogérvényesen intézkedhessék.

Mint ismeretes, ez a kérdés a törvényhatósági bizottság közgyülése előtt és megforditott egy inditvány kapcsán, melyet elfogadtak és *Bereis* Ferenc kapitány részére személyes pótlékot szavazott meg. A polgármester akkor azt az álláspontot foglalta el, hogy a tisztviselők helyettesitéséről nem a törvényhatóság, hanem a polgármester gondoskodik és a közgyülés tényleg az ő hatáskörébe utalta a főkapitány helyettesitését.

Hónapokig huzódott a megoldás és a halogatáshoz a városházán a legkülönfélébb kombinációk fűződtek, sőt már egy némely lap is foglalkozott vele, de téves értesülések alapján.

Most, hogy feltétlenül szükségessé vált az intézkedés, a polgármester nem halasztja tovább a döntést és mint értesülünk, a főkapitánnyal egyetértően már megállapodott a főkapitány helyettes személyében, a kit holnap értesit a megbizatásáról.

Bittner Róbert rendőrkapitány látja el Greén távollétében a főkapitányi teendőket mellett, hogy az ipartigyosztályt is vezeti tovább. Valószinü, hogy a főkapitány visszatérte után állandó megbizatást kap Bittner kapitány a helyettesitésre és ezzel visszatér a régi állapot a rendőrségen és ugy mint Sarlot Demokosnak állandó helyettese volt Greén, ő is nyugodtan távozhatik egy két napra, mert jó kezekbe tudja majd hivatala ellátását.

IRODALOM ÉS MŰVÉSZET.

* **Az utolsó kivánság.** (Az Apolló szinház Nordisk slágere.) A szakadó eső sem moshatta el a mozibajáró publikumnak azt az óriási érdeklődését, melyet a Nordisk képek iránt mutat s igy a ciklus mai premierje minden tekintetben nagy sikert hozott. Az „utolsó kivánság" azok közé a tökéletes alkotások közé tartozik, amelyre azt szokták mondani, hogy ennél többet már nem várhatunk a mozitól. Az emberi agy tényleg nem képes elgondolni, hogy ennél a grandiózus drámánál még szebb film jöhessen. A kép művészi kivitele a kiállitás oly magas fokán áll, hogy csak a Nordisk-filmgyár rátermett és gazdag gyakorlattal rendelkező emberei tudhatnak ilyen mesteri munkát produkálni. A darab tragikus jelenete, a felrobbanó óceán torony ép oly megrázóan van beállitva, mint amilyen megkapó a tiszai gyáros vergődő lelkének csendes megnyilatkozása. A cselekmény különben szinte páratlanul áll az érdekességével s a meglepően eredeti fordulatok valósággal magukkal ragadták a publikumot, amely a legteljesebb megelégedésével, a csodálkozás hangján nyilatkozott az Apolló-szinház ciklusának eme legujabb eseményéről. Holnap, csütörtökön kerül még vetitésre a legujabb Nordisk sláger s pénteken már más képek kerülnek az Apolló-szinház vászonlapjára. 4255

* **Az Aradi Zenekonzervatóriumban** beiratások szeptember 1-én kezdődtek. Mütter-müller József igazgató. 4693

* **Az Érdekes Ujság** 26-ik száma megjelent és Aradon *Weisz* Leó könyvkereskedésében 24 fillérért kapható.

Döntés

a katolikus templom tervpályázatáról.

— Aradi ifju az első dij nyertese —

— Az *Aradi Közlöny* tudósitójától. —

Arad, szeptember 10.

Pont hat óra volt, amikor *Varjassy* Lajos polgármester a törvényhatósági bizottság mai közgyülésének elnöke, kihirdette a gázgyár ügyében hozott határozatot, amiről lapunk más helyén irunk. Alig, hogy befejezte a mondatot, a törvényhatósági bizottság tagjai felugráltak helyeikről és menni készültek kifelé. Mint az iskolában, mikor a csengő jelzi, hogy vége az órának. Négytől hatig dolgoztak a városért, tehát, hajrá, elesünk a kávéházba, a Lloydba és a kaszinóba. Azonban a polgármester nem engedte őket. Megrázta a csengőt erélyesen és a kitörni készülő tömeg hirtelen visszafordult, mintha a lelkiismeretét fogta volna valaki ütközben. Mint a leckétenulás elől szöktető rebuló, akit a tanitója elcsip és fülénél fogva viszi vissza az asztal mellé.

— Nem zárom be a közgyülést, — mondotta a polgármester az ijedt arcu városatyáknak, — most olyan szép számmal vannak együtt az urak, hogy a napirenden levő fontos tárgyakat letárgyalhatjuk, ki tudja holnap mennyien jönnek el?

— Inditványozom a közgyülés berekesztését — kiáltotta *Müller* Károly és a hangja tulsivitotta a zsibongó, zajongó tömeg zugását, amely egyhangulag helyeselte az inditványt.

— Nem tesszem meg, — szólalt az elnök — mert vannak olyan fontosak a város érdekei, hogy itt ülhetnek az urak négytől nyolcig.

Mikor a városatyák látták, hogy a polgármester nem tágit és nem tréfál, nagy könyszeredetten elfoglalták helyeiket, belenörödtek a változhatatlanba és a közgyülés folytatódott.

A második katolikus templom tervpályázatának eredményét és ennek alapján készült tanácsi javaslatot ismertette *Lőcs* Rezső tanácsnok, aki előbb felolvasta a biráló bizottság véleményét tartalmazó jegyzőkönyvet, majd a templom épitő bizottság jelentését és az ezzel egybehangzó tanácsi proposicíót. Azt javasolta a tanács, hogy a közgyülés *Fritz* Ozskár egyetemi adjunktus müépitésznek itélje oda az első dijat, őt bizza meg a részlet tervek és költségvetés elkészitésével és a templom épitésére kiirandó versenypályázat alapjául tehát az ő terveit fogadja el. A pályanyertes tervező dijazása az Országos mérnök és épitész egylet dijszabásában foglalt percentuációs táblázat szerint történjék meg azzal a határozott kikötéssel, hogy az épitési költségek a város rendelkezésére álló összegen belül maradjon.

Minden félreértés elkerülése céljából felszólalt *Mülek* Lajos dr. és arra kérte a törvényhatóságot, hogy ugy mint a multban, most is egyhangulag hozzon határozatot a templomépités kérdésében és azt inditványozta, hogy a pályanyertes tervező jutalomdiját csak legfeljebb 350 ezer korona után számithassa, ami az emlitett árszabály szerint tizezer ötszáz korona. Ezzel a megjelöléssel kérte a tanács inditványának elfogadását.

Mülek felszólalása ellentmondással találkozott, mert *Steigerwald* Alajos a tanács inditványával szemben arra kérte a közgyülést, hogy *Glattfelder* Gyula püspök szakértője által is legszebbnek megjelölt *Koch* Károly-féle tervet fogadja el kivitelre. Ha — ugy mondotta — ennek kivitele többe kerül, mint Fritzé, akkor sem kell aggódni. A várost nem fogja nagyobb összeggel megterhelni, mert tudomása szerint a katolikus közönség csak arra vár, hogy a templom alapkövét lehessen és önkéntes adományaival siet a monumentális templom megépitésének lehetővé tételére.

Mülek dr. kérte, hogy a közgyülés ne fogadja el Steigerwald inditványát, mert a püspök rituális és liturgiai szempontból nem találja megfelelőnek Koch müvét és ha ezt fogadná el a közgyülés, akkor esetleg visszavonná a püspökségnél levő kétszázezer koronás adományt, mint ezt egy magánlevelében jelzi is.

— Ezt nem teheti meg — kiáltották többen.

— A püspök nem prejudikálhat a közgyülés állásfoglalásának, miért irtunk ki akkor pályázatot, ha nem fogadhatjuk el, amelyet mi akarunk — mondotta Zima Tibor.

Mülek dr. ezután a szűri itéletet ismertette ujból és azt kérte, hogy azt a tervet segitse megvalósitani a közgyülés, amely a város anyagi erejét nem lépi tul.

— Itt a pénzkérdés nem jöhet tekintetbe — mondotta Zima — egyedül csak a müvészi szempontok mérvadók, amelyek azt teszik a törvényhatóság kötelességévé, hogy Koch Károly terve mellé álljon, melyről a szűri és a tanács is a legnagyobb elragadtatás hangján szóltanak.

Az elnök a vitát berekesztette és feltette a kérdést szavazásra:

— Akik a tanács javaslatát fogadják el, azok álljanak fel — mondotta. — *Huszonkilenc* bizottsági tag szavazott ily módon a tanács javaslata mellett.

— Álljanak fel azok, akik nem fogadják el a tanács javaslatát.

Harmincnégy szavazatot számlált össze *Angel* István dr. jegyző.

— Tehát Koch terveit fogadta el a közgyülés — kiáltottak a többségben levők.

— Nem igaz, nem ugy van — tiltakoztak a tuloldalról, Steigerwald inditványára is kell szavazni.

— Az ügyrend értelmében — mondotta *Sugár* Jenő dr. — azzal, hogy a tanács javaslatát elvetettük elfogadtuk Steigerwald inditványát.

Óriási zaj és zavar keletkezett, a polgármester a tanács tagjaival tanácskozott és ezek is azt javasolták neki, hogy szavaztassa most külön Steigerwald inditványára.

— Ezt nem tehetem — mondotta Varjassy, mert az igazság az, hogy a tanácsi inditvány elvetésével az ellen inditvány lép a helyébe és azt jelentem ki elfogadottnak. A kisebbség megfelelőbbnek. E szerint a közgyülés Koch terveit fogadta el ugyanazon feltételekkel, mint amilyenek mellett a tanács Fritz terveit ajánlotta elfogadásra. De ekkorra már teljesen elveszitette a türelmét a törvényhatóság, az izgalmak is kifá-

rasztották és a polgármester látva, hogy a türelmetlen városatyákat semmiféle csalogatással, sem szigorral együtt tartani nem lehet, az ülést bezárta és folytatását *holnap délután négy órára* tüzte ki.

Lujza hercegnő ujabb botrányai.

— *Mattasichot letartóztatják?* —

Saját tudósitónktól.

Bécs, szeptember 10.

Bécsből jelentik: A Deutsches Volksblatt értesülése szerint ma *reggel letartóztatási parancsot adtak ki Lujza hercegnő ismert kisérője, Mattasich Géza volt százados ellen.* Még nem tudják, hogy Mattasich Gézát megtalálták-e és igy megtörtént-e tényleg a letartóztatás. Hivatalos körökben a hirt eddig nem erősitették meg. Maga Mattasich cáfolja az elfogatási parancsot. Jelenleg a badeni Esplanada szállóban tartózkodik.

Berlinből jelentik: *Lujza* hercegnő adóssági ügyében ma megszólalt *Schneemann Adolf*, a hercegnő főhitelezője, ki kijelentette, hogy az őt és fél millió frank, melyet a hercegnőnek az örökségből kifizetni akarnak, *távolról sem elég adósságai rendezésére.* Az adósságok jóval meghaladják a tizenöt millió frankot. Schneemann hevesen visszautasította azt a vádat, hogy ő uzsorás kodott. Követelése három millió frank. Ámenyyiben a hercegnő mást állit, nem mond igazat. Tizenkét millió a legkisebb összeg, melylyel Lujza hercegnő adósságait rendezhetik.

Bécsből jelentik: Koburg Lujza hercegnő a Schneemann ezetre vonatkozólag ma a következő nyilatkozatot küldte be a bécsi lapoknak:

Tekintetes Szerkesztőség! Azt hittem, hogy végre-valahára nyugalmam lesz és nem lesznek kénytelen többé az ujságok loyalitására apellálni, de ellenfeleim részéről oly tendenciózus és hazug hireket közölnek, hogy sajnos ujból kényszeritve érzem magam a nyilvánosság elé lépni. Ellenfeleim annyira mentek már, hogy azt állitják: Mattasich ur ellen letartóztatási parancsot adtak ki. Czupa légből kapott hazugságok ezek. Schneemann ur ujból egy nyilatkozatot közöl, amelyben azt állitja, hogy körülbelől három milliónyi a követelése, amely összeggel az utolsó krajcárig el tud számolni. Honnan van akkor, hogy öt milliót és annak kamatait és költségeit jelentette be a brüsszeli bíróságnál követelésképp? Abban a helyzetben vagyok, hogy eredeti elszámolásának kópiáját beküldhetem, amelyből kiderül, hogy három csoportban állitotta fel követeléseit s ezek alatta maradnak a most követelt összegnek.

Schneemann ur nyilatkozataiból világosan kilátszik, hogy honnan fu a szél. Hivatkozik a belga igazságügyminiszterre, a belga miniszterelnökre és egy előkelő brüsszeli ügyvédre. Schneemann ur, akinek természetes érdeke, hogy a belga kormánytól magas kielégitési összeget kapjak, most azért száll sikra, hogy nekem egy krajcárt se fizessenek. De Schneemann ur még tovább is megy és tagadja örökösi jogomat Eugenia császárné után. És ha még ehhez hozzátesszem, hogy Schneemann ur nekem néhány hét előtt azt sürgönyözte, hogyha kiegyezek a belga kormánnyal, bünvádi feljelentést tesz ellenem, és ha meggondoljuk, hogy ő, aki ilyen horribilis összeget követel tőlem, csakugyan bünvádi feljelentést tett ellenem, ha meggondoljuk, hogy Schneemann ur ezzel direkt a saját érdekei ellen vétett, nem nehéz kitalálni, hogy kik állanak mögötte. Még megjegyzem, hogy Schneemann ellen a törvényes megtorló lépéseket megtettem.

HIREK.

Tengerbe zuhant léghajó.

— *Tiz perc alatt semmisült meg.* —

Távirati tudósitás.

Berlin, szeptember 10.

A Helgolandból tegnap érkezett jelentések szerint — mint megirtuk — a német haditengerészet *L. I.* nevü léghajója, mely a német hajóhad gyakorlatain vett részt, lezuhant a tengerbe és elsülyedt. A legénység *tizenhat tagja a tengerbe fult* s csak hét embert menthettek meg, köztük Wendt főhadnagyot, Grim főhadnagyot és Lehmann fogépészt. A katasztrófa okáról a következő ujabb távirat érkezett:

A léghajó közvetlenül a szerencsétlenség előtt szikratáviratot küldött, amelyben közölte, hogy a vihar következtében le kell szállnia és segitségre van szüksége. A hideg következtében a gáz erősen összehuzódott. Ezenfelül a magas levegőrétegekben mintegy 2400 köbméternyi gázveszteség állott elő. A legénység sulya rövidesen tulment a léghajó viteképességen, ugy, hogy a léghajó gyorsan sulyedt. A vezető, miként a torpedonaszadokról megfigyelték, az egész ballasztot ledobta, a léghajó azonban nem engedelmeskedett tovább a függőleges kormánynak és nagy sebességgel lezuhant a tengerbe.

Helgolandból táviratozzák: Az elsülyedt L. I. katonai léghajóról legelőször a Hannover és a Schleswig Holstein sorhajók kaptak először drótnélküli táviratjelentést. Azonnal a léghajó segitségére siettek, alarmirozták a flottát, a 107. számu torpedónaszád is a szerencsétlenség színhelye felé tartott, de már késő volt. A sorhajók négy embert mentettek meg, mig a 107. számu torpedónaszád három embert mentett ki a vizből. A nagy vihar miatt a mentés ugyszólvan lehetetlen volt.

Helgolandból táviratozzák: A Hannover cirkáló *hat óra huszonöt perckor* kapta az L. I-ről a drótnélküli táviratot, hogy a léghajót veszély fenyegeti. A cirkáló *hat óra harmincöt perckor* már a szerencsétlenség színhelyén volt, de már késő volt.

—

A mühlhauseni szörnyeteg.

— *Wagner vallomásai.* —

Távirati tudósitás.

Berlin, szeptember 10.

Wagnert, a mühlhauseni szörnyeteget napnap után hosszu órákon keresztül faggatja a vizsgálóbiró rettenetes bünének a részletei felől. Es a vallatás olyan szenzációkat hoz napvilágra, hogy maga a vizsgálóbiró is megdöbbenéssel veszi tudomását annak a borzalmas embernek a lelki életével kapcsolatos hihetetlen elfajulásáról. Minden vallomástétel után kiderül egy-egy olyan részlet, a mely arra mutat, hogy *Wagner csakugyan józan ésszel* követte el gyilkosságait.

Mai kihallgatása alkalmával megvallotta, hogy mielőtt Mühlhausenbe ment, hogy a községet főlgyujtsa és lakóit kivégezze, előbb *elvagdosta az összes telefondrótokat*, amelyek Mühlhausent a szomszédos községekkel összekötötték. Azt akarta ezzel elérni, hogy amikor a község kigyulad, sehonnan se kérhessenek és ne hozhassanak segitséget, s ő teljes szabadsággal végezhesse emberirtó munkáját. A telefondrótok elvagdosására megszerezte az összes szükséges szerszámokat, a milyennel a telefonszerelők dolgoznak.

Rendkivül meglepő a gyilkos vallomásának az a része, amelyben *filozófiai elveit hangoztatja.* Kiderül, hogy Wagner teljes otthonossággal beszél Schoppenhauer, Hartmann és különösen Nietzsche bölcseletéről. Saját magát teljesen Nietzsche követőjének mondja, csak egy kissé még sötétebben lát, mint a német filozófus. Bölcselkedésében a vizsgálóbiró természetesen megzavarta és inkább azt a kérdést vetette föl, hogy *nem érez e valamelyes megbánást* embertelen cselekedete miatt. Mire Wagner szintén kérdéssel felelt, a következőképen:

— Megbánást? Mi az, amit ezzel a szóval a a vizsgálóbiró ur mondani akar?

— Bizonyos lelki fájdalomra gondoltam — válaszolta némi zavarral a biró.

— Ez a meghatározás elég gyöngécske, biró uram — felelte a sekszoros gyilkos.

A vizsgálóbiró jobbnak látta, hogy a bölcselkedés terrénumát elhagyja és inkább a bünesettel kapcsolatos részletekről vallassa tovább a szörnyü embert.

—

— Milyen idő várható? *A meteorológiai intézet jelentése. — Változékony idő várható, megélénkülő szelekkel, hösülyedéssel és sok helyütt csapadékkal. — Sürgönyprognózis: Változékony, szeles, hüvösebb, sok helyütt csapadék.*

— A beteg testőrkapitány. *Bécsből* jelentik: *Fejérváry* Géza bárót a napokban könnyebb rosszullét fogta el s a család táviratilag Bécsbe hivta *Herzel* Manó báró orvostanárt. Herzel megállapitotta, hogy csak mulo rosszullétről van szó, amely aggodalomra egyáltalán nem ad okot. Herzel tanár már visszaérkezett Budapestre, de a napokban ismét Bécsbe megy, hogy beteget még egyszer megvizsgálja.

— Ünnepelt aradi iparos. Városszerte ismert és közbecsülésben álló öreg iparost ünnepelt tegnap Arad iparos polgársága. Tegnap volt negyven éves évfordulója annak, hogy *Gruber* István aradi fodrászmester önállósitotta magát. Az Országos Iparegyesület ezüst érmet és oklevelet küldött a jubiláns fodrászmesternek, akit az aradi Iparegylet előljárósága diszülés keretében ünnepelt a jubileum alkalmából. Délután öt órakor tartotta diszülését az Iparegylet előljárósága székházának diszermében. Steigerwald Alajos elnök szép beszéd kiséretében adta át az emlékérmet és oklevelet Gruber Istvánnak. Az aradi borbély és fodrász szövetség nevében Ursz Radó, a régi fodrászmesterek nevében Thuróczy Elek, volt tanitványai nevében Székely Béla üdvözölte a jubilánst, aki meghatott szavakban köszönte meg a szép ünneplést.

— Gyilkos és öngyilkos anya *Zomborból* táviratozzák: A szondi vasuti állomás közelében a csendőrök ma hajnalban egy uriasan öltözött idősebb nő és egy tizenkét éves fiucska holttjára akadtak. A holtak mellett egy revolver feküdt, az asszonynál pedig bucsulevelet találtak. A levelből megállapitották, hogy az öngyilkos *Pinkusz* Jozefa alsóausztriai illetőségü volt nevelőnő, a fiucska pedig az ő gyermeke. A levélben azt irta az asszony, hogy szerencsétlen életet élt s ezért öli meg gyermekét s követi öngyilkosságot. A levélben arra kérte az öngyilkos a hatóságot, hogy katolikus szertartás szerint temessék el. A további nyomozás megállapitotta, hogy a szerencsétlen asszony, aki valamikor egyike volt a Bácska legelőkelőbb leányainak, évek előtt gyengéd barátságot tartott fenn egy szondi földbirtokossal. Tegnap érkezett Szondára a egyenesen a földbirtokoshoz ment, akitől anyagi segitséget kért. A földbirtokos a segitséget megtagadta s az asszony elkeseredésében követte el öngyilkosságát.

— Készül a Panama csatorna. *New-Yorkból* jelentik: Hetfőn Gutebra mellett is áttörték a csatornát s beengedték az Atlanti-oceán vizét is. Valószinü, hogy a két óceán vize még a jövő héten össze fog vegyülni a csatornában. Ez az összevegyülés, illetőleg találkozás azonban mint ismeretes, csak képletes lesz, amennyiben tudvalevőleg egy tó medencéjét is felhasználták a csatorna épitésénél s igy a két oceán vize ebbe a tóba fog ömleni.

és szakemberek által elbirálva a város részéről igazságos és méltányos elbánásban fog részesülni. A pályázati hirdetés szerint az első dij a kivitellel való megbizatás lett volna. A beérkezett terveket a főképpen szakemberekből összeállitott jury elbirálta. Az első dijat nem adták ki, a második dijat egyhangulag Fritz Oszkár müegyetemi adjunktus tervének itélték oda, mint a negyvenkilenc beérkezett tervek közül a legjobbnak.

Részt vett a pályázaton még egy aradi épitész is, kinek tervét a jury azonban, minthogy a pályázat feltételeinek nem felelt meg, a versenyből kizárta.

Ezen pályázat után Arad városa az első pályázaton kitüntetett 7 épitészt és azt az aradi épitészt, kinek tervét, az első pályázat alkalmával kizárták, ujabb szükebbkörü pályázatra szólitotta fel. E második pályázatot ugyanazon jury birálta felül, mint az elsőt. Eredménye e pályázatnak az volt, hogy a jury egyhangulag ujra Fritz Oszkár tervét mondotta a legjobbnak és a templomépitő-bizottságnak az ő tervét, mint a legmegfelelőbbet ajánlotta a kivitelre. A templomépitő-bizottság tudomásul vette a jury határozatát és a tervek ujbóli tanulmányozása után szintén egyhangulag ugy határozott, hogy a városi közgyülésnek Fritz Oszkár tervét fogja a kivitelre ajánlani. E javaslatot a városi tanács is magáévá tette. Igy került az ügy több mint egy félévi előkészitő munka után mint a tanács javaslata a közgyülés elé.

A közgyülésen miután a tanács előterjesztette javaslatát, mely az üggyel lelkiismeretesen foglalkozó számos ember félévi munkájának eredménye volt, feláll egy törvényhatósági tag, s azt javasolja, hogy mindennek dacára a kivitellel ne Fritz Oszkár budapesti müépitészt és müegyetemi adjunktust bizzák meg, hanem Koch Károlyt. Koch Károly müegyetemi hallgató, kinek a tervét a jury az első pályázatnál a feltételek be nem tartása miatt a pályázatból kizárta és a második pályázatnál pedig számos hibáin kivül azért is, mert a rendelkezésre álló költséget teljesen figyelmen kivül hagyta, a kivitelre nem találta alkalmasnak. (Meg kell jegyezni, hogy *Koch Károly izraelita vallásu müegyetemi hallgató, ki a pályázaton a jury és templomépitő-bizottság félrevezetése céljából okleveles épitésznek irta alá magát, pedig épitészi oklevele nincsen és még jelenleg is csak a müegyetemet hallgatja Münchenben.*)

Steigerwald bizottsági tagnak, aki tényleg katholikus, javaslata után, a közgyülés zsidó tagjai a templom terveinek tanulmányozása nélkül, egyszerüen leszavazva a tanács javaslatát, a katholikus templom épitésével Koch Károly izraelita müegyetemi hallgatót bizta meg, annak ellenére is, hogy a püspök méltányolva a szakértői jury kétszeres egyhangu itélkezését, valamint az ügygyel oly lelkiismeretességgel foglalkozó templomépitő-bizottság javaslatát, előzőleg kifelentette, hogyha a pályázatok után nem a jury által ismételten a legmegfelelőbb tervet jogadják el, nem adja oda az igért 200.000 koronás adományt. Meg kell még jegyezni, hogy a csanádi püspök Fritz Oszkárt személyesen nem is ismeri. Hogy a püspök nem akar hozzájárulni ahhoz, hogy a templom épitkezését Koch Károlyra bizzák, érthető először is azért, mert izraelita vallásu, másodszor pedig mert a püspök 200.000 koronáját nem akarja egy kezdő emberre bizni, ki az épitést még csak tanulja, még soha semmit nem épitett, talán még épitkezésnél nem is segédkezett és még a bizottság félrevezetése szempontjából cimbitorlást is követett el.

Ami az aradi tudósitónak azt az állitását illeti, hogy a csanádi megyéspüspök és *Fieber* Henrik is a *Koch* tervét találták legjobbnak, abból csak annyi felel meg a valóságnak, hogy ugy a püspöknek, mint Fiebernek tetszett ugyan a terv, *de mindaketten kifejezetten Fritz tervét tartották a kivitelre legalkalmasabbnak.*

A közgyülés határozatát, amelyet *29 katholikussal szemben 29 zsidó és 5 katholikus* szavazott meg, megfelebbezte a templomépitő-bizottság elnöke, valamint több aradi polgár is s az ügy a belügyminiszter előtt kerül döntésre.

Az első ülés.

(A főváros közgyüléséből.)

Budapest, szeptember 24.

A közfigyelem nem a tárgysorozatra, hanem a bejelentett interpellációkra irányult. Nem kevesebb, mint tiz interpelláció szerepelt a napirend végén s ezek közül a *kenyérárak fölemelése* és a *Hungária-köruti vasuti katasztrófa* kötötte le leginkább a bizottsági tagok érdeklődését.

E két kérdésből s a rájuk adott válaszokból röviden azt lehet megállapitani, hogy Budapesten az *üzemek községesitése folytán több iparág megtámadva érzi magát exisztenciájában* a főváros, a kommunitás részéről, melynek pedig az iparosok éppen a legsulyosabban megadóztatott polgárai. Megállapitható továbbá, hogy Budapesten a közutak utszinben való keresztezése a vasutak által páratlanul áll ugyan az egész világon, de a főváros ennek a szégyenletes helyzetnek a megváltoztatására csak annyit akar tenni, amennyit eddig, t. i. deputációzni és feliratokat küldeni, ami pedig a kormánynál eddig se használt semmit. Az egyetlen eszköz, amellyel a kereskedelmi kormány makacságát megtörni lehetne: az *áthidalási költségekhez bizonyos arányban való hozzájárulás lenne*, ez a gondolat azonban, ugy látszik, egyáltalán nem fordul meg a városatyák fejében.

Bejelentések.

Bárczy István polgármester mint elnök néhány szivélyes szóval üdvözölte a közgyülést, majd bejelentette, hogy a király a születésnapja alkalmából nyilvánitott jó kivánságokat köszönettel fogadta.

Bejelentette továbbá az elnök, hogy *Spolarits* György lemondott bizottsági tagságáról. E lemondással — a Heltai Ferenc dr. és dr. Vaszilievits János elhalálozása folytán megüresedett bizottsági tagsági helyek száma kettőről háromra emelkedett. Az üresedésben lévő helyekre *Vágó* Gyulat, dr. *Bamberger* Istvánt és *Brachfeld* Sándort hivták be.

Mind a három behivott tag — legközelebb ünnepli az uj évet.

A fővárosi közmunkák tanácsában a választás utján betöltendő helyek közül három üresedett meg. Dr. Bódy Tivadar, dr. Heltai Ferenc és Quittner Zsigmond mandátuma járt le. Ezt a három helyet, valamint Spolarits lemondása folytán a köztisztasági bizottság egy helyét a legközelebbi közgyülésen töltik be.

Özvegy báró Hatvany Deutsch Józsefné férje elhunyta alkalmából 3000 koronát adományozott a főváros szegényeinek. A közgyülés az adományért köszönetét nyilvánitotta.

Felolvasta ezután az elnök dr. Heltai Ferenc özvegyének levelét, amelyben köszönetet mond a fővárosnak férje elhunyta alkalmával nyilvánitott részvétért.

Napirend előtt.

Napirend előtt dr. *Kozma* Jenő az autobusz, illetve a Lánchid elzárása következtében előálló közlekedési mizériák ügyében szólalt fel. Az autobusz ügyének megoldása a budaiakat, különösen a Lánchid elzárása következtében érdekli. Sajnos, azt tapasztalják azonban, hogy dacára annak, hogy már szeptember végén vagyunk, a kérdésben még ma sem történt semmi, ellenben már nagyban készüszülnek mindkét parton a Lánchid elzárására. Az elzárás idejére a megfelelő közlekedés biztositása és ennek a kérdésnek a megoldása nemcsak a budai részek lakosságának vitális érdeke, hanem a lipótvárosiaknak is. Három hónap van még hátra a Lánchid elzárásáig s Buda lakosai még ma sem tudják, hogy egyáltalán kapnak-e valami közlekedési eszközt a propelleren kivül, amely tudvalevőleg csak nyáron közlekedhetik. A második kerületi bizottsági tagok nevében figyelmébe ajánlja a tanácsnak és a közgyülésnek, hogy van még mód a bajok orvoslására, ilyen mód volna *a villamos vasutnak*, ha csak ideiglenesen is, az *Erzsébet-hidon át való vezetése.* Azt kéri a tanácstól, tegye megfontolás tárgyává ezeket a kérdéseket és kivánja, hogy megfelelő előterjesztéssel jöjjenek a közgyülés elé egy éjjel-nappali megfelelő autobuszközlekedés létesitése ügyében.

A budai szinkör.

Ezután áttértek a napirend tárgyalására, amelynek első pontja a tanácsnak az az előterjesztése volt, hogy a Krisztinavárosi szinház bérleti szerződését 1917. októberéig meghosszabbitsák, illetve, hogy a főváros a részére biztositott felmondási jogáról folytatólagosan négy évre mondjon le.

Telkes Aladár azt kivánta, hogy a kérdésben a döntést a jövő közgyülésre halasszák el, mert az előterjesztés veszélyezteti a budai állandó szinház megépitését.

Dr. *Wildner* Ödön ellenezte ennek az inditványnak elfogadását.

Dr. *Bárczy* István polgármester is annak a meggyőződésének adott kifejezést, hogy a tanácsi előterjesztésnek elfogadása nem áll utjában a budai állandó szinház létesitésének és a budaiak bizonyára meg lehetnek elégedve, ha négy-öt év mulva egy teljesen kész, megépitett szinházat kapnak.

A közgyülés többsége *Incze* Henrik felszólalása után a kérdés tárgyalását a legközelebbi közgyülésig *elhalasztotta.*

Egyéb ügyek.

Hozzájárult a közgyülés ahhoz, hogy *a mezőgazdasági muzeum épületcsoportjához tartozó jáki templomban* bizonyos kikötések mellett *istentiszteletet tarthassanak.*

Tolna vármegye közönségének feliratát a munkásnő otthonoknak törvényhozás utján való szervezése ügyében pártoló felirattal kisérik.

Elfogadták a fillér-utcai Fuchs-féle ingatlan szabályozását s elejtették a VIII. kerületi gólya-utcai Richter-féle ingatlan kisajátitását, valamint elutasitották a *Mensa Akademicát* kedvezményes vizdij iránti kérelmével.

Holl Jenő müszaki főtanácsost nyugdijazzák, illetve nyugdiját kegydijjal egészitették ki.

Dr. *Meisels* Vilmos felszólalására feltételesen helyet adtak dr. Genersich Antal kórházi főorvos nyugdij ügyben beadott felebbezésének, amennyiben két évet még beszámitanak neki, ha az állam nem számitotta be.

Megállapitotta a közgyülés a mérlegmesteri szakvizsgára vonatkozó szabályrendeletet is.

A napirend többi jelentéktelenebb pontját vita nélkül fogadta el a közgyülés.

A kenyérgyár áremelése.

Vértes Emil azzal kezdte, hogy a tanács egyáltalán nem válaszolt a városi üzemek és bérházak jövedelmezősége ügyében a tavasszal tett interpellációjára. Ez érthető is, mert az üzemek kommunizációjakor mindenki azt hitte, hogy minden olcsóbb és jobb lesz. Ám a *gázüzemnél* mindjárt láttuk, hogy a fogyasztó közönség terhe nem csökkent semmit, megmaradt az órakölcsönzési dij és megmaradtak az árak, holott a magánüzem az óradijat eltörölte volna s leszállitotta volna az ipari gáz árát, tehát a *nagyközönség jobban járt volna, ha a gázgyár a régi* társaságnál marad. Ilyen a *hirdetési üzlet* is, amely pénzügyileg ugyancsak jól bevált, de a város az ő dijaival és kiterjesztett dijtételeivel alaposan megsarcolja a közönséget. A *községi boltok* is most hirdetik, hogy leszállitják a disznóhus árát, mikor a vásárcsarnoki hentesek már hónapok óta olcsóbbak a most kihirdetett községi tarifánál. Interpellációjának voltaképpeni tárgya a *községi kenyérgyár* áremelése. A kenyérgyár szociális üzem, de mégis, dacára annak, hogy sem a liszt ára, sem a munkabérek az utóbbi időben nem drágultak, a kenyérgyár most emelte fel a kenyér árát. Nem tudja, mi lehet ennek az oka s ezért kérte, hogy ezt őszintén tárják fel a közgyülés előtt, mert azt is beszélik, hogy a kenyérgyár berendezése nem megfelelő. Azt is szeretné tudni, mennyi uj jövedelmet várnak a kenyár árának felemeléséből és hova forditják ezt a jövedelemtöbbletet? A fővárosnak ethikai okokból sem lett volna szabad a kenyér árát emelni, mert hiszen a kenyérgyárat azért alapitották, hogy árszabályozólag hasson. Most pedig éppen a főváros szolgáltat alkalmat arra, hogy a magánvállalkozás is felemelje az árakat. Az árak haladéktalan leszállitását sürgette.

Folkusházy Lajos a tanács nevében azonnal válaszolt az interpellációra. Mindenekelőtt megálla-

pitotta, hogy az áremelés a kenyérgyár szervezetéről szóló szabályrendelet értelmében teljesen és kizárólag a kenyérgyári bizottság hatáskörébe tartozik. Ami az ujabb ármegállapitást illeti, kijelentette, hogy a kenyérgyár 1909-ben, amikor átadták a forgalomnak, a fehér kenyeret 34 fillérjével, a félbarnát 30 fillérjével, a barna kenyeret pedig kilogrammonkint 26 fillérjével hozta forgalomba. A következő évben, 1910. május 15-én a főváros a kenyérnek mind a három fajtájánál az árakat két-két fillérrel csökkentette és 1910. augusztus 1-én az árakat ujból két-két fillérrel leszállitotta, ugy, hogy ez idő óta egészen 1913. szeptember 14-ig a kenyér ára a következő volt: a fehér kenyér kilogrammja 30 fillér, a félbarnáé 26 fillér, a barnáé 22 fillér. A kenyérgyár ezeket az árakat változatlanul fentartotta mind a mai napig, dacára annak, hogy a lisztárak 1911-bem jelentékenyen, 1912-ben pedig ujból erősen emelkedtek. A kenyérgyári bizottság már az 1912. évi jelentésében rámutatott arra, hogy a kenyérgyárakat revizió alá kell majd venni és a bizottság maga már régebben foglalkozott azzal, hogy a kenyér árát a felszökött lisztárakkal összhangzásba hozza. Mégis tekintettel arra, hogy 1911-ben az egész közélelmezés terén óriási áremelkedés mutatkozott, a főváros nem akarta a helyzetet még azzal is sulyosbitani, hogy a mindennapi kenyér árát felemelje. (Taps.)

E sulyos idő alatt a kenyérgyár minden támogatás nélkül és üzemének minden külső megterhelése nélkül, fizetési kötelezettségeinek pontos betartásával saját erejéből tartotta fenn magát. 1913-ban a lisztbeszerzés ugyan olcsóbb volt a tavalyinál, de mégis sokkal drágább, mint 1910-ben. Ez a nyitja annak, hogy most az árak emeléséhez kellett folyamodni. Meg kellett ezt tenni az üzleti stabilitás érdekében és meg lehetett tenni azért, mert a közélelmezés egyéb terén enyhülés mutatkozik. Áremelés egyébként is csak a fehér és félbarna kenyérnél történt, a barna kenyér ára a régi maradt. De még a fölemelt árak következtében is a kenyérgyárban előállitott kenyér a pékek által forgalomba hozott kenyér áránál a fehérkenyérnél 4—8 fillérrel, a finomabb minőségnél 12 fillérrel, a fél barna minőségnél 2—4 fillérrel olcsóbb. Tekintetbe kell még azt is venni, hogy a községi kenyér burgonya hozzáadása nélkül készül, ami a minőségre igen nagy befolyással van. A gyár azonkivül a munkabéreket is fölemelte és egyéb, az üzem helyes vitele szempontjából szükséges beruházásokat is tett. A gyár berendezése kifogástalan, a munkásokat a gyár üzletszerüleg és a velük kötött megállapodás értelmében kihasználja, szóval a kenyérgyár megfelel hivatásának. Kérte válaszának tudomásul vételét.

Vértes Emil ujabb érveket hozott fel, amiért a választ nem veheti tudomásul. A közgyülés többsége azonban tudomásul vette a választ.

Három más kérdés.

Füredi Mór a villamos vasutakon való dohányzási tilalom ügyében interpellált. A közgyülés tudva levőleg még a mult esztendőben elhatározta, hogy a villamos vasutakon a dohányzást egyáltalán eltiltja. A kormányhatóság a közgyülésnek ezt a határozatát már jóváhagyta. Füredi amiatt interpellálta meg a polgármestert, hogy mikor hajlandó ennek a közgyülés által elfogadott és a kormányhatóság által jóváhagyott határozatnak érvényt szerezni és azt végrehajtani. (Az interpellációt kiadták a polgármesternek.)

Dr. *Mittelmann* Bernát az autobusz életbeléptetése miatt interpellált és annak a nézetének adott kifejezést, hogy az autobusz kézi kezelésben olcsóbb lesz, mint vállalati kezelésben. (Kiadták a tanácsnak.)

Willinger Ferenc a Vérmező bekeritése és a forgalom elől való elzárása ügyében interpellált. (Kiadták a tanácsnak.)

A Hungária-uti katasztrófa.

Dr. *Bischitz* Miksa orvos emelt ezután szót a Hungária-uti átjárónál tegnap történt halálos elgázolás ügyében. Az interpelláló az e pontnál történt számos balesetet a Máv. és a kormány nemtörődömségének számlájára irja. Tudja, hogy a város e dologban nem hibás, mert a polgármester már eljárt a bajok szanálása dolgában és mindent elkövetett, hogy a türhetetlen állapotokon mielőbb változtassanak. Az átjárónál naponkint történnek szerencsétlenségek, amelyek gyakran halálosak. Tanuul felhivja a mentőegyesület jelenlévő igazgatóját arra, hogy ennél és a lejjebb levő Hungária-uti átjárónál is majdnem mindennap akad dolguk a mentőknek. Az átjárónál *naponkint 259 vonat halad el*, amelyeknek nagy része személyszállitó gyorsvonat és azonkivül igen sok a tehervonat. Minden órára körülbelül *tizenegy vonat* esik, a sorompó ennélfogva számtalanszor van csukva és ez óriási torlódást szül. Nemcsak a kocsiközlekedést akasztja meg, hanem a munkába és a munkából induló munkásoknak és az iskolás gyermekeknek is óriási időveszteséget okoz. Az interpelláló kérdezi a polgármestert, hajlandó-e oda hatni, hogy a Máv. a tarthatatlan állapotokon viadukt épitésével segitsen és addig is, amig ez a viadukt felépül, megfelelő óvóintézkedésekkel vegye elejét a szerencsétlenségeknek.

Bárczy István polgármester azonnal válaszolt az interpellációra. A katasztrófa — ugymond — nagyon szomoru igazolása annak, hogy a folyton változó kormányoknak számtalan sürgetésünkre már régen segiteni kellett volna ezeken az állapotokon, amelyek egyedül állanak a föld kerekségén. Sehol a világon nem türnék el az ilyen helyzetet. Évtizedek óta minden évben legalább öt-hatszor sürgette a főváros ennek a bajnak gyógyitását. A kormányban talán meg is volt a jóindulat, de még sem történt semmi, aminek oka az, hogyha egy miniszter nálunk komolyan kezd foglalkozni valamivel, nemsokára megbukik. A kérdést aránylag igen kis költséggel meg lehetne oldani. Ha van sokszáz millió a katonaságnak, csak jutna erre is egy-két millió. (Élénk tetszés és taps.) A pályaudvarok kihelyezésének kérdésével nem szabad ezt összekötni, mert ezen a bajon azonnal kell segiteni. Polgármestersége alatt nem volt olyan kereskedelemügyi miniszter, akinél a Hungária-uti átjáró szanálása dolgában nem járt volna el. Ma is kint járt a szerencsétlenség színhelyén és érdeklődött a vizsgálat eredménye iránt. Arról értesült, hogy most a tekintetben folyik a vizsgálat, melyik váltóőr a hibás. A publikumot ez a szerencsétlenség ebből a szempontból nem érdekli, mert a közönség nem a váltóőrben látja a bünöst, hanem abban a vezető hatóságban, amelynek feladata lett volna, hogy ezeken a tarthatatlan állapotokon segitsen. Igéri, hogy ezt a kérdést a tanácsban állandóan napirenden fogja tartani. Kéri a közgyülést, hogy a tanácsot ebben ellenőrizzék és az eljárás eredményét tőle számon kérjék.

A közgyülés a polgármester válaszát tudomásul vette.

A bécsi-uti villamos.

Ezután dr. *Pető* Sándor interpellált a III. kerületi bécsi-uti vasutvonal megnyitása ügyében. Ebben a kérdésben tudvalevőleg Sándor Pál, a közuti vaspályatársaság igazgatója, a pénzügyi bizottság legutóbb tartott ülésében egyszerüen kijelentette, hogy ennek a vonalnak a megnyitását mindaddig nem eszközli, amig a fővárost erre a vonalra nézve is a 16 százalékos bruttó jövedelem részesedés illeti meg és amig e tekintetben méltányos egyezség létre nem jön. E nyilatkozat kapcsán Pető Sándor a következő kérdést intézte a polgármesterhez:

«Mily intézkedéseket hajlandó megtenni abban az irányban, hogy az eddig megkötött szerződések és a közuti vaspályatársaság részéről intézett beadvány értelmében a bécsi-uti vonal késedelem nélkül megépüljön és a forgalomnak átadható legyen? Hajlandó felderiteni és a közgyülésnek bejelenteni annak okát, hogy a kereskedelemügyi miniszterium 1911. október óta miért nem tüzte ki ismételt sürgetése dacára ennek a vonalnak engedélyezési tárgyalását.»

Az interpellációt kiadták a polgármesternek.

Minthogy a többi interpelláló interpellációját visszavonta, az elnök a közgyülést berekesztette.

Telefonszámaink.

Kiadóhivatal telefonszáma: «József» 65.
Szerkesztőség telefonszámai
(helyi és vidéki): «József» 66
és este 6 óra után (helyi): «József» 65 is

FŐVÁROS.

— **Vámbéry Ármin-utca.** A «Bud. Tud.» szerint a fővárosi közgyülésen inditvány fog tétetni arra nézve, hogy Budapesten nevezzenek el egy utcát Vámbéry Arminról és hogy ez irányban forduljon a főváros a közmunkatanácshoz. Londonban tudvalevőleg már két év óta van Vámbéry-street.

— **Marad a tiz órai kapuzárás.** A Magyar Kereskedők Egyesülete arra való hivatkozással, hogy az üzleti zárórára vonatkozó törvény végrehajtásra kerül, azzal a kérelemmel fordult a fővároshoz, hogy a kapuzárási szabályrendelet olyan értelemben módositassék, hogy a téli időben a kapukat fél tizenegy órakor, nyáron pedig tizenegy órakor zárják be. A tanács legutóbb tartott ülésében tárgyalta ezt a kérdést és ugy határozott, hogy a kérelmet közrendészeti szempontból nem tartja teljesithetőnek, éppen ezért nem kiván a közgyülésnek a kapuzárás idejének kitolása ügyében előterjesztést tenni.

— **A tornatanitás a kereskedelmi iskolában.** A felső kereskedelmi iskolák tanterve nem irja elő a testnevelés kötelező tanitását. A tanács azonban megengedte a kereskedelmi iskolában a fakultativ tornatanitást. Minthogy a torna tanitása a délután órákra maradt, a tanulók nem szivesen jártak el a tornára. A közoktatásügyi ügyosztály ezért most előterjesztést tett a tanácshoz, amelyben azt kéri, hogy intézzen a főváros felterjesztést a vallás- és közoktatásügyi miniszterhez, hogy addig is, mig a felső kereskedelmi iskolák uj tanterve elkészül, amely tantervben a testnevelést is kötelezővé teszik, engedje meg, hogy a felső kereskedelmi iskolákban a testnevelési órákat délelőttre osszák be. A tanács az előterjesztéshez hozzájárult és ilyen irányu felterjesztést fog intézni a miniszterhez.

— **Az óvónői kongresszus.** Halley városában az év október 2—6. között óvónői kongresszus lesz, amelyre meghivták a fővárost is. A tanács a kongresszusra *Bardócz* Pál szakfelügyelőt, továbbá *Halász* Sarolta és *Nagy* Antónia főóvónőket küldi ki.

KÜLFÖLD.

A braunschweigi trón. Berlinből megbizható helyről jelentik, hogy október első napjaiban befejezik a Poroszország, Braunschweig és a Wolf-ház közt megindult tárgyalásokat, *Ernő Ágost* herceg trónralépésének alapja az a levél, amelyet a birodalmi kancellárhoz intézett. Ez a levél teljes biztosságot nyujt a herceg lojális érzelme felől. A herceg atyjától nem fogják kivánni, hogy Hannoverről lemondjon, de kötelezni kell magát arra, hogy semmiféle kisérletet sem fog tenni avégből, hogy Hannover trónját elfoglalhassa és tartózkodni fog minden olyan lépéstől, amely Poroszország területi integritását veszélyeztetné. Azonkivül eltiltják a herceget attól, hogy a jövőben oly törekvéseket támogasson, amelyek Poroszország nyugalmát és békéjét zavarják. Azonkivül lemond minden jogáról a fia javára, Németországra nézve megszünik közjogi személy lenni és egyszerü magánszemély jellegével fog birni. Október közepén a szövetségtanács elé kerül a porosz-braunschweigi javaslat és nem szenved kétséget, hogy az Ernő Ágost herceg trónralépéséhez a szövetség egyhangulag hozzá fog járulni.

A «klerikális» francia hadügyminiszter. A radikális és szocialista francia sajtó rendkivül heves támadásokban részesiti *Baudin* tengerészeti minisztert egy «klerikális» rendelete miatt. A miniszter ugyanis parancsot adott a Levánte kikötőiben állomásozó hadihajóknak, hogy *nagypénteken* ezek is a többi nemzetek hadihajóihoz hasonlóan vegyék ki részüket az egyházi ünnepségekből. Eddig ugyanis — a szétválasztás óta — egyedül a francia hadihajók botránkoztatták a Kelet vallásos keresztényeit azzal, hogy az ünnepségeken nem vettek részt. Ez politikai szempontból nagy hiba volt, mert a keleti protektorátus kérdésében ellenszenvet keltett a franciák iránt. A diplomaták jelentéseket tettek ily irányban *Pichon* külügyminiszternek, aki érintkezésbe lépett a tengerészeti miniszterrel és igy jött létre az uj rendelet, mely annyi sajtóvitára adott alkalmat.

Lángban áll Pozsonyváros.

Leégett az egész belváros. — Tizenkét utca, nyolcvan ház a tüz martaléka. — Tizenháromezer ember hajléktalan lett. — Öregek és gyermekek pusztultak a házban. — A bécsi tüzoltók és mentők munkája.

— Tudósitónk telefonjelentése. —

Mintha kegyetlen istenitélet nehezedett volna a Bécs szomszédságában levő ősi magyar koronázó városra: *Pozsony* szive, a pompás és virágzó Belváros *a pusztitó tüznek martaléka lett*. Ebéd után a pozsonyi zöld hegyek felől zivatart hoztak a felhők és a forgószéllel együtt érkezett meg a lesujtó, gyászos csapás. Egy házban egészen jelentéktelen kis tetőtüz támadt, a nagy szél azonban fölkapta az apró szikrákat és nem telt bele egy fél óra, vérvörös lett az égboltozat és lángba borult Pozsonynak legvirágzóbb, legnépesebb pontja: a Belváros.

Rövid idő mulva már szinte tüzfolyam támadt; a házak, ősi paloták, az utcák között láng-hidak keletkezek és az ezrekre menő emberek rémes jajgatása és segélykiáltása tulharsogta a vészharangoknak kongását. Ugyszólván idő sem volt a fölocsudásra, az ijedtségre, lángban állott a város közepe és ugy tetszett, mintha Pozsonynak pusztulása következett volna be. Időről-időre érkeznek a jelentések a pozsonyi rettenetes tüzvészről és minden jelentés ujabb és ujabb borzalmakat, lesujtóbbnál lesujtóbb hireket hoz. Tizenkét utcán pusztitott végig a veszedelem, *nyolcvannál több ház, köztük számos palota és középület lett teljesen a lángok martaléka, tizenháromezer ember lett a tüzvész következtében teljesen hajléktalan* és ezrekre megy azoknak a száma, akiknek minden vagyonuk odaégett, akik teljesen koldusbotra jutottak.

De van ennek a rettentő katasztrófának még fokozása is. Amikor a tüz villámgyorsan harapódzott el a városban, a lakosság egymást taposva igyekezett menekülni és mindenki csak a maga megmentésére gondolt, már eddig is, bár a tüz még a késő esti órákban is egyre tartott, több halottja van a katasztrófának, egyes házakba öregek és gyermekek pusztultak bele, igen sok a sebesültek száma és a tüzoltók közül is egy beleégett. A borzalmas tüzvészről, amelyhez fogható évek hosszu sora óta nem volt Magyarországon, az alábbi részleteket kapjuk telefonon:

Ma, ebédután még a legpompásabb idő volt Pozsonyban, a déli korzón elegáns közönség sétált, a kávéházak telve voltak, csak ugy fél két óra tájban jelentkeztek a sötét viharfelhők. Kevéssel két óra előtt tüzet jeleztek a vizsgáló-toronyban. A Petőfi-utca egy kis házának tetőzetén tüz támadt és ugyanez időtájban rettenetes szélvihar keletkezett, amely vitte a lángokat a Belváros felé. Csak percek teltek bele és a Vártelek-utcának végén, a Kapucinus-utcában, a Vár-utcában és a régi zsidó gettóban több ház gyulladt ki. A lakosságnak ebben a negyedben alig volt ideje arra, hogy a szörnyü ijedtségtől magához térjen, alig volt idejük lakásukat elhagyni, amikor egyszerre *tizenhat* ház állott lángokban. Ebben a negyedben van a postaépület és a Bábaképző-intézet is, amelynek ablakaiból szintén lángnyelvek csaptak ki. Délután négy órakor már teljes erővel tört ki a tüz és harapódzott el az egész vonalon, ekkor már

kilenc utca ugy égett, mint egy rettenetes óriási fáklya, köztük egy ősrégi templom és egy zárda, az emberek, nők és gyermekek perzselt ruhákban valósággal őrült módra menekültek, de sehol utat nem találtak.

A Petőfi-, Vártelek-, Vár-, Kisfaludy-, Tolna-, Konvent-, Clarim-, Kapucinus-, Káptalan-utcák egy lángfolyamban olvadtak össze. Egyedül csak ebben a negyedben *ötven ház égett le porig* és csak hozzávetőleges számitás szerint, *nyolcezer ember lett hajléktalanná*. Az egész pozsonyi tüzoltóság, a mentők, az önkéntes tüzoltók, katonák, csendőrök vonultak ki a helyszinére és nyomban telefonáltak a bécsi tüzoltóságnak és mentőknek. Délután öt órára megérkeztek a bécsi tüzoltók négy kocsival, két gőzfecskendőt és tolólétrákat hoztak magukkal. A tüzoltókat *Mayer* főparancsnok vezette, de megérkeztek a mentők is, *Charas* főorvos vezetésével. És erre a legfőbb idő volt, mert a vihar orkánszerüen dühöngött, a szél minden irányba vitte a lángnyelveket

és egyszerre nyolcvan ház égett, lángbaborult a gettó is, a legszegényebb néposztály negyede s a házakból megüszkösödött öregek és gyermekek holttestét huzták ki a tüzoltók.

Lángba borult még a Kristóf Miklós- és Bél Mátyás-utca és ebben a negyedben égett porrá a tizenharmadik századbeli Miklós-templom és egy zárda. Több ház beomlásánál sulyosan megsebesültek, egy *Hubbert* Ferenc nevü tüzoltó pedig odaégett. A pusztulást szinte lehetetlenség még fölbecsülni. Eddigi számitás szerint a Miklós-utcában 7, Petőfi-utcában 9, Vártelek-utcában 38, Vár-utcában 5, Kapucinus-utcában 13, Kristóf-utcában 21, Bél Mátyás-utcában 14 ház égett teljesen porrá, a Belvárosban számos palota pusztult el, a legtöbbet szenvedett azonban a gettó, a földhöz ragad szegény embereknek lakó-negyede. A *halottaknak száma eddig négy, sebesült rendkivül sok van, a tüzoltók és mentők egyre hurcolják a szerencsétleneket a romok alól.* Bizonyos az, hogy tizenháromezer ember hajléktalan lett, a harangok zugnak és *egész Pozsony város lakossága az utcán imádkozik.*

Késő délután a király is érdeklődött a katasztrófa iránt és kabinetirodája utján meghagyta a hadtestparancsnokságnak, hogy időnként értesitsék őt.

Bécsből egyre érkeznek a tüzoltók, az összes vizcsapokat megindították, mentőkocsik viszik a sebesülteket a kórházba, a katonaság századonkint állja el az utcákat. A pusztulás képe leirhatatlan. Mindenféle siró, jajgató, tönkrejutott emberek,akiknek mindenük odaégett. Zichy József gróf volt főispán nyomban gyüjtést inditott és az adakozást ő kezdte meg 1000 koronás adománnyal. A tüz este tiz óra után is még tartott, a legtöbb helyen azonban sikerült a lokalizálás. A belváros egy romhalmaz képét nyujtja. Pozsony városában mindenki ébren van és várják a siralmas, gyászos reggelt.

A katolikus templom pályázata

Döntött a jury. — Szükebbkörü pályázatot irnak ki. — Egy aradi épitész-mérnök sikere.

— Az „Arad és Vidéke" tudósitójától. —

Csaknem három napig tartó tanácskozás után ma délután döntött a kiküldött birálóbizottság a katolikus templom épitési pályázatára beérkezett tervek sorsa felett. Az eredmény *negativ*, amennyiben a jury egyetlen egy pályamüvet se talált a kivitelre alkalmasnak, az első dijat tehát nem itélte oda, kimondotta ellenben, hogy ujabb, szükebbkörü pályázatot hirdet, amelyen részt vehet a *nyolc* legkiválóbbnak deklarált terv szerzője.

Ennek a döntésnek valóságos szenzációja az, hogy a szükebbkörü pályázatra utalt munkák között szerepel egy olyan is, amelyet alaki hibák miatt *kizártak* a birálatból, a benne megnyilvánuló nagy architektonikus értékek azonban általános elismerést arattak s a bizottság indittatva érezte magát, hogy utat nyisson a kiváló tervezőnek az érvényesülésre. Ehhez természetesen formát kellett keresni, amelyet meg is talált a jury, még pedig akként, hogy az alábbi levelet intézte *Mülek* Lajos dr.-hoz, a templomépitő-bizottság lelkes és kitünő elnökéhez:

„Nagyságod szóbeli felkérésére van szerencsénk értesiteni, hogy a 45-ös számu „L'Eclise'c est l'cole du respect" jeligéjü tervet formai hibája következtében, minthogy 1 : 100 léptékben van megrajzolva, elbirálás tárgyává nem tehettük, kijelentjük, azonban, hogy az esetre, ha a Nagyságod elnöklete alatt álló templomépitő bizottság a dijazott és megvételre ajánlott tervek szerzői között szükebb körü pályázatot rendezne, ezen terv tervezőjét is tervezetének jeles kvalitásánál fogva a szükebb pályázatba bevonhatónak javasoljuk."

Aláirva: Neuschlossz Kornél dr. müépitész, Orth Ambrus épitész, Fieber Henrik, Virágh Lajos, Rázel József, Lőcs Rezső, a zsüri tagjai.

E levél alapján a tervet *Mülek* Lajos dr. a bizottság által megvásároltnak jelentette ki és bosorozta a szükebb pályázat résztvevői közé. A jeligés boriték felbontásakor kitünt, hogy a szerző *Koch* Károly épitész-mérnök, *Koch* Dániel törvényhatósági bizottsági tag öccse, aki most végezte Berlinben és Münchenben kitünő eredménynyel a technikát.

Miután a 45. számu terv a hibás lépték miatt csak erkölcsi elismerésben részesülhetett, igen tapintatosnak és korrektnek kell elismernünk a jurynak ugy elvi, mint tárgyi döntését, amely egyébként a következő:

A 3000 koronás *második dijat* egyhangulag a 27. számu „Üdözlégy Mária" jeligéjü tervnek itélték oda, melynek szerzője *Fritz* Oszkár müegyetemi adjunktus Budapestről.

A *harmadik dijat* (1500 korona) szintén egy budapesti épitész, *Maroscher* Sámuel nyerte, a 47. számu „Hit virága" jeligével ellátott tervvel.

Megvétettek továbbá 500 koronával darabonként a 10. számu (szerző *Györgyi* Dénes és *Werner* Frigyes), a 16. számu (*Vidor* Emil és *Opartrony* Flóris), a 28. számu (*Ottovay* és *Winkler*), továbbá a 2. és a 6. számu tervek, melyeknek szerzője *Wuschek* Sylwester (Budapest), illetve *Kocsis* Iván müegyetemi adjunktus, *Kocsis* Lajos aradi épitész fia.

Arról értesülünk, hogy *Mülek* Lajos dr. hétfőre már össze is hivta a templomépitő-bizottságot, amely elé oly értelmü javaslatot

terjeszt, hogy a szükebbkörü pályázat határidejét junius 30-ában állapitsák meg.

A biráló-bizottság jelentése általánosságban kiemeli, hogy a beérkezett 49 pályamü között igen sok a selejtes, hitvány munka, amit bizonyit az is, hogy nyomban a biráló munka első fázisában 29 tervet vetettek el. Hármat már előzőleg, alaki hibák miatt zártak ki, marad tehát 17 pályamü. Ezek közül a második dij nyerteséről a következőket mondja a jelentés:

„A centrális alaprajz egységes, áttekinthető s ennélfogva igen szép belső térhatást nyujt. Az oltároknak fülkeszerü kiképzése igen festői, amit egyébként is emel az árkádos kiképzés. Kiemelendő az oldalbejárók helyes megoldása, mely az épület külsejében is érvényesül. Felette ügyes a gyóntatószékek célszerü elhelyezése, azonban a szószék rejtett feljárója nem felel meg a liturgikus követelményeknek. A hátsó bázisba helyezett bejáró felesleges. A belső ügyes megoldásnak megfelelő a homlokzati kiképzés is.“

A harmadik dij nyertese a 47. számu munka, melyről igy vélekedik a jury:

„A pilléreknek a padsorok közé való helyezése, a gyóntató székeknek, valamint a szószékeknek pillérre való épitése célszerütlen. A két oratórium, valamint az azokhoz vezető lépcső felesleges. A sekrestyéhez vezető három bejárat sok, a kereszthajónál alkalmazott mellékbejárók kifogás alá esnek. Belső térhatára konvencionális. Választott és müvésziesen megrajzolt architekturájával a két torony alacsonysága előnytelen.“

A többi tervről még ennyi mondanivalója sincs a jelentésnek.

A tervek a Weitzer-utcai polgári iskola dísztermében vannak kiállitva s vasárnaptól fogva a közönség által is megtekinthetők.

Művészet.

v **A fekete grófnő.** (Nagy szenzáció az Apolló-szinházban.) A kinematográfia legujabb hatalmas alkotása, „A fekete grófnő“ cimü szenzációs dráma most került ki a piacra. A kolosszális kép sikerével van tele a világ sajtója s ahol még nem került bemutatásra A fekete grófnő, ott lázas izgatottsággal várják a világ legnagyobb és legizgalmasabb mozidrámáját. Az aradi Apolló-szinház nagy áldozatok árán megszerezte a képet és a fővárosi szinházakkal egyidőben, kedden, szerdán és csütörtökön mutatja pompás mellékképekkel együtt.

v **Amerikai drámák az Apolló-szinház vasárnapi müsorán.** Az Apolló-szinház vasárnapi müsora elsőrangu amerikai képekből van összeválogatva. A titkos kiküldetés cimü amerikai drámában a déli és az északi hadak harcát nézzük végig. A csapatok összeütközését megrázó realizmussal oldotta meg a filmgyár. A harc minden borzalmát a néző elé tárja. A többi képek is remekei a kinematográfiának. A publikum mulattatására Duci bácsi vállalkozik. A nagyszerü amerikai müsor hétfőn kerül utoljára vetitésre.

v **Psylander az Urániában.** A sablonos detektivdrámák hősei elmehetnek tanulni Psylanderhez, hogy miként lehet mindent elegánsan megjátszani. Psylander a Tetemrehivás Berg detektivjét játsza. Nem lóg a szájából a kurta pipa, nem szaglász jobbra-balra, nem dzsiu-dzsicuzik és mégis érezteti, hogy emberek sorsa függ az éleslátásától. Meglátszik egész játékán, hogy kivételes müvész és rászolgál arra a példátlan népszerüségre, amely az egész világon körülveszi. Az Uránia hatalmas norvég slágerje javaterméke a film-müvészetnek. Izgalmas, érdekes és nem közönséges. A közönség óriási tetszése fogadta a fényes attrakciót, melyet még csak vasárnap mutat be az Uránia.

v **Egy test, két lélek.** Az Uránia hétfőtől kezdve a legizgalmasabb előadások szinhelye lesz. Ekkor kerül szinre az eddig produkált legnagyobb moziszenzáció, az Egy test, két lélek (Der Qudere.) Ez a dráma Paul Lindonnak, a nagy német irónak szenzációs regénye után készült, mely Tainc-nek, a nagy filozófusnak azon teoriáján épült fel, hogy tulságos szellemi megerőltetés után szinte transzformálódik az ember és öntudatlanul olyan dolgokat mivel, melyekről normális állapotban nem tud beszámolni. Leirhatatlan ennek a képnek minden idegkorbácsoló momentuma. Tény az, hogy eddig minden drámát fölülmuló sikert aratott ez a kolosszális látványosság, melynek főszerepét, a két életet élő Haller doktort a németek legnagyobb jellemszinésze, Bassermann, a berlini Deutsches Theater müvésze játsza. Az óriási sláger egész héten szinre kerül.

v **Müvészi kivitelü portré-képek,** Interieur-szoba felvételek és speciális gyermekfelvételek N a g y Géza modern fényképészeti mütermében (Arad, Andrássy-tér 22.), Megyeházzal szemben, Polgári takarékpénztár épületében, földszint. Telefon 922. sz. 1864

v **A Modern Szinpad** holnap, vasárnap este mutatja be harmadszor nagysikerü müsorát, mely az aradi közönség előtt még teljesen uj, mert az a fővárosi orfeumok és kabarék uj számaiból van összeállitva. A Központi Szálloda nagyterme ma is megtelt előkelő közönséggel, mely nagyszerüen mulatott a kitünő müsoron. A kitünő magánszereplők megérdemelt nagy sikert arattak. A müsornak két pompás bohózata tetszett különösen a közönségnek. Jaulus Morini játszotta a főszerepet a bohózatban s igy érthető, hogy a közönség ki nem fogyott a kacagásból.

Statárium Szkutariban.

A balkáni bonyodalom.

— Távirati tudósitás. —

Szófia, május 17.

Spalajkovics szerb követ, aki több napot töltött Belgrádban, ide vissza érkezett. Szerbia és Bulgária viszonyában bekövetkezett a válságos stádium, amely gyors döntést követel.

Fegyverrel is . . .

Szófia, május 17.

A bolgár nemzetiségi szövetség bizottsága a *Nova Amerika* szófiai szállóba *nagy szerbellenes gyülést* hivott egybe, hogy a *szerbek követelései ellen tiltakozzanak.* A fölhivás azt mondja, hogy Bulgáriának, a bolgár fegyvereknek és bolgár nemzetnek becsülete megkivánja, hogy föladatukat befejezzék és semmi áron se térjenek ki az utból. *Szükség esetére fegyverrel is meg kell mutatni hatalmunkat,* mondja a fölhivás.

Szint kell vallani . . .

London, május 17.

A montenegrói delegátusok tegnap érkeztek Londonba és ezért azt hiszik, hogy *jövő kedd előtt nem remélhető a békepreliminárék aláirása.* Ekkor a balkáni szövetségeseknek szint kell majd vallaniok. A szófiai kormány kijelentette, hogy *keddig várni akar, ezen a napon a döntésnek okvetetlenül be kell következnie.* Egy bolgár miniszter a következőket jelentette ki:

— Tévednek azok, akik azt hiszik, hogy ki vagyunk merülve. *Ha rákényszeritenek bennünket, akkor tovább harcolunk és ujra fogunk győzni.* De az örökös föntartásokat meguntuk és valahára tisztán akarunk látni.

A vitás szerződés.

Bécs, május 17.

A bolgár forrásból eredő jelentésekkel szemben, amelyek szerint a bolgár-szerb szövetségi szerződés nem tartalmaz olyan határozatokat, amelyeknek éle esetlegesen Ausztria és Magyarország ellen irányul, szerb forrásból azt jelentik, hogy a *szerződésnek van egy pontja, amelyet határozottan igy lehet magyarázni.* Ez a pont körülbelül igy szól:

— Ha egy harmadik hatalom katonai kézzel megkisérelné, hogy a balkáni szövetségeseket tervejk megvalósitásában megakadályozza és e hatalmak valamelyikét megfenyegesse, akkor *Bulgária köteles ennek az államnak kétszázezer katonával segitségére menni.*

Összehivják a bolgár szobránjét.

Szófia, május 17.

Parlamenti körökből jelentik, hogy a szobranjét junius közepére ujra összehivják avégből, hogy *a nagy nemzeti szobranje összehivásáról határozzon.* Ez a rendkivüli nemzetgyülés a meghóditott területek kérdésében állást fog foglalni. Ebből azt következtetik, hogy a vitás területekről a végleges döntés és a Szerbiával való konfliktus alakulása e határidő előtt nem várható, ha csak előre nem látott események nem jönnek közbe. A kormány az előre tolt csapatoknak szigoruan elrendelte, hogy minden kerüljenek, ami a helyzet kiélesedését maga után vonhatná.

Viszonyunk Bulgáriával.

Szófia, május 17.

Az osztrák és magyar követnek *Gesov* miniszterelnöknél majdnem naponkint tett látogatásait *különféleképpen magyarázzák.* A kormányhoz közelálló körök azt hiszik, hogy ezekben a tanácskozásokban *Bulgáriának a monarchiával való jó viszonyát alapitják meg.* A lakosság valamennyi körében *Ausztria és Magyarország iránt fokozódó baráti indulatot tapasztalnak.*

Gyors tárgyalást kiván Törökország.

Konstantinápoly, május 17.

Portakörökből jelentik, hogy Törökország érdeke most megköveteli, hogy *Londonban a béketárgyalást gyorsabb tempóban folytassák és be is fejezzék.* Törökország Londonban tiltakozni fog az ellen, hogy a görögök és a szerbek folytonosan ujra meg ujra fölvetett kérdésekkel a *béke megkötését halogatják* s azért, hogy viselkedésük miatt Törökország tovább is hadilábon kénytelen tartani hadseregét, ettől a két országtól kártérítést fog követelni.

Olaszország, Románia és Bulgária.

Róma, május 17.

A *Giornale* örömmel konstatálja, hogy *Károly* román herceg, trónörökös látogatásával megvalósitotta azt a régi tervet, hogy *Romániát Olaszországhoz közelebb hozza* és az ujság ezt a közeledést *a hármas-szövetség nagy sikerének mondja.* De Romániának nem szabad elfelejtenie, hogy *Olaszországnak a Balkán-félszigeten Bulgáriában megbizható barátja van.* Bulgária a Balkán-félszigeten az egyetlen állam, amely *nem akarja önző szándékkal a még meg sem alakult Albániát tönkre tenni.* Románia Bulgáriával együtt a Balkán-félszigeten biztosithatja az egyensulyt s az egymás között esetleg támadó differenciákat is könnyen kiegyenlitheti.

Ostromállapot Szkutariban.

Szkutari, május 17.

Malisszorok elvágták a távirórovonalakat. Az angol korány Szkutariban elrendelte az ostromállapotot.

K o c h K á r o l y
építész

Pesti Napló. 1922.febr.22. (Az építészek tiltakoznak a főváros "mübirálata" ellen.)

Koch Károly

építész

részt vett az alábbi pályázaton

cvéd

Aradi Közlöny

1913. jul. 6.

(A [z aradi második kath.] templom – pályázat eredménye.)

767.

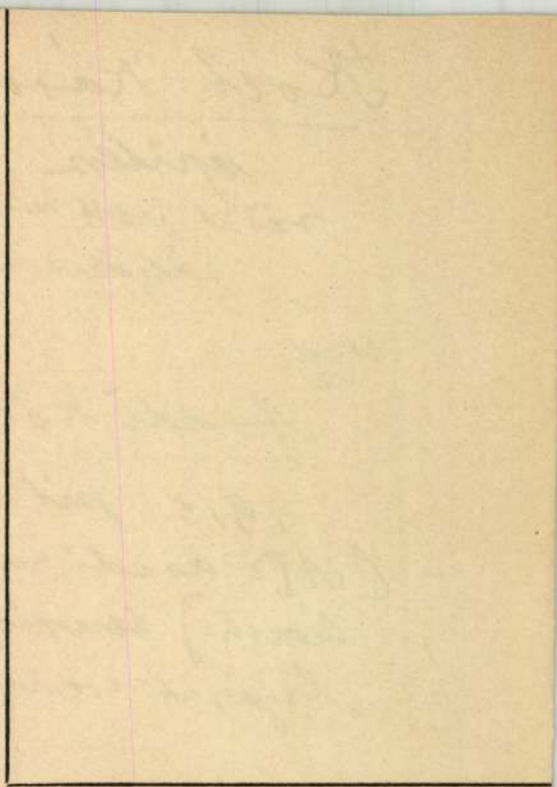

Koch Károly

építész

irod

Arad és Vidéke

1913. jul. 6.

(Ki építse az uj katholikus templomot?)

770. sz.

n művész után.

ázadból.

os.

alú medaillon előlapján, de-
lben és olyképen van ábrá-
jusza és körszakálla rövid,
es gallérú ing és bő köntös,
eresztet hord. Felirata az
lkör közt galytól megsza-
ISENBERG VND SCHWIHAV.
nezőnyben: »M. D. . XXVII.«.
— Lelt. sz. 1137. — Értéke
ndéka 1907 április 30-án (787–
ember 24-iki 5395 (1950–909),
910) és a 3211–910 eln. sz. le-
10-iki (2095–909) és az 1910
yzékek alapján. — Bejelente-

Koch Károly
bécsi műépítész

l. Scherer
II. 376. l

MOB kot. 3181.

4937

Gyüjt

A hely neve	A tárgy megnevezése
Almakerék Nagy-Kükülló vm.	Evang. templom leírása, adatai;

Koch és Skalniczky

Reitter Ferenc

tervezték a pesti
állatkert épüle-
teit -

Nefelejts
1866. 313. l
(Az állatkert.)

nincs ied

OLVASD EL ÉS ADD TOVÁBB!

Loholsz, futsz új javak után...

Loholsz, futsz új javak után, kifúj a szél, megázol,
És a meglévő holmidra vajjon, miért nem vigyázol?
Még törekvő emberek is sokszor sárba ragadnak,
Hogy ha ezer dolgod is van, szakíts időt magadnak!
Biztosításod van már rég (jobbat nem is tehetnél),
De manapság **e kis pénzért** mondd, hogy mit is vehetnél?
Ezt az ügyet nem is lehet más oldalról szemelni,
Az értéket nagy sietve jó lesz ma felemelni!!

"Pátria" r.-t. Budapest — 435418

Koch és Skalnitzky

l.

Siklóssy F K T tört.

210. l.

Koch Károly

építész

pályatervét az aradi
vk. templom tervpálya-
zatán 1913-ban mes-
terték.

Magyar Építőművészet

1913. 5. sz. 32. l.

Kock Károly

építőmester, a magy. épitő-
iparosok orsz. szövetségének,
a magy. építőmesterek
anyagtermelő és elárusító
szövetk. alelnöke és a
budapesti épitőmesterek szö-
vetségének ügyvezető
alelnöke

Lakás Budapest 1914.

Rubens: Apokalipsius alakja

VI. 212

Koch Karol

lásd

a

Bmk 135

Jelentem, hogy .....

távolmaradását.

Tudomásul vette:

.....

az osztályfőnök aláírása.

Engedé

.....

a műhelyfőnök
al

8. sorsz. Műhelyi minta.

Koch Károly

éjt. tan.

Mucsarnok

1899. Sav. Eiall Kat. 54. l.

55. l.

56 l.

Farádi vándorkvt. VI. 225.

Koch Károly

U. 829, 830.

Koch Károly

epiten

U. 874; 875

Dunous

Koch Károly

epiter

U. 823

Koch Károly

U. 767/a

769

ÜVÉSZETI MUZEUM

Ezzel egyuttal elintéztetik.....

.....

kiadta

másolta

irattárba tétetett

Előirat:.....

Utóirat:.....

1:V

Koch Károly

épitész

U. 603, 604

ÜVÉSZETI MUZEUM

Ezzel egyuttal elintéztetik.....

.....

kiadta

másolta

irattárba tétetett

Előirat:.....

Utóirat:.....

MDK

Koch Lajos, sz. 1882.

Huszárroham, festm.

Ernst Muz, 33. aukc. 4o l.

KOCH LAJOS: Jenő királyi herceg magyar huszárok élén. — Ludwig Koch: Erzherzog Eugen an der Spitze einer Hussarenattaque.

Phot. Endrődi.

HEINE T. T.: Gott strafe England.

és nagylelkübbek tudnak lenni, mint ők voltak évszázados harcaikban. A németekről egy konkrét adatunk van: Bruxelles városára kétszáz millió hadisarcot vetettek ki és mikor ezt nem szolgáltatták be, megfenyegették őket, hogy a muzeum műkincseit fogják követelésük biztosítására lefoglalni. Ennek az eljárásnak jogosságát nem lehet elvitatni. Annál nemesebb szinben tüntetik fel német szövetségeseinket azok az ujabb hiradások, melyek szerint Bruxelles, Antwerpen Gent és Bruges műkincseit nemcsak, hogy nem bántják, hanem mindent megtesznek azok védelmére. Tehetik: immár sajátjukat védik. Viszont arról a sajnálatos tényről is értesültünk, hogy az oroszok a lembergi muzeum kincseit hazájukba szállitották.

Szóval, meg vannak az előjelei annak, hogy a művészeti kincsek tulajdonában változások fognak beállani. Ismétlem, ne kutassuk: jogosan-e, erkölcsösen-e, mert e percben alig vannak tiszta fogalmaink a ma valóban érvényben lévő jogról és erkölcsről. A történelmet azonban nem lehet letagadni. Egyptom minden kincsét szétszórták a világon. Kinek jut az eszébe, hogy mindez végeredményben egytől egyig rablott jószág? Két izben volt elismert művészeti centruma a világnak: a római császár Kapitoliuma és a francia császár Louvreja. Rablott holmiból jött össze mind a kettő. Most forr a világ és hátha sikerül a csoda: becsületes alapon uj centrumát alkotni meg a világ művészi remekeinek. Hogy a németek nagy uralkodója ezt tekintené a háboru legragyogóbb eredményének, semmi kétség sem fér hozzá.

SIKLÓSSY LÁSZLÓ.

Die Erörterungen des Autors führen uns zu der Frage der Beute. Nach den Verträgen von Haag und Brüssel bilden nur die dem feindlichen Staate gehörenden Waffen, Munition oder andere Kriegsrequisiten eine gerechte Kriegsbeute. Es ist aber fraglich inwiefern die Sieger dieses Princip anerkennen werden. Die Geschichte beweist, dass der Sieger in dieser Hinsicht immer nur seiner Habgier folgte. Die Verteilung der Kunstschätze der Welt richtete sich nach den Eroberungen und Heerfahrten der Völker. So gelangten Griechenlands Kunstwerke nach Rom. Der ausgesprochene Vertreter des römischen Räuberamateurs war Verres. Nach dem Sacco di Roma

Oedön Koch: Galerie Palette 1021

Als Künstler wie als Mensch ist Oedön Koch ein disziplinierter Schweiger. Die schnittigen Flächen und Kanten seiner kubisch streng gebauten Plastiken sind in ihrer Verdichtung wie unter starkem Druck entstanden. Die naturhafte Kraft des Steins verbindet sich mit der Präzision des Konstruktiven, erhält Züge abweisender Strenge. In Federzeichnungen gitterartig gebauter Strukturen wird der Blick eingefangen. Andere Blätter sind freier gefügt. Aus Richtung, Gegenrichtung und Zentrierung ergibt sich in graphisch knapper Sprache belebter Aufbau. Schliesslich wird auch dieses «Schema» aufgebrochen; dann entstehen Formen des Strömens und Wachsens, des Sichwölbens und Senkens. Aus Senkrechten, Diagonalen und Waagerechten kommt es zu einem breit angelegten, architektonischen Gefüge, zu rätselhafter und doch souverän geklärter Gesamtform. In Collagen endlich öffnen sich neue Raumdimensionen, getragen von serenem, bald lichtem, bald dunklerem Blau, einmal auch von einem gelb aufleuchtenden Himmel. Auf solche Weite antworten schattiges Erdbraun und Quaderformen in Schwarz. Noch nie hat eine Ausstellung von Oedön Koch den Dialog zum Betrachter ähnlich vielseitig und lebendig aufgenommen. *(Bis 23. November.)*

ner Platzhälfte ab, obwohl die Sing-Elf mit der kompletten Standard-Formation antrat. Erfolgreichste Torschützen des englischen Tabellenleaders waren vor 44 000 Schaulustigen «Weltmeister» Hunt und Callaghan mit je zwei Treffern.

Die Tat

X17

spielen, was sie auch taten. Sie mussten dadurch ihre Verteidigung lockern, und schon zog Türler mit einem Break davon, spielte Furrer elegant aus und erzielte den dritten Treffer. Innerhalb von drei Minuten hatte das Zünglein an der Wage deutlich zugunsten der Gäste ausgeschlagen.

Dies änderte sich auch im Schlussdrittel nicht. Die bessere Mannschaftsleistung der Jurassier setzte sich nun deutlich durch, und Stammbach gelang in der 44. Minute der vierte Treffer, dem Türler in der 52. Minute den letzten und zugleich schönsten folgen liess, indem er einen Steilpass von Reinhard aufnahm, unwiderstehlich davon zog und mit sicherem Einschuss den Lauf beendete. Bis zum Schluss wehrte sich der ZSC noch tapfer. Gewonnen hat verdient die bessere Mannschaft, wenn auch das «zu null» nicht allein

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Bp. V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

1967. XI. 7.

DIE TAT

Miklos Borsós: Galerie Semiha Huber

Der ungarische Plastiker, Graphiker und Zeichner, 1906 in Siebenbürgen geboren, vertrat 1966 seine Heimat als einziger Skulpteur an der Biennale in Venedig. Er arbeitet im Geist Brancusis; doch auch an Arp und Moore sowie an kykladischer und klassisch griechischer Plastik hat sich sein sensibler, dem Schmiegsam-Weichen zugeneigter Stil geschult. Von ihrem ruhigen, rein empfundenen Volumen aus erhalten seine Arbeiten ihre eigene Würde. Seine stilistische Auffassung macht ihn für seine Heimat zum wichtigen Vermittler eines über den Realismus hinausführenden Kunstideals. Die ausgestellten Werke setzen mit Torsi von 1947 ein. Die Hauptgruppe von 30 Plastiken, vorwiegend in Marmor gearbeitete figurale Motive, stammt aus den letzten Jahren; dazu kommen grossformatige Kupferreliefs mit sakralen Motiven. 1945 wurde Borsos Mitglied des ungarischen Kunstrates und der Szinyei-Kunstgesellschaft. Anschliessend war er in Budapest Professor an der Hochschule für Kunstgewerbe. Seinem Erfolg in Venedig ging die Verleihung des Munkacsy- und des Kossuth-Preises voraus. *Veress Ferenc*, ein anderer ungarischer Künstler, ist als vielseitiger Maschinenkonstrukteur und technischer Erfinder, dann auch als Dichter an die Oeffentlichkeit getreten. In seinen qualitativ ungleichen Aquarellen in der *Galerie Sonnegg* begegnet man überschäumender Lebensfreude. Selbst Motive des Schmerzes verwandeln sich in bunte Farbigkeit. Diese Malerei steht unter der Devise: «Schön ist, was das Leben des Menschen verschönert.»

Zürcher SC – La Chaux-de-Fonds 0:5 (0:0, 0:3, 0:2)

-al. Nach ihrem Kantersieg gegen Genf-Servette rückten die Jurassier zum Favoriten dieser Begegnung auf, wobei immerhin in Rechnung zu stellen war, dass der ZSC in der Halle um eine Klasse besser spielt als auswärts. Dies schien sich auch in dieser Partie zu bewahrheiten, denn das Hallenstadionteam bot anfänglich eine ausgezeichnete Leistung, bedeutend besser als gegen Visp im letzten Heimspiel, und konnte damit die Hälfte der Partie torlos halten. Ja, es war dem Erfolg sogar näher als seine Gegner, die speziell im ersten Spieldrittel gar nicht recht ins Spiel kamen. In der ungewohnten Atmosphäre lief es ihnen nicht nach Wunsch. Sie hatten wenig Tempo, und speziell Türler und Stammbach waren in die Scheibe allzustark verliebt. Anstatt den Steilpass anzuwenden, versuchten sie auf eigene Faust durchzukommen und bauten die Angriffe umständlich auf, so dass die ZSC-Stürmer nach jedem abgeschlagenen Angriff genügend Zeit hatten, zurückzulaufen und zusammen mit der aufmerksamen und konzentrierten Verteidigung eine «Mauer» an der blauen Linie aufzu-

CKMAYER PÉT

gi műszaki hivatalában (V., Vécsey-utca
m.)
og
ülön
ra,
etek
ók és
ütt t
ati kö
ki.
ak m
nál tö
Vers
ikat
nevez
z nap
terv
ltalán
ál és
nál b
lanul

t. (I
a Tá
állami
inak v
A mu
elyező,
ati, kö
bádog
, üveg
eték,
ési m

1. a zákány—nagy
17·85 km szakaszá

szt
zak
f;
eme
nő

bele
sz
tsza
f;
ával
59
nag
resz
3 f
öss
kap
azo
ré
nép
i r
z f
tés
alat
ig
e
000
bá
s
-ig

déli 12 óráig nyujtandók be Ujpest város városházán betekinthető
ánál. A tervek, a költségvetés, a szerző- között.)

arketgyár r.-
padlói a legolcsóbb
és legcélszerübb
ürdő-utca 1. sz. Telefon

gy az ajánlathoz nem

helyreállitás.)
lény—tornai th. közut
szán a Sajó árterében
elszerkezetének kiváltása
gedélyeztetvén, e munka
gusztus 30-án d. e.
gye székházában tartandó
etik. Versenyezni óhajtók
% bánatpénz letételét
vatali nyugtával ellátott
időig Borsodvármegye
A műszaki müvelet a
pitészeti hivatalnál meg-
akis az államépitészeti
ürlapokon tehető.

árok helyreálli-
opkói th. közut 8·6—8·7
vizrongálmányok helyre-
céljából augusztus
az alispáni hivatalban
senytárgyalás hirdettetik.
edik 980 drb. szurkos
ra és beverésére, 200
zitésére, 269 köbm. ter-
e, mintegy 800 köbm.
714 m² alaprakás és
s teljesitésére és egy 1 0
munkáira. A műszaki
r. államépitészeti hivatal-
is az ajánlati költség-

Tótsóvár. (Villamos világi
rendezése.) A zborói „Rákócz
nak" gyermekinternátussá való átal
szükséges villamos világitás berende
kálatok teljesitésére és az ezekkel k
szállitásokra árlejtés hirdettetik. Az 1
gel ellátott ajánlatok augusztu
d. e. 10 órájáig a tótsóvári m. kir. er
nál nyujtandók be. Ajánlattevők tar
ajánlati összeg 5%-ának megfelelő b
bármely kir. adóhivatalnál, vagy állan
nál, vagy a tótsóvári m. kir. erdőhiv
pénztáránál befizetni s az erről szó
nyugtát az ajánlathoz csatolni. A ré
különleges feltételek, a szerződés
valamint a tervek Tótsóvárt a m.
hivatalnál megtekinthetők. Ugyanott s
nak ki az ajánlati ivek, az árlejtési fel
tervmásolatok is. A kastély belső hely
a villamos vezetékek és lámpatestek
és elhelyezése 1909. október 31-ig,
s áramfejlesztőtelep (dinamó, kapc
akkumulator-telep) berendezése 1910
30-ig teljesen befejezendő s üzemképes
ban átadandó.

Debrecen. (Gáztartány épité
recen sz. kir. város légszeszgyárában e
köbm. befogadó képességü gáztartány
mely később 12 000 köbm.-re legyen
hető. A tartány 1910. október 1-ig
helyezendő. Az ajánlathoz melléklendő
lati összeg 5%-ának megfelelő óvad
jegye. Az óvadék Debrecen sz. kir. vár

ban akadtak buzgó gyüjtői, mint V. Márton pápa, Piero Benedetto Dandallo, Piero de Medici, a Gonzagák, II. Pál, II. Gyula és X. Leo pápák.

A XV. és a XVI. században gazdag pártfogókra találtak a kővésőművészek a pápák, a főpapok, a pompát szerető fejedelmek szívesen foglalkoztatták őket udvaraikban. A kővésőművészet centruma: Firenze, Milánó és Róma. A gliptikában az olasz mesterek voltak a vezetők. Az általuk vésett kövek művészi kvalitásuknál fogva nagy becsben állottak, széles elterjedésnek örvendtek s készítőik neve idegen országokban is ismertté vált.

A gliptikában kitűnt mesterek az iparművészet más ágaiban is, az ötvösségben, az érmészetben, a szobrászatban stb. is jeleskedtek. A sok művész között csak a kiválóbbak felsorolására szorítkozunk. Valerio Belli, kit kortársai »principe degli incisori«-nak neveztek, VII. Kelemen és III. Pál pápák udvarában is működött. Antik gemmák, érmek és más renaissance művészek rajzai után dolgozott. Giovanni Bernardi, a legkiválóbb mesterek egyike, I. Alfonz ferrarai hereeg, VII. Kelemen és több bíboros szolgálatában állott. Benvenuto Cellini a pápai udvar és I. Ferenc, francia király kegyeit élvezte. Annibale Fontana, szobrász, bronzöntő és érmész, hegyi kristályból készítette díszedényeit, melyeket bibliai, mitológiai jelenetekkel és tájképekkel díszített. Jacopo da Trezzo II. Fülöp szolgálatában állott s a király megbízásából egy drágakő-tabernakulumot készített, melyen hét évig dolgozott. Miseroni Medici Cosimo és II. Rudolf udvarában működött. Ezeken kívül kiemelendők még: Domenico Compagni, Giovanni Corniole, Leone Leoni, Pietro Maria Pescia, Saraehi, Taverna és Vaga.

Az ezen korban készült vésett kövek a nyilvános és magángyüjtemények s a templomi kinestárak féltve őrzött kincsei s Róma, Firenze, Nápoly, New York, Windsor, London, Leningrad, Stockholm, Párizs, Madrid, Drezda, Berlin, München, Bécs stb. múzeumainak és gyüjteményeinek egyik díszét alkotják.

Szerző gazdag forrásművek alapján nagy szakértelemmel dolgozta fel az anyagot. A szöveget egy kimerítő, kritikai ábramutató egészíti ki.

A gazdag anyag, melyet szerző bemutat, igen sok hasznot, tanulságot nyujthat az iparművészeknek, különösen a kisplasztikusoknak és ötvösöknek. Méltán megérdemli a művészettörténészek, kristály- és üveggyüjtők, ötvösök és ékszerészek érdeklődését.

Sz. L.

• KIÁLLÍTÁSOK •

RÉGI KÖNYVEK — SZÉP KÖNYVEK. A budapesti közgyüjteményekben — Nemzeti Múzeum, Egyetemi Könyvtár, Akadémia stb. — nevezetes könyvművészeti remekek rejtőznek. Látni ugyan nem igen lehet azokat, de már az is jó érzés, ha tudjuk, hogy ilyen kultúrkincseink is vannak. Most aztán végre 1882 és 1896 után ismét szemünk elé kerültek az Iparművészeti Múzeumban gróf Vigyázó Sándor hagyatékából pompás kódexek, ősnyomtatványok és mindenféle nyomdaművészeti termékek, amelyeken nemesak a tudósok, de a művészek és iparművészek is megtalálhatják a maguk

Címlap Koch Rudolftól. Vörös alapon feketén nyomva.

nagyrabecsült értékeiket Fitz József dr. gondos elrendezésében.

Gróf Vigyázó a világtól elzárkózó fensőbbségével egy könyvmúzeumra való gazdag sorozatot gyüjtött össze az 1895—1905-ös években. Kéziratos könyvei a XII—XVI. századból valók s olasz, flamand eredetűek nagyrészt, sőt magyar vonatkozásúak is vannak köztük. Mesteri betűk, díszbetűk és széldíszek virágdíszében pompáznak ezek. A francia Livre d'heurs miniaturái elsőrangúak.

Nyomtatványai speciális fejezetek körül csoportosulnak. Van csoportja Luthernek, Temesvári Pelbártnak s igen gazdag számban fordulnak elő az első nyomdák legkiválóbb képviselői: Schäffer, Coberger, Jenson, Aldus sorozatai. Köztük van a Kölni krónika (1499), melyben Ulrich Zell tesz tanuságot Gutenbergről és Gutenberg hollandiai nyomdászelődjeiről. A krónikák közt ott vannak a magyarokról szólók. De itt vannak csaknem hiánytalanul a külföldön dolgozó magyar mestereknek egy-egy darabja is.

Izlésbelileg e páratlanul szép és értékes gyüjteményben az olasz eredetűek vezetnek. Róma és Velence officinái világítanak felénk jól olvasható, finoman kiformált betűtípusaikkal, egyszerű és elegáns elrendezésükkel. A címlapok és az illusztrációk tiszta, világos és ünnepélyes mesterművek. Annál szebbeket azóta se csináltak, mint Jenson Veleneében és az utólérhetetlen Aldus, akinek mesterjegye horgony a delfinnel. Temesvári Pel-

Magyar Iparművészet
1930. 83. l.

bárt címlapjához stílustisztaság végett tanulni járhat minden modern fametszőművész.

Örömmel halljuk, hogy az Akadémia váltakozó, de állandó kiállítást szándékozik rendezni ez anyagból. Igy legalább mindig eljuthat a régi könyvek birodalmába az, aki fel akar üdülni a harmonikus egységgel létrehozott alkotásokon.

SZTEHLÓ LILI ÜVEGABLAKAI. Az Iparművészeti Múzeumban bemutatásra került a jelen számunkban már ismertetett Győri-gyárvárosi Árkay-féle templom üvegablakainak két részlete. A tervező művésznő szokatlanul erőteljes és minden modernsége mellett is a chartres-i dóm üvegablakainak stiltisztaságában jelenik meg. Szürke nyomdafestékkel nem is lehet képet adni színpompájáról. Mert nem lehet reprodukálni azt, midőn a fényforrás sugarait átszínezi az üveg és a belső téralkotás egyszerű formái megtelnek szinte transzcedentális hangulatú elemekkel. Sztehló Lili ablakain ninesen naturalizmus : nines areképszerűség, se távlat, se árnyalati fokozatok. A háttér és az alakos ábrázolás egy síkba jut. Még a körvonalak is felolvadnak a közvetlen színhatás síkszerű foltjaiban. E korlátozások azonban művészi szárnyalást adnak kompozícióiknak.

Külön ki kell emelni az ablakok mesteri kivitelét. A nemes anyag és a nemes munka minden erejét beleadta Johan és Majoros.

• SZAKOKTATÁS •

A M. KIR. ÁLL. NŐIPARISKOLÁBAN VIII. ker., Rákóczi-tér 4. és II. ker. Margitkörút 54.) 1930. évi április hó 1-én a következő háromhónapos délutáni és esti tanfolyamok fognak megnyílni :

1. Fehérneművarró és szabó (férfi fehérneműkészítő, foltozó és javító); 2. felsőruhavarró és szabó (gyermekruhakészítő), 3. kalapkészítő, 4. művirág- és lámpaernyő-készítő, 5. kézi hímző-, 6. géphímző-, 7. csipkekészítő- és 8. montírozó-tanfolyam.

Tandíj egy-egy tanfolyamra 3 hóra összesen 35 P. A beírás keresztlevél (asszonyoknál házasságlevél), iskolai bizonyítvány vagy munkakönyv bemutatása és a tandíj lefizetése mellett naponta d. e. 8—1 és d. u. 3—6-ig eszközölhető. A beírások folyamatban vannak.

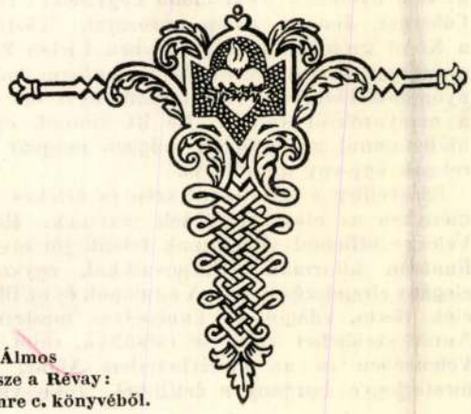

Jaschik Álmos könyvdísze a Révay : Szent Imre c. könyvéből.

PROF. OTTO RÜCKERT a müncheni Städtische Gewerbeschule és a Meisterschule igazgatója Lipcsében, Hamburgban, Königsbergben és Németország egyéb városaiban érdekes előadásokat tartott az iparról, művészetről és azok egymáshoz való vonatkozásairól. Felfogásának igyekszik az elvi hangoztatáson kívül gyakorlati megvalósításban is érvényt szerezni. Mióta iskolájának vezetését átvette, új szellemet költöztetett bele. Szakított a régi felfogással és az oktatás súlypontját a mesterségbeli készség fejlesztésére helyezte. A rajzbeli készség túlságos előtérbe tolása az esetek túlnyomó részében eltérítette az ipari oktatásra hivatott iskolák ifjúságát eredeti céljuktól és a képzőművészet felé terelte még akkor is, ha képzőművészek helyett egy elsépelt szójátékkal élve, képzelt művészekké váltak. »Vissza a mesterséghez« jelmondattal indult harcba a begyökeresedett felfogással szemben és a nemtudás leplezésére nagyon alkalmas tisztavirágéletű divatstílushóbort ellen. Törekvése a tárgyilagosság. Formanyelve nem merül ki a különböző stílusok cikornyáinak céltalan alkalmazásában. Szakít azzal a formalizmussal, amely egyes formáknak szolgai utánzása, ahol a díszítő elem formái irányítják a munkát s amelyek sem a tárgy céljával vagy rendeltetésével, sem pedig a megmunkáló szerszámmal összefüggésbe nem hozhatók. Rückert elvei visszhangot keltettek szűkebb hazájának határain túl is. Az a mesteriskola, amelynek élén áll s amelynek új épületét München városa az ő programmja és az ő tervei szerint építi, nem helyi, hanem országos, helyesebben birodalmi jellegű intézmény. Az idén nyílt meg a mesteriskola 105 növendékkel, akik között olyanok is vannak, akiket a svéd, norvég, dán kormányok, valamint a svájci és osztrák érdekeltségek küldöttek oda.

VAN DE VELDE ISKOLÁJA. A mai Brüsszel mozgalmas művészi életének egyik jelentős központja a modern stílus nagy úttörőjének iskolája. A neve : dekoratív művészetek magasabbfokú iskolája. Egy régi apátság épülete a Bois de la Cambre mellett, sok-sok kis műteremmel, ez az iskola színtere. Mintegy két és fél évvel ezelőtt hívta életre Huysmans és röviddel ezután elfoglalta helyét benne a fődirigens : Van de Velde. Sok időt töltött el nemzetközi vándorlásban, majd magánépítői tevékenységben, míg végre ismét méltó helyére jutott, másfélszáz iparművész magasabb kiképzésének irányítójává lett. Ez az iskola nem foglalkozik alapismeretekkel, csak továbbképzéssel. Erős belga lokális irányú művészetet közvetít. Mindenféle tanfolyama van, melyek túlnyomórészt háromévesek. Ezek között legérdekesebb a színházművészeti tanfolyam, amelyen a színház elméleti és gyakorlati tudnivalóit Teirlinck Hermann drámaíró és költő tanítja. Ennek az osztálynak nemesak kísérleti színpadja, hanem bábszínháza is van, azonkívül egy szabad ég alatti színpadja is. Az itt folyó érdekes kísérletek azt mutatják, hogy az egész modern színjátszásra és színpadi dekorációra vonatkozólag döntő hatása lesz a brüsszeli iskolának.

Jaschik Álmos könyvdísze. Révay: Szent Imre c. könyvéből.

pozicziókon a szabad elrendezéssel a látás gazdagságával, érett, kiforrott technikájával beláthatatlan ősi fejlődésre mutatnak vissza. A bőrre készült hímzések gyakran keverednek bőr rátétes eljárással. Gyakori a zsinórral, paszománnyal díszített szűcsmunka is.

A pirostojás rendesen pirosra batikolt díszítéssel, melyből a fehér alap adja a díszt.

«A középkori, nyugati műveltség legkeletibb határai» cím alatt Keöpeczi Sebestyén József értékes nyomait ismerteti a nyugati művelődésnek. A műveltség hordozója abban az időben kizárólag az egyház volt s így az emlékei is az egyházzal összefüggőek. Egyetlen ép templom sem maradt fenn e korból, de régi templomok részeit, faragott köveit az újabbakban mindig felhasználták. Ismerteti a rétyi ref. templomot, melynek apszisza még tiszta középkori építmény. A gelencei r. kath. templom szenteltvíztartója és a menasági apszisza is árpádházkoriak. Csíkszentdomokos, Csíksomlyó, Csíkszentkirály, Tusnád, Csíkkozmás, Nagykászon őrizték meg árpádházkori épületek maradványait.

A gótikus építészetnek már sűrűbb nyomai maradtak. A csíkszenttamási romtemplom mellett jelentékenyebb emlékek a csíkrákosi, karcfalvi, csíkszentmihályi, csíkdelnei, csíkszentkirályi, csíkszentmiklósi, csíkesatószegi és somlyói stb. templomokban vannak. De csaknem minden falu őriz e korból való emlékeket az átkutatott területen.

Fettich Nándor »Az aldobolyi kard koráról« c. tanulmányában azzal az ősi skítha kultúrával foglalkozik, mely Déloroszországtól hazánk területéig ér. Jellemző motívuma a guggoló, előre nyujtott nyakú állatalak, melynek mellső combja madárfejjé, csigavonallá stilizált. Ez a kultúra a K. e. VI., V. században virágzott és egészen sajátos díszítőstílust teremtett.

Childe V. Gordon néhányoldalas tanulmányban a felső Oltvidék és Kelet-Thessalia második neolitkorszaki leletei között fennálló hasonlóságról ír a színezett kerámiái szempontjából. Ezeknek a két, három színnel festett agyagedényeknek előfordulása északon a Hegyalja mentén, nyugaton déli Morvaországig terjed. Vidékek szerint bizonyos különbségek tagozzák, de a sakktábla-, létramotívumok és az atektónikus, csavart motívumok olyan sajátságok, melyek azt mutatják, hogy olyan kultúrkörhöz tartoznak, melynek többszínű festett maradványai Tessalia, Erdély, Pannonia, Hegyalja és Morvaország területén (K. e. 1700 tájáról) kerültek elő. Jellemzőek a talpas tálak, edények.

ÁRPÁDOK VIRÁGA SZENT IMRE HERCEG. Irta Révay József dr. Kiadta a Franklin-Társulat. A Szent Imre év bőséges irodalmi megnyilatkozásainak során előkelő hely illeti meg e kiadványt nemesak belső tartalmi értéke folytán, hanem mert könyvdíszeivel, külső kiállításával és illusztrációival mint iparművészeti alkotás is figyelemre méltó. Szövegi részében a legendák zamatos nyelvén adja elő »a keresztény religio zsenge palántájának Magyarországra való ültetését«. Szent István király, Szent Imre herceg, Szent Gellért és Mór püspökök apostoli tevékenységét »a magyari földön«. Jámbor mívelkedések, bölcsességek, liliomtisztaságú erények, pogányok meggyőzetése és más dicsőséges történetek vonulnak el szemünk előtt; megfűszerezve miniaturák, oltárképek, rajzok és festmények reprodukcióival. Ritkán látott és nehezen feltalálható ábrázolásokat adnak mellékletül. A bolognai XIV. századi képes legendás könyvektől kezdve Zichy Mihálynak a budavári Koronázótemplom számára készített faliképéig. A könyvdíszeket és a könyv kötését Jaschik Álmos festőművésztanár tervezte és rajzolta. A minium színében világító keretek s a betűk szövedékéhez illő fejlécek és záródíszek erőteljes dekoratív egységbe foglalják össze ez áldozatkészséggel megjelentetett szép könyvet.

WASMUTHS LEXIKON DER BAUKUNST. I. Bd. Berlin, Verlag Ernst Wasmuth, 1929. 60 M. A szakirodalom régóta érezte az építészet összes ágait felölelő alfabetikus lexikonnak a hiá-

nyát s ez a körülmény indította a kiadót arra, hogy az idők szellemének, az általános óhajnak megfelelő építészeti lexikont adjon ki, mely az építészetet és az építészettel rokon szakmákat érintő fontosabb kérdésekre kiterjedve, a mű használóját gyorsan és biztosan útbaigazítsa. A gyakorlatban előforduló sok kérdésre gyakran csak nehezen hozzáférhető művekből, vagy a folyóiratokban szétszórtan megjelent cikkekből kapunk feleletet. Ennek hátrányát nemesak az építészek, építészeti irodák, hanem a vállalkozók és háziurak is érezték. Ezen kell segítenie ennek a műnek, amely a legújabb tapasztalatok és kutatások alapján ad felvilágosítást az építészet körébe vágó kérdésekre.

A lexikon egyformán kiterjed a gyakorlati és elméleti kérdések összességére. Tárgyalja az építészet történetét, az alaktant, az esztétikát, az ornamentikát, a stílusokat, az iparművészetet, a topográfiát, a műemlékvédelmet, a technikát, az anyagismeretet, az építészeti gépeket és eszközöket, a városépítészetet, a lakásügyet, az építészeti jogot és gazdaságtant, a különféle épületeket és építészeti emlékeket, a mult és a jelen idő építészeinek biográfiáját. Az építészet technikájának és anyagismeretének fejtegetésénél a fősúlyt az újabbkori építészeti alkotások bemutatására és az eljárásra fektették. A felvilágosításokat ezekhez maguk az építő művészek szolgáltatták. Hogy a lakásügyre kiváló gondot fordítottak, az magától értetődik, miután ez a kérdés a jelenkor fontos problémáját képezi.

A lexikon hosszas fejtegetésekbe nem boesátkozik, amennyire lehet röviden, tömören összefoglalja a tárgyra vonatkozó fontosabb közölnivalóját. Aki egy-egy témával bővebben óhajt foglalkozni, az megtalálja az egyes szavak után a megfelelő irodalmi tájékoztatást, mely ugyan nem tarthat számot a teljességre, de az újabban megjelent irodalmi termékeket felsorolja. A mű értékét növeli, az orientálódást könnyíti a képanyag, melynek legnagyobb része újonnan készült.

A kiadó, akinek a nevéhez számos jelentős építészeti mű megjelenése fűződik, valóban hasznos, célszerű, a mai kor igényeit kielégítő művel gazdagította a szakirodalmat. A lexikon munkatársainak sikerült megnyerni a legkiválóbb szakembereket, építészeket, különböző egyetemeken és szakiskolákban működő tanárokat, mérnököket, jogászokat, akiknek neve a szakirodalomban általánosan ismert.

A négy kötetre tervezett műből most jelent meg az első kötet, a többi kb. hat havi időközökben fog megjelenni. Minden kötet 720 oldal terjedelmű számos táblával és ábrával illusztrálva. Sz. L.

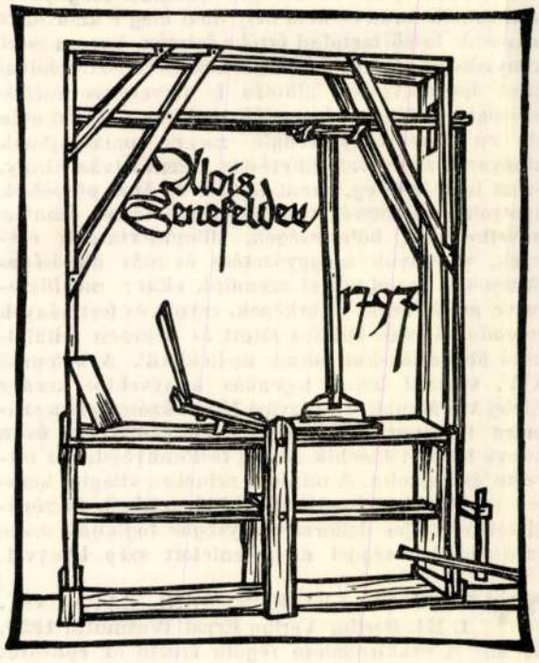

A litografia feltalálójának emléklapja Kochtól.

KRIS, ERNST. Meister und Meisterwerke der Steinschneidekunst in der italienischen Renaissance. I—II. Bd. Wien, A. Schroll & Co., 1929. 140 M. Az olasz renaissance gliptika jelen műben részesül első ízben beható tárgyalásban. A mű két kötetből áll, az első 202 oldalon szöveget hoz, a második 200 oldalon 658 illusztrációban bemutatja az akkori gliptika nevezetesebb darabjait. A gliptika technikájának rövid ismertetése után foglalkozik a késői középkor burgund-franeia gliptikájával, az antik gemmagyüjteményekkel a quattrocentóban s ezek után tárgyalja a cinqueeento olasz mestereit és azoknak műveit.

Az ókor virágzó gliptikájának a középkorban bekövetkezett hanyatlása után a renaissanee virágoztatta fel ismét a kővésőművészetet. Palaeologus János, bizánci császár, firenzei látogatása alkalmával magával vitt olyan kiváló szépségű antik gemmákat, melyek az olasz művészek figyelmét is ráterelte erre az elhanyagolt művészeti ágra. A műkedvelő Lorenzo de Medici Konstantinápoly eleste után Firenzébe hívta a görög gliptikusokat, akik az antik gliptika remekei után szebbnél-szebb vésett köveket készítettek, úgyhogy a cinqueeento mestereinek keze alatt a gliptika csakhamar virágzásnak indult. Az általuk alkotott vésett köveket csak a gyakorlott szem képes az antik vésett kövektől megkülönböztetni. Ábrázolás tekintetében visszatérnek az antik mitológiai jelenetekhez, nem választják tárgyukat — mint a középkorban — kizárólagosan a vallás, a biblia köréből. A eameák és gemmák nagy becsben állottak, a nők ruhájukat, kalapjukat díszítették velük, láncokon, gyűrűkön hordták azokat. A eameákon és gemmákon kívül nagyobb arányban dolgozták fel a ciqueeentóban a félnemes köveket dísztárgyaknak, szobroknak, érmeknek, plaketteknek, vázáknak, táleáknak s általában különféle díszedényeknek és használati eszközöknek. Ezeknek anyaga a hegyi kristály, achát, earneol, onyx, jaspis, chalcedon, gránát, obsidian stb. A vésett köveket a gliptikustól az ötvös vette át, aki a foglalást, zománeozást és egyéb díszítést végezte rajtuk. A gliptikus és az ötvös összműködése hozta létre azokat a pompás darabokat, melyeknek már a XIV. század-

Magyar Iparművészet
1930. 82. l.

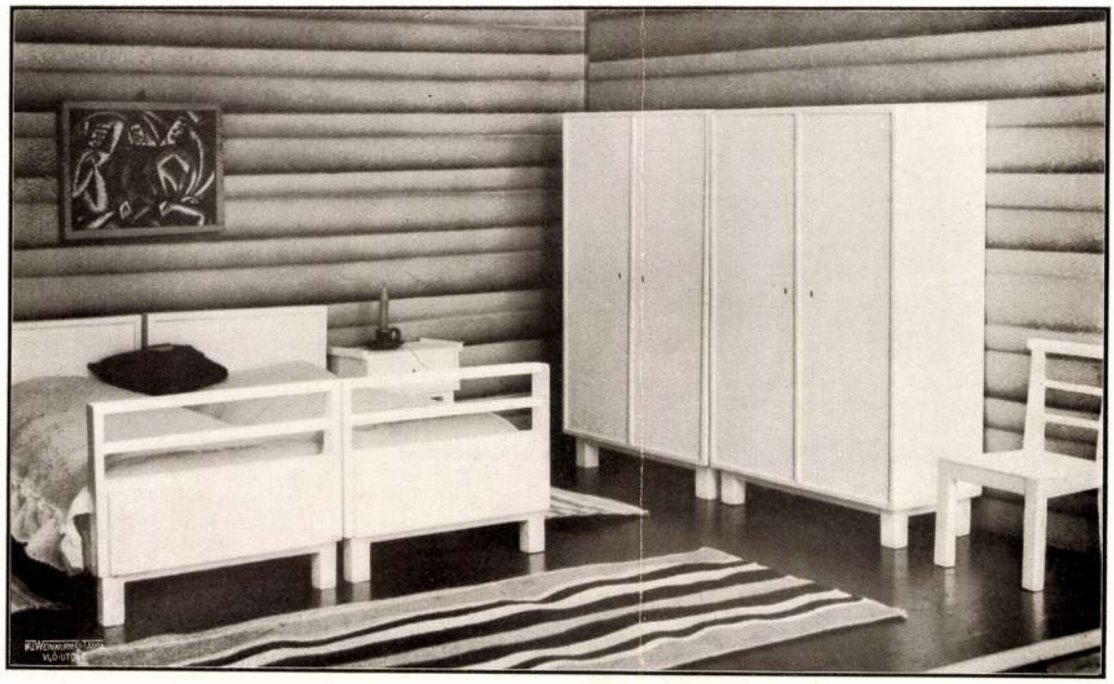

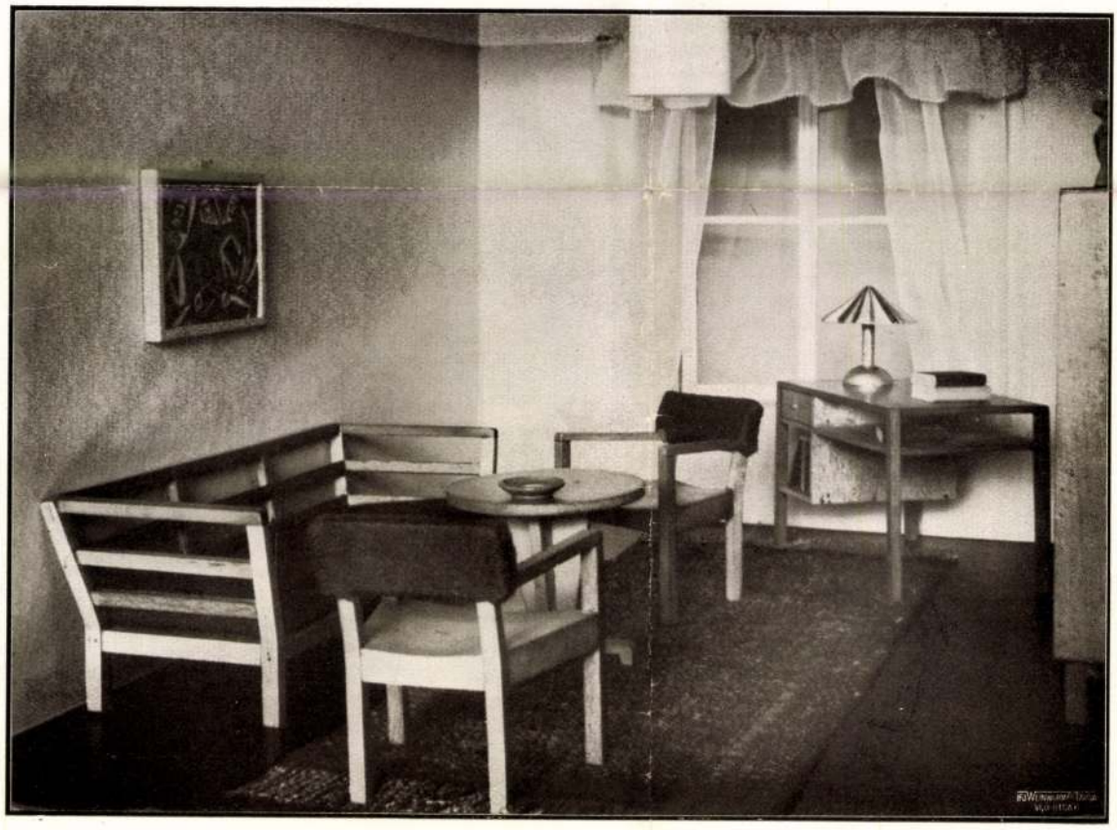

Nyaraló-ház szobaberendezése. $^{1}/_{10}$ nagyságú modellben készült Kaesz Gyula tanár osztályán az Iparművészeti Iskolában. — Zimmereinrichtung einer Sommerwohnung. Verfertigt auf der Klasse des Professors Gyula Kaesz, Kunstgewerbeschule. — Rooms for a week-end house. Designed and executed in the Class of Prof. Kaesz.

Koch Rudolf

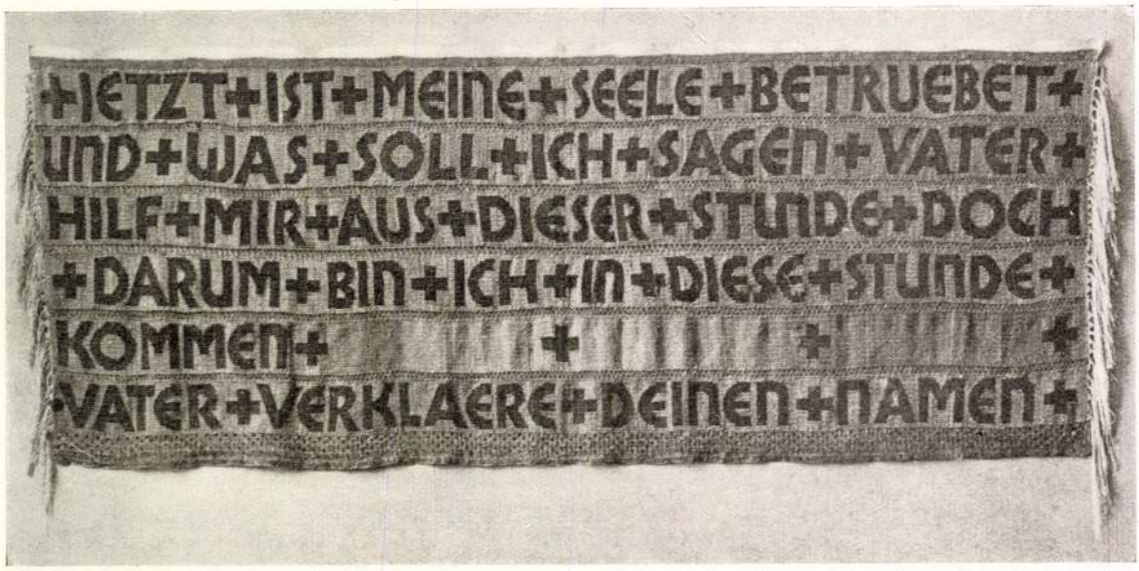

Koch Rudolf feliratos művei. Fali szőttes, fémkivágások és vésetek. (A betűk dekorativ alkalmazásának példája.) — Werke des Rudolf Koch. — Works of R. Koch.

Magyar ex.: 2/

Magyar Iparművészet
1930. 7o. l.

Koch Sándor (1896. aug. 16. Kolozsvár [ma: Cluj-Napoca, Rom.] – 1983. máj. 25. Szeged): mineralógus. –Nagybátyja, Koch Antal geológus, Erdély ásványainak jeles ismerője, a kolozsvári egy. ásványgyűjt.-ének megalapítója. – Bp.-en érettségizett. A bp.-i tudományegy. Bölcsészeti Karának természetrajz–vegytan szakán tanári oklevelet (1919), majd doktori címet szerzett (1920); közben katonai szolgálatot teljesített, ahonnan betegen került haza (1917 ősze). A Nemzeti Múz. Ásványtárába került hivatali elődje, a tárat a kor nagy mecénásának, Semsey Andornak a támogatásával világszínvonalra emelő Krenner József ajánlására (1919–1935). ~ első komolyabb feladata a gyűjt. anyagának számbavétele, felmérése volt. Az akkori vezetés ellenállása miatt nem sikerült egy, a közművelődést szolgáló rendszert kialakítania, s az anyag jelentős része a látogatók, de még a kutató szakemberek számára is a „szekrényben" maradt. A múz.-i évek alatt az ásványok fiziográfiája tárgyában egy.-i magántanárrá habilitált (1929), s folyamatosan tartott előadásokat az ásványtan témakörében. Néhány évvel később, miniszteri ösztöndíjjal, két évet a kor egyik legjobb kutatóhelyén, a bécsi Természettud.-i Múz.-ban töltött (1931–1932). Zimányi Károly nyugdíjba vonulása (1932) után a bp.-i Ásványtár élére került Zsivny Viktor és ~ közötti folyamatos ellentét következményeként ~ elhagyta a múz.-ot. A Nemzeti Múz. Elnöki Hivatalának vezetője lett (1935–1940); ez a szervezet fogta össze és felügyelt számos, orsz. hatáskörű kulturális intézményt (Orsz. Levéltár, Szépművészeti Múz., Széchényi Könyvtár, Történeti Múz., Természettud.-i Múz., Múz.-ok Orsz. Főfelügyelősége). A szegedi tudományegy. újjáalakulása után megbízták az ásvány-kőzettani tanszék vezetésével (1940); a tanszék szegényes gyűjt.-ét saját darabjaival egészítette ki. Fő kutatási területe a magyar bányák és ásványlelőhelyek ásványvilága volt. Az ásványok kristálytanával, kémiájával, genetikájával és az egyes bányahelyek geokémiájával foglalkozott. A Szegedi Egy.-i Ifjúság nevű csoport tanár-elnöke, majd a Horthy Koll. ig.-ja (1942). Gyakran szervezett gyűjtőutakat, ahol tanítványai is nagy számban vettek részt; a terepgyakorlatokon gyűjtött ásványok a szegedi egy.-i tárat gazdagították. Jelentős ásványgyűjt.-éből, a hallgatók aktív közreműködésével gyönyörű kiáll.-t rendezett. A II. világháború időszakát, felsőbb utasításra, szinte az egész tanári kar Bp.-en élte át, így ~ és családja is. Szegedre visszatérve (1945) azonnal hozzákezdett az int. újjászervezéséhez. Többször töltötte be a Természettud.-i Kar dékáni tisztségét (1947–1948, 1954–1957, 1960–1963). Bár már régen nem tartozott a Nemzeti Múz. állományához, de élete egyik legszörnyűbb eseményeként élte meg Európa akkori legszebb és leggazdagabb gyűjt.-ének pusztulását (1956); visszaemlékezésében is a hazai mineralógia legnagyobb katasztrófájaként értékelte ezt a tragikus eseményt. Az 1950–1960-as években gyakran vett részt külföldi tanulmányutakon, ahol módja és lehetősége volt az adott ország legjelentősebb ásványgyűjt.-eit is meglátogatni. Nevéhez fűződik a szegedi egy. Ásványtani Tanszéke szakfolyóiratának, az azóta is folyamatosan megjelenő *Acta Mineralogica-Petrographica*nak a megalapítása (1943). 50 évi aktív munka után vonult nyugállományba (1969); szegedi tanszékét egyik legkiválóbb tanítványa, Grasselly Gyula örökölte. – A Magyarhoni Földtani Társulat

(1960), a TIT (1968), a Karszt- és Barlangkutató Társulat t. tagja (1969). – Magyar Érdemérem arany fokozata (1952), Kossuth-díj (1953), TIT Bugát Pál emlékérme (1968), a Földtani Társulat Szabó József emlékérme, a Lomonoszov Egyetem Ferszmann emlékérme (1967). – Nevét viseli a szegedi egy. általa megalapozott ásványgyűjt.-e, egy a fiatal kutatókat segítő alapítvány, ill. az utóbbi társaság által alapított emlékérem.

F. m.: *A drágakövek.* D. Vendl Máriával (Bp., 1935); *Az ásványi anyagok az emberiség történetében* (Kis Akadémia Könyvtára c. sorozat, Bp., 1938); *Az ásványtan története Magyarországon* (Bp., 1952); *Ásványtan.* Sztrókay Kálmánnal (Bp., 1957); *Könyv a kövekről* (Bp., 1957); *Magyarország ásványai* (Bp., 1966; 2. átd., bőv. kiad. 1987).

Irod.: K. S.: Emlékezés (Bp., 1987); Grasselly Gyula: K. S. 1896–1983 (Földtani Közlöny, 1984); MÉL IV.: 488.; MTL 475–476.

Szabó Timea

[Ábra: Koch Sándor (fotó)]

MAGYAR HÍRDETŐ SAJTÓFIGYELŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

GANZ-MÁVAG DOLGOZÓK LAPJA

1972 JAN 14

Koch Vilmos

4

Éjszakai pályaudvar

1021

Koch Vilmos grafikája

ulságai

ő szerepének érvényesítéséért

kevesebbet foglalkozott a pártszervezet már eddig elért eredményeivel.

A vezetőség megállapította, hogy *az alapszervezethez tartozó 2011-es és 2012-es műhelyek termelésének ütemessége sok kívánnivalót hagy maga után.*

Ezen úgy lehet változtatni, ha a gazdasági vezetők a termelés előkészítésével behatóbban foglalkoznak.

Ezenkívül ugyancsak *van javítanivaló az üzemi négyszög munkáján, amely — mint a taggyűlésen is elhangzott — csak alkalmanként ülésezik, s így nem töltheti be az üzemben fontos szerepét.*

Az ideológiai, politikai és a cselekvési egység következetesebb megvalósítását ugyanpontja értelmében a pártcsoportok tevékenységét kell az 1. számú alapszervezetben sokszínűbbé, aktívabbá tenni. E célért *javítani kell a pártcsoportok és párton kívüliek kapcsolatát, valamint arra is nagy figyelmet kell fordítani, hogy a pártcsoportokból*

több kezdeményezés

induljon ki. Fontos, hogy a pártcsoportok önállóan, a helyi sajátosságoknak megfelelően tevékenykedjenek.

Ezért a pártszervezet már eddig is tett egyet-mást. A pártcsoport-bizalmiak számára tanfolyamot szervezett, most pedig azt szorgalmazza, hogy minden bizalmi legyen előfizetője egy vagy több párt-

Koch Vilmos

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

MAGYAR NEMZET

1966 NOV 18.

Koch Vilmos festőművész kiállítása

A *Kulturális Kapcsolatok Intézetének* kiállítótermében fiatal festőművész mutatkozik be. *Koch* Vilmos első önálló tárlata az utóbbi négy év eredményeit sorakoztatja fel. A *Zsennyei táj* dátuma a legkorábbi: 1963, a művész még keresi saját hangját. A későbbi művek: városképek, portrék — utak élményeiről beszélnek. Koch Vilmos témáit tekintve urbánus festő, a városok szerkesztett világa, a történelem egymásra rakódó rétegeinek eleven együttese vonzza, ezt festi legszívesebben. Firenzében megfestette a Ponte Vecchiót, Velencében a Szent Márk teret és a Canale Grandet, Párizsban a Szajna-partot és a Montmartret. A látvány ragadja el, hasonlóan sok száz festő-elődjéhez, aki ugyanott állította fel állványát. Megoldásai nem sok újat adnak, a látvány ereje mintha megkopott volna, Zsennyei fasora elevenebb élményre enged következtetni.

A portrék — különösen a koraiak — számos hatást árulnak el, elődökét és kortársakét. Somos Miklós arcképe sikerült talán a legjobban. A kiállított grafikák közül a *Józsefvárosi utca*, valamint a *Házak és keritések* címét jegyeztük fel.

(h. gy.)

háromnegyed
adatairól adott részletes tá
koztatást, majd az újságírók
kérdéseire válaszolt.

Ez év januárjában — a Pénzügyminisztérium és a Közlekedés- és Postaügyi Minisztérium között létrejött megegyezés alapján — az Utaselátó Vállalat *az új gazdasági mechanizmus néhány elemét kezdte alkalmazni üzleti tevékenységében.* A vállalat gazdasági vezetői előre felmérték a teendőket, hogy a maguk választotta *két fő feladat:* az áruforgalom növelése és a jövedelmezőség emelése *sikereket hozzon.*

A nagyobb önállóság birtokában, az anyagi ösztönzés lehetőségeit kihasználva, kilenc hónap munkájáról, 5500 dolgozó működéséről *kedvező képet adott az igazgató.* Az év első kilenc hónapjában 871 millió forintos áruforgalmat bonyolítottak le, ez 62 millióval több mint 1965 hasonló időszakának eredménye. Erre az időszakra 12,4 millió forint nyereséget terveztek és 17,8 milliót mutattak ki ténylegesen.

A devizagazdálkodásban is számottevő a fejlődés. Az elmúlt év első három negyedé-

Koch Vilmos

MEGHÍVÓ

7429 fnyv I

A KIÁLLÍTÁSI INTÉZMÉNYEK
MEGHÍVJA ÖNT

KOCH VILMOS

FESTŐMŰVÉSZ
KIÁLLÍTÁSÁRA

MEGNYITJA:

SOMOS MIKLÓS

FESTŐMŰVÉSZ

1966 NOVEMBER 4-ÉN, PÉNTEKEN DÉLUTÁN 6 ÓRAKOR
A KULTURÁLIS KAPCSOLATOK INTÉZETÉNEK KIÁLLÍTÓ TERMÉBEN
BUDAPEST V, DOROTTYA UTCA 8

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

MAGYAR NEMZET

Koch Vilmos

1900 NOV - 4.

Koch Vilmos kiállítása ma este hat órakor nyílik meg a Kulturális Kapcsolatok Intézetének Dorottya utcai kiállítótermében.

★

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

Koch Vilmos

NÉPSZABADSÁG

1966 NOV 5

— KOCH VILMOS festőművész munkáiból nyílt kiállítás pénteken a Kulturális Kapcsolatok Intézetének Dorottya utcai kiállítótermében.

Magyar Hírdető
SAJTÓFIGYELŐ
Bp. V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

1987 SZEP. 7.

NAPLÓ (VESZPRÉM)

Koch Vilmos

Munkaábrázolás a festészetben

Kiállítás Várpalotán

1021

Ember és munka ábrázolása a festészetben a címe egy nemrég megnyílt várpalotai képzőművészeti kiállításnak. A cím után ítélve sokat vártunk ettől az összegezéstől; sokat, hiszen nagyvonalakban ismerjük az élő magyar képzőművészetet, és ebben csak elszórtan találkozunk a mai emberrel, a munkával festőink vásznain. A várpalotai kiállítástól azt vártuk, hogy ez a központilag összeállított anyag a legjobbak találkozását jelenti, mintegy reprezentálja élő művészeink emberábrázolását. *Csak részben felelt meg* e várakozásnak a kiállítás.

Ha teljességre nem is törekedhetett, (azt hiszem, nem is volt célja) az anyagot mégis érdemes volt bemutatni, mert minden visszahúzó erő ellenére egy féltucat nagyon szép és a szó igazi, huszadik századi értelmében vett realista ábrázolással találkozunk benne.

A mai képzőművészettől joggal elvárja korunk, hogy tükröt állítson eléje, önmagát lássa, optimizmusával, erényeivel, hibáival; és azt a gigantikus fejlődést ábrázolja, amelynek örülünk, de sokszor félelemmel is tölt el bennünket. Ennek a követelménynek és várakozásnak legjobban *Koch Vilmos Kohómű építkezés* című képe felel meg. Aki résztvett Dunaújváros építésében, újra átélheti itt a nagy építkezés izgalmát. Az óriás gyárépület előtt alig észrevehető nagyságban áll az ember, apró feladatot old meg, de tekintetéből az alkotó öröme sugárzik. *Berényi Ferenc* mintha ebből a képből nyitotta volna ki *Fej* című képét.

A kiállítás legszebb darabjai közé tartozik *Somos Miklós Kéményépítők* című képe, amely nagy vörös foltjával mágnesként vonzza az embert, megmutatja a megfeszült izmokat, az ügyes és szakértő építő kezeket. Egyegy új színfolt a monumentalitást keltő, hatalmas szoborkompozíciót idéző *Építkezők* című kép (*Thuri Mária* alkotása), vagy *Iványi Ödön* más módon nehezen visszaadható feszültséget tartalmazó *Csapolás*-a.

Művészeink a kiállított képek alapján ítélve — nehezen, megküzdve jutnak el érzelmileg az ember és a munka összekapcsolásáig. *Valamennyi kép tartalmazza a megfelelő formai elemeket, de az optimizmust, az újat nehezen lehet felfedezni bennük.* Nem egy művészileg jól megoldott kép kompozíciójában, színeiben letörtséget, kilátástalanságot, lemondást tükröz.

A kiállítás kedves színfoltjait alkotják *Mácsai Reggel* című képe, *Bazsonyi Arany Krumpliszedők*-je, *Bokros László Takarmányos* és *Fónyi Géza Zene* című képe.

A képeket vizsgálva úgy érezzük, hogy az ember és a munka ábrázolása mellett a táj — mint háttér — megoldása legtöbb művésznek jobban sikerült, mint a jelzett téma. Ezt igazolja *Tóvári Tóth István Kőfejtő*, *Óvári László Pihenő munkások* című képe. Inkább szokatlanságban fogja meg a nézőt *Horb József Üzemi csendélete*. Megdöbbentő erőt képvisel *Pap Gyula Öreg halász* című képe, amely akaratlanul is Hemingway öreg halászát juttatja eszünkbe.

Sajnáljuk, hogy az összeállításban megyénk képzőművészeit csak Ircsik József képviseli egy képpel.

Nem lenne teljes a tudósítás, ha nem mondanánk el, hogy a Kiállítási Intézmenyek által — dicséretes törekvéssel, kulturpolitikai céllal — összeállított anyag *a rendezőszervek részéről nagyobb megbecsülést érdemelt volna.* A művészi törekvések, az összességében jó eredményt mutató alkotó munka megkívánta volna az ünnepélyes megnyitót, amely nemcsak a kiállító művészek, hanem a kiállítást látogató közönség megbecsülését is jelentette volna.

Pajor József

Jónéhány millió téglából építették a devecseri új téglagyárból azt, ami eddig kész van belőle. S ami ezután készül, ahhoz is elkél majd egynéhány tégla. Az ember mindjárt arra gondol, hogy könnyű egy új téglagyárat csinálni, amikor a többi téglagyárak legyártják számára a téglát, s milyen nehéz lehetett a legelsőt megépíteni tégla nélkül... Node a legelső gyáron jóval túl vagyunk, ez a devecseri meg az ország egyik legmodernebb téglagyára lesz, s ez az „egyik" nem a szokásos formula: ehhez hasonlót csupán Teskánt-ban, Zalaegerszeg mellett építenek.

Nem véletlenül említettük a többi gyárak tégláit: az ÉVM Középdunántúli Tégla és Cserépipari Vállalat *saját erőből hozta létre ezt a hipermodern, korszerű üzemet,* gyorsított beruházással. *Gavrilette Ernő* a gyárvezető, és *Horváth Ottó*, a vállalat termelési osztályának vezetője ezt hangsúlyozzák legelőször a hatalmas csarnokban, erre büszke lehet az ember, mert ami már kész, az lenyügöző.

— *A beruházás 27 millió forint volt. Az építkezést egy esztendeje kezdtük el, s ha minden jól megy, októberben már teljes üzemmel termel a devecseri téglagyár.* Nagyon sok segítséget kaptunk a Tégla és Cserépipari Tröszttől, s a vállalat minden itt

A 130 méteres alagútkemence végén készülnek nyerstéglaszállító „kocsik" hőálló alapzatai

ból is nagy segítségnek látszik.

— *A mai napon nagy esemény zajlott le: próbaüzemeltünk.*

Körbemutatnak: a szállítószalagok mellett ott magasodnak, tömörülnek különös, szürke falakká a nyerstéglák. Ezt már az új gyár készítette, hibátlanok és szépek, s mint elmondják, nagyon gyorsan készülnek. *A szovjet présgép ugyanis percenként 128 darabot készít belőlük,* s ez azt jelenti, hogy a gyár a kisméretű téglákból 17—18 millió darabot gyárthat évente Főprofilja azonban a B—30 mintájú nagyobb méretű lyukacsos tégla lesz, ebből mintegy öt és fél milliót képes termelni, s

pesített üzem korszerűsége. A másik, ami feltűnik, hogy nem találjuk a téglagyár elmaradhatatlan velejáróját, a kormos kéményt sehol.

— *Ebben az üzemben a légtechnika egészen újszerű, hatalmas teljesítményű elszívó és befúvó berendezések, ventilláció-rendszerek biztosítják, hogy a termelt hővel a leggazdaságosabban bánjunk.*

Az alagút kemence méreteit csak érzékeltethetik a számok: *hosszúsága több mint 130 méter,* a végét most falazzák, tetején hegesztőív villan; nemsokára kész a légtechnika is. Kilométernyi hosszúságú szállítószalagok betonba ágyazott sínpárak, s mindez

Koch Vilmos

KOCH VILMOS FESTŐMŰVÉSZ kiállítása tegnap nyílt meg Kaposvárott, a Képcsarnok Vaszary János-termében. A budapesti származású festő mintegy negyven olajfestménye főleg olasz és alföldi tájakra kalauzolja a nézőt. A művész negyedik önálló tárlata április 10-ig tekinthető meg.

Magyar Hirlap 1980/3/28/15

KOCH VILMOS festő
Budapest, 1927

Jogi tanulmányok után Dombrovszky László szabadiskolájában kezdett el festeni. A hatvanas években Olasz- és Franciaországban, 1972-ben Lengyelországban és Csehszlovákiában járt tanulmányuton. Számos csoportos kiállitás után 1966-ban a Kulturális Kapcsolatok Intézetében, 1973-ban a miskolci Szőnyi Teremben mutatkozott be önálló anyaggal. - Városképeket, tájképeket és figurális kompoziciókat fest, szigoruan szerkesztett, dekorativ hatásu stilusban.

Művészéletrajzok 197

KOCH VILMOS

1927-ben Budapesten születtem. A Művészeti Alap tagja lettem 1957-ben. Azóta számos csoportos kiállításon vettem részt. Önálló tárlatom 1966-ban Budapesten, 1973-ban Miskolcon és 1976-ban Szekszárdon volt.

Sokat jártam külföldön, hazánk legtöbb városát, faluját ismerem. Velence lagunái, az alföldi tanyák, országúti fasorok, mind más élményt nyújtanak számomra; ezeket a hangulatokat szeretném képeimben visszaadni.

Stílusomat hangsúlyozott kontúr és dekoratív színvilág jellemzi.

Képeim a Művelődési, Honvédelmi, Munkaügyi Minisztérium, a Magyar Nemzeti Galéria, a Szolnoki Damjanich Múzeum, a Művészeti Alap, valamint hazai és külföldi magángyűjtők birtokában vannak; Olaszországban, Svájcban és Japánban.

Koch Vilmos

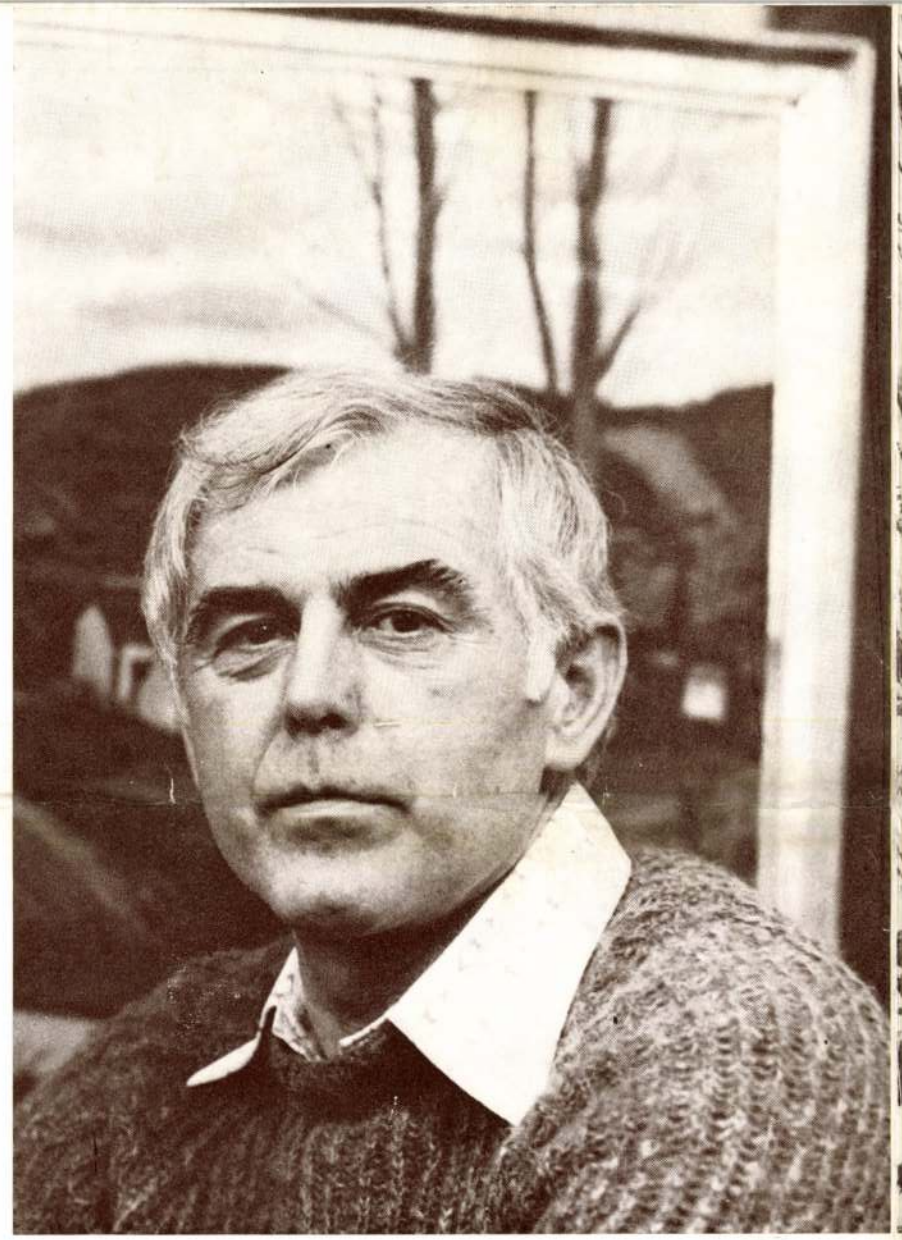

A KÉPCSARNOK MEGHÍVJA ÖNT

KOCH VILMOS

FESTŐMŰVÉSZ KIÁLLÍTÁSÁNAK
ÜNNEPÉLYES MEGNYITÁSÁRA
1980. MÁRCIUS 27-ÉN
CSÜTÖRTÖKÖN DÉLUTÁN 5 ÓRÁRA

MEGNYITJA:
KUDLIK JÚLIA

MEGTEKINTHETŐ:
1980. III. 27—IV. 10.

VASZARY JÁNOS TEREM
KAPOSVÁR, ADY ENDRE UTCA 10.

F.k.: Köteles István — E0-1299 KNyD

MAHIR SAJTÓFIGYELŐ
1091 BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-748, 340-726
Koch Vilmos
PESTI MŰSOR
Szabadművelés
1980 ÁPR 2
1021

NÉGY festő -NÉGY kiállítás

● Március 27-én kiállítás nyílik a Képcsarnok négy vidéki bemutatótermében. Aki olyan szerencsés helyzetben van, hogy mind a négyet megtekintheti, bízhat benne, mindenhol új, friss élményekben lesz része. Nagykanizsán *Vágfalvi Ottó* balatoni képei, Kaposvárott *Koch Vilmos* városképei, Dunaújvárosban *Szabó Lajos* munkásábrázolásai, Salgótarjánban *Dallos Ferenc* természeti képei várják az érdeklődőket.

VÁGFALVI OTTÓ Nagykanizsán kiállított művei munkásságának rövid szakaszát képviselik, de áttekintést adnak eddig elért eredményeiről. Ezek az alkotások a „magyar tengert" szinte teljességében mutatják be. Vágfalvi legérzékenyebb megörökítői közé tartozik, s a maga sajátos festői nyelvén reagál annak minden változására. Elképzeléseit a felületek szépségébe rejti, ahol a szűrt fények, a vízfelület apró csillogásai, a fénytörések, geometrikus szerkezeteket hoznak létre, melyeket a lankák, hegyek, öblök, lágy vonalaikkal tesznek oldottabbá.

KOCH VILMOS tájképei és városképei a kaposvári Vaszary János teremben a múló pillanatot, az elsuhanó hangulatot idézik. Valamennyi alkotása vidéki barangolás vagy külföldi út során született. Sohasem fest emlékezetből. Városképeinek főszereplői legtöbbször az utcák, házsorok. Képei hangulatát fokozzák a mértani szigorral szerkesztett, erőteljes kontúrok, melyek semmi feleslegeset nem tartalmaznak, csak a lényeget. Tájképei a jászsági tanyák, elhagyott présházak, őszi erdőszélek felfedezéséről mesélnek, csendes emlékeztetőül a tűnékeny impressziókra.

SZABÓ LAJOS a Képcsarnok dunaújvárosi bemutatótermében állítja ki az elmúlt két év alkotásaiból válogatott anyagát. Hivatott ábrázolója a csepeli és a dunaújvárosi gyári munkások életének. A kohászok, hengerészek, technikusok, nem kollektív hősök vagy jelképes emberek, hanem a hétköznapi valóság munkásai, akik erejüket megfeszítve a jobbért, a szebbért, mindannyiunkért dolgoznak. Az egyszerű témák köré is mozgalmas atmoszférát tud varázsolni festői eszközeivel. Visegrádi, balatoni tájképei, külföldi útjai során készített városképei egyértelműen bizonyítják, hogy alkotójuk érzékenyen reagál a világ szépségeire.

DALLOS FERENC olyan ember, aki mindent szeret a természetből, a fákat, a bokrokat, a kavicsokat, a virágokat, sőt még a kusza, letaposott füvet is. Óriás szirmú, fantasztikus virágai keresztül ragyognak a tájon. Tájképei nem a konkrét valóságot tükrözik, hanem mese- és álomvilág jellegűek, de apró részleteikkel kötődnek a valósághoz. Közelről vizsgálva ezeket a tájakat, a modern technika nyomait fedezzük fel rajtuk, de távolabbról nézve ezek összemosódnak, egységes felületet képeznek.

Pellionisz Valéria

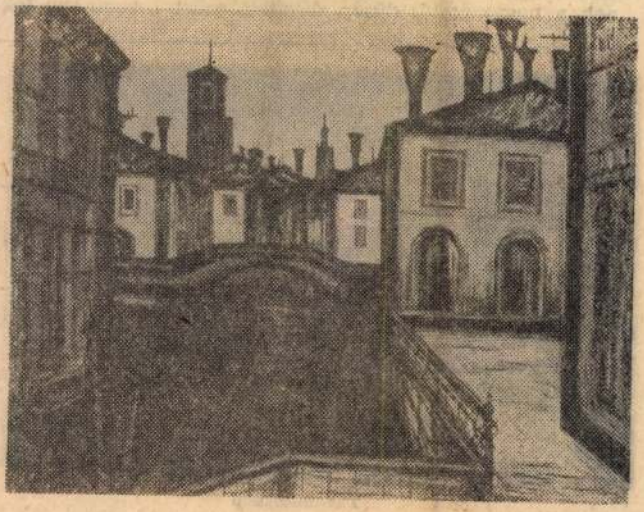

Koch Vilmos — Velence

PEST-BUDAI ÖT

Zöld posztóval bélelt tárlókban c
nak a múlt századi ezüst ötvösren
A szépmívű tárgyak vallanak a korról,
melyben készültek, de vallanak megrendelőikről és készítőikről is.

A XIX. században a magyar ötvösségnek Pest volt a központja. Mintegy hatvan ezüst- és aranyműves mester dolgozott Pesten és Budán, köztük olyan kiváló dinasztiák, mint a *Prandtner*, *Pasperger* és a *Gretsch* család. A kiállított tárgyak többsége az ő műhelyeikben készült. Az elmúlt századokban a megrendelések zömét a katolikus egyház és a főnemesség adta. A XIX. századi kapitalizálódó, gazdagodó polgárság otthonaiban is megjelentek az ezüst használati és dísztárgyak. Megrendelőként jelentkeztek a protestáns és a zsidó egyházak is. Az új vásárlók igényéhez, ízléséhez igazodik a formaképzés. A tárlókban elhelyezett nagypolgári ezüst használati tárgyak egy része a klasszicizmus jegyeit viseli, de láthatók barokk díszítéssel és a historizmus elemeivel ékesített edények, dísztárgyak is. A hivalkodás jeleit talán a legkisebb tárgyakon mérhetjük le a legjobban, ilyen az ezüst cérnagombolyagtartó vagy a gyűrűtároló kis ezüst állvány. A filigrán munkával készült teaszűrőt is inkább csodálni, mint használni lehetett, a hozzátartozó kis edénykével egyetemben. Mai kávéfőzőink eltörpülnek a nagyméretű, dúsan díszített ezüst

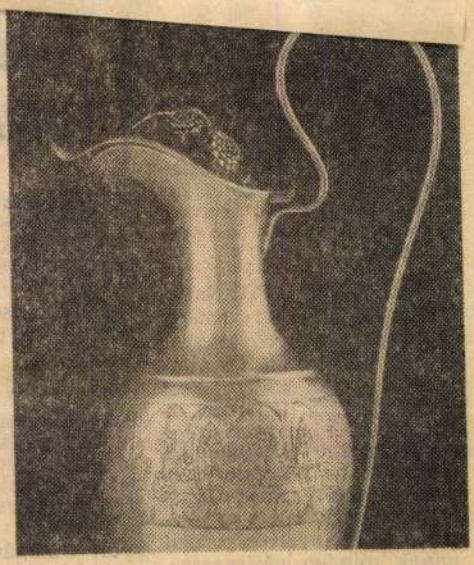

XIX. századi ezüst kancsó

spirituszfőző mellett. A bemutatott egyházi és világi ezüstműves munkák reprezentálják a magasfokú múlt századi magyar ötvösművészetet.

A kiállítás a Budapesti Történeti Múzeumban tekinthető meg. **Kőhidi Erika**

Túl mindenen

Herpai Zoltán

Több sikeres kiállítás után, most a Stúdió Galériában mutatja be a legújabb műveit a fiatal festő- és grafikusművész. A kiállítás március 19–április 6-ig tekinthető meg.

MAHIR MAGYAR HIRDETŐ
SAJTÓFIGYELŐ
LEVÉLREKLÁM
1091 BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-748, 340-726

1984 APR 12

ZALAI HÍRLAP

Koch Vilmos festőművész

HÍREK

1021

Mától újra megnyílt a zalaegerszegi Kisfaludi Strobl terem. A január 5-én bezárt képcsarnokot Sellyei Gábor belsőépítész tervei alapján a Lakév újította fel. A teremben Koch Vilmos festőművész tárlata látható április 21-ig. (ZH fotó — Kiss Ferenc felvétele)

TELEVÍZIÓ

1. műsor: 7.58: Műsorismertetés. 8.00: Tévétorna. 8.05: Iskolatévé. 10.10: Kippenberg. NDK tévéfilm. 11.45: Képújság. 14.45: Iskolatévé. 16.28: Műsorismertetés. 16.30: Hírek. 16.35: Jereván. 16.50: Perpetuum mobile. 17.30: Tegnap még hó esett. 18.00: Képújság. 18.05: Az Országházból jelentjük... 18.55: Reklám. 19.10: Tévétorna. 19.15: Esti mese. 19.30: Tv-híradó. 20.00: Vétlen áldozatok — amerikai tévéfilm. 21.40: Hírháttér. 22.30: Tv-híradó 3.

2. műsor: 17.33: Műsorismertetés. 17.35: Képújság. 17.40: Hanyas vagy? Animációs történelmi monológ. 19.00: Nemzetiségi műsor. 19.20: Rockpop koncert. 20.00: Gondolatok a Gondolatról. 21.00: Tv-híradó 2. 21.20: Reklám. 21.25: Telesport. 21.50: Egy nap vidéken. Holland tévéfilm. 22.30: Lírafesztivál '83. 22.55: Képújság.

★

A Jugoszláv TV műsorából: 16.45: Videooldalak. 17.00: Magyar nyelvű tv-napló. 17.10: Pályaválasztási tájékoztatás. 17.40: Hírek. 17.45: gyermekeknek. 18.15: Tv-naptár. 18.45: Eurogól. 19.00: A Zeneakadémia bemutatja önöknek. 19.15: A konyha nagy mestereinek kis titkai. 19.27: Ma este. 19.30: Tv-napló. 20.00: Panoráma. 21.05: Koldusok és fiúk — humoros sorozat. 22.00: Tv-napló.

2. műsor: 18.15: Tudomány. 19.00: Slágerlista helyett. Ifjúsági adás. 19.27: Ma este. 19.30: Tv-napló. 20.00: Művészeti est. 22.30: Zágrábi körkép.

★

Az Osztrák TV műsorából: 9.05: Óvodások műsora. 9.30: Ország és emberek. 10.00: Iskolatévé. 10.30: Sport. 12.15: Idősebbek klubja. 17.00: Hírek. 17.05: Óvodások műsora. 17.30: Mandara. — A démon vége. 18.00: Tv-konyha. 18.30: Mi. 19.00: Ausztria ma. 19.30: Tv-híradó 1. 20.15: Ki volt Edgar Allan? Tv-film. 21.45: Külföldi riport-magazin. 22.30: Hírek.

2. műsor: 17.30: Iskolatévé. 18.00: Osztrák képek. 18.30: A mi kis farmunk. 19.15: Japán kertművészete. 19.30: Színes népzenei est. 21.15: Tv-híradó. 2. 21.45: Klub 2.

MOZI

Zalaegerszeg, Ady Filmcentrum: 16: **Boszorkányszombat** (magyar—amerikai). 18, 20: **Egy zseni, két haver, egy balek** (olasz—francia—NSZK). 2. terem 17, 19: **Ez Amerika** (amerikai). 3. terem 19: **Az ártatlan** (olasz—francia).

Nagykanizsa, Béke: 16, 18, 20: **Kincs, ami nincs** (olasz). terem 17.30, 19.30: **Elveszett**

---

lália, osz- **Óriásvirágú,** tűzdelt.

Koch, Ludwig (1866-1934)

„Lovas" o. v. 58x74

J. l. j.: Ludwig Koch (Szerült)

Kikiáltási ár: 6000 Ft.

BÁV 39. Képaukció katalógus 1976 május

MDK

Koch Menyhért és Jäger Tamás bpesti épitészek
III. dij

Ceglédi gőzfürdő tervpályázat... Vállalkozók
Közlönye, 19o9, jul. 14. 5 l.

KOCH, Lorenz, pozsonyi avztalosmester
L.K., bürgerl. Tischlermeister, 9 hónapos lánya meghalt.
(1794, 999 l)

—

Preßburger Zeitung
(Genthon)

KOCH, Lorenz, pozsonyi ácztalossegéd

L. K., Tischlergesell, 3 éves lánya meghalt. (1802, 552 l)

—

U. az, 8 napos fia meghalt. (1803, 955 l)

—

Laurenz K., Tischlergesell, 11 napos fia meghalt (1805, 181 l)

—

Lorenz K., Tischlergesell, +66 éves korában, Pozsony, 1811 julius 6. (1811, 697 l)

—

Preßburger Zeitung
(Genthon)

KOCH, Lorenz, pozsonyi asztalossegéd

L.K.,Tischlergesell,
3 gyermeke megh. 1802, 552 l.
1803, 955 "
1805, 181 "

U.az, + 66 évesen, Pozsony 1811 jul.6.
1811, 697 l.

Pr.Z.

KOCH, Lorenz, pozsonyi asztalosmester

L.K., bürg. Tischlermeister,
9 hónapos lánya megh. [1794, 999 l.]

Pr.Z.

KOCH, Matthias festő

1747 Poroszlay

An 1998. 243.

6

. század.

- Lengyelország]

5
H ltsz. 795
H ltsz. 8328
H ltsz. 4893

- Lengyelország]

1vH ltsz. 97567

Koch Menyhért

Született 1909-ben

Koch Miklós (Nicolaus)

1657. Nagyneben

Allszeb. 284 l

Jelentem, hogy .....

távolmaradását.

Tudomásul vette:

.....

az osztályfőnök aláírása

Enged

.....

a műhelyfőnök
al

Koch Péter MDK

1845-ben a Valero gyár és Koch Péter pesti gyára is áttért a szalagkészitésre is.

SZAKÁCS MARGIT: A VALERO-GYÁR. Bp. 1958.
17.1.

M.D.K

Koch Richárd, bpesti építész

tervei szerint Kosna nagyhörség új hörséghárat épittet. Ugyancsak ő terveri a máramarosmegyei Mojszin-honostorban épitendő templomot és paplakot.

Vállalkozók Lapja, Bp. 1903. XXIV. évf.

dec. 23. sz. 7-8. old.

MDK

Koch, graf.
Rudolf

Repr. látható a litográfia feltalálójának emléklapját Kochtól. /Alois Senefelder.1797./

82.1.

Magyar Iparművészet. 1930. 82.1.

MDK

Koch, graf.
Rudolf

Repr. Látható a litográfia foltalálójának emlék-
lapját Kochtól. /Alois Senefelder.1797./

82.1.

Magyar Iparmüvészet. 1930. 82.1.

MDK

Koch Rudolf, graf.

Cím-

lap: Franz Liszt -Missa Solemnis.
Vörös alapon feketén nyomva. Repr. 83.1.

Magyar Iparművészet. 1930. 83.1.

MDK

Koch Rudolf, graf.

Cim-

alap: Franz Liszt -Missa Solemnis.
Vörös alapon feketén nyomva. Repr. S3.1.

Magyar Iparmüvészet. 1930. S3.1.

KOCH Sándor építen

Moravánszky szerint Koch és Skalnitzky
Oktogonon épült négy bérháza (1872) T. Hansen
Heinrichhof-bérházára mint előképre vezethető
vissza.

Moravánszky 1988 61. p. + ill.

UJKOR

Építészet

32. KOVÁCS Péter: A barokk építészet Magyarországon. Bp. : Akad.K., 1984 115 p. ill. G. (Az építészet emlékei ; 11.)

33. NAGY András: Egy építészeti könyv. = NSz. LIV.évf. 12.sz. 1984 január 12. 32. p.

rec. Orosz Péter: A barokk építészet a Dunántúlon. Pécs : Baranya M. Muz,Ig., 1982 120 p. ill.

34. NÉMET Ottó: Falusi települések építészete a XVIII. században Magyarországon. Bp., Gondolat K,1984 440 p- ill. G.E.F.

Koch Sándor, Szák

MDK

Prof.Georg Pein-díj 1874

Bécsi képzőm. akadémia megy. ösztönd.névs. 104. l.
Fleischer Béce.

MDK

Koch Sándor, Szák.

1874. Pref. Georg. Pein-dij.

Bécsi képzőm. Akad. magyar ösztöndijasainak névsora.
Fleischer, Bécs. 1o4.1.

DOMMO KOCH/Thomas, Toman/, kőmüves

1664-ben Simon Gr?ffenstorffer kőmüves, aki Szombathelyen dolgozott, kezesként lépett fel Thomas/Dommo, Toman/ Koch steiermarki Szt. Lőrincből származó inas mellett, aki a szombathelyi Giovanni Bernardo Ceresola mesternél kezdte inaséveit. 442.old

HARALD PRICKLER: Giovanni Bernardo Ceresola, a szombathelyi Szt. Márton templom épitője 441.old

VASI SZEMLE, XXII.évf. 3.szám, 1968. Szombathely

THOMAS KOCH, /Dommo, Toman/, kőművees

1664-ben Simos Gräffenstorffer kőműves, aki a lékai céh tagja voltés Szombathelyen dolgozott, kezesként lépett fel Tomas/Dommo, Toman/Koch steiermarki Szt.Lőrincből származó inas mellett, aki a szombathelyi Giovanni Bernardo Ceresola meternél kezdte inaséveit. 442.old

HARALD PRICKLER: Giovanni Bernardo Ceresola, a szombathelyi Szt.Márton templom épitője 441.old

VASI SZEMLE, XXII.évf. 3.szám, 1968. Szombathely

TOMAN KOCH, /THOMAS, Toman/

1664-ben Simos Gräffenstorffer kőmüves, aki Szombathelyen dolgozott, kezesként lépett fel Thoma/Dommo, Toman/Koch steiermarki Szt.Lőrincből származó inas mellett, aki a szombathelyi Giovanni Bernardo Cersolánál kezdte inas éveit. 442.old

HARALD PRICKLER: Giovanni Bernardo Ceresola, a szombathelyi Szt.Márton templom épitője 441.old

VASI SZEMLE, XXXI. év. 3.szám, 1968. Szombathely

Koch Sándor

építész

Szákról, 1872. ben 20 éves

1874-ben Georg Pein - díj.

Koch Sándor, építész, Szákról, **20** éves korában, 1872 okt.-ben iratkozott be és 1875 júl.-ig az építészeti szakosztályban Th. Hansen tanítványa volt. 1874-ben a Georg Pein-díjat kapta.

58

lásd

Fleischer Béla 58. l.

T. 3908.

oldas lobogókkal felékesitett város
ágyutüzét viszonozzák, a kapukon
élén, az előtérben a Temes egy két-
enső parton két lovas áll, a háttér-
anytüt jelezték. Felirata:

TEMESWAR VOM FVRSTL AVS SIEBENBVRGL
Mense Juny.

A. Das Schlos Temeswar és befe-
al aus der Statt.

16.3 : 27 cm.

079.

Koch Vilmos

Koch Vilmos kiállítása Nagykani-
zsán az Egry József Teremben volt
III.1 - 17 ig.

-.- : Kiállitási naptár.
MÜVÉSZET, 1973.március - 46.oldal

Roch Vilmos
festőművész kiállítása nyílt meg
tegnap a Képcsarnok Vállalat miskolci
Szőnyi István termében. A mintegy
negyven festményt bemutató tárlatot
Tamás Erwin Munkácsy-díjas festőmű-
vész nyitotta meg.

Magyar Hírlap 1973/60 Sold.

Koch Vilmos

Slajnal olaj, 80 × 100

Dolgozó emberek közötti képzőművészeti kiállítás
Ernst múzeum, 1968. jan.

Koch Vilmos

Hajnal olaj 80×100

Dolgozó emberek között
Képzőművészeti kiállítás
Ernst Múzeum 1968.

Koch Vilmos festő

Mistolcon a Gönyi István

teremben nyelt Zicillitása

Magyar Nemzet 1973 február 28

4. old.

Koch Vilmos
festőművész harminchét képe lát-
ható március 1-től a Képcsarnok
miskolci könyi István termében.

Eszak-Magyarország 1973/43 7old.

Koch Vilmos festőművész

Miskolcon a Szőnyi István Teremben, március 1.-én nyitják meg a művész kiállitását, -közli a kulturális eseményeket ismertető rovat.

Élet és Irodalom, Bp. 1973. febr. 24.
XVII. évf. 8. sz. 2. lap.

Koch Vilmos 1.

Tamás Erwin festőművész nyitotta meg
március 1-en a miskolci Szönyi-teremben
Koch Vilmos kiállítását. A festőművész
– akinek ez a második önálló kiállítása –
először mutatkozik be Miskolcon. Első-
sorban tájképeket hozott a kiállításra s mind-
össze két festmény – az Öregasszony és az Ö-
regember – képviseli portrefestészetét.

Ls. A. Koch Vilmos kiállítása

Észak-Magyarország 1973/51 4 old.

Koch Vilmos

Elégis, a kiállítást méltató sorokban elsősorban portréfestő művészetét kell kiemelni. S tehetjük ezt azért, mert tájképein is érződik, Koch Vilmos mindig portrét fest, a tájban is az emberi érzéseket, a gyötrődést és a vívódást keresi. Képeinek dinamikája van, s ez a dinamika mindig a küzdelmet fejezi ki.

Cs. A. Koch Vilmos kiállítása.

Észak-Magyarország 1973/51 4 old.

Koch Vilmos 3

Sajátos hangulatú művészi világ

Koch Vilmosé, szigorúan szerkesztett zárt-
sága, leszűkített, de annal erőteljesebb szín-
világa a már említett gondolkodó, gyöt-
rődő emberre vall. Harmoniája is a küz-
delemből győztesen kikerülő ember har-
moniája, ezt sikerült remekbe formálnia
a már említett két portréjában.

Ls. a: Koch Vilmos kiállítása

Észak-Magyarország 1973/51 4old

Koch Vilmos

Kiállít a Szőnyi István Teremben (Miskolc).

Műgyűjtő 1972/11.sz. „kiállítási naptár"

Koch Vilmos 4

Táj képei közül nagyon tetszettek – s nemcsak a lokálpatriótának – az avasi városrészt bemutató képei, de nagyon jónak láttuk a tengert ábrázoló festményeit is. Kiállított képei közül feltűnően sok a fa ábrázolás, de nála ennek is funkciója van, számára egy fa majdnem olyan, mint az ember, mert ugyanazt fejezi ki segítségével.

Cs. A.: Koch Vilmos kiállítása.

Észak-Magyarország 1973/51 4 old.

Koch Vilmos, festő

Miskolcon nyílik meg kiállítása.

—: Hír

8.

Népszabadság, Bp. 1973. febr. 28.

Koch Vilmos

Szokszárdon a Szinyei Merse Terem-
ben rendezték Koch Vilmos festő-
művész kiállítását.

-----:Kiállitási naptár.
Művészet, 1976. március - 48.oldal.

Koch Vilmos
Tájképvázlat, olaj
Tájkép, olaj
Tájkép fákkal, tusr.

Ifjusági Kiállitás. Nemz. Szal. 1957.

Koch Vilmos, festő MDK

Ipari tája azt mutatja, hogy Buffet stílusát utánozza.

Artner Tivadar: Építjük, védjük szép hazánkat 2. l.

ESTI HIRLAP, Bp. 1962. szept. 29

MDL

Koch Vilmos

Beszélgető munkások, of.

VIII. M. Képzőmüv. Kiáll. Mücs. 1960. ápr.

Koch Vilmos MDK

Szerepelt az "Ember és a munka" szekszárdi kiállitáson.

"Kohómü - épitkezés"

Monostori Miklós: Vallomások a munkáról.
Tolna Megyei Népujság. 1963 jan 27.

MDK.

Koch Vilmos

Kiállitási hiradás

Szocialista Müvészetért 1966 dec.

M.D K.

Koch Vilmos festő

Kult. Kapcsolatok Int.-ben kiállitása

Z sennyei táj / 1963/

Városképke,
Első bemutatkozása

/h.Gy./ Koch Vilmos kiállítása

Magyar Nemzet 1966. nov. 18. 4.1.

MDK

Koch Vilmos
festő

Legutóbb a X. Magyar Képző-
művészeti Kiállításon vett részt.
Sok képe került képcsarnoki
forgalomba.

D. Fehér Zsuzsa: Koch Vilmosról.
Művészet, 1967. július - 31 lap.

M.D.

Koch Vilmos
festő

Tagja lett a Fiatalok Stúdiójának, az Alapnak munkáival többször is lehetett az ifjúsági bemutatókon, a „Dolgozó emberek között" című tárlaton.

D. Fehér Zsuzsa: Koch Vilmosról
Művészet 1964. július - 31 kép.

Koch Vilmos MDK

Beszélgető munkások, olf.

Mücsarnok 1960. VIII. Képzőművészeti kiáll.

Koch Vilmos
festő

M.D.K.

1966-os tárlatára olasz és
francia tanulmányutjának
képeit mutatta be. – Már
az első képeivel bejutott a
kiállításokra.

D. Fehér Zsuzsa: Koch Vilmosról,
Művészet, 1967. julius – 31 lap

Koch Vilmos
festő

M.D.K.

Az Olvernes ébek második felében
esti iskolában járt Tokajban a
művésztelepen és akkor pótolta
a mesterségbeli tapasztalatokat.

D. Fehér Zsuzsa: Koch Vilmosról
Művészet, 1967. julius – 31 lap

Koch Vilmos
festő

M. D. V.

Mindössze 10 éve fest, 4 esztendeje
hogy teljesen átadhatta magát
a pektúrának. Addig a háng
gyárban volt műszaki rajzoló.

D. Fehér Zsuzsa: Koch Vilmosról.
Művészet, 1967. julius - 31 lap.

M.D.K

Koch Vilmos

festő.

1966 novemberében mutatkozott be párhuzamos gyűjtemények a Kulturális Kapcsolatok Intézetének kiállító termében.

D. Fehér Zsuzsa: Koch Vilmosról
Művészet, 1967. julius - 31 lap.

Koch Vilmos
festő

M.D.K

A Ponte Vecchio, a Szápia-part
a Szent Mark-tér és a Montmartre,
a Budafoki tájak, a Sörgyár
a zsennyei motívumok szerepel-
nek művein.

D. Fehér Zsuzsa: Koch Vilmosról
Művészet, 1967. julius - 31 lap

M.D.K.

Koch Vilmos
festő

Példaképe Buffet, kinek
hatása művészetére nagy
befolyással van. – „Napolyi
halász" (repro)

D. Fehér Zsuzsa: Koch Vilmosról
Művészet, 1967. jelmis – 31 lap.

Koch Vilmos
festő

M.D.V.

„Buffet" cinni képét állította
„ki az Ernst Museumban

Lánczi Sándor: Építjük, védjük szép hazánkat
~~Művészet~~, 1962. október 6 – 8 kap.
Élet és Irodalom,

Koch Vilmos

Szerepelt a VIII. Szegedi Nyári Tárlaton.

Csongrádmegyei Hírlap 1967. aug. 13.

MDK

Koch Vilmos, festő

Hajnal c. képe az Ernst Múzeum ban látható.

T. Á.: Dolgozó emberek között 7

Népszabadság, Bp. 1968. jan. 26.

Koch Vilmos

MDK

Sörgyár, olf.

Mücsarnok 1965. X. Magy. Képzőm. Kiáll.

MDK

Kooh Vilmos festő

olajf.:

Zsennyei táj

Velence

Róma

Kooh V. kiáll. Kulturális Kapcs. Int. 1966. nov.

MDK

Koch Vilmos festő

olajf.:

Ponte Vecchio

Canale Grande

Szent Márk tér

Koch V. kiáll. Kulturális Kapcs. Int. 1966. nov.

MDK.

Koch Vilmos

Kiállítási kritika

Textilélet 1967 suept.4

KOCH VILMOS

...a hangsulyos körvonalak hálójába fogott festményeken nagy kifejező erővel izzanak a mély tónusok és világos árnyalatok.K. városképei nem pillanatnyi impressziók; elmélyült meditációkról, töprengésről tanuskodnak. ... Festményei egy része amolyan hagyományos uti emlék ... Alkotásai olyan müvészre vallanak,aki képeiben a szavakban meg nem fogalmazhatót igyekszik kifejezni. /repr."Görög táj"/.

Pellionisz Valéria: K.V. festményei.Kaposvár,Vaszary Tere

UJ TÜKÖR 1980./XVII/ 13.sz.4.o.

Koch Vilmos festi

neve említve, szerepelt
a Fiatal Művészek Studiója Riallí-
tásán a Műcsarnokban

Képzőművészet

Vigilia 1969 március
205 old.

Koch Vilmos

festőművész kiállítása. Bp. Kult. Kapcs. Int. — Ism. (h.gy.) Magyar Nemzet, 1966. nov. 18.

Az 1966. évi magyar művészettörténeti irodalom bibliográfiája /Művtört.Ért. 1969. 3.sz. 243-284.l./

267. l.

Koch Vilmos

Szerepel a X. nagy. kép. mův.
Kiállításon

Körnek Éva: A X. nagy. kép. mův.
Kiáll.

Tiszatáj 1965 XII sz. 925 old.

Koch Vilmos

MDK

Hajnal, o.

Dolgozó emberek között képzőm. kiáll.
Ernst Múz. 1968. jan.

MDK

Koch Vilmos

Somos Miklós, o.

Szegedi nyári tárlat Móra F.Muz. 1967.jul.

MDK

Koch Vilmos festő

olajf.:

Montmartre

Párizsi nő

Szajnapart

Koch V. kiáll. Kulturális Kapcs. Int. 1966. nov.

MDK

Koch Vilmos festő

olajf.:

Vörösruhás nő

Leányfej /Kati/

Sörgyár

Koch V. kiáll. Kulturális Kapcs. Int. 1966. nov.

MDK

Koch Vilmos festő

olajf.:

Zsennyei országut

Nápolyi halász

Ülő lány

Koch V. kiáll. kulturális kapcs. int. 1966. nov.

NDK

Koch Vilmos festő

olajf.:

Akt

Kék női fej

Pesti városkép

Koch V. kiáll. kulturális kapcs. int. 1966. nov.

MDK

Kooh Vilmos festő

olajf.:

Olasz lány

Sziklás tengerpart

Kooh V. kiáll. Kulturális Kapos. Int. 1966.nov.

Koch Vilmos

festő

M.D.K

Ponte vecchio - "ja szerepel
" a tárlaton.

Vidos Zoltán, A Fiatal Képzőmüvészek
Müvészet 1969 okt.19.lap

MDK

Koch Vilmos festő

olajf.:

Somos Miklós

Renata

Női fej

Koch V. kiáll. Kulturális Kapcs. Int. 1966.nov.

MDK

Koch Vilmos festő

olajf.:

Dunapart

Tölgyfa

Koch V. kiáll. Kulturális Kapcs. Int. 1966.nov.

MDK

Koch Vilmos festő

Budafoki táj I., tus

" " II. "

Tél Zsennyén I., paszt.

Koch V. kiáll. Kulturális Kapcs. Int. 1966.nov.

MDK

Koch Vilmos festő

Tél Zsennyén II., paszt.

Józsefvárosi utca, filctoll

" házak, "

Koch V. kiáll. Kulturális Kapcs. Int. 1966.nov.

MDK

Koch Vilmos festő

Falusi utca, filctoll

Házak és keritések, filctoll

Koch V. kiáll. Kulturális Kapcs. Int. 1966.nov.

Koch Vilmos, festő

MTA

Kiállítása nyílik meg a Kult. Kapcsolatok Intézetében.

– : Hír

8.

NÉPSZABADSÁG, Bp. 1966. nov. 5.

Koch Vilmos

MDK

Sörgyár, o.

X. Magy. Képzőműv. kiáll. Műcs. 1965.

MDK

Kocs Vilmos

Kohómü épitkezése, of.

Dolgozó emberek között kiáll. Ernst Muz. 1961.

Koch Vilmos

festőművész kiállitása. Bp, Kulturális Kapcsolatok Intézete. - Ism: D.Fehér Zsuzsa, Művészet, 1967. 8.évf 7.sz. 31-32. l.

Az 1967. évi magyar művészettörténeti irodalom bibliográfiája /Művtört.Értt. 1970.1.sz. 68-107.l./

92. l.

Koch Vilmos
festő

M.D.K.

A „Várkerület a képrőművészetben" ki állitáson „Fő utca" cimű képet állitotta ki.

Soós Klára: „Várkerület a képrőművészetben"
Művészet, 1964. junius - 39 kep.

M. D. K.

KOCH Vilmos festő

Részvétel a riállításon

Dutka Mária: A Fiatalok Studió-
jának 3. riállítása

Magyar Nemzet 1961. máj. 21. 7. l.

Koch Vilmos, festő MDk.

Részt vesz az Ernst Múzeum kiállításán.

Peller Imre: Dolgozó emberek között 9. l.

NÉPSZABADSÁG, Bp. 1961. dec. 22.

Koch Kálmos
festő

M.D.K

Az Ernst Múzeumban a
kiállításon vett részt

Szigeti Erzsa: Egy kiállítás és „háttere"
Művészet, 1963. január – 38 lap

MDK.

Koch Vilmos

Kiállitási kritika

Dunaujváros 1965 juni.26.lap -

Koch Vilmos

Szilasi Anna textilkiállitása a Hajduszoboszlói Galériában március 26.-ig,
Robert Capa fotókiállitása a Műcsarnokban április 4.-ig,
Vén Emil festőművész kiállitása a Mednyánszky-Teremben március 25.-ig tart nyitva.
Bornemissza László festőművész kiállitását a szegedi Gulácsy Lajos-Teremben március 18.-án,
Koch Vilmos festőművész kiállitását a szekszárdi Szinyei-Merse-Teremben március 18.-án nyitják meg,-közli a lap kulturális eseményeket tudósitó rovata.

Élet és Irodalom, Bp. 1976. márc. 13.
XX. évf. 11. sz. 8. lap.

Kochal,Chronrat,asztaloslegény

Győrben 1674-1699 között megfordult asztalosleg-
nyek jegyzéke:"Kochal,Chronrat,Paderborn,Westfália,
1675". 118.old. 13.jegyz

Batári Ferenc: Asztalosleg-nyek Győrött a XVII.szá-
zadban - Adatok Győr város asztalosmüvességének
történetéhez 93.old

Arsebona,9. - Xantus János Múz.Győr,1967
A Győri Múz Evkönyve

Chronrat Kochal, asztaloslegény

A győri asztalos és puskaagykészitő céh legénykönyvéből, 1675-ből: "Chronrat Kochal Von batterbarn /!/ aus Westfallen /!/ Dieschler gesöll". 101. old

Batári Ferenc: Asztaloslegények Győrött a XVII. században. Adatok a Győr város asztalosmüvességének történetéhez. 93. old

Arrabona, 9.-Xantus János Múz. Győr, 1967.-A Győri Múz. Évkönyve

---

Kochanko † Jakub

činěno 1704.

l.

Gangel. 64. l.

Kochanowszky

Bálint

üveggyáros

Takrajzok

III. 205. 1.

Elnök Úr!

Uram!

...n azon tisztelettelyes kéréssel fordulok
... vlk. minisztérium nál közbenjárni, hogy
...válásához szükséges összeg sürgősen ki (-
... drágul és a gyülekezet sem szeretné azt,
...ovalás a minisztérium késedelmeskedése
...meg az anyagszállításhoz szükséges fuva...

Kochanovszky Bálint

üvegesm.

XVIII sz

l.

Ságüvegespar

169. l.

Kocher Alfréd

Mütercentiállítás Sopronban
Molnár Gyula hobrágnal

M. 935 XII. 31.

Kocher Ilona

1922/23 - 1925/26.

Ferkèpzomfoiskèvk

102 l.

Kocher János

kártyafestő

l

Kolb Jenő:

Régi játékkártyák

és kártyafestők.

Sopron. 1938.

y. l.

jegyzet

T.

EUROPA

film-, könyv-, lapterjesztő és könyvkiadó rt.

Budapest, V.,

Visegrádi-utca 36.

Kocher János

kártyafestő

Sopronban, hol 1825-ben Müller Ignác (l.o.) műhelyét vesti át s kis és nagy francia és német kártyákat gyárt. 1829-ben várkerületi házrészét eladta.

Csatközl.

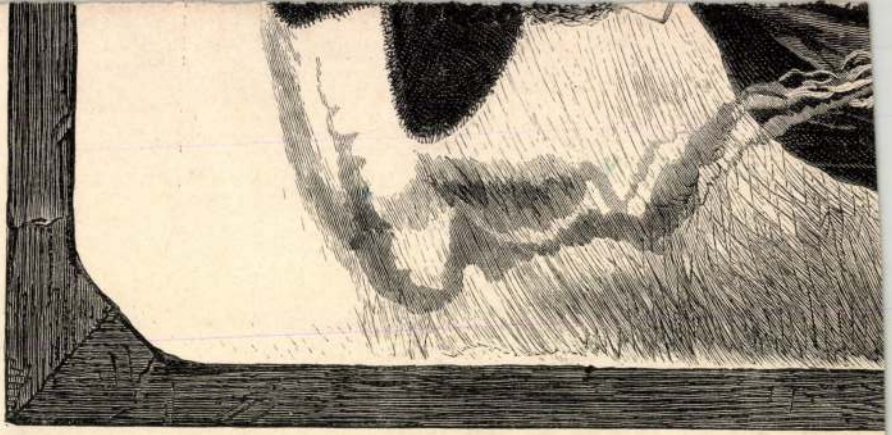

Kocher János, kártyafestő

1825-ben Sopronban átvette Müller Ignác üzemét. O Mehrlein József és Koller József előtt elvégezte a remeklést. 1829-ben eladta a Müller féle házat és eltünt a szem elől. 352.old

Csatkai Endre: Újabb adatok a soproni kártyafestők működéséhez. I. A céh kialakulása. 351.old

Soproni Szemle. Helytört. Folyóirat. XII. 1958. Sopron

Kocher

KOCHESSER, Georg mawaycie, Lofanyi Romius
Hans

1672, 1678

WAB 100. 190.

1903. VIII. 8. exp. 1 шр

Kochler János festő M.O.K

Valóninülep a kassai ut. János olajbafőzése c. képnek mestere. Bártfán 1522-ből egy Krisztus bucsúja anyjától c. képe maradt ránk, melyet HK monogrammal jelölt. Lehet, hogy ő festette a héthársi főoltár nárnyképeit is.

repr.: 679 kép

A művészetek története kerk: Beöthy Zsolt. II. Bp. 1907. 601.

Koehler János festő M.D.K.

A hétházi fördtárt festette Dürer mét nebek után.

K. Divald: Old Hungarian Art. London 1931 158

Kocher, Michl

habán parekas(?)

1623

A Műgyűjtő

1928 - 146. l -

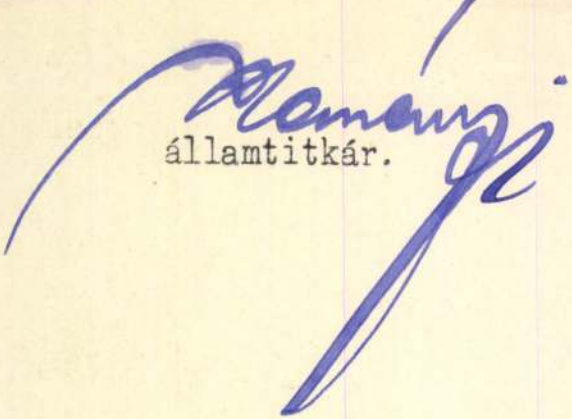

Hamány

államtitkár.

Kochmeister J.

bécsi mester alkotta, 1801 körül a Duna
parti Petőfi téri görögkeleti görög temp-
lom falfestményeit.

Tóth Endréné: Budapest Enciklopédia,
Budapest, 1970. 463 l

90 l.

Kochmeister Anton MDK

Gör. Kel. görög templom/Petőfi Sándor tér 2/b/

képei . 1801 körül.

Zakariás G. Sándor: Budapest. Bp. 1961.

119-120.l.

Kochmeister Antal

bécsi festő művei (1801 körül) az V. Petőfi Sándor téri görögkeleti templom képei.

Berza László, Bernát György, Erdei Ferenc stb.: Budapest Lexikon, Budapest 1973. 1335 l

390 l

KOCHOZÁN Lóránt festő

Magyar Hirlap, 1992. aug. 22.

Hely az életműnek

Dunapataj múzeumában elhelyezték Kochozán Lóránt életművét. A nyolcvanadik életévébe lépő festőművész Rudnay Gyula tanítványa volt, de korán elszakadt mesterétől, és az igényes portréfestők nem túl népes táborába lépett. Sorsa tipikusan magyar: a mai Szerbia területén született, pozsonyi, tehát szlovák illetőségű, magyar anyanyelvű alkotó, aki a Balkántól Londonig bejárta Európát, s már hosszabb ideje az USA-ban él. Véletlen ismeretségek vezették a Kalocsa melletti község múzeumába. Az azonban nem véletlen, hogy igazgatója, Pascsik István felismerte az életmű értékét és 600 olajképet egybegyűjtött, megmentve így az anyagot az utókornak. Ebből nyílt most kamaratárlat, amelyen Szíj Rezső művészettörténész méltatta a festő érdemeit.

• L. A.

Kochromaister (?)

bécsi akadémiai
festő festett a
miskolci gör. kel.
templom freskóit

1) Ur Jézus, 2) Szent
Harvmág

3) Ur Jézus

Dr Szabó Erzsébet
közlése.
1949. jun. 27.

9 JUN 25 E 12

Kociančić

Kőfaragó szobrász.

Zagráb. Az 1896. mille. Eött-
horvát építésiszer csoportjá-
ban falra való Ent (7228 sz)

H 134 l

Kochut Gábor

K.S.: Televizió és mikrohullámú adóállomás, Sopron. Építészek: Kovács Sándor és Vizvárdi István, statikus Söpkéz Gusztáv, belsőépitész Kochut Gábor.

Magyar Építőművészet, 1971. 2.sz.

41-43. l.

Kocha Alfréd
litografus
60 éves
(agyvérzés)
+ 1943. IX. 7
X. her ujhöztemető

Halotti főhony

Kock Antal

Budai városi kertész 1785-ben Tallherr József állami épitén terve szemt megkezdte a városmajori kert létesítését. A major közepén fasorokat ültetett, de az eredeti terv végrehajtására nem került sor.

Morbitzer

18. l

szteri tanácsos.

Bizottságának.

Budapest.

Kock Antal

városi kertész a XVIII. sz. végén Tallher József állami építész tervei szerint kezdte a bpesti Városmajori kőkert letesítését, de az alapmunkákat sem fejezte be.

Morbitzer Dezső:
Városépítészet és kertészet.
Bpest. 1937. 18. l.

M.D.K.

Kock Antal, városi kertész

volt a kivitelezője a Tallherr Jórset állami építésztől származó terven (1785) a Városmajor beültetésére vonatkorólag, de a terület középen áthaladó fasor telepítésén túl nem sokra jutottak. További renderésre csak 1885-ben került sor.

Morbitzer Dezső: Városépitészet és kertészet. Városi Szemle, XXIII. évf. 1937. 118.old.

Kock Antal

varosi kertész

l. Rapkert

268 l.

Nemzeti Legitimista Néppárt
V., Bálvány-u. 5.
Telefon: 883-37, 883-68.

Kedves Barátom!

Többször és nyiltan szállt am szer
mely a mai veszedelmes külpolitikai l
vezetett. Nem sikerült. Ezért még a ké
pártjából.

Az ország sorsáért való mélysége
kapcsolatom arra kötelez, hogy tovább k
érdekeit, a polgárság nyugalmát és a ga

Én tehát felveszem a harcot, a
ki az országot a mai szörnyű helyzetéb

kibontom a legitimizr

„Istenért, K

Rock Erika
diatterverb

Modellek

— : Délelőtt – Delutan

Nők Lapja, 1973. dec. 15 – 14 oldal

Kocka Iván: Festő

A Szegedi Fesztivál idei eseményei között újdonságnak számított a táblakép-festészeti biennálé, melyen Kocka Iván munkája szerepel.

Délalföldi Krónika

1983. IX. 13. Televízió 1., 18.25 | Mézvadrome |.

122. Kockaszállás, g. k. fatemplom. (Bereg m.)

1747. „Ecclesia lignea in statu misero constituta." (O. L.; C. P. Tab. et Conscr. 1747. No. 8.)

1839. „. . . cum Eccl. Lig. ad S. Michaëlem Archangelum." (Schem. Munk. p. 43.)

1908. még fennáll. (Schem. Munk. p. 103.)

Lásd még: Lehoczky IIIb. p. 364.; Gerecze p. 188.

Domfalva

OSKAR KAUFMANN

Ján Alkotók Köre kiállításának katalógusa 2000 Bp.

Kóczián János

1942-ben született Jászárokszálláson. Ott töltötte egész gyermekkorát.
Középiskolai tanulmányait Egerben, a Dobó Gimnáziumban végezte, majd Budapestre kerülve a Kereskedelmi és Vendéglátóipari Főiskolán szerzett diplomát.
1978-ban a filmforgalmazásban helyezkedett el: a MOKÉP Információs és Piackutató Osztályán dolgozott. Munkájához tartozott, hogy filmheti műsorfüzeteket írt és szerkesztett. 1985-től a Galaktika tudományos-fantasztikus folyóiratban jelentek meg rendszeresen filmkritikái és egyéb írásai, majd novellafordításai, egészen 1992-ig.
1991 óta szellemi szabadfoglalkozású.
Az Új Filmlexikon egyik írója volt, a Film Krónikája című kötetnek pedig a szaklektora.
1994-ben második díjat nyert a Galaktika novellapályázatán, az Officina Novának Róma útikönyvet fordított.
Az utóbbi években főleg dramaturgként dolgozott, vagyis külföldi filmek és tévésorozatok magyar szövegét írta.
Jelenleg lektorként és műfordítóként dolgozik különböző könyvkiadók számára.

Közös kiállításaink

1995
július 28. Budapest, Gellért Szálló
1996
október 17. Budapest, OTP Galéria
október 31. Jászapáti, Vágó Pál Múzeum
december 2. Jászkisér, Művelődési Ház
december 14. Jászárokszállás, Művelődési Ház
1997
január 18. Jászdózsa, Művelődési Ház
május 14. Budapest, XVIII. Rózsa Művelődési Ház
június 30. Jászapáti, Vágó Pál Múzeum - I. Művésztelep
július 16. Budapest, I. Magyar Kultúra Alapítvány
július 21. Budapest,XVIII. Kondor Béla Közösségi Ház
szeptember 16. Budapest, XVIII. Pestimrei Közösségi Ház
október 21. Budapest, XIV. Nemzeti Tankönyvkiadó Galériája
1998
február 19. Budapest, XVIII. Lőrinci Nemzetközi Művésztábor
július 5. Jászapáti, Vágó Pál Múzeum - II. Művésztelep
1999
augusztus 20. Jászapáti, Vágó Pál Műterem - III. Művésztelep
szeptember 15. Budapest, VIII. Közszolgálati Dolgozók Klubja
2000
július 13. Jászapáti, Vágó Pál Műterem - IV. Művésztelep
július 29. Budapest, Nemzeti Tankönyvkiadó Galériája
szeptember 14. Budapest, VIII. Közszolgálati Dolgozók Klubja

Kóczián Melinda
Hajdú-Bihari Napló
'98. VII. 30.

Az élmény s az érzelem képpé válik majdan

Debrecen, Saint-Michel (HBN – V. F.) – Debreceni művészházaspárt is vendégül látott az észak-franciaországi, hetedik alkalommal rendezett Saint-Michel-i Nemzetközi Művésztelep. Szilágyi Imre és Kóczián Melinda még élményeit rendezgeti.

Először vettek részt a francia telep munkájában. Korábban voltak már együtt Potsdamban, litván, lengyel és finn alkotótáborokban, nem beszélve a hazai művésztelepekről, így a közös alkotás tekintetében is van összehasonlítási alapjuk.

„Egyetértéssel nyugtáztuk, hogy a különböző nációk alkotói nem hagyták figyelmen kívül a sajátos, kinti légkört, s például még a budapesti, absztrakt felfogásban dolgozók is bekapcsolták érzelmeiket ebbe a világba" – mondja Szilágyi Imre grafikusművész. Mindketten úgy tapasztalták, hogy – a telepmunka közbeni párizsi kiruccanásnak is köszönhetően – közvetlenebbek, élményszerűbbek lettek azok az ismeretek, melyek lehetnek egyébként bármilyen mély alapozottságúak, az ottlét nélkül felszínesebbek maradnak.

A helyszínen is készítettek grafikákat: Kóczián Melindát a viráglények átfogalmazásának késztetése francia földre is elkísérte, Szilágyi Imre a Saint-Michel-i katedrálisélményt feldolgozó linotípiája – ami a helyi technikai hiányosságok miatt szinte „kínkeservesen" kapott színeket s került papírra végül – a hozott anyagot és a hely szellemét ötvözte. Mint elmondták, mind közül a legmaradandóbb kisvárosi emlék talán az volt, hogy a katedrális nem egyszerű „műtárgyként" létezett, hanem élt, lélegzett, szívverése volt, s nem csupán helyet adott a zenélésnek, de maga is a zene minőségét hordozza.

Szilágyi Imre úgy véli: az adott hely, a konkrét élmény rásegít azoknak a művészi és motivikus problémáknak az előhívására, melyek egyébként is foglalkoztatják az alkotót. A friss tapasztalatok pedig lassan érzelmekké formálódnak át, s az idő múltán még művek sokaságában testesülnek meg. Az egyszerre közvetlen s kicsit távolságtartó franciák pedig mindent megtettek azért, hogy minél szélesebb legyen az élménymerítés köre.

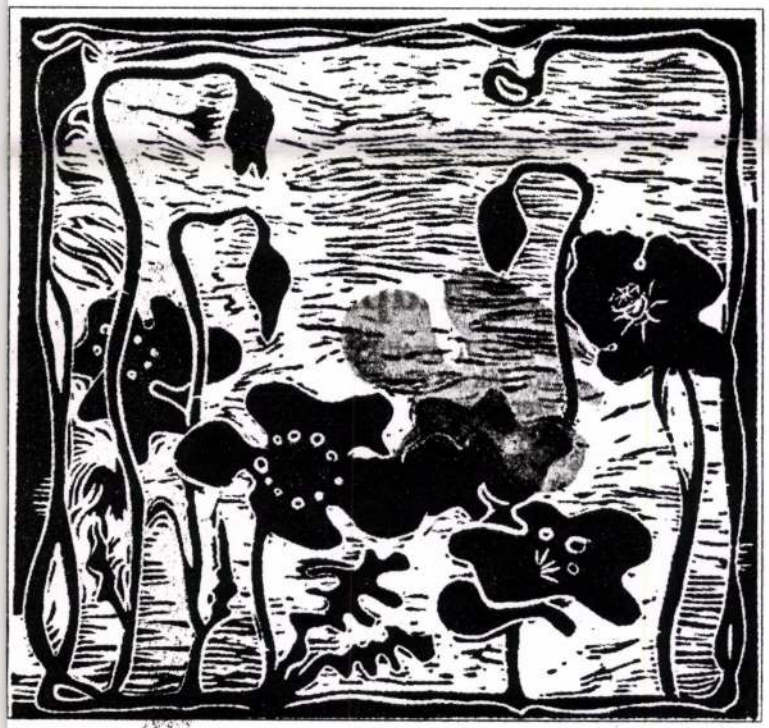

Kóczián Melinda: Pipacsok (Linómetszet)

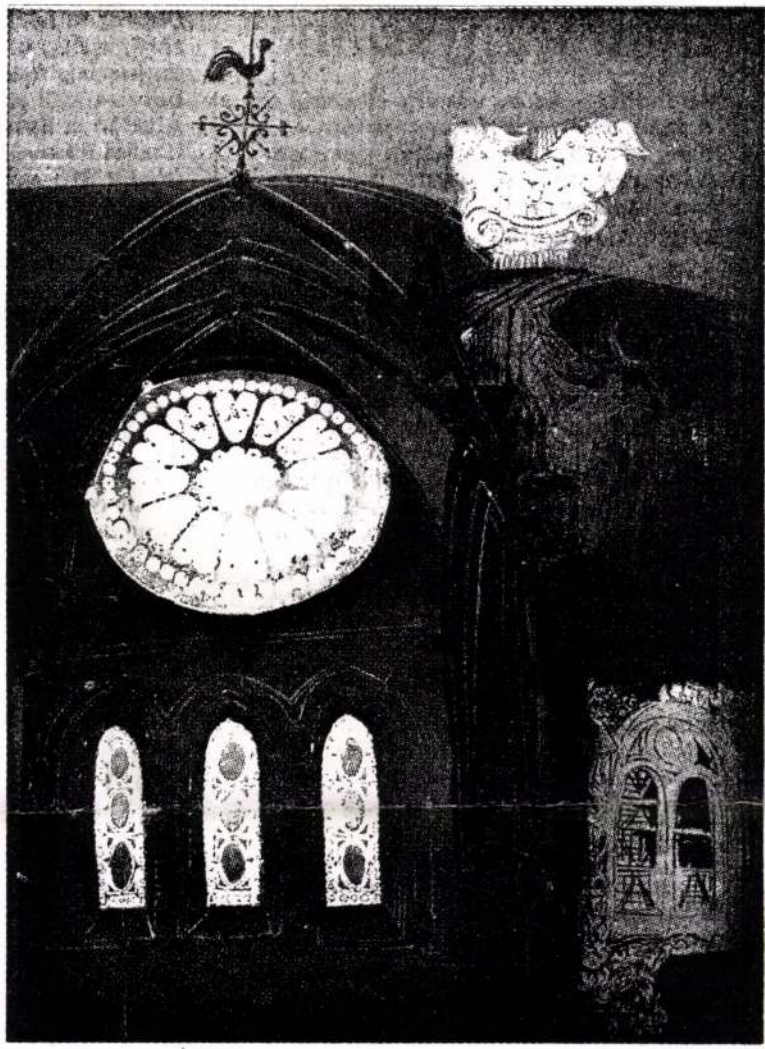

Szilágyi Imre: Saint-Michel-i katedrális (linotípia)

Fotók: Horváth Katalin reprodukciói

1974. VI.6. Tv. 18,35. Ka.

Képes krónika.

- Julius 12-én nyilik a szombathelyi Savaria Múzeumban a III-ik Fal és Körtextil Biennalé, amely már nevében is jel zi azt a hatalmas koncepcióbeli és stilus változást,amely a textil müfajában az utóbbi 10-15 évben lejátszódott. A mo dern müvészet fejlődés törvényei egyre inkább ellentmondanak annak a merev kategorizálásnak, amely korábban éles ha tárokat vont a képző és iparmüvészet egyes müfajai között. A textil müfaja igy egyre inkább közeledik szobrászathoz, egyre plasztikusabbá válik, egyre inkább kilép a két dimenzióból és a harmadik dimenziót veszi birtokba.
A szombarhelyi Biennalé rendezősége lehetőséget biztosit a müvészek számára, hogy mind a korábbi klasszikus, tehát a nyomott és szövött müfajokban, mind pedig a modern tértextil müfajának legjobb eredményeit bemutathassák.

- Kocka Klára sötétbarna zsákvászonból és gyapjuból készitett kompoziciója, már ezt a tárbehatlási szándékot valósit ja meg.

- Nét Éva, népmüvészeti ihletésü "Sziget" cimü alkotása,a legmagasabb müvészi szinvonalon oldja meg a hagyományos dalikárpit klasszikus értelemben vett feladatát.

- Szenes Zsuzsa "Rózsás labirintus" cimü munkáján a vastag fonalat, erős vászonalapra öltöhgeti. Ezzel az eljárással, amit maga alakitott ki, igen szép, rusztikus felületet kap. A szines szálak vezetésével rajzolja ki a labirintus zegzúgos útvonalát. Rajzával Ariadné fonalaként vezeti végig szemünket a felületen. A kompozició szélén lehelyezett kerek tükrök még erőteljesebben fokozzák a mü dekorativitását.

- Csávoly Klára, nyers szinü, gyapju gobelin alapra egy homokóra körvonalait szőtte be. A hulló homokszemeket sötétebb gyapjufonalak öltögetésével érzékeltette.

- Dobrányi Ildikó munkájának vonala, egy kiterjesztett szárnyu madár szabálytalan formáját követi.

- Pauli Anna, a sima alapon , 5-6 cm széles, egymáson átbujtatott szövött pántokat alakitott ki, hasonlóan a szövés szál-technikájához, szinte felnagyitva azt.

- Szövött gyapjuval dolgozott Temesi Ildikó is, szinben és formában egyaránt finoman megoldott "Természet" cimü munkájával.

- Pécsi László, az anyagok ellentétes texturáját kihasználva

alakitotta ki misztikus hatásu faliképét. Az egymás mögött meghúzodó rétegek és a mélyben elhelyezett kontrsztos szin, a kusza szövevény és azb árnyékok következtében, sejtelmesen tárul fel.

- Szabó Mariann "Szirén" cimü filcből készült munkája is klasszikus megjelenésre törekszik. A szirén teste enyhén kidomborodva, reliefszerü applikációval nő ki a kompozicióból. Hallatlan kesernyés hangulatot hordoz, melyet csak fokoz az arc megformálása és a gyöngyökből kivarrt szem, fémes csillogása.

- Balázs Irén kötélre tekerte szines fonalait és ezekből búja vegetációt hozott létre. Munkája, technikájánál fogva al kalmas lenne tértextilnek is.

- Farkas Gabriella zsinorral, kötéllel mozgalmassá tett felületén, igen finom, nyerssziнü, absztrakt kompoziciót látunk.

- P. Szabó Éva, szines csikok árnyalati fokozásával, szivárványos komponálásával, nagyon izléses, anyagszerü hatást ért el.

- Droppa Judit kötszövő technikával készitett, piros-fehér szinekből, op-art hatásu, csikozott faliképet. Az optikai ha tást az anyag redőzésével éri el.

- Vogel Mária vászonalapra, különböző anyagokból applikált fol tokat helyezett el, szinben igen szolid skálán, melyet mellyel ugyancsak festészeti hatást dugall.

- Hübner Aranka, festett faliképeken sem titkolja a festésze ti inspirációt. Raffináltan csorgatott és kapart monotipiára asszociálunk láttán.

- Polgár Csaba kézifestésü textiljén a kompozició közepén dom bornyomásos technikát alkalmaz. A textil formája és technikai megoldása egyaránt régi egyházi zászlókra emlékeztet.

- Tóth Sándor, szizálból és kenderből alakitotta ki nagyméretü kompozicióját, vászon alapra függőleges öltögetett fel hosszabb rövidebb kenderköteleket, majd erre vastag szizál kötegeket helyezett fel.

- Ardai Ildikó, hét egységből álló szizál kompoziciója, szines csikozásával a sima és borzasan szőtt felületek ritmusával, a kiállitás egyik legigényesebb darabja.

Hager Ritta, jutára müszálból csomózott két rétegben kötele ket. A két félkörives formát csomóban kötötte össze és fogatta be a térbe.

JiřiKocman

Two Butterflies,saját
készitésü selyem
csokornyakkendők

Bán András: Kivonulás a Paradicsomból.
Művészet,1978. november/ 18.oldal.

1980. IX. 28. Petőfi 11.00 /S. Imi/
Szabad itt lenni?

hogy lassan Magyarországon eljutunk a sok sokadik gépkocsihoz és ez az egy millió, ez a közel egy millió gépkocsi, az magyarországi állapot. Na most másutt is építenek lakóházakat és más országokban is vannak lakásépitési gondok. Hogyha most összehasonlitanánk egy nálunk sokkal motorizáltabb ország nagyvárosával, ahol ugyanarra az előbb emlitett kis területre, sokkal több autót kellene elhelyezni esetleg, ugyanugy zöldterületet is el kellene esetleg helyezni, ugyanugy a lakóknak a gyerekeknek is ott kellene lenniük. Meggyőződésem, hogy előbb-utóbb ebből a bizonyos területi rablógazdálkodásból ki kellene lépni, hogy csak egy szinten használunk területeket, az már messze bebizonyitott, hogy egy kétszintes területfelhasználás, most legyen az csak a terepnek a felszine, vagy csak a házaknak a tetőszintje, ez messze megtérülne, habár csak azért is, hogy a tetőre föl tudnék menni pihenni és a gyerekekkel... sok nagyok már megcsinálták és kiváló példákat mutattak rá, a Le Havre völgyi kastélyok tetőszintjén hozták létre azokat a sétányokat, és rossz időben gardenparti lehetőségeket biztositó tereket, amelyek a a, ott lévőknek megfelelő környezetet tudtak biztositani, ugyhogy ezek a dolgok ki vannak már találva, csak sok mindent elfelejtettünk.

- Na a Le Havre völgyéből vissza Szegedre, ott mit tudtok csinálni ? Mondjuk a,

- igen,

- Hogy hivják a nagy lakótelepet ?

- Tartájntól kezdve, Fölsőváros cimen... emlegetnek, igen. Én azt hiszem, hogy két dologról kell beszélni Szeged esetében, vagy bármelyik város esetében is. A zöldterületi normativák vagy mutatók nem tesznek különbséget lakóterület, lakótelep, hogy ezzel a csúnya szóval éljek, vagy pedig a város egyéb területén, városközpont, vagy városközponti funkcióju lakóterületek között. Ez azért fontos, mert például Szeged városközpontjának, vagy belvárosának készitjük most a tervét, az a Nagykörúton belüli területet jelenti, és nyilvánvaló, hogy itt elsődleges szempont a városszerkezet, amire korábban is kollegák már utaltak és a városszerkezetnek a meghagyása. Most ezen belül kell valahogyan nekünk mégis a jelenlegihez képest emelnünk a zöldterületi szintet. A belvárosban. Az az alapelv és a hozzáállásunk, hogy ha most jelenleg van 1 négyzetméter / fő ellátottság és legközelebb 3 lesz, a kivánt 7 vagy 14 helyett, az már óriási 200 százalékos növekedés. És hogyha azt al tudjuk érni szépen araszolgatva, akkor a belváros szerkezetét, városképet meg tudjuk őrizni, ugyanakkor minőségileg is javitani tudunk. Most a lakóterületeken, lakótelepeken pedig meggyőződésünk és az utóbbi idők megvaló, az utóbbi időben megvalósult lakóterületeken ez már látszik, hogy elsősorban városrendezői eszközökkel kell meghatározni, vagy megteremteni azt a

környezetet, hogy ottan értelmes zöldterület legyen. Legyen azok fő gyalogos gerincek, vegyesforgalmu gerincek, és ezekre ráfüződő belső parkok, amik épitészetileg le vannak határolva és négegy nagyon fontos dolog, nem tudom mástt is igy van-e, Szegeden az épületek földszintje, külön gondot jelent, mert végig garázsok vagypedig kiszálgáló helyiségek vannak. Ez nagyon fontos, mert az ember szemmagasságában az emberi lépték magasságában, teljesen sivár épitészeti környezet jelenik meg, amit egy bálvárosban mindig üzletekkel nyomunk tele, lakótelepen nem tudjuk üzlettel telenyomni, tehát eddig nem találtuk meg a módját, hogy hogyan lehetne ezt is az mber közelivé hozni.

- Erre finn példák is nagyon jók, a lakások megjelennek földszinten és a földszinti lakásoknak lehetősége nyilna arra, hogy az első 5 métert, akár a lakáshoz hozzákapcsolt kertként nagycsaládosoknak kiadva használható lenne, biztos, hogy karban tartanák és a földszinteken olyan intenziv kertészeti, zöldterületi,

- erre van példa, hogy a lakótelepen kertek,

- Sajnos, még nincsen.

- Hadd adjuk meg Nagyházi Tibornak a szót.

- Egyetlen számot szeretnék háromszor mondani, mátam, hogy a kertészkollegák beszélnek, ez három darab 7-es. A jelenlegi előirások és az alapja tulajdonképpen mindenféle fejlesztési tevékenységünknek, ezt a három hetest teszik alsó határul és jelölik ki alsó határul, ugyanis azt irják elő , hogy a lakóterületi közkertek, amelyek lényegében az alacsonyabb korosztályú gyerekek játékát, mozgásigényét elégitik ki, valamint a közparkok, amelyek részben pihenő, részben pedig a nagyobb gyerekek játék és mozgás igényét elégítik ki, mindezekre, legalább egy főre 7 négyzetméter kell. Tudom, hogy kevés a müsoridőnk, elmondtam azonban mégis, mert jó volna, hogyha a szakembereken kivül más is, ezt könnyü megjegyezni, bármikor, itt a nyilt várospolitika jegyében, bármifajta tervvel, vagy megoldással kapcsolatba kerülhetnek, netalán véleményt formáznak, jó volna, hogyha ezekre a hetesekre emlékeznének. Marad még egy harmadik hetes, ez pedig a teljes városi szintü ellátásra vonatkozik, ahol már a különböző városi szintü sportlétesitmények, kaphatnak helyet, ezt szerettem volna elöljáróban elmondani, jó lesz ezeket a számokat megjegyezni és könnyü is megjegyezni.

- Na de ,

- Ha már ezt a 7 négyzetméteres területet nem sikerült kialakitani, ez valami miatt nem igy alakultak ezek az új lakóterületeken,

- Szeretnék erre is rátérni, több példákat akarok mondani, m
már konkrétumokat szeretnék mondani, ezt a mit tegyünk
sét tartom nagyon lényegesnek, rengeteg általános gondot
günk meg, nemis először hallottuk ezeket, én ehhez most n
az idő rövidsége miatt, már csak néhány ötlettel szeretné
hozzájárulni. Szintén nem új dolog és nagyon örültem nek
amikor az előző riportrészben találkoztunk a kettős terh
felhasználás fogalmával, mindazokat a garázs, tehát gép
tároló létesitményeket, raktározás és egyéb létesitményeke
ahol egyáltalán ezt technikailag lehetséges, ott például rész
ben, vagy egészében föld alá süllyesztetten alakitsuk ki, és
a hatalmas nagy területeket igyekezzünk, ha biológiailag nemis
teljes értéküvé, de legalábbis gyepesitve, játszásra, mozgás
ra alkalmas területekké tenni. Nagym helyes volna, hogyha a
különböző iskoláknak a sportterületeit, nem csak .../szalaghiba/
módon is

Koczka András
festő

Az olasz uralkodó a római magyar akadémia kiállításán

Róma, május 21.

III. Viktor Emánuel király és császár megjelent a római magyar akadémia szokásos tavaszi kiállításának megnyitásán. Jelen voltak a megnyitáson *Máriássy* Zoltán kvirináli magyar követ, a követség tagjai, *Borghese* herceg, Róma kormányzója, *Del Giudice* nevelésügyi államtitkár, számos más olasz előkelőség és a római magyar kolónia tagjai nagy számban.

Az uralkodó három szárnysegéde kíséretében érkezett a Falconieri-palotához, amelynek kapujában *Máriássy* Zoltán követ és *Genthon* István, az akadémia igazgatója fogadták. III. Viktor Emánuel csaknem félóráig tartózkodott a fiatal magyar művészek kiállításán, majd megszólításával tüntette ki az egyes művészeket és távozásakor teljes elismerésének adott kifejezést.

A kiállításon *Koczka* András, *Kurucz* Dezső, *Lévay* Tibor, *Petrovszky-Munkay* Iván, *Szentgyörgyi* Kornél, *Szuchy* Tibor és *Tar* István festők, *Hallgass* Jenő,

Új M. 1942.V.22.

Koczk
jestő

us 21, csütörtök MAGYARO

S AZ IPAR

runknak, s elsősorban mezőgazdasági iparunknak. Kétségtelen az is, hogy a háborús esztendők végeztével a fejlődés új társadalmi feladatok megoldása elé állít bennünket. Ezeknek megoldását nem lehet sokáig elodázni. Arról lesz szó, hogy minél nagyobb tömegek nyerjenek majd elhelyezkedést és foglalkoztatást. Mezőgazdasági termelésünk egyedül ezt a roppant feladatot többé nem lesz képes teljesíteni. Új foglalkozási ágakról kell már most gondoskodnunk. Itt lép majd előtérbe a falu, a magyar vidék, az ipar számára olyannyira kiakná-

Magyarország 1942. V. 21.

Roma

Palazzo Falconieri (Via Giulia 1.)

A „Magyar Akadémia"
művészeinek
tavaszi kiállitása.

1942. május 20 –

Koczka András

Y-91/

A Kárpátaljai Képzőművészek Egyesülete az ősi magyar terület visszafoglalása óta igen komoly művészi és közművelődési tevékenységet fejt ki. Saját helyiségében Ungvárott állandó jellegű, de időközönként megújított, felfrissített anyagú kiállítást rendez. Minden hó elsején meghívják Ungvár társadalmát a kiállítás keretében rendezett előadásokra. Az egyik legutóbbi ilyen megnyitó előadáson Kozma Miklós, Kárpátalja kormányzói biztosa is megjelent, s elismerésének kifejezését azzal is megerősítette, hogy az Egyesületnek anyagi támogatást nyujtott.

Az Egyesület célkitűzése tulajdonképen kettős: művészeti és nemzetpolitikai. A művészi célkitűzés lényege az, hogy az Egyesület tagjainak műveiben kifejezésre jusson Kárpátaljának sajátos táji és népi világa. Művészi törekvésükben ily módon bizonyos kollektív íz jelentkezik: az alkotók ecsetje nyomán új, misztikummal telített világ ébred művészi valóságra. A Kárpátok fenséges magánossága, a hegyek közé ékelt faházak lakóinak élete, a természettel való legbensőségesebb együttélés élménye, különös zamatú népművészete, mind-mind ott izzik színeikben, korszerű formakeresésükben, képalakításukban. Nemzetpolitikai célkitűzése pedig következik abból, hogy az Egyesületnek magyar és ruszin tagjai vannak és legbensőbb világuk megnyilvánulása és kölcsönösen szeretetteljes megismertetése révén ápolják a magyar-ruszin testvériség és sorsközösség, a történelmi és földrajzi egység gondolatát.

A szláv lélek mély hittel, misztikus elmélyüléssel telített világát hozza közelünkbe egy-egy kép és a magyar művészek halkabb, de erőteljes ecsetje európaiasságunk mellett a hazai táj, a hazai nép örök szépségét hirdeti.

Népünk életöröme, a föld olthatatlan szerelme ragyog képeiken. Egymást kiegészítve, egymást megismerve nyujtják egységes képét Kárpátaljának.

Tagjai: Apáti Abkarovics Béla, Boksay József, Boreczky Béla, Dobos Endre, Dvan, Endrédy György, Erdélyi Béla, Erfy János, Koczka András, Kontratovics Ernő, Manajló Fedor, Ungvári-Rosenberg Miklós.

Értesülésünk szerint még a tavasz folyamán Budapesten is bemutatkoznak. Nagy érdeklődéssel várjuk ezt a kiállítást, amely alkalomból majd részletesebben foglalkozhatunk művészi törekvéseikkel, eredményeikkel, egyéni és közös sajátságaikkal.

y—gy.

Képzőművészek 1941. Ápr.

általában az Árpádok birodalmi politikájáról szóló nagyszabású tudományos munkásságát. Gazdag történeti és művészettörténeti eredményeket nyujtottak a székesfehérvári, pécsi, szombathelyi, diósgyőri és sok más helyen végzett ásatások is. Ez utóbbiak közül elsősorban a székesfehérvári Szent István korabeli bazilika alapjainak és egyéb maradványainak a feltárása és nagyvonalú helyreállítása emelkedik ki. A bazilika alapjainak feltárásával kapcsolatban új múzeum is létesült Székesfehérváron, s számos modern művészeti alkotás is megvalósult. Mindez pedig az újjászülető Székesfehérvár középpontja lett. A feltárt és helyreállított, valamint újonnan felállított épületek és művészeti emlékek körül indult meg az Árpádok ősi temetkezővárosának újjáépítése. Elmondhatjuk, hogy néhány év alatt Székesfehérvár lett a magyar városrendezés mintaképe.

Ugyancsak Székesfehérvár lett legszebb példája a monumentális magyar művészet, a falfestmény, az üvegfestmény, a mozaik, s az építészettel kapcsolatos iparművészet, általában az alkalmazott és díszítőművészet korszerű újjászületésének. Ennek jeleivel ma már országszerte találkozunk, s meg kell állapítani, hogy az állam és az egyház mellett ezen a téren Budapest Székesfővárosnak vannak legnagyobb édemei.

Képző- és iparművészeti téren kivételes jelentőségűek voltak ebben az időben a nagysikerű külföldi kiállítások is, amelyek egész Európában bebizonyították a magyar művészet lendületes alkotóerejét. A külföldi kiállítások nemcsak a művészet szempontjából fontosak, hanem azért is, mert hathatós magyar propaganda-szolgálatot tettek, s valósággal a diplomácia segédeszközévé váltak a magyar ügy szolgálatában. E tekintetben elsősorban a velencei Biennale és a milánói Triennale emelkednek ki, már csak azért is, mert ezeken az egész világ művészete szokott nemes versenyre kelni. Hozzá kell fűzni, hogy a magyar művészek által itt elnyert aranyérmek arányszáma világviszonylatban a kisszámú legjobbak közé emelkedett. Hasonlóan eredményesek voltak a brüsszeli, párizsi és new-yorki világkiállítások, a bécsi, zürichi, varsói, krakkói, rigai, tallini, helsinki-i, kaunasi hivatalos és reprezentatív magyar kiállítások. Ugyanakkor azonban Budapesten is számos, az olasz, belga, francia, s több más nemzet művészete mutatkozott be, ami nemcsak a művészek, hanem a művészetszerető közönség számára is hasznos tájékoztatót nyujtott az általános európai művészeti fejlődésről.

Végül ki kell térni arra, hogy mindez sok anyagi áldozatot kívánt, de Hóman Bálint megtalálta a módját annak, hogy az állami költségvetésben évről-évre növelje a művészeti célokra fordítható összegeket, tudván, hogy ezáltal a legnemesebb eszközöket hozza létre, melyeket a nemzetnevelés nehéz feladatának végrehajtásában felhasználhat s amelyekkel legbiztosabban szolgálhatja az örök magyar szellem gazdagodását, európai színvonalon való tartását, végeredményben tehát a nemzet jövőjét.

AZ UNGVÁRI MŰVÉSZETI HETEK

A Művészeti hetek jelentőségével már több esetben foglalkozott a *Szépművészet*. Az Ungvári Művészeti Heteknek azonban az eddigieken, részben még a kassain is túlmenő, különleges jelentősége van, ami elsősorban ennek az ősi magyar városnak a történelmi és földrajzi helyzetéből következik. A Művészeti Hetek általános célja, hogy a jobbára Budapesten összpontosult magyar művészeti kultúrát bevezesse a vidéki városok falai közé, s azokat is rávezesse a művészi élet gyorsabbütemű fejlődésének útjára. A fővárosi és vidéki magyar szellemi élet kiegyensúlyozása tehát a legfőbb cél. A kassai találkozón azonban már nemcsak a főváros és a „vidék", hanem a csonka országban és az elszakított Felvidéken két évtized alatt részben külön utakon, más és más lehetőségek szerint fejlődött magyar szellem is egymásra talált, de ugyanakkor baráti és testvéri kézfogása is volt ez a találkozás a magyarság és szlovákság évezredes, de húsz évig külön utakra kényszerített lelki és szellemi, irodalmi és művészi fejlődésének. Miként a visszatért Felvidék keleti részének szellemi központja Kassa, akként Ungvár is összekötő kapocs a magyar és a vele több évszázad óta testvéri közösségben élő ruszin lakosság között.

A csehek Ungvárt tették meg Kárpátalja fővárosává, jóllehet Ungvár történelmében és lakosságában egyaránt magyar város, földrajzi fekvésénél fogva pedig inkább az Alföldhöz tartozik. Alapjában véve peremváros, az Alföld és a Kárpátok határvidékén, a magyarság és a ruszin-szlávság népi határvonalán fekszik. A csehek mindent elkövettek Ungvár elszlávosítása érdekében, aminek első lépése az volt, hogy az ott élő magyarságba is igyekeztek beléoltani a kozmopolitizmus szellemét. Erre a célra a demokrácia jelszavain és a gazdasági politikán kívül az irodalmat és a művészetet is igyekeztek felhasználni. Nagyszabású építkezésekbe fogtak, s jelentős összegeket nyujtottak a művészeknek is, de mindent elkövettek, hogy elszakítsák mind a várost multjától és magyarságától, mind pedig

a művészeket a magyar művészi hagyományoktól. Ehhez pedig a „legmodernebb" stílusok meghonosítása, valamint a párizsi művészeti forradalmakhoz tartó művészi törekvéseknek a támogatása vezetett. Hogy ez nem sikerült, annak magyarázatát a magyar társadalom ellenállásán kívül abban is keresnünk kell, hogy az Ungvárott élő művészek egy része még a budapesti Főiskolán nőtt fel, s annak hagyományától később sem tudott elszakadni, s titokban a fiatalabb művészek közül is többen szintén el-ellátogattak Budapestre, s kialakulásukban a mai magyar festő- és szobrászmesterek is közrejátszottak. Nem sikerült rávezetni a jellegtelen művészi fejlődés útjára a ruszin fiatal művészeket sem, mert ők viszont elsősorban saját népiségükhöz ragaszkodtak, s ha tanultak is Prágában, vagy Párizsban, elsősorban a maguk népi lelkét és vágyait fejezték ki. Ez a tény pedig a magyarság számára is kedvező, mert a sok évszázados együttélés alatt a magyar és ruszin népek között több rokonvonás alakult ki, amit nem volt könnyű szétrombolni.

A cseh megszállás alatt Ungvár volt a köztársaság legkeletibb részének művészi központja is, ahol a művészek már akkor egyesületbe, a *Kárpátaljai* — akkor Ruszinszkói — *Művészek Egyesületébe* tömörültek. Vezetőjük *Erdélyi Béla* festőművész volt, aki az Egyesület fennmaradásáról a hazatérés után is elsősorban gondoskodott. Az Egyesület ma is fennáll, sőt azt lehet mondani, hogy csak most érkezett el virágkorához és egyben igazi jelentőségéhez. Ez az Egyesület, amelyben magyar és ruszin művészek testvéri közösségben élnek együtt, jelképesen mutat rá Kárpátalja helyzetére. Kétségtelen ugyanis, hogy az ő művészi törekvésük, festői stílusuk külön színt jelent, egyéni, zamatos hanghordozása van, de ennek ellenére sem különbözik jobban a mai magyar művészettől, mint a dunántúli és alföldi magyar táj a kárpátaljai tájtól. És ahogy Ungvár vidékén egymásba simul, zökkenő nélkül összefolyik az alföldi síkság és a keleti kárpátok hegyvonulata, akként a kárpátaljai művészek is sok rokonságot, közös vonást mutatnak az itthoni művészi stílusokkal.

Az ungvári kormányzói biztosi palota hatalmas csarnokában sorakoznak fel a budapesti művészek alkotásai, s külön teremben helyezték el a kárpátaljai festők műveit. Ez utóbbiak alkotásain első tekintetre szembetűnik a színek fokozottabb ereje, s a sajátos kárpátaljai táj mozgalmas vonalainak érvényesülése. Az itthoni magyar művészet általában nyugodtabb, kiegyensúlyozottabb és kiforrottabb. A kárpátaljai festők képein erőteljesebben érzik a keresés izgalma, de ugyanakkor szembetűnik az is, hogy a tájbeliség mellett, s a stílusproblémák mellett sokat foglalkoznak a vidék népével, népének mindennapi életével. Ez már magában véve is megmagyarázná erőteljes kolorizmusukat, hiszen gondoljuk csak meg, hogy a ruszin nép viselete mennyivel színesebb, mint a mi alföldi vagy dunántúli népünké.

A kárpátaljai festők közül a kiállításon négyen emelkednek ki: Erdélyi Béla, Endrédy György, Manajló Fedor és Koczka András. *Erdélyi Béla* műveinek mélyén megérezzük a budapesti Főiskola alaprétegét, amelyre erőteljesen rakódtak rá a modern párizsi hatások, amelyek azonban mindinkább feloldódnak a kárpátaljai táj és nép újabb és kiegyensúlyozottabb hatásában. *Manajló Fedor* a ruszin népi lélek és a keleti kárpátok misztikumának hű és tehetséges kifejezője. Hasonló lélek mutatkozik *Koczka András* képein is, aki jelenleg állami ösztöndíjjal Rómában tartózkodik. *Endrédy György* a megszállás alatt Budapesten nőtt fel, Rudnay tanítványa volt a Főiskolán, s csak a visszatérés után került Ungvárra, mint rajztanár. Jelenleg a kárpátaljai festők egyik leglelkesebb tagja. Az ő stílusa is átalakuláson ment át alig kétéves ott tartózkodása alatt. Hozzáhasonult ő is a kárpátaljai tájhoz, a vele egy közösségben élő kárpátaljai festők művészi törekvéseihez, ugyanakkor azonban közvetítette társai felé az itthoni magyar festészet legújabb eredményeit.

A csonkahaza művészei mellett ezen a kiállításon már több erdélyi festő is szerepel. Így elmondhatjuk, hogy az itthoni, az erdélyi és kárpátaljai művészek első nagyszabású találkozása az Ungvári Művészeti Hetek képzőművészeti kiállítása, ami bizonyára jótékonyan fog hatni a magyar művészet további fejlődésére.

Különös jelentősége van a textilművészeti kiállításnak, főképen azért, mert a ruszin nép sajátos népi textilművészettel rendelkezik.

A Művészeti Hetek keretében most először rendeztek könyvkiállítást, amelyen az elmult két évtized szépirodalmának, tudományos és művészeti irodalmának kiemelkedő alkotásai vonultak fel, de helyet találtak itt a kárpátaljai irodalom szép könyvei is.

Külön eseménye a Művészeti Heteknek az a szépen kiállított könyv, amely magában foglalja a Pécsi Művészeti Heteken elhangzott előadásokat, az ungvári Művészeti Hetek műsorát, s számos, Ungvárra és a Kárpátaljára vonatkozó tanulmányt. A könyvhöz *vitéz leveldi Kozma Miklós*, a kárpátaljai terület kormányzói biztosa írt a Művészeti Hetek jelentőségét és ungvári szereplését méltató előszót.

A Művészeti Heteket a kultuszminiszter megbízása folytán most is az Országos Irodalmi és Művészeti Tanács rendezte, míg a kiállítások szakszerű rendezését *Csánky Dénes*, a Szépművészeti Múzeum főigazgatója látta el.

Az Ungvári Művészeti Hetek a magyar szellem nagy ünnepe volt, s ezekre az ünnepnapokra sokáig fognak emlékezni azok, akik a magyarság jövőjén, s a vele testvéri közösségben élő népek jobb sorsán munkálkodnak.

VITÉZ NAGY ZOLTÁN

HÖLGYFUTÁR

Falun

Akik falun nyaralnak, hagyják otthon kiméletre szoruló, kényes ruháikat, varrassanak egy-két egyszerü, jól mosható friss kis ruhát, olyant, amit falusi, sőt gazdaság-

ban végzett munkához is felvehetnek, vegyék kézbe a szénagyüjtő gereblyét, üljenek ki a cséplőgéphez, hasznositsák magukat és örüljenek annak, hogy milyen célszerüen és jól öltözöttek. Egész biztos, hogy a zárt szoba-

levegő és az örökös irógépkattogás után nagyszerüen fogják magukat érezni. És mennyi ujszerü, szép élmény emlékével jönnek majd haza.

Igyekeztünk ennek a célnak megfelelő

három ruhamodellt megszerezni. Az első tarkavirágos, ráncolt szoknya, hozzá szorosan a testhez simuló fehér derék, piros farkasfogakkal diszitve. A nyakban piros gyöngy. Második ruhánk szoknyája kockás anyagból készül, szélén több sor szines szalag. A fekete vászonmellényke alatt fehér ingváll. A kötény nagy csokorban elől kötődik. Harmadik ruhánk sima kashmirból készült. Csak a vállkendő, a szoknya szélén körülfutó csik, a zsebek és az ujjak széle készül virágos kashmirból. A kendő szélét kirojtozzuk.

Beszélgetés Türr Stefániával

Szállodacimkékkel teleragasztott, félig kicsomagolt utiböröndök, sok virágcsokor, bőrkeretes fényképek az asztalon, munkához előkészitett irógép, — ez a ma már szinte feledésbe ment, de világjáró embereknek régtől fogva oly ismerős kép fogad, mikor Türr Stefániát Szent Gellért szállóbeli lakásán felkeresem.

Az ut pora még nem kopott le róla és mikor mesélni kezd, ugy tünik fel, hogy nem csak ő, a régi ismerős és barát érkezett meg, de valahogy vele jött egy kis darab azokból a városokból is, melyeket utközben érintett.

Bolzanó, Verona, Padova, Venezia. . .

Még a szavak is zenélnek! Csak kimondjuk őket és mint egy varázslatban már élni kezd a sok felejthetetlen emlék, ami Olaszországhoz fűz, bennünket és élni kezd a vágy, hogy csak egyszer, csak még egyetlen egyszer csobbanjon meg gondolánk alatt a Canale Grande vize, csak egyszer imádkozhassunk Sant' Antonió templomában, láthassuk a veronai Aréna pompázó fényben tartott szabadtéri előadását és gyümölcsöt szedhessünk Bolzanóban. . .

De vajjon milyen lehet az élet most, a háboru harmadik évében a szépség országában?

Erre a kérdésre, nekünk magyaroknak, Türr Stefániánál hitelesebb választ alig adhatna valaki. Az olasz—magyar barátság megteremtésének 1919 óta élénk müvelője volt ő és mint Türr István leánya, két hazáját, Olaszországot és Magyarországot egyformán szereti.

— Készségesen beszélek mindenről, — veszi át a szót most Türr Stefánia, — csak azt szeretném, ha a szavaimat olyan hittel fogadnák, amilyen felelősségtudattal én azokat mérlegelem.

Nagy megnyugtatásunkra szolgál, hogy a termés az idén kivételesen jónak igérkezik. Ezt én is láthattam most, mikor átjöttem Veronán és a padovai sikságon. Ha valami baj nem éri a buzát, hamarosan aratunk és a mindennapi kenyerünk már biztositva lesz.

— Nálunk az egész ország átérzi a történelmi idők sulyát és büszkén el merem mondani, hogy ma kivétel nélkül minden olasz a közös győzelemért dolgozik. Lelkes odaadással, megértéssel, erejét a végsőkig feszitve, ha kell mindenét feláldozva vállalja a nép feladatát és aki ennek az ellenkezőjét terjeszti, az nem csak hazudik, de az ellenség kezére is játszik.

— Még a művészek és a tudósok is félretolták azt, amiért eddig rajongtak, hogy össz erejüket a fegyvereikre fordithassák. Őfelsége a Király és Császár nevében, a Duce parancsára veszik fel a harcot katonáink és azzal a megdönthetetlen hittel indulnak a bolsevizmus ellen, hogy győzni fognak.

— A „Vincere" szó, ami minden hivatalos levélen olvasható, nem csak a papirosra van irva. Benne él az olasz akaratban, szivben, erőben és elszántságban.

Türr Stefánia felemel az irógépe mellől egy csomó hivatalos levelet és mindegyiken megmutatja a nagy betükkel keresztbe nyomott „Vincere" szót. Majd a harci énekekről beszél:

— Nekem, akinek még a fülében csengenek a mult háboru katona dalai, ugy tünik fel, hogy a mostaniak sokkal szebbek és férfiasabbak. És aki a harctérre indul, az mind énekel. A katonák megelégedettek és jókedvüek, mert hozzátartozóikról a Duce oly fényesen és bőségesen gondoskodott, mint eddig egyetlen állam sem. Igy aztán a bombák, melyekre annyira számitott az ellenség, csak még elszántabbá tették a népet.

— Nagy meglepetés volt az utolsó kölcsön eredménye is és az általános lelkesedést bizonyitotta. Minden várakozást felülmult az első huszonnégy órában befolyt összeg nagysága. Sok bankvezér ámulva figyelte a jegyzést és a külföld csodálkozva kiáltott fel: „Ki hitte volna, hogy Olaszország ily gazdag!"

— Pedig Olaszország nem gazdag, de a nép ösztönszerüen megérezte, hogy adnia kell.

— Ellenségeinkre nyomasztólag hatott a sikerüt kölcsön hire, mint ahogy mindig nyomasztólag hat rájuk az is, ha nálunk a Ducét ünneplik. Pedig a fasizmus, dacára annak, hogy már huszonhárom éves, nem kopott el és nem is fog elkopni. Örök és öntudatos fiatalságát tanusitja az olasz nép mostani hangulata és az a szeretet és rajongás, amivel vezérüket, a Ducét körülveszik.

— Az asszonyok, ahol csak lehet, kiveszik részüket a munkavállalásból. Helyettesitik a férfiakat, kötelességteljesités közben nagyon ritka szavuak lettek és ugy a parasztházban, mint a palotában, mindenki köt. Ahol nincs már gyapjuszál, szétbontják a régi, meglévő holmit és hihetetlen mennyiségben gyarapodnak az érmelegitők, fülvédők, jó meleg mellények.

— Nálunk mindenki dolgozik és senki sem politizál. Az olasz nép nem találja sem időszerünek, sem hazafiasnak, hogy ma azon töprengjen: érdemes-e vagy sem? Ma mindenkinek munkában kell összefogni, ma mindenkinek hallgatni kell és csak egy célt ismerhetünk: azt, hogy győzzünk.

— A cél érdekében a belső frontnak a külső frontot kell tükröznie és aki ezt nem tudja megérezni, vagy nem akarja megérteni, azt a közösségtől el kell különiteni.

— Minden szavam külön szeretném aláirni — mondja még meggyőzően Türr Stefánia, — hogy azzal is bizonyitsam valódiságát.

Aztán egy megható, az olasz nép gondolkozására jellemző kis történetet mesél még el.

Mikor az aostai herceg, egész Itália bálványozott hőse az angolok fogságába esett, néma megdöbbenéssel fogadta a hirt mindenki. Később, a herceg betegsége alatt lépten-nyomon megnyilvánult az ország aggódó szeretete. Halálát szenvedélyes gyásszal siratták. Aztán egyszerre nem sirt senki, de büszkén felkapta a fejét, aki a herceget emlitette:

— Meg kellett halnia, — mondták egymásnak az emberek, — mert egy Savoia fogságban nem élhet.

És ebben a pár szóban benne volt az uralkodóház és a nép összetartozása és önérzete.

AMBRÓZY MIGAZZI NÓRA

Magyar siker Rómában

Róma, május végén.

A *Római Magyar Akadémián*, a *Palazzo Falconieri* gyönyörü termeiben most megnyilt reprezentativ kiállitást hagyományosan III. *Vittorio Emanuele* olasz király és császár avatta fel ünnepélyesen.

A Római Magyar Akadémia kiállitásai valóban eseményszámba mennek az „Örök Város"-ban. Az olasz lapok a háborus korlátozás ellenére is részletesen foglalkoznak a fiatal magyar művészek átlagoson felüli teljesitményével. Figyelemreméltó az az egyöntetü megállapitásuk, hogy *a mostani kiállitás általános tónusa más, mint az eddigieké.* Arra az egységes hatásra gondolnak, amelyet az olasz környezet és művészet tesz ösztöndijas szobrászainkra és festőinkre.

A művészek és a háboru... Ha nem is egész teljességében igaz ez a mondás, hogy „Fegyverek közt hallgatnak a muzsák", a háborus állapotnak *semmiképpen sincs előnyös hatása a művészetre.* Ebben az esztendőben ugyancsak népes volt a vén Palazzo Falconiere művészfertálya, a palazzina, ahol tizenketten dolgoztak szorgalmasan és ez a tizenkét művész szerepel a kiállitáson: hat szobrász és hat festő. Művészeinknek meg kellett osztaniuk az ecset és a véső munkáját a „tesserákért" való utánjárással, a sorbanállással és nem utolsósorban — olykor a főzéssel is.

Fiatal művészeink tehetséggel, lelkesedéssel és a mai időkhöz méltó magyar kötelességtudással használták ki római ösztöndijas idejüket. Bizonyiték a kiállitás, amelynek *hosszabb méltatásokat* áldoz az olasz sajtó. Igy a festők közül elsősorban *Koczka* András kommentálják elismeréssel, mint olyant, akinek művészetére *legjobban hatott Róma lelkisége.* A klasszikus és a modern olasz festészet tanulmányozása szerencsésen gazdagitotta művészetét, anélkül, hogy eredetiségéről lemondott vagy a sajátos magyar vonásokat feladta volna. Ebben a vonatkozásban igen megdicsérik egy női tanulmányfejét és egy fiatal férfi portréját, amelynek összhatása és szinezése a Quattrocento levegőjét érezteti. Ugyszintén ezt érezik az olasz mükritikusok *Kurucz* Dezső temperáiban. Nem felejtik el ugyanekkor megemliteni sajátos magyar izességét sem, amely legjobban megnyilvánul a „Barátok" cimü temperáján. A kép jellegzetes hódmezővásárhelyi tipusokat örökit meg, mig a „Macska" cimű alkotása igen tetszett olaszos felfogásával. *Koczka* után kétségkivül *Petrovszky-Munkay* Iván kapta az olaszoktól a legjobb kritikát. Valami fojtott erő jellemzi munkáit. Szénrajzai, metszetei mind egytől-egyig római témájuak. Igy láthatjuk a Campo dei Fiori népes piacát, a Trastevere ódon zegzugos utcáit, palazzóit. Olyan részleteit, amelyekre a kiállitást megnyitó olasz király és császár is felfigyelt, sokáig időzve egy-egy képe előtt. Tetszésének adott kifejezést, egyben sajnálkozott is, — milyen kár, hogy ez a régi városrész városrendészeti szempontból csákány alá kerül. *Szentgyörgyi* Kornél is értékes munkákat állitott ki. Erősen egyéni utakat járó művész — állapitja meg az olasz sajtó, egyben kiemeli képeinek szép, meleg szineit, *Szuchy* Tibor néhány akvarellel és metszettel szerepel, amelyek közül „Krisztus levétele a keresztről" érdemel főként elismerést és a „Ponte Fabrizio". *Lévay* Tibor szintén akvarellekkel mutatkozott be, amelyeknek finomságát, szineinek opálos lágyságát emelik ki, amely legjobban a „Castel St. Angelo" c. akvarelljén érvényesül, mig a csendéletei elevenek, frissek és igen izlésesek.

A szobrászok közül *Osváth* Tibor hatalmas méretü guggoló férfiaktja kelt figyelmet. *Jankó* János eredeti felfogásu, elmélyedő művész. A „Vizhordó fiu" kis szobra kitünő művészi megfigyelő képességről és a szociális gondolatra való hajlásáról tesz tanuságot. Ezt a munkáját *Máriássy* Zoltán kvirináli magyar követ vásárolta meg. *Tar* István egyénisége legjobban a formában jut kifejezésre. Szép és erőteljes alkotás a „Halász" cimü szobra. Ezt a szobrát reprodukcióban a „*Messaggero*" is hozta. *Ugray* György, a neves székelyszármazásu szobrász, akiről éppen a multkoriban emlékeztünk meg, a mostani kiállitáson csak nehány kisebb szobrával szerepel. A fiatal művészre, mint ismeretes, tavalyi kiállitásai felhivták az olasz közönség figyelmét. Ujabb és nagyobb munkái azonban már vevőre találtak és nem juthattak a kiállitásra. A most kiállitott műveiről is méltó elismeréssel irt a római sajtó. Meg kell emlitenünk még *Traply* Istvánt, akinek egy női terrakottáját, amelynek finom elgondolását és kivitelét külön kiemeli az egyik kritika, ugyancsak *Halgass* Jenőt, akinek az „Első emberpár"-t és „Szent Kristóf"-ot ábrázoló szoborműve válik ki eredeti felfogásával.

A kiállitás egy hétig marad nyitva és igen sokan látogatják. Nem szabad emlités nélkül hagynunk, amit a római sajtó minden organuma hangsulyoz, a kiállitás rendezésének, a kiválogatásnak mintaszerüségét, világosságát és eleganciáját, amellyel minden darab megfelelően érvényesült a látogató szeme előtt. Ezért *Genthon* Istvánt, a római magyar intézet igazgatóját illeti meg az elismerés.

M. JÁNOSSY MARGIT

Kerttulajdonosok!

Juniusi munka

Naponta locsolni száraz időben, este öntözőcsövel is. Trágyát rakásra hordva, földdel betakarni. Zöldségágyakat folyékony trágyával öntözni. Zöldségágyakban zöldséget feltölteni. Bokorbabot, endiviát, retket vetni. A kalarábé, saláta, zöldborsó, karotta, korai burgonya termését szorgalmasan szedni. Spárgaszedést legkésőbb junius 24-én be kell fejezni. Paradicsomot nyesni. Kerti szamócát (ez a földieper helyes elnevezése) naponta szedni, a kerti szamóca-ágyakat tisztán tartani. Gyümölcstermő fákat öntözni és folyékony trágyával is locsolni. Ujonnan ültetett és gyümölccsel tulságosan megterhelt fákon gyümölcsöt ritkitani. Fiatal fákat most kell formázni. Lisztharmat ellen rózsákat kénporozni. Rózsaszemzés! Szakállas szekfü (Dianthus barbatus) és égőszerelem (Lychius chalcedonica) magot elvetni. Az elnyilt tavaszi virágágyakat felfrissiteni és nyári virággal beültetni. Kapálni, gereblyézni! A szabadszemmel nehezen észrevehető, de elszaporodásában igen kártékony piros pókra figyelni. Szabad levegő, erős öntözés az ellenségei, ha ez már nem használ, kénporozni kell.

Vegye meg a
Képes Krónika
legujabb számát!

Uj könyvek

Asztalos István: Üröm

Az Üröm: novellás-kötet. Egy kialakulásban levő, erős tehetség megnyilatkozása. Elbeszéléseinek egyike-másika: salaktalanul tiszta, kiérett remekmű, de találunk köztük olyanokat is, amelyek az uj iró arcképéhez nem járulnak hozzá eredeti vonással. Szellemi és lelki gyökerei a Móricz Zsigmond—Tamási Áron-féle vonalból fakadnak. Mestereinek minden jó izét magával hozza, de némelyik novellájában már a maga hangját is jól kihallatja. Asztalos a hivő szegénység, a szemérmes és tiszta kisemberek életének változatos ábrázolója. Ecsetkezelése kissé sötét. Alakjainak hajtómotorja: a nyomorkiváltotta szenvedés. Egyéb, többrétü szenvedély, vagy érzés ábrázolására még nem futja az ereje. Figurái nem antonom lények, csak a külső körülmények elsodortjai, vagy megalázottjai. Komor életfelfogása, hangulatfestő ereje mellett gyakran megcsillan azonban a humor villámfénye is. A kötet legszebb elbeszélései közül főként a „Favágók", „A macska", „A virtus" cimüekre hivjuk fel a figyelmet. (Révai.) K. B.

Nina Fedorova: Atyuska árvái

Az „Atyuska árvái": egy előkelő fehérorosz menekült család tagjai. A család feje: a nagymama. Neve nem is szerepel a regényben, mindenki Nagymamának szólitja, öregek, fiatalok, rokonok, idegenek egyaránt. A regény főalakja egy kissé szimbolum is. A családot összetartó erő, az eszményi asszony és az örök édesanya jelképe. Igazi családfő a szó legönzetlenebb értelmében. Fedorova könyve sok szereplőjével, háttérben a távolkelet más-más kirobbanó feszültségével, egy kikötőváros nemzetközi társaságával, amelyre előrevetik árnyékukat a közeledő események. Azok közül a könyvek közül való, amely emlékezetes élmény marad az olvasó számára. (Singer és Wolfner.)

Claude Houghton: Vissza az életbe

A „legnépszerübb" angol regényiró ezzel a művével mutatkozik be a magyar olvasóközönségnek. A regény egy gyilkos merényletnek majdnem áldozatul esett férfiról szól, aki a szanatóriumi lábadozás ideje alatt állitja össze fordulatos életének történetét. Mesteri finomságu elemzéssel követi nyomon azt a folyamatot, amint a halálos öntudatlanságból lassan visszatér az életbe, és szinte ujraéli egész eddigi életét. Ez a történet: egy sorsszerü szerelemmé nőtt gyermekkori barátság, két férfi küzdelme egy különös asszonyért s végül a tragédiát feloldó megbékélés. Regénye egyuttal érdekes kor- és társadalmi rajz is az angolszász pénzvilágról s a színészek romantikus életéről. Houghton műve elejétől végig lebilincselően izgalmas, az a fajta divatos irodalom, amely a detektivregények rohanó menetét a mély emberismeret és lélekábrázolás értékével kapcsolja össze. A regény finom stilusát Szerb Antal forditása szinesen tolmácsolja. (Révai.)

Jules Supervielle: A gyermekrabló

Nem lekicsinylő hangsulyát éreztetjük a kifejezésnek, amikor a mai francia irodalom egyik legjelesebb képviselőjének e regényét az öncélu, lélektani játékossággal megépitett alkotások közé soroljuk. A gyermektelen Bigua ezredes, aki elnyomott apai érzéseinek „kiélésére" gyermeket „lop" s aztán szerelmes lesz felserdült nevelt leányába — nem valószinütlen alak. A téma beállitása s a főalak köré vont egzotikus háttér, de nem utolsó sorban a látásmód sajátszerüsége folytán azonban a regény csupa meglepetés. Superviele uj műve valóban a játékos képzelet mestermüve, amely az iró pályáján is egy fejlődési vonal legmagasabb pontját jelenti. Lényege: egy nem mindennapi lélektani probléma, helyesebben egy tragikomikus lelkiállapot különös izü megoldása és leirása. Az iró egészen egyéni látásmódja s a probléma felvetésében jelentkező ötletesség: az emberi lélek olyan titkait tárja fel, amelyek az irodalom számára egészen ujszerü érzéklési és kifejezési módot határoznak meg.

Nem tévedünk, ha a zsákutcába jutott regény számára ebben a „stilusban" pillantjuk meg a kibontakozás egyik utját. Csupán azt vitatjuk: vajjon szükséges-e ennek a stilusnak teljes kiérlelése végett csak olyan témát választani, amely sok tekintetben a psychopatologia határterületét érinti? Természetesen merő lehetetlenség volna a stilust a belső mondanivalótól különválasztani s valahogy ugy képzelnünk el a jövő Superville-jét, mint aki e sajátszerü látásmód kohójában termett stilust „egészségesebb" és „reálisabb" témára huzza rá. Kétségtelenül egyelőre Superville a hivatott arra, — mig az epigonok falkája meg nem szimatolja az uj nyomot! — hogy csodálatos műhelyében teljesen kiérlelje stilusát és látásmódját a realitások irányában is ugy, hogy kikerülje az öncélunak tetsző, játékos irodalmi tevékenységet. Ebben a várakozásban olvassuk végig a kötetet, amelyet Rónay György művészi forditása és bevezető tanulmánya figyelemre méltó értékkel gazdagit. (Révai kiadás.) (k. b.)

Makkai János: Urambátyám országa

Tudom, hogy művemmel *darázsfészekbe* nyulok, — irja *Makkai* János *Urambátyám országa* cimü könyvének előszavában — de szükség van arra, hogy valaki tükröt mutasson fel, hogy mások abba belenézhessenek. Makkai János a középosztály viselkedését vizsgálja éles kritikai szemmel és rámutat a mai viselkedés szociológiai okaira. A tükör, amelyet elénk tár, néha kissé torzit, az arányokat hol elnyujtja, hol kicsinyiti, de mindezt csak azért, hogy a mult és a jelen hibáit annál érzékeltethetőbben tárja fel. *Uj, korszerü magyar viselkedési mód kialakitása lebeg a szeme előtt*, amelyet nem akar a középosztályra ráoktrojálni, hanem — mint maga mondja könyvének előszavában — amely csak *a tanult osztályok önkéntes felismeréséből születhetik meg, lassan és fokozatosan.*

Érdekes *Makkai* Jánosnak az a megállapitása, hogy a békebeli uriembernek voltaképpen egyetlen alaptulajdonsággal kellett rendelkeznie: *önuralommal.* A korszerü uriember fogalma ezenkivül még két alaptulajdonságot kiván: *önérzetet és megujult felelősségérzetet.* A felfordult világ válságai — irja — megmutatták, hogy mindnyájan bizonyos posztot töltünk be az életben és viselkedésünk alapján nemcsak fölöttünk itélkeznek, hanem ama társadalmi osztály, foglalkozás, nép, nemzet vagy egyéb kollektivum fölött is, amelynek tagjai és képviselői vagyunk. Ugyancsak a mai világ tanitott meg arra, hogy udvariasságból, jólneveltségből, illemből és előzékenységből nem adhatjuk fel elveinket és életcéljainkat, amelyeket követünk és amelyekért harcolnunk kell. Ha egy magyar uriember — állapitja meg a továbbiakban — kegyetlenül és igazságtalanul bánik az alkalmazottakkal, megalázza az alacsonyabbrendüeket, emberi méltóságában megsérti a munkást, vagy a parasztot, nemcsak magának, hanem egész társadalmi osztályának és nemzetének is árt.

A *köszönéssel* kapcsolatban *Makkai* azt ajánlja, hogy az általános európai szokásokhoz hiven a *jó reggelt, jó napot, jó estét, jó éjszakát kivánok s a viszontlátásra köszöntési módokat használjuk.* Szabad emberek, egymást egyformán becsülő társas lények másként nem köszönnek egymásnak a müvelt társadalomban. Teljesen idejét multa az *„alázatos szolgája"* köszönés és korszerü uri lény semmiesetre sem köszönhet ugy a másiknak: *„alázatos tiszteletem"*. Izléstelen a *„van szerencsém"* és léha mellékize van a *„szervusz"* köszöntésnek. Makkai megállapitja, hogy sok ember megsértődik, ha ugy köszönnek neki: *„jó éjszakát"*, vagy *„jó reggelt"*. Minden esetben mellőznünk kell egy uj korszakban a *„kezét csókolom"* köszöntést és századrészre kell redukálnunk magát a *„kézcsók"*-ot.

Makkai János valóságos epidémiát lát az *erőltetett tegeződésben*, amely az uramöcsémhez és az urambátyámhoz vezet. Az öcsém-bátyám mentalitás a vármegyei közéletből ered, a nemesi felbuzdulások idejéből, amikor az egyes vármegyékben családi alapon döntötték el, hogy ki kit kövessen a megürült székekben s éppugy családi politikát foytattak, mint a középkorban az oligarchák. Amikor az öcsémbátyám viselkedési módnak hódolunk, önkéntelenül is ugyanezeket a reminiscenciákat keltjük életre. A tegeződés Makkai szerint Magyarországon a rang- és cimkórság iszonyu betegségének tüneti kezelése. Szerinte, *ha a rang- és cimkórság nem volna, akkor nem volna az értéktelen tegeződés sem.* A rang- és cimkórság beteges tünetét akarjuk tegeződéssel orvosolni, az orvosság azonban elégtelen. Ezért fejlődött ki például a *tegeződés cifrázása.* Nálunknál nagyobb rangu és cimü embert nem merjük egyenesen letegezni s ezért igy szólitjuk meg: *„kérnélek alázattal"*. Innen jön a *„kérlekalássanozás"*, az *„alázatos tiszteletemezés"* és egyéb rokonai.

Makkai János a viselkedés területén felmerülhető összes problémát legaprólékosabban bonckés alá veszi. Igen találó és igaz megjegyzésekkel mondja el véleményét a közéletben mozgó emberek viselkedéséről és illemrendszeréről, a párbajról, a köztisztviselők magatartásáról és az üzleti illemről. A könyv amellett, hogy egy őszintébb, tisztultabb élet kialakulását kivánja elősegiteni, mindvégig lebilincselően érdekes és szellemes olvasmány, amelynek minden sorát áthatja Makkai János markáns reformeri egyénisége. (á. a.)

Hubay Jenő hegedütanitási módszere

A hegedü világhirü magyar mestere, néhai *Hubay* Jenő nagyszabásu életrajza a közelmultban jelent meg a könyvpiacon. Most pedig a nagy mester egykori tanitványainak *Hubay hegedütanitási módszeréről* szóló rendkivül érdekes adatait foglalta össze tanulságos és izléses könyv alakjában dr. *Ráth-Végh* Istvánné *Zipernovszky* Mária, a fővárosi társadalom előkelő hölgytagja, aki maga is kiváló hegedümüvésznő s a Hubay-tanitványok müvészneveltje közül való. A sokszor a legkevésbbé sem könnyü adatgyüjtés munkáját a nagy mester és müve iránti önzetlen lelkesedésből vállalta dr. *Ráth-Véghné*, ezzel is hangsulyozva, hogy *Hubay* Jenő pedagógiai megnyilatkozásai olyan kivételes értéket jelentenek, amelyet a magyar kultura és a magyar zenetudomány megőrizni és az utókor számára megtartani köteles, annál is inkább, mert az egykori *Hubay*-növendékek, akik közül a legtöbb maga is világhirü müvész, *ma is az ő szellemében tanitanak tovább.* A könyv célja irásban is lefektetni mindazt, amit *Hubay* Jenő nemzetének örökül hagyott, nehogy csupán szájhagyomány őrizze meg a pótolhatatlan pedagógiai kincset. *A könyvbefoglalt adatgyüjtemény rendszere teljesen eredeti!* Világszerte ismert, kiváló magyar hegedümüvészek, a Zeneművészeti Főiskola hirneves tanárai — köztük *Kladivko* Vilmos, *Gábriel* Ferenc, *Temesváry* János, *Országh* Tivadar, *Kálmán* Mária, *Dullein* Klára, *Szentgyörgyi* László — *a hegedülésre vonatkozó tudnivalókat* ismertetik részletes, de még a laikus közönség számára lebilincselően érdekes tanulmányokban. Szinte tükörképét adják a módszereknek, ahogyan *Hubay* Jenő *a Kreutzer-gyakorlatokat a Rode*, vagy *Paganini-gyakorlatokat tanitotta.* Ezt az olyan nagyjelentőségü különleges módszert *hangversenyművek mesteri analizise* egésziti ki, amelyek közül nem egy olyan *részletes*, hogy még a vonásnemekre és az ujjrendre is kiterjed. Érdekes része a müvek *Kresz* Géza professzor emlékezése *Hubayról és a Vieuxtemps iskoláról*, továbbá a *müvészképző történetéről* és szervezetéről, vagyis a tulajdonképeni *Hubay mesteriskoláról* szóló fejezet, amelyet néhai *Siklós* Albert állitott össze és amely *a mesteriskola növendékeinek névsorát* is tartalmazza. Nem kevésbé tanulságos *M. Zipernovszky* Fülöpke *Hubay hegedüműveinek nehézségi fokok szerint történt osztályozása.* A nagy zeneköltő és hegedümüvész kiváltságosan gazdag egyéniségét tükrözik az emléksorok, amelyekkel *Hubay* legkiválóbb tanitványai adóznak nagy mesterük emlékezetének. A gyüjtemény *hiézagpótló alkotás*, mert tudomásunk szerint *magyar nyelven hasonló tárgyu munka eddig meg sem jelent.* A különböző versenymüvekből vett kottaidézetek és *Hubay* különböző gyakorlati utmutatásainak pontos feljegyzései pedig nemcsak méltó emléket állitanak a hegedü nagy magyar géniuszának, de egyenesen nélkülözhetetlenné teszik a dr. *Vajna* és *Bokor* stilulosan, finom kiadásában megjelent munkát minden magyar hegedümüvész számára. (d.)

Honvédek a háboruról

A világirodalomban szinte páratlanul álló pompás könyvet adott ki a honvéd vezérkar főnökének megbizásából a *Kókai* Lajos-cég. *Honvédeink Oroszországról* — ez a cime a közel kétszázoldalas kötetnek, amelynek minden egyes lapját honvédek irták. Magasabb parancsnok és közhonvéd, tiszt és tiszthelyettes irásai sorakoznak itt egymásután. A bevonult *tartalékos huszár, aki munkás volt a „civilben"*, megdöbbentő képet fest a sivár szovjetorosz munkásokról, a főhadnagy úr pedig — a polgári életben vármegyei főlevéltáros — leirja, hogyan is zajlott le a *gordiewkai* csata. Szinte átéljük az egyes harccselekményeket, olyan találó, annyira élethü a legtöbb leirás. Holott — tudjuk, hogy a pompás leirások elkészitői nem regényirók, akad közöttük, akinek ez volt az első nagyobb szellemi terméke. Ezt is csak — hallottuk — *parancsra* készitette. A honvédvezérkar főnökének felhivására ugyanis minden csapattest elküldött egy csokorra való leirást. A beküldött anyagnak alig egyhuszad részét dolgozták itt fel a sok jóból, azután a *legjava* került a csinos kötetbe. Egy-egy gyöngyszeme valamennyi itt közölt leirás a háborus irodalomnak. Dr. *Marjay* Frigyes füzte őket rendbe, ő irt rövid összekötő szöveget az egyes fejezetek közé. De a következőkben inkább beszéljenek mutatóba maguk a leirások. Nézzük csak mit irt — csak ugy találomra vesszük — *nemes Suhay* Imre, a kitünő katonai szakiró, ny. általbornagy páncélos hadnagy fia.

...Reggel 4 órakor kegyetlen kéz rázott fel „hálókocsimból." Ez a hálókocsi háborus találmány! A bevonultatott *Opel* első ülésének háttámláját előrehajtottuk, a hátsó támláját a két ülés térközére helyeztük — már is kész volt a hálófülke! — ...Szük kicsi szállodai szobába vezettek. Itt van a vezérőrnagy ur vezérkari főnökével. Sokat nem alhattak az éjszaka...

...*Hadnagy ur szakaszával felderit* — hangzott el a feladatom. — Percek mulva jelentkezett nálam a hozzám beosztott géppuskás és motorkerékpáros rajparancsnok. Lombos nagy fák alatt tartottam az első tájékoztatót. 5 óra 20 perckor indultam kis csoportommal, mely 3 páncélgépkocsiból, egy gépkocsizó puskás rajból, egy motorkerékpáros rajból és egy páncéltörő ágyuból állt.

...Az első nagyobb helyiség, melyen hatalmas csoportommal áthaladtam, *Sniatyn* volt. Itt kellett volna a *Keményffy* alezredes parancsnoksága alatt álló gépkocsizó zászlóaljjal az érintkezést felvennem, de bizony, innen már csak sok-sok Botond-nyom tudott utbaigazitást adni arra vonatkozólag, hogy régen elmehettek. Csakugyan mintegy félórai ut után sikerült utolérnem a zászlóaljat. *Oroscheny* községtől északra fordultunk és az *Oschechlib* falu felé vezető uton találtam meg a zászlóaljat. Harcban álltak. Szakaszomat egy mélyedésbe rejtettem, magam meg felkapaszkodtam egy motorkerékpár hátsó ülésére s ugy mentem *Keményffy* alezredeshez jelentkezni. Jelentettem, hogy felderitő és összekötő feladatomat végre kell hajtanom és hogy utbaindulok *Csernovitz* felé. A *Pruth* folyón keresztülvezető vasuti és közuti hidak felderitése és esetleges birtokbavétele is feladatkörömben volt, igy nagy örömmel jelentettem, hogy a *piedikoutzi* hid teljesen ép és sértetlen.

...Nagy örömömet azonban hamarosan bánat váltotta fel, mert parancsnoki kocsim a magas töltésen megcsuszott és leesett. Teljesen átfordult és az óralap minden felszereléssel a nyakamba esett. Nagy bosszuságomban nem tehettem mást, mint visszahagytam a felborult kocsit azzal a paranccsal, hogy a lakosság segitségével állitsák talpra, magam meg folytattam feladatomat. Nyomoruságos falvak sorozatán vezetett keresztül utunk, mig *Luzan*-nál a felrobbantott közuti és vasuti hid előtt tanácstalanul megállni nem kényszerültünk. E pillanatban csakugyan mennyei segitség érkezett egy német *Storch*-repülőgép alakjában. A megfigyelő először élénk jelekkel hadonászott, amivel nyilván azt akarta tudomásunkra adni, hogy ne haladjunk tovább, majd rövid idő mulva visszatért, karjával „előre" jelet integetett és alacsonyan szállva kétizben elrepült abba az irányba, amerre ki tudtuk kerülni a felrobbantott hidakat. Ez volt életemben az első együttmüködésem a légierőkkel...

...*Csernovitz* határába értünk... Messziről feltünt a magasan épült házak égése. Óvatosan és lassan tapogatództunk előre. Milyen jó is volt az, hogy annyit gyakoroltuk azt a bizonyos „szökelésszerü" előnyomulást. A szakaszt az őrmester parancsnoksága alatt visszahagytam, magam pedig egy tizedes és *Pallavicini* karpaszományos tizedes kiséretében átevickéltem a felrobbantott hidon. Két kisérőmnél egy-egy golyószóró volt, az én kezemben szuronyos puska és kézigránát. Valamennyien piszkos szerelőruhákban. Elrendeltem a magyar zászlónak a városházára való kitüzését. Majd visszaindultam katonáimhoz...

*

...Hallom egyik orosz üteg ellövését és a következő pillanatban a gránát állandóan erősödő és gyorsuló süvitését, — irja le a tüzérségi párbajt Morlin Imre főhadnagy. Éreztem, szinte a fülem mellett harsog már!... Levágtam magam. Jobbra tőlem erős robbanás, feltápászkodtam, még láttam a tarlóban felrobbanó felleget, azután tovább mentem. Ujból ellövés, ujból gránát süvités, ez már közelebb van!... le a földre. Amikor felugrom, látom, amint a robbanás, kis gyümölcsfát vetköztet meztelenre és kormoz be feketére...

...Kézbesitettem a parancsot. Hallom, hogy a lovastüzéreknél egy sulyos és egy könnyebben sebesült a délután eredménye. Meg három ló. Áldott, derék, hüséges állatok, ők nem tudtak fedezékbe bujni...

*

A honvéd sebesült bajtársán nyomban segit. Erről a következőket irja *Nyékhegyi* Géza őrvezető, aki *Vasvárról* vonult a fegyver alá: ...Az orosz puskák tompa pukkanása, a géppuskák szüntelen szóró tüze, az aknavetők és ágyuk bömbölése bizony alaposan lenyomtak a földhöz. Látom, hogy oldalvást egyik bajtársam lábai kalimpálnak. *Megsebesült!* Történjék bármi velem, bekötözöm, ahogy tudom!... Teljesen nyilt a terep, két oldalról záporoztak rám a golyók. Elkezdtem kuszni, de az oroszok megláttak. Egy másik bajtársam közben észrevette szándékomat és ő is a sebesült felé kuszott. A sebesült *Harasztosi* Sándor honvédben még igy sebesülten is a kötelességtudás volt az első. Vegyétek ki balzsebemből a kézigránátomat, a puskámat adjátok oda az őrmester urnak — mondta.

...Hordágyon hozzák a sulyosan sebesült *Deli* huszárt, már nem él... — irja K. I. százados. Deli századunk első hősi halottja. baltával ügyetlen kis keresztet ácsoltatunk, ceruzával irjuk fel, Deli György hegyi huszár, 1941 junius 4.

...Négy szalmakazal volt a peremen, egymástól 20—20 méternyi távolságra. A legszélő mögé rejtettük a gépkocsit, én pedig fel a tetejére, hogy figyeljek. Alig értem fel, egészen közelről golyószóró lövedékei szántják végig alattam a szalmát. Hirtelen lecsusztam és puskával kezemben elindultam a szalmakazal felé, abból az irányból hallottam a lövéseket — irja *Bátonyi* Géza zászlós. Körüljártam a kazalt, semmit sem láttam, a harmadik felé indulok, amikor ujra golyók süvitenek el mellettem. Hosszu ideig csend. Most egy másik kazalra igyekszem, hogy onnan figyeljek. Amikor már majdnem felértem a tetejére, *a szalma beszakad alattam*, bezuhantam a kazalba. Valami keményre estem, mozgott! Elkaptam a kazalban rejtőzködő golyószóros nyakát és embereimért kiáltottam. Idejében jöttek, mert az orosz rohamkését oviből kirántva, belém akarta mártani...

Hasonló pompás harcleirásokat tartalmaz a honvéd anthologia első része. A könyv másik felének a cime *Vörösország igazi arca.*

...Az egyik helyen hypermodern aratógép dolgozott, amig a másik helyen sarlóval arattak — irja *Rajnay* István gazdászati százados. — Szembetünő a termőtalaj sekély müvelése és a mélyszántás hiánya. A földterület nagyságához viszonyitva aránytalanul kicsi az állatállomány. Szakszerü trágyázás mellett a mainak kétszeresét is megteremné a föld...

A Szovjetoroszország ellen inditott keresztesháboru minden szakleirásnál, szakkönyvek seregénél hüségesebb leirását adja a páratlan honvédantológia.

NAGYRÉVI GYÖRGY

Kocza András

festő

Művészet, 1940. V. évf. 31. sz. 19. l.

Endős Imre: A Kárpátaljai Képzőmű-
vészek Egyesületének Kiállítása.

Koczka András

Nemzeti Újság 1940 márc. 10

K.

Felvidéki képzőművészek a Nemzeti Szalonban

A husz éven át elszakítva élő *Felvidék* visszacsatolása nemcsak az ország területét növelte, hanem a magyar művészet számára is nagy gyarapodást jelent. A felvidéki művészek új hangot jelentenek képzőművészetünkben, új színt hoztak az anyaország művészi összhangjába. A *Nemzeti Szalonban* mutatkozik be ez a kis művészcsoport, amely az idegen uralom elnyomatása alatt óriási nehézségekkel küzdve képezte és küzdötte fel magát magas színvonalra. Nagy örömmel üdvözöljük őket a fővárosban és elgyönyörködünk a hazai, de nekünk most mégis új havasi tájakban, a rokon, de mégis egyéni művészi felfogásban. *Koczka* András képein félősen bujnak össze a kis rutén házak a nagy hegyek ölén. A kékes hegyek és a fehér hótakaró halk tónusából erőteljesen csendülnek ki a színek, szőnyegszerű tarka hatást keltve. Rendkívüli színérzéket árulnak el a pompás népviseletbe öltözött leányok. (Hucul leány, Tiszabogdányi leány.) Jelentős művészi egyéniség *Jassuch* Antal is. Ő többnyire a Kassa környéki tájat örökíti meg, kissé stilizáltan, egyéni technikával. Elvezet bennünket a hegyek közé, az erdőbe, megmutatja a falu napsütéseit vihar előtt. Meseszerűség árad képeiről. *Jakobi* Gyula festményein ideges, nyugtalan lelkű művészt ismerhetünk meg. Sajátságosan víziószerűen látja a világot (Villamos, Utca este). *Harmos* Károly festményei élénk fantáziát árulnak el, *Prohászka* István naiv szemléletével hat, *Ruttkay* György „Hullámverés" és „Napsütés" című képei lírai hangulatnak. *Kieffenbach* Géza alapos tudását még Fügelynél nyerte, különösen a „Régi Hernád" című képe megkapó. Lendületesek és kedvesek *Haltenberger* Anna vízfestményei. A szobrászok között *Berecz* Gyula a legjelentősebb. „Balsors, akit régen tép" című monumentális fejé, „Az első Himnusz" és a „Találkozások" nazafias érzéstől vannak áthatva. Rajta kívül *Szövéndy* Károly „Olvasó leány" és *Csiesátka* Ottokár „Anyák" szobra a legjobb.

B. P. L-né.

a kis-antant hivatalosan is elismerte Magyarország katonai egyenjogúságát és fegyverkezési jogát. Magyarország ezzel végleg lerázta a trianoni parancsszerződés katonai záradékát. Az új véderőtörvénnyel pedig lerakta honvédelmi rendszerének korszerű alapjait.

A véderőtörvény lényege és jelentősége e folyóirat olvasóközönsége előtt ismeretes. Ezzel a törvénnyel a nemzet szentesítette azokat az intézkedéseket, amelyekre honvédelmi szempontból az országnak szüksége van. Divatos szóval élve, a „fegyverkezést". A fegyverkezés fogalmán ugyanis ma már nem csak a hadsereg fegyverrel és lőszerrel való ellátását értjük, hanem az ország háborús előkészületeinek összeségét. Tehát a hadsereg megszervezését és kiképzését, az emberanyag és állatállomány biztosítását, a hadsereg korszerű fegyverekkel és hadieszközökkel való felszerelését, a háborús anyaggazdálkodásnak, az ellátásnak, a pénz és munkagazdálkodásnak előkészítését, az anyaország lég- és gázvédelmének biztosítását, a közlekedési eszközök és szállítási vonalak tervszerű kiépítését és így tovább...

Mindezek a teendők az állami élet minden vonatkozását érintik és minden tárca hatáskörébe belenyúlnak. Ezért a felelős kormányelnök irányító kezét követelik meg. Magyarországon ez az irányító

hetőségekről tájékoztat. A *halászati kiállítás* befogadására új nagyméretű csarnok épül. Az *Országos Mezőgazdasági Kamara* kiállítása az időszerű mezőgazdasági kérdések megvilágítása mellett bemutatója a korszerű gazdálkodás egyes új eszközeit: a takarmánysilót és a betontrágyatelepet. A növénynemesítésünk eredményeiről tájékoztató bemutatót, nemkülönben az erdészeti kiállítást is stilusos pavillonban helyezik el. A dohánytermelés és értékesítés, a háziipar és egyéb mezőgazdasági iparok, a zöldmezőgazdálkodás, a borászat, a méhészet és az élelmiszeripar mind részt vesznek a kiállításon, többi jelentősen megnövelt keretekben. Látható lesz a kiállításon a kisgazda mintaszerű tejgazdaságát bemutató udvarban munka közben egy tö-

Koczka András festő

Koczka András (1911, Ungvár, gör. kat.) tanító és festőművész, növendéke volt a római Accademia di Belle Artinak, ahol Ferrazzi professzor vezetése alatt falfestészetet, különösen al fresco-t és faldekorálást tanulmányozott. Behatóan vizsgálta Róma klasszikus, ókeresztény és középkori műemlékeit, valamint a legújabb fascista építkezések kapcsán alkalmazott falfestményeket. Az Intézet római és padovai kiállításán több tempera- és olajfestménnyel vett részt. Tanulmányutat tett Róma környékére Ostia Scavi-ba, Castelli Romani-ba, Tivoliba és Orvietóba, Sienába, Firenzébe, Padovába, Velencébe, Bolognába, Arezzóba és Assisibe.

Római Coll. Hungaricum

Omont 1940/41

24. l.

ben és Tihanyban. Feldolgozta a még régebben Kárpátalján gyüjtött Thysanoptera-anyagát.

Fél Edit (1910, Kiskőrös, ref.) főiskolai gyakornok a Néprajzi Múzeumban (Györffy professzor), 400 pengő ösztöndíjat kapott néprajzi tanulmányokra. A népi családélet formáit vizsgálta; elsősorban a nagycsaládszervezetet, a nagycsalád tagjait s azok szerepét, a nagycsalád vagyoni helyzetét, az örökösödést, továbbá a munkamegosztást a nagycsaládon belül. Továbbmenően kutatta a nagycsaládon kívüli vérségi és házasodással keletkezett rokoni kapcsolatokat, a rokonok egymás iránti kötelezettségeit. Ugyanilyen vizsgálatot végzett a rokonságon kívül, a faluközösség tagjain is. Munkája egy részének eredményéről a Néprajzi Értesítőben számolt be „A társaságban végzett munkák stb." címen.

Dr. Nemeskéri János (1914, Budapest, róm. kat.) okl. középiskolai tanár, múzeumi gyakornok Budapestről (Bartucz professzor), 800 pengőt kapott antropológiai tanulmányok végzésére. 1939 őszén a hevesmegyei Ivádon és környékén 65 biológiailag egységet alkotó családhoz (az Ivády nemzetséghez) tartozó 470 egyénen végzett embertani mérést, morfológiai és élettani megfigyelést. Családantropológiai adatai felvételével egyidejűleg részben Ivádon, részben Budapesten geneológiai kutatást is végzett leszármazási táblázatok összeállítása céljából. Összegyüjtött anyagának feldolgozása folyamatban van.

Kocska András

Hid. 1940. dec. 20

13. szám

Koczka András: Ruszin gyerekek.

Koczka András

Hid. 1941. jan. 21.
E. szám.

Koczka András: Rahó

T.

EUROPA

film-, könyv-, lapterjesztő és könyvkiadó rt.

Budapest, V.,

Visegrádi-utca 36. IV. 1.

Koczka András
Magyarország Reggeli Lap képes melléklete 1940 márc. 24.

Koczka András (Perecsény): Tiszabogdányi lány

Koczka András

Pest, 1940. marc. 13.

ról Koczka András perecsényi festőművész perecsényi vásárképe

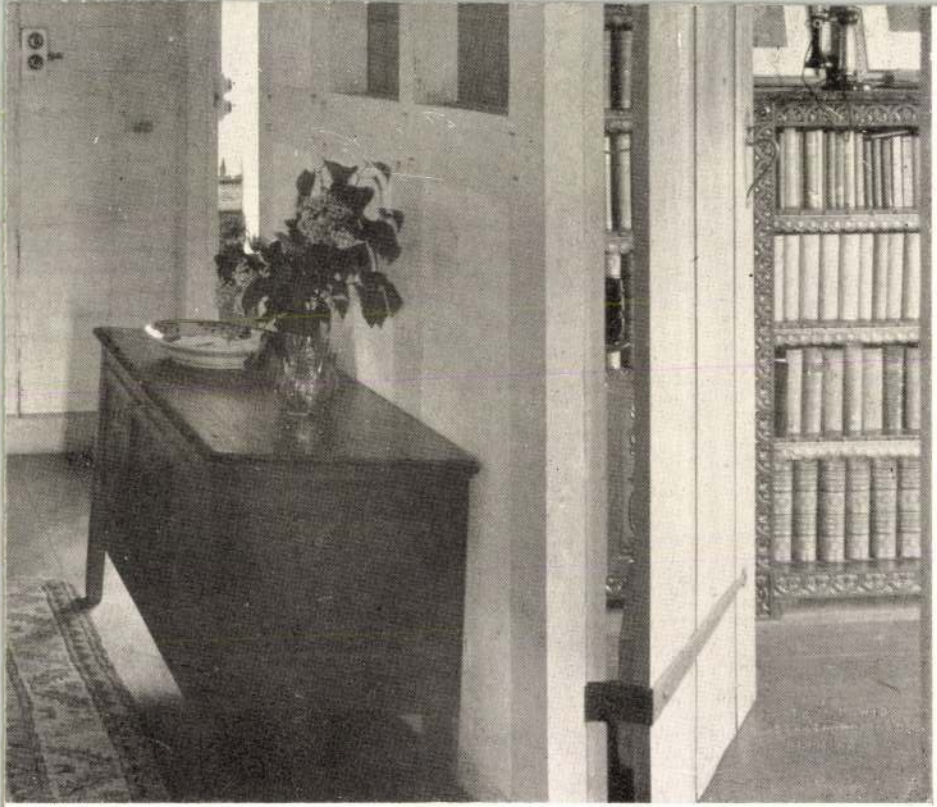

BAILLIE SCOTT

Koczka András

Koczka András: Turjavölgyi táj

Koczka András: Koldus

Képes Krónika. 1940. 38. sz.
(Festőművészet Kárpátalján.)

Gerthon István

úrnak
úrnőnek
Szerkesztőségének

Bpest

IX. Högyes Endre

u. 10.

Több mint 605 ezer pengőt gyüjtöttek a Gyermeknapon

A Gyermekvédő Liga köszönete

A május 8-án és 9-én megtartott Gyermeknapok gyüjtése a mai napig 605.450.— pengőt eredményezett. A Liga fennállásának ideje alatt ez az eddig elért legnagyobb gyermeknapi eredmény elsősorban az önzetlenül közreműködő urnahölgyek és segitőtársaik buzgalmának, az adakozó közönség áldozatkészségének, a hatóságok, egyesületek és a sajtó támogatásának volt köszönhető. Az Országos Gyermekvédő Liga vezetősége ezuton is leghálásabb köszönetét fejezi ki mindazoknak, akik ennek a rendkivüli eredménynek az eléréséhez áldozatkészségükkel vagy munkájukkal hozzájárultak.

I. kerület. Dr. Reményi-Schneller Lajosné, dr. Szász Lajosné, Dorner Aurélné, dr. Csizik Béláné, dr. Szilágyi Ernőné 42.314 P, Erzsébet Hadiárva Leányotthon; Hoffmann Marianne, Vértessy Matild 6009 P, Radnay Árpádné 1221 P.

II. kerület. A dr. Kuzmich Gáborné védnöksége alatt álló postás-urna, a vidéki postaigazgatóságok 33.482 P, dr. Kovács Józsefné, Fray Jánosné és a budapesti postaigazgatóság 14.393 P, Rimótzy Mihályné, dr. Telbisz Ráfaelné és a budapesti távirda- és távbeszélő-igazgatóság 4387 pengős gyüjtésével összesen: 42.242 P, Demény Károlyné, dr. Petri Pálné, dr. Sass Elemérné, dr. Quirin Leóné 14.484 P, Solti Ferencné 992 P, dr. Schüller Gusztávné 845 P.

III. kerület. III. ker. Róm. Kat. Nőegylet; Olaj Jánosné, dr. Olgyay Istvánné 722 P, III. ker. Ref. Nőegylet; özv. Gyórke Dánielné, Deák Endréné 379 P, Stadler Istvánné, Szily Lucia 306 P, III. ker. Evang. Nőegylet; Mohr Henrikné 262 P.

IV. kerület. Dr. Kállay Miklósné 86.355 P, dr. Varga Józsefné 78.788 P, dr. vitéz Keresztes-Fischer Ferencné 34.538 P, vitéz Bartha Károlyné a honvédség vezetőinek feleségeivel 33.531 P, báró Bánffy Dánielné 25.944 P, dr. Baranyai Lipótné 20.139 P, Györffy-Bengyel Sándorné 12.968 P, Igazságügy és Bíróságok urnája 8461 P, Műegyetemi urna, dr. Imre Sándorné 6606 P, gróf Teleki Tiborné, gróf Hoyos Béláné 6059 P, vitéz Darányi Béláné, gróf Révay Istvánné 5996 P, dr. Álgyay Páné 4911 P, vitéz Jaross Andorné, özv. Báthory Kálmánné 3996 P, dr. vitéz Klaniczay Gyuláné, Pogány Ödönné, özv. Posewitz Károlyné 3656 P, gróf Bethlen Istvánné 3350 P, Magyar Vörös Kereszt Egylet, Lukács Sarolta, vitéz Gátföldy Egonné 3309 P, Juhász Istvánné 2294 P, Magyar Észt és Magyar-Finn Társaság; dr. Fülei Szántó Endréné 1927 P, Pázmány Péter Tudományegyetem; dr. Tomcsányi Móricné 1892 P, MANSZ, gróf Ráday Gedeonné 1761 P, vitéz Ollé Antalné, vitéz Bobiss Selmeczy Lászlóné 1607 P, Magyar Nemzeti Szövetség Női Szervezete; dr. Havel Józsefné, dr. Krepuska Istvánné 1545 P, Magyar Soroptimista Egyesület; dr. Pósch Gyuláné, Lindenmeyer Antónia, dr. Szmrecsányi Dénesné 1437 P, Lorántffy Zsuzsanna Egyesület; dr. Ravasz Lászlóné, dr. Szászy Béláné 1194 P, Evang. Nőegyletek Orsz. Szövetsége; dr. Pesthy Páné 867 P, Raab Józsefné 485 P.

V. kerület. Mátyás Jenőné 8492 P, gróf Almássy Györgyné emlékére; gróf Mailáth Györgyné, dr. Lamotte Károlyné, Végh Károlyné 8074 P, Tőzsde; Tormay Béláné 1952 P, dr. Ádám Lajosné 1552 P, Wulff Oláfné, Nauta Henrikné, dr. Wilhemné Mátray Irén 1479 P, dr. Frohner Józsefné, Morbitzer Dezsőné 1038 P, özv. Mayer Jánosné 1081 P, dr. Nemes Györgyné 957 P, gróf Széchenyi Gézáné 865 P, dr. Klein Béláné 816 P, dr. Ranschburg Nándorné 800 P, Szentpétery Józsefné 619 P, Ilanits Miláné 440 P, Magyar Unitárius Nők Szövetsége; Szent-Iványi Sándorné, Kálnoki Kiss Jenőné 211 P.

VI. kerület. Gróf Károlyi Viktorné, Horthy Zsófia, Horthy Nikolette 5723 P, báró Ullmann Györgyné 3659 P, M. Kir. Csendőrség; vitéz Nemerey Mártonné, dr. vitéz Damasy Farkasné 2716 P, M. Kir. Államvasutak Északi Üzletvezetősége; Bekény Rezsőné 2065 P, Bernolák Kálmánné 1148 P, dr. Dohnányi Ernőné, dr. Molnárné Hír Sári 1106 P, M. Kir. Operaház; Márkus Lászlóné 1002 P, dr. Jägerné jákfai Gömbös Karolin, Sólyomné jákfai Gömbös Mária, dr. Ertl Jánosné 986 P, Anker és Turul Biztosító R. T.; Rosinger Walterné 961 P, Petróczy Józsefné 932 P, Unterekker Karola 721 P, Budapesti Kórus; Bárdos Lajosné 687 P, Julián Iskola Egyesület 454 P, dr. Dégi Lászlóné 322 P, Én Ujságom — Magyar Lányok; Kosáryné Réz Lola 203 P.

VII. kerület. M. Kir. Államvasutak Déli Uzletvezetősége; dr. Tóth Tiborné 7593 P, Budapest Székesfőváros Gázművei; Kun Attiláné 6543 P, M. Kir. Legfőbb Állami Számszék; dr. Wensky Károlyné 4605 P, Magyar Ifjusági Vörös Kereszt; vitéz Simon Elemérné, dr. Sörös Miklósné 2862 P, Bózsing Béláné, Kellner Jenőné 719 P, dr. Szathmáry Arisztidné, Szarvassy Györgyné 523 P, Bajor Ágostné 371 P, vitéz Beél Józsefné 229 P.

VIII. kerület. Magyar Távirati Iroda és Rádió R. T., vitéz Náray Antalné 6383 P, dr. Komarniczky Románné emlékére, dr. Báthory Hüttner Jánosné 5114 P, Baross Női Tábor; dr. Spur Endréné, Bárdos Féltoronyi Magda dr. 4734 P, vitéz Spolarich Lászlóné 1198 P, dr. Pechány Aladárné 1055 P, Magyar Cserkész Szövetség; vitéz kisbarnaki Farkas Ferencné, Éry Emiine 1053 P, MÁV Gépipari Munkaiskola; Groó Ilona 1051 P, Cziszterer Ily 768 P, özv. Wantsáné Zilahy Klára, özv. Nadányi Gyuláné 762 P, Jakovits Valéria 370 P, Gerich Anna 319 P, Müvelt Nők Otthona; özv. Fejős Imréné, Osztrovszky Olga, dr. Resch Aurélné 261 P, özv. Bernovits Lajosné 231 P.

IX. kerület. Dr. Wünscher Frigyesné 22.495 P, Tóth Eszter 2356 P, dr. Kósa Ferencné 941 P, Pálffy Rudolfné 492 P, Deáktéri Evang. Nőegylet Szeretetháza; Békeffy Gézáné 491 P, Katolikus Háziasszonyok Orsz. Szövetsége Családvédelmi Alapitványa, dr. Szegedy Maszák Aladárné, dr. Bangha Aurélné 479 P.

X. kerület. Makó Károlyné 626 P, M. Kir. Állami Gyermekmenhely; dr. Barabás Zoltánné 611 P, Bánsági Árpádné, Hargitai Józsefné 513 P, özv. Vass Ignácné 390 P, Budavári Imréné 362 P, Barabás Jolán 155 P.

XI. kerület. Vitéz Kelenfy Károlyné 1874 P, XI. ker. Szentimrevárosi Vörös Kereszt Választmány; Bronts Gézáné 1391 P, Kelenföldi Ref. Nőegylet; Héderváry Konth Árpádné, Sebestyén Andorné 1360 P, Toepffer Róbertné 1113 P, dr. Maday Guidóné, dr. Hazslinszky Hugóné 844 P, dr. bilkei Pap Lajosné, gróf Hadik Béláné 842 P, Kelenföldi Ev. Nőegylet; vitéz Korompay Sándorné, özv. Szántó Róbertné 708 P, Kelenföldi Ev. Nőegylet; Straner Dezsőné 520 P, Somody Jolán 358 P.

XII. kerület. Dr. Haris Jenőné, dr. Langsfeld Gézáné 599 P, Kováts Józsefné, dr. Énessey Pálné 384 P, dr. Juba Adolfné, Teszák Béláné 317 P.

XIII. kerület. Károlyi Károlyné, Medveczky Lajosné 589 P, Árpádházi Boldog Margit Egyházközség; Szabadházy Andorné, dr. Pápay Józsefné, özv. Winter Győzőné 271 P, Johnson Gudrun 268 P.

XIV. kerület. Zuglói Caritas; dr. Penkala Jánosné, Hahn Frigyesné 494 P, Csuka Gézáné, Sima Sándorné 482 P, Zuglói Ref. Nőszövetség 429 P, Herminamezői R. K. Egyházközség; Murányi Erzsébet 424 P, dr. Greizinger Béláné 396 P, Zuglói Ev. Nőegylet; Pintér Ferencné 264 P, Szemere Ernőné, Lukács Lili 169 P.

Dr. Irlet Károly, a Schweizerisch Ungarische Gesellschaft elnökének adománya 1000 P, dr. Walkó Lajosné gyüjtése 2000 P.

Az olasz pénzügyminiszter nyilatkozata magyarországi látogatásáról

Gróf *Thaon di Revel* olasz pénzügyminiszter magyarországi látogatásának befejezéseképen a szombati napot Reményi-Schneller Lajos pénzügyminiszter meghivására a Balaton mellett töltötte. Balatonföldváron, a hajóállomáson nagy tömeg várta az olasz pénzügyminisztert és lelkes ünneplással fogadta. Az olasz pénzügyminiszter kiséretével együtt a menetrendszerü gyorsvonattal utazott vissza Olaszországba.

Gróf Thaon di Revel elutazása előtt magyarországi benyomásairól a következő nyilatkozatot adta a Magyar Távirati Iroda munkatársának:

— Örömmel tettem eleget Reményi-Schneller Lajos Önagyméltósága szives meghivásának, hogy látogassak el Magyarországra. Itt személyesen is boldogan tapasztaltam minden megnyilatkozásban, hogy az országaink között fennálló nagy barátságnak milyen mély gyökerei vannak. Én Magyarország régi őszinte barátja és tisztelője vagyok. Torinói származásu vagyok s hosszabb ideig a város polgármestere is voltam. Igy ismerem a város magyar vonatkozásait és nagy örömet szerzett nekem, amikor polgármesterségem alatt Torino egyik nagy körutjának Kossuth nevét adathattam.

— Igen örülök, hogy most viszontláthattam kollégámat, Reményi-Schneller Lajos Önagyméltóságát, akihez tavalyi római látogatásom óta a személyes barátság szoros kötelékei is füznek és hogy találkozhattam régi jó barátommal, Fabinyi Tihamér Önagyméltóságával.

érzés kifejezése volt — fejezte be szaga.

— Ugyancsak rendkivül hálás vagyok Kállay Miklós miniszterelnök úrnak a rendkivül barátságos fogadtatásért. Vele és a pénzügyminiszter úrral megbeszéléseket folytattunk az országainkat érdeklő gazdasági kérdésekről s a legbarátságosabb módon, a kölcsönös érdekek szem előtt tartásával rendeztük a szóbakerült kérdéseket.

— Felejthetetlen emléket viszek haza a Kormányzó Ur Őfőméltóságánál tett látogatásomról s élmény volt számomra tapasztalni, hogy a nagyvonalú bölcs államfő miképen egyesíti magában a legkiválóbb szellemi adottságok mellett a lekötelező közvetlen szivélyesség és szeretetreméltóság tulajdonságait.

— Elragadtatással csodáltam meg a gyönyörü magyar fővárost és némi illetékességgel állapithatom meg azt is, hogy Budapest a világ egyik leggondozottabb városa.

— Magyarországi utazásom életem egyik legszebb emléke lesz, s nagyon szeretném hangsúlyozni, hogy mindezek, amiket elmondottam, nemcsupán szavak, hanem szivből jövő őszinte vait az olasz pénzügyminiszter.

Az egyházellenes törvények megváltoztatása Franciaországban

Vichy, május hó. *(A Pesti Hirlap tudósitójától.)* Rendkivül érdekes rendelet jelent meg a napokban Franciaországban: rendelet, mely a világpolitika nagy eseményei közepette is figyelmet és említést érdemel. Egy igazságtalansággal kevesebb: ennyiről van szó csupán. Pétain marsall hatályon kivül helyezte, illetve megváltoztatta az 1901. július 1-i *egyházellenes törvény* hirhedt 13. és 14. szakaszát. Ez a törvény tiltotta el egyházi személyek számára a tanitást, az ezt követő újabb törvények pedig magukat a rendeket és kongregációkat oszlatták fel.

Pétain marsall mostani rendelettörvénye értelmében, mely kiegészíti a hatalomrajutás óta hozott ilyen intézkedéseket, a tanítórendek, szerzetes-kongregációk működése az államtanács hozzájárulásával engedélyezhető, feloszlatni, felfüggeszteni őket pedig ugyancsak egyedül az államtanács jogosult. Azok a rendek, melyek működését most újra engedélyezik, visszakapják vagyonuknak azt a részét, mely még nem került kalapács alá.

Az első világháboru óta kevesebbet beszélnek róla, de a valóságban máig sem csitultak el annak a hosszu és elkeseredett *kulturharcnak* a hullámai, melyek a század első két évtizedében oly viharosan dúltak fel és szaggatták pártokra a francia társadalmat. Ismeretes, hogy Franciaországban a nagy forradalomig kizárólag az egyház tartott fenn iskolákat, csak egyházi tanitás volt. A királyság helyreállitása, sőt még 1871 után is a francia iskolák jelentős részében papok tanitottak, habár rohamosan nyert teret velük szemben a szocialisták és a szabadkőművesség túlzó elemei szitotta elfogultság... Sajtó, regényirodalom, politikai szenvedélyek, minden összefogott és minden feszültséget, mely az akkori francia társadalomban felhalmozódott, az *egyházellenes kulturharc* izgalmaiban vezetek le. Védtelen kisebbségek elleni hajtóvadászat: mindenkor a politikai feszültségek levezetésének legjobb módja volt a történelemben. A sajtó beállitottságára pedig elengedő egyetlen kis példa: a hires *Flammarion-lexikon* 1893. évi kiadásában *„Egyházi rend"* (Congrégation) cimszó alatt a következő magyarázat található: *„Szerzetesek társulata.* A restauráció alatt nyilvános és vallásos egyesülés, *a liberális eszmék ellensége, a jezsuiták befolyása alatt"* . . .

1900-ban hozták az első törvényt, mely a különleges engedéllyel nem biró rendeket tiltott el a tanitástól. A következő évben kelt a hires 1901-es törvény, melynek 14. szakasza igy szólt: . . .„Akár közvetlenül, akár közvetett személyen keresztül *tilos* bármilyen természetű tanintézetet, iskolát vezetni olyan személynek, *aki valamely vallásos rendhez tartozik.* E törvény megszegői hat naptól egy évig terjedhető börtönnel büntethetők és az itélet kimondhatja az iskola *bezárását.*"

Ezt a törvényt *Waldeck-Rousseau* akkori miniszterelnök nyujtotta be és több mint száz főnyi szótöbbséggel szavazták meg. A hadjárat befejező csatája azonban az 1904. évi julius 7-iki törvény, mely valóban csak hosszu és nehéz parlamenti harcok után emelkedett törvényerőre. A képviselőház tizenhét, a szenátus kilenc ülésen át vitatkozott a tervezetről és végül mindkét ház hatvan-hetven főnyi, aránylag csekély többséggel szavazta meg. E törvény első szakasza szerint *„Egyházi rendek számára mindennemü és minden természetü tanitás tilos Franciaországban"*. Az eddig engedélyezett rendeknek tizéves türelmi határidőn belül meg kell szünniök. A második szakasz értelmében: „E törvény kihirdetésének napjától a kizárólag tanitással foglalkozó rendek nem vehetnek fel ujabb tagokat, sőt papneveldéiket is fel kell oszlatniok, azok kivételével, melyek a külföldi francia iskolák, a gyarmatok és protektorátusok számára nevelnek pap-tanárokat. Ezek a noviciátusok sem vehetnek fel huszonegy évnél fiatalabb növendékeket." A törvény 5. szakasza elrendelte a rendek vagyonának leltározását és felszámolását is. Ezeknek a törvényeknek alapján *három hónap alatt 2398 egyházi iskolát zártak be Franciaországban, majd az elkövetkező évek folyamán további 1862-őt.*

1914-ben, a világháboru kitörésekor járt le a tizéves türelmi határidő, az a néhány egyházi iskola azonban, mely ekkor még fennállott, a nemzet nehéz óráira való tekintettel a határidő elhalasztását kérte a kormánytól. *Malvy* akkori belügyminiszter ehhez hozzá is járult.

Valóban, az idők lassan változni kezdtek és a népeknek jóval sulyosabb problémáik támadtak az egyházi oktatás üldözésénél. 1914-ben a külföldre emigrált francia szerzetesek ezrei jöttek haza és jelentkeztek önként *katonai szolgálatra.* A francia papok mint egyszerü katonák harcolták végig az első világháborut (csakugy, mint a mostanit) és magatartásukkal mindenütt tiszteletet vivtak ki a maguk számára. 1919 után a helyzet annyira javult, hogy az akkor Franciaországhoz csatolt Elzász-Lotharingiában nem alkalmaták a törvény teljes szigorát s magában Franciaországban is egyre több türelemmel kezelték azt. A jogi helyzet szempontjából azonban a kongregációk még mindig törvényen kivül állottak.

Ez a helyzet máig igen nagy mértékben javult, de a végleges jóvátételig még mindig nem érkezett el.

Observator.

József királyi herceg felavatta a horgosi hősi emlékművet

Az alig egy év előtt visszatért *Horgos* bácskai község vasárnap diszes ünnepség keretében hősi emlékművet és országzászlót avatott.

József király herceg ünnepi beszédében hangoztatta, hogy az 1914-es világháboruban dicső honvédségünk messze távoltartotta a hazától az ellenséget. Hősi halott bajtársaink — mondotta — mintegy örök őrségen maradtak idegen földön határainkon kivül, amely határokon belül azonban jelenlegi csonkaságában sohasem tud boldog lenni a magyar. Az a nemzet, amely győztes csatákat tudott megvivni, nem fog elpusztulni sohasem.

Beszéde végén elhelyezte koszoruját a hősi emlékművön, majd a megjelent előkelőségekkel együtt átvonult a tér másik oldalán lévő országzászlóhoz.

Nagy György Mihály községi biró vette át az emlékművet. „Az elnyomatás alatt is hittünk és most is hiszünk a magyar nemzet feltámadásában — mondotta —, mert tudjuk, hogy a magyar nemzet élén az első magyar honvéd: *vitéz tengernagyunk, Horthy Miklós kormányzó áll.*

Kegyelettel áldozott Budapest a háborus hősök emlékének

Budapest törvényhatósága az ezeréves haza védelmében hősi halált halt katonái emlékezetére vasárnap délelőtt a Hősök-terén hagyományos, ünnepélyes külsőségek között megkoszoruzta a Hősök Emlékkövét.

A kegyeletes ünnepségen résztvevő előkelőségek soraiban ott voltak: *Szinyei-Merse Jenő*, a képviselőház alelnöke, vitéz *Lukács Béla* tárcanélküli miniszter, bárcziházi *Bárczy István* miniszterelnökségi államtitkár, a főváros részéről az ünnepséget rendező *dr. Salamon Géza* tanácsnok és sokan mások.

A Kormányzó Ur képviseletében vitéz *Szombathelyi Ferenc* vezérezredes, a honvédség vezérkari főnöke fogadta a budapesti helyőrség tisztikarának tisztelgését, majd ellépett a kivonult diszszázadok arcvonala előtt. A csapatok megszemlélése után a Kormányzó képviselőjét a tér közepén dr. *Salamon Géza* tanácsnok üdvözölte.

Vitéz Szombathelyi Ferenc vezérezredes a Hősök Emlékköve előtt némán tisztelgett, majd elhelyezte Magyarország Kormányzójának hatalmas, örökzöld babérágakból összeállitott koszorúját az Emlékkövön.

Miután a felsőház, a képviselőház, a kormány, a főváros és különböző testületek megkoszorúzták a Hősök Emlékkövét, vitéz Szombathelyi Ferenc vezérezredes a tiszti küldöttségek és a megjelent előkelőségek élén az Andrássy-ut torkolatánál helyezkedett el és megkezdődött a budapesti helyőrség kivonult alakulatainak díszmenete.

A Hősök Napján a Haditengerészeti Egyesület képviseletében *Konek Emil* ny. altengernagy koszorut helyezett el a Horthy Miklós-hid budai hídfőjénél lévő haditengerészeti emlékmüre. Megkoszorúzták a többi budapesti világháborus emlékművet is.

Politikai élet

Zschintsch németbirodalmi államtitkár vezetésével bizottság érkezett Budapestre, hogy junius 3-ig tartandó ezidei magyar-német kulturális vegyesbizottsági tárgyalásokon résztvegyen. A német bizottság tagjai: *Schäfer-Rümelin* követségi tanácsos, *Menzel* tanár és *Hunke* miniszteri igazgatók, továbbá *Scurla* kormányfőtanácsos és több szakelőadó. A tárgyalások anyaga felöleli azokat a kérdéseket, amelyek az elmult évben Berlinben tartott kulturális vegyesbizottsági ülés óta felmerültek. Ezek elsősorban a magyar-német barátság kulturális téren való kimélyitését hivatottak szolgálni, egyetemi intézmények létesitésével, kiállitások rendezésével és a függő filmkérdések megoldásával.

Kállay Miklós miniszterelnök hétfőn délelőtt fogadta Zschintsch német államtitkárt. Zschintsch államtitkár ezután Hóman Bálint vallás- és közoktatásügyi minisztert kereste fel a kultuszminisztériumban. Délben megkezdődött a német-magyar vegyesbizottság ülése a kultuszminisztérium tanácstermében.

Kállay miniszterelnök üdvözlése. Fejér vármegye törvényhatósági bizottságának ülésén *Jankovich Miklós* főispán napirend előtt megemlékezett *Kállay Miklós* kormányelnök leiratáról, amelyben a kormány átalakitásáról értesiti a törvényhatósági bizottságot. A törvényhatósági bizottság elhatározta, hogy továbbra is támogatja a kormányt felelősségteljes munkájában és a gyülésről táviratban üdvözli a miniszterelnököt. Megemlékezett a gyülés a zirci cisztercita rend 800 éves jubileumáról is, amely rendnek szoros kapcsolata van Fejér megyével. A rendet is táviratban üdvözölték.

Az északnyugatbácskai szerbek mintegy 200 főnyi vezetője vasárnap értekezletet tartott Zomborban. Az értekezleten megbeszélték a szerbeket érintő összes időszerü kérdéseket. Az értekezlet elhatározta, hogy a szerbek belépnek a Magyar Élet Pártjába. Bizottságot választottak azzal a feladattal, hogy a zombori, apatini, hódsági, palánkai, topolyai és szabadkai járások szerb lakosságát beszervezze a MÉP-be.

A szappan és a mosószer forgalma a fővárosban

A közellátásügyi miniszter szabályozta a mosószappan, mosószer és mindenféle más szappan kereskedői forgalmát. Egyuttal elrendelte, hogy a mosószappan- és mosószer-ellátás biztositása érdekében *a főváros területén junius 5-től visszavonásig a szelvényrendszert vezessék be. Mosószappant és mosószert tehát junius 5-ig kiszolgáltatni nem szabad.*

A polgármester a fővárosban a szappan és a mosószer forgalmát a következőképpen szabályozta:

A kiskereskedők és az erre jogositott nagykereskedők junius 5-től kezdve *junius hónapra* csak a Budapesti Közellátási Szelvényiv felnőttek részére kibocsátott sárga szinü „A"-jelzésü szelvényére és a gyermekek részére kibocsátott zöldszinü „a"-jelzésü szelvényére legfeljebb 10 dkg mosószappant, vagy 25 dkg mosószert szolgáltathatnak ki.

Az 1940 január 1. után született gyermekek annak az évnek a végéig, amelyben második életévüket betöltik, havi 20 dkg mosószappant, vagy 50 dkg mosószert kapnak. Az ennek a mennyiségnek a megvásárlására jogositó igazolványt junius 8-ától kezdődően a lakóhelyük szerint illetékes élelmiszerjegy nyilvántartási fióknál kapják meg a gyermekek hozzátartozói.

Az Orvosi Kamara Budapesten lakó tagjai az 50 dkg mosószappan, vagy 125 dkg mosószer vásárlására jogositó igazolványokat az Orvosi Kamara utján kapják meg.

A fertőző betegek betegségük tartama alatt havonként ugyancsak 50 dkg mosószappant, vagy 125 dkg mosószert kaphatnak. Az erre vonatkozó jogosultságot, valamint a betegség valószinü időtartamát a tisztiorvos igazolja.

Felhivja a polgármester a fogyasztókat, hogy szelvényeiket lehetőleg a lakásuk kerületében üzlettel biró kereskedőknél váltsák be.

A pipere- és borotvaszappan árusitására a szelvényrendszert nem vezették be s igy ezek továbbra is csak a vásárlási könyvbe vezetendők be. Pipereszappanból kéthavonként és személyenként legfeljebb egy darabot szabad kiszolgáltatni. A gyermekek két éves korukig havonként 2 darab pipereszappant kaphatnak. Borotvaszappan csak a vásárlási könyvbe bejegyzett 16 évesnél idősebb férfiszemélyek részére személyenkint és háromhavonkint legfeljebb egy darab adható ki.

Magánháztartásokban személyenkint két kilogrammnál több mosószappant vagy mosószert készletben tartani nem szabad. Az orvoskamarai tagok félévi mosószappan- és mosószerszükségletüket magánháztartásukban készletben tarthatják. Akinek a megengedett mennyiségnél nagyobb készlete van, mindaddig nem szabad mosószappant, vagy mosószert beszereznie, amig készlete a megengedett mennyiség alá nem csökkent.

A mosó- és tisztitóüzemek az általuk 1941-ben felhasznált mennyiségnek csak 70 százalékát szerezhetik be. A fodrász iparosoknak borotvaszappannal való ellátásáról a fodrásziparteslület utján az iroda gondoskodik.

Fej- és derékfájás, idegesség, émelygés, tisztátalan teint gyakran csak az emésztési zavaroknak következménye. Ilyenkor is kell a DARMOL

HEGEDŰ, viola, cselló és az összes alkatrészek beszerzése előtt kérjen díjtalan árjegyzéket. Részletfizetésre is szállitok. Javitás, csere, vétel, becslés. TÓTH JÁNOS művészhegedűépitő, Budapest, IV., Kossuth Lajos-u. 8. 41 éves cég. Hegedűt specialis hegedűkészitőnél vásároljunk.

CSILLÁRT METEOR csillárgyárnál vásároljon. Podmaniczky-utca 27. József-körut 44.

Üzlet vagy raktárhelyiséget sürgősen keresünk. Ajánlatokat „Bethlen-tér közelében" jeligére Haasenstein és Vogler-hez, Dorottya-utca 8. 4121

Rózsadomb alján gyönyörü LUXUSVILLA szép kerttel augusztus 1-re KIADÓ. 7 szoba, hall, 2 manzard-szoba, 2 fürdőszoba, 1 inas-szoba, továbbá 1 szoba és konyhából álló házmesterlakás és kertészlakás. Telefon: 114—802 este 7—9-ig.

Gyertyánligeti vasgyár és gőzfürész Kerlin István és Társa cég központi irodája: Budapest, IV., Veres Pálné-u. 9. I. 4. Telefon: 186—478. 4132

Nagy fémárugyár keres azonnali belépésre őskeresztény, tökéletes magyar-német gép- és gyorsirónőt. Ajánlatok Budapest 72. Postafiók 12. cimre küldendők.

R. Wolf 70 HP félstabil 1 hengeres, kipuffogós, 12 atü üzemnyomásra, kompl. felszereléssel, kényelmesen, igen jó állapotban eladó. „Budapesten 4069" jeligére főkiadóba.

KÖNYVNAPRA!
Szabó Dezső
Feltámadás Makucskán.

A finn szabadság megmentője

Mannerheim tábornagy 75-ik születésnapjára

Junius 4-én ünnepli a finn testvérnemzet Mannerheim vezértábornagynak, legnagyobb nemzeti hősének és a finn hadsereg megteremtőjének 75-ik születésnapját.

Az északi testvérnép báró Carl Gustav af Mannerheim vezértábornagyban, vagy, amint a nép szeretete becézi, az „ősz tábornok"-ban Finnország felszabadítóját és az önálló finn állam megteremtőjét tiszteli. 1932-ben, amikor a nemzet a „vezértábornagy" címmel ruházta fel, olyan kitüntetésben részesítette, mely már több, mint egy évszázad óta nem jutott finn embernek osztályrészül. Mannerheim tábornagy, a finn nemzet egy egész évszázadának legnagyobb fia, ma megint ott áll csapatai élén, egy olyan dicsőséges harcban, melyet joggal lehet tekinteni ragyogó életpályája méltó betetőzésének. Az ősz hadvezér hű maradt ahhoz a fanatikus szabadságszeretethez, amely nemcsak személyes életelve, hanem nagymultu családi örökség is nála.

Az első Mannerheim, Carl Wrik Mannerheim a 19. században lépett fel először a finn politika színpadán. Svédország elnyomó törekvéseinek ellensúlyozásául Finnország Oroszország felé keresett közeledést. I. Sándor cár svéd háborúja alkalmával a finn nacionalisták elérkezettnek látták az időt, hogy régi tervüket megvalósítsák. Báró Mannerheim kezdeményezésére és vezetésével finn küldöttség indult a cárhoz, hogy megtárgyalja a csatlakozás feltételeit. Azzal a feltétellel, hogy Oroszország tiszteletben tartja az ősi finn törvényeket, a finn kiváltságokat és a finn nép vallását, Finnország perszonálunióba lépett Oroszországgal, báró Mannerheim pedig, aki később életét áldozta a finn szabadságért, megkezdte a finn állam megszervezését.

Mannerheim tábornagy 1867 június 4-én született az Abo melletti Villnäsben, Finnország svéd kisebbségektől lakott részében. Rokoni összeköttetéseinek egyes szálai a Keleti-tenger másik oldalára vezetnek. Talán ez az egyik oka annak, hogy Mannerheim tábornagy mindig jószomszédsági viszonyra törekedett azzal a Svédországgal, mely ősét annak idején halálra ítélte.

A Mannerheimek mindig a cárok kegyeit élvezték. A fiatal Carl Gustav a kadétiskola elvégzése után, 22 éves korában, résztvett az orosz—japán háborúban, 1906—09-ben pedig az orosz hadvezetőség megbízásából egy lovascsapat élén Közép-Ázsiában végzett merész felderítő utakat. Ez a tudományos szempontból is rendkívül eredményes vállalkozás az egész világon feltünést keltett és többek között a magyar Földrajzi-társaság magas kitüntetését is kiérdemelte. A világháború alatt különösen Bukovinában adta bizonyságát nem közönséges katonai képességeinek és a katonai ranglétrán hadosztályparancsnok altábornagyig emelkedett.

Az orosz front összeomlásával és a cár detronizálásával feloldottnak érezte magát a cárnak adott hűségesküje alól és most már kizárólag hazájának szentelte életét. A Kerenszki-kormánytól elbocsátását kérte és a Fekete-tengertől Szentpéterváron át nyomban Finnországba utazott. Itt találkozott a szibériai számüzetésből kiszabadult Svinhufvuddal, a finn szabadságmozgalom vezérével és felajánlotta neki szolgálatait.

Finnországban az állapotok majdnem tarthatatlanok voltak. Az ország déli részét a Szentpéterváron tomboló éhség elől menekülő orosz katonák és bolsevista martalócok százezrei lepték el. A finn parasztság az önsegély eszközéhez nyult. Ez volt a helyzet, amikor Svinhufvud 1918 januárjában Mannerheim altábornagyra ruházta a finn fehérgárda és a kormánycsapatok főparancsnokságát. Mannerheim megtisztitotta az országot a pusztító bandáktól és mindenütt megtörte a vörös uralmat. A gróf Goltz vezetése alatt álló német segitség megérkezését két nappal megelőzve hevenyészett paraszthadseregével áttörte az északkeleti vörös frontot és a németek közreműködésével most már gyorsan kapitulációra kényszeritette az oroszokat.

1918 április 29-én a bolsevizmus utolsó finnországi bástyája is megadta magát és május 16-án, mint hazája felszabaditója, a lakosság örömujjongásától kisérve vonult be Helsinkibe. A finn szabadságharc véget ért, megalakult a szuverén finn állam. Mannerheim ezzel befejezettnek látta feladatát és lemondott főparancsnoki tisztjéről, hogy Svinhufvud önkéntes visszalépése után 1919 juliusáig a kormányzó feladatkörét lássa el. Amikor meggyőződött arról, hogy Finnország a mind fenyegetőbb vörös veszedelemmel szemben csak saját erejére számithat, kilépett visszavonultságából és 1930-ban átvette a lappo-mozgalom vezetését, 1931-ben pedig a honvédelmi tanács elnökségét. Hogy ezen a fontos őrhelyen milyen munkát végzett, arról 1939 telén az egész világot osztatlanul bámulatba ejtő tettekkel számolt be.

Az ősz tábornagy, akiben a finnek országuk atyját tisztelik, ma ismét töretlen erővel vezeti hős csapatait a hatalmas ellenféllel szemben. Az ősz hadvezér, aki mint a finn gyermekvédelmi mozgalom és egy helsinki gyermekotthon megalapitója békésebb téren akarta mozgalmas élete alkonyán hazáját szolgálni, 75. születésnapját is a csatatéren ünnepli. Finnországgal együtt egész Európa reméli, hogy most már nem tart soká, mig élete főmüvét befejezheti.

M. N.

Mi történt százötven évvel ezelőtt Magyarországon?

A magyarság ébredése — A francia forradalom hullámai Berzeviczy Gergely a magyar színészetért

József császár, a kalaposkirály már bevonult a nagy emberek pantheonjába. Annyira-amennyire nyugság van a felkavart Magyarországon. *II. Lipót* a király, akit mindenki szeret s aki nem vágja a fejszéjét olyan nagy fákba, mint például: nemzeti szabadság..., magyar nyelv..., koporsó nélküli temetés... halálbüntetés helyett hajóvontatás az Aldunán felfelé az összeroskadásig. Az asszonyok és leányok is megnyugodtak: már 1792 van s nem 1790, amikor még érvényes volt József császár rendelete, hogy „az asszonyi czifra bóbitákat, frizurákat, pozsonyi vállakat, arcfestéseket" abba kell hagyni. A naptár az 1792. évet jelzi s pontosan százötven éve, amikor odaát Párisban már tombolt a forradalom vihara s XVI. Lajos király elé rajzolódott a vérpad, nálunk — amint a XVIII. század végének kedves magyar krónikása, *Keresztesi József* református pap Naplójában megírta — „a nemzeti magyar ruhák felvételén kezdett éledni a patriotizmus, sok helyeken a kalapot elhányván, megégeték, kucsmát és csákó süveget raktak fejükbe, mindenütt magyarul beszélnek, akik nem tudják, tanulják a nyelvet, holott azelőtt kevés hónapokkal kivált nagy társaságban magyar nyelven szólót találni nem lehetett". A párisi portéka, a forradalom nem igen kellett itthon senkinek. A vármegyék ugyanakkor, mikor Párisban ömlik a vér, azzal foglalkoznak, hogy sorban eltörlik József császár ujitásait, többek közt a császár által elrendelt házszámozást is. Akkor még nem volt Közmunkatanács, amelyik tiltakozott volna s így a nemesi jogokba ütköző, adóztatást célzó házszámozás nem kapott kegyelmet. Sőt Bihar vármegye ezt a törlő műveletet egy rab által végeztette s ez a rab „pro memoria szabadon bocsáttatott". Az ugyancsak adóztatási célokat szolgáló országos földmérési aktákat mindenütt elégetik, némelyik vármegye rendeléséből akasztófa alatt.

Az ország népe százötven éve erősen megfogyatkozott. A krónikás megírta, hogy József császár háboruja alatt annyira kipusztult a Délvidék meg Erdély, hogy százhetvenöt bánáti helységből meg Erdélyből negyvenezer embert raboltak el, hetvenezer hősi halott volt, „hát még mennyien haltak meg az ispotályokban". De a háboru nem csupán a magyarság óriási erőfogyását jelentette, hanem a magyar katona ősi hirnevének öregbedését is. Keresztesi feljegyzi, hogy „ebben a háboruban a magyar huszárok örökös névre és hírre tettek szert. Maga az ellenség is becsülte és csudálta ezeket, mely innen is megtetszik, hogy a török micsoda árát szabta a foglyoknak.

De történtek akkor a magyar szellemiség terén is halhatatlan dolgok, a szellem huszárai is előretörtek, Erdélyben a királyi tábla asszesszora, *Aranka György*, a magyar nyelv pallérozására tudós társaságot alakit és a kolozsvári országgyülés, vagy félszázaddal megelőzve a pozsonyi országgyülést, kimondja, hogy „hazánk és nemzetünk dicsőségére, más nemzeteknek is helyes példáját követvén, ezen közönséges gyülésnek folyamatjáról kikelendő jegyzőkönyv hazai magyar nyelven irattassék és nyomtatás által közönségessé létessék". De Magyarország nem engedi át a pálmát Erdélynek: az ifju nádor, a korán elhalt királyfi, *Sándor Lipót* főherceg kész arra, hogy a magyar tudós társaság „pártfogó feje" legyen s a főrendiház elnöki székében kijelenti: „Értek és beszélek magyarul s ha szükséges, még jobban meg fogok tanulni" s Kazinczy megjegyzi erre a jelenetre, hogy „tíz ízben zendült meg a palota viváttól".

De nagy tragédiák is készülnek: március 11-én volt most százötven éve, hogy a nagy gondolkodó, *Laczkovics* ellen megindul az első bünügyi eljárás s eltiltják *Martinovics* híres röpiratait. Pár év s az üldözési hadjárat befejeződik, II. Lipót utóda, *Ferenc* császár, a sötét autokrata, *Sigray, Szentmarjay, Laczkovics, Martinovics*, aztán kora legnagyobb gondolkodójának, *Hajnóczynak* fejével fizet. *Bacsányi* szénnel ezt írja börtönének falára: „Szép a hazáért tűrni, viselni rablánczot s halált szenvedni dicső dolog, a mely halandó el' s vész érte, nemzeteket nemesit nevével."

Százötven éve a magyarban felébredt s fellángolt a magyar. Néhány év s a magyar baka meg a magyar huszár majd ott harcol távol hazájától a nagy francia csatatereken. Mert semmi sem uj a nap alatt. Százötven éve a híres iró, *Berzeviczy Gergely*, ezerforintos alapitványt tesz a magyar színészet javára s pálcát tör, korát ötven évvel megelőzve, József császár nagy gondolata, a jobbágyok felszabadítása mellett, megjövendölvén a modern magyar birtokpolitikát ekként: „Lakosságunknak ez a legnépesebb osztálya, melyet politikai nyelvezetünk misera plebsnek nevez, gondos ápolást, szeretetet érdemel."

Százötven éve kezdett ébredezni az egységes magyar nemzet. Nagy magyar vértanuk irták be ekkor nevüket a haladás világtörténetébe. S ekkortól indult el útjára a gondolat, hogy a magyar nem lehet többé igába kényszeritett jobbágy, hanem csak szabad ember, úgy, ahogy védőiratában Martinovics akkor elsőhajtotta: „A halálbüntetést nem érdemlem meg. A századok méhéből más rend születik s nem fog hiányozni, aki ezt a nagy munkát folytassa."

A Kormányzóhelyettes egy hősi halált halt pápai ejtőernyős temetésén

Vasárnap felejthetetlenül szép emlékünnepet rendezett Pápán a vitéz Bertalan Árpád honvéd ejtőernyős zászlóalj hősi halált halt bajtársai emlékére.

Az ünnepség reggel 8 órakor kezdődött a repülőtéren. A hősi halált halt bajtársak emlékére két hősi emlékművet állitottak fel. Egyiket az ejtőernyősök, másikat a repülők emlékére. A hősi emlékműveket az ejtőernyősök, illetve a repülők tisztikara és legénysége készitette.

Az emlékművek leleplezése előtt *Majthény Imre* ejtőernyős- és *Gerencsér Ferenc* repülőszázados mondott nagyhatásu emlékbeszédet, amelyben idézte vitéz *Bertalan Árpád* ejtőernyős őrnagy és *Kelemen Károly* repülőszázados és bajtársai emlékét, akik a Délvidék visszafoglalása alkalmával hősi halált haltak. A zászlóaljparancsnok megkoszoruzta az emlékműveket, miközben a leventezenekar a Magyar Hiszekegy-et játszotta.

A napokban hősi halált halt *Hornik Ambrus* ejtőernyős őrvezető földi maradványait most szállitották haza szülőföldjére, Endrődre. A temetésen a Kormányzóhelyettes Ur vezette a sir fölött tisztelgő köröket leiró repülők diszrajtát, hogy a maga és bajtársai kegyeletének ily módon is kifejezést adjon.

A német véderőnek és szövetségeseinek

hősi küzdelmeiről

közöl uj kép- és haditudósitásokat a világ legnagyobb képeslapja a

DIE WEHRMACHT

Kapható:

az összes Tibusz pavillonokban és minden ujságárusitónál.

Uj kiadás. Ára: 36 fillér

A tartalomból:

Második arcvonal — német elháritás.
Keletázsia lángokban.
Lelőtt ellenséges repülőgépek alkatrészeinek kiértékelése.

Előfizetési dij: egy évre Pengő 10.—

MAGYARORSZÁGI SZERVEZETE:

BUDAPEST, VII., BAJZA UTCA 2. TELEFON: 22-23-63

A római magyar Akadémia kiállitása

Róma, jun. 1. A római magyar Akadémia évről-évre ismétlődő kiállitása, amelyet hagyományosan az olasz király és császár nyit meg, s amelyre a Duce is nem egyszer ellátogatott, fogalommá vált. Ezek a kiállitások meghaladják egy tárlat kereteit, a magyar művészet ünnepévé növekednek a baráti olasz földön, aminthogy a római magyar Akadémia jelentősége is egyre fontosabb az olasz-magyar kulturális kapcsolatok erősbödésével. A magyar és az olasz művelődés ad itt egymásnak találkozót.

Háboru van, az olasz lapok oldalterjedelmét is korlátozták, de a magyar kiállitásról közölt beszámolók terjedelme nem rövidült meg az előző évekéhez képest. Az érdeklődés, a hang melegsége sem változott meg. A római magyar Akadémia ösztöndijas művészei egyébként nem szorulnak jóindulatu elnézésre. Csupa becsületes, tehetséges munka, amit kiállitanak. A római magyar Akadémiának megvannak a maga nemes hagyományai, itt bontakozott ki néhány, ma már európai hirü fiatalabb művészünk.

Valamennyi nagy római lap: a „Giornale d'Italia", a „Tribuna", „Messaggero", „Popolo di Roma", „Piccolo", „Lavoro Fascista" és mások hosszasan és melegen irnak a kiállitásról, méltatják a fiatal magyar művészek kiváló teljesitményét. A római magyar Akadémia tizenkét ösztöndijas művésze: hat festő és hat szobrász szerepel a kiállitáson több mint nyolcvan alkotással. A mintaszerü kiválogatásért és rendezésért dr. *Genthon István* igazgatónak jár ki az elismerés — állapitja meg a „Tribuna". A „Giornale d'Italia" emlékeztet a római magyar Akadémia régebbi kiállitásaira, amelyeken a régi olasz művészet tanulmányozásán fejlődött ujabb magyar művészek feltünnek. A mostani kiállitás általános tónusa azonban — igy állapitja meg a kritikus — kétségtelenül más mint az elmult éveké. Ezeken az alkotásokon kevésbbé fejeződik ki az „Örök Róma" szelleme olyan egységesen, mint ahogy ezt eddig megszokták. A „Giornale d'Italia" ezt a mostani háborus állapotnak tulajdonitja, amelynek zavaró hatása van a művészek érzékeny lelkületére. A „Messaggero" szerint a kiállitáson szereplő művészek általában erős egyéniségek, egymástól is merőben különböznek, s uj nemzeti irányt próbálnak kialakitani. A festők közül elsősorban *Koczka Andrásnak*, a fiatal kárpátaljai származásu művésznek egy női tanulmányfejét és egy fiatal férfit ábrázoló portréját emelik ki.

A „Giornale d'Italia" megállapitja, hogy Koczka András művészetét szerencsésen gazdagitja az olasz klasszikus művészet s a mai művészet hatása, anélkül, hogy megtagadná a magyar szellem jellegzetes sajátosságait. Utána *Petrovszky-Munkay Iványnak* eredeti felfogásu rajzait és metszeteit emelik ki. Az alföldi származásu *Kurucz Dezső* robusztus erejü temperáiról azt irják, hogy az olasz quattrocento freskófestőire emlékeztetnek. Ugyancsak melegen méltatják *Szentgyörgyi Kornél* meleg és dús színeit, *Lévay Tibor* és *Szuchy Tibor* akvarelljeit. A szobrászati munkák közül *Osváth Imre* nagyméretü guggoló férfiszobra, *Ugray György*, a jeles székely művész néhány kisebb figurája aratott dicséretet, ugyszintén *Tar István* és *Jankó János*, *Hallgass Jenő* és *Traply István* tehetséges munkái.

Igy dolgoztak 1941—42-ben, háborus nehézségek és körülmények közepette is, magyar becsülettel tehetségük javát adva a római magyar Akadémia ösztöndijas művészei!

Mihály László.

Kitünő gyógyforrásvíz!
Pázsitos, portalan park!
Kellemes úri környezet!

Szent Gellért Hullámfürdő

Koczka András

festő

Cédula Esti 1942. máj. 21.

MAGYARORSZÁG

Az olasz uralkodó megnyitotta a római Magyar Akadémia művészeinek kiállítását

Róma, május 21. *III. Viktor Emanuel* király és császár tegnap délelőtt megnyitotta a római *Magyar Akadémia* művészeinek tavaszi kiállítását. A kiállítás megnyitásán megjelent *Máriássy* Zoltán kvirináli magyar követ a követség tagjainak élén, *Borghese* herceg, Róma kormányzója, *Del Giudice* nemzetnevelésügyi államtitkár, *Ussani* professzor, az Olasz Királyi Akadémia tagja, *Pallavicini* udvari szertartásfőnök és a magyar kolónia sok tagja.

Az uralkodó *Genthon* István igazgató kíséretében végigjárta a kiállítási termeket. *Figyelmesen megszemlélte a képeket és szobrokat, megszólításával tüntette ki a művészeket, majd távozásakor tetszésének adott kifejezést a látottak fölött.*

A kiállításon a következő művészek vesznek részt: *Koczka* András, *Kurucz* Dezső, *Lévay* Tibor, *Petrovszky-Munkay* Iván, *Szentgyörgyi* Kornél, *Szuchy* Tibor és *Tar* István festők, *Hallgass* Jenő, *Jankó* János, *Osváth* Imre, *Trapli* István és *Ugray* György szobrászok.

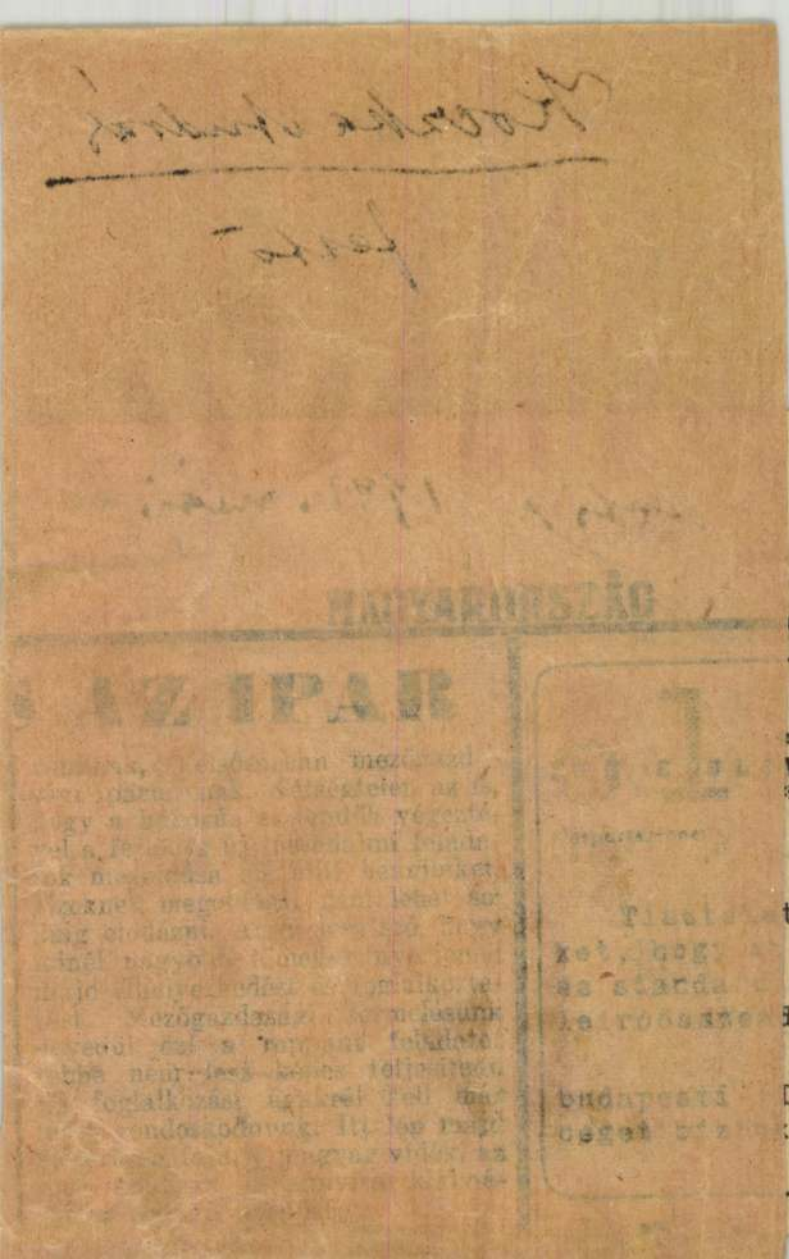

MAGYARORSZÁG

AZ IPAR

[illegible]

[illegible]

VETTE C.

Ivre

ttel. értesítj

általunk gyá

írógépek, va

dógépek vezér

PIRKNER és

IV., Mária Va

meg.

Ing

KOCZKA ANDRÁS (Perecsény)

83. Kőrösmezői vasárnap, temp.
84. A perecsényi vásárról, temp.
85. Téli délután, temp.
86. Hucul lány, temp.
87. Turjavölgyi táj, temp.
88. Tiszabogdányi lány, temp.
89. Havasközi táj, temp.
90. Csendélet, olajf.

Nemzeti Szalon
Felvidéki kiáll.
1940. márc.

Kocska András

festő

Koczka András: »Rahóna.

Magyar Erő

1943. máj. 28. (22. sz.)

2370, 2395, 2421, 2425
2426, 2428

54, 55, 141, 256, 278, 283, 344,
372, ~~397~~, 417, 427, 458, 606, 644,
661, 801, 1028, 1071, 1108, 1110
1320, 1324, 1400, 1532, 1536,
1538, 1542, 1575, 1632, 1654,

Koczka Nándor

építőmester

1881. Budapest

Ami és lakrégyik Franklin

Magyar református világtalálkozó — Levél Amerikából

Az előkészület újabb lépései

Ez év nyár elején adtunk hírt arról, hogy a Magyarországi Református Egyház kezdeményezi a második magyar református világtalálkozó megrendezését 1991 tavaszára, Debrecenbe. A lapunkban közzé tett hírt hozzánk eddig érkezett információk szerint örömmel és tetszéssel fogadták sokfelé. Volt azonban olyan hang is, amely bizonyos aggodalmaknak adott kifejezést. A Svájci Magyar Nyelvű Protestáns Gyülekezet 1989 szeptemberi, most hozzánk érkezett értesítőjében azt olvassuk, hogy a Szövetség választmánya ez év június 10-én tartott ülésén foglalkozott a magyar református világtalálkozó ügyével, illetve „annak előkészítésében való részvételünk kérdésével". A közleményből azt is megtudjuk, hogy a „Szövetség elnöke a rendezőbizottság egyik lelkésztagjának leveléből értesült a világtalálkozó tervéről, amelyre hivatalos meghívást a szövetség eddig nem kapott". A szövetség állásfoglalása mindezek után a következő: „a választmány megállapította, hogy Szövetségünk a tervezett világtalálkozón való képviselete, annak előkészítésében való közreműködése csak a következő feltételek teljesülése esetén lehetséges: — Ha a Magyarországi Református Egyház mai vezetősége határozottan és egyértelműen elhatárolja magát az ateista államhatalmat elviselhetetlenül kiszolgáló korábbi egyházvezetőktől és szakít az egyház erkölcsi hitelét aláásó katasztrofális politikával. — Ha megtörténik az elmúlt négy évtizedben ártatlanul meghurcolt, az egyházi felsőbbség által jogtalanul elítélt, elbocsátott vagy száműzött lelkészek és világiak teljes és maradéktalan rehabilitálása, a velük szemben elkövetett bűnök megvallása és lehető jóvátétele. — Ha az egyház valóban visszanyeri zsinat-presbiteri önkormányzatát, ha határozott lépések történnek, új, demokratikus zsinati választások előkészítésére és az egyház szervezeti, teológiai és erkölcsi megújulására. A Református Lapja legutóbbi számaiban megjelent egyes hírek, nyilatkozatok arra utalnak, hogy — ha lassan, nehezen is — de teret nyernek az egyház igazi megújulásáért küzdő erők. Talán ezzel áll összefüggésben, hogy újabb híradás szerint a tervezett református világtalálkozó csak 1991-ben kerül megrendezésre." (A tényszerűséghez hozzá tartozik, hogy szerkesztőségünk ismeretei szerint a világtalálkozó megrendezésére tett hazai javaslat csak a kezdeti lépés. Már korábban megírtuk, hogy a kellő fogadtatás esetén ennek szervezését egy nemzetközi összetételű magyar református bizottság végezné el, beleértve a meghívásokat is.)

A fenti állásfoglalás ez év június 10-én fogalmazódott meg. Már azt megelőzően is (amire maga a közlemény is utal), de az elmúlt hónapokban még inkább sok olyan kezdeményezés történt az egyházban a belső megújulásra, amelyek — reménységünk szerint — lapunk hasábjain is jól nyomon követhetőek voltak. Gondolunk itt a rehabilitációs folyamatra, a múlt értékelésének feldolgozására, a püspöki tiszt élethossziglan tartó rendszerének megváltoztatására tett javaslatokra, a zsinati 12 esztendős ciklus idejének csökkentési javaslataira, az Egyházi Törvénykönyv megújítási folyamatára, az új választási rendszer elképzeléseire stb., hogy csak néhányat említsünk. Mindezekkel a Zsinat közelesen, december 8-i ülésén behatóan foglalkozik majd. Bizonyosan ezeknek is köszönhető az, hogy a magyar református világtalálkozóval kapcsolatban az amerikai magyar reformátusság képviselői, szeptember 20-án kelt levelükben már — alapos tájékozódás után — a világtalálkozó megrendezése mellett tudtak állást foglalni. Terjedelmesebb levelüket az alábbiakban dokumentumszerűen közzétesszük. A szerkesztőség.

1989. szeptember 20.

Főtiszteletű dr. Kocsis Elemér püspök úrnak, a Református Egyház Zsinata lelkészi elnökének és Nagytiszteletű Nagy Ferenc ref. lelkipásztor úrnak, a Magyar Református Lelkészegyesület elnökének

Kedves Szolgatársak!

1938 augusztusában volt Debrecenben az Első Magyar Református Világgyűlés. A világ sok országából összesereglett többezer magyar református betöltötte az óhazai reformátusság nevében kibocsátott meghívó lelki-szellemi célkitűzését, hogy „buzdulhassunk fel kölcsönösen egymás hite által, mert mindnyájan egy lelki test tagjai vagyunk... egy a hitünk, egy a keresztségünk, egy a nyelvünk, és egy a szellemi örökségünk; mindenekfelett pedig egy a mi Istenünk, akinek kifürkészhetetlen és végéremehetetlen akaratából ma már a világ sok országában magyar nyelven is hirdetik az Ő Igéjét..."

Bernáth Árpád amerikai református lelkipásztor javaslatára a Világgyűlés lelkes résztvevői elhatározták és az Országos Református Lelkészegyesület elnökségét felkérték, hogy a Magyar Reformátusok Második Világgyűlését, mihelyt tehetik, készítsék elő és rendezzék meg.

Ennek a szándéknak és vágynak megvalósítása ötvenegy év óta élt a világ magyar reformátusainak szívében. A történelem Ura azonban türelemre intett és a mindenkori kicsinyhitűek mintha reményüket is vesztették volna.

A Szentlélek azonban újjáteremtette a Második Magyar Református Világgyűlés megrendezésének lehetőségeit. A hazai Magyar Református

Esztergomi templomunk centennáriuma

Arról, hogy a már 108 esztendeje alakult és száz éve épített templomát teljes rekonstrukcióval ünneplő gyülekezet miként ünnepelt október 8-án, a legillőbben úgy számolhatnánk be, ha szó szerint felidézhetnénk *Kovách Attila* dunántúli püspök hálaadó istentiszteleti szolgálatát. Elmélkedését arról, hogy Jézus Krisztus irányító hatalma meddig terjed ki az emberiség és a nagyvilág felett. Majd hasonlóképpen teljes terjedelmében ideírnánk *Németh Lajos* esztergomi lelkész úrasztali beszámolóját az ünnepi előkészületek két évvel korábban indult folyamatáról: arról a kezdetben szinte lehetetlennek tűnő feladatról, amelyet a méltó felújítás költségeinek előteremtése jelentett a gyülekezet előtt. Az Isten dicsőségét hirdető ünnep tehát jóval korábban indult, amikor a templom állapotának felmérésével és a költségvetések elkészítésével megindultak az előkészületek. A felújításra fordítható pénz nagyobbik hányadát végül a lelkes gyülekezet teremtette elő. A „harmadik persellyel", a renoválásra szánt adományokból az istentiszteletek után. Utóbb aztán a tilburgi holland testvérgyülekezet adománya tette kerekké a teljes külső és belső templomrekonstrukció költségeit. Ismét egy gyülekezet összetartó ereje, adományozó áldozata, az összefogás és szeretet, az emberben élő isteni akarat győzedelmeskedett: a remekbe szabott eredmény új fényben hirdeti a szellem és kéz közös diadalát.

A száz év előtti építőket is megidéző ünnepi istentiszteleten megjelentek a testvéregyházak képviselői, hasonlóképpen a városi tanács és Esztergom város intézményeinek küldöttei is. Az egybeforrt gyülekezettel és a holland vendégekkel, az egyház környékbeli más szolgáival együttesen ünnepeltek, békés örömmel adtak hálát a Teremtőnek a gyönyörűen megújult templom falai között. Jelenlétükben és jelenlétükkel a felvirágzott úrasztala előtt valamiféle új szövetség köttetett, mint hasonlóképpen lehetett ez úgyanígy — száz esztendő előtt. A püspöki istentiszteletet és a lelkészi beszámolót követően az ünnep emelkedettségét a gyülekezet fiataljainak zenei közreműködése szolgálta, amellett *Karizs Béla* operaénekes átszellemült énekszólója, a gyülekezeti éneklést követőn. Hasonlóképpen egy-egy meleg hangú, baráti köszöntés az ünnep holland és magyar vendégeitől. A hála énekét a barátság és a szeretet mondatai követték — bizakodó örömmel tekinthet a templom a következő évszázadok elé.

Az istentisztelet után a jelenlévők szívesen tekintették meg az ünnep külön ajándékát: *Koczó László* naiv festő képeinek tárlatát a gyülekezeti teremben, melyet az előző napon e sorok írója rendezett, és nyitott meg örömmel az ünnepség záróakkordjaként. Koczó Laci bácsi Esztergomba talán két évtized előtt Kunhegyesről érkezezett. Aligha a maga akaratából így, és idős korában emlékezetből itt formálta képbe egykori szűkebb pátriájának, a maga ifjúságának és férfikorának legszebb pillanatait. Újraálmodta mindazt, ami a múlté lett, de a képein és az emlékezetében változatlanul eleven. A szülőföld és a paraszti élet szeretete mellett kivételes tehetséggel áldotta meg kezeit is az Ég — a maga autodidakta módján látott tehát munkához, újra felépítette és megszépítette,

művészetté emelte mindazt, amiben a maga korábbi munkás évtizedeiben része volt. A képek mellett írásban is megőrizte élete emlékeit.

Emlékezet és erő, tehetség és jó szándék, a megőrző öntudat vezethette a kezét — mindannyiunk örömére és tisztulására szolgálhatnak írott és festett alkotásai. A terem világosabb lett, mintegy kivirult a képeivel, felemelőbb erejű az itt folyó gyülekezeti élet és hitoktatás.

Az alkotások felett érzett örömünket erősen felhőzte már a megnyitón, hogy a képek mestere súlyos betegsége és kórházi ágyhoz kötöttsége miatt nem lehetett jelen. De reménykedtünk, hogy a megbecsülés jó híre a család és a barátok révén a kórházi ágyig eljutott. A lánya, *Koczó Rózsa*, keramikus. A templom centennáriumára szép plakettet készített, velünk együtt ünnepelt a gyülekezet tagjaként. Tőle érkezett később a szomorú hír: Édesapját a szép ünnep végén, reményeink szerint békés örömben szólította magához az Úr. A száz esztendejét új köntösben fogadó templom, és a műveiben gyönyörködő gyülekezet közös ünnepén.

Bízzunk talán abban, hogy általa is eljutott az örömhír a hasonló összetartozásban, békében és örömben élő közösség minden korábbi tagja elé.

A templom egykori és több ízben, ezúttal ismét megújult léte, hasonlóképpen Koczó Laci bácsi, akár a lányának művei az emberi szellem és kéz, akarat és erő teremtményei. És mindezek egyként egy nagy irányító dicsőségét is hirdetik. Egybehangzóan, művészi módon és halhatatlanul.

Dr. Bodri Ferenc

KOCZÓ László

Uj Forrás, 1990.4.

Magyarország csendes forradalma a köztéri emlékművek, monumentumok között váltott át rombolásra. A szobordöntések, emlékműbontások eleven bizonyítékai a hazugság felismerésének és leleplezésének, ám e forradalmi korszakok csak a leszámolással törődnek — művészeti, történeti, dokumentatív szempontok nem érdeklik. Pedig a ma ledöntött, eltüntetésre ítélt monumentumok hallgatag tanúi csupán egy korszaknak, immár dokumentumai egy letűnt periódusnak, már csak eredeti jelentésüket elvesztett, szelíd karikatúrák. Végül is paradox, abszurd módon a hazugság emlékműveiből rajzolódhat ki előttünk az igazság. A kemény, gyilkos hazugságok helyett hirtelen kedvesen hazudozóvá váltak ezek a szobrok. Kompromisszumos megoldásra lenne tehát szükség: a központokban álló, a hatalmas, valóban környezetidegen művek szakszerű el-, illetve áthelyezése mellett a legtöbb művet a helyén kellene hagyni; lepje be őket a por, nője be a gaz, elhagyatottan, eredeti funkciójukat elvesztve, de eredeti helyükön őrizzék meg történetét, emlékét egy hazug, művészetpótlékokat gyártó korszaknak. Mellettük, közöttük állíthatjuk fel az igazság emlékműveit: ennek most érkezett el a lehetősége, a pillanata.

Jegyzetek:

[1] Illyés Gyula: *Naplójegyzetek*, 1975. Kortárs, 1990. 3. sz. 5. l.

[2] Bihalji—Merin, Oto: *Él-e még a művészet?* Bp. 1988. Corvina Kiadó, 22. l. (Ford.: Szaszovszky József)

[3] Szöllőssy Ágnes: *Szoborsorsok. Budapest köztéri szobrai* 1692—1945. Művészet 1987. 9. sz. 3. l.

[4] Marosi Ernő: *Bevezetés a művészettörténetbe művészettörténet szakos hallgatók számára.* Kézirat. Bp. 1973. Tankönyvkiadó. 234. l.

[5] *A forradalmi események és a felszabadító harcok emlékét őrző létesítmények hazánk területén.* Bp. 1979. Magyar Partizán Szövetség.

[6] Pogány Ö. Gábor: *Kisfaludi Strobl Zsigmond.* Szabad Művészet 1950. 3—4. sz. 103—104. l.

[7] Melocco Miklós: *Gibitz báró nézetei.* Hitel 1988. 3. sz. 13. l.

[8] Szentkirályi András: *Egy emlékmű kálváriája.* Magyar Hírlap 1989. január 17.

Képekbe formált emlékezet

A százesztendős, és ez alkalomból ismét felújított, majd a gyülekezet által ismét birtokba vett esztergomi református templom nemes, adventi hangulatú ünnepségeinek előkészületei során kerültek elém Koczó Laci bácsi (1916—1989) szálkás betűkkel telerótt írkái és a kedves emlékeket idéző festményei — az ünnepség méltóságát és színeit emelni hivatott tárlat rendezésekor. Sok más mellett eleven bizonyítékául annak, hogy a magyar naiv művészet világa előbukkanó búvópatakként él és létezik. Része kultúránknak, fontolkodások nélkül teremt és szabadon.

A tudatmélyekből fakadó piktúra ez a maga változatos és sajátos indítékaival. *Készült emlékezetből* — olvasható a képek hátoldalán. A „vasárnapi festő" rendszerint idősebb korában kezd mindegyre tisztultabban emlékezni ifjúságának egykori környezetére és hétköznapjaira, a tájra és az emberekre, a maga egykorvolt mikrovilágára, amelynek éghajlatában felhőtlen boldogságban állva és élve töltötte érett és életes évtizedeit. Ta-

zése esetén egyeztetési kötelezettség volt érvényben: köztérre mű csak az illetékes központi pártszerv, illetve vidéken a megyei pártbizottság engedélyével, jóváhagyásával kerülhetettt. Ezen pártbizottságok irattárai talán őrzik azokat az irányelveket, amelyeket országosan be kellett tartani és tartatni e felelősségteljes munka végzése során. Ám az ügymenet a valóságban ennél sokkal bonyolultabb, buktatókkal telitűzdelt volt. A lektorátus megbízott igazgatója egy 1989. január 17-én — tehát alig több mint egy éve — közölt interjúban az alábbiakat mondta az „Egyáltalán, mi a módja az engedélyeztetésnek?" szövegű kérdésre: „Korábban a különböző tematikájú politikai emlékműveket helyi és megyei pártbizottsági véleményezés után a Művelődési Minisztérium terjesztette elvi engedélyezésre az MSZMP KB Agitációs és Propaganda Bizottsága elé. Később a pártközpontban csak a lektorátus művészi minősítése után foglalkoztak a tervekkel. Két esztendeje ilyen procedúrára már nincs szükség: a helyi és a megyei pártbizottság jóváhagyása után csak a lektorátus közreműködése szükséges."[8] Fellélegezhetünk: a minisztériumot 1987 óta már nem kellett háborgatni a szoborállítási ügyekkel. Vagyis ez a létező-nemlétező rendelkezés a minisztérium kikapcsolása után még 1989-ben is élt, jóllehet írásos nyomra nem sikerült rábukkannunk; sem a Lektorátus, sem a Fővárosi Tanács, sem a fővárosi beruházásokat koordináló Budapest Galéria illetékese nem tudott felvilágosítást adni a rendeletről, utasításról vagy állásfoglalásról, amelyet minden szerv és intézmény, hivatal a diktatúra világosan szabályozatlan szabályai szerint engedelmesen betartani kényszerült. Arctalan háttértestületek, anonim személyek hoztak meg így rendkívül fontos döntéseket, egy gyors telefonnal megakadályozhatták bármely zseniális terv megvalósulását, egy közbeszólással hozzásegíthették a csapnivaló produktumok maradandó anyagban kivitelezett létrejöttét.

Az 1945-ös rendszerváltás következtében szobrok, emlékművek, szobrászati-építészeti emlékek százai pusztultak el, kerültek raktárba, kallódtak el végérvényesen; az új rendszer nem vallhatta magáénak egy korábbi korszak és rendszer igazságait és hazugságait. Ez napjainkban is így van: az újságok, a híradófelvételek viharos eseményekről tudósítanak:

1990. március 1., *Népszabadság: Quo vadis Vlagyimir Iljics — Budapesten raktárba került a Dózsa György úti Lenin-emlékmű:*
március 20., TV Híradó: *Leemelik talapzatáról a debreceni Lenin-szobrot, Kiss István munkásmozgalmi emlékművét lerántják posztamensérőI;*
március 22., *Világ: Lenin a pincében — Csepelen lebontották a Lenin-szobrot;*
március 22., TV-vitaműsor: *Eltávolították a budapesti Münnich Ferenc-portréemlékművet;*
március 25., *Magyar Nemzet: Ledöntötték a salgótarjáni Lenin-mellszobrot;*
március 25., *Mai Nap: Iljics és a szovjet katona szobra raktárban — Egerben.*

A sor hiányos, nincs adatunk, csak információnk a győri felszabadulási és tanácsköztársasági emlékmű eltávolításáról, a váci *Lenin-emlékmű* ledöntéséről. S biztos az is, hogy a ledöntött szobrok száma egyre nő,

lán valamiféle belső kényszer hajthatja az eltűnt miliő, a régvolt élmények és pillanatok megörökítésére, bár lehet, hogy csupán önmaga számára „teremti újjá" az elmúltakat. Az egykori élőket is, mint ez a fényképészt kerülő „családi képeken" látható. Bár gyaníthatóan talán leginkább a jelenkor környezete — gyerekek, unokák, vők, menyek — számára szeretné felmutatni, az emlékezetéből további őrzésre átadni azt, amiben valaha része volt. A távoli rokon, Joó György, „a boldog ember" ajándékozó gesztusa ilyen Móricz Zsigmond előtt: az élet boldogsága el ne múljék mégsem megörökítetlenül. A sokféle fájdalom között az elmúlás fájdalma talán a legelevenebb, és leginkább a maradék élők érzik ezt: őrizze tovább az életünk a személyes tudatnál maradandóbb alkotás, az általa sokszorozódó emlékezet.

A megírt vagy megfestett emlék ez újabb összpontosításban és tudati koncentrációban aztán másoknak adhatja át a helyét, az élet tényeit mások őrizzék tovább.

A *mi dolgunk volt, van és lehet* teremtő és örökséget állító kényszerének emlékművei lehetnek az ekként született írások és képek, bár úgy hiszem, csupán parányi hányaduk érhet egy teljesebb felmutatásig — legtöbbjük a család, a gyerekek és az unokák kedves emléke marad nemzedékeken át. És igaz lehet az is, hogy ebből az általános kényszerből nem minden esetben születik „alkotó tehetség", akárha „mű" a felmutathatóság legtisztább lehetőségeivel. A megszületett néhány épp ezért katartikus.

De ebből a „tehetséghiányból" teremtődnek aztán a családokban a hosszú téli esték meghitt és mesélős alkalmai, jobbára megrendezetlenül. Majdhogy önkéntelenül, akárha véletlen szükségszerűségből így, elsőképpen nyilván a ragyogó szemekkel figyelő unokák előtt. Ha az „elektromos médiák" el nem lopják az unokákat a maga emlékeivel csordultig megtelt nagypapa elől. Ha e „családi mágiákra" marad még alkalom egyáltalán. Ha nem, akkor a közléskényszerben élő megfesti a maga „barlangfestményeit". Álljon emlékül így a szenvtelen utókor elé, és mégse maradjon őrizetlenül. Ebben a tudatkörben a kényszer, dac és remény egyként lehetnek a belső indíttatás szellemi forrásai. Másutt a természet ajándékaként, „ahogy a madár dalol". A legjobb művekben a kapott ajándék és az adomány gesztusa egyként megsejthető.

A Kunhegyesről 1957 táján Esztergomba sodródott Koczó Lászlónál — bár az „életmű" csupán néhány elnyűtt füzetből és alig 25—30 festményből áll — békés türelemmel és elemi tehetséggel léptek összhangba az egykori köznapok emlékvillanatai. Negyvenesztendősen a helyi zsörtölődések pergőtüze hajtotta a számára idegen városba a későbbi képek mesterét, és talán húsz esztendeje értek látványba formálhatóvá benne ifjúságának rajongva őrzött emlékképei. Az alkotás lehetőségéhez nyilván hozzásegítette az idős kor békéje is. Utóbb betegségének az életmódot meghatározó szigora — az írás és festés kapcsolatfenntartásainak egyetlen lehetősége lett. Az emlékparányok mindegyre élesedtek, a múlt megszínesedett a bezárult külvilág ellentéteként. Mindennek egyik legszebb bizonyítéka a szinte lepedőnyi méretű „főmű" lett — ebben a falusi tudatok legalján ma is eleven kontúrú, majdhogynem ősi bizonyosság és igazságtevés. A hatalmas lapon Koczó Laci bácsi a legapróbb részletek-

re is tisztán emlékezőn megrajzolta, majd változatos színekben elkülönítette Kunhegyes határának egykori kataszteri térképét, minden földdarab színfoltjára ráírta a régvolt tulajdonos nevét. A „birtokper emlékműve" színekben pompázó, remek alkotássá érett a hosszú munka során. Bizonyítékául a tehetségnek és a kitűnő emlékezetnek, sejtetve egyben az alkotás értéket és mértéket egyaránt őrző indítékait. A mű a tényektől távol élő szemlélő számára is hibátlannak tűnik, szándékaiban és adataiban, szépségében és szellemében egyaránt.

A füzetek írásaiban Koczó Laci bácsi a kunok egykorvolt történetével, a kun legendárium újrateremtésével foglalkozott. Majd mindezek után, úgy 1970 körül következett el a táblaképek alkotásának szép ideje, a megszépített templom jubileumán a gyülekezeti teremben ezekből az alkotásokból mutattuk be a leginkább megragadó lapokat. Akárha a szép számú gyülekezet lelki és szellemi épülésére is, az ünnepség részeként.

A képek hátoldalán olvasható kedves jegyzetek — *Koczó földek; Édesapám szánt 1928-ban, háttérben Kunhegyes; Koczó ház Kunhegyesen, épült 1925-ben, ma orvosi rendelő. Előtte Sárga nevű lóval 1938-ban, ekkor csőszlegény voltam; 1928 körül vihar előtti szélcsend. Az út túlsó részén a juhász már gróf Nemes János birtoka. Én a kesely lovon és a sárga csikó; Szánkózás Kunhegyesen 1924-ben. Ezt a zöld szánkót Nagyapám csinálta, rajta a család. Leginkább vasárnap délutáni szórakozás volt; Urin Péter szélmalom Kunhegyesen, lebontva 1926-ban; Emlékezés: Koczó Nagyapám állataival; Kunhegyesi református templom; Kunhegyesi Komáromi ház, Édesapám Komáromi Ferencz van rajta 1940-ben* stb. — a festmények fontos és pontos tartozékai. Pontosságuk legalább annyira fontos, mint maga a mű. Hiszen a cél inkább az emlékek alapos rögzítése lehet, talánha kevésbé a „művészkedés".

De fel-feltűnnek egyidejűn a „történelmi emlékezet" miniatűrjei is — *Emlékezés: Budapest, Máramarosi út. Ezen az úton hordták a sót, neve ezért Só út. A Kossuth-kormány is itt menekült 1849-ben* —, melletük a naiv gondolkodásnak akár a népmesékbe illő, itt képekbe rögzített emlékei. *Ez egy életfolyamat* — olvashatjuk az Élet vize felett átívelő, lépcsős híd képének elő- és hátoldalán. A lépcsőkön az életkorokat megjelenítő figuráció. Akárha a szfinx talányában egykor Oidiposz előtt.

A megálmodott és megfestett hídról Koczó László naiv művész éppen tárlata megnyitásának délutánján lépett a túlsó partra át. Az örömteli előkészületekről kórházi ágyán még boldogan hallgatta a részleteket. Az alkotó a véghez, az alkotások sora talán az első lépcsőfokra ért. Bennük a látvánnyá formált emlékezet, egy ember mikrovilágát újjáteremtő gondolkodás. A műveket talán kevésbé rongálja meg az idő.

BODRI FERENC

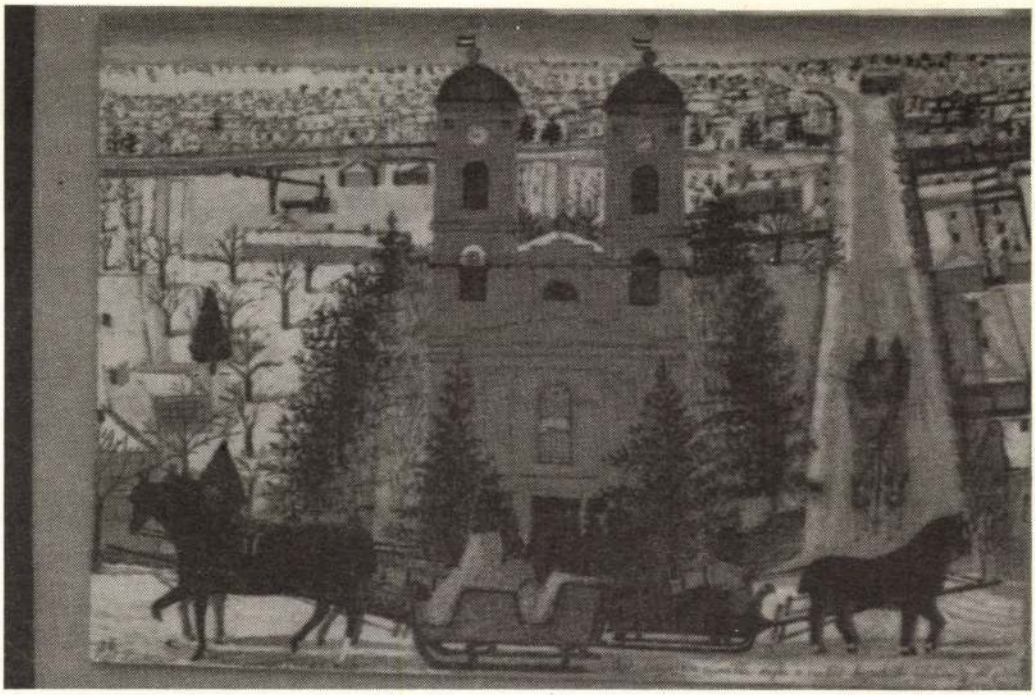

Koczó László: Szánkózás Kunhegyesen

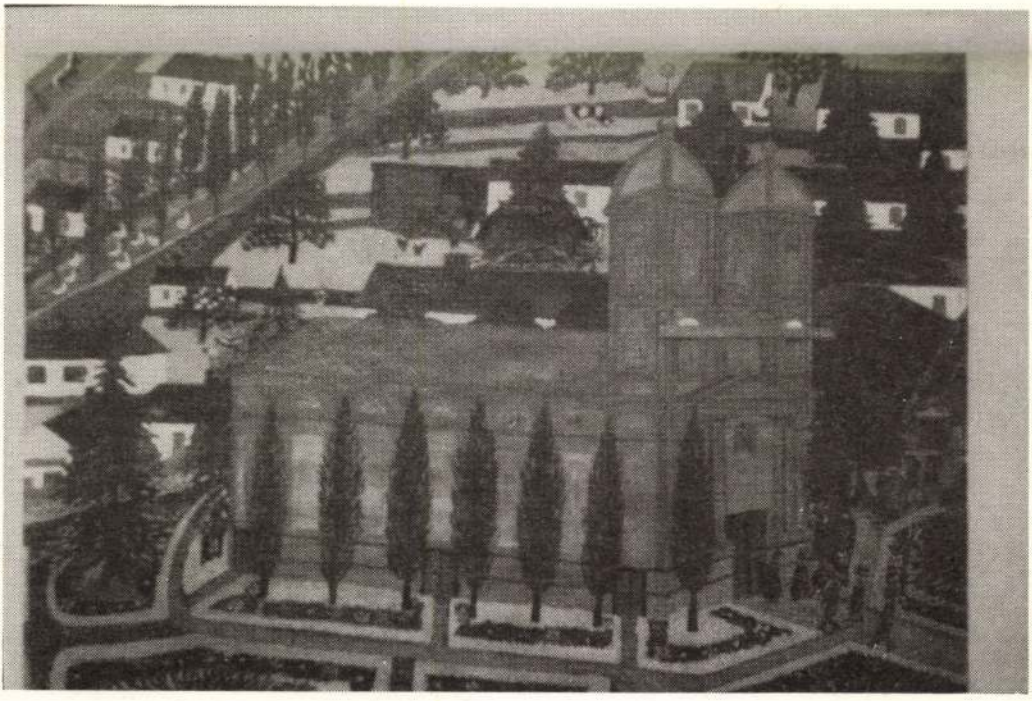

Koczó László: Kunhegyesi református templom

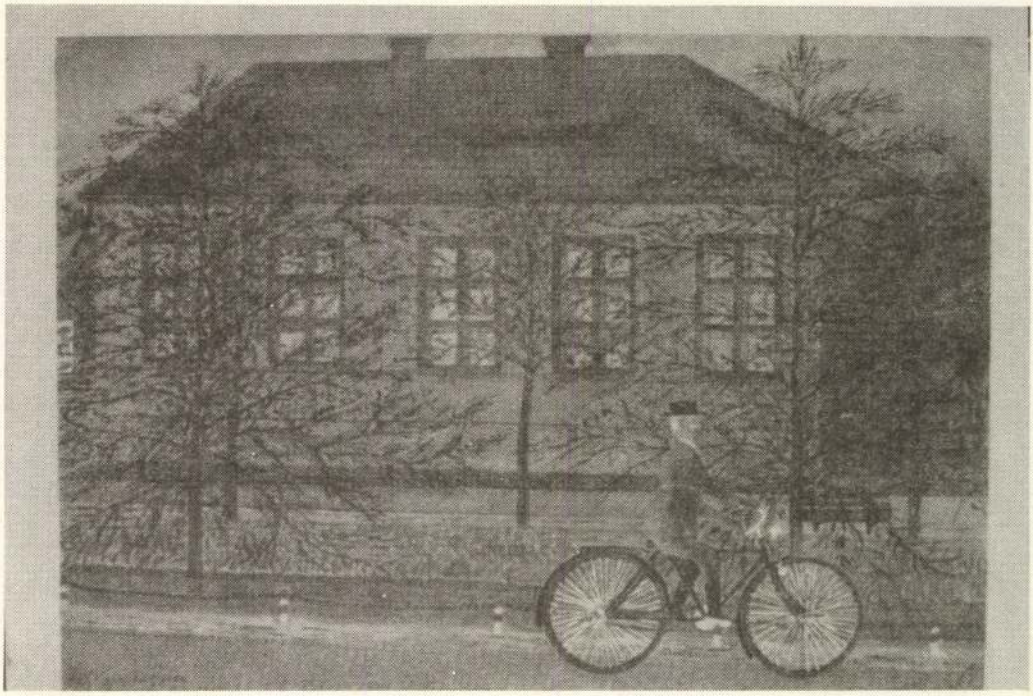

Koczó László: Kunhegyesi Komáromi ház

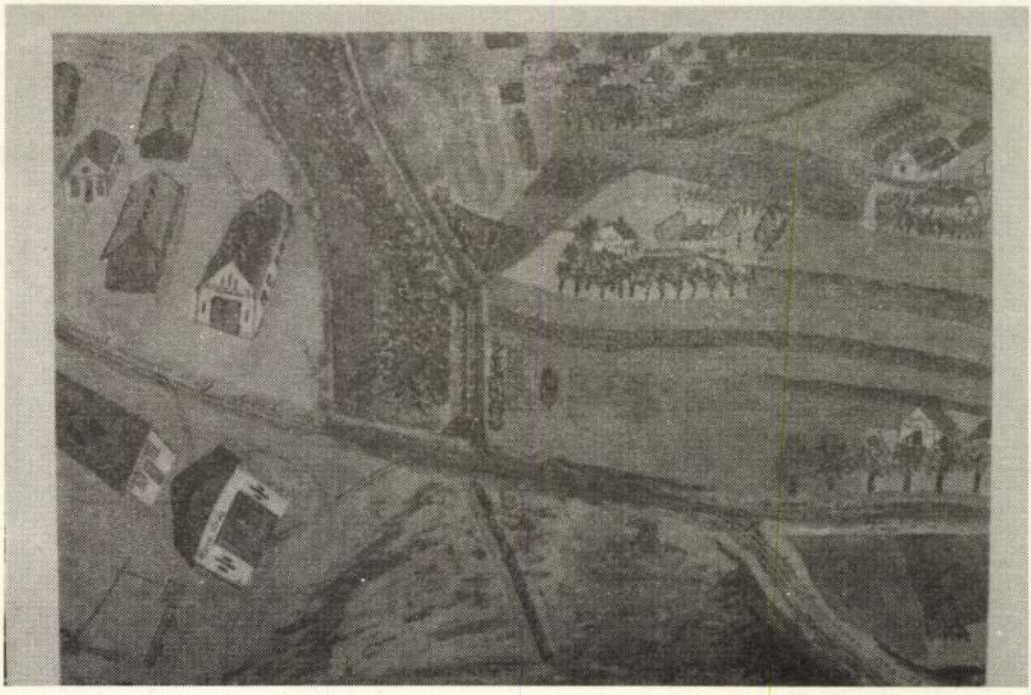

Koczó László: Emlékezés (Budapest, Máramarosi út)

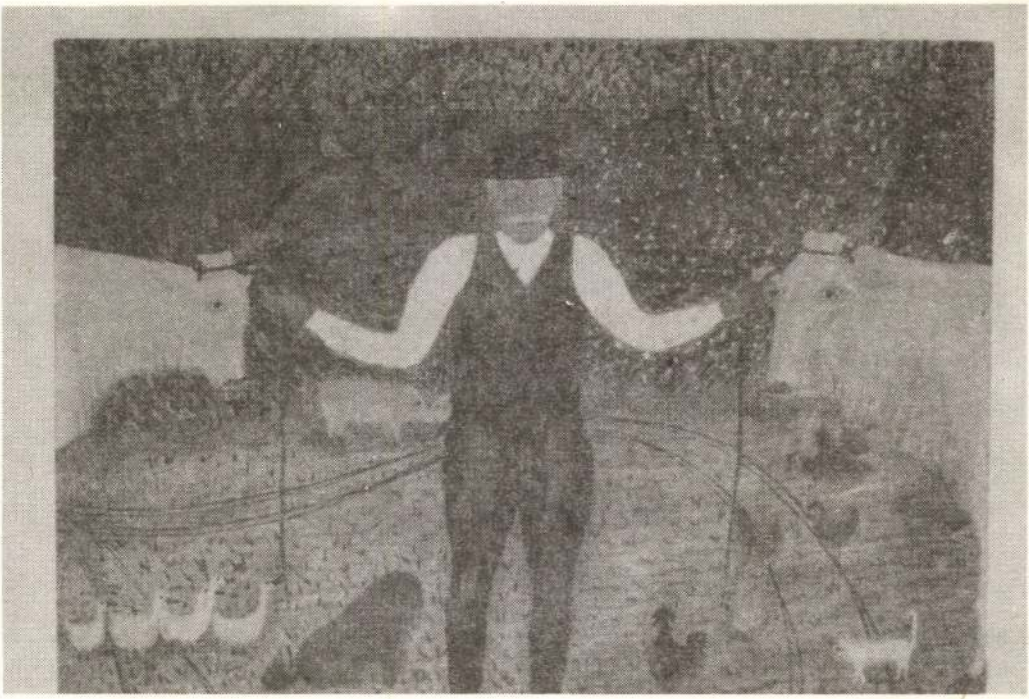

Koczó László: Emlékezés (Koczó nagyapám állataival)

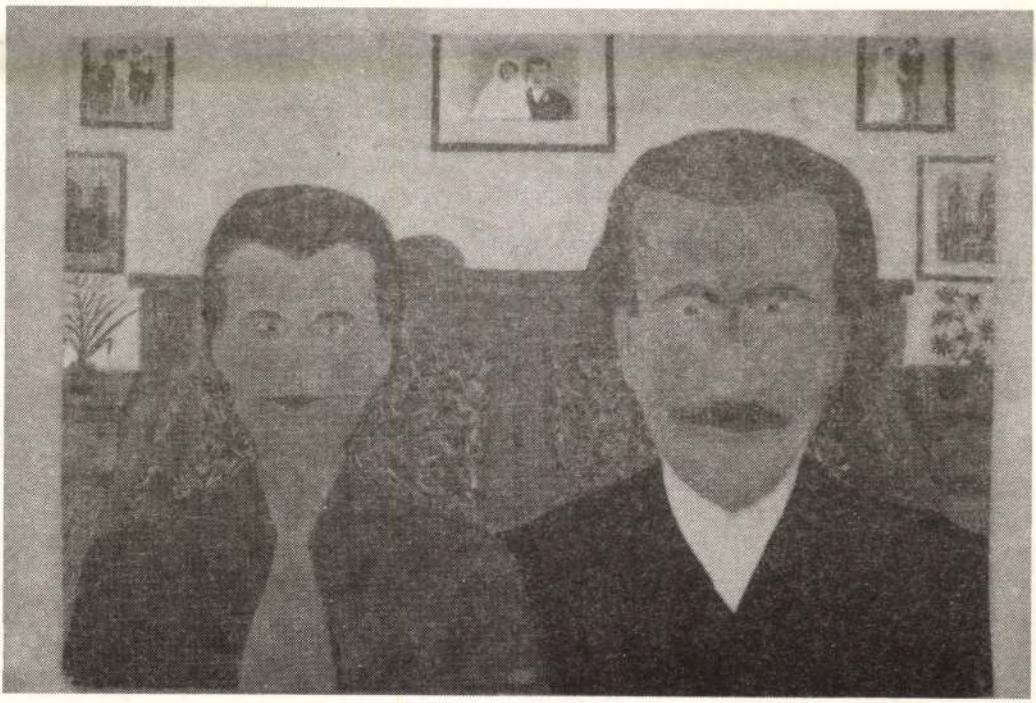

Koczó László: Koczó László és felesége

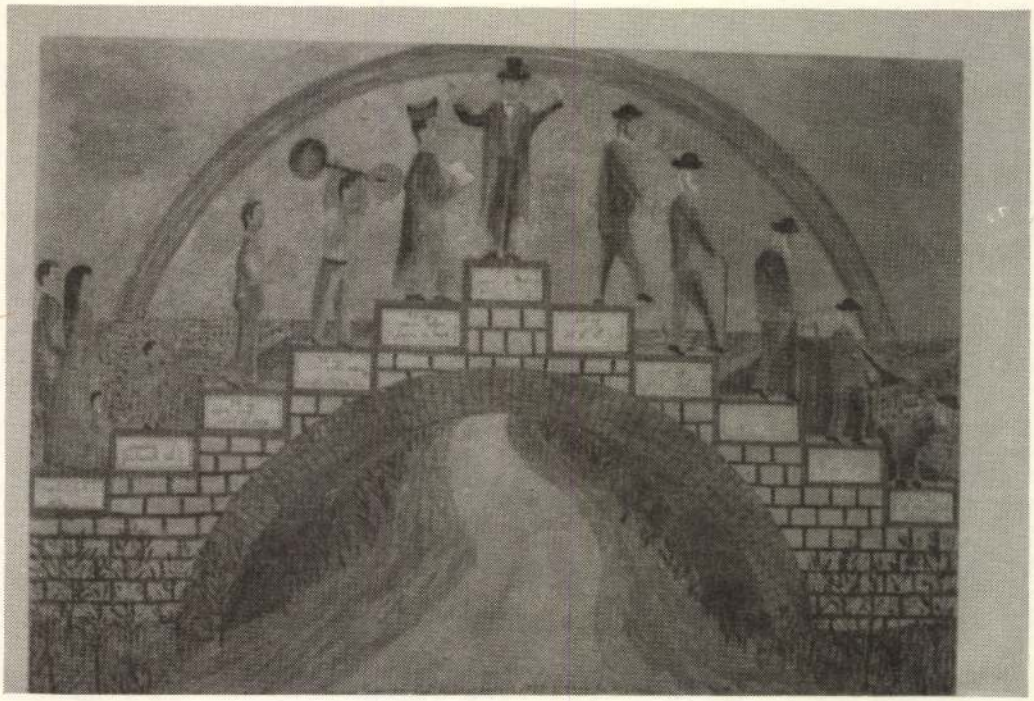

Koczó László: Ez egy életfolyamat

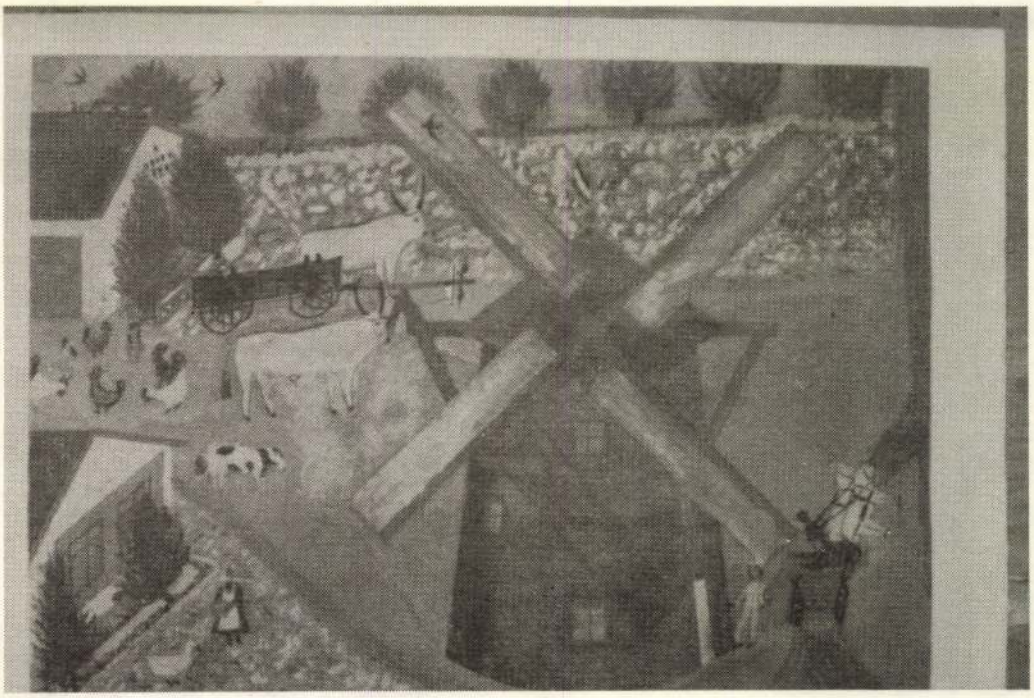

Koczó László: Kunhegyesi Urin Péter-szélmalom

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 81
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

MAGYAR HÍRLAP
Budapest

Kovzogh Ákos
1970 JAN 7

1021

Kiállításról — kiállításra

A Ferencvárosi Pincetárlat

A Ferencvárosi Pincetárlat kiállításán *Koczogh Ákos* irodalomtörténész és művészeti író grafikai munkássága meglepetés azok számára is, akik őt régebbről, személyesen ismerik. Érdekes, hogy Koczogh Ákos, aki az avantgarde művészet beható ismerője és ezeknek a törekvéseknek nemcsak ismertetője, de pártfogója is, éppen absztrakt kompozícióiban kevés eredetiséget mutat és ugyanakkor ezek a munkái a legkevésbé kiérleltek. De már szürrealisztikus jellegű illusztrációi az irodalmi alapanyaggal való érzelmi és művészi azonosulás messzemenő képességéről tanúskodnak.

A művész nemhiába kacérkodott az absztrakcióval, sikerült belőle kiszűrnie mindazt, amire ez a látás- és alkotásmód tanít: a művészi gazdaságosságot, a felületek okos kihasználásának képességét, a vonalak és a tömegek egyértelmű rögzítésének a tudományát. Ezeket az erényeket azután a természeti látványhoz tapadó grafikáin kamatoztatja a művész, így a Badacsonyt ábrázoló és a két felhős tájrajzán, a végletes kaligrafiáig letisztított tóparti növényeken és a balatoni vitorlás képén. Legjobban azonban talán a Rigó a télben-sorozat kilenc fotografikája tetszett, végtelen szeretettel megrajzolt, tiszta, az erős fekete foltok ellenére is puha hatású felületeivel.

A másik kiállító, a fiatal *Koczogh András* eddigi szobrászi munkásságának teljes színképét mutatja meg ezen a kis tárlaton. Gyökerekből és rönkökből készült munkáinak egy részén végletekig letisztítja a felületeket és lehetőséget ad arra, hogy a csiszolt fa erezetének minden szépsége kibontakozzék. Ezek a plasztikák a figuratívtól a nem ábrázoló kompozíciókig terjednek. De a női torzó, a lágy, a gótikus hajlású női akt és a hegyi patakok görgette kavicsok formájával rokon, szépen erezett, csiszolt tuskódarab egyazon esztétikai igényről beszél. Az Anya gyermekével című nagyméretű kompozícióján a végletesen egyszerű formák is egyszerre utalnak a téma megszabta műformákra, és arra az ősformára, amelyből a fa származik. Égetett, elvont kiképzésű — vagy helyesebben talán: természetes formájú — fakompozíciói a tekergő, lüktető, holtában is eleven fa dicséretét zengik. — A szobrok egy másik csoportja az expresszív népiség formavilágában született és e nemben rokonságot tart az erdélyi Servatius faplasztikáival. Döbbenetes erejű feszülete inkább a mesék fábaszorult lelkét jeleníti meg, semmint az egyházi témát. Méltó párja a fatömbből kifaragott fájdalmas női alak és egy archaikus erejű, mosolygós női fej. Kevésbé érzem szerencsésnek, amikor Koczogh András a magyar népi, vagy az óceániai primitív népek művészetéből közvetlenül igyekszik meríteni.

Három karikaturista

A *Budapesti Művészeti KISZ Szervezetek Klubjának* meghívójára három karikaturista, *Brenner György, Dallos Jenő* és *Kőszegi Judit* csípős kedvű rovarokat rajzolt — cégér gyanánt.

Judi (Kőszegi Judit) gondolatai és szelíd humora elsősorban saját korosztályának női problémáit ölelik fel. Legtovább a férfi, az „elejtendő vad" és a női hűség körül időzik. Judi szemmel láthatóan helyteleníti azt a női felfogást — és karikatúráiban ezt örökíti meg —, amelyik a férfit ugrókötélnek, a nő által fúvott, örökké daráló szélmalom kerekének vagy harapós kutyának látja, de helyteleníti a kopaszodó Don Juan-t is, aki havi 6500-zal „fűzi a nőt" ugyanúgy, mint azt a fiatalembert, aki virágcsokorként fogamzásgátló pirulákat tartalmazó fiolákat nyújt szíve hölgyének. Az *Anyaság a XX. században* című karikatúráján férfi dajkálja a cumis üveget szopó csecsemőt. Ironikusan nézi Judi a nők szerelmi bánatát, akiknek hulló könnycseppjei mindegyikében más-más férfiarc található s azt a menyasszonyt, akinek menyasszonyi koszorújában a mirtuszbogyókként egész férfi siserehad vert tanyát. Korrekt, egzakt, jól iskolázott rajzokban jelentkezik mindez, de úgy érezzük, hogy karikaturista világképnek ez egyelőre kevés. Túlságosan beszűkült, kicsiny világ. (Igaz, Magyarországon a meteorológiának is — ámbár kiváló — karikaturista szakspecialistája van.)

A három kiállító közül *Brenner György* a legmérgesebb filozófus, illetve a legfilozofikusabb méregkeverő. Ő képviseli az intellektuális, nagyvárosi fanyar humort. A *Romantikán* század végi ruházatú nő oson egyforma arcú toronyházak homlokzata tövében és hátul szinte rejtve követik az ideggyógyintézet ápolói. A *Kisemberre* tankok hada les, és ráadásul még fekete macska is, és Brenner sejteni engedi azt, hogy a baljós állattól kisemberünk nem is látja az igazi veszélyt. A *Humanizmus* embertömege közömbösen megy el a leszúrt áldozat mellett, a *Sport* rajtoló fehér futói között a startpisztoly orvul a néger futót teríti le, a *Sex* vérpezsdítő plakátjai alatt fehér bottal, fekete szemüvegben tapogatódzik egy aggastyán, a *Rezervátum* parasztcsaládját a megmaradt utolsó viskó előtt látványra mohó turisták csoportjai szorongatják. Nem éppen barátságos világ, de egymással összefüggő, ítélkező gondolatokról tanúskodik.

Brenner kísérletet tesz arra, hogy a színt is bevonja a karikatúra fegyvertárába. *Kisvárosi smog* című rajzán minden fekete-fehér, az angyalokkal tömött felhőkből esőként hullanak a bukott angyalok és egyetlen pont világít csupán vörösen, a főtér Marx-szobrának koszorúján levő szalag. A *Nagy részvét mellett* című rajz halottaskocsit kísérő tömegének alakjai közvetlen a kocsi mögött még feketék, majd barnák, és mind hátrább haladva egyre színesebbek. A *Gyógyforrás* című karikatúrán fekete öregek tartanak az ifjúság vizét sugárzó kút felé s a másik oldalon mint élettől pirosló fiatalok lépnek ki újra. Az *Interieur* című rajzon fekete-fehér némaság üli a szobát az elszórt bútorok között, egy hulla cugos cipője feketéllik s csak kint, az ablakon túl színes a világ. A *Színek és évek* című rajzon a női kalap dísze nemcsak színes, de a vastagon felrakott temperahurkák következtében plasztikus is. (A három fiatal karikaturista egyébként is többször tesz kísérletet arra, hogy az oparttól kölcsönzött plasztikai hatással éljen.)

Dallos Jenő politikai karikatúráin is a kifejezés szolgálatába állítja a plasztikus és az anyagszerű hatásokat. A *My Lai-i szemtanú* című karikatúrán amerikai csikos, valódi rongyot töm a kitépett szemű áldozat szájába, a *Dél-Vietnam* című karikatúrán a térképet ténylegesen megégeti. Más jellegű rajzain is él ezzel a hatáslehetőséggel és a *Húszévesek* csókolódzó párjának száját valódi biztosítótű fogja össze. Nekem azonban leginkább a George Gross Légitámadás című rajzára készült parafrázisa, a *Pánik* tetszett. Itt csak a pánik valódi, a repülőgép ellenben papírból hajtogatott, plasztikusan felrakott gyermekjáték csupán. Az egyik szöveg nélküli rajzán a lány csikozott kottapapír, s a fiú csupa rákívánkozó hangjegyből áll. Másik, hasonlóan kedves karikatúráján egyszerre kétfelé vág: elítéli a hosszú hajú, háttal álló, színes ruhás hippyfigura céltalan különcködését és ugyanakkor a mellette álló férfiakat, akik ugyancsak háttal állnak nekünk s csak megbotránkozó és tanácstalanul csodálkozó profiljukat láthatjuk, amint a hippyre tekintenek. El ne felejtsem: a jelenet egy férfi vizeldében játszódik.

Dallos Jenő *Portré* című, Hitler arcát idéző, az NPD-t leleplező karikatúrája a moszkvai karikatúrakiállításon második díjat nyert. Kétségtelen, hogy Dallosnak jó érzéke van a politikai karikatúrához, habár egyelőre inkább távoli célpontokra, nevezetesen az NSZK-ra és az Egyesült Államokra lövöldöz.

A fiatal karikaturistákról el kell mondani, hogy legtöbbjük, szám szerint lehetnek vagy harmincan is, jóllehet rajzaik olykor-olykor megjelennek, másból kénytelenek megélni, mint a hivatásukból. A kiállítók közül is az egyik divatszalonban dolgozik, a másik nyomdai bélyegretusőr, csak a harmadik „szabadúszó".

A fiatal karikaturistáknak nincs gazdájuk, nincs, aki segítségükre sietne, nincs olyan szerv vagy szervezet, amelyik elősegítené közvetlen tájékozódásukat és lehetővé tenné azt, hogy művészeti felkészültségüket közéleti töltésű problémák megfogalmazásában hasznosíthatták. Ezen segíteni kellene. A kiállítás nemcsak három fiatal karikaturista jó szakmai felkészültségéről és gondolatgazdagságáról tanúskodik, hanem ilyen problémákról is árulkodik.

Bojár Iván

Ügetőverseny
Szerda du. fél 5 órakor

KÖRKÉP

Siklósi tandíj — tó[illegible]ben

Az épülő *siklósi kenyérgyár* korszerűségével soha, egyetlen pillanatra sem volt baj. Gyakori és részletes tudósítások jelentek meg a 20 millió forintos költséggel telepítendő létesítmény nagyszerű gépi berendezéseiről, majdani teljesítőképességéről, várható jó minőségű kenyeréről — egészen az augusztusi avatás *ünnepi percéig.*

A várva várt aktus ugyanis hirtelen *elmaradt.* S vége szakadt a dicshimnuszoknak is. Attól kezdve Siklós új létesítménye *egészen más megfogalmazásban* hallatott magáról. Lapunk is többször adott hírt róla, de ezek inkább a bosszúság, a hanyagság, az elhibázott tervezés tudósításai voltak, semmint a ropogós siklósi kenyér dicséretéé. Mert ez utóbbira azóta — s még jó ideig — *várni kell* ...

A távirati iroda tegnap új fejezettel toldotta meg a hosszúra sikerült siklósi krónikát: *„Folytatják a tervezési hiba miatt megsüllyedt kenyérgyár építését."* Megtudjuk a tudósításból, hogy a károsodás alapvető oka a kedvezőtlenül megválasztott — milyen árnyalt a mi nyelvünk! — szerkezeti rendszer, továbbá a szerkezeti elemek részletmegoldásainak hibás tervezése. A terveket az *Élelmezésipari Tervező Vállalat* készítette, amely — a tudósítás szerint — *drága tandíjat* fizet a gondatlan munkáért: díjtalanul köteles átadni a javítási terveket, s meg kell fizetnie számos egyéb költséget, egyebek között a szakértői és a döntőbizottsági eljárások költségeit is.

Persze, tandíjat *nemcsak* az ÉLTERV fizet. Siklós és a környék *lakossága* már eddig is meglehetősen sokat ráfizetett a tervezői tévedésre, s kérdés, hogy a késedelmes építkezés hetei, hónapjai mennyit visznek még el, mennyiben késleltetik a lakosság jobb kenyérellátását. Ez a fájdalmasabb, a több embert érintő keserű „tandíj". De egy gondolat erejéig mégis csak érdemes visszakanyarodni *az intézet felelősségéhez.* Hogy egy elfuserált tervért most drága árat fizet az ÉLTERV — az rendben van, s *általában* megnyugvást kelthet. Csakhogy önként kínálkozik a kérdés: „ki" ez az intézet? *Miféle gavallériával* tud százezreket csak úgy — merthogy tévedtünk — pótlólag kifizetni? S ha kifizeti — márpedig ki kell fizetnie! — *kinek* a terhére? Az *egész* vállalatéra?

Erről — sajnos — nem szól a tudósítás. Csak vállalatot említ, *személyeket nem.* Éppen ezért nagyon félő, hogy a drága tandíjat — közvetve — *kivetik majd a portásra is* ... Meg mindenkire, aki egyébként a maga területén tisztességgel, becsülettel dolgozott.

S ez már olyan „gavalléria", amelynek súlyos *morális tételei* vannak, s amelyről — most éppen Siklós ürügyén — beszélnünk kell.

K. Gy. J.

A tehetséges munkásgyerekek tanulásának segítése

A Hazafias Népfront budapesti elnökségének ülése

A Hazafias Népfront budapesti bizottságának társadalmi kérdésekkel foglalkozó munkacsoportja az utóbbi időben több akciót kezdeményezett a tehetséges munkásszármazású gyermekek továbbtanulásának segítésére. Az ezzel kapcsolatos tapasztalatokat keddi ülésén összegezte a budapesti népfrontbizottság elnöksége. Az ülésen a pályaválasztási ankéton részt vett pedagógusok, szülők és diákok véleménye alapján foglalkoztak a témával, s tettek javaslatot a tehetséges munkásgyerekek támogatására.

A tapasztalatok alapján a Hazafias Népfront budapesti elnöksége különböző javaslatokat dolgozott ki. Indítványozza például, hogy *a gimnáziumban a munkás-paraszt származású, jó tanuló gyermekek szakosított osztályba kerüljenek, és a harmadik osztálytól rendezzenek egyetemi előkészítőt számukra.* Szükséges a középiskolai kollégiumi rendszer bővítése. Javasolják: *az egyetemek első évfolyamán kapjon nagyobb hangsúlyt az egyéni foglalkozás, hogy a fizikai dolgozók gyerekei minél előbb pótolhassák hiányos ismereteiket.* Helyes lenne továbbá, ha *az egyetemi felvétel időben megelőzné a főiskolai felvételt,* és az egyetemről helyhiány miatt elutasított tehetséges fiatalokat a felvételi bizottság *főiskolai továbbtanulásra javasolná.*

atabánya-Újváros

városból Tatabányára telepített — üzemeiben ugyanis már több mint 2000 nőt foglalkoztatnak. Az ő kívánságukra építették fel a *75 személyes óvodát és a 80 gyermek elhelyezésére alkalmas iskolai napközi otthont.* A városi tanács félmillió forintot adott, a Beloiannisz Híradástechnikai és a Magyar Gyapjúfonó Vállalat tatabányai üzemei ugyancsak félmillió forinttal járultak hozzá építéséhez, a Tatabányai Hőerőmű Vállalat pedig átalakításra alkalmas épületet bocsátott rendelkezésre a terv megvalósításához.

Továbbra sincs influenzajárvány a fővárosban

A fővárosi KÖJÁL tájékoztatása szerint Budapesten továbbra sem tapasztalhatók influenzajárvány jelei. A lázas, hurutos, náthás megbetegedések száma az elmúlt hetekben kétségtelenül emelkedett, de a körzeti orvosok betegforgalma, valamint a táppénzes napok száma nagyjából az évszaknak megfelelő szinten van. Az iskolai szünet miatt természetesen kisebb az iskolai hiányzások megfigyelésének lehetősége. Az egyetlen index, amely legutóbb emelkedést mutatott, a kórházba szállítások száma volt. Hétfőn ugyanis a KÖJÁL több beteget szállított influenza gyanújával a László-kórházba, mint a korábbi időben. Ezeknek a betegeknek azonban legalább fele nem bizonyult influenzásnak. Járványos gócok kialakulásáról tehát a fővárosban semmiképpen nincs szó, bár a hurutos, lázas betegek egy része influenzás lehet.

Influenza elleni védőoltásra egyébként Budapesten mintegy 100 ezer adag oltóanyagot használtak fel, és ezzel a mostani oltási kampány be is fejeződött. Az oltással elsősorban a beteg és idős embereket, valamint a fertőzésnek fokozottabban kitett egészségügyi dolgozókat részesítették védelemben. A védettség az oltás után általában két-három hét alatt fejlődik ki és fél évig, háromnegyed évig tart. Az oltás körülbelül ötven százalékban nyújt védelmet a megbetegedés ellen.

nes tüzelőolaj ügyében

vétkes alkalmazottakat

lamint a *fajsúlyvizsgálatot,* pedig ez utóbbi azonnal kiderítette volna a tévedést. Ezeket a vizsgálatokat a kirendeltségvezetőnek, illetve helyettesének kellett volna elvégeznie, vagy elvégeztetnie.

A tartálykocsi tehát *ellenőrzés nélkül érkezett meg a benzinkúthoz,* ahol a *kútkezelő még tovább tetézte társai hibáját.* Ő is elmulasztotta annak ellenőrzését, hogy a szintig töltötték-e meg a tartályt, és a letöltő nyíláson az *előírt 10—15 liternyi minta helyett csupán három-négy litert engedett le.* Ez a kis mennyiség még az előző szállításból maradt a csőben, és így a minta valóban tüzelőolajnak bizonyult. Bár a kútkezelőnek mérés közben feltűnt, hogy a szállított folyadék *nem habzik úgy, mint a gázolaj,* nnek nem tulajdonított különösebb jentőséget.

A vizsgálat megállapította, hogy *az ellenőrzés elmulasztása, az áruforgalmi szabályok áthágása rendszeres volt a kirendeltségen, illetve a kútnál.* A mulasztás *társadalmi veszélyességét* figyelembe véve hozták meg az elbocsátó határozatot.

Somogy 700 milliója

A múlt évinél 17 millió forinttal magasabb összeggel, *csaknem 700 millió forinttal gazdálkodik az idén a Somogy megyei Tanács* — jelentették be a megyei tanács végrehajtó bizottságának kedden Kaposvárott megtartott ülésén. Az idén tovább folytatják a 300 ágyas nagyatádi kórház építését. Kaposvárott új orvosi rendelő és gyógyszertár készül el. Fontos beruházása lesz a megyeszékhelynek az új 16 tantermes közgazdasági szakközépiskola. Az általános iskolai tantermek száma 35-el növekszik, és megkezdik egy, majd csak a negyedik ötéves terv időszakában elkészülő *nagy gépipari szakközépiskola* építésének előkészítését. A tanácsok kezelésében levő utak, hidak fenntartására és felújítására a múlt évinél 3 millió forinttal többet költenek.

Recrogh Ákos

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

1970 MÁJ

CSILI
Budapest

CSEPEL CENTRUMÁBAN, A CENTRUM CSEPEL ÁRUHÁZBAN

✻ MINDENT MEGTALÁL

CAMPING-CIKKEK,

NYÁRI RUHÁK, FÜRDŐRUHÁK

NAGY VÁLASZTÉKBAN!

Már most szerezze be nyári szükségleteit!

✻ MODERN ÁRUHÁZ

✻ NAGY VÁLASZTÉK

✻ DÍJTALAN PARKOLÓHELY

CENTRUM ÁRUHÁZAK

Budapest XXI., Áruház tér 2.

Nyitva: hétköznap 9—18 óráig
szombaton 9—15 óráig
Telefon: 278-400.

ÁLLAMI BÁBSZÍNHÁZ VENDÉGJÁTÉKA

Május 2-án, de. 10 órakor

Foltos és Fülenagy

Vidám mesejáték

Belépődíj: 5,— Ft.
Jegyek válthatók az óvodákban,
az iskolákban és a Csili portáján.

RTÉNT KÉPEKBEN...

A tudományos diákfoglalkoztatóban résztvevő fiatalok kérdőíves tesztvizsgálaton estek keresztül

A Jubileumi Iparművészeti Kiállítás egyik látogatója Koczog Ákos szobrászművész alkotása előtt

A kerületi Pártbizottság nagyszabású állófogadással fejezte be a jubileumi ünnepségek sorozatát. Képünkön a fogadás elnöksége

A jubileumi bemutatók résztvevőiből: a gitár- és táncdal-stúdió növendékei

Ki Mit Tud Pesterzsébetről? címmel rendezett vetélkedőn vettek részt az ifjúsági klub tagjai.
Képeinken:
A győztes Seres Mária átveszi a jutalmat a zsüri elnökétől,
Dr. Hársing Lajos, a vetélkedő játékvezetője

Elhunyt Koczogh Ákos

A Magyar Írók Szövetsége, a Magyar Képzőművészek Szövetsége és a Magyar Népköztársaság Irodalmi Alapjának irodalmi szakosztálya megrendüléssel tudatja, hogy Koczogh Ákos író, irodalomtörténész, kritikus, életének 71. évében, súlyos betegség következtében elhunyt.

Temetéséről később intézkednek.

*

Koczogh Ákos Budapesten született. 1939-ben szerzett tanári oklevelet, előbb a Pázmány Péter Tudományegyetemen volt tanársegéd, majd a debreceni bölcsészkaron dolgozott tanszékvezető docensként. Hajdú-Bihar megyében megszervezte az Írószövetség debreceni csoportját, és szerkesztette az Építünk című irodalmi folyóiratot, a mai Alföld elődjét. Írásai 1934 óta jelentek meg, nevét főként irodalomtörténeti, esztétikai és művészettörténeti kritikái, tanulmányai tették ismertté. Több elbeszélést, regényt és verset is írt. Utolsó kötete a finn népi eposz, a Kalevala feldolgozása A csodamalom címmel 1985-ben jelent meg a Móra Kiadó gondozásában.

Boccaccio Angyalföldön

Bemutató a megújult József Attila Színházban

Nem a színházépítés, a színházátépítés korában élünk. A teremtés gesztusához sajnos hiányzik a pénzügyi fedezet, szerencse, hogy a tenni akarás, a hit, a morális felelősség időnként mégis új tető alá hozza azokat az épületeket, amelyek bizony elvesztették, s nem tegnap, régi tetejüket. A hazai játékszín csöndes ünnepe tehát a *József Attila Színház* helyrepofozása. A tágasabb előcsarnok, a tér gyakorlatiasabb elosztása, a miliőt teremtő ízlés gyorsan feledteti a közelmúlt kényelmetlen toporgásait, a télikabátért vagy szendvicsért elviselt tipródást, a szinte már észre sem vett belsőépítészeti csúfságot. Legyen az első szó az örömé, az elismerésé.

Csak hát az ilyen első szóból az olvasó máris kisejti a másodikat: a kritikus nincs elragadtatva *Suppé* mester *Boccaccio*jának premierjétől. Sőt azt sem átallja megkérdezni: e valóban jelentékeny pillanatra nem illett volna értékesebb művet időzíteni? Nem Suppéval, nem a szövegkönyvet író *Zell* és *Genée* urakkal, nem a magyarító-poénspékelő *Heltai Jenővel* van baj, nem is *Iglódi István* és *Selmeczi György* frissítő, átdolgozó buzgalmával. Az a szemlélet okoz aggodalmat, amely a remélhetőnél, a kitellőnél alacsonyabbra taksálja Angyalföld színházát; amely elsősorban az operettista nézőközönségben bízik; amely bizonyára átérzi, mégsem vállalja a fajsúlyosabb színháznyitás felelősségét, kockázatát. Tisztességesebben szakszerű vagy félig érett voltában nem matorkok ecsetelésétől hanggyógyulást aligha lehet várni. Nem az egész, nem mindenki gyengélkedik, ám az egész kevésnek tűnik a sejtett programhoz.

Hajdu László díszlete összeszűkíti a színpadot: a kocsmajelenetekben egérlyukká, a főtéri képekben az indokolatlan oldalelemekkel amolyan tenyérplaccá. Az érthetetlenül fölbukkanó civil öltözékeket — amelyeket érthetetlenül fölbukkanó színházi civilek viselnek — nyilván nem a maga dolgát most is becsületesen elvégző *Kemenes Fanny* tervezte. Mindenesetre nem a színészdiplomások emelik magukhoz az alkalmiakat: az amatőrizmus átlagosító kényszere uralkodik egy-egy színben.

Az előadás *Józsa Imre* jutalomjátéka. A tálentumos, talpraesett, kedves színész a palermói herceg, Pietro bőrében ragadtatja sűrű tapsra a publikumot. Miért nem örvendünk, s tapsolunk egyetértőn? Mert Józsa eleve a jópofaságra, a jellemet alig árnyaló balfácánságra, téblábolásra, a csak félembert kívánó rutinra épít. Nem hagyja, hogy nézői csak ennyiért zárják a szívükbe: innen emelni is nagyon nehéz a mércét!

A szatócsné Petronella alakjában *Szabó Éva* gömbölyíti az előadás legjobban, leghívebben, legszínesebben eltalált figuráját. Minden szólama é[illegible]ézmozdulata hiteles: a

KÖNYVSZEMLE

írta: Kovács Sándor Iván

Közelednek az ünnepek, a szemleírót is az ajándékozás öröme-gondja vezérli, s abból a szempontból tekint végig a választékon: vajon a könyvkiadás milyen műveket szánt a nemzet karácsonyfája alá? Szerettem volna művészeti könyvek és albumok hagyományos kínálatával szolgálni, a főképpen ilyen műveket publikáló kiadó meghirdetett reprezentatív munkái azonban késnek. Talán csak a *Helikon* időzítette megjelenéseit és szállításait pontosan az ünnepelőre: már elhagyta a nyomdát két új Helikon-könyvkáprázat, a súlyos, méltóságteljes *Thuróczy-krónika* és a tenyérben elférő kis kódexékszer, a *Flamand hóráskönyv;* legjobb könyvművészeink összefogásával megvalósult hasonmás kiadásuk legalább olyan bravúr, mint az ötszáz évvel ezelőtti kibocsátás volt.

Helikon-újdonság *Radvánszky Béla* klasszikus művelődéstörténeti összefoglalása, a XVI—XVII. századi időkre visszatekintő, 1896-ban megjelent

MAGYAR CSALÁDÉLET ÉS HÁZTARTÁS

első kötetének új kiadása is. Ha van tökéletesen eltalált, éppen karácsonyi kirakatba való családi könyvajándék, akkor Radvánszky könyve az. *A magyar családélet és háztartás a XVI—XVII. században* hatalmas levéltári anyagot mozgató, máig meg nem haladott összegezés. Amit eleink lakáskultúrájáról, bútorzatáról, tisztálkodási és étkezési, házassági és temetkezési szokásairól, ruházatáról, ékszereiről, időtöltéséről tudunk, azt jórészt a Radvánszkyból tudjuk. Annál is inkább, mert a *Családélet és háztartás*hoz leltárakat, leveleket, meghívókat, recepteket stb. közlő két dokumentumkötet is járul, s ezek a szöveges kötetek az *Állami Könyvterjesztő Vállalat* reprintjeként, *Kollin Ferenc* szerkesztésében, ugyancsak megjelennek. A *Családélet és háztartás* egybefogott hármaskönyve december közepétől kapható a boltokban. Az új Radvánszky-kiadás kapcsán egyetértőn hivatkozom *Papp Gábor* szombati lapszámunkban megjelent cikkére, mely szerint a hasonmás kiadások divatja csökkentheti kiadóink kedvét fontos régi műveknek „a mai tudományosság igényei alapján bevezetett s jegyzetelt kiadására". A Helikon és az Állami Könyvterjesztő Vállalat összefogása azért is példás, mert a Radvánszky-monográfiát nemcsak új bibliográfia és a *H. Kolba Judit—László Emőke—Vadászi Erzsébet* szerzőhármas *Radvánszky Béla és műve a kutatások mai tükrében* című tanulmánya egészíti ki, hanem 267 felvételből álló, friss képanyag és szakszerű képjegyzék is csatlakozik hozzá. Ha Radvánszkynak Bethlen Gábor udvartartásáról írt könyve (1888) és *Régi magyar szakácskönyvek* (1893) című gyűjteménye is új kiadóra talál, munkáiból kibontakozhatnak egy hiányzó magyar művelődéstörténeti szintézis körvonalai. Erre már csak a példa erejéért is szükség volna, de még inkább szükség lenne új anyaggyűjtésre és több századra kiterjedő összefoglalásra, munkálatok elősegítőjeként pedig olyan típusú művelődéstörténeti folyóirat újraindítására, mint a *Történelmi Tár* volt 1856 és 1911 között.

Mintha csak Radvánszkynak a XVIII. század végéig, a barokk stíluskorszak tetőpontjáig terjedő munkája folytatásaként jelent volna meg *Baróti Dezső* antológiája a *Gondolat Könyvkiadó* „izmusok" sorozatában

A ROKOKÓ

új századáról; arról a XVIII. századról, amelynek művelődési viszonyai *Kosáry Domokos* jóvoltából már nagymonográfiában is összegezésre kerültek. De a barokk korstílusra és kései változatára, a rokokóra, illetve a felvilágosodásra, a felvilágosodás és rokokó viszonyára vonatkozó nemzetközi és hazai kutatások is sok eredményt halmoztak fel. Baróti Dezső tehát nem szűkölködött alapvetések nélkül, s még olyan antológikus előmunkálatra is támaszkodhatott, mint a Weöres Sándoré, amelyben erős a vonzalom a XVIII. század magyar költészete iránt. Baróti rokokókönyve mégis újszerű vállalkozás és szakmai esemény. Elsősorban tartalmas és ötletgazdag, olvasmányos és elegáns előszava, valamint a kötetbeli szemelvényeknek a művészet és az életstílus legkülönfélébb területeire kiterjesztett szempontjai, továbbá „haza és nagyvilág" együttmozgásának állandó érzékeltetése miatt. Baróti Dezső különösen a francia és a magyar rokokó szövegeit ismeri behatóan. Antológiájának hazai anyaga különösen sokrétű, és érzékenyen reagál olyan sajátos színezetekre, változatokra is, mint a „rusztikus kedélyességű" Gvadányi vagy a „parlagi galantériát" képviselő Dugonics, akiről a harmincas években pályakezdő műveit írta. Baróti professzor sokáig elő is adta ezt az anyagot, mégpedig emlékezetes élményszerűséggel. Harminc év távlatából magam is felidézhetem azt a szegedi előadását, amelyen — irodalmi szövegek képzőművészeti párhuzamaiként — Boucher és Watteau vetített képeit elemezte.

Baróti Dezső antológiája a derűs és könnyed, a világos és világias rokokó minden jellegzetességére, következetesképp erotikus szimbólumaira, gáláns szerelemszemléletére is kitér. Bizonyos szemelvényeinek helyük lehetne *Réz Pál*

MAGYAR ERATO

című versgyűjteményében is (*Magvető, Magyar Hírmondó*-sorozat). Ez a válogatás azonban a magyar költészet teljes történetét fogja át, és a rokokó bájos kacérságaihoz képest bujább, vaskosabb anyaggal dolgozik. A *Magyar Erato*, a *Szépirodalmi Könyvkiadó* hasonló sorozata, a *Magyar Ritkaságok* két éve megjelent *Pajkos énekek* című kötetével együtt ama küzdelemsorozatnak a dokumentuma, amely irodalmi közéletünkben a művészi erotika elismertetéséért, az erotikus költői szókimondás jogáért folyik. Ez a szókimondás Janus Pannoniustól Csokonaiig még természetesnek számított, de az új századelőn már újra szót kellett ejteni érdekében (lásd például Szabó Lőrinc és Babits erotikus versfordításait). Ami azóta történik, inkább már értékkiválasztó és tudatosító betakarítás, „a magyar ember szemérmes" makacs nemzetkarakterológiai közhelyének módszeres-tudományos elvetése. A *Magyar Erato* a tárgynak nem tematikus, hanem esztétikai gazdagítását tűzte ki célul. A kötetet illusztráló *Gyulay Líviusz*, aki már Csokonait és Weörest oly szellemes, korhű és pontos rajzokkal értelmezte, a szerkesztő egyenrangú szerzőtársa.

HÍREK

ÜDVÖZLŐ TÁVIRAT. Losonczi Pál, az Elnöki Tanács elnöke táviratban üdvözölte Zaid bin Szultán an-Nahajan sejket, az Egyesült Arab Emírségek elnökét az ország nemzeti ünnepe alkalmából.

DUSCHEK LAJOSNÉNAK, a Magyar Nők Országos Tanácsa elnökének vezetésével hétfőn MNOT-küldöttség utazott Moszkvába, hogy részt vegyen az európai szocialista országok és Kuba nőszervezeti vezetőinek konzultatív tanácskozásán. A konferencián a nők jövő évi moszkvai világkongresszusa előkészítésének kérdéseit vitatják meg.

EGÉSZSÉGHÁZAT ADTAK ÁT tegnap a Szabolcs-Szatmár megyei Jánkmajtison. A község, továbbá a környékbeli települések tizenegyezer lakosának hoz kedvező változást a nyolcmillió forintos költséggel megépített egészségház. Helyet kapott benne a körzeti rendelő és egy fogorvosi rendelő. Ezentúl az új létesítmény látja el a hétvégi központi ügyeletet is.

EMLÉKÉREM-ÁTADÁS. Petrányi Gyula akadémikus vehette át az idén — jelentős tudományos munkája elismeréséül — az 1961-ben alapított Hőgyes Endre-emlékérmet az Egészségügyi Dolgozók Szakszervezetének Semmelweis Házában hétfőn megrendezett tudományos emlékülésen, ahol az akadémikus Janus-arcú immunológia címmel tartott előadást.

MAGÁN-LAKÁSÉPÍTÉSI kiállítás nyílt meg a Budapesti Műszaki Egyetemen. A tárlaton 27 építő-, fa-, építőanyag- és vegyipari vállalat ismerteti azokat a termékeit, eszközeit és építési eljárásait, amelyekkel egyszerűbb és gazdaságosabb a kivitelezés, és javul a minőség is. A kiállításon hat építőipari vállalat tájékoztatja a látogatókat mintaházairól és lakásairól.

Öröm-üröm

A villamoson két tinédzser — fiúk — ül egymás mellett. Szotyolát ropogtatnak. Egyik [illegible] zükben a zacskó, abb[illegible]

SÓSKUTI FERENC, a Szocialista Hazáért Érdemrend tulajdonosa, aki 1937 óta volt a párt tagja, életének 78. évében elhunyt. Hamvasztás utáni búcsúztatása 1986. december 12-én délután három órakor lesz az Újpest, Megyeri úti temetőben. — *Az MSZMP IV. Kerületi Bizottsága; az Építő,- Fa- és Építőanyagipari Dolgozók Szakszervezete.*

KOSZORÚZÁS. Rózsa Ferenc, a magyar munkásmozgalom és a kommunista újságírás kiemelkedő személyisége születésének 80. évfordulója alkalmából koszorúzási ünnepséget rendeznek december 4-én, csütörtökön 10 órakor a Mező Imre úti temető Munkásmozgalmi Panteonjában.

ELHUNYT dr. Sebestyén Olga, a biológiai tudományok doktora, a Balaton nemzetközi hírű kutatója. Hosszan tartó betegség után, 95 éves korában érte a halál.

NÉMETH RUDOLF, a neves jugoszláviai operaénekes hatvanhat éves korában meghalt. 1948 és 1962 között a szabadkai, majd az újvidéki és a szarajevói operaház szólistájaként aratott nagy közönségsikereket. Ezután hosszú éveken át az újvidéki operaház igazgatója volt.

RÁCZ PÁLRÓL, Magyarország közelmúltban elhunyt ENSZ-nagykövetéről közöl megemlékezést a New Yorkban működő Kelet-nyugati biztonsági tanulmányok intézete évi beszámolója. Rácz Pál éveken át volt tagja az öt év óta fennálló, s a Kelet és a Nyugat közötti kapcsolatok kutatásával foglalkozó intézet tanácsának, és kimagasló érdemei elismeréséül ősszel róla nevezték el az intézet könyvtárát is.

MAGYAR—AMERIKAI közgazdasági kerekasztal-tanácskozás kezdődött meg hétfőn Budapesten. A Nemzetközi Kulturális Intézet és az amerikai IREX — a nemzetközi ösztöndíjas cseréket irányító alap — közötti megállapodás keretében ezúttal tizedszer találkoznak a két or[illegible]zai.

[illegible] fejező-

A gépkocsi-nyereménybetétkönyvek gyorslistája

Az Országos Takarékpénztár a gépkocsi-nyereménybetétkönyvek 102. sorsolását november 28-án, Budapesten tartotta meg.

A sorsoláson azok a 10 000 és 5000 forintos betétkönyvek vettek részt, amelyeket 1986. július 31-ig váltottak és 1986. október 31-én még érvényben voltak.

A névjegyzékben szereplő rövidítések a következők:

Dacia Combi	A
Dacia 1310 TLX	D
Trabant Lim. S	T
Trabant Combi	C
Wartburg Spec. TT	W
Polski 126p	P

10 00 Ft-os betétkönyvek

1 069732 W
1 077592 C
1 078695 T
1 081262 T
1 082612 A
1 083146 D
1 085768 C
1 092077 W
1 093605 P
1 098530 T
1 098958 W
1 102147 P
1 103933 T
1 104249 A
1 108148 P
1 113959 T
1 118375 P
1 121203 C
1 121596 C
2 062928 W
2 068570 P
2 079337 C
2 087805 D
2 088098 W
2 088598 C
2 089986 P
2 096629 W
2 096731 C
2 097411 P
2 099753 W
2 100536 W
2 102754 T
2 103102 C
2 106596 P
2 107149 C
2 107690 W
2 109115 W
2 115064 W
2 117423 C
2 124759 P
3 031995 W
3 041043 P
3 049398 P
3 061910 P
3 062381 W
3 066475 P
3 074997 W
3 076628 W
3 078337 C
3 078964 W
3 080120 C
3 082973 T
3 084438 P
3 086699 P
3 087834 D
3 092763 C
4 038933 D
4 070879 T
4 072055 T
4 077381 C
4 083109 C
4 098274 W
4 099[illegible]
4 099[illegible]
4 [illegible]

7 068238 C
7 072873 T
7 075194 W
7 076730 T
8 039958 T
8 045471 P
8 058617 P
8 058943 W
8 067375 W
8 071437 C
8 077673 T
8 078546 T
8 089768 P
8 091982 W
8 093083 P
8 102185 T
8 103979 W
8 108949 P
8 109400 C
8 111268 P
8 113035 T
8 114237 P
8 122013 P
8 123057 T
9 036755 C
9 039827 T
9 039942 P
9 047632 C
9 055429 P
9 058058 D
9 058785 D
9 064770 T
9 065194 P
9 072104 C
9 072859 T
9 075319 C
9 080767 T
9 081664 T
10 028665 C
10 031060 W
10 044617 P
10 044758 P
10 045101 P
10 047609 W
10 049031 C
10 049897 A
10 051558 W
10 055888 T
10 057013 P
10 058466 W
11 011752 P
11 013541 C
11 019016 C
11 024864 P
11 027568 T
11 031877 C
11 032885 A
11 035270 P
12 026991 C
12 041567 C
12 045169 C
12 074373 W
12 076834 C
12 082584 P

15 074346 D
15 074613 W
15 078080 W
15 082519 W
15 083916 W
16 031945 C
16 037981 A
16 039558 T
16 040906 W
16 041115 C
16 043216 W
16 044492 W
16 060737 T
17 014399 W
17 023535 C
17 027803 A
17 028071 C
17 029813 C
17 031017 C
17 034067 W
18 015886 P
18 021396 W
18 036256 D
18 053640 D
18 061288 C
18 062277 C
18 064388 W
18 069197 T
18 070475 W
18 071633 W
18 071838 P
18 071854 T
18 078461 W
18 080314 P
18 082679 P
18 087484 C
18 088592 T
19 017661 P
19 021616 C
19 032252 T
19 034281 P
19 036497 A
19 039439 C
19 040447 W
19 041461 C
19 043859 T
20 033635 D
20 107165 P
20 115890 A
20 156326 W
20 214288 T
20 237596 C
20 259102 C
20 265669 W
20 310791 T
20 325761 W
20 363085 P
20 400691 A
20 403285 P
20 445186 C
20 449829 D
20 457824 T
20 463838 W
20 471484 W
21 009037 A
21 012019 W
21 017817 W
21 020587 W
21 021913 C
21 056471 P
21 064824 W
21 070648 T
21 073070 T
21 083675 W
21 095695 W
21 140538 C
21 146376 T
21 147592 P
21 147962 A
21 150425 W
21 152279 C
21 154850 W
21 168105 D
21 177772 D
21 185400 W
21 191039 C

21 484373 C
21 491114 C
21 495393 T
22 004447 W
22 005255 W
22 007371 W
22 009191 T
22 013398 P
22 014090 C
22 017125 T
22 021470 W
22 030542 C
22 031535 P
22 036158 T
22 037787 P
22 039179 T
22 042438 D
22 044312 P
22 046141 P
22 048983 C
22 050423 W
22 050624 W
22 051568 W
22 054876 T
22 057142 C
22 058727 C
22 062304 C
22 063405 C
22 063802 D
22 064848 T
22 066343 P
22 067026 T
22 068649 W
22 070046 T
22 072717 P
22 074751 T
22 076174 D
22 076851 W
22 077369 D
22 077905 W
22 080885 P
22 081089 P
22 083627 T
22 085399 P
22 085489 A
22 085836 W
22 087211 C
22 089871 A
22 097048 W
22 098183 W
22 099581 W
22 100848 T
22 102124 P
22 102823 C
22 104627 C
22 107230 C
22 108363 W
22 109639 C
22 112673 P
22 114703 W
22 116493 W
22 117980 C
22 118473 P
22 125906 T
22 127905 P
22 129404 T
22 129850 C
22 135089 C
22 136612 C
22 137225 W
22 138517 P
22 138570 P
22 141498 P
22 143620 C
22 144957 P
22 145824 T
22 146457 P
22 147899 T
22 148789 P
22 162217 C
22 162323 W
22 169448 W
22 169959 C
22 170577 C
22 172667 T

2 757212 D
2 762740 W
2 763477 W
2 765901 W
2 769224 P
2 773547 W
2 774877 T
2 775739 P
2 777959 T
2 782880 W
2 783699 T
2 783916 D
2 785428 C
2 787861 C
2 788418 P
2 791637 D
3 562649 P
3 606780 W
3 620102 T
3 624272 C
3 645916 T
3 672309 P
3 687014 P
3 707772 T
3 716040 W
3 719975 W
3 722732 C
3 727262 P
3 739700 T
3 740112 T
3 742282 C
3 747713 C
3 752128 P
3 759008 P
3 760817 C
3 762954 W
3 768063 W
3 770300 A
3 772994 C
3 775494 W
3 777317 T
3 783962 T
3 784159 C
4 531531 C
4 584817 W
4 593320 W
4 594701 C
4 662675 W
4 669094 P
4 725508 W
4 731256 P
4 731708 W
4 734907 C
4 749101 P
4 756670 P
4 772394 P
4 797144 T
4 803661 C
4 831000 A
4 838331 W
4 855235 D
4 856228 A
4 856865 P
4 873745 C
4 875646 W
4 880822 W
4 882585 P
4 883490 W
4 884099 P
4 886581 T
4 888579 C
4 889150 P
4 889443 T
4 891076 C
4 899545 W
4 904765 W
4 912443 T
4 920859 P
4 933590 T
4 933957 P
4 934537 C
4 936062 P
4 938428 W
4 938685 P

7 647896 W
7 653957 W
7 654749 C
7 663017 A
7 669770 W
7 670614 D
7 677523 T
7 681137 P
7 684456 A
7 685291 W
7 687161 W
7 688036 P
7 691661 C
7 695833 T
7 697499 T
7 702201 W
7 707834 W
7 709722 A
7 715649 C
7 720439 T
7 721238 P
7 724262 W
7 736021 W
8 534682 C
8 586271 W
8 665232 P
8 679567 W
8 686495 D
8 691536 D
8 709879 A
8 729082 D
8 729439 P
8 735730 C
8 769826 P
8 772158 P
8 772490 T
8 785742 P
8 796689 W
8 812158 W
8 812239 P
8 823608 T
8 823859 C
8 824281 W
8 826991 C
8 829742 P
8 829858 P
8 832829 P
8 845222 W
8 860101 W
8 861847 T
8 862911 P
8 863102 W
8 863579 W
8 867492 C
8 874923 T
8 881105 D
8 884236 T
8 888715 P
8 895512 W
8 897395 A
8 903673 W
9 505833 P
9 568230 C
9 578781 T
9 590829 W
9 620528 W
9 650962 C
9 652963 W
9 663154 C
9 666304 W
9 669658 C
9 673572 C
9 675139 T
9 680929 P
9 694126 W
9 699324 D
9 711766 C
9 718317 W
9 719905 T
9 723989 C
9 733902 W
9 735761 D
9 736029 C
[illegible]

12 884979 P
12 887186 P
12 890016 P
12 891026 P
12 892997 C
12 895000 P
12 900314 W
12 902532 T
12 903342 C
12 904060 W
12 905782 A
12 906425 T
12 910687 A
12 912381 T
12 912610 C
12 921216 P
12 922575 T
13 504719 P
13 592574 C
13 602775 P
13 615800 T
13 619628 D
13 623313 W
13 626182 C
13 628761 D
13 633657 W
13 649496 P
13 656019 W
13 658891 C
13 661511 W
13 665817 W
13 668925 A
13 681027 T
13 683273 W
13 684729 C
14 536076 W
14 563006 P
14 603843 C
14 663966 W
14 669306 C
14 706366 W
14 707566 C
14 715133 P
14 733710 C
14 736164 W
14 746160 P
14 755096 C
14 763425 C
14 773705 W
14 782116 P
14 788476 T
14 789595 T
14 813437 T
14 813934 D
14 813987 T
14 813990 W
14 820384 A
14 821342 P
14 824344 T
14 830940 C
14 836518 W
14 836637 C
14 841030 C
14 844426 P
14 845627 C
14 854439 T
14 856938 P
14 864849 W
14 868904 A
15 556659 C
15 560207 C
15 591406 P
15 638619 P
15 644574 P
15 660700 T
15 688574 T
15 690927 P
15 703053 W
15 704724 T
15 705292 P
15 707763 C
15 721097 C
15 722038 D
15 726737 A
15 727228 C
15 727664 [illegible]

18 731063 C
18 739280 C
18 741147 C
18 743938 W
18 750274 C
18 757626 C
18 764006 T
19 533197 T
19 544569 T
19 576698 P
19 585946 W
19 602234 T
19 619559 W
19 630554 W
19 635201 C
19 636227 W
19 655303 P
19 657472 C
19 660052 T
19 661486 T
19 673191 P
19 673264 P
19 675055 P
19 678576 W
19 678952 T
19 680075 T
19 680897 T
20 504229 D
20 555666 W
20 594912 D
20 729270 P
20 773840 W
20 775712 C
20 864781 P
20 877396 W
20 882906 P
20 933135 W
20 1027960 C
20 1075205 P
20 1090916 W
20 1091544 C
20 1097908 C
20 1099461 W
20 1172990 W
20 1178989 P
20 1192612 C
20 1200801 T
20 1217460 P
20 1287136 C
20 1313115 D
20 1410956 W
20 1423251 T
20 1426161 T
20 1461093 C
20 1467315 W
20 1488551 C
20 1523275 W
20 1535270 W
20 1550648 P
20 1560780 A
20 1563978 P
20 1589693 W
20 1597426 T
20 1630011 T
20 1632596 P
20 1640459 C
20 1653316 C
20 1672831 T
20 1715399 W
20 1746638 W
20 1748177 D
20 1780053 C
20 1844958 T
20 1858892 W
20 1877168 W
20 1886611 W
20 1894220 D
20 1957949 T
20 1979158 D
20 1984227 T
20 1995126 C
20 2009150 C
20 2045366 W
20 2065929 T
20 2076513 W

20 2682982 W
20 2703594 P
20 2709352 W
20 2710374 T
20 2721396 T
20 2723850 T
20 2725238 T
20 2728967 T
20 2736199 P
20 2749118 W
20 2752095 C
20 2753648 W
20 2770328 T
20 2771596 C
20 2785553 P
20 2799958 P
20 2800147 T
20 2809895 D
20 2812882 C
20 2813497 W
20 2817487 P
20 2828603 P
20 2831707 P
20 2844312 C
20 2861431 T
20 2870222 W
20 2883645 A
20 2885950 W
20 2887547 W
20 2888070 P
20 2902311 W
20 2902552 T
20 2907580 W
20 2924095 C
20 2929764 C
20 2933328 T
20 2934790 W
20 2940094 W
20 2940798 C
20 2946686 W
20 2949653 C
20 2953038 A
20 2954669 P
20 2959181 C
20 2964946 P
20 2966730 P
20 2971282 C
20 2980126 W
20 2998523 C
20 3005367 C
20 3008806 A
20 3012040 P
20 3012968 C
20 3020853 P
20 3022017 P
20 3027344 W
20 3027470 T
20 3029713 P
20 3035009 W
20 3044722 T
20 3049187 W
20 3049511 T
20 3055559 P
20 3068641 P
20 3076896 W
20 3078912 T
20 3082371 P
20 3086189 C
20 3086925 D
20 3087277 T
20 3092782 T
20 3093123 T
20 3094430 A
20 3096097 T
20 3098019 W
20 3098790 W
20 3102914 C
20 3103061 A
20 3106430 P
20 3106595 C
20 3111133 P
20 3114362 C
20 3123063 W
20 3123552 T
[illegible]

102

1975. II. 17. 13.03. Petőfi / / V.

Látogatóban a Képzőművészeti Szövetségnél

Kozmogh Ákos művészettörténész kritikája

- Meglátjuk-e a jót, a szépet ? Végh Alpár Sándor riportja.

- Sokat beszélünk a környezetkulturáról, de ennek igazán hatékony viselői nem vagyunk, legfeljebb passziv elszenvedői, megvesszük amit kapunk, elfogadjuk, amit látunk. Ugyanakkor ösztönösen pedig szeretnénk mást, esetleg jobbat, az igényünk is megvan rá. De ezt megfogalmazni pontosan nem tudjuk, mert nincs anyagismeretünk, nem tudjuk mi az, hog y anyagszerüség, nem ismerjük a korszerüséget.

- Mottóul emeltem ki ezt a mondatot a müsorból, jelenlegi látáskulturánk érzékeltetésére. Nem tudom, hogy az , amit Koczogh Ákos müvészettörténész ebben megfogalmazott, ok-e, vagy következmény. Oka-e, vagy következménye annak az olcsóizlésü formakinálatnak, amelyik boltjaink kirakatát, még ma is benépesiti, annak az értetlenségnek, ami korunk képzőművészeinek tárlatait kiséri, sőt ellenzi, és elveti, és még folytathatnám a példák felsorolását. Persze, vethetjük közbe, korunk képzőművészeti közül, nem mindenki állja ki a korszerüség példáját. De igazi értékeket elvetni, csupán azért, mert léteznek modernkedők, és álmodern dilettánsok, helytelenx volna. E kérdések megoldása, bizony mind, mind a helyes látásranevelés feladata. 6 évvel ezelőtt alakult, a Magyar Képzőművészeti Szövetség fennhatósága alatt, a vizuális kultura, és propaganda bizottság, hogy miért, és milyen elképzelésekkel, erről beszélgettem Aba-Novák Judittal a Képzőművészeti Szövetség ügyvezető titkárával, TAmás Ervin festőművésszel, a bizottság vezetőjével, és KOczogh Ákos müvészettörténésszel. Tulajdonképpen mi volt az, ami ennek a vizuális nevelési és propaganda bizottságnak a létrejöttét szükségessé tette ?

- Közismert tény, hogy századunkban, bizonyos szakadás állott be a korszerü képzőművészet, és a közönség kapcsolatában, oly mértékben, hogy egyre nehezebbé vált a hozzá nem értő emberek számára, hogy a korszerü képzőművészetet megértsék. Ez világméretü jelenség is, és természetesen nálunk is bizonyos értelemben, fönnáll ez a probléma. A korszerü képzőművészet, ugyanis kilépett az eddigi gyakorlatából, a múzeumok számára készült festészek, müvek ideje, ugy tünik, hogy lejárt. A képzőművészet eddig valamiképpen másolta a természetet, most pedigleg alakitani próbálja azt. De ugyanigy problémát jelentett a képzőművészet tematikai bővülése, és a klasszikus témák, csendélet, tájkép, egyéb helyébe, egy sereg ujabb téma jött előtérbe, amit idáig nem vetett föl a képzőművészet.Hogy az egyes müfajok összemosódtak, sőt új müfajok keletkeztek a kézőművészetben, amivel, amivel eddig a közönség nem találkozott. Uj anyagok, kifejezési eszközök jöttek létre, amelyeknek egy új esztétikai törvényszerüséget hoztak magukkal, és amik sokszor maguk a művészek számára, is problémát jelentettek, hát még a közértnetőség szempontjából.

- Nagyon nagy mértékben megnőtt a szerepe a környezet, lakáskulturának az ipari formatervezésnek, egyre nagyobb lesz ennek a jelentősége.

- Hát c sak egy néhány érvet soroltam föl, mert lehetne folytatmi tovább a sort, ami hát szükségessé tette azt, hogy mi mint szövetség, ne csak az alkotás létrejöttével törődjünk, foglalkozzunk, hanem keressük a kézőművészet, és iparmüvészet, és társadalom kapcsolatának a módját, helyes kapcsolatának a módját. Mikor vizsgáltuk, hogy ennek a szakadásnak mi is az igazi oka, akkor rájöttünk arra, hogy az iskolai oktatásunkban, nevelésünkben, túlsulyban van, a verbális, tételes anyag, inkább fogalmi kulturát kapnak a gyerekek és az érzéki, érzelmi kultura, sokkal kevesebb. Ezért az első felismeréseink egyike volt, hogy az egészet tulajdonképpen a rajzoktatás reformjával kell megkezdeni, mert a dolog gyökere ebben rejlik, azonkivül mindenféle tantárgyban, mindenféle foglalkozásnál elengedhetetlenül szükséges, egy bizonyos szintü vizuális érzékenység.

- Na most itt az előbb szó esett arról, hogy forradalmi változások történtek a müvészetben, amik által a közönség, és a müvészek közötti távolság megnőtt. Nálunk ezzel egyidőben, illetve nemrégiben, az embereknek nagyobb százaléka juthatott könnyebben müélvezethez, ennek a lépésnek, hogy ehhez hozzájuthattak, megtörtént-e vajon az előkészitése, mondjuk a Képzőművész Szövetség, és egyáltalán müvelődéspolitikánk részéről. Tehát az emberek ehhez elő voltak-e készitve annak idején, szellemileg.

- Semmiképpen sem voltak ehhez előkészitve, sem amint Tamás Ervin emlitette, az iskolákban az oktatás nem készitette fel őket kellően, de az iskolán kivül adott lehetőségek sem voltak kielégitőek. És azt hiszem annak a sok félreértésnek, és sokszor talán komikus helyzetnek, amit néhány kiállitás, vendégkönyv, és egyéb ilyen nagyon közvetlen megnyilvánulás mutatott, hát valahol itt kell a gyökere legyen. Túl nagy, túl sok élményt, teljesen tájékozatlanul, és felkészületlenül kaptak a látogatók.

- Ennek az aránytalanságnak, tulajdonképpen évek óta fennálló aránytalanságnak a kiküszöbölésére az iskolából már kikerültek számára van-e lehetőség ?

- Feltétlenül van, bár természetes dolog, hogy mindenféle ismeretszerzés, és müvelődés alapjait, az iskola kell, hogy lefektesse, és a legyorsabban, legkönnyebben, ott lehet eredményt elérni, de ez nem annyit jelent, hogy a felnőtt, már felnőtt generáció ebből kizáródik, legfeljebb, hát nehezebb a megközelitési módja. Éppen most tervezünk a minisztérium felhivására, egy kiállitás sorozatot, ahol különböző témákban, megpróbáljuk földolgozni a képzőművészet megközelitésének a módját, és nem fogjuk szégyellni ezt magyarázatokkal, jegyzetekkel, egyebekkel ellátni, és azt hisszük, hogyha ez a sorozat létrejön, és megindul majd az ország különböző pontjain, nagyon nagy mértékben, és egy nagyon széles réteget tud bekapcsolni a korszerü képzőművészet megértésébe.

- Ebbe az egész problémakörben, a képzőművészet valamivel jobb helyzetben van mint az iparmüvészet. Tehát vannak múzeumaink, vannak társaink, kiállitásaink, sőt van egy elég eleven, eleven sajtókritikánk is, ami a képzőművészeti jelenségeket, kiál-

litásokat kiséri, sőt megbizható is sok esetben, és vitát keltő , vitát szugeráló, ugyanez nincs meg az iparmüvészet esetében. Egyetlen múzeumunk van, amely sajnos csak bizonyos időszaki tárlatokra képes, mert nincsenek kiállitóhelyiségei, sőt tárolóhelyiségei sincsenek, és ott tulajdonképpen csak az elmult években indult meg, a modern anyagnak a gyüjtése. Annak az anyagnak, amelyik bennünket körülvesz, ugyanakkor, amikor környezetünk minden nap hat ránk amikor a tárgyak azok jó, vagy rossz közérzetünket megszabják, ugyanakkor ezek jósága, vagy hibái, nem élnek bennünk tudatosan, abban a korban, amikor éppen a tudatosság jelezénk a mi emberi voltunkat, és azt, hogy fejlődtünk. Az ipari forma tulajdonképpen, még ha szélesebb körét vesszük is, beleértve az üveget, porcelánkerámiát, textilt, stb.-t akkor is a kritikának a legmostohább területe volt eddig, sem az egyetemeink müvészet történeti szakmái, sem pedig a főiskolák, nem tudnak erre eléggé időt szakitani ugy, hogy a kritikusoknak, a látásra nevelésnek a kiképzése, még a jövő feladata lesz.

- Na most egy másik dolog, amivel egy néhány napja találkoztam, mégpedig a Magyar Nemzeti Múzeumban, tehát nem képzőművészettel foglalkozó mázeumban, egy ujfajta tárlatvezetéssel. Ez pedig egy feladatlapos tárlatvezetés volt, és én azért ejtenék itt szót róla, mert tudomásom van arról, hogy Angliában, ezt a képzőművészeti kiállitásokon is bevezették. Most nálunk a tárlatvezetések, a képanyagnak, a kiállitott anyagnak a közelebb vitele az emberekhez, mennyire mondható korszerünek, mert érzésem szerint ez körülbelül majd olyan, mint 20 évvel ezelőtt.

- A tárlatvezetéseinket nem akarom birálni, vezetőinket nem akarom birálni, de általában, sajnos az egész képzőművészeti oktatásunk, talán egy átvitelre épül, tehát egy müveltségi tartalmat ad anélkül, hogy a müvészet aktiv részeseivé tenné a szemlélőket, tehát megnéz egy képet, megtanulja róla a megfelelő adatokat, és ezeknek az adatoknak a birtokában, a következő képnél, ugyanolyan tanácstalanul áll meg, és ez az iparmüvészet tárgya... hogy megint kedves vesszőparipámra vissza üljek, ott sokszorosan áll, mert ott még ez sem történik meg, ott magára van hagyva azért a szemlélő, és ezért tulajdonképpen nemis, nemis tud aktiven beleszólni a tárgykulturánkba. Sokat beszélünk, a környezetkulturáról, de ennek igazán hatékony résztvevői nem vagyunk, legfeljebb passziv elszenvedői. Megvesszük amit kapunk, elfogadjuk, amit látunk. Ugyanakkor ösztönösen pedig szeretnénk mást, esetleg jobbat, az igényünk is megvan rá. De ezt megfogalmazni pontosan nem tudjuk, mert ninns anyagismeretünk, nem tudjuk mi az, hogy anyagszerüség, nem ismerjük a korszerüséget, tehát hiába tudok én jól magyarul, hogyha középkori nyelven beszélek,. Hiába festek én jól a mult század nyelvén, hogyha ez egy avult régi kifejezésforma, és ma már tulajdonképpen, elkoptatott közhelyessé válik. Nekem mindig a mát kell megtalálnom, és minden tárlatvezetés oda kell elnozzon engem mint nézőt, mert azt, hogy egy festő mikor született, vagy mikor halt meg, azt akár tudja, vagy akár nem, azt, abból az égvilágon semmi nem lesz, de ha már ezt alkalmazni tudja, ha ebből következtetéseket levon, és ezt fel tudja használni, akkor már ez magatartássá válhat. Minden vizuális eszközre, minden vizuális

nevelésnek tulajdonképpen ez a lényege, a teljes embernek a nevelése, és nem az, hogy a képzőművészethez jobban értsünk mint a zenéhez, vagy bármihez egyébhez, de ez az út vezet el odáig. Vannak iskolák külföldön például, ahol az élelmes gyárak, mindig megküldik a legujabb termékeiket, hatalmas ládákban, hogy azon tanulmányozzák a növendékek a kor legfiatalabb stilusát, a legujabb formai megjelenéseit, és igy nem az ipari formára nevelnek tulajdonképpen, hanem egy olyan szerkesztési rendszer, egy olyan vonalrendszer, egy olyan szinvilágra, amely nemcsak abban a porcelánban van ott, vagy abban a kis müszerben, hanem ott van az öltözködésükben, ott van a nyelvükben, és a zenei világukban, csak le kell forditani tudni, egyik müvészet nyelvét a másikra.

- Erre a példára visszatérnék egy kicsit, hogy a gyárak elküldik termékeiket iskolákba. Nálunk például a festők, a kézművészek, milyen kapcsolatban vannak az iskolákkal. Van-e közöttük egyáltalán valamilyen kapcsolat?

- Közvetlen kapcsolat abban az esetben áll fönn, amikor egy jó rajztanár, egyben jó festő is, és ez ott személyében képviseli a képzőművészetet. Egyébként egy érdekes kezdeményezés született a napokban, az történt ugyanis, hogy egy néhány iskolába először csak próbaképpen, egy-egy festő elvisz 4-5 képet, azt egy hétig ott a folyosón kinn tartják, és egy hét mulva, valamelyik délután egy tanár vezetésével, megjelenik ott az érdeklődőknek egy csoportja, és a müvész, és akkor elbeszélgetnek ezekről a képekről, ez éppen mostan két héttel ezelőtt zajlott le egy ilyen, és ahogy hallottam, nagyon jól sikerült, rendkivül tartalmas, érdekes beszélgetés zajlott le, a a m üvész, és a növendékek, gyerekek között.

- Ha kikerül valaki az iskolapadból, akkor van-e lehetősége arra, hogy valameilyen képzőművészeti oktatásban részesüljön, tehá magyarul szeretne rajzolni, vagy festegetni. Most Tamás Ervin egy ilyen festőkörnek a vezetője, Dési Huber körnek, biztos meg tudná mondani, hogy egyáltalán mi a kritériuma annak, hogy ide valaki bekerüljön, hogy tud ott dolgozni, és kik azok akik oda járnak ?

- Semmiféle elvi akadálya ennek nincsen Magyarországon, bárki, aki kedvet érez, és hajlamot arra, hogy rajzoljon, fessen, vagy mintázzon, beiratkozhat egy ilyen körbe. Gyakorlati akadálya azonban van, mégpedig az, hogy aránylag nagyon kevés szakkör müködik nálunk, sokkal nagyobb az igény, számszerübb, mint ahányat föl tudnak venni, ezek a szakkörök, és másrészt pedig eléggé elmaradott körülmények között ilyen szükséghelyiségekben, heti egy-két alkalommal gyönge felszereltséggel müködnek, ugy, hogy egyedül a szakkörvezetők hősies erőfeszitése az, ami ezt fenntartja, rég megérett a helyzet arra, hogy ezt fölvizsgálják, és hát komoly, jelentős támogatásban részesüljenek ezek a szakkörök.

- Na most az amatőr képzőművészeknek a támogatása, az mennyiben tartozik a Magyar Képzőművész Szövetségre ?

- Az amatőr képzőművészet, vagy amatőr iparmüvészet, mind a kettőt meg kell emlitenünk, nem tartozik a Magyar Képzőművészeti Szövetség feladatkörébe, ez mozgalmak támogatása, illetve közvetve igen. Közvetlenül a Népmüvelési Intézet törődik ezekkel a szakkörökkel, egyáltalán ezzel a mozgalommal, de nekünk nem közvetlen feladatunk. Természetesen kapcsolatban vagyunk a mozgalommal, még hangsúlyozottabban a vidéki kulturális életben, de egyéb, különösebb tennivalónk nincsen.

-Most eddig a vizuális nevelési bizottságnak a munkájában többnyire müvészekről esett szó.

- Évek óta, és ma is az a helyzet, hogy az előbb emlitett munkáknak az oroszlán részét, a gyakorló képzőművészek végzik, és ugy tünik, hogy fogják is még jó darabig végezni. Létrehozzák azokat a müalkotásokat, amely a hivatásuk, amelyért élnek, és utána, fennmaradó erőiket, fennmaradó szabadidejüket annak szentelik, hogy a társadalommal való kapcsolatokat megteremtsék, elmélyitsék, megértessék mindazt, hogy miért is van képzőművészet, miért is van iparmüvészet, és mi a szerepe az emberek életében. Az igazság az, hogy ez túlzott megterhelés ezekre az emberekre, akik végülis alkotó emberek müvészek, kétségtelen, hogy nagy örömmel, nagy lelkesedéssel sőt kiváló szakmai felkészültséggel végzik a legkorszerübben felfogott népmüvelői munkát.Nagyon jó volna, hogyha akár a népmüvelési szakemberek hálózata bővülne, a népmüvelési hálózat, a közmüvelődési feladatokhoz képest, azt hiszem, hogy nem kellően kifejlesztett, sem létszámában, sem felkészitettségében.

- A beszélgetés végéhez közeledünk már, összegeznénk azt, elsősorban azt a kérdést, hogy nálunk a látáskultura, az ha röviden kellene megfogalmazni, netán egy szóval, megfelelő-e, kielégitő-e vagy sem, akkor erre Tamás Ervin például mit válaszolna ?

- Nem kielégitő e pillanatban, de ez nem jelent reménytelen helyzetet. Kicsit nézőpont kérdése is, ismétlem, évről évre nő a tárlat, és mázeumlátogatók száma. Nem tudom pontosan ezeket az adatokat, de magam is megdöbbentem, és megörültem, amikor ezt hallottam, na

- Na most ez nem, ez tényleges növekedés ?

- Igen.

- Vagypedig, tényleges,

- Igen, sokkal több kiállitás is jön létre, mint mondjuk 10 évvel ezelőtt. Ezek, ezek pozitiv jelek, de hát hogyha a meglévő képzőművészeti értékeinket veszem számba és azt, hogy erről a társadalom mit tud, hogy él vele, akkor határozott nem a válaszom, akkor nem kielégitő a helyzet.

- Látogatás a Képzőművészeti Szövetségben. Végh Alpár Sándor riportja hangzott el.

MAGYAR HÍRLAP
SAJTÓFIGYELŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 387-748, 340-726

1975 AUG 7

NÉPSZABADSÁG

Koczogh Ákos

1021

Új képzőművészeti könyvek

A Képzőművészeti Alap Kiadóvállalat gondozásában megjelent a Mai magyar iparművészet sorozat második köteteként Koczogh Ákos szép kiállitású könyve, a Textil. A kötet segit eligazodni mai textilművészetünk változatos világában. (Az idei könyvhétre jelent meg a sorozat első kötete, a Kerámia, porcelán, üveg, szintén Koczogh Ákos tanulmányával.)

A Mai magyar művészet sorozat is két új kötettel gazdagodott. Nagy Ildikó Kiss Nagy Andrásról írt tanulmányt, átfogó képet adva az érméivel, kisplasztikáival kitűnt Munkácsy-díjas szobrászművész eddigi életútjáról, munkásságáról. A másik kötetben Vadas József Z. Gács Györgyről írt tanulmányában a művész leglényegesebb alkotói korszakát és területét, üvegművészetét mutatja be, jelezve az életpálya főbb állomásait is.

ályos büntetést nem kap, a b
s hatálya alól minden külö
zkedés nélkül mentesül. Jó
ájára való tekintettel a vá
orábban is mentesítheti. A
sítés a vállalat igazgatójának
gelésétől függ. Megjegy
mennyiben a dolgozót a bü
atálya alól a fegyelmi hatá
an megszabott határidő
ött mentesítik, az eredeti
akörbe történő visszahelyezé
lezettség a mentesítés időp
an következik be.

ELMONDÁS ELLENI ÉDETTSÉG

Gombos Lászlóné (Ács) férje hat

részesülő anya egyszeri — általában 600 forint összegű — szakszervezeti szociális segélyben részesíthető. E rendkívüli segély nem jár, csupán adható. A bizalmi útján az igényelheti, aki

1975.VIII.lo.Petőfi 17.39 Gné
Láttuk-hallottuk

Kocogh Ákos

Könyv. A mai magyar iparművészet sorozat második köteteként megjelent Kocogh Ákos munkája a mai magyar festőművészetről. Ez az első próbálkozás a mind jelentősebb szerepet játszó textilművészetünk rendszerbe foglalására, s ha teljes képet nem is ad, fontos vállal-

kozás. Elsőfecskeként, amelyet remélhetőleg mások is követnek majd. A szerző több mint 5o alkotót emlit meg, de még igy is kimaradt jó néhány és nem is jelentéktelen. Inkább csak megemlitjük ezt, mintsem számonkérjük, hiszen a kötet irója abbeli igyekezetében, hogy mindnki érzékenységére vigyázzon, itt-ott még nehézkessé is vált. Minden esetre a járatos és járatlan olvasó egyaránt megismerheti belőle textilművészetünk jelentősebb törekvéseit, kisérleteit és bizonyos eredményeit. A könyvet a már korábban megjelent Kerámia porcelán üveg cimü munkához hasonló formában és szép kiállitásban adta ki a Képzőművészeti Alap könyvkiadója.

Művészettörténészt hívtam segítségül, Koczog Ákost, Ő ezt írja a tanulmányában, Uj fejezet kezdődik fémalvességünkben.A főiskola önálló tanszakának első ötvös nemzedékei még a nemesfémek igézetében nőnek fel, aztán uj feladatokkal találják szemben magukat.A bázsuk talmi világa és a nemes fémek arisztokratizmusa helyett most már magas szintü , tömegigény jelentkezik. Amely uj szemléletet követel. A maiő ötvösnek benne kell élni az egyetemes képzőművészeti kulturában.- írja Koczog Ákos . Ez tanulmánya végén én nagyon szégyellem magam, hogy olya n keveset tudok pld. a zománcművészekről.Nem mentség, hogy rajtam kivül sokan tájékoztalanok, holott éppen a tüz zománc alkalmas arra, hogy nagy tömegeket megháditson, mert korszerü anyag. Korszerü kifejezési lehetőség. A tisztaságot, a fényt, a ragyogást, a keménységet önmagában hordja. Ki ujság rók két évtizede még arról meditáltunk, hogy népünk irodalmi müveltsége már örvendetesen nő.De mikor jut el a képzőművészeti ismeretekig? Aztán..megszólaltak számunkra a képek, a fónek, én most arra nevelem magam,hogy megértsem Morelli Edit és Lőrincz K. zománc reliképeit is.Tetszik. Nagyon is tetszik. De nekem még nem beszél.És a hiba nem bennük van, hanem bennem. Hogy még nem tudtam szóra birni őket..De érzem egyszer majd az is sikerül.

- Nagy Piroska jegyzetét hallottuk.

Kocog Ákos: Szép tárgyak dicsérete

Kocog Ákos, a neves müvészettörténész, az iparmüvészet világába vezeti el olvasóit, a Gondolat Kiadónál megjelent könyvével. Képet ad a fémmüvességről, az üvegmüvészetről, a kerámia, porcelán, textil és más iparmüvészeti ágak legjobb hazai müveiről és mühelyeiről. Bemutatja azt a sokrétü tevékenységet, amit iparmüvészeink végeznek, és számot ad alegfontosabb alkotói problémákról is. A könyvet rendkivül gazdag kép és ábraanyag diszíti.

- - -

Kocog Ákos, müvészettörténész

1978. nov. 22. Kossuth 18.25 (Vgué).
Mai könyvajánlatunk.

MTI SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 387-748, 340-726

VAS NÉPE

1978 JAN 22

Kovacsh Ákos
művészettörténész

1021

Képzőművészeti könyvek

A magyar könyvkiadás évek óta a világ élvonalában van mind választékát, mind minőségét tekintve. A könyveket szerető ember szinte már félve lép be a könyvesbolt ajtaján, mert bizony a csábítás nagy, pénztárcánk meg sajnos véges. A rendszeres könyvvásárló érzékeli, hogy kissé megdrágultak a könyvek. De mint minden, ez is viszonylagos. Egyrészt a nyugati könyváraknak még így is csupán tizedébe kerülnek nálunk a könyvek (az NSZK-ban például egy szépirodalmi mű ára 30—40 márka között van), másrészt kiadóink örvendetesen differenciálnak.

Ha valaki azt gondolná, hogy értelmetlen dolog könyvekről szólva az árakról beszélni, az gondoljon arra, hogy esetünkben az árpolitika egyben orientálást, „kultúrpolitizálást" is kifejez. Jól példázza ezt a legutóbb kiadott képzőművészeti könyvek néhánya.

Szinte egyidőben került a boltokba a *Képzőművészeti Alap Kiadóvállalatának* három könyve. Az első, a Mai magyar iparművészet sorozat harmadik kötete, a *Fémművesség*. Koczogh Ákos, a téma egyik legjobb hazai ismerője a Kerámia, porcelán, üveg és Textil című könyvei után most a mai magyar fémművességet összefoglaló, reprezentatív albummal jelentkezett. Ötvösség, réz- és bronzművesség, a kovácsolt vas művészete, zománcművészet — ez a könyv témája. A használati és dísztárgyakon át a lakáskultúra és az építészet társművészeteként jelennek meg a fémművesek alkotásai. A kötet rendkívüli díszes kiadásban, a szerző átfogó tanulmányaival, gazdag fekete-fehér és színes képanyaggal illusztrálva jelent meg. A példányszámot a várható szűkebb körű érdeklődésre számítva csupán hétezerben állapította meg a kiadó, ennek megfelelően a könyv ára 210 forint. Az átlagos könyvgyűjtőnek kissé magas, de a téma iránt érdeklődők bizonyára szívesen sorolják gyűjteményükbe a szép albumot. (Képeinken két művet mutatunk be a könyvből.

Ha van bestseller a képzőművészeti könyvek között, *Lyka Károly: A művészetek története* című műve mindenképpen az. Nemzedékek nevelődtek e munkán, s nem tudják elégszer kiadni. Mostani, ötödik kiadása már 45 ezer példányszámban hagyta el a Kossuth Nyomdát. Ha tekintetbe vesszük maradandó értékeit, ízléses kiállítását, akkor nem sokallhatjuk érte a hetven forintot. E mű is sorozatban jelent meg, a Képzőművészeti Zsebkönyvtárban. Néhány éve még csak sóvárogva néztük a kirakatokban a hasonló eljárással készült francia, olasz és angol kiadású színes könyveket. Az áruk 3—500 forint között volt. A magyar könyvkiadás és nyomdaipar büszkesége e nemrég indult sorozat — „magyar" áron.

Végül egy régóta közismert és főleg az ifjúság körében közkedvelt sorozat, *Az én múzeumom* legújabb darabjáról ejtsünk szót, mely *a régi magyar művészetnek* a Nemzeti Galériában található legszebb alkotásait adja közre színes táblákon, kedvcsinálóként az egész gyűjtemény megismerésére. A sorozat új tématikával folytatódik, a hazai és külföldi múzeumok legszebb darabjait mutatják be a füzetek, küldetésükhöz méltó nyolc forintos áron.

Egy szakterület egy kiadójának néhány kiadványában így tükröződik könyvkiadási tervünk, művelődéspolitikánk egésze. Így aztán kiki nyugodtan nyithat be a könyvesboltba, előbb-utóbb megtalálja az érdeklődésének és pénztárcájának megfelelő könyvet.

(dusza)

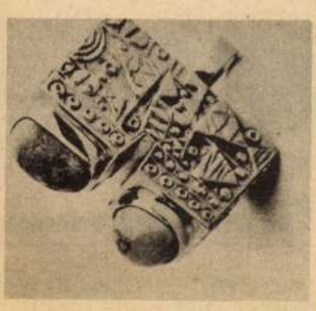

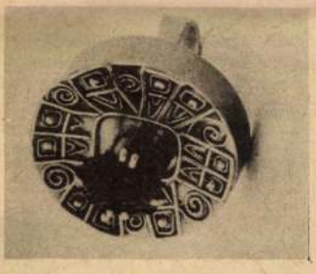

Engelsz József: Gyűrűk (arany, turmalin, türkisz)

Majoros Árpád: Sakkfigurák (krómozott réz)

kék" — tizenévesen

k": felröppenés előtt

helyettes egybehangzó véleménye „dióhéjban":

— Túlságosan fiatal korban, nem a legjobb tanulmányi eredménnyel, zömmel hátrányos helyzetből kerülnek hozzánk a gyerekek. Sokszor az elemi higiénénél kell kezdeni, s két éven át a gyakorlati képzést is magunknak kell megszervezni: kórházat csak az utolsó, a harmadik évben látnak hallgatóink. Az indoklás: fiatalok még ahhoz, hogy kórházat lássanak belülről. Így aztán van, aki a harmadik évben jön rá arra, hogy nem bírja ezt a szakmát, más „leblokkol" annál az osztálynál, ahol először járt gyakorlaton. Az oktatás mellett nevelésre, személyiségformálásra alig jut idő, bár a nevelők mindent megtesznek, hogy pályaéretten kerüljenek ki a gyerekek.

— Kicsi, zsúfolt, elavult a diákotthon épülete. Az állandó tatarozás ellenére az alagsor szociális helyiségei szinte állandóan romokban vannak. Nem várunk új épü-

varázsolhatnák mindezt. A kevéske szabad időt elsősorban hasznosan próbálja megszervezni a nevelői kar és a 9 tagú diáktanács: mindenkinek van hangversenybérlete (az állami gondozottak ezt is ingyen kapják), kilencvenen járnak rendszeresen színházba, második éve működik 60 taggal egy filmklub, az iskolában Boros András vezette énekkar és sportolási lehetőség egészíti ki mindazt, s alkalom adtán klubdélután a többi szombathelyi kollégiummal kooperálva. A napi kétórás kimenők (délután fél 2 és fél 4 között) gyakran a szakmai szakkörök és egyéb rendezvények miatt elmaradnak, szombaton és vasárnap délután 6-ig maradhatnak el a késő délutáni mozielőadásra is elmehessenek... hogy, hogy... sok olyan kérés, amelyet az életkor részben indokol. Ezért is fogalmazódtak meg a három bűvös kívánságnál a következők: 1. Új kollégiumot, 2. Minden nap hazamenni! 3. Minél előbb kikerülni innét...!

A tanulószoba üvegkalickájában most derus a hangulat. Bezzeg egy nehéz nap előtt...!

★

Az „első fecskék" az idén kiröppennek. Már a falon függ a lista: milyen állások között válogathatnak. Csak Szombathelyen 32 helyből választhatnak, de nővérszállással várja őket Körmend és Celldömölk is, hogy a megyén belül maradjunk. Elhelyezkedési gond tehát nincsen, megélhetési sem, hiszen a kisnővérek kezdő fizetése 2000—2300 forint lesz. A di-

KM VASÁRNAPI MELLÉKLET

Koczogh Ákos
művészettörténész

KÉPZŐMŰV

SAJTÓFIGYELŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 387-748, 340-726
1978 MÁR 26
KELETMAGYARORSZÁG

A modern mű

1. Párbeszéd önmagammal

KÉRDEZEK: Tágítsuk ki a modern művészet határait az elmúlt száz esztendőre. Vajon mindenkié lehet ez a hatalmas korszak, vagy csak keveseké, akik szerencsés körülmények között találkozhattunk ezzel a nagyon leegyszerűsítve modernnek nevezett, de ezerarcú művészettel?

VÁLASZOLOK: Sokan emlékeznek arra az országos vitára, amit Somogyi József hódmezővásárhelyi Szántó Kovács-szobra borzolta fel. A szobor azóta ott áll biztonságos nyugalommal, s talán a tagadók széles tábora is megbarátkozott vele. Ha Vásárhelyre gondolunk, Somogyi Józsi szobrát is vele gondoljuk. Bőven példálózhatnék. Anyósom négy elemit végzett parasztasszony volt. Több érzékkel közeledett még absztrakt képekhez is, mint számos kritikusunk. Megsejtette bennük a jeleket, a formák viszonyát, a szerkezetek arányait, a színek megszólító erejét, s ezt meg is tudta fogalmazni. Vidéki szakkörben tartottam előadást: iskolát alig járt népművészek, földmunkát végző asszonyok, háziasszonyok, s a legmagasabb képesítést tekintve, tanítónők számára. Tizenhárman voltak, tizenhárom könyvet vittem magammal. Az elején Cezanne állt, majd Monet, Van Gogh, Gauguin, Rousseau, Kokoschka, Modigliani, Kandinszky, Chagall, Picasso, Braque, Klee, Mondrian. Mindenki választott egy művészt, s annak egy képét. Erről elmondta, hogy miért tetszik vagy nem tetszik. Aztán sorba tettem a képeket, s elemzéseinkből kiderült, hogy a közérthető Cezannetől a meghökkentő Mondrianig, milyen következetes és folyamatos az út a máig. De ugyanezt megcsináltuk a szobrászattal is. Brancusit éppen úgy elfogadták, mint Arpot, Mirot, Henri Moore-t.

KÉRDEZEK: Áltathatom-e magam azzal, hogy a modern művészet megértésének, megszerettetésének kérdése egyrészt az igényes szemlélő fogékonyságától, másrészt a sikeres, egy-két órás találkozástól függ?

VÁLASZOLOK: Ha valakiben nincs meg az igény arra, hogy korában éljen, ha csökönyösen ragaszkodik előítéleteihez, áldozata lesz annak a szemléletnek, mely száműzte a művészeteket a nevelő tárgyak sorából. Persze, semmivel sem hitványabb az, aki csodálattal áll Paál László vagy Ferenczy Károly előtt s tétován követi Csontváryt vagy Martyn Ferencet. Az ízlés és a korszerűség önmagában semmit sem jelent. Az ízlés csak gyűjtőfogalom, s abban a pillanatban válik irányítóvá, sorsdöntővé, amint nem tudjuk megkülönböztetni a jót rossztól, az értéket a hamistól, a lényeget a látszattól. Tegyük fel, hogy erre a megkülönböztetésre képesek vagyunk a múlt század közepéig, akár Munkácsy festészetéig, vagy Rodin szobrászatáig. Igen, de az értékrend változó és még milyen nagy fordulat következett be az újraértékelésben a múlt század második felében! Régi térképpel új utakon nem igazodunk el. És ez a tájékozatlanság sünállásba kényszerít bennünket: tagadásba, bizalmatlanságba, gyanakvásba, s végül is rossz közérzetet teremt, megtévesztő következtetésekkel, ítéletekkel jár együtt. Természetes, hogy művészetekre csak művészettel és nem sok beszéddel lehet nevelni.

KÉRDEZEK: Ezek szerint kortársaink művészetének ismerete, szeretete egyben helyes társadalmi eligazodást, eligazítást is jelent, ha egyszer a helyes döntés feltételének tartom? Vagyis: aki tagadja mai, valóban értékes művészetünket, az értetlenül áll történelmi igazságaink előtt is?

VÁLASZOLOK: A kettő összefügg. A múltból jó példákat ismerünk. Ady, Bartók, Medgyessy, Móricz, József Attila, Derkovits vagy század eleji építészetünk tagadása a kor nem csak művészi, de társadalmi értékeinek tagadása volt egyben.

KÉRDEZEK: Mégis, mik azok a megkülönböztető jegyek, melyek a mi korunk művészetének határát jelzik? A művészetek története a világ megismerésének, birtokba vételének, eladdig nem tudatosult vonásainak, elemeinek, szépségeinek felismerése, kifejezése, tolmácsolása. A tizenkilencedik század közepére mindent le tudtunk festeni, szoborba faragtunk, amit a látható, körültapintható világ kínált, de vízióinkat nem különben. Megismertük a test, a természet, és irodalmi történetek ábrázolásának minden szépségét, igazságát. Mit tehetett hát a művészet?

VÁLASZOLOK: Folytatta felfedező útját. Utjait, mert míg Cezanne-ig, akit a nagy kezdeményezőnek tekintünk — többé-kevésbé egységes művészi felfogás uralkodott (gondoljunk az egymást követő ókeresztény, bizánci, román, gót, reneszánsz, barokk, rokokó, empire, klasszicista romantikus, naturalista uralkodó stílusokra), addig a tizenkilencedik század második felében egymásból következő, de mégis párhuzamos jelenségek tanúi vagyunk.

Koczogh Ákos

PICASSO: GUERNICA

PICASSO: GUERNICA (RÉSZLET)

Károlyi Amy:

Az ardeatini barlang

valahol vannak, valahol
mint anyjában a gyermek
vörös falon, sötét falon
valahol dörömbölnek

kérik az életnek felét
a kétharmadát kérik
mi a sötétben valahol
gyümölcstelen érik

éretlen szirom, meg nem élt
szín, íz és hang és forma
gyűlik és telik valahol
a meg-nem-éltek sorsa

Markó Béla:

Öregasszony

Idegeidre edénycsörömpölést
aggatott a világ
mosogatólé zubogása
keveredik benned a távoli
vízesések zajával
beszakadt körmöd félholdja
esténként fényesen süt
az égen
s hajnalban amikor felkelsz
ébred az isten is:
ujjbegyével
szétnyomja a csillagokat
mint bogarakat a falon

Számonkérők

Megint rossz napom van. B. úr, a maszek kiskereskedő megállít a piacon, s hű maradva önmagához, ismételten erőszakos. — Mire vár? Arra vár, hogy meggondolom. Soha vissza nem térő alkalom. 200 négyszögöl ragyogó fekvésű szőlő és potom áron adom.

Hagyjon, B. úr.

Udvariatlanul hátat fordítok neki, nincs szándékom szőlőt venni, a szőlőt szeretem ugyan, de műveléséhez, gondozásához nem fűlik a fogam. Nem értek hozzá, és a szabad időmet másra fordítom.

B. úr persze rosszalóan csóválja a fejét, viselkedésem felháborítja. Hangoztatja is, hogy nem ért engem, hiszen foglalkozásom olyan, hogy mellette nyugodtan megművelhetném ezt a 200 négyszögölet, s még hasznom is lenne belőle.

Erőszakos, tolakodó, elvégre a „javamat akarja". Csakhogy nekem nem kell sem a jó indulata, sem a szőlője.

A kisváros utcáit járva mindig találkozom a számonkérőkkel, a felelősségre vonókkal, a beavatkozókkal, a közbeavatkozókkal, a tanácsadókkal, az erőszakos jóakarókkal. Ettől lúdbőrzik a hátam, és ilyenkor érzékelem pontosan azt, hogy mi is tulajdonképpen a vidékiesség. Okvetetlenkedés, tapintatlanság... Inkább példákkal folytatom.

Tegnap este D. a kisváros fontos hivatalának fontoskodó hivatalnoka megrótt, amiért nem látott a művelődési központban, ahol tegnap este G. zongora-hangversenyét élvezhettem volna. Máskor számonkéri tőlem, hogy miért nem jelentem meg a fotókiállításon.

A fontos hivatal fontoskodó hivatalnokát zavarja, hogy nem úgy élek, ahogy ő. Meggyőződése: az az egyetlen praktikus és okos életvitel, amit ő csinál. Fáraszt és elszomorít a fontoskodása.

Összetalálkozom Istvánnal, a fiatal mérnökkel. Kissé ideges. Elpanaszolja: szomszédja leszólta, hogy újból külföldi útra készül feleségestől. A szomszéd minden további nélkül illetékesnek érzi magát arra, hogy beavatkozzék Istvánék belügyeibe, kifejti: az utazás haszontalan pénzpocséklás. István
ertet, az az iga-
a dögfárasztó
kertben megte-
a sárgarépa.
allgatja szom-
lvariasabb, sem-
rendre utasít-
nese, és szenve-
és bejárta fél
, s meséli, hogy
ról szóló híreket
sodálatos Rodo-
egy várnai kis-
ő egy nagyvál-
lalatnál, gyakorlatilag értelmiségi munkakört tölt be, és elvileg ugyancsak szellemi munkát végez. Csakhogy a látszat csal. Ez az osztályvezető egyáltalán nem végez szellemi munkát, ingerülten várja a delutánt, hogy „leléphessen". A szőlőjében érzi magát elemében, ami tiszteletre méltó dolog volna, ha felhagyna az osztályvezetősködéssel és kifejezetten a szőlővel foglalkozna.

Mi lenne, ha egyszer István kérdőre vonná osztályvezető szomszédját: hogyhogy örökké a tőkék között görnyed, s könyvet mikor vesz a kezébe?

A fiatal jogász megint egy más eset. Ő a maga módján urbánus, megrögzött városlakó, „aszfaltkoptató", a természetben kizárólag tájképeken gyönyörködik. Napi munkáját befejezvén menetrendszerűen beül a kisváros egyetlen első osztályú presszójába ismerősökkel találkozni, beszélgetni, vagy csak egyszerűen bámészkodni. Szó sincs arról, hogy alkoholizálás céljából időzik a presszóban, és arról sincs szó, hogy nőkre vadászik.

Az intézmény „buzgómócsing" gondnoka rossz szemmel nézi a fiatal jogász „léhálkodását", s kartársi alapon gyakran érzi magát indíttatva, hogy hősünk magatartását kifogásolja, számonkérje.

Így:

— Presszózunk, presszózunk, doktor úr? — érdeklődik fájdalmas képpel.

S a gondnok ilyenkor előadja, hogy ez az élet rosszra vezet, ennek züllés lesz a vége, mert a lejtőn nincs megállás, arról nem is szólva, hogy rengeteg pénzbe kerül a mindennapos presszózás.

Máskor arról faggatja a fiatal jogászt, hogy talán válni készül. Meggyőződése: minden olyan házasság válással végződik, amelyikben a férj kimaradozik. Nagy a csábítás és így tovább, és így tovább. Különben is, egy komoly ember, — a gondnok szerint — nem „tehénkedik" egész este szórakozóhelyen.

Jogász ismerősöm fogcsikorgatva fogadkozik: eddig türelmesen végighallgatta az okvetetlenkedőt, de legközelebb beolvas neki és megkérdezi tőle, ki kérte meg őt arra, hogy felügyeljen a presszó törzsvendégeire. A gondnok majd természetesen megsértődik, elvégre ő a jogásznak csak a javát akarja.

A számonkérők kisvárosi figurák. Kifogásolnak, felháborodnak, s kizárólag azt tartják jónak, ami szerintük megfelel az erkölcsi értékrendnek. Irigylendő magabiztonsággal ítélkeznek. Vélekedéseikben megfellebbezhetetlenek. Gondolom: aki nem úgy él, nem úgy viselkedik, nem úgy vélekedik, ahogy ők, azt szívesen kerékbe törnék.

Varga S. József

UNKA ELŐTT. Pál Gyula rajza

Koczogh Ákos
művészettörténész

KM VASÁRNAPI MELLÉKLET

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 387-748, 340-726
1978 ÁPR - 9
KELETMAGYARORSZÁG

A modern műv

2. A források

Volt idő, amikor korunk művészete a menekülés művészetének látszott. Az impresszionisták lírai hangulatokba menekültek, a szimbolisták jelképek, a zeneiség bódulatába, mások a primitív népek közé (Gauguin Tahitire) vagy éppen a bohóc álarcát vették magukra, mint a dadaisták. Valamennyi művészi megmozdulás új táplálékot keresett. Egyik a népművészet tiszta forrásai felé indult, másik az elesett emberért emelte fel a szavát, a harmadik visszanyúlt az archaikus korok szemléletéig, vagy éppen a valóságon túli valósághoz, amit szürrealizmusnak nevezett. Foglalkoztatta a művészetet a gyermek, a gép, a tárgyak, a néger művészet, a keleti művészetek, a természet rejtett arca, a sejtek rendszere, a groteszk ellentétek, az alapformákban rejlő szerves egység, a dolgok mozgásban való ábrázolása (futurizmus), s nem utolsósorban a társadalom forradalmian új mozdulatai (szocialista realizmus).

A múlt művészetében is találkozunk a gyermekkel vagy tárgyakkal, vagy éppen olyan alapelemekre bontott képpel, mint a kubistáknál, de most hangsúlyt kapnak, most a tartalom művészi kifejező módszerré is válik. Átvéve a gyermekrajzok egysíkú láttatását, a perspektíva nélküli naív művészet mellérendelő szemléletét, a néger művészetnek a test egyes elemeit szinte aránytalanul felnagyító expresszív formáját, népvándorlás kori művészetek vagy éppen a barlangfestészet kedves esetlenségeit, gépi elemek képi vagy szobrászati elemekké alakítását. Az új tartalom tehát új formákat teremt. De az új anyagok is behatolnak, új művészi eljárások keletkeznek. A szinte egyeduralkodó lenvászon, tempera, olaj mellett megjelenik a farostlemez, különböző szintetikus anyagok, de a kollázsokban a papír, a dugó, a textília is. Ezek a művészeteken kívül rekedt anyagok máról holnapra a képek témái, hordozói lesznek, s napjaink szobrászatában a plexiüveg vagy különböző műanyagok is részt kérnek, teljes művészi hitellel. Amihez a régi, klasszikus és máig megszokott szabályok elégtelennek bizonyultak, ezt korunk művészete megbontja, új értékeket teremt. A verset nem rímelteti, ritmusát a természetes beszédhez igazítja, a kép témáját nem a középponthoz szerkeszti, emberi alakok helyébe természeti formákat mintáz, üregekkel töri át a felületet, s ezeknek a negatív formáknak térképző szerepet ad, a zenében új összhangzatot teremt. Ne kívánjuk egy rendezetlen, zűrzavaros, egy felbomló régi világtól s egy bontakozó újtól, hogy klasszikus, kiérlelt, kikristályosodott, megcsontosodott művészi formái, törvényei legyenek.

Sokan féltették az új művészetet attól, hogy elembertelenedik. Akkor, ha nem ábrázolta fejétől a talpáig az embert, még nem vált feltétlenül embertelenné. Az embertelenség inkább fenyeget a brutalitás, az ököljog, a bomlás, a rút eszményesítése felől. De figyeljük meg, hogy a középkori barbárságra figyelmeztető jelek mellett mennyivel inkább azok az alkotások válnak ki, melyek a humánumot hirdetik. Nem véletlen az, hogy egyre nagyobb igény van a figurális ábrázolásra, az ember emberi formáinak a megfogalmazására, a rendre, a látható világban megtalálható harmóniára. Ehhez természetesen ilyenné kell formálódnia a világnak is, mint ahogy sok jó tünetnek tanúi lehetünk. Közben azonban az a művészet, amit megvetettek, kigúnyoltak: klasszikussá érett. Zolát elbocsátották újságírói állásából, mert megvédte az impresszionista Manet „Reggeli a szabadban" című képét 1863-ban. Az első nagy tanulmánynak Henri Mooreról, 1961-ben nehezen akadt közlője. A következő évben kiállítást rendeztek tőle, s ma már minden második fiatal szobrász követője. S ez nem zárja ki azt, hogy bejárva a modern művészet labirintusát, ne álljak meg ismét, mint gyermekkoromban áhítattal és csodálattal Munkácsy, Paál László, Mednyánszky, Ferenczy Károly, Szinyei Merse Pál előtt.

Koczogh Ákos

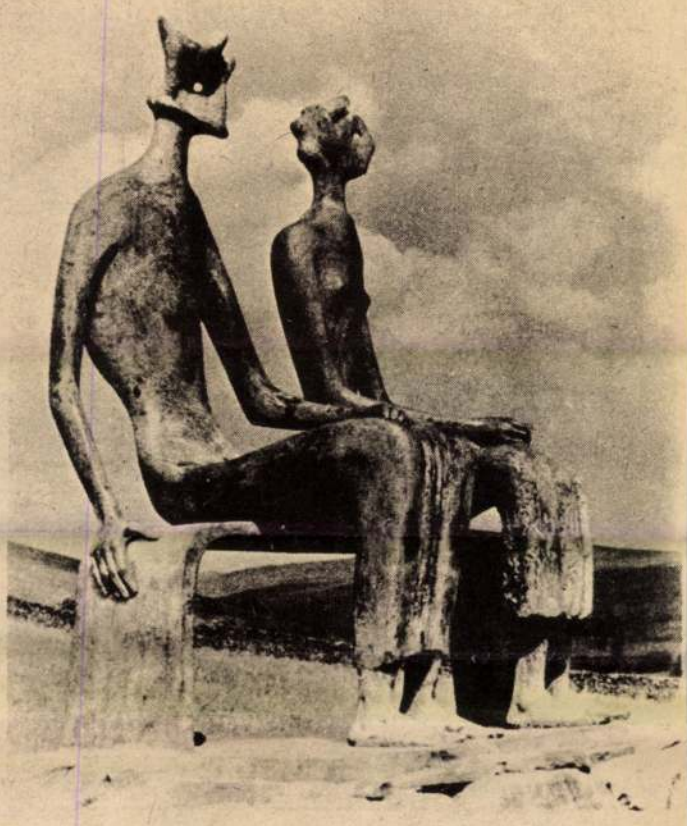

Henri Moore: Király és királynő

Hézső Ferenc: Tisztelet a hősöknek.

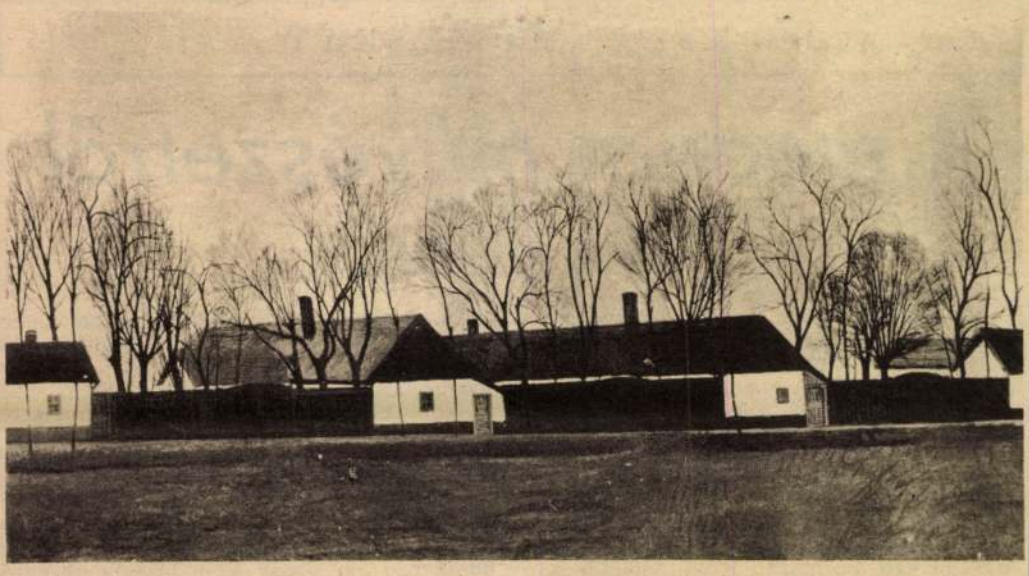

Kurucz D. István: A Damjanich utca Vásárhelyen. (A művész április 1-én kapta meg a Magyar Népköztársaság Kiváló Művésze kitüntetést.)

Tandori Dezső:

*Önarckép verébbel**

Némó emlékének

Egy rászoruló vadmadár,
egy harsogó verébfióka,
napverte zuzalékon áll,
mióta;
s úgy kell érte megküzdeni,
bokor alján éhen ne vesszen,
mintha nem adnák ősei
neked sem;
mintha tudnák, az indulás:
emberileg mindig hasonlat,
mindig egyszerre két-dudás
gyakorlat;
vaktában kezded el, ahogy
ez a vadmadár nekivágott,
s csak úgy, hogy „helyrehozhatod
világod";
időnek kell eltelnie,
míg egymásnak kirajzolódtok,
míg látszik majd: „mily semmi-se
a jó ok";
míg talán össze-szelidül
épp a kétféleképp személyes;
míg az ember egyszer kiül
egy bokor alá temetett verébhez.

***Tandori Dezső költő 1978. április 1-én József Attila-díjat kapott.**

Keresztury Dezső:

Levendula*

Levendula, levendula,
fanyarédes animula,
lettél lila lángfurulya,
mert perzsel vad kánikula.

Kék a lába, zöld a szárnya,
a madár beh gyöngyön járja;
vele hívó szép dalára
vén szívem is lépne párba.

Fenn az égen sűrű csillag
lenn fekete falu falvak;
éj ködében tarló parlag,
jobb ki békén hazaballag.

Levendulaillat illan,
az a madár meg se cikkan,
de ami volt mégis itt van
híven őrzött álmaimban.

Talán csak egy pillantásra
megéled az éj varázsa:
viránggal telik a váz, ha
szívós élet lobban lángra.

Villik tánca hív már útra,
s valami megárad újra:
telt szívem veled virulna
levendula, levendula.

***Keresztury Dezső költő, irodalomtörténész, akadémikus 1978. április 1-én Állami-díjban részesült.**

Popriscsin kitüntetése

Portrévázlat

Több mint ötszázszor játszotta el az *Egy őrült naplója* című Gogol-monodrámában Alszenkij Ivanovics Popriscsint. David Serevan, a Plays and players című színházi szaklap neves esztétája így foglalta össze véleményét erről az alakításról: „Darvas Iváné a legjobb szóló alakítás, amelyet emlékezetem szerint valaha is láttam."

Nem vették fel annak idején a színi akadémiára. Rátkai Márton magántanítványa volt, ő ajánlotta Várkonyi Zoltánnak, aki első szerepéhez juttatta. Addig tolmácsként dolgozott. Egy évre a miskolci Nemzeti Színház tagja lett, később a József Attila Színház művésze. Nincs meghatározott szerepköre. Mindent játszik. Még — ahogy a tévében is bizonyította — sanzont is énekel. Sok emlékezetes alakítása egy-egy külön fejezet a magyar színháztörténetben. Elég, ha *Rómeójára*, a *Ványa bácsi Asztrovjára*, a *II. József* című Szomory-darab címszerepére utalunk. De aki látta őt az *Éjjeli menedékhely* bárójának szerepében, az mélyen megőrizhette emlékezetében kiváló színjátékát. Felejthetetlen volt például *Molnár Ferenc A testőrjének* címszerepében is. És vajon ki lehet-e hagyni a *La Mancha lovagját*, vagy *Alvinczy Eduárdot*, *Krúdy Gyula A vörös postakocsi* című színművében. Hosszú lenne felsorolni a remek Darvas-estéket, amelyeket országjárása idején magánműsorával toldott meg. Hát a filmszínész Darvas Iván? Kiváló *Liszt Ferenc* volt az *Erkel filmben*, de különösen kiemelkedett a *Liliomfi*, *Gázolás*, *Dollárpapa* című filmekben. Amikor aztán eljátszotta a *Bakaruhában* főszerepét, nemcsak hazánkban, de idegenben is közismert lett. Azóta számos magyar film és tévéjátékban csillogtatta tehetségét.

Kényszerpihenője után — reméljük mihamarább — nagy szeretettel várja újból a Kossuth-díjas Darvas Iván

dr. Kocogh Ákos, művészettö

Zalai Hírlap, 1979. Nov. 25.

Négy kérdés az iparművészetről

Második kérdés:

— Kifejezik-e híven környezetünk tárgyai eszméinket?

A tárgyaknak erős, embert formáló erejük van. A televízióban is gyakran láthatjuk, hogy mennyire igénylik az emberek a jobbat, s hogy ez a jobb lakás, környezet öntudatot is ad, derült, önmaguk, mások tárgyaik megbecsülését, igényt táplál, tisztaságra, rendre szoktat, segíti a munkát. Most ne az ellenkező példákra gondoljunk. Ne elégedjünk meg azzal, hogy e nbertelen környezetből kiemelkedők bármivel megelégedhetnek, ha kicsit is biztosítja emberi méltóságukat. Most azt keressük, hogy azon a szinten élők, akik magukat nevezhetik embernek, tehát túl a vegetatív szükségleteken: megtalálják-e hű kifejezésüket tárgyaikban? Vagyis: akinek a puszta hajlékon, az idő viszontagságai ellenére védő négy falon és tetőn, a betevő falaton a pihenést nyújtó fekhelyen túl is van igénye, olyasformán, hogy az őt mutassa, s ne mást utánozzon, nála gazdagabbat, rangosabbat, az megtalálja-e tárgyainkban önmagát, vagy azt, amit jó értelemben elérni szeretne?

Iparművészetünk, tárgyformáló művészetünk hőskorában, ezelőtt 10—15 évvel azt mondhattuk, hogy megtalálhatta. Kialakuló, izgalmas évek voltak ezek. S ha ma már megmosolyogják a variabútort, vagy a gránit tányérokat, a bronzból öntött ezüstözött függőket, s figurás falvédőket, mégis a mieink voltak, minden gyengéikkel. De rohant előre a technika, felfejlődtek porcelángyáraink (csak példának mondjuk, de mondhatnánk a bútorgyárakat, üveggyárakat is) és nem kapunk használhatóan értelmes teás- vagy kávéscsészéket, szériagyártású üvegiparunk szánalmas üdítős palackokat termel, gyári kerámiákon vastagon ízléstelenkedik a máz. Sajtónk visszhangzik az ipari művészet, iparj formatervezés jelszavával, és soha ennyi meg nem tervezett ipari termékkel nem találkozhattunk.

Nem mi választunk, minket választ a tárgy, s kényszerűkelletlen belenyugszunk. Az a környezet, amit áruházak kínálatával kialakítunk, nem rólunk beszél, hacsak arról nem, hogy mivel kellett megalkudnunk. Azt mondjuk, hogy korunk egyik jellemzője az emberi mérték, az emberi lépték. Tehát olyan méretűek lakásaink, melyekben valóban otthon érezhetjük magunkat, kinyújtózva és fekve, az ablakon besütő fényben az útszéli fák tövén, játszóterek szabadságában, bútorok kényelmében, mesterséges fényforrások munkára alkalmas, derűt adó készségében: mindig és mindenütt, szűkebb és tágabb világunkban.

De így van-e? Lehetne így. Ha többet törődnénk a tárgyakkal, ha az anyaggal hívebben gazdálkodnánk.

Koczogh Ákos

(Folytatjuk.)

Szemlélet

Két indián először lát vízisít. „Miért megy a csónak olyan gyorsan?" — kérdi az egyik. A másik így válaszol: „Nem baj. Az ember ott a kötél végén tudja követni."

Az orvosnál

Nos, fiatal barátom, mi a neve? — kérdezi az orvos a pácienst. Michael Kalubkinak hívnak, doktor — feleli a fiatal legény. Sokkal jobban hangzik, ha hozzáteszi, hogy úr — mondja az orvos. Ahogy parancsolja: akkor Michael Kalubki úrnak hívnak.

Az állatorvosnál

— Nemsokára eljön a feleségem, az öreg macskánkkal. Legyen szíves adjon be neki egy injekciót, amitől fájdalommentesen elalszik. — Szi-

Az MTI Ki
legkisebb
Bauer 20 e
mindössze
tud halad
ami a tes
nyelmetle
hosszútáv
rült elér
a

Norv
rint ké
tik az
Ennek elérésére a
már kipróbált génekkel kap-
csolatos mérnöki eljárást al-
kalmazzák. De miért van
szükség ilyen lazacra? Arról
van szó, hogy a nemi érettség
elérése után ez a halfajta nem

nyugodt életet
terséges víztárolókban és
fogyasztók megelégedésére je-
lentősen garantálja testi

MH SAJTÓFIGYELŐ
MAHIR
1091 BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-748, 340-726

dr. Koczogh Ákos,

HAJDU-BIHARI NAPLÓ
művészettörténész, művészeti író

1981 SEP 27

1021

Művészetében korunk filozófiája

SZÁZ ÉVE SZÜLETETT PICASSO

Barcelonában a Picasso Múzeumot kerestük. Idegenvezetőnk nem hallott róla, az útikalauz szerzője sem. Kiszemeltünk egy értelmiséginek látszó házaspárt. Spanyolok voltak, több nyelven beszéltek, de Picasso Múzeumról ők sem tudtak. Felfigyelt tétovaságunkra a szabad jelzésen átigyekvő munkás. Megállt a járdaszigeten, visszafordult, s intett, menjünk utána. Csak annyit értett beszélgetésünkből: Picasso. A múzeum akkortájt nyílt meg — most alig tíz éve, ez a kék zubbonyos „fizikai dolgozó" már ismerte.

Lehet ez az epizód jelképes is, nem is. Példázhatja azt az értetlenséget, amely Picassót még ma is éri, s jelezheti a vonzalom, a megértés növekvő mélységeit. A lebecsülő, fitymáló kézlegyintésekre, fintorgásokra maga ez a múzeum válaszol. Megsemmisíti azok érveit, akik Picasso rajztudását vonják kétségbe, hiszen kiállított tankönyveiben már tízéves korában pompás illusztrációkat készített a szövegek mellé, maga kedvére, fegyelmezetten, helyénvalón, a később oly gyakran megismételt galambbal is. Hangsúlyozom, hogy a maga kedvére, mert Picasso világa belülről épült, öntörvényei szerint, nem csupán benne élt korában, de ő volt kora is egyben: a huszadik század nagyobbik fele.

Rajz az Ihlet című sorozatból (1954)

dő, és az első, a sokat emlegetett kék és rózsaszín korszakban, a figurális megfogalmazásban hisz. De hát, ha ilyen komolyan veszi az embert, mért „bohóckodik", mért fest hatujjú kezet, fül alá szemet, ló torkából kimeredő kést? — kérdezi ugyanekkor. Ne felejtsük el a latin mondást: Mundus vult decipi, ergo decipiatur — a világ azt akarja, hogy megcsalattassék, nosza csapjuk be hát! Kétségtelenül ez is Picasso. Nagy tréfacsináló, nincs még egy művész, ha nem karikaturista, akinek ilyen humora lenne. Rajzaiban még az

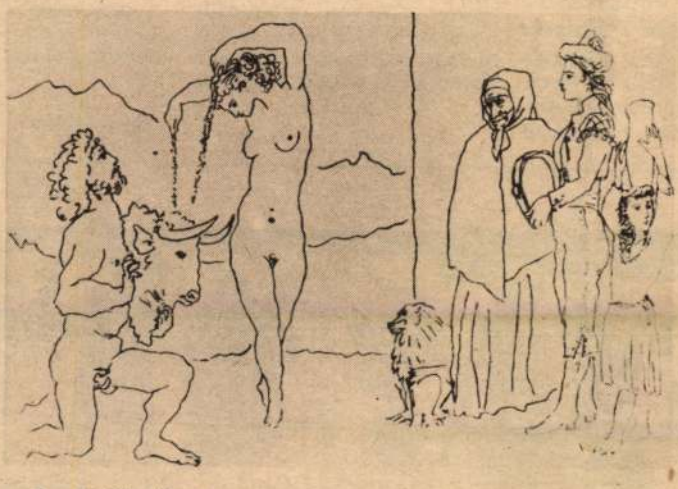

Banderilla tánc

Ott láthatók a múzeumban a fiatal akadémista rajzai (már tizenöt éves korában felvették!), ahogy az akkor szokás volt: gipszfejek, -kezek után készült tanulmányok. Minden festőnövendék számára az unalom, a keserves kötelesség rossz emlékével. De Picasso grafitja, rajzszene még ezekből az élettelen, színtelen feladatokból is remeket varázsolt.

Picasso szétrobbantja a megszokottá váló formákat, a színek, vonalak vonzó melegségével közelíti meg a magára maradó embert, végtelen szeretettel festi a két háború veszedelmeiben veszendő gyermeket, az elárvult nőket. A lommá értéktelenített legegyszerűbb tárgyat, a dugót, szilánkot, rongyot a művészet magasára emeli kollázsaiban, megértően fordul a társadalom szélére vetett földművesek, cirkuszosok, négerek, koldusok felé, máskor meg riasztó idegenséggel, megtört vonalakkal, egymásnak feszülő színekkel, formákkal mondja ki a rettenetet. Jó, legyint a kétkeabsztrakciót is megneveti. De itt nem csupán humorról, polgárt hökkentő gúnyról van szó. A torz, az elcsúszott forma: vonalak, színek keresztútján figyelmeztető jel is egyben az elsekélyesedés, a megszokott, a sablon, a közhelyek ellen, sokszor igen mély tragikum jegyében.

Ma, születésének századik, halálának nyolcadik évfordulóján, nem is tűnnek olyan abszurdnak még az „érthetetlennek" mondott munkái sem. De hiszen a madárdalt sem értjük, mégis gyönyörködünk benne, s a természet szépségét sem tudjuk megmagyarázni, miért akarnánk éppen Picassót, s éppen a vállalkozókedvében, divatos szóval „kísérletezéseiben" kifogyhatatlant, a világ minden örömét és kínját befogadót, a kitárulkozót és kifejezőt valamilyen rendszerbe gyömöszölni?! Természetesen nem volt könnyű századunk emberének, aki ha nem is előzmények nélkül, de egyszerre találta szemben magát Picassóék művészetében önmagával, a kibontakozó új értékrenddel és zilálsággal, nyugtalansággal, saját régi talaját vesztett világával, s kereste a tegnapokban vélt harmóniát, a kiegyensúlyozott nyugalmat.

Ne feledjük, hogy 1897 óta, amikor először részesült egy madridi kiállításon elismerésben, mi mindennel találkoztunk. Megismertük a kőkorszak kultikus szobrocskáit, melyek a termékenységet hangsúlyozva, bizony erősen megváltoztatták a női test arányait, megismertük a sziklarajzok végtelenül leegyszerűsítő, stilizáló vonásainak szépségeit, a monumentális szobrászat első csodálatos emlékeit, a kőoszlopokból álló lenyűgöző írországi menhireket. Felismertük a primitív népek művészetének a megformált alak általuk lényegesnek tartott részére helyezett hangsúlyát, annak felnagyítását a valóságos arányokkal szemben, szemekét, ajkakét, mellekét. És megszerettük a gyermekrajzok perspektíváját nem ismerő, a fontosat kiemelő, a lényegtelent elhagyó közvetlenségét, a naiv művészet részletekre kiterjedő figyelmét, a népművészet egyetemes gazdagságát. Középkori szobrok torzításairól tudjuk, hogy nem tanulatlanság tükrei, s a közeliek közül Henri Rousseau, Csontváry megtanított a látomások becsülésére.

Ne is soroljuk tovább. Picasso művészetében együtt van, amit történelmi korok művészetei üzennek számunkra, s ott van a festészet, szobrászat, rajz nyelvére átültetve korunk filozófiája, lélektana, erkölcse, ott a nép és művészete, ott a polgár és környezete. Ott van fiatal évei nyomorúságának emléke, s ott a sokszoros milliomos művészt körültolongó kritikátlan sznobok kifigurázása. Ember maradt akkor is, amikor a keveseket illető tisztelettel megbecsülték. Michelangelo nyolcvankilenc évet élt, Picasso kilencvenkettőt. És szüntelen alkotásban, kifogyhatatlan életkedvvel az élet apró és nagy dolgainak szeretetével, kitárulkozással és önmaga felé fordulással, mestersége bámulatos, sokoldalú tudásával, a kivetettek és elesettek melletti hitvallással. „Nem a természetet másolom, hanem a természettel együtt dolgozom" — mondta.

Koczogh Ákos

Salome (1905)

Halász (1918)

A pásztorok királyának esete a zsebszínpaddal

A Hungária Kamaraszínház bemutatójáról

Találgathatjuk, miért veszi elő színház ma- apság Kacsóh Pongrác „édes-bús", „szívhez zóló" daljátékát. Ha kitaláltuk, próbáljunk neg arra válaszolni, hogy méltányos-e ilyen nűvet színpadra állítani akkor, ha nem tudjuk hozzá biztosítani a mese képzeletvilágát llúziókeltően megelevenítő szcenikai környezetet és szereposztást. S ha még mindig an kedvünk a találgatáshoz, gondolkozzunk el azon, hogy milyen szerepet szánnak mindebben a nézőknek.

Ezek után nézzünk mélyen a szemébe annak, aki azt állítja, hogy a Hungária Kamaraszínház színpadán békésen elférnek huszárok, falusiak, udvaroncok, tündérek és hasonló tisztes gyülekezetek. Legyünk szilárdiak: ezeken a deszkákon nemhogy egy szatasz, de egy raj vitéz is csak oszoljban talál helyet magának, nem beszélve az üdvözlésükre összesereglett derék falubéliekről. Kísérjük éppen ezért együttérző figyelemmel a szereplők arra irányuló erőfeszítéseit, hogy oldalazás közben nehogy kárt tegyenek egymásban. Színház helyett ez sem utolsó élmény.

Nevezzük díszletnek a színesre mázolt lengőajtókat, amelyek nyilvánvalóan a minimal art jegyében készültek. Gyermekközönség bizonyára tetszéssel szemlélné a házakat, erdőt, mezőt, patakot, királyi lakosztályt, tündérkertet egyként jelző stilizált paravánokat, de sajnos nem mindenki tartozik ebbe a koroszályba. Leljük viszont gyönyörűségünket abban, hogy ezek a falak időnként maguktól is mozgásba jönnek és a legváratlanabb pillanatokban hoznak izgalmakat az előadás menetébe.

Hagyjuk, hadd ébredezzen kellemes noszalgia bennünk a favillák és dorongok láttán, amiket feltehetőleg egy néprajzi gyűjteményből kölcsönöztek erre az alkalomra, és kitűnő összhangban vannak a papír díszletekkel. Szánakozunk azonban a szegény színpadi atyafiakon, akiknek fél órát kell magasra tartott gereblyékkel várniuk arra, míg kiszemelt áldozatuk, K. Jancsi a közönség felé fordulva elénekli búcsúdalát. (Aztán egy agyafúrt csellel úgy egymásnak ugratja őket, hogy alighanem még a szünetben is a szerszámokat bogozzák.) Vigasztalódjunk azzal, hogy ismerősként köszönthetjük a Mayában látott foszforeszkáló ruhákat. És hatódjunk meg azon, amikor tüllös táncuk végén a tündérek kara egyik idős társuk köré fon glóriát (taps). Iluska mint tündérkirálynő úgyis részesül elég dicsőségben.

De nem. Változtassunk értetlenkedő magatartásunkon, hesegessük el az irónia kísértő ördögét. Adjuk át inkább magunkat lazán a mozgalmas kezdésnek, a fülbizsergető zenének, a magyaros hangulatnak, és reménykedjünk abban, hogy a díszletek a végén tényleg helyükön maradnak és Jancsinak sikerül megtalálnia Iluskát. Vegyük észre a színpad két oldalán felállított mézeskalács huszárokat, mert azt hivatottak jelezni, hogy mesét látunk. Idézőjelben.

Higgyük el, hogy O. Szabó István igazán kackiás Kukorica Jancsi, aki egy juhászati brigádvezető optimizmusával száll szembe a magas hangokkal és az egyéb veszélyekkel. Választhatunk, melyik Iluska tetszik jobban: Pallos Gyöngyi szűziesen szárnyaló szopránja vagy Iván Ildikó érzelemdús, teltebb éneke. Bólintsunk elismerően Martin János karakteres Bagójának, Krémer József jó svádájú strázsamesterének, Pelle Erzsébet bravúros királykisasszony-áriájának, s elégedetlenkedjünk Kecskés Sándor francia királyának túlzott pipogyasága miatt. Tapsoljuk meg Kiss László részeges csőszét, még jobban Hegedűs Erzsi nagyorrú, rémisztő, de picit túljátszott boszorkáját, a csökkent létszámmal kísérő MÁV Filharmonikus Zenekart és az apróbb ingadozásokat legyűrő karmestereket, Tarnay Györgyöt és Pazár Istvánt.

Ha mindezt megtettük, igazán nem marad olyan érzésünk, hogy tétlenül töltöttük el az estét. S ha hazafelé sétálva van még energiánk, félénken feltehetjük magunknak a kérdést, hogy Kertész Gyula, annyi jeles operaelőadás érdemes rendezője, vajon mit akarhatott ezzel a János vitézzel?

Turi Gábor

GRATULÁCIÓ **(SZILÁGYI IMRE METSZETE)**

pló Hírünk a nagyvilágban

két alkotás azonos témája ürügyén kísérőműsorként — rövidített változatban — beiktatta az Ideiglenes paradicsom elé. Kár volt! De ha már elképzeléséhez feltétlenül ragaszkodott, még érdekesebben le kellett volna rövidítenie a dokumentumfilmet, így, ilyen változatban ugyanis túlságosan hosszúnak, részletezőnek, itt-ott erősen didaktikus jellegűnek tűnt. S ami a legnagyobb baj, zavaróan hatott még a játékfilm során is: annak nézése közben képzeletünkben időnként ismét feltűnik egy-egy francia arca, akik a cselekménybe beágyazott epizódokat nyomasztó vagy kedves emlékként elmesélték, s így akarva-akaratlanul is összehasonlítgatásokat végzünk az eredeti történet és a művészi változat között.

Ez a bántó párhuzamosság legerősebben a film végén nyilvánult meg: hősünk, Jacques a francia fogolytáborban levő magyar katonáknak azt mondja (nem szó szerint idézem): „minden körülmények között elintézzük, hogy hazakerüljetek. Ennyivel tartozunk a magyaroknak." S kinek nem jut eszébe ekkor a dokumentumfilm vége, amikor a kép elsötétül, s csak a riportalanyokat halljuk, akik többször is megköszönik a magyarok részéről megnyilvánult emberséget, a tőlük kapott segítséget. Ha mindez az érzelmi töltet, a franciákban felhalmozódott hála a történetben és a színészek játékában nem nyilvánult volna meg, akkor komoly hiányosságot kellene az alkotók szemére vetni.

De mindez, szerencsére, így kategorikusan nem jelenthető ki. Hiszen a főszereplő, André Dussollier egész játékán érezhető mindaz, ami a francia menekülteket a második világháború ideje alatt Magyarországhoz fűzte. Az alak hiteles megformálásában jelentős szerepet játszik a francia színész egyéniségéből áradó kedvesség, őszinteség és határozottság. S bár tudatosan és bevallottan nem tervezgeti kettőjük közös jövőjét, mégis el tudja hitetni a nézőkkel, hogy őszinte érzelem köti Klárihoz, s hogy egyre jobban aggódik annak életéért.

Frajt Edit sajnos nem volt méltó partnere André Dussollier-nek. A fiatal színésznő — úgy tűnik — lélekben túlságosan távol maradt a Klári életében lejátszódott tragédiától, csak szenvedett annak szomorú sorsán, de érzéseit, gondolatvilágát átélni nem tudta.

A fenti hiányosságok ellenére sem nevezhető sikerületlen alkotásnak az Ideiglenes paradicsom, Kovács András ugyanis ismételten bebizonyította, hogy tökéletesen érti a történelem és az emberi jellem összetettségének árnyalt ábrázolását. A második világháború alatt Magyarország paradicsomi körülményeket biztosított egy szimpatikus, baráti múltú nemzet menekültjeinek, miközben a magyarok közül nagyon sokan érzéketlenül tűrték, sőt segítették az önmagukat magyaroknak valló zsidók tömeges kiirtását. Ezzel a gondolatmenettel Kovács András egy korábbi folyamathoz kapcsolt vissza, az 1960-as évek megváltozott történelemszemléletéhez, az akkor kialakult és nagy port felkavart vitájához. Ahhoz az eszmecseréhez Kovács András egy magas színvonalú művészi alkotással, a Hideg napokkal kapcsolódott hozzá. Most, másfél évtized múltán, ismételten visszanyúlt ehhez a kérdéshez, s az Ideiglenes paradicsom elkészítésével még árnyaltabbá tette nemzetünk történelméről, a magyarság erkölcsi magatartásáról meglevő ismereteinket.

Sümegi Anikó

KÖRÖSTÁJ

KULTURÁLIS MELLÉKLET

Művészetében korunk filozófiája

Barcelonában a Picasso Múzeumot kerestük. Idegenvezetőnk nem hallott róla, az útikalaúz szerzője sem. Kiszemeltünk egy értelmiséginek látszó házaspárt. Spanyolok voltak, több nyelven beszéltek, de Picasso Múzeumról ők sem tudtak. Felfigyelt tétovaságunkra a szabad jelzésen átigyekvő munkás. Megállt a járdaszigeten, visszafordult, s intett, menjünk utána. Csak annyit értett beszélgetésünkből: Picasso. A múzeum akkortájt nyílt meg — most alig tíz éve, ez a kék zubbonyos „fizikai dolgozó" már ismerte.

Lehet, ez az epizód jelképes is, nem is. Példázhatja azt az értetlenséget, amely Picassót még ma is éri, s jelezheti a vonzalom, a megértés növekvő mélységeit. A lebecsülő, fitymáló kézlegyintésekre, fintorgásokra maga ez a múzeum válaszol. Megsemmisíti azok érveit, akik Picasso rajztudását vonják kétségbe, hiszen kiállított tankönyveiben már tízéves korában pompás illusztrációkat készített a szövegek mellé, maga kedvére, fegyelmezetten, helyénvalón, a később oly gyakran megismételt galambbal is. Hangsúlyozom, hogy a maga kedvére, most Picasso világa belülről épült, öntörvényei szerint, nem csupán benne élt korában, de ő volt kora is egyben: a huszadik század nagyobbik fele.

Ott láthatók a múzeumban a fiatal akademista rajzai (már tizenöt éves korában felvették!), ahogy az akkor szokás volt: gipszfejek, kezek után készült tanulmányok. Minden festőnövendék számára az unalom, a keserves kötelesség rossz emlékével. De Picasso grafitja, rajzszene még ezekből az élettelen, színtelen feladatokból is remeket varázsolt.

Picasso feleségével 1956-ban

sedés, a megszokott, a sablon, a közhelyek ellen, sokszor igen mély tragikum jegyében.

Születésének századik, halálnak nyolcadik évfordulóján, nem is tűnnek olyan abszurdnak még az „érthetetlennek" mondott munkái sem. De hiszen a madárdalt sem értjük, mégis gyönyörködünk benne, s a természet szépségét sem tudjuk megmagyarázni, miért akarnánk éppen Picassót, s éppen a vállalkozókedvében, divatos szóval „kísérletezéseiben" kifogyhatatlant, a világ minden örömét és kínját befogadót, a kitárulkozót és kifejezőt valamilyen rendszerbe gyömöszölni?! Természetesen nem volt könnyű századunk emberének, aki ha nem is előzmények nélkül, de egyszerre találta szemben magát Picassóék művészetében önmagával, a kibontakozó új értékrenddel és ziláltsággal, nyugtalansággal, saját régi talaját vesztett világával, s kereste a tegnapokban vélt harmóniát, a kiegyensúlyozott nyugalmat. Picassóban egészében ott és együtt van Bartók Csodálatos mandarinjának disszonanciája, s a Concertóban Picasso Guernicájának drámai feszültsége. Rendkívül összetett művészet Picassóé, de Bartóké sem egyrétűbb.

Ne feledjük, hogy 1897 óta, amikor először részesült egy madridi kiállításon elismerésben, mi mindennel találkoztunk. Megismertük a kőkorszak kultikus szobrocskáit, melyek a termékenységet hangsúlyozva, bizony erősen megváltoztatták a női test arányait, megismertük a sziklarajzok végtelenül leegyszerűsítő, stilizáló vonásainak szépségeit, a monumentális szobrászat első csodálatos emlékeit, a kőoszlopokból álló lenyűgöző írországi menhireket. Felismertük a primitív népek művészetének a megformált alak általuk lényegesnek tartott részére helyezett hangsúlyát, annak felnagyítását a valóságos arányokkal szemben, szemekét, ajkakét, mellekét. És megszerettük a gyermekrajzok perspektívát nem ismerő, a fontosat kiemelő, a lényegtelent elhagyó közvetlenségét, a naiv művészet részletekre kiterjedő figyelmét, a népművészet egyetemes gazdagságát. Középkori szobrok torzításairól tudjuk, hogy nem tanulatlanság tükrei, s a közeliek közül Henri Rousseau, Csontváry megtanított a látomások becsülésére.

Ne is soroljuk tovább. Picasso művészetében együtt van, amit történelmi korok művészetei üzennek számunkra, s ott van a festészet, szobrászat, rajz nyelvére átültetve korunk filozófiája, lélektana, erkölcse, ott a nép és művészete, ott a polgár és környezete. Ott van fiatal évei nyomorúságának emléke, s ott a sokszoros milliomos művészt körültolongó kritikátlan sznobok kifigurázása. Ember maradt akkor is, amikor a keveseket illető tisztelettel megbecsülték. Michelangelo nyolcvankilenc évet élt, Picasso kilencvenkettőt. És szüntelen alkotásban, kifogyhatatlan életkedvvel, az élet apró és nagy dolgainak szeretetével, kitárulkozással és önmaga felé fordulással, mestersége bámulatos, sokoldalú tudásával, a kivetettek és elesettek melletti hitvallással. „Nem a természetet másolom, hanem a természettel együtt dolgozom" — mondta.

Koczogh Ákos

Picasso: A szűkös eledel (1904)

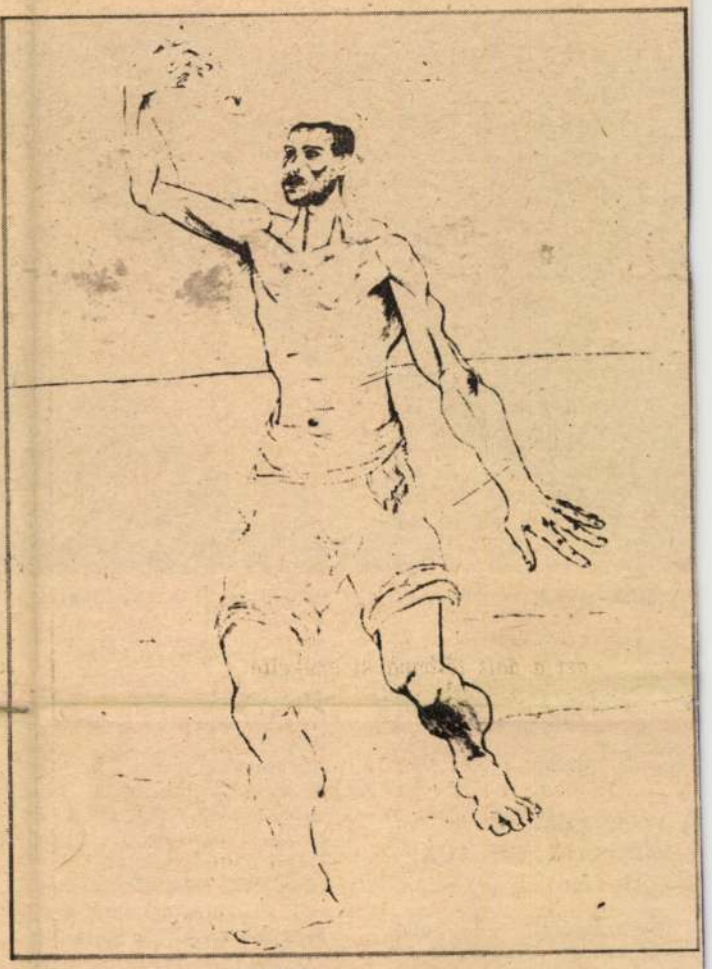

Picasso: Halász (1918)

Békés megye településfejlesztésének 36 esztendeje

Ezen a héten a városi tanács adott otthont annak az országos konferenciának, amelyet a Magyar Agrártudományi Egyesület falufejlesztési bizottsága, a HNF Országos Tanácsának településpolitikai munkabizottsága a helyi szervekkel közösen rendezett Békéscsabán. A „Változó alföldi falu és a gazdaság" címet viselő kétnapos tanácskozás első előadója Araczki János, a Békés megyei Tanács elnökhelyettese volt, aki megyénk 36 éves településfejlődését, a mezőgazdaság és az ipar hatásait ismertette az ülés résztvevőivel. Elhangzott előadásának fontosabb részleteit az alábbiakban közöljük:

Hazánkban Békés megye szabadult fel legelőször a fasiszta iga, a tőkés-földesúri rendszer terhe alól. A forradalmi múltjára joggal büszke megyében az erős mozgalmi hagyományok alapján kibontakozó politikai aktivitás eredményeként, a kommunista párt vezetésével rövid idő alatt megindult az új demokratikus rend kiépítése. A munkáshatalom végleges győzelmét követően kibontakozhatott a tervgazdálkodás, s közel négy évtizede elindulhatott a Viharsarokban a súlyos történelmi örökség felszámolása, a lakosság érdekeit, ellátását szolgáló sokoldalú fejlesztés, településeink önmagukhoz viszonyított lendületes fejlődése.

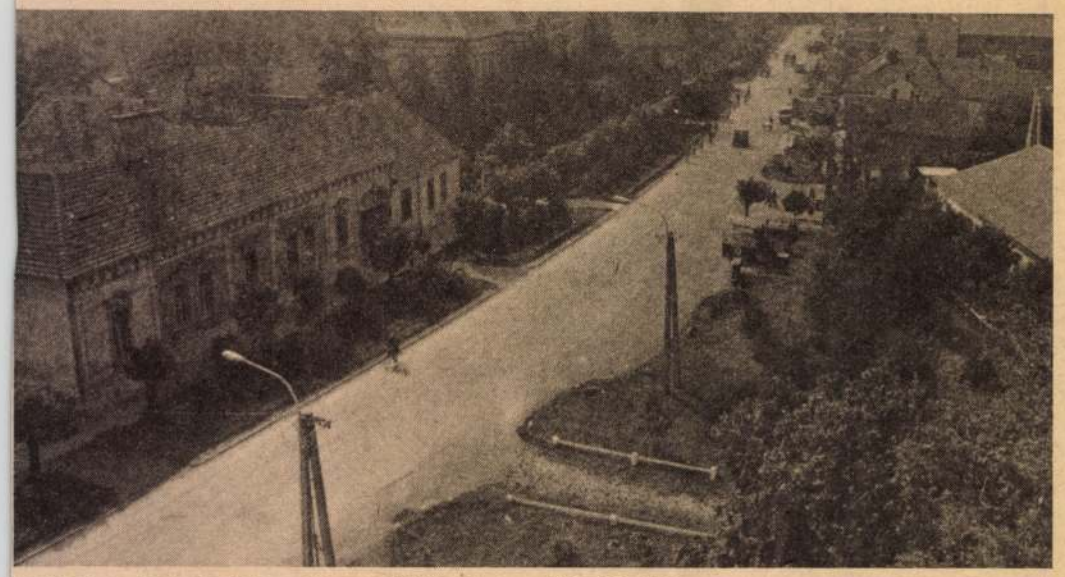

Vésztőn is korszerűbbé vált az úthálózat és a közvilágítás

A TÁRSADALMI-GAZDASÁGI HALADÁS ÚTJÁN

Településeink, településrendszerünk fejlődését a következő tényezők befolyásolták és befolyásolják jelenleg is: a múltbeli tör-

pülésre jutó lélekszám megközelíti az 5 ezer 750-et...

Jóllehet a felszabadulás óta eltelt évtizedek a megye településhálózatában, a települések fejlődésében jelentős változásokat hoztak, de a felszabadulás előtti alacsony urbanizálódási szint — a megye jellegéből adódóan — mégis csak lassú ütemben emelkedhetett.

Békés megye iparában és mezőgazdaságában az eltelt 36 év alatt olyan nagy és gyors ütemű átalakítások mentek végbe, amire történelmünkben még nem volt példa. Ezek a változások a társadalmi struktúrában, a népességtömörülésben és a településekben is a következőkben térnek el az országos tendenciáktól: földrajzi fekvés, az iparosítás kései felgyorsulása, megyénk országos jelentőségű mezőgazdasági adottságai és a jellegzetes településhálózat.

Az államosításokkal (1949. végére) létrejöttek nálunk is a szocialista iparosítás alapjai. Ekkor a megye szocialista iparában 14 ezer em-

tényezők befolyásolták: a nehézipar egyoldalú fejlesztése helyett a könnyű- és élelmiszeripar, valamint annak munkaigényes ágazatai kerültek előtérbe. Ugyanakkor a koncentrált ipari beruházások mellett a helyi ipar fejlesztése is több figyelmet kapott. Továbbá: a mezőgazdaság szocialista átszervezése szilárd alapot jelentett a mezőgazdasági nyersanyagok állandó biztosítására, az élelmiszeripar és könnyűipar egyes ágazatainak fejlesztéséhez; jelentős munkaerőt szabadított fel, amely elsőrendű ipartelepítési tényezővé lépett elő. A szénhidrogénmezők feltárásával jelentősen javult az energiaellátás és nagy lendületet adott az iparfejlesztésnek.

Ez a folyamat 1970-ig extenzív jellegű volt. Megyénkben még foglalkoztatási problémákat kellett megoldani. Ebben az időszakban — a hagyományos és az új iparágakat tekintve — számottevő fejlődést értünk el egyes iparcikkek termelésében. Békés megye ipara nyolcvan olyan terméket állít elő, amelynek a lakossághoz viszonyított aránya az országost is meghaladja, és sok termékből jelentős nemzetközi forgalmat bonyolít le. Az állami ipar fejlesztése megyénk középső részében és Orosházán koncentrálódott. Komoly haladást ért el Szarvas és környéke szövetkezeti ipara is.

TÚLSÚLYBA KERÜLT

mozdították... és 1961 tavaszára a mezőgazdaság szocialista átszervezése lényegében befejeződött. A megye szántóterületének 97,4 százaléka tartozott a szocialista szektorhoz... Az 1968-cal kezdődő időszakot a megye mezőgazdaságában a nagyüzemi gazdálkodás korszerűsítése időszakának tekinthetjük. A mezőgazdasági nagyüzemek koncentrációja, a szakosított állattenyésztő telepek létesítése lehetőséget ad a korszerű technika bevezetésére, annak térhódítására. Ezzel állandó munkaerőkibocsátó forrássá válik a mezőgazdaság...

Az ipar és a mezőgazdaság fejlődése nem egyformán hatott a településekre. Az ipar szerepe a városokban és egy-két nagyközségünkben volt döntő tényező. A mezőgazdaság fejlesztésének hatása a községi kategóriában, az alsófokú központokban érvényesül közvetlenül.

A megye területén jelentős foglalkozási átrétegződés ment végbe. Ez 1960-ig lassan, utána pedig gyorsan haladt előre. Az utóbbi szakaszra az ipari népesség gyorsuló növekedése és a mezőgazdasági népesség gyorsuló csökkenése volt a jellemző. Az ipari — építőipari keresők aránya 1949-ben 12,4 százalék, 1980-ban 34,7 százalék volt megyei átlagban. A mezőgazdasági keresők aránya pedig ugyanezekben az években: 72,6 százalék, és 31 százalék. Abszolút számokban kifejezve úgy fogalmazhatunk, hogy az eltelt időszak alatt a mezőgazdaságból felszabadult több mint 93 ezer emberből az iparfejlesztés csak 34 ezer dolgozó foglalkozásváltoztatását tette lehetővé Békésben.

A TELEPULÉSHALOZAT VÁLTOZÁSAI

A társadalmi-gazdasági fejlődéssel párhuzamosan, azzal szinkronban fejlődött a megye településhálózata is. Ebben számos adminisztratív intézkedés is szerepet játszott. A mai és a jövőbeli településállomány alakulására rányomja bélyegét a mindenkori településfejlesztési koncepció, mert egyes intézkedések (építési tilalmak, új települések létrehozása, vagy egyesek megszüntetése, egyesítése) ennek értelmében születnek. Természetesen, elsődleges szerepe a gazdasági tényezőknek van. A me-

Számos dolgozónak ad munkalehetőséget a PATEX Mezőberényben

egy településbe centralizálódott, itt számos község között széjjelszóródott, s egymás hatását lerontva mindegyik csak közepes fejlettséget tudott elérni, a városi fejlődésnek csak az alsó szintjéig értek el. (Mezőkovácsháza, Mezőhegyes, Battonya, Medgyesegyháza.) A településhálózatunk gerincét az öt város mellett 19 nagyközség alkotja, melyből — a településfejlesztési koncepció alapján — öt középfokú, 14 pedig kiemelt alsófokú központ kategóriájába soroltak. Ezek a fejlett nagyközségek a megye „városhiányos" térségeiben találhatók. E települések közül kettő járási székhely; s jó néhány helyen van középiskola, szakosított üzlet, és így tovább. Több-kevesebb területen (de a hozzájuk tartozó nagy kiterjedésű tanyás térségekben mindenképpen) központi szerepük van...

Az egyén szempontjából nézve azt tapasztaljuk, hogy megváltozott a társadalmi munkamegosztásban elfoglalt helye, akár úgy nézzük, hogy a mezőgazdaságtól átáramlott az iparba, vagy egyéb ágazatba; akár úgy, hogy a mezőgazdaságban megmaradva ugyan, de az egyéni gazdálkodást felcserélte a nagyüzemmel. Azon belül zártsága szorosabbá vált, félig zárt beépítési rend alakult ki. Az egyes ember foglalkoztatási viszonyainak megváltozása számos új szükségletet támaszt az infrastrukturális ellátással szemben. Mindenekelőtt az ingázás miatt is a közlekedéssel szemben nő meg az igény, ami kikényszeríti a helyi és a távolsági közlekedés fejlesztését, gyakoriságának növelését. Így azokon a helyeken is, ahol a felszabadulás előtt csak dűlőút volt, most autóbusz közlekedik. A kisebb, két—háromezres lélekszámú településeken szintén létrejött az üzletek bizonyos mértékű specializálódása. Étterem, cukrászda (presszó), könyvtár, művelődési ház, megannyi jele bizonyítja az átalakulást... Felbomlott a régi mezővárosi szerkezet, s a zárt településen belül a földrajzi értelemben vett város mind jobban kiterjeszkedik. A városias magban megjelentek a több szintes épületek, földszintjükön üzletekkel, szolgáltatóegységekkel. Az új épületeket már közművesítették. Városaink és egyes városiasodó nagyközségeink másik jellegzetessége: az új lakótelepek. Ezek térbeli elrendezése új, mert az eddigi zártságot feloldották, és csak közterülettel rendelkeznek...

BÉKÉS MEGYEI NÉPÚJSÁG
1981 SEP 21
1091 BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-748, 340-726

KOCZOGH ÁKOS (művészettörténész)

Alföld, 1987.8.sz.

BALOGH LÁSZLÓ

Helsinki

Koczogh Ákos emlékére

Mikor sirályok szállnak a városba:
mindig tenger felől fúnak a szelek
s Vizanya meztelen térde megremeg.

Mikor sirályok szállnak a városba:
térdre hullnak nyírfák, fenyők, szeretők –
imádkozni a megváltó csend előtt.

Mikor sirályok szállnak a városba:
szaunázni mennek a gondok este
s táskarádiók szöknek Budapestre.

Mikor sirályok szállnak a városba:
kibúvik héjából a szavak teste
s metaforák röppennek tengerekre.

Mikor sirályok szállnak a városba:
maradnál fenyők alatt mindörökre,
kéz a kézben ősi runókat zöngve.

Mindig sirályok szállnak a városba,
mikor tenger felől fúnak a szelek:
csőrükben az emlék zöld ága rezeg.

Glazowski Mariusz rajza

VILHO VIKSTEN

Paavo Haavikko Finn ciklusa

„Elengedem a történelem mind a tizenkét ikerkötetét, amelyet illusztráltam", írja Paavo Haavikko, a költő, *Téli Palota* című kötetében. Való igaz, Haavikkót a történelem hol ihletőként, hol pedig nyersanyagként, de mindig érdekelte. És az is tény, hogy történelemszemlélete szüntelenül módosult, és hogy verseiben a költő egyre közelebb került a mához. Szinte azt mondanám, Haavikko történelemszemlélete egyre realisztikusabbá vált az évek folyamán. Első kötetének emelkedetten zengő történelmi és mitikus képvilága, mely mögött azért mindig érezni az iskolai történelemoktatás hangját, második, *Szeles éjszakákon* című kötetében válik líraivá és személyessé. E kötet lapjain mitikus elem keveredik történelmi valósággal. A harmadik verseskönyv, a *Szülőhazám* komor, töprengő, elnyújtott szakaszaiban már a közelmúlt kísért: fölbukkan a félmúlt néhány történelmi alakja, például Chamberlainé és Hitleré. Haavikko negyedik kötete, a *Levélről levélre* több szempontból is a költő addigi legkeserűbb és legőszintébb kötete: nem csoda hát, hogy olyan jellegzetes történelmi témákat tartalmaz, mint amilyenek a Niukkanen-versek és a Finn ciklus. A Niukkanen-versekből Haavikko egyik későbbi gondolata árad: „őket nem lehet parodizálni, ők önmaguk paródiái". Ezekben a versekben a költő azt is érzékletessé teszi, hogyan módosul egy kifejezetten dokumentum jellegű anyag, ha kiszakítják összefüggéseiből, s ezzel a benne levő gondolatok és pózok önállósulnak, hangsúlyosabbá válnak. Ennél is összetettebb azonban a Finn ciklus, melyet vizsgálni szándékozunk. Olyan vers ez, mely akár Haavikko következő, egyben legbonyolultabbnak tartott kötetéhez is tartozhatna, a *Téli Palotá*hoz. Szó sincs itt illusztrációról, mint ahogy Haavikko történelemszemlélete sohasem illusztratív. A Finn ciklusban a költő olyan többrétegű és sokjelentésű képsort tesz elénk, amelynek mellékhangzóira és színárnyalataira a hétköznapi nyelv kínálta és gyorsan változó fordulatokkal csaknem képtelenség odafigyelni. Én is arra törekszem csupán, hogy olyan tematikus nézőpontot találjak, ahonnan a ciklus egyes darabjai egységbe rendezhetők, s ezáltal jelentésük érthetőbbé válik. Tartok tőle, hogy ez is épp elegendő feladat.

A Finn ciklus először a *Parnasso* című irodalmi folyóirat 1957. évi harmadik számában jelent meg, méghozzá a költő későbbi kötetében, illetve az *Összegyűjtött versek*ben közölt szövegtől némileg eltérő változatban. Az eltérés nem nagy, de igen érdekes. Vizsgálódásaim során az Összegyűjtött versekben közölt szöveget, azaz a legutóbbi változatot elemzem, ám ha szükséges, utalok a korábbi szövegváltozatra is.

A Finn ciklussal korábban Kari Tarkiainen foglalkozott már *A hóember ruhája* című esszéjében, melyben Haavikko és a történelem viszonyát elemezte. Tarkiainen jól látja, hogy a kérdéses ciklus alapvetően leírás, meg sem próbálja azonban elemezni egyes fejezeteit, és figyelmét az a körülmény is elkerüli, hogy a beszélő személye versenként változik. Tarkiainen érti és elemzi a leírás „főhősének", Gagarin hercegnek a nézeteit és pózait, személyiségéről azonban megfeledkezik. Gagarin – ahogy mindjárt az első versből megtudjuk – „terv", bábu, eszköz. Nézzük tehát a ciklus első darabját, *A fejedelem* címűt:

Hajnalra Gagarin fölébred, ép és kerek a teste,
álmában gyerekhangon beszél,
nemigen van más a szobában, csak a kormos falak
s a vizet forraló cseléd,

Vilho Viksten Helsinkiben élő finn irodalomtörténész.

Alföld, 1987. 8. sz.

nem hódoltatott, / erőd, mely egyszerre megadja magát". Az „elme" meg nem hódoltatott erőd, mely utóbb önként adja meg magát, s teszi le a fegyvert a szükségszerűségek, a változások előtt.

Félek, félrevezettem az olvasót, és ő hiába próbálja kilesni a császárt, aki nincs. A Finn ciklus ugyanis csak látszólag szól 1809 eseményeiről. Említettem, hogy először 1957-ben, a Parnasso az évi harmadik számában látott napvilágot. A lap megjelenésének pontos idejéről nincs adatom, de gyanítom, hogy április lehetett. Bulganyin és Hruscsov az év júniusában járt első ízben Finnországban, és látogatásukról már tavasszal sok szó esett. A ciklus tehát ennek az időszaknak finn politikai gondolkodását és viselkedésformáit elemzi: éppúgy szól tehát napi politikáról, mint történelemről. Gagarin terv, mely füstbe megy még a nyár beköszönte előtt. A ciklus folyamán a beszélő személye Gagarinból fokozatosan egy hozzá fogható költő alakjává lényegül át. A ciklus befejező verse már a ma emberének kommentárja, Gagarin mindvégig az ő partnere és segédje, akinek jóvoltából képes a finn mentalitást finn mentalitásként megmutatni. A nézőpont folytonos változtatása ugyanakkor gondolati feszültséget teremt, s a történelem sokszínű rajza drámaivá válik.

„Isten hozott... nem őrültség sziklába vésni ilyen szöveget...?" Ezt a sort is a Hruscsov-látogatás fényében kell látnunk. A Parnassóban megjelent eredeti változat pohárköszöntőjében ez áll: „Töltsetek, helsinki polgárok, megint cukrot a vörösborba, / hogy ne legyen olyan keserű ez a vér." A *megint* szó véleményem szerint itt rendkívül hangsúlyos, hisz nem csupán új pohár bort jelent, hanem új történelmi helyzetet is, új polgárokat. Ugyanígy két rétegből tevődik össze a finn nemességhez intézett beszéd, utalásai egyaránt vonatkoznak a szovjet miniszterelnök közelgő látogatására és a porvooi országgyűlésre. Az *Ének a császárhoz* címet pedig akár még egyszer át lehetne írni. Mi pedig ismét ott állnánk Porvoo kapuiban, s minden erőnkkel belefogódznánk a szélbe. Ritkán jellemeztek bennünket ennyire kajánul és találóan.

Haavikko ciklusa tehát „politikailag elkötelezett vers", hogy a hatvanas évek divatos szóhasználatával éljünk. Jogos a kérdés, miért van akkor ennyire túlbiztosítva, szinte a felismerhetetlenségig álcázva? Az ok részben a Haavikkóra oly nagyon jellemző kontúrtalan kifejezésmódban, részben a kor politikai érzékenységében keresendő. Meglehet, akkoriban költőink nem mertek nyíltabban írni. Az azóta eltelt tizenegy év alatt azonban megtanultunk kacagva menetelni, jórészt épp költőink jóvoltából. A politikai szóhasználat árnyaltabbá vált, az asztaldöngetés pedig egyre ritkább jelenség.

JÁVORSZKY BÉLA fordítása

A vonzalom öröme

KOCZOGH ÁKOS: OTTHON, FINNORSZÁGBAN

Nem tudtam kiolvasni a könyvből, hogy Koczogh Ákos hányszor járt Finnországban, valójában mennyit is időzött északi rokonaink-barátaink körében. De az nyilvánvalóvá vált, hogy meg-megújuló élmények táplálta negyvenéves, egész gondolkodását átható és folyton mélyülő-gazdagodó vonzalom és meggyőző ismeret szólal meg szépírói rangú beszámolójában. Nem tanulta a nyelvüket, tolmács vagy inkább közvetítő, harmadik nyelv segítségével kommunikált, de sokkal fontosabb volt ennél az a különleges kíváncsiság, amellyel mindig megtalálta a legbeszédesebb részleteket. Kiválóan tudott kapcsolatot teremteni emberekkel, felfogta a finn természet, a beláthatatlan tavak és erdők min-

Meglehetősen paradox hatást keltenek a „*sire*, a hagyományt úgy ápoljuk jól, ha teljesen félreértjük, / ez itt már úgyis ősöreg szokás" sorok. A gondolat kétszeres félreértésről, ügyetlenségről, a helyzet kiaknázásának nem tudásáról tanúskodik. Rejtélyes a pohárköszöntőnek „Pohjanmaa adta tovább" kifejezése is. Valószínűleg ez is az előző gondolathoz (a hagyomány félreértéséhez) kapcsolódik, a teljes sor ugyanis így hangzik: „Úgy került ide, Pohjanmaa adta tovább, mondja hát Felséged..." Lehet, hogy Haavikko a finn politikában megnyilvánuló pohjanmaai önfejűségre, az ősöktől örökölt asztaldöngetésre utal? Vagy a polgárháború vadászkatonáira? Értse, ki ahogy akarja: Haavikko versalkotó módszerének egyik legfontosabb eleme épp a mesterfokon űzött gondolatcsúsztatás.

Ennek a versnek, sőt talán az egész ciklusnak a leglényegesebb mondanivalója népünk ábécéje, mely sziklába vésve áll az út mentén, a folyótól nyugatra. „Isten hozott, az áll a feliraton, Isten hozott, és / nem őrültség sziklába vésni ilyen szöveget? mondja meg, Felség." Mindaz, amit a költő korábban a finnek unalmasságáról, minden árnyalatot nélkülöző gondolkodásmódjáról, merevségéről, a hagyományok iránti érzéketlenségéről mondott, itt abban a képtelen gondolatban csúcsosodik ki, hogy ezt az „Isten hozott"-at még sziklába is lehet vésni. Aligha létezik hit, mely erősebben kötődnék a változatlansághoz.

A történelmi freskó egésze szempontjából a *Sveaborg* című záróvers kissé problematikusabb.

Az ember állatai egyetértenek, mind a szépszemű lovak,
tyúkok és bárányok egyetértenek,
mi nem értünk egyet, jól van ez így, az egységes nép esztelen dolog,
az oda megy, ahova a lovakat, tyúkokat és bárányokat viszik,

a nemzedék önmaga ellen masíroz s a föld alá masíroz
valamennyi szép párt, jól van ez így.
A nemzedék addig él, ameddig
él s ha hangot ad magáról, hangja a nyelv,

váljon hát szokássá e menet, de kísérje el a kacagás is,
masírozzunk, de gondolkozzunk közben,
világos legyen az elme, eszmékkel megrakott, meg nem hódoltatott –
erőd, mely egyszerre megadja magát.

Hogyan kapcsolódik mindez Gagarinhoz? Hát a porvooi országgyűléshez? Érzelmileg a vers az 1808–1809-es svéd–orosz háború legfontosabb eseményére utal: a sveaborgi erőd váratlan föladására és ennek a momentumnak a vereséghangulat kialakulásában játszott döntő szerepére. A költő ugyanakkor másra is gondol, egy jóval későbbi eseményre.

Mindjárt a vers indítása megcáfolja a nép egységéről, a téli háború szelleméről kialakult mítoszt. Az egységes nép esztelen dolog. Az ilyen nép oda megy, ahova a lovakat, tyúkokat és bárányokat viszik: azaz a vágóhídra. A nemzedék önmaga ellen masíroz, harcban áll önmagával és saját célkitűzéseivel, a föld alá masíroz, eltűnik, jól van ez így. Majd megint visszatérünk a nyelvhez. A nemzedék hangja a nyelv, a nemzedék menetel, de kacag, menetel, de gondolkodik. Ez a vers Gagarin eszmefuttatásának igazi ellenpólusa: Gagarinnál a nyelv szokás csupán, „ülni a pad végén fölborzolt fővel", ezzel szemben itt a nyelvnek működőképesnek kell lennie, derűsnek, megfontoltnak. Meghökkentő a vers befejezése: „világos legyen az elme, eszmékkel megrakott, meg

den csodáját, megszólalt számára a valóság rejtett mozzanata, kivételes teljességgel a tárgyi kultúra jelrendszere és mindenekfelett a *finn ember* ezernyi változatában is jól felismerhető jegyeivel. Csak így juthatott el a testét-lelkét átjáró feltétlen érzéshez: „Bárhol jártam, otthon mégiscsak Suomiban éreztem magam."

Vallomás ez a könyv, ismereteket is bőségesen közlő írói vallomás. Életszemlélet, életfilozófia szólal meg benne, életbölcsesség, a sajátja és a megtapasztalt, a hazahozott, a hazacélzó, a közös, az egyetemes emberi. Egy kicsit a saját életét is beleírta e posztumusz könyvébe, a „lényegében megfoghatatlan summáját egy élet értelmének" – mintha öntudatlanul bár, de összegeznie kellett volna a közeledő végső búcsú intő jelére. Az „erkölcs összetartó erejének dokumentumait keresi", mintegy az olvasóinak, az utókornak szánt üzeneteként. Csodálta a finn tájat, csodálatát meg is tudta jeleníteni, de az embert kereste, a finn embert, a benne lévő közöset és a mást, az azonosat és a különbözőt. Mindig hasonlított, mindig összefüggést keresett, mélyebb jelentést és értelmet, a nemzeti sors filozófiáját és az egyes ember mozgását a közösség szabta térségben. A finn történelem „alkalmazkodás a sors könyörtelenségeihez". „Konok nép, s mégis ezt a keménységet érzem erénynek."

Vallomás ez a könyv – írtam, a közelítéséhez sem lehet hát idegen némi személyesség. Én csak egyszer jártam Finnországban, de alighanem a legkedvesebb külföldi utam volt ez. Elég ahhoz, hogy hitelesítsem Koczogh könyvének hangütését, nem rejtett líráját, de ahhoz is, hogy a megképződött „élménymag" maga köré rendezze szerzőnk élményeinek és ismereteinek sokszoros bőségét és gazdagságát. Közép-Finnország regionális központja, Jyväskylä testvérvárosa Debrecennek, a jyväskyläiek voltak vendéglátóim. Csodálatos az arányérzékük, summáztam elég gyorsan magamban. Mi túl hamar szerepelünk, tanúsítani akarjuk magunkat; ők természetesebbek maradtak, egyszerűbbek, kevesebb a fölösleges gesztusuk. Láthattam ezt a városi képviselőtestületi ülésen, a felszólalások stílusát figyelve csakúgy, mint vendéglátásaik kultúráján: a figyelem, a gondoskodás szinte rejtőzködő jeleivel, a józan ésszerűség mértéktartásával. Semmit sem fognak vissza túlságosan és semmit sem túloznak el. Jelzések csupán e megállapítások, értelmezhető és elemezhető jelenségek, de belebonyolódni messze vezetne. Valahogy az volt a benyomásom, hogy „rend" van náluk, anélkül hogy ez hangsúlyozott volna, a *szükséges* és az *elég* szabta rend; de mintha a fejekben is, tudják a helyüket, ország és egyes ember egyaránt. Nem akarnak másnak látszani, mint amik. Demokratikus őszinteség? – az is, bizonyára. A búcsúzás tiszta pillanataiban valahogy összegezni akartam mindazt, amivé összeálltak a benyomásaim, élményeim. Sajátosra sikerült, magyarosan vallomásosra. Hirtelen villanással ezt mondtam: beleszerettem Finnországba. Később – teljesen gyanútlanul – megkérdeztem a tolmácsomat, hogyan fordította a szavaimat, voltaképpen az egy szót. „Megszerettem" – mondta. – De hát a „beleszerettem" egy kicsit mást, egy kicsit többet jelent! – Igen, de finnül ezt nem lehet mondani, nincs megfelelője. A körülírás meg csak szerencsétlenkedés lenne. – Lecke nyelvrokonságból.

Koczogh Ákos sem csak egyszerűen megszerette Finnországot, a finneket. Az ő élményösszegzése is vallomásosra sikerült. Számos szép korábbi útibeszámolója után megírta, megrajzolta a finn ember, társadalom és kultúra átfogó képét, valóságát és személyes látomását, tapasztalásait és ráérzéseit, tárgyias adatait és szubjektív reflexeit. *Otthon* – ez lett az ő összegző metaforája, az otthonosság érzése; ezért került a címlapra: *Otthon, Finnországban.* Könyvében ennek az otthonnak a képét rajzolja különös érzékenységgel, kívülről és belülről egyszerre, az írói látás mélységével és variációs gazdagságával, tárgyias bőséggel és pszichológiai fogékonysággal. A természet, az erdők és tavak világa, a mezőgazdaság hagyományai és mai válsága, a régi paraszti kultúra, életforma és az erőltetett európaizálódás sűrű konfliktusai, az ipar és a kereskedelem, az irodalom és a művészetek, a viselkedés és a morál, az étkezési szokások és a gasztronómiai különlegességek és gyö-

nyörök (értő-élvező) leírásaival, történetekbe foglalt elbeszéléseivel, ahol csak lehet, olvasmányosra epizálva, novellisztikussá alakítva, élmények közvetlenségével előadva. Magatartás és morál, jellemző érzelmek és indulatok, gondolkozás és szemlélet, reflexiók és értékjelek ámulatos gazdagságával. Nem eszményítve, de bevallott szeretettel, nem kritikátlanul, de nyíltan értékkereső szándékkal és módszerrel. Ahogy az otthonról talán illik is szólni, ha már valóban otthonnak érezzük azt, amelyben jó lenni. Jó belül lenni.

Csoda-e, ha a könyv fotóit is maga Koczogh készítette? Nem egy készülő könyv számára! Csupán mert útjairól minél többet haza akart hozni Suomiból, látványok és élmények élő pontosságával. Bravúros kis eszköze ennek a szándéknak és törekvésnek a fényképezőgép. Mondjuk, hogy Koczogh Ákos a fotózásnak is művésze volt? Mondhatnánk, de ő nem művészkedni akart a képeivel, hanem az élményeit rögzíteni minél hitelesebben. Az emlékezet szelektál, bizonyára önvédelemből, védekezve a túlterhelés ellen. Holott a részletek is fontosak, az élményt éppen a részletek elevenítik meg később, lelket öntenek a homályosodó képbe. Koczogh Ákos a fényképeivel hazahozta Finnországot! Ismerve munkamódszerét, nem csodálhatnánk, ha ezt a könyvét úgy írta volna meg, hogy munka közben, dolgozószobájában szétteregetve, csak számára áttekinthető rendetlen zsúfoltságban többszáz finnországi fényképe lett volna szétteregetve. Talán így varázsolta oda írógépe mellé-köré a valódi élményvilágot, ezért üthet át ennek heve, természetes frissessége a sorokon, szólhat hozzánk a közelség melegével. Eléri ily módon a célját, ami nem is lehetett kevesebb: körénk varázsol egy távoli, északi országot, amelyben – mire könyvének végére érünk – mi is otthon érezzük magunkat. *(Gondolat)*

JUHÁSZ BÉLA

Podciechowski Zbigniew rajza

Alföld, 1987.2.sz.

megállapítandó: ne higgyük (mint kezdetben maguk a kutatók is tették!), hogy ezek a fejfákon szerepeltek, „semmi közük sincs a temetői fejfaköltészethez". Éppen az a humoruk egyik forrása, hogy valóságosaknak tüntetik fel őket, holott fiktívek, mint például egy mese története.

Anyagát rendezgetve sok lényeges megállapítást tesz a néprajzkutató. Leszögezi, hogy bőven termett a cigányadoma, s hogy a cigány figurája a kis történetekben szinte kivétel nélkül népszerű: ő a győztes, túljár a plébános eszén, becsapja a földesurat. Még akkor sem vetjük meg, ha történetesen nevetségessé válik. Újult erővel győzni fog egy másik adomában. A való élet cigánya viszont nem ilyen, régen is, ma is ellenérzéseket vált ki az emberekből. Fontos megállapítás az, hogy a cigány „tér és idő nélküli mesebeli figura", ez az „ezerarcú hős" valójában a képzelet szülötte, s nem tekinthető a cigányság mindenkori képviselőjének. Az adomákat világjáróknak nevezi a gyűjtő, s méltán, hisz soknak megvan a maga variánsa más tájakon, s nemcsak magyar nyelvterületen. Némelyiknek az eredőjét Boccaccio hagyományozta az európai kultúrára. Népszerű dolog a papokról történetet kerekíteni és mesélni. Az egyház képviselője [illegible]t nevetségessé válik, leginkább szerelmi pákosztosságát karikírozzák a daraboskutató rámutat arra, hogy a papadomaanyag nem intézhető el a summás ítélettel: a nép egyértelmű ellenszenve nyilvánul meg a nevetségessé tételben. A saját papot ugyanis általában tisztelik, éppen ezért a reformátusok gyakorta plébánost (vagyis katolikus papot), a katolikusok református papot szerepeltetnek a dehonesztáló történetekben. Kiderül az anyagból az is, hogy a politikai eseményekre a falvak népe nem reagál olyan gyorsan, mint a város lakossága. A politikában mutatott járatlanságukról viszont önmaguk mondanak gúnyos tudnivalókat, azaz vicceket (a vicc eredője, a német Witz szó tudnivalót jelent).

A bevezető tanulmányban, amely az adoma-, anekdotakutatáshoz nem kis elvi segítséget, új gondolatokat ad (s amelyben nyilván névelírás Erdélyi József szerepeltetése, A közmondások könyve Erdélyi János munkája 1851-ből), egy helyütt azt olvassuk: a Mátyás királyról szóló történetek itt azért nem szerepelnek, mert az „az anyag külön kötetben jelenik meg". Reméljük, nem kell sokáig várnunk rá. *(Európa – Alföldi Nyomda)*

ERDEI T. SÁNDOR

Koczogh Ákos

1915–1986

Immár Koczogh Ákos is „megérkezett" az állandóság árnyékos birodalmába. Az alkotó tevékenység lázából, az utolsó évek-hónapok különösen felpörgetett teremtő munkájának folyamatából, az éppen befejezett és a már elkezdett tervek és művek teljesedő világából lépett ki, mintha csak egy pillanatra, elnézést kérve, egy halaszthatatlan műtétre csupán. A külön történet, a már-már kikerekedő, a munka folytatását ígérő epizód azonban goromba váratlansággal nyitva maradt, nem a gyógyulás, hanem az élet fejeződött be. Megállt az idő, az Ő ideje, árván maradt a csodálatos tempóban kattogó írógép, nélküle valóvá fogyatkozott a világ.

Koczogh Ákos tehetsége és műveltsége is rendkívül széles körű volt. Írt, publikált verset, elbeszélést, útirajzot, regényt, kritikát, esszét, tanulmányt, művelte a primer és szekunder irodalom számos műfaját. E sok műfaj közül talán az esszé volt leginkább az övé, ebben a „tudós író" ereje csillogott, a művész és az elemző-értelmező interpretátor fogott össze. Stilisztikájának meghatározója a finom pontosság, az ízlés. Érdekelte az

elmélet is, de sohasem elméletieskedett, nem nehezítette el gondolatmenetét, úgy írt az irodalomról, művészetekről, hogy közben sohasem szakadt el az élet valóságától. Kifinomult esztétikai érzékenysége is tárgyias és életszerű maradt, az alkotást csak emberről és embernek szóló minőségként tudta és akarta értelmezni és értékelni. Esztétikai gondolkodásában a hagyomány tisztelete és az *új* elemi igénye, tudatos keresése megnyugtatóan, mondhatni harmonikusan egyesült.

„Számomra minden volt Debrecen, nem tudok róla elfogulatlanul írni." Néhány hónappal ezelőtt, Debrecen várostörténeti évfordulója alkalmából fogalmazta vallomását. Pedig életének alig több mint egy évtizedét töltötte itt. Budapesten született, az apja is tanár volt, Gyulai Pál tanítványa. Már évek óta publikált, amikor a harmincas évek végén ő is megszerezte a maga tanári oklevelét. Ekkorra az első igazán jelentékeny tanulmánya is megjelent *Expresszionizmus* címmel. A Pázmány Péter Tudományegyetem tanársegéde mégsem maradt a fővárosban. Különös, hogy akkor jött Debrecenbe, amikor innen inkább mentek az emberek, az áramlás iránya éppen a főváros volt. Debrecenben azonban hamarosan a szellemi élet egyik organizátora lett. Részt ve[illegible] – többek között – előbb az írói munkaközösség, majd a Magyar Írók Szövetsége deb[illegible] portjának megszervezésében, a hosszú távra életképes folyóirat megteremtésé[illegible] az ötvenes évekbeli Debrecenben *a* szerkesztő, az Alföld (kezdetben *Építünk*[illegible] ták*)* felelős szerkesztője. A most már 38. évfolyamánál járó folyóirat történetének első korszaka 1950-től 1957-ig tart. Az első évben még csak két száma jelent meg a lapnak, már ezeknek is egyik meghatározó munkatársa Koczogh Ákos. 1951–1957-ig pedig, ha szinte társadalmi munkában is, de megszállott szerkesztője, aki maradandó értékű lapot akar csinálni a lehetőségek és a lehetetlenségek kavalkádja ellenére.

Én a tanárral találkoztam először, kezdő egyetemi hallgatóként, 1951 őszén. A világirodalmi tanszék vezetője volt, hallgattam az óráit, de mintha ez lett volna a kevésbé jelentős a dologban. Az előadásai nem hívták fel rá különösebben a figyelmet, talán valahogy mellékesnek érezte ezt a szellemi érintkezési formát. Inkább ő figyelt bennünket, nagy emberismerettel, a pszichológus érzékenységével. Hamar rájöttünk: voltaképpen a szerkesztő figyel, kiből lehet munkatárs, kiből nem. A tanár és a szerkesztő, sőt: a tanár, a szerkesztő és az író figyelme összpontosult benne, így aztán szinte csalhatatlan volt a tehetség bármennyire rejtekező jeleinek a felismerésében. A folyóiratnak még nem volt külön szerkesztőségi helyisége, a város támogatása még nem terjedt odáig; Koczogh Ákos parányi tanszéki szobája így számunkra, de valójában is, elsősorban szerkesztői szoba volt. Lehetett azért is, mert a szerkesztőség összesen három belső munkatársából az egyik a felelős szerkesztő tanártársa volt: Kardos Pál, a másik pedig hallgatója: Boda István. Már ekkor megalapozódott a folyóiratnak az a jellegzetessége, hogy meghatározó szellemi bázisa az egyetem, hogy az Alföld-műhely valamiképpen közös az egyetemmel.

Talán nem túlzás azt állítani, hogy Koczogh Ákos debreceni évtizedének főműve a folyóirat, az Alföld volt. Az első két számot (1950) még az írói munkaközösség, ill. Komjáthy István szerkesztette. Az első szám beköszöntőjében Komjáthy azzal büszkélkedett, hogy „A kötetben megszólaló írók mind a debreceni írói munkaközösség tagjai" –, hogy „legtöbben e kötetben mutatkoznak be első ízben" –, és hogy „egyikükmásikuk nemrég még a munkapad mellett dolgozott". Ám ismeretes a história: amikor 1945 áprilisában a kormány és a központi szervek elhagyták az ideiglenes fővárost, a korábban idesereglett írók is Budapestre tódultak, sodorva magukkal a debrecenieket is. Szinte kiürült a város, pezsgő szelleme megbénult, elölről kellett kezdeni mindent. Ilyen körülmények között még 1950-ben is kockázatos volt a szorosan, szinte kizárólagosan értelmezett regionalizmus. Ami csak a dogmatikus-voluntarista szellemben meghatározott lapfunkciónak felelt meg, nem a folyóirat és az irodalom valódi érdekeinek.

Az eredmény szükségképpen lehangoló: a színvonalas irodalom és a merő provincializmus keveredett a lapban.

A 3. számot már Koczogh Ákos szerkesztette, az 1957 tavaszáig megjelent összesen 30 Alföld-számból tehát 28-at ő szervezett és állított össze. Az előbb negyedévenként, később kéthavonta megjelenő folyóirat sorjázó számai érdekes belső történetet reprezentálnak. Ennek fő iránya a regionalizmus kizárólagosságának fokozatos föloldása, a provincializmus kiszorítása a lapból, az országosérvényűség megvalósítása. Az új felelős szerkesztő törekvéseinek három elemét mindenképpen ki kell emelnünk. Az *első* mindjárt következik abból a különös feszültségből, hogy egy szűkített koncepcióra alapozott folyóirat élére az egyetem *világirodalmi* tanszékének tanára, vezetője került. Koczogh Ákos már az Építünk első számában Rusztaveliről közölt esszét. A kulturális örökséget, az irodalmi hagyományt európai méretekben értelmezte. Módszeresen foglalkoztatta a debreceni műfordítókat, rendszeresen közölt a klasszikus és a kortárs irodalmakból fordításokat, de recenziókat, tájékoztató cikkeket és tanulmányokat is. A hangsúlyt érezhetően a szovjet, a román és a szlovák, majd kiegészítésül a lengyel és a délszláv irodalmakra tette. Az érdeklődés, a láthatár merész tágításával válaszolt a szűkítő sugallatokra. A *másik* törekvése máig ható tanulsággal szolgál. A magyar irodalom fogalmát már az ötvenes évek elején sem csupán magyarországi irodalomként értelmezte és kezelte. Az Építünk első számában nemcsak Rusztaveliről írt, hanem Asztalos István *Szél fúvatlan nem indul* című, Kolozsváron 1949-ben megjelent kisregényéről is. A nemzetiségi kérdés és a nemzetiségi magyar irodalmak iránti nyílt érdeklődés első jelei a Koczogh Ákos szerkesztette lapban találhatók. Az ötvenes évek közepén bemutatja Kányádi Sándort és Páskándi Gézát, kritikát közöl Sütő András és Tompa László köteteiről, hogy csak néhány példát mondjak. Emlékszem: 1953–54-ben már szorgalmazta, hogy a fiatal kritikusok vállaljanak föl egy-egy nemzetiségi irodalmat, azt rendszeresen olvassák, figyeljék, hogy szakértőivé válhassanak.

A hazai irodalom tekintetében fokozatosan átalakította közléspolitikáját. Már 1952-ben felvállalt egy irodalomtörténeti feladatot: Móricz halálának 10. évfordulójára emlékszámot szerkesztett, mintegy példát adva az Alföld későbbi, ún. tematikus számaihoz. Megőrizte azt a gyakorlatot, hogy Debrecen és a régió valódi írástudóit optimálisan foglalkoztassa, ugyanakkor egyre látványosabb eredményeket ért el a kortárs magyar irodalom élvonalának az Alföldben való szerepeltetése terén. 1954-től gyorsult föl ez a folyamat. Előbb Szabó Pál és Veres Péter, majd – többek között – Kodolányi János, Kolozsvári Grandpierre Emil, Remenyik Zsigmond, Cseres Tibor jelennek meg ismételten a lapban, végül Mándy Iván, Rónay György, Weöres Sándor és igen fontos műveikkel Illyés Gyula, Németh László és Szabó Lőrinc. Nemegyszer éppen olyan művekkel, amelyek akkor még a fővárosi lapokban nem kaptak helyet. Ma már egy kis „munkamegosztás" is belelátható ebbe. Ami a központi lapokban még nem jelenhetett meg, az egy kis példányszámú, vidéken szerkesztett folyóiratban megkaphatta a nyomdafestéket. Végeredményben tehát az Alföld átlagos színvonala az ötvenes évek közepére nagyot emelkedett, ha az egyenetlenségeket nem sikerült is maradéktalanul megszüntetni.

Szomorú alkalom hívja elő ezt az emlékezést. De az igazság megköveteli, hogy legalább utaljak rá: Koczogh Ákos debreceni évtizede végül is konfliktusba torkollott, ennek következtében hagyta el a várost, került vissza Budapestre. 1956-ban az Alföld utolsó száma már nem jelenhetett meg, miként a többi folyóiraté sem. Ez a tervezett utolsó szám azonban 1957 tavaszán, ahogy visszaemlékszem rá, nem egészen rendezett „jogviszonyok" között, mégis megjelent. Maga a szám, ma már bárki megállapíthatja, magasan az átlagos színvonal fölött volt. Az akkori, még nagyon ideges viszonyok között azonban, a megjelenés rendezetlen módja miatt, a felelős szerkesztőt elmarasztalták.

Különös, szinte példátlan, hogy egy ilyen pályafordulat egy alkotó embernek az érdeklődési irányát is teljességgel átalakíthatja. Ezután alig mutatkoztak jelei, hogy Koczogh Ákos az irodalommal foglalkozna. Annál inkább fölerősödött benne a képzőművészeti-iparművészeti érdeklődés és fokozatosan kibontakozó, egyre sikeresebb tevékenység. Az anyag művészi formálásához is kiváló érzéke volt, ez is segítette hallatlanul gazdag műkritikai, művészettörténeti és az iparművészet legkülönbözőbb területeivel foglalkozó interpretációs tevékenységét. Már 1962-ben megjelent Debrecen legnagyobb festőjéről, *Holló László*ról egy kis könyvecskéje. További könyveiből csupán példaként idézek még. *A modern művészet útjai* (1972) a magas színvonalú művészeti ismeretterjesztésre ad példát, a Mai Magyar Iparművészet című sorozatban megjelent *Kerámia, porcelán, üveg* című albuma az eligazító tanulmánnyal a hasznos szépség birodalmában kalauzol bennünket, avatott vezetéssel.

Ebben az évben száz éve lesz, hogy Holló László született. Már természetesnek is találjuk, hogy Koczogh Ákos hozzá akart járulni a méltó tiszteletadáshoz. Újabb könyvet írt Holló László művészetéről. Kezemben a készülő kötet levonata. Ezer jelét látom benne Koczogh Ákos hűségének. Holló Lászó művészetéhez, ember és művészet kapcsolatához, az élményhez, Debrecenhez is. Ahogy vallotta: „Számomra minden volt Debrecen..."

Így őrizzük meg emlékezetünkben.

JUHÁSZ BÉLA

Főszerkesztő: JUHÁSZ BÉLA. Helyettes főszerkesztő: MÁRKUS BÉLA

Kiadja a Hajdú Megyei Lapkiadó Vállalat – Felelős kiadó: Dr. Szabó Imréné – A Hajdú-Bihar Megyei Tanács lapja – Megjelenik havonként – Szerkesztőség: Debrecen, Vörös Hadsereg útja 26/A. I. em. Telefon: 12-626 – Postafiók száma: 4001 Debrecen 144. – Kéziratot nem őrzünk meg és nem adunk vissza – Kiadóhivatal: Hajdú Megyei Lapkiadó Vállalat, Debrecen, Tóthfalusi tér 10. – Terjeszti a Magyar Posta – Előfizethető a Posta Központi Hírlapirodánál (1900 Budapest V., József nádor tér 1.) és bármely kézbesítő postahivatalnál – Évi előfizetés 192 Ft, félévi 96 Ft, negyedévi 48 Ft – Átutalás a 215-96 162 sz. MNB-egyszámlára – Befizetéskor minden esetben kérjük feltüntetni az Alföld irodalmi, művelődési és kritikai folyóirat nevét

87.4734.66-22 Alföldi Nyomda, Debrecen
Index 25.901

SAJTOFIGYELO
MAHIR
1091 BUDAPEST IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-748, 340-726
dr. Koczogh Ákos, művészettörténész, műv.-i író
KISALFÖLD
1984 JUL 7

1021

Száz éve született Modigliani

Az utolsó párizsi bohém

Modigliani: Zborowski arcképe.

Amadeo Modiglianiról mondják, hogy a Montmartre utolsó bohémja volt, az igazik közül. Talán kicsit el is késett, és szertelenebb is volt elődeinél Negyed százada filmet mutattak be róla: Montparnasse 19. címmel. Gerard Philippe alakította a főszerepet, két évvel halála előtt. Alkalmasabb művészt aligha találhattak volna. Nagy várakozás előzte meg ezt a francia—olasz filmet: végre egy kis ízelítőt adott a könnyedségből, Párizsból annyi szigorúan fegyelmezett év után. Még azt is elhihettük volna — hiszen a film illúziót teremtő feladatából következett —, hogy magát Modiglianit látjuk, annyira testhez álló szerep volt ez Gerard Philippe számára.

Hírhedtté vált Modigliani ivászata, szegénysége, ajándékozási kedve — művészete rovására. — Pedig nagy művész volt: eredetileg szobrász, aztán festő, grafikus. Csak ivott, rajzolt és festett, mondták róla ismerősei. Amit rajzolt, festett, azonnyomban elkótyavetyélte. „Ön tudja, hogy az én díjam tíz frank egy ülésért és egy kis alkohol" — mondta egyik modelljének 1916-ban. A kép Modigliani halála után a chicagói Művészeti Intézetbe került. Milliókat ért. Fiatalon, Párizsba érkezése után megismerkedett Picassóval, Appolinaire-rel, Utrillo-val. A franciák ma is jobban ismerik, mint szülőhazájában az olaszok. Első önálló kiállításának éve: 1917. S harminchat éves korában 1920-ban már halott. Rövid életet élt, de nagyon intenzíven.

1884. július 12-én született Livornóban. Anyai ősei között a nagy gondolkodót, Spinózát is számon tartotta. Tizennégy éves korában tüdőbajt kapott. Sohasem heverte ki. Rómában, Firenzében, Velencében tanult. Megszerette a korareneszánsz festőit. Mire Párizsba érkezett, már Tolouse-Lautrec, Gauguin, Picassó nagy festők. Vonzásukba került, de ki akart szabadulni árnyékuk alól. Önmagát kereste, s hamar megtalálta. Olyannyira, hogy korai munkáitól kezdve mindig egyformának tűnik.

Alighogy talpra állt, s felfigyelnek rá a műkereskedők, kiújul tüdőbaja, s barátait elviszi a világháború. Silány kis műtermekben tengődik, s kocsmából kocsmába vándorol. Zsebében mindig ott van egy könyv. Betéve idézi Dantét, Rimbaud-t, Verlaine-t. Maga is ír finom hangú verseket. Mikor a Montparnasse-ra költözik át, a Quartier Vaugirard-ba, — Czóbel Bélánk szomszédságában is felüti tanyáját, de úgy tudják látogatói, hogy nem becsülik egymást. Czóbel akkor már javában fauvista, s Modigliani még a néger szobrászatban látja a példát, s természetesen erősen elüt festői látásuk. Nem sokan vették észre tehetségét. Ha most a rá való visszaemlékezéseket olvasom, látom: nagy ivásaitól idegenkedtek. Picassónak volt igaza: Különös, hogy az elhagyott Saint Denis boulevardon nem látni Modiglianit sohasem berúgva, csak mindig a Montparnasse és Raspail boulevard sarkán!"

Lehetséges. Modigliani hihetetlenül sokat dolgozott és vágyott a közönségre, csodálatra. Vagy egyszerűen másoknál is jobban a megbescülésre. Nem volt elégedett önmagával. Nem véletlen, hogy színészi rögtönzéseiben is kiváló volt, Shakespeare-t jobban játszotta, mint ismert alakítói, s mániákusan mondott verseket. Modor nélkül nincs színészet. Sokan mondják, hogy az ő piktúrája is modoros. A külsőségekben. De meg kell figyelnünk karaktereink rendkívül lírai árnyalatait, megjelenítésének eleganciáját, női alakjainak báját, kifejezőerejét, szenvedélyes újrafogalmazásait hasonló atmoszférákban, de változatok bőségével, egyáltalán azt a vonzó humanitást, amivel ovális fejekbe, elnyújtott nyakakba valami sajátos kedvességet varázsol. Olyan életművet hagyott hátra, melynek tegnap irigyei voltak, ma követői.

Koczogh Ákos

A tartalomból

☐ Az utolsó párizsi bohém ☐ A számadáskönyv titka ☐ A zenei fesztiválok történetéből ☐ A csupor ☐ Ne jó legyen, hanem kiváló ☐ Csupa kék napló

KRITIKA

Szentjánosbogár

Herceg Árpád kötetes költő

Bizonnyal fura az apróbb betűs alcím, de tény: Herceg Árpád költő mostantól a Magvető Kiadó közreműködésével *kötetes* költő. A könyvecske elkövetőjének neve ismerősen csenghet olvasóink fülének, hiszen őt a Kisalföld szerkesztősége karolta fel, segítette az újságírói pályán, itt dolgozott évekig — a múlt esztendő őszéig. Itt, ebben a szobában írta cikkeit, ahol én e sorokat. Az már magánügy is lehetne, hogy épp azon a gépen írok, melyen ő „szülte" gondolatait. Magánügy-gyanús mondataimat épp ettől nekibátorodva írom alább.

A kötet címe: *Szobánk falára.* Ez a szoba szerkesztőségünk egyik szobája, de lehetne bárhol e földön, ahol az ember magára maradhat, gondolkodhat, papírra (falra) vethet ezt-azt; ahol ha búskedvű, jó szót is hall, bíztatót. A fal színe fehér, csontfehér. S az említett bús kedvet oly sokszor előzte a falra képzelt — s látott — szentjánosbogár. A Bogár, amely bárhol fellelhető, amely a Barátság, a Boldogság, az Igazság és hasonlók jelképe is egyben. A költő most Budapesten él, a Bogár is ritka vendég ezen a falon. A csontfehér falat most verseinek lenyomata tarkítja. Rajta van Tbilisziből küldött levelének borítékja is, melyet *Szép Magyar Országra* címzett nekünk, mindnyájunknak, ahogy mindnyájunknak címezte kötetének verseit is.

Herceg Árpád harmincéves, s mint a kötet „fülszövegében" tudatja: van, aki ennyi idős korára életművet tudhat maga mögött,

De az első kötet Győrhöz köti őt. Itt, a győri nyomdában váltak nyomtatott szavakká gondolatai, itt — a már említett szobában — írta tucatszámra cikkeit, miközben éjjel, hajnalonta, két pohár ital közt, vagy a reggeli koránkezdés előtt írta *„lapszélre"* verseit. Innen, e szobából nézett el balra, s rótta papírra: *„... elnézek balra, a háztetők fölött, / megbámulom a delelő bárányfelhőt, / a céljavesztett postagalamb tiszteletköreit..."*

Újszülött verseivel gyakran megajándékozott; például az egyik éjjel készült *Szerelem, kenyér* című-vel, melynek végére biggyesztette: *„... megint megiratlan maradt az a száz költemény, / melyben nincs bor, nincs cigaretta / csak szerelem van kenyér."* Egyszer meg lakásomban lepett meg, épp papír volt az írógépben, mert írni akartam valamit, de félrelökött, és gépbe verte a *Ringyónyár* című versét. Bátorság kell az ilyenhez, hisz ő rakta fel magamagának a mércét: *„Írva van: fegyver által vész el, az ki szóval vétkezik."*

Ha ő vétkezett valaha, nem szóval tette azt. Bizonyság rá első kötete, melynek borítóján — *Ámon László* munkája — felröppenő sasmadár van, s úgy szívtájon piros virág. Hát igen: ő a Herceg Árpi.

Ő nem magának írta verseit, írta e sorok olvasójának, írta neked, írta nekem. Nekem alkalmam nyílt — bizonnyal vétkeztem — elcsenni egy éjjel a nyomdából ívtestű félkész kötetét. Hazaérve a panelház lépcsőjére ültem, mert belekezdtem a kötet olvasásába. Ott a lépcsőn, mikor a két nap ölelke-

SAJTÓFIGYELŐ
LEVÉLREKLÁM
1091 BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-748, 340-726

dr. Koczogh Ákos, művészet-történész, művészeti író.

FEJÉRMEGYEI HÍRLAP
1984 JÚL 7

1021

100 éve született Modigliani

Az utolsó párizsi bohém

Amadeo Modiglianiról mondják, hogy a Montmartre utolsó bohémja volt, az igaziak közül. Talán kicsit el is késett, és szertelenebb is volt elődeinél. Negyed százada filmet mutattak be róla: Montparnasse 19. címmel. Gerard Ph , ope alakította a főszerepet, két évvel halála előtt. Alkalmasabb művészt aligha találhattak volna. Nagy várakozás előzte meg ezt a francia—olasz filmet: végre egy kis ízelítőt adott a könnyedségből, Párizsból annyi szigorúan fegyelmezett év után. Még azt is elhihettük volna — hiszen a film illúziót teremtő feladatából következik —, hogy magát Modiglianit látjuk, annyira testhez álló szerep volt ez Gerard Philippe számára. Csupán az italból kaptunk sokat, a mámorból, féktelenségből, s a túlzottan megszépített, megnemesített gesztusokból.

Hírhedtté vált Modigliani ivászata, szegénysége, ajándékozási kedve — művészete rovására —. Pedig nagy művész volt: eredetileg szobrász, aztán festő, grafikus. Csak ivott, rajzolt és festett, mondták róla ismerősei. Amit rajzolt, festett, azon nyomban elkótyavetyélte. „Ön tudja, hogy az én díjam tíz frank egy ülésért és egy kis alkohol" — mondta egyik modelljének 1916-ban. A kép Modigliani halála után chicagói Művészeti Intézetbe került. Milliókat ért. Fiatalon, Párizsba érkezése után megismerkedett Picassoval, Appolinaire-rel, Utrillo-val. A franciák ma is jobban ismerik, mint szülőhazájában az olaszok. Első önálló kiállításának éve: 1917. S harminchat éves korában 1920-ban már halott. Rövid életet élt, de nagyon intenzíven.

1884. július 12-én született Livornoban. Anyai ősei között a nagy gondolkodót, Spinozát is számon tartotta. Ti-

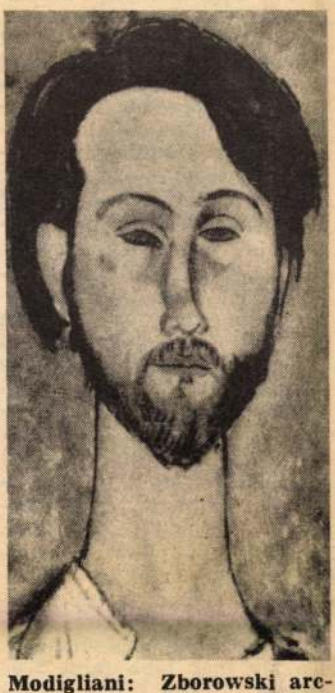

Modigliani: Zborowski arcképe

zennégy éves korában tüdőbajt kapott. Sohasem heverte ki. Rómában, Firenzében, Velencében tanult. Megszerette a kora reneszánsz festőit. Mire Párizsba érkezett, már Tolouse-Lautrec, Gauguin, Picasso nagy festők. Vonzásukba került, de ki akart szabadulni árnyékuk alól. Önmagát kereste, s hamar megtalálta. Olyannyira, hogy korai munkáitól kezdve mindig egyformának tűnik.

Alighogy talpra állt, s felfigyelnek rá a műkereskedők, kiújul a tüdőbaja, s barátait elviszi a világháború. Silány kis műtermekben tengődik, s kocsmából kocsmába vándorol. Zsebében mindig ott van egy könyv. Betéve idézi Dantét, Rimbaud-t, Verlaine-t. Maga is ír finom hangú verseket. Mikor a Montparnasse-ra költözik át, a Quartier Vaugirard-ba, — Czóbel Bélánk szomszédságában is felüti tanyáját, de úgy tudják látogatói, hogy nem becsülik egymást. Czóbel akkor már javában fauvista, s Modigliani még a néger szobrászatban látja a példát, s természetesen erősen elüt festői látásuk. Nem sokan vették észre tehetségét. Ha most a rá való visszaemlékezéseket olvasom, látom: nagy ivásaitól idegenkedtek. Picassonak volt igaza: Különös, hogy az elhagyott Saint Denis boulevardon nem látni Modiglianit sohasem berúgva, csak mindig a Montparnasse és Raspail boulevard sarkán!

Lehetséges. Modigliani hihetetlenül sokat dolgozott és vágyott a közönségre, csodálatra. Vagy egyszerűen másoknál is jobban a megbecsülésre. Nem volt elégedett önmagával. Nem véletlen, hogy színészi rögtönzéseiben is kiváló volt, Shakespeare-t jobban játszotta, mint ismert alakítói, s mániákusan mondott verseket. Modor nélkül nincs színészet. Sokan mondják, hogy az ő pikturája is modoros. A külsőségekben. De meg kell figyelnünk karaktereink rendkívül lírai árnyalatait, megjelenítésének eleganciáját, női alakjainak báját, kifejezőerejét, szenvedélyes újrafogalmazásait hasonló atmoszférákban, de változatok bőségével, egyáltalán azt a vonzó humanitást, amivel ovális fejekbe, elnyújtott nyakakba valami sajátos kedvességet varázsol. Olyan életművet hagyott hátra, melynek tegnap irigyei voltak, ma követői. Régebben a kubisták közé sorolták be. Közelebb áll a valósághoz, ha kései szecesszióban keressük a helyét. Az a kép, amit róla alkottak nem felel meg annak, amiről képei, szobrai, rajzai beszélnek. Utóbbi hitelesebb.

Koczogh Ákos

adóbármot, a tízedet az e...
ber számára egyetlen lehetőség maradt: teljesíteni amit ráróttak és lehetőség szerint tisztességesen megélni, megalapozni a következő évek üzemi és népgazdasági igényeinek teljesítését, hogy versenyképességünket is megőrizzük.

— *Fogalmazzuk meg, valójában mit tilt és mire kényszerít a szabályozás?*

— Ercsinek is tiltja, mint minden hasonló termelő üzemnek, hogy pazarlóan bánjon az eszközeivel, a lehetőségeivel, a tudással, a tapasztalattal, mindazzal, amit használ a termelésben. Ugyanakkor arra kényszerít, hogy minél alaposabban megismerjük, az egyébként folyton változó ökológiai és ökonómiai tényezőket, a piaci igényeket. Nézzük ez utóbbiakat. Termelőszövetkezetünk 1482 hektár szántóterületen gazdálkodik, az átlagos aranykorona érték 25. Éghajlati adottságunk rendkívül kedvezőtlen, mondhatnám úgy is, hogy rossz. Fejér megye éghajlatáról évente megjelenő kiadványban dr. Nagy Sándor agrometeorológus a következő megjegyzést teszi: Ercsiben esik évek óta a legkevesebb csapadék. Ezt a megállapítást tovább igazolta az 1983-as év. Tavaly augusztus 31-ig mindössze 170 milliméter csapadék hullott, ez az 1982. évinek az 54 szá-

gépesítést, az energi
kodást, a szocialista
mozgalmat. Minde
tartalékot, ami pén
házhoz. Küzdeni a
kért a dekákért. A
termesztésben péld
dig a hagyományos
gyázás szerint dc
idén már, a kör
szövetkezeti ga
együtt áttértünk
kony, úgynevezett
ziós műtrágya alk
ra. Ebben számítás
rint mintegy 10—20 százalék hozamtöbbletet látunk. Az állattenyésztésben is tudjuk, hol lehet még fogni. A 180 kocát tartó sertéstenyésztő telepen — hibás kivitelezés miatt — nagyon gyengék az eredmények. Ha gyorsan megszüntetjük az önetetők mellé épített trágyacsatornák okozta fertőzést és a jó fajtát kellő hozzáértéssel ki tudjuk használni több milliós nagyságrendű eredményre számíthatunk, az eddigi mínuszok helyett. A szarvasmarhaágazatban jobbak a feltételeink. A tízéves telep, a fajtaalakító keresztezéssel megfelel az elképzeléseinknek. Tavaly már több mint 5300 literes fajlagos termelést értünk el. Amíg 1982-ben 1,8, 1983-ban már 2 millió liter tejet értékesítettünk.

— *Ercsiben a húsüzem, a belkereskedelmi tevékenység, az alaptevékenységen*

kül valóban ez a ...
zata az eredménynek. Ennek az értéke annál inkább is nagyobb, mint gondoljuk, mert az elvonások évente nálunk is milliós nagyságrendűek. Alapvetően ez a körülmény indított arra, hogy új szakdolgozatom témája a közgazdasági szabályozók legyenek, éspedig üzemünkre vonatkoztatva. A feldolgozott anyag és a feltárt termelési fogyatékosságok együtt jelzik; ha jól élünk adottságainkkal, tudásunkkal és tapasztalatunkkal akkor 1984-ben is hozzuk magunkat. Szeretném hangsúlyozni ,hogy az eredményeink mögött frissen összekovácsolt, jól képzett vezetőgárda, a tagság jó munkája áll. Ehhez szükséges valóban megérteni az alapgondolatot: mindent a legjobbkor, a legalkalmasabb időben.

Peresztegi T. Ferenc

Benjamin, ne röfögj!

Én ezt a címet egyszer már leírtam, de kérem, olvassa tovább az is, aki emlékezik rá. Akkor és ott ugyanis egészen másról volt szó (egy kisfiúról, aki az autóbuszon hangosan röfögött, és anyja a címben olvasható mondattal unszolta hallgatásra).

Nos, itt egészen másról van szó. A hamis értékítéletről, az egész életünket átszövő hamis értékítéletről, már a zsenge gyermekeket is átitató hamis értékítéletről.

Hogy a motorkerékpár hasznos dolog, azt senki sem tagadja. Hogy a motorkerékpár — csekély kivételtől eltekintve — úgynevezett kétütemű motorral van felszerelve, azt minden motoros tudja. S tudja azt is minden hozzáértő motoros, hogy a kétütemű motornak — ellentétben a négyüteművel — nincsen szüksége bemelegítésre. Következésképpen a kamaszkák motortúráztatása (művelik ezt a Komar méretű kismotorokon) mindössze arra jó, amire a felnőttek kocsiajtócsapkodása — a figyelem felhívására.

Bárcsak volna ajtaja a motornak, s cserében ne berregne. Akkor az ajtaját csapkodnák, ami sokkal kibírhatóbb lenne, mint a motortúráztatás. Az volna az ideális, tehát a mostaninál sokkal értékesebb motorbicikli, amelynek nesztelenül járna a motorja. Dehát akkor nem volna mit túráztatni. Akkor talán a dudát nyomkodnák . . . Vagy zászlót lobogtatnának . . .

Míg ezeken töprengek, ablakom alatt két kisfiú kerékpároz, olyan biciklin, amelyen valaha két támasztókerék is volt. Lehetnek fejenkint ötévesek. És tapossák a pedált, és közben a szájukkal berregnek. Élvezik és világgá kiáltják a motorbicikli legnegatívabb tulajdonságát. Teszik ezt ők, családjuk benjaminjai. Kedvem volna rájuk kiáltani: „Benjamin, ne röfögj!"

— kd —

atni akarás lázát érzem kevesebbnek. De nem esek kétségbe, bízom, hogy a kibontakozó társadalmi folyamatok ezúttal is elvezetnek a fellendüléshez. A csoportok alapvető dilemmáját azonban érzékelem, s ez az esztétikai értéktéremtés és a közösséggé válás követelménye között húzódik. Ha ugyanis jó a produkció, akkor tapsol a közönség, támogatják az együttest, fejlődik a csapat, erősödik a kohézió. De mi van ellenkező esetben?

Hasznosi András: Mi is tapasztaltuk, hogy a mozgalmat túlságosan áthatja a megmérettetésre való igyekezet. S ez a szemlélet csak a jó színvonalú csoportoknak kedvez. A bukdácsolókra kevesebb figyelem fordítódik...

Radácsi László: A zsürik tevékenységével szemben pontosan ilyen kifogásaim vannak. Versenyszemléletűek. A hivatásos színjátszás követelményeinek támasztásával a mozgalmi jelleget ássák alá. El kellene dönteniük, mi fontosabb. Nyilván szükség van fesztiválokra, bemutatókra, a minőség- [illegible] de szerintem a csoportnak saját közegé- [illegible] elsősorban saját közön- gyökerezik.

lényeges kö- A gyors és nakkor erre mégis jó, ge találkozik ak az anya- mogatók, mi- Még döntőbb k már — a bb szakmun- színjátszó cso- k főként azon k a vezetésre

hogy megvál- galom attól, l, a zsüri sze- megváltozik, bbet és rend- ymás munká- k. Sok tehet- algótarjánban, lamit — lásd ból nagyszerű

a színjátszás közönség. Ha előadásainkra, telem szerint Ott tartunk, nélkül, egy- mélyek már m, mit kelle- , hogy a la- nja a színhá-

, a mozgalom nnyit vállal és zetői eleve le- is ideologi- sok. És ez na-

i vélemény és a sokféle kö- özönséget nem alapján szer- lenlegi csopor- sük helyén na- lításra korsze- a megyei ta-

egfogalmaztuk: születhet, ha

eve diák- sikerült feln5tt r kálkodási vasszal r 28 érdekl zett. Teh gességét. vábbra is ciók vala deklődésé

T. Pata hogy a fő az üzemel nünket sz igény a színjátszásra, s ezekben az üzemekben erre a szakszervezet a jövőben gondosabban figyelhetne, hátha kezdeményezni lehet csoportalakítást. A munkát meg kell szerettetnünk. Ősszel pályázatot hirdet megyei találkozóra a művelődési központ a gyermek- és felnőttcsoportok számára.

Erdős István: A fiatalok, a gyermekek rokonszenvét mindenképpen meg kell nyernünk. Több, gazdagabb szórakoztató programmal jelentkezzünk, ne szégyeljük a mesét, a zenét. A máról kell szólni, vagy szórakoztatni, ám tudnunk kell azt, hogy egyre nehezebb felvenni a versenyt a hivatásos színházakkal. Csak megerősíteni tudom azokat a gondolatokat, amelyek az általános és szakmai iskolákban igyekeznek meggyökereztetni, szélesíteni a színjátszó mozgalmat. A szakszervezettel, a megyei művelődési központtal közös kötelességünk újat hozni. A mozgalomban tevékenykedők számára nagyon hiányzik a bemutatkozás. Érdemes lenne egy bemutató színpadot szervezni, amely szakmai fórum lenne, a közönségnek élmény, szórakozás. Itt rendszeresen találkozna közönség és szakma, a versenyzés indulata nélkül. A jó produkciókat kiajánlhatnánk szolgáltatásként a közművelődési hálózatba.

Radácsi László: Mitől jó egy csoport? Művészi produkciójától, vagy közösségi erejétől. Nekünk az utóbbi a fontosabb, ha ilyen élesen nem is választható szét. Tudnunk kell, hogy a színjátszó mozgalom nem az egyetlen és nem képes mindenre, de társadalmi igényt takar, gondolatokat tud elsajátíttatni és közvetíteni. Az óvodai komplex nevelési koncepciót lenne érdemes átmenteni az iskolákba, s ennek egyik hatása lehetne a diákszínjátszás újraéledése.

Érzékeljük, hogy a politika mindinkább leválik a művészetről, mert már nem csak a színpadon, hanem sok más fórumon ki lehet mondani a közre tartozó gondolatokat. S, hogy ez így van, az is közrejátszik a mozgalomban résztvevők körének szűkülésében. Innen közelítve a mozgalom nem lesz lényegesen nagyobb, erősebb. Mégis támogatnunk, ösztönöznünk kell, és ezt a politika tudatosan felvállalja, mert az amatőr színjátszó mozgalom az ember önkifejezését szolgálja, miközben művelődik, magatartása demokratikusabb lesz, nyitottabb a világa — azaz, műveltebb lesz. Ennek a felfogásnak kell érvényesülni a már múlttal bíró formákon túl az új, születő, néha a szórakozási divatok által felszínre hozott művelődő csoportokban is.

NÓGRÁD: Ha kerekasztal-beszélgetésünk nem is hozott minden kérdésben teljes egyetértést, végül is hasznosan ismertette meg, közelítette egymáshoz az ellentétes véleményeket. A résztvevőknek köszönjük a közreműködést. S azzal búcsúzunk, hogy most csak abbahagyjuk ezt az eszmecserét. Egyben reméljük, hogy másokban is felkeltettük a közös gondolkodás igényét. A mozgalom kérdéseinek továbbgondolása minden-

MAHIR
MAGYAR HIRDETŐ
SAJTOFIGYELŐ
LEVÉLREKLÁM
1091 BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-748, 340-726

Dr. Koczogh Ákos, művészettörténész, műv.-i író

NÓGRÁD

1984 JUL 7

1021

100 éve született Modigliani

Az utolsó párizsi bohém

Amadeo Modiglianiról mondják, hogy a Montmartre utolsó bohémja volt, az igazik közül. Talán kicsit el is késett, és szertelenebb is volt elődeinél. Negyed százada filmet mutattak be róla: Montparnasse 19. címmel.

Hirhedtté vált Modigliani ivászata, szegénysége, ajándékozási kedve — művészete rovására. Pedig nagy művész volt: eredetileg szobrász, aztán festő, grafikus. Csak ivott, rajzolt és festett, mondták róla ismerősei. Amit rajzolt, festett, azonnyomban elkótyavetyélte. „Ön tudja, hogy az én díjam tíz frank egy ülésért és egy kis alkohol" — mondta egyik modelljének 1916-ban. A kép Modigliani halála után chicagói művészeti intézetbe került. Milliókat ért. Fiatalon, Párizsba érkezése után megismerkedett Picassóval, Appolinaire-rel Utrillóval. A franciák ma is jobban ismerik, mint szülőhazájában az olaszok. Első önálló kiállításának éve: 1917. S, harminchat éves korában 1920-ban már halott. Rövid életet élt, de nagyon intenzíven.

1884. július 12-én született Livornóban. Anyai ősei között a nagy gondolkodót, Spinozát is számon tartotta. Tizennégy éves korában tüdőbajt kapott. Sohasem heverte ki. Rómában, Firenzében, Velencében tanult. Megszerette a korareneszánsz festőit. Mire Párizsba érkezett, már, Tolouse-Lautrec, Gauguin, Picasso nagy festők. Vonzásukba került, de ki akart szabadulni árnyékuk alól. Önmagát kereste, s hamar megtalálta. Oly annyira, hogy korai munkáitól kezdve mindig egyformának tűnik.

Alighogy talpra állt, s felfigyelnek rá a műkereskedők, kiújul tüdőbaja, s barátait elviszi a világháború. Silány kis műtermekben tengődik, s kocsmából kocsmába vándorol. Zsebében mindig ott van egy könyv. Betéve idézi Dantét, Rimbaudt, Verlaine-t. Maga is ír finom hangú verseket. Mikor a Montparnasse-ra költözik át, a Quartier Vaugirardba, — Czóbel Bélánk szomszédságában is felüti tanyáját, de úgy tudják látogatói, hogy nem becsülik egymást. Czóbel akkor már javában fauvista, s Modigliani még a néger szobrászatban látja a példát, s természetesen erősen elüt festői látásuk. Nem sokan vették észre tehetségét. Ha most a rá való visszaemlékezéseket olvasom, látom: nagy ivásaitól idegenkedtek. Picassónak volt igaza: Különös, hogy az elhagyott Saint Denis boulevardon nem látni Modiglianit sohasem berúgva, csak mindig a Montparnasse és Raspait boulevard sarkán!"

Modigliani: Zborowski arcképe

Lehetséges. Modigliani hihetetlenül sokat dolgozott és vágyott a közönségre, csodálatra. Vagy egyszerűen másoknál is jobban a megbecsülésre. Nem volt elégedett önmagával. Nem véletlen, hogy színészi rögtönzéseiben is kiváló volt, Shakespeare-t jobban játszotta, mint ismert alakítói, s mániákusan mondott verseket. Modor nélkül nincs színészet. Sokan mondják, hogy az ő piktúrája is modoros. A külsőségekben. De meg kell figyelnünk karaktereinek rendkívül lírai árnyalatait, megjelenítésének eleganciáját, női alakjainak báját, kifejezőerejét, szenvedélyes újrafogalmazását hasonló atmoszférákban, de változatok bőségével, egyáltalán azt a vonzó, humanitást, amivel ovális fejekbe, elnyújtott nyakakba valami sajátos kedvességet varázsol. Olyan életművet hagyott hátra, melynek tegnap irigyei voltak, ma követői. Régebben a kubisták közé sorolták be. Közelebb áll a valósághoz, ha a kései szecesszióban keressük a helyét. Az a kép, amit róla alkottak, nem felel meg annak, amiről képei, szobrai, rajzai beszélnek. Utóbbi hitelesebb.

Koczogh Ákos

SAJTOFIGYELO
MAHIR
1091 BUDAPEST IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-748, 340-726
dr. Koczogh Ákos, művészettörténész
műv.-i író
NÉPÚJSÁG (TOLNA)
1984 JÚL 14

Száz éve született Modigliani 1021

Az utolsó párizsi bohém

Amadeo Modiglianiról mondják, hogy a Montmartre utolsó bohémja volt, az igazik közül. Talán kicsit el is késett, és szertelenebb is volt elődeinél. Negyed százada filmet mutattak be róla: Montparnasse 19. címmel. Gerard Philippe alakította a főszerepet, két évvel halála előtt. Alkalmasabb művészt aligha találhattak volna. Nagy várakozás előzte meg ezt a francia—olasz filmet: végre egy kis ízelítőt adott a könnyedségéből, Párizsból annyi szigorúan fegyelmezett év után. Még azt is elhihettük volna — hiszen a film illúziót teremtő feladatából következett —, hogy magát Modiglianit látjuk, annyira testhez álló szerep volt ez Gerard Philippe számára. Csupán az italból kaptunk sokat, a mámorból, féktelenségből, s a túlzottan megszépített, megnemesített gesztusokból.

Hirhedtté vált Modigliani ivászata, szegénysége, ajándékozási kedve — művészete rovására. Pedig nagy művész volt: eredetileg szobrász, aztán festő, grafikus. Csak ivott, rajzolt és festett, mondták róla ismerősei. Amit rajzolt, festett, azonnyomban elkótyavetyélte: „Ön tudja, hogy az én díjam tíz frank egy ülésért és egy kis alkohol" — mondta egyik modelljének 1916-ban. A kép Modigliani halála után a chicagói Művészeti Intézetbe került. Milliókat ért. Fiatalon, Párizsba érkezése után megismerkedett Picassóval. Appolinaire-rel, Utrillo-val. A franciák ma is jobban ismerik, mint szülőhazájában az olaszok. Első önálló kiállításának éve: 1918. S harminchat éves korában, 1920-ban már halott. Rövid életet élt, de nagyon intenzíven.

1884. július 12-én született Livornóban. Anyai ősei kö-

Modigliani: Zborowski arcképe

zött a nagy gondolkodót, Spinozát is számon tartotta. Tizennégy éves korában tüdőbajt kapott. Sohasem heverte ki. Rómában, Firenzében, Velencében tanult. Megszerette a korareneszánsz festőit. Mire Párizsba érkezett, már Tolouse-Lautrec, Gauguin, Picasso nagy festők. Vonzásukba került, de ki akart szabadulni árnyékuk alól. Önmagát kereste, s hamar megtalálta. Olyannyira, hogy korai munkáitól kezdve mindig egyformának tűnik.

Alighogy talpra állt, s felfigyelnek rá a műkereskedők, kiújul tüdőbaja, s barátait elviszi a világháború. Silány kis műtermekben tengődik, s kocsmából kocsmába vándorol. Zsebében mindig ott van egy könyv. Betéve idézi Dantét, Rimbaud-t, Verlaine-t. Maga is ír finom hangú verseket. Mikor a Montparnasse-ra költözik át, a Quartier Vaugirard-ba, — Czóbel Bélánk szomszédságában is felüti tanyáját, de úgy tudják látogatói, hogy nem becsülik egymást. Czóbel akkor már javában fauvista, s Modigliani még a néger szobrászatban látja a példát, s természetesen erősen elüt festői látásuk. Nem sokan vették észre tehetségét. Ha most a rá való visszaemlékezéseket olvasom, látom: nagy ivásaitól idegenkedtek. Picassónak volt igaza: „Különös, hogy az elhagyott Saint Denis boulevardon nem látni Modiglianit sohasem berúgva, csak mindig a Montparnasse és Raspail boulevard sarkán!"

Lehetséges. Modigliani hihetetlenül sokat dolgozott és vágyott a közönségre, csodálatra. Vagy egyszerűen másoknál is jobban a megbecsülésre. Nem volt elégedett önmagával. Nem véletlen, hogy színészi rögtönzéseiben is kiváló volt, Shakespeare-t jobban játszotta, mint ismert alakítói, s mániákusan mondott verseket. Modor nélkül nincs színészet. Sokan mondják, hogy az ő piktúrája is modoros. A külsőségekben. De meg kell figyelnünk karaktereinek rendkívül lírai árnyalatait, megjelenítésének eleganciáját, női alakjainak báját, kifejezőerejét, szenvedélyes újrafogalmazásait hasonló atmoszférákban, de változatok bőségével, egyáltalán azt a vonzó humanitást, amivel ovális fejekbe, elnyújtott nyakakba valami sajátos kedvességet varázsol. Olyan életművet hagyott hátra, melynek tegnap irigyei voltak, ma követői. Régebben a kubisták közé sorolták be. Közelebb áll a valósághoz, ha a kései szecesszióban keressük a helyét. Az a kép, amit róla alkottak, nem felel meg annak, amiről képei, szobrai, rajzai beszélnek. Utóbbi hitelesebb.

Koczogh Ákos

sonítás céljából. Ha az útlevél tulajdonosa szökésben van, a határőrséget másodperceken belül riasztják. A határőrök most egy kézi, írásos jegyzékre vannak utalva, vagy be kell billentyűzniük az adatokat a számítógép-terminálba, hogy elvégezzék ugyanezt az ellenőrzést a bűnözőgyanús elemekre vagy terroristákra vonatkozólag. A számítógépesített útlevelektől azt várják, hogy meg fogják rövidíteni a határátkelő-helyeknél várakozó sorokat, különösen a szabadságos, fő idényben.

A g… haza…

Az anglia… ság déli rés… lamb repülé… egy sörétta… mint másfé… meg gyalog… jen a hazai ducba. Mint Bill Shillaw nyugdíjas bányász elmesélte, a galambnak két napjába tellett, míg erdőn, mezőn hazaért.

plókat, pokókat, egyéb ro-

A parasztok „elégetik" a pénzüket

A szó szoros értelmében lángoló hangú felhívást intéztek a tudósok a osztrák parasztokhoz: fel kell hagyniuk azzal a szokással, hogy felégetik a tarlót. A felégetés óriási kárt okoz: értékes nitrogén, foszfor és kálium száll ezáltal a levegőbe, nem képződhet jó humusz.

A legújabb kutatások azt mutatják, hogy a tarló égetésekor a talaj legfelsőbb rétegében olyan nagy hő keletkezik, hogy 5 centiméter mélységig minden élet elpusztul. A hő hatására elsősorban az atkák és más apró élőlények mennek tönkre. Ezek azonban igen fontosak a talaj átforgatása és az értékes szerves anyagok felbontása szempontjából.

„Azzal számolhatunk, hogy évente hektáronként 30—50 kilogramm nitrogén vész el az elégetéssel — jelenti ki dr. Walter Loub egyetemi tanár, a bécsi geológiai egyetem talajkutató és építési geológiai intézetének munkatársa. — Ez a szükséges évi trágyamennyiség mintegy egyhatodának felel meg." Vagyis: a parasztok pénzt égetnek el. Ha a tarlót beszántanák, az ország keleti részében a talaj 2—3 százalékos humusztartalmát kétszeresére emelhetnék. A talajba beleszántott tarló lassú felbomlása nem okoz semmilyen problémát – hangsúlyozza Loub profesz

A hét karikatúrája

— Van ott önöknél egy alacsony, fekete hajú, szemüveges férfi?
— Nincs!

dr. Ákos Koczogh
LAPIN KANSA
Rovaniemi
Sit. 1021
37.256 LT
27.10.1983 p
STA
SANOMALEHTIEN
ILMOITUSTOIMISTO OY

Suomalaista elämänmuotoa unkariksi

– Tulen Suomeen tavattoman mielelläni ja rakastan suomalaisia. Piristyn täällä sekä henkisesti että fyysisesti. Näin selvittää matkansa tarkoitusta tiistaina Rovaniemellä pistäytynyt kirjailija ja kulttuurikriitikko **Ákas Koczogh**, joka valmistelee parhaillaan Suomi-aiheista matkakirjaa. Teoksen nimeksi tulee 'Kotona Suomessa' ja se kuvaa suomalaista elämänmuotoa, luontoa, kulttuuria ja ihmisiä.

Koczoghilla onkin vankka suomalaisen kulttuurin tuntemus hamasta Väinämöisestä lähtien. Kalevalaa ja itse vanhaa tietäjää kirjailija on esitellyt Unkarissa näytelmien muodossa. Sen lisäksi hän on kirjoittanut artikkeleita kuvataiteilijoista, muiden muassa Andreas Alariestosta, Akseli Gallen-Kallelasta sekä Yrjö Saarisesta, joka Koczoghin mukaan kuuluu eurooppalaisen ekspressionismin johtaviin nimiin.

– Valitettavasti eurooppalaiset eivät tunne häntä, Koczogh sanoo. – Euroopassa ei yleensäkään tunneta pienten kansojen kulttuuria. Tämän vuoksi minä olen esitellyt artikkeleissani suomalaisia taiteilijoita.

Koczhoghin mukana pistäytyi Rovaniemellä toista kertaa Suomessa vieraileva kirjailija **György Timár**, joka on julkaissut Unkarissa novelleja, kuunnelmia ja televisionäytelmiä. Teksteissään hän kuvaa paitsi tämän päivän unkarilaisen tavallista elämää myös lentämistä. Tämä johtuu siitä, että kirjailija toimi hävittäjälentäjänä toisen maailmansodan aikana.

Vertaillessaan suomalaista ja unkarilaista kulttuurielämää ja tiedotusvälineitä vieraat toteavat television ohjelmapolitiikan olevan hyvin samanlaista kummassakin maassa – yhtä huonoa. Suomalaiset kirjailijat ovat Koczhoghin ja Timárin mielestä korkeatasoisia, mutta aikakauslehdistömme saa heiltä moitteita. Unkarilaiset aikakauslehdet ovat meikäläisiä korkeatasoisempia ennen kaikkea rikkaamman sisältönsä vuoksi.

Vieraat poikkesivat myös Anja ja Pentti H. Tikkasen luona, jossa heille luovutettiin kirjailijapariskunnan yhteinen hengentuote, erätarinoista koostuva teos 'Suuntana sompio'. Isäntien seurassa vasemmalla Suomi-Unkari-seuran puheenjohtaja Seija Hurri, György Timár ja Ákas Koczogh.

Matkatoimisto Alaniemi Oy välittää lähes kaikkien matka-

naskahvilan on avannu
Välimaa, jolla on aika

Kenkätehdas Tallinnaan

Suomalaisvoimin rakennettavan kenkätehtaan peruskivi muurataan Tallinnassa keskiviikkona iltapäivällä. Perusyhtymän urakoiman hankkeen arvo on noin 170 miljoonaa markkaa, ja sen on määrä valmistua keväällä 1985.

maiset arkkinat uttavat

siin sallittaisiin. Tiivola sanoo tarkoittavansa sitä, että lähinnä ruotsalaisten yritysten osakkeita voitaisiin noteerata Helsingissä.

Hän perustelee ehdotustaan mm. Tukholman pörssin avautumisella suomalaisille ja norjalaisille yrityksille.

Pohjola-Nordenin järjestämässä yhteispohjoismaisia osakemarkkinoita käsitelleessä tilaisuudessa Helsingissä keskiviikkona puhunut Tiivola korosti, että ulkomaiselle pörssiin pyrkijälle joudutaan asettamaan samat vaatimukset kuin kotimaisellekin.

Lisäksi sekä viranomaisten että Helsingin pörssin tulisi ottaa kantaa Suomen markkinoille tarkoitettujen osakkeiden lukumäärään sekä yritysten kansantaloudelliseen merkitykseen Suomelle.

—Kun ulkomaisten yritysten ottaminen Helsingin pörssilistalle merkitsee pääoman vientiä, on mielestäni edellytettävä, että tänne tuleva yritys harjoittaa sellaista toimintaa, joka todella hyödyttää Suomen kansantaloutta. Kysymykseen tulisi lähinnä laajaa tuotantotoimintaa maassamme harjoittava yritys tai merkittävät alihankkijat Suomen teollisuudelle, sanoi Tii-

Uusi ravintola ja kievari Kemijärvelle

Kemijärven keskustassa avataan vuoden vaihteessa "Mestarin Kievari" ravintoloineen. Yrityksen perustajina ovat Ketosen veljekset.

Kievari tulee vanhaan Kansallispankin taloon, jossa viimeksi on ollut Tuovisen huonekaluliike. Katutasoon tulee kahvila, pizzeria ja ravintola, joihin tulee yhteensä 80 – 100 asiakaspaikkaa. Toisessa kerroksessa on kuusi matkustajahuonetta, joihin voidaan majoittaa viitisentoista henkeä. Alakertaan tulee muun muassa ravintolan vessat, sauna ja sosiaaliset tilat. Suunnittelusta vastaa Miljöösuunnittelu Eira Kejonen ky.

Kievarin vastavana hoitajana on keittiömestari **Lasse Ketonen** ja varavastaavana merkonomi **Anneli Isojärvi.** Molemmat ovat kemijärveläisiä, mutta ovat olleet useita vuosia muualla työssä.

"Kastikkeistaan ja keitoistaan kokki tunnetaan. Me panostamme hyvään ruokaan, joka täytä vaativimmankin asiakkaan toiveet. Kievari yhdistetään yleensä kotoisaan tunnelmaan ja tähän mekin tähtäämme", sanoo Lasse Ketonen. Kievari toimii perheyrityksenä, jossa pyritään tarjoamaan henkilökohtaista palvelua. Aluksi kievarissa on työtä oman väen lisäksi neljälle vieraalle työntekijälle.

Kiinteistön remontti alkaa lähipäivinä ja valmista pitäisi olla ensi vuoden alkupuolella. Kerho on perustamishankkeessa mukana.

Koillistunturit ry laajenee rajusti

KEMIJÄRVI – Vajaan vuoden toiminut Koillistunturit ry on laajentamassa rajusti toimintaansa. Ensi vuoden talousarvion loppusummakin on kunnioitettavat 7?6.000 markkaa.

Yhdistyksen palkkalistoilla on kaksi henkeä: toiminnanjohtaja, tosin nyt virkavapaalla yrittäjäkurssilla ja markkinointisihteeri. Ensi vuoden aikana hankitaan Koillistunturien tunnetuksitekemiseen materiaalia reilulla 300.000 markalla. Tästä vie pian valmistuva Koillistunturien esite 240.000 markkaa.

Myyntituotoiksi lasketaan en-

yhdistyksen toimesta.

Aluksi ostetaan tietokonepa velut ulkopuolisilta, mutta tul vaisuudessa on tarkoitus hank kia tietokone myös yhdistykse le. Ensi vuodelle ei hankintaa vielä rahaa varattu.

Ensi vuonna pyrkii yhdisty lanseeraamaan voimakkaas Koillistunturien matkailu mahdollisuuksia kotimaahan Yhdistys tulee viemään Koilli tuntureita sopiviin tilaisuuksii kotomaassa.

Matkailijoiden houkuttimek ideoidaan talvinen tapaus ja k säinen tilaisuus. Yhteistyötä e

KOCZOGH Ákos művészettört.
Koczogh Ákos: Debrecen vonzásában.
/Vál.szerk. sajtó alá rend.,bev.
Tóth Endre/ Debrecen, 1989

Válogatta, szerkesztette
és a bevezetőt írta
TÓTH ENDRE

Lektorálta:
TÓTH BÉLA

HU ISSN 0438–4121

BEVEZETŐ

„Az élet túlságosan rövid ahhoz, hogy szépségeit megismerhessük, de arra elég, hogy saját élményeinket megosszuk másokkal."
(Koczogh Ákos, 1981. december)

I. Életrajz – távirati stílusban

Koczogh Ákos 1915. december 2-án született Budapesten. Apja: K. András, a híres Toldy Reáliskola tudós tanára, a református ifjúsági mozgalmak ismert szervezője, s kollegája Németh Józsefnek, Németh László apjának.

Koczogh Ákos 1934-ben érettségizett a Toldy Reálban. Már diákkorában feltűnt íráskészségével, ifjúsági lapokban megjelent munkáival. Elnöke volt az iskola önképzőkörének. A pesti egyetemen 1938-ban magyar–német szakos tanári diplomát szerzett. Még egyetemista korában tagja lett annak a kutatócsoportnak Kovács Imrével, Gunda Bélával, Hilscher Zoltánnal s másokkal együtt, mely *Elsüllyedt falu a Dunán túl (Kemse község élete)* címen megszerkesztette az első szakszerű faluszociográfiát. 1938-ban megjelent az expresszionizmusról szóló doktori disszertációja. 1938-tól 1946-ig tanársegéd a Pázmány Péter Tudományegyetemen, közben egy évig a müncheni egyetem magyar lektora.

1946 szeptemberében került Debrecenbe Karácsony Sándor és köre kezdeményezésére. Előbb a Gyakorló Gimnázium tanára, 1947-től pedig a Kossuth Lajos Tudományegyetemen oktat előbb magántanári, majd adjunktusi és docensi minőségben. 1957-ig vezetője a világirodalmi tanszéknek. Közben megírta egyetemi jegyzetként a világirodalom történetét.

Már 1950-ben, alakulásakor bekapcsolódott az Írószövetség helyi csoportjának a munkájába, melynek egy ideig titkára volt. 1951-ben Komjáthy Istvánnal megalapította az *Építünk* című periodikát, melyet Komjáthy Pestre távozása után egyedül szerkesztett – 1954-től *Alföld* címen. Széles körű érdeklődése, hallatlan munkabírása és ambíciója folytán aktív szerepet vállalt a város kulturális életének számos területén. Oktatott, szerkesztett, egyesületeket irányított, előadásokat tartott, tárlatokat vezetett, színikritikákat írt.

Az 1956-os, tragikus kimenetelű események forgatagába ő is belesodródott, bár nem játszott fontos szerepet. Mértéktartó gyászbeszédet mondott az áldozatok temetésén. Magánjellegű, bizalmas naplóját elkobozták, majd a helyi napilapban tendenciózus beállítású kommentárral közreadták. Állásából 1957 szeptemberében a minisztérium azonnali hatállyal elbocsátotta. Debrecenben nem volt további egzisztenciális lehetősége, sőt maradása sem. Nemsokára Pestre távozott családostul. Előbb a Református Egyház zsinati levéltárában, majd az Országos Ref. Műemléki Felügyelőségnél működött. 1963-tól az Iparművészeti Tanács titkára s egyúttal az Ipari Forma című design-szakfolyóirat szerkesztője lett.

Debrecennel való kapcsolata az elköltözés után sem szűnt meg. 1960-ban az ő szerkesztésében adták ki Medgyessy Ferenc önéletrajzát *Életemről, művészetről* címen, 1962-ben ő írta az első önálló monográfiát a sokáig mellőzött Holló

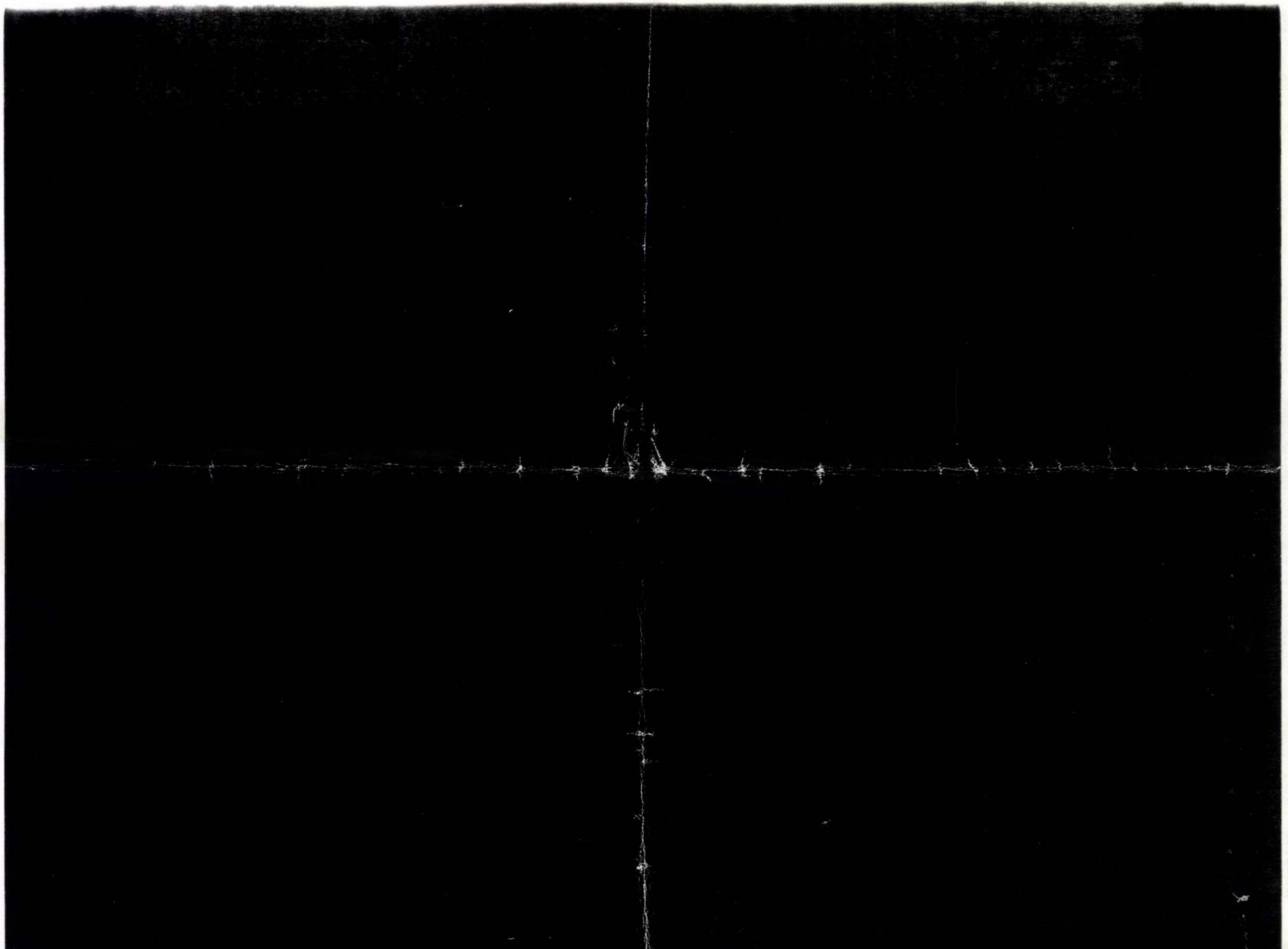

Lászlóról. Ahol alkalma és tere adódott: mindenütt szívesen vállalkozott debreceni írók, művészek népszerűsítésére. A hatvanas évektől kezdve gyors egymásutánban láttak napvilágot közleményei és önálló könyvei (pl. a Mai Magyar Iparművészet három monumentális kötete, az Expresszionizmus újabb három kiadása, a Modern művészet útjai és a Szép tárgyak dicsérete című népszerű művei, a Tevan Margitról, Szervátiusz Tiborról, Finta Lászlóról, Engelsz Józsefről szóló monográfiái stb.).

Szeretett utazni. Nemcsak a táj és a műalkotások változatos formája, hanem a népszokás, a társadalom s abban az egyes ember állapota is érdekelte. Bejárta Európa legtöbb országát. Finnországról utazásai nyomán olyan átfogó könyvet írt, mely egyszerre mutatja meg az ősi népi kultúrát, a modern ipart és építészetet, a példás környezetvédelmet, a demokratikus és etikus társadalmat. Otthonosan érezte magát a kisebb s a magyaroktól lakott tágabb hazában. A műemlékek számbavétele során az ország legeldugottabb falvaiba is eljutott. Sok helységben nyitott meg képző- és iparművészeti tárlatokat.

Gazdag és nagyon sokrétű életművét csak egy teljességre törekvő bibliográfia tudná szerbe-számba venni.

1986. november 29-én halt meg, néhány nappal szívkoszorúér műtétje után, családja és barátai számára megdöbbentő váratlansággal, számtalan újabb tervvel és elképzeléssel a szívében, készülő munkái és vállalt feladatai kellős közepén.

II. Némi baráti s lírai kitérő

Négy évtizednél hosszabb s mindvégig zavartalan barátságunk alatt többször voltunk együtt – hosszabb-rövidebb ideig – Debrecenben, Pesten és Szigligeten. Találkoztunk egymás otthonaiban és munkahelyén, közös barátainknál, irodalmi vitákon és összejöveteleken. Előbb „levelező" barátok voltunk. Ő akkoriban Münchenben tartózkodott, én szülővárosom levéltárában dolgoztam szellemi szükségmunkásként Mata Jánossal együtt. Közös lapoknak voltunk a külső munkatársai, ez hozott össze bennünket. Személyesen csak Debrecenbe költözése után ismerkedtünk össze a levéltárban, melyet akkor Lükő Gábor, a jeles néprajztudós vezetett, Lükő és társai – Koczogh, Domokos Sámuel, Komlósi Sándor, Kovács Ferenc – az időben szervezték a Magyar–Román Társaságot és szerkesztették a társaság lapját, a Keleti Kaput. Ezekben a munkákban én nem vettem részt, de Koczogh Ákos gyakran bejárt a levéltárba s olyankor meghánytuk-vetettük a világ, a város és a magunk dolgait. Ő nemsokára a helybeli irodalmi szervezkedés irányítója lett, jómagam azonban 1948-tól a „hallgató írók" közé tartoztam. Nem publikáltam, nem jártam előadásokra, alig érintkeztem írótársaimmal. Lassan tudomásul vették a hivatalok is, a barátok is, hogy nem számíthatnak rám, s nem kapacitáltak tovább. Egyedül Koczogh Ákos próbált találkozásaink során újból és újból bevonni az írócsoport és a folyóirat körébe. Végül is az ő akaratos unszolásának engedve, s figyelembe véve, hogy már megkezdődött „az olvadás időszaka", 1954-ben mutatkoztam be újra – hétévi szünet után – verseimmel az általa szerkesztett lapban.

1957 után, amikor visszaköltözött Pestre, baráti kapcsolatunkat jó ideig ismét levelezés útján tartottuk fent.

*

Szigligeten, az Alkotóházban több ízben töltöttünk együtt két-három hetet. Néha egyeztettük beutalásunk időpontját, de legtöbbször véletlenül kerültünk közös turnusba. Mindig úgy öleltük meg egymást, mintha tegnap váltunk volna el. Folytattuk beszámolóinkat, ismertettük családi gondjainkat, félig kész vagy megvalósítandó terveinket. Minden érdekelte, ami velem, barátainkkal s ami Debrecenben történt. Sokszor végiggyalogoltuk Szigliget hangulatos utcáit, elidőztünk a kikötőnél, a strandon, a Rókarántói kápolnánál. Néhányszor meglátogattuk barátainkat: Badacsonyban Tatay Sándort, a népszerű regényírót, Keszthelyen Cséby Gézát, a Művelődési Központ agilis vezetőjét, Zalaegerszegen Németh Jánost, a kitűnő keramikusművészt.

Utolsó együttlétünk Szigligeten 1986. szeptember 23-án kezdődött s három hétig tartott. Ákossal vele volt a felesége, Kata asszony. Ebédlői asztaltársunk Takáts Gyula, szintén régi barátunk, a Kaposváron élő költő és múzeumigazgató volt, akit Becehegyen lévő házában is felkerestünk. A második hét végén Kata asszonynak vissza kellett térnie Pestre. Elutazásakor ezzel az évődő aggodalommal hagyott magunkra bennünket: – „Fiúk, vigyázzatok egymásra! Ne igyatok sokat, ne járjatok a lányok után, gondoljatok megviselt szívetekre!" Megígértük.

A három hét leteltével, október 13-án együtt indultunk vissza az ő kocsiján a Balaton északi partján, kellemes, napos időben. Az egész utat végigbeszélgettük, leginkább a betegségünkről. Én azon év májusában szerencsésen átestem a szívkoszorúér műtéten. Őt nagyon érdekelte az operáció lefolyása, s töviről hegyire elmondatta velem minden részletét. Csak később derült ki, miért volt annyira kíváncsi. Ő akkoriban a gyomrát fájlalta, s úgy érezte (vagy képzelte?), valamilyen daganat van a gyomrában. Rosszullétei már előbb is jelentkeztek, melyeket azonban orvosai – sajnos – tévesen diagnosztizáltak.

Majd életútjáról beszélt:

– Tudod, Pesten csak megszülettem. Bár régóta ott élek, igazában sose volt az otthonom. Apám Újfehértóra való, Kata Nagykőrösre. Magam is vidéki ember maradtam. Szigligetet szeretem leginkább, ott lenne jó leélni hátralévő éveimet. Igazi kulturális munkaterületem Debrecen volt. Az az évtized, amit a falai között töltöttem, legtartalmasabb időszakom volt.

– Életemben tanítani és szerkeszteni szerettem a legjobban! – mondta nosztalgikusan, felidézve a debreceni középiskolákban, az egyetemen és a szerkesztésben végzett munkája epizódjait.

– Az fáj leginkább, hogy Debrecent el kellett hagynom... Kiebrudaltak a kultúrától teljesen idegen, sőt a tudást és a műveltséget gyűlölő figurák...

Azzal vigasztaltam: ne törődjön a régi sérelmeivel, ne rágódjon az elmúltakon. Hiszen 1957 óta rengeteg művészeti, művelődéstörténeti és más témájú munkája jelent meg, sok folyóirat közli a tanulmányait; személyét és működését egyre inkább elismerik...

Ellenvetéseimre szkeptikusan legyintett:

– Minden más csak pótcselekvés volt... Valódi hivatásom az oktatás és a kultúraszervezés lett volna...

Nemsokára a Déli pályaudvarhoz értünk. Szokatlanul érzékenyen búcsúztunk el egymástól. Kikászálódtam a kocsijából. Ő hazament a Konkoly-Thege úti lakásukra, én pedig felszálltam a 12-es autóbuszra, hogy lányaimnál megaludva, pár nap múlva hazatérjek Debrecenbe.

Többé nem találkoztunk személyesen.

III. Eligazító jelen kötetünkhöz

Koczogh Ákos posztumusz tanulmánykötetét a Debrecennel foglalkozó, s jórészt az ott 1946 és 1957 között keletkezett írásai közül válogattuk. Legtöbbje megjelent egykori újságokban, folyóiratokban vagy elhangzott a Rádió műsoraiban. Néhány írást a szerző hagyatékából közlünk.

A szerkesztő, valamint a kiadás terheit magára vállaló Déri Múzeum vezetői előtt az a cél lebegett, hogy a kötet a lehető legárnyaltabb keresztmetszetét nyújtsa Koczogh Ákos munkássága azon részének, mely Debrecenről, az itt élő alkotókról és tudósokról szól avatott tudással s nem titkolt vonzalommal.

Egyúttal szerettük volna dokumentálni Koczogh érdeklődésének sokszínűségét, életművének sokoldalúságát. Megvolt benne az egyetemességre való hajlam és törekvés, ezért állott előtte eszményképül Németh László és Karácsony Sándor. Nem szerette az egysíkú, szűk látókörű egyéniségeket. Igyekezett a humán- és a természettudományok egymáshoz közelítésére, a köztük tátongó szakadék áthidalására. Ezért foglalkozott rádió-előadásaiban írók és művészek mellett fizikusokkal, biológusokkal, pszichiáterekkel. Maga is örömmel merült el a növényvilág s a madarak életét feltáró stúdiumokba. Tehetségesen verselt, rajzolt, festett, sőt elsajátította a korongozás, a fémdomborítás művelését is.

Tanulmánykötetünk anyagát öt fejezetre osztottuk.

Az első rész személyes momentumokban bővelkedő vallomásokat tartalmaz a választott ősi városról, s annak a magyar művelődés történetében nemzeti fontosságú szerepet betöltő Kollégiumáról. Koczogh Ákos, aki „jöttment" volt Debrecenben, itt töltött évtizede alatt vérbeli lokálpatriótává vált, s kényszerű távozása után is perelt a város igazáért s a debreceni írók, művészek elismertetéséért.

A második fejezet tanulmányai, bírálatai Debrecen és az irodalom viszonyát tárgyalják. Ez a kapcsolat először a reformáció, majd a felvilágosodás, végül a huszadik század első felében nyilatkozott meg korszakos jelentőségű alkotók műveiben. Erről a szerepről mondta *Bán Imre* professzor, hogy a magyar irodalomnak legalább a harmada bizonyos szálakkal Debrecenhez kötődik. Koczogh Ákos itt közreadott munkái, melyek Fazekas Mihálytól és Oláh Gábortól a ma élőkig ívelnek, az előbbi állítást igazolják. Külön hangsúlyt kapott a szerzőhöz igen közel álló két nagy népi író, Veres Péter és Szabó Pál személyisége.

A művészetek és Debrecen címet viselő harmadik fejezet elsősorban a tájékhoz szorosabban kötődő, két eredeti karakterű képzőművész, Medgyessy Ferenc és Holló László munkásságát méltatja kompetens elemzőkészséggel és sok személyes epizóddal. Róluk önálló monográfiákban és több – nem itt közölt – tanulmányban is beszámolt. A fejezet élén a hetvenéves Kodály Zoltán jelentőségét és hatását értékelő esszéje áll, bizonyítva Koczogh Ákosnak a zene területén is elmélyült ismereteit.

A Színházi élet a városban című fejezetben nagyrészt a Csokonai Színház akkoriban országosan elismert társulatának Shakespeare-ciklusáról szóló bírálatok kaptak helyet. Az egyes előadásokat dramaturgiai felkészültséggel, érezhető ambícióval ismerteti Koczogh, aki a helyi napilap megbízásából rendszeresen tájékoztatta a közönséget. Szerette ezt a demokratikus műfajt. Úgy gondolta, hogy a népszerű stílussal, a gyors reagálással segít megértetni az új s még kevésbé művelt rétegekkel a klasszikus drámai alkotásokat. Ám a „napi fogyasztásra" szánt cikkeit is gondos előtanulmányozás, s a próbák állandó látogatása után írta meg. Kritikáiban a rendezés felfogása és a produkció összhatása mellett az egyes szereplők alakításaira, sőt a díszlet- és a kosztümtervezés részleteire is kiterjedt a figyelme. Shakespeare mellett Molière, Beaumarchais, Gogoly, Ibsen és Verdi egy-egy művének ismertetését is beiktattuk válogatásunkba.

A kötet zárófejezetében Koczogh Ákos két rövidebb cikkét adjuk közre Debrecen múzeumairól. Az újabban létesített, régi hiányt pótló Irodalmi Múzeumot örömmel köszöntötte tömören szakszerű ismertetésében.

A Déri Múzeumot, melynek munkatársaihoz – Balogh Istvánhoz, Lükő Gáborhoz, Módy Györgyhöz bensőséges barátság fűzte, „a város gyöngyszeménének" s hazánk rangban és értékekben első vidéki közgyűjteményének titulálta. A város és annak kulturális intézményei iránti megbecsülését ennél találóbban nem fejezhette volna ki.

TÓTH ENDRE

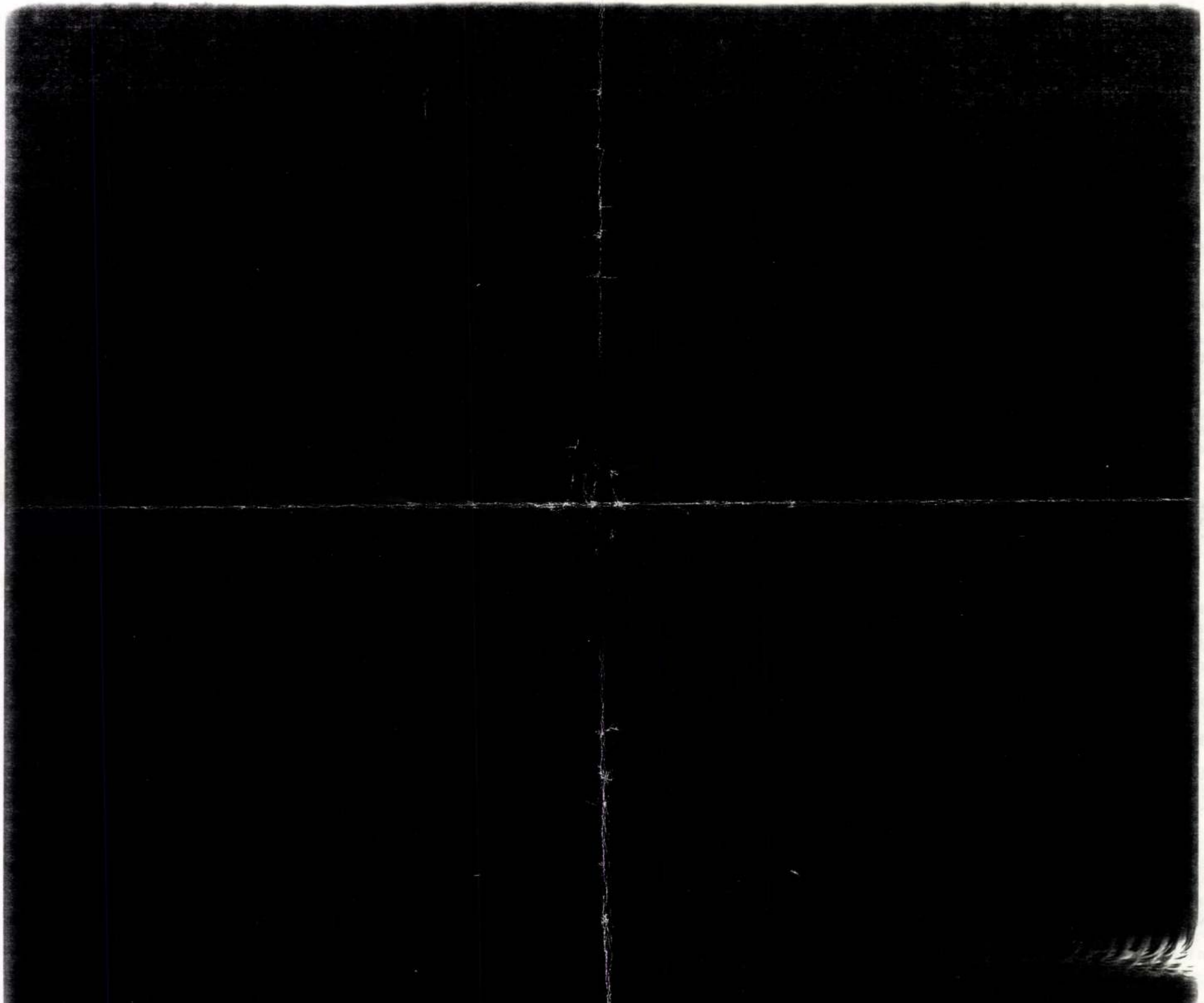

Confessio 1986/2.

BALOGH LÁSZLÓ

Koczogh Ákos 70 éves

Tisztelettel köszöntjük *Koczogh* Ákos írót, lapunk szerkesztő bizottságának tagját, az Országos Református Gyűjteményi Tanács ügyvezető elnökhelyettesét születésnapja alkalmából.

A Magyar Népköztársaság Elnöki Tanácsa Koczogh Ákosnak irodalmi munkássága elismeréseként ez alkalomból a Munka Érdemrend aranyfokozatát adományozta. A kitüntetést *Vajda* György művelődési miniszterhelyettes nyújtotta át az író születésnapján, 1985. december 2-án. *(Szerk.)*

Köszöntői közül bizonyára különleges státus az enyém: életéről, munkásságáról szólva nem kell könyvtárakban kutatgatnom, bár számon tartja az Irodalmi és a Művészeti Lexikon is. Művei java része polcomon sorakozik, szerzői ajánlásokkal, hiszen e hetven év nagyobb részét, pontosabban negyvenhárom évet nem csupán barátként, de egymás közelében éltük át. S ha a személyes találkozástól eltekintünk, Koczogh Ákos nevének, írásainak megismerése még korábbi élményem. Mint debreceni bölcsészettan hallgatónak, először hozzánk is eljutó — már húsz éves korában megírt — doktori disszertációja (Expresszionizmus, 1938) hívta fel szerzőjére figyelmünket modern szemléletével, friss tájékozottságával, igényességével, korában szokatlanul bátor vállalásával. Az akkori két kiadását huszonöt év múltán még három bővített változata éri meg. Ettől kezdve a népi írók lapjaiban sűrűn találkoztam nevével s kritikái, esszéi nyomán egy önálló koncepcióval bíró irodalomtörténész portréja kezdett kirajzolódni. S ezután milyen meglepetés volt, midőn egy szociográfiai könyv egyik szerzőjeként láttam viszont nevét — az Egyetemi Kör és a Márciusi Front emberét, a már jólismert *Kovács* Imre, a népzene gyűjtő *Kerényi* György, a néprajzos *Gunda* Béla és mások társaságában. Kemséről, egy elsüllyedt Baranya megyei faluról szól e híradás (1936), melyet falukutató irodalmunk igen jelentős teljesítményeként tartanak számon ma is.

A személyes találkozás nem késett. Előkészületlen, váratlan volt, ám csaknem félszázad távolából visszatekintve, mégsem nevezhető véletlennek, ha életünk mélyén munkálkodó törvényszerűségekre gondolunk. Próbatevő időket éltünk: 1943 tavaszát írtuk. Körülöttünk eszmék, fegyverek vívták harcukat, melyek éppen akkor értek fordulóponthoz. Utak kanyarodtak el egymástól végérvényesen, szövetségek bomlottak meg, mikor mi barátságot kötöttünk, magunk sem sejtve, hogy a későbbiek során életünk, sorsunk összefonódik. Pedig az igazi próbákat az elkövetkező évtizedek hozták. Ez idő alatt hányszor kellett mindkettőnknek megtapasztalnunk, hogy a kellemkedő, mosolygós álarcot levetve — Ady szavával — „vak szívű, hideg szemű" tamások közönye mered ránk. A mi összekerülésünket látszólag nem rendezte senki. Magam diplomát szerezvén 1943-ban, a nagykőrösi református gimnáziumban tanítottam, mikor Koczogh Ákos, egy tanítványomtól hallva rólam, felkeresett, lévén nagykőrösi kötődésű felesége révén. Mint ismerőst köszöntöttem s bemutatkozásul

vári folyóirat szerkesztője, s az azonos nevű képzőművészeti galéria fő patrónusa — mondott megindítóan fájdalmas emlékező szavakat. „Most, hogy átköltözik a Házsongárdba, az élők városa sokkal szegényebb, nélküle ismét szegényebb lesz. Vagy talán mégsem? Hajlott alakja hiányozni fog ugyan a belváros utcáiból, és többé nem teszi már le új, gondosan metszett és aláírt üdvözletét a szerkesztőségi asztalokra — az otthonokból azonban tudjuk, múzeumainkból pedig reméljük, nem fognak eltűnni jól ismert fekete-fehér képei, színes pasztelljei — az emlékeztetők és megtartók" — mondta többek között Kántor Lajos.

Mi, ma élő magyarok pedig jól tudjuk, hogy e Panteon, a Házsongárdi temető ugyancsak örök emlékezetű nagy halottait, Apáczai Csere Jánost, Szenci Molnár Albertet, Misztótfalusi Kis Miklóst, Kós Károlyt és a többieket, míg nyelvünket beszélő emberek lesznek a Földön, soha nem felejthetjük el. Gy. Szabó Béla immáron közéjük soroltatott...

Gy. Szabó Béla emlékkiállítás Kecskeméten

A Dunamelléki Református Egyházkerület Ráday Múzeuma és a Kecskeméti Református Egyházközség emlékkiállítás rendezésével tisztelgett a nagy magyar művész emlékének.

A kiállítás anyagát a Jelenések könyvéből, a szanki tollrajzokból, az erdélyi tudós portrékból, a Liber Miserorumból, önarcképekből és a művész számos könyvhöz készített illusztrációiból *Fogarasi* Zsuzsa múzeumigazgató válogatta és rendezte. A kiállítást dr. *Füzi* László irodalomtörténész, a Forrás szerkesztője nyitotta meg a kecskeméti Lelkészi Hivatal előcsarnokában, 1986. március 9-én. *(Szerk.)*

Vékey Tamás

AMIKOR RÁNK TÖRT

Amikor ránk tört a szorongás,
csak halk erők lelke
hozhatott hajnalt,
mikor rettegéstől
érdesedett a szív,
mikor szorongás béklyozott le
mindent,
s ördögi látszat,
mikor kigúnyolt volt az alázat
és megvetett.

Mikor kigúnyolt volt
az alázat és megvetett,
vakon dideregtek az élők;
ördögi látszatokba
belevakult a világ.
Ránk tört a szorongás,
a szívet sorvasztó rettegés,
s ha benső hang
nem jelez akkor,
nincs Hajnal; csak Éj...

átnyújthattam József Attiláról épp akkor megjelent füzetemet. Filozófia, esztétikai, etikai, pedagógiai, politikai nézeteink kölcsönösségére hamar fény derült, mely elégséges volt a barátság megalapozásához, ám akkor még egyikőnk sem gyanította, hogy mennyi újabb lehetőséget kínál majd a sors egymás mélyebb megértésére, támogatására. Magam részéről vallhatom: nincs még egy pályatárs, kivel annyira összefonódott volna életem, sorsom, mint Koczogh Ákoséval. S mindig éreztem: életemnek nincs megbízhatóbb, hitelesebb tanúja, mint ő. S ez arra bátorít most, hogy talán én sem leszek méltatlan tanú, amikor egy rövid köszöntőben gazdag életéről, tághorizontú működési területeiről, örökké mozgékony alkatáról, termékeny személyiségéről kell vallanom.

Koczogh Ákos sorsát determinált keretbe zárja Nagykőrös—Debrecen—Budapest háromszöge. Csakúgy, mint enyémet. A felszabadulás után résztvesz Nagykőrös újjászerveződő kulturális, nevelési, társadalmi életében, Pest vármegye törvényhatósági bizottság tagja, de 1946 Debrecenben találja, mint magamat. Debrecen akkor már nem az ország fővárosa, ám ezidőben Debrecenben mégis „ájer pezseg": az Egyetem friss szellemekkel töltődött fel: *Karácsony* Sándor, *Juhász* Géza, *Szabó* Árpád, *Szabó* István; porondra lépett az Ady Társaság legifjabb nemzedéke, *Holnap* címmel folyóirat indult; a művelődés szélesítésére törekedtek a szabadművelődés intézményei. Amikor debreceni létét vállalta, valami olyan vonzódást érezhetett Koczogh Ákos e város iránt, amilyet korábban *Németh* László, bár őt az apai, újfehértói kötődés is húzta e tájhoz. S Debrecen hamar befogadta. Előbb gyakorló gimnáziumi tanár, majd egyetemi magántanárrá hívják meg, a világirodalmi tanszék vezetője, az Ady Társaság tagja, cikkek írója, pódiumok előadója. Neveltetése, érdeklődése, a népi Magyarország álma előkészítette a történelmi debreceniség vállalását: a XVI. századi protestáns hagyományokat, a Kollégiumot, a debreceni felvilágosodást: Hatvanit, Csokonait, Fazekast, Földit, Aranyt, Móriczot, Adyt, Oláh Gábort, az Ady Társaságot, a szobrász Medgyessyt, a festő Holló Lászlót, a Nagyerdőt és a Sesta-kertet. E forrongó, átalakulást sürgető időkben az idősebb nemzedék mellé összeverbuválódott a fiatalok mozgékony csapata, írók, festők, zenészek, népművelők, kik előadásaikkal, cikkeikkel, szervező munkájukkal részt vállaltak a város és az ország újjáformálásában. A munka eredményessége szervezettséget kívánt. Debreceni folyóirat megteremtésére történő kísérletben Koczogh Ákosnak jelentős szerepe volt, ám sem a *Keleti Kapu*, sem a *Vándortűz* nem bizonyult maradandónak. A végleges megoldást az Írószövetség debreceni csoportjának megalakulása hozta meg, s ebben jelentős része volt. Folyóiratának, az *Építünk*nek (melynek címe később a ma ismert *Alföld*re módosult) főszerkesztője természetes magától értetődéssel lett Koczogh Ákos: korábbi munkássága, tapasztalata tekintélyt biztosított számára. Debrecenből távozásáig, 1957-ig gondozta az egyre színesedő, izmosodó folyóiratot.

Hogy milyen szerkesztő volt? Erre az általa először megszólaltatott, felnevelt s ma már országosan ismert költők, kritikusok, irodalomtörténészek vallhatnának leghitelesebben. Egy bizonyos: a magyar irodalomban oly sajnálatosan ritka főszerkesztői típust képviselt. Irodalomtörténetünk fájdalma s tanúsága szerint a hivatalnok mentalitású, hatalmukat a kizárás elvére alapozó, testőreiknek privát műhelyt kínáló lapszerkesztő a domináns. Koczogh Ákos személyétől idegen e ridegség. Az ő személyiségét mindenekelőtt a nyitottság, a minden nemes szándékot és nívós alkotást befogadni kész magatartás jellemezte. Nem kézirat-begyűjtő hivatalnok volt: felkért, megbízást adott, aktivizált, lapjának toborzó tisztje volt, mindenes, szerkesztő, levelező, tördelő, fizető, postázó. A Kalevala rejtelmeiről egy éven át magyarázó, Shakespeare-ről, Cervantes-ről, Goethé-ről, Gogol-ról kollégiumot tartó professzor, a fáradhatatlan folyóirat szerkesztő ekkor még nem gyanítja, nem is oly sokára mennyi új jó ügynek lesz toborzója, újra szervezve mindennapos életét, új rendbe fegyelmezve képességeit, tudását, erényeit.

1958-ban Koczogh Ákos megtért szülővárosába, Budapestre. Pár évvel megelőztem: tanítottam középiskolában, főiskolán, majd a Rádió magyar irodalmi munkásságát irányítottam. Most nekem adatott meg a szerencse, hogy műsorainak szerkesztője lehettem. Kritikáival, verselemzéseivel sűrűn foglalkoztathattuk a rádióban s éveken át tartó sorozataival segítette irodalomnépszerűsítő munkánkat *(Az én könyvtáram, Thália vendége)*. Ám képességének, idejének jórészét ekkor egy teljesen új területen hasznosítja. Mint az Országos Református Műemléki Bizottság munkatársa járja az országot, felméri a református templomok klenódiumait s az épületek restaurálási lehetőségéről tárgyal a műemlékek felügyelőségével. Ilyen irányú működése folyamatosnak tekintendő, hiszen ma is az Országos Református Gyűjteményi Tanács ügyvezető elnökhelyettese és a Confessio szerkesztő bizottsági tagja. Néhány esztendő múltával már az Iparművészeti Tanács tudományos munkatársaként szerkeszti az első magyar formatervező folyóiratot, az *Ipari Művészet*et. Tághorizontú érdeklődését, műveltségét mindig jól ismertem, ám akkor kezdtem el tűnődni: a másokat talán összeroppantó, elfásító szüntelen újrakezdéshez honnan meríti Koczogh Ákos az erőt? S ekkor jöttem rá, hogy Koczogh Ákos *mandátumos ember*, mint tanító mesterei: *Arany* János és *Ady*, *Móricz* Zsigmond és *Fülep* Lajos, *Karácsony* Sándor és *Németh* László.

A másokért áldozatot vállaló missziótudat buzgóságával és alázatával, Ady szavaival: „rendeltetés hitével", a kötelességteljesítés etikai parancsának engedelmeskedve fog minden munkájához, kicsihez és nagyszabásúhoz egyaránt. Innen érthetők igazán az ő újrakezdései, műfaj váltásai. Úttörő alkat, ki missziói tudatában merészen vágott az ismeretlen tájak felfedezésébe, elsőként adva megbízható tereprajzot számos területről. Már az Expresszionizmus c. művével kezdődött az elsőkénti behatolás egy vidékre s azóta még hány irányban és hány módon lépett elsőnek új földre! *A modern művészet útjai* (1972) zenét, építészetet, iparművészetet, képzőművészetet, irodalmat, filmet együtt láttatva úttörő szintézissel járult hozzá esztétikai irodalmunk korszerűsítéséhez; a mai iparművészetről először rajzolt átfogó képet három kötetes művében (*Mai magyar iparművészet*. Kerámia, porcelán, üveg; 1975 — Textil; 1975 — Fémművesség; 1977). Máskor is elszántan küzd, hogy az iparművészet — melyet ő „a művészetek harmadik mesebeli királyfiának" nevez — kivívhassa illő helyét. *Szép tárgyak dicsérete* (1978) könyvében vizsgálódását szélesre tárva elemzi, munkaeszközeinek és használati tárgyainak miként adott esztétikai értéket az ember. Az összegező igénnyel készült képzőművészeti könyvei mellett — teljességre most nem törekedve — emlékeznünk kell festőkről, szobrászokról, fémművesekről, formatervezőkről írott portréira (*Holló* László, *Medgyessy* Ferenc, *Finta* László, *Engelsz* József, *Ezüst* György, *Tevan* Margit), s ama ötletgazdag kis könyvére, mely magyar nyelven elsőként fogja át vizsgálati anyagát: *Vázlat a karikatúráról* (1981).

Koczogh Ákos mozgékony személyiségét sokan próbálták meghatározni: mi is valójában? Egyetemi tanszék szervezője, egy város kulturális életének istápolója, országos egyházi kincsek gondozója? Irodalmi és művészi folyóiratok szerkesztője? Az ember alkotta értékek lelkes hírvivője, ki tegnap a rádióban olvasott fel Kölcseyről, ma Pécsett beszél az ifjúsági irodalomról, holnap kiállításokat nyit meg s viszi a kultúrát az ország minden tájára feladata hitével. S közben már újabb témák zsonganak benne, újabb feladatok várnak rá. Mindez nem kevés, ám Koczogh Ákos mindenekelőtt alkotó, ki egy reneszánsz ember teljességre törekvésével igyekszik számadást készíteni az élet minél tágasabb mezőiről: író, esztéta, irodalom- és művészettörténész s a kiállításán méltán feltűnést keltő festő, grafikus. Ilyen ember sohasem lehet tervek és munka nélkül. Már kész Szigligetről írott szociográfiája, mellyel diákkora műfajához hajol vissza. Másik ifjúkori élménye: a finn nép iránti vonzódása és Kalevala varázslatos világába merülés utóbbi éveiben ismét elragadta. Finnországi tanulmányútjainak máris látható eredményei vannak: a Kalevala bábszínházra alkalmazása — a Színház negyedszázados útjának egyik legjobb előadása —, a Kalevala prózai feldolgo-

zása ifjúságunk számára, valamint az *Otthon Finnországban* c. könyv, mely a teljes finn életről, de különösen a mai finn művészetről ad keresztmetszetet.

Gazdag és még gazdagodó élet a Koczogh Ákosé. Vállalkozásának témái, területei, műfajai olykor egymástól távolesnek, ám mégis harmonikus egységbe fogja őket munkásságának az az etikai magatartása, melyet Ady „az adhatás gyönyörűsége"-nek nevezett. Koczogh Ákos bölcsessége ezt úgy fogalmaztatta meg: „Az élet túlságosan rövid ahhoz, hogy szépségeit megismerhessük, de arra elég, hogy saját élményeinket megosszuk másokkal." A hetvenéves Koczogh Ákosnak — s magunknak — nem kívánhatunk többet, szebbet: élményeit még sokáig ossza meg másokkal s velünk.

BERCZIK ÁRPÁD

Szénási Sándor, a műfordító

A Confessio szerkesztősége tisztelettel köszönti a 60 éves lelkipásztor-esperest, lapunk gyakori szerzőjét. Szénási Sándor 1925. december 15-én született a Fejér megyei Vereben. A budapesti Lónyai utcai Református Gimnázium elvégzése után a budapesti Theologiai Akadémián szerez lelkészi oklevelet. 1950-től szülőfaluja, 1970—1980 között Velence és Kápolnásnyék, 1981-óta pedig Bicske lelkipásztora. 1974-től a Vértesaljai Egyházmegye esperese. 1972-ben az Eötvös Loránd Tudományegyetemen magyar szakos tanári és könyvtárosi oklevelet szerez. Műfordításai, tanulmányai, igehirdetései és versei 1958 óta jelennek meg különböző egyházi folyóiratokban, lapokban és kötetekben. A közeljövőben *Mandulaág* címmel a Református Sajtóosztály ad közre válogatást műfordításaiból és verseiből.

A Magyar Népköztársaság Elnöki Tanácsa Szénási Sándornak, az állam és az egyház közti jó viszony munkálásáért születésnapja alkalmával a Munka Érdemrend ezüst fokozatát adományozta. A kitüntetést *Miklós* Imre államtitkár, az Állami Egyházügyi Hivatal elnöke nyújtotta át.

(Szerk.)

Traduttore—traditore — már *Dante* megállapította, hogy a fordító voltaképpen áruló, mert a fordítás alapjában véve nem az eredetit adja vissza, hanem — érzelemben, néha még tartalomban is — csak olyasmit, ami az eredetire hasonlít — hiszen mi is azt mondjuk: fordítók—ferdítők.

De ez — főként az idő viszonylatában — nem is lehet másként. Nemcsak a mondanivaló matériája, a nyelv változik: kitágul, összeszűkül, értelmileg átalakul, de maguk a műben kifejezett mondanivalók is óriási változásokon mehetnek át, amelyeket nem tudunk megérteni, átérezni — gondoljunk csak pl. a lovagkor nőkultuszára vagy a romantika dús fantáziájára. Igaza van egy gondolkodónak, aki azt mondta, ha azt akarjuk, hogy *Shakespear*-t adaequat megértsük, az kell, hogy őt minden században újra fordítsuk (angolul is), így lesz teljes a műélvezet.

Az tehát a szerencséskezű műfordító, aki megtalálja azt a kort, s benne azokat az írókat, akikkel lelki rokonságot érez, akikkel szellemileg, érzelmileg azonosulni tud. Ilyennek érzem *Szénási* Sándort. Már jónéhány évtizede felfigyelt a német irodalom olyan területére, amelyhez belső közösséget érzett, de a hazai olvasóközönség szellemi térképén meglehetősen fehér foltként szerepelt. Ez időben a XVII. század az irodalmi korszak szerint a barokk.

Nehéz és viharos idő volt ez Németországban. A század első felét a harmincéves háború szántotta fel (1618—1648). Ezt a szörnyű önpusztítást a vesztfáliai béke rekesztette be, amelyik Németországot politikailag, társadalmilag és gazdaságilag évszázadokra visszavetette. Politikailag úgy, hogy ízekre szaggatva megszünt nagyhatalmi pozíciója: szinte minden város politikai önállóságot kapott, társadalmilag elvágták a polgári fejlődés útját, gazdaságilag pedig elnyesték az egészséges gazdasági kialakulás gyökérszálait. Ezekben az években nyert szomorú értelmet a „német nyomor", a „deutsche Misere" fogalma. Mindez nem menti, csupán megmagyarázza a sokszor kifogásolt német „kivagyiságot", a lármás fellépést, s itt kell keresnünk századunk szomorú német kezdeményezéseinek eredendő okát is.

Inter arma silent musae — tanultuk, s valóban, a XVII. század német irodalma nem volt különösen kiemelkedő. A korra jellemző iskoladrámák, a pikárdó-regények mellett még a líra virágzott leginkább, mert a legérzékenyebben reagált a mindenkori jelenre. A vallási ellentétek miatt kirántott kardok visszakerültek hüvelyükbe, a háború nyomorúságait panaszló költemények a békét Istennek megköszönő verseknek adták át helyüket, s hittek a szebb jövőben. S mindez a század elejének nagy költői és nyelvi újítójának, Martin *Opitz*nak barokkosan tetszetős nyelvén hangzott el.

Nagyon megértem, hogy Szénási Sándor ennek a korszaknak a líráját érezte a magához legközelebb állónak. Szinte azonos tematika, mint ma: fellélegzés a háború befejezése után, könyörgés a béke megmaradásáért, öröm az anyagi és szellemi újjáépítés miatt, az erkölcs meglazult kantárának feszesre húzása — időszerű téma a mi korunk minden embere számára, s különösen az az érzékeny papi léleknek.

Szénási nagyszámú részint már megjelent, részint megjelenésre váró fordításai közül rám főként *Andreas Gryphius* és *Angelus Silesius* költeményeiből készült átültetések tették a legnagyobb hatást.

A sziléziai *Andreas Gryphius* (1616—1644) bejárta szinte az egész akkori művelt Európát, de élete java részét szűkebb hazájában élte le. Magyar fordítója jó érzékkel válogatta ki főművéből, a *Sonn- und Feiertagssonette* (Vasárnapi és ünnepi szonettek, 1639) c. gyűjteményből a legszebb darabokat, s azokat ösztönszerűen aktualizálta. A szonettek a mi nyelvünkön is visszaadják az eredeti versek töprengéseit a hiú emberi törekvéseken, s közel állnak hozzánk Gryphius elmélkedései az elmúlásról. Különösen megkapó Szénási tolmácsolásában a német író gondolatokban gazdag, mélységes istenhite. Úgy érzem, hogy a fordító nem egy helyen felül is múlta az eredeti költemény lendületét: Gryphius vallásos versei inkább a gondolati lírához tartoznak, ezeket Szénásinak néhány szemléletes jelzővel sikerült élménylírává varázsolnia: képei emberibbek, gondolatai mélyebbek mint a német eredetiek.

Ugyanarról a tájról származik — mint e korszak oly sok poétája — Szénási másik mintája, a *Sziléziai Hírmondó, Angelus Silesius* (eredeti nevén Johann Scheffler, 1624—1677). Szénásit nem annyira mintája vallási versei érdeklik, mint inkább Silesius nyomán *Böhme* filozófiája hatása alatt misztikus alapállásból közelíti meg az Isten és a lélek dualizmusának összetett kérdéseit. A német költő *Cherubinischer Wandersmann* (Angyali vándor, 1674) című versgyűjteményében elvont, tömör, épületes gondolatokban gazdag vallásos költeményeket tesz közzé. Szénási itt is a legnehezebb versekhez nyúl, és a vallásos filozófiától átitatott gondolatokat úgy ülteti át, hogy a magyarított poéma nemcsak elgondolkodtat, hanem kellemes olvasmánnyá is válik anélkül, hogy a fordító meghamisítaná mintájának súlyos mondanivalóját.

A HAJDÚ-BIHAR MEGYEI MÚZEUMOK KÖZLEMÉNYEI
SZERKESZTI: GAZDA LÁSZLÓ
49. SZÁM

KOCZOGH ÁKOS

DEBRECEN VONZÁSÁBAN

Tanulmányok, esszék, kritikák

Magyar Tudományos Akadémia
Művészettörténeti Kutató Intézet
Könyvtár
23.104
Budapest

Revízió
1999

Koczogh Ákos műveit

DEBRECEN, 1989

Válogatta, szerkesztette
és a bevezetőt írta

TÓTH ENDRE

Lektorálta:

TÓTH BÉLA

HU ISSN 0438–4121

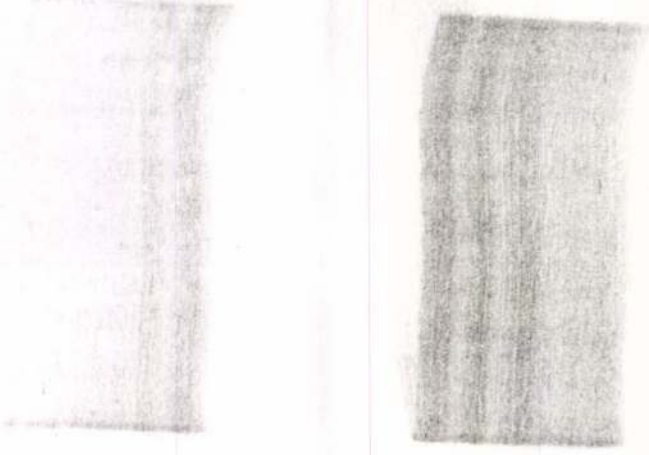

TARTALOM

Bevezető (Tóth Endre) 3
Önéletrajz 11

I. A város igézetében

Debrecen 15
A Kollégium hűvösében 17

II. Az irodalom és Debrecen

Fazekas Mihály 23
Oláh Gábor regénye: Heten vagyunk 26
Szabó Pál önéletrajza: Nyugtalan élet 29
Veres Péter közelében 35
A kimaradtakért 40
Egy új költő: Gellért Sándor 42
Tóth Endre: Az elszálló ifjúsághoz című kötetéről 46
Balogh László verseskönyvéről (A kilencedik vízesés) 48
Mocsár Gábor: Szellem és századok 50
Fábián Zoltán: Hegedűszó 52

III. A művészetek és Debrecen

Kodály Zoltán 70. születésnapján 57
Találkozásaink Medgyessy Ferenccel 61
Holló László Bartók-portréja 64
Születésnapi ajándék (A 88 éves Holló Lászlónak) 66
Szállj el fecskemadár (Ujváry Zoltán és Holló László könyve) .. 68
Hrabéczy Ernő élete és művészete (1894–1953) 70
A debreceni rézmetsző diákokról Tóth Béla könyve kapcsán 76

IV. Színházi élet a városban

Shakespeare (Egy ciklus bevezetője) 81
Othello a Csokonai Színházban 83
Rómeó és Júlia 86
Sok hűhó semmiért 90
Hamlet 93
Molière: A nők iskolája 98
Beaumarchais: Figaro házassága 100
Hlesztakov – Mensáros László A revizorban 103
Ibsen – Halála 50. évfordulóján – két színházi este visszhangjául 105
Verdi Rigolettója 107

V. A város múzeumai

„A város gyöngyszeme" – A debreceni Déri Múzeum, Magyarország első vidéki közgyűjteménye 111
Séta a debreceni Irodalmi Múzeumban 113

Koczogh Ákos, művészettörténész, műv.-i író

- Az All. Bábszinház tegnap mutatta be Kalevala c. bábjátékát, amelyet Rácz István forditásának felhasználásával Koczogh Ákos alkalmazott szinpadra. Rendező: Urbán Gyula.

Stúdió '84

1984. IV. 17. Tekvizió 1. műsor | S. Gyné.

Kovogh Andrásról

MAGYAR HÍRLAP
SAJTÓFIGYELŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 81
Telefon: 138-068, 337-748, 340-774
1969 JUL 9.

PETŐFI NÉPE
Kecskemét

Két nemzedék

1021

című alkotását mutatta be Koczogh András, a fiatal szobrászművész, az Iparművészeti Vállalatnál. Mestereinek a kolozsvári Szerváciusokat tartja, róluk mintázta fenti alkotását.

UE
25-ös,

felújít
állapot

eladó

József Attila MG. Tsz.
Hajós, Telefon: 14
Ügyintéző: Molnár.

5063

segéd-
vezetői bért folyósí-
tunk. További felvilá-
gosítást levélben, ill. te-
lefonon ad a vállalat
munkaügyi osztálya.
Cím: Budapest, V., Vi-
gyázó Ferenc u. 3.
126-790/64-es mellék.
Telex Bp., 775, oktatás.

4937

Univer Szövetkezet (Kecskemét)
értesíti

a birkagyapjúval rendelkező

vállalatokat és termelőket,

hogy az utolsó gyapjúátvételi nap
július hó 15. és július hó 29.

MTI SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-776

ESTI HÍRLAP
Budapest

1969 JUN 10

1021

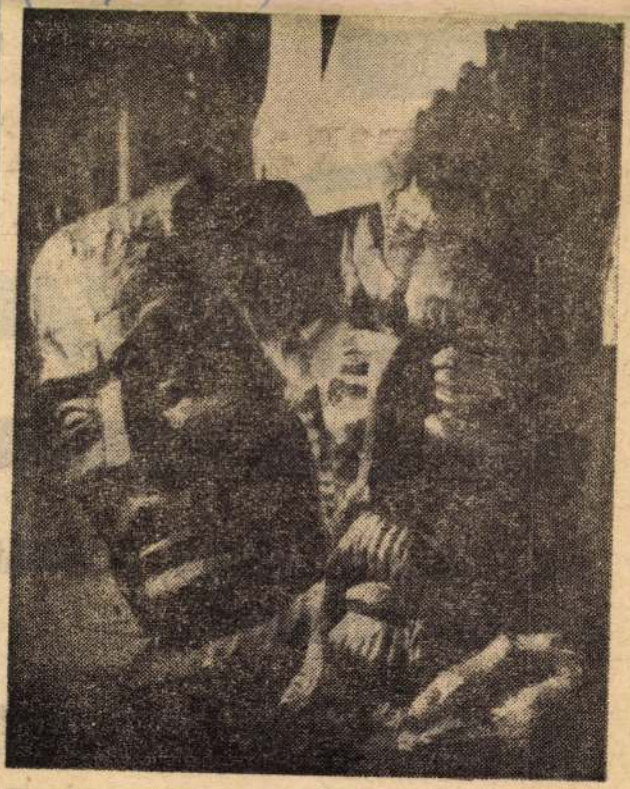

Kocogh András

Kocogh András fiatal szobrászművész 1967-ben rendezte első kiállítását. 1968 óta dolgozik az Iparművészeti Vállalatnál. Mestereinek, mint ahogy a képen látható Két nemzedék című alkotása is bizonyítja, a kolozsvári Szervácziuszokat tartja.

(MTI Foto — Szebellédy felv.)

Esti Hír

POLITIKAI NA

MA DANGE ÉS HUSÁK, HOLNAP
SAJTÓÉRTEKEZLETET

A moszkvai ért
tizedik munk

A magyar küldöttség a Sz

KOCKA csoport

Magyar Sparnův.

2003/3.

46. o.

ol-től győri, 1911-től nagyváradi

lyben képzőművészeti alkotások,(fest-

ök), valamint porcelán- , fajansz,

s megtalálhatók voltak, halála után

értékesítették.

omata, műgyűjtő. Az igen értékes családi

sy Gyula vetette meg, fia tovább gazdagí-

yakat egyaránt gyűjtött. Egy részük 193o-

sarnokában piacra került, más részük

adt.

volt Londonban ~~és az Egyesült Álla-~~

, politikus, 19o5-19o6-ban a Fehér-

gyi minisztere. Az Orsz. Magyar Kép-

tt a Pénzügyminisztérium KIncstári

aligazgatóként ment nyugdíjba. 1936-tól

1490

MDK

Kocka Ferenc

Ruszin leányfej, of.

Alkotás Művészház XIX. kiáll.

MDK

Kocka Ferenc

Ruszin leányfej, of.

Alkotás Művészház XIX. kiáll.

Kóczán Gábor

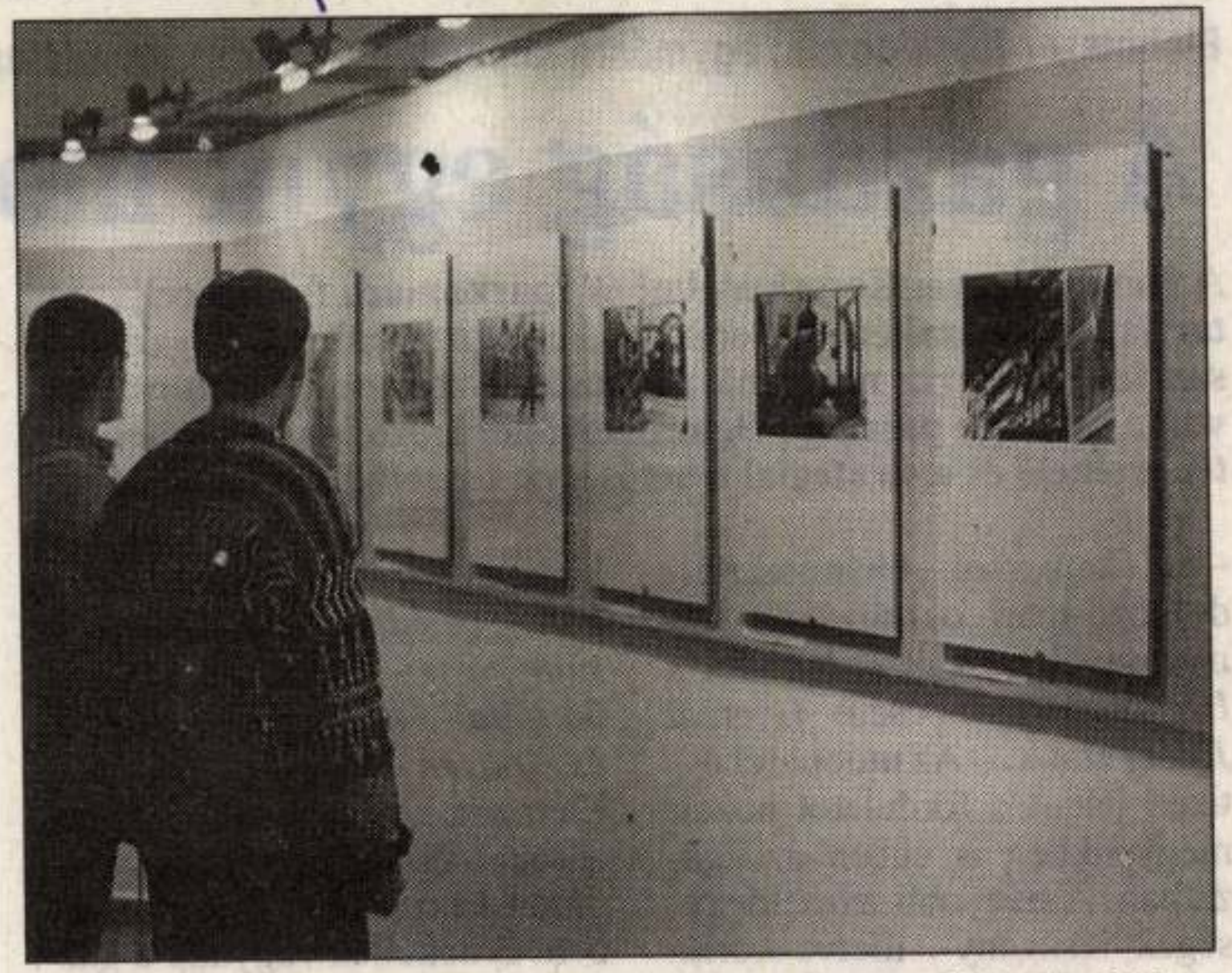

A Balkán-háború nyomai Egerben – Kóczán Gábor „Béke? Horvátország, Bosznia 1996" című fotókiállítása nyílt meg a héten az egri Ifjúsági Ház Kísérleti Galériájában. Az október 7-ig látható tárlat fekete-fehér képei a Balkán-háború borzalmait tükrözik. A fotókon látható IFOR-harckocsi, s a leomlott, romos épületek, műemlékek tanúskodnak az ott élők kínkeserves életéről. FOTÓ: MAJOROS TAMÁS

Heves megyei hírlap
1996. szept. 25.

Élelmiszer-feldolgozás: egymásra találnak-e a gyártók és a felha

A gazdaság egyik mo

A Heves Megyei Kereskedelmi és Iparkamara fontos céljának tartja, hogy szakértői elemzésekkel ágazatonként folyamatosan feltérképezze megyénk gazdaságát. Ennek első láncszeme volt a szűkebb pátriánk élelmiszer-feldolgozó iparának helyzetét értékelő és a stratégiai lehetőségeit összefoglaló tanulmány.

– Ez kamaránk élelmiszerfeldolgozó-ipari osztályának irányításával készült – mondta a *Hírlap* érdeklődésére *Gyetvai József* elnök. – Az utóbbi fél évtized jelentős fordulatot hozott megyénkben is ebben az ágazatban. A nagyobb termelőegységek részvény-, illetve korlátolt felelősségű társaságokká alakultak. *A privatizáció során a tulajdonosok többsége külföldi lett.* Korszerűsítették a termelőegységeket, sőt több új élelmiszer-előállító üzemet is létrehoztak. A tanulmány áttekinti *a bor-, a cukor-, a dohány-, az édesipar, a malom-, a sütő-, a tej-, a hús-, a sör-, az üdítőital-, a konzerv-, a hűtő- és növényolajipar helyzetét.* Elemzi a kis- és középvállalkozásokat, és rámutat, hogyan segíthet kamaránk a fejlesztésekben. Érdekeltek vagyunk a gazdasági növekedésben.

– Az értékelésből milyen fontosabb megállapításokat vontak le?

– Az *Európai Unióhoz való csatlakozásunk növelheti az exportot.* Ehhez viszont *csak a jó*

Kocsha Géza, [épitén ?]

A ref. templom felépítését végezte el.

Nagy Tibor: Hajdúböszörmény főtere 944-950.

Élet s Tudomány, Bp. 1973. máj: 18. XXVIII/20.

KOCZKA Géza épitész [Kalocsa]

Czigler Győző tervei alapján ő épitette át
1880-82 között a ref. templomot

Hajdúböszörmény utikalauza. Szerk.
Tarczy Péter. Hböszörmény, 1993 2o.

MDK

Kockás Sándor, festő
OTI

75. Élmunkás.

Magy.Ifj.Képzőm.Kiáll./VII/
Föv.Képtár. 1949 aug.16-szept.lo. Kat.

Kocor Sándor, iparművész

- Hollóházán porcelán-tervező

Kovács Margit: Védjegyük: a zöld jenő
Magyar Hírlap, 1967. IX. 15. 7. l.

Kocor Sándor, porcelán

MDK

4. orsz. iparműv. kiáll. Műcs. 1959.

MDK

Kocor Sándor

porcelán

4. Orsz. Iparművészeti kiáll. Műcs. 1959.dec.

Kocz József, Sátoraljaujhely

Vörösberényi utca, olaj

III.Miskolci Orsz. Képzőmüv. Kiáll.
Herman Ottó Muz. 1957.

Ismeretlen festő

Árverési Közlöny, 1936. márc. 2. rendk.sz.
1.

MDK

Kocz József, festő.

/Sátoraljaujhely/

Vörösberényi utca. Of.

III. Miskolci Oraz. Képzőmüv. Kiáll.
/Hermann Ottó Muz./ 1957.

KOCZIÁN ANDRÁS, gombkötőmester

57.-KOCZIÁN ANDRÁS Privigyéről jött.1800.jan.27-én.és me tervizsgára jelentkezett.A mesterdarabot Szép Andras műhelyében kellett elkészitenie.Bár nem igen jól sikert me ter lett 1802.febr.8.-n napon lett polgár is.1810-be megnősült.-Atyamester volt.Egy inasszerződés:Hosoff ? nos,1804.maj.21.-?.-Meghalt 1820 előtt,mert neje ekkor mar"vidua". 407.old

SZÜVÉNYI ISTVÁN: Kőszegi gombkötőmesterek és műhelyek a céh keletkezésétől megszünéséig 395.old

SAVARIA, A Vas megyei Múzeumok Értesitője, 5-6. 1971-72. Szombathely, 1975

M.D.K.

Koczeán Edith

Női mellény himzett mintás terve a lap kézimunka mellékletében.

Szinházi Élet. Bp. 1933. május 21-27. XXIII. évf. 22. sz. Kézimunkamelléklet.

MDK

Kóczián Edit

A háziipari részben résztvett a Szép Otthon kiállitasan.

Cikk: A mi kiállitóink.

Magyar Iparművészet, 1936. 25.1.

MDK

Kóczián Edith

textilmunkával résztvett az alábbi kiállításon

Karácsonyi vásár akadályokkal. Magyar Iparművészet 1937. 247.l.

Kórzián Ferenc

Kályhamester Hallóháván

Sikota Győző: Hallóháni kerámia. Bp. 1961.
47.

Kocyan Józef

1838

l.

Eperjessy 1929

12.l.

Kozián Tamás

a milíziai Ratikor városából (1840) jött. Kerámia szakemberek Hellóházára.

Sikóta György: Hellóházi kerámia. Bsz. 1961.

38.

Koczián Aladár festőművész

Ritmus. Repr.

" Nő a művészetben"kiállitás katalógusa.1936.Műcsarnok

Koczíha András

1898/99

Ferkèpzomfoiskèvk

102, l.

lenebb. A modenai S. Giovanniban, ...

. Kocziha András

szül. Békéscsaba 1879 nov
11. Agr. - 4 gim.
1898/99 I. vendéglat.

Thökölyi-múzeum, Késmárk

V. 308.

MDK

Koczka festőművész

Felvirágzott a kárpát-ukrajnai képzőművészet...
Szabad Szó, 1949. márc. 24.

Koczka festöm. MDK

a Palazzo Falconieriben kiállitástbrendeztek. A festömüvészek majdnem kizárólag olasz motivumokat dolgoztak fel de a saját felfogásuk szerint. A kiállitó müvészek között szerepelt.

Magyar müvészek kiállitása Rómában.

Az olasz király megnyitotta a római magyar kiállitást. - Pesti Hirlap. 1942.máj. 21.

mDK

Koczka festőm.

meglepően érdekes és átütő a felvidéki és kárpátaljai művészek anyaga. Szláves dekorativ ösztön betörnek a különböző stilusok merev vértezetébe.

/-t-/: Nemzeti képzőművészeti kiáll. Kassán.
A kassai mAV palotájában.
Pesti Napló.1939 okt.29. 6.l.

KOCZKA, festő

1969.okt.a Kárpátaljai Képzőművészek Kiállitasa Nyiregyhaza,a megyei Müv.Közp.nagyterme.-"KÉT ILONKA",cimü müve.-Az erdőhóditó nemzedékek végtelen sora egymasba érve az életet,a lehetőségeket az élethez jelentik.Mágikus erővel hat a biztos mozdulatlansag biztos fölénye.
87.old

HUSZÁR ISTVÁN: Megjegyzések a kárpátaljai képzőművészek kiallitásahoz 87.old

Szabolcs-Szatmári Szemle, 1969. IV. 4.sz.

KOCZKA, festo

1969.okt.a karpataljai képzőművészek kiallitasa.Nyiregy haza.Megyei Müv.Közp.-„KÉT ILONKA",c.müve.-Az alig traktalt felületek szerencsés ellentmondának az ikonografia jelrendszerén épülő kompoziciónak, elrendszerét ala rendeli a tartalomnak. Több modulació nem artana ha nem is szinben,de formaiban. 87.old

HUSZÁR ISTVÁN: Megjegyzések a kárpataljai képzőművészek kiallitasahoz 87.old

Szabolcs-Szatmari Szemle, 1969. IV. 4.sz.

A.A.KOCZKA, festő

A.A.KOCZKA:" Vásárról",cimü müve. Fekete repr. 106.old

Szabolcs-Szatmári Szemle, 1970.V. 2.sz.

A.A.KOCZKA, festő

A.A.KOCZKA: "KÉT ILONA", cimü müve.-A karpataljai müvészek kiallitasának anyagából. Fekete repr. 88.old

HUSZÁR ISTVÁN: megjegyzések a karpátaljai képzőmüvészek kiállitásához 87.old

Szabolcs-Szatmári Szemle, 1969. IV. 4.sz

KOCZKA A.M. festő

A.A.KOCZKA: "VÁSÁRRÓL",című müve.-A karpataljai müvészek kiallitasanak anyagából.rekete repr. 74.old

HUSZÁR ISTVÁN: Megjegyzések a kárpátaljai képzőművészek kiállitásához 87.old

Szabolcs-Szatmári Szemle, 1969. IV. 4.sz.

1/. MDK

Koczka Anirás, festöm.

12 müvész szerepel a kiállitáson, Hat festö- és hat szobrász. Az olasz lapok részletesen foglalkoznak a fiatal magyar müvészek átlagon felüli müvészetével.
Elismeréssel kommentálják, mint olyant, akinek müvészetére legjobban hatott Róma lelkisége.
Összes az olaszoktól a legjobb kritikát.

Palazzo Falconieri-A Római Magyar Akadémia kiállj
M.Jánossy Margit: Magyar siker Rómában. Róma május
Nemz.Ujs. 1942.jun.14. 18.1. végén.

Koczka András
/ Andrij Andrijovics Koczka /

Műveivel szerepelt a kiállításon,
~~ka~~ / „Tarasz", „A Verchovinán" stb. /

Akácz László: Kárpát-ukrajnai műveszek hódmezővásárhelyi kiállítása
Tiszatáj, Szeged 1969. III. 146.

2/. Koczka András, festőm. MDK

12 művész szerepel a kiállításon. Hat festő- és hat szobrász. Az olasz lapok részletesen foglalkoznak a fiatal magyar művészek átlagon felüli művészetével.

K.A. női tanulmányfeje és egy fiatal férfi portréja kapott magas dicséretet, amelynek összhatása és színezése a Quattrocento levegőjét érezteti.

Palazzo Falconieri-A Római Magyar Akadémia kiállí

M.Jánossy Margit: Magyar siker Rómában. Róma május
Nemz.Ujs. 1942.jun.14. 18.l. végén.

1/. Kóczka András festőm. MDK

a husz éven át elszakított Felvidék visszacsatolása a magyar művészet számára is nagy gyarapodást jelent.

Nagy örömmel üdvözöljük a kis művészcsoportot, mely az elnyomatás alatt óriási nehézségekkel küzdve képezte és küzdötte fel magát magas színvonalra.

K.A. képein félölben hajnak össze a kis rutén házak a nagy hegyek ölén.

B.P.L.-né: Felvidéki képzőművészek a Nemz.Szalonban.

Nemzeti Ujság. 1940. márc. 1e.

Koczka András,festőm. MDK

a kiállításon szereplő festők .egyike.

n.

Az olasz uralkodó a római magy. akad. kiállítás

Fal conieri Palota. -Római magyar akadémia kiállit

Uj Magyarság. 1942.máj. 22. 8.1.

M.D.K.

Koczka András

Felvidéki müvész, hazai müvészekkel együtt szerepel müveivel a kassai Máv palota ötven termében rendezett nagyméretü kiállitáson.

/k./:Nemzeti Képzőművészeti Kiállitás Kassán Szinházi Magazin, Bp. 1939. nov. 11. II. évf. 46. 40. lap.

2/. MDK

Koczka András, festőm.

Rendkivüli szinérzéket árulnak el a pompás népviseletbe öltözött leányok.

Hucul leány.

Tiszabogdányi leány.

B.P.L.-né: Felvidéki képzőművészek a Nemz.Szalonban.

Nemzeti Ujság.1916.márc.16.

MDK

Koczka András, festöm.
Ungvár.

Ruszin leány. Olf. Repr.

Müvészeti Hetek. -Ungvár.
Szépmüvészet. 1941. 6.szám.

MDK

Koczka András

Hucul leány, ol.tempera
Ruszin gyerekek, olaj temp.

" A Magyar Művészetért" Képzőm.Kiáll.Kat.
Műcsarnok,1940 Dec.15 -1941 Jan.12. 10.1.

MDK

Koczka András, festőm.

Ruszin leány. Olf. Repr.

Művészeti Hetek. -Ungvár.

Szépművészet. 1941. 6.sz.

MDK

Koczka András

Csendélet

A vallás-és közokt. min. vásárlásainak kiáll. a Szépm. Múzeumban. Szépművészet 1941. 2o6.l.

MDK

Koczka András, festöm.

" Kárpátalja"
" Tibai tavasz"
" Uzsoki nyár".

M.Kir. Vall. és Közokt. Min. V.Nemzeti Képzöm.Kiáll.
Képes tárgymutató, Kassa 1939. 16.l.

MDK

Koczka András: Házak, olf.
Uzsoki templom, olf.
Koldus, olf.

A Kárpátaljai Képzőművészek Egyesületének
Kiállitása, Ungvár, 1939 . dec. 1940. jan.

MDK

Koczka András: Csendélet, olf.
Ruszin lányok, olf.
Uzsoki lányok, olf.
Anjcja, olf.
Téli táj, olf.

A Kárpátaljai Képzőművészek Egyesületének
Kiállitása, Ungvár, 1939 . dec. 1940. jan.

MDK

Koczka András: Tihai táj, olf.
Hajasdi táj, olf.
m Uzsoki nyár, olf.
Huculok, olf.
Orgonák, olf.
Virágok, olf.

A Kárpátaljai Képzőművészek Egyesületének Kiállitása, Ungvár, 1939 . dec. 194o. jan.

MDK

Koczka András, festö

Csendélet.

OZ.: A Vall. és Közokt. Min. vásárlásainak kiáll. az O.M.Sz.Duz.-ban.
Szépművészet. 1941. 206.1.
8. m.

MDK

Koczka András

Kárpátalja

Tibai tavasz

Uzsoki nyár

V. Nemz. Képzőm. kiáll. 1939. Kassa 16 l.

MDK

KOCZKA ANDRÁS

felvidéki festő

V. Nemz. Képzőm. kiáll. 1939. Kassa
29 l.

MDK

Koczka András, festö

Csendélet.

A Vall. és Közokt. Min. vásárlásainak kiállitása. Az Orsz. Szépmüv. Muz.-ban. 1936 jul.1.-aug.1. Bp.1941 Kat.8.l.

Koczka András MDK

Ruszin gyerkek, ol.temp.

Műcsarnok 1940 A magyar művészetért c.kiáll.

[redacted]

[redacted]

[redacted]

[redacted]

[redacted]

[redacted]

[redacted]

Koczka András

Hucul leány, ol.tempera

Miesarnok 1940 A magyar művészetért c.kiáll.

Kocska András

l. Ferk pzomfoisk vk
1939-41. 105 l.

nyek Tanuskodnak.

olásra felkértem a ne-

k. Az elszámolások szidig

november 14

Mély tisztelettel

[illegible]

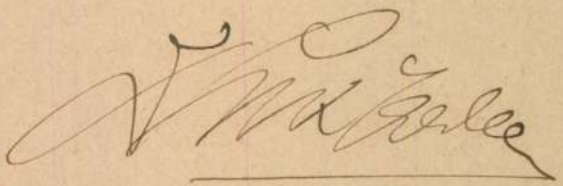

Koczka András

KOCZKA ANDRÁS: RUSZIN LEÁNY. OLAJFESTMÉNY. (MŰVÉSZETI HETEK, UNGVÁR.)

András Koczka: Ruthenisches Mädchen. Ölgemälde. (Kunstwochen in Ungvár.) — Koczka András: Fanciulla rutena. Dip. a olio. (Settimane d'Arte, Ungvár.)

Szépművészet
1941. 6. sz.

KÓS ANDRÁS: APÁM. TÖLGYFA.
(MŰBARÁT-KIÁLLÍTÁS.)

Kocka András

festő Ungvár

Uzsoki nyár c. Egé
repr.

Müvészet (Kende)
1939. 30. sz.
125. l.

s berakott zafirokkal.

virágok. Elefántcsont alap.

yolva.Két rubin függővel. Elefántcsont ala

foglalásu smaragdokkal és malachit

l diszitéssel.

Kocka András

festő Ungvár

Uzsoki templom c.

képe repr.

Művészet

1940. 31. k. 20. l.

A Kárpátaljai Képző-

művészek Egyesületének

kiállítása Ungvár

inisztérium mult év február 27.-én
atára, jelentem, hogy Ungvár műemlé-
tattam.
zűl mindenekelőtt a Drugeth várat
, nemcsak történeti, de műemléki je-
zési szempontból a várnak, illetve a
elelő kiemelése kivánatos, valamint
se is. A városrendezési

Kocka András

festő

cród

z

Lidové Noviny

1934. pib. 11.

(Výstava podkarpatských výtvarníků v Košicích.)

LA BIENNALE DI VENEZIA

XXIIÈME EXPOSITI

Prénom et nom :

Adresse :

Date et lieu de naissance :

Titre de l' oeuvre

Kocka András

festő

részt vett az alábbi kiállításon

Kassai Ujság

1934. jul. 4-

(A Kárpátaljai képző-művészek képkiállítása.)

LA BIENNALE DI VENEZIA

XXIIÈME EXPOSITIO

Prénom et nom : .....

Adresse : .....

Date et lieu de naissance : .....

Titre de l'oeuvre

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Kocka Endre
Jesto

l.
Forum
1933. 322. l.

~~Csontkanál, római VI. 282~~

MDK

Koczka András festőművész.

Kállai Ernő: Kassai Nemz.Kiáll. Jelenkor, 1939. dec. 1. 5.sz. 12 l.

MDK

Koczka András, kárpátaljai festő

Genthon I: A Római M.Akad.Kiáll. Szépmüvészet. 1942. 2o3-2o4 l.

Koczka

jászberényi építő-
mester

l.

Jászbmuzévk

1938-43.

170, 171. l.
repetitel

178. l.

Koczka András

Szépmüvèszet

1943. 69. l

TELEFON 32-

Nyomtatvány

T.

EUROPA

film-, könyv-, lapterjesztő és könyvkiadó rt.

Budapest, V.,

Rothermere-utca 12. III. 2.

Koczka András

Lázd

Szépmüvészet

1941. 71. l.

ÖZV. TOPERCZER OSZKÁRNÉ
M. KIR. DOHÁNYNAGYÁRUDÁJA
ZALASZENTGRÓT

T.

EUROPA

film-, könyv-, lapterjesztő és könyvkiadó rt.

Budapest, V.,

Visegrádi-utca 36.

Kocka András

festő

Ungvárion él, Erdélyi

Bélánál tanult.

Tonan 307. l.

[illegible] Mikes Kelemen
u. 10.—

112

Kocska András

festő

Részt vett a római magyar akadémia 1941. évi májusi kiállításán

Magyarság 1941. máj. 25. (A római magyar ösztöndíjasok kiállítása.)

Kocska András

Huculfalu, 1940
olaj.

Repr.

Nagyj-magy 57. tábla

Osztrák festő, XIX. század: Szarvasvadászat. Vászon, olaj, 115×88 cm

Mazzlaghy II. 444. szám

Koczka András

festő

részt vett

~~koll. kiáll.~~ a római

magyar akadémiában

renderett művészeti kiállításon

Pesti Hírlap

1942. máj. 21.

(Magyar művészek

kiállítása Rómában.)

Koczka András

irod

M. E. A római magyar akadémia kicillítása.

Esti lyszág: 1942

máj: 27

Koczka András

festő

l.

Csíkvári Tengvár

153, 154 l.

décharge, majorée des
Vous en avez eu crédit
Nous vous en débitons en

Agréez, Mons

Annexes:

1 imprimé

1 protêt

1 décompte

Bord

encaissés pour compte de

756 — Louis Gay,

603.50 Léon Bla

1359.50

4.— Comm

4.30 0.30 Lettre

Fr. 1355.20

Koczka András

Jestő

l.

Csíkvári Ungvár

172. l.

KOCZKA ANDRÁS

Ruszin leány. Olajfestmény.

Művészeti Hotek Ungvàrk

1941

Koczka András

festő

László Olga

Szépművészet
1942. 203. l.

Kocska András

festő

l.

Szépművészet

1941. 136. l

La S. V. è invitata a partecipare

all'ASSEMBLEA GENERALE

della

SOCIETÀ ITALO-UNGHERESE

MATTIA CORVINO

che avrà luogo il 24 giugno p. v. alle ore 18
nella sala d'onore del Museo di Arte Decorativa
(IX., Üllői-út 33—35)

Il presidente
Tiberio Gerevich

KOCZKA András Ferenc (1911-1987)

Balla 1994 45-50. old

Koczka Ferenc

Ruszin leányfej, olaj

Alkotás Művészház XVI. kiállítása. 1943.

aug. 3 l.

MDK

Koczka Ferencz festő.

Ruszin leányfej, Of.

Alk. Műv. Ház. - XVI. Kiáll. - 1943 aug. - Magy. Mestrek Jegyz.

MDK

Kocka Ferenc, festő.

Ruskin leányfej, of

Alk.-Művészház.-XIX. Kiáll.-1943 okt.-Magy.

Mesterek.-Jegyz.

Koczkás Ferenc

a nagycenki Széchenyi kastély
épületeinek helyreállításának statikai kérdései

Magyar Építőművészet 1974/4

54. old

M.D.K.

Koczka Géza (szabadkai)
építész mérnök

tervei nyomán 22.000 frt.os
költséggel, örv. bajsai Vojnich
Tivadarné díszes kápolnát
épittet Szabadkán.

Vállalkozók Lapja, Bp. 1894. XV. évf.
aug. 7. sz. 3. old.

M.D.K.

Koczka Géza

a Báke Szálló átépitésének föépitésvezetöje

Baróti Géza: Példa: a Béke Szálló felujitása
Magyar Nemzet 1966. május 15. 9.1.

M.D.K.

Koczka Géza (rabadkai) építész

a zentai gőzfürdőre kiírt pályázaton harmadik díjat nyert.

Vállalkozók Lapja, Bp. 1896. XVII. évf.
febr. 25. sz. 4. old.

KOCZKA István építész

CET Budapest Kft. tagja.
ld. M. Építőművészet, 1991. 5/6. 68. p. ábl.

ol Széchenyi István mint műbarát.*)

(Eredeti naplói nyomán.)

Ha *Széchenyinknek* a *képzőművészetek* iránti lelkesültségéről akarunk adatokat gyüjteni, ugy főleg olaszországi uti naplóiban kell utána néznünk.

Egyizben Nápolyban mulatván, épen renc császár is ott volt. Egy földi, felsználva az alkalmat, sietett tisztelegni la. A császár szokott kedélyességével t. igy szólt hozzá: „Na, sans' mit'n Annau'n scho' fertig? Hier is doch besser in Florenz, man wird ender fertig.“ — échenyi, ki akkor legkevésbé sem volt g blazirt utazó, nagyon megbotránykozt e naivságon. A ki nehányszor utazott, a ciceronék kikerülhetetlen fajával megnerkedett, a ki tudja, mily jól esik a fáradt touristának egy pihenő nap, a melyen m kell semmit megbámulnia, az bizony jlandó lesz a jó Ferenc császárnak némi

M.D.K.

KOCZKA István festő

1759 –

Rajzok a „Hadi és más nevezetes Történetek"-hez. 1792.

Garas XVIII. 7. 227.

Koczka István

festő

szül. 1759-ben Fiegyházán

1783-86. látogatta az akaléniát

lásd

Fleischer Béla 59. l.

T. 895.

ló csapatok elhelyezésével és mükö-
fölül jobbra a Prospect von Temeswar
tüt jelezték. Felirata fölül balra:

Temeswar

A. Grosse Palancka der Stadt és befe-
r thurm.

8.5 : 29 cm.

KOCZKA István

kiáll. Kecskemét, „Hársongrádi panthesn"

PETRŐCZI Éva: Kettős üzenet, Nekropoliszból = Fotó, 1989/1. 10–13. ill.

vez. R. E. G.

XX. sz. 45. n / Mesterek

Koczka István MDK

Tanulmányfej, temp.

Műcsarnok 1960. Képző- és Diszitőművészeti körök kiáll.

M.D.K.

KOCZKA, Jos.

murariorum magister

Szolnok

Müvért. Kapossy János: Építők, szobrászok, festők és grafikusok Magyarországon 1828-ban 136. l. 1952)

Koczka Judit

1 debreceni kép. műv. körtagja.

Szerepel a felsőoktatási intézmények kiállításán Miskolcon

N.N: 3 első és 2 második hely Miskolcon

Hajdu Bihari Napló 1970 III. 28

[redacted]

Koczka László
33 éves, dohánygáyri m.

[redacted]

[redacted]

[redacted]

KOCZKA Nándor épitész. Ecséden 187o körül mükö-
dik, illetve fennmaradt tőle az ecsédi iskola
terve /Tervjegyzék 271,/, valamint 1873-ból
a mezőcsáti és a hangácsi templomokhoz készült
tervei /Egri Érs.Gazd.Lltár Tervj.232./.

A Hevesmegyei Topográfia adatgyüjtéséből. Voit.

M.D.K.

Koczka Nándor (Lapos) építész

1870 körül készült cesedi iskola-tervét, és az 1873-ból származó merőcsáti és hangácsi templomtervéit az egri egyházi- és gazd. levéltár őrzi.

Heves megye müemlékei I. irta VoitPál,
Magyarország müemléki topográfiája VII. köt.
Szerk.: Dercsényi Dezső.
Bp. 1969. Akadémiai Kiadó, 351. old.

Koczka Nándor, épitész MDK
Szolnok Scheier Mátyás,
kömlödi épitömester

K.N. tervezte 1863-ban a dunaföldvári ref. templomot. Kivitelezte Sch. M.

Cziráky Gyula: Tolnavármegyei Dunaföldvár multja és jelene. Bp. 1910. 149.1.

Koczka Nándor

Holnoki épitész

terverte 1863-ban

a dunaföldvári ref.

templomot. Ki-

vitelezte Scheier

Mátyás kömlödi épi-

tőmester.

Czíráky Gyula

Tolnavármegyei

Dunaföldvár

multja és jelene.

[Bp] 1910. 149. l.

Koczka Sándor, iparművész

Az adásban Hallóházán a szerkesztő a piacra kerülő árukról, művekről szólaltatja meg. Büki Béla tervezőt, Pintér Istvánné kézifestőt, valamint egy kereskedelmi osztályvezetőt, igazgatót stb. — Hallóházának több iparművésze van, köztük Koczka Sándor is.

Fogyasztók fóruma.

1978. II. 4. Kossuth, 13.00 (Szné)

Koczkás András

keramikus

b.

Budiparvajzisk

1939-40. 18.l

Franciaország VIII. 224

Koczkás András

keramikus

l.

Budiparrajzisk

1940-41. 20 l.

34 l.

Tovább ~~Balázs Margit~~

Koczkás András

Lázár Anna

Vitéz Emma

keramikusok

l. Budiparrajzik

1939-40. 27. l.

Budapest VI. Ker. népkörnyvtár –

egyesület X. 171, 172

tovább ~~Balázs Margit~~

Koczkás András

Lázár Anna

keramikusok

a Budapavarok

1939-40. 16. l.

Tolna vármegye IV. 69, 70, 74, 75.

Koczkás András
agyagipar

l

Budiparrajzisk
1938-39-24.l

804.

issé balra. Feje elől kopasz, hajá s körszá-
sza hosszú. Nyakkendője csokorra van
mellénye kivágott s katárja egyelejű. Feli-
lapzat felett:
„KOSSUTH"

nagassága 6 4/m.
-diki ereklyemuzeumból. 107/95.

107/95

Koczkás András

keramikus

l. Budiparrajzisk

1940-41. 13. l.

MD...

Koczkás Sándor

(az OTI művésziskolájának növendéke.)

munkásnő c. metszete (linoleum) repr. (más adat nincs.)

F. A.: munkástehetségek az OTI művésziskoláján.

Nők Lapja, Bp. 1949. december 10. [4. l.]

ifj. Koczó Györgyné

A szobi napok kivételben, honismereti kiállítás nyílt. – A környék népművészeti örökségét, a Ipoly-menti húsvéti tojások díszítéseit rajzolta meg ifj. Koczóné, – Korcsmáros László gyűjtése alapján. (emlitve)

Losonci Miklós: Szobi napok.
Pest Megyei Hírlap, 1977. szept. 1.

zló festő

Református Lapja 1989. 49.sz.

M 1965: tom. 7. 1966: tom. 8.
S 1967: tom. 9. 1968: tom. 10.
1969: tom. 11. 1971: tom. 12.
1972: tom. 13. 1975: tom. 14.
1979: tom. 15. 1980: tom. 16.

M 1978: tom. 1. 1979: tom. 2.
S 1982: tom. 3. 1983: tom. 4.
1984: tom. 5. 1985: tom. 6.

1966: tom. 9. 1967: tom. 10.
S 1968: tom. 11. 1969: tom. 12.
1970: tom. 13. 1971: tom. 14.
1972: tom. 15. 1973: tom. 16.

KOCZO Rózsa keramikus

Az esztergomi ref. templom centenáriumára kerámia plakettet készitett

Református Lapja 1989. 49.sz. 6.p.

6320. sz. jegyzék

1960, 1961,x 1962, 1963.
x Cimlap hij.

1958, 1959, 1960, 1961,
1962, 1963, 1964, 1965.

1975: 1. köt. 1976: 2. köt.
1977:3. köt. 1978:4. köt.
1979: 5. köt. 1980: 6. köt.
1981: 7. köt. 1982: 8. köt.
1983: 9. köt. 1984: 10. köt.
1985: 11. köt. 1-2. sz. F.

MDK

Koczogh Ákos, grafikus
író

A Pincetárlatban állít ki néhány rajzot.

Rózsa Gyula: Iparművészet 7.

Népszabadság, Bn. 1970. jan. 9.

MDK

Koczogh Ákos, grafikus,
író

A Pincetárlatban látható
grafikái.

– : Kulturális hírek 7.

Népszabadság, Bp. 1969. dec. 30.

Kocsogh Ákos

Emlitve

Bajer Nagy Ernő: Minvesszilág
Magyarországon
Szabadtóth, Rps. 1970. jún. 21.9.l.

Koczogh Ákos

Kiállításon szerepel a ferencvárosi pincetárlaton

Magyar Nemzet 1970 január 13

4. old.

Kocsagh Ákos

A II. Országos Kerámia Bienmálé és a Siklósi Symposion Alátjánok bevezető beszélést tartotta meg.

A Magyar Képzőművészek Szövetsége Iparművész Titkárságának Tájékoztatt. 1970. IV. 20. l

Kocsogh Ákos
író - grafikus

1915-ben születtett, s míg csak 18 éves
de máris tagja annak a kiedemé-
nyező hatótcsoportnak amely kemse
baranyai hőtség szoci ~~ko~~ grafi ágát bőszíti
Elszilyedt falu a Dunán kil annak

Szy Rezső: Kocsogh Ákosról
Művészet, 1970. augusztus - 23 lap.

Kovrogh Ákos

cikke. Téli krónika. – Művészet, 1967. 8. évf. h.n. 36-38.

Az 1967. évi magyar művészettörténeti irodalom bibliográfiája / Művtört.Ért. 1970. 1.sz. 68-107. l./

88. l.

Kocsogh Ákos
Itó-grafikus

A Princetárlaton bemutatta József Attila illusztrációit. „Ha a hold süt", „A Dunánál", „Ha megöregszel" versekhez

Szy Rezső: Kocsogh Ákosról
Múnészet, 1970. augusztus - 23 lap

Koczogh Ábos
író - grafikus

A Pericetárlat kiállításán bemutatta
Dante, Vercors műveinek illusztráció-
ját. Dalmácia ódon városkáit,
Adria hullámzó öbleit.

Szy Rezső: Koczogh Ábosról
Művészet, 1970. augusztus - 23 lap

Kocsogh Ákos
Vív-grafikus

A ferencvárosi Pincetárlatos
szobrász András fia társa-
ságában mutatkozott be.

Szij Rezső: Kocsogh Ákosról
Művészet, 1970. augusztus – 23 lap

Kocsogh Ákos
vizó - Graphics

A fremcvárosi Pincetárlaton mutatja
be műveit

Szy Rezső: Kocsogh Ákosról
Művészet, 1970. augusztus - 23 lap

Kocsogh Ákos
grafikus - író

A Pincetárlaton bemutatta Tamási Áron „Ábel" illusztrációját. Valamint a Balatoni rajzait, a badacsonyi és szigligeti témáját és a rigósorozatot.

Szij Rezső: Kocsogh Ákosról
Művészet, 1970. augusztus - 23 lap

Kocsogh Ákos
vír-gráfikus

A Pincetárlaton bemutatta
Nagy László művenik illusz-
rációit pl. a „Jaitam én
koromban, hóban".

Szigeresö: Kocsogh Ákosról
Művészet, 1970. augusztus - 23 lap

Koczogh Ákos

Czétényi Vilmos grafikusművész kiállitása. Várpalota, Művelődési Ház. - Ism.: Koczogh Ákos, Jelenkor, 1967.10.évf.4.sz.360.l. - csehát,Napló/Veszprém/, 19 1967.febr.28. - Szij Rezső, Művészet, 1967.8.évf. 5.sz.42.l. -

Az 1967.évi magyar művészettörténeti irodalom bibliográfiája /Művtört.Írt. 1970.l.sz. 68-107. l./

89. l.

Kocsogh Ákos
művészeti író-grafikus

„Raji" (repro)

Szig Perső: Kocsogh Ákosról
Művészet, 1970. augusztus – 23 cap

Koczogh Ákos
író-grafikus

Ír ifjúsági könyveket és szamos lapnak, folyóiratnak munkatársa. 1950-57 között szerveri az írócsoportot és szerkesztő az „Egyetértés" majd az Alföldet.

Szig Rezső: Koczogh Ákosról
Műveszet, 1970. augusztus - 23 lap.

Kocsogh Ákos
iró-grafikus

Létrehozza a Déri Múzeum Bárati Körét. Sajtó alá rendezi a Kör kiadásában Mata János fametszetéhel Csokonai Bihaegérhazáját.

Szig Rezső: Kocsogh Ákosról
Művészet, 1970. augusztus - 23 lap.

Kocsogh Ákos
író - grafikus

1947-ben egyetemi magántanár
a debreceni egyetemen, 1950-ben
nugszerveni a világirodalmi
tanszéket, s mint tanszék vezető
docens nugírja a világirodalom
történetét.

Szíj Rezső: Kocsogh Ákosról
Művészet, 1970. augusztus - 23 lap

Kocsogh Ahos
író, grafikus

1934 óta jelentek meg írásai,
az elsők Móraferencről, Szabó
Lőrincről, Gellére Andor Endré-
ről, Gulyás Pálról, Nemeth Lászlóról.

Szy Rezső: Kocsogh Ahosról
Műveszet, 1970. augusztus - 23 lap

Kocsogh Ákos
író-grafikus

Schakespeare Coriolánus-a
és Athéni Timon-ja az ő
fogyzetével jelent meg.

Szy Rezső: Kocsogh Ákosról
Műrészet 1970. augusztus - 23 lap

Kocsogh Ákos
író-grafikus

Holló László-ról, Medgyessy Ferencről
könyve jelent meg, ugyszintén
a Modern magyar pein művés-
ségről is.

Szy Rezső: Kocsogh Ákosról
Művészet, 1970 augusztus – 23 lap.

Kocsogh Ákos
író - grafikus

Kocsogh Ákos a Toldy Ferenc realban
s szakkörben nyolc éven át tanult
művészi rajzot, ábrázoló geometriát,
alakrajzot, krokizást, portrérajzolást.

Szíj Rezső: Kocsogh Ákosról
Művészet, 1970. augusztus - 23 lap.

Kocsogh Ákos
író - grafikus

Plakát pályázatokon díjat nyert.
Megtanult korongozni, elmé-
lyedt az ötvösségben is. Ennek
mint műtörténész és műkritikus
nagy hasznát látta.

Szij Rezső: Kocsogh Ákosról
Művészet, 1970. augusztus - 23 lap.

Kocsogh Ákos
író - grafikus

Szívügye az ipaművészet és az ipari formatervezés. Évek óta szerkesztője az Ipari Művésztelek.

Szy Rezső: Kocsogh Ákosról
Művészet, 1970. augusztus - 23 lap.

MDK

Koczogh András, szobrász

A fiatal szobrász művész nyilatkozata önmagáról, munkájáról, terveiről.

A fafaragást Szervátius Jenőtől tanulta ...

Veres Sándor: Rönkből, áplól ballada 2.

ESTI HIRLAP, Bp. 1970. szept. 8.

MDK

Koczogh Ákos, grafikus,

író

A Pincetár-Cat-ban mutatja be grafikáit.

A Tengerparti tájak és több más mű a terméket ihletéséből keletkezett. Illusztrációiban az irodalmi élményanyag jelenik meg. Szabó Pálról készült portréja jó.

(sinka): Apa és fiú közös kiállítása 2.

ESTI HIRLAP Bp. 1970. jan. 10.

Kocog Ákos művészettörténész

Pöläskei József ötvösművész műtermében kalauzolja a TV Galériát~~ban~~.

a TV Galériája.

1973. VIII. 10. TV. 21.05 Ki.

Koczogh Ákos

Fiával, Koczogh András szobrászművésszel a Ferencvárosi Pincetárlat helyiségében kiállitása volt.

V. J. - A Ferencvárosi Pincetárlat; Mügyüjtő, 1971. 4. sz. 56. l.

Koczogh Ákos

A mai magyar iparművészet sorozat első kötetéként jelent meg „Kerámia, porcelán, üveg" c. munkája.

Ország Világ, Budapest, 1975. jún. 11.

Kocogh Ákos művészettörténész,

Nov. 15.- én nyitja meg Huszár Klára kerámikus kiállítását, a Deskovits-teremben,

Nagrád, 1973. nov. 14.

dr. Kocsog Ákos művészettörténész
Nagykőrösön jövő vasárnap nyitja
meg Bakos Gyula kerámikus kiállítását.

K. L.: Új kiállítások nyílnak a „jövő" vasárnap.
Testvéregyházi Hírlap, 1944. dec. 23.

Kocog Ákos művészettörténész

„A mai magyar iparművészet" c. kiállítás nem rég nyílt meg az Iparművészeti Múzeumban, melynek egyik tárlatvezetője Kocog Ákos.

Szabad szombat.

1974. II. 16. Petőfi 10.00 (9) Z.

dr. Kocsog Ákos művészettörténész

Ápr. 21.-én nyitja meg Bakros Gyula és Bakros László fotóművész kiállításait Nagykőrösön.

Pestmegyei Hírlap, 1974. ápr. 21.

Koczogh Ákos

Irodalomtörténész és művészeti író. A Ferencvárosi Pincetárlat kiállításán grafikai anyaggal szerepelt. Absztrakt és szürrealisztikus jellegű műveket (illusztrációkat) készít.

Bojár Iván: Kiállításról – kiállításra; Magyar Hírlap 1970. jan. 7. 6. l.

Koczogh Ákos, művészettörténész

a Miskolci Galéria immáron tizedik alkalommal rendezi meg a Rajzok c. kiállítását. Koczogh Ákos ír a kiállítás katalógulásban: „Minden történelmi korbanak megvan a kedvelt, sokszor uralkodó műfaja. Éveink mintha a lírának, a dalnak, a grafikának kedvezének..."

Csutorás Annamária: Rajzok.
Észak-Magyarország, 1978. máj. 7.

Kocsogh Ákos, művészettörténész

Balázs Irén tér- és falitetik kiállításának megnyitóján mondott bevezetőt Kocsogh Ákos, a Munkácsy Mihály Múzeumban.

Békés Megyei Népújság, 1976. szept. 7.

Kocsogh Ákos, művészettörténész

a békéscsabai Munkácsy Múzeumban a hónapban nyitotta meg Balázs Irén textilművész kiállítását. Feltárta a magyar textilművészet fejlődésének útját.

Bede Zoltán: Egy kiállítás margójára.

Békés Megyei Népújság, 1976. szept. 12.

Koczogh Ákos, művészettörténész

Kiss Nagy András szobrászművész kiállítását a Miskolci kalériában rendezik. A kiállítást Koczogh Ákos ~~ren~~ nyitja meg, a rendező Baranyi Judit.

Déli Hírlap, 1977. márc. 11.

dr. Koczogh Ákos, művészettörténész.

Máj 18.-án nyitja meg a Férnek Klubban Varga-Győző grafikusművész színházi plakátjainak kiállítását.

Férnek Program, 1976. máj.-jún.

dr. Koczogh Ákos, művészettörténész

Szentesen rendezték meg Molnár Elek keramikus kiállítását. A kiállítás tárlatvezetője Koczogh Ákos volt.

Szabó Róbert: Kerámiakiállítás Szentesen, Csongrád Megyei Hírlap, 1946. okt. 21.

Kocsogh Ákos, művészettörténész,
művészeti író.

Az Iparművészeti Múzeumban 1981. okt. 23.-án Kocsogh Ákos nyitja meg Tevan Margit kerámiaművész emlékkiállítását.

Meghívó.
1981. okt. 23.

KOCH ESSER, Georg Hans

1672, 1678

WAB 100. 190.

1903. VII. 8. exp. 1 mp

MDK

Kocs Vilmos

Kohómü épitkezése, of.

Dolgozó emberek között kiáll. Ernst Muz. 1961.

Koczogh Ákos

Közös tárlaton szerepelnek a puszta-
szabolcsi gimnáziumban

Magyar Hirlap 1981/4/3/11

dr. Kocsogh Ákos, művészettörténész

a debreceni Déri Múzeumban Medgyessy Ferenc szülésének 100-ik évfordulójának tiszteletére rendezendő Medgyessy-emlékülésen

Kocsogh Ákos: „Medgyessy írásai" c.
Szabó Iván: „A Mester és tanítványai" c.

előadások hallhatók a jan. 8-i
programban.

Meghívó

1981. jan. 8-9.-ére.

dr. Kocsogh Ákos, művészettörténész, művészeti író
Herczeg Klára szobrászművésznő kiállítását
dr. Kocsogh Ákos nyitja meg 1981. dec. 3-án
a Budavári Palota Épületében.

Meghívó

1981. dec. 3.

dr. Koczogh Ákos, művészettörténész, művészeti író

A nagykőrösi Toldi Miklós Élelmiszeripari Szakközép-iskola és Szakmunkásképző Intézet tanácsterem faburkolatát díszítsi E. Pásztthy Magda textilművész térhatású textilképe. (említve és repr.) — Koczogh Ákos művészeti író könyvében így jellemzi E. Pásztthy Magda munkáját: „... a dinamikusan sűrített és ritkított, feszített és elervyesztett fonállal teremt érzelmi hangulatot."

Tamasi Tamás: E. Pásztthy Magda munkája a Toldi iskolában.

Pest Megyei Hírlap, 1980. okt. 10.

dr. Koczogh Ákos, művészettörténész

A Váci u.-i Csák Galériában dr. Koczogh Ákos, ajánlotta a szépet szeretők figyelmébe a kiállító Kiss Roóz Ilona agyagból formált műveit.

TV-Híradó

1979. nov. 29. televízió 19:30 (Vgné)

dr. Kocsogh Ákos, művészettörténész, művészeti író

Rendezvénynaptár

2 kedd 16.00–21.00 Klub.

Egy mozgalom, mely nem korlátozta szabadságát kiáltványokkal: az expresszionizmus.

Előadó: Kocsogh Ákos.

A Magyar Nemzeti Galéria Programja,
1982. Február.

dr. Koczogh Ákos, művészettörténész és művészeti író

„Percz Jánossal a magyar ötvösművészet kinőtt az iparművészet, az alkalmazott művészet kereteiből, s önálló alkotó művészi rangra emelkedett." — állapította meg Koczogh Ákos 1963-ban.

Aba Judit: A fém művésze: Percz János.

KOCZOGH Ákos müvtört,

Koczogh Ákos: Debrecen vonzásában. Debrecen : Hajdu-Bihar m.Muz.Ig., 1989. 114 p. ill.

KOC2OGH Ákos

Balogh László

Kozogh Ákos halálára

Élet és Irodalom, 1986. dec. 12. 7.

Az alkotásokat nézve természetesen kide-
, hogy a rendezők igen tágan értelmezték
üvegművészet fogalmát, hiszen szobor,
ó, festmény, objekt, iparművészeti tárgy,
gső soron minden belefér. Ez természete-
n nem baj, hiszen a stúdióüveg – amiből
több van a kiállításon – sem más, mint te-
formáló, teret értelmező, átlátszó tárgy:
gből készült szobor.
Ezzel a megfogalmazással azonban már el
értünk az üvegtervezők által készített
brokhoz. Az üvegtervezők két csoportjá-
k műveivel találkozunk a bemutatón: azo-
val, akik hidegen dolgozzák meg – vágják,
szolják, maratják – elsősorban a síküve-
, és azokéival, akik melegen alakítják –
tik, fújják, rogyasztják – az üvegmasszát.
Ha a kiállított munkákat stílárisan csopor-
ítjuk, akkor megállapíthatjuk, hogy ezek
ősorban – Bohus, Lugossy, részben Bucz-
művei – konstruktivista stílusúak, de mel-
ük jelen van az organikus nonfiguráció
da Zsuzsa munkája) is. A konstruktivizmus

KOCZOGH Ákos

Elhunyt Kocsogh Ákos

Népszabadság, 1986. dec. 2. 7.

ooo

Velencei Biennálé

A Guggenheim Múzeum terve Velencében

SZEGŐ GYÖRGY

A modern művészet a harmincas években kivándorolt Európából. Párizs megszállása után a világ új művészeti központja New York lett. Ott azután az amerikai modern mecénástevékenység fantasztikus lendületet adott a képzőművészeknek is. Mi lett volna például *Jackson Pollock*kal *Peggy Guggenheim* nélkül? Valaki egyszer kiszámította, hogy *Van Gogh* valamennyi képéért együttesen 110 dollárt kapott az óceán innenső partján.

A modernek diadalútja még 1913-ban az *Armory Show*val indult Amerikában. Ennek a kiállításnak Chicagóban 200 ezer, New Yorkban 75 ezer látogatója volt. Az igazi menedzser itt az 1929-ben alapított *The Museum of Modern Art* lett. Ebben *Alfred Barr* vezérfonala szerint, a Bauhaus irányában fejlődtek a dolgok. *Frank Lloyd Wright* meg is vádolta őt azzal, hogy a nemzetközi modernizmus propagálása a kommunizmus árnyékát veti az amerikaiak individualista hagyományaira. 25 év múlva, 1959-ben éppen Wright

KOCZOGH Ábra

(h. é.)

Meghalt Koczogh Ákos

Magyar Nemzet, 1986. dec. 2. 7.

Hajas Tibor: Felületkínzás II, 1978 A Magyar Nemzeti Galéria tulajdona

Méhes László: Hommage Yves Klein, 1978–79 A Magyar Nemzeti Galéria tulajdona

Baranyai András: Önarckép, 1980–81, színezett fotó, színesceruza 38 x 26 cm A Magyar Nemzeti Galéria tulajdona

Berczeller: Megadás, 1987 A Magyar Nemzeti Galéria tulajdona

Pablo Picasso: A muskétás, 1967, ... A Ludwig gyűjtemény tulajdona

A.R. Penck: Metafizikus áthatolás egy zebrán 1975 A Ludwig gyűjtemény tulajdona

Georg Baselitz: Keresztrefeszítés, 1983 A Ludwig gyűjtemény tulajdona

Robert Longo: Most mindenki (... Fassbindernek) 1982–83 A Ludwig gyűjtemény tulajdona

Markus Lüpertz: Pásztor, 1986 A Ludwig gyűjtemény tulajdona

(Fotók Tahin Gyula)

KOCZOGH Ákos

Bata Imre

Koczogh Ákos hetven

entendejere

[illegible]es Irodalom 1985 . nov. 29. 10.

atunk, századokig tart? ber, ki belsejében velem denféle ürügyekkel sze- t a' meddig csak lehet. eül felhozni, hogy eltör- az örökösökre nézve, elzálogolt birtokok so- ökbe, most pedig olcsón zálogsomma, mellyet a' zerint nem ollyan nagy, tt a' mostani állapot épen okra nézve káros. Ha de a' zálogbavevő csak yan szintén kevesebbet vagy más hasonjószág azon 10,000 forintnak, esebbet kapott a' zálog- tesz, mi a' zálogbaadott' ny nem épen vigasztal- nál 10,000 fttal kevesebb okért —

m hiszi, hogy az aristo- ősiség fogja hazánkban zsákmányává teszi, men- ett Nagyszálok' falvába, désre lépett, 's ott fogja százlólira kapott pénzt, sok pusztáikkal és falva- s fizetnek. Ehhez gon- ' roppant fényüzés 's a'

látó, a' nem várt eredmény miatt ellensége lesz magának az ügynek. Mi részünkről leginkább ohajtanók, ha e' megye, mellynek elvei rokonszenveinket sok részben birják, tovább haladna a' pályán, mellyre lépett, midőn a' pénzügyi munkálat' tárgyalásában szabad kezeket engedé követeinek, 's hogy a' bizalmat, mellyel választottait megtiszteli, más részről az utasitással ne vonja tüstént vissza. Y. L.

NYITRA, febr. 28-án. Előttem a' választmányok' ülésci mindenkor legalább annyi érdekkel birtak, mint magok a' népes közgyülések, ez utóbbiaknak a' külsejük inkább ünnepély. Valahányszor a' hirlapokban olvastam: következmoló gyülés tartaték; előre tudtam: hogy nem érdektelen, ollykor velős tartalmu és korszerű szónoklatokból állt a' szamonkérés. — Gondolom, miszerint az angol meetingek közben is többet, vagy legalább annyit enyelegnek az emberek, mint okoskodnak; már hatóságaink' gyülésein összekoczczanások is lehetnek; mert ezek ama' korból veszik eredetüket, midőn az illy egybejövetelek tulajdonképen katonai összevonulásoknak tekintethettek.

Ellenében effeléknek, a' választmány a' dolgokat lényegesen tárgyalja, 's mi igen sok, tárgyalja türelmesen egyedül a' dolgokat, nem azoknak előterjesztőit; közbejőnek, mint nálunk, a' ki nem küldettek is, 's ámbátor ők eldöntő szavazatot nem igényelhetnek, előadásaik mindazonát figyelemmel hallgattatnak ki. Illyen választmányban vevék tegnap részt, 's javaslat-határozatait, mellyeket, mint jegyzőnek feltenni szerencsém volt, az olvasó közönséggel is tudatni érdeknélkülinek nem tartom épen most, midőn a' megyékben örvendetes időszaknak nézünk őszinte bizodalommal elébe; szép lesz látni a' megyéknek működéseikben

KOCZOGH Ákos

Kiss Tamás: Kocsogh Ákos hetven éves.
= Alföld, 36, 1985, 12. 84-86

Koczogh András

és Lőrincz Aladárné közös tárlata

nyilt meg Dunaujvárosban.

Magyar Hirlap 1979/54/9

Koczogh András, szobrászművész

Újlaki Gabriella Zrínyifalvi Gábor: 1956. Pro Patria. Beszélgetés Molnár Tamás grafikussal.

Molnár Tamás mondja: „A kopjafaállítás magyar temetkezési szokás. Úgy éreztük, egyedül ebben a formában örökíthetjük meg a mártírok emlékét. Egy jó barátunk Koczogh András szobrászművész, aki fafaragással dolgozik, segített nekünk, így mertünk nekivágni a feladatnak.

Művészet, 1989., okt., 61-old.

Koczogh András

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

ESTI HÍRLAP

1971 SEP 1021

FARAGOTT TÖLGYET, BÜKKÖT, TUJÁT

Rönkből, ágból ballada

Az égetett maszkok ✦ Szervatiusz és Picasso

Vasbeton falak előtt monumentális, égetett faszobrok, a polcokon színezett kisplasztikák, maszkok, faragott oszlopok. Mellettük sorban felaggatva vésők, reszelők, fúrók, fűrészek, benzinlámpák: a faszobrászat sajátos eszközei. Hengermalom utcai pincemű-termében beszélgettünk a fiatal szobrászművésszel, *Koczogh Andrással.*

Ismerkedés a fával

— Egyetemista koromban kezdtem a faragást, 1965-ben, amikor *Szervatiusz Jenő* Magyarországra jött, s nálunk faragta a Bartók-archívumnak egy gyönyörű jávorpallóból a Cantata profanát. Tőle tanultam a mesterséget, a faragás törvényeit, sok-sok kicsi, szükséges fogást. Két évig csak kisebb méretű szobrokat készítettem. Megfaragtam mindent, tölgyet, bükköt, tuját, fenyőt, ami kezemügyébe akadt. *Ismerkedtem a fával,* a technikával, kerestem önmagam. 1967-ben a Budapesti Műszaki Egyetem néhány építészhallgatója keresett fel, s látva munkáimat, elhatározták: *kiállítják a szobrokat kollégiumuk klubjában.* Az első kiállítás sikerén felbuzdulva, meg Szervátiuszék, apám s az építészek biztatására, újabb kiállításra elegendő anyagot faragtam, s ebben egy kétméteres térplasztikát.

Gyökér a szobában

— Miért fával dolgozik?

— Erre volt lehetőségem, de nem ez az egyetlen meghatározó. Fontosabb, hogy korunkban, amikor a beton, a fém, az üveg, a műanyag mind jobban betör belső tereinkbe, lakásunkba, *nőtt a természet iránti igény: soha ennyi gyökér, kavics, faág, virág nem került otthonunkba.* Fából készült falburkolatok, szobrok, maszkok enyhítik a beton, a vas, a műanyagok eleve adott ridegségét.

— Iparművészeti és Képcsarnok-boltjainkban gyakran látjuk Koczogh András sajátos, népi ihletettségű, égetett fenyőből készült maszkjait.

— A középkorban természetes volt, hogy a művész egyszemélyben építész, festő, szobrász, iparművész.

— Ilyennek tekinthetjük ma André Blocot és Le Corbusier-t.

— Igen. Esetük azonban nem általános. Építész, szobrász, festő egyszemélyben ritka adottság. Ez a koncepció a művészetek egymásrautaltságában, a feladatok közös megoldásában valósulhat meg. Külső és belső terek formálása az építész és a művész közös, elválaszthatatlan feladata. *Az iparművészet: megélhetésem. Természetesen ebben is inkább a szoborszerű maszkok dominálnak, részben modelljei nagyobb méretű szobraimnak.*

Hemingway-portré

— Irodalmi, történelmi ihletettségű szobrait sok absztrakt kísérlet követte. Ezekben fokozatosan leegyszerűsítette a formákat.

— Mindig arra törekszem, hogy *minél kevesebbet vegyek el a rönk, az ágdarab, a tuskó eredeti formájából. A fa meghatározza a szobrot.* Zártságra, tömörségre kényszerít. Van egy sorozatom, az Anya gyermekével, amelyen szinte lépésről lépésre követhető az út.

— Kik állnak művészetéhez közelebb? Kiket tekint példaképeinek?

— *Szervatiusz Jenő* — munkaszeretete, munkabírása, embersége, művészete folytán. *Picasso* — kifogyhatatlan fantáziája, egyéni útja, kísérletező szenvedélye miatt.

— Jelenleg min dolgozik?

— Nagyméretű falburkolatot tervezek. *Bányászballada lesz.* Régi tervem *Bíró Máté Balladájának* megfaragása és egy *Hemingway*-portré.

Veres Sándor

olyam, 210. szám
eptember 8., kedd

lap

P I L A P

áról

vílt

elezett

A fővá
Bu
új épít

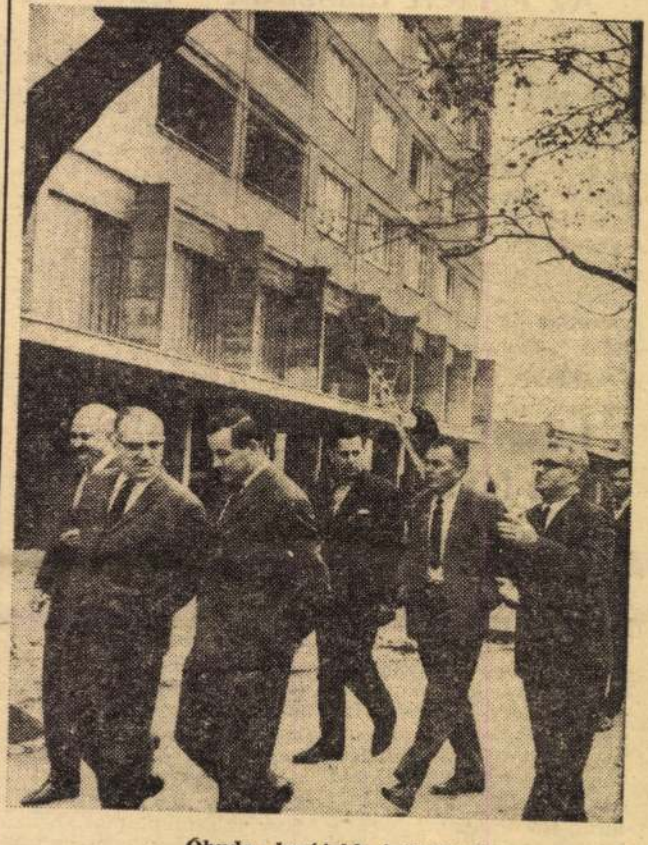

Óbuda legújabb épületénél

(Wormser felv.)

Ma délelőtt *Németh Károly*, a Magyar Szocialista Munkáspárt Politikai Bizottságának póttagja, a Budapesti Pártbizottság első titkára, *Sarlós István*, a Főváros Tanács végrehajtó bizottságának elnöke és *Szépvölgyi Zoltán*, a Budapesti Pártbizottság titkára, *Szilágyi Lajos* építésügyi és városfejlesztési miniszterhelyettes kíséretében meglátogatta Budapest jelentősebb építkezéseit.

Elsőként a szentendrei HÉV új végállomásának építésével kapcsolatos munkákat tekintették meg. Innen Óbudára indultak, a 43-as számú Állami Építőipari Vállalat nagy óbudai rekonstrukciós munkáihoz. A főváros vezetői megelégedéssel nyilatkoztak az óbudai új lakóházak tervezéséről, külső kivitelezéséről, az alakuló új városképről. Óbuda után Zugló, illetve a Füredi téri Larsen—Nielsen-építkezés következett, ahol ugyancsak a 43-as Állami Építőipari Vállalat vezérigazgatója, Kisvári János kalauzolta a vendégeket.

k gyorsabban

Kocogh András, fafaragóművész

● BIZSÉNÉ ZS. KOVÁCS DIANA, pécsi textiltervező iparművész és Koczogh András budapesti faragóművész alkotásaiból nyílt kiállítás Szekszárdon, a Babits Mihály megyei Művelődési Központban. A kiállítás augusztus 10-ig tekinthető meg.

-. Bizsené Zs. Kovács Diana

8

Esti Hírlap, Bp. 1979 júl. 23.

Kocsogh András, faszobrász

— A FŐVÁROSI MŰVELŐDÉSI HÁZBAN ma délután nyílik meg Szuppán Irén textilművész, Nausch Géza vaskovács és Kocsogh András faszobrász kiállítása; megnyitóbeszédet Kiss Nagy András Kossuth-díjas érdemes művész mond.

— : Hír

8.

Népszabadság, Bp. 1976. dec. 17.

MAGYAR HIRDETŐ SAJTÓFIGYELŐ

BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 387-748, 340-726

FEJÉR MEGYEI HÍRLAP

Koczogh András

1975 OKT 2

fafaragó művész

Koczogh András kiállítása

1971

A képzőművészeti világhét rendezvénysorozata keretében ismerkedhettek meg a seregélyesiek Koczogh András fafaragó művésszel. Tárlata a Fővárosi Művelődési Ház vándorkiállításaként került Seregélyesre és igen nagy sikert aratott. Az Ifjú Népművészek Kiváló mestere címet elnyert művész tárlatvezetésre vállalkozva válaszolt az érdeklődők kérdésére. Az általános iskola tanulói rajzórák keretében nézték meg a kiállítást.

SZÉ[illegible]

A legszebb divatékszerek, órák és ajándéktárgyak közül válogathat az

SZÉKESFEHÉRVÁR,

ÓRA ÉS ÉKSZER

Kocsogh András
szobrászművész

A félkörök vertikálisan és horizontálisan hullámzó tételeivel, az ágas-bogas rajzzal átmenet a zárt formák világához. Jelentése a láthatónál mélyebb: a hold a férfi-női kapcsolat ősi kifejezése, erre utal a férfi és női formák alkalmazásával, a színekkel egyaránt.

Zárt körvonalú alkotásairól már korábban szóltam: a *Tavaszi kertek*, az *Amfiteátrum*, a *Változatok egy témára* e korszak fontos stációi. Formai tekintetben a zárt téren belül mindig szigorú rend uralkodik, melyet egy alapvető szín hangulati jelentése, a hozzá csatlakozó szín vagy színek ellen tett kiegészítő párosítása jellemez. A *Tavaszi kertek* elliptikus befoglaló formája, a *Változatok* tojás formájú variációi, a kék-piros-sárga szín változataiban – a már fentebb elemzetten felül még a dolgok elemi létére is látszik utalni, hiszen – a monda szerint – ebből nőtt ki egész létünk, életünk, világunk. Mind a forma, mind a színek tehát a keletkezésnek, a lét örömének komplexitásáról vallanak, olyan mélyen gyökerező élményekről és érzelmekről, melyek alkalmasak arra, hogy egy képi világ kivirágozzék belőle. Lényegében ezt fejleszti tovább Kováts Albert a *Régi város*-nál is, ha ezúttal a forma az egymáshoz kötöttség zártsága helyett a szembenállást, de ugyanakkor el nem engedést is jelenti; a „város" a hely, ahol együtt örömben, boldogságban élhetünk a földön, s a mély kék és az élénk piros, a szűziesség és a vér színei: a kapcsolat képi kifejezése. Épp e jelentés eredményeképpen a képek egyike-másika nem nélkülözi a játékosságot sem. Az *Übü király*ban pedig olyan – látszólag önmagát szatirizáló – jelképhez nyúl, mely művészetének e gondolatvilág köréhez való tartozását jelképezi.

Egész eddigi munkásságát áttekintve, Kováts Albert képei oly szervesen épülnek egymásból, képi világa olyan határozott céltudatossággal bomlik ki, épül fel, mely fiatal művésznél ritka. Képei alapján nehéz lenne őt a ma látható bármelyik stilusirányzathoz sorolni – dehát ez igazán felesleges. A magyar piktúra bontakozó ígéretei közé sorolhatjuk eddigi munkássága alapján, s azok közt tarthatjuk számon, akik új vért öntenek piktúránk kissé petyhüdt érrendszerébe.

KOCZOGH ANDRÁS SZOBRAI

Az anyagoknak megvan a maguk nagyon fontos szerepe a képzőművészetben. Korántsem mindegy, hogy a szobrász kőből, fából vagy bronzból gondolja-e el alkotását. Az első két esetben ki kell bontania művét az agyagból – a michelangelói mondás szerint lehántani róla, ami fölösleges – míg a bronzból készült művek esetén előbb agyagból kell a vázra mintázni, azaz hozzáadással készül a szobor. S a kő és a fa is eltérő gondolkodást, fogalmazást követel; a kő szövete bizonyos fokig szabadabb mozgást enged a véső számára minden irányban, míg a fa erezete, holtában is eleven anyaga nagyon határozottan szab gátat – vagy éppen segít kibontani a művészi elképzelést. S fa és fa közt is nagy az eltérés: a tölgy vagy a kőris szálas, egyenes növése, a tiszafa sima görcsössége is korlátok közé szorítja, meghatározza az alkotói lehetőségeket.

Mindezt egy nemrégiben debütáló fiatal szobrászművész, *Koczogh András* művei kapcsán tartottam szükségesnek előrebocsátani. Szobrainak anyaga a fa – ennek megmunkálásához invenciót a jeles erdélyi szobrászművésztől, Szervátiusz Jenőtől kapott, midőn az nálunk munkálkodott egyik művén; ehhez vonzza őt a régi családi hagyomány, az asztalos-művesség nemzedéki öröklődése, s erre inspirál a környezet is: „műhelye" a csillagvizsgáló hatalmas kertje, ahol a szabad ég felé törő fák „szemlélik", miként munkálkodik holt társukon. A deszkából faragott első fejet rövidesen újabbak követték: a fiatal művész mindjobban megismerkedett az anyag lehetőségeivel és kötöttségeivel, s mindinkább képessé vált arra, hogy úrrá legyen az anyagon, s az ő elképzeléseit szolgálja.

A kibontakozás gyorsan ment: 1965-ben kezdett el faragni, s miközben egyetemi tanulmányait végezte, fokozatosan öltöttek formát elgondolásai. Az 1967 májusában az Építészek Rózsa Ferenc kollégiumában rendezett kiállításon már határozott művészi arculattal lépett fel. Témái részint népi-biblikus eredetűek, részben a személyes élmény szülöttei. A *Háromkirályok* három feje a mintázás és a színezés eltérő voltával karakterizált, a kisméretű *Mózes*-fej szépen átírt, a fa erezetét a tisztogatás-feldörzsölés húzza alá s a vékony-hosszú fej átszellemültsége idézi a prófétát. Vörös színre pácolt, cseresznyefából faragott embernagyságú *Terhes nő* torzója – a test gömbölydedsége, a mellek két hengeres, kicsit lapított félgömbje és a has erősebb gömbje a fa körvonalába simul. Hasonlóan komponált a *Kucsmás fej:* a felépítés a fa tömbszerű hengervonalát követi. A kucsma, a tojásdadalakú fej és alatta a két kéz a hengeren belül marad, ugyanakkor pedig síkokból kubisztikusan formálja a részleteket, ezzel oldja a hengerszerűséget és ugyanakkor karakterizál is. A *Sirató* égetett fából készített alakja zárt arcával, csukott szemével a régi népmesét idézi. A fa fölül, mint valami fátyol öleli az arcot, s lejjebb a görcsök forduló ritmusa zárótételként húzza alá a főtémát.

A fiatalság erényei közé tartozik a gyorsaság: egy évvel az első bemutatkozás után, erősen eltérő jellegű alkotások együttesével jelentkezett ismét ugyanott Koczogh András. Ez a *más* összefügg bizonyos mértékig a felhasznált új anyag, a tiszafa anyagával is: annak görcsös keménysége, rövid ágai más jellegű kompozíciók kibontására késztetnek. A változás másik oka a mondanivaló mélyülése, változása, szabadabb szárnyalása. Fantáziája kötetlenebb formákat lel az anyagban: így kel életre egy repülő madár vízszintesen lebegő figurája, egy másik műben a Brancusi madarára emlékeztető függőleges forma jelenik meg, vagy finoman hajló kétágú, a teret ölelő ritmikus forma. Diófából készíti vitorlaszerűen hajló negatív-pozitív formák együttesét, melyekkel a tér áramlását tapogatja. Egy hársfából készült hármas felületsor egymás mögöttiségével tagolja a teret. Finom a Bartók inspirálta függőlegesen megoldott díszítő jellegű szarvasfej-sor: a szálas barna anyagból puhán, lágyan domborodnak elő a fejek. Hasonlóan finoman mintázott a *Lány holddal és nappal:* a test kígyózó vonalát a két kinyújtott kéz közti hold zárja, s az egészet a napkorong-kör koronázza. E domborművek egyúttal a műfaj díszítő lehetőségeit is keresik, hiszen ennek építészeti lehetősége nem kicsiny. A belső terek intarziával való díszítése néhány helyen, s épp Pécsett, a városi tanács dísztermében – szép eredménnyel megoldott, de a fának, mint díszítőanyagnak (nem csupán burkolóanyagnak tehát!) a felhasználása kihasználatlan lehetőség mind az építészek, mind a művészek részéről.

Koczogh András munkálkodásának talán egyik legszebb, legérdekesebb darabja a *Dózsa*-fej. A mintegy méteres nagyságú, hátán homorú kompozíció az afrikai maszkokkal mutat rokonságot, vagy talán a busó-maszkok lennének ősei? A haj a fa kérgének természetadta hullámzását őrzi, a két ásító mélységű szemüreg, a széles lapos orr, a kidudorodó kemény pofacsont, a felső ajkat övező félkörívű bajusz és az arcot záró kemény, csontos áll az arc jellemzői. A negatív és a pozitív formák ritmikus hullámzása ad az egésznek szobrászi erőt, s ez emeli a fejet maszkból Dózsává, túlemelve azt a maszkok misztikusságán. A fej robusztussága erős karakterérzéket mutat.

Koczogh András művészete most bontakozik. Megismerte anyagát, számbavette élményeit, örömmel csapongott a fa-adta lehetőségek plasztikai örömeiben. Ez három évi munkálkodás gazdag programja, s egyben biztató jelei egy ígéretes jövőnek.

LÁNCZ SÁNDOR

Magyar Narancs

Vig Monika
1966–1992

Főszerkesztő:
Vágvölgyi B. András
Felelős szerkesztő:
Nádori Péter
Főszerkesztő-helyettesek:
Novák Zsófia, Bojtár B. Endre

POLITIKA
Weyer Balázs (rovatvezető)
Kóczián Péter, Kovács Kristóf, Kovácsy Tibor, Makai József, Seres László, Simó György, Tódor János

ÉLET + MÓD
Csillag János (rovatvezető)
Kerényi György, Para-Kovács Imre, Winkler Róbert

KULTÚRA
Turcsányi Sándor (rovatvezető)
Bakács Tibor Settenkedő, Csejdy András, Marton László Távolodó, Szőnyei Tamás

SNOBLESSE OBLIGE
Pintér Anna (rovatvezető)
Bihari Balázs, Pohly Ferenc

FŐMUNKATÁRSAK
Bozóki András
Eörsi István
György Péter
Hajnóczy Csaba
Kukorelly Endre
Sükösd Miklós
Tamás Gáspár Miklós
Tillmann J. A.

Lapterv:
Tooth Gábor Andor
Fotó:
Lukács Dávid, Pohárnok Gergely
Képszerkesztő:
Déri Miklós
Szerkesztőségi titkár:
Rabecz Éva
Ügyintézők:
Joó Gyula, Koller Gitta
Szedők:
Horváth Sarolta, Molnár Marianna
Tördelők:
Balázs P. Róbert, Szentirmai László
Korrektor:
Lukács Annabella

Kiadja a Kozmopolisz Kiadó Rt.
Elnök:
Vágvölgyi B. András
Felelős kiadó:
György B. Péter
lapigazgató
Reklám és marketing:
Lehoczki Edit, Krieg Ágnes
Terjesztés:
Kelemen Zsuzsa
Elektronikus terjesztés:
Umann Kornél
Gazdasági ügyintézők:
Tusán Rita, Borsiné Bori Gabriella

CÍM:
(szerkesztőség és kiadóhivatal)
1519 Budapest Pf. 441
Telefon: 129-1461
Fax: 270-1385
E-MAIL: narancs@hungary.com

Hirdetésfelvétel
és terjesztésgondozás:
Telefon: 129-1461, fax: 270-1385

Ára (általában): 96 Ft
Előfizetési díj: egy évre 4404 Ft,
fél évre 2202 Ft, negyed évre 1101 Ft.
ISSN 0865-3437

Címlapfotó:
Lukács Dávid

Nyomás: Semic Interprint
Svéd nyomda és Kiadó Kft.
Felelős vezető: Doktor Ferenc
Nyomdavezető: Csényiné Iszli Magdolna

Terjeszti a Magyar Posta Rt., a HÍRKER Rt., az NH Rt.
és a regionális részvénytársaságok, valamint alternatív terjesztők.
Előfizethető bármely hírlapkézbesítő postahivatalnál,
a hírlapkézbesítőknél és a Hírlapelőfizetési Irodánál (HELIR):
1990 Bp. XIII., Lehel út 10/A. – közvetlenül vagy postautalványon, valamint
átutalással a HELIR; Postabank Rt.:
219-98636/021-02809 pénzforgalmi jelzőszámra.

Feliratkozás az E-Mail változatra:
subs.narancs@hix.com (ékezet nelkuli)
subs.narancs1@hix.com (123 ékezetes kódolással)
World Wide Web Homepage:
http://hix.mit.edu/narancs/
Magyarországi WWW tükör:
http://www.eunet.hu/hix/narancs/

TARTALOM

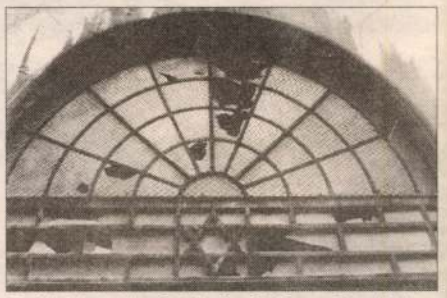

Zsidó közösségi kárpótlás: „Hiszünk-e a jövőben?"
A jelenleg is folyó tárgyalások nem a személyi, vagyoni és egyházi kárpótlásról szólnak, hanem az örökös nélkül maradt egyéni és közösségi javak visszaadásáról, illetve zsidó közösségi célú működtetéséről. Kimondatlanul azonban a legtöbb magyar zsidó vezetőben ott lappang az a félelem, hogy a zsidóság kárpótlási igényei esetleg antiszemita hangulatot kelthetnek a társadalomban. **16-17. oldal**

Bosznia: Egyelőre szabadlábon
Nem világos, mit tennének az IFOR-alakulatok, ha történetesen a háborús bűnös Karadžić jönne velük szembe az utcán, hosszú, szürkés-zöld ballonkabátban, lobogó hajjal, napraforgót rágcsálva, cigarettázva. A britek először azt mondták, hogy ők bizony nem keresik majd a háborús bűnös Karadžićot vagy a szintén háborús bűnös Ratko Mladić tábornokot; annyira utálják őket. Aztán gondoltak egyet: ha vadászni nem is fognak rájuk, de tüzetesebben nézik át a bérleteket a Gornji Vakuf-i metrón. **21. oldal**

Film: Torschlusspánik a temetőben (Bérgyilkosok)
Sylvester Stallonét, a profik közt a legprofibbat, elérte a végzet és a midlájf krájzisz: ott tart, hogy két gyilok között révetegen mérlegel, van-e alternatívája a lét elviselhetetlen nehézségének. Tehát mutatóujj a gondterhelt homlokon, erkölcsi kétely a tekintetben, gázsi a folyószámlán. És tegyük a szívünket a kalasnyikovunkra: melyikünknek ne lennének néha meditatív pillanatai, ha egyszer távcsöves puskával vetettünk véget egy örök barátságnak? **30. oldal**

NARANCSGALÉRIA

4. Koczogh Anikó

A SZERK.

5. A szerk.

INTERJÚ

6-7. „Ábrahám óta nem történt ilyen fontos dolog" (John Perry Barlow, az Electronic Frontier Foundation alapítója)

POLITIKA

EGY HÉT

8-9. Képes hírösszefoglaló

10. Kulturális hírek

11. Fókusz

PUBLICISZTIKA

12-13. Eörsi Mátyás: Arafat tubákja

MAGYAR GLÓBUSZ

14-15. Állampapírok: Racionális hisztéria

16-17. Zsidó közösségi kárpótlás: „Hiszünk-e a jövőben?"

RIPORT

18-20. Roma művelődési ház Kálon: Önerő

VILÁGFALU

21. Bosznia: Egyelőre szabadlábon

22-23. Új görög kormány: Görög eszmék

ÉLET+MÓD

24. Temetőslágerek magyarul

25. Jó lesz nekünk

GUIDE

26. Orfeusz Poszthippi hopi

KULTÚRA

GÉP + NARANCS

27-29. Magánjogok a cybertérben
Cyberjogok Magyarországon
A pillangóhatás (A kiállítás)

FESZTIVÁL

32. Féljövő, ha fenét eszik (XXVII. Budapesti Független Film- és Videófesztivál)

KRITIKA

30. Film: Torschlusspánik a temetőben (Bérgyilkosok)

31. Film: Esztergált Hamupipőke (Georgia)

33. Könyv: Képek a földről (Lugosi Lugo László: Szén)
Könyv: Hogyan szeressük? (Háy János: Holdak és napok)

INTERJÚ

34. Török-magyar rokendrol (Háy János író)

MELODIG

35. Steve Reich: The Cave

ROCKFRONT

36. Határozottan jótékony (Anima Sound System: Shalom)
Narancsfül: Tiri Amos: Boys For Pele; Frank Black

SNOBLESSE OBLIGE

37. Heti programajánlat

KOCZOGH ANIKÓ

Faktúra, textúra, struktúra. Sötét terem, halk diavetítőzúgás, hihetetlenül erős kapcsolat az Álommanóval, küzdelem az ólomsúlyú szempillákkal. A pupillák tágabbak már nem is lehetnének. A távolban nagy testű, igen kedves előadó, akinek kásaszerű mondandója összetorlódik a hallójáratban, és eldugítja, mint egy tisztítást sohasem látott mosogató lefolyóját az ételmaradékok. Mintha szivacson keresztül hallanám a messzeségből: faktúra, textúra, struktúra. A diavetítő vált. Mintha óriási vaskaput csaptak volna be. Mintha egyre gyorsabban zuhannék. Persze vannak magyarok is a történetben, Breuer Marcell, Moholy-Nagy László, akik számára szintén alapfontosságú volt a faktúra, a textúra és a struktúra.

Tooth Gábor Andor

MAHIR SAJTÓFIGYELŐ
1091 BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-748, 340-726

Koczogh Tibor

MAGYAR IFJÚSÁG
Kőműves és faragó.
1979 NOV 30.

1021 Vadas Zsuzsa :5

„Egy kiállítás képei”

A hobbi kedvtelés, kedvtelésből állandó jelleggel űzött foglalatosság. A hobbi ártalmatlan. Nem minősíthető káros szenvedélynek, mint az italozás, nem árt az egészségnek, mint a dohányzás. Kikapcsolódás, szórakozás vagy pótlék. Egyszerű passzió, amelyet táplálhat a divat és valamiféle belső hiányérzet is. Ha valaki bélyegeket, lepkéket gyűjt, vagy szabad idejében festeget, virágokat ültet, esetleg horgászik — magánügy. De lehet visszajelzés is. Az emberről, akit a munkája minősít, és a hobbija jellemez.

Mihez kezdjen az ember az idejével?

Azt szoktuk mondani: szép az, ami érdek nélkül tetszik. Ami felkelti az érdeklődésünket. *Koczogh Tibor*, a Közlekedési és Metró Építő Vállalat fiatal kőműves egyszer lehajolt és észrevette, hogy milyen szépek a kavicsok. Menynyire változatos a színük, a formájuk. Elkezdte őket gyűjtögetni, majd válogatás közben megszületett egy mozaik falikép terve is. A kavicsokból mintázott kompozíció nagy tetszést váltott ki azon a kiállításon, amelyet a budapesti Metró Művelődési Otthonban rendeztek a szocialista brigádok klubjának hobbi anyagából.

Így derült fény Koczogh Tibor sokoldalúságára. Faragott sakkfigurái népi iparművészeti alkotásnak is beillenének.

— Ezt Mongóliában faragtam, ahol húskombinátot építettünk. Előre felkészültem, hogy valamivel el kell majd úznöm az unalmat. Másfél év hosszú idő és én olyan vagyok, hogy a munka utáni pihenést sem tudom tétlenül tölteni. A sakkfiguráknak való fát magammal vittem. Ki is faragtam mindet. Ez az első, egyben az utolsó faragásom. Nincs szándékomban folytatni.

— *Művészi sikerekre nem pályázik?*

— Nem művészet az, amit csinálok — szögezi le határozottan. — Mihez kezdjen az ember a rengeteg idejével? Van egy négyéves fiam, sokat kell sétáltatnom a parkokban. Játék közben fedeztem fel a kavicsokat és nem volt szívem eldobni egyiket-másikat. Aztán csak össze kellett rakni, ez igazán nem művészet. A srác is folyton nyaggat, percenként új ötleteket kell kitalálnom. Hamar megunja a játékait.

— *A saját gyerekkorából milyen játékokra emlékszik?*

— Kevésre. Szabolcs-Szatmár megyében születtem és abban az időben minket még nem halmoztak el játékokkal. Magunk csináltunk mindent. Emlékszem egy örökmozgóra. Egyszerű, falusi játék, ceruza meg krumpli kell hozzá és napokon keresztül megállás nélkül hintázik. Érdekes, a fiam is az ilyen dolgokhoz vonzódik. Még csak négyéves, de már farag. Van egy kis bicskája és olyan ügyesen forgatja, hogy öröm nézni.

— *Hallom, hogy munkahelyén is gyűjti a legszebb kavicsokat.*

— Nekem az valóságos kincsesbánya, hiszen sóderral dolgozunk. A kavicsból lesz a beton és a betonon csattognak majd a vonatok. Ennek a mozaiknak a kövei onnét valók. A munkámra emlékeztetnek. Semmilyen célom nincs vele. Lehet, hogy abba is hagyom és mást találok ki. Mindig kell valami az embernek, ami lekötí, ami eltér a megszokottól. Egy kis olvasás, egy kis strand, séta vagy barkácsolás. Örökké a tévét sem lehet nézni...

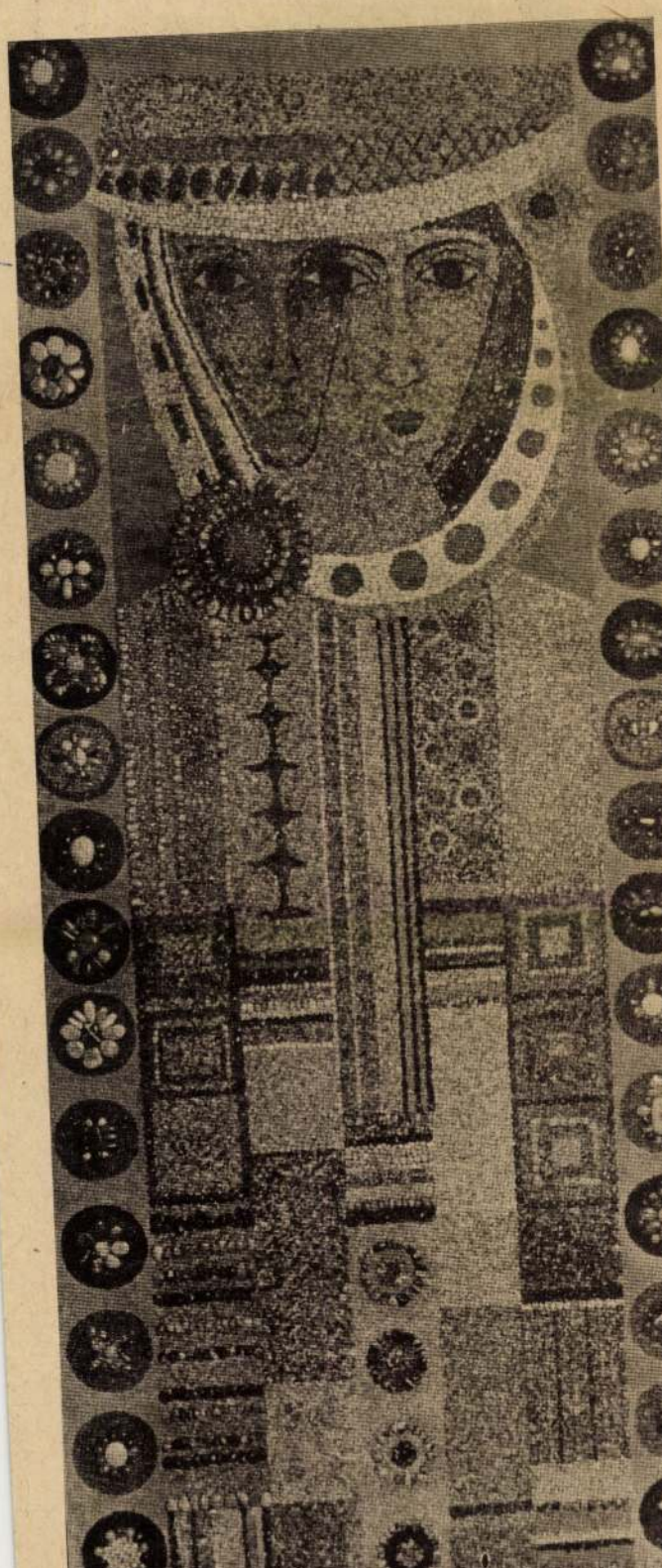

Koczogh Tibor kőműves és a metróalagút kavicsaiból mintázott falikép

Magyar
Ifjúság
13.
OLDAL

...lája

...! A leg-
...inték le-
...kel. Nem
...et. A té-
...ik, a ha-
...ondta a
...zatos lá-

nincs ember, aki a járműveket kiadná. (Most már úgysincs jármű se, garázs se.) A pedagógusoknak pedig idejük nem jut arra, hogy itt tanítsák a diákokat a közlekedési tudnivalókra. A vadregényessé vált park egy felügyelő mellett ráadásul nem is túl ...erekek szá-

...építeni ezek
...iztosan egy-
...a, ha csak
...gy területet,
... és külön-
...kül. Abban
... közlekedni a

—ri

...zet

...edi Alföldi
...ihez mellé-
...sítás, ahogy
...m el: a ho-
...m — oku-
...őke magas-
... és hosszú-
... azért, hogy
...ben lecen-
...otta-e meg
...y millimé-
... aztán a
...a hasznára
...ugyan, hogy
...yvecskét a
...apja meg,
...n bánat eb-
...t nem árt
...utólag is —,
...gyneműtar-
...ak akadály-
...dnie.

...amarkodott
..., miszerint
...en csak és
...dnivalókat
... amelyeket
... mondható
... kapásból
...ítsem meg
...ntosabbját:
...deltetéssze-

...ó közhasz-
...zefoglalása
... egészséget
...egköszönik,
...sztalt stb.
...íróként az
... kollektívá-

...gy a kis
... kollektívá-
...ncs. Vala-
...mezett elő-
...olyan elő-
...nár elsza-
...e a fogal-
... a csodá-
...nnyi fánk
...k többsé-
...észítik, a
...g jut bő-
... újságok,
...k, de ezt
...iszem, ha
...em látom
...t. Ehhez
...ra lenne
...ár pecsét

S. I.

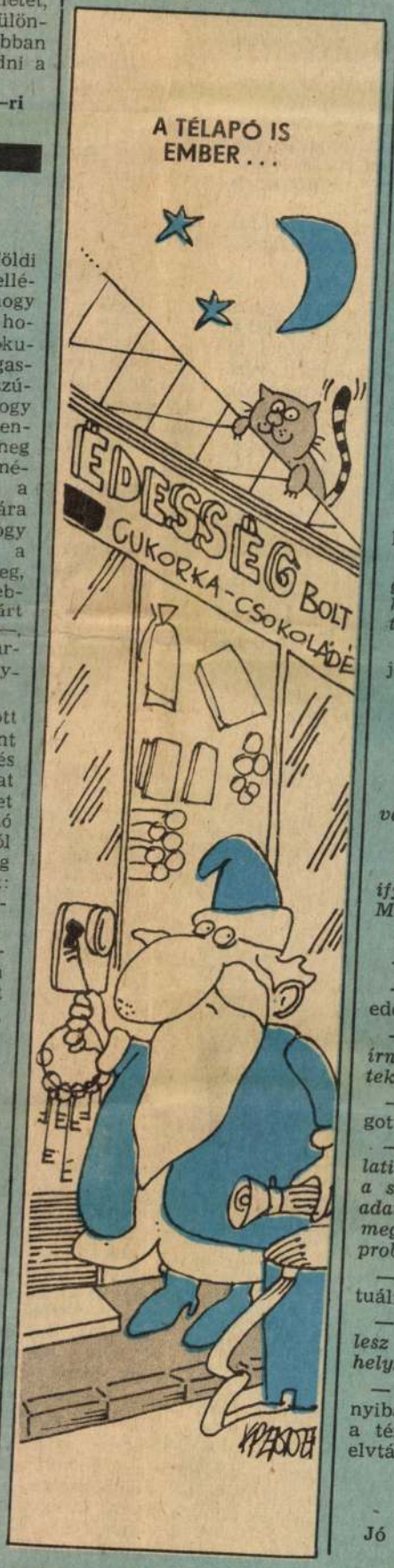

Diagnózis helyett

ELSŐ BESZÉLGETÉS

— *Halló, belső ellenőrzési osztály?*

— Igen.

— *Úgy hallottam, nemrég felmérést készítettek a vállalatnál dolgozó fiatalok helyzetéről.*

— Jól hallotta. Egyébként én készítettem az anyagot.

— *Remek. Megkaphatnám?*

— Semmi akadálya. Bármikor bejöhet érte.

MÁSODIK BESZÉLGETÉS

— *Megjöttem az anyagért.*

— Baj van, elvtárs. Nem adhatom oda... Amikor letettem a kagylót eszembe jutott, hogy tőlünk újságírók nem szoktak anyagot kérni. Gondoltam, hogy jobb, ha felhívom a személyzeti igazgatót és kikérem a véleményét.

— *Miért éppen őt és nem a közvetlen felettesét?*

— Jelenleg nincs közvetlen felettesem...

— *És a személyzeti igazgató felsőbb szempontokra hivatkozva nem engedélyezte az anyag kiadását...*

— Így történt. Honnan tudja?... Nagyon sajnálom.

HARMADIK BESZÉLGETÉS

— *A személyzeti igazgatóval szeretnék beszélni.*

— Azzal beszél.

— *Hallom, nem engedte az ifjúsági anyag kiadását. Miért?*

— A téma nem aktuális.

— *Olyan rossz a helyzet?*

— Korántsem. Vállalatunk eddig is mindent megtett...

— *Éppen ezt akarom megírni, hogy mindent megtettek.*

— Belső ellenőrzési anyagot nem adhatunk ki.

— *Félreért. Nem a vizsgálati anyagot akarom közölni a saját nevem alatt, csak az adatokat, tényeket szeretném megismerni. Akkor is van probléma?*

— Igen. A téma nem aktuális.

— *És ön szerint mikor lesz azzá, ha megfordul a helyzet?*

— Nézze, maradjunk annyiban, ha aktuálissá válik a téma, majd értesítem az elvtársat. Jó lesz így?

*

Jó így?

S. L.

Szeged gyalogos városközpont kialakítása

Az ÉVM, a Közlekedés és Postaügyi Minisztérium, Szeged Megyei Városi Tanács V. B. fenti témakörben 1979-ben tervpályázatot hirdetett.

A pályázati kiírást 56-an vették ki és ebből 13-an nyújtották be pályaművüket, a megadott 1979 november 19-i határidőre.

Lakáscentrikus városfejlesztésünk mellett a városközpontok kérdései háttérbe szorultak. A fejlesztési, építési tilalmak mellett elmaradtak a városközpontok komplex tervezési munkái. A tilalmi időszak előtt vagy közben átépült városközpontok (Salgótarján, Szekszárd, Győr, Veszprém stb.) egy-egy területre koncentrált épületcentrikus szemléletet tükröztek.

A lakástelepítés részletes, szinte túlbonyolított rendezési szabályozása mellett a városközpontok komplex városrendezési, városfejlesztési kérdéseinek az alapelvei sem tisztázódtak. E témakörben a tudományos kutatómunka is elmaradott.

Szeged gyalogos városközpont részére kiírt tervpályázat az összvárosi kapcsolatokból kiindulva kívánta megközelíteni a szűkebb központ területét. Ez a gondolkodásmód egyrészt a városközpont fontosságát hivatott szolgálni, másrészt rávilágít arra, hogy egyes városrendezési alapkérdések tisztázatlanok.

A tervpályázat célja az volt, hogy az új Tisza-híd által nyújtott forgalmi lehetőségek kihasználásával

— a Nagykörúton belüli térség (a belváros) területfelhasználásához a közlekedési funkciókkal összhangban,
— a Lenin körúton belüli terület döntően gyalogos városközponttá átrendezéséhez,
— a Kárász utca környékén tömbbelsők, közterületek kialakításához

a kiírók javaslatokat szerezzenek be.

A fenti igényt három különböző léptékű (m=1 : 2000, m=1 : 1000 és m= =1 : 500) tervlapon kellett a pályázóknak kielégíteni.

A pályázati kiírás a *közlekedési, városrendezési* és építészeti kérdések magasszintű ismeretét igényelte és ezért a fenti összetételű szakmai teamből álló pályázók értek el eredményt.

A pályaművek *összefoglaló értékelése* a következő volt:

A Bíráló Bizottság megállapította, hogy a kiírás szerinti 3 fázisú tervezés jól szolgálta a tervpályázat célját: a Lenin körúton belüli terület gyalogos városközponttá alakítását a teljes belváros területfelhasználásával és közlekedési funkcióival összhangban.

A belváros területfelhasználási és közlekedési funkciójavaslata — 1 : 2000 m.a. tervalap — programadatainak helyességét a pályaművek általában igazolták. Lakóterületi vonatkozásban megállapítható, hogy a 14 300 lakás feltétlen maximumnak tekinthető, elhelyezése a többszintes parkoló garázsok túlzott alkalmazását, a lakássűrűség növelését eredményezi. Néhány pályamű jelentős mértékben csökkentette a lakásszámot anélkül, hogy az így felszabaduló területet a közpark-rendszer kialakításánál vagy az álló gépjárművek elhelyezésénél előnyösen felhasználta volna.

A 12 000-nél kevesebb lakást tartalmazó tervet csak abban az esetben fogadott el a Bíráló Bizottság, amikor a csökkenést az alacsony lakássűrűség eredményezte. (5., 10., 11. sz. pályaművek.) A kedvező területfelhasználás érdekében a rekonstrukció során 12—13 000 lakás megvalósítása reális.

A kiírás szerint megkövetelt új közpark-mennyiséget a pályaművek többsége nem biztosítja. Nem fogadhatók el azok a zöldterületi javaslatok, melyek csupán a szanálási lehetőségek figyelembevételével, nem a funkcionális igényeknek megfelelő helyen és rendszerben tervezték a közparkokat. A pályázat bizonyította, hogy 8—10 ha. új közpark a belváros területén elhelyezhető oly módon, hogy a meglevőkkel együtt egységes zöldterületi rendszer jöjjön létre (1., 13).

A két krt. közötti terület alapfokú intézményellátását a pályázók többsége megfelelően oldotta meg. A Bíráló Bizottság megállapította, hogy a forgalomvonzó irodaházak Lenin krt-on belüli elhelyezése nem helyes. Ugyanígy elmarasztalta azokat a terveket, melyek a városközpont meglevő zöldterületeinek rovására telepítettek intézményeket.

Egyik legnehezebb feladatot jelentett a pályázók számára a szükséges parkolóhelyek elhelyezése. Ennek megoldása jelentős mértékben befolyásolja a két krt. közötti terület felhasználását, a rekonstrukció realitását. A Bíráló Bizottság megállapította, hogy közterületen a parkolási igények mintegy 40%-át, kettős területhasználattal 25%-át, 10 százalékát szintbeli parkolással, a fennmaradó 25%-ot pedig többszintes parkoló garázsban célszerű elhelyezni (5., 10).. Azok a pályázók jártak el helyesen, akik a többszintes parkoló garázsokat és nagyobb szintbeli parkolókat a Lenin krt. külső oldalának közelében, a főközlekedési utakkal jó kapcsolatban helyezték el (1., 10., 13). Csak kevés pályázó gondolta át a kettős területhasználatú parkolók megvalósításának lehetőségét (1., 7).

A városközpont főbb gyalogos területeinek a Tiszával és a Lenin krt-on kívüli területekkel való kapcsolatát több pályamű is szépen, tartalommal telítve oldotta meg. Ebből a szempontból azokat a pályaműveket részesítette előnyben a Bíráló Bizottság, melyek a központ ÉD-i gyalogos tengelyét a Horváth Mihály utcán és az Oroszlán vagy a Victor Hugó utcán keresztül vezették a Tiszához; a Felsőváros irányában a Takaréktár utcán, az Alsóváros irányában a Honvéd téren át, a Marx tér felé pedig a Mikszáth Kálmán utca felhasználásával oldották meg (1., 3., 10., 12).

A Bíráló Bizottság megállapította, hogy a közlekedési szempontból az a pályázó nyújtott be értékes és megvalósítható javaslatot, aki

közúti hálózat vonatkozásában

— az országos és regionális forgalom megfelelő kapcsolatát a nagykörúton közvetlen módon biztosította, ugyanakkor a tervezési terület megközelítését egyéb csomópontokban oldotta meg (13),
— a két krt. közötti területen az egyes területrészek kedvező megközelítése s a keresztezések egyszerűsítése érdekében az úthálózat célszerű egyirányúsítására tett javaslatot (9., 10., 13),
— Délszeged kapcsolatát a tiszántúli területtel — a Dóm tér elkerülésével — a régi hídon keresztül biztosítja (9., 13),
— a városközpont közúti kiszolgálása (árufeltöltés, célforgalom, parkolás stb.) érdekében folyamatos eljutási lehetőséget biztosít megfelelő forgalmi korlátozással, a helyi gyakorlat figyelembevételével (10., 13);

tömegközlekedési hálózat vonatkozásában

— a 3-as villamost a Lenin krt-i 4-es vonal É-i ágához kapcsolja és végállomását a tervezési területen kívül javasolja elhelyezni (1), vagy — még elfogadhatóan — a 3-as villamos végállomását a Tolbuhin sugárút torkolatába helyezi s itt egyúttal É-i irányban üzemi kapcsolatot biztosít (5),
— lényegében átvette a kiírásban feltüntetett — adottságként kezelendő — javaslatokat, csak tömegközlekedés céljára jelölt ki útvonalakat (10., 13), illetve a 9-es trolibuszvonalat a hídfő csomópontján D-i irányban továbbvezette az Oroszlán utcáig (12), s vonalát a Magyar Tanácsköztársaság útján — villamosvasúti keresztezés nélkül — oldotta meg (9., 13), parkolás vonatkozásában
— a városközpont parkolóhely igényét részben a belső területen belül, részben a Lenin krt. külső oldalán elhelyezett parkolóhelyekkel biztosította,
— a Lenin krt-on belül minél nagyobb számú parkolóhelyet biztosított közterületen (12., 13),
— a parkoló garázs elhelyezésére reálisan megvalósítható javaslatot tett (5., 10., 13),
— kettős területhasználati javaslattal hasznosította a tömbbelsőket;

a Dugonics téri csomópont megoldására

— a közúti hálózat kapcsolataira elmondottak figyelembevételével forgalomtechnikailag megfelelő javaslatot tett (10),
— a villamost középfekvésben vezette át és a Petőfi sugárúton csatlakozott az oldalfekvésű pályához;

gyalogos közlekedés vonatkozásában

— a már kialakult ÉD-i gyalogos főtengelyt — mind D-i, mind É-i irányban — részben a Tisza-parttal, részben pedig a városközponton kívül elhelyezkedő főbb gyalogos irányokkal összekapcsolta (1., 3., 10).

A Kárász utca és Klauzál tér, mint a gyalogos központ szűkebb tervezési területére kidolgozott pályaművek értékelésénél a Bíráló Bizottság vizsgálta a Lenin krt-on belül városrendezési és közlekedési kapcsolatok megteremtését.

A városrendezési elgondolások között azokat a pályaműveket tartotta jónak a Bíráló Bizottság, amelyek a Kárász utcát és Klauzál teret — mint kialakult gyalogos központot — változatlanul megtartották és a térburkolatok kiképzésére, pihenőterek kialakítására és az utcák-terek bebútorozására tettek színvonalas javaslatot (1., 5., 7., 10).

A Kárász utca gyalogos forgalmának megszakítás nélküli Dugonics téri kapcsolata fontos követelmény volt. Ezt a pályázók többsége jól érzékelte (1., 3., 5., 9., 10).

A Dugonics tér építészeti kialakítása a meglevő épület lebontása mellett nehéz feladat elé állította a pályázókat, mert:

— a tér történetileg kialakult városszerkezetéhez igazodó harmonikus városképét,
— a Kárász utca vizuális lezárását,
— és a meglevő lakóépület, valamint az épülő új áruházhoz való kapcsolatát

kellett a pályázóknak megteremteni.

A benyújtott pályaművek közül a mértéktartó, elsősorban horizontálisan tagolt épületegyüttesek nyújtottak erre megfelelő megoldást (5., 9., 11).

Értékes gondolatnak számított a Kárász utca olyan jellegű lezárása, amely a Dugonics téri új épületegyüttes tömegformálásával lehetővé teszi a háttér városképi elemeinek látványát (1).

Nem tartotta a Bíráló Bizottság jónak a térre vertikálisan tagolt, középmagas vagy magas ház tervezését. A Kárász utcához kapcsolódó tömbbelsők feltárásánál az a megoldás volt kedvezően értékelhető, amely az avult épületszárnyak lebontásával az

— üzletutcához csatlakozó kiegészítő funkciókat helyezett el (képtár, pavilonok, büfé stb.) (pl. 1., 13., 5),
— a tömbbelsőben levő lakók részére pihenő és játszótereket alakított ki (7., 10., 13),
— olyan kétszintes területhasznosítására tett javaslatot, amely a parkolószintet részben lesüllyesztve, felette gyalogos-pihenő teret alakított ki (7., 13),
— és a tömbbelsők feltárását építészetileg is megoldották (pl. 1., 10., 11).

Nem tartotta a Bíráló Bizottság helyesnek a tömbbelsőkben a kétszintes parkolót és a szabad terület rovására történő szintbeli parkolók kialakítását.

A művelődési centrum nyomda épületbe történő elhelyezésére azok a pályaművek adtak jó javaslatot, amelyek az egész tömbbelsőt a kultúrcentrum részére hasznosították (1., 11., 13).

A művelődési centrum elhelyezésére elfogadható volt azonban az is, ha azt a város más területén, főleg már meglevő kulturális létesítményhez kapcsolódva telepítették (12).

A fentiek alapján az egyes pályaművek sorrendiségében a Bíráló Bizottság az alábbi döntést hozta:

Szeged, formation du centre de ville piéton

Notre urbanisme centré sur la construction des logements poussait à l'arrière-plan les questions des centres de ville. Le concours de plans publié pour le centre de ville piéton de la ville de Szeged voulait approcher le terrain du centre restreint, en partant des rapports de la totalité de la ville.

Le but du concours de plans était de se procurer des propositions quant aux possibilités d'exploitation du trafic offert par le nouveau pont de la Tisza.

La publication de concours exigeait des connaissances de niveau élevé dans les questions de la circulation, de l'urbanisme et de l'architecture; à cause de cela ce sont les concurrents de ces spécialités qui formaient un « team » et qui avait du succès.

La publication avait bien servi le but du concours de plans: la formation des espaces au centre de ville piéton à l'intérieur du boulevard Lénine en accord avec les fonctions de la circulation et en utilisant tout le territoire du cité.

En ce qui concerne le terrain d'habitation, il est à constater que le maximum des logements ne peut pas dépasser 14 300, car leur implantation apporterait trop de garage à plusieurs niveaux et causerait l'aggravation de la densité des logements.

Le jury n'avait accepté les plans qui prévoient moins de 12 000 logements que si la diminution provenait de la densité restreinte des logements.

Dans l'intérêt de l'avantageuse utilisation des terrains au cours de la reconstruction, la formation de 12 000 à 13 000 logements était réelle.

La plupart des ouvrages de concours n'assuraient pas la quantité de nouveaux parcs publics prescrite selon l'exigence de la publication.

Par contre, la plupart des concurrents avaient convenablement résolu le fondamental approvisionnement en établisse-

Сегед, создание пешеходного городского центра

За последнее время при интенсивном жилищном строительстве отходят на задний план вопросы образования городских центров. Объявленный на создание пешеходного городского центра проектный конкурс в г. Сегед предусматривал отыскание территории более узкого центра, исходя из общегородского сообщения. Цель проектного конкурса состояла в приобретении предложений на использование возможностей движения за счет вновь построенного моста над Тисой.

Тема проектного конкурса требовала высоких познаний в области транспорта, благоустройства города, строительства и архитектуры, поэтому высокой результативностью обладали работы со специальной темой такого содержания.

В результате проектного конкурса удалось создать пешеходный городской центр на кольце Ленина в полной гармонии с использованием территории центра города и с функциями движения. Что касается жилой территории, можно установить, что количество 14 300 квартир безусловно следует считать максимумом, поскольку их размещение повлечет за собой чрезмерность применения многоярусных гаражей и приведет к повышению концентрации квартир.

Проект с количеством квартир менее 12 000 конкурсное жюри принимало лишь в том случае, когда такое уменьшение приводило и к понижению концентрированного размещения квартир.

В интересах оптимального использования территории в ходе реконструкции будет реальным создание 12 000—13 000 квартир.

Большинство из проектантов не смогло реализовать предписанного в условиях конкурса количества новых общественных парков.

Оснащение промежуточной терри-

The formation of a pedestrian town centre, Szeged

Besides the urban developments prefering the building of flats, the problems of the town centres became neglected.

The competition published for the pedestrian town centre of Szeged wanted to approach the territory of the centre narrowly meant starting with the all-town connections.

Aim of the competition was to acquire recommendations while utilizing the possibilities offered by the new bridge over the river Tisza.

The specification as contained in the competition expected a thorough knowledge of the problems of communication, of urban regulation and of architecture. Thus teams of experts of these subjects were the most successful. The aims of the competition were well served by the specification: the town section within the Boulevard Lenin should be transformed into a pedestrian town centre, while utilizing the total area of the city proper and in harmony of its functions of communication. In respect of residential areas it can be stated that the number of flats of 14,300 gives an absolute maximum, the errection of which is demanding an exagerated employing of multi level garage buildings, and attracting the raising of the living density.

Designs containing less than 12.00 flats were accepted by the jury only in the case that it resulted in the decrease of the living density. In interest of the favourable utilisation of territory the erection of 12,000 to 13,000 flats seemed to be acceptable.

The majority of the competitors did not secure the quantity of public parks required by the specification, while the majority of them were able to supply suitably the territory between the boulevard with the necessary public institutions.

The placing of the necessary parking lots did influence considerably the utilization of the territories between the two boulevards, and the reality of the reconstruction

I. díj (rangsorolás nélkül) az 1. bírálati sorszámú pályamű

Szerzői: **Koczor György**
Stifán Sándor
Kovács Sarolta
Suder Károly
Munkatárs: Nagyné Takács Ágnes

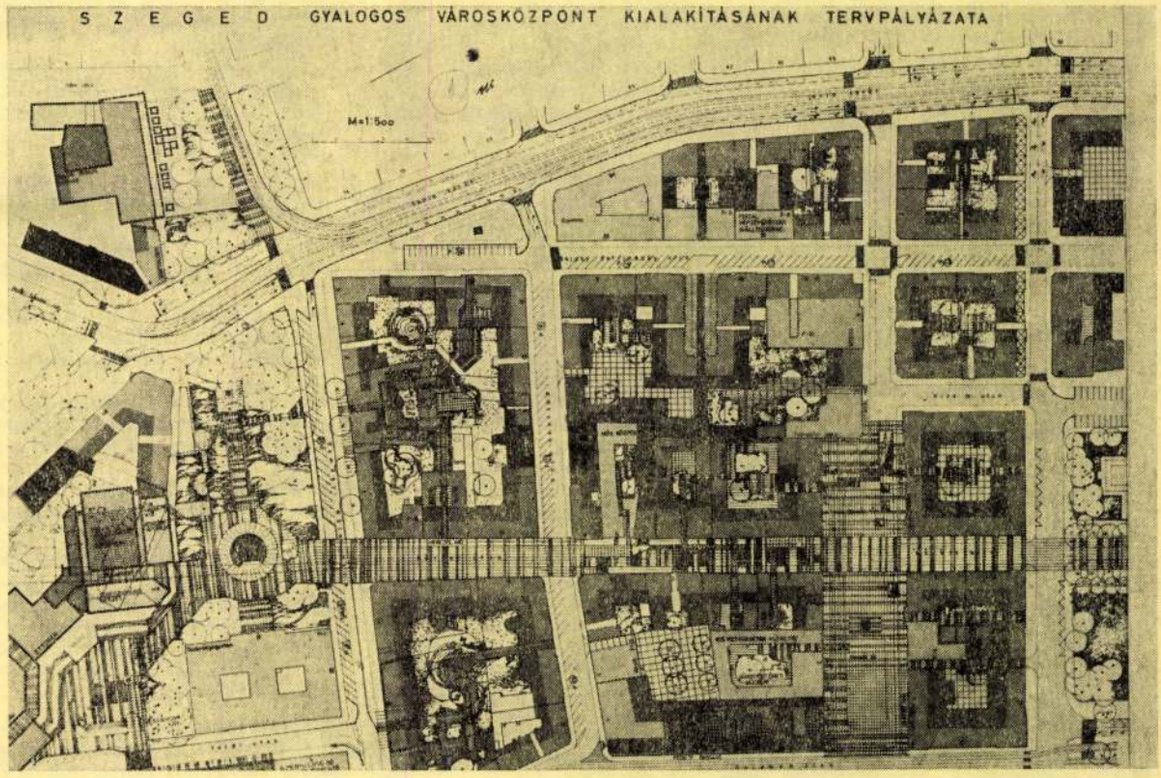

Koczogh Marcin, papagó

L.: Szekeres Erzsébet

– : Hír

8

Ninszabadság, Bp. 1970 szept. 11.

Koczogh Ákos

A ferencvárosi Pincetárlatou kiállítása grafikáiból.
Sz. 1915-ben. 1947-ben egyetemi magántanári a debreceni egyetemen. 1950-ben megszerzi a világirodalmi tanszéket. Ír ifjúsági könyveket, számos lap munkatársa.
1950-57 között szervezi az írócsoportot és az általa létrehozott Építünk-et, majd az Alföld-et. Könyvet ír Holló László ról, Medgyesi Ferenc ről.
Grafikái: Dante, Vercors illusztrációk, József Attila, Nagy László, Tamási Áron illusztrációk. Tájrajzok (Adria, Balatoni etűdök, rigósorozat).

Szíj Rezső: Koczogh Ákosról.

Művészet, 1970, ~~okt.~~ 8. aug.

M DK

Kocsogh András
szobrász

A mult évezredek formaalakító kultúrájára épít a hagyomány és jelen harmonikus egységében.

Bokros László: Fiatal szobrász köszöntése

Művészet, 1968. junius - 47 lap.

M.D.K.

Kocsogh ~~Ákos~~ András
szobrász

Az Építészkar Bercsényi utcai
Kollégiumában rendelte Kocsogh
András fából készült szobrát.

Bohros László: Fiatal szobrász köszöntése.
Művészet, 1968. junius – 47 lap.

Kocsogh Andrés

Dórsa (repr.)

Jelenkor XI. évf. 12. sz. 1868. dec., műmelléklet, 1.

Kocsogh András

Szervátius Tibor portréja.
(rézm.)

Jelenkor XI. évf. 12. sz. 1968. dec., mű-
melléklet, 2.

MDK

Kocsogh András, szobrász

A fiatal szobrászművész 1967-ben rendezte meg első kiállítását. 1968 óta az Iparművészeti Vállalatnál dolgozik. Két nemzedék c. albuma → fényképen.

— : (— szöveg — fényképe —) 2

ESTI HIRLAP, Bp. 1969 jún. 16.

I.

Kocsogh András

A anyagoknak megvan a maguk... fontos szerepe a képzőművészetben. Kaszántsem mindegy, hogy a szobrász köből, fából vagy bronzból gondolja-e el alkotását.

Mindezt egy nemrégiben debütáló fiatal szobrászművész, Kocsogh András művei kapcsán tartottam szükségesnek előrebocsátani. Szobrainak anyaga a fa-ennek megmunkálásához invenciót a jeles erdélyi szobrászművésztől Szervátiusz Jenőtől kapott, midőn az nálunk munkálkodott egyik művén; ehhez vonzotta őt a... családi hagyomány, az asztalosmüvesség... öröklődése, s a környezet is: „műhelye" a csillagvizsgáló hatalmas kertje... A deszkából farragott első fejet... újabbak követték: a... művész... megismerkedett az anyag lehetőségeivel és kötottségeivel...

Jelenkor XI. évf. 12. sz. 1968. dec., 1115. l.

II.

Kocsogh András

A kibontakozás gyorsan ment: 1965-ben kezdett el faragni, s miközben egyetemi tanulmányait végezte, fokozatosan öltöttek formát ~~elképzelései~~ gondolásai. A 1967 májusában az Építészek Rózsa Ferenc kollégiumában rendezett kiállításon már határozott műpészi arculattal lépett fel. Témái részint nepibiblikus eredetűek, részben a szemléges élmény szülöttei.

Láncz Sándor: Kocsogh András szobrai. Jelenkor XI. évf. 12. sz. 1968. dec., 1152. l.

Koczogh András III.

A Háromkirályok három feje a mintázás és a szinezés eltérő voltával karakterizált a kisméretű Mózes fej szépen átírt... Vörös szinre pácolt, cseresznyefából faragott Terhes nő torzója... a fa körvonalába simul. Hasonlóan komponált a Kucsmás fej; a felépítés a fa tömbszerű hengervonalát követi. A Sirató egetett fából készített alakja... a régi népmesét idézi.

Láncz Sándor: Koczogh András szobrai
Jelenkor XI. évf. 12. sz. 1968. dec., 1152. l.

Kocsogh András IV.

...egy évvel az első bemutatkozás után, erősen eltérő jellegű alkotások együttesével jelentkezett ismét ugyanott Kocsogh András. Ez... összefügg bizonyos mértékig a felhasznált új anyag, a tiszafa anyagával is... A... másik ok... a mondanivaló megülése, változása, szabadabb-szárnyalása... egy kel életre egy repülő madár... figurája, egy másik műben a Brancusi madarára emlékeztető függőleges forma jelenik meg, vagy finoman hajló kétágú, a teret ölelő ritmikus forma. Diófából készíti vitorlaszerűen hajló negatív-pozitív formák együttesét, melyekkel a tér áramlását tapogatja.

Láncz S.: Kocsogh András szobrai.
Jelenkor XI. évf. 12. sz. 1968. dec. 1152. l.

Kocsogh András V.

Egy kársfából készült hármas felületsor egymás mögöttiségével tagolja a teret. Finom a Bartók inspirálta függőlegesen megoldott diszitő jellegű szarvasfej-sor... Hasonlóan finoman mintázott a Lány holddal és nappal... E domborművek egyúttal a műfaj diszitő lehetőségeit is keresik, hiszen ennek építészeti lehetőségenem kicsiny. A belső terek intarziával való diszitése néhány helen, s épp Pécsett, a városi tanács disztermében - szép eredménnyel megoldott, de a jának, mint diszitőanyagnak... felhasználása kihasználatlan lehetőség mind az építészek, mind a művészek részéről.

Jelenkor XI. évf. 12. sz. 1968. dec., 1152. l.

Koczogh András

Említve

Új kiállítás az egri Képcsarnokban
Népújság, Eger, 1970 aug. 23

Kocsogh András VI.

munkálkodásának talán egyik legérdekesebb darabja a Dózsa-fej. A mintegy méteres nagyságú, hátán homorú kompozíció az afrikai maszkokkal mutat rokonságot, vagy talán a buró-maszkok lennének ősei? A fej robusztussága erős karakterérzéket mutat.

Kocsogh András művészete most bontakozik. Megismerte anyagát, számbavette ~~eredményeit~~ élményeit... Ez három évi munkálkodás... programja, s... biztató jelei egy igéretes jövőnek.

Láncz Sándor: Kocsogh András szobrai. Jelenkor, XI. évf. 12. sz. 1969. dec., 1152. l.

Koczogh András

nagyközösi születésű szobrászművén kiállítása múlt vasárnap nyílt a Berczényi Klubban. Nyitva jún. 10-ig

Pestmegyei Hírlap, 1967. jún. 4. 6. o.

MDK.

Koczogh András

Kiállitási hir

Szocialista Müvészetért 1967 aug.

MDK.

Kocsogh András

Kiállítási hir

Szocialista Művészeti 1967 aug.

Koczogh András, Kotrán

L: Lőrincz Aladárné

8.

—: Hír

Népszabadság, Bp. 1979. márc. 6

Koczogh András szobrászművész

Három alkotói felfogás adott egymásnak randevút Zalaegerszegen, textilképek, kerámiák, szobrok Szekeres Erzsébet, Gy. Kamarás Katalin és Koczogh András közös kiállításán. — Koczogh András két feszülete megérdemli, hogy ismerkedjünk részleteivel. Az egyiken a fa puritán megfaragása a rozsdás, megnunkálatlan fém együttese nyújt megragadó összhangot; a másikon a fatörzs eredeti alakjának a szoborban való megőrzésére láthatunk szép példát. |említve|.

Magyar Hajnalka: Egy randevú előnyei és hátrányai.

Zalai Hírlap, 1981. szept. 30. 5. old.

Kovzogh András, szobrászművész

Szekeres Erzsébetnek és Kovzogh Andrásnak közös tárlata nyílt Ürömben. – Mindkét alkotó hangvétele a balladák atmoszféráját és mélységét közelíti, ehhez társul a színekben és formákban megnyilvánuló életerő és humánum.

Losonci Miklós: Gazdagodó műhelyek a megyében.
Pest Megyei Hírlap, 1982. jún. 8.

Koczogh András

Szobrászművész. Apjával, Koczogh Ákossal a Ferencvárosi Pincetárlat helyiségében kiállitása volt.

V. J. - A Ferencvárosi Pincetárlat; Mügyüjtő, 1971. 4. sz. 56. l.

Koczogh András, Jaragó.

A népművészet ifjú mestere.

– : Népművelők, könyvtárosok, népművészek
Kiküntetése 2

EST/HIRLAP, Bp. 1972. aug. 18.

Kocsogh András, faragó

A népművészet ifjú mestere.

— : Népművelőket és népművészeket tüntettek ki

8.

Népszabadság, Bp. 1972. aug. 19.

Kocsogh András faragó Budapest

A népmüvészet ifjú mestere címet kapta.

A népmüvészet ifjú mesterei

Népmüvelés 1972/9 5 old.

Koczogh András
faragó, a népművészet ifjú mestere
címet kapta.

Népművelők és népművészek kitüntetése.

Magyar Hírlap 1972/229 3 old.

Kuczogh András

Fiatal szobrász. Nyolcadik Párizsi Párizsi Párizsi

Koczogh András Budapest.

A népmüvészet ifjú mestere lett, fából készíti népi ihletésü szobrait.

Györy Zsuzsa: Alakulóban

Népmüveles 1973/5 29 old.

Koczogh András faszobrász, népművész

Népi ihletségű figurágat farag, melyek szobadíszek, falidíszek. Az Iparművészeti Vállalat számára dolgozik. Földrajz-biológia szakos tanár. Szervatiusz Jenő tanítványa, köretője. Ezen a nyáron nyerte el a „Népművészet ifjú mestere" címet.

Szobrok, (repr.)

Győry Zsuzsa: Fiatal népművészek.

1972, dec. 5. Tükör. 14. old.

MDK

Koczogh András, nobrán

A Pince tárlatban mutatja be fa nobrait.

Egyéni, kiérlelt alkotása az Anya gyermekével c. kompozíció.

(sinka): Apa és fiú körös ~~[illegible]~~ kiállítása 2.

ESTI HIRLAP Bn. 1970. jan. 10.

MDK

Koczogh András, [ ]

Szerepel.

—: Iparművének a Csiliben 2.

EST / HIRLAP, Bp. 1970. márc. / 11.

Kovzogh András szobrász

Kiáhítása nyílt a Ferencvárosi Pincetáslat helyiségében
Nya gyermekével (eml.)

Bojár Iván: A Ferencvárosi Pincetáslat

Magyar Hírlap 1970 I. 7

Kocsogh András
szobrász

A ferencvárosi Princetailaton
apja, Kocsogh Ákos író-gráfikus
társaságában mutatkozott be.

Szig Rezső Kocsogh Ákosról
Művészet, 1970. augusztus – 23 lap

MDK

Koczogh András, [ ]

Szerepel a Pécsi Ipari Vásáron.

v.s.: Zománcozott kirakós 2.

ESTI HIRLAP, Bp. 1970. júl. 15.

Kocsagh András

Emlitve

Régi tárgyak otthonunkban

Lakos kultúra, Pb. 1969. (?)

Kaczogh András szobrász

Vállítóson szerepel a
ferencvárosi pincetárlaton

Magyar Nemzet 1970 január 13
4 cold.

ifj Kovrogh András

Fa-farogásokkal szerepel a ferencvárosi pincetáslat termében

Emil: Ülőszék; Dekoratív oszloptekv, Leány

Rózsa Gyula: Képkőművészeti napló

Nagyrabadság 1970 I. 9

ifj. Korzogh András, nobrász

MDK

Tudatosan követi a nobrászat nak az iparművészet felé mutató irányát. Fafaragásai a Pincetárlatban láthatók: Kilőnek, Dekorativ onlopterv.

Leány c. átszellemült fenyőnobra nagyon szép.

Rózsa Gyula: Iparművészet

7.

Népszabadság, Bp. 1970. jan. 9

Koczogh András

Láncz Sándor: Koczogh András szobrai. -Jelenkor, 1968. 12.sz.1151.l.

Az 1968.évi magyar művészettörténeti irodalom bibliográfiája. - Művtört.Írt. 1971.2.sz.149-182.l.
158.l.

MDK

Kozogh András, szobrász

A Pincetárlatban láthatók
művei.

— : Kulturális hírek 7.

Népszabadság, Bp. 1969. dec. 30.

Koczor A.

kerámia tervező Holló Lajos

P. Breitenberg Ilona: A kerámia és a porcelán története
108.o Bp. 1966

Kocsi György, a Szegedi Tervező Vállalat tervezője.

Az adásban Kocsi György tervezőt és Bori Vendég Bélát, a Szegedi Tervező Váll. főmérnökét is megkérdezik a témáról: „Hogyan építkezünk?"

Hogyan építkezünk?

1979. I. 9. Televízió 19.00 (Vége).

MK SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 81
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

A JÖVŐ MÉRNÖKE

Budapest

Kocsot Gyögy

1973 FEB 10

1021

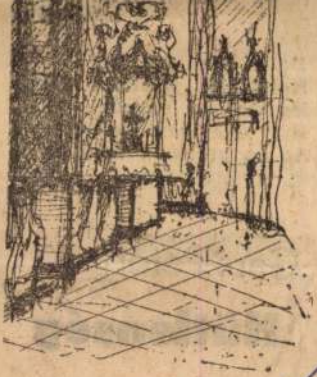

KOCZOR GYÖRGY RAJZA

Koczor György, építész (Délterv) 1. Folytatás.

16 tantermes általános iskola, Orosháza, Eötvös tér

Építész: Koczor György (DÉLTERV)

Statikus: Mérfalvi Nándor, Kocsis Béla; belsőépítész: Sági József; oktatástechnológia: Dr. Gáborjáni Péter (BME); belső gépész tervező: Bertényi Mária, Farkas Sándorné; belső elektromos tervező: Jakab Magdolna. Kivitelező: Békés megyei ÁÉV.

Magyar Építőművészet, 1987. 3., 44-old.

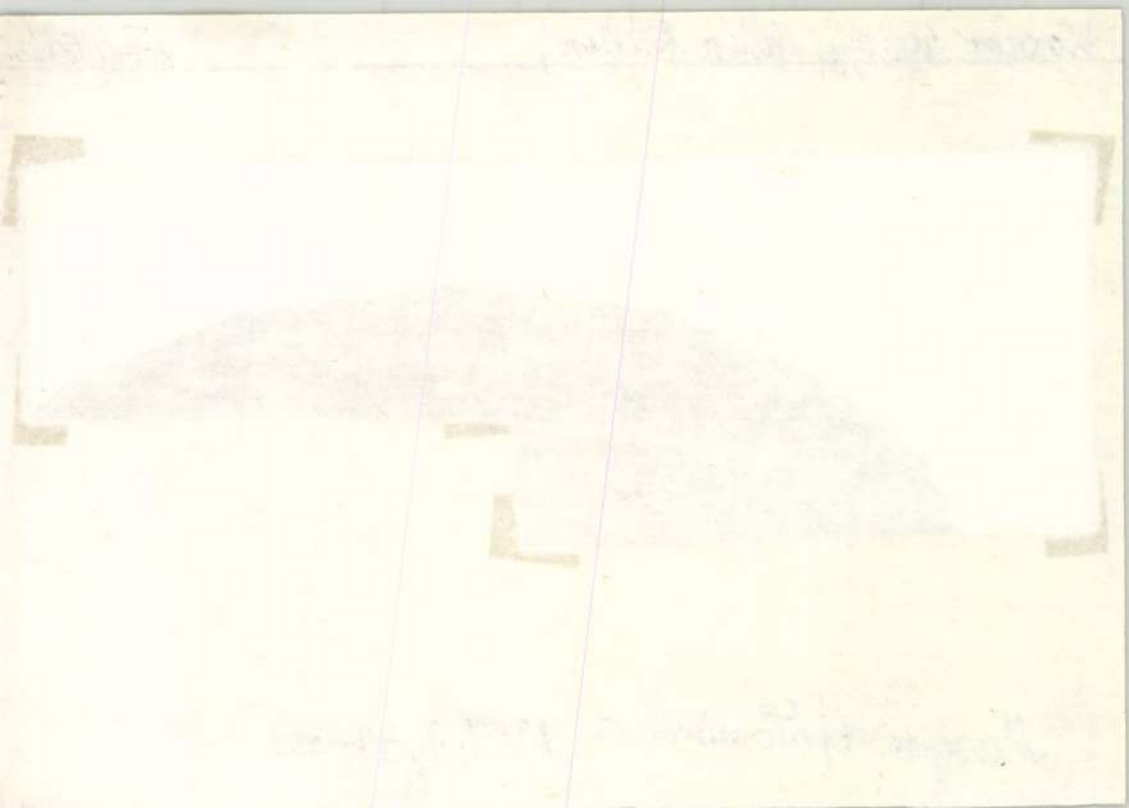

Kocsor György, építész (Délterv). 2.) Folytatás.

16 tantermes, általános iskola, Oroshaza, Eötvös tér.

Magyar Építőművészet, 1987. 3., 44-old.

1. Az iskola térfalat alkotó főhomlokzata

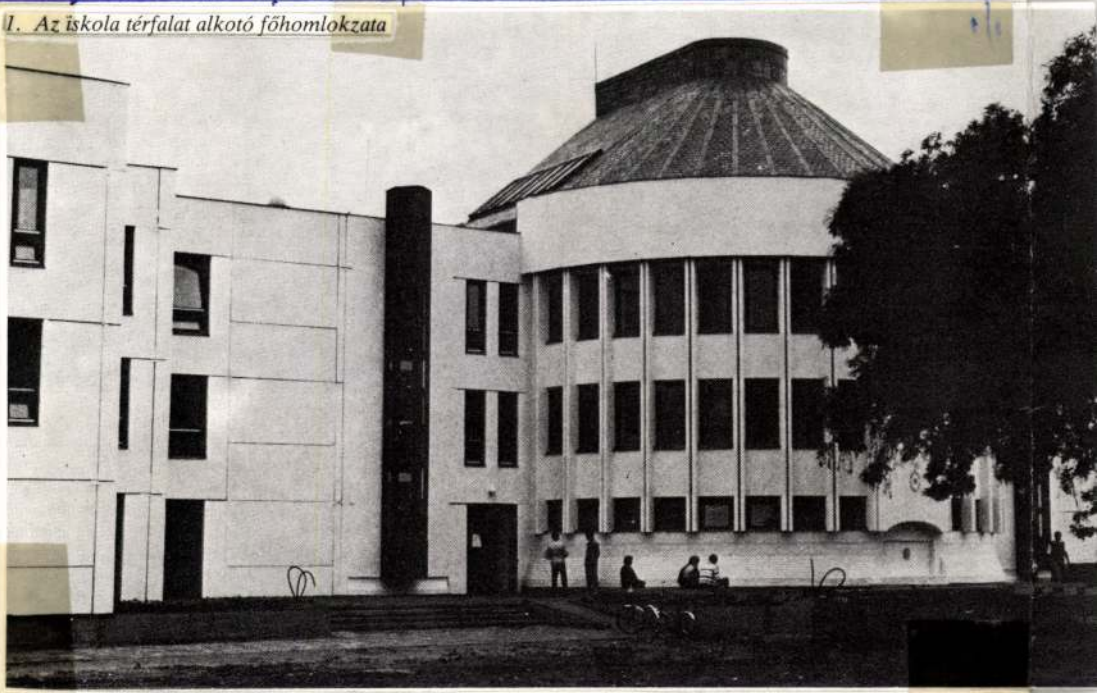

Kovács György, építész (Délterv). 3.) Folytatás.
16 tantermes általános iskola, Orosháza, Kétvös tér.

2. Makettfotó. Az iskola mellett a tervezett konyhaüzem és tornacsarnok látható

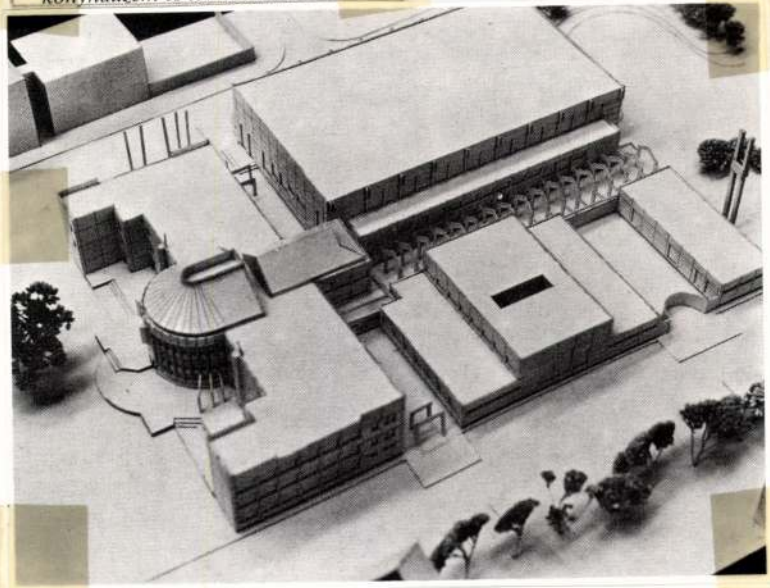

Magyar Építőművészet, 1984. 3. sz. 44-old.

Korzor György építész (Déltervo). 4.) Folytatás.
16 tantermes általános iskola, Oroshaza, Eötvös tér.

3 3. *A legfelső szint vázlatos alaprajza*

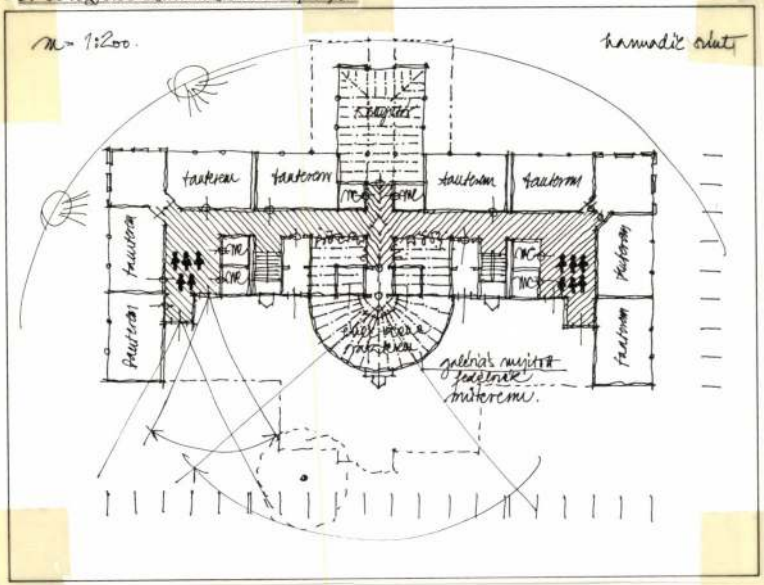
M= 1:200
tantermek
tanterem
tanterem
tanterem

Koczor György, építész (Déltero), 5.) Folytatás.
16 tantermes általános iskola, Orosháza, Eötvös tér.

4. Az ének-zene-rajzterem tetőszerkezete

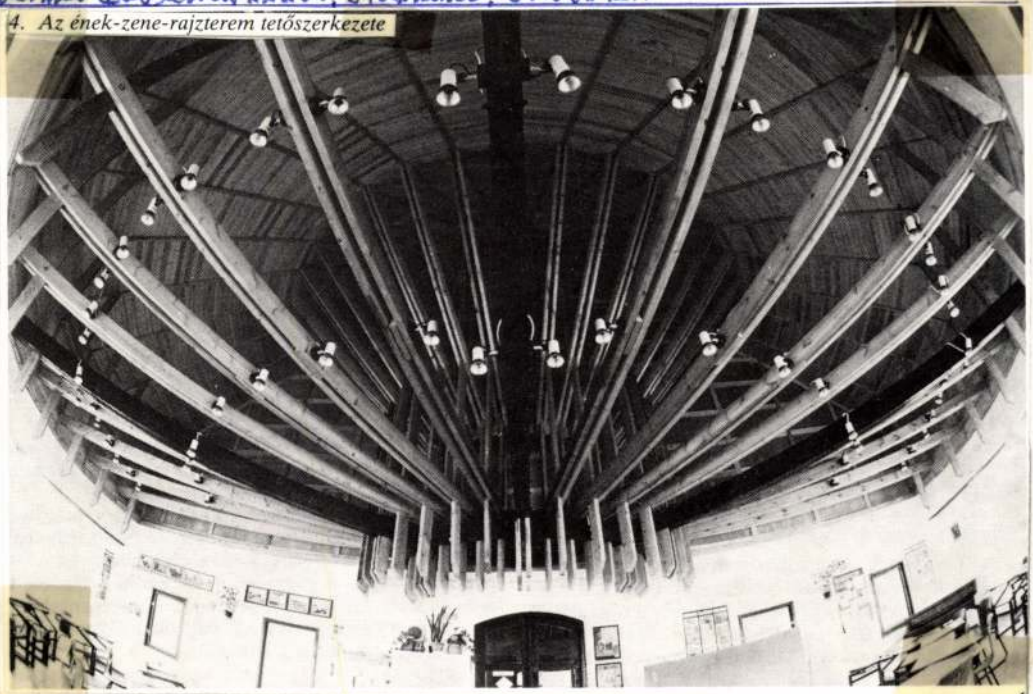

Magyar Építőművészet, 1987.3., 45-old.

Kovzor György, építész (Délterv). 6.) Folytatás.

16 tantermes általános iskola, Orosháza, Eötvös tér.

5 5. Földszinti rendezvényterem (forum)

Magyar Építőművészet, 1987.3., 45-old.

Koczor György, építész (Délterv). 7.) Folytatás.

16 tantermes általános iskola, Orosháza, Kötvös tér.

6 6. Hosszmetszet a kiviteli tervből

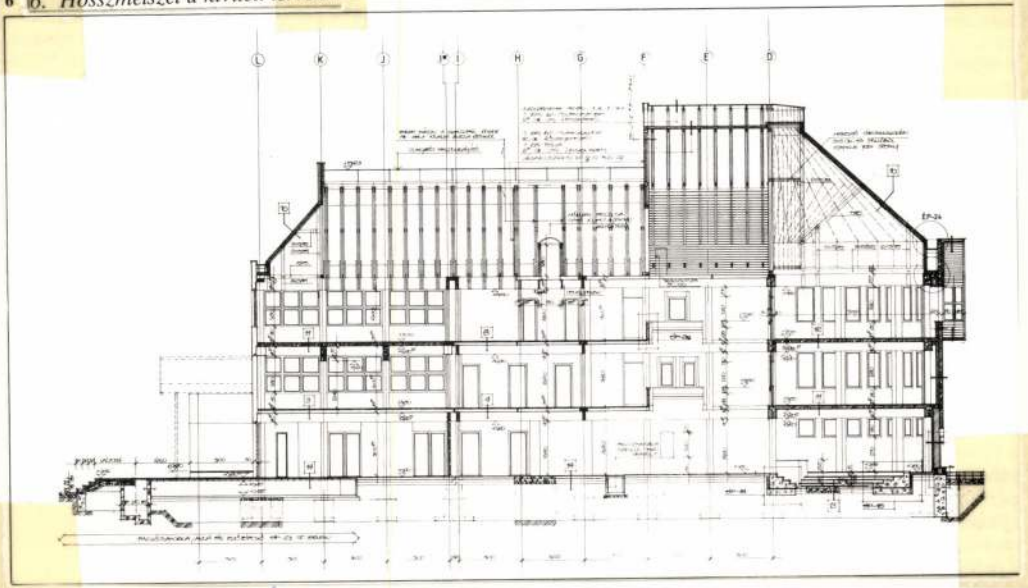

Magyar Építőművészet, 1987. 3., 45-old.

Tájékozódás a kulturális problémákról

Fekete György szegedi megbeszélései

A Közélet Alapítvány meghívásának tett eleget tegnap *Fekete György*, a Művelődési és Közoktatási Minisztérium helyettes államtitkára. Szegedi látogatása alkalmával előbb találkozott az MDF és a KDNP kulturával foglalkozó képviselőivel, részt vett az MDF taggyűlésén, végül pedig a fórumosok szegedi szervezetének általános tisztújító értekezletén.

■ ***A két párt képviselőivel folytatott megbeszélésén milyen kérdésekről tárgyaltak?***

– Helyi önkormányzati képviselők vettek részt a találkozón: a színházból, az egyetemekről, más kulturális intézményekből. Elmondták, hogy milyen gondjaik vannak szűkebb környezetükben, természetesen a kultura vonatkozásában.

■ ***Említene néhányat ezek közül?***

– Természetesen. A különféle egyetemi problémáktól kezdve, a tankönyvkiadáson és -terjesztésen át, az Aba-Novák freskó felújításáig beszámoltak azokról a gondokról, amelyek megnehezítik mindennapi munkájukat.

■ ***Önnek volt-e valamilyen fontos mondandója a szegedieknek. Elsősorban a kormányzati intézkedésekre és azok hatására gondolok?***

– Elsősorban azokról a tapasztalatokról számoltam be, amelyek a kormány csaknem 3 éves munkája során szerzett, külön kitérve természetszerűleg a kultura, az oktatás, a közművelődés területeire. Arról is szóltam, hogy milyen kapcsolataink voltak e területtel, hogyan folyik a törvénykezés. s azokról a nem titkolt „intimitásokról" az államigazgatási munkában, amelyeknek egyfajta vetülete van az önkormányzati munkában is...

Fekete György helyettes államtitkár, mint ismeretes, hamarosan megválik mostani beosztásától. Indoklása: magánjellegű okok késztették arra, hogy kérelmezze nyugdíjaztatását. Kérésének eleget is tettek. Arra a kérdésre viszont, hogy ki lesz az utódja és ő javasolt-e valakit, határozott nemmel válaszolt.

K. F.

■ ***Vita Szeged jövőjéről*** **26.**

Városfejlesztés – a zöldek szemével

A gazdasági kérdésekhez tartozik, hogy a könnyűipari üzemekkel párhuzamosan, pl. az élelmiszeriparral kapcsolatosan csomagolástechnikai központ is lehetne a város, természetesen a legmodernebb, környezetkímélő techhnológiával, amely egyben a környezet szemétterhelését is erőteljesen csökkenthetné. Kevesen gondolják talán pl., hogy a tej dobozolása is erősen elavult technika, bármilyen higiénikus is. A legmodernebb az üveges tej, sőt a tejautomaták, melyek egyszer megvásárolható speciális üveggel működnek. A le nem bomló tejeszacskók által okozott környezetszennyezés egyik napról a másikra megszűnne. Miért ne lehetne Szeged ennek az ügynek a kezdeményezője?

A másik témakör a tiszta víz. Turistacsalogató lehet két folyónk, ha tiszta. Sajnos a Maros szennyezettsége Szegednél is rontja a Tisza vízminőségét. Kevesen tudják azonban, hogy a szomszédból eredő szennyezés csak körülbelül a felét teszi ki az összszennyezésnek, míg a másik fele a magyar szakaszon keletkezik! Ezért sürgősen szükség van a román intézményekkel való szoros együttműködés mellett a Maros mindkét partján lévő magyar településekkel való tárgyalásokra is! Fontos feladatunk a talajvízbázis megőrzése. Minőségével máris problémák vannak, a talajvízkészlet elszennyeződésének veszélye reális. Ezzel kapcsolatban tartom fontosnak a városszéli állattartó telepek (pl. baktói) távolabbra telepítését, és a környező mezőgazdaság vegyszerfelhasználásának csökkentését. Távoli tervként javaslom az ivóvíz és az ipari víz, öntözővíz elkülönítését. Az öntözővízzel kapcsolatosan ajánlatos a szikesedési problémákra odafigyelni. Lakótelepeink záportározó tói is szennyezettek, bűzös víz bevezetése állapítható meg. Sűrűn lakott környéken ez különösen megengedhetetlen.

Az egész vízkérdéshez szorosan kapcsolódik Szeged és a környék szennyvizének tisztítatlan állapotban való beleengedése a Tiszába. A csatornázás elmaradottsága tetézi a bajt. Így mindenképpen első számú feladatként kell megjelölni a szennyvíztisztítómű megépítését, és a közműhálózat, szennyvízcsatorna-hálózat kiépítését. Még akkor is, ha ez bizonyos terheket ró a lakosságra. Nem javaslom azonban az ilyen komplex beruházásra alkalmatlan hazai cégekre bízni a modern technológiát igénylő feladatot, legfeljebb profiljukba vágó részfeladatok megoldására szerződtetni őket. Nagy restanciája városunknak az értékes termálvíz kihasználatlansága. Nemcsak gyógyító hatásukra gondolok, hanem a vele való fűtésre, persze ha megoldott lenne az elhasznált víz visszavezetése.

Sok szó esett a levegőtisztaságról is. Közismerten poros városunk ezen problémájának megoldása már rég ismert, mégsem történt semmi ez ügyben. A zöldfelületek jelentős növelése, városi fasorok, városkörnyéki erdősávok telepítése lenne a feladat, ehelyett az utóbbi években még csökkent is a növényzet. Itt jegyzem meg, hogy a koncepció, és a felkért referálók is egyetértettek ezzel, de hangsúlyozni kell az önkormányzat jelentős szerepvállalását ebben a halaszthatatlan ügyben. A legjobb javaslatok ökológusoktól származtak (Gallé L., Fekete Z.). Ezzel kapcsolatban kell megemlíteni azt a ma már elkerülhetetlen tényt, hogy kisebb-nagyobb fejlesztési, beruházási, tájalakítási stb. programoknál tévedés lenne ökológusok megkérdezése nélkül dönteni. Dicséret illeti a városfejlesztési koncepció alkotóit, hogy erre az útra léptek. Reméljük, e modern gondolkodásmód rögzül majd a folytatásban is.

(Folytatjuk.)

Dr. Molnár Gyula
Zöld Párt

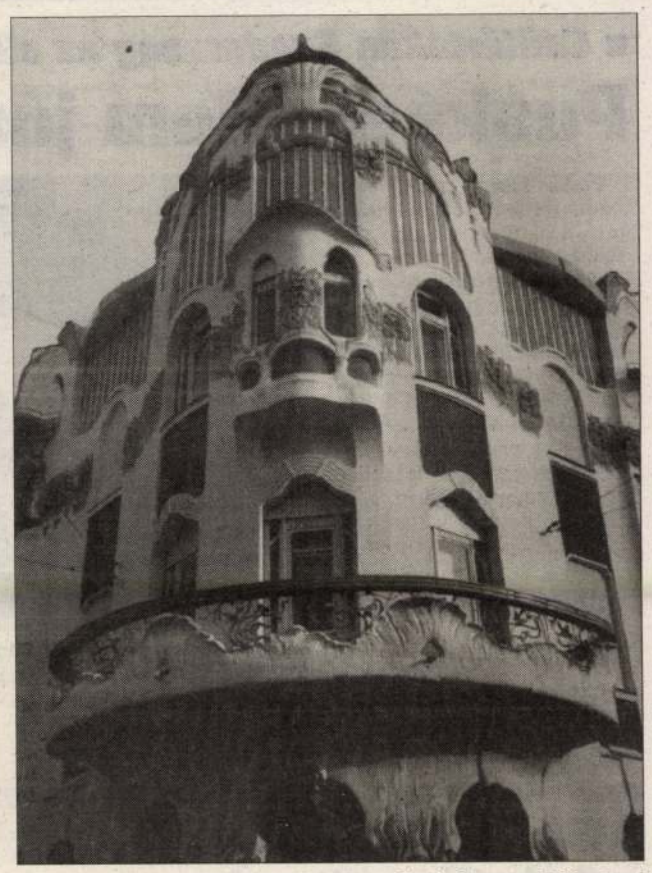

Fotó: Somogyi Károlyné

Neobarokkból szecesszió – Eltüntetett hölgyek – Kávéház helyett bank

„...az emberek megálltak csodálkozni..."

„A Reök-palota felújítása közben örömmel tapasztaltam, hogy amint egyre jobban kibomlott a ház szépsége, az utcán járó emberek megálltak csodálkozni, örültek a látványnak, és elmondták a véleményüket" – mondta Koczor György építész, aki a szegedi szecesszió legrangosabb épületének helyreállítási munkáit vezette. Ezen felül még egy az egykori bisztró helyére kerülő Agrobank belső tereit is meg kellett terveznie. Az építész arról beszélt, hogyan birkózott meg a különleges feladattal.

Az 1907-ben befejezett épület sarkán még a '80-as évek közepén is gyorsbüfé működött – az eldobott zsíros edények és a lángosmaradék a bezárás után két évvel is ugyanott hevertek. Az füsttől elfeketedett falak siralmas látványt tártak a belépő szeme elé.

A helyiségbe eredetileg kávéházat terveztek, de akkoriban nem jelentkezett alkalmas befektető. Így vásárolta meg a bérleti jogot

az Agrobank, amely jó mecénásnak bizonyult,

mert nem sajnálta a pénzt az épület rangjához illő belső tér kialakítására.

A sarokrész átépítésével egy időben jelentkezett az Szegedi Ingatlankezelő Vállalat rekonstrukciós szándéka: a kezdetben rutinfeladatként fölfogott tervből – éppen az bankhelyiség „kisugárzásának" köszönhetően – végül a teljes épületkülső szakmai kritikákat is kiálló fölújítása lett.

Az első lépés a teljes külső vakolat leverése volt. Magyar Ede épületének díszítése a megrendelő, *Reök Iván* vízépítő mérnök foglalkozására utalt: *a liliomok, a sás víz alatti és feletti világa jelent meg az ornamentikában.* A szeceszszióra jellemző, szeszélyes növényi mintákkal mozgalmassá tett falak azonban nehezen állták az időjárás ostromát, s oly mértékig megrongálódtak, hogy – előzetes mintavétel után – az összes díszítményt újra el kellett készíteni.

A vakolat eltávolításakor néhány meglepetés is érte az építőket. A legnagyobb szenzációt az jelentette, amikor a Kölcsey utcai párkányszakaszon az egyik kalapács egyszer csak beesett a fal mögé... Ekkor derült ki, hogy *az eredeti falsík mögött 50-60 centiméterrel egy másik is van,* amelyet festetlen gipszmintákkal díszítettek.

Fölvetődött a kérdés:

meghagyni, vagy ismét befalazni az eredeti díszeket?

Az akkor még Országos Műemlékvédelmi Felügyelőség nevet viselő intézmény szakemberei végül arra az álláspontra jutottak, hogy *valószínűleg az építés közbeni módosításról van szó,* amely egy újabb építészeti gondolat fölvetődésének eredménye. Ezért újra betakarták a „leletet", amelynek díszítményei között nőalakokat is találtak. Hasonló sorsra jutottak, mint a párkány alatt eredetileg tervezett, szecessziós nőalakok, amelyeknek eltüntetésében a megrendelő Reök Iván családjának nőtagjai is szerepet játszhattak – talán ízlésüket sértette a látvány...

Koczor György arról is beszélt, hogy a Reök-palota fölújítási terveit nem lehetett otthon, az íróasztal mellett elkészíteni. Éppen az előbbihez hasonló, váratlan fordulatok miatt, számtalan helyszíni rajz született, nem egyszer fönt, az állványokon.

Ugyancsak a homlokzat rekonstrukciója idején derült ki, hogy a sarkon látható

zárt erkély eredetileg nyitott volt,

ám ezt is meghagyták az évtizedek óta megszokott formájában. Különösen nehéz feladatot jelentett a csapadékvíz elvezetése, hiszen az épületen hiába keresünk ereszcsatornákat: a vizet odafönn párkánytálca gyűjtötte össze, s vezette be a falak mögé, ahol a szivárgások sok bajt okoztak.

A tető borításán is sokat vitatkoztak, hiszen az „igazi" szecesszió a színes-mázas cserépfedést kedvelte, itt pedig palával borították az épületet. Ez a tény is arra utal, amiről a fönnmaradt tervváltozatok is árulkodnak: *az első, neobarokk változatot hirtelen követte a századfordulón divatos szecessziós áttrás,* ezért csak az utcai homlokzat tagozatai alakultak át, a belső szerkezet érintetlen maradt, s a tetőre sem terjedt már ki a tervező figyelme. Most grafitszürke pala emeli ki – finom háttérként – a ház színeinek és formáinak hangulatát. A tetőre

új kéményfejezeteket

raktak; az épülethez illeszkedő formák szerkezeti kialakítása azonban hangsúlyosan jelzi, hogy korunkban készültek.

A bisztró helyén alapos vízszigetelést kellett végezni; kicserélték a pince fölötti födémet, és a portálokat is újrafaragták – *a fakereteknek meg kellett tartaniuk a különleges biztonsági előtrásoknak is megfelelő, kettős üvegfalat.*

A sarkon egykor vendéglő várta a betérőket; most ugyanitt banki funkcióknak kellett helyet kialakítani. A vendéglő két oldalán régen kis üzletek sorakoztak, s a belső térelválasztó rendszer is hozzájuk igazodott. Az Agrobank ügyfelei számára nyitott, közönségszolgálati tere az előbbieknek megfelelően jött létre.

A bútorokat térelválasztó rendszerként

fölhasználó belsőépítész, *Fekete György* (aki napjainban politikusként is közismert) ugyancsak a szecesszió formáit vitte tovább. A viszonylag alacsonyan függő csillárok sora bensőségesebbé szűkíti az eredetileg fölmagasodó teret.

Koczor György új lehetőségként galériát nyitott, emlékeztetve arra, hogy a földszint belső traktusát eredetileg is megosztották. A galériafal áttörései megismétlik az utcai ablaknyílások (portálok) formáit, s az építész a hagyományos mellvédek elhagyásával, a ház díszítményeihez igazodó, fémvázas lezárást alkalmazott.

A padlót a „szabványos" márvány helyett öntött és színezett műkő zúzalékkal, ún. terrazzoburkolattal fedték. Az építésztervező külön elismeréssel beszélt azokról a mesterekről, akikkel alkalma volt együtt dolgozni. *„Igazi közösségi szellem alakult ki... még vasárnap is örömmel dolgoztunk együtt, meleg pogácsa és kávé mellett. Ez talán a legfontosabb: egy igényes épület létrehozásához sok ember együttműködése, együtt gondolkodása szükséges. A Reök-palota munkáinál találkozott az ötvös, az üvegművész, a díszítőfestő, a restaurátor, és a többiek..."*

■

A Reök-palota a negyedik épület a háztömbben, amellyel már „történt valami." Az Auer-ház újra fölépül, a Kárász utcai színházi jegyiroda – igaz, csak homlokzatán – már korábban megszépült, a képcsarnok épületének „kritikai felújítását" pedig nemrégen ugyancsak Koczor György végezte, aki *az egész tömb rehabilitációjára is készített terveket.* A tömböt körülfogó utcákat összekötő belső átjárók, s a rájuk gyöngyszemekként fölfűzött terek már csakugyan a város büszkeségévé tehetnék az épületegyüttest. Ha lenne rá pénz, és befektető...

Nyilas Péter

■ ***A belsőépítész: Fekete György***

Ébredés a modernizmusból

„Én ahhoz a generációhoz tartozom, amelynek alapvető jellemvonása volt egy meglehetősen megalapozatlan, ún. „snassz-modernizmus." Az alumíniumvilágban – tudatlanságunknál és felelőtlenségünknél fogva – sokat bontottunk és romboltunk. A kérdés az volt, ki mikor ébredt ebből a modernizmusból... A '70-es évek táján már elkezdtük szégyellni a történteket. Akkoriban én illusztrálhattam az „Ismerjük meg a bútorstílusokat" című könyvet, és – mivel a bútor egy kis méretű architektura – így könnyebb volt az építészet történetét is újra földolgozni.

Az Agrobank szecessziós stílusú szegedi fiókja izgalmas feladat volt; szerencsére Hódmezővásárhelyen egy takarékpénztár emeletén megtaláltuk a maradványát egy századeleji banknak: pénztárt, pultot, polcot. Ebből indultunk el. A Reök-palota lépcsőházában, egy-egy konyhájában aztán további stílusbéli fogódzókra bukkantunk: a korlátok, ajtók, frízek, girlandok alakítását az ötvösmunkák, díszítőfestések során is hasznosíthattuk. Érdekesség, hogy – a banktechnika fejlődése miatt – menet közben még egyszer meg kellett tervezni az egészet.

Az így létrejött egyéges, szecessziós enteriőr párját ritkítja – remélem, szeretik a szegediek..."

Koczor György

■ *Csütörtökön Svédország az ellenfél*

Puskás: „Nem jósolok...”

Puskás Ferenc, az új - megbízott - szövetségi kapitány hétfőn este tartotta az első edzést a magyar labdarúgó válogatott keret részére, majd kedden délelőtt és délután is egy-egy foglalkozásra került sor. A délelőtti gyakorláson már részt vett a külföldön szereplők közül Détári és Lőrincz, valamint a Lipcsei helyett meghívott váci Répási. A már megérkezett játékosok mellett még két idegenlégiósra, Kiprichre és Petryre, valamint a sérült Csábi helyett Simonra számít a kapitány. Az MTI munkatársa a délelőtti edzés után kérdezte Puskás Ferencet a felkészülésről.

■ ***Milyenek az első benyomásai?*** – hangzott az első kérdés.

– Már korábban is ismertem ezeket a gyerekeket. Edzegetünk, szorgalmasan készülünk, megpróbálunk valamit kihozni.

A ferencvárosi Lipcsei (képünkön éppen „dedikál”) gyengélkedik, így helyette a váci Répási került a keretbe

■ ***Milyen játékra és eredményre számít a svédek ellen?***

– Jósolni, nem jósolok. A meghívott játékosok közül sokan tudnak jól futballozni, de néhány óra alatt nem lehet sokat változtatni, mert ez lényegében ugyanaz a csapat, amelyik vereséget szenvedett a vb-selejtezőn a görögöktől.

■ ***Mégis milyen eredménnyel lenne elégedett?***

– Természetesen megpróbálunk jól játszani és jó eredményt elérni. Ha sikerül, nyerünk, ha nem, kikapunk, de mindenképpen dolgozunk tovább. Ez egy barátságos mérkőzés, így csak erkölcsileg van értéke. A másik oldalon meg ott van, hogy jó lenne győzni. Csak az a baj, a játékosok néha megijednek.

A Svédország ellen csütörtökön sorra kerülő találkozón (Népstadion, 20 óra) az már biztos, hogy nem ugyanaz a 11 labdarúgó kezd, amelyik két hete Görögország ellen pályára lépett. Közülük ugyanis öt játékos - *Disztl, Csábi, Urbán, Eszenyi* és *Kovács K.* - hiányzik a jelenlegi 18 fős keretből.

■ *Hármat vágott a németeknek*

Fodor bemutatkozott a válogatottban

Örömmel állapíthatjuk meg: a franciaországi nemzetközi vízilabdatornán nem csupán *dr. Horkai György* szövetségi kapitány debütált sikeresen, hanem az új magyar válogatott legifjabb tagja, a szegedi *Fodor Rajmund* is. Ez a tizenhét éves fiú Dunkerqueben a franciáknak, a spanyoloknak és az olaszoknak egy-egy, a németeknek (a harmadik helyért lejátszott mérkőzésen a mieink 13–11-re nyertek) pedig három gólt dobott, és szinte valamennyi összecsapáson jó benyomást tett a szakemberekre. Arról, hogy ő hogyan élte meg a „nagy bemutatkozást”, a hét második felében olvashatnak lapunkban.

KEK negyeddöntős a Pick Szeged vendége

■ *Tegnap érkeztek a görögök*

■ *Nyilvános meccset is terveznek*

Ha szünetel is a férfi kézilabda-bajnokság, azért az élet nem áll a Pick Szeged csapatának házatáján. A fiúk jelenleg az április 21-diki kupavisszavágóra készülnek, ami bizony nem lesz könnyű találkozó, hiszen *Bartókék* az első meccsen ötgólos vereséget szenvedtek Győrben. Ezt kell tehát ledolgoznia a Kővári-legénységnek jövő szerdán, ha a Magyar Kupa döntőjébe akar kerülni. *Kővári Árpád* vezetőedző azonban hangsúlyozta az egyik beszélgetésünk során, hogy a bajnokság ugyanolyan fontos, mint a kupaszereplés. A rájátszásban – ha még el nem felejtették a szurkolók – a Pick Szeged jelenleg a négyközé kerülésért küzdhet, mégpedig a Nagykanizsa ellen. Ezek a találkozók, azonban csak a kupameccs után kezdődnek.

Addig is a szegedi együttes a héten kitűnő csapatot lát vendégül, ugyanis tegnap érkezett a Tisza-parti városba a KEK negyeddöntős Filippos Verias együttese. A görög gárda az újszegedi Sportcsarnokban készül a francia Marseille elleni találkozóra, s az előzetes tervek szerint többször összeméri majd tudását a Pick Szegeddel is. Kővári Árpád egyébként azt nyilatkozta, hogy szeretnének a hétvégén nyilvános mérkőzést játszani a görögökkel, azonban az időpontot a későbbiekben egyeztetik.

Érdekesség még, hogy a Verias edzője az a *Lascar Pale*, aki az egykori kitűnő román válogatott szövetségi kapitánya is volt.

Gát

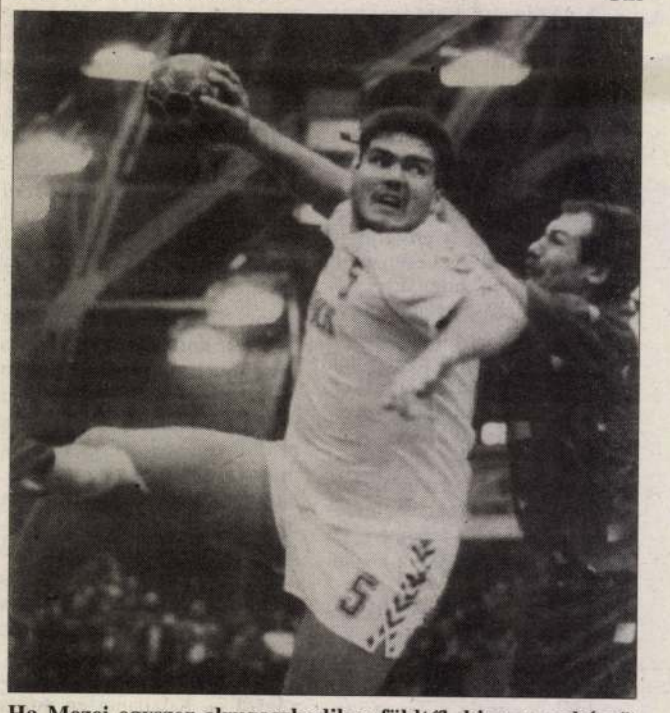

Ha Mezei egyszer elrugaszkodik a földtől, bizony, nehéz őt visszarángatni (Fotó: Gyenes Kálmán)

■ *Forma–1, Donington*

■ *Andretti, a rettenetes*

Senna, az esőmenő

Amilyen unalmas volt a tavalyi idényben a Forma–1, olyan izgalmasnak bizonyult az idei három futam. S ez köszönhető a „fránya” időjárásnak. Sokan ugyan szidták az esőt, ám én, bevallom őszintén, örültem. Jó időben ugyanis a nyomasztó Williams-Renault fölény mellett nem sok csatát láthatunk. Bezzeg ha kicsit nedves a pálya...

Doningtonban már az edzéseken megmutatkozott ez a kettősség, hiszen az első edzés vizes pályáján *Sennát* nem lehetett megszorítani, a következő napon azonban – a száraz betoncsík jóvoltából – visszacsúszott a negyedik rajtkockára. A vasárnapi startnál két nagy furakodó indult meg előre, az osztrák *Karl Wendlinger* a Sauberrel, és Senna a McLaren-Forddal. Wendlinger nem sokáig jutott, hiszen összetalálkozott a rettegett *Michael Andrettivel*. A McLaren második számú pilótájának különös ismertetőjele, hogy aki vele összetalálkozik a pályán, az nem ússza meg ütközés nélkül. Dél-Afrikában sokan tanúsíthatják ezt, Brazíliában *Berger* bánhatta a „randevút”, az angliai Európa Nagydíjon pedig Wendlingert szállította ki a csatasorból. Természetesen lehet, hogy Andretti véletlenül keveredik bele ezekbe a csetepatékba, mindenesetre furcsa, hogy *Ron Dennis* jobban bízik a Forma–1-ben zöldfülű Andrettiben, mint *Hakkinenben*, aki tavaly a nem túl fényes Lotus-csapatban kiváló eredményeket produkált.

Senna, mint említettem, eredményesebben furakodott, s már az első körben maga mögé utasította a két Williams-Renault-t. Az égi urak nem tudták eldönteni, hogy most essen, vagy ne, így a csapatok sűrűn látogatták a depót, cserélték a pálya-, illetve esőgumikat. Ezután kerékcsere-bajnoksággá alakult át a futam, hiszen a segítők is alaposan beleszólhattak a végső helyezésbe. Igaz, elég kiegyenlített volt a verseny, hiszen mind Sennának, mind Prostnak „eltolták” egy-egy kerékcseréjét. No, persze Senna az esőmenő nem hazudtolta meg magát, a nedves pályán is magabiztosan kocsikázott, mindössze háromszor cserélte ki kerekeit, míg Prost hatszor hajtott be a boxutcába. Végül Senna magabiztosan nyert a nagy ellenfelek előtt, *Hillre* 1 perc 23 másodpercet, Prostra pedig 1 kört (!) verve. Ezzel megőrizte elsőségét a világbajnoki pontversenyben.

T. V.

Totónyeremények

A Szerencsejáték Rt. tájékoztatása szerint a Totó 15. fogadási hetének nyereményei a következők:

13 plusz egy találatos szelvény 10 darab, nyereményük egyenként 494 732 forint,

13 találatos szelvény 24 darab, nyereményük egyenként 164 911 forint,

12 találatos szelvény 706 darab, nyereményük egyenként 5295 forint,

11 találatos szelvény 7343 darab, nyereményük egyenként 509 forint,

10 találatos szelvény 44 697 darab, nyereményük egyenként 125 forint.

■ *Sportexpo '93*

Nagy márkák találkozása

Az idén immár harmadik alkalommal rendezi meg az Interreklám kft. a *Sportexpo Nemzetközi Sportszer és Sportruházati* kiállítást, amely 1991 óta nemzetközi rangot vívott ki magának. Jelzi ezt az is, hogy a jövő évi Sportexpóra már a tengerentúlról is jelezték kiállítók részvételüket és az esemény szerepel a Nemzetközi Sportszergyártók Szövetségének évkönyvében.

Amint azt *Janó Albert*, az Interreklám kft. ügyvezető igazgatója a tegnapi sajtótájékoztatón elmondta, az Adidas kivételével minden neves, nemzetközi sportszer és sportruházatgyártó cég képviselteti magát az április 16. és 20. között megrendezésre kerülő kiállításon. Számos közönségcsalogató programot kívánnak lebonyolítani, lesz divatrevű, asztaliteniszverseny, baseball, aerobic, gördeszka és BMX bemutató, valamint sportolóközönség találkozó, hiszen az eseményen számos olimpia, világ- és Európa-bajnok is megjelenik.

Megtekinthető a *British Council* labdarugó világtörténeti kiállítása, amelyet a svéd - magyar mérkőzést megtekintő nézők jegyeik felmutatásával féláron látogathatnak.

Az idei Sportexpo központi témája az iskolai testnevelés lesz, ezért először a Művelődési és Közoktatási Minisztérium is képviselteti magát. Itt mutatják be például azt a Puma egység csomagot, amellyel a tervek szerint rendkívül kedvezményes áron, az iskolákat látják majd el.

Ugyancsak először lesz jelen a kiállításon a Sportegyesületek Országos Szövetsége, amely 10 klubbal és szponzoraikkal, versenyzőkkel és tombolával áll a látogatók rendelkezésére.

A Sportexpót naponta 10-18 óráig tekinthetik meg az érdeklődők.

2 + 1

Góltotójátékunk továbbra is izgalomban tartja a focibarátokat – legalábbis ezt igazolja az a több száz szelvény, amit Önök küldtek be rovatunkhoz. Az elmúlt hét egyébként két olvasónknak, Nagy Károlynak (Szeged, Beretzk P. u. 7.) és Maróti Tibornak (Szeged, Brassói u. 9.) hozott szerencsét, akik eltalálták a két főmérkőzés SZÁMSZERŰ végeredményét (Szeged SC–Szarvas 1–0, SZVSE–Makó 0–0), s így fejenként 40–40 db kéthasábos totószelvényt nyertek. Reméljük, legközelebb már a +1-es meccsre is helyesen tippelnek néhányan, s így 40+20 db totótól „szabadítanak meg” bennünket!

Név:.....

Lakcím: .....

	Végeredmény
1. Szegedi Dózsa–Dabas	–
2. Kiskundorozsma–Cegléd	–
+1 Szőreg–Kistelek	–
Pótmérkőzés:	
Ruzsa–Sándorfalva	–

A postára adás határideje: április 16., péntek.
Címünk: Délmagyarország, 6740 Szeged, Stefánia 10.
A borítékra írják rá: 2+1.

Mindenfelől

■ **BIRKÓZÁS.** Néhány nappal ezelőtt Jászapátiban diák „B” korcsoportos birkózóversenyt rendeztek, melyen szőnyegre léptek a Szegedi VSE fiataljai is. Az eseményen *Benkő Gyula* mesteredző tanítványai az alábbi eredményeket érték el. 33 kg: ... 2. Csobán László, ... 4. Karajkó Gábor. 45 kg: ... 4. Török Norbert, 5. Kapantzián György. 50 kg: ... 5. Makalicza Gábor. +73 kg: 1. Rédai Géza.

KÉZILABDA. Az NB II-es férfi bajnokság harmadik fordulójában a Taurus SE együttese a martfűieket látta vendégül a kisstadionban. Az összecsapáson az esélyesebb vendégek ellen az első félidőben Veszelovszkiék még vezettek, ám a második játékrészben a martfűiek egalizálták az eredményt.

Taurus SE–Martfű 22–22 (11–10)

Taurus SE: BARNA – Cséri (2), Tokaji (2), Veszelovszki (2), Glasza (5/3), Sós 5/1), Fekete Sz. (5/1). Csere: Bába – Szilágyi, Kamenik, Hajnal (1/1), Vajda. Edző: Tóth Péter.

A minap Sándorfalván tizedik alkalommal utánpótláskorú leány kézilabdásoknak rendeztek tornát, melyen az elsőséget a hazaiak szerezték meg. A második helyen az Odessza II. iskolások, míg a harmadik helyen a kiskunhalasiak végeztek. A legeredményesebb játékos *Horváth Beáta* (Sándorfalva), legjobb kapus *Szűcs Gabriella* (Odessza II.) lett. A szervezők a legtechnikásabb játékosnak *Homai Mártát* (Odessza II.) választották.

KOSÁRLABDA. Kiskunfélegyházán az NB II. férfi kosárlabda-bajnokság legutóbbi fordulójában telt ház (500 néző) fogadta a bajnokaspiráns Szegedi Postás együttesét, akik – a Szolnok elleni rangadóra készülve – „véresen” komolyan vették a mérkőzést. *Lestárék* a találkozó első perceitől kezdve hajtották ellenfelüket, s így a szünetig tetemes előnyt harcoltak ki. A második félidőben beindult a „Postás henger”, a játékosok egymást fölülmúlva szórták a kosarakat. Még érdemes megjegyezni, a *Valackay-tanítványok* 19 hárompontos találattal szórakoztatták a közönséget.

Kiskunfélegyháza–Szegedi Postás 61–141 (25–55)

Szegedi Postás: THUMA (26/6), LESTÁR (26/12), KÓNYA (22/18), CZAKÓ (20/19), BUZÁS (19/9). Csere: Antal (9/3), TISZAI (7), Vitaszek (6), Ország (2), Velcsov (4). Edző: Valaczkay József.

WTF **TAEKWON-DO.** Az elmúlt napokban Budapesten, az MTK sportcsarnokában rendezték a felnőtt és junior WTF taekwon-dósok I. osztályú országos bajnokságát. A versenyen a JATE SC sportolói a következő eredményeket érték el.

Férfiak. 70 kg: 1. Maráz András. Juniorok. 64 kg: ...2. Ember Alex. 76 kg: ... 3. Radics Attila.

Junior nők. –51 kg: ... 2. Lovászi Tünde. Edzők: Gulyás László és Széles Tibor.

A csapatok pontversenyében a szegediek a negyedik helyen végeztek.

Kocsor György épiten

A város csendes, újra csendes

A Széchenyi térről és a Belváros fontosabb pontjairól a VGV eltakarította a romokat. A dorozsmai elágazót nem számítva, helyreállította az összes rendőrlámpát. A megvilágított KRESZ-táblák rendbehozatala, az elcsavart vagy a földből kifordított információs táblák visszaállítása előrelátható lag 8–10 napot vesz igénybe. Az életveszélyes fákat a vállalat munkásai kivágták, a troli és a villany felső vezetékekre történt ráhajlásokat kiiktatták. A városban mindenütt megszüntették a forgalmi akadályokat, és nincsenek veszélyben a közművek sem.

Fotó: Nagy László

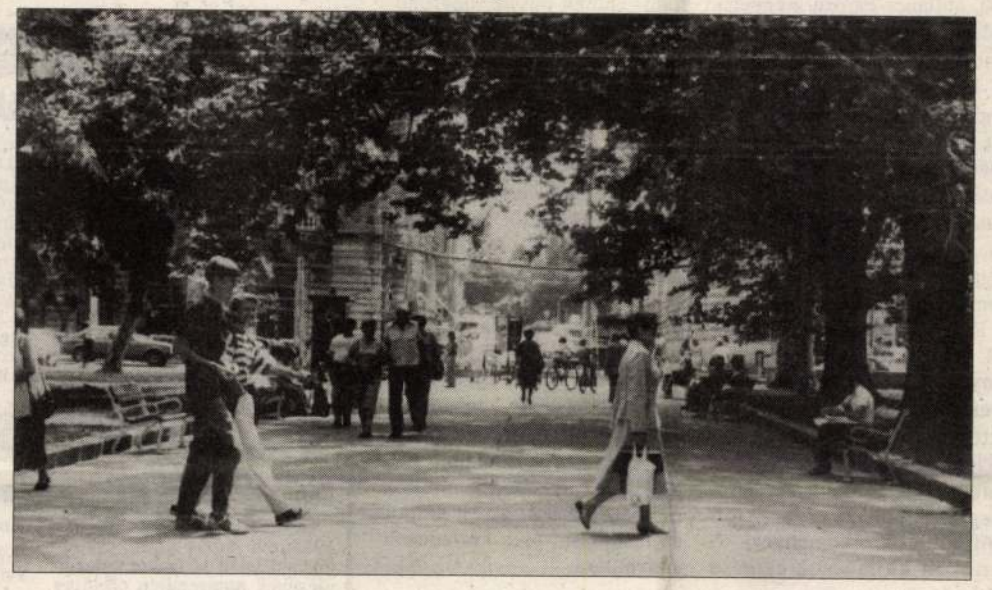

■ *Ne bántsák a Hungáriát!*

Kár, segély, biztosítás

Tegnapi lapszámunk harmadik oldalán, „Az ország szeme Szegeden" című írásunkban sajnálatos módon – akaratunkon kívül – félrevezettük olvasóinkat. Ezúttal nem mi vétettünk hibát, téves tájékoztatásnak estünk áldozatul.

Az anyagi károkról, illetve a kártérítésről szólva az áll tudósításunk végén, hogy akik korábban nem kötöttek biztosítást, forduljanak a Hungária Biztosítóhoz, mert a társaság szakemberei azok számára is elvégzik a kárbecslést, akiknek jelenleg nincs biztosításuk. Ez tévedés, kérjük olvasóinkat, ne kérjenek a Hungária Biztosítótól olyat, amit nem áll módjában teljesíteni. Minden károsult, akinek valamely biztosítóval érvényes szerződése van, magától értetődően ahhoz a társasághoz forduljon, amelynek kötvényével rendelkezik.

A szegedi önkormányzati hivatal azonban – lehetőségei szerint – igyekszik segíteni azokon a károsultakon is, akik nem rendelkeztek biztosítással, és a helyreállítás költsége meghaladja erejüket. Kérik őket, fáradjanak be a Széchenyi téri Ügyfélszolgálati Irodába (hivatali idő: hétfőn, kedden és csütörtökön 8-15.30-ig, szerdán 8-17.30-ig, pénteken 8-13-ig), vagy a települési részönkormányzat kirendeltségébe; ott megkapják a kártérítésigényléshez szükséges nyomtatványokat. Ezeknek benyújtása után bírálja el a hivatal, hogy vagyoni, szociális helyzetük szerint jogosultak-e önkormányzati segélyre.

Egyetlen kivétel mégis akad: a tegnapi tudósításban kiemelt Lajta utca öt épületét éppen egy önkormányzati tulajdonú házról leszakadt tető rongálta meg. Az öt ingatlan tulajdonosa joggal számíthat a Hungária Biztosító segítségére, még ha nem is kötöttek velül korábban szerződést. Minden más károsult azonban a saját biztosítójával rendezze ügyeit, illetve – ha tudja – saját anyagi forrásaiból kell fedeznie a helyreállítást.

Ny. P.

■ *Vihar után*

A tét: 50 milliós segély

A vihar utáni csendben egymásnak adják a polgármester szobájának kilincsét a miniszterek, az államtitkárok. Tegnap kora délután a sokadik látogatót, dr. Kemény Attila közigazgatási államtitkárt fogadta dr. Lippai Pál polgármester Tűhegyi József alpolgármester társaságában.

Az államtitkárt tájékoztatták a tornádó okozta károk helyreállítási munkálatainak pillanatnyi állásáról és a központi 50 millió forintos gyorssegély elosztásáról. A vihar sújtotta régió számára kiutalt pénz elosztási módját illetően elmondták, hogy a települések kárigényeinek összegyűjtését követően döntenek a juttatandó pénz nagyság- és sorrendjéről.

Az önkormányzati tulajdonban levő épületek mellett sok magánház sérült a viharban, köztük 300–350 olyan épület, amelynek tulajdonosa nem rendelkezik biztosítással. Számukra szociális szempontok figyelembevételével adnak a gyorssegélyből. Már elkészültek azok a formanyomtatványok, amelyek segítségével feltérképezik, ki milyen kárt szenvedett. A károkat ezeken a nyomtatványokon kell bejelenteni az illetékes önkormányzatoknál, amelyeket természetesen ellenőriznek a polgármesteri hivatal felkért szakemberei.

A tornádó sújtotta régió önkormányzati vállalatainak pluszkiadásait is ebből az 50 millió forintból kell fedezni.

A termőföldeken keletkezett károk felmérése még tart. Mintegy 30 ezer hektárra becsülik azt a jégverte sávot, ahol 80–100 százalékos a kár. A mezőgazdaság terménykárának fedezésére nem jut az 50 millióból – erre más forrásból várnak pénzt – csak az épületek sérüléseinek helyreállításához tudnak anyagi segítséget adni. Elhangzott, hogy a Belügyminisztérium előterjesztést készít a kormányzat számára a végleges segély összegéről, hiszen az 50 millió forint csak az első anyagi segítség volt.

K. K.

■ *Az MDF-frakció*

Bizottsági helyeket osztott

Az MDF-frakció keddi ülésén javaslatot tett kilenc, a képviselőcsoportból a Magyar Igazság-frakció megalakítása, illetve átülés miatt hétfőn kivált képviselő bizottsági helyének betöltésére. Így az önkormányzati bizottságban Tóth-Kurucz János helyét Mezei Károly, Miklós Árpádét Gyarmati Dezső tölti be; a Fideszbe távozott Weszelovszky Zoltán helyett a frakció Bíró Ferencet jelölte. Az emberi jogi bizottságban Bogdán Emil helyett Bethlen István, Deme Zoltán helyett pedig Gömbös Ferenc képviseli majd az MDF-et. Változás várható a Honvédelmi

Bizottságban is: Horváth Lajos helyét Ternák Gábor, Réti Miklósét Szabó János tölti be. Az alkotmányügyi bizottságban Pongrácz József képviseli majd Bognár László helyett a pártot, az oktatási bizottságba pedig a frakció Szilasy György helyett Farkas Gábort delegálta. A képviselőcsoport személyi javaslatairól a tervek szerint az Országgyűlés kedd délutáni plenáris ülésén dönt.

■ *Magyar Igazság-frakció*

Levél Szabad Györgynek

A hétfőn megalakult Magyar Igazság-frakció kedden levélben értesítette Szabad György házelnököt arról, hogy 11 fővel képviselőcsoportot hozott létre – mondta el Horváth Lajos ideiglenes frakcióvezető az MTI munkatársának. A hétfői megalakulás után kedden Szabó Lukács is csatlakozott a csoporthoz, és Balás István levélben közölte belépési szándékát. Az ő felvételéről a frakció jövő hétfői ülésén dönt. Az ideiglenes frakcióvezető megítélése szerint a csoport létszáma fél év múlva akár 20-30 fő is lehet.

A frakció a plenáris ülésen egyelőre nem jelenti be megalakulását, hanem megvárja a házelnök válaszát. Horváth Lajos tart attól, hogy az Országgyűlés alkotmányügyi bizottsága vagy a Házbizottság „kényszerpályára" állítja a frakciót, és csak akkor ismeri el, ha párt is van mögötte. Ebben az esetben – mint Horváth fogalmazott – megalakítják a Magyar Igazság Pártot. Az elképzelések szerint ez nem a Magyar Út pártja lesz, hanem választási pártként azoknak a nemzeti mozgalmaknak a támogatására és szavazataira számít, amelyek most kiszorultak a politikai közéletből. Ezek az erők azonban megőriznék mozgalmi jellegüket, és csak választási koalíciót alkotnának.

Az új frakció tagjai meglepetéssel vették tudomásul, hogy az MDF képviselőcsoportja kedd déli ülésén elosztotta azokat a bizottsági helyeket, amelyeket eddig ők töltöttek be. Horváth Lajos elmondta: ők nem jelentették be hivatalosan kilépésüket az MDF-frakcióból, de megalakulásuk bejelentését a demokrata fórumosok kilépésként értékelték.

Horváth Lajos csak átmenetileg vállalta el a frakció vezetését, és – mint mondta – ha van jobb, akkor átadja ezt a posztot. A lényeg szerinte az, hogy a frakció vezetője kiegyensúlyozó személyiség legyen, aki határozott, eltökélt, és Csurka Istvánnak nem alárendeltje, hanem partnere. Ellenkező esetben a Magyar Igazság csoport „Csurka-frakcióvá" alakulna, ami Horváth szerint nem lenne kedvező fejlemény.

MODUL-BAU KFT
MODUL-BAU ÉPÍTŐIPARI KFT.
Szeged, Csongrádi sgt. 27. T.: 491-022
Szentes, József A. u. 24.
T.: 63/314-011
Szigetelőanyagok, csempék, padlóburkolatok, belső ajtók.

Áfa-törvényjavaslat a Parlament előtt

■ A pénzügyi kormányzat eljuttatta a Parlamentnek az általános forgalmi adóról szóló törvény ez évi módosítását célzó javaslatát.

A jogszabálytervezet szerint az eddigi kedvezményes 6 százalékos áfakulcs 10 százalékra emelkedik, és megszűnik a null-kulcs. Ezzel az állami költségvetés helyzetének megszilárdítását kívánják elérni úgy, hogy az adórenszeren belül a forgalmi adó – mint megbízhatóan tervezhető adónem – szerepe számottevően növekedjen.

A javaslat szerint – amennyiben azt a Parlament is elfogadja – 10 százalékos forgalmi adót tartalmaz a villamos energia, a gáz, a meleg víz, a víz, a gyógyszertermékek, a hidegkonyhai készítmények ára. Drágul több szolgáltatás is, így a szociális étkeztetés, a villamosenergia-, gáz-, hő- és vízszolgáltatás.

A tervek szerint a törvény egyéb ponton is módosul. Így – amennyiben a Parlament jóváhagyja – készfizető kezesként felel az adófizetésért az a természetes személy, akinek ez munkaköri vagy törvényi kötelezettsége. Vállalkozás esetében az erre kijelölt vezető tisztségviselőt, képviselőt, illetve felszámolót terheli a készfizető kezesi kötelezettség.

Koszorúzás Nagy Imre szülőházánál

Nagy Imrére emlékeztek kedden szülővárosában, Kaposvárott, halálának 35. évfordulóján. Az 1956-os forradalom mártír miniszterelnökének szülőháza előtt Boross Péter belügyminiszter idézte fel a politikus alakját. Nagy Imre azt választotta – mondta –, amit a történelmi parancs oly sok embernek kiszabott már, azt, hogy élete árán is hűséges lesz ehhez a földhöz, ehhez az országhoz és ennek az országnak a szabadságához.

Nagy Imre emléktáblájánál a család tagjai, a megjelent állami, párt- és társadalmi szervezetek képviselői helyezték el koszorúikat.

■ *Megtekinthető a hivatalban*

Mórahalmi emlékműterv

Mórahalom főterén hősi emlékmű szoborparkot akarnak létrehozni. A már e térség közelében álló 1848-as monumentum, valamint az I. világháborús emlékmű áthelyezésével alakulna ki az egységes tér, a tervezett II. világháborús emlékmű szerves illeszkedésével. Az emlékmű terv pályázatának második fordulója is záráshoz érkezett: a tervezet makettje, a szobrok kisplasztikai formátuma a művészeti zsűri elbírálására vár. A II. világháborús emlékmű plasztikáit Fritz Mihály és Lapis András szobrászművész tervezte a pályázatra. Az emlékpark rendezési elképzeléseit Koczor György építész munkálta ki. A kisváros vezetőinek megítélése szerint kedvező esetben jövő év május 16-ra, a város napjára készülhetne el az emlékpark a három, egységes teret alkotó emlékművel. E pillanatban még azonban csak ott tartanak, hogy a zsűri előtt álló terv makettjét a polgármesteri hivatal előterében lakossági véleményezésre helyezték el.

Fotó: Gyenes Kálmán

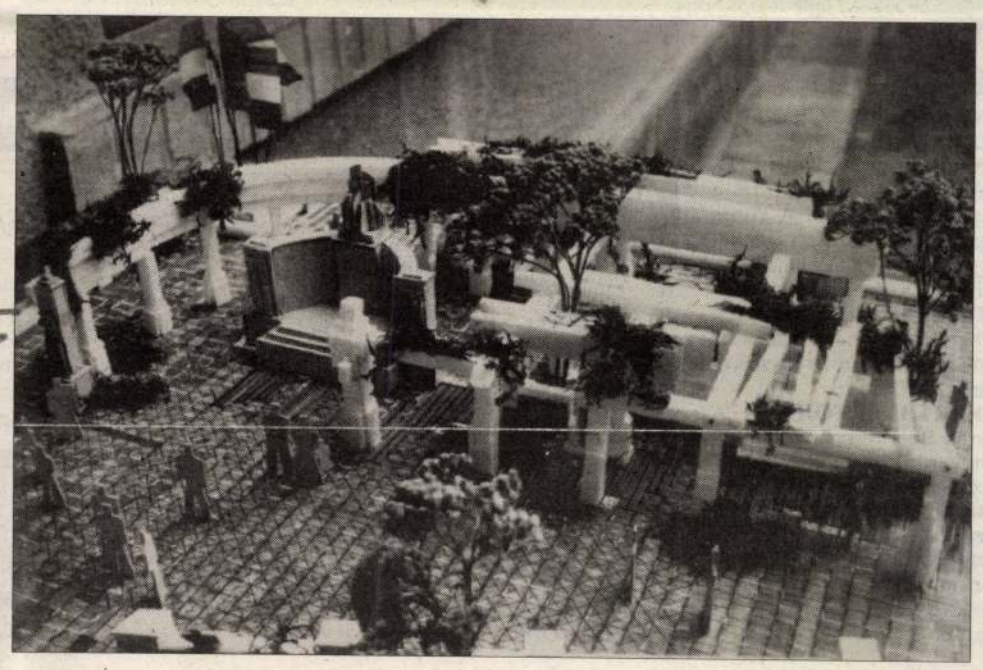

A múlt hét folyamán több olvasónk jelezte telefonon észrevételét: nem tudták megvásárolni a Heti Dél Sportja & Délmadárt, mert már csütörtökön elfogyott a pavilonokban. Miért nem készül belőle több, ha ennyien keresik? – kérdezték.

Talán nem szégyen bevallani: mi magunk sem számítottunk arra, hogy ekkora érdeklődéssel fogadják olvasóink a Délmagyarország és Délvilág „kistestvérét", hétvégi családi hetilapunkat, a HDS & Délmadárt. A példányszám emelésének egyetlen akadálya van csupán: a közkedvelt, színes Telemagazint, mely lapunk melléklete, Nürnbergben állítják elő, és körülbelül két héttel előbb kell jeleznünk igényünket.

Természetesen ez már megtörtént, a jövő héten emelt példányszámmal jelenik meg a lap. **De aki biztosan hozzá akar jutni, előfizetési szándékát a 481-281-es telefonon jelezheti.** Egy hét múlva már postaládájában találja a lapot!

Nincs kullancsjárvány

Magyarországon évente 200–400, kullancs okozta megbetegedés fordul elő. Az idei esztendő első felében összesen 71-en betegedtek meg kullancscsípés következtében, ami azt jelenti, hogy – a híresztelésekkel ellentétben – nincs kullancsjárvány hazánkban – adta a tájékoztatást Straub Ilona, az Országos Közegészségügyi Intézet osztályvezető főorvosa.

Straub Ilona beszámolt arról, hogy bizonyos ökológiai tényezők következtében kétévenként változik a kullancsok aktivitása. Az idén éppen aktivitás-növekedés tapasztalható, amely értelemszerűen a megbetegedések gyakoribb előfordulását eredményezi. A fertőzött kullancsok csípése egyébként az említett esetek többségében enyhe idegrendszeri megbetegedéseket okozott – mondotta a főorvos. A kullancsok által leginkább fertőzött területekre utazóknak – ilyenek Zala, Somogy, Vas, Baranya, Nógrád, Heves és Borsod-Abaúj-Zemplén megye – ezért ajánlatos védőoltást kérniük. A társadalombiztosítás által támogatott vakcinát a háziorvosoknál lehet felíratni. Azok számára, akik valamilyen okból nem kívánnak élni ezzel a lehetőséggel, ajánlott a testfelszínre kenhető különböző kullancsriasztó szerek használata. A szabadban tartózkodás után pedig minden esetben javasolt a test alapos átvizsgálása, és a kullancsok eltávolítása.

MIRŐL ÍRT A DM?

DÉLMAGYARORSZÁG 75 éve

„Kalapos naccságák"

Irta: Juhász Gyula

Bokányi Dezső a szegedi moziban izzó temperamentummal kelt ki a minap a középosztály öntudatos és harcos női, a feministák ellen. Sőt a vendégjog kölcsönösségét nem tulságosan tisztelve, „Kalapos naccságák", kiáltotta feléjük stentori hangján. Hiszen igaz, Bokányi Dezső nem tagja az uri kaszinónak, nem hive a lovagiasságnak, de viszont az is igaz, hogy egy szocialistának, aki nem tartja be a kötelező udvariasságot, mégis csak be kellene tartania a kötelező bajtársi szolidaritást. A feminizmus is szabadságtörekvés, a feminizmus is osztályharc, a feminizmus is rabszolgák harca a rabszolgatartók ellen, még pedig olyan harc, amelynek jogát és igazát a szocializmus utolsó nagy pápája, Bebel egy nagy és okos könyvön keresztül bizonyitja. (...) **(1918. jún. 16.)**

DÉLMAGYARORSZÁG 50 éve

Kormányzónk 75. születésnapjára ötpengősöket vernek

A 42 tagu országos bizottság 1943. évi junius 17-én, csütörtökön délelőtt 11 órakor tartandó ülésének napirendjén pótlólag felvette a m. kir. minisztériumnak rendeletét vitéz nagybányai Horthy Miklós Magyarország kormányzója születésének 75. évfordulója alkalmából ötpengős érmek verése tárgyában. (MTI) **(1943. jún. 16.)**

DÉL-MAGYARORSZÁG 25 éve

Az első nő a világűrben

Az első férfi: Gagarin, és az első nő: Tyereskova, szovjet földről emelkedett a magasba, hogy megkezdje az űr titkainak újszerű felderítését és utat nyisson az emberiségnek idegen bolygókra. Mindkettőjüket a szovjet tudomány és technika tette képessé erre a csodálatraméltó bravúrra. És ezen felül még valami.

Amikor öt évvel ezelőtt, 1963. június 16-án, V. V. Tyereskova 49 fordulatot tett a Föld körül űrhajóján, az egész világ elmámult. Tyereskova fizikai, szellemi és erkölcsi készenléte semmiképpen nem lehetett egyetlen személyre korlátozott tulajdonság. Mindenki elismerte e nagyszerű nő bámulatos akaraterejét, tudását és bátorságát, de minduntalan elhangzott a kérdés, miért éppen szovjet nőé az elsőség az űrben?

Sokféle válasz lehetséges a kérdésre, de csak hosszú tanulmány keretében lehetne megvilágítani a probléma minden részletét. Magát a lényeget eléggé érzékelteti az utalás a szovjetország életének rendjére. Azokról a társadalmi létfeltételekről van szó, amelyek a szovjet nők egyenjogúságát az utópiák világából a valóság világába emelték, s ezzel minden más társadalmat megelőztek. A Szovjetunióban a munkások és alkalmazottak 49 százaléka nő. Még többet mond az a tény, hogy a felsőfokon képzett szakemberek népes táborában a nőké a többség.

Tyereskova ennek a rendszernek nagyszerű képviselője. Nemcsak rátermettségével, teljesítményének nagyságával nyerte el az egész világ rokonszenvét, hanem szerénységével, kedvességével, emberszerető közvetlenségével is. Tettével hazáját, az általános emberi tudományt, és a nők felemelkedésének ügyét egyaránt szolgálta. A haladás minden igaz híve szeretettel köszönti őt hősi cselekedetének ötödik évfordulóján... **F. M. (1968. jún. 16.)**

SZEGED, DOROZSMAI ÚT 5–7.
BIZTOS ALAP, ÉPÍTHET RÁNK!
❒ Betoneladás: 326-858.
❒ Áruház: 326-735.
❒ Betonacél-értékesítés: 326-903.
❒ Betonelemek: 326-903.
ELSŐ BETON

■ *Ki mint szavaz?*

A költségvetés, mint vízválasztó

Az Országgyűlés kedden általános vitát kezdett a pénzügyminiszter által előterjesztett pótköltségvetésről. A törvényjavaslat 38 milliárdos többletbevételt biztosítana a kincstárnak, azon az áron, hogy októbertől, esetleg már augusztustól megszüntetné a maradék áfamentességet. Az áfatörvény külön vita tárgya, mely a jövő héten veszi kezdetét, s szinte közömbös, melyik törvényjavaslat kerül elsőként szavazásra: az a szavazás az új magyar Parlament történetének legnagyobb erőpróbája lesz.

A költségvetés-módosítás előterjesztői és hívei arra számítanak, hogy a háztartás ily módon való „kiegyensúlyozásával" (valójában csak a deficit némi csökkentéséről van szó) Magyarország eleget tenne a Nemzetközi Valuta Alap és a Világbank feltételeinek, s ezáltal biztosítaná 1,5 milliárd újabb hitel felvételét az idei adóssággondok megoldásához.

A pótköltségvetés ellenzői úgy vélik, hogy a nemzetközi pénzvilág, melynek sohasem érdeke egy nemzetgazdaság csődbe juttatása, enélkül is folytatná a kölcsönök folyósítását, s a kormány szigorító intézkedéseit inkább a gazdaság talpra állításának, az infláció kordában tartásának szándéka diktálja. Megint mások – a baloldalon – szociális értetlenséggel vádolják Antall József kormányát, s azt mondják, hogy a pótköltségvetés célja a hatalmon lévők költséges félrefogásainak megfizettetése a bérből és fizetésből élőkkel.

Ez a vita újfajta vízválasztóvá válik a magyar belpolitikában, amelynek két oldalán nem a koalíció és az ellenzék, hanem a kormányhű és a kormányellenes erők sorakoznak fel. És most először megtörténhet, hogy a kormány kisebbségben marad egy nem kétharmados, hanem egyszerű szótöbbséggel elfogadtatható nagy horderejű törvényjavaslat vitájában.

A kisebbségben maradás azonban nem azonos a kormány bukásával. Még Kuncze Gábor, az SZDSZ frakcióvezetője szerint sem. Kuncze hétfőn megerősítette ugyan, hogy pártja a pótköltségvetés ellen szavaz, de hozzátette: „ez nem vezet automatikusan a kormány bukásához. Akkor van bukás, ha a kormány lemond, mert nem vállal kisebbségi kormányzást".

Nos, Antall József június 6-i tévényilatkozatában már tudatta, hogy nem óhajt egy kisebbségi kormány élén maradni. Ezt a nyilatkozatot azonban legalább három okból nem szabad perdöntőnek tekinteni. Először: egy esetleges parlamenti vereség nem azonos a kisebbségi kormányzással. Másodszor: a miniszterelnök lemondása nem azonos a kormány lemondásával. Harmadszor: a miniszterelnököt maradásra kérhetik munkatársai, s ezért senki nem fogja következetlenséggel vádolni.

Más kérdés, hogy ez történne-e, ha Antall benyújtaná lemondását. Lezsák Sándor érzékelhető nyilvánosság-keresése, Boross Péter belügyminiszter belpolitikai szerepléseinek elszaporodása is arra vall, hogy a miniszterelnöki posztra lenne jelentkező a korábban e poszt várományosának tekintett Für Lajoson kívül is.

Gyakorlottabb demokráciákban, köztük az Egyesült Államokban, mindenesetre köznapi dolognak számít, hogy egy-egy nagy fontosságú kérdésben a kormány nem tudja keresztülvinni akaratát, vagy legalábbis nem azonnal. Ilyenkor a kormányfő vagy az elnök vétóval, vagy új előterjesztéssel próbálkozik. Ebben az értelemben a költségvetési vita szilárdságpróbája is lesz az új politikai struktúrának, mely különösen a parlamenti pártok szempontjából fontos. Ha a rendszer nem tud elviselni egy nehéz költségvetési vitát, az leginkább a hatpárti struktúra létjogosultságát kérdőjelezné meg. Másként értékelendő persze a kormány parlamenti veresége abban az esetben, ha egy ilyen vereség ismétlődővé és ezzel visszavonhatatlanná válik. Ebben a jelenlegi erőviszonyok alapján a Fidesz kivételével egyetlen párt sem érdekelt. A fiatal demokraták, a szocialisták és a szabad demokraták már bejelentették, hogy nemmel szavaznak áfaemelésre és a pótköltségvetésre. Az ellenzék tehát ebben a kérdésben egységesnek látszik, míg a koalíciónak belső törésekkel kell számolnia. Csurka István és kilenc követője hétfőn bejelentette a Magyar Igazság Nemzetpolitikai Csoport (MINCS) parlamenti frakciójának megalakulását, s azt is, hogy a csoport nem fogadja el a kormány gazdasági előterjesztését. Mint a Népszabadság kedden megjelent első szerkesztőségi kommentárjából kitűnik, mértékadó politikai megfigyelők úgy érzik, ez a frakció-alakítás nem tisztázta, hanem méginkább összezavarta a kártyákat. Ebben lehet igazság, hiszen a MINCS a legelső hírekben hallott 29 helyett tíz taggal alakult, s vezetői legfeljebb további négy-öt csatlakozásra számítanak. Ott van még azonban a Torgyán által vezetett FKGP hét embere, akik tavaly szeptember óta váltak külön, s bár frakciót alkotni már nem képesek, szavazatukat, mint bejelentették, a kormány ellen adják. És ott vannak a függetlenek, jelen pillanatban huszonegyen, mely egy országgyűlési bennfentes szerint „a világ legheterogénabb társasága", az Agrárszövetségtől a Nyugdíjasok Pártjáig. A függetlenek egy része az eddigi tapasztalatok szerint a kormányt támogatja a nagyobb erőpróbák alkalmával.

A költségvetési vita kimenetele az MDF-en belüli leszámolás végeztével teljesen nyílttá vált. A szavazás akár 2–3 vokson is eldőlhet a kormány javára, vagy ellenében. És az eredménytől függetlenül örvendetes, hogy ebben a vitában a pártpolitikai huzakodások mögül végre a gazdaság és a társadalom létkérdései kerülnek terítékre.

Bokor Pál

MA

AZ INGYENES SZÁMÍTÁSTECHNIKAI tanfolyamon, 15 órától, az MDF Római körút 31. szám alatti székházában Kelemen Gábor előadása: a WORD 5.5 alapismeretek.

HOLNAP

A SZOCIÁLDEMOKRATA NÉPPÁRT szegedi alapszervezete 14–18 óráig fogadja a szimpatizánsokat és a jelentkezőket; 15–17-ig Halasi Szilveszter ingyenes jogi-, Lázár Sándor adó- és pénzügyi tanácsadát tart az Eszperantó utca 1–3. szám alatt.

A MUNKÁSPÁRT Szeged városi koordinációs bizottsága 17 órakor ülést tart a Csap utca 62. szám alatti pártházban, az országgyűlési választásokkal kapcsolatos feladatok előkészítéséről.

LAKOSSÁGI FÓRUM. A Szeged Megyei Jogú Város polgármestere a Fő fasor, Kükullői-, Fogarasi-, Radnóti utca által határolt tömbbelső tervezett lakóterületi felhasználására vonatkozó házhely rendezési tervről 17 órakor lakossági fórumot tart a Fő fasori Általános Iskolában (Fő fasor 61., Csikós Iskola).

KÖZÉLETI NAPLÓ

MA

VAKÁCIÓ AKCIÓ. A kis kézművesek napja 9–12 óráig a Százszorszép Gyermekházban; 15 órától filmvetítés a Dugonics moziban: A vörös tinta – Szabó Magda regényéből készült magyar filmet nézhetik meg az érdeklődők.

INGYENES JOGI TANÁCSADÁST tart 16.30 órától az ifjúsági házban dr. Szokol Márta.

KERTBARÁTOKNAK. A Bartók Béla Művelődési Központ kertbarátköre és a biokertészek 18 órakor klubdélutánt tartanak kerti kalendárium osztással és a nyári összejövetelek megbeszélésével az Aranykorona étterem galériáján (Deák F. és Victor Hugo utca sarok).

UFÓ-ÜGYELET délután 4-től 6 óráig a Bálint Sándor Művelődési Házban. Telefon: 432-578.

HOLNAP

VAKÁCIÓ AKCIÓ. Ropjuk együtt – rumba, cha-cha-cha, szamba, mambó tánctanulás 9–12 óráig; a fogvédelmi rendelő salátanapja 10–12-ig: gyümölcssaláta, péntek-koktél készítés, a Robinson című film vetítése a Százszorszép Gyermekházban.

KOZMO-ARKÁNUM KLUB a Juhász Gyula Művelődési Központban: 18 órától A kozmosz lehetőséget ad címmel tart előadást Univ. Prof. Benárik Ádám asztrológus klubvezető.

A SZEGEDI FAGOTT KVARTETT bemutatkozó hangversenye 19 órakor kezdődik a Konzervatórium nagytermében.

NOSZTALGIABULI 20 órától a JATE-klubban. Házigazda: Poór Zsolt.

A JAZZ KOCSMÁBAN (Kálmány L. u. 14.) 20 órától a Kurina trió játszik.

KIÁLLÍTÁSOK

Kass János grafikái a Kass Galériában.

A Fekete-ház időszaki kiállításai: Baross Gábor, a vasminiszter; Ortodox egyházművészet.

A Móra Ferenc Múzeum időszaki kiállítása az I. emeleten: Kőbezárt világ (kövületek).

Milorad Krstic American Dream című kiállítása az Impala Házban (Zárda u. 9.).

A néger trombitás álma – Kenéz István festményeiből kiállítást rendeztek a Jazz Kocsmában.

A JGYTF jubileumi kiállítása a Képtár földszintjén, első- és második emeletén.

Herpai Zoltán festményei a Gulácsy Teremben láthatók.

Túry Mária festőművész emlékkiállítása a Móra Ferenc Múzeum II. emeleti kiállítótermében.

Négy évszak címmel óvónők, pedagógusok munkáiból látható kiállítás a Százszorszép Gyermekházban.

Schmidt Andrea fotóriporter munkáiból rendezett kiállítás az algyői művelődési házban tekinthető meg.

Dormán László és ifj. Ótos András fotókiállítása az ifjúsági házban. Terrárium kiállítás 9–18 óráig a Százszorszép Gyermekházban.

Deák Zoltán festményeiből és az Általános Iskola rajz tagozatos tanulóinak munkáiból rendeztek kiállítást a Sándorfalvi Művelődési Házban.

DM PROGRAMAJÁNLAT

KEDVEZŐ KAMATFELTÉTELEKKEL HITELVÁSÁRLÁSI LEHETŐSÉG A SONY MÁRKABOLTBAN!
- Sony - Pioneer - Panasonic - Technics - Gorenje - Philips - TV-k - videomagnók, Camcorderek, Hi-fi tornyok, háztartási gépek, autó hi-fi felszerelések, nagy választékban.
Esprit Bt. (Sony Márkabolt) Szeged, Mikszáth K. u. 16. Telefon: 62/321-079. Nyitvatartás: H–P: 9.30–17.30-ig.

IMPORT CEMENT
áfával 600 Ft/q,
10 q-tól 580 Ft/q
Rókusi pályaudvaron, kocsira felrakva.
Érd.: 491-030

Kocsor György, [építész]

L: Eltér István

–: Szövetségi kirch

Magyar Építőművészet Bp. 1983

10-12

83/4

KOCZOR György: Koczor Építésziroda, Szeged. =
Magyar Építőművészet, 83,1992, 1. 33 - 37.ill.E

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi S. u. 17.
Telefon: 188-295, 188-307

Komárom m. Dolgozók
Lapja

1969 JAN 26

KOCZOR SÁNDOR

Hollóháza iparművésze

A lengyelországi Wroclaw Képző- és Iparművészeti Főiskoláján kapott diplomát Koczor Sándor kerámikus 13 évvel ezelőtt, 1956-ban a zempléni Hollóházán telepedett le, s azóta mint az itteni porcelángyár művészeti vezetője és egyetlen állandó alkalmazásban lévő iparművésze rengeteg figurát és díszítőmintát tervezett. Tevékenységének célja a fiatalnak számító porcelángyár stílusának kialakítása. A tizenharmadik esztendő éppen nem szerencsétlen dátumot jelöl, hanem a gyár nagyszabású bővítésének évét.

A képen: Koczor Sándor egy szép vázával.

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi S. u. 17.
Telefon: 188-295, 188-307

Kormorán m. Dolgozók
Lapja

LAKÁS

Óvónő albérleti szo
Cím a tatabánya-újvá
mű iskola épületében
dában.

JÁRMŰ

Vennék 0 kilométeres
Opelt vagy 404-es D. F
Jelige „Készpénz" K
Hirdetőbe.

VEGYES

Ágybetét, méretre, garanciával 900 Ft. Epedás 930 Ft. Kedvezményes szállítás, rendelés levélben is. Tallai kárpitos. Tata, Kocsi u. 7. 53

Építtetők figyelem! Családi házak, melléképületek építésére alkalmas salakbeton blokk 38x25x16 cm-es kapható a nyergesújfalui AFÉSZ süttői telepén, darabja 6 Ft. Házhoz szállítást is vállalunk. Telefon Süttő 13/b. 97

Tata-Tóvároskerten házhely eladó. Érdeklődni: Tata I., Arany J. u. 18. 119

IPARI GÉPGYÁR

ÉN:

gyaror-
nőkor-
szen a
reggel
etközi
elmei.
után
: a
ában
s 14
ert.
Ma-
ZK

★

A Szovjetunió jégkorong válogatottja Ottawában, újabb mérkőzésen, 10 000 néző előtt 10:2 (4:0, 6:1, 1:0) arányban győzött Kanada ellen.

★

A kölni nemzetközi teniszbajnokságon Gulyás István számára férfi párosban is befejeződött a küzdelem. A magyar bajnok az egyiptomi Ismaiel el Shafei oldalán

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

NAPLÓ
(VESZPRÉM)

1969 JAN 28

1021

KOCZOR SÁNDOR

A lengyelországi Wroclaw Képző- és Iparművészeti Főiskoláján kapott diplomát Koczor Sándor kerámikus. 1956-ban a zempléni Hollóházán telepedett le, s azóta mint az itteni porcelángyár művészeti vezetője és egyetlen állandó alkalmazásban levő iparművésze rengeteg figurát és díszítőmintát tervezett. Tevékenységének célja a fiatalnak számító porcelángyár stílusának kialakítása.

Dolgozókat felvesznek

Nitrokémia Ipartelepek azonnali belépéssel felvesz szakképzett gyors-gépírónőt. Jelentkezni lehet munkanapokon a személyzeti és oktatási osztályon 8—12 óráig. Fűzfőgyártelepen.

(152)

A 21. sz. ÁKOV felvesz hajtókat, rakodókat az alábbi munkahelyeire: Ajka, Rákóczi u. 41, Veszprém, Vörösoktóber u. 43; Várpalota, Mészáros Lőrinc u. 17. sz. és Balatonfűzfő-gyártelep. Fizetés megegyezés szerint, teljesítmény és prémium. Munkásszállás és bazautazás biztosítva.

(154)

Pult mellé, eladói munkakör betöltésére férfi dolgozót keres a Halértékesítő Vállalat veszprémi Fiókja, Kossuth L. u. 19.

(247)

Az I. sz. Tanácsi Építőipari Vállalat, Veszprém felvételre keres

tünk legalább 3 éves gyakorlattal rendelkező épület-gépészmérnök, vagy erősáramú villamosmérnök részére és építőipari építésvezetőségekre építésztechnikusi munkakörre. Fizetés megállapodás szerint. Cím: II. sz. Tanácsi Építőipari Vállalat, Sümeg, Béke tér.

(201)

Az Uzsai Erdészet állandó munkára gyakorlott kőműves szakmunkást vesz fel. Jelentkezni lehet az erdészet hivatalában.

(250)

Építőipari nagyvállalat azonnali belépéssel alkalmaz pétfürdői és ajkai munkahelyre dömpervezetőket. Szállás és étkezés térítés mellett, bérezés gyakorlati idő alapján megállapodás szerint. Jelentkezés: Budapest, V., Irányi u. 17. szám.

(654)

Nitrokémia Ipartelepek azonnali

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRMONDÓ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

Mesterműnka

1973 OKT - 31

Koczor Sándor ipar művész
1021

Új termék, Koczor Sándor hollóházi iparművész díszvázája. Dekorját a művész a környékbeli erdők, mezők, virágainak motívumai alapján tervezte

A pártszervezet s
a dolgozók továbbk

A megelőző évek tapasztalatainak figyelembevételével, az 1972/73-as tanév propagandistái javaslatai alapján dolgozta ki a Gránit Csiszolókorong és Kőedénygyár pártszervezete, kit milyen szemináriumra javasol az előttünk álló tanévben. A pártcsoportok vezetői már határozott elképzelésekkel keresték fel a párttagokat, s megbeszélték, munkaköre, érdeklődése, képzettsége alapján kinek milyen szeminárium felel meg. Tervezet készült a politikai oktatás előkészítéséről, lefolytatásáról.

Kilenc szemináriumra összesen százötvenöten jelentkeztek, közülük százhuszonegy párttag, s egyéb szempontok alapján bontva a létszámot, nyolcvanketten nők, kilencvenheten fizikai dolgozók. Az oktatás során változatos témákkal foglalkoznak. A világnézeti, etikai kérdésekkel foglalkozó szemináriumra, melyet *Sárközy Dezső* vezet, húszan jelentkeztek, vállalati gazdálkodás tárgykörében két szeminárium is indul, húszas és huszonegyes létszámmal, *Moldván Zoltán*, illetve *Nahoczky László* vezetésével. Ide azokat a gazdasági vezetőket is beiskolázták, akik nem párttagok. A pártirányításról tizenhét pártfunkcionáriusnak tart szemináriumot *Piller Ferenc*. Újonnan felvett párttagokat, szám szerint huszonkettőt *Balogh István* készíti fel az MSZMP politikai szervezet munkastílusa című szemináriumán. Ilyen alapozó jellegű tanfolyamot először az idén tartanak. Nemzetközi kérdésekkel foglalkozik *Halász Dezső* és *Rácz László*, gazdaságpolitikával *Farkas István* és *Király László*, mindkét témakörben két-két szeminárium indul, tizenöt, tizenhét, illetve tizenegy és tizenkét hallgatóval. Ezek a tanfolyamok a két műszak figyelembe vétele miatt ilyen kis létszámúak.

Az egyes szemináriumok előadásainak szá-

az esetleg hi
talék oktatá
ló, Szebeni

Az agitáci
szeminárium
legtöbben já
csúcsvezetőse
lelős összesít
gokat, valam
tősége mit
Már tavaly
nomítják ez
gével ered
lasztók fele

A pártsze
szervezet o
ja, azonkív
történő legk
csúcsvezetős
Szedliczky
ságnak is
vezetőképzé
munkás tov
biakra egyr
új, nagy te
gyobb hozz
giai ismeret
oktatások s
seket 1974
technológiai
gaműhelyber
tos tovább
osztályvezető
végén szere
festőműhely
továbbképzé
osztályvezető
kai ismerete
továbbképzés
azonkívül o
kat szervez

Kodolányi Karló: Perlumfolgt, réalet (Szamovár-Bér)

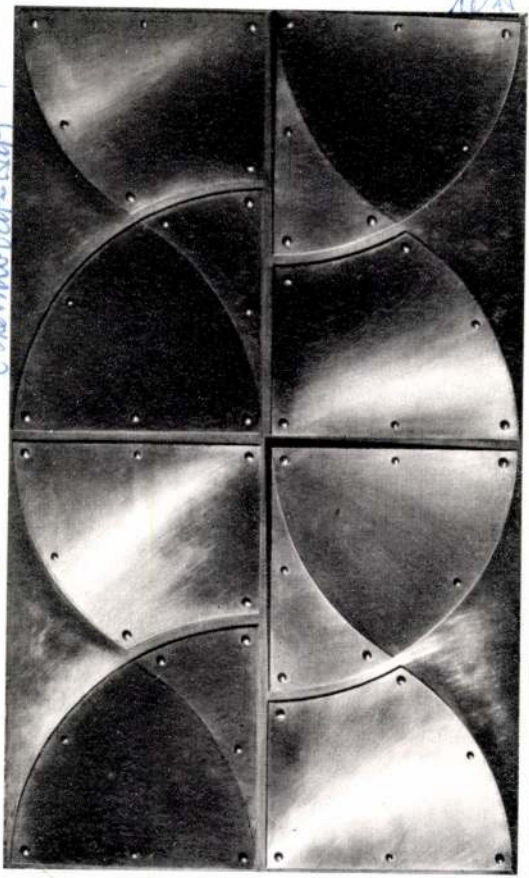

Művészet, Budapest, 1943, nov.

makupolának sziluettrajzára. A Szamovár Bár-

Ortutay Tamás: Kerámia kompozíció (Szamovár-Bár)

Világnézeti vita a Magyarság–Kerekes-per szombati tárgyalásán

Ha bizonyíték kell, dr. Kerekes még a nemzeti-szocialistából is zsidót csinál

Közudomású, hogy a *Magyarság* vezetősége egyre inkább megerősödve abban a meggyőződésében, hogy a magyar nemzetiszocializmus ügyét csak a *Nyilaskeresztes Párttól* függetlenül tudja helyes úton előbbre vinni, a múlt év szeptember 14-én végérvényesen megszakította kapcsolatait a Nyilaskeresztes Párttal.

Dr. *Kerekes* Béla, aki egyébként a *Magyarság* 1941. október 18-i számában közzétett, 1941. február hó 27-én kelt, a magyar közvéleményt mélyen megbotránkoztató levele szerint azonos a Nyilaskeresztes Párt vasgárdista románokkal kapcsolatokat kereső népcsoportvezetőjével, fenti alkalomból a múlt év október 22-én sértőhangú levelet intézett dr. virtsologi *Rupprecht* Olivérhez, a *Magyarság* elnökvezérigazgatójához, melyben többek között a következő kitételeket használta: „Amióta a Magyarság című lap a Nyilaskeresztes Párttól való elszakadásakor letért az igazi nemzetiszocializmus útjáról, többen voltunk, akik azt hittük, hogy ez a lap legalább külszínben megkísérli azt, hogy becsületes nemzetiszocialista módjára viselkedjék."

A levélben foglaltak miatt *Rupprecht* Olivér dr., továbbá *Baky* László országgyülési képviselő, a Magyagrság vezérigazgató-helyettese, valamint *Ráttkay* Kálmán dr., a Magyarság felelős szerkesztője *durva becsületsértés és rágalmazás* címén eljárást indítottak dr. Kerekes Béla ellen. Az ügyben a büntetőjárásbíróság már kétízben tartott tárgyalást és elrendelte a valóság bizonyítását.

A tegnapi tárgyalás megnyitása után *Pomázy* járásbíró *Rupprecht* Olivér dr. kihallgatását rendelte el.

Rupprecht Olivér kihallgatása

A bírónak arra a kérdésére, hogy vállalt-e vezetőszerepet a Nyilaskeresztes Pártban, kijelenti, hogy *a Nyilaskeresztes Pártban semmiféle szerepet nem töltött be*, majd elmondja, hogy 1941. szeptember 14. előtt a *Magyarság* a Nyilaskeresztes Párt érdekeit szolgálta. Ezután a nemzetiszocializmus hazai történetére mutatott rá.

Most már tíz esztendeje annak, hogy a magyar nemzetiszocialista párt megalakult, amely Magyarországon a nemzetiszocialista elveket hirdette és azok megvalósítására törekedett. Az idők folyamán egész csomó ilyen párt keletkezett, többek között az úgynevezett *Hungarista Párt* is, melynek vezetője *Szálasi* Ferenc volt. A Hungarista Pártot 1939 februárjában betiltották s ezután *Hubay* Kálmán vezetése alatt alakult meg a Nyilaskeresztes Párt. Szálasi 1940 szeptember 14-én kiszabadult s ezután az összes pártok egy pártban egyesültek. Ezt az új pártot ismét Nyilaskeresztes Pártnak nevezték s ennek lett vezetője Szálasi Ferenc.

— A *Magyarság* 1938 májusában állott a nemzetiszocialista mozgalom szolgálatába s *a Hungarista Párt nagyrészt a lap tevékenysége révén jutott valamennyi nemzetiszocialista párt között az első helyre.* A Hungarista Párt első helyre jutásának másik főoka *Hubay* Kálmán akkori nagyon sikeres politikai vezetésében és a *Magyarság* szerkesztésében keresendő. Szálasi kiszabadulása után egyesíteni akartuk a pártokat s ebben az egyesítésben legnagyobbrészt ismét a Magyarság tevékenykedett, — személyesen én is.

— A magam részéről Szálasi kiszabadulásakor mindent elkövettem, hogy az egyesülés létrejönjön, errevonatkozólag levelet is írtam Szálasinak még kiszabadulásának napján. Hogy az egyesülés létrejött, az — hangsúlyozom — elsősorban a mi tevékenységünk következtében történt.

— Csakhamar rá kellett azonban jönnünk arra, hogy Szálasi személye nem megfelelő a magyar nemzetiszocializmus megvalósítására és vezetésére, igen sok különböző ok miatt, melyeknek jó részét 1941 szeptember 14-én részleesen ismertettem a Magyarságban. *Igen keserű kötelességet teljesítettünk akkor*, amikor egy év leforgása után rájöttünk arra, hogy *ennek az eszmének megvalósítása Szálasi alatt lehetetlen s kénytelenek voltunk tönkretenni saját művünket.* Éreztük, hogy elkövettük azt a hibát, hogy Szálasit ennek a mozgalomnak első és egyetlen vezetőjévé tettük. Amikor láttuk, hogy Szálasi helytelenül vezeti és zsákutcába vitte az egész mozgalmat, kénytelenek voltunk az általunk helyesnek vélt eszme érdekében — amennyire tőlünk tellett, — visszacsinálni ezt a hibás lépést. Ez a lépés anyagilag is igen nehéz, szinte kiszámíthatatlan következményű cselekményt jelentett a *Magyarság* számára. A Magyarságnak ugyanebben a számában jelentettük be, hogy újjáalakítjuk a *Magyar Nemzetiszocialista Pártot.*

A járásbíró ezután azt a kérdést tette fel, igaz-e, hogy ettől az időponttól kezdve a Magyarság vezetői egyáltalán nem viselkedtek volna a nemzetiszocialista eszméhez illő módon és szeptember 14. után zsidóhirdetéseket jelentettek volna meg a Magyarságban?

Nem hoztunk zsidó hirdetést

Rupprecht: Nem igaz. Éppen úgy nem igaz, mint ahogy nem igaz a levél összes többi állítása sem. Egyáltalában nem hoztunk zsidó hirdetést. Természetesen megtörténhetett, hogy tudtunkon és szándékunkon kívül egy jelentéktelen zsidó hirdetés esetleg belecsúszhat lapunkba. A valóságbizonyítási indítványban felsorolt cégektől jelentek meg hirdetések, *ezek azonban nem zsidócégek.* Errenézve okiratok is állnak rendelkezésemre.

Biró: — Igaz-e, hogy valami zsarolási ügy is volt?

Rupprecht: A Magyarságnál semmiféle zsarolás nem történt. Ezt csak a vádlott állítja, de a valóságnak nem felel meg.

A további bírói kérdésekre közli Rupprecht: A Nyilaskeresztes Pártra vonatkozóan írt szeptember 14-i cikkem megfelel a valóságnak, amit bizonyít, hogy ezért a cikkért, már módjukban lett volna pert indítaniok azoknak, akikre vonatkozik, mégsem tették.

A védőnek arra a kérdésére, igaz-e, hogy a Magyarság is már 1939-ben elvált a Nyilaskeresztes Párttól, amikor Szálasi még börtönben volt, Rupprecht Olivér a következőket válaszolta:

— 1939-ben nem a Magyarság vált el a Nyilaskeresztes Párttól. A három hónapos betiltási idő alatt a Nyilaskeresztes Párt hagyta el a Magyarságot, mely az ő szolgálatában halálosan megsebesült. Egyébként az 1939. ápr. 12-én bekövetkezett és 1939 július 12-ig tartott betiltási időszak lejárta előtt a Nyilaskeresztes Párt új lap alakítását határozta el, hozta nyilvánosságra és részvénytársaságot alapított ebből a célból.

Kiszely védő: Igaz-e, hogy ezt a részvénytársaságot tulajdonképen Hubay hozta létre?

Rupprecht Olivér: Igen.

Kiszely: Igaz-e az, hogy akkor a Magyarság öt-hat számban a legélesebben szembefordult Hubay Kálmánnal?

Rupprecht: Az ügyvéd úr ezt csak álmodja.

Kiszely: Nemzetiszocialistához illőnek tartja-e főszerkesztő úr azt az eljárást, hogy „ködösítés, vádaskodás és értelmetlenségek", valamint „Leszámolunk a felelőtlen rágalmazókkal" című cikkben megtámadjon egy másik nemzetiszocialista pártot, amikor az még egyáltalán nem támadta a Magyarságot?

Rupprecht: Méltóztassék elolvasni ezt a cikket, amely a már előbb megtörtént támadásokra válaszol.

A jegyző felolvassa a kérdéses cikket, melynek alapján a biró megállapítja, hogy Rupprecht Olivér dr. tényleg egy támadásra válaszolt.

A bíró ezután felhívja a figyelmet, hogy a bizonyítás szeptember 14-e és október 22-e közötti időpontra terjed ki és elsősorban arra, hogy a lap fogadott-e el zsidó hirdetést, vagy sem.

Kiszely: A Magyarságban többször megjelent a Divatcsarnok hirdetése. Ugy tudom, hogy a Divatcsarnok kizárólag zsidó érdekeltségű volt és csak később árjásították, azonban nagyrészt akkor is zsidóérdekeltségű maradt.

Zsarnóczay János dr., a főmagánvádló jogi képviselője becsatolja Budapest székesfőváros polgármesterének igazolványát, amely szerint a Divatcsarnok a nemzsidó cégek lajstromában szerepel.

Rupprecht: A hirdetés leadása és annak megítélése, hogy a Divatcsarnok zsidó cég-e vagy sem, semmiféle összefüggésbe nem hozható azzal, hogy elváltunk a Nyilaskeresztes Párttól és Szálasitól.

Kiszely: (Rupprecht felé): Összeegyeztethető-e nemzetiszocialista szempontból az, hogy egy magát nemzetiszocialistának mondó lapban zsidó hirdetés jelenjék meg?

Rupprecht: A Nyilaskeresztes Párt félhivatalos Pesti Ujságjának felfogásával összeegyeztethető, noha naponként ráírják a lapra, hogy nem fogadnak el zsidó hirdetést. Én nem írom rá a Magyarságra, de nem fogadok el zsidó hirdetést.

Kiszely (Izgatottan felugrik): Sorban ki fogom mutatni, hogy vannak zsidó hirdetések.

Rupprecht: Sorban be fogom bizonyítani, hogy nincsenek.

Kiszely: A Franklin Társulat hirdetése is megjelent a lapban.

Rupprecht: Erre nincs módomban válaszolni, minthogy a valóságbizonyítási indítvány csupán hat céget jelöl meg, s én ezekre vonatkozóan bebizonyítottam, hogy nemzsidó cégek. Ez a cég nem volt a hat között.

Megtörténhetik, hogy egy lapba esetleg becsúszik zsidóhirdetés. A Magyarságnak mindenesetre évenként sokszázezer pengőjébe került, hogy nem jelentek meg zsidó hirdetések s ha egyszer megjelent egy 2.40 pengő értékű hirdetés, akkor ebből nem lehet mindjárt a lap szándékosságára következtetni.

A bíró újból figyelmezteti a védőt, hogy a szétválástól október 22-ig terjedő időre vonatkozik a bizonyítás.

Kiszely: A levél megírása előtti időre kérem a bizonyítást.

Bíró: Mit kíván bizonyítani, hiszen akkor a lap még együtt volt a Párttal, s csak szeptember 14-én vált külön a Magyarság.

Kiszely: A szeptember 14-e és október 22-e közötti időben megjelent a Magyarságban az Egyesült Izzó hirdetése, amelynek sem vezérigazgatója, sem az érdekeltsége nem tekinthető kereszténynek.

Német nemzetiszocialista lap is közölte az egyik kifogásolt hirdetést

A bíró erre felolvastatja a jegyzővel a *Zsarnóczay* dr. által becsatolt iratot, amely szerint az *Egyesült Izzó Rt.* nem zsidó cég.

Rupprecht: *Az Egyesült Izzó Rt.-nak hirdetése a német nemzetiszocialista párt hivatalos lapjában is megjelent.* (Felmutatja a német lapot.)

Kiszely: Az a kérdésem, vajjon a főszerkesztő úr nemzetiszocialista szempontból kereszténynek számítja-e a második zsidótörvény alá eső tanúsítványosokat?

Rupprecht: Politikailag semmi esetre sem számítom *magyarnak*, de kötelességből *kereszténynek* számítom, mert a törvény előírja. *Törvényellenesen nem számíthatom.*

Kiszely: De a lap hirdetése szempontjából!

Zsarnóczay: *A tételes magyar törvénnyel szemben nem lehet állást foglalni! Ez magától értetődik.*

Kiszely: Távol áll tőlem, hogy a magyar törvényekkel helyezkedjek szembe, azért kérdeztem, hogy a lap elfogadja-e hirdetés szempontjából a második zsidótörvénynek ezt a kivételét? Méltóztassék válaszolni erre a kérdésre a *Divatcsarnok* esetében.

Amikor Szálasi beleegyezésével jelentek meg zsidó hirdetések a Magyarságban

Rupprecht: Általánosságban a következőket válaszolom: A Magyarság 1938 május 21-én lett nemzetiszocialista lap. Szálasi pártját, Szálasit támogatta. Az ő elzárásáig, amely emlékezetem szerint pár hónappal később következett be, — volt a Magyarság nemzetiszocialista életében az az egyetlen időszak, amikor válogatás nélkül elfogadta a zsidó hirdetéseket.

Biró: A szétválás előtt?

Zsarnóczay: Jóval előtte.

Rupprecht: Amíg a *Magyarság* abszolut jó viszonyban volt Szálasival, addig minden további nélkül elfogadtuk a zsidó hirdetéseket. Amikor nem voltunk már kapcsolatban vele, akkor spontán elhatároztam, hogy nem fogadok el zsidó hirdetést. Előfordulhatott, hogy becsúszott egy-egy hirdetés, amíg azonban Szálasit be nem csukták, százával hoztuk a zsidó hirdetéseket.

Kiszely: Volt-e Szálasinak befolyása a szerkesztésre?

Rupprecht: Igen. 1938 május 21-től kezdve 1938 augusztus 24-ig, kereken három hónapig kapcsolatban volt a Magyarsággal.

Kiszely: Talán méltóztatik tudni, hogy akkor rendőri felügyelet alatt volt és minden munkától visszahúzódott.

Rupprecht: Ez nem zavarta őt ebben a munkában, ezt már korábban megbeszéltem vele, s nem utólag. Ezidő alatt is volt alkalmam beszélni vele és az ő kívánságára tettem meg felelős szerkesztőnek *Hubay* Kálmánt.

Kiszely: Az megint más kérdés, nem tartozik ide.

Bíró: Idetartozik!

Kiszely: Kérek még választ arra a kérdésemre, hogy keresztény, avagy magyar cégnek méltóztatik-e tekinteni a zsidótörvény által mentesített cégeket?

«Százezreket dobtam ki az ablakon»

Rupprecht: Erre a kérdésre már válaszoltam a Szálasi-párttal való kapcsolat taglálásának során. *Nekem nem áll rendelkezésemre sem detektív-testület, sem anyakönyvi hivatal, sem egyéb hatalmi eszköz, tehát én hibátlanul egy cégről sem állapíthatom meg, hogy zsidó-e vagy sem.* Én önként határoztam el, hogy nem fogadok el zsidó hirdetéseket és *ezáltal százezreket és százezreket dobtam ki az ablakon.* Ha ennek ellenére tévesen határoztam volna egy cégről, vagy embereim tévedtek volna, s egyszer, vagy másszor esetleg beeresztettek egy céget, tegyük fel hogy a Magyarságnál öt esztendő alatt ki tudna kaparni 2000 pengő értékű hirdetést, *ez az összeg akkor is kb. másfélmillióval állana szemben. Ebből nem lehet levonni a vélt következtetést.*

Zsarnóczay: Ami a valóságbizonyításra vonatkozó indítványt illeti, az említett cégek egyike sem zsidó.

Ujdonság
universalis
Táska-Rádió
egyen-váltó áramra
vagy telepekkel egyformán
tökéletes
MOGYORÓSSY
hangszergyár. Budapest, VIII., Rákóczi-út 71

A biró felolvastatja a *Magyar Divatcsarnok* jogtanácsosának levelét, amelyben az közli ügyfele nevében, hogy *a részvénytöbbség keresztény kezekbe került és a vállalat alkalmazottainak 90 százaléka keresztény.* Ezért kérte, hogy a *Magyarság* ujra fogadja el a cég hirdetését.

Kiszely: Méltóztatik-e tudni, hogy a Divatcsarnok vezérigazgatója továbbra is *zsidó* maradt?

Rupprecht: Nem tudom. Ez az anyagban nem merült fel. Utánanéztem ezzel szemben annak, hogy *Lenk* Cézár úr, aki ezt a hirdetést a Magyarságnak szerezte — *már akkor is és jelenleg is a Nyilaskeresztes Párt vezető tagja.* — a Divatcsarnok *Nyilaskeresztespárti alkalmazottainak kérését közvetítette a Magyarsághoz, hogy kegyeskedjünk felvenni ennek a cégnek a hirdetéseit, mert ez nekik kenyér érdekük.*

Kiszely: A Brázai-sósborszeszhirdetést is keresztény hirdetésnek méltóztatik tudni?

Rupprecht: Nem tudom. Brázai egyébként nagyon régi, becsületes név.

Vaszary Gábor is zsidó?

Kiszely: Vaszary Gábor vigjátékát is a Magyarság hirdeti.

Rupprecht: *Ő miért nem számít kereszténynek?*

Kiszely: Mert félzsidó!...

Zsarnóczay: A valóság bizonyítása iránti indítvány említette a Royal revüszínházat, *Heinemann* Sándort is. Akkor, amikor észrevételeimet megtettem, még nem tudtam, ki ez a Heinemann. Azóta utána néztem. Tisztelettel becsatolom a Royal revüszínháznak és ennek a zsidónak mondott Heinemann Sándornak, a Royal Revüszínház engedélyesének levelét.

A bíró felolvastatja a jegyzővel Heinemann Sándor levelét, amelyben az *igazolja, hogy valamennyi felmenője tiszta árja, amit annakidején a rendőrség előtt is igazolt.* Egyébként közismert, hogy színháznyitási engedélyt csak ilyen igazolás után lehet kapni.

Zsarnóczay: A bizonyítási indítványban szintén felsorolták *Erdős* Pált. Tisztelettel becsatolom *az Erdös Pál Kft. idevonatkozó levelet, amelyből kitűnik, hogy nemcsak ő és a vállalat minden tagja, hanem az alkalmazottak — úgy saját maguk, mint feleségeik — végig igazoltan árják.* Ugyancsak becsatolja a *Corvin Áruház* részére Budapest székesfőváros polgármestere által 1941. június 21-én kiállított bizonyítványt, amelyben a polgármester tanusítja, hogy a nemzsidó cégek lajstromába felvétetett. Hozzátette azonban, hogy a vádlott a bizonyító fél, neki kell bizonyítania, hogy zsidó-e az a cég, amelyről ezt állította. Kérte a járásbíróságot, hogy a büntető perrend alapján kötelezze a vádlottat ennek bizonyítására.

Kiszely: Tisztelettel kérem, engedjék meg, hogy minden egyes vállalattal kapcsolatban — a szeptember 14. és okt. 22. közötti időben — kimutassam, hogy mondjuk a nürnbergi törvények, vagy a nemzetiszocialista elgondolás alapján igenis zsidónak tekintendő személyek hirdetései szerepelnek a *Magyarságban.* Kérem, hogy a bíróság keresse meg az értelmiségi kormánybiztost annak megállapítása céljából, hogy a hirdető cégeknél milyen arányban szerepelnek zsidók.

Zsarnóczay: Legyen szabad felhívnom a védelem képviselőinek figyelmét arra, hogy a polgármesteri hivatalnak ezek a tanusítványai úgynevezett kereskedelmi tanusítványok, amelyek a cég zsidó vagy nemzsidó jellegét állapítják meg a hatályos törvények alapján s ezek nem azonosak azzal a bizonyos leszármazási tanusítványokkal. Az indítvány, amelyet a védelem képviselője tett, nem alkalmas a bizonyításra, nevezetesen nem tartja nemzetiszocialistához illően kereszténynek azt, akit a tételes magyar törvények tanusítványa alapján kereszténynek mondanak ki, anélkül, hogy a hatályos törvény érvé-

Hármashatárhegyi vendéglő csodás panorámája és hangulatos esti várják Önt.
Kolozsvári **BALOGH JANCSI**
muzsikál. Autóbuszjárat vas. és hétköznap a Kolossy-térről. T.: 363-115.

nyét akarná támadni. Ez a kérdés azonban nem érdekes, semmiféle pártalapon nem lehet szembehelyezedni a hatályos törvényekkel.

Mi van a Pesti Ujság zsidó terjesztőjével

Kiszely: Tisztelettel kérem a tanúkihallgatás felfüggesztését addig, amig irásban is be tudom csatolni bizonyítékaimat.

Rupprecht: Mellékelem a *Pesti Ujságnak* a Hunnia Gyógyszertár Laboratóriumról szóló folytatólagos hirdetését s ugyanakkor becsatolok egy lappédányt egy bírói tárgyalásról, amelyen a Pesti Ujság zsidó terjesztőjét elitélték. Ha az imént emlitettek nemzetiszocialista bűnök, akkor a Nyilaskeresztes Párt hivatalos lapja ezeket a bűnöket gyakran követi el.

Kiszely: Bizonyos-e, hogy a *Pesti Ujság* bizományosa tényleg zsidó volt?

Rupprecht: Ezt még az ügyvéd úr is meg tudta volna állapitani, mert pajeszokkal diszitve jelent meg.

Zsarnóczay: Nem akarok a pajeszokba kapaszkodni, de a Nyilaskeresztes Párt félhivatalos lapjában, a *Pesti Ujságban*, a Hunnia Gyógyszertár Laboratórium részéről hirdetés jelent meg: *„Ne nyugodjék bele a kopaszodásba"* címmel, tipikusan héber koponyával. (*Rupprecht:* Sorozatosan jelent meg.)

A bíró a védő felé: Azt tessék bizonyitani, hogy ezek a cégek az okmányok ellenére is zsidók!

Rupprecht Olivér: Méltóztassék megengedni, hogy a felvetett kérdéskomplexumra röviden válaszoljak, nevezetesen arra, hogy nemzetiszocialista szempontból külön bírálandó, hogy egy cég zsidó-e, vagy nem és ezek az igazolványok érvényesek-e vagy nem? *Ha ugyanis egy cégről megkérdezem ,hogy az zsidónak tekintendő-e, vagy sem, akkor is azt a választ kapom, hogy nem tekintendő annak, ha van annál a cégnél olyan ember, aki a törvény hatálya alá esik. A kétféle bizonyitás között semmi különbség nincs. Ha egy cégnél félzsidó, vagy nem tudom milyen kivételezett zsidó van, ugyanolyan tanúsitványt kapnak, mintha egyáltalán nem volna ott zsidó. Nem tudom tehát külön megállapitani, hogy van-e valamely cégnél tanúsitványos zsidó vagy az sincsen.*

«Tökéletesebben nem állapithatom meg egy cég zsidó voltát, mint a hatóságok»

Elnök: Zsidó cég-e az amelynek zsidó alkalmazottja is van, de kereszténynek számit? Ha zsidó alkalmazottja van, nemzetiszocialista szempontból zsidó-e, vagy keresztény a cég?

Rupprecht: Nemzetiszocialista szempontból keresztény cég nincs. Nem lehet keresztény cég, mert a cégnek nincs vallása. Lehetnek tulajdonosai, tagjai, akik vallásilag esetleg keresztények, fajilag esetleg zsidók. Nincs lehetőségem arra, hogy ezt az egyes cégeknél tökéletesebben állapithassam meg, mint a hatóságok.

Bíró: Ha zsidók is vannak alkalmazva, meg keresztények is ugyanannál a cégnél, s nemzsidó cégként van nyilvántartva, nemzetiszocialista szempontból keresztény-e?

Rupprecht: Az előbb mutattam rá, hogy a Nyilaskeresztes Párt félhivatalos lapjának egyik bizományosa pajeszes zsidó volt, ezen az alapon a Pesti Ujság sem lenne nemzetiszocialista. Nézetem szerint viszont ettől még lehet nemzetiszocialista.

Kiszely: Méltóztatik-e tudni, hogy a Divatcsarnok vezérigazgatója és annak helyettesei is zsidók?

Rupprecht: Nem tudom.

Kiszely: Méltóztatott-e hallani arról, hogy az Orion, a Divatcsarnok, a Corvin Áruház és a többi, ha nem is zsidó, de erősen zsidó érdekeltségü?

Rupprecht: Ezekről a cégekről azt hallottam és azt tudom, amit hivatalosan letettem a bíróság asztalára. Ennél többet nem tudok és ennél több nem is érdekelhet. Nincs technikai apparátusom a zsidók összes jellegzetességének lemérésére és annak megállapitására, hogy az egyes cégeken belül milyen arányban vannak a zsidók. Mindezt csak közvetve lehet megállapitani. Legjobb lelkiismeretem szerint mindenkor közvetve megállapitottam a rendelkezésemre álló eszközök alapján. Ezt az alapon zsidó cég hirdetéseit nem vettem fel s nem engedtem, hogy ilyen hirdetések megjelenjenek. Ha tévedésből ilyenek mégis megjelentek, az csak kivételes esemény, s ezeknek a hirdetéseknek értéke sokszázezer, esetleg többmillió pengős áldozatokkal szemben legfeljebb száz, vagy ezerpengőkben fejezhető ki.

Bíró: Felveszi-e a lapba annak a cégnek a hirdetését, amely azt mondja: fel vagyok véve a keresztény kereskedők jegyzékébe, de bejelentem a főszerkesztő úrnak, hogy az igazgatóm zsidó?

Rupprecht: Attól függ, milyen cég. A Nyilaskeresztes Párt összes lapjai mindenesetre az összes bankoktol — amelyek feladják — a fizetett közleményeket. Olyan bankokét is, ahol hemzsegtek a zsidó igazgatók. És ezt senki sem kifogásolja.

Bíró: Vizsgálná-e főszerkesztő úr az ilyen irást?

Rupprecht: Elmondok egy esetet, konkrét esetet, mert az ilyesmi ritkán fordul elő. A Pesti Ujság, a Nyilaskeresztes Párt félhivatalos lapja és lájbzsurnálja nagy támadást intézett a Goy és Kowalszky cég ellen, hangoztatván, hogy ez a Goy zsidó és helytelenitette, hogy más lapok elfogadnak tőle hirdetéseket. Nálunk történetesen korábban megjelent Goynak ez a hirdetése, erre vizsgálatot indítottam, hogy zsidó-e ez a Goy? Beszüntettük a hirdetéseket, ebből olyan tengeri kigyó lett, hogy végül a Német Magyar Kereskedelmi Kamara vezetője kért meg, hogyjam az ördögbe ezt, mert a Goy nem zsidó. Végre egy évi kutatás és hare után kénytelen voltam mégis tudomásul venni, hogy ez a Goy nem zsidó, bár meggyőződésem szerint nem tiszta árja.

Egy napilapnak nincsenek eszközei arra, hogy kiszámitsa minden zsidó törvényes, törvénytelen, vagy nem tudom milyen származását. Nincs az a logaritmus-tábla, amellyel ezt ki lehet számitani.

Kiszely: Kell-e disztingválni nemzetiszocialista szempontból a lap és a hirdetés üzleti szempontja között?

Rupprecht: Kérdezze meg errevonatkozóan Szálasit. Ha Ön elismeri, hogy Szálasi Ferenc nemzetiszocialista, akkor én azt mondom, hogy Szálasi 1938-ban nem disztingvált ebben a tekintetben. Az én felfogásom szerint kell disztingválni.

Kiszely: Árja cégnek tartja-e Ön a Drasche vállalatot, amelyről tudja, hogy olyan cég, amelynek minden tagja tanusitványos?

Rupprecht: Nem tudom, hogy zsidó-e vagy nem. Ön ezt a periratban eddig nem állitotta. Állitotta azonban azt, hogy a Drasche vállalattól 2000 pengőt vettünk fel azért, mert elhallgattunk valamit róla. Erre az a válaszom, hogy a cég kezemben lévő levelének tanusága szerint is egy közönséges hazugság. A Magyarság részéről soha semmiféle zsarolás nem történt.

Ráttkay Kálmán és Baky László kihallgatása

A bíróság ezután *Ráttkay R.* Kálmánt, a *Magyarság* felelős szerkesztőjét hallgatták ki, aki kijelentette, hogy *nem tartozik munkakörébe a hirdetések felvétele.* A lapvállalattól semmiféle olyan utasitást nem kapott, hogy felelős-szerkesztői munkakörében türje a zsidó hirdetéseket.

Baky László országgyülési képviselő, helyettes vezérigazgató Kiszely kérdésére kijelentette, azért tartja sértettnek magát, mert Kiszely ő ellene egy másik perben éppen azt a körülményt hangsulyozta, hogy neki, mint a vállalat helyettes vezérigazgatójának, tudnia kellett arról, hogy a vállalat zsidó hirdetéseket vett fel. Ezzel szemben megállapitja, hogy éppen ellenkezőleg, a lap vezetősége mindenkor arra törekedett, hogy zsidóhirdetés meg ne jelenjék és az ő tudomása szerint ilyen hirdetés nem is jelent meg.

A járásbiróság ezután kihirdette határozatát, mely szerint a tárgyalást augusztus 27-re napolja el, amikor is folytatják a tanukihallgatásokat és döntenek Kiszely indítványa felett.

KÖNYVEKRŐL

Szentiványi Gábor:

MAGYAR MOSOLY

Már a könyv címe is derüt, szépséget sejtet. A Magyar Népművelők Társasága a könyv irójával remek képekben és nagyszerű szöveggel csokorba gyüjtette a magyar nép egész világon megcsodált, művészi viseletét. A könyv megmutatja azt, hogy népünk művészetének sugárzása nemcsak elragadtatásokat tud kelteni, de példát mutat arra is, hogy mit jelent mint a népet nemzetté formáló erő. A félezernél több kép, illusztráció és a történelmi, földrajzi és esztétikai magyarázatot adó szövegrész harmónikus képben foglalja össze gyönyörű népi viseletüket. Nyugodtan elmondhatjuk a könyvről, hogy a tudomány mai állása szerint a legmegbizhatóbb kalauz s emelett művészi szemszögből is friss élmény.

—ooo—

Hankiss János:

A MAGYAR IRODALOM KÖZELRŐL

Hankiss János új könyve nem irodalomtörténet és nem antológia, hanem néhány tucat szép és értékes szöveg hangulatos elemzése. Ezekből a szövegekből és hangulatképekből azonban egyuttal kiadódik a magyar ember sorsa és magatartása minden jellemző részletével. Széles tömegeknek készült ez a könyv azzal a hittel, hogy a népi és népszerű olvasmány is lehet értékek és magyar lényegek hordozója s bizonyságot tehet a magyar szellemi élet boldogitó élet boldogitó egységéről. Hankiss János a magyar nevelés egyik élharcosa, akinek irodalmi munkásságát a tudományos felkészültség és irói elhivatottság mellett mindenkor a magyar nép rajongó szeretete vezette. Uj könyve hézagpótló mű, amire a legképzettebb embertől kezdve a legegyszerűbbig mindenkinek szüksége van. („Forrás" kiadás.)

—ooo—

A FENT ISMERTETETT KÖNYVEK A MAGYARSÁG KÖNYVOSZTALYÁN KAPHATÓK

SZEGILONGON

Templomot épitenek a sárospataki diákok

Egyszer már jártam Szegilongon, de arra nem szeretek emlékezni, annál szivesebben gondolok vissza a szombat délutánra. A falu maga, amióta nem láttam, nem változott semmit. A Cigányhegy, a Hosszúhegy és a „Keczer" ugyanúgy őrködnek a falu nyugalma fölött mint akkor. A Bodrog vize is csendesen hömpölyög medrében. Az eső ugyan megnövelte vizét, de a falunak még sem kell tartani az elöntéstől, hiszen messze, magasan fölötte fekszik. Az egyetlen hosszú utca is ugyanolyan poros és prüszkölök kegyetlenül, mikor elkarikázik mellettem villával a hátán egy paraszt legény. A házak is tiszta fehérre meszeltek, nádfedelesek, vagy piros cserepesek és gyermekkacagástól hangosak. A szénásszekéren is vidáman mosolyog egy kékszemű lány, mikor feje felett elkapja a legyet a fecske.

A széna illatát még hosszú ideig érzem és lassan ballagok oda, ahol tudom, hogy a templomot épitik.

Templomot *lerombolni könnyű*, ezt a Szovjet is tudta. Templomot épiteni nehéz, ezt a pataki diákok is tudták, de merték vállalni a nehézségeket.

A pénz gyüjtést már évekkel ezelőtt megkezdték. *Mindenki a sajátjából adott.* Ki a zsebpénzéből, ki a kicsiny keresetéből, de adott mindenki jószivvel, hogy temploma legyen Szegilongnak. Aztán adtak mások is, ki többet, ki kevesebbet és ez év végére már *5000 pengő volt a kasszában.* Aztán szorgos diákfejek kiszámitották, hogy ez az összeg már elég arra, hogy a templomhoz az anyagokat megvegyék, természetesen napszámosra és hasonló segitségekre már nem telik. De ez nem akadály egy pataki diáknak. *Lesznek ők napszámosok* — mondták — és a templom *még ebben az évben* fel fog épülni. A falu is szeretné már nagyon régen a templomot, mert templom nélkül olyan a falu, mint pásztor nélkül a nyáj, mint lélek nélkül az emberek.

Semsey László szegilongi lakos adományozta a telket. Nagy áldozat volt tőle, hiszen magának sincs sok. A telek pedig a falu egyik legértékesebb helye, testvérek között is megér kétezer pengőt.

A templom tervét *Kocsa* András sátoraljaújhelyi épitési vállalkozó csinálta meg ingyen, szeretetből, a felügyeletet és az épités vezetését is vállalta.

A helybeli kőpor-bányából szintén ingyen kapnak kőport az épitéshez, csak ki kell bányászni. Ezt is vállalják a diákok. Az épitéshez szükséges kőnek köbméterét 2.50 P-ért veszik és a falu szállitja a szükséges helyre.

21 teológus és több kisdiák vállalta magára a napszámos munkát. Az ellátásukról is gondoskodik a falu. Felváltva főznek az asszonyok és közösen adják össze a hozzávalót. Nagy szó ez ma, amikor egy falat kenyér is sokat jelent a háznál, de adják és szivesen adják, mert hajlékot épitenek maguknak, ahol majd a lelkük is megpihenhet.

1942 június 16-án kezdték meg a *földmunkálatokat.* A csákányokat izmos karokkal vágják a földbe és nagy darabokat hasitanak ki belőle. Szép fekete föld. Termő föld volt ez is. A szomszéd földön még hullámzik az őszülő búzakalász, átellenben pedig pirosló cseresznye szemek mosolyognak le a fákról. Ott odébb dolgos kezű asszonyok kapálják a répát. Az egyik Juli néni, aki időnként megsimogatja szőke haját kisfiának, aztán lehajolva ki-kihúz egy-egy dudvát, majd mosolyogva folytatja a kapálást.

A huszonhat diák meg egyre serényebben dolgozik. Most is diák ad a falunak. Visszaadja, amit tőle kapott. Estére már hólyagosok lesznek a kezek és fáradtak a hátak, de most ezzel nem törődik senki, hanem egyre mélyebben vágja a földbe a csákányt.

Harangi László tanár úr is velük dolgozik, ő vezeti a fiukat megértéssel és barátsággal. Itt nincs munkakényszer és nincs munkafelügyelő és mégis *mindenki serényen dolgozik,* mert végeredményben nem napszámosok ők, hanem munkások, akik magáért a munkáért dolgoznak. Magam is megragadom a csákány nyelét. Nem lehet itt henyélni. A föld is hívja az embert: jer és dolgozz, mert ma itt kezet fogott a falu és a város, az úr és paraszt, a diák és a földmives ifjú, és a kézfogás legszebb áldása születik: a magyar templom.

Egy kis diák és Lőrinc bácsi fia keverik a maltert olyan szakértelemmel, mintha mindig azt csinálták volna. Nem lehet rajtuk különbséget látni. Mind a kettő barnahajú, tüzes szemű, dolgos magyar gyerek. *Berecz* Jóska, a vidámképű teológus megfeszült inakkal hordja a követ a kőmíveseknek s hetes szakállával úgy néz ki, mintha Izráel fiaival volna rokonságban.

A földhányás is egyre magasabb lesz, az emberek meg viszont mélyebbre kerülnek a földbe, egyiknek-másiknak már csak a feje látszik ki és a hangja hallatszik, amint meséli Thury Sándor bácsi viccét.

Thury Sándor bácsi tanító és megkérdezi egyszer egyik kis lurkót:

— Mondd, fiam, mit jelent az a bibliai kifejezés, hogy az *orcád verítékével* egyed a te kenyeredet. —

Gondolkozik a kis magyar, aztán kivágja:

— *Hát azt jelenti, tanító úr, kérem, hogy addig együnk, amig beleizzadgyunk.*

Felharsan a nevetés, de utána még mélyebben vágódnak a csákányok s mire este lesz, a földmunka jórésze már készen is van.

A munkát János bácsi, az öreg pásztor is megcsodálja, aki a legelésből hazatérő tehenek után ballag csendesen.

— Fiatal urak — szólal meg egyszer halkan — *áldja meg magikat az Isten!*

Aztán tovább megy. Erősen dörzsöli a szemét, talán egy könnycseppet töröl ki belőle és arra gondol, amire én: milyen más volna minden, ha ezt *legalább 20 évvel ezelőtt kezdtük volna.*

Vacsorára zöldbab főzeléket főztek tükörtojással az asszonyok. Kis Péter felesége volt a szakácsnő. A zöldbabot a faluból hordták össze. Ki egy fél kilót, ki többet. Péter bácsi felesége olyan kedvesen osztja és kínálja a vacsorát, mintha az édesanyánk volna. Megtöröli a széket, mikor le akarok ülni és kék szeméből csak úgy sugárzik a falu szeretete.

Aztán vége lesz a vacsorának is, vége lesz ennek az irásnak is, csak arra akarom még kérni kedves olvasóimat, hogy ne egy szokásos riportot vagy cikket lássanak ebben az irásban, hanem érezzék ki belőle azt, amit én ki szeretnék éreztetni:

Szegilongon nem szórakozásból vagy feltünési lázból dolgozik egy pár diák, hanem a magyar jövendő egy tartós pillérét épiti akkor, amikor kezet fogva a parasszttal templomot épit ő neki.

TORRÓ ZOLTÁN
(Sátoraljaújhely)

Proff Kocsárd Sándor-báró

A népfajok Magyarországon c. dolgozat térképmellékletét rajzolta Balogh Pál tervei alapján kiadta a vall. és közokt. m. kir. minisztérium. 1902. 2 ornes táblázat, ~~20~~ 7 térkép, 13 vázlat. 6 db. grafikus tábla.

Kocsárd

ségi nyomda Budapest

Kocsárd Emánuel

Kocsárd Emánuel okl. építész-mérnök, építőmester, VII. Rákóczi-út 27/b. 140-505

Budapest, 1940. sept.

KIRÁLYI MAGYAR
BUDAPEST, VIII.

T.
Műemlékek
Bizottsága

IX. Hó

Hanglemeztasak

~~Xoga Mária:~~
Morast Nonáták

1963.

Koczor Sándor

V. Orsz. Iparm. kiáll. Miskc. 1965.

Koczor Sándor iparművén

1956-tól végleges en Hollóházán dolgozik.

Sikota Györö: Hollóházi kerámia. Bp. 1961.
75 o.

Koczor Sándor

MDK

novo emlitve

Gádor István gyüjt. kiáll. Ernst Mus. 1966.

Koczor Sándor M.D.K.

Diszkancsó, repr.

Kivitelező: Hollóházi Porcelángyár.

Ipari művészet Bp. 1960.

Koczor Sándor M.P. .

Schrammel Imre tervezte vázák dekorja.
Kivitelező Hollóházi Porcelángyár. ,repr.

Ipari művészet Bp. 1960.

Kocsor Sándor
iparművész

M.D.K.

A hollóháza porcellán mohkás
készletei jól beválltak.

Molnár László
~~Kovács Péter~~ A hollóháza porcellánról.
Művészet, 1961. julius. — 27. l.

Koczor

A hollóházi porcelánnyár formatervezője.

P. Brestyánszky Ilona,
Ismerd meg a kerámiát, Bp. 1966,
108 l.

Kocsor Sándor M.D.K

Ipárművész

A Hollóháza i gyár iparmű-
vésze.

Szebelkó Erzsébet: Művészfalu a hegyek között
Nők Lapja, 1965. febr. 6 – 14 lap

KOCZOR SÁNDOR

Keramikus. A Főiskolán Gádor István növendéke. Később Lengyelországban tanult tovább. 15 éve Hollóházán működik, a porcelángyár művészeti vezetője. Több egyéni kiállítása is volt, Brüsszelben is szerepelt. Jelenleg kiállítása Tokajban Keller Lívia festőművésszel közösen.

Északmagyarország, 1970. okt. 24.

Kovrov Sándor keramikus

Ezév II. felében kiállítása lesz Tokajban

(benedek): Pezsgő nutvészeti élet Tokajban

Északmagyarország 1970. I. 8

Koczor Gándor

A Hollóházi Porcelángyár tervezője, az 1966-as Legszebb Termék pályázaton reggeliző készletéoel „miniszteri dicséretben" részesült.

Ipari Művészet, 1967. 3. sz., 40. l.

Koczor Sándor

Kvamikus.

1970 ven kiállítása lesz Tokajban

Pezsgő mův. i élet.

Ésiakmagyarország 1970. I. 8. 4.

KOCZOR SÁNDOR

KERAMIKUS. KELLER LÍVIA FESTŐMŰVÉSSZEL KÖZÖS KIÁLLITÁSA NYÍLT A TOKAJI HELYTÖRTÉNETI MÚZEUMBAN.

ÉSZAKMAGYARORSZÁG, 1970. OKT. 23.

Kocsor Sándor

Váráh: porcelán
Csikos díszítéssel
Dekor- és formatervező. Kocsor S. és Schrammel Imre
1958.
Fehér-fehér repr.

Sikota Győző: Hollóházi kerámia. Bp. 1961.
152 ...

Kocsor Sándor

Feketekávés kiszlet: porcelán
aranyozott negély, mott zöld alapon
formatervező: Bódyné Várdeák Aldikó
dekortervező: Kocsor Sándor
1955.
Lúnes repr.

Sikota Győző: Hollóháza kerámia. Bp. 1961.
152.o.

Kuczor Sándor

Hollóházán dolgozik, teroczö, művészeti oczető.

Fekete Judit: Teroczök Hollóházán; Ipari Művészet, 1972/4. sz. 12. l.

Koczor Sándor, iparművész, Hollóháza.

A Kertészeti Kutatóintézet területén máj. 27-én megnyílt rózsakiállítás kistermében szerepelt alkotása.

Nagy Albert: Porcelánok kerámiák a rózsakiállításon.
Mestermunka, Bpest, 1972. jún. 14.

Koczor Sándor

A MMG és az Iparművészeti Tanács porcelánpályázatán a készletek kategóriájában az egyik II. díjat vékkás és süteményes készletéért nyerte.

Ipari Művészet, 1969. 1. 55. l.

Koczor Sándor

Feketekávés készlet: porcelán
Sárga, modern minta
Forma és dekortervező: Koczor Sándor
1956.
Szines repr.

Sikota Győző: Hollóhán kerá, mé. Bp. 1961.
152.

Koczor Sándor

A MM és az Iparművészeti Tanács által nagyüzemi sorozatgyártásra alkalmas porcelántárgyakra kiírt pályázaton az I. díjat Veress Miklós és K. S. közös művei (Lovas betyár, Betyár és pandur) kapták a faliplakettek kategóriájában.

Ipari Művészet, 1969. 1. 54. l.

Kocsor Sándor

Emlékére

A Magyar Képzőművészek
Szövetsége Iparművész
Titkárságának Tájékoztatója 1970. IV. 28.

Kocsor Sándor

Emlékére

A Magyar Képzőművészek
Szövetsége Iparművész
Titkárságának tájékoztatója 1970. IV. 27.

Kocsot Sándor

Részt vett az I. Országos Kerámia Biennálén Pécsett.

Ipari Művészet, 1968. 5-6. sz. 59. l

Koczor Sándor

Mokkás készletei szerepeltek a kiállításon. A szerző formai elemzésüket adja.

Dr. Molnár László: Hollóházi és kőbányai porcelánok kiállítása; Ipari Művészet, 1968. 5 Gm. 34.1

Koczor Sándor

Halpár: porcelán
kézi lüszter festés
1956.
Formatervező: Lőrincz István
Dekortervező: Koczor Sándor
Tekete-fehér repr.

Sikota Győző: Hollóházi kerámia. Bp. 1961.
151.

Koczor Sándor

Szürke gém porcelán
Formatervező: Dobozi Vilhelm
Dekortervező: Koczor Sándor
1958.
Fekete-fehér rep.

Sikota Győző: Hollóházi kerámia. Bp. 1961.
151.

Kocsar Sándor

Füles vára: porcelán
mai feletti kézi festésű halmintával.
Formatervező: Kocsar Sándor
Dekortervező: Pesti Lajos
1956.
Fénykép

Sikota Győző: Holló kézi kerámia. Bp. 1901.
1510.

Kocsar Sándor

Fürdőző nő: porcellán
formatervező Balogh Béla
dekortervező: Kocsar S.
1959.

Fénykép

Sikota Győző: Hollóháza kerámia. Bp. 1961.
151.o.

Kocsor Sándor

Csurgatáson eljárást dolgozott ki Hallóhúron

Sikota György: Hallóhúron. Regény. Bp. 1961.
151 o.

Koczar Sándor

Feketeköves kénlet: porcelán
fekete alap, fehér festés
forma- és dekortervező: Koczar Sándor.
1955.

Feketeköves kénlet: porcelán
fehér alap, fekete cukorás
forma- és dekortervező: Koczar Sándor
1957.

Fekete-fehér repr.-k

Sikota Győző: Hellóhán kerámia. Bp. 1961.
152 o.

Kocsor Sándor

Váráh: porcelán
fekete, mikre cukorás, máz felett csurgatott
minta
Forma- és dekortervező: Kocsor Sándor
1956.
Fekete - fehér repr.

Sikota Győző: Hellóházi kerámia. Bp. 1961
152 ...

KOCZOR Sándor /

Gádor István tanitványa volt az
Iparmüvészeti Főiskolán

Gádor István gyüjteményes kiállitása Bp. 1966.
Ismertetőt bev. Domanovszky György

MDK

Kocor Sándor

Kocor Sándor / porcelan/ műveivel szerepelt a IV.Orszg.Iparm.Kiáll.-on.

IV.Országos Iparművészeti Kiállitás.Műcsarnok. Budapest 1959.Dec. 18 - 1960.Jan.31. Kat.

Kocsor Sándor kerámikus

Kiállítása nyílt a tokaji helytörténeti múzeumban

Eszaknagyarország 1970 XI. 31

Kocor Sándor iparművész

A Hollóházi Porcelángyár új gyártmányaihoz tartozik az iparművész díjnyertes művészi kivitelezésű falitálja, amelyen zöld alapra karcolva népviseletbe öltözött fiatal pár látható.
(emlétve)

Északmagyarország, 1969. márc. 6.

Koczor Sándor

MDK

ipari művész -

Kávéskészlet/Hollóházi Porcelángyár/

Repr.

Ipari Művészet 1958. 2. sz. 76. lap után.
Második képtábla 8. kép.

MDK

Kocsa András

Második templomukat épitik Hegyalján a sárospataki diákok. Függetlenség 1942. jun. 28.

Kocsánszky Gyuláné, újsorművész

L: Tassy Béla

–: Közművelődés, klubkiradó . . 46.

Új Tükör, B.v. 1980. dec. 14. XXIII/50

Kocsárd Emánuel, ép.mérn. MDK

A miniszterelnök a belügyminiszter előterjesztésére kinevezte K.E.-t Vas főispánjává.

Kinevezték az uj főispánokat.
"Pest" XXXX nov.3.
1944. 3.1.

Κρυσταλλικό μέταλλο.

Κ.Ε.-5 Χαλκοπυρίτης.

Kocsárdi Csilla

Mistole

Gendélet, akv., 40 x 28.

Országos diák képzőművészeti kiállítás.
Hódmezővásárhely 1965
kat. bev. Orosz Lánló

Kocsárdi István

Kőfaragó

s.

Bíró József

Kolozsvári Képerdőmű

Bp. 1940. 31. l.

27. t.

Officina-

Kocsárdi Mihály

kőfaragó a
Kolozsvári Földalatti-
Korda-ház (1801 – 1809)
főkapuján és az udvari
oszlopokon dolgozott.

Gyászol 164 l.

Kocsárdi Mihály

kőfaragó

l.

Bíró Erdmüv

144. l.

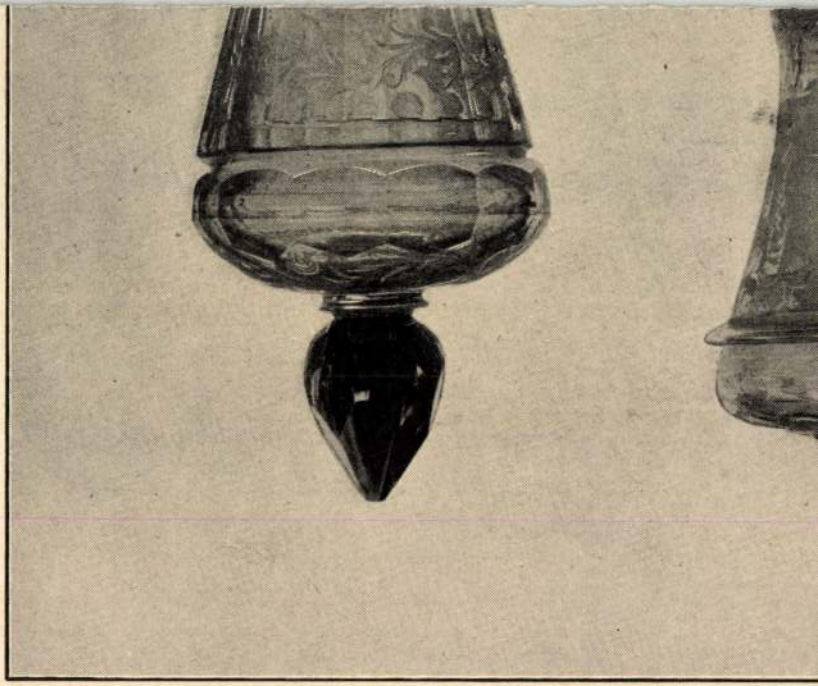

Kocsárdi Mihály

kőfaragó

l.

Bürgermeesteri

23. l.

Gyula.

A bástyákkal megerősite
a feléje haladó utakon lovas
jobbra lovasok küzdenek. Föl
irata:

WAHRE CONTERFACTVR DER STA
EINGENOMMEN WORDEN. A

magyarázó szövegének kezdete:
befejezése: G. Hie werde
abgezogen. vom feinde Je

Rm., mér. a vk. 1
Ortelius: Chronolo

Korsárdi Mihály

kőfaragó

X. Vill. u.

l.

Arch. Ért. 1934

126, 127. l.

Csonttü töredék öskori VIII. 84, 86, 89

Kocsárdi Mihály

kőfarajó

vód

Rados Jenő - Kolozsvári szünemlékek. A m. kir. állami felső építőipariskola 1941-42. évi szünidei felvételei. [Bp. 1943] 7. l.

A kolozsvári Toldalagi-Korda palota kőfarajó munkái fen-tiről

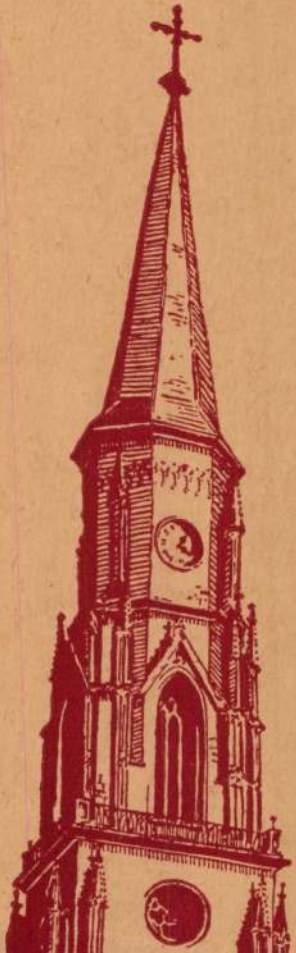

Kocsárdi László

kőfaragó

gernyeszegi gr. Teleki-kastély

Építészet. 1941. 32. l.

(Építési napló)

MEGHIVÓ

a MAGYAR-OLASZ TÁRSASÁG

f. évi április 27-én,
szombaton délután 6 órakor
az Iparművészeti Múzeum (IX., Üllői-út 33—37.) dísztermében
és
f. évi április 29-én,
hétfőn délután 6 órakor
a TESz (V., Falk Miksa-utca 1.) dísztermében tartandó

NYILVÁNOS ÜLÉSEIRE,

amelyeken

P. FACCHINETTI VITTORINO
a milánói Szent Szív egyetem tanára

tart előadást

szombaton:

„DUE FULGIDE GLORIE DELLA SANTITÀ ITALIANA"

címmel (vetített képekkel),

hétfőn: **„LA RADIO IN VOLO"** címmel.

AZ ELNÖKSÉG

Vendégeket a Társaság szívesen lát.

Kocsárdi Mihály

kőfaragó

készítette a Kolozsvári

Toldalagi — Korda-házi

főkapujának faragvá-

nyait, az udvari

oszlopait stb.

A ház épült 1801-7

Baloghi Kolozsvári

36. l.

1907. évfolyam, XLI. kötet, VI-ik tábla

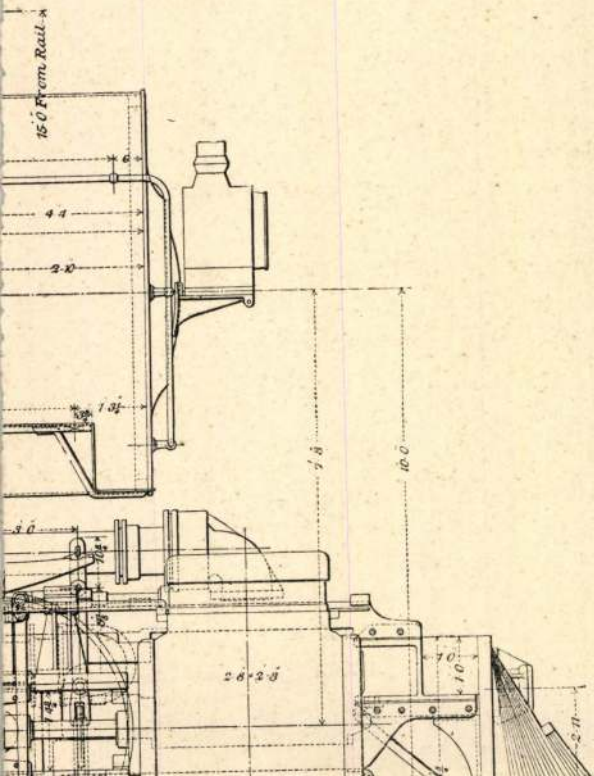

Kocsárdi Mihály

Kőfaragó

l.

Mak Vásár Kolozsvár

76 l.

ő is részesül és térítés nem igényeltetett

ber 24.

Elnök úr távollétében:

dőndő

Kocsárdi Mihály

kolozsvári kőfaragó
készítette az alábbi
ház öszes kőfaragó
munkáit 1804–8-ban

Kelemen Sajós: A
kolozsvári gróf Tolda-
lagi és Korda-ház.
Művészeti Szalon
(Kolozsvár) 1927.
I. évf. 5. 4. 8. l.

Kocsárdi Mihály

kőfaragó

l.

Rados kolozsvármegyei

7. l.

megszállt terület és igy igen ajánsitésnél első sorban Rátok gondolunk Országos Bizottságának ajánljuk fel zeum vagyunk, így hát igyekszünk elérni adhatjuk a szabályzatok miatt annak ok voltatok velünk szemben és sulyos

ives az árát megszabni ezeknek a diaelinditani szivességjél. Abban az esetitási pénzéből, vagy a Lux tata nálam k ezt megvenni, akkor csak egy nyugtát OB pénzből felvesszük annak az összeszeretettel üdvözöl

Mihalik
Sámuel

M. D. K.

KOCGÁRDI Mihály kőfaragó

1788 - 1789. Kolozsvár, Tholdalagi - Korda - házon dolgozott

Agghány: Barokk szokrászat... Bp. 1959. I. 147, 225. l.
II. 146. l.

Kocsárdy Miklós

Kőfaragó kőfaragó Kolozsvárott 1804 kőpil.

B. Nagy Margit: Reneszánsz és barokk Erdélyben, Bukarestben, 1970.

3058.

Kocsárdi Mihály

1804: Kolozsmonostor, gör. kat. templom, padozatkő; 1805: Hadad, Wesselényi kastély, nagyóra. 1805: Koronka, Toldalagi kastély, erkély stb. 1808. előtt: Kolozsvár, Bethlen Pálné rézsere dolgozik.

B. Nagy Margit: Reneszánsz és barokk Erdélyben, Bukarest, 1970. 311 l.

Kocsárdi Mihály

(+1810) Kőfaragó. 1790: Kolozsvár: a Teleki ház kőfaragó-munkájának egy része. 1798, 1804-1809 ua: Toldalagi-Korda ház, erkély, kapu, lépcsők, oszlopok.

Bj. Nagy Margit: Reneszánsz és barokk Erdélyben, Bukarest, 1970.

311 l.

MDK

Kocsárdi Nándor /salgótarjáni kirakatrendező/ szerepelt a kiállításon.

és "Nyár" c terve második dijat nyert.

/tc/: Kereskedelmi grafika. Fiatal rajzolók plakáttervei Salgótarjánban.
Nógrádi Népujság. 1964. jul. 1.

Kocsén rk. templom

(Pest vm.)

Régi kőtemplom a XVIII. században épült.

Jelenlegi templom 1881-ben épült.

Chobotvác

297 l.

Valentyin Kocsetkov, szovjet művész

Idén hazánkban rendezik meg a nemzetközi érem-szövetség -FIDEM- kongresszusát. Ehhez kapcsolód-va rendezték most a hagyományos sóstói művész-telepet csak érmészek számára. - A művész leg-kedvesebb anyaga a fém, egy „magyar ritmusok" fel-iratú érmen dolgozik. (emlitve)

Tarnavölgyi György: Hat szocialista ország érenművészei Sóstón.
Keletmagyarország, 1977. szept. H.

Kocsházi Kalmár Elza

Nemzeti Szalonban az UME kiállításán három szobrával szerepelt.

BH.931.II.1.

Kocsi Horváth Jolán

Megnyitották a festőművésznők kiállitását, a várkert bazári helyiségeiben, "Festőnők tárlata" cimmel.
A müvész munkáit, -néhány társáéval együtt a kritika kiemeli a kétszáz festmény és rajz között.

A HÉT, Bp. 189o. juni. 29. I. évf.
26. sz. 42o. lap.

Kocsi Tringó

A tárlaton bemutatott műve:

„Hottág", olaj, 70 x 100 cm.

Rozványi Márta: Vásárhelyi őszi tárlat,

Hódmezővásárhely, 1971

MDK

Kocsi László

Szerepelt a megye festőművészeinek kiállitásán az isaszegi vasuti állomás melletti eszpresszóban.

MTI 1964 okt. 17.
bb. 69.

Kocsi rk templom

Ép. 1746.

l.

Mohl Tata

22. l.

Temesvár X. 5.

Kocsi András

Román hősi emlékmü

/repr./

A képzőművészetek Debrecenben /szerk.Bőgel József/
1961.Debrecen Képjegyzék. 160.

Kocsi Horváth Jolán MDK

Mályvák és Szegfük, olf.

Mücsarnok 1892/93. téli kiáll.

Kocsi Horváth Jolán

"Szinvázlat" és "Tanulmány" c. festményeit bemutatja a lap, valamint a müvész arcképét. Repr.-ók.
Dr. Székely Béla: "Magyar festőnők" cimmel ir és méltatja müvészetüket, mint mondja: "a női izlés finom munkái minden tárlatunknak becses kiegészitő részeit képezik."

Otthon, Bp. 1895. október hó. 1. sz.
21, 22, 54. lap.

Kocsi Horváth Jolán

Először mutatkozik be a müvész "A Mücsarnok téli kiállitásá"-n, amelyről M. ir, s beszámolójában felsorolja a tárlaton szereplő első kiállitókat.

Képes Családi Lapok, Bp. 1892. dec. 18.
XIV. évf. 51. sz. 812. lap

Kocsi Márta

KÉT FESTŐMŰVÉSZ, Kocsi Márta és Ütő Endre tárlatát tekinthetik meg a berettyóújfaluiak a helyi művelődési központban.

Népszabadság, 1987. X. 28

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 387-748, 340-726

1977 3

MUNKA

Kocsi Márta: munkás-népművész

Tűzvörös fal

1021

Az üzem és a népművészet

Örvendetes, hogy a vidék iparosodásával kitágul a lakosság érdeklődési köre, megnő kulturális igénye, az azonban igen sajnálatos, ha közben elfelejtődnek ősi hagyományaink, ha nem marad folytatója rendkívül gazdag népművészeti hagyományainknak.

A népművészeti alkotások közkinccsé tétele, a hagyományok ápolása, a munkások ízlésének fejlesztése volt a cél, amikor néhány éve több üzemi művelődési házban megalakították a népművészeti köröket, elsősorban faluról származó, nagyszüleik dalkincsét, fonó, szövő, faragó tehetségét őrző munkások részvételével.

E szakkörök tagjai számára hirdetett előadó és képzőművészeti pályázatot a SZOT, a Népművelési Intézet és a Szakszervezetek Fejér megyei Tanácsa. A Dunaújvárosi Munkás Művelődési Központ adott otthont az „Üzemi amatőr népművészek első országos találkozójának".

135 munkás-népművész 260 művével jelentkezett a kiállításra és a zsüri — melyben részt vettek a szakszervezetek kulturális szakemberei is — ugyancsak gondban volt, amikor a szebbnél szebb hímzések, szőttesek, fa- és csontfaragások, bábuk és játékszerek közül a legjobbakat ki kellett emelnie.

Képeinken a teljesség igénye nélkül szeretnénk a kiállítás néhány darabját bemutatni.

SZILVÁSY RUDOLF

velés

étesítmény társadalmi munkában

mberek test-
ítése céljából
szervezik a
énő létreho-
zók is egyre
van minden-
ban a sport-
téséhez szük-
unkájukra is.
meg a SZOT
néretű társa-
terekkel, sok
pítésével zá-
és kell is tá-
lmi munká-
vezés, kezde-
i, ösztönözni
g.

A múlt év egyik legeredményesebb társadalmi pályaépítő munkája a Carbon Könnyűipari Vállalatnál, Komlón

mény-építési
mozgalmat azzal a céllal hirdetjük meg, hogy még több munkahelyen, szakmunkásképző intézetben nyíljon lehetőség felnőtteknek és fiataloknak egyaránt a rendszeres testedzésre. Elő kívánjuk segíteni, hogy a kisebb üzemek, munkahelyek, amelyek egymagukban, önerőből nem képesek önálló építkezésre, egymással (szövetkezetekkel, iskolákkal is) összefogjanak és közösen hozzanak létre sportobjektumokat, amelyeken közös rendezvényeket is tudnak lebonyolítani.

Ennek megfelelően három kategóriában hirdetjük meg a társadalmi pályaépítést:

I. kategória: Önálló építés üzemek, vállalatok, hivatalok, intézmények részéről.

II. kategória: Közös építés kisüzemek, munkahelyek (szövetkezetek, iskolák) összefogásával.

— a létrehozott sportobjektum összértékét. Ez foglalja magába a társadalmi munka értékén túl a különböző szervek támogatásából eredő ráfordításokat is;
— a társadalmi munkában résztvevők számát;
— a legtöbb munkát végző szocialista brigádok és személyek megjelölését;
— a munkahely, szakmunkásképző intézet levelezési címét.

A szakszervezeti bizottságok igazoló jelentéseinek beküldési határideje: 1977. október 31.

Az igazoló jelentéseket vidéken a szakszervezetek megyei tanácsai, Budapesten a Szakszervezetek Budapesti Tanácsa címére kell beküldeni. Az SZMT-k, SZBT az akció egész időtartama alatt figyelemmel ki-

Kocsi Márta, [ ]

GRIFF, RÓZSA, TULIPÁN

A székely festett bútorok műveltségünk ősi rétegét őrzik. Egy Alsócsernátonban előkerült ládaveret Árpád-kori kőfaragásokra emlékeztet, nem jogtalan feltételezés szerint a 896-os honfoglalást megelőző „griffes-indás" leletcsoporttal rokonítható. Az erdélyi népi kultúra eredete tehát a pogánykori „mitikus történeti tudat" hiedelemvilágáig nyomozható vissza. Egy tudományos dolgozatnak tanácsos persze tárgyát földrajzilag-történelmileg pontosabban meghatározni. Ezt teszi *Kocsi Márta* és *Csomor Lajos* is: „Székelyföld 896 és 1920 között a történelmi Magyarországhoz tartozott... amikor Magyarország középső és déli része az oszmán törökök 150 éves uralmát nyögte, az északi és nyugati rész pedig a Habsburg dinasztia uralma alá került, Erdély volt az az országrész, ahol egy, a mai Magyarországnál alig nagyobb területen sikerült megőrizni a független magyar államiságot". Ennek köszönhetően tudta megőrizni a székely művészet az Árpádok előtt, alatt és után virágzó népi kultúra tradícióit, megóvni nemzeti jellegét idegen hatásokat befogadván is.

Sík Csa

Élet i

Bár ma is sok a kallódó érték, kitéve a tudatlanság, nemtörődömség, üzletelés ártalmainak, *nyolcvan év óta ez a könyv az első tudományos igényű és rangú szintézis a székelység festett bútor művészetéről.* Méghozzá — a témát nagy ívű összefüggések rendszerébe illesztő — szintézis.

Elődeink a Volga vidékén ismerkedtek meg a fából való építkezéssel, a *jurt* azonban a honfoglalás utáni időkben sem mehetett kivételszámba. Az összerótt fagerendákból készült székely, illetve magyar ház nagyságában, beosztásában megegyezik a sátoréval: A bútorok elhelyezési rendje is bizonnyal pogánykori hagyományt követ. A lakóteret átló osztja részekre, nők és férfiak, munka és ünnep oldalára. Az asszony összetartó-továbbéltető szerepe a családban a tűzhelyhez kapcsolódik, a férfié az asztal mágikus jelentéséhez, „az itt végzett cselekmények rituális cselekmények voltak, az étkezéstől a lánykérésig".

A bútor, az asztal, a szuszék térbeli helyzete a világrendben elfoglalt szimbolikus hely. Szerep, amelynek jelentését a festett díszítőmotívum, a hitvilág egységes egészébe illeszkedő jel teszi nyilvánvalóvá. A Sepsiszentgyörgyi Múzeumban őrzött kamarásasztal kenyeresfiókjára festett állati arcok a kenyeret óvják az ártalmas praktikáktól; a bútorok különböző formájú rózsáinak általában védelmező az erejük. A rózsa szem-szimbólum. (A szerzők itt utalnak *C. G. Jung* véleményére — ideje lenne a magyar könyvkiadásnak végre őt is felfedeznie.) A szem pedig férfi-attributum, Nap- és péniszjelkép. Bajelhárító erőt megtestesítő ábra tehát — a néphit szerint.

A rózsa mellett a tulipán a magyar népi művészet legkedveltebb jelképe. Megtalálható szinte minden sztyeppei nép körében (s az etruszkoknál is). Jelentését *Páll Antal* magyarázta el a szerzőknek: „A tulipán az élet és a szerelem jele. Ezért általában felfelé áll. A lefelé hajló tulipán rosszat jelent, halál, betegség, elhagyott szerető". A menyasszonyi ládákon a különböző tulipánok meghatározott rendben szerepelnek. Jelképezik a női élet állomásait, az asszony szerepét a közösség életében. A népi művészetben nincs véletlen, az esetlegesnek tetsző vonalnak is önálló értelme van. A motívumok sorrendjének is, természetesen, *André Leroi-Gourhan* állapította meg; a barlangok festett állatainak egymásutánja a természet, a létezés nagy ellentéteit, születést és halált szimbolizálja, a jelképesség világmagyarázat-számba menő gondolatrendszert feltételez. A tulipánforma minden változata az aranymetszés törvényéhez igazodik. Variálható, de szerkezetének belső rendje változtathatatlan. Kötött, mégis szabad, dekoratív értéke ezért rendkívüli a nép művészetében.

A szerzők teljes történeti áttekintést adnak a székely festett bútorok fejlődéséről, szerkesztésmódjáról, a formák s a hozzájuk kapcsolódó hiedelmek viszonyáról, festésük módszereiről, a legfontosabb motívumok, „szellemtörténetéről". A *Festett bútorok a Székelyföldön* — mint mondani szokás — hézagpótló munka. Ahogy nem szokás mondani: öt regénynél több intellektuális izgalmat kínál. Ha egyedülálló is a maga nemében, nem az egyetlen. Kocsi Márta és Csomor Lajos *Korondi székely fazekasság* című könyvét is fellelheti még az olvasó néhány könyvesboltban.

A szépen tipografizált, rajzokkal, színes reprodukciókkal gazdagon illusztrált, kitűnő könyvet a Népművelési Propaganda Iroda adta ki. A csúf nevű intézmény lehetőségéhez képest módszeresen átgondoltan pótolgatja a művészeti könyvkiadás koncepciótlanságból következő mulasztásait.

Sík Csaba

kadékba kiváltság belezu
aki ebből *de profundis* ki
magasabban van a megelé
halandók poros síkvilágán
ként az egykori olaszok,
természetesnek tartja „az
férfit, aki egy egész váro
tával és mindenki szeme
éli át az elhagyott és ké
esett szerelmes szerepét".
nosznak tartott, társaságl
nikus Stendhal egyik le
lelkendezve osztja meg v
lyik írótársával legújabb
nos trükkjének titkát:
fortéllyal lehet megtö
végsőkig, még a kanapén
hödten ellenálló nő eller
De sokkal jobban érdek
lélek ellenállása és álta
semmiféle fortéllyal
küzdhető s meg nem vá
ható érzelem. *A szer*
egyik fejezetében részle
rásjegyzéket ad meg,
merítette gondolatait. (
rekkorában buzgó olvas
a *Manon Lescaut*-nak.)
ban mindig önmagáról
azt látta, mint hőse a waterlooi
csatamezőn: ami vele, ami a
közelében történt.

„...Ráeszmélt, hogy most már
ugyis késő van, nem fogja meg-
hódítani sem a világot, sem a
nőket — ekkor ül le regényt ír-
ni, hogy az írásban megtalálja
azt, amit az élet megtagadott"
— írja Szerb Antal. De a mély
paradoxonok igazságára általá-
ban oly fogékony Szerb Antal
itt téved. Stendhal viszonzatlan
szerelmektől terhes életében
igenis boldog volt, az élet meg-
adta neki a legvágyottabb be-
tegség adományát.

Művei nélkül férfiról, nőről
talán még ma is több álroman-
tikus hazugsággal beszélnénk.
„A lélek forradalma" — ezt is
leírta vizsgált tárgyáról. Mint
többi könyvét, a szerelemről
szólót sem fogadta nagy elisme-
rés. Teljes kiadása csak 1853-
ban, épp százharminc éve jelent
meg, jóval halála után. A sze-
relem „a lélek forradalma"? Er-
re majd csak századunk elején
kiáltanak visszhangot. De a
visszhang azóta is szól.

Bikácsy Gergely

kísérlete addig fog tartani, amíg
az emberek félnek a megöregedéstől. Ha a tömegeknek nem kéne többé Romániába rohangálni a Gerovitalért, ki keresne ezen milliárdokat? A csecsemőhalandóságból ugyanis nem lehetett üzletet csinálni: vagy meghalt, vagy életben maradt a gyermek. Ugyanez érvényes a pestisre is: három nap alatt eldőlt a nagy di-

napi tüzokot! Az összes parla
menti csoportot végigjártam pél
dául, hogy lebeszéljem őket a
abortusztörvény bevezetéséről
Azt mondtam nekik: jól van, t
minden anyagi támogatást meg
adtok a törvényhez, és azzal ér
veltek, hogy az abortusz nem
születésszabályozás eszköze. Ak
kor viszont a törvényben a több
születésszabályozó eszköz haszná-

Kocsi Márta, népi iparművész

Molnár V. József: „Egen menő szép madár"

A veresegyházi Népi Műhelyben Kocsi Márta népi iparművész tanítja a gyermekeknek a bútorfestést, (nemcsak a technikát!).

Gyöngy Enikő, Makoldi Gizella, Ötvös Tünde nyomra találásának, bizonyosan szerepe van Pap Gábor művészettörténész előadásainak, Kátai Mihály festőművész tűzzománcainak; Makoldi Sándor festőművész, debreceni főiskolai rajztanár nevelte őket.

Művészet, 1989., január, 54-old.

Kocsi Mária

Csomor Lajos a magyar székely
bútorfestő, aki Kocsi Máriával
a dunaújvárosi népművészeti
pályázat első díját nyerte el.

Nagy Ádi Gábor: Használni vagy nézni.
Új Tükör, 1978. december 31 – 40. lap.

Kovai Márta, népművész

L: Lakatos Lilla

– Közművelők és népművészek találkozása 4.

Népszabadság Bp. 1978 aug. 19.

Kasi Márta, népi iparművek

L. Csomor Lajos

(pálffy): Pulíminta, mais hafalp 12

Esti Hirlap, Br. 1981. június 18

Kocsi Márta, képművén

L: Busi Lajos

–: Mezőhéri fazekasok alkotásai, 7.

Nepszabadság, Bp. 1981 jún. 19.

Kovai Márta, népi iparművész

L.: Páll Antal

– Székelyföldi fazekasok bemutatója

Népszabadság. Bp. 1981 máj. 19.

9.

Kocsi Mórta, népművész

L. Gonda Istvan

–: Mezőtúri népművészet – Budapesten 7

Népszabadság, Bn. 1981 aug. 4.

MDK.

Kocsi Miklós

Munkásságának rövid ismertetője

Ikarus 1965 ápr.14.lap -

MDK

Kocsi Sámuel debreceni épitészt

1854. k. egyességet kötött a torony átalakitására

Dede K: A kabai templom. Debreceni Prot. Lap. 1938.
115-6 l.

1938
326
T612

A 326 éves bárándi református templom.

Báránd (Bihar vármegye, Debreceni Református Egyházmegye).

Mindazt, amit a bárándi református egyházról, templomáról, templomi felszereléséről érdemes feljegyezni, időrendi egymásutánban igyekszem adni.

Báránd már 1550-ben ismerte a reformációt. 1600-ban anyaegyház volt, hiszen a legrégibb anyakönyvének első lapján ez a bejegyzés áll: „*NB.* Az I^{o} kötet volt 1600^{k} esztendőből a mint a n. t. Debreczeni Tractus Archivumban található irományokból olvasható."

Az egyház birtokában van egy ma is használatos régi úrvacsorai pohár ezzel a felírással: „Ezt a Pohárt N. Tordai Ferencz Ur ajánlotta és készittette a Bárándi Reforta Sz. Ekklának 1651dik eszdt. Ezen mostani formára megnagyobbitott közönséges kölcség által 1765dik esztendőb T: Zilahy János Uram Prédikátorságában."

A bárándi református templom 1612-ben épült.

Az 1757-beli gondnoki számadás bizonyítja, hogy ebben az évben fatornyot épített, harangot és úrasztali poharat szerzett az egyház. Ugyanebben az évben megindul a gyüjtés a kőtoronyra is. A harangot 1761-ben újra kellett öntetni, amiről a harang felirata így tanuskodik: „Ezt a harangot füleinek romladozása miatt a bárándi Reformata Szent Ekklézsia a maga költségével mindenekben a régi formára újonnan öntette. In Nomine S. S. Trin. Ekkl. Helv. Confes. Báránd. Suo sumpti finxerit. J. V. D. Michael Deli."

1766-ban a gyülekezet lélekszáma: 906! A római katholikus hívek ekkor csak 60-an voltak. Bárándon 1333-ban már róm. kath. lelkészi állomás volt, 1600 táján megszűnt és csak 1744-ben állíttatott vissza. Ebből a tényből egészen jogosan azt kell következtetnünk, hogy e község lakói egészben korán elfogadták a reformációt és a róm. kath. egyház akkor szünhetett meg.

Az 1612-ben épült templom olyan kicsiny volt: alig képes 350 lelket befogadni. Ezért az egyház Mária Teréziához folyamodik, hogy a kicsiny és szük templomot, mely így a gyülekezeti tagokat nem képes befogadni, engedje megnagyobbitani, azután engedje a tornyot a templommal összeépiteni. Az engedély 1669-ben megadatott, az építkezés 1772-ben meg is indult és csak 1775-ben fejeződött be. A templomhoz és toronyhoz tett szolgálatok kimutatása szerint minden egyháztag tett valami szolgálatot. Némelyik egyháztag egy-egy évben 8—13 napot is szolgált! A templom megnagyobbításával kapcsolatosan ez az irás olvasható az egyház tanácstermében őrzött öregbetűs táblán:

„Ezt az imadsagnak házát
Felséges K: Királyné Assonyunk Mária Teresia Asz kegyességéből épittette a bárándi Rfta Ekkla maga költségével 1772 eszt.

Tsuda dolog Isten e földön lakozik
Az hol könyörgések füste illatozik
Ez helyet is az Ur lakásul rendelte
Im midőn régiség falait terhelte
Ez Ur ki királyok szivét igazgatja
Felséges Assonyunk, hogy indulattya
Boldog gyülekezet mellyet két illy Felség
Nem hallatik közte sem panasz, sem inség
Te Istennek népe az Istent tisstellyed
Érte könyörgésed egekre emellyed
Kit az ég bé nem fog, házban mulatozik
Ditsőségnek Ura onnét nem távozik
Minthogy kedvellette nagy gondját viselte
Leromlott oszlopit ismét felemelte
Mint vizet amerre tettzik hajtogatja
Megegyezne arra birta akaratja
Igazgat, védelmez mind föld, mind magas ég
Zengedez uttzáin az öröm s békesség
Mária Theresiát királynédat féllyed
Hogy kegyelmességét másszor is szemléllyed."

1790-ben a toronyba „csengettyűs" órát szereltet az egyház.

1798-ból való úrvacsorai kehely felirata: „A BÁRÁNDI Reformáta Ekklesia maga Kölcségén készétette 1798."

1800-ban készült a mai úrasztali kenyértál, melynek felirata ez: „A BÁRÁNDI REFORMÁTA Sz: Ekklesia maga költségén készéttette MDCCCdik Esztendőben."

1801-ben készült a második harang: „Fudit me Jakabus Horner N. Váradon Anno 1801." felírással s alul ezzel a körirattal: „Ne keményitsétek meg szíveteket" Solt. 95. 8. vers.

Az 1803-ban készült zöldbársony úrasztali terítőnek szinte csak a maradványai vannak meg.

Az egyik úrvacsorai kehelynek talpán ez a körirat : „Ő. Ns. Futó Mihály készítette a bárándi H. V. Sz. Egyháznak 1843ik évben T. ns. Szél György papságában."

1861 júliusában elhatározza a presbitérium, hogy a templomot, mely eddig nádkerítéssel volt csak körülvéve, fakerítéssel véteti körül és a templom környékét élő fákkal ülteti be.

1868 november hó 29-én tartott „köznépgyűlés"-ben a templomot feljebb emelni határozták 6000 frt költséggel, 1872-ben Futó József építtető gondnokságában a toronyfal is emeltetik a mai magasságba.

1873-ban a templom és torony a Pesti Biztosító Intézetnél tűz ellen biztosíttatik.

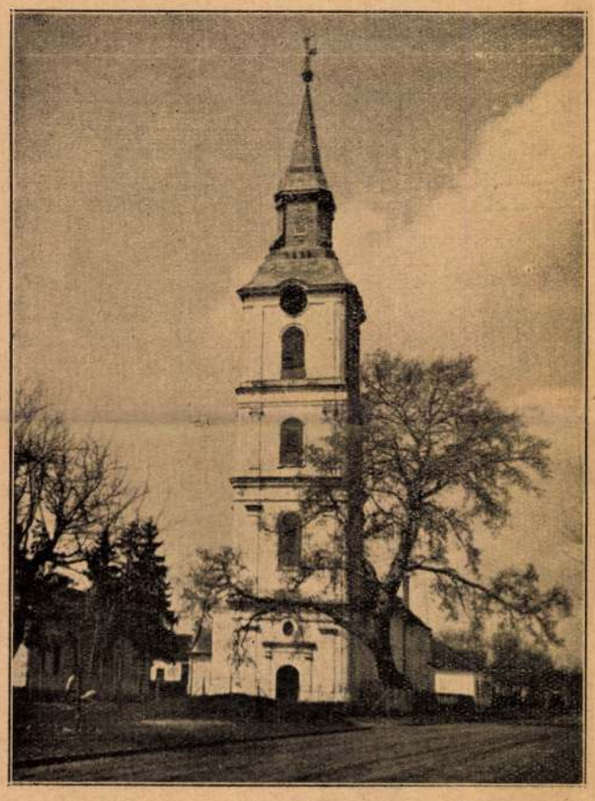

A BÁRÁNDI TEMPLOM.

1888-ban csináltatta az egyház a ma is használt gyönyörű piros bársony aranyhimzéses, aranyrojtos úrasztali terítőjét. Ugyanebben az évben készült el a templom rácsos fakerítése is.

A presbitérium 1889 december 1-én felvett jegyzőkönyvéből megtudjuk, hogy Bíró János presbiter orgonára ajánlott 1000 forintot. Ezzel egy üdvös mozgalom indult meg, amelynek eredménye az lett, hogy az egyház vett egy 1500 frt értékű orgonát Országh Sándortól, a keleti karzatot újra építtette s azon helyezte el az orgonát. Az orgona és karzat átépítés összesen 3211 frt és 94 krajcárba került.

1894-ben az egyház Pistei nagyváradi építésszel javíttatta a templomot és tornyot, a deszkamennyezet helyett cementes stukaturt csináltatott. Bekerülési költség : 2161 frt. Építtető gondnok : Szilágyi Bálint.

Az 1897 március 7-i presbitériumi jegyzőkönyvből pedig azt tudjuk meg, hogy Földesi Lajos egyháztag harangra ajánlott 800 forintot. Ezzel újra szép mozgalom indult meg. A presbiterek házról-házra járván, gyüjtést rendeztek, melynek eredménye az lett, hogy az egyház új szerkezetű állványra Thuri Lajos budapesti gyárostól három szép harangot vett és helyezett el a toronyba.

E harangok közül a középsőn, amelyet Földesi-harangnak neveztek, ez a felírás van : „Isten dicsőségére készíttették a bárándi református egyház tagjai : Földesi Lajos és neje Bíró Zsófia, unokájuk : Földesi Ida." Másik oldalán a harangnak az egyház pecsétje látható. Ez a harang ma is meg van. Súlya 5 mázsa.

Az 1897-ben szerzett másik két harangot elvitték a háború alatt. Az egyház 1923-ban szerzett egy újat helyettük, melynek súlya 7 mázsa, felirata pedig ez : „Készíttették a bárándi református egyház tagjai Szabó József lelkész és Futó István gondnok idejében az 1923. évben. Megörökíttetnek a nagyobb adományozók : V. Lévai Imre és felesége Kerékgyártó Eszter, Vekerdi András és felesége Kovács Eszter, Herpai Lajos és felesége Barna Zsuzsánna, Z. Berde Lajos és felesége Madar Zsuzsánna. Öntötte Slezák László harangöntő Budapesten." Másik oldalán ez áll : „Az élőket hivogatom, a holtakat elsiratom." E mondat felett a szőlőfürtökkel és búzakalásszal koszorúzott úrvacsorai kehely.

Templomát és tornyát az egyház 1923-ban javíttatta utóljára.

1935-ben sodronydrótkerítéssel veszik körül a templomot. E drótkerítés 750 pengős költséggel elkészíttetése volt a bárándi református egyház és Báránd politikai község nagy építőjének : néhaivaló jó Szabó József lelkipásztornak utolsó építő tevékenysége. Az egyház ugyanebben az évben a templomkertből az öreg fákat tulnyomó részben kivágatta ; mindössze néhány fenyőfa és egy hatalmas nyárfa maradt meg. A képen jól látható, hogy ez az óriási öreg nyárfa, melynek koronája a torony legfelső ablakáig felér, micsoda ékessége a kertnek, melyet ez év márciusában díszcserjékkel, bokrokkal, nyír-, jegenyeakác- és hársfákkal ültettünk be.

Templomunknak egységes stílusa nincs !

Maga az épület kelet-nyugati elhelyezésű. Három bejárata van : nyugat és dél felől, valamint keleten a torony alatt. E bejáratokat a mai bárándiak is „portikus"-oknak hívják. Szószéke a déli fal mentén áll kb. azon a helyen, ahol a megnagyobbítás előtt a régi templomfal végződött. Két karzat van egymással szemben elhelyezve nyugat és kelet felől. Utóbbi karzatra építették 1889-ben a ma is használt orgonát. A templom befogadóképessége : kb. 800 lélek !

A templom és torony bizony ma már elég siralmas állapotban van, gyökeres külső-belső javításra szorul. Hiszen a templomépület fala a megnagyobbításkor épített külső támaszoszlopok mentén végesvégig van repedve a mennyezettől a fundamentumig. Hámlik a vakolat. Rosszak az ablakok. A padok rozogák.

1936-ban a presbitérium már foglalkozott a templomrenoválás kérdésével. Részletes tervet és költségvetést is készíttetett. De a kivitel elmaradt anyagiak hiányában. E tervezet és költségvetés

szerint 16,000 pengő az a legcsekélyebb összeg, amelyből a több, mint háromszázados templom megújítható és modernizálása (ú. m.: külső-belső javítás, vakolás, meszelés, alapszint felemelése, orgonakarzat átépítése, szószék áthelyezése az északi oldalra, padok kicserélése stb.) keresztülvihető lenne.

Az elszomorító tény és valóság azonban az, hogy ilyen költséges munkák elvégeztetése a súlyos terheket hordozó bárándi református egyháznak nem áll módjában, mivel erre fedezete jelenleg nincs! De hisszük, hogy a gondviselő Isten, aki e Református Sion hithű templomépítőit a multban megsegítette, soha sem hagyta el, minket is oltalmába vesz, lelkiekkel és anyagiakkal bőségesebb mértékben megáld és a Lélek csendességének házát újjáépítheti majd a sokat próbált, de Istenre tekintő nemes bárándi református gyülekezet!

Báránd, 1938 május hó 10.

Kulcsár Ferenc,
helyettes lelkész.

A kabai templom.

A kabai református egyház most ünnepelte templomának 200 éves jubileumát. Erről a lélekemelő ünnepségről külön rovatunkban számolunk be, itt csak magával a kabai templom történetével foglalkozunk.

Bár a mai kabai templom mindössze csak 200 éves, ez nem jelenti azt, hogy az egyháznak már sokkal régebben ne lett volna rendes temploma.

Kabáról a régi feljegyzések elmondják, hogy itt már 1540-ben ismerték a reformációt. Német feliratú harangja 1572-ben készült. Úrasztali eszközei vannak 1620- és 1693-ból. Régi tornya 1660-ra készült el. A templom kőfallal volt körülvéve. Ez volt az úgynevezett vár.

Ma már ennek a templomnak romjai sincsenek meg. Nevét csak a Vár-utca és Várzug elnevezés mentette meg az elfeledéstől. Eszerint azon a helyen állott, ahol most Kiss Gusztáv udvara és háza van. Pár esztendővel ezelőtt ott valami pincefélét fedeztek fel, azonban ez még kikutatva, feltárva nincsen.

1660 április 26-án semmisült meg a vár a községgel együtt. Szejdi pasa török-tatár hordái pusztították el.

A múló évek romboló ereje rövidesen egyenlővé tette a földdel szabad Hajdú-Kabát. Lakói vagy elestek, vagy elszaladtak s egy árva lélek sem taposta a házak romjain nővő fűszálakat egészen hét esztendeig.

1667-ben ülték meg újra „Kaba-pusztát". Csaknem azon a helyen épült fel az új község. Fanatikus hittel kezdtek a munkához s vették birtokba a gazdátlan határt, melyből már akkorra Komáromi nevű uraság kihasított egy hatalmas darabot. Ebből lett Tetétlen község.

Gyorsan szaporodtak a kis vályogházak, szorosan egymás mellé bújtak, mint megriadt kis bárányok. Kerítéssel vették körül az egész községet s 60 esztendeig dolgoztak minden erejök megfeszítésével, míg egy közülök való vér, „hazafi" Kabai Dániel lelkész buzdítására el nem határozták egy állandó, kőtemplom építését. Ebben az időben 328 birtokos család volt Kabán, kiknek neve szerencsésen fennmaradt. Nagy erőfeszítés kellett ahhoz, hogy a nagy futás után 60 esztendővel ilyen nagy munkába fogjanak. De az erős akarat nem ismert akadályt! Főbíró Fazekas András irányítása mellett megkezdődött a lázas munka. Mint a dolgos méhek, vagy szorgalmas hangyák, úgy vette ki a részét mindenki a munkából. Pénzért csak a mestert fogadták s legényeit. Meszet, homokot a felvidékről magok hozták, a gerendákat, ami kevés kellett, maguk fuvarozták, a téglát maguk vetették, égették, hordták a mester keze alá.

1736-ban szentelték fel a templomot. Ezt az épületet, ezekkel az évszázadoknak ellenálló hatalmas bolthajtásokkal. Maga a stílusa az erőt, a keménységet, az álhatatosságot fejezi ki. Egyszerű, nemesen komor, szabadságot lehelő épület ez az Isten háza. Csodálattal kell megállni elődeink nemes

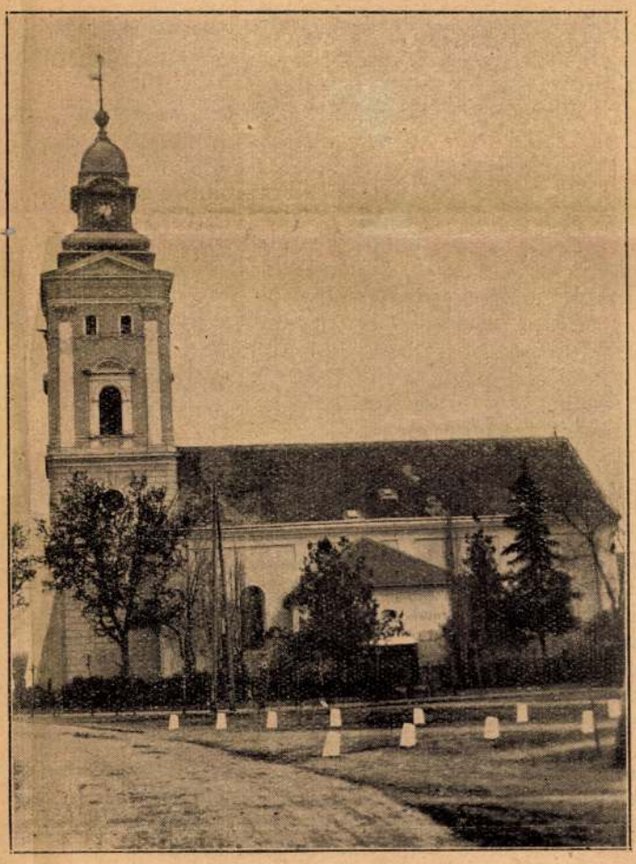

A KABAI TEMPLOM.

ízlése előtt, kiknek a cifraságokkal terhelt épülettervek nem nyerték meg tetszésüket!

1736-ban jegyezték ide a déli ajtó felibe annak a két nagy embernek nevét, kinek templomunkat köszönhetjük. Az előbb említett Kabai Dániel lelkipásztor és Fazekas András uram nevét. Az építő-

mester neve: Csermák Vencel debreceni építőmester, a tetőszerkezetet Ungvári András ácsmester készítette.

Már ekkor tervbe volt véve egy évszázadok viharával dacoló díszes torony építése is, azonban a szerencsétlen idők megakadályozták a terv „tökéletességre menetelét". Az 1738. és 39. esztendők a feljegyzés szerint „gyászosak" voltak. Az egész világon uralkodó dögvész Kabát sem kímélte meg. 1000-re ment Kabán azoknak a száma, kiket sírba fektetett a járvány. Csak a nagy sírás-rívás, keserges hallott mindenfelé.

A csapás elmultával, 1742-ben gondolhattak csak arra, hogy a templom mellé a tornyot is megépítsék. Kabai Dániel ezt már nem érte meg, mert 21 évi lelkészkedés után 1738-ban — valószínűleg ő is a ragályban — örök álomra hunyta le szemét.

A torony építésére már több írás van kezeim között, melyet Fazekas András, még akkor is bíró, sajátkezűleg feljegyzett.

A szükséges téglamennyiséget a toronyhoz is itthon vetették és égették. Íme a nevei azoknak, kik a téglák készítésére vállalkoztak: Takács János, Hajdú Miklós, V. Nagy István, Barabás János, Erdei Mihály, Csordás György, Kocsis Pál, Tani István, Bálint Andor, Pósalaki Miklós, Szécsi Sámuel, kik minden ezer téglától 4 máriást kaptak s kosztot a várostól.

1742 április 25-én Márfi Jánost fogadták meg téglavetés körül való szolgálatra. A téglavetők ételére, főzetésre, téglákra, annak ki- és behordására hogy gondja legyen. Fizetése: taxájának elengedése és egy pár csizma.

1742 június 23-án kezdett a toronyépítésnek Kőműves Vencel, aki azonos azzal az építésszel, ki a templomot is építette volt.

Akkor nyáron négy legénnyel dolgozott a mester s a torony teljesen elkészült. Majd a következő nyáron, 1743-ban június 8-án jött ki Gábor kőműves s négyen fogtak a bevakoláshoz. Akkor nyáron ez is tökéletességre ment.

A teljes munka 1744-ben fejeződött be s állt a torony, a kabaiak vágya beteljesedett. A hatalmas torony, mely 12 öl magas volt, büszkén emelte fejét a tövében meghúzódó alacsony, nádfedeles házak fölé, mint vigyázó őr. A templom tetején még friss a zsindelytető, a torony négy kis saroktornya közül merészen ugrik ki a sugárhegyes zsindelyes középső torony. Hegyében vitorla, toronygomb, melynek oldalán az 1744. évszám olvasható, felette aranyozott csillag ragyog. A templom kőkerítéssel körül van kerítve.

A lakosok szorgalmatosan látogatták a templomot s építése után 20 évvel a székek nem voltak elegendők, ezért készíttetett 1759-ben a torony alatti karzat, 5 évvel később pedig a keleti, 1764-ben.

Az építés után 30 évvel, 1774-ben javítani akarták a falakat s meszeltetni. De ezt sem lehetett a protestáns templomokon felsőbb engedély nélkül megtenni. A kérésre Bihar vármegye rendei a szolgabírót, egy esküdttel s egy róm. kath. pappal kiküldték a helyszínre, hogy nézzék meg, nem valami másban törik-e a kabaiak fejüket? A bizottság csakugyan úgy találta, hogy a javítás szükséges s a falak javítását és meszelését megengedték.

Két esztendővel később a szépen kijavított templomot nagy csapás érte. Bizonyosan nem lehet megállapítani, hogy mi, mert az egykorú feljegyzés ezt mondja: „Istennek iszonyú ítéleti által egy szempillantásban összetöretett és csodálatosképpen szélyelhányattatott templomunk teteje." Az előbbi kálváriajárás megkezdődött, de az újjáépítését a tetőnek ismét megengedték. Még abban az évben, 1776-ban be is fejezték.

A népesség szaporodása miatt azonban a templom rövidesen újra kicsinynek bizonyult, úgyhogy kibővítését határozták el. Egészen a helytartótanácsig kellett menni. A helytartótanács kiküldte a kérés megvizsgálására Sugó Zsigmond szolgabírót, Reviczki Ágoston esküdtet és Blaskó Sándor derecskei katholikus lelkészt, kik is kedvező véleményt adtak s a helytartótanács pártolólag terjesztette az ügyet Mária Therezia királyasszony elé, kinek engedelmével épült a két purtikus. Volt ugyan addig is mind a két bejáratnál egy öl széles, ugyanannyi hosszú kis előtér, mely most három ölre nagyíttatott. Ezt a királyi engedélyt hirdeti az északi ajtó felett lévő márvány emléktábla.

1842-ig többször javították a falakat, a tetőket s ez évben határozták el, hogy minden templomtetőt zsindely helyett cseréppel fednek be. A torony csak zsindelyes maradt. A csaknem százesztendős torony azonban ekkorra már nagyon megrongálódott, eresztékei, gerendái korhadni kezdtek s mikor egy nagy szélvész 1854 augusztusban az őrvasat helyéből kicsavarta, elhatározták, hogy a tornyot teljesen átalakítják. Egyességet kötöttek Kocsi Sámuel debreceni építésszel, akinek tervét elfogadták s annak végrehajtásával megbízták.

A régi tornyot így írják le: „Sugáran, magosra felmenő, négyszegletes kisded tornyokkal ékesített toronytető." Ezt teljesen elbontották, a falat 3 öllel feljebb emelték s arra került a 9 öles tető bádoggal fedve. 4759 forint 30 krajcár összegben egyeztek meg, melyet a lakosokra birtokarányban vetettek ki.

A templomot is meszeltették s a szószék felett addig volt tetőt levették. Ez fiait saját testével tápláló pelikán díszítésével a debreceni Déri Múzeumban van.

A torony és templom tehát mai formáját 1856-ban nyerte. Azóta is többször javították, meszeltették, de fontosabb változás nem történt. Az 1770-es évek végén már óra is volt a toronyba szerelve.

1823-ban az elrepedt 6 mázsás nagy harangot újraöntötték.

1882-ben Tőzsér Simon és neje Széles Terézia, Cseke János és neje egy-egy harangot öntettek, melyeket a háborúba vittek el. A mostani három harang közül a legkisebbet Nagyváradon 1802-ben öntötték. A háború után egy harangot Tőzsér Ambrus, egy másikat pedig az egyház öntetett.

Elérkeztünk templomunk legszomorúbb korszakához. Az oláh megszállás alkalmával községünkben utcai harc keletkezet, melynek folyamán a községet ágyútűz alá vették. Nem véletlenül, hanem a toronyra irányított ágyúkból több lövés érte a tornyot. Legalább három ágyú tüzelt rá, mert háromféle nagyságú gránátot találtak, mely nem robbant fel. Az isteni gondviselés, mely már csaknem két évszázadon keresztül megőrízte a szent hajlékot, úgy irányította a gyilkos, romboló gránátokat, hogy a kár s a rombolás nem állt arányban a gyilkoló haraggal.

A déli alsó sarkot teljesen átszakította, a derekán átütötte a falat, lépcsők lezuhantak, a törmeléket szekérszámra hordták ki, de a torony nem dűlt le. De olyan veszélyesnek látszott, hogy a szakértői vélemény alapján nem lehetett istentiszteletet tartani benne, hanem a kettős iskola udvarán gyűltek össze az Isten igéjére szomjas hívek.

A templom belsejét pedig feldulta a rabló horda. Orgonát összetörték, terítőket letépték, szerencse, hogy az edényeket bölcs előrelátással idejekorán biztonságba helyezték!

1920-ban építették újra a tornyot s hozták rendbe a templomot s azóta teljesen változatlanul áll.

Ettől eltekintve évszázadok vihara között szilárdan áll a szent hajlék, mintha az a nagy erőfeszítés, mellyel dicső eleink megépítették, lakozna falai között s a nagy Isten hatalmas ereje íme megengedte érni a második évszázad befejezését is. **Dede Kálmán.**

Egy régi templomban.

A kabai templom 200. évfordulójára.

Beszélnek itt a kövek, miket
200 éve, hogy összeróttak.
Kövek beszédét hallgattam ki,
azt beszélem, mit azok szóltak.

Maradandó ez. Ó ezek nem
egymást követő nemzedékek!
A kő megmarad; a falak, mik
századok havától fehérek.

Emlékezésben izzanak most,
századok hangját verik vissza.
Boldog a kor, mely tusáiban
multak tüzes óborát issza!

Fény ragyog itt a sok ablakon
az erős boltívek alatt
az idesereglett élőkre,
míg áldón besüt a nap.

Éltetője volt ez a nap, itt
Isten napja, az Ige fénye
pásztoroknak és küzdő nyájnak
öröm s bántalmak idejére:

Ültek vagy álltak, jöttek-mentek
öregek, ifjak e szent helyen;
hűséget esküdtek; Krisztusnak
jegyeztettek el örök jegyben;

karon hozattak, ringó bölcsők
sok édes jövő reménysége;
hitet fogadtak, erőt kértek
vagy esdeklőn néztek az égre;

letelepültek a kegyelem
asztalánál, a bánbocsánat
szent biztatását vitték innen
a szeretet ajándékának;

békéért adtak hálát vagy a
harci riadók vad zajában
volt menedék e szentház, mindig
megállt a poklok ostromában;

a tornyokból, a harangokból
hívogatás vagy sírás kongott
vagy sikoltás, ha veszedelmek
napján húzták a vészharangot:

padjaiból, a magas karok
sok helyéről a hit, áldozat,
szent buzgóság nevei fénylőn
ragyogtak s nem volt kárhozat!

Isten kegyelme volt e házzal,
e néppel mindig 200 éve.
E kegyelemmel álljon tovább
s legyen még újabb 200 éve!

Beszéljenek itt a kövek, mik
anyaszentegyház tégláinak
égtek e földből s álljanak még
késő századok példáinak!

SÍPOS KAROLY.

A modern református templom.

(V. közlemény.)

Dehát mégis valamennyi jelképre, szimbólumra szükség van talán? Elég nekünk annyi kép és jelkép — mondjuk Kálvinnal —, amennyit maga az Úr rendelt: a víz, a kenyér és a bor. Vagyis a keresztség és úrvacsora jegyei. Semmi másra szükség nincsen. Minden egyéb felesleges, sőt káros. A víz legyen egy egyszerű ezüst, vagy más megfelelő edényben (mindig készen). Az úrvacsorai kenyér jó nagy tálcán, a bor pedig megint fémedényekben. De nem egyezik az sem hitelveinkkel, hogy a borosedényekre mindenféle rajzokat, meztelen és félmeztelen antik alakok domborműveit rakják rá némely helyen. Nagyon megszokott ugyan a kehely, továbbá a szőlőfürt, búzakalász használata főleg terítőkön, énekeskönyv fedelén, de én a „történtek után" hajlandó vagyok azokról is lemondani. Lehet ezen díszítések nélkül is készíteni szép és ízléses terítőket. Mi az esküvői terítőre tervezett liliomokat is elhagytuk (az egyszerű falfestésünkről már írtunk), nem engedtük továbbá az adományozók neveinek hivalkodó kiírását sem, hanem csak a monogrammjukat himeztették bele a terítőbe szerény helyen. Megírtuk a harangöntő mesternek, hogy a harangon semmiféle emberi, állati, növényi, vagy ahhoz hasonló forma

nem lehet. Így aztán harangunkon csupán geometriai vonalak, ornamensek vannak és a szükséges felírások.

Pedig milyen „természetesnek" látszik, hogy például a templom mennyezetén, ami esetleg kékre van festve, aranyozott csillagok legyenek. Ha már csillagok vannak, miért ne legyen nap és hold is? Gólyát, fecskét szereti a magyar ember, az oroszlán a bátorság jelképe, pelikán (egyik templomunkban van belőle egy kotlóalja) az önfeláldozásé stb. „Jól mutatnak" ezek a padok végén, szószéknél. A liliom, rózsa és százféle virág nem szépen díszíti-é a templomot? Mi ezekre azt mondjuk, hogy hiábavalóság és kártétel.

Az is bizonyos, hogy némely helyen adottságokkal találja magát szemben a lelkész. Úgy találta a templomot. Vegyünk olyan „kényszerhelyzetet" is, mikor az uraság például elvárta a templomépítő gyülekezettől, hogy külön padot csináljon a családjának, s azt hatalmas festett címerrel is ellássa — nehéz volt ellene mondani a szegény papnak! De mit mondok, bizony sok falusi kurtanemes is kíván hasonlókat: külön padot, előljáró helyet, ilyen-amolyan díszítést, festegetést. Hogy aztán a jó falusi mesterek sokszor miket követnek el a templom „szépítésében", jobb most nem is részletezni.

De az élővirág csak ott lehet? Mondjuk az úrasztalán egy friss virágcsokor? Konfirmációkor, esküvői alkalommal nem kell-é egy kis felvirágozás? Én bizony „a történtek után" ezt sem pártolom. Régebben inkább. Mert, hogy is áll a dolog? Ha a konfirmációi és esküvői virágdíszt nyári szezonban esetleg állandósítani kívánják, az is sokféle nehézségeket és bajokat rejthet magában. Az úrasztali friss virágcsokor nagyon kedves és vonzó így első pillanatra, de tegyük fel, hogy valaki a folyton „hervadó virág" helyett („megmarad az Úr beszéde") cserepes virágot tesz föl ajándékképpen. A másik már talán két favederben „örökzöldet" állít az úrasztala két oldalára és így tovább, míg egyszer csak az úrasztala és papszék körül zöld liget lenne. Én már gyanúval fogadom az idevezethető legkisebb kezdetet is és ajánlom, előzzük meg!

Semmi kifogásunk nem lehet, ha magánlakásban virág, kép, szobor van. Ezeknek lehet a helye a múzeum és képtár is. De semmiképpen nem a templom! Éppen az a legszomorúbb, hogy a világosság egyházában is sokan nem disztingválnak templom és múzeum között. Pedig qui bene distinguit, bene docet. Ha valaki, én is szeretem a művészeteket, rengeteg képtárat és múzeumot bejártam, de világosan tudom, hogy a templom megint másra rendeltetett.

Olyan református templom kell, amelybe ha belép egy néger református püspök, vagy egy kínai, vagy japán református lelkipásztor (elég sokan végzik a theologiát az edinburgli New College-ban is s a nagyon fejlődő közlekedéssel egyre több ilyen vendégünk lehet), akkor azt mondhassam: Na testvér! nézz szét! Találsz-e valami olyat, ami a te néped pogányságban maradt részének fetiseihez, totemjeihez, bármiféle bálványaihoz hasonlít? Azokhoz hasonlít, „amelyek fent az égen, vagy alant a földön, vagy a föld alatt a vizekben vannak"? Nehogy piruljak, ha valamelyik azt mondaná, újjával mutogatva: amott valami állatokat látok; hát ez festett virág, vagy fa a ti szent növényetek? Nem, hanem azt mondhassa: Igen, ez a hely a menny és föld Istenének lélekben és igazságban való tiszteletére rendelt tiszta hely, a mi Urunk Jézus Krisztusnak Atyjáé, aki Ő általa teremtette a mindenséget. Aki semmiféle értékelhető lényhez, vagy valósághoz nem hasonlatos. Aki nem a „magyarok Istene", hanem a magyaroknak is Istene és minden népnek Istene, akiben testvérek vagyunk a Szentlélek által.

Lodonban van a teozófusoknak egy óriási terme. A legnemesebb egyszerűséggel és a legnagyobb kényelemmel volt berendezve, s nagyon célszerű volt. Gondoltam, milyen jó lenne ez református templomnak is. Utólag látom, hogy nem. Az a terem okkult filozófiai előadásokra volt készítve. A református templom pedig nem előadóterem, nem csupán imaterem (oratórium), hanem több. A templomban valami titokzatos és csodálatos cselekmény történik. Unio mystica történik. Úgy kell tehát a templomot berendezni. Vagyis az igehirdetés mellett a sákramentumok kiszolgáltatására is. A szerkezetben, a berendezésben is kifejezésre kell juttatni, hogy itt a mi Urunk parancsára viszünk végbe bizonyos cselekményeket. (Folytatjuk.) **Dr. Danesházy Sándor.**

Debreceni református egyetemi templom.

A debreceni református egyetemi templom tervpályázatára 12 pályamű érkezett be. Az I. díjat Borsos József építészmérnök, Debrecen város ny. műszaki tanácsosa nyerte. Pályaterve már alaprajzi elrendezésében is kiválik a többi közül.

A szokásos egyhajós elrendezés helyett, minthogy az a 700 ülőhely elhelyezése folytán igen hosszúra nyulnék, tervező a középhajót jobbra-balra háromszögű mellékhajókkal bővíti s ezáltal az üléseknek a szószéktől szélesedő elhelyezése vált lehetővé s olyan tágas teret nyert, hogy a földszinten a szószékkel szemben lévő utolsó ülés távolsága csupán 19 m. és mindenki jól látja és hallja az igehirdetőt. A templom belsejének ilyen alakítása csak nálunk újszerű, mert a holland, német, svájci protestáns templomok között már több ilyen van.

A Tisza István-tér felől impozáns oszlopos tornác fogadja a templomba érkezőt, a tágas előcsarnokban a ruhatárak előtt elhaladva, több ajtón lehet a templomba belépni, mivel az előcsarnok egy szintben van a templomtérrel, zsúfoltság esetén az összekötő öt ajtót kitárva, állóhelyül felhasználható.

A templomba lépőt rögtön annak hatalmas távlata fogadja, szembetűnik az orgonasípok ezüstös csillogása között a szószék tágas, építészetileg hangsúlyozott kiképzése, mely a két oldalfalban lévő ablakon kap elsőrendű megvilágítást, anélkül, hogy a fény a hívők szemét bántaná. A szószék alatt a lelkészpad, keresztelő-medence, az orgona játszóasztala és az előkelőségek ülőhelyei vannak a felemelt téren. Ezt a teret övező vasbeton ív fölött emelkedik a főhajó négyzete színes ablaksorával és

Kocsi rk. templom

Épült 1880-ban

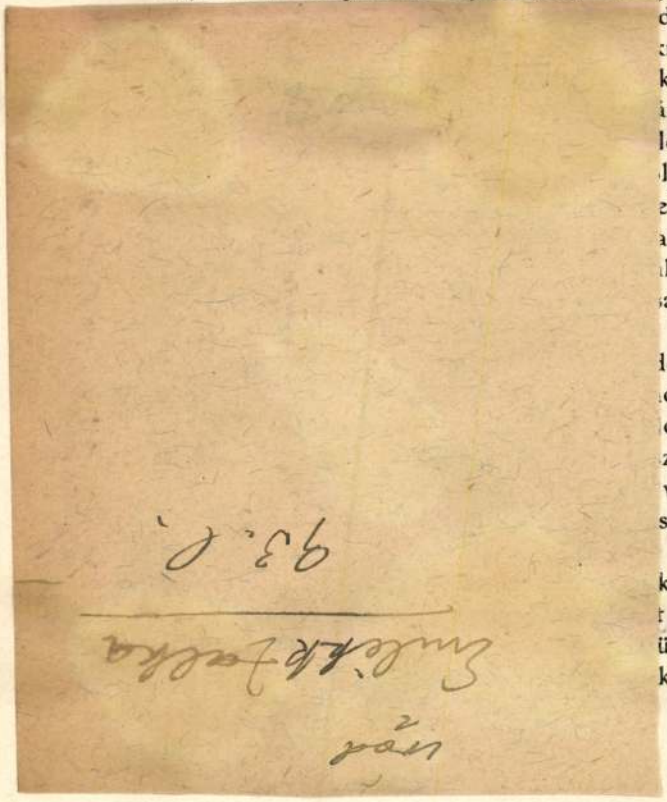

ivód

Emlékk Zalka

93. l.

egyesület a következő feladatokat tűzte
aga elé: a községek, iskolák, földmíves-
gyesületek bátorítását népkönyvtárak föl-
lítása ügyében, könyv- és készpénz-segély
zétosztását, technikai tanácsok és utasítások
dását, minta-könyvjegyzékek kidolgozását,
agy könyvárusi engedmény kieszközlését s
égül a legszebb eredményeket elérő könyv-
árak és könyvtárkezelők kitüntetését. A tag-
igi kötelezettség időtartamát három évre
zabták, a tagdijat pedig egy lirában állapí-
ották meg. Arról azonban, hogy mennyi volt
tagok száma, mily sikerrel járt a szép és
azdag programm megvalósítása, az olasz
épkönyvtárügy eddigi krónikásai nem sokat
eszélnek. Csak annyit tudunk, hogy az
gyesület Milanóban létesített népkönyvtárt,
ely az idők folyamán 30.000 kötetre föl-
zaporodott, de az utóbbi években — Fa-
ietti szavaival élve — «a penész és pókok
rédája lett»,[1] minthogy a 30.000 kötet nagy
észe ócska klasszikusokból és a tudományok
ejlődése által értéktelenné vált művekből

[1] Manuale per le biblioteche populari. 2. ed. Milano. 53. l.

A m. kir. József Műegyetemen oklevelet, absolutoriumot, vagy oklevélhonosítást nyert építészek névjegyzéke. 1873—1928-ig.

I. Építészek.

Sorszám	Név	Születési hely	Születési év	Oklevél kelt. éve	Oklevél száma
358	Irás Béla	Budapest	1898	1926	9113
359	Irsik László	Kisjenő	1895	1921	6837
360	Istók Zoltán	Földeák	1896	1920	6743
361	Iváncsó István	Abaújszántó	1874	1897	1890
362	Iványi Gyula	Budapest	1895	1921	6864
363	Jablonszky Ferenc	Budapest	1864	1889	559
364	Jakab Dezső	Réve	1864	1893	969
365	Jakabffy Ferenc	Budapest	1848	1881	79
366	Jakabffy Zoltán	Budapest	1877	1901	2270
367	Jamniczky Kálmán	Budapest	1880	1904	3279
368	Jankó Gyula	Arad	1902	1925	9074
369	Jánosházy László	Nagyvárad	1874	1897	1393
370	Janszky Béla	Ozd	1884	1906	3884
371	Jászay Jenő	Pusztahedze	1880	1906	3656
372	Jendrássik Alfréd	Budapest	1866	1890	630
373	jeneői Jeney Ernő	Érenréd	1876	1899	1777
374	Joannovics József	Versec	1887	1912	5120
375	Jókúthy Miklós	Budapest	1903	1927	9628
376	Jónás Dávid	Budapest	1871	1894	967
377	Jónás Zsigmond	Budapest	1879	1903	3043
378	Kabdebó Gyula	Budapest	1874	1896	1209
379	Kacsó Kálmán	Nagykároly	1893	1919	6427
380	Kaffka Péter	Budapest	1899	1925	8732
381	Kajdi Ferenc	Budapest	1899	1923	7790
382	Kalas Imre	Miskolc	1899	1925	8904
383	Kallina Géza	Budapest	1883	1905	3432
384	Kann Gyula	Budapest	1868	1892	755
385	Kápolnai József	Budapest	1898	1922	7531
386	Kappéter Géza	Budapest	1878	1903	2719
387	Kardos Ferenc	Debrecen	1892	1914	5611
388	Kardos György	Szombathely	1902	1925	8948
389	Kármán Andor	Budapest	1897	1922	7462
390	Károly Andor	Varannó	1893	1917	5968
391	Károlyi Sándor	Debrecen	1893	1917	5962
392	Kárpáti Zoltán	Hódmezővhely	1892	1925	9444
393	Kaszab Miklós	Rákoskeresztur	1882	1904	3195
394	Kató Gyula	Németbogsa	1880	1903	3002
395	Katona Dezső	Kecskemét	1900	1925	8722
396	Katona János	Szeged	1873	1898	1623
397	Kaufer Sándor	Pécs	1863	1887	344
398	Kauser Andor	Budapest	1884	1906	3638
399	ifj. Kauser József	Budapest	1881	1903	2826
400	Kautzky Tivadar	Budapest	1896	1920	6702
401	Keintzel Gyula	Szeged	1886	1909	4342
402	Kelemen József	Budapest	1894	1920	6666
403	Kelen Miklós	Brassó	1894	1925	8675
404	Kéler Elemér	Budapest	1881	1904	3236
405	Kellermann László	Szokolya	1902	1925	8465
406	Kemény Zoltán	Budapest	1889	1913	5245
407	Kende Ignác	Szécsény	1868	1895	1171
408	Keppl István	Kolozsvár	1897	1924	8396
409	Kerekes András	Székesfehérvár	1897	1922	7173
410	Kerekes Barnabás	Sajószentpéter	1894	1919	6356
411	n. Keresztes István	Gyulafehérvár	1859	1890	618
412	Kertész Béla	Nagykanizsa	1895	1924	8195
413	Kertész K. Róbert	Budapest	1876	1898	1570
414	Kesselbauer Á.	Lemberg	1874	1899	1793
415	Kintzig Béla	Tövisegyháza	1874	1897	1395
416	Kis Albert	Kolozsvár	1894	1923	7613
417	Kiss Béla	Nagykároly	1899	1925	8730
418	Kiss István	Körösladány	1857	1880	46
419	Kiss István	Csurgó	1902	1928	9984
420	ifj. Kiss János	Sátoraljaujhely	1879	1900	1985
421	Kiss László	Budapest	1887	1909	4348
422	n. Kiss Tibor	Budapest	1899	1923	7782
423	Klauschek Rezső	Budapest	1877	1900	2125
424	Klein József	Ziliz	1880	1902	2655
425	Klein Sándor	Nagyszabos	1900	1925	8572
426	ifj. Klemens Antal	Budapest	1900	1926	9351
427	Klenovits Pál	Budapest	1886	1907	3890
428	ifj. Klimkó Mihály	Lőcse	1883	1906	3654
429	Klucsik Vilmos	Budapest	1900	1923	7953
430	Kocsis Albert	Makó	1889	1913	5305
431	Kotsis Iván	Arad	1889	1911	4784
432	Kollár Gyula	Somogybükk.	1895	1920	6701
433	Kollár József	Budapest	1869	1894	974
434	Kolozs Lipót	Bezdéd	1880	1902	2552
435	Komjáthy Sándor	Budapest	1880	1904	3177
436	Komor János	Budapest	1900	1926	9040
437	Komor Marcell	Budapest	1868	1891	704
438	Koós Gábor	Debrecen	1876	1903	2963
439	Kopeczek György	Máramarossz.	1877	1898	1576
440	Kopfensteiner M.	Németlövő	1890	1914	5732
441	Korach Miksa	Szentkereszt	1861	1893	941
442	Korach Pál	Beregszász	1893	1917	6010
443	Korányi Géza	Miskolc	1891	1914	5787
444	Korb Ignác	Mór	1902	1927	9579
445	Kóródi György	Tiszaujlak	1890	1911	4789
446	Kosály Ödön	Budapest	1893	1920	6511
447	Kósch Jenő	Vágsellye	1893	1920	6606
448	Kósch Károly	Temesvár	1883	1907	4101
449	Kótai István	Nagybajom	1898	1924	7981
450	Kótay Pál	Zsarolyán	1868	1892	1310
451	Kotsis Endre	Arad	1897	1919	6465
452	Kovács Béla	Zombor	1899	1928	9886
453	Kovács Endre	Budapest	1891	1911	4790
454	Kovács Győző	Budapest	1875	1903	2920
455	Kovács Károly	Budapest	1863	1887	326
456	Kovácsics Máté	Budapest	1900	1924	8207
457	ifj. Kovrig Tivadar	Nagyenyed	1862	1889	515
458	n. Kozics István	Budapest	1864	1888	476
459	Kozma Lajos	Kiskorpád	1884	1906	3881
460	Königstein Pál	Baranyabaán	1875	1899	1762
461	Könyöki K. János	Nagyszombat	1858	1885	198
462	Kőrösi Albert	Szeged	1869	1891	834
463	Kőrösi István	Ujpest	1895	1922	7168
464	Kőszeghy Gyula	Rózsahegy	1891	1913	5321
465	r. Kövér Tibor	Battonya	1885	1909	4769
466	Kövesdy László	Budapest	1894	1916	5939
467	Kracsun Virgil	Temesvár	1898	1923	7565
468	Králik László	Nagybecskerek	1897	1920	6694
469	Krammer Vilmos	Budapest	1898	1925	8862
470	Krämer András	Óbéba	1893	1921	6993
471	Krause Tivadar	Budapest	1878	1900	2044

ANDREA
Cementárugyár és építőipari r.-t. Műkőmunkák, padló és falburkolatok Budapest, V., Vigszinház-utca 5.
Telefon: Automata 298—37

PARAFAKŐGYÁR R.-T.
Ezelőtt: Kleiner és Bokmayer
Budapest, VIII., Főherceg Sándor-tér 4
Telefonszámok: József 301-14, József 301-16
Készít sajtolt parafa, parketta padló burkolatokat. Kórházakban, szanatóriumokban, szállodákban, fürdőkben, torna- és vivótermekben, irodai helyiségekben, könyvtárakban, muzeumokban igen előnyösen alkalmazható.
Rugalmas, zajtalan, pormentes és teljesen lábmeleg padló. Mosható, vízálló.

INCZE GÁSPÁR MŰ- ÉS BÚTORASZTALOS
Készít egyházi, iskolai és irodai berendezéseket Bpest, I, Bertalan-u. 22 T. Lá 5-13

Aranyérmekkel többszörösen kitüntetve. Alapítva: 1887
BIEBER KÁROLY épület és műlakatos mester. II., Tégla-utca 6 szám.

Központi fűtések, szellőztetési berendezések
Magyar Fűtési és Szellőztetési Berendezési Vállalat
Budapest, IX., Márton ucca 35/a. szám

KRISZTIÁN SÁNDOR *iparművészeti és szobrászműterme, Bpest, VII., Gyarmat-utca 12. Tel.: Z. 70-80*
Készít úgy saját, mint megadott tervek alapján: épület külső és belső figurális és dekorativ szobrászmunkákat, homlokzatdiszeket, belső stukkómenyezeteket, kandallókat, oszlopokat. Kerti disztárgyak, díszpadok, pergolák, virágtartók, díszkutak, síremlékek stb. úgy márvány, mint elsőrendű tartós fagyálló műkőből.

Templomberendezések
Aranyozás, fényezés, festés, szakszerű renoválás, ötvös- és bronzmunkák mintázása.
Ecclesia Részv.-Társ.
Budapest, VI., Csángó ucca 22
Telefonszám: Aut. 908-44

NEMES SEMPERNVAKOLAT
Központi iroda:
Budapest,
VI., Lövelde-tér 2-a
Telefon: József 313—60

Spalt János szobrász
Budapest, VII., Stefánia-út 1
Gipsz-, műkő- márvány-szobrász munkák. Épületmunkák-, síremlékek stb. minden kivitelben és igénynek megfelelően vállalok.

PAULAY LÁSZLÓ elektrotechnikai és műszaki vállalat
BUDAPEST, VIII., KOSZORU U. 14-16. TEL. JÓZSEF 401—76
Villamosvilágitási, villamos erőátviteli, optikai, akusztikai jelzőberendezések, magán- és házi telefonberendezések.

KRAUSZ LAJOS SZOBRÁSZ
Egyházi munkák, oltárok szobrok, keresztkutak, diszítmények stb. Profan épületi munkák, homlokzati diszítmény, specialista stukkó mennyezeti munkákban. Bronz- és famunkák. Művészi síremlékek márvány, gránit, mészkő, műkőanyagból. Elsőrangu referenciák.
Müterem: Bpest, VI., Lehel-u. 14. Telefonhivó Aut. 934-53

Speciális U vasakból
körforgó-ajtók, tűzbiztos vasajtók, vasszerkezeti munkák és üvegtetők
Kajtár Lajos
épület, műlakatos és vasszerkezeti gyára
Budapest, IX. Liliom-u. 26
Telefon: József 344—12

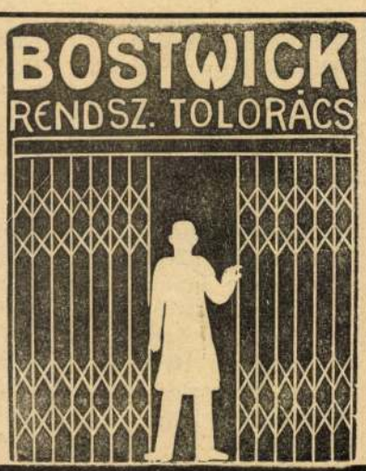

Lakatosáruk vasszerkezetek kovácsmunkák
TELEFON: JÓZSEF 348-15
Nagy Gyula
épületműlakatos
Budapest, VIII., Köris-utca 10a

MARGITTAI GYULA Bádogos-gáz, vízvezeték és csatornázási vállalata
BUDAPEST, I., VERPELÉTI-ÚT 5. Telefon: Lágymányos 5-95

Felelős kiadó: DR. FÁBIÁN GÁSPÁR. Centrál-nyomda, Budapest, I., Bicskei-utca 6. Igazgató: Martinovits Andor.

SZOT DÍJASOK

1021

Az 1967-es év SZOT-díjait a következő művészek kapták:

Antal Imre zongoraművész, *Balogh Jenő* festőművész, *Berek Katalin* színművész, a Fáklyavivők hanglemezsorozat szerkesztői munkaközössége *(Révész László, Pálinkás*

A kitüntetettek egy csoportja

ben ígértünk? Visszaterünk rájuk a következő számban.

Karsai Károly

József, Szatmári Antal), az *Irodalmi Színpad* együttese és igazgatója (*Szendrő Ferenc*), *Katona Ágnes* zongoraművész, *Kocsis András* szobrászművész, *Kollányi Ágoston* filmrendező, *Moldova György* író és *Soós Zoltán* költő.

A kitüntetettek közül két művész pályáját ismertetjük, akiknek népművelői tevékenysége hivatásos művészi pályájuk elválaszthatatlan része.

*

Berek Katalin *„Kortársaim"* c. műsora az elmúlt esztendőben országosan ismertté vált. Ebben az összeállításban *Nagy László, Szécsi Margit, Csoóri Sándor* és *Buda Ferenc* súlyos versei szólalnak meg: a kort s önmagukat vallató, megalkuvás nélkül kérdező s becsülettel válaszoló versei.

Az elnökség (Székely Ferenc felvételei)

Szendrő Ferenc, Antal Imre, Berek Katalin és Révész László az ünnepségen

*

Berek Katalin az ihlető társszerző erejével interpretálja ezeket a gondolatokat. Az erős szenvedélyben fogant versek egyenértékű megszólaltatója. Eszményi együttes, ha az előadóművész saját életérzésének szószólójaként tudja vállalni a bemutatott költőket. Együtt vallanak — bensőségesen, őszintén, hitelesen.

A kristálytiszta szövegértelmezés eredménye, hogy az előadóművész a fizikai munkában megtörődött, bonyolult gondolkodáshoz nem szokott közönséget is magával tudja ragadni, s vállaltatni tudja vele az elmélyült koncentráció nehéz feladatát.

ANKÉT SZEGEDEN A KISFORMÁKRÓL

„Szeretünk tudós és szakszerűsködő elnevezést adni olyan dolgoknak, amelyek azelőtt is léteztek. A *kis forma* sem valami soha nem volt, merőben új műfaj, hanem olyan művészeti ág, amely a színpadon kívül minden egyéb helyen működik. Publikuma *nem közönség*, hanem *közösség*, amelyből a helyszínen *verbúválódik* közönség." Így beszélt *Dévényi* Róbert a szegedi ankéton, amelyet találóbban a Csongrád megyei népművelők műhelymegbeszélésének nevezhetnénk.

Ebből az alkalomból egy „mintaműsort" is láthattunk a szegedi *Nemzeti Színház* művészeinek közreműködésével. A Móra Ferenc, Tömörkény és Móricz művekből összeállított műsort *Tóth* Béla, a Somogyi Könyvtár munkatársa szerkesztette, *Simon* Erika, *Kemény* Klió, *Kátai* András, *Gémesi* Dezső és *Kovács* Gyula működtek benne közre.

A bemutatott műsort *Somlai* Pál, az ankét másik központi előadója elemezte rendezési szempontból.

Bácskai Mihály megyei szakreferens beszámolójában arról beszélt, hogy milyen kis formával kapcsolatos kísérletek vannak a megyében. A hódmezővásárhelyi *„Sarokház"*-ban irodalmi presszó működik, amelynek keretében egy bátor helyi újságíró kabarét írt és rendezett. Csakhogy az ilyen kabaré dolgát megnehezíti, hogy a helyi érzékenységet is tekintetbe kell vennie... Ugyancsak *Vásárhelyen* művészetesztétika szakkör is működik sikeresen.

Az irodalom és a képzőművészet összekapcsolása ritkán szerencsés — mondotta az előadó —, mert a képzőművészeti alkotás egy irányba tereli, megköti a fantáziát. S ezzel a vers képeit óhatatlanul háttérbe szorítja. A képzőművészet és a zene összekapcsolása azonban szerencsés társítás, mert mindkettő azonos síkon mozog. Tehát a kis formák gyakorló művelőinek szem előtt kell tartaniuk, hogy milyen ágat akarnak kiemelni, s milyen másik ággal társítható az össze.

Végezetül a résztvevők — valamennyien az Irodalmi Színpad mozgalom régi művelői — érdekes és hasznos hozzászólásai közül *Nagy József*, járási szakreferens szavait idézem: *„Molière-ről tartottam előadást többfelé. Tapasztalataim alapján nem állíthatom, hogy a városi ember sokkal tájékozottabb lenne, mint a falusi. S azt sem lehetne mondani, hogy a falusiak kevésbé hálásak a városiaknál, ha igényes szóval becsülik meg őket."*

H. K.

Kemény Klió népdalokat énekel

Az SZMT művészbrigádja

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307
1967 - 6.
NÉPMŰVELÉS

Az Irodalmi Színpad SZOT díját Vas Imre, a Művészeti Dolgozók Szakszervezetének főtitkára nyújtotta át Szendrő Ferenc igazgatónak (Jánosi Ferenc felvétele)

A műsor célkitűzése *Berek* Katalin szerint: *visszanyúlni a gyökerekhez, hitet s tanúságot tenni a szűkebb közösség mellett, amely felnevelte őket, és amelynek amíg élnek elkötelezett küldöttei.*

Antal Imre zongoraművészt a nagyközönség a képernyőről is jól ismeri, mint a népszerű „Halló fiúk, halló lányok" című műsor konferálóját.

Hogyan került ebbe a műsorba?

— „Két évvel ezelőtt behívtak a Televízióba, hogy tanuljak meg egy csomó prózát, egy köszöntő műsort a nyári táborok építői számára. A választás azért esett rám, mert a Fiatal Művészek Klubjában, ahol alapító tag voltam, sokszor szórakoztattam magamat és a társaimat mindenféle prózai produkcióval. Mindenki csak abban bukhat, amit tud — gondoltam magamban, s ezért félelem nélkül belevágtam. Sikerült. Így indultam el a konferálói pályán.

1966 eleje óta, amióta *Békés József* a „Halló fiúk, halló lányok" című műsort kitalálta, itt kamatoztatom ezt a képességemet. Örömmel vállalom, nemcsak azért, mert népszerű a műsor, s temérdek levelet kapunk, hanem, mert a zongoraművészi pályán is hasznomra van. Fesztelenebbül, oldottabban játszom."

Antal Imre 1959-ben diplomázott. Hét nemzetközi díj tulajdonosa.

A *SZOT*-díjból *élete első saját zongoráját* alapozta meg.

Honti Katalin

ról is. Az állami támogatás azonban mindvégig csak óhaj maradt; továbbra is *az üzleti cél maradt a meghatározó.*

Megítélésünk szerint szorosan e problémakörhöz tartozik az általános könyvkritika helyzete. A könyvkiadás egészével szemben támasztott hivatalos igény ellentmondásosan ugyan, de *jórészben megvalósult* az ellenforradalmi korszakban. Hatásos kritikai fogadtatásra azonban nem talált.

A két világháború közötti korszak magyar publicisztikájának is permanens témája a könyvkritika *elüzletiesedése.* A kritika helyét a kiadók által fizetett kommüniké foglalta el. Igényes kritikai tevékenység a *Nyugat* munkásságán kívül alig van; s ha igen, tárgyilagosságról nem lehet szó, a sokféle irodalmi irányzat, elfogultság, a marxista kritika illegalitásba szorítása, dogmatikus volta miatt. A ponyvát lehetett ugyan minden oldalról elmarasztalni, de ki törődött azzal? *A sajtótörvényt nem a ponyva, hanem a haladó gondolat ellen érvényesítették.* Különösen *a sajtókritika* az, amely vétkes abban, hogy a kiadónak nem volt mitől tartania, de abban is; a Tanácsköztársaság bukását követő idők gazdasági krízise idején, amikor szinte képtelenség volt könyvet eladni, *keveset is, meg rosszul is segítette a jó könyv propagandáját.*

A helyzet a tárgyalt korszakban mindvégig változatlan maradt. *Szabó* Zoltán pl. még 1942-ben is kiábrándultan szól a sajtókritikáról. Szerinte Magyarországon, *Kölcsey* óta mostohán bánt a sajtó a könyvvel. Szabó kilenc nagy lap egyhavi könyvkritikáját vizsgálta meg és a lapok 400 könyvismertetésének alig 4—5%-a bírált úgy-ahogy, a többi közhely, frázis, sablonszerű ismertetés, ha jó, ha szemét könyvről van szó. Szabó azzal összegezi [illegible] tika s remény sincs a [illegible] *Lapja* 1928. márciusi sz[illegible] tanulságos külföldi példával is szolgál. A *Les Margès* című, Eugéne *Montforrt* regényíró tulajdonában levő lap ismert írók véleményét kérte; vajon helyesnek tartják-e a kialakult helyzetet, nevezetesen azt, hogy *a)* az iparosodás ilyen mértékben kiterjedt az irodalomra, *b)* az irodalmi díjak elvtelenné tesznek írót, kiadót, *c)* az olvasó csak az agyonreklámozott könyvet veszi észre, *d)* a kiadók háromszor annyit költenek hirdetésre, mint honoráriumra, *e)* az irodalmi boltokban az írók „pirulás nélkül" dedikálnak, *f)* a pénzes dilettánsok kiszorítják az igazi irodalmat a közönség látóköréből, *g)* az irodalomban eluralkodott a „testi és lelki exhibicionizmus", hogy a közönség felfigyeljen. Már a kérdések puszta feltevése is pontos *kórkép.* A beérkezett válaszok egyértelműen aggodalommal szóltak az *amerikanizálódásról,* s hogy a hirdetés megölte a tárgyilagos kritikát, akik nem teszik pénzzé meggyőződésüket, azokkal sem a kritika, sem a közönség nem törődik, az elüzletiesedés tehetséggyilkolás is. Jellemző, hogy Maurice *Dekobra* véleménye nem ez volt. Szerinte az elefántcsonttoronyban az író éhen hallhat önérzetével. Kell a reklám, mert „az irodalmi kritikának ma már nincs semmi jelentősége. A művelt közönség az egyetlen, igazságos bíró". Nem is kérdés, hogy művelt közönség volt-e Dekobra olvasótábora: *nem volt az.*

A két világháború közötti kritika tehát nem volt a könyvkiadás segítője, színvonalas bírálója, mert létezését lehetetlenné tette a szélsőségesen reakciós kultúrpolitika és az üzlet.

Kiss István

1987 DEC 15

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

Kocsis András

ESTI HÍRLAP

□ A BUDAPESTI művészeti KISZ-szervezetek klubjának rendezésében nyílt meg a klub Alkotóművészek útjai helyiségében Nagy Nándor festőművész és Kocsis András szobrászművész kiállítása.

1987

LIOKCSZAICTCK

1021

Levélféle az új SZOT-díjas művészekről

Kedves Barátom!

Megtisztelő kérése zavarba hoz, mert hogyan is méltassam a Szakszervezetek Országos Tanácsa művészeti díjával ez évben kitüntetett művészeket. Többféle okból adódik ez a zavar. Részint a bőség okozza, jószerint lehetetlen dolog három-négy „flekken" — ennyi helyem van — érdemeiket felsorolni, arcélüket megrajzolni, másrészt kérésének az az oldala is, hogy kicsikét személyesebb hangon valljanak róluk, mint a lapok tették. Érzésem szerint e reflektorfénybe állítás nem éppen a legalkalmasabb pillanat, hogy mint szerkesztő, népművelő, avagy pályatárs, egyéni vélekedéseimet elmondjam, ez megint helyszűke-gond, no meg az örömé, mely *cantus primus*-szá erősödik, és nem illik melléje más: az *örömé*, mert a dolgozók, a szervezett munkások és bérből élők több milliós tábora évről évre új meg új rajnyi művészt talál méltónak arra, hogy a szakszervezetek művészeti díjával megkoszorúzza.

Nemcsak a hivatalos felsorolás, én is a két íróval kezdem. *Soós Zoltán* költő, Hajdúságból jött esztergályos és hadiárva, ma is a Magyar Hajó- és Darugyár kollektívájában él, lába az osztály talaján áll, s ha az eszmék, szenvedélyek, az erkölcs világába viszik is látomásai, ezek költői megfogalmazásában is ott van minden piperkőcöt hökkentő népi ereje, csípős humora, sava-borsa. A *Gorombakovácsok* című munkás-epopejája a változatlan hűség megnyilvánítása mellett a költői-szakmai elmélyülés jeleit is dicséretesen magán hordozza. *Moldova György* Kőbánya szülötte, idegszálai ma is odakötik. Nemcsak a Színházművészeti Főiskola dramaturgszakos hallgató volta jellemző rá, hanem az a hőseinél is meglelhető nekiszánása, amellyel időről időre a legnehezebb fizikai munkára szerződik el. Négy kötete és egy színdarabja mellett a *Gázlámpák alatt* című novellásкötetét méltatták a díjkiosztáskor. Az ebben található novellák szememben nyersvázlatai még a későbbi lehetséges nagyepikának, de ezekben is benne csillog az a reális írói látás és elevenen buzgó mesélő kedv, ami nélkül nagyprózai alkotás nem születhetik. No és a *Gumikutya* című szatirikus kisregénye, mely egyelőre csak a *Kortárs* hasábjain látott napvilágot, az üzemi olvasók körében már sok helyeslő fejbólintást nyert...

Az *Irodalmi Színpad* tíz éve végzi az eddig pódiumra elvétve kerülő versek, prózai művek, egyfelvonásosok színpadon felvirágoztatásának nemes munkáját. Vers zenével, tánccal, oratóriumok és paródiák, egyfelvonásosok és monológok megszerettetése a tisztelt nagyközönséggel, s hogy mondjak egy szívdobogtató különlegességet: a termelésben derekasan helytálló szocialista brigádokkal, olyan misszió, melyet valódi érdemekért koszorúztak meg. És ahogyan a rím összecseng a sorok végén, *Szendrő Ferenc* igazgató neve is elválaszthatatlan ettől a ténykedéstől. Mert ő valamikor a magyar munkásmozgalomban sajátította el, alakította ki ezt a formát, dédelgette, hogy egyszer élő valóság lesz. S 1957-ben a szakszervezeti mozgalom segítségével valóra is vált álma, az irodalmi színpadi forma megteremtődött. *Berek Katalin* a másik színész, akinek kijutott az elismerésből. Művészi kvalitásait színpadon, rádióban, televízióban, filmen ismeri a közönség, de szerénysége és valódi népművelői misszió-tudata miatt alig van híradás arról, hogy mekkora országjáró múltja is van: hány és hány helyen népszerűsítette a magyar és világirodalmi kincseket!

A zeneművészet három babérkoszorút szerzett ez évben. Felszabadulásunk 20. évfordulójára indította el a *Qualiton* Hanglemezgyár a FÁKLYAVIVŐK című hanglemezsorozatot, melynek azóta három lemeze jelent meg. A magyar munkásság és parasztság életének történelmi pillanatai elevenednek fel e lemezeken a kor verseivel, dalaival, visszaemlékezéseivel, hiteles dokumentumaival. A Szaktanács *Révész László* karnagynak, a sorozat művészeti szerkesztőjének, *Pálinkás Józsefnek* és *Szatmári Antalnak*, akik a dalokat gyűjtötték, adományozta a művészeti díjat. Olyan alkotást koszorúzott ezzel, mely nemcsak idehaza, családi otthonokban és közalkalmakkor, de szerte a Földön is idézi a magyar munkásosztály, a dolgozó nép nagy és nehéz harcokkal teli útját, győzelmeit.

Két ifjú zongoraművész állt aztán az asztal elé kitüntetéséért: *Katona Ágnes* és *Antal Imre*. A Zeneművész Szakszervezet mellett működő ifjúsági bizottság két „régi" tagja, akik nemcsak külföldi és hazai koncerttermekben aratott sikerekkel szereztek nevet maguknak, mint például *Antal Imre* a tavalyi Liszt—Bartók versenyen elért legjobb helyezésével, hanem rendszeresen és szisztematikusan kijárnak művelődési otthonokba, munkásszállókba, az iparitanuló-intézetekbe, ifjúsági táborokba, hogy a fiatalok tízezreit ismertessék meg az élő zene élményével, felkeltsék a vágyat a zeneművészet megismerésére, rendszeres élvezésére.

A látáskultúra két érdemes munkását kell bemutatnom, Kedves Barátom, akik részben a köztéri alkotásaikkal, részben a képzőművészeti pedagógia elveinek és gyakorlatának kimunkálásával évtizedeken át, hatásosan és életük értelmeként küzdöttek a közízlés nemesbedéséért. *Kocsis András* a munkásból lett Kossuth-díjas szobrászművész,

Virizlay Gyula, a Szaktanács titkára ünnepi beszédét tartja a SZOT művészeti díjak április 29-i kiosztásakor. Mellette balra Baranyai Tibor, jobbra dr. Orbán László, Blaha Béla, Gáspár Sándor és Aczél György

szakszervezeti szövetségünk érdemes aktivistája, emlékszobraival, nagyalakos kompozícióival becsült szobrászművésze a dolgozóknak. Szolnoki *Lenin*-szobrát emelte ki a bizottság (ha emlékszik még, Kedves Barátom, lapunk két évvel ezelőtt címlapképben közölte ezt), de — gondolom — minden köztéri alkotása is ugyanezt a nemes művészi hatást kelti! *Balogh Jenő* festőművész főiskolai tanszékén munkálta ki azt az első képzőművészeti kézikönyvet (*Rajz és műalkotások*), mely korszerűen és logikai-didaktikai-esztétikai felépítésével hathatósan elősegíti máris a középiskolai képzőművészeti oktatást.

S nem lehet tőlük elszakítani a világon egyik leginkább ismert magyar filmrendező munkásságát, *Kollányi Ágostonét*, akinek tudományos kisfilmjei a szakszerű megfigyelések művészi megformálásával, a filmművészet lehetőségeit szuverén művész módján felhasználó alkotóerejével a tudomány filmköltőjévé tették a hazai nézőmilliók, de Japántól Kanadáig lelhető külföldi mozilátogatók előtt is.

Gondolom, ismeretes Ön előtt, Kedves Barátom, hogy nem egy-egy év legjobb, legrangosabb alkotásait koszorúzzák meg a szakszervezeti művészeti díjjal, hanem a kimagasló alkotók közül azokat, akik abban az évben alkotásukkal és emberek közti forgolódásukkal a leghatásosabban segítették a munkások, parasztok, a dolgozó nép ízlésgazdagodását, korszerű művelődését. Ha e szemszögből tekinti át mégegyszer az idén megkoszorúzott alkotók és művészek eme kis galériáját, magán is az az öröm és megelégedés suhan át, Kedves Barátom, amit e sorok írója érzett.

Köszöni szíves türelmét

(A szerk.)

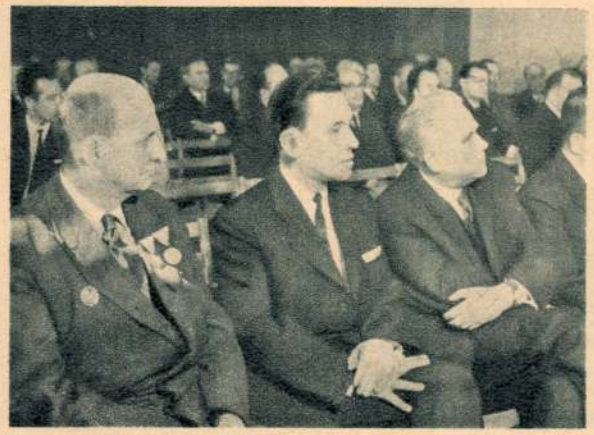

A KITÜNTETETTEK: Szatmári Antal munkásfolklórista, Balogh Jenő festőművész, főiskolai tanár, Kocsis András Kossuth-díjas szobrászművész

Soós Zoltán költő, Moldova György író, Pálinkás József karnagy, szerkesztő és Katona Ágnes zongoraművész

Katona Ágnes zongoraművész mellett Szendrő Ferenc, az Irodalmi Színpad igazgatója, Antal Imre Liszt-díjas zongoraművész, Berek Katalin Jászai-díjas színművész és Révész László karnagy (Székely felvételei)

Szocialista Művészetért
— NOV 1967

50 esztendő 1917–1967

Ötven esztendeje, hogy diadalmaskodott az orosz nép forradalma, a Nagy Októberi Szocialista Forradalom. Az öt évtized alatt a szocializmus világrendszer lett, az emberiség sorsának formálója.

A világon szerte, nem csak a szovjet földön, nem is csak a szocialista országokban, de az egész földkerekségen emlékeznek mostanában a népek ez évfordulóra. Mi, a magyar művészek is ott vagyunk a köszöntők seregében, ott vagyunk azok közt, akik ez ünnepi alkalommal számot vetnek az út tanulságaival, erőt merítenek a jövendőhöz, a művészetek további gyarapításához.

E számunktól kezdődően a magyar művészet reprezentatív képviselői vallanak e hasábokon: mit jelentett számukra a szocializmus fél évszázados történelme, a szocialista Szovjetunió léte, kultúrája.

KUN ZSUZSA

Kossuth-díjas balettművész, az Állami Operaház magántáncosa:

„Ha holnap újra kezdhetném, még nagyobb életteljét kérnék a jóságos sorstól. Kérném, hogy kapjam a legmélyebb sebet, üríthessem ki fenékig a szerencse serlegét, élvezhessem őrülésig az élet minden mozzanatát, de csak azért, hogy még nagyobb táncosnő lehessek, s így művészetemnek úgy szolgálhassak, ahogy még soha papnője azelőtt nem szolgált, sem a jövőben nem fog."

(Anna Pavlova)

Megrendítő hitvallás, a tánc művészetének eme valóságos imádata jutott eszünkbe, amikor a magyar balettművészet egyik legkiválóbb képviselőjével beszélgetni kezdtünk. Az újságíró nagy szerencsét mondhatott magának, amikor *Kun Zsuzsát* választhatta interjú alanyának. Szerénysége, kimagasló tehetsége, széleskörű műveltsége és rajongásig szeretett művészetének „Pavlova-i imádata" már az első percekben lenyűgözi a véle beszélgetőt. Nem az volt a cél, hogy egy művészt ismertessünk meg részletesebben, de ezt feltétlenül meg kellett tenni, mert éppen ezen az egyéniségen keresztül érthetjük meg a magyar balettművészet hatalmas felemelkedésének titkát, és azt is, hogy milyen óriási jelentőségű volt a szovjet balettnak a felszabadulás utáni közvetlen közelsége. Kun Zsuzsa ennek a huszonkét évnek balettművész-terméséből nőtt nemzetközi nagysággá, rajta tehát tökéletesen tükröződik az a többlet, amit ez a közvetlen közelség jelent. Ő maga így vall erről:

— *Első találkozásom a szovjet balettművészettel növendék koromban, 1948-ban történt.* Lepesinszkaja, Kondratov *és* Guszev *(aki jelenleg a Csipkerózsika budapesti bemutatóját készíti elő vendégként) szóló koncertje, a klasszikus stílusnak olyan káprázatos kaleidoszkópja volt, hogy számomra tulajdonképpen ez jelentette a művészeti alapélményt. Csodálatos revelációvolt, és ekkor kezdtem megérteni* Nádasi Ferenc *mestert is, akinek legfőbb célkitűzése az volt, hogy velünk ezt a tiszta klasszicizmust megszerettesse. És ezután egymásután következtek a nagy élmények. Az 1949-es budapesti VIT-en a Bolsojbalett fellépése. Itt már teljes művekkel is ismerkedhettünk, mint a Párizs lángjai, Bahcsiszeráji szökőkút, A hattyúk tava, és találkozhattam a nagy primabalerina ideállal:* Ulanovával. *Még ugyanabban az esztendőben a szovjet balett-teremtő művészettel is megismerkedhettünk.* Vajnonnen *mester betanításában mutathattuk be a Diótörőt és a Párizs lángjait. Ennek az évnek krónikájához tartozik még az* Állami Balett Intézet *megalapítása, ahol már a fenti tapasztalatokat is figyelembe véve indult meg a hazánkban addig még sohasem látott rendszeres, kemény munka. A* Vaganova-*iskola bevezetése is az akkori események közé sorolható. A következő év hozta el számomra az első főszerepet, a Bahcsiszeráji szökőkút* Zarémáját, *és itt is a szovjet balett nagyszerűségével találkozhattam, a darab koreográfusa ugyanis* Zaharov *volt.*

— *Hatalmas a különbség az addig látott és a szovjet művészek által készített koreográfiák közt. A szovjet művekben ugyanis a karnak, a népnek nemhogy alárendelt, de teljesen egyenértékű szerepe van a szólistákéval. Sokszorta nagyobb munkát kell tehát egy-egy darab betanítására fordítani, élőbb és egységesebb lesz a színpadi kép, és nem utolsó sorban sokkal nagyobb tudással kell rendelkezniök a karban táncolóknak is, vagyis törvényszerűen kell a nívó emelkedésnek bekövetkeznie! Ez a nívóemelkedés persze nemcsak a táncosoknál következett be, hanem a magyar* koreográfusoknál *is. Ezeknek a gazdag élményanyagoknak köszönhető, hogy sorozatosan születtek meg a jobbnál-jobb magyar bemutatók, hogy csak a Keszkenőt, a Coppéliát és a Mandarint említsem, amely utóbbi azután Moszkvában is átütő sikert aratott.*

— *Ugyancsak hatalmas különbség van az* orosz *és a* nyugati iskolák *között is. Természetesen az orosz iskola javára mutatkozik ez a differencia, amit minden kétséget kizáróan igazolnak a szovjet és, most már bátran állíthatjuk, a magyar balettművészek nemzetközi sikerei. Magasabb fokú tanítási kultúráról van itt szó, a felsőtestnek nagyszerű kihasználásáról és az egész test remek, harmónikus egységéről. Sokan kérdezik, hogy mi a szovjet balett sikereinek titka. Nos, elmondani egyszerű:* 300 *év hagyománya, a korlátlan lehetőségek, a közönség hallatlan érdeklődése. A Szovjetunióban a balett nem a snobok művészete! És még egy. Az oroszoknál a tánc a test és a lélek tökéletes összecsiszoltságában nyilatkozik meg, és talán ez a leglényegesebb! Ezeket az utóbbiakat egyébként személyesen is tapasztalhattam, amikor tíz hónapos tanulmányutat tehet-*

N
tö
eg
ko
fel
eze *gynagyobb:*
a t *a szovjet emberrel. Azzal a kultúrára szomjas, a művészeteket — és talán leginkább a táncot — lelkesedésig szerető, őszinte szovjet emberrel, aki az élet minden területén képes volt történelmet alkotni. Szerények és vidámak, igazi nemes barátok."*

A beszélgetés itt végetért. Kun Zsuzsa mindent elmondott, amit úgy érzett, hogy el kellett mondania. Egy tiszta, őszinte művész szólt egy tiszta őszinte művészetről. Egy olyan művészetről, amely igen sokat köszönhet egy tiszta és őszinte nép segítségének. Ennél többet talán nem is mondhatott volna. De mégis. Kun Zsuzsa még egy mondatot mondott: *„Ahány ember, annyiféleképpen tudja kifejezni a nagy októberi forradalom jelentőségét. Én csak annyit mondhatok, nekem nagyon jól jött!"* Úgy érezzük, ez a mondat a beszélgetés koronája. Mert nemcsak Kun Zsuzsának, hanem vele együtt az egész magyar balettművészetnek, sőt az egész magyar művészeti életnek „nagyon jól jött". És talán ennél a mondatnál szebben a magyar balett nem is köszönthetné a nagy jubileumot.

Salamon András

KOSZTA ROZÁLIA festőművész, aki Leningrádban végezte a főiskolát, gyulai műtermében készül új kiállítására. Koszta Rozália évek óta lelkes támogatója a Békés megyei képzőművészeti szakkörimozgalomnak is

(Bojár felv.)

Levelesláda

MÉG EGY KIS „HÓVIRÁG"

Olvastam az **Antenna** januári és februári számában is a nőnapi, azaz „hóvirág" problémáról. Milyen jó, hogy egyáltalán lehet ezen vitatkozni. Mert nálunk a **Szolnoki Stúdióban** nem lehet. A vidéki stúdiók mostohagyerekei a Rádiónak, nekünk nincs keret (nem is volt soha) hóvirágra. Igaz, nem sokan vagyunk, nő mindössze három, férfi kilenc, tehát háromszor annyi. Mégis az történt, hogy „elfelejtették" a nőnapot. Itt Szolnokon három forint volt

meteljük meg a művészeti szakszervezeti mozgalom nagy nyilvánossága előtt: tiszteljenek meg bizalmukkal, írásaiknak ezután is örömmel adunk teret. (A szerk.)

Borstörő

az a feneség, ki mondja meg neki a követendő lépést, mert a három megyei vezető testületnél mindenki a másikat tolja előtérbe, hogy csak beszéljen ő Kapudival . . .

Rodeiki bajcsi . . . s ahogy szokta, valami átható gúnyos

Kocsis András

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAPTÁJÉKOZTATÓ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 81
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

1969 SEP 28

HAJDU-BIHARI NAPLÓ
Debrecen

1021

A felszabadulás utáni debreceni „ércemberek"

A II. világháború sebeket ejtett a város ércemberein is. A Csokonai-szobron pl. még ma is láthatók a sérülések. A felszabadulást követő évnek azonban nem csak e sebek gyógyítása volt a feladata, hanem – tovább-vive a hasonlatot, a gyógyítás munkájához tartozott a fekélyek eltávolítása is, vagyis néhány olyan szobornak az eltávolítása, amelyek az ellenforradalom eszméinek voltak kifejezői. Ezekről már jórészt szó volt a cikksorozat előző részében.

Ugyanekkor újszerű feladatként jelentkezett és újfajta érzés kifejezését is jelentették a város felszabadításáért folyó harc hősi halottainak készített emlékművek felállítása. A szovjet hősök emlékét örökíti meg a Petőfi téren, a Kossuth utcán és a Köztemetőben elhelyezett obeliszkek sora. A román hősök emlékművét, amely költői hangulatú és nemesen egyszerű, a Bocskai téren állították fel. (Kocsis András alkotása, 1958.)

ÉPÜLETSZOBRÁSZAT

Az első ilyen szobrászati alkotás a 3 éves terv során készült. Központi SZTK Rendelőintézet épületén nyert elhelyezést, alkotója Vilt Tibor. E két relief (a bejárat két oldalán) az orvosok és a dolgozók, illetve az orvostudomány és a nép újszerű kapcsolatát fejezi ki. Ugyancsak ebben az időszakban került elhelyezésre a klinika telepén, a Kórélettani Intézet elé a Kígyóölő férfi szobra.

Az Agrártudományi Főiskola új szárnyépületére elhelyezett dombormű pedig a mai parasztság életéből veszi témáját. (1955)

Az ötvenes évek második felétől egyre inkább érvényesül az a rendelkezés, amely kötelezővé teszi az új és nagyobb építkezéseknek képzőművészeti alkotásokkal való díszítését. A BIOGAL Gyógyszergyár előtt állítják fel Pátzay Pál bronz Kígyóölőjét, a nagyállomás épületét egy szobor (resti melletti teraszon) és a nagycsarnok freskói díszítik. A Hajdúsági Áruház oszlop- és emeleti feljárójának díszítő elemeiről is itt kell említést tenni. Az új épületekkel bővülő ATF aulájába Vígh Tamás (1965), Garányi Jenő (1964) műveit helyezik el, az udvarra pedig Kiss István művész ötfigurás „Lovak" és ugyanott Megyeri Barna: Európa elrablása kerültek. (1966–67)

Szomor László az élet örömeit kifejező frize a Művészház homlokzatát díszíti (Blaha Lujza utca), Radó Károly Bájos leányok szobra (1960) pedig a fedett uszoda előcsarnokában kelt meghitt hangulatot.

ÍRÓK, KÖLTŐK EMLÉKÉRE

A felszabadulás utáni idők emlékmű-szobrászati alkotások sorát Medgyessy Ferenc Petőfije nyitja meg, amely 1848 centenáriumára készült. A művész újszerű állásba helyezte a szobor alakját, maga ezt úgy nevezte, hogy kontra-kontraposztos állás, és ezzel szinte lebegővé, szárnyalóvá tette a költő alakját. Felfogásának helyességét akkor is, azóta is sokan vitatják.

1952-ben, az országos Móricz-ünnepségek idején szeretett kollégiumi osztálytársáról, Móricz Zsigmondról készített emléktáblát, amely az alma mater falán nyer elhelyezést. Medgyessynek ezt a bronz reliefjét tartják élete legérettebb, legnagyobbszerű ilyen nemű alkotásának. Halála előtt alkotja meg, de a kőfaragó műhely csak halála után másolja le és sajnos, hibásan; egészalakos, ülő Móricz Zsigmond-szobrát. (Déri tér, 1960.) Ez a „magyar Buddha-szobor" nem annyira a titokzatos, hanem a magába roskadt írót ábrázolja.

Nem teljesen Medgyessy-alkotások már a Nagyerdőn levő Arany János mellszobor, valamint Sántha Kálmán professzor síremlék reliefje. Ezek megmintázásában Megyeri Barna, illetve Pándi Kiss János segédkeztek a nagy művésznek. Arany János mellszobrának leleplezése 1957 októberében volt s Medgyessy ekkor találkozott utoljára szülővárosával. A találkozás szeretetteljes légköre arra ihlette a nagy művészt, hogy Debrecenre hagyományozza harminc leghíresebb művének terrakottamásolatát. Ez a hagyaték méltó helyen, a Déri Múzem kupolatermében nyert elhelyezést. E szobrászati alkotások között van a mester halotti maszkja is (készítője: Buzi Barna).

A szobrokon kívül több író, költő plakettje is elkészült az ötvenes évek végétől. 1958-ban a Fazekas gimnázium részére Estók Sándor készíti el Tóth Árpád plakettjét, Berky Nándor pedig az iskola névadójáról alkotja meg az ország első, Fazekas Mihályt ábrázoló reliefjét. 1969-ben Csucs Ferenc szobrászművész (aki sok debreceni vonatkozású érem tervezője és alkotója) készít a Lúdas Matyi szerzőjéről bronzplakettet a Kollégium külső falára.

Ugyancsak a Fazekas gimnázium büszkélkedhet a szülővárosához haláláig hű Oláh Gáborról készült domborművel is. (Berky Nándor, 1961).

1961-re, a várossá nyilvánítás hatszázéves évfordulójára készülve került sor a Csokonai Színház renoválására, és a rajta levő immár százéves, megrongálódott homlokzati szobrok lecserélésére (1. cikksorozat első része), valamint Horváth Árpád, volt debreceni színigazgató mellszobrásznak elhelyezésére a színház elé.

A Csokonai gimnáziumnak az iskola névadójáról Palkovics Lajos pirogránitból készít szobrot. A Nagyerdő fái közé, a Tóth Árpád-emlékművel szemben pedig Oláh Gábor mellszobra nyert elhelyezést.

POLITIKAI SZOBRÁSZAT

Nehéz ilyen értelemben határvonalat húzni az egyes alkotások közé, hiszen minden alkotás politikum is, de mégis: ide sorolnám a felszabadulás tényével, a haladó hagyományokkal és nagy történelmi személyiségekkel kapcsolatos alkotásokat.

Elkészülési időrendet tekintve ezek közül elsők, a már említett szovjet és román hősük emlékművei. Ezek jóval későbbi szintézisét jelenti Pátzay Pál: Felszabadulási emlékműve (Alföldi előtt 1968.).

1919 emlékét ébrentartó emléktáblák a Kommunisták Magyarországi Pártjának megalakulási helyét jelölő (Arany J. u. 2. sz.), valamint Rothziegel Leónak, az osztrák vöröskatonának Debrecen védelmében hősi halált halt zászlóaljparancsnokának emlékét őrző (Városháza) táblák.

Az ellenforradalom áldozataira Hámán Katóra és Tóthfalussy Sándorra emlékeztető táblák a Hámán Kató út elején, illetve Tóthfalussy volt lakhelyén és iskoláján (mindkettő a Szabadság telepen) vannak.

1961-ben nyer felavatást Kiss István munkásmozgalmi emlékműve (Március 21. tér). 1969. március 19-én pedig a munkásmozgalom elhalt személyeinek emlékműve ifj. Szabó J.-től a Köztemetőben.

1944-ben létrejött Ideiglenes Nemzetgyűlés üléstermét (a Kollégium Oratóriumát), valamint az ideiglenes kormány székhelyét (a II. ker. tanács épülete) szintén egy-egy méltóságosan egyszerű tábla jelöli.

A múlt haladó hagyományát segíti őrizni Berky Nándor Bethlen Gábor mellszobra, amelyet a róla elnevezett Közgazdasági Technikum udvarán állított fel a centenáriumát ünneplő iskola. 1959-ben egy Kossuth-relief készült a gyakorló gimnázium számára, és ugyancsak őróla egy mellszobor, ami az egyetem aulájában kapott helyet (1961).

DÍSZÍTŐ SZOBROK

Nagyon leegyszerűsítve a kérdést ide olyan műveket sorolnék, amelyek nem történelmi eseményeknek vagy személyiségeknek állítanak emléket, hanem céljuk egyszerűen az, hogy hangulatot adjanak vagy az emberi élet szépségének, örömeinek, az esztétikumnak kifejezői legyenek.

Vígh Tamás: Bőség című kettős akt szobrát, amit a rossznyelvek „cívis Vénusok"-nak is neveznek, először a Művész presszónál állították fel, majd 1961-től szabadabb és egyúttal a szobroknak kedvezőbb helyre, a Csónakázó-tó és a Vasas üdülő közötti térre telepítették át.

Az Egyetem tér egyszerre hat művész (Madarassy Valter, Ungvári Lajos, Várady Sándor, Radó Károly, Varga Imre, Marton László) alkotásával gyarapodott. Ezek kétségtelen jó egységet alkotnak a működő szökőkúttal, de egyéb vonatkozásban – tekintetbe véve az egyetem épületét, a környező parkot és a már ott levő szobrokat – sokan szívesebben látnák ezeket az alkotásokat az új lakótelepek parkjaiban.

HOGYAN TOVÁBB?

Három, aránylag hosszú cikk sem volt elegendő arra, hogy városunk minden szobrászati értéke, akárcsak felsorolásszerűen is, de szóba kerüljön. Mégis szükségesnek látszik, hogy néhány mondatban a múlt és a jelen tapasztalatai alapján a jövő is szóba kerüljön.

Először talán a meglevők védelme érdekében kell szót emelni, mert a Tóth Árpád-emlékmű megrongálása vagy a stadion déli bejárata előtti Diszkoszvető megcsonkítása vandál kezekre vall, amelyeket a közösség érdekében le kell tudnunk fogni.

Az előrehaladás érdekében szélesíteni kellene a szobrászati kultúrát, megismertetni, részeseivé tenni ezeknek az alkotásoknak a felnövekvő nemzedéket, amelyet jórészt az iskolák helyismereti sétái és az egyes szakkörök munkái valóban segítenek is megoldani.

De úgy gondolom, hogy meg kell találni azt az összhangot a fővárosi művészeti körök és a helyi igények között, amely lehetővé teszi helyi ihletésű művek alkotását, mert ebben a kérdésben bizonyos nem jó irányú eltolódás következett be az utóbbi években. Végül rendezni kellene erkölcsi adósságainkat. Rákóczi Ferenccel, Hatvani Istvánnal, Segrer Andrással, Gulyás Pállal, Arany Jánossal, Zoltai Lajossal szembeni számlánk még nincs egyenlegben. Hozzátehetjük sajnos, hogy ezeknek az adósságoknak sora ennél még hosszabbra nyúlik. Ez volt az oka annak, hogy néhány hónappal ezelőtt egy újságcikk foglalkozott azzal a kérdéssel, hogy létre kellene hozni a debreceni pantheont. Kérdés, hogy ez csak egy elérhetetlen ábránd, vagy a társadalom erőinek megszervezésével, egyének és üzemek támogatását élvezve realitás lehetne-e? A kérdés válaszra vár!

Dr. Szűcs Ernő

MIÉRT SZÉP?

Ferenczy Károly (Bécs, 1862. — Budapest 1917)

A legmélyebb hatású festőink közül való. A magyar piktúra legtermékenyebb talaján, a Nagybányán felhalmozódott festői erők a századfordulón már nem Hollósy Simon, hanem Ferenczy Károly irányítása mellett lombosodhattak ki.

A Bécsben született művész sokáig nem is gondolt festői pályára. Joghallgató, majd gazdasági akadémiát végez. Valójában unokahúga, későbbi felesége: *Fialka Olga* lelkesedése hatott rá. Közel három évtizedes képírói pályája négy korszakra osztható *Szentendre, München, Nagybánya és Budapest élményeihez* tapadóan, egyrészt jelezve, hogy a környezet mily döntő hatással volt rá, másrészt bizonyítva, hogy egyik táj vagy város sem jelentett sorompót számára. Pályája egyenletesen ível, amelynek minden láncszeme érzelmileg és értelmileg kimunkálva kapcsolódik egybe. Kezdetben a két franciáért: *Bastien-Lepage-ért és Puvis de Chavennes*-ért lelkesedik. Szereti lényeget kiemelő nyugalmukat, különösen az első finom horonizmusát, amelyet később annyi líraisággal telített. Szentendrei magánya egyelőre még fékezi művészetének kiteljesedését, amely csak igazában müncheni tartózkodása idején, ebben az izmusokkal viaskodó művészeti arénában vált következetessé. Látásában is alapvető változás megy végbe. Nemcsak alakjait, hanem a természetet is premier planban, tehát közelről szemléli, s a valóság eme kisebb metszetében alkalma nyílik a részletek megmutatására is. A *Madárdal* és az *Önarckép* hangvétele már korábban jelzi Ferenczy indítékait. Az igazi döntő fordulat 1902-ben következik be életében, amikor Nagybányán átveszi Hollósy életművét, s Iványi Grünwald Bélával, Rétivel és Thorma-val tovább munkálják vásznaikon ennek a tájnak a hangulatát, beszédes csendjét és sajátos fényjelenségeit.

Ferenczy sohasem az ún. „nagy témát" kereste, hanem a hangulat s a líraiság érdekelte egész életében. Főiskolai tanársága idején a természettől a belső tér problémái felé fordul, a műtermi világítás, sőt jóideig a dekorivitás is foglalkoztatják. Ebből az időből valók semleges hátterű női aktjai. Ezek a fekete vagy vörös háttérből kibontakozó egységes folt hatású művek Ferenczy ecsetkezelésének és összegező látásának legszebb bizonyítékai.

„Műveinek minden újabb együttes szemléje, tanulmányozása mindannyiszor világosan demonstrálja, hogy Ferenczy művészete olyan egyből való, mint egy fa gyökere, törzse és ágai — ami nem mondható el minden művészkortársának életművéről. Ennek a fának — művészetének — a kulturális talaja Európa volt. Sorrendben: Itália, Párizs, München. Itt eresztette be először gyökerét s növelte fel fiatal, sudár törzsét, innen szívta első hatásait, ízlésének, tudásának alapelemei innen valók voltak. Ezekből a kulturális talajelemekből s ebből a gyökérből, ebből a törzsből hajtott ki aztán művészetfájának nagybányai terebélye, nemes fajtájú, különös zamatú, kissé fanyarkás ízű termésével.

A természet festői látványaival termékenyítő kapcsolatba Nagybányán került igazán, ez fejezte be teljes kifejlődését. Ez a bensőséges viszony a természettel, az előzetes kulturális elemekkel együttesen, sokkal többet jelentett, mint amit az elvi naturalizmus fogalma általában tartalmaz. A nagybányai természet nem puszta adattárra, hanem vizuális oktatója, képzeletének törvényhozója, sugallója lett. Festményeinek színösszhangját, egységét, minden látomását ez a természet adta, képzelete a természeti látványok törvényei szerint alakítá képeit."

(Réti István: A nagybányai művésztelep)

Ferenczy Károly: Októ

Ferenczy Károly teljesítette ki
után a nagybányai eredményeket s
amely körülötte kialakult, az ő vez
korszerű hazai és külföldi áramlato
című képe azt is bizonyítja, hogy
annyira a téma, mint inkább a fén
gulati és szerkesztési problémák
Színei mind izzóbbakká válnak, e
szélesebbek. Ferenczy már ezen a
impresszionizmus közelségéig. A na
tokká hevíti a tárgyakat, a mély
váltja, a gyümölcsfák zöld valőrj
foltokat helyez el — pointillisták
kép tárgyi jelenségeit mégsem oldj
rejtett dekoravitással, védi minden

Uj évezred a magyar falun!

Országos szervezet alakul a parasztbirtokok iparositása céljából

A magyar jövőépitésnek talán legfontosabb és beláthatatlanul nagy eredményeket igérő része lesz az a munka, amely báró *Bánffy* Dániel földmivelésügyi miniszter mezőgazdaságfejlesztő törvénye alapján megindulhat. Kétségtelen, hogy az, aki ezt a törvényt tökéletesen végrehajtja, a magyar nép millióinak s az egész nemzetnek jólétét magasabb életszinvonalát teremtheti meg.

A magyar földmivelő nép helyzetéről rengeteget irtak és beszéltek az elmult évtizedek során. Politikusok és falukutatók, — hivatottak és kevésbbé hivatottak — tárták fel a magyar paraszt szegénységének véres, mély sebeit. *A megoldást, a gyógyulás gyökeres módját azonban vagy egyáltalán nem, vagy csak felületesen tudták megmutatni.* Gyógyitó irnak szánták a magyar mezőgazdaság bajaira többek közt az utóbbi években erőteljesen szorgalmazott gazdasági szakoktatást. Ezzel a szándékkal fogott hozzá a kormány a földbirtokreformhoz is. Tény, hogy mind a mezőgazdasági szakoktatás kiterjesztése, mind az észszerü, megalapozott és kellő bölcsességgel végrehajtott földreform alkalmas arra, hogy a magyar mezőgazdaság sinylődő testének *egy-egy részét meggyógyitsa.* De általános, gyökeres megujhodást elérni *magában véve egyikkel sem lehet.*

Mezőgazdaságunk történetében ez a vajudó, utakat kereső korszak, amelyben a politikusok tartották kezükben a primhegedüt, a milliárdos mezőgazdaságfejlesztő törvény megalkotásával talán lezárult. A politikai viták, a parlament, megteremtették az alapot a nagy reformnak ahhoz a részéhez, amelynek most már kint a falvakban és tanyákon kell lefolynia. *A törvény végrehajtásának feladata most már — az irányitó és felügyelő földmivelésügyi adminisztráció mellett — a közgazdasági szakembereké.* A szavak és hangulatkeltések idején tul vagyunk, a jövő munkája azoké, akiknek iránytüje egyedül a gazdasági realitás, kitüzött céljuk pedig az egyetemes nemzeti jólét megteremtése

Megmozdul a magántőke is

A sors különös ajándéka talán, hogy mikorra a kormány nagy nemzetépitő munkájához az anyagi feltételeket megteremtette, akkorra a magyar gazdaságélet kiváló szakemberei, akik eddig keveset hallatták hangjukat, azonban csöndben annál eredményesebben dolgoztak, *megtalálták a magyar mezőgazdaság fölemelésének egy átfogó, gyökeres és minden tulzás nélkül korszakalkotónak nevezhető módját.* Részben európai hirü, részben országosan elismert közgazdászaink és gyakorlati mezőgazdáink a napokban olyan szervezetet hivtak életre, amely *a mezőgazdaságfejlesztő törvényben biztositott milliárdon felül hatalmas magántőkét kiván mezőgazdaságunk forradalmi átalakitása céljából megmozgatni.* Évekig tartó előtanulmányok, hosszu megbeszélések és számitgatások után közismert gazdaszakértőink teljesen előkészitették Budapesten a „Mezőgazdasági Termelés és Falufejlesztő Szövetkezet" megalakitását.

A szövetkezet teljesen uj, az egész világon egyedülálló és kifejezetten a magyar viszonyokra szabott elgondolások alapján születik meg. Feladatává teljesen önzetlen alapon a nagy nemzeti célt: a magasabb életszinvonalon és nagyobb gazdasági biztonságban élő földmivelőtársadalom megteremtését tüzte ki. Az egész világ közgazdászainak érdeklődésére számottartó rendszer abból a tételből indul ki, hogy a szakoktatási és földreform mellett, sőt talán ép ezek sikerének biztositására még ezek előtt, szükség van a magyar *földmivelés módjának reformjára.*

— Aki a magyar falu és tanyavilág életét ismeri — mondja az uj szövetkezet egyik alapitója — az előtt nem titok, hogy mezőgazdaságunkban *rengeteg munkaidő vész el kihasználatlanul.* Földmivelő népünk szegénységének kutforrásai épen ezek a kárbaveszett munkaórák, mert gazdasági törvényszerüség, hogy *viruló gazdasági élet csak ott lehet, ahol megfeszitett erővel dolgoznak.* Gazdáink és gazdasági munkásaink magasabb életszinvonalát tehát csak akkor lehet elérni és tartósan biztositani, ha számukra is lehetővé tesszük, hogy *az év minden napját és a nap minden munkaóráját javak termelésére minél tökéletesebben kihasználhassák.* Ehhez pedig csak a mezőgazdaság iparositásával jutunk el, vagyis ha a gazdának kezébe adjuk a technikának azokat a vivmányait, amelyek egyrészt a termelés minőségi fokozásának nélkülözhetetlen eszközei, másrészt lehetővé teszik, hogy a gazda és a mezőgazdasági munkás ne csupán a szántóföldi munkát végezze, hanem az *arra alkalmas terményeknek ipari feldolgozásában is résztvegyen.* A nagybirtoknál ez részben megvan. Épen ez teszi lehetővé, hogy a nagybirtok többet és jobbat produkál, igy magasabb haszon mellett termel s a kulturnövények ipari feldolgozásával is olyan haszontöbbletre tehet szert, amit ezideig a kisgazdának nincs módjában megszerezni.

— A kis- és középbirtokok egyenkénti „iparositása" azonban — hangzik tovább az érdekes fejtegetés — lehetetlen. Lehetetlen először azért, mert gépi berendezések létesitéséhez tőke kell, már pedig arról van szó, hogy *egy tőkeszegény gazdatársadalmat kell fölemelni.* Lehetetlen azonban azért is, mert a kisbirtok nem tudja a nagy befektetéssel létesitett gépeket és berendezéseket teljesen kihasználni s igy a befektetett tőke kamata nem térül meg. Amig például egy 50.000 pengős szélmotor, vagy egyéb energiaforrás egy 2000 holdas birtokon nagyszerüen kifizeti magát, addig ugyanaz egy 50 holdas középbirtokon olyan „luxus" volna, amit a gazda soha kiheverni nem lenne képes.

— Szövetkezetünk első és legfontosabb célja épen az, hogy a kis- és középbirtok egyenként meg nem oldható, de a magasabb szinvonalu s igy nagyobb haszonnal járó gazdálkodásnak elengedhetetlen föltételét jelentő gépesitését megvalósitsa. Ebből a célból az ország minden részén, *falvakban és tanyaközpontokban, „Gazdaüzemházakat" létesitünk.* Ezek a gazdaüzemek kezébe adnak a kis- és középbirtokosnak minden olyan eszközt, amelveket eddig a maga szolgálatába állitani nem tudott. Az üzemházak mellett létesitendő mintagazdaságok pedig uj, eddig eléggé el nem terjedt, de biztos és nagy jövedelmet hozó termények termesztésére is megtanitják majd a falu népét. Rendszerünk, amely szellemi tulajdonjogilag védve van és legapróbb részleteiben is gondos számitások eredménye, teljes biztositékot nyujt a gazdáknak arra, hogy jövedelmüket minden kockázat nélkül meghatványozhatják. *Kiterjed az értékesités biztositására is, anélkül azonban, hogy más termelési és értékesitő szövetkezetek munkaterületére kalandozna,* sőt ellenkezőleg: a meglévő szövetkezeteket csak erősiti majd.

Ezeket mondja informátorom s mialatt a szövetkezet munkatervét s a gazdaüzem részletes leirását hallgatom, arra gondolok, hogy végeredményben a világon minden zseniális dolog Kolumbusz-tojás. A gazdaüzem gondolata olyan egyszerü dolognak látszik s várható kihatásaiban mégis olyan beláthatatlan jelentőségü lehet, mint volt — mondjuk — az első taligakerék feltalálása. Amint a taligakerék feltalálásának szükségszerüen meg kellett előznie a gőzmozdonyt, autót és repülőgépet, ugyanolyan alapvető és valóban nélkülözhetetlen előfeltétele a mezőgazdaság boldogulásának az üzemesités, amit a kis- és középbirtokon csak igy lehet célszerüen megoldani.

Ilyen lesz a „Gazdaüzemház"

A „Mezőgazdasági Termelés és Falufejlesztő Szövetkezet"-nek valamennyi gazdasági ágra kiterjedő munkatervét egyetlen cikk keretében tökéletesen ismertetni lehetetlen. Csak néhány ágát sorolom fel itt azoknak az üzemeknek, amelyeket majd egy falusi „Gazdaüzemház" a gazdatársadalom rendelkezésére bocsát.

A „Gazdaüzemház" lényegében egy hatalmas vegyeskereskedéshez hasonlitható, amelyben a termelő megkapja mindazt az eszközt, melyre a modern gazdálkodáshoz szüksége van. Még hozzá olcsón kapja meg, mert a műszakilag szervesen összeépitett, különböző üzemágak *közös energiaforrással működnek.* Minden üzemrész terjedelme és teljesitőképessége szigoruan a valóságos szükséglethez van méretezve s az üzem munkásai is olyan kiképzést kapnak, hogy mindig épen ott foglalkoztathatók, amely üzemágban pillanatnyilag munkájukra szükség van.

A helyi szükségletnek megfelelően ilyen, többnyire félgyártmányokat előállitó üzemágak lesznek a gazdaüzemben, esetleg 10—20 is együtt: bérsütőde, aszalóüzem, szárító (tészta, élelmiszer, zöldség, főzelékfélék, paprika, takarmány stb. részére), ipari szárítófülke ácsok, bognárok, asztalosok, kádárok számára. Mosó és gőzölő ágytoll, állati szőrök stb. feldolgozásához. Kemencefülke népi keramiák, tégla- és cserépégetéshez. Melegházi üzem primőrök és palántafélék tömegtermelésére. Bérkeltő és csibenevelő. Gyümölcsvelő és gyümölcsizkeszitő üzem. Kád-, gőz-, gyógy- és zuhanyfürdők. Mosoda és bérmosó üzem. Baromfi és malackoppasztó, bérdaráló, bérapritó, magcsávázó, zsizsiktelenitő, olajosmagsajtoló üzem. Tisztitókészülékek mezőgazdasági termények számára.

Az üzemházhoz csatlakozó számtalan általános gazdasági ág közül ezek ragadták meg legjobban a figyelmünket: ingóranyultenyésztő, baromfitenyésztő-telep, gyümölcsosztályozó, csomagoló és márkázó, magtermelés és nemesités, zsák- és ponyva-, valamint hordókölcsönző raktár, tejgyüjtőállomás, háziipari munkák kiadása és átvétele, kenderáztató és feldolgozó stb.

A községfejlesztési program keretében is hatalmas munkát kiván magára vállalni a szövetkezet. Melegedő helyiségeket épit, fürdőket, gyermekjátszótereket létesit, mintavendégszobákat, öntözőberendezéseket, továbbá szabadalmazott mészhomok téglasajtolókat, müjégüzemeket, hütőházakat, fertőtlenitő üzemeket állit fel ott, ahol ezt a gazdaérdekek megkivánják és lehetőség is kinálkozik.

Egyszóval a falusi gazdaüzemben megtalálja a lakosság mindazokat a szerszámokat és berendezéseket, amelyekre terményei értékének növelése végett elengedhetetlenül szükség van, de azokat saját tőkével, magának megszerezni és fenntartani *részben nem áll módjában, részben nem is gazdaságos.* Megtalálja tehát a minőségi termelés fokozásához szükséges eszközöket, de azokat a berendezéseket is, amelyekkel ipari növényeit legalább is félgyártmányokká dolgozhatja fel s igy magasabb áron értékesitheti még egészen kis mennyiségek termelése esetén is.

Olajos mag helyett mindjárt olajat adhat el, kenderszár helyett kenderfonalat, szalma helyett szalmakalapot, hullott gyümölcs helyett gyümölcsizt és igy tovább. Ha nincs vetőgépje, vetőgépet kap, ha nincs magtisztitója, azt kap kölcsön. *És mindehhez anélkül jut hozzá, hogy előzetesen akár tagsági dijjal, akár részvény jegyzésével el kellene köteleznie magát.* A tervezet szerint mindössze egy egészen szerény vámot, vagy használati dijat fizet, akárcsak a vámmalomban a gabonája megőrlése után.

Nincs helyünk arra, hogy az üzemház részletes számvetését ismertessük. Csak annyit mondunk el, hogy a nagyon óvatos és a legrosszabb lehetőségeket alapulvevő számitás szerint a gazdaüzemházak hálózatának kiépitése esetén az elérhető értéktöbblet évenként legalább egymilliárd pengőre emelkedhet. Nem szólva arról, hogy a szövetkezet mintagazdaságai a szakszerü gazdálkodás elterjesztésével is fokoznák a mezőgazdasági haladást. Hiszen, mint ismeretes, *a magyar gazda hajlandó a jó példát követni, de csak akkor, ha az eredményt saját szemével látja és a jó értékesités is biztositva van.*

Beszéltünk néhány kiváló magyar közgazdásszal, akik egybehangzóan állitják, hogy ez a teljesen uj és a magyar viszonyokhoz tökéletesen alkalmazott rendszer a gazdaságok iparositásával valóban hatalmas mértékben sokszorozhatja meg a mezőgazdaság jövedelmét, ha a gazdatársadalom a számára igy majdnem ajándékba nyujtott lehetőségeket igénybe is veszi. Az pedig nem kétséges, hogy nincs az a magyar gazda, aki nem volna hajlandó bármilyen ujitásra, vagy többletmunkára, ha annak eredményét kézzelfoghatóan tapasztalja és a siker állandóságában bizonyos. A szövetkezet pedig ezt a teljes biztonságot kivánja nyujtani.

A mezőgazdaságfejlesztő törvény céljainak megvalósitásához tehát a földmivelésügyi minisztérium olyan önzetlen segitő szervet kap, amely az eredmény eléréséhez az elemi, tehát a legfontosabb eszközöket nyujtja, amelyen az egész munkaorganizáció felépülhet. Mert nem vitás, hogy pusztán propagandával, rábeszéléssel, szakoktatással és a mezőgazdaság „közigazgatás" megszervezésével, vagy uj alapokon való kiépitésével nehezen volna keresztülvihető a magyar mezőgazdaság gyökeres megujhodása. *Az alap: a termelési eszköz és a termelés jövedelmezőségének biztossága.* És pontosan ezeket kivánja nyujtani a magyar gazdatársadalomnak ez a szervezet a legegyszerübb és épp ezért a legzseniálisabb megoldással. Ez lehet az alap, amelyen a virágzó agrár Magyarország felépülhet. Ez lehet az ut, amelyen elérjük a nagy nemzeti célt: a *huszmillió — egészséges és jóléttől viruló magyart!*

LAKATOS VINCE

KÉSZITMÉNYEK VEZÉRKÉPVISELETE
HANGSZERGYÁR RÁKÓCZI-UT 60.
Kérjen árajánlatot.

A
hosszu kemény tél
kimeriti szervezetünket!
Frissitsük fel
a rádióaktiv vizü
Szent Gellért
!!!
GYÓGYFÜRDŐBEN

Február 15-én lépnek hatályba az esztergomi főegyházmegyei zsinat határozatai

Dr. Serédi Jusztinián biboros hercegprimás legujabb körlevelében közli papjaival, hogy mivel a főegyházmegyei zsinat határozatai a közeljövőben megjelennek, a hatálybalépés napjául február 15-ét tüzte ki. Felszólitja a biboros hercegprimás papjait, hogy addig is tanulmányozzák a határozatokat, hogy életbelépésük zökkenés nélkül megtörténhessék. A határozatokat a főegyházmegye minden papjának, plebániájának és lelkészségének meg kell szereznie.

A am. püspöki kar által kötelezően előirt egységes „SZENT VAGY URAM" énekekkel
Ima és Enekkönyvek
Magyar Korusnál, Budapest XII., Fery Oszkár-u 45
Kívánatra ingyenes tájékoztató

IDŐSZERŰ SZÓNOK-KONFERENCIA. Miként hirt adtunk róla, az A. C. budapesti központi csoportbizottsága, amely dr. vitéz József Ferenc főhercegnek, az A. C. budapesti társelnökének legfőbb irányitása alatt működik, az egyes hivatásrendi csoportok számára szentgyakorlatos triduumokat és világnézeti előadásokat rendez. A központi csoportbizottság az egyházi és világi előadók számára február 6-tól 17-ig terjedő időben öt estén szónok-konferenciát rendez az A. C. tanácstermében (IV., Ferenciek-tere 7, III. lépcső, II. em.). Mindannyiszor délután 6—8-ig. A szónok-konferenciának célja, hogy az előadók a ma időszerű kérdéseket egyöntetűen és a katolikus hittan és erkölcstan szempontjából dolgozzák fel.

A Szent István Bazilika és Boldog Margit Egyházközségek világnézeti előadássorozatának III. évfolyamának tárgyköre: Isten parancsolatai. Az előadásokat minden kedden este fél 7 órakor dr. *Nádas* Zoltán hittanár tartja a Szent István Bazilika Egyházközség kulturtermében. (V., Wekerle Sándor-utca 9. II. em.) *IX. előadás:* február 3-án, kedden este fél 7 órakor .Tárgya: Szociális katolicizmus.

A KALÁSz közgyülése. A Katolikus Lánykörök Szövetsége február 2-án, Gyertyaszentelő Boldogasszony napján d. e. 11 órakor tartja rendes évi közgyülését, Budapesten, a Szent István Társulat disztermében. Vendégeket szivesen látnak. Közgyülés előtt 10 órakor választmányi gyülés lesz.

Veszprémben is megalakul a Katolikus Leányok Országos Szövetsége. A katolikus tanult urileányok közös munkásságának emelésére Veszprémben is kibontja zászlaját a Katolikus Leányok Országos Szövetsége. Az alakuló közgyülés február 1-én délelőtt 11 órakor lesz a veszprémi városháza tanácstermében. Február 2-án, Gyertyaszentelő Boldogasszony napján délelőtt 10 órakor a székesegyházban közös szentáldozás lesz, majd a szövetség tagjai leteszik a fogadalmat.

Anna főhercegasszony védnöksége alatt álló Hitterjesztési Egyesület Női Bizottsága február 3-án, kedden délután 5 órakor tartja évi közgyülését a Jézus Szive Népleányai Társaságánál, Budapest, VIII., Horánszky-utca 14.

Plebániák figyelem!
Alábbi okmányokért 100—100 pengőt fizetek: 1. Max Hinterleitner szül. biz. 1830 körül Segesvár v. Brassó környékén vagy Ried, Ausztriában. 2. Gorbályi Jozefa vagy Alberth Jozefa szül. biz. 1845 körül Claudiopolisban. 3. Az 1. és 2. házassági biz. 1870 körül Arad környékén. Jelige: „Készpénz" kiadóba.

A magyarországi örmény katolikusok keleti napja. A magyarországi örmény szertartásu római katolikusok nagy ünnepségeket rendeznek február 1-én, vasárnap és hétfőn, Gyergyaszentelő ünnepén. Mindkét napon Lengyel Zoltán apostoli adminisztrátor mond ünnepi szentbeszédet az erdélyi és ujvidéki örmény szertartásu római katolikus papok segédletével; vasárnap d. e. 10 órai kezdettel az Egyetemi templomban, *hétfőn* háromnegyed 11 órakor pedig az Angolkisasszonyok Váci-utcai templomában. A vasárnapi szentmisén P Röss Bertalan kapucinus házfőnök, hétfőn pedig Vákár József pápai prelátus, gyergyószentmiklósi plebános mond szentbeszédet. A vasárnapi szentmisén megjelenik Angelo Rotta apostoli nuncius is. Vasárnap délután lesz a keleti ünnepélyes nagygyülés a Központi Papnevelőintézet disztermében, hétfőn pedig a budapesti örmény szertartásu római katolikus egyházközség és a magyarországi örmények egyesülete tart diszgyülést a Váci-utcai Tiszti Kaszinó éttermében, majd utána az erdélyi vendégek tiszteletére vacsora lesz.

Ünnepelt igazgató-tanitó. Veress János balatonszentgyörgyi kántortanitót Czapik Gyula veszprémi megyéspüspök igazgatónak nevezte ki. Ebből az alkalomból a kitüntetettet meleg ünneplésben részesitették. Bevezetőül P. Böle Kornél misét mondott. Azután az egyházközség diszgyülést tartott amelyen Baráth Imre plebános méltatta az ünnepeltet. Majd Gosztolya János balatonberényi esperes, ker. tanfelügyelő meleg szeretet hangján nyujtotta át a kinevezési okmányt. Beszédet mondott még P. Böle Kornél, Kőszeghy Antal marcali esperes, c. kanonok, vitéz Kótay László espereskörí elnök és a volt tanitványok nevében Dudás Dezső balatonkereszturi tanitó és Kereskay István községi biró.

A Nemzeti Sportcsarnok kiscsarnokának domborműveit Kocsis András mintázza

Ujabb művészetünk következetes uton halad a nagyobbszabásu épületszobrászati megoldások utján. Biztató jel lehet a jövőre nézve, hogy sokasodnak az olyan feladatok, amelyek szélesülő kereteket tárnak tehetséges mai szobrásznemzedékünk elé. Eddigi közérdekü szobrászi alkotásaink sorát mindenekelőtt a hősi emlékművek jelezték — remélhető, hogy ezután bővülni fog a kör és az egész terület egyforma készséggel tárul majd fiatal szobrászaink elé. Az ujabb évek során kétségtelenné vált, hogy higgadt, modern épitészetünk igényeinek megfelelően, higgadt és modern szobrászatot kiván. De ritkán jelentkező példa volt, amit a magánépitkezések vállaltak, jelentősebbek ennél a városok, közületek vagy az állam megrendelései. Ha alkalom kinálkozik, tiszta és biztos módon bizonyitják majd szobrászaink hivatottságukat és készültségüket.

Nemrégen készült el hatalamasan méretezett sportcsarnokunk kisebb épülete. Nemcsak a hazai testművelés komolyabb igényeit szolgálja, hanem uj a görögök óta tán leginkább elfelejtett szobrászati műfajt kelt életre: a sport-szobrászatot. Helyes utmutatással szolgál más épületeink számára, miként kell a nagyobb egység érdekében összefoglalni a képzőművészetek különböző területeit. Sima és tiszta elvek szerint szerkesztett falai uj értéket és szépséget nyernek a szobrászati disz által. Gazdagabbá, változatosabbá, kellemesebbé varázsolják azt; a biztos fejlődés utját jelölik.

A nagyarányu művészi feladat pályázatát *Kocsis* András nyerte. Az uj nemzedék tagja, egyre határozottabban követeli az ujmódi művészet jogait. A hatalmas, sima épületek tág lehetőségeket tárnak a szobrászi és festői képzelet elé, de szigoru kereteikkel egyben alapos készültségre serkentik őket. A legváltozatosabb föladatok várnak megoldásra. A sportszobrászat eddig csak kisebb méretekben vált divattá, most egyenrangu társa lehet a hősi emlékműveknek, vagy a másfaju szobrászi ábrázolásoknak is. Jövendő sportszobraink éppugy jellemzik korunkat és éppoly nemes emlékei lehetnek művészetünknek, mint amilyenekkel csak a görögök dicsekedhetnek.

Kocsis András tán kevéssé ismert művész, a sok beszéd helyett szobrokat farag. Ma negyvenedik életéve felé közelit — Erdély szülötte. Eddigi élettörténete sokban hasonlit más fiatal művészeinkhez. *Egyszerü sorból emelkedik magas szellemi rangra. Szegénységben eltöltött gyermekkora után napszámos lesz, majd mechanikus, egyszerü kétkézi munkás, alig van alkalma résztvenni az ujjáalakuló magyar műveltség mozgalmaiban.* Művészi pályafutása körülbelül a huszas évek elején indul, ekkor kerül a faipari szakiskolába, állami ösztöndijat kap, majd az iparművészeti iskolába, s végül 1928-ban a Képzőművészeti Akadémián fejezi be tanulmányait. Első munkája a *Székely Bertalan Zrinyi kirohanását* másoló dombormű, majd kipróbált mesterekhez kerül, *Pásztor* Jánoshoz és *Kisfaludy Stróbl* Zsigmondhoz. Igy alakul pályája, megjelenik a kiállitásokon, mind többen ismerik, *Nyiregyházán Pásztorleány-át állitják föl, Magyar fájdalom cimü szobra Ujpestre kerül, Pest vármegye pedig domborművével ajándékozza meg a fölszabadult Füleket.* Biztosan halad, de tétovázik is. Tanul mestereitől, de másfajta stilusra vágyik. E kettősség lesz állandóan alakuló és változó stilusának magyarázója, először az idősebbeket követi, majd másfelé kacsint. Egy pillanatig sem nyugszik s figyelő, éber érdeklődése mindig más területek felé vonja. Vallomása szerint, mag sem ismerheti jövő alakulását.

Nehéz szóra birni. Amit szerénységgel mégis elárul, csupán annyi, hogy kortársaihoz hasonló erős hittel hisz a magyar művészet reneszanszában. Bővebben beszélni róla alig akar. Legszivesebben mindent szobraira bizna. *Egyszerü magyarázatát adja hallgatásának: élete végéig fejlődik s a fejlődésben lévő művész nehezen vállalhat megállapodott igazságot. A ma mondottakat esetleg öt év multán lenne kénytelen megcáfolni. Ahogy alakul és formálódik véleménye időről időre, ugy váltják egymást meg nem határozható időszakonként stilusai.* Amit pár évvel ezelőtt csinált, ma nehezen vállalja. Megjárta a sima, inkább klasszicizáló, vagy az egyszerü, inkább archaizáló stilus iskoláját. Véleménye szerint aránylag későn érik igaz művésszé, alapműveltségének hiányait kell pótolnia s minden erővel összhangot igyekszik teremteni a műveltség és művészet között. Ami egyik vonatkozásban késlelteti, az más szempontból biztonságot és keresetlenséget jelent számára. Egyszerü sorból való fölemelkedése gazdag történetet járat végig vele, mással alig pótolható.

Ilyen mult után jut legujabb nagyszabásu megbizatásához, a sportcsarnok dombormüvének megmintázásához. *A kiscsarnok főhomlokzatát disziti majd 2.60 méter magasságban az 1.10 méter széles és 18 méter hosszu dombormüsorozat. A jelenkor anyagából, aluminiumból készül s hogy rideg fényét, a domborulatokat elnyelő tükröződéseit megszüntesse, hogy mélyedések biztositotta ritmus el ne veszszék, óezüstre patinázza.* Ez magyarázhatja a felületek rusztikus kezelését is. A 10 cm vastag alakok mintegy 20 centiméternyire állnak majd a haraszti mészkő fal előtt. Különös és szokatlan megoldás: térbe állitott dombormü. Célja, hogy a sorozat szemléletesebb legyen, több mélységet, elevenséget és ritmust nyerjen. Az ilymódon elhelyezett alakok majd hivatásuk szerint tökéletes módon diszitik a homlokzatot. Messze kerül a természetelvüség dicsőitésétől, inkább dekorativ vagy szkematikus szépségre törekszik, hogy ne adódhassék ellentét épület és szobor között. Dekorativitása és expresszionista beszédmódja érthető lesz a föladat nehézségei mellett.

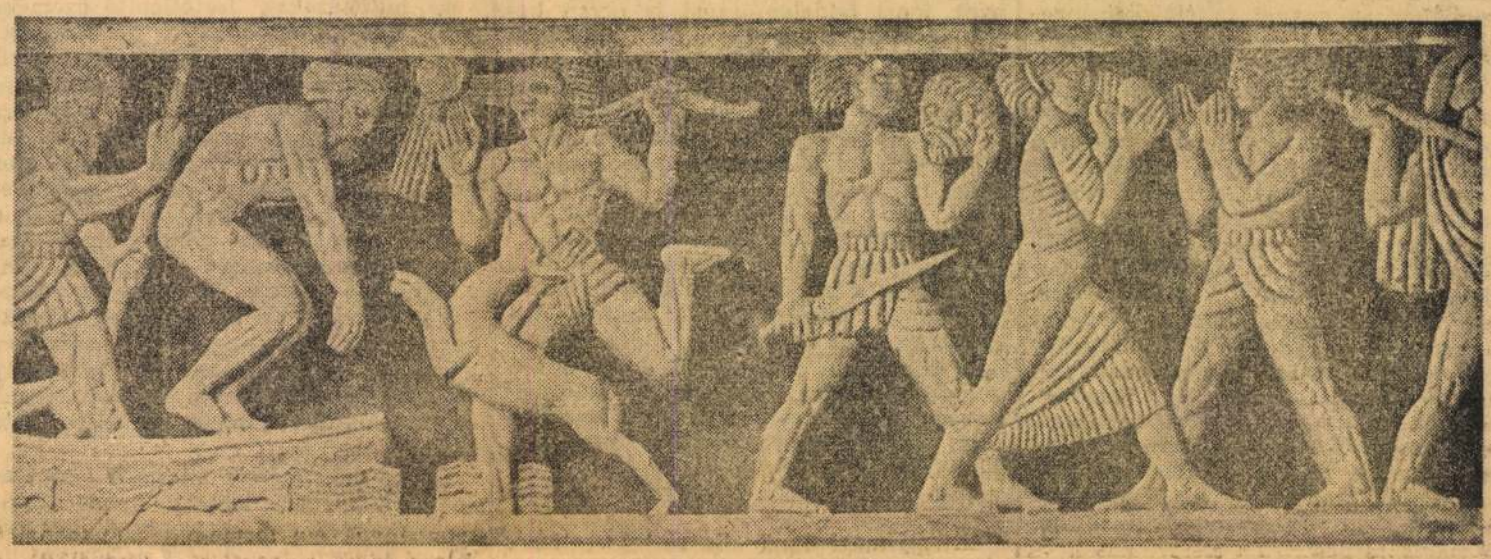

A sport történetét vázolja a legősibb kortól kezdve a jelenig. Stilusának alkalmazkodnia kell az ősökhöz, a görögökhöz, rómaiakhoz, régi magyarokhoz és a fiatalokhoz is. Az egyes jelenetek között nem lehet zökkenő, egyforma hüséggel érzékelteti az évezredes különbségeket. A történet az egyszerü kővel való harcnál kezdődik, majd a halászat, vadászat és futás jeleneteit mutatja be, ezután az óegyiptomi harcosnak, a görög harcosnak, labdázó párnak állit emléket, megörökiti az Olimpikon megkoszoruzását, sor kerül az ősmagyar nyilazóra és buzogányosra. *Közbeveti és megmintázza azt az érdekes történeti emléket, mely szerint egyik István királyunk leánya volt a magyar sportok anyja, ő futott először kedvtelésből, sportból.* Az ujabbkort majd a gátfutás, uszás, gerelyvetés, sulylökés, diszkoszdobás, vivás, ökölvivás, torna, birkózás, kosárlabda és tennisz képviseli.

A feladat rendkivüli ötletességet, találékonyságot és változásokra való képességet követel. Számos alakot, sok ellentétes mozgást kell tökéletes összhangba fognia, az egyik mozdulataival egésziteni ki a másikét és csoportositania az egyes jeleneteket, vagy a csoportok között is biztos, könnyed átmeneteket varázsolnia. Erre szolgál archaizáló stilusa, mely erőteljesen, nagyvonaluan csak főbb formáiban érzékelteti az izmokat, az egyes eseményeknek lehetőleg csak szimbolikus jelentőségét magyarazza. A sport különböző műfajaival tökéletes gazdagságot és változatosságot ér el. A főhangsuly az emberi alakra kerül, de ahol szükség van, csónakkal, sportszerekkel, állatokkal egésziti ki a dekorativ képet. Hasonló szerepet kap az egyszerü öltözék is. Biztosan érzi a mult hagyományait és biztosan érzékelteti a jelen sportjainak főtipusait.

A dombormü teljes és összefoglaló képet nyujt. Hangulatot teremt, célja nemcsak emléket állitani a multnak, hanem tettre és a nemes példának követésére is ösztönözni. *Fontos módon tesz hitet az uj stilus érdemei mellett, müve a mai kor nemzedékének jobban megfelel a romantikáénál, a naturalizmusáénál.* Kettős hivatását két módon teljesitheti, két irányban, egyrészt a sport, másrészt a modern magyar művészet hiveit nevelheti.

A dombormü-sorozat a művész műtermében nemsokára rendeltetési helyére, a széles közönség itélőszéke elé kerül. Ha helyes módon valósitja meg *Kocsis* András gondolatait, nincs szükség — mint maga vallja — magyarázatra és beszédre. A dombormüvek majd elmondanak mindent, miért születtek. Igy készülődik, igy ér uj, nagyobb fejezetekhez a modern magyar szobrászat. Számosan dolgoznak érdekében, *Kocsis* András méltóan vesz részt az együttesben.

RADOCSAY DÉNES

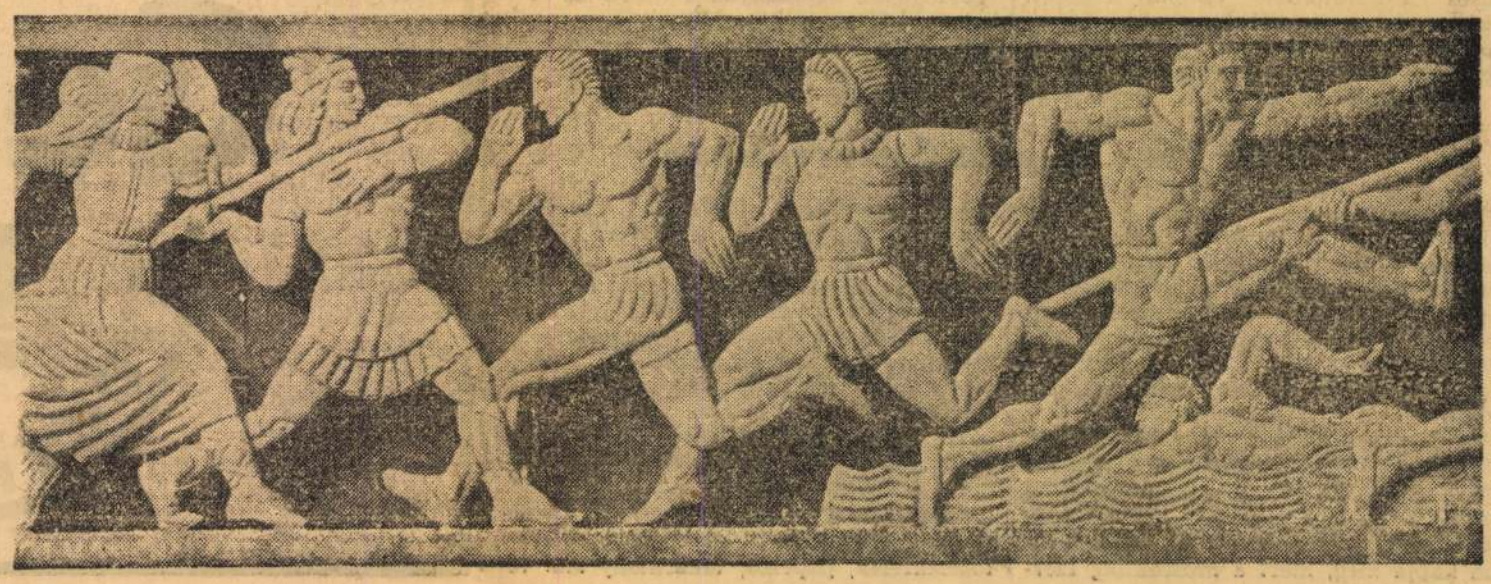

MAGYAR SZOBRÁSZOK: KOCSIS ANDRÁS

A homályból tör a fény felé. Azok közé tartozik, akik messziről indultak el és a hosszú úton messzire jutnak. Művészete állandó alakulásban dagad egyre szélesebb határok felé. Szerény és óvatos egyénisége maga sem látja tisztán a fejlődés menetét és jövendő irányait. De azt biztosan érzi és tudja, hogy a lelke mélyéből fakadó áramlás egyre újabb és magasabb célok felé sodorja.

Nehéz sorban, napszámosként kezdte. Fokról-fokra, keserves munka és fáradság árán jutott el addig, hogy hajlamának megfelelően szobrászati tanulmányokkal foglalkozhatott. A Képzőművészeti Főiskolát Pásztor János és Kisfaludi Stróbl Zsigmond vezetése alatt végezte. 1928-ban került ki onnan. Külföldön nem járt. Mint kézműves és főiskolás igen nagy technikai készségre tett szert. Mégis úgy érezte, hogy a művészetnek igazi lendületet adó műveltség szinte elérhetetlen magasságban lebeg feje fölött. Tudott faragni és mintázni, de a kézügyesség mögött tovább kutatott a megfoghatatlan valami után, amely a hideg anyagot átszellemíti és a technikai készségbe művészi ihletet sugalmaz. Tanul kitartóan és abban a meggyőződésben, hogy szomjas keresése nem lesz hiábavaló. Kezdő alkotásainak hosszú sora tiszta naturalizmusban gyökerezik. E természethű szemléletnek igen sokat köszönhet. Így érhetett meg benne az a formai biztonság, amely minden művészi elvonásnak szerves alapja. Kocsis azonban nem állt meg a naturalizmusnál, hanem tovább ment. Rájött arra, hogy a valóság esetlegességei csak nyersanyag a művész számára, melyből magasabb, szigorúbb elvek szerint jöhet létre az igazi műalkotás. Ezek az esztétikai szabályok nem lankasztják a gondolat szárnyalását, ellenkezőleg hatalmas lendületet adnak. S e lendület lehetőségei egy más síkon: a művészet síkján szinte határtalanok. — Kocsis nagy útat tett meg, míg idáig jutott. De tehetség sarkalta kitartása meghozta a maga gyümölcsét: e végigtöprengett és végigkísérletezett fejlődés minden tapasztalata és eredménye ma az övé. Így vált a kézművesből szobrász, aki előtt kitárultak a művészet végtelen távlatai.

A természethez való bensőséges kapcsolatát legfejlettebb műveiben sem tagadja meg. E viszonyra s annak szobrászi átértékelésére érdekes példa a „Műtét előtt" című csoportja. Alapélménye egy orvosarckép, melyet friss életközelségben mintázott meg. A magas, fehérköpenyes alakot értelmes, dús hajjal övezett fej koronázza. A vonások egyéniek, erőteljesek. A kissé hanyag állásban, a tekintet könnyed kalandozásában a pillanatnyi életből ellesett melegség lüktet. — Mennyire más világ árad felénk a csoport kompozíciójából. A formák leegyszerűsödtek, szinte kisimultak. Az alakon valami ünnepélyes nyugalom ömlik el. A karok szertartásosan emelkednek a mellkas felé. A köpeny redői megmerevednek. Az arc vonásait a ráfeszülő fertőtlenítő kötés elmossa. Az egész lélek a mélyen ülő tekintetben parázslik. Ugyane formai és tartalmi elemek ismétlődnek meg az orvos mellett álló ápolónőben. A test tömegei nehezek, fojtóan súlyosak, de az arcokról sugárzó komoly hivatástudat átszellemít és felemel. E két alakban van valami komorság, de ezen túl áldozatos segíteniakarás és megnyugtató szelídség. Így kanyarodik el a művészet útja Kocsis e művében a mindennapi valóságtól a lélek titokzatos birodalma felé. Ezért a nagyvonalúságért meg kell szenvedni. A technikai tudás nemcsak mindennek alapja, hanem egyszersmind gyönyörűség. A művész érzi, hogy ügyessége a természet ezer meg ezer szépségét emelhetné ki, de játékos ösztönének kielégítéséről le kell mondania a művészet magasabbrendű elveinek érdekében. A fegyelem fájdalommal jár. De ebből sarjad ki a megtisztulás felröppenő öröme, az alkotás szabad szárnyalása.

Kocsis városban él, de rajong a hegyek, erdők, mezők világáért. Bejárta már az egész országot nyitott szemmel és szívvel. A vidéki élet foglalkozásai élénken hatnak képzeletére. Milyen bensőséggel és szeretettel mintázza meg a „Nádvágó" alakját. A vastag darócruha nagyszerűen hangsúlyozza ki a férfias test idomait és arányait. A két szilárdan megvetett láb között sudár nádcsomó szökken a magasba. Vége kecsesen hajlik a vállra. Figyeljük meg a tömegeknek és vonalaknak könnyed játékát, amely egyszersmind hatásosan s mégis magától értetődően festi alá a szobor határozott, zárt felépítését. A mereven felálló gallérok között kucsmás fej bukkan elő. A munkától barázdált magyar

Kocsis András

arca önfeledt melegséggel fordul a kézfején pihenő madárka felé. A szobor megfogalmazásának acélos ereje így oldódik fel a pillanat költői szépségében.

A „Halászok" csoportja a szobrászi komponálás egyik legsikerültebb remeke. A két alak teljes erővel nekifeszül a teli hálónak. Törzsük ferdén oldalt dül. Lábuk előrelendül. A művész a szigorú trapézszerű kereten belül a tömegeknek és testtagoknak térbeli elrendezését változatosan és biztonsággal oldotta meg. Az ékben összefutó lábak között duzzad a háló. Az idősebbik halász simább, az ifjabbik érdesebb izomzata, a mogorva és vidám arckifejezések, az evező elölről és hátulról történő megmarkolása: megannyi ellentét, melynek nemcsak formai, hanem jellemző szerepe is van.

Nemrég szobrászunk az alkalmazott művészettel is megpróbálkozott. Az újonnan épített Nemzeti Sportcsarnok bejárata fölé állítandó friz kivitelét pályamunkájával meg is nyerte. A választott tárgy érdekes: a sport története a legrégibb időktől máig. Mondanivalójához a történelemelőtti embertől az egyiptomi, görög, ősmagyar és modern alakokat használja fel. Így visz már csak külsőleg is változatosságot a képszallagba. Rendkívül ötletes a mód, ahogyan az emberi test sportmozgásait szinte minden alakjában újra fogalmazza. A futó, dobó, labdázó, vívó, birkozó, tornázó, úszó, ugró mozdulatok végeláthatatlan sora hullámzik előttünk annyi magától értetődő természetességgel és oly zenei ritmusú hullámzással, hogy az erősen archaizáló és stilizáló megmintázás fel sem tünik. Az óezüstre patinázott aluminiumalakok, bár teljesen reliefszerűek, mégis szabadon állnak a fehér kő háttér előtt s attól különvált réteget alkotnak. Így a friz nem tapad a szokott módon a háttérhez s ezáltal levegősebbé, szoborszerűbbé válik. A fehér kő és az ezüstös aluminium színellentéte is hatásosan érvényesül. A húsz méteres kompozició szervesen beleilleszkedik az építészeti keretbe, azt kitűnően díszíti, mégsem olvad fel benne, hanem megtartja elsőrendű plasztikai értékeit. — Az alkalmazott művészetről Kocsis érdekesen vélekedik. Úgy érzi, hogy az építészeti szobrászat látszólagos nagy meakötöttsége ellenére is magasabbrendű szabadságot biztosit a művész számára. Az építészeti szobrászat nem puszta díszítés, nem alárendelt megnyilvánulása az alkotó léleknek, hanem az architekturába beleilleszkedő, önálló műfaj. Benne a művészi gondolatnak épúgy szoborszerűen kell megnyilatkoznia, mint a szobrászat bármely más ágában. Az építészet szigorúbb kerete kitűnő iskola a szobrászi megoldásra, melynek tanulságait az alkotó képzelet nemcsak az építészettel kapcsolatban, hanem a plasztika bármely terén felhasználhatja. A részeredményeket így gyümölcsözteti Kocsis a teljes művészet számára anélkül, hogy egy-egy műfajhoz végleg lekötné magát.

Mint fiatal kezdő a természetből indult ki. Tehetségének ösztönzése és kitartó munkája ma már a művészet titokzatos összefüggéseit és bűvös útait felfedték előtte. A nyers naturalizmusból eljutott a nagyvonalú, finom elvonás magas színvonalára, a pillanatnyi valóság lerögzítésétől az örök emberi értékek megérzéséhez és megjelenítéséhez. Forma és tartalom műveiben egymást erősítve csendülnek össze. De ne higgyük, hogy a természettel eredetileg felvett kapcsolatát megszakította volna. Ez a viszony csak elmélyült, észrevétlenül felszívódott alkotásaiba, de még a valóságtól látszólag olyannyira elvonatkozott Sportcsarnokot díszítő frizben is eleven erőként lüktet. Kocsis András nem tűz ki magának tetszetős szavakkal célokat. Tovább akar haladni a megkezdett úton: dolgozni és fejlődni, előrejutni. A valóság és kicsinyesség homályából a művészi igazság egyre sugárzóbb fényébe.

Entz Géza.

Végh György: Egy költő kalandjai a magyar irodalomban

Rím Elek, a széplelkek kertésze.

Elhatároztam, hogy költőképző iskolát nyitok. Csekély tandíj ellenében bárkit rövid idő alatt és jutányosan kiképzek a betűvetés magasabb síkon való művelésére, azaz az irodalomra. Mert — oktattam magamat — nézd, Rím Elek, vannak iskolák, ahol a szépírást tanítják: mért ne lehetne a költészetet is hasonló módszerrel tanítani?

Tekintetbe kellett vennem azonban azt is, hogy a távolabbi vidékekről és tanyákról nem jöhetnek fel személyesen hozzám az ottani széplelkek csak olyan egyszerűen, ezért munkatervembe beiktattam a levélbeli kiképzést is. Az ilyesmire már volt példa a történelem folyamán. Hogy mást ne említsek, a napokban olvastam: Svédországban a katonai kiképzéseket is levélbelileg bonyolítják le.

Ötletem megszületésében egy statisztikus barátom néhány adata és egy levél segített.

Statisztikai adatok.

Statisztikus barátom meggyőző érve, mellyel azt bizonyította, hogy Magyarországon mindenki verset ír, a következő számadatokon alapul. A trianoni években Magyarország lakossága kb. 8 millió volt. Ebből mintegy hét és félmillió írni-olvasni tudó. Verset írt legalább egyszer életében 8 millió. Évente egyszer 3.894.000, havonta egyszer 2.016.000, hetente egyszer 1.093.000, naponta egyszer 587.312, naponta kétszer 38.931, a naponta több verset írók száma pedig meghaladta a 8 ezret, pontosan 8.003, míg huszonötnél többet naponta csak 777 lakos írt.

A megnagyobbodott ország vers statisztikájáról még nincsenek adatok, de bizonyos, hogy a versírók száma is szaporodott. Nyilvánvaló tehát, hogy bőséges lehetőségem van tanítványok toborzására.

Egy levél.

Az egyik napon az alábbi levelet kaptam:

Kedves Rím Úr!

Itt küldöm négy versemet. Tegnap délután jutott eszembe, hogy még eddig nem írtam verset. Sietve pótoltam ezt a hiányt s most mellékelten küldöm azzal a kéréssel, hogy lehetőleg az első oldalon jelenjék meg. A tiszteletdijat kérem postafordultával megküldeni. Miért nincs rejtvény és lóverseny rovat a lapban? Betűrejtvényemet közöljék: **L. O.** *— megfejtése: ló.*

Kartársi kézszorítással:

aláírás.

Az egyik vers a következő volt:

KÖCSÖG AZ ASZTALON.

Két hete röcsög
egy köcsög
az asztalon.
Imígy vigasztalom:
ne röcsögj
te köcsög,
mert eltörsz.

A levélre így válaszoltam:

Brávó kedves Uram! Ez a rímelés még nekem is becsületemre válnék! De eme poéma kissé nélkülözi a ritmust. És hogyan lehetséges, hogy olyan kitűnő rímelő, mint Ön, aki a köcsög-re ezt a csodálatos rímet találta — hogy röcsög — (érteni nem értem ugyan, bizonyára tájszólás, vagy netán a recseg költői változata?) — hogy az „eltörsz"-re nem talált rímet? Szerintem helyesebb volna így befejezni:

Ne röcsögj
te köcsög,
mert még eldőlsz
és eltörsz.

Többi verse még kiforratlan, nem elég egyéni. Alkalomadtán keressen fel újabb termékeivel, ha még szükségét érzi az írásnak. Egyéniségének kibontakozását figyelemmel kísérem a jövőben is. A tanításért járó tiszteletdíjamat mindig előre szíveskedjék beküldeni.

Törvényjavaslatot terjesztettek az országgyűlés elé Szálasi Ferenc nemzetvezetői megbizatásáról

Igen ritkán előzte még meg ekkora érdeklődés a Ház ülését, mint most, ezen a csütörtöki napon. Bár az ülés kezdetét 10 órára hirdették meg, már 9 óra után csoportosan érkeztek a képviselők és a folyosók csakhamar élettel teltek meg. A miniszterek kíséretükkel egymásután vonultak be szobáikba, majd ők is a folyosóra siettek, ahol körülöttük *beszélgető csoportok* alakultak. Közben odakünn megszólalt a sziréna, *kisriadót* jelzett, azonban *mintha semmi sem történt volna, folyt tovább a parlamentben az élet.*

Néhány perccel 10 óra után szólalt meg a csengő, az ülésterembe hívta a képviselőket és ¼11-kor foglalta el helyét az emelvényen Tasnády Nagy András, a képviselőház elnöke, megnyitva az ülést s jelentve, hogy az ország kormányzója kéziratot intézett a két ház elnökéhez.

A mély csendben a jegyző olvasni kezdte a kéziratot, amelyben a kormányzó kinyilatkoztatja elhatározását, hogy a hadvezetés eredményes folytatása és a nemzet belső egysége, valamint összefogása érdekében kormányzói tisztéről lemond és egyidejűleg megbízza Szálasi Ferencet a nemzeti összefogás kormányának megalakításával.

Miután a *Ház* a kéziratban foglaltakat tudomásul vette, *Tasnádi Nagy András* bejelentette, hogy a kormányzói lemondás ténye az *1937 : XIX. t. c.* értelmében szükségessé tette az országtanács összeülését. Az országtanács *október 27-én* tartott ülést és üzenet intézett az országgyűléshez. Az üzenet első részében a kormányzói kéziratot tartalmazta, majd ezt követően a következőket mondja:

„E lemondó nyilatkozat folytán, amely a felsőház és a képviselőház elnökének október 27-én adatott át, folyó évi október hó 27-én összeült az 1937:XIX. tc. 3. §-ában létesített országtanács. Megállapítottam, hogy a kormányzói tiszt megüresedett. Ezzel kapcsolatban elhatározta az országtanács, hogy az ország új kormányzójának megválasztására az országgyűlés két házának együttes ülését mégsem hívja egybe, mert az ország területének jelentékeny részén dúló háborúra tekintettel a jelenlegi helyzet erre nem alkalmas és úgy véli, hogy addig, amíg a kormányzóválasztás lehetővé válik, az államfői hatalom gyakorlása a törvényhozás útján ideiglenesen rendezendő.“

Az üzenetet *Tasnádi Nagy* András, a képviselőház elnöke és báró *Perényi* Zsigmond, a felsőház elnöke jegyezték.

Ezután felolvasták a miniszterelnök átiratát, amelyben tudatja a képviselőházzal, hogy a kormányzó tudomásulvette a *Lakatos-kormány* lemondását és megbízta őt, hogy az államfői kérdés rendezésére *három'agú* kormányzótanácsot alakítson és miniszterelnöki minőségében *ideiglenesen a kormányzói jogkört* is gyakorolja, majd pedig az átirat közli a *Szálasi-kormány névsorát.*

Mialatt a jegyző az átiratot olvassa, *Putnoky* Móric, a képviselőház háznagyának vezetésével a kormány tagjai bevonulnak az ülésterembe és egymásután foglalják el bársonyszékeiket. Legelő' *Vajna* Gábor belügyminiszter halad, mögötte *Szöllősy* Jenő miniszterelnökhelyettes, *Reményi-Schneller* Lajos pénzügyminiszter, gróf *Pálffy* Fidél földmüvelésügyi miniszter, *Szász* Lajos kereskedelem- és közlekedésügyi miniszter, *Rajniss* Ferenc kultuszminiszter, *Budinszky* László igazságügyminiszter, *Szakváry* Emil iparügyi miniszter, *Jurcsek* Béla közellátásügyi miniszter, *Beregffy* Károly honvédelmi miniszter és a vezérkar főnöke egyenruhában élénkíti a polgári ruhák sorát, *Kovarcz* Emil, a nemzeti totális mozgósítás és harchaállítás minisztere fekete hungarista formaruhában van, vitéz *Hellebronth* Vilmos, a termelés folyamatos vezetésével megbízott tárcanélküli miniszter pedig vezérőrnagyi egyenruhában vonul a terembe, míg *Kassai* Ferenc propagandaminiszter szintén fekete formaruhát visel. A belügyminiszter mellett a miniszterelnök széke és a balszélen *a külügyminiszter helye üresen marad. Mindkettőjüket sürgős tennivalók tartják távol a Háztól.*

Néhány pillanatnyi megilletődött csend után szólásra emelkedik *Szöllősy* Jenő miniszterelnökhelyettes és benyujtja a Háznak a vitéz nagybányai *Horthy* Miklósnak a kormányzói tisztről lemondása következtében szükséges rendelkezésekről szóló törvényjavaslatot, kérve, hogy a Ház mondja ki a javaslatra a *rendkívüli sürgősséget.*

Miután a sürgősség kimondása megtörtént, az elnök enunciálta, hogy miután a házszabályok etekintetben *parancsolólag* rendelkeznek, a beterjesztett törvényjavaslatot péntek délelőtt 10 órára napirendre tűzik.

Tíz óra 32 perc volt, amikor *Tasnádi Nagy* András bezárta a Ház ülését. A képviselők sietve indultak át a felsőházi folyosókra, hogy mint közönség, résztvegyenek a *felsőház* ülésén. A kormány tagjai a felsőházi tagok közé vegyülve a folyosókon folytatták megbeszéléseiket, amelyeket már a Házban megkezdtek. *József* királyi herceg, aki tábornagyi egyenruhában jelent meg, egymásután beszélget hosszasan *Pálffy* Fidéllel, *Reményi-Schneller* Lajossal, *Szakváry* Emillel, majd a beszélgetésbe belekapcsolódik *Zadravetz* István tábori püspök is. Az egyik ablaksarokban feltűnik *Mecsér* András, akiről itt tudjuk meg, hogy Magyarország *német birodalmi követévé* nevezték ki.

Itt is megszólal a csengő, kezdődik az ülés, báró *Perényi* Zsigmond elnöklete alatt. Meghirdetik a kormányzói kéziratot, elhangzik az országtanács üzenete és a jegyző olvasni kezdi a miniszterelnöki átiratot a kormány kinevezéséről, miközben *Görgey* László vezetésével bevonul a kormány. Percek alatt kimondják a törvényjavaslatra a rendkívüli sürgősséget és a legközelebbi ülés időpontjául péntek délután 3 órát határozzák meg. A törvényjavaslat elindult a maga, rendkívüli idők parancsolta *gyors útján.* Az ülésnek vége.

A beszélgetés azonban folyik tovább, lenn, a képviselőház *óvóhelyén,* ahova a riadó késztetett le mindenkit. Egy a téma: a kormánynak az az irányvonala, amely félremagyarázhatatlanul kitűnik a javaslatból, ragaszkodás *a jogfolytonossághoz,* az ezeréves magyar alkotmányhoz, amelynek tiszteletében ragaszkodott az államfői jogokat is gyakorló miniszterelnök *az államfő kérdésének* ideiglenes megoldásához, a végleges megoldást a háború utánra halasztva, amikor a törvényhozás minden tagja jelen lehet ennél a nagyjelentőségű eseménynél és a javaslat tárgyalása, a kormányzó személyének kijelölése *olyankor történhe'ik meg, amikor a közvélemény választott képviselőinek jórészét nem tar'ja távol a hazát védő honvédek szent köte essége az ülésteremtől.*

Törvényjavaslat a nemzetvezetőről

A törvényjavaslat *vitéz nagybányai Horthy Miklósnak a kormányzói tisztről való lemondása következtében szükséges rendelkezésekről a 894-es sorszámot viseli és 11 §-ból áll.* Bevezető részében az országtanács határozatát tartalmazza, majd pedig, miután a 1. §-ban leszögezi, hogy az országgyűlés tudomásul veszi a kormányzó lemondását, a 2. §-ban kimondja, hogy az országgyűlés jóváhagyólag veszi tudomásul azt, hogy a kormányzó lemondása óta Szálasi Ferenc ideiglenesen a kormányzói jogkört is gyakorolja és az országgyűlés jóváhagyja mindazokat a rendelkezéseket és intézkedéseket, amelyeket a kormányzói jogkört ideiglenesen gyakorló miniszterelnök és miniszterei október 16. óta a törvény hatálybalépéséig tettek. *A 3. § szerint az országgyűlés a kormányzói tiszt betöltéséig elhatározik és az államfői teendők ellátását Szálasi Ferenc miniszterelnökre bízza, akit a Nemzetvezető cím illet meg.*

A 4. § a következőket mondja ki: A *Nemzetvezető* az országgyűlés előtt — a két Háznak haladéktalanul összehivandó együttes ülésén — *esküt tesz.* Az eskü szövege a következő: »*Én, Szálasi Ferenc nemzetvezető esküszöm az élő Istenre, hogy Magyarországhoz hű leszek, törvényeit, régi, jó és helybenhagyott szokásait megtartom és másokkal is megtartatom, függetlenségét és területét megvédem, nemzetvezetői tisztemet az alkotmány értelmében, az országgyűléssel egyetértésben, a felelős minisztérium által gyakorlom és mindent megteszek, amit az ország javára és digsőségére igazságosan megtehetek. Isten engem úgy segé'jen!*«

Az 5. § biztosítja a *Nemzetvezető számára a kormányzói jogkörben foglalt összes jogokat,* a 6. § a Nemzetvezető személyének sérthetetlen mivoltát és büntetőjogi védelmét foglalja magába, s egyben kimondja, hogy *őt az alkotmány vagy a törvény megszegése esetében az országgyűlés felelősségre vonhatja.* A 7. § az országtanács működésének szüneteltetéséről intézkedik a Nemzetvezető működésének ideje alatt, a 8. § *a kormányzóhelyettesről szóló 1942 : II. t. c. hatályvesztését mondja ki,* a 9. § az országgyűlés tartamát hosszabbítja meg a békekötést követő hatodik hónap végéig, a 10. § a törvény kihirdetésének módját szabályozza, míg a 11. s egyben utolsó § kimondja, hogy *a törvény a kihirdetés napján lép hatályba.*

Kinevezték a honvédelmi miniszter állandó helyettesét

A Magyar Távirati Iroda jelenti:

Az államfői teendők ideiglenes ellátásával megbízott m. kir. miniszterelnök a m. kir. honvédelmi miniszter állandó helyettesévé vitéz Feketehalmy Czeydner Ferenc vezérezredest nevezte ki.

Feketehalmy vezérezredest a mödlingi tüzérakadémia elvégzése után 1910-ben avatták hadnaggyá. Az első világháború egész tartama alatt harctéri szolgálatot teljesített és a vaskorona rendet érdemelte ki. A m. kir. honvédségbe mint vezérkari századost vették át. Mint vezérkari őrnagy a hadiakadémia harcászati tanára volt. 1929-től mint vezérkari alezredes a honvédelmi miniszter kiképzési, majd a vezérkar főnökének hadműveleti osztályában volt beosztva.

1933-ban fiatal légierőnk első vezérkari főnökévé nevezték ki. 1938-ban mint tábornok a komáromi dandár parancsnoka, 1940-ben az 1. hadsereg vezérkari főnöke, 1941-ben pedig mint altábornagy a szegedi V. hadtest parancsnoka lett. Nyugalombavonulása után, 1944-ben *a német haderő kötelékében résztvett a normandiai csatában,* ahol a II. osztályú vaskeresztttel tüntették ki.

A PEST telefonszámai: 222-630 222-635 222-220

Vitéz Mecsér András Magyarország németbirodalmi követe

Vitéz *Mecsér* Andrást a kormányzói jogkör betöltésével ideiglenesen megbízott miniszterelnök a külügyminiszter rendelkezésére *rendkívüli követté s meghatalmazott miniszterré s ezzel egyidejüleg Magyarország németbirodalmi követévé nevez'e ki.*

Ez a kinevezés és megbizatás mind a politikai, mind pedig a közéleti körökben osztatlan örömet keltett, miután vitéz *Mecsér* András, mint néhai Gömbös Gyula miniszterelnök egyik legbizalmasabb híve, vezére halála után is tovább vitte a fáklyát és bár parlamenti szereplése alatt párton kívül foglalt helyet, *minden cselekedetével a szélsőjobboldali gondolatot szolgálta.* Egyike volt azoknak, akik *soha meg nem szünően szorgalmazták a magyar-német kapcsolatok kimélyitését és szorosra fűzését mind gazdasági, mind politikai vonalon.*

Új államtitkárok

A Magyar Távirati Iroda jelenti:

Az államügyek ideiglenes vezetésével megbízott m. kir. miniszterelnök a magyar királyi vallás- és közoktatásügyi miniszter előterjesztésére dr. *Mester* Miklós magyar királyi államtitkárt ettől az állásától felmentette és *Magyary-Kossa* Aladárt, Hódmezővásárhely törvényhatósági joggal felruházott város főispánját — ettől az állásától való egyidejű felmentése mellett — államtitkárrá kinevezte.

A Magyar Távirati Iroda jelenti:

Az államügyek ideiglenes vezetésével megbízott m. kir miniszterelnök a nemzetvédelmi és propagandaügyek vezetésével megbízott m kir. tárcanélküli miniszter előterjesztésére dr. Kerekes Béla magántisztviselő, ügyvédjelöltnek az államtitkári címet adományozta.

Kinevezték az új főispánokat

A miniszterelnök a belügyminiszter előterjesztésére Abauj-Torna és Kassa főispánjává *Gyarmathy* Gábor gyárost, Bács-Bodrog és Zombor főispánjává dr. *Piukovich* Józsefet, Baranya és Pécs főispánjává *Ivándy* Péter bányatisztviselőt, Békés főispánjává *Koppány* Imre tanárt, Bihar és Nagyvárad főispánjává *Tiborcz* Árpád államvasuti intéző állomásfőnököt, Borsod és Miskolc főispánjává dr. *Pünkösty* Mihály ügyvédet, Fejér és Székesfehérvár főispánjává *Pintér* József építési vállalkozót, Gömör és Kishont főispánjává *Hevessy* László gyógyszerészt, Győr, Moson és Pozsony és Győr főispánjává *Magyarffy* Gyula építészt, Hajdu és Debrecen főispánjává *Herczegh* József kereskedőt, Heves főispánjává dr. *Sulyovszky* Dénes ügyvédjelöltet, Jász-Nagykun-Szolnok főispánjává dr. *Návay* Imre bérlőt, Komárom megye és Komárom főispánjává ifj. *Voitovich* Richardot, Nyitra és Pozsony főispánjává dr. *Farkas* Pál ügyvédet, Somogy főispánjává *Vig* Imre vállalkozót, Sopron megye és Sopron főispánjává *Várpalotay* Vilmos textiltechnikust, Szabolcs főispánjává *Széplaki* Bélát, Tolna főispánjává *Swierkiewicz* Ernő ügyvédet, Ugocsa főispánjává dr. *Papp* Gábor orvost, Vas főispánjává *Kocsárd* Emánuel építészmérnököt, Veszprém főispánjává dr. *Schiberna* Ferenc ügyvédet, Zala főispánjává *Csomay* Miklós építési vállalkozót, végül Zemplén főispánjává dr. *Szathmáry* Dezső ügyvédet kinevezte.

Vizsgálatot kértek az amerikai kongresszusban Csangkaisek kormánya ellen

Genf, november 3. (NTI) Washingtonból jelentik:

Raynolds szenátor, az Egyesült Államok szenátusa katonai bizottságának elnöke a kongresszusban annak megvizsgálását követelte, hogy miként használta fel Csangkaisek kormánya az Egyesült Államok által a kölcsön- és bérleti szerződés keretében szállított készleteket. A szenátor szemére vetette az amerikai kormánynak, hogy Kina egyik politikai csoportját a másik ellen kijátszotta. (MTI)

A HAZÁÉRT

Dr. *Császár* Tibor páncélos gépkocsizó lövészszázados 33 éves korában az Erdélyért vívott tordai harcokban hősi halált halt. Holttestét ideiglenesen *Ujtordán* temették el. Lelkiüdvéért az engesztelő szentmiseáldozatot november 6-án, hétfőn reggel félkilenc órakor mutatják be a *Mária Terézia-téri* plébániatemplomban.

Gyűjtsünk gubacsot

A nyersbőr kidolgozásához szükséges cserzőanyagok, így a lucfenyő- és a tölgyfakéreg beszerzése a háború miatt nehézségbe ütközik, ezért minden tanninttartalmú anyagnak, így elsősorban a *gubacsnak* összegyűjtése elsőrendű honvédelmi és nemzetgazdasági érdek.

A Levente Egyesületek Országos Központja felhívja az összes leventeparancsnokságokat, leventetiszteket és leventeegyesületeket, hogy mindazokon a helyeken, ahol tölgyfaerdők vannak, a gubacs gyűjtését azonnal szervezzék meg.

Ha mindenki, az utolsó férfiig, nőig, gyermekig elszántan harcol, dolgozik, akkor hamarosan felvirrad a győzelem napja.

A Berliner Illustrierte Zeitung képsorozatot közöl a hatalomátvételről

Berlin, november 3. A Berliner Illustrierte Zeitung „A budapesti nemzeti felkelés" címmel egész oldalas képtudósításban számol be Szálasi Ferenc hatalomátvételének napjáról. A tudósítás bemutatja Szálasi miniszterelnökét, amint a hadügyminisztérium előtt az őrség parancsnoka jelentést tesz neki és képet közöl az új kormányfő fogadásán felvonult honvédségről, a felrobbantott Gömbös-szoborról, valamint a fegyverek kiosztásáról, amikor a fegyverszünetkérést bejelentő rádiónyilatkozat után Szálasi a nyilaskeresztes mozgalmat fegyverbe szólította. (MTI)

Chicagóban megkezdték a háború utáni polgári légi közlekedés tárgyalását

Stockholm, november 3. (Német Távirati Iroda) Chicagóban megkezdődött a háború utáni polgári légi közlekedésről szóló nemzetközi értekezlet. Roosevelt elnök üzenetet intézett az értekezlethez, melyben azt a reményét fejezi ki, hogy nem fognak egymástól nagy légi közlekedési területeket elkülöníteni, mert ebből újabb háború keletkezhetne. (MTI)

A német totális harcbavetés

Berlin, november 3. (Német TI) Minden erőnek az a totális harcbavetése, amelyet ma Németországban végrehajtanak, csak a német győzelem után ér majd véget. Ennek a totális harcbavetésnek folyományaképpen az egész birodalom területén jelenleg nagyszámú új népgránátos hadosztályt állítanak fel. Ezzel a német arcvonalak megerősítése érdekében végrehajtott teljes mozgósítás azonban még nem zárult le, hanem azt kiegészíti egy újabb tartalékhadseregnek, a német népi rohamszervezetnek a felállítása, amely többmillió főből áll. Az eddig tett összes intézkedések azzal az eredménnyel jártak, hogy a német nép egész háborús potenciálja csak most van igazán a feltárás állapotában. (MTI)

Legszigorúbb bírák legyünk önmagunkkal szemben.

SZINHÁZ ÉS FILM

Halmay Tibor meghalt

A magyar művészvilágnak gyásza van. Rövid jelentés közli, hogy Halmay Tibor ny. főhadnagy, az ismert filmszínész, aki nemrég önként jelentkezett katonai szolgálatra, a szolgálat során szerzett betegségébe rövid szenvedés után tegnap hajnalban elhúnyt. Halmay Tibor elhúnyta nagy vesztesége a magyar színészetnek s a budapesti társaságnak is, amely őszintén szerette a kifogyhatatlan humorú, töretlen kedélyű művészt. Halmay Tibor vidéki úricsaládból származott s az első világháború befejezéséig aktív tisztje volt a hadseregnek. A világháború után bejárta Európát, majd Amerikába is áthajózott, onnan visszatérve a német színházi és filmvilágban helyezkedett el. Csakhamar felkapták s mint komikus egymásután aratta sikereit filmen és színpadon egyaránt. A német filmgyártás nagyarányú fellendülése után egyike lett a legnépszerűbb filmkomikusoknak. Szereplése nélkül filmvígjáték alig volt elképzelhető.

Előszeretettel alakított katonaszerepeket, de a »civil« szerepekben is megérdemelt sikere volt. Időközben többször hazatért Magyarországra s itt is vállalt filmszerepeket. Pár évvel ezelőtt végleg Budapestre költözött s még egyszer színpadon is bemutatkozott, amikor a Fővárosi Operettszínházban *Babay* József és *Buday* Dénes *Csoda ükör* című zenés játékát újították fel. Ezután több színpadi szerepet nem vállalt, viszont több magyar filmben játszott, nemrégen pedig katonai szolgálatra jelentkezett. Betegsége és hirtelen bekövetkezett halála annál meglepőbb és megdöbbentőbb, mert néhány nappal ezelőtt még eljárt törzskávéházába s baráti körét kifogyhatatlan humorával derítette fel.

Temetéséről előreláthatólag ma történik intézkedés.

CZIFFRA Géza, a Németországban élő ismert magyar filmíró rövidesen rendezőként mutatkozik be, mint a Wien-film Fehér álom című színházi tárgyú nagy revűfilmjének rendezője. A film befejezése óriási jégrevü, amilyet európai film még nem is produkált. A film vezető szerepeit Wolf Albach Retty, Lotte Lang és Oscar Sima játssza.

TASNÁDY József, a Népvarieté népszerű igazgatója novemberi téli cirkuszműsorával mint artistabúvár mutatkozik be, mert a külföldről hazatért legnagyobb magyar artistaszámokat valóságos búvármunkával kutatta fel és állította be szombat, vasárnaponként előadásra kerülő gazdag műsorában.

RÁDIÓ

PÉNTEK, november 3.

BUDAPEST I.: 12.00 Harangszó. Utána: Magyar zene. 12.40 Hírek. 12.50 Német hírek. 13.00 Müdalok. 13.25 Időjelzés. 14.00 Rajkó-zenekar. 14.30 Hírek. 14.45 Légierők zenekara. 15.15 Közvetítés a Statisztikai Hivatalból. 15.30 Isóz K.: A nótától az áriáig. 16.10 Szalonzene. 16.30 Opera: Pillangókisasszony. 17.25 Hírek. 17.45 Opera: II. felv. 18.35 Német hírek. 18.55 Opera III. felv. 19.30 Légoltalmi közlemény. 19.45 Tánczene. 20.10 Ambrózy A.: Kosztolányi D. 20.35 Spanyol zongoramuzsika. 21.00 Német katonaóra. 22.00 Szórakoztató zene. 22.20 Hírek. 22.30 Német hírek. 22.40 Olasz hírek. 22.45 Cigányzene. 23.20 Filmdalok. 23.45 Hírek.

MAGYAR KATONA RADIÓ: 12.15—13.15, 17.15—19.15.

SZOMBAT, november 4.

BUDAPEST I.: 6.30 Üzen az otthon. 7.00 Hírek. Utána: Reggeli zene. 8.00 Idegennyelvü hírek. 8.30 Szórakoztató zene. 9.30 Schubert müvek. 10.00 Hírek. 10.10 Magyar zene. 10.40 Zenekari müvek. 11.40 Réhelyi O.: Az érzékeny gyermek. 12.00 Harangszó.

MAGYAR KATONA RADIÓ: 7.15—9.20, 12.15—13.15.

— **Chopin szívét a varsói érsek őrzi.** Berlinből jelentik: Chopin szívét a németek megmentették a varsói Szent Kereszt templomból, amely elpusztult és a lengyel szent ereklyéjét átadták megőrzésre dr. Anton Szlagowski varsói érseknek.

A német légihaderő októberi sikerei

Berlin, november 3. Mint az Interinfnek a légihaderőnél működő tudósítója jelenti, a német légihaderő 1944 októberében az ellenséges légihaderőkkel folytatott harcban, valamint a szovjet páncélosok elleni támadásai során nagyszámú lelövést ért el. Bár keleten a nehéz időjárási viszonyok miatt október hónapban a bevetési napok száma lényegesen kevesebb volt, mint a megelőző időszakokban, mégis a német vadászok légiharcokban 1033 szovjet repülőgépet lőttek le. Megsemmisítettek a földön veszteglő 56 ellenséges gépet, 48 gépet pedig a légelhárító tüzérség semmisített meg.

Igy a szovjet október hónapban csak német légitámadások következtében legkevesebb 1362 repülőgépet vesztett. Ez 367-tel több, mint a német légihaderő által szeptember hónapban lelőtt repülőgépek száma. Az ellenséges páncélosok ellen intézett támadások során is jelentős eredményeket ért el a német légihaderő. Légikötelékek és légelhárító lövegek az eddigi jelentések szerint október hónapban 367 páncélost megsemmisítettek és sok páncélost súlyosan megrongáltak. Oroszlánrészük volt ezekben a sikerekben a német csatarepülőgépeknek és a légelhárító tüzérségnek. *(MTI)*

Színházak mai műsora

OPERA: Pillangókisasszony (VII., 1/25). — NEMZETI: Szókimondó asszonyság (Fővárosi Operettszínházban, K. 2., 3., 5). — MŰVELŐDÉS HÁZA: Nincs előadás. — VÍG: Mesebeszéd (5). — ÚJ MAGYAR: Utcai ismeretség (5). — ANDRÁSSY: Ne bizz a nőben! (5). — MADÁCH: Ártatlanok (5). — PESTI: Candida (5). — FŐVÁROSI OPERETT (a Nemzeti Színház előadásai). — VIDÁM: Romeo és Piroska (5). — ERZSÉBETVÁROSI: Gül Baba (a szegedi Városi Színház vendégjátéka, 5). — JÓZSEFVÁROSI: Végre egy úriasszony (1/26). — KISFALUDY: Egy görbe éjszaka (1/26). — NEMZETI SPORTCSARNOK: A Népvarieté téli cirkusza (szombaton 5, vasárnap 1/23, 5).

A mozik műsora

Rövidítések: Sz = Szombat, V ü = Vasárnap és ünnepnap.

ADRIA (353—707): Gróf Monte Christo. II. rész. (3 5 7; V ü 11 és 1-kor is.) — ATRIUM (153—034, 154—024): Majális. (1/23 1/25 1/27; Sz V 1/21-kor is.) — BARLANG (422—722): Hatosikrek. (3 5 7; Sz V ü 1-kor is.) — BAROSS (149—510): Gróf Monte Christo. II. rész. (4 6; V ü 2-kor is.) — BELVÁROSI FILMSZÍNHÁZ (384—563): Gróf Monte Christo. II. rész. (1/24 1/26 1/27; V ü 1/22 1/23 1/24 1/25 1/26 1/27.) — BELVÁROSI HÍRADÓ (181—244): Róma kútjai, Tollas építészek (kultúrfilmek), Hungarista, Ufa- és Európa-híradók. (Folyt. egyórás előadások 10—21 óráig.) — BETHLEN (225—003): A szív. (3 5 7; V ü 1-kor is.) — BUDAI APOLLÓ (351—500): Gróf Monte Christo. II. rész. (1/24 1/26 1/28; V ü 1/2-kor is.) Vasárnap d. e. 11 órakor: Hat hét boldogság. — CAPITOL (134—337): Szerencsés fiú. (1 1/3 1/25 1/27; V ü 11 3/21 1/23 1/25 1/27.) — CORVIN (138—988, 339—584): Vádol a védő. (2 4 6; V ü 11-kor is.) — CSABA (146—040): Titanic. (1/23 1/25 1/27; V ü 1/21-kor is.) — DEÁK (121—343, 125—952): Ördöglovas. (3/23 1/25 1/27; Sz 1; V ü 11-kor is.) — DUNA (111—994): Lejtőn. (1/23 1/25 1/27.) — ERZSÉBET (222—401): Második hétre prolongálva! Münchhausen. (1/23 1/25 1/27; V ü 12 1/23 1/25 3/27.) — FORUM (189—707): Ördöglovas. (1/23 1/25 1/27; Sz 1; V ü 11 és 1-kor is.) — HÍRADÓ FILMSZÍNHÁZ (222—499): Róma kútjai, Törik vagy szakad (kultúrfilmek), Hungarista, Ufa- és Európa-híradók. (Folyt. egyórás előadások 9—21 óráig.) — HOMÉROS (496—178): Lángoló ifjúság. (3 5 7; vasár- és ünnepnap 1 órakor is.) — IPOLY (292—626): Irta az élet. (1/24 1/26 1/28; Sz V ü 1/22-kor is.) — JÓZSEFVÁROSI (131—316): Viharbrigád. (3 5 7; V ü 1-kor is.) — KAMARA (423—901): A másik. (1/212 1/22 1/24 1/26 1/28.) — KORZÓ (182—818): Majális. (3/23 1/25 1/27.) — MESEVÁR (114—502): Sportkirály. (1/24 1/26 1/28; V ü 1/22-kor is.) — NEMZETI APOLLÓ (222—002): Negyedik hétre prolongálva! Majális. (1/24 1/26 1/28; V ü 11 és 1/22; Sz 1/22-kor is.) — NYUGAT (121—022): Gróf Monte Christo. II. rész. (1/23 1/25 1/27; Sz V ü 1/21-kor is.) — OTTHON (146—447): Gróf Monte Christo. II. rész. (3/23 3/25 3/27; V ü 11 és 3/21-kor is.) — PÁTRIA (145—673): Negyedik hétre prolongálva! Viharszárnyakon. (10—1-ig folyt., 1 3 5 7; V ü 11-kor is.) — PEST (221—222): Harmadik hétre prolongálva! Ismeretlen asszony. (1/212 1/22 1/24 1/26 1/28.) — RÁDIUS (122—098, 120—564): Ötödik hétre prolongálva! Nóra. (3/23 3/25 3/27; Sz 1-kor is.) — SCALA (114—411): Hatodik hétre prolongálva! Menekülő ember. (1/23 1/25 1/27; V ü 1/21-kor is.) — SZÉKELY (226—425): Csavargók. (1/23 1/25 1/27.) — SZITTYA (111—140): Negyedik hétre prolongálva! Majális. (1/24 1/26 1/28; Sz V 1/22-kor is.) — TOLDI (224—443): Gróf Monte Christo. II. rész. (10 1/212 1/22 1/24 5 3/27; V ü 11 1 3 5 3/27.) — TURÁN (120—003): Viharbrigád. (3/21 3/23 3/25 3/27; V ü 11-kor is.) — ÚJBUDA (268—999): Lejtőn. (3 3/25 1/27; V ü 1-kor is.) — URÁNIA (146—046): Harmadik hétre prolongálva! Egy a milliókért. (3 5 1/28; V ü 11-kor is.)

SPORT

A Ferencváros is játszik vasárnap a HB-ért a ZD-vel

Gamma—Csepel mérkőzés a Hungária-úton

A Labdarúgó Szövetség úgy határozott, hogy *a Zuglói Danuviának vasárnap nem kell elutaznia Diósgyőrbe*, hogy hadibajnoki labdarúgómérkőzést játsszon a DiMÁVAG-gal. Ehelyett a *Ferencváros lesz a Z. Danuvia ellenfele az üllői úti pályán* d. u. 2 órai kezdettel. A Ferencváros mérkőzéssorozata tehát vasárnap sem szakad meg.

A HB-forduló *legjelentősebb mérkőzését* mindenesetre a *Gamma* játssza le a *Csepellel a hungáriaúti pályán* délután 2 órai kezdettel.

A volt kétszeres bajnokcsapat ellen a *Gamma* alaposan „kiéhezve" veszi fel a küzdelmet, miután most, szerdán elmaradt a Kispest elleni mérkőzése. A Gamma azzal a csapattal áll ki a Csepel ellen is, amellyel a nagyváradiakkal megerősített Nemzeti Vasasokat sikerült legyőznie. A *Csepel* csapatában azonban *több változás várható* úgy a védelemben, mint a csatársorban. Ugyhogy egészen más játék is várható a csepeliektől, mint amit szerdán láttunk tőle.

Meghalt Zsák Károly

Zsák Károly, minden idők legjobb magyar labdarúgó kapuvédje, a 33 FC tagja, csütörtökön hosszú szenvedés után meghalt. Szombaton d. u. ½2-kor temetik a Farkasréten.

Zsák belföldön és külföldön *a legtöbbször védte a magyar válogatott labdarúgócsapat kapuját* s bár világhírre tett szert és nagyon sokszor hívták nagy egyesületbe, mindig *hű maradt kis csapatához, a 33-asokhoz*. Ezzel népszerűsítette a feketefehér színeket, de egyben ragyogó példát mutatott a magyar sportifjúságnak is.

BUDAPEST TORNÁSZBAJNOKSÁGAIT vasárnap d. e. fél 9 órai kezdettel rendezi a MOTESz a BBTE pasarétiúti tornacsarnokában az összes osztályokban, úgy férfiak, mint nők részére.

BUDAPEST BIRKÓZÓ CsB. IV. FORDULÓJÁT vasárnap d. u. ¼4 órakor rendezik a Nemzeti Sportcsarnok gyakorlótermében.

A KOSÁRLABDABAJNOKSÁGÉRT ma d. u. 5 órától kezdve a következő mérkőzéseket játsszák a Nemzeti Sportcsarnokban: Futura—Mátyásföld és Kistext—MOVE férfi, MAC—Futura hölgymérkőzések.

A MENEKÜLT VASUTAS SPORTOLÓK jelentkezzenek a MÁV sportligánál (Budapest MÁV igazgatóság).

SÚLYEMELŐVERSENYT rendez szombaton a Csepel.

Popov Bukarestben titokzatos körülmények között meghalt

Szófia, november 3. (NST) Ivan Popov, a Filov-kormány külügyminisztere egy bukaresti kórházban titokzatos körülmények között meghalt. Bukaresti vélemények szerint Popov öngyilkosságot követett el, miután előzőleg „egy idegen diplomata" meglátogatta. Biztosra veszik azonban, hogy Popov ellen merényletet követtek el, mivel nem akart visszatérni Szófiába. Popovot az újonnan létesített bolgár néptörvényszék elé akarták állítani azzal a váddal, hogy ő is felelős a Németországgal kötött szövetségi szerződésért.

Dunántuli zöldség a piacon

Győr és Tata vidékéről hosszú zöldség és sárgarépa érkezett.

A konyhatermékek piacán az árak nagyban így alakultak: Gülbaba-burgonya és nyári rózsa 30.55, őszi rózsa 29.50, Ella és sárga 26.35, étkezési Woltmann 24.80, étkezési Krüger 23.75, vöröshagyma 31.91, fokhagyma 116.56 pengő métermázsánként. Kelkáposzta, I. oszt. 260—320, II. oszt. 220—260, III. oszt. 200—220, őszi saláta 60—90, kalarábé darabja 30—70, kalarábé súlyra 100—200, karfiol levéllel mérve 260—500, karfiol tisztítva 400—750, főzőtök 100—200, sütőtök 90—120, mezei sóska 200—400, paraj 360—480, sárgarépa és gyökérzöldség 50—90, zeller 200—600 fillér.

A gyümölcspiacon a közönséges alma 250—500, nemesfajú 380—980, körte 400—900, szőlő 600—1200, szilva 380—620, őszibarack 7500—12.500, birsalma 250—450 fillér.

November 4. és 7-én délután 2 órakor
ügetőversenyek

KOCSIS ANDRÁS:

A NEMZETI SPORTCSARNOK SZOBORPÁLYÁZATÁNAK NYERTESE

Az Országos Testnevelési Tanács a mult év decemberében, 1941. január 15-i határidővel szűkebbkörű pályázatot hirdetett a Horthy Miklós Nemzeti Sportcsarnok kiscsarnokának főhomlokzatán elhelyezendő domborműre. Kilenc művészt szólítottak fel a részvételre, *Ambrózy Sándor, Győry Dezső, Kerényi Jenő, Kocsis András, Maugsch Gyula, dr, Medgyessy Ferenc, Rumi-Rajky István, Sóváry János, Visnyovszky Lajos* pályaműveiből kellett a bizottságnak a legmegfelelőbb tervet kiválasztania. A sok értékes alkotás és elismert művész közül a döntés Kocsis András emelte ki a megbízás odaítélésével. Ez az elismerés ugyan elsősorban a sikeresen megoldott pályaműnek szól, de rajta keresztül fémjelzi Kocsis András művészetét is, aki ezzel az eredménnyel hivatalosan is bevonul élvonalbeli szobrászaink közé. A nagy megbízások rendszerint tartózkodóan kezelik a kivitelezésben gyakorlatlanabbnak tartott fiatalokat. Annál nagyobb sikert jelent, annál inkább a művészi tudás, az alkotás meggyőző erejének értékes bizonysága, ha az ifjabb nemzedék tehetséges tagja juthat szóhoz országos érdekű feladat elvégzésénél.

Kocsis András azok közé a művészek közé tartozik, akik keveset beszéltetnek magukról, mert minden figyelmüket, energiájukat saját művészetük kiérlelése köti le. Keveset beszéltetett magáról, de a kritikák mégis minden alkalommal felfigyeltek kiállított műveire és egyben a magyar művészsorsokat szinte jelképező regényes életére. 1905. július 31-én született Kolozsvárt, de csakhamar elkerül onnan, négyéves korában Pestre költözik szüleivel. Nemes büszkeséggel emlegeti szegény sorból származását, mely nem adott indulásához bőséges útravalót, de öntudatra, egyéni életalakításra nevelte. A sors mostohaságában küzdi át gyermekéveit, gyakran mint napszámos, malteroskanállal a kezében. Mechanikus is volt 1920—22-ben. A túlfeszített munka következtében beteg lesz, az orvos eltiltja a munkától és ekkor, a kényszerű tétlenség üres óráiban mintázáshoz kezd. Első munkája Székely Bertalan „Zrínyi kirohanásá"-ról készült dombormüve. Tapogatózó próbálkozásai közben útja Zalához is elviszi. Szülei 1922/23. évben faipari szakiskolába adják, ahol kiváló eredményeivel már feltűnik, az állami ösztöndíjon kívül még két jutalmazásban részesül. 1924—26-ban az Iparművészeti Iskolába jár. Azután két éven át Pásztor János növendéke, míg 1928-ban a Képzőművészeti Főiskolára iratkozik. Tanára Kisfaludi Stróbl Zsigmond, aki mellett 1931-ig dolgozik. Ami kevés szabad időt létfenntartó szakadatlan munkája és önképzése meghagy, azt komoly tanulmányoknak szenteli. 1926-ban — most első ízben — már a nagyközönség elé lép a Műcsarnok Angol-magyar kiállításán „Merengés" című szobrával. Azóta számtalan kiállításon vett részt, több gyüjteményes kiállítást rendezett. Neve művészkörökben mind ismertebbé válik, 1935. februárjában a SZÖVETSÉG hívja meg, 1939. májusában a KUT választja rendes tagjai közé. Az UME, a Képzőművészeti Társulat, a Képzőművészek Egyesületének is tagja. 1927-ben a Faluszövetség kiállításán ezüstéremmel, 1934. júliusában a TESz újpesti Nemzeti kiállításán aranyéremmel tüntetik ki. „Apai szeretet" c. szobra 1939. februárjában a Műcsarnokban a Neuschloss-Künsli Kornél díjat nyeri. Ugyanez év októberében a Balló Ede alapítvány 5000 pengős díjával tüntetik ki. Már a közületek figyelme is feléje fordul. Nyíregyházán állították fel „Pásztorleány" c. szobrát a nyíregyházi kiállítás emlékére. „Magyar fájdalom" c. szobra Újpestet díszíti. A Felszabadulást jelképező dombormüve Pest vármegye ajándékaképen Fülekre került, ahol a várudvar falán helyezték el. Röviden ezek jelzik pályafutását, mely most elérkezett legjelentősebb állomásához. Ezen a pályaúton temérdek küzdelem, megpróbáltatások és sikerek, csalódások és győzelmek, az anyag leküzdése és új problémakeresés, de mindenkor a művészet alázatos és hívő tiszteletében fogant igaz szándék és egyre jobban kibontakozó tehetségének lendülete vitte előre.

Pásztor és Kisfaludi Stróbl mellett elsajátította a feltétlen mesterségbeli tudást, ura formáinak, anyagának, birtokában tartja mondanivalóinak szókincsét. Korábbi dolgaiban még fel-feltör mestereinek hatása, még itt-ott kiegyenlítetlen küzdelmet látunk a naturalista alapismeretek és az egyéni többlet, a művész formázó öntudatának ébredése közt. Ebből az alapból kiindulva azonban egyre nagyvonalúbb, egyre egyénibb lett. Ma már egy szubjektivan értékelő, sajátos színezetű, de egyetemes jelentőségű alkotásokban kifejeződő, kiforrott művészegyéniség áll előttünk. Szinte a sors kegyességét látjuk abban, hogy ennek a csaknem a közelmultban kiérlelődött, kiteljesedett művészi karakternek a születés friss erejében egy nagyszabású feladatot juttatott osztályrészeül, melyben kipróbálhatja erejét, ahol felkészültségének teljes vértezetében léphet a nagyközönség elé.

A pályázat tétele megmozgatta minden felszólított művész képzeletét, mert kívánni sem lehet szebb feladatot egy szobrász számára, mint a sportot, az emberi test szépségének kultuszát dicsőítő ábrázolást. A formázó-

Szépmíves 1941. 6-7

Kocsis András K.

Mobrasz

művészetnek ezt az ősidők óta hagyományos tárgyát új értelmezésben felfogni az egyik motívum, mely a pályázatot eszmeileg is jelentőssé teszi, a másik pedig az alkalmazott szobrászat szempontja, minthogy a feltételek is kihangsúlyozzák az épület stílusához, struktúrájához való szerves kapcsolódást. Jelenkori szobrászatunk legnagyobb kérdése volt a létfenntartásához szükséges terület kialakítása. A modern lakások kirekesztették a nagyplasztikát a polgári otthonokból, újabban pedig a közterek díszítése által is, csak a közületek hathatós támogatásának köszönhet a szobrászat nagyobb foglalkoztatást. A símavonalú, a kizárólag térproblémákat megoldó építkezések nem engedték közel magukhoz a plasztikát. A keresztény művészet kezdetén építészet, szobrászat, festészet szervesen egészítették ki egymást. A modern művészet, melynek jelszava visszatérés a forrásokhoz, természetszerűleg akkor találja meg igazi életformáját, ha a művészeti ágak mindhárom területét újra egyesítheti. A fejlődés egységes útja éppen az, aminek jelei már mutatkoznak: a szobrászat vállalja el újra az alkalmazott művészet szerepét. Magától értetődően itt elsősorban a dekoratív hajlamú művészek érvényesülhetnek, azok, akik alázatosan megadják magukat a feladat kereteinek, alkotásaikban nem növik túl rendeltetésüket. Ennek a feladatnak helyes felismerése emelte ki Kocsis András terveit társaié közül, akik nem egy önmagában kitűnően megfogott szobrot mutattak be, de nem értették meg ezt a rejtve jelentkező célt.

Vörösgránit-alap elé szabadon állóan helyezett, helyenként patinázott fehér alumíniumbronzból kivitelezésre kerülő szobrok két, kővel burkolt vasbetonlemez közé illeszkedő 18 méter hosszú, 1 méter magas frízében kellett a pályázónak a sport születésének jeleneteit megörökítenie. Kocsis András terve a rendelkezésre álló mezőnyt egy búzakévétől sugarasan körülfogott címerpaizzsal két részre osztja. Balról a fejlődés menetét mutatja be, melynek kezdetéül az ősember életfenntartó harcát vetíti elénk. Jobbra pedig a mai idők sportjának különböző ágait jelképező atlétákat vonultat fel. A jobb- és balszárnyat azután észrevétlenül tovább tagolja a középső csoportok párhuzamos, illetve ellentett tengelyeinek fokozottabb hangsúlyával.

A történeti sor az oldalfal jeleneténél kezdődik, ahol az egyszerű kővel védekező ősember, a súlydobó őse jelenik meg, mellette egy baltával védekező férfi alakja látható. A főfalon az első figura a lándzsavető. Szép csoport mutatja be az úszásnak, a vizisportoknak megteremtését az első próbálkozásban, mely csónakkal gyűri le a félelmetes elemet. Majd az „emberellenségek" kerülnek szembe egymással és megszületik a birkózás. Későbbi foka a küzdő férfi fejlődésének, midőn már összetettebb harci eszközöket és modort alkalmaz, nyilat készít, vadászatában társat vesz maga mellé, sőt az állat, a kutya képességeit is felhasználja. Egy további csoportban az asszír tőrpárbajt látjuk. Mellette, az egyiptomi labdázás jelenetében már feltünteti a művész a harc, a küzdelem testmozgásainak történetébe bevonuló és a sport igazi alapját megteremtő játék motívumát, mely az olimpiai küzdelmekben már művészi, nemzetnevelő tényezővé, ideológiai jelképpé nő. A történeti sor utolsó csoportjában a művész a sajátosan magyar fejlődésre utal két, erővel mintázott turáni harcos alakjával. Különösen magasfeszültségű belső kapcsolatban áll ennek a történeti résznek mintázásával, ahol erősebb szerep jut a vonalak szinte misztikus, szimbolikus játékának, melyben a famintázáson nevelődött vonalharmónia átélését érezzük. A jelenkori részben inkább a plasztikai egységek domborodnak ki. Ez a kettősség azonban csak előnyére válik a fríz változatosságának és jelképes jelentőségében ad egységet annak: a történeti rész archaizáló vonalasságában inkább valóság feletti éreztetője a multnak, míg a jobboldali rész valóságkeresőbb megfogalmazásával, plasztikusabb tagoltságával jobban belenő a jelenbe. A legnehezebben megoldható, az unalmasság legnagyobb veszélyét magába rejtő páros csoportok megoldásában gazdag képzelőerőről tesz bizonyságot. Két hasonló kettős csoportja van csupán, de ezek éppen a tudatosság elhitető erejével utánozzák egymást, az ősemberek és a boxolók párviadalában a multat és a jelent összekötő hasonlóságot domborítja ki nagy lendülettel, s a részletábrázolásban mégis igen fínoman, szinte ínyeskedően különböztet: az ősember kissé artikulátlan, esetlen, szinte tudattalan egymásrarontásával szemben kiemeli a tanult, művészetté nemesedett mozdulatokban, az izmok fény- és árnyékjátékában élő szépséget. A részletmegoldásokban máshelyütt is számos jelét adja fejlett érzékének: a sarokra nem egy lapos oldalnézetű emberi alakot, hanem fát helyez. A vegetáció fínoman alkalmazott kísérő motívumával szerencsésen oldja fel helyenként a sort. Az egységek szélét nem gömbölyíti le, hanem sarkosan képezi ki, miáltal a kontúrok csipkéjét jobban érvényre juttatja, de érezteti vele az anyag tömegszerűségét is és így kiküszöböli a kis mélységbe belekényszerített körfigurák torzulását.

A művész elgondolásának ritmusát a mozdulatok változatosan egybekapcsolódó sora adja. Az egyes alakok formáinak szépségét a lényeg plasztikus sommázásával, a felületek játékának fínom és mégis a távoli szemlélet számára is sokatmondó, stilizáltan leegyszerűsített mintázásával, monumentális szerkesztéssel, érthető előadással emeli ki. Harmonikus térkitöltő megoldások, mozgalmas csoportok összefűzése, kifejező taglejtések meglepő ötletességgel és változatossággal, a vonalak ornamentális gazdagsággal ömlenek vésője alatt.

TURCSÁNYI ERZSÉBET

~~Cser Károly~~

Kocsis András

Szent István dombormű-pályázat. A kultuszminiszter szűkebb pályázatot hirdetett Szent István kilencszázesztendős országlásának emlékére Debrecenben felállítandó nagyméretű Szent István domborműre.

Az emlékműnek Szent István király személyéhez kapcsolódóan a magyar egységnek a Szent Korona fogalmában rejlő gondolatát kell kifejezésre juttatnia a korszerű követelmények betartásával, de szabad művészi felfogásban.

E pályázatra a következő szobrászművészek kaptak meghívást: *Cser Károly, Kocsis András, Reményi József, Turi Jobbágy Miklós és Zsákodi Csiszér János.*

Képzőművészeti

Körlevél

1939. I. 16-án.

Kocsis András
Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17
Telefon: 188-296, 188-307
1964 MÁJ 19.
NAPLÓ (VESZPRÉM)

1021

Felavatták Tapolcán Batsányiné Baumberg Gabriella mellszobrát

Vasárnap, a Batsányi-házaspár hamvai hazahozatalának harminckilencedik évfordulója alkalmából a Hazafias Népfront Batsányi emlékbizottsága, Tapolca község tanácsa és a művelődési ház vezetősége felavatta *Batsányiné Baumberg Gabriella* költőnő mellszobrát, *Kocsis András* Kossuth- és Munkácsy-díjas szobrászművész alkotását. A szoboravató ünnepségen a linzi és kassai 3—3 tagú küldöttségen kívül jelen volt *dr. Keresztury Dezső*, az Országos Széchenyi Könyvtár osztályvezetője, a neves Batsányi-kutató; *Kiss János*, az MSZMP Veszprém megyei Végrehajtó Bizottságának tagja, a megyei pártbizottság agit.-prop. osztályvezetője; *Baski Sándor* és *Rácz Béla*, a megyei tanács elnökhelyettesei; *Hegyi Jánosné*, a megyei nőtanács elnöke, továbbá Veszprém megye, a tapolcai járás és Tapolca község politikai, társadalmi és kulturális életének számos vezető személyisége.

Délelőtt a KISZ és az útemlékbizottság elnöke mondott rövid bevezető beszédet, majd *Töreky László* tanár Batsányi: *Gabriellám emlékkönyvébe* című versét szavalta németül és magyarul. A tapolcai iskolák egyesített kórusa Farkas Ferenc: *Egy jeles hazafihoz* című kánonját adta elő *Bánfai Magdolna* vezényletével. Ezután következett dr. Keresztury Dezső ünnepi beszéde. A külföldi vendégek üdvözlő szavait is dr. Keresztury Dezső fordította. A szoborról a leplet *Nagy József*, a járási tanács elnöke vonta le, majd *Piriti Károly*, a községi tanács elnöke adta át a műalkotást.

Délután négy órakor a Batsányi művelődési otthonban rendezték meg a költőházaspár irodalmi emlékünnepségét. Batsányiról ismét Marton László emlékezett meg. *Kunszery Gyula* fordításában a költőnő verseit *Vetsey Ágnes*, *Csuba Éva* és *Horváth Gábor*; Falu Tamás: *Batsányihoz* című versét pedig *Fejes Lajos* mondta el nagy sikerrel. A színvonalas műsorban Beethoven- és Mozart-művekkel szerepelt *Hesz János* és a művelődési otthon zenekara, valamint *dr. Sonkoly István* és a kamarakórus. A nagy sikerrel bemutatott ének- és zeneszámokat *Borsányi Gábor* vezényelte. A költeményeket a gimnázium irodalmi színpadának tagjai adták elő.

A külföldi vendégek megtekintették *dr. Helmuth Wocha*, a Kultúrkapcsolatok Intézete igazgatójának vezetésével a művelődési otthonban rendezett kiállítást is, amelyekről a linzi televízió riportere felvételeket készített.

Cs. J.

unio barátsága rendkívül értékes minden arab számára.

A vendéglátó Nasszer háláját fejezte ki a szovjet népnek és személyesen Hruscsovnak az önzetlen, nemes és feltétel nélküli segítségért, amely *még jobban megszilárdította az arab-szovjet barátságot.*

A következő szónok *Aref* iraki elnök volt, aki az arab nacionalizmus és az arab egység kérdéseivel foglalkozott. Megjegyezte: *az Iraki Köztársaság vezetőinek az a szándéka, hogy szövetségre lépjenek az EAK-kal.*

ellen folytatott

Helyesen mon
folytatta a szónc
a Szovjetunió
nem köti külpoli
telekhez. De ősz
vallom — mond
csov —, *hogy na*
gedéssel nyújtu
get azoknak az
nak, amelyek a
mus építésének
nek.

Az *„arabok egyesüljetek"* jelszót tehát úgy látszik, pontosabban kell megfogalmazni. Az arab munkásoknak, az arab parasztoknak és értelmiségieknek egyesülniök kell a szabad-

kérdését helyezi a párt politikájának középpontjába.

Közvetlen cél a személyi uralom jelenlegi rendszerének felváltása egy valóban demokratikus rendszerrel, ami csak közös program alapján, a demokratikus erők összefogásával valósítható meg.

A határozat politikai része leszögezi a francia

A Hoggan-ügy

A díjat titokban adták át a professzornak, a sajtó és a közvélemény n
val az előre meghirdetet
rüljék a tüntetéseket. Az
professzor díjáról van sz
Történelemtudományi K
fedőnéven működő neo
tengerentúli elvbarátjána

Nem lehet éppen m
Államokban ma tetőfokár
de Hoggan professzornak
eredetét és okait elemző
olyan szemérmetlen törté
maz, olyan tendenciózus
ránynak beállítani Hitlert
mai Amerikában sem c
vállalkozott volna a Hogg
tett az amerikai történés
metre és a nyugatnémet
az NSZK-beli neofasiszta
adóvállalata boldogan
olyan, magát történettud
amely kimutatja, hogy
nem Hitler és a Harmadi
egyedül a „perfid Albio
Halifax akkori brit külüg

Most aztán személyes
gan Nyugat-Németország
zatot arról, amit megírt,
szú és drága, előadásaira
bek, ingyen is lehet közö

A becsületesebb érz
egytől-egyig tiltakoznak
közszereplése és kitünte
közvélemény ama egészsé
tén szakítani akar a fasis
belügyminiszterben a
megint csak nem talált
ügyminisztérium, amely
Kommunista Párt betilt
szélgetések lehallgatását
lamapparátusában, magá

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17
Telefon: 188-296, 188-307

Kocsis András

MAGYAR NEMZET

1964 AUG 27.

Budán, a Mechwart téren állítják fel Mechwart András, a híres mérnök portréját, amelyet Kocsis András Kossuth-díjas szobrászművész készített.

1021

283. Kocsis András: Vető asszony.

KMTárs. Magyar művészet
1940–41 –

455. *Dr. Farkas Zoltán: Leányfej. (Bronz.)*

KIS-ZOMBOR: FALFESTMÉNY. XIV. SZ. — RESTAURÁLÁS ELŐTT ÉS UTÁN.

Kis-Zombor : Wandgemälde. XIV. Jahrhundert. Vor und nach der Restaurierung. — Kis-Zombor : Affresco dal sec. XIV. Prima e dopo il restauro.

Kocsis András

KOCSIS ANDRÁS: PÁSZTORLÁNY. NYIREGYHÁZA.
András Kocsis: Hirtenmädchen. Bronze. — András Kocsis: Pastorella.

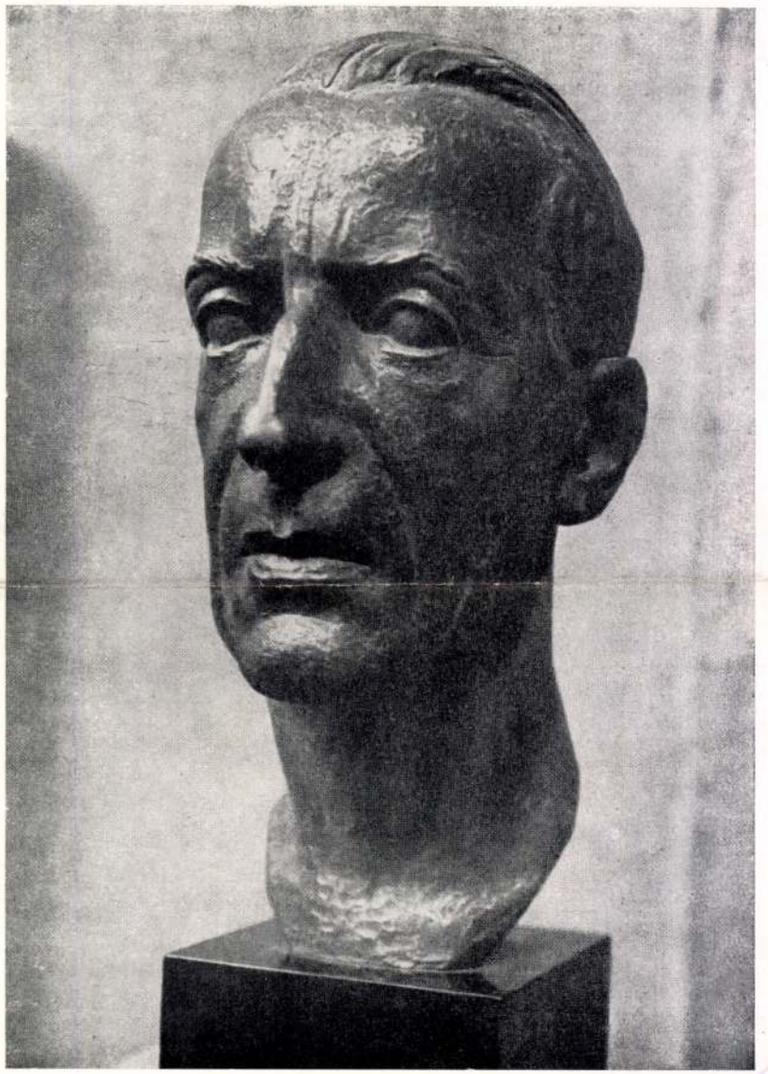

VÉGH ILONA: FÉRFIFEJ.
Ilona Végh: Männerkopf. Gips. — Ilona Végh: Testa di uomo.

NÉPSZAVA

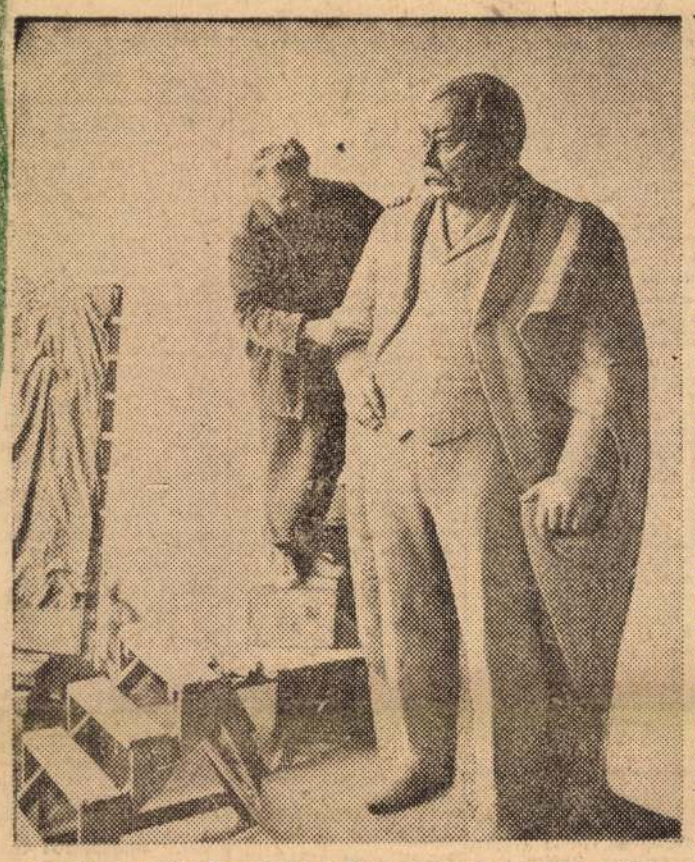

KÉSZÜL MIKSZÁTH KÁLMÁN SZOBRA. Kocsis András Kossuth-díjas szobrászművész elkészült Mikszáth Kálmánt ábrázoló szobrának agyagmodelljével. Kőbe faragás után a 2,5 méteres szobrot a Mikszáth Kálmán téren állítják fel
(MTI Foto — Zinner Erzsébet felvétele)

60 millió

Sok adat, hír lát napvilágot sajtóban, rádióban arról, hogy a dolgozók munkakörülményeinek javításáért milyen nagy erőfeszítéseket tesz az állam: száz- és százmillió forintot fordítanak e célra a különböző iparágakban, üzemeknél, vállalatoknál. Valamennyiről írni sem lehet – megszokottak, természetesek lettek, mint annyi más segítség és erőfeszítés, amely a dolgozók javát szolgálja népi államunkban.

Egy hír mégis kommentáló sorokat érdemel. Lapunkban is többször szóvá tettük, hogy a kereskedelmi és vendéglátóipari dolgozók munkavédelmi, szociális ellátottsága kívánnivalókat hagy hátra. De ha a hibák kijavítását követeltük – szóljunk most a Belkereskedelmi Minisztérium intézkedéséről is. Ötéves munkatervet dolgoztak ki a kereskedelmi, vendéglátóipari dolgozók munkakörülményeinek megjavítására s elhatározták, hogy 60 millió forintos beruházással korszerűsítik az üzletek mellékhelyiségeit, villany- és vízmelegítőket szerelnek fel igen sok helyiségben. De jut pénz 15 ezer öltözőszekrényre, 80 új szellőzőberendezésre, a munkaruha-ellátás javítására, teherliftek, kis húzókocsik munkába állítására is.

Megérdemlik a törődést és gondoskodást a kereskedelem és vendéglátóipar dolgozói. Együtt örülünk velük.

V. M.

Élelmiszeriparunk készül a moszkvai ipari kiállításra

Az *Élelmezésügyi Minisztérium* tükörtermében csütörtökön délután bemutatták a szakembereknek: milyen cikkekkel szerepel élelmiszeriparunk az augusztus 12-én *Moszkvában* megnyíló *ipari kiállításon:* malomkeréknagyságú *sajtok*, a 10—15 kilós, karvastagságú *szalámirudak*, az elegáns üvegekben, tömzsi butykosokban csillámló italok, a műanyagruhát öltött *illatszerek* és néhány ízléses kötésű, aranyozott szélű »könyv« — ám betű helyett ízletes deszszerttel tele.

A bemutatott cikkek ízléses köntöse beszédes bizonyítéka annak, milyen rohamosan fejlődött hazánkban az utóbbi években a *csomagolástechnika.* Erről beszélgettünk a kiállítást megtekintő *Kovács Imre* miniszterrel.

— Nincs okunk szégyenkezésre — mondotta. — *A csomagolástechnika* ma már odáig fejlődött, hogy mind külföldön, mind belföldön *öregbíti élelmiszeriparunk hírnevét.* Ezt reméljük a *moszkvai kiállítástól* is. Ám egy pillanatig sem állunk meg, sőt arra törekszünk, hogy mind több és több élelmiszer jusson higiénikus, praktikus csomagolásban a lakossághoz. Ezt követelik tőlünk a modern kereskedelmi formák: a *gyors- és önkiszolgálás*, amelyeket csak előre csomagolt áruval lehet megvalósítani. *Az iparnak mindig legalább egy orrhosszal meg kell előznie a kereskedelmet.*

(á. o.)

Csatorday Károly a tokiói követségünk vezetője

A Népköztársaság Elnöki Tanácsa Csatorday Károly rendkívüli követet és meghatalmazott minisztert megbízta a Magyar Népköztársaság tokiói követségének vezetésével. (MTI)

Eredményes a védekezés az áprilisi fagyhullám ellen

Az éjszakai figyelőszolgálatot változatlanul fenntartják
Csütörtöki interjú a megyei főagronómusokkal

A hét eleji szokatlan hűvös, sőt éjszakánként fagyra forduló időjárásban csütörtökön hajnalra kedvező fordulat állott be. Úgyszólván az ország egész területén *megindult a felhőképződés, ami a fagyveszély szempontjából rendkívül jelentős.* A »hidegűző« faluslak a gyümölcsösökben, a kertészetekben és a szőlőkben végre lefújhatták a riadót. *Az éjszakai figyelőszolgálatot azonban változatlanul fenntartják.*

Hogyan sikerült mozgósítani a fagy elleni védekezésre, okozott-e kárt a rendkívüli idő? Ezt összegezték csütörtökön délelőtt a megyei tanácsok mezőgazdasági igazgatóságain, s mi is erről kértünk tájékoztatást a megyei főagronómusoktól.

— Nem ért bennünket váratlanul az április végi hideg — mondotta *Lakatos József, Szabolcs-Szatmár megye* főagronómusa — hiszen a gyümölcsösökben már tíz nappal ezelőtt megkezdtük a füstölő anyag előkészítését. *Szabolcs almája szinte minden évben veszélyben van.* A tsz-ek és állami gazdaságok ezért mindig alaposan felkészülnek. A védekezés most is eredményes volt. Még a korai, előcsiráztatott burgonyát sem érte kár. A megye egész területén a jól bevált füstöléssel űzték el a hideget a gyümölcsösökből. *Ha nem lesz hosszabb ideig tartó erős fagy, a szabolcsi földek termése az idén is a szokott időben jut piacra.*

Bács-Kiskun megyében mínusz 1—2 fok alá egyetlen éjszaka sem süllyedt a hőmérséklet. Sok helyen meg sem kellett gyújtani az előkészített nedves szalmát és töreket. A fagyőrségek elsősorban a kertészeti termelőszövetkezetek korán kiültetett palántáinak védelmében riasztották a tagságot. A paradicsompalánták néhány községben megfagytak. Arról azonban valamennyi tsz gondoskodott, hogy fagykár esetén elegendő mennyiségű tartalék-palánta álljon rendelkezésükre.

— Barackosainknak és szőlőinknek nem ártottak a hűvös éjszakák — mondotta munkatársunknak *Fáth Imre, a Bács megyei* mezőgazdasági igazgatóság szőlészeti főelőadója. — A Meteorológiai Intézettel szoros kapcsolatot tartva, *továbbra is készenlétben állunk a gyors és eredményes védekezésre.*

Mint arról korábban beszámoltunk, *Heves megyében mérték a leghidegebbet* az elmúlt napokban. A megye főagronómusa, *Strumpf László*, a következőket mondotta a fagykár elhárítási munka eredményeiről.

— A termelőszövetkezetek figyelőbrigádjait hőmérővel láttuk el. Amikor a hőmérséklet null fokra süllyedt, riasztották a munkacsapatokat és megkezdődött a füstölés. A palántákat újságpapírral és szalmával fedték be. *A diót azonban megyeszerte jelentős kár érte.* A szőlőben és a gyümölcsösökben, valamint a kertészeti gazdaságokban *jelentéktelen a kár.*

A *Baranya megyei* és a *Csongrád megyei* tanács is arról adott jelentést csütörtökön délelőtt, hogy *eredményes volt a védekezés.* (k)

A közlekedés rendje május elsején

A május elsejei tömegdemonstráció és népünnepélyek alkalmával a fővárosi villamos, autóbusz, trolibusz és a Budapesti Helyiérdekű Vasút menetrendjében a következő változások lesznek:

VILLAMOSOK:

Üzemkezdettől előreláthatólag 9 óráig egy-két vonal kivételével azokon a vonalakon is közlekednek a járművek, amelyeken a felvonulás alatt a forgalom szünetel.

A 23-as és a 24-es villamos 9 órától 11 óráig csak az Orczy tér és a Közvágóhíd között közlekedik. A 25-ös üzemkezdettől előreláthatóan 13 óráig nem közlekedik. A 44-es és a 45-ös 9 órától 12 óráig nem közlekedik. A 64 es 9 órától 12 óráig csak a Fűredi utca és Bosnyák tér között közlekedik. A 64/a 9—12 óráig a Mogyoródi út és Bosnyák tér között közlekedik. A 67-es 9 órától 12-ig Rákospalota és Rákospatak között közlekedik, a Thököly úton át. A 68-as 9 órától 12-ig a Nagy Lajos király úti lakótelep és a Bosnyák tér között közlekedik.

TROLIBUSZOK:

A 70-es előreláthatólag 14 óráig nem közlekedik. A 71-es 9 órától 14-ig nem közlekedik. A 72-es üzemkezdettől körülbelül 14 óráig nem közlekedik. A 73-as 9 órától körülbelül 13-ig nem közlekedik. A 75-ös üzemkezdettől körülbelül 13 óráig a Népliget és Thököly út között közlekedik. A 76-os 9-től körülbelül 13 óráig nem közlekedik. A 78-as 8 órától körülbelül 13.30 óráig nem közlekedik. A 79-es üzemkezdettől körülbelül 14 óráig nem közlekedik.

FÖLDALATTI VASÚT:

Üzemkezdettől 8 óráig menetrendszerűen közlekedik. 8—9.45 óráig a Bajza utcai és a Hősök tere megállónál csak meghívóval rendelkezők szállhatnak le. 9.45-től előreláthatólag 14 óráig a földalatti nem közlekedik.

AUTÓBUSZOK:

1-es üzemkezdettől körülbelül 9.30 óráig Kelenföldi pályaudvar és Körönd között, 9.30-tól körülbelül 14 óráig Kelenföldi pályaudvar és Jókai tér között közlekedik. 5-ös üzemkezdettől 9.30-ig a Pasaréti tér és Rottenbiller utca között, 9.30-tól körülbelül 13-ig a Pasaréti tér–Nagykörút között közlekedik. A 7-es 9 órától körülbelül 13.30-ig a Kosztolányi tér és Nagykörút között közlekedik. A 19-es 9 órától a Goldmark Károly utca és Nagykörút között közlekedik. A 20-as üzemkezdettől körülbelül 8 óráig rendes útvonalán, 8-tól körülbelül 13-ig a Mautner Sándor utca és Róbert Károly körúti keresztezés és Újpest végállomás között közlekedik. A 30-as üzemkezdettől körülbelül 8 óráig a rendes útvonalán, 8-tól a felvonulás befejezéséig Újpest Szondy utca és Mautner Sándor utca–Róbert Károly körút keresztezése között közlekedik. A 31-es körülbelül 9-ig rendes útvonalán, 9-től körülbelül 13-ig csak az Egressy út és Mexikói út keresztezéséig közlekedik. A 33-as 9-től körülbelül 12-ig csak a Soroksári út és Orczy tér között közlekedik. A 44-es és 46-os járat körülbelül 9 óráig rendes útvonalán, 9-től a felvonulás befejezéséig, körülbelül 12-ig a külső végállomások és Keleti pályaudvar között közlekedik. Az 55-ös üzemkezdettől körülbelül 8 óráig rendes útvonalán, azután a felvonulás befejezéséig egyrészt Népliget és Kerepesi út között, másrészt Miklós utca és Váci út között közlekedik. A 65-ös 8 óráig rendes útvonalán, utána körülbelül 14 óráig a Gyöngyösi út és Mautner Sándor utca–Róbert Károly körút keresztezéséig közlekedik.

BUDAPESTI HELYIÉRDEKŰ VASÚT:

Budapest Boráros tér és Csepel állomások között: Csepelről 7.30 órától körülbelül 9.30-ig az ötperces vonatsűrűség mellett a dolgozók beszállításának biztosítására mentesítő vonatok is közlekednek. A Csepeli Gyorsvasúton történő visszautazásnál 10.30 órától körülbelül 13.30-ig szükség szerint mentesítő vonatok járnak.

A Budapest Vágóhíd–Ráckeve vonalon a Csepel Autógyár dolgozóit a menetrend szerint közlekedő vonatokon kívül a Ráckeve állomásról 6.45-kor induló vonat szállítja be a Budapest Vágóhíd állomásig. A dunaharaszti dolgozókat Dunaharaszti külső állomásról 8.25-kor induló mentesítő vonat szállítja Budapest Vágóhíd állomásra. A soroksári üzemek dolgozóit Soroksár Hősök tere állomásról a 8.09, 8.16, 9.00 és 9.15 órakor induló mentesítő vonatok szállítják be a Határ úti végállomásra. A visszaszállításnál szükség szerint mentesítő vonatok járnak.

A Budapest Kerepesi út–Gödöllő vonalon: a XVI. kerületből, Cinkota állomásról 10.45 órakor indul mentesítő vonat, ezenkívül a menetrend szerinti vonatok nagyobb szerelvényekkel közlekednek. Ugyanígy a gödöllői és csömöri vonatokat is nagyobb szerelvényekkel indítják.

A Budapest Móricz Zsigmond körtér–Nagytétény, valamint a Budapest Móricz Zsigmond körtér–Törökbálint vonalon 6–10 óráig és 12–16.30-ig szükség szerint mentesítő vonatok közlekednek.

A Budapest Margit-híd–Szentendre vonalon reggel 7 órától 15 percenként közlekednek a vonatok.

A XVII. kerületből, Rákoscsaba állomásról MÁV-szerelvény szállítja be a XVII. kerület dolgozóit az Egressy útig, a XVIII., XIX. és XX. kerületből a felvonulásra utazó dolgozókat a Kerepesi út és Hungária körút keresztezéséig közvetlen járatokkal szállítja a villamosvasút.

A felvonulás után a Váci út és Dózsa György út sarkától, valamint a Nagykörúton a villamosok és autóbuszok szükség szerinti sűrűségben közlekednek. A Nagykörúton a lehetőséghez mérten úgy az autóbusz- mint a villamosforgalmat a felvonulás egész idejére biztosítják.

Május elsején reggel 8 órától körülbelül 14 óráig minden járműrészére behajtani tilos terület – kivéve a mentőket és tűzoltókat – a Hungária körút–Thököly út–Rottenbiller utca–Szív utca–Rudas László utca–Vágány utca által határolt terület. A fenti területre csak kocsicédulával ellátott járművek hajthatnak be.

Négy görgős eke készült el minőségi vizsgálatra

A szántást forradalmasító *Szabó-féle görgős eke* két héttel ezelőtt megtartott kísérleti bemutatója alkalmával *a Mosonmagyaróvári Gépgyár dolgozói vállalták, hogy május elsejére átadnak négy ekét minősítésre a Gépkísérleti Intézetnek.* A dolgozók a vállalást máris teljesítették. Az eddigi TE—330-as, háromvasú traktoreke alkatrészeinek felhasználásával elkészítették a négy gumigörgős ekét. (MTI)

Olasz frizuradivat
(MTI — Külföldi képszolgálat)

MEGÉRKEZTEK A GÓLYÁK Pincehelyre, rendezik a fészküket
(MTI Foto — Petrovics László felvétele)

Magyar filmek Irakban és Japánban

A minap ért véget az első iraki magyar filmhét, amelyen magyar filmdelegáció is részt vett: *Bara Margit* filmszínésznő, *Herskó János* filmrendező és *Szilágyi Endre*, a Hungarofilm osztályvezetője.

A filmhét napjaiban a legnagyobb bagdadi moziban, a *Khayam Filmszínházban* nagy sikerrel vetítették a *»Tavasz Budapesten«* című rövidfilmet és a *»Szegény gazdagok«-at*, Jókai Mór regényének filmváltozatát. A díszbemutatón *Kasszem* tábornokkal az élen az iraki kormány és a diplomáciai kar, valamint a bagdadi politikai és kulturális élet számos képviselője is megjelent. Irakban egyre több magyar film kerül a közönség elé: a bagdadi *Nacional Cinema* nemrég mutatta be a *»Tettes ismeretlen«* című magyar filmet, egy másik iraki mozi pedig most tűzte műsorra a *»Dani«-t.*

Most érkezett haza a Hungarofilm Vállalat képviselője Tokióból is, ahol magyar filmek eladásáról tárgyalt. A japán filmcégek több magyar játékfilmet megvásároltak, így a *»Cimborák«* első és második részét, a *»Fekete szem éjszakájá«-t* és a *»Terülj asztalkám«* című rövid játékfilmet. A Japán Broacasting Corporation Televíziós Társaság lekötötte a *»Kölyök«*, a *»Csempészek«* és a *»Fel a fejjel«* című magyar filmeket, a Nippon Televíziós Társaság pedig háromórás — magyar természetfilmekből összeállított — műsor közvetítését tervezi. A Hungarofilm képviselője megvásárolta az *»Egy tiszta szerelem története«* című színes, szélesvásznú japán filmet, valamint az *»Ifjúság keresztútja«* című játékfilmet: mindkettő még valószínűleg ebben az évben a magyar közönség elé kerül.

(garai)

Olvasólámpa

Frank László: Sanghajba menekültem

Frank László riportregénye az 1938 és 1946 közötti esztendőkről szól, mégis figyelmeztetően aktuális. Az író, aki a Tanácsköztársaság bukása után külföldre menekült, a hitlerizmus rémétől üldözve vándorol országról országra, több ezer hasonló sorsra jutott politikai emigránssal együtt, s talán csak a véletlen összjátékának köszönhető, hogy az utolsó percben sikerül kijutnia az életét fenyegető veszedelmekből.

A könyv elején személyes élményekből merített új, érdekes és izgalmas részleteket elevenít fel az író az osztrák Anschluss előzményeiről, és Bécs' náci megszállásának első napjairól. A következő fejezetben Brémától Sanghajig tartó hajóútját beszéli el, s találóan jellemző pillanatfelvételekben mutatja be a legkülönbözőbb okokból egy cél felé tartó utasok típusait.

A könyv legemlékezetesebb oldalai a sanghaji nemzetközi negyed bizarr, sajátos életéről szólnak. Az olvasó idáig jórészt ismeretlen részleteket tud meg a Kuomintang kétszínű tevékenységéről, a japán, amerikai, angol és francia tőkések, az egymással szembenálló országok kapitalistáinak titkos kapcsolatairól és az emigránscsoportok aljas vámszedőiről.

Érdekes, fordulatos és izgalmas olvasmány a »Sanghájba menekültem«, bár szerkezeti felépítése nem egységes. A történelmi visszapillantások, a cselekmény közé ékelt magyarázatok helyenként erőszakoltnak hatnak, és fékezik az események kibontakozását. A könyv legfőbb érdeme, hogy emlékezteti, figyelmezteti az olvasót: a fasizmus elől mit sem ér a menekülés. Ha a náci fenevad bárhol, bármikor, s bármilyen álcázott formában felüti a fejét, nyomban, fészkében kell eltiporni. *(Gondolat.)*

(g. t.)

Kit illet a békekölcsön főnyereménye?

Márciusban, az Első Békekölcsön legutóbbi húzása után néhány nappal a Ganz-MÁVAG bérelszámolójából felkeresték az egyik tisztviselőnőt és gratuláltak neki abból az alkalomból, hogy egyik 200 forintos kötvényével *százezer forintot nyert.* A tisztviselőnő *csodálkozva* fogadta a jókívánságokat és kijelentette, hogy tudomása szerint a húzáson *semmit sem nyert.*

Később jelentkezett a vállalat jogügyi osztályán, ahol elmondotta, hogy mint utólag megállapította, egyik kötvénye valóban százezer forintot nyert, a kötvény azonban — *nincs a birtokában.*

A tisztviselőnő szerint évekkel ezelőtt az akkor a MÁVAG-ban dolgozó mérnök ismerőse egyik húzáson békekölcsön-kötvényével 200 forintot nyert. Megkérte, hogy a váratlan nyereményösszeget adja neki kölcsön s míg visszaadja a pénzt, egyik kötvényét *letétbe* helyezi nála. Így is történt, és a legutóbbi húzáson *ez a kötvény nyerte a főnyereményt.*

A tisztviselőnő feljelentésére a rendőrség is nyomozást indított az ügyben, de miután a bűncselekmény látszata nem forgott fenn, megszüntették a mérnök ellen az eljárást. A mérnök szerint ugyanis évekkel ezelőtt, amikor békekölcsön-kötvényét névértékben kihúzták, ő valóban odaadta a nyereményösszeget a tisztviselőnőnek, aki azonban nem letétbe, hanem *cserébe* adott egy hasonló névértékű békekölcsön-kötvényt.

Az érdekes jogi kérdésben a végső szót a bíróság mondja majd ki rövidesen, miután a tisztviselőnő polgári pert indított a mérnök ellen, igényt tartva a százezer forintos főnyereményre, amelyről a bíróság állapítja majd meg: kit illet. *(b. ö.)*

A Meteorológiai Intézet jelenti:

az éjjeli fagyok megszűnnek. Várható időjárás péntek estig: felhőátvonulások, sok helyen eső, néhány helyen zivatar. Mérsékelt, időnként megélénkülő keleti szél. A hőmérséklet kissé emelkedik. Várható legmagasabb nappali hőmérséklet pénteken 11—15 fok között. Várható napi középhőmérséklet pénteken Budapesten 8—9 fok között. Távolabbi kilátások: szombaton többfelé eső, zivatar. — A Duna vízállása: 253 cm.

NÉPSZAVA

A magyar szakszervezetek központi lapja

Szerkeszti a szerkesztő bizottság

Főszerkesztő: Timmer József

Kiadja a Népszava Lapkiadó Vállalat

VII. ker., Rákóczi út 54

Telefon: 224—819

Felelős kiadó: Galló Ernő, a Népszava Lapkiadó Vállalat igazgatója

Beküldött kéziratokat nem őrzünk meg és nem adunk vissza

Terjeszti a Magyar Posta

Előfizetés egy hónapra 14 forint

Athenaeum Nyomda

APRŐHIRDETÉSEK

APRÓHIRDETÉS ÁRA: Hétköznap szavanként 2 forint
Vasárnap szavanként 3 forint
Az első szó két szónak számít

HIRDETÉSEKET FELVESZ: Népszava kiadóhivatal
Budapest, VII., Rákóczi út 54 és
a Magyar Hirdető Vállalat irodái

Az apróhirdetés ára feladható postautalványon vagy a postán kapható blanco csekken. Csekkszámla számunk: 75 915 001—8.

ÁLLÁS

EGYESÜLT IZZÓ
Bp., IV., Újpest, Váci út 77. szám
KERES
lemezlakatosokat, vegyipari szakmunkásokat
laboratóriumba és férfi segédmunkásokat
Munkásszállás nincs!
Jelentkezés:
a felvételi irodán Szabó elvtársnál

Azonnali belépésre felveszünk
ÉPÜLET és **GÉPLAKATOS** szakmunkást
PESTERZSÉBETI KÖTÖTTÁRUGYÁR
XX., Török Flóris utca 116. szám, Munkaügyi

Felveszünk vasszerkezeti munkához
lakatosokat,
valamint
elektroműszerészeket
huzalozáshoz, készülékszerelőhöz.
Bérezés megegyezés szerint.
Cím:
ANÓD ÁRAMIRÁNYÍTÓGYÁR
Budapest, XI., Budafoki út 183.

Vizsgázott építőipari
GÉPKEZELŐT
AZONNAL
FELVESZÜNK
BP. ÉPÍTŐ ÉS ELEMGYÁRTÓ KTSZ
XVIII., Hengersor u. 73
346—341.

SZIVÁRVÁNY ÁRUHÁZ
azonnali belépésre
KERES
méteres, cipős, konfekciós és műszaki eladókat.
VII. Tanács krt. 13—15
személyzeti osztály

Azonnali felvételre
keresünk
üzemi gyakorlattal rendelkező
GYÁRTMÁNYSZERKESZTŐKET
forgácsolásban jártas
TECHNOLÓGUSOKAT
GÉPLAKATOSOKAT
SZERELŐ LAKATOSOKAT
SORJÁZÓ LAKATOSOKAT
ESZTERGÁLYOSOKAT
FÚRÓSOKAT
SZERSZÁMKÉSZÍTŐKET
MARÓSOKAT
valamint férfi
SEGÉDMUNKÁSOKAT
Budapesti Hajtóműgyár
Budapest, XI., Fehérvári út 98.
Telefon: 258—376

FIGYELEM!
A Kispesti Textilgyár
FÉRFI
segédmunkásokat
FELVÉTELRE KERES.
XVIII., Fáy utca 22.

Budapesti vállalat műszeriparban jártas, gyakorlott
SZERSZÁMSZERKESZTŐT
és
TECHNOLÓGUST,
valamint beosztott
UTÓKALKULÁTORT
azonnali belépésre
FELVESZ
Részletes ajánlatokat
»FINOMMECHANIKA 018« jeligére a Népszava kiadóba, VII., Rákóczi út 54 szám

Gyakorlattal és képesítéssel rendelkező gépkocsi és szállítási előadó állást változtatna. »Csak Budapesten« jeligére, a kiadóba.

KERESÜNK
sürgős belépésre
gyorsgépírónőt
és
lakatos szakmunkást
Jelentkezés:
VEGYIPARI KÉSZLETEZŐ
Budapest, V., Kozma Ferenc u. 3. sz.
(Báthori utca sarok)
Munkaügyi osztály, IV. emelet

A KALIBERGYÁR
XIII., Rózsafa u. 13—17
azonnali belépéssel felvesz
esztergályos, marós, revolveres, hengerköszörűs, síkköszörűs szakmunkásokat, karbantartó villanyszerelőt és **betanított munkásokat**

Az É. M. Budapesti Cementáru és Kőipari Vállalat
Budapest, X., Szállás u. 44.
azonnali belépésre felvesz
DÖMPERVEZETŐKET
és 18 éven felüli FÉRFI
segédmunkásokat
Jelentkezés:
a munkaügyi osztályon.

Híradástechnikai vonalon jártas
VILLAMOSMÉRNÖKÖT, GYÁRTMÁNYSZERKESZTŐKET,
továbbá
MARÓS, ESZTERGÁLYOS
szakmunkásokat
FELVESZÜNK.
Finommechanikai Vállalat,
X. ker., Fehér út 10.

PERFEKT
gyors- és gépírónőt, ki nagy gyakorlattal rendelkezik és műszaki rajzolót
FELVESZÜNK
Finommechanikai Vállalat,
Budapest, X., Fehér út 10.

GAMMA OPTIKAI MŰVEK
Budapest, XI., Fehérvári út 83—85
azonnali belépésre keres jó kereseti lehetőséggel gyengeáramú méréstechnikában jártas, nagy gyakorlattal rendelkező
mérnököket
és
technikusokat
Továbbá gyengeáramú és finommechanikai műszerek tervezésében és szerkesztésében gyakorlott **konstruktőröket**

FELVESZÜNK
azonnali belépésre
gépkocsivezetőket, jogosítvánnyal rendelkező segédgépkocsivezetőket,
autószerelő, autóvillamossági, gépjárműlakatos szakmunkásokat,
szervizmunkásokat,
éjjeliőrt és öltözőőrt.
Munkásszállás nincs.
1. Belkereskedelmi Szállítási Vállalat
Budapest, IX., Máriássy u. 5—7.

HUNGARIA VEGYI. MŰVEK
keres vizsgával rendelkező vézetőgépészt, villanyszerelőt, elektrikust, villamosgépkezelőt, felvonó (daru, demág) szerelőt és segédmunkásokat.
Csak budapesti lakással rendelkezőket.
Jelentkezni lehet mindennap — szombat kivételével, 8—12 óra között.
Budapest, IX., Illatos út 10—23.
Munkaügyi osztályon

TERVEZŐ IRODA KERES
elektromérnököt és szerkesztőt,
transzformátorházak és ipari hálózat tervezéséhez:
építész-szerkesztői és rajzolói,
gyakorlott fénymásolót.
»TERVEZŐ IRODA 5228« jeligére, Felszabadulás téri hirdetőbe.

Alkalmazunk
sürgős felvételre
NŐI- ÉS FÉRFI SEGÉDMUNKÁSOKAT
építőipari munkára.
Kereseti lehetőség:
1000—1200 forint.
Munkásszállás nincs.
Jelentkezés:
Fővárosi 6. sz. Vegyesipari Javító Vállalat
Budapest, IX., Lenhossék utca 18.
munkaügyi osztály

ACÉLÖNTŐ ÉS CSŐGYÁR
XIII., Váci út 83—85
AZONNALI BELÉPÉSRE
FELVESZ
ESZTERGÁLYOS, MARÓS
szakmunkásokat

Azonnali belépéssel felveszünk
nagy gyakorlattal rendelkező
HAJÓLAKATOS
VILLANYHEGESZTŐ
VILLANYSZERELŐ
VASSZERKEZET-LAKATOS
FŰTÉSSZERELŐ
GÉPLAKATOS.
CSŐSZERELŐ
AUTOGÉNHEGESZTŐ
LEMEZLAKATOS
SZAKMUNKÁSOKAT,
valamint
SEGÉDMUNKÁSOKAT
GH.-DEJ HAJÓGYÁR
Budapest, XIII., Váci út 202
Telefon: 200—800
Munkásszállás nincs

Buksi bedolgozók részére folyamatos munkát biztosítunk
Jelentkezés:
BUDAPEST KÖTŐ HTSZ
V., Gerlóczy utca 11.
Buksi kiadó,
szombat kivételével mindennap du. 2—4 között.

FŐVÁROSI IPARVÁLLALAT
azonnali belépésre keres
kontírozó könyvelőt
és
KÉPESÍTETT
forgalmi könyvelőt
»VI. KERÜLET« jeligére, a kiadóhivatala

A Fővárosi 9. számú Építőipari Vállalat keres kizárólag budapesti munkára általános épületlakatosokat. Jelentkezés: V. ker., Vadász utca 30, Munkaügyi osztály. — Munkásszállás nincs.

15—30 kW-os Diesel áramfejlesztő agregátorokhoz vidéki munkahelyekre, vizsgázott gépkezelőket, villanyszerelőket keresünk. — Jelentkezés személyesen v. levélben: Vízügyi Építő Vállalat, Budapest, V., Zrínyi utca 1. IV. emelet, Szolnok, Vöröshadsereg u. 5.

Azonnali belépésre budapesti munkára szövetkezeti tagnak felveszünk, villanyszerelőket, festőket, asztalosokat, tetőfedőket, kőműveseket, valamint segédmunkásokat. Munkásszállás nincs. VIII. ker., Auróra utca 23, Munkaügy.

Az Egyesült Gyógyszer és Tápszergyár (Budapest, X., Keresztúri út 30—38) felvételre keres csőszerelő, lakatos és segédmunkásokat. Jelentkezés személyesen a vállalat műszaki osztályán.

Autó- és Traktoralkatrészgyár, Budapest, XX., Dózsa György út 91, felvételre keres esztergályos szakmunkásokat és forgácsoló gépmunkásokat. Jelentkezni lehet a vállalat munkaerőgazdálkodásánál, reggel 7 órától délután 15 óráig.

Asztalost és segédmunkásokat azonnali belépésre, szövetkezeti tagnak felveszünk. Kisiparosok előnyben. X. ker., Építő Ktsz. Budapest, X., Endre utca 10.

Kartográfiai Vállalat felvételre keres gépkocsivezetőket, legalább kétéves gyakorlattal, vidéki munkára. Jelentkezés: Guszev utca 25, személyzeti csoport.

TMK lakatosokat, dukkozó, betanított munkást (férfi), és anyagmozgató segédmunkásokat felvesz: Szivattyúgyár, Budapest, XIII., Frangepán utca 30 (szállást nem biztosítunk).

Kötő és fonalszakmában jártas munkaerőt keresünk üzemi gyakorlattal. Szalonvezető munkakör betöltésére. »Sürgős 69« jeligére, Felszabadulás téri hirdetőbe.

A VII. ker. Közért Vállalat kirakatrendezői munkakörre dolgozókat alkalmaz. — Jelentkezés: VII., Klauzál utca 10. Munkaügyi osztályon.

Fonalfestőmester, készülékfestő, filmnyomó és kikészítőszakember, sok éves gyakorlattal egész napi vagy félnapi állást vállal. Leveleket »Festőmester« jeligére, Felszabadulás téri hirdetőbe.

Intelligens, megbízható, — idősebb házvezetőnő, kisebb családnál, vagy magányosnál házvezetőnői állást keres május 1-re. Telefon: 127—914, de. 10-től 1-ig.

Érettségizett fiatalember orosz nyelvtudással elhelyezkedne. Válaszokat »Fordító, levelező 163531« jeligére, a Felszabadulás téri hirdetőbe.

Irányítószerv keres állami gazdasági számvitelben jártas revizort, dokumentális vizsgálatok végzéséhez. — Jelentkezés: 131—944-es telefonszámon.

Fiatal, közgazdasági technikumot végzett, gyors-gépírni tudó könyvelőt azonnal alkalmas. — Alumíniumöntő és Műanyagfeldolgozó Vállalat, Budapest, IX., Vágóhíd utca 14—18.

Élelmiszeripari Gépgyár, XI., Csurgói út 15. felvesz lakatosokat, bádogosokat, lemezlakatosokat, esztergályosokat.

Rakodómunkásokat azonnali belépésre keres a Fővárosi Ásvány és Szikvízüzem, Margitsziget.

Karbantartó festő és asztalos szakmunkásokat felveszünk. Jelentkezés: XI—XXII. ker. Közért, XI., Karolina út 19—21, Munkaügyi osztály.

Faipari gépmunkásokat és segédmunkásokat azonnali belépésre keresünk, állandó elfoglaltságra. Szék- és Fáárugyár, Budapest, XIII. Frangepán utca 12—14.

Azonnali felvételre keresünk esztergályosokat, marósokat, fúrósokat, szerelőlakatosokat, férfi betanított gépmunkásokat, férfi segédmunkásokat, valamint férfi öltözőőröket. Budapesti Hajtóműgyár, Budapest, XI., Fehérvári út 98. Telefon: 258—376.

Gyakorlott cserépkályhacsempe formázókat és nagy gyakorlattal rendelkező csempeüzemi művezetőt felveszünk. Az égetésben és a formázásban tökéletesen jártas dolgozó jelentkezzen, olajfűtéses csőkemencénkhez. Jelentkezés Nyíregyházán a Cserépkályhagyártó és Kéményseprő Vállalatnál.

Nyugdíjas asszony hetenként kétszer bejáró takarítást vállal. »Megbízható 58« jeligére, a kiadóba.

A Könnyűipari Szállítási Vállalat, XIII., Hegedűs Sándor utca 45, felvesz autószerelőket, segédmunkásokat, gumiszerelőket, karosszérialakatosokat és gyakorlattal rendelkező gépkocsivezetőket.

Bedolgozót felvesz művészi igényű selyem-nylon méteráru kézifestéséhez Iparművészeti Vállalat személyzeti osztálya, V., Kossuth Lajos utca 12.

GÉP, MŰSZER

Galvanizáló, teljes berendezés eladó. Üzemben látható. Sárgarezezéshez 50 literes, harangfürdő (forgóhordó), dinamó, műszerek, szárító dob. Kolozsy, VIII., Dankó u. 24.

GÉPI
SZORZÓ- és ÖSSZEADÓGÉPET
VESZÜNK,
esetleg **BÉRELÜNK.**
Fővárosi XIV. Kézműipari Vállalat
Budapest, XIV., Bosnyák u. 1/A.
Telefon: 496—990.

Benzinmotoros háromszázperc/literes vízszivattyú, vadonatúj, állapotú, olcsón eladó. 336—699.

Körkötőgép nylonra felszerelve — eladó. 181—316. (Munkaidőben.)

Gamma vagy egyéb gyártmányú, világosban vetítő vetítőgépet veszünk Bizományin keresztül. Veszprémi Vegyipari Egyetem.

BÚTOR

Hálót, hagyatékot, bútorokat, legmagasabb áron veszek. Házhoz jövök. — 157—872.

Olcsó rekamié, részletre, jótállással eladó. Aradi utca 11, kárpitos.

Veszek hálószobabútort, kombinálatot, rekamiét, párosszekrényt, kettős ágyat, konyhát, hagyatékot. 33—60—27.

Veszek hálóbútort, kombináltat, párosszekrényt, pároságyat, hagyatékot, magas áron. 336—662.

Hálót, kombináltat, párosszekrényt, pároságyat, hagyatékot, magas áron veszek. Hívjon, azonnal jövök. Telefon: 135—386.

Veszek használt szoba-, konyhabútorokat, kombináltat, rekamiét, ruhaneműt, varrógépet, hagyatékot. 339—197.

Veszek hálót, kombináltat, párosszekrényt, rekamiét, ruhaneműt, hagyatékot, vidéken is. 139—885.

Hálót, kombináltat, ágyakat, szekrényeket, hagyatékot, romosat is vennék. 355—708.

Vennék hálószobát, kombináltat, rekamiét, magas áron, hívjon. Telefon: 22—30—77.

Dió kombinált szekrény, 280 cm, új, eladó. Fizetési könnyítés. Újpest, Tavasz 51.

Jóminőségű kombinált szekrény, 325 cm, fizetési kedvezménnyel eladó. IV., Tavasz utca 43.

Kombinált szekrény, dió, kisipari 3 részes, eladó. — Budapest, VII., Csengery 5, fszt. 1.

Kisipari sötét dió háló, újszerű állapotban, 2 garnitúra ágybetéttel eladó, privátnak. XIII., Gönczi u. I. épület, II. 42. Tomori iskolával szemben. Zentai.

Könyvszekrény, jól kihasználható, eladó. Széna tér 7. II. 2.

3 méteres új kombinált szekrény eladó. Asztalos, XIV., Erzsébet királyné út 46.

Komplett kombinált bútor eladó, Budapest, VIII., Csepreghy u. 1. III. em. 15. Telefon: 331—653.

Eladó egy 1 személyes rekamié (barokk) és egy kis toalettasztalka. Telefon: 421—018. Öt óra után.

Férfiszoba, magyar stílusban, faragással, készítéssel, gazdagon díszítve, minisztériumok, vállalatok, üdülők részére, olvasótermekbe kiválóan alkalmas. VII., Hernád utca 22, asztalosműhely.

Kombinált szoba és külön kombinált szekrény, konyhaberendezés, fotelok, több kisebb bútor, minőségi kisipari kivitelben eladók. Dr. Kovács, VI., Népköztársaság útja 32. III. 7/A. 8—10 és 4—6-ig. 313—854. — Csak privátnak.

RÁDIÓ, HANGSZER

Rádióját, televízióját lakásán javítja Dósa rádió-service. Tel.: 131—166.

Kifogástalan bécsi zongora privátnak eladó. 143—587.

Bécsi rövid zongora bérbeadó. Érdeklődés reggel 8-tól du. 2 óráig. Telefon: 312—899.

Kvarclámpa, orvosi elektromos készülék és rádió javítása, garanciával. — Zsellér, Üllői út 42. Telefon: 138—490.

Vennék rövid zongorát v. pianínót sürgősen, privátból. Telefon: 336—259.

FOTO, OPTIKA

Certo Super Six fényképezőgép tartozékokkal eladó. — Telefon: 258—301.

KUHÁZAT

ESKÜVŐRE
menyasszonyi és vőlegényi ruhák kölcsönzése,
Újpest, Jókai utca 5.
Vidékre is.

Veszek használt, bútorokat, ruhaneműt, fehérneműt, ágytollat, hagyatékot, limlomot. 139—769.

Bőrruha, műbőrkabát javítását, festését vállalom. — Bánzi, Baross tér 9.

MOTOR, JÁRMŰ

Skoda Spartak személykocsi eladó. Budapest, V., Párisi u. 6/B, Bresztyenszky, 186—134.

Kielboot és új Sirály csónak oldalmotor eladó. Este: 314—629.

250-es Ardie motorkerékpár jó állapotban eladó. XVI., Rákosszentmihály, Baross utca 212. Du. 4-től.

350-es NSU oldalkocsival vagy anélkül eladó és Pannónia teleszkóp. Budatétény, (XXII.), Lőcsei út 39, vasárnap de. megtekinthető.

Jáwa 350-es kiskerekű, — csaknem új, eladó. 318—691.

250-es modern Puch, kifogástalan állapotban igényesnek eladó. Soroksár, Kiss Ernő utca 13.

Vitorláshajó (kajütös) — 30-as, Wander Yolle sürgősen eladó. Érdeklődni lehet 17 óra után: 335—369.

440-es Skoda Spartak, újszerű állapotban sürgősen eladó. Sárbogárd, Ady Endre utca 66, Ákos.

Újabb típusú amerikai Ford személyautó, újszerű állapotban eladó. Megtekinthető hétköznap délután 6—8 óráig, vasárnap egész nap. Budapest, XI., Mohai u. 18. (Beloiannisz gyárnál.)

Ford Eifel cabriolet, szép állapotban eladó. Lenin körút 61. Telefon: 225—452.

Teljesen felújított 1100-as Fiat gépkocsi igényesnek eladó. 42-es garázs, Vigadó tér, alsórakpart.

ADÁS, VÉTEL

Veszek használt bútorokat, ruhaneműt, felérneműt, ágytollat, hagyatékot, limlomot. 139—769.

DUNYHÁT,
párnát, használtat vennék, hívásra házhoz jövök
Tel.: 222—646

Rádió, 3+1-es, Orion, modern ebédlőbútor, 120 literes DKW hűtőszekrény eladó. Telefon: 146—543.

Két és fél méter hosszú nehéz szabó szabászasztal, fiókos, eladó. Bánzi, Baross tér 9.

Eladó 6 darab lakáselmatrac és Hennefeld-féle kétajtós jégszekrény. Telefon: 456—968.

OKTATÁS

Technikum esti és levelező tagozatának felvételi vizsgájára előkészítő tanfolyamot indít a József Attila Gépipari Technikum (Budapest, IX., Vendel utca 3/B). Beiratkozás hétfőn, május 2-án a technikumban, du. 4—5 óra között. Tandíj 150 forint. A tanfolyam június 30-ig tart.

LAKÁS

Elcserélném nagyméretű kétszobás, félkomfortos lakásomat (**egy személy esetén sem csik lakbérpótlék alá**) kétszobás összkomfortosra, esetleg háromszobásra. Szekeres, VII., Akácfa utca 4, félemeleten 7, Nemzetinél.

Diplomás házaspár bútorozott szobát keres. »Megbízható 163179« jeligére, a Felszabadulás téri hirdetőbe kérjük.

Elcserélném két szoba (két személy részére lakbérpótlékmentes), komfortos, utcai, déli fekvésű lakásomat két szoba hallosra. Öt után. XIII., Gogol 24. I. 2.

Elcserélném miskolci három szoba összkomfortos, kertes lakásomat budapesti egy szoba hallóért. Telefon: 220—546, 6 órától 9 óráig.

Társbérlők, szétköltözők! Két szoba hallos, vagy 3 szoba összkomfortért adok egy komfortos, központi fűtésest (Mártírok útjáni) + egy központi fűtéses főbérleti szobát, közös mellékhelyiségekkel (Hősök terénél). Telefon: 183—880 214-es mellék.

Belvárosban, IV. emeletes, liftes házfelügyelőségem elcserélném 1 szobás, komfortos lakásra, I. emeletig. Belterületen. Telefon: 384—481.

Fiatal elektromérnök bútorozott szobát keres. »Tisztaság 163580« jeligére, a Felszabadulás téri hirdetőbe.

Elcserélném szoba, konyha, kamra, vécé, gázos lakásomat 2 szobásra, térítéssel. Forgács, VIII., Visi Imre utca 7, fszt. 3.

Albérletet keres balatoni, egyedülálló férfi, pár hónapot előre fizet. Értesítést levélben: Hamvai Ferenc, Dózsa György út 150.

József körúti, háromszobás összkomfortos lakásomat elcserélném hasonló VIII. kerületi kétszobásra. 143—587.

Elcserélném kétszobás, jól jövedelmező, gázos, liftes házfelügyelőségem, lehetőleg XIV. kerületben. V., Báthori utca 8, fszt. 17.

Különbejáratú üres albérleti szobát keres két egyedülálló nő. »Sürgős 129838« jeligére, Felszabadulás téri hirdetőbe.

Elcserélném a Murányi utcában levő földszinti szoba, konyhás, gázos lakásomat, 2 szoba komfortosra, térítéssel. Érdeklődés: 135—624-es telefonszámon reggel 7-től du. 4-ig.

Elcserélném VII. kerületi két szoba komfortos, I. emeleti, utcai lakásomat, 3—4 szoba összkomfortosra, megegyezéssel. Érdeklődni du.: 229—176.

Fiatal orvosnő albérleti szobát keres belterületen, lehetőleg központi fűtéssel. Dr. Zombori Margit, Budapest, IX., Üllői út 93. — Telefon: 8-tól du. 3-ig. 131—619.

Corvin Áruház közelében levő egyszobás, összkomfortos, nagyméretű, udvari, elsőemeleti lakásomat ráfizetéssel elcserélném, szoba, hallos, nagyméretű összkomfortos lakásra, zöldövezetben. 366—079.

Elcserélném egy szobából álló kettes házfelügyelőségemet hasonló szobára. — XIII. kerület, Szabolcs u. 3/A. fszt. 5. ajtó.

Elcserélném kisméretű, különálló szoba, konyha, kamra, vécés lakásomat nagyobb szoba, konyhásra v. összkomfortra Budapest területén bárhol. Ráfizetek. Nagy László, Budapest, XI. ker., Bartók Béla út 18, fszt. 2/A. Este 6-tól.

Budapestről Debrecenbe elcserélem központi, kettőszobás, szeparált társbérleti lakásomat hasonló főbérletért. Budapest, IX., Ráday utca 5. I. 3. Kárpátiné, este 7-től.

Dolgozó nő bútorozott albérleti szobát keres, lehetőleg különbejáratút. »Előre fizetek 156033« jeligére, Felsőbadulás téri hirdetőbe.

Elcserélném egyemeletes házban levő kétablakos, nagyszobás, udvari, ipari áramos, cserépkályhás összkomfortos lakásomat kétszobásra. Budapest, VIII., Bacsó Béla u. 22. I. em. 4. Fontányi.

Egy szoba, komfort, vagy garzon (esetleg szabadrendelkezésű) lakást keresek. 269—768, 18—20 óráig.

INGATLAN

Hernádon 800 négyszögöl termő szőlő olcsón eladó. XVI., Rákosszentmihály, Csömöri út 71.

Újpesten családi ház beköltözhetően eladó. IV., Kálvin János u. 3.

Dunaharasztin beköltözhető két szoba, konyhás családi ház eladó. Érdeklődni: Pótz, Szabadkai u. 8, Újpest.

Budai telek sósfürdőnél olcsón eladó. Telefon, délután öttől hétig: 386—094

Erdparkvárosi 300 öles, bekerített nagy gyümölcsös, víkendházzal eladó. Felvilágosítás levélben, Budapest 62, Postafiók 251.

Zuglóban kicsi telek (részben kerítve), pár db gyümölcsfával eladó. 67—63-as villamos és 24-es busz közlekedés. Cím leadva PIKnél, 296—498 telefon.

Pestlőrincen kettőssobás, villaszerű, alápincézett ház, víz és háztartási árammal, igényesnek, 1 szobás, komfortos lakáscserével eladó. Bártfa utca 37.

Eladó két nagy parkettás szobás, csukott verandás, összkomfortos családi ház. Pluszszuterénben szoba, konyha, nagy pince, egy hold termő gyümölcsösben. Villany, vízvezeték van. Méhészet, kertészet, mindenféle jószágtartás lehetséges. Két családnak is megfelelő. Azonnal beköltözhető. Kösvetlen busz megállónál. A telek osztva is eladó. III., Jablonka út 89

Belvárosi 1 szoba, alkovos, komfortos öröklakás beköltözhetően eladó. Kisebb házra vagy lakásra elcserélhető, meggyezés szerint. Érdeklődni: 340—482.

Eladó kétszobás családi ház, azonnali beköltözéssel. Hűvösvölgyben. Érdeklődés este 5-től, tel.: 186—686.

Dunaharasztin szoba, konyha kamrás, nyitott verandás, nagykertes ház, pesti, Pest környéki lakáscserével eladó. Megtekinthető bármikor. Magyar u. 54. Kovács Ambrus.

Azonnal beköltözhető családi ház eladó. Csepel, Kalamár József u. 258.

Rózsavölgy-alsón (Budafok) 2 szoba komfortos, 305 négyszögöles gyümölcsösben olcsón eladó. Érdeklődés a helyszínen.

Eladó 2 szoba komfortos, kertes ház. Dél-budai 3 szoba hallos cserelakással, azonnal, egyébként összel beköltözhető. XI., Bánát utca 8.

Rózsadombon négyszobás családi villa telekkel eladó. Kétszobás, komfortos cserelakás szükséges. II. Endrődy Sándor 44.

Csehszlovákiai házhelyért, esetleg házért elcserélném rákoszentmihályi 246 négyszögöles házhelyemet. Cím: Fr. Teplík, Praha 12, Kourimská 22.

Beköltözhető 3 szobás, összkomfortos családi ház busz és villamoshoz 3 perc, eladó. Csepel, Tanácsház utca 26.

Zuglóban fél családi ház eladó. Beköltözhető 2 szoba komfort. Érdeklődés vasárnap. XIV., Szentes u. 35. a.

Reprezentatív négyszobás összkomfortos családi ház eladó Újpesten, igényesnek. Dessewffy utca 45, este hattó.!

Rómaifürdőn 2 szobás családi ház lakottan eladó. Érdeklődni: 115—132.

HÁZASSÁG

Nagyon csinos, őszhajú, középkorú asszony hozzávaló férjet keres. »Fiatalos 3159« jeligére, kiadóba.

Csinos, 25 éves, tisztviselőnő megismerkedne érettségizett, jómegjelenésű, 170 cm magasságon felüli férfival, házasság céljából. — »Fehér rózsa 163578« jeligére, a Felszabadulás téri hirdetőbe.

Játékkészítő kisiparos, 47 éves, szerénységnyű, csinos feleséget keres. Gyermek nem akadály. — Leveleket »Szolid 163870« jeligére, a Felszabadulás téri hirdetőbe kérem.

Özvegyasszony férjet, két fiának szerető apukát keres, 42-től. »Édes otthon 162850« jeligére, Felszabadulás téri hirdetőbe.

26 éves, 163 magas, fekete, csinosnak mondott, önhibáján kívül elvált asszony, komoly értelmiségi férfi ismeretségét keresi, 38-ig, házasság céljából. »Lila akácok 156020« jeligére, a Felszabadulás téri hirdetőbe.

50 éves, elvált asszony, társaság hiányában, komoly, hozzáillő férfi ismeretségét keresi, házasság céljából 55-ig. Lakás, bútor van. »Malvin 156022« jeligére, Felszabadulás téri hirdetőbe.

VEGYES

Táskaklinika, — retikülök, táska javítása, — hozott anyagból készítése, bőrdíszműves táskakészítő kisiparos szakműhelyében. VI., Népköztársaság útja 74. — 325—018.

Pénzhez jut azonnal, párnáért, dunyháért, bútorért, hagyatékért jól fizetünk. Hívjon. 130—079.

Szobafestést, mázolást szép kivitelben garanciával vállalok. Kisiparos. Telefon: 122—243.

RAKODÓMUNKÁT, RAKTÁRRENDEZÉST, PADLÁS, PINCE LOMTALANÍTÁST, KÖLTÖZTETÉST,
minden alkalmi munkát
VÁLLAL
TEMPO KSZ
TELEPEK:
Október 6 utca 20. 195—447.
Wesselényi utca 24. 221—859.
Rákóczi tér 7. 330—757.

Piszkos falak tisztítása, Gádor, Népszínház utca 34. Telefon: 141—501.

Szobafestést, falkárpitozást lakosság részére vállalunk. Minőségi Szobafestő és Bútormázoló Ktsz. Budapest, VIII., Víg utca 9. Telefon: 139—016, 143—823.

30 méhcsalád, középbocsnádi kaptárban, eladó. — Özvegy Boczonádi Szabóné, Budakeszi, Táncsis u. 13.

Üzletrész kiadó, Nyári Pál utca 9-ben. Érdeklődés telefonon este 5 órától. 186—686.

DUNYHÁT, PÁRNÁT
a legjobban értékesíthet. Házhoz jövök Telefon: 113—549.

Víkendháznak alkalmas szerszámkamra eladó. II., Frankel Leó u. 76. Kavics u. sarok.

Keresünk — sürgősen — megvételre hat—hét folyóméter, 1¾ collos, görgős meghajtólánccot, MSZ. 5508. szabvány szerint. Értesítést kérünk: Kompozíció Illóolaj és Vegyészeti gyár, Budapest, XIV., Vértes u. 6. Telefon: 497—713.

Gellérthegyen gyermekgondozást vállalok. Telefon: 456—632.

Vállalatok, közületek, figyelem!

Időben gondoskodjanak a tulajdonukban levő bundák, szőrmeáruk és vattaruhák megóvásáról, tisztításáról, javításáról!

Fővárosi Szőrmefeldolgozó és Javító Vállalat

2. sz. telepe, Budapest IX., Thaly Kálmán u. 39. Telefon: 138—275

Kocsis András

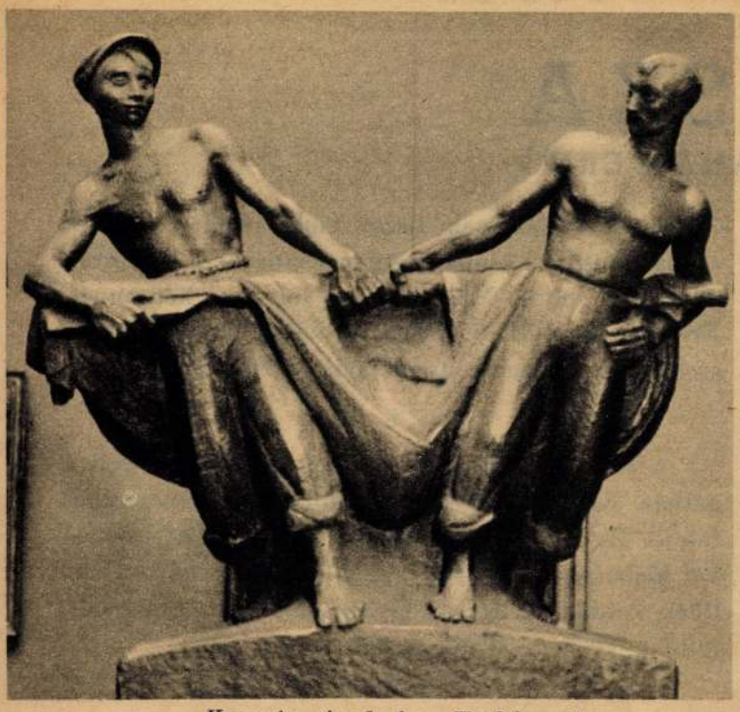

Kocsis András: Halászok

Andrássy Kurta János: Háború

Hid. 1942, ápr. 14: kép

UME

Az Uj Művészek Egyesületének kiállítása a Nemzeti Szalonban

Eősze András: Hegy csúcsán

Ungváry Lajos: Irma

Cédulázva?

A TISZA

IRTA P. ÁBRAHÁM ERNŐ

Szeretem a Dunát, de valahogy nem tudott igazán a szívembe folyni. Talán azért, mert túlsokat látom kőpart közé szorítva, fák, bokrok, szakadékos partok, vadmadarak, nádas kiöntések, erdők, mezők nélkül. Az én folyóm a Tisza, a Tisza szőke vize folyik keresztül a szívemen, a Tisza vágott benne magának ágyat.

*

Kilencéves koromban láttam először, akkor, mikor még csupa rajongás a gyermeklélek. A hortobágyi csárdából mentünk a Tiszára, kocsin. Az első gyermekkori álmok megvalósulása volt az az út és mikor a Holt Tisza tengerszemes vadligetei, madártanyái után a füzesen túl szűzi szépségében egyszerre csak ott hömpölygött előttem a megáradt hatalmas folyó, úgy éreztem magam, mint első áldozás előtt a templom küszöbén...

*

Gazdálkodó nagybátyám elébb csak a maga földjén gazdálkodott, később a Tiszapolgár alatti Szilhát pusztát is bérelte a káptalantól.

Ott töltöttem a nyarakat.

Téres, zsályás, mentás legelő mező terjedt a Tiszáig. Pár percig kellett csak vágtáznom a töltésig, a töltés mögött rekettyés s azon túl már a Tisza. Bizalmas, meghittje lettem. Vadmadarak testvére.

A túlsó, szakadékos parton hatalmas, magas őserdő. Alkonyat tájt fölibe gyűltek a mezőkről a varjak s fekete falkában köröztek felette, mint télen a házak fölötti levegőég magasában a városokba verődött varjúfalkák. Köröztek, szálltak. S ahogy ereszkedett a sötétség, ereszkedtek ők is le. Elébb csak egyesével, aztán egész foltok váltak ki a falkából, hogy végre az egész falka éjjeli nyugovásra térjen a hatalmas terebélyfák tetején feketélő ágasbogas fészkekbe.

Csak át kellett úsznom a Tiszát, vagy átkelnem a réven s enyém volt az erdő. Igazi őserdő volt. Sűrű fal gyanánt hullott a fákról a komló, az erdő alja térdig érő zöld tenyészetben, óriási szirmú margaréták, amilyeneket azóta se láttam. Vittem ki baltát, fűrészt, szeget s kunyhót ácsoltam magamnak. Robinson voltam s csak este tértem haza a kastélyba, ahogy az egyszerű kúriát hítták.

Kedves erdei felfedező utak, bolyongások, madárkiáltás, tiszai fuvallatok, kakukszó, távoli harangszó, hová is lettetek?...

*

Hadd emlékezzek tiszai emberekről... A két csupa napsütés, csupa indulat, csupa acél révészről. Testvérek voltak. Maga a Tisza volt az a két ember. Éreztem bennük a Tisza áradását, hömpölygését, szelídségét és erejét, nyugalmát és viharzásait...

*

A révhez a töltésen negyedórás lovaglás volt a gátház. Kis gyümölcsösből kandikált ki vöröscserepes teteje. És én úgy el tudtam tréfálni a gátfelügyelő két kislányával. Egyik hatéves volt, másik nyolc. Üdék voltak. Kedvük, elborulásuk szeszélyes volt, mint a Tisza. A Tisza nevelte őket....

*

Egyszer jött két csendőr. Lóháton, kakastollas csákóval. Vállukon puska. Egy legényt kerestek, Pistát.

— Mit csinált az a fiú? — kérdezte nagybátyám.

— Bicskázott.

— Vér van a gyerekben — mondta a nagybátyám.

Paprikás csirke vacsorát csináltatott nagybátyám a két csendőrnek s azok a lakomázás után még alkonyat előtt ellovagoltak a Tisza felé. Darab ideig néztünk utánuk.

Az én lelkemben dolgozott nagybátyám megjegyzése s titokban kívántam, hogy a csendőrök ne tudják kézre keríteni Pistát.

Lefekvés előtt benyit a gazda:

— Tekintetes úr, — s vakarja a fejét, — a Pista gyerek a kukoricásban bujkál...

— Adjanak neki valahogy vacsorát, — rendelkezett a nagybátyám.

Felderült a szorongás a gazda arcán:

— Már adtunk, — mondta megnyugodva.

És én ott voltam lélekben Pistával a kukoricásban...

*

A töltés előtt járok s hallok a töltés tulsó oldaláról, a Tisza felől, rettenetes hangos durranást.

— Az öreg Suttyó lőtt, — gondolom mosolyogva.

Az öreg Suttyó orvvadász volt, de csak magának vadászott. Még pedig varjút is, sűrűn. Kedvenc étele volt a varjú leves. Bográcsban főzte, a Tisza partján, úgy, hogy kicsit a füst is megcsapja. Mert akkor nincs pompásabb étel a világon.

Átkapaszkodok a töltésen s hamarosan felfedezem a rekettyében az öreg Suttyót. Három varjú lóg a derekáról.

Népakarat
1957 szept. 14

KOCSIS ANDRÁS Kossuth-díjas szobrászművész Zichy Jenőről készült szobra

felvétele)

Kocsis András

Rákóczi Ferenc, II. k. hadsereg

VI. 136.

Kocsis András
Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

FILM SZINHÁZ MUZSIKA

1964 OKT 30

1021

a hét képriportja

Kisfilm november 7.-ére

Október 10-én hozták nyilvánosságra a Lenin-szoborpályázat eredményét. A bíráló bizottság az első díjat Pátzay Pálnak ítélte oda. A szobor végleges helyét a Dózsa György úti felvonulási téren jelölik ki. A két másik díjnyertes: Kocsis András és Marton László szobrászművész alkotását vidéken állítják fel.

A Televízió Kultúrpolitikai rovata november 7.-ére kisfilmet készít — Bojár Iván forgatókönyve alapján — a díjnyertesek szobrairól, a szobrászművészek munkájáról. — Képeink a tv-film forgatásának három pillanatát ábrázolja — Kocsis András műtermében. Rendező: Bánki Iván, operatőr: Szabados Tamás. Balra: Pór Klári riporter két szoborterv között. Lent: az operatőr. Alsó képünk: a műteremben: Kocsis András és Pór Klári.

(Féner Tamás képriportja)

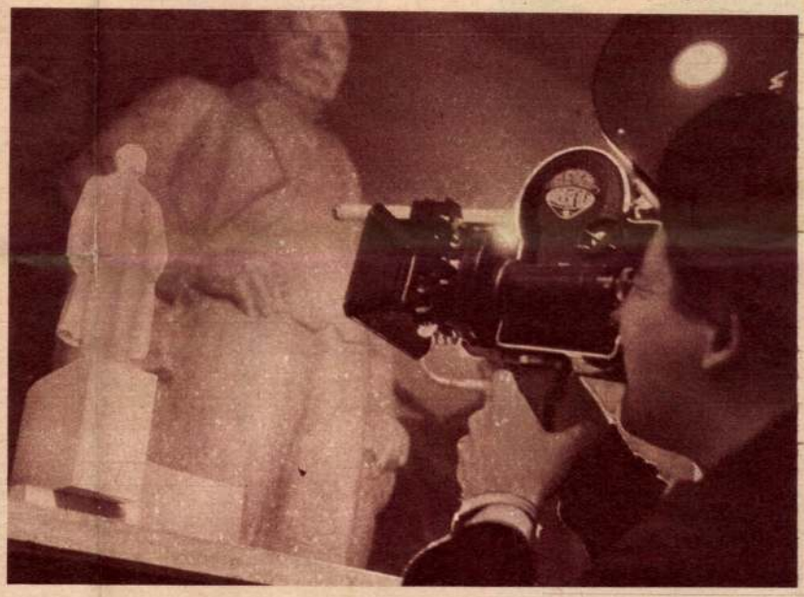

FILM SZÍNHÁZ MUZSIKA

Budapest művészvendégei

Színházi- és filmbemutatók

Problémák a Pécsi Balett körül

Bemutatjuk a „Nyugtalan nyár" című filmet

1964. október 30.
Ára: 3,— Ft
VIII. évfolyam

42

HÁZY ERZSÉBET
a „Vérnász" egyik női főszereplője (Operaház)
(Fejes László felv.)

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17
Telefon: 188-296, 188-307

NÉPSZABADSÁG

Kocsis András

1965 JUL 23

6

1021

Röviden

Mechwart mérnök portrészobrát, Kocsis András szobrászművész alkotását a II. kerületi Mechwart téren állitják fel a közeli hetekben.

termés

amely borsóból 7—8, repcéből 5,
spenótból egy vagonnal tesz ki . . .

Kocsis Audias

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17
Telefon: 188-296, 188-307

1963 [illegible]

NEUE ZEITUNG

Umgebung.

1021 *

EIN MECHWART-STANDBILD wurde am Budapester Mechwart-Platz feierlich eingeweiht. Andreas Mechwart war der Begründer der Elektrizitätsfabrik „Ganz" und der ungarischen elektrotechnischen Industrie. Das Standbild ist eine Schöpfung des Bildhauers András Kocsis.

erschwert. Ärzte, die Stunden
mit Administration verbringen,
Abteilungsleiter, die zu Dutzen-
den Meldungen und

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17
Telefon: 188-296, 188-307
Landler J.
1965. XII. 18.

Kocsis András

TA 1021

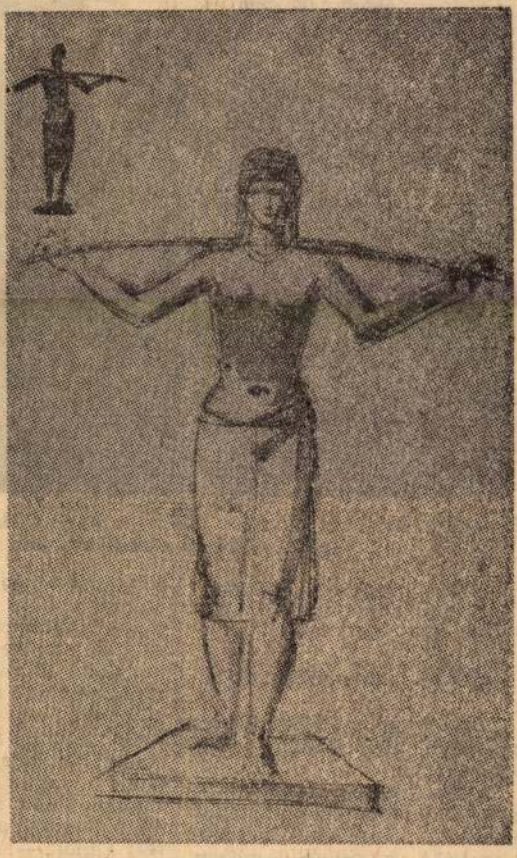

SZOBORVÁZLAT: KOCSIS ANDRÁS KOSSUTH-DÍJAS SZOBRÁSZMŰVÉSZ RAJZA

1955—1965

Üzemünk é

Üzemünk dolgozói nevében koszorút helyeznek el csendőr-kiűzés emléktábláján

Ezek után pedig pergessük le az emlékezés filmszalagját, kronológiai sorrendben.

1953. november 4.

Megjelenik a Főjavítás első példánya, Kiss László szerkesztésében.

A köszöntőben többek között a következőket olvashatjuk: „...hatalmas fegyver birtokába jutottunk, amelyet, ha kommunista öntudattal ápolunk, harcunkat győzelemre vezeti...”

Kik írták az első lapot? Kiss László szerkesztő, Szabó Tibor, a pártbizottság titkára, Janotai Ferenc agit-prop tit-

Népköztársaság Eln csának titkára is. sokan emlékeznek vetkező képre: eg mozdony 30 búzasz csival elindul a vá másáról. Igen, ez a vény, amelyet terve szítettünk erre az Ezen a napon két Nyitrai Péter és M bor „Kiváló vasutas tést kapott — megé

1956. október

Hiába várják dolg lapot. Az ideiglenes tanács első tevékeny tartozott a lap megs

oldal ára: 60 fillér

Tovább gyarapszik a pal

Június 1-2-3-án könyv

körn

mindent

lmet arat

nóban levő

a vézanyag ~~requirálását~~

...enteni, hogy F ~~[illegible]~~

...alvezetőség érdekéb~~ [illegible]~~

...tatai templom tornyait fedő

...lemezek lehető (meg) kimétése iránt bőbeten

...delkezni méltóztatt.

Fogadja, stb.

916 1/5 r. üléséből

II.

Nyp. és főt.

Mohl Adolf

a pátplebános úrnak

Tata

A tatai róm. kath. templom

...nyait fedő vézlemezek requirálása

...ben múlt évi december 28.-án

...nám alatt kelt beadványra

Kocsis András

Lap: Északpestkörnyék, Ujpest

Megjelent: 1949 MAJ 21

93

A tájfestésről

A táj térbeli, színbeli, hangulati, szerkezeti és festői problémái mindig nagy vonzást gyakoroltak a festőkre. Kimeríthetetlen az a formabőség, amelyet a növények és tájak emberi beavatkozással jellegzetessé téve, vagy a természet szűzi érintetlenségében hagyva a változatok végtelenségével a festészet részére kínálnak. A tájfestés a művészet fejlődése folyamán ugyanúgy felismerhető stílus jellegzetességeket visel magán, mint a más témakörben született alkotások, sőt a levegő színátalakító és formabontó tulajdonságának éppen úgy, mint a fény és és a szín viszonyának tisztázásánál az optikai kutatásokkal egyidőben művészeti területen is rendkívüli eredményeket hozott. A tájképfestők nem mindig merítettek a természeti formák és jelenségek igazságaiból, egyesek korok szellemének befolyásán keresztül hamisan látták meg az ember és a táj állandó változásában rejlő törvényszerű igazságokat. Részben ennek tudható be, hogy a természet lenyűgöző erejével küszködő embert sokszor úgy ábrázolják a tájban, mintha küzdelmes történelme egyetlen majális lenne. Mellékelt képünk, Paál László Erdei tájképe, a festői egyszerűség és a valóság elhihető erejével létrehozott művészi alkotás. A művész a kép nagy foltjaival a tájjelenség lényegét válogatja egybe a szem által érzékelhető millió és millió részlet közül. A háttér tompán izzó fényével koszorúzott komor sötétségű fák és az előtérben foszforeszkáló puha világossággal körvonalak nélkül feloldódó kisebb fák, megvillanó fatörzsek nedves súlyosságú talaj foglalja egységbe a képet. Mindez világos magyarázattal szolgál arra, hogy a részletekből kianalizált igazságok lenyűgözőbb erővel hirdetik a valóságot, mintha a természet különben is másolhatatlan hű képét falevelek számszerinti megfestésével próbálná a festő igazzá tenni.

Kocsis András.

6 oldal ára: 60 fillér

Kiosztották a nyereség

Általános iskolások

körn

Szente Feren
a Hutter vál

Gazdasági életünk veze
mértékben kerü

234 szám
1903 évi. -

A Műemlékek teki

A visegrádi fellegvár
sf. évi 289 szám alatt kilo
visszamutatom, van szeren
hogy a költségvetés szerint
100 koronából teljes lehetet

Kocsis András

Északpestkörnyék, Ujpest
Lap:
Megjelent: 949

93

JUHO RISSANEN
finn festő műve:

Gyermekkori emlék

A lassan kibontakozó finn képzőművészet a tizenkilencedik század vége felé sok kimagasló alkotást hozott létre. Ebben a művészetek részére forradalmi időben üzentek hadat a legnagyobb haladó festők az üres klasszicizáló forma és szinlátás ellen, elsősorban azonban a kép alapja a klasszicizáló szellem ellen. A természet igazságainak megfigyelésén alapuló naturalizmus és realizmus ez időben új életszemlélettel telitődik meg, hogy határozott céltudatossággal forradalmasitsa a szépről addig elfogadott hitvallást és helyet adjon, ha egyenlőre jellegzetességének külső formáiban is, a nép, a dolgozó ember és a szervezetlenül szegénységben sinylődők valósághü megnyilatkozásainak, művészi formában. Juho Rissanen képe is ennek a nagy művészi megmozdulásnak termése. Képe annak a percnek drámaiságát fejezi ki, amikor gyermekkorában előtte viszik el édesapja megfagyott holttestét. A kép azon a lélektani érdekességén kivül, hogy a gyermek belső világába mélyen bevésődő benyomásokról beszél, más művészettel kapcsolatos jellegzetességeket is mutat. A téma megrázó volta ellenére is nagy nyugalom uralkodik a képen és a festő kiválóságára vall, hogy a téma nyujtotta színpadias lehetőséget nem cseréli el az igazság meggyőző erejével. Olyan tipusokat kelt életre művében, akik az északi földrész nehéz életfeltételeiben kemény munkában edződtek a mindennapok drámáihoz. A kép tempera vagy olajfestmény hatását kelti, valójában akvarell, úgy kezelve, hogy nem mutat bántó anyagellentétet. Megfejtése, kompozíciója freskószerű nagyvonalúságot és egyszerűséget sugároz, rajzban határozott, de nem kemény, egyszerű, de nem üres, színei tompa tüzüek és a kép egységét szolgálják biztonsággal összehangolt értékeikkel. A kép szerkezeti felépitése szép példája a múlt festői hagyományaiból, a művész korának forradalmi festői újitásaiból és a nép való ábrázolásának szeretetéből eggyé formált remekmünek.

Kocsis András.

Kocsis András

»FIGYELŐ«
UJSÁGSZELVÉNY VÁLLALAT
Budapest, XIV., Nürnberg-u. 42.
Telefon: 299-632.
Északpestkörnyék, Ujpest
Lap: .....
Megjelent: 1949 JUN 11

93

Rodin: GONDOLKODÓ

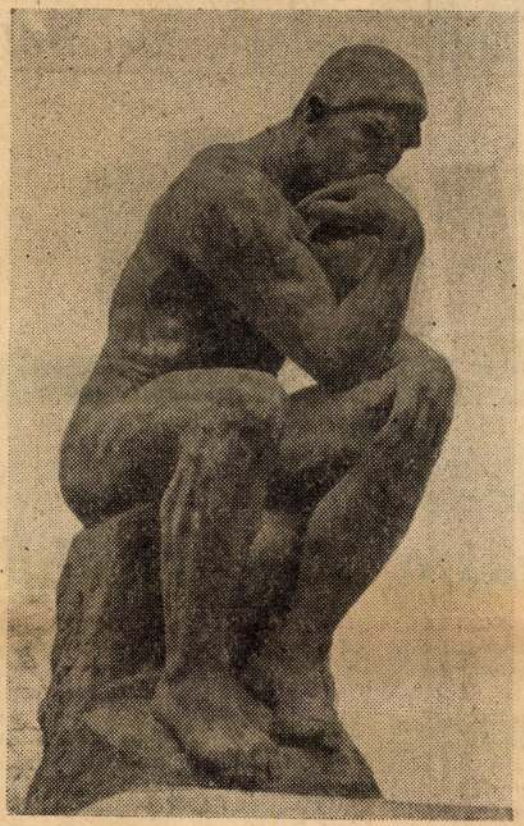

A nagy stílusváltozások idején korszakalkotó formaújítások elterelik a művész és szemlélő figyelmét és igényét az emberi élet valóságos problémáinak művészi ábrázolásáról. Ilyen formaújító problémák tartották fogva a nagy impresszionista szobrászzsenit, Rodint is azzal, hogy a test és az anyag tömegeinek új térbehelyezésével, a szobrászi formák új kiértékelésével a fény plasztikai területén való felhasználásának új problémáival, a testmozgás és a műből áradó szellemi tartalom új meglátásaival töltse be gazdag kutató művészetét. A mellékelt mű Rodin: Gondolkodóját ábrázolja. A szobor a maga térbeli valóságával a realista testábrázolás kiváló példája, szellemi tartalmában azonban a szinbolummá alakított személytelen embert fejezi ki Az impresszionizmus, a naturalizmus végsőkig való továbbfejlesztése és ezért jellemző Rodin e művén, a felület alatt az élet nyugtalan mozgásának szobrászi kifejezése és az a beláthatatlan változatosság, ahogy a formákat egymáshoz hangolja, úgy a felületeken végigvonuló rajzban, mint a formák mélységi értékének sokrétűségében. Nem törekszik szimetriára és a test jellegének állandó változásával is elősegíti műveinek nyugtalan feloldottságát, vibráló optikai hatást keltve. Mint Rodin maga is mondta: „Nincs megállás, minden folytonosan mozog. Az emberi test hullámzó templom." Felvetődik a kérdés, hogy az egész világ képzőművészetére kiható formaújításával Rodin szolgálta-e a haladást, a művészi fejlődést, vagy csak öncélú formalista művészetet hozott létre? Meunier művészetével ellentétben, aki jelentős új formalitása mellett a nép és a dolgozó ember ügyét is szolgálta. A válasz: igen A mű sok szellemi és fizikai tényező összességének végső eredménye s mint ilyen az alkotó művésztől a legváltozatosabb arányban hordozza magában alkotó elemeit. Kiszámíthatatlan tehát a művészi formának vagy tartalmi kifejeződésének hatása a későbbi korok művészetére. A művésznek egy szakterületen való zseniális munkája is előbbre viheti és gazdagíthatja a művészet új fejlődési irányait, ha egy új társadalom szellemi világának építésénél felhasználható. Mint Rodin kortársa, a legnagyobb gondolkodó zseni írta: „A forradalmi proletáriátus ideológiája azáltal vívta ki világtörténelmi jelentőségét, hogy a polgári kor legértékesebb vívmányait egyáltalában nem utasította el, hanem ellenkezőleg az emberi gondolkodás és az emberi kultúra több, mint kétezeréves fejlődéséből minden értékest magáévá tett és feldolgozott."

Kocsis András

6 oldal ára: 60 fillér

Egészséges ivóvize

Beszámoló a rákosp

körn

Nagybudapest keret

ikospalota fejleszté

tó közintézmények kapnak helyet, elsősorban minisztériumok, irodák, áruházak, vállalati központok, stb. Megkezdődik a gyorsvasút első vonalainak gyors építése. Ezeknek első feladata a város kelet-nyugati és észak-déli forgalmát levezetni és ezzel a Rákóczi-út és a Nagykörút, valamint a Bajcsy Zsilinszky út és Kiskörút forgalmának útvonalát javítani. Nagy gondot fordítanak majd

Soroksári-út egymással való összeköttetésének javítására is. Ebből a célból a Fővárosi Tervező Intézet irányításával elsősorban a Váci-út, Bajcsy Zsilinszky-út és Kiskörút, Soroksári-út közlekedését fogja a ma rosszul működő csomópontok átszervezésével elősegíteni. A Marx-tér, Andrássy-út

zett gyorsforgalmi út tehermentesítő összeköttetése, amelynek legfontosabb része a Hungária-út és annak északi és déli folytatása az ötéves terv tervezési programjába tartozik.

A háborús romok lebontása folytán szabaddá vált területeket új parkokkal telepítik be.

Kultúrpolitikánk további fontos lépése:

Ujabb 400 általános iskolai tanuló

Elle était placée probablement dans une niche de ce genre avec le tronc qui lui appartenait. Et il est probable qu'elle se trouvait du côté droit de la niche, la tête elle-même apparaissant de profil ou de trois quarts.

[8] L. Rodenwaldt, ouvrage cité, S. 65. Abb. 74.

[9] L. Diepolder, ouvrage cité S. 42. Taf. 37.

[10] L. Diepolder, ouvrage cité S. 44. Taf. 41.

[11] L. Rodenwaldt, ouvrage cité S. 65. Abb. 75.

[12] Cette transformation de style a été très bien résumé par Rodenwaldt, dans l'ouvrage cité, dans le chapitre: „Attische Grabreliefs" (S. 60—67) ainsi que par Diepolder, dans l'ouvrage cité, dans le chapitre: Das 4. Jahrhundert (S. 29). La fin de cette évolution est caractérisée par les stèles de Aristonantes, de Pamphile et de Demetria qui sont de véritables statues placées dans des niches. (L. Rodenwaldt, ouvrage cité, Abb. 78—79). La tête de notre jeune fille date d'un temps plus ancien que celle-ci d'environ 390—380 ans avant J. Chr.

chaque personnage s'y trouve représentée avec une aisance naturelle qui n'a rien de commun avec l'affection forcée, l'artificiel de la pose qui rendent banales et insignifiantes dans un sujet semblable les oeuvres de l'art européen, surtout au cours des XVIIIe et XVIe siècles.

Si nous considérons soit le relief d'Hégéso, soit celui de la maîtresse et servante de Cleveland ou celui de Polyxena[3] celui de Sile-

[5] Se rapporter: Rodenwaldt: Das Relief bei den Griechen, S. 65.

[6] La tête n'a pas le caractère d'un portrait. Dans la longue série des monuments funéraires attiques et athéniens nous n'en trouvons pas une qui puisse être considérée comme un véritable portrait. Les figures portent toutes — comme cette tête aussi — les traits des visages typiques des Ve—IVe siècles avant J. Chr.

[7] Diepolder: Die attischen Grabreliefs, Berlin, 1931 S. 32 Abb. 7.

Kocsis András

Északpestkörnyék, Ujpest
Lap:
Megjelent: 1949 JUN. 4

93.

HSIA KNEI:

SZIKLÁS TÁJ

Kina többévezredre visszanyúló művészetének beláthatatlan tömegéből mutatjuk be a közölt tusfestményt. Kina ötezeréves történelme és az utóbbi három ezredév feudális társadalmi felépitése sajátos művészetet teremtett, amelyet döntően befolyásolt Buddha, Laó-ce és Kon-fu-ce tanitása is. Kina művészetének befolyása történelme folyamán igen nagy volt, Korea és Japán művészetének is alapjait képezi. Művészetük lényege a folytonosság megszakithatatlan törvényére épült, jelképes ábrázolásaikat annál tökéletesebbnek tartották, minél régebbi volt, a festés az irással egyforma rangot viselt és ezzel közvetve sok rokonságot is mutatott. A kinai művészet diszitő jellege jelképessége, kultúrájából fakadó sajátos eszményisége egy joggal megcsodálható mesterségbeli anyagtechnikai kifejeződéssel ért el kivételes magaslatokat. A kinai képszerkesztés törvénye, jelképekké egyszerüsitett természeti formák visszaadása, ez a haladás valósághatásával ellentétes felfogás kerül szembe a kinai nép óriási arányú szellemi felszabadulásával. Hsia Knei kinai festő az északi iskolából (1194-1224 között) festett képe jellemző példája festészetük szellemi alapjának is. Ami mindjárt feltünik az a kép ecsettel irott jellege és a negativ formák nagyarányú kihasználása, a meg nem festett képrészeknek is domináló jellegük van és ez helyenként már a diszitő művészet modoros rutinjára emlékeztet. A kinai festők munkájának jellemzésére Hoie-Ho festő és művészetbölcselő hat szabályából idézünk: „1. A szellem — a Tao megnyilatkozását kivánja az élet mozgásában. 3. A természet formákon való változtatások észszerüségének szabályairól beszél. Érdekes a Vüan korszakban az ecsetvonások jellegét meghatározó szabályok elnevezése is. Pl. tájképnél: „ördögbőrhöz vagy csontvázhoz hasonlók, nagy balta csapásához hasonlók, összehajtott övhöz hasonlók. Az emberi alaknál a vonalak jellemzése: hivatalnok ruha vonal, békanyálvonal, rozsdás szeg és korhadt cölöp vonal stb. A kinai művészet roppant arányokat és a lehelet finomságait egyesiti. A nép felszabadítása napjainkban többezer éves művészeti szabályok sorsát rengeti meg, hogy a haladás százmilliók életére kiható új törvényeinek adja át helyét, előkészitve a világ népei szellemi egymásratalálásának nagy ünnepét.

Kocsis András.

Arts, qui en est aujourd'hui à son X^e volume.

Le musée a perdu en lui un très grand directeur général, notre vie artistique un homme de goût exquis dont la puissante capacité de travail, la conduite courageuse et inébranlable auraient fait bonheur à n'importe quelle „grande génération". *G.*

EDITH HOFFMANN

Le 6 avril 1945 le Musée des Beaux-Arts ainsi que toute la vie scientifique de Hongrie furent frappés par une perte cruelle: Edith Hoffmann, docteur ès lettres, mourait victime d'un accident de la circulation.

Edith Hoffmann était née en 1888 à Brasso. Elle fit ses études d'histoire de l'art à l'Université de Budapest où elle soutint en 1910 sa thèse de doctorat. Fonctionnaire du Musée des Beaux-Arts depuis 1913, c'est en sa qualité de directeur du départmeent de l'art graphique, qu'après une activité infatigable de trente-deux ans, elle fut ravi à l'affection de ses collègues par la mort.

Maîtres de la collection de l'art graphique du Musée, et ses études à ce sujet lui valurent une grande réputation même à l'étranger. Elle s'est occupée activement d'éclaircir la relation qui existe entre les tableaux sur bois du Moyen Age et les gravures hongroises. Au cours des dernières années de sa vie,

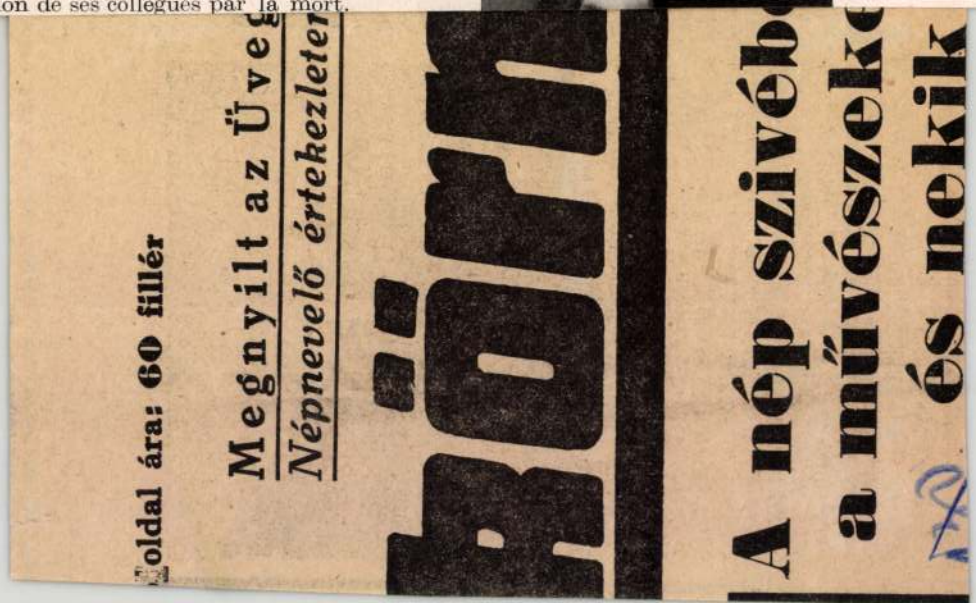

Kocsis András

Novotny Emil Róbert

Kovács

A *Fővárosi Népművelési Központ* kiállítási helyiségében *Novotny* Emil Róbert festőművész és *Kocsis* András szobrászművész gyűjteményes kiállítása nyílt meg. Novotny Róbert képein az egészséges életszemlélet tükröződik. Egy optimisztikusan gondolkodó, derűs, tehetséges festő jól komponált, kitűnő színezésű olajképeivel, akvarelljeivel, rajzaival találkozunk itt. Kocsis András az új magyar plasztika egyik legtehetségesebb művelője.

V. Zs.

Magyar Nemzet 1947. nov. 23

A fővárosi iparoktatás szervezetéről füzetet állított össze a főváros tanügyi osztálya. A füzet rendszeresen ismerteti a tanonciskolák, a fővárosi iparrajziskola, az állami középipariskola és a vele kapcsolatos külön tanfolyamok, továbbá a technológiai iparmúzeumban rendezett szakelőadások és rajzgya-

eladásra úgy szólva semmi sem kerül. Meissen lassankint oda jutott, hogy csak is eladásra dolgozik, üzleti szempontok vezérlik úgy annyira, hogy a művészi igények egészen háttérbe szorúlnak. Berlin a két véglet között a közép utat választotta: egyrészt törekszik a művészi tökélyre, de másrészt termékeit el is adja és haszonra dolgozik, vagy legalább rajta van, hogy a bevételek a kiadásokat födözzék. Ennek megfelelően termékei két csoportra oszolnak: az egyik csoportot a művészi tárgyak képezik, a másikat a vásári termékek. Önként értetik, hogy mindegyikre más és más mértéket kell alkalmazni.

A *Kunstgewerbeblatt* folyó évi ápril havi számában Arthur Pabst terjedelmes czikkben méltatja a gyár tevékenységét, melynek főbb mozzanatait a következőkben jelezzük. Nagyobb művészi föladatokra azon megrendelésekben nyilt alkalom, melyet az uralkodóház tett. Ilyen például az asztali készlet, melyet a német császár a badeni trónörökös párnak menyegzői ajándékul készíttetett, továbbá

Kocsis András

Szabad Művészet

1950. 10. 274.

11438/1935. szám.

III.

A Magyar Filmiroda számlájának kiegyenlitése.

Melléklet száma:

A Műemlékek Országos Bizottságának,

Budapest.

IX. Rákos-utca 10.

»FIGYELŐ«
UJSÁGSZELVÉNY VÁLLALAT
Budapest, XIV., Nürnberg-u. 42.
Telefon: 299-632.

Északpestkörnyék, Ujpest
Lap:

Megjelent: 1949 APR. -2

Kocsis András

93

A rézkarcról

Ez a több évszázados multtal rendelkező nemes sokszorosító eljárás világhírű remekművek születését tette lehetővé, de ugyanakkor az utóbbi évtizedekben példa nélkül álló züllésnek indult. A sokszor virtuóz technikával karcolt lemezek célzatos tartalmatlanságuknál fogva a nép széles rétegeinek szép után való vágyát hamis irányba terelték. Nem egyszer beférköztek a proletár-szobák falaira, hogy egy hazug világ ízléstelenséggel párosult problémanélküliségével álljják útját a nép kulturális felemelkedésének. A rézkarc a grafikai művészet technikái közül egyik legolcsóbb eljárás, amelyik a sokszorosítás dacára is a közvetlen művészi élmény élvezetét nyujtja és a művész alkotó munkájának áttekinthető, hű képét adja. A rézkarcnak ezt a lényeges tulajdonságát használták ki lelkiismeretlen emberek, hogy igazi rendeltetésétől eltérően jövedelmező tömegcikké süllyesszék. Egy nagyon változatos mult után, most a rézkarc új lehetőségek és a fejlődésnek egy egészen új formája előtt áll. A legszebb művészi feladat közvetítése vár a rézkarcra és művészeire, értékes művekkel szolgálni a népet és szuggesztív tömeghatásánál fogva kulturális felemelkedését elősegíteni. A rézkarc technikájának fejlődése már nagy emelkedést nem fog mutatni, de magasrendű kifejezési lehetőségét és a műalkotások belső tartalmának mondanivalóit a szocializmus fejlődésének új művészi szemlélete szabja meg. A rézkarc legegyszerűbb formája egy puha vörösrézlemezbe acéltűvel karcolt mélyített vonal, és az ilyen mélyített vonalakból kialakított kép. Ezekbe a mélyített vonalakba nyomdafestéket dörzsölnek, majd a lemez síkját tisztára törölve, helyezik el a megnedvesített merített papírt a rézlemezen. Ezután következik a hengerlés, amikor nyomás következtében a karcolt részekbe dörzsölt festék a papírra tapadva adja a képet. Több eljárás van a gyakorlatban, például a maratás is. A lényeges technikai lebonyolítás azonban a fent leírt módon történik. A rézkarcolás a mult számban leírt fametszéssel ellentétes grafikai eljárás.

Közölt rézkarcunk a nagy francia realista festő: Millet műve, aki tehetségével és magas művészetével szolgálta az elnyomottak ügyét.

Kocsis András.

J. F. MILLET: Gyermekét etető anya

sca 938. l. — Divald: A magyar iparvészet története. Bp. 1929., 113. l. — thon: Budapest multja és művészete. 1932., 26. l. — Horváth Henrik: Zsigd király és kora. Bp. 1937., 190—191. l. zletek képe XXIV. táblán.) — Lepold— ay 37. l. — Horváth, Enrico: Ilrinascito in Ungherie. Roma, 1939., 119. l. — n, Joseph: Die Reliquiare des christn Kultes und ihre Entwicklung. Frei-, 1940., 251. l. — Lepold Katalógus z.

palota

válogo

yer

rcolunk

a világ békeszerető népeivel

Hatalmas tömegek ünnepelték a felszabadulást és a szovjet hadsereget

Régen látott az újpesti Városháza olyan hatalmas embertömeget, mint

unióval, mely szilárd egységbe foglalja a szabadságszerető

véres fejjel kergessük őket vissza — fejezte be beszédét Deszkás

Kocsis András
nobrás cikke

»FIGYELŐ«
UJSÁGSZELVÉNY VÁLLALAT
Budapest, XIV., Nürnberg-u. 42.
Telefon: 299-632.

Északpestkörnyék, Ujpest
Lap: .....

19 APR. -2
Megjelent: .....

93

A fábametszés művészetéről

A művészi fametszés technikája sokféle kifejezési lehetőséget rejt magában. A metszés úgy történik, hogy egy körtefalap (duc) csiszolt felületéről megfelelő metsző vésőkkel a művész kimélyíti azokat a részleteket, amelyek a nyomdai hengerlésnél fehéren maradnak, mivel mélyítettségüknél fogva festékkel nem érintkeznek. A falap síkjának vésőktől érintett részei mindenütt festékkel vonódnak be és a papíron fekete vonalat vagy foltot hagynak.

PINDAREFF: Börtönben

KULISIEWICZ: Anya

A közölt két fametszet különböző metszési előadásban, érdekes példája annak a tágítható grafikai területnek, amelynek csak egy-egy közbeeső, de kimagasló állomása a bolgár Pindareff: „Börtönben" és a lengyel Kulisiewicz: „Anya" című műve.

Az egyik művész foltban, a másik felbontva a fa metszési felületét felgazdagítja vonal és formai szépségekkel.

Pindareff egyszerű eszközökkel fejezi ki a börtön komor hangulatát, széles, nagy, érintetlen fekete foltokat hagy a fa metszési felületén és a körvonalak határozott, de helyenként fellazított megmetszésével a megcsillanó fényeket kitűnően érzékelteti. Valószínűtlenül egyszerűen és nagy művészettel metszi meg a szabadságukért harcolt fogoly proletárok kifejező fejeit, a sötétben megcsillanó kemény tekintetüket és realizmussal tekti meg kompozicióját.

Kulisiewicz már eltér a folthatások keresésétől és a valóság minél realisztikusabb kifejezése céljából a részletek gondos megmunkálásával fejezi ki magát. Az anya megtört dolgos alakját helyenként eltúlozza, hogy minél szuggesztívebben éreztesse a gyermek törékenységében rejlő ellentétet. A kezek és más részletek megmetszése igazi mestermű, éppen úgy, mint az egész téma szerkezeti felépítése és gondos megfigyelése. Csak nagy művész képes a részletek csábító útvesztőjében fegyelmezni magát, azért példája Kulisiewicz műve a realista emberábrázolás tökéletes összhangjának a fametszés technikai feltételeivel.

Kocsis András.

6 oldal ára: 60 fillér

M

A

kör

7.

KANNÁT TARTÓ OROSZLÁN, kerettel
Magyar munka, XIX. század.
Kerek, átm. 25 cm.

NŐI FEJ, ornamentális keretben.
Magyar munka, 1900 körül.
24×15 cm.

os vezetősége és a népi szervek rgyalták a város öléves tervét

— *Tervünkben szerepel azon-*
kívül a lakásépítés vízvezeték, ál-

A következő felszólaló az Állami Aruházak ujpesti fiókját sürgette, majd így folytatta: Ujpest városi jellegének sehogy sem felel meg a mai piactér, ütött-kopott bódéival. Nem kis mértékben veszélyezteti a közegészségügyet az a rengeteg légy, ami a nyári időben élelmiszerről élelmiszerre szállva terjeszti a betegséget. Éppen ezért javasolom Ujpest részére komoly vásárcsarnok felállítását hűtőházzal. Egy ilyen modern, hűtőházas vásárcsarnok nagyon beleillene városunk egyre korszerűbben fejlődő képébe.

A népi szervek kiküldöttei, kü-

Ihanek Béláné, Megyer külső részeire autobuszjáratokat, Közért fiókok felállítását, a Szent István lakótelep bekerítését indítványozta.

Az Anonymus-utca kikövezését és a Chinoin mellett gyermekjátszótér építését tette szóvá Muzsna József.

Még számos észszerű javaslat hangzott el a népi szervek ülésén, melyet a város vezetősége egytől-egyig kiértékel.

Az a hatalmas érdeklődés és lelkesedés, mellyel a résztvevők az adott lehetőségeket szem előtt tartva, javaslataikat megtették,

Kocsis András

l. Szabad Művészet

1947. 12. sz.

248. l.

minden festőművész
HOFFMANN
FERENCNÉL
KERETEZTETI

Kocsis András
grafikus

KOCSIS ANDRÁS

szobrászművész

A Kossuth-szobor mellékalakjainak megalkotásáért kapott Kossuth-díjat

Az 1953. évi Kossuth díjasok.
Szabad Nép 1953. március 30.

The 15th Dec 1948.

III.

My Last Sunday.

(Free.)

My last Sunday was very happy.
At seven o'clock I got ~~and~~ up and I
went to the church. After lunch I

NAPI KRÓNIKA

A „Joszif Sztálin" zászlóshajó visszatért Moszkvába

Augusztus 11-én délben visszaérkezett Moszkvába a »Joszif Sztálin« zászlóshajó, amely július 18-án indult el Moszkvából Sztálingrádba, a Lenin-csatorna megnyitására. A zászlóshajó július 27-én megnyitotta a Lenin-csatorna hajóforgalmát, végighaladt a csatornán a kalacsi kikötőig, majd onnan visszafordult Moszkva felé.

A »Joszif Sztálin« az első hajó, amely oda-vissza megtette a Moszkva és Kalacs közötti viziutat.

— **A magyar tudósok munkájáról** számol be legutóbbi számában a Szovjetunió politikai és tudományos ismeretek terjesztő társaságának »Nauka i Zsizny« című folyóirata. A cikk kiemeli, hogy az MDP és a magyar kormány minden feltételt biztosít a tudományos kutatásnak és közli Buzágh Aladár, Vadász Elemér akadémikusok és Mosonyi Emil akadémiai levelező tag cikkeit legújabb tudományos eredményeikről.

— **Új nagy Keravill-áruház** nyílik a Lenin-körút 60—62. számú házban november végén. A mintegy 400.000 forintos beruházással épülő áruház utcai frontja 30 méter hosszú lesz. Az egyik helyiségben állandó rádióbemutatót tartanak, párnázott fülkékben a gramofonokat és lemezeket próbálják ki, s ebben az üzletben a vásárló minden villamossági cikkből bő választékot talál.

MacArthur „visszavonul"

MacArthur tábornok bejelentette, hogy lelép a politikai porondról, miután megválasztották a Remington Rand Inc. vezérigazgatójává. A koreai hóhér kijelentette, hogy »ötven esztendőt töltött el a pusztító mesterség üzésében« s nagyon örül annak, hogy most »konstruktív« ipari állást tölt be. A tábornok nagyböcsen elhallgatta, hogy a Remington-gyár nemcsak irodai gépeket, de ismétlőpuskákat és gépfegyvereket is gyárt... (Tribune des Nations, VIII. 8.)

— **Gáz nélkül maradt** a Királyi Pál-utca 11 számú ház, mert a Gázszolgáltató Vállalat hetekig halogatott 1—2 napos javítási munkákat. Ezalatt a lakók a gáznál sokkal értékesebb petróleummal és fával voltak kénytelenek fűteni. Az esetet bejelentették az Állami Ellenőrző Központ Közérdekű Bejelentések Hivatalának, amelynek felkérésére a Fővárosi Tanács kivizsgáltatta az ügyet. Az üzemzavart rövidesen megszüntették, azokat pedig, akik nem követtek el mindent a gázszolgáltatási zavarok megszüntetésére, felelősségre vonták.

— **Ujfajta lódenkabátokat** hoz forgalomba elsőnek a Verseny Állami Áruház, majd később a többi állami áruház is. A ballonanyaggal béelt külön rágomboltható váll-, hát- és mellrésszel ellátott lódenkabát a Budapesti Nagyáruház műhelyében készül és 980 forint lesz az ára. Hasonló fazonú gyermekkabátot az Úttörő Áruház 500—550 forintért árulja majd.

Egy-két helyen zivatar

Budapesten szerdán 21 órakor a hőmérséklet 26 fok, a tengerszintre átszámított légnyomás 761 mm gyengén emelkedő irányzatú. Várható időjárás csütörtök estig: Déli, délutáni felhőképződés. Egy-két helyen, elsősorban nyugaton, záporeső, zivatar. Mérsékelt délnyugati-nyugati szél. A meleg idő tovább tart.

Várható hőmérsékleti értékek Budapesten: csütörtökön reggel 19—21, délben 34—36 fok között.

— **Tizenhétemeletes szállodát** építenek a moszkvai Komszomol-téren, jelenti a Moszkovszkaja Pravda. A 136 méter magas szállodában 352 kényelmes lakosztályt, ezenkívül étermet, postahivatalt, távirdát, bankfiókot, olvasótermet, borbély- és fodrászműhelyt rendeznek be. Télen-nyáron különleges berendezések biztosítják a helyiségek kellemes hőmérsékletét. Zajtalanul működő gyorsfelvonók szállítják majd az utasokat az emeletekre. A 17 emeletes szállodát hamarosan átadják rendeltetésének.

— **Varsó filmszínházaiban** *bemutatták a »Tüzkeresztség« című magyar játékfilmet. A filmet egyidejűleg sok vidéki város, így például Lodz, Wroclaw, Katowice, Poznan és Lublin filmszínházai is műsorukra tűzték.*

— **Tehergépjármű közlekedési értekezletet** tartanak pénteken a MÁV Lenin-körúti kultúrtermében. Az értekezleten megtárgyalják az őszi csúcsforgalom során a tehergépjáróművekre váró feladatokat, a balesetek elleni fokozott küzdelmet. Felszólal Bebrits Lajos közlekedésügyi miniszter is.

— **Az Állatkertben úttörő micsurini állomás** létesült ebben az évben. Egyelőre az Állattani és aquárium kör működik, de a tanév kezdetére növénytani terráriumi, és madártani szakkörök is megkezdik működésüket. Ezekben összesen mintegy 340 gyermek dolgozik majd. Az állatkerti állomás nemcsak kísérletezni fog, hanem ennek tagjai irányítják az ország valamennyi úttörő házában működő micsurini állomások munkáját.

— **Leonardo da Vinci-kiállításokat** szervez vidéken a Művészeti Alkotások Vállalat, illetőleg annak átalakulása után a Képzőművészeti Alap Képcsarnoka. Pécsett, Szombathelyen, Szegeden, Esztergomban és Veszprémben, továbbá Galyatetőn mutatták be 43 képből álló vándorkiállítást. Ezeket bemutatják a Balaton partján is az üdülőkben, majd továbbviszik kultúrotthonokba.

— **Szeptember 20-án nyitják** *meg az Ernst-Múzeumban az Ötéves Terv- és Békeplakát grafikai kiállítást. A kiállítás anyaga felöleli a népi demokrácia politikai-gazdasági szociális vonatkozású alkotásainak grafikai ábrázolását is.*

— **A Mezőgazdasági Múzeum kilenc csarnokát** újonnan rendezik be muzeális tárgyakkal s az új kiállítás alkotmányunk ünnepén nyílik meg. Bemutatják többek között a szarvasmarhatenyésztés és a tejgazdaság történetét és sok egyéb, a dolgozók ismereteit gyarapító anyag mellett, rendeznek egy külön kiállítást is, amelynek a címe: »Fényképezés az állattenyésztés szolgálatában«.

Rádióműsor

CSÜTÖRTÖK, AUGUSZTUS 14.

KOSSUTH-RÁDIÓ: 11.30: A megfagyott ember. Regényrészlet. — 12.30: Fiatalok énekelnek. — 13.15: Liszt műveiből. — 14.15: Gyermekújság. — 14.50: Népdalfeldolgozások. — 15.30: Déry Tibor utinaplója. 7. rész. — 16.00: Részletek Mosonyi Szép Ilonka és Almos c. operából. — 16.30: Az 1848-as parasztmozgalmak. — 16.45: Mihály—Devecseri: Védd a békét, ifjúság — kontáta. — 17.00: Külpolitikai kérdésekre válaszolunk. — 17.15: Ifjúság Hangja. — 17.35: Jó munkáért szép muzsikát! — 18.00: A Néphadsereg Híradója. — 19.00: Egy falu — egy nóta. — 20.40: A begyűjtési verseny hírei. — 20.45: Dargomizsszkij: A sellő c. operája. — 23.45: Népzene.

PETŐFI-RÁDIÓ: 8.30: A Szovjetunió a szocializmus országa. — 8.40: Szvit a Vadvizország c. film zenéjéből. — 9.20: Gyermekrádió. — 9.40: Gyermekzene. — 10.10: Preklasszikus muzsika. — 10.50: Népi zenekar. — 15.00: Gyermekrádió. — 15.20: Bartók Béla műveiből. — 15.40: Fiatalok zenei újsága. — 16.10: Szórakoztató zene. — 16.40: Schiller Irodalmi összeállítás. — 17.00: Szovjet könnyű zenekari muzsika. — 17.40: Falurádió. — 17.55: Mozart kamaraműveiből. — 18.40: Szív küldi. — 19.00: Az ötéves terv nyomában! — 19.15: Sportnegyedóra. — 19.35: Tánczene. — 22.00: Két rádiójáték zenéjéből. — 22.35: Szovjet kamarazene

Áruhalmozó, feketevágó és szabotáló kulákok a bíróság előtt

A kecskeméti járásbíróság kedden tárgyalta *Horváth* Józsefné kecskeméti kulákasszony ügyét, aki 427 kiló kenyérlisztet, 148 kiló finomlisztet, 491 kiló búzát, 182 kiló rozsot, 564 kiló árpát, 67 kiló rizst és 108 kiló rézgálicot vásárolt a népboltokban és rejtette el lakásán. Augusztus 7-én találták meg nála a felhalmozott készleteket, de még ekkor is tovább folytatta a felvásárlást és tettenérték, amikor 25 kiló lisztet és 3.5 kiló zsírt vásárolt a népboltban. Egyébként is szabotált: hamisan kiállított sertésvágási engedéllyel kevesebb zsírt adott be; 3 sertést is levágott s mégis gyakran vásárolt zsírt. Hatévi és nyolchónapi börtönre ítélték.

Tóth József lajosmizsei kulák, akinek szülei is 60 holdas kulákok, még az év elején saját háztartásába jelentette be állandóan távol lakó és önálló keresettel rendelkező nagykorú fiát és leányát, hogy így több gabonát és zsírt tarthasson meg. Bár 15 mázsa kenyérgabonája maradt háztartása részére, a szövetkezeti boltban is vásárolt egy mázsa finomlisztet. Két és félévi börtönre ítélték.

A bodroghalmi gépállomás egyik cséplőgépe Széphalom községben mindúntalan elromlott, csak *D. Untener* Gyula kulák terményének cséplése közben volt hibátlan. Kiderült, hogy a kulák megvesztegette Horváth Béla gépellenőrt, rávette, hogy vasdarabokkal, karókkal rongálja a gépet és a mérlegkönyvbe is hamis adatokat vezettetett. Mindkettőjüket letartóztatták.

Kiskunfélegyházán *Bajnóczai* Antal kulák 30 hold föld helyett csak 20-ról állíttatott ki már hét éve beadási könyvet. Jelentős terménykészlete maradt, félt, hogy ezt esetleg megtalálják nála és ezért 12.5 zsák gabonát elvermelt. A járásbíróság négyévi börtönre ítélte.

SPORT

Lengyel és francia lapok a magyar sportolók nagyszerű olimpiai győzelmeiről

A *Przeglad Sportowy*, a Lengyel Legfelső Testnevelési Bizottság és a Lengyel Szakszervezetek Központi Tanácsának lapja részletesen foglalkozik *a magyar olimpikonok nagyszerű szereplésével.*

Kétségtelen nagyszerű siker a harmadik hely a 9 milliót számláló magyar népnek — írja a lap —, amely olyan »sporthatalmakat« előzött meg, mint Svédország, Anglia, Franciaország, Ausztrália, Kanada, Nyugat-Németország stb. *A Szovjetunió és az Egyesült Államok mögött Magyarország a világ legerősebb »sporthatalma«.*

A polgári *France Soir* sportrovatában feltűnő helyen *»Magyarország példát mutat nekünk«* címmel két hasábon méltatja a magyar versenyzőknek a helsinki olimpián aratott sikereit. A lap rámutat arra, hogy ez az eredmény a sportnak minden síkon való nagyszerű megszervezése és az együttes munka következménye.

E sikerek a hat év óta folytatott munka eredményei — hangsúlyozza a France Soir. — A sport Magyarországon nem egyesek, hanem *az egész nemzet ügye.* Hatalmas összeget fordítottak sportpályák, uszodák, tornatermek építésére a legkisebb helységekben is. Az iskolákban, gyárakban, irodákban, műhelyekben igen jelentős sportélet fejlődött ki. Az erőfeszítés óriási volt, de az eredményen meg is látszik — állapítja meg a lap, majd hozzáteszi: »Semmi sem akadályozná, hogy Franciaország, amelynek nagyobb népessége van, egységesebb és lelkesebb ifjúsági politikát folytasson annál, mint amilyen jelenleg érvényben van.«

A *Ce Soir* és a *Parisien Liberté* beszámol arról, hogy *Németh* Imre 60.31 méteres dobásával megközelítette *Csermák* József helsinki világrekordját kalapácsvetésben.

A helsinki sakkolimpiász

Magyarország—Svédország 2:2

Mindkét ország versenyzői az első pillanattól kezdve óvatosan játszottak. A versenyzők gondosan nyitották meg az egyes játszmákat. Először *Stolcz* ajánlott döntetlent *Barcza* nagymesternek, majd *Stahlberg* nagymester kínálta fel a remist *Szabó* László nagymesternek. Minthogy a *Szily—Lundin-, Flórián—Sköld*-játszmák állása is egyenlő volt, így mind a négy játszmát a két ország versenyzői döntetlenre adták. Végeredmény: Magyarország—Svédország 2:2.

Csütörtökön Magyarország a Német Demokratikus Köztársaság együttesével veszi fel a küzdelmet.

Németh Imre nyerte a Bp. Vasas kalapácsvető versenyét

Szerdán délután 6 órai kezdettel élénk érdeklődés mellett bonyolították le a Vasas pasaréti úti sporttelepén az I. osztályú kalapácsvető versenyt. A verseny érdekessége volt, hogy *Németh* Imre világcsúcsjavító kísérletet tett. A kísérlet nem járt sikerrel.

Kalapácsvetőverseny: 1. Németh Imre (Bp Vasas) 59.43 (sorozat: 58.77, 59.40, kilépett, 59.43, 59.02 és 58.35 m).

Keleti Ágnes a magyar női torna sportról

Keleti Ágnes olimpiai tornászbajnoknőnk a helsinki versenyekről a többek között ezeket mondotta a Magyar Távirati Iroda munkatársának: »Olimpiai játékokon a női tornászbajnokságban ilyen nagy mezőny még sohasem állt rajthoz és először rendeztek meg az egyéni bajnokságot is. *A verseny a szovjet és magyar sportolók diadalát hozta.*

— A pontozók működése ellen — folytatta Keleti Ágnes — rengeteg kifogás merült fel. Legnagyobb részrehajlásuk a kéziszer gyakorlatnál volt, ahol — nem túlzok, ha azt mondom — nem a svédek, hanem *a pontozók nyerték meg az olimpiai bajnokságot.* A teljesen nyugatiakból álló zsűri arra összpontosított, hogy a svédek megvédjék világelsőségüket, melyet a legutóbbi baseli női tornászvilágbajnokságon szereztek, ahol nem vettek részt a szovjet és a magyar versenyzők.

Hangsúlyozta a továbbiakban olimpiai tornászbajnokunk, hogy az eredmények arra kötelezik, hogy még többet foglalkozzunk sportunk »arany tartalékával«, a magyar ifjúsággal és biztos, hogy Melbourneban újabb magyar fiatalok nevét fogja megismerni az egész világ.

Az MNDSZ fogadása olimpiai nőversenyzőink tiszteletére

A Magyar Nők Demokratikus Szövetségének titkársága szerdán délután az MNDSZ Országos Központjában látta vendégül a XV. Nyári Olimpiai Játékokon részt vett magyar nőversenyzőket. Olimpiai bajnokainkat és élsportolóinkat az MNDSZ részéről *Erdei* Lászlóné főtitkárhelyettes üdvözölte.

Baráti beszélgetések során olimpiai versenyzőink részletesen beszámoltak azokról az élményekről és tapasztalatokról, amelyeket Helsinkiben átéltek. Beszéltek a tornász- és úszóversenyek küzdelmeiről és felelevenítették azokat az eseményeket, amelyekben részük volt. Olimpiai csapatunk tagjai és az MNDSZ vezetői hosszabb ideig maradtak együtt.

A lengyel vasutas válogatott szerda délután a Szombathelyi Lokomotívval játszott. A magyar csapat győzött 1:0 arányban.

VIRÁGOS SAROK

Az illatos kunkor

A járdakertek, a parkok és az ablakpárkányok tarka virágai között figyelemreméltó az a sötétlila színű, különös virágzatot formáló, vanília illatú növény, amelyet illatos kunkor, vaníliavagy csokoládévirág néven ismernek a virágkedvelők.

Kétszáz évvel ezelőtt fedezték fel Peru hegyein, de hosszú időnek kellett eltelnie, míg Európában meghonosították és kerti virággá lett. Tudományos nevét, a naprafordulót, a heliotropiumot Linnétől kapta, azért, mert ez is, mint több más fényérzékeny növény virága, mindig a nap felé fordul.

A perui heliotropium, amelynek olaja különben az illatszerek készítésénél is fontos alapanyag, ma már a virágkedvelők szívesen nevelt növénye, s mert kecses formájú és könnyen tenyészthető, nemcsak a kertek díszítésére alkalmas, de szobai tenyésztésre is. Különösen tetszetős az ernyős-fürtös virágú kunkor, amely abban különbözik a perultól, hogy virágának színe világosabb lila és nem vanília, hanem nárcisz illatú, továbbá a Kaukázusban és Krimben honos Heliotropium suaveolens, amelynek illata a vaníliáéra és az almáéra emlékeztet. Ha lakásban neveljük ezeket, egész télen folyamatosan virágoznak.

n.

KISPAJTÁSOK

A CSAPAT SZÍNHÁZA

Bábszobrászat

Ugyan ki tud ellentállni a kísértésnek, ha ebédre tököt vásárol az édesanyja, hogy a tök héjára ijesztő vagy vigyorgó ábrázatot kanyarintson? Vagy akár a dinnyének és uborkának karcoljon képet, szemet, szájat, orrot s a száj fölött iszonyú nagy bajuszt. Vannak aztán komolyabb »szobrászok«. Ők már répából vagy burgonyából mintáznak s néha egyenesen kár, hogy ezek a főzelék-babák ilyen tiszavirág életűek s a fazékban fejezik be pályafutásukat. Bár már arról is hallottunk, hogy az ilyen művészien faragott s esetleg ki is festett krumpli-babák még bábszínházelőadásokon is föltéptek. Ügyes pajtások bábruhába bujtatott kezük mutatóujjára húzták fel a burgonyafejet s ezzel órákon át elszórakoztatták a környékbeli gyerekeket. Hanem a zajos tetszésnek, tapsnak, sikernek mégis csak az lett a vége, hogy a krumplis-színész néhány nap alatt őszszeaszott, megromlott, s a bábosok kezdhették előlről a szobrászkodást.

Persze bábfejeket vásárolni is lehet a játékboltokban. De mennyivel kedvesebb, ha magunk készítjük el kicsi színházunk színészeit is. Még hozzá nem krumpliból, vagy répából, hanem maradandó anyagból. Papírmasséből, vagy rongyból.

A papírmasséfej készítése nagy ügyességet igényel s elég bonyolult. Éppen ezért sokkal egyszerűbb, ha ócska harisnyából vagy rongyból mintázzuk a bábu kobakját. Készítsünk először egy kis kartonpapírcsövet, olyan szélest, hogy a mutatóujjunk kényelmesen beleférjen. Ehhez a csőhöz varrjunk egy ócska rózsaszínű vagy fehér harisnyadarabot, olymódon, hogy egy kis zacskó keletkezzék. Ezt a kis zacskót tömjük ki vattával labdaformára, belül varrjuk össze, majd öltsünk szövetből szabott orrot és fület a képére, végül hímezzünk színes cérnával szájat és szemöldököt neki. A bábu szemét színes üveggyöngyből vagy gombból készítsük. Ha elkészült a fej, varrjuk egy, a bábjátékos karját könyökéig betakaró zsákhoz. Ez az üres zsák lesz a báb teste, erre adjuk fel a ruhákat is. A zsáknak, mint a ruháknak, két ujja van. Ebbe varrjuk bele a bábu kezét, vagyis két vattával kitömött kis kesztyűcskét.

Ha állatdarabot viszünk színre, valamivel nehezebb dolgunk van. Ilyenkor állatfejeket kell készítenünk. De ezzel túljutottunk a nehézségek zömén, mert legtöbb állatbábunk csupán fejében különbözik emberformájú társától, hiszen a darabban ő is két lábon jár. Legfeljebb a mozgatás jelenthet még problémát.

Néhány gyakrabban szereplő állatot a következő módon kell mozgatnunk:

A *róka* nyitva tartja a száját. Mutatóujjunkat az alsó állkapcsába, hüvelyk- és kisujjunkat pedig elülső lábaiba dugjuk. A *sündisznót* ugyanígy húzzuk a kezünkre. Tüskéit keményített pamutból készítsük el. A *nyulat* és a *macskát* úgy húzzuk kezünkre, mint más közönséges bábút. Mutatóujjunkat a fejébe, hüvelyk- és középső ujjunkat lábaiba dugjuk. Füleit zsinór (vagy vékony drót) segítségével mozgatjuk. A *kutya* és a *mackó* fejébe hüvelyk- és mutató ujjunkat dugjuk, hogy beszédnél mozgatni tudjuk a szájukat. Az *egeret* drót segítségével alulról húzgáljuk, a *madarakat* pedig hosszú pálcára erősítjük, szárnyait és csőrüket vékony zsinór vagy drót segítségével mozgatjuk.

Zápor a szitában

Egy színházhoz vagy bábszínházhoz azonban nemcsak élő szereplők kellenek. Az előadás sikere az előadott művön, a színészek játékán kívül nagyban függ a díszletektől. Mégpedig nemcsak a látható, hanem a hallható díszletektől. Ahhoz, hogy a harc zaját, a szél zúgását, a közelgő vonat dübörgését érzékeltessük, tanácsos külön eszközöket készíteni. A vonat robogás-zaját a következőképpen utánozzuk: Négy földrehelyezett fahasábot furnírlemezzel fedünk le, melyen egy cirokseprőt előre-hátra mozgatunk. Ez a hang a gőz szisszegésére emlékeztet. Ha ütemesen dübörgünk s néha egy-egy hosszat füttyentünk is, bizonyára mindenki azt hiszi, hogy gramofonlemezre vettük fel az igazi mozdony zaját.

Ahhoz, hogy a záporeső hangját keltsük, egy csepp víz sem szükséges. Csupán maroknyi száraz borsó, melyet fémszitába töltve lassan balra-jobbra forgatunk. Fémszita helyett nagyobb lapos dobozt is használhatunk. Távoli mennydörgést nagy vas- vagy furnírlap rázásával idézhetünk elő.

Írjátok meg, hogy egyéb zajokat hogyan utánoztok!

*

REJTVÉNYEK

SZERESSÜK ANYANYELVÜNKET!

Szerkesszetek a megadott szavakkal két mondatot. Az elsőben AZ ÚTTÖRÖK szó alany, a NYÁR ragos időhatározó, a TÁBOR ragos helyhatározó, a PIHEN és SZÓRAKOZIK ige állítmány.

A második mondatban AZ ÚTTÖRÖK tárgy, a NYÁR-ból képzett melléknév jelző szerepben áll, a TÁBOR alany, a PIHEN és SZÓRAKOZIK ige pedig művelető képzővel ellátva állítmányul szolgál.

Megoldása: HÉT PONT.

FÖLDRAJZ

Soroljátok fel hazánk nagyobb állóvizeit.

Megoldása: HÁROM PONT.

Beküldési határidő: aug. 11.

Lósport

A csütörtöki ügetőversenyekre jelöltjeink a következők: I. Dacos D. — Azra — Derűre-ború. II. Attila — Platter Chatter — Janika. III. Annie the Skipper — Mirjam — Estella. IV. Első II. — Avanti II. — Lille Fellow. V. Kacér III. — Fekete madár — Esemény. VI. Legény — Kántor II. — Hadapród. VII. Marzsi — Lady — Úttörő. VIII. Lady Hammer — Dáridó — Kerner.

Bármilyen használt bútort — sérültet és hiányosat is — készpénzért vagy bizományba átvesz a

BIZOMÁNYI ÁRUHÁZ VÁLLALAT

Érdeklődés és címek leadása a központban: IX., Kinizsi-utca 12. I. em. Kereskedelmi osztály. Telefon: 187-940 és a Bizományi Áruház bármelyik bútor- vagy régiségboltjában

„A VILÁG LEGMÉLYEBB ARANYBÁNYÁJA"

AZ EGYÉVES GAZDA-MOZGALOM TÖRTÉNETE

Pénteken ünnepli születésének első évfordulóját a Gazda-mozgalom. Egy esztendővel ezelőtt járta be az ország minden üzemét e nagyszerű kezdeményezés híre, 1951 augusztus 15-én hangzott el a Magyar Dolgozók Pártja Budapesti Bizottságának felhívása az értéktelennek tekintett hulladékok és melléktermékek gazdaságos felhasználására. És mintha azóta kisebbfajta *földrengés rázta volna szét a gyárak évtizedes hulladékdombjait,* selejthányóit, mintha egy gigászi rosta elválasztotta volna eltemetett kincseinket a szeméttől, egyszerre vagyonosabbak, gazdagabbak lettünk. Egy év óta minden munkás félszemmel a leeső lemezdarabkákra, bugavégekre, téglatörmelékre, deszkahasadékokra, fonalszálakra figyel, mert a Gazda-mozgalom felfedezte, hogy mindez drága pénzt ér.

Amikor egy esztendeje *Gazda Géza* felbecsülte a Rákosi Művek elhányt, beolvasztott, vagy szeméthalmokon rozsdásodó hulladéktömegét, szinte hihetetlennek tűnt, hogy *ebből 50 ezer kerékpárt, vagy 64 ezer varrógépet, esetleg 1600 nagy radiálfúrógépet lehet elkészíteni.* Azóta már bebizonyosodott, hogy a mozgalomból származó haszon még ennél is *sokkal több.* Mennyi? Kimeríthetetlen . . . *A hulladék garmadája* — Gazda Gézát idézzük! — *a világ legmélyebb aranybányája* . . .

A budapesti pártbizottság határozata riadót fújt az *értelmiségnek* is. Felhívta őket, hogy »aktívan kapcsolódjanak be az anyagmegtakarításért, a hulladék- és melléktermékek hasznosításáért folyó mozgalomba. *Támogassák a dolgozók ilyenirányú kezdeményezéseit és azok megvalósítását.* Segítsék felkutatni azokat a lehetőségeket, amelyek felhasználásával a hulladék- és melléktermékanyagokat valamilyen formában hasznosítani lehet.«

Mert *a műszaki értelmiség sokat, nagyon sokat tehet ezért.* Fekécs Lajos a megmondhatója . . .

A »KÉT« GAZDA-MOZGALOM

Ki ez a Fekécs Lajos — hadd mutassuk be előbb. Hátrafésült, ritkás haja ezüstösen őszül, de a szemöldöke még koromfekete: negyvenhat éves mult. Másfél éve a váciúti *Magyar Acélárugyár tervosztályának helyettes vezetője.*

Apja a pilisszentiváni bánya szállítócsillése volt 1904-ig, amikor egy hirtelen vízbetörés megroncsolta az egészségét. Csúzt kapott, szinte megbénult két szaladó-fürge lába, dereka megmerevedett s karjából ki nem állt többet a szaggató, éles fájdalom. Pestre kerültek; öreg-Fekécs a Központi Zálogház portása lett és csak vasárnaponként járt ki Szentiványra, hogy »a barátait meglátogassa«, de valójában a bányához zarándokolt, azt siratta. Szenvedélyesen szerette a földalatti munkát és ha a fia ráhallgat, ő is bányász lesz. De őt *a vas vonzotta, az acél,* a bánya másodszülötte. Segédmunkás lett Csepelen, a Weiss Manfréd-gyár csőüzemében. *Volt ott akkor egy művezető, úgy hívták: Gazda Géza* . . .

A huszonegyéves Fekécs Lajos idegenül lépett be a komor acélváros kapuján. Fojtogatta a generátorok nehéz gázszaga, zavarta a Martin szisszegése, a kovácsok harangozása, a pörölyök, kalapácsok és gépek robaja. Tovább akart állni minamarabb, de ez a művezető behívta két lépés széles szobácskájába és azt mondta:

— *Várj még egy kicsit, fiam,* ne siesd el a dolgot. Aki megszereti az acélt, annak ez a lárma muzsika lesz. Várj még.

Lehetett-e nemet mondani ennek a jóságosszavú, mosolygó embernek?

— *Mit csinálsz vasárnap, fiam?*

— Tanulok a szabad időmben, művezető szaktárs.

— *Mondd csak, ahogy a többiek: Gazda bácsi.* Az helyes, hogy tanulsz, bárcsak én is így tehettem volna a te korodban. Jó lenne, ha vasárnap délelőtt lenne egy-két órád a számomra. Eljöhetnél hozzám. Várj, erre a papírra felírom a címet. Eljössz, ugye?

Fekécs Lajos elment és már a kis Rákóczi Ferenc-utcai kapuban belebotlott két másik gyári ismerősébe. Segédmunkások voltak azok is. És bent a szobában ellepték a díványt a tanoncok, voltak összesen vagy tizenketten.

Beszélgettek. Erről-arról, aztán szóba került az algebra, a vasszerkezettan, mechanika, gépstatika. *Mi mindent tudott ez a művezető a hat elemijével!* Esett szó a csőhúzásról, szakmai fortélyokról — de hulladék felhasználásáról soha. Ez Gazda Gézát a Weiss bárók gyárában, az úgynevezett Közép-Európai Vaskartellhez tartozó mammutüzemben nem érdekelte.

Fekécs Lajost és a *»Gazda-sichta«* fiataljait mindenki irigyelte a gyárban. A többi művezető pofonnal nevelt és olyan féltékenyen őrizte tudását, szakismeretét, mintha külön neki találták volna ki. Ez meg szíves beszédű, segítőkész, mintha csak az édesapja volna az embereinek. Az igazgatósághoz napról napra futottak be az alázatos kérelmek, amelyekben »alulírott ikszipszilon tiszteletel kérem, hogy engem Gazda Géza művezető partijába áthelyezni méltóztassék . . .« A huszas-harmincas években *legalább ezer ilyen kérvényt nyujtottak be,* természetesen eredménytelenül. *Egész mozgalommá nőtt ez akkor a WM-ben.*

Fekécs Lajos, az őszülő, ritkáshajú, negyvenhat éves osztályvezetőhelyettes elgondolkozik, mosolyog ezen a visszaemlékezésen. És azt mondja:

— Ez volt az *első* Gazda-mozgalom. Nem tudom, érdemes-e megírnia?

KÉT ÉS FÉLMILLIÓ — SEMMIBŐL

Hányta-vetette az élet Fekécs Lajost. A WM-ből »leépítették« a harmincas évek elején, hosszú időn át járt a Köpködőbe, kilincselt gyárak irodáiban, ajánlkozott ablaktisztítónak, villamoskalauznak, kerékpáros küldöncnek, végül bekerült a Hitelbank érdekeltségéhez tartozó Magyar Acélárugyárba.

1951. augusztus 15-én, mint a tervosztály helyettes vezetője, *huszonhárom év után ismét találkozott Gazda Géza nevével.* A gyárban mindenki erről a mozgalomról beszélt, máris tervek születtek, ötletek és javaslatok és akkor Fekécs Lajos elmondta, hogy ki is ez a Gazda Géza.

— *A tanítómesterem,* tudjátok! Olyan jóságos szigorral nevelt és tanított minket, fiatalokat, hogy én ilyen művezetővel nem találkoztam azóta se. Okos, művelt, nyilteszű és sokat tapasztalt munkásember, szerelmese a vasnak . . .

Közbeszóltak. Fekécs Lajos ma már nem emlékezik, ki is tette fel a kérdést a terviroda tisztviselői közül:

— És foglalkozott-e régen is anyagtakarékossággal?

— Nem, biztosan nem foglalkozott. A tőkésnek takarékoskodott volna?

— No, te kigondoltál-e valamit már?

Fekécs Lajos sokáig gondolkozott, eltelt egy hónap is, másfél, már több mint száz Gazda-mozgalmi javaslat gyűlt össze a gyárban, ő még nem jelentkezett. September vége felé valami dolga akadt a csigafúró üzemben, papírgöngyölegével kezében odasietett, de vesztére éppen akkor fordult be a műhelybe, amikor onnan egy megpúpozott taliczkát tolt ki egy munkás.

Fekécs Lajos megingott a hirtelen megtorpanástól, elesett. A taliczkát toló segédmunkás emelte fel, fájt a bokája és a könyöke, azt nyomogatta. És közben odatévedt szeme a tetézett deszkaládikára.

— Hova viszi ezt, szaktárs?

— A pincébe dobjuk . . .

Fekécs Lajos kivett egy darabot, jól megnézte.

— *Mi lesz ebből a sok törött csigafúróból?*

— *Mi lenne? Talán egyszer még beolvasztjuk.*

Megnézte a törött és selejtes fúrócsonkok lerakodóhelyét. Öthat éve gyűlt már ott a drága *wolframötvözetű acélhulladék,* legalább 200 mázsa heverhetett egy kupacban. Fekécs Lajos kétnapi töprengés után előállt az ötlettel: ezekből a szabványosnál rövidebb fúródarabokból *kisebb hosszúságú fúrókat* kellene készíteni . . .

De az újítási bizottságon el se fogadták a javaslatot.

— Mit kezdenének olyan rövid csigafúrókkal a gyárak? És a Szabványügyi Hivatal se engedélyezné! Áh, hagyjuk ezt.

Fekécs Lajos nem hagyta, írt Gazda Gézának.

Két nap mulva megérkezett a válasz: »Kedves Fekécs elvtárs! Jól emlékszem még arra az időre, amikor együtt dolgoztunk a csepeli Csőgyárban és nagyon szeretném, ha találkozhatnánk egyszer. Jó lenne, ha vasárnap délelőtt lenne egy-két órája a számomra . . .«

Fekécs Lajos visszaemlékezett, *hallotta ő már ezt a mondatot egyszer Gazda Gézától* . . . Elment Csepelre, viszontlátták egymást és amikor a házigazda elkísérte a kis Rákóczi Ferenc-utcai ház kapujáig, mégegyszer felemelte figyelmeztető mutatóujját:

— *Ne engedd magad, a mozgalomnak még sokat kell birkóznia a bürokráciával!* Miért zárkózna el a Szabványügyi Hivatal? Fordulj egyenesen hozzájuk.

*

Néhány nap mulva megrakott szekér indult útnak a Magyar Acélárugyárból a Forgácsoló Szerszámok Gyára felé. Az első fúróhulladék-szállítmány...

Fekécs Lajos két és félmillió forinttal gazdagította a magyar népgazdaságot.

Ember György

Kiosztották az új tudományos fokozatok okleveleit a Budapesti Orvostudományi Egyetemen

A Budapesti Orvostudományi Egyetemen szerdán délelőtt ünnepi tanácsülésen adták át a *»tudományok doktora«* és a *»tudományok kandidátusa«* tudományos fokozatok okleveleit. Megjelent a tanácsülésen *Ratkó* Anna egészségügyi miniszter és *Tolnai* Gábor, a Tudományos Minősítő Bizottság titkára is.

A tanácsülés elején *Gegesi Kiss* Pál, a Budapesti Orvostudományi Egyetem dékánja üdvözölte az egyetemnek a helsinki olimpiai játékokon dicsőséggel szerepelt tagjait, akiknek nevében *Temes* Judit orvostanhallgató mondott köszönetet. Igéretet tett, hogy a sport terén elért eredményeikhez hasonló jó tanulással, munkával veszik ki részüket a szocializmus építéséből.

A Tudományos Minősítő Bizottság nevében *Babics* Antal Kossuth-díjas akadémikus mondott beszédet. Hangsúlyozta, hogy a multban a tudományos fokozatok odaítélésénél *nem vették figyelembe, hogy az egyes kutatók tudományos munkájukkal milyen mértékben és mennyi értékkel járultak hozzá a nép, az ország ügyéhez.* Ma a magyar tudósok kutatásairól maga a nép is a gyakorlati és elméleti kérdések merész megoldását, az ország erejét növelő új felfedezéseket vár.

Az új tudományos fokozatokkal kitüntetteknek *Gegesi Kiss* Pál, az egyetem dékánja adta át az okleveleket. Az új fokozatokat elnyertek nevében *Baló* János egyetemi tanár, az orvostudományok doktora és *Dabis* László egyetemi tanár, az orvostudományok kandidátusa mondott köszönetet.

Vas megye szerdán teljesítette a gabonabeadást

Vas megye dolgozó parasztjai szerdán este levélben jelentették *Rákosi* Mátyásnak, hogy teljesítették a gabonabeadást. Augusztus 13-án estig kenyérgabonából 100.2, takarmánygabonából 103, összesítve 101 százalékra teljesítette a megye a beadást.

Levelükben megírják, hogy a beadás határidő előtti teljesítéséért *kemény harcot* folytattak a Tito-fasisztákkal, akik megkísérelték felgyujtani a gabonát, a kulákokkal és a klerikális reakcióval. Azonban az ellenséget leleplezték és biztosították a gabonacsata sikerét. A hazafias helytállásnak különösen szép példáját mutatták a határmenti községek, így: *Karcaszomor* és a délszláv-lakta *Orfalu,* amelyek elsőnek teljesítették a beadást. A Vas megyei dolgozó parasztok levelükben megígérik, hogy az eredmények után sem lesznek elbizakodottak és még jobb munkával harcolnak azért, hogy augusztus 20-ra még több gabonát adjanak a hazának.

A jugoszláv vasutasok a Tito-fasiszták ellen

A *Trud,* a bolgár szakszervezetek központi lapja »A jugoszláv vasutasok harca« című cikkében foglalkozik azzal a küzdelemmel, amelyet a jugoszláv vasutasok, az ország többi dolgozójával együtt a *Tito*-rendszer ellen folytatnak. A lap leírja, hogy amíg augusztus első heteiben a Szovjetunióban és a népi demokráciákban az ország vasúti dolgozóinak nagy sikereit méltatják, a jugoszláv vasutasok erősítik harcukat a Tito-rendszer ellen. *Glina,* az ismert Tito-lakáj, július 27-én kénytelen volt elismerni, hogy *»a jugoszláv közlekedési hálózat igen rossz helyzetben van«.* A *Trud* megállapítja, hogy ez a »rossz helyzet« elsősorban a jugoszláv vasutasok által elkövetett szabotázsok következménye.

Titóék féktelen terrorral igyekeznek letörni a vasutasok ellenállását. Mult év végén például 110 vasutast ítéltek el Belgrádban. Bradinban 29 vasutas ellen folytattak pert, amelynek során 2 vasutast halálra ítéltek.

A jugoszláv vasutasokat azonban nem rettenti vissza a Tító-banda terrorja. A vasutasok a bányászokkal és üzemi dolgozókkal együtt folytatják harcukat a háborús készülődés és a Tító-klikk uralma ellen — fejezi be cikkét a szófiai Trud.

Nazim Hikmet üzenete a görög néphez

A »Szabad Görög Rádió« közölte Nazim *Hikmetnek,* a nagy török költőnek a görög néphez intézett levelét. Levele elején Hikmet leleplezi az aruló *Menderesz* és *Plasztirasz* szövetségét. Az amerikaiak török és görög lakájai a görög-török barátságról beszéltek, de mindenki tudja, hogy miben áll e a barátság: abban, hogy nyomorúságban és rabságban tartják a görög és török népet, abban, hogy elnyomják a török és görög nép harcosait, akik a nemzeti függetlenségért, a békéért és a szabadságért küzdenek.

A továbbiakban Nazim Hikmet beszámol magyarországi tartózkodásáról. »Legutóbb tíz napot töltöttem Magyarországon, írja levelében. Magyarország azok közé a csodálatos országok közé tartozik, ahol szabad és békés nép építi virágzó életét. Ebben a független és szabad országban nyoma sincs háborús láznak. A magyar nép testvéreként szeret minden népet.« Levelében Nazim Hikmet elmondja, hogy milyen szeretet övezi Magyarországon a görög gyermekeket, akiknek a magyar nép minden tekintetben gondját viseli.

Használt gyermekkocsit és gyermekmérleget

— javításra szorulót is — készpénzért vásárol a

BIZOMÁNYI ÁRUHÁZ VÁLLALAT

Felvétel: bármelyik használt-bútor boltunkban

Kossuth Lajos születésének százötvenedik évfordulóján

LEPLEZIK LE AZ ÚJ KOSSUTH-SZOBROT

A Kossuth-szobor kormánybizottsága *Kisfaludi Stróbl* Zsigmond Kossuth-díjas szobrászművész vezetésével háromtagú munkaközösséget bízott meg Kossuth Lajos alakjának megmintázásával. Kossuth alakját *Kisfaludi Stróbl* Zsigmond, a mellékalakokat *Kocsis* András és *Ungvári* Lajos szobrászművészek készítik.

Kossuth alakjának mintázója, Kisfaludi Stróbl Zsigmond, a készülő szoborról nyilatkozatot adott, amelyben elmondotta, hogy a szobor tíz hónap megfeszített munkájának eredményeként, a bronzöntők és kőfaragók áldozatos segítségével Kossuth Lajos születésének századik évfordulójára, *szeptember 19-re elkészül* s ezen a napon leplezik le. A művész kijelentette, hogy a munkaközösség tagjai azt a Kossuthot akarták megörökíteni, aki a magyar nép szívében él, aki vezetője, ihletője volt a magyar nép szabadságharcának, a 48-as forradalomnak. »Csak a felszabadult magyar hazában — jelentette ki a Kossuth-díjas szobrászművész — támadt fel ismét a maga nagyszerűségében az igazi Kossuth Lajos és a reá való emlékezés megtermékenyíti az unokák, dédunokák cselekedeteit is.«

A francia gazdaság borús kilátásai

Pinay kormányra kerülésekor gazdasági programmjában nem kevesebbet ígért, minthogy csökkenti az árakat, stabilizálja a frankot és gazdasági újjászületés felé vezeti Franciaországot. Az ígéretek elhangzása óta öt hónap telt el s ez idő alatt a Pinay-kormány gazdasági programmjából semmit sem valósított meg, Franciaország gazdaságának újjászületése messzebb van, mint bármikor volt. Franciaország helyzete az elmúlt hónapokban gyors ütemben romlott s ma már kétségtelenül válsággal áll szemben. A francia gazdaság válsága három vonalon, fizetési és külkereskedelmi téren, az államháztartás vonalán és a pénzügyek terén máris konkrét formában jelentkezik.

A külkereskedelmi válság a kereskedelmi mérleg deficitjének növekedésében tükröződik vissza. A kereskedelmi mérleg hiánya krónikus betegsége a francia gazdasági életnek. 1950. első felében a mérleg hiánya 109.4 milliárd frank volt, az elmúlt év megfelelő időszakában pedig elérte a negyedbillió frankot. A Pinay-kormány az exportcikkek árának leszállításával, az exportőröknek nyujtandó állami támogatással kívánta a francia kivitel színvonalát növelni, ez a kísérlete azonban, miként a *Manchester Guardian* Franciaország külkereskedelméről szóló cikkében megállapítja, kudarcot vallott. Franciaország kivitele az elmúlt hónapokban további 25 százalékkal csökkent, a behozatal pedig jelentősen emelkedett. Az Egyesült Államok gátlás nélkül növeli Franciaországba irányuló kivitelét s ugyanakkor mesterséges korlátokat állít a francia áruk Amerikába való exportálása elé. Az elmúlt hónapokban hátrányos helyzetbe kerül Franciaország Nyugat-Németországgal szemben is, ahol kétszer többet vásárol, mint amennyit ott eladni tud. Ez az oka annak, hogy *Franciaország fizetési mérlege 1952. első felében deficit-rekordot ért el* Az elmúlt évben 370 milliárd frank hiánnyal zárult Franciaország fizetési mérlege, amelyből 339 milliárd a külkereskedelmi deficitből eredt. 1952. első hat hónapjában a francia külkereskedelem 298 milliárd frank deficitet mutatott fel.

Az elmúlt évek során az egymást követő francia kormányok a külkereskedelmi és a fizetési mérleg hiányát amerikai kölcsönökkel remélték kiküszöbölni. *1948-tól 1950-ig Franciaország 409.9 millió dollár kölcsönt kapott Amerikától* s ugyanezen idő alatt törlesztés és kamat címén 405 millió dollárt fizetett vissza, vagyis 4.9 millió dollár híjján majdnem annyit, mint amennyit kölcsön kapott. Érthető, hogy Franciaországban ma már nem igen beszélnek az amerikai kölcsönök »gyógyító hatásáról«, kizárólag abban reménykednek, hogy az USA által beígért hadimegrendelésekből stabilizálják a francia gazdasági életet. Az amerikai megrendelések azonban az elmúlt félév során korántsem érkeztek olyan ütemben és összegekben, amint azt a francia monopoltőke és a Pinay-kormány remélte. Valójában arról van szó, hogy Franciaország a legközelebbi három évben 625 millió dollár értékű megrendelést kap Amerikától. E megrendelések gazdasági jelentősége abban a tényben tükröződik vissza, hogy a 625 millió dollár még ahhoz sem elegendő, hogy Franciaország ez év első felében mutatkozó külkereskedelmi deficitjét fedezze. A Pinay-kormány ennek ellenére még mindig sokat vár a megrendelésektől és miként a *Le Monde* írja: az amerikai katonai megrendelések Franciaország pénzügyi, katonai és külpolitikájának középpontjában állnak.

A Pinay-kormány költségvetési helyzetét röviden szólva az jellemzi, hogy az idei várható deficitet 1400 milliárd frankra becsülik. A költségvetési hiány számszerűleg azonos azzal az összeggel, amelyet 1951 közepétől ez év júliusáig költött a francia kormány fegyverkezésre. A költségvetési válság az államadósság csak csillagászati számokban kifejezhető növekedésében is megmutatkozik. Franciaország államadóssága a Pinay-kormány eddigi működése során már *többszáz milliárd frankkal haladta túl a négy billiót.*

A francia külkereskedelem és fizetési mérleg, valamint a költségvetés hatalmas deficitje, az államadósság növekedése természetesen visszahat az ország pénzügyi helyzetére és a frank »értékére« is. A Pinay-kormány a pénzügyi helyzetet egy új, úgynevezett »arany« államkölcsön kibocsátásával próbálta legalább ideig-óráig megszilárdítani. Az eredetileg 500 milliárd frank összegben kibocsátott államkölcsönből azonban mindössze 195 milliárdot jegyeztek és így még a Le Monde is kénytelen elismerni, hogy *az államkölcsön egyáltalán nem oldotta meg Franciaország pénzügyi problémáit.* Az újabb kudarc arra kényszerítette a kormányt, hogy ismét a bankópréshez nyúljon. Pinay kormánya az elmúlt félév során 146 milliárd frankkal növelte a forgalomban levő pénz mennyiségét, amely július közepén elérte az 1 billió 900 milliárd frankot. Az inflációs politika eredményeként a frank árfolyama a dollárhoz képest ismét csökkent. A feketepiacon a frankot hivatalos dollárárfolyama 38 százalékáért vásárolják. A francia infláció méreteire jellemző, hogy *a frank vásárlóereje ma már alig 5 százaléka az 1939. évinek.*

A párizsi házak falain és a kerítéseken itt-ott még láthatók azok a plakátok, amelyeket Pinay ragasztatott ki hónapokkal ezelőtt. »Védjétek meg a frankot!« — ez olvasható a még megmaradt plakátokon. Párizs gazdasági köreiben és a francia sajtóban azonban ma már arról beszélnek és írnak, hogy az ősz újabb adókkal és a frank leértékelésével köszönt be a francia fővárosba.

△ *(New York, TASZSZ)* John *Wood* köztársasági párti képviselő — mint a *Peoples World* közli — egy gyűlésen hangot adott az amerikai nép béketörekvésének. Követelte a koreai háború megszüntetését és rámutatott arra, hogy *a koreai háború »az egész amerikai történelem legnagyobb tragédiája«.*

24+24 48 óra alatt elkészül
A TESTRE PRÓBÁLT FÉLKÉSZ RUHA
„Verseny"
ÁLLAMI ÁRUHÁZ
RÁKÓCZI-ÚT 12

Mély megrendüléssel tudatjuk, hogy

Kocsis András

szobrászművész
Kossuth díjas és Érdemes Művész, Munkácsy és SZOT díjas, a Szocialista Munkáért érdemérem és a Munkaérdemrend Arany fokozatának kitüntetettje

életének 72. évében, hosszú betegség után 1976. október 23-án elhunyt.

Búcsúzunk Tőle 1976. november 2-án, kedden du. 2 órakor a **XV. ker. Köztemetőben (Rákospalota),** ahol a XV. ker. által adományozott díszsírhelyben helyezzük örök nyugalomra.

Áldozatos, példamutató művészi és emberi emlékét tisztelettel és kegyelettel megőrizzük.

Magyar Képzőművészek Szövetsége

Magyar Népköztársaság Művészeti Alapja

Kulturális Minisztérium

KOCSIS ANDRÁS szobrász, Kossuth- és Munkácsy-díjas, érdemes művész
Kolozsvár, 1905

Művészeti tanulmányait az Iparművészeti Iskolában kezdte, majd 1924-28-ban Pásztor János, 1928-31-ben Kisfaludi Stróbl Zsigmond műtermében képezte magát. 1926 óta kiállító művész, számos hazai és külföldi tárlat résztvevője. Munkássága elismeréseként 1953-ban Kossuth-díjjal, 1956-ban Munkácsy-díjjal tüntették ki; 1967-ben SZOT-díjat, 1972-ben érdemes művészi címet kapott. - Művészetében központi helyet foglal el az emlékmű és az emlékszobor, de foglalkozik kisplasztikával és portrészobrászattal is. Tematikailag a legszivesebben a természettel közvetlen kapcsolatban álló ember tevékenységét, világát jeleniti meg; egyszerű, pátosznélküli hangja a munka és a munkás iránti rokonszenvéről, megbecsüléséről tanuskodik. Szobrainak művészi értékét a mesteri formáláson tul a plasztikai látás és alakitókészség tömörsége, az arányok és konturok pontos, határozott megszerkesztése adja meg. Több köztéri szobra áll a fővárosban (Sportcsarnok frize, Kossuth-szobor mellékalakjai stb.) és vidéken.

Művés Életrajzok 1975

Kocsis András, szobrász.

DR. GY. ZS., BUDAPEST. Levélírónk a **Szerkesztői üzenetekben** szeretne választ kapni következő kérdésére: „Hová lett Kocsis András szobrász emléke? A művész majd tíz éve halt meg. Soha sehol nem emlékeznek rá. A tévében a rádióban sokszor emlegetik kortársait. De ő meghalt az utókor számára? Nincs tárlata, nem emlékeznek rá sehol." Levélírónk bizalmát köszönjük. Kérdésére ezúton hívjuk fel az illetékesek figyelmét.

– Szerkesztői üzenetek

2.

Élet és Irodalom, Bp. 1985. máj. 3 XXIX/18

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 337-748, 340-726

NÉPSZABADSÁG
1976 OKT 27

Kocsis András Kossuth-díjas szobrászművész

1021

1976. október 27., szerda

Elhunyt Kocsis András

Hosszú betegség után 72. életévében elhunyt Kocsis András Kossuth-díjas, érdemes szobrászművész. Temetéséről később intézkednek.

* * *

Kocsis András a Képzőművészeti Főiskolán kezdte, s Pásztor Jánosnál és Kisfaludi Strobl Zsigmondnál folytatta tanulmányait. 1926 óta állított ki: portréin, köztéri szobrain és épületplasztikáin természethű ábrázolásra törekedett. Legjelentősebb alkotása a budapesti Sportcsarnok 20 méter hosszú, 32 alakos alumínium reliefje. Számos köztéri szobrot készített: keze munkáját őrzi Nyíregyházán a Pásztorlány, Miskolcon a Petőfi-szobor, a veszprémi Lenin-emlékmű, Budapesten Zichy Mihály mellszobra és a Kossuth-szobor mellékalakja. Több szobrát őrzi a Magyar Nemzeti Galéria is.

Kocsis András halála a magyar képzőművész-társadalom nagy vesztesége.

1976. október

KGST-ta

A KGST komplex programja alapján öt tagország — Bulgária, az NDK, Lengyelország, Csehszlovákia és Magyarország — már korábban együttműködési egyezményt írt alá, amelyben a kőolaj- és gázkutak kitörésének közös megelőzését és felszámolását vették tervbe. Az egyezményben részt vevő országok a munkák összehangolásával, a koordinációs központ létrehozásával a magyar felet bízták meg. A szervezet meghatalmazottai kedden Szolnokon, az alföldi olajipar központjában kezdték meg első

sét koordináló meghatalmazottak tanácsa is, ahol többek között egyeztették a közös vasúti teherkocsipark (OPW) számítógépes automatikus irányítási rendszerre való áttérésének elveit, a bevezetéshez szükséges intézkedések ütemezését, és felosztották a feladatokat. A szervezet műszaki-tudományos tanácsának elnökét, *A. P. Petrov* akadémikust kedden fogadta *Rödönyi Károly* közlekedés- és postaügyi miniszter.

A KGST-tagországok közös ergonómiai kutatásaival foglalkozó

Mély megrendüléssel tudatjuk, hogy

Kocsis András

szobrászművész

Kossuth díjas és Érdemes Művész, Munkácsy és SZOT díjas, a Szocialista Munkáért érdemérem és a Munkaérdemrend Arany fokozatának kitüntetettje

életének 72. évében, hosszú betegség után 1976. október 23-án elhunyt.

Búcsúzunk Tőle 1976. november 2-án, kedden du. 2 órakor a **XV. ker. Köztemetőben (Rákospalota),** ahol a XV. ker. által adományozott díszsírhelyben helyezzük örök nyugalomra.

Áldozatos, példamutató művészi és emberi emlékét tisztelettel és kegyelettel megőrizzük.

Magyar Képzőművészek Szövetsége

Magyar Népköztársaság Művészeti Alapja

Kulturális Minisztérium

KOCSIS ANDRÁS

Kemény ökle van a magyar és lengyel boxolóknak

— mondja a magyar ökölvívók kapitánya, aki összeállította válogatott csapatunkat

Vasárnap este 6 órakor *ünnepélyes* keretek között rendezik meg Budapesten a *Nemzeti Sportcsarnokban* Magyarország és Lengyelország válogatott ökölvívóinak mérkőzését. A magyar csapatot *Bártfai* szövetségi kapitány *pénteken délben* összeállította.

Légsúlyban *Bednai*, harmatsúlyban *Erdei*, pehelysúlyban *Farkas*, könnyűsúlyban *Fehér*, váltósúlyban *Budai*, középsúlyban *Papp*, félnehézsúlyban *Szabó* (Győr), vagy *Kapocsi*, nehézsúlyban *Bene III.* képviseli a magyar színeket. A válogatással kapcsolatban a szövetségi kapitány a következő nyilatkozatot tette:

— *Bednai* a legnagyobb formában levő ökölvívónk, akinek nagy a nemzetközi rutinja és így

komoly esélyese a Kasperczak elleni meccsnek.

— Erdei biztos pont az együttesben, még sohasem volt olyan jó formában, mint most. *Farkas* szintén jó formában van. Ezért bízom abban, hogy megállja a helyét *Antkiewiczcel* szemben. Könnyűsúlyban a kemény és gyors *Fehérre* esett a választás, nem csalódunk benne. *Budai* is jó formában van. *Papp* László olimpiai bajnokunknak a jó felépítésű kemény *Novara* lesz az ellenfele.

Pappnak meglnt komoly feladatot kell megoldania.

— A félnehézsúlyban még nem tudtam választani. Utolsó pillanatban döntünk arról, hogy *Szabó* vagy *Kapocsi* álljon a porondra. *Bene III.* szintén teljes bizalmunkat bírja. Az edzéseken a legjobb formáról tett tanuságot. Kemény ökle van a magyar és a lengyel boxolóknak. *Ezér szép küzdelmet, de magyar győzelmet várok.*

A lengyel ökölvívók *pénteken* érkeznek Budapestre a Nyugati pályaudvarra. A mérkőzésen *magyar* és *lengyel* bíró felváltva bírásl odik, míg a pontozói tisztséget egy *l n gyel*, egy *román* és *egy magyar* bíró látja el.

Ki a „legény" az uszodában?

Énekesek, színészek, ballerinák versenye

Az *Opera Művészeti Dolgozók Sport Egyesülete* november 20-ra tűzte ki tehetségkutató tömegsport jellegű úszóversenyét és vízilabdamérkőzését, amelyet

a művészvilág nagy érdeklődése mellett

bonyolítanak le a margitszigeti *Nemzeti Sportuszodában.* Az Operában a felszabadulás óta mind *élénkebb* a sportélet és nemcsak az úszásban, de vízilabdában is ügyesen tevékenykedtek. Az operisták megszerették az úszósportot annál is inkább, mert *zenebarát oktatójuk van, Rajki Béla, a Magyar Uszó Szövetség kapitánya személyében.* Így történt, hogy például *Joviczkyt* felfedezték hőstenornak, ugyanakkor Rajki Béla felfedezte benne a *vízilabdázó* tehetséget. Az elmult évben *Porgány* László, az Opera prímhegedűse, a Budapest Zenekar karnagya volt az operisták vízilabdakapusa. *Még zenei trükkökkel sem lehetett neki gólt dobni.* Az idén is ő az Operaház kapusa, ellentétben *Patlantyus* mesterrel, aki szintén kapus ugyan az Operaházban, de a *főbejárat ál.*

A november 20-iki versenyen eldől a művészvilágban, hogy *kik úsznak a legjobban.*

A Rádió vándorkupát

létesített és ezt tavaly az *Operaház* védte meg. Az idén a *színházak és művészeti üzemek közötti* pontversenyben nemcsak az *Operaház* és a *Rádió*, de a többi színházak, filmszínházak és filmgyárak benevezett úszói is mérkőznek. A *DISZ*-szervezetek is felvonulnak a versenyre, amely nagy tömegeket mozgósít. *A gyermekúszóktól kezdve öregfiúk versenyéig minden korosztály szerepel.* Énekesek, műszakiak, színészek, ballerinák, zenészek, a filmszínházak dolgozói, a rádió műszaki és művészszemélyzete mind képviselve lesz az úszóversenyen, amelyen egyébként nemcsak az érdekes, ami a *medencében* történik, hanem *látványosságnak számit a színes és egy-egy csapatnak szurkoló nézőtér is.* A *Művészeti Dolgozók* úszóversenyén meghívásos számok is lesznek. Indul a versenyen

Nová; Ilonka világrekordernő,

sokszoros magyar rekorder, akit éppen az elmult napokban választottak meg az *Országos Békebizottság* tagjává. A 200 méteres gyorsúszásban vetekedni fog a ki'űzött tiszteletdíjért *Kádas, Szilárd, Nyéki* és *Csordás.* A verseny után lebonyolítják

a Dózsa és a Csepeli Vasas

vízilabdacsapatok közötti *Béke Kupa*-mérkőzést.

Mandik nyilatkozik Kispéterről

Egyik olvasónk levelet küldött be a *Kis Ujság* szerkesztőségébe. Ebben felveti a kérdést: *Mi lehet az oka annak, hogy Kispéter nem tagja sem az A., sem a B. válogatottnak, sőt tartaléknak sem jelölték ki, pedig az egész évadban egyönetűen állapította róla meg mindenki, hogy kitűnő formában van, a mezőny legjobb játékosa, áttörhetetlen, csapatának legjobb tagja.*

A levéllel kapcsolatban kérdést intéztünk *Mandik* Béla másodkapitányhoz, aki a következőket mondotta:

— Sebes Gusztáv szövetségi kapitány döntött a válogato't csapatra vonatkozóan, míg a *B.* csapatnál az a vélemény alakult ki, hogy *Nagy II.* kitűnően játszott Bécsben és ezért méltánytalan volna, ha őt kihagytuk volna a csapatból. Bizonyos, hogy *Kispéter* jó formában van, kitűnő, lehetséges játékos, *számításba is fogjuk venni a legközelebbi válogatott mérkőzéseken.*

Bántalmazta a játékvezetőt Stöttner Ferenc, a III. ker. Textil játékosa. A Nemzeti Bajnokság II. osztályának egyesbírója *örökre eltiltotta a játéktól.*

A magyar vívók az első helyet foglalják el az egész világon

— írja a Lidové Noviny

A *Lidové Noviny* csütörtöki számában hosszú cikkben foglalkozik a csehszlovák *vívósporttal* és rámutat annak hiányosságaira. Kiemeli azokat az okokat, amiért a csehszlovák vívók olyan nagyarányú vereséget szenvedtek a magyar vívók elleni küzdelemben.

A cikk megállapítja azt is, hogy a magyar vívók éppen úgy biztosan tartják *vezető* helyüket a vívásban — nemcsak Európában, hanem az *egész világon* —, mint a szovjet sportolók a különböző sportágakban. Ezért — hangsúlyozza a lap — a csehszlovák vívók találkozása a magyar vívókkal nemcsak hatalmas sporteseményt jelentett, hanem a legjobb *iskolát* is. Az egyesített testnevelés keretében, de főleg a magyarokkal megteremtett baráti kapcsolatok felhasználásával, akik a legnagyobb segítséget nyujthatták a régi hibák kiküszöbölésére, egyedülálló alkalom nyílik a cseh vívósport fejlesztésére. Ezt a segítséget — fejezi be cikkét a Lidové Noviny — hálásan kell igénybe venni.

Negyedszer bajnok a CDKA

Véget ért a labdarúgóbajnokság a Szovjetunióban.

„A Szovjetunió 1950. évi labdarúgó bajnoka" címet a Vörös Hadsereg Központi Házának csapata, a CDKA nyerte el, amely most már negyedszer kapta meg a Szovjetúnió miniszterlanácsa mellett működő sportbizottság vörös vándorzászlóját.

A Moszkvai Dinamo a második helyen végzett, míg harmadik lett a Tbiliszi Dinamo, negyedik a Moszkvai VVSz, ez a légihaderők csapata és ötödik a Moszkvai Szpárták. Tizenkilenc csapat mérkőzött ebben a csoportban.

A CDKA ünnepélyes keretek között a labdarúgószurkolók tízezrei között kapta meg a bajnoki zászlót.

Vegyes sport

A Román Testnevelési és Sportbizottság vezetői üdvözölték Bukarestben az átutazó magyar labdarúgóválogatottat.

A rádió vasárnap a Kossuth-adón 16.40-től 17.40-ig közvetíti a szófiai *bolgár-magyar* válogatott labdarúgómérkőzést. Beszélő: *Szepesi* György. 21 óra 20 perckor hangképeket ad a rádió a budapesti B. csapatok mérkőzéséről, azonkívül a német és magyar szakszervezeti futballválogatottról és a DISZ jubileumi MHK versenyéről.

A Textiles Sport Egylet nyerte meg az idei gyeplabdabajnokságot. Utána az *Építők SE*, az *ÉDOSZ* és a *Központi Lombik* következik.

A Vasas az első — az idei atlétikai bajnoki pontversenyen. A Dózsa a második helyen végzett.

Mozi

BERLIN ELESTE I—II rész: (színes magyarul beszélő szovjet film) VÖRÖS CSILLAG (Erzsébet-körút 45.) 5, 8, vas. ½3, ½6, ½9 (Prolongálva 4-ik hétre.) — URÁNIA Rákóczi-út 21 5, 8, vas. ½3, ½6, ½9.

BERLIN ELESTE I. rész: BÁSTYA (Erzsébet-krt. 8) 11, 1, 3, 5, 7, 9 (prolongálva!) — JÓZSEF ATTILA (R.-palota) 6, 8, v. 4.

BERLIN ELESTE II rész: SZIKRA (Teréz-körút 60.) 5, 7, 9, v. 3. (Prol. 4. hétre!) — MUNKÁS (Kápolna-u. 3b) ½6, ½8, v. ½4. — KORZÓ (Ujpest) 4, 6, 8. — ROYAL (Kispest) 6, 8, v. 4.

KALIN, A SAS: (bolgár film) DÓZSA (Róbert K.-krt.) 61) ½5, ½7, ½9, v. ½3.

MESSZI VIZEKEN: (egy hadihajó földkörüli útja) BRIGÁD ([illegible]) ½6, ½8, v. ½4. — ADY (Somogyi B.-út 3) 4, 6, 8, vas. 2.

ISTENEK TANÁCSA: (német film) DUNA (Dunai S.-u. 7) ½5, 7, ½10. (Prol.!) — FORUM (Kossuth L.-u. 18) 4, ½7, 9. (Prol.!) — MÁJUS 1 (Mártirok-útja 55) 4, ½7, 9. (Prol.!) — FELSZABADULÁS (Flórián-tér 3) ¾4, 6, ¾9, v. ¾2. — TÁNCSICS (Csepel) ½6, 8, v. 3. — TÁTRA (P.-erzs.) 6, ¾9, v. ¾4.

ÁLLATOK SZINHÁZA, DIÓTÖRŐ: ÜTTÖRŐ 4, 6, vas 10, 2, 4, 6.

PUSKIN (művészi szovjet dokumentfilm) FÁKLYA (Teréz-körút 28) d. u. ½5-től este 11-ig és vas. d. e. ½11-től este 11-ig folytatólag.

ÚJ UTAKON AZ ÉPITŐIPAR: kisérőfilm a SZIKRA és MUNKÁS moziban.

BATEI PÉLDA: kisérőfilm az ELIT moziban.

Tragikus hajsza: (olasz film) KAMARA Dohány-u. 48) 4, ½7, ½9, v. 2. — KOSSUTH (Váci-út 14) 4, ½7, ½9, v. ¾2. (Prolongálva!)

TALÁLKOZÁS AZ ELBÁN: (magyarul beszél) SAVOY (Üllői-út 4) ¾4, ¾6, 8.

VAN HAZÁJUK: (magyarul beszélő szovjet film) PÁTRIA (Népszínház-u. 13) 4, 6, 8.

AZ UZSORÁS: (Balsac novellája nyomán) ELIT (Szt. István-körút 16) ½5, ½7, ½9 v. ½3.

Egy élet muzsikája: (Glinka élete) BETHLEN (Bethlen-tér 3) ¾4, 6, ½9.

Dalolva szép az élet: (zenés vígjáték) ZUGLÓI (Angol-u. 26) ½5, ½7, ½9. — SZABADSÁG (Bartók B.-út 64) ½5, ½7, ½9, v. ½3. (Prol.) — UGOCSA (Ugocsa-u. 10) 4, 6, 8 (prol).

Vörös nyakkendő: (magyarul beszélő szovjet film) [illegible]

Szombati ügetőversenyek

Kezdete fél 4 órakor.

I. A mindjobban formába lendülő Badallónak Kacér III. lehet

VII. Bujdosó szerdán szerencsétlen versenyt ügetett, itt megverheti a legjobb távján futó Kyrát. Zsibó T.-t eddig segédhajtó hajtotta, most Marschall kezében komoly javulást hozhat. Ádám fia többször szerepelt már jól rövid távon. Admirális, elről indulva, meglepetést okozhat.

5 Kántor II.	(Ráduly)	2180
6 Jobbágyi	(Fried)	2200
7 Nevion f. n.	(Bódis)	2200
8 Lady Astute	(Marschall)	2220
9 Santali	(Máté)	2220
10 Bokros	(Ferge 20)	2220

Tip: KÁNTOR II. — SANTALI — PORNÓ II.

2 Scot Palmer	(Földi)	2220
3 Lobogó	(Kovács I.)	2220
4 Twiddle	(Kovács J.)	2240
5 Csárdás T.	(Róthfischer)	2240
6 Koppány	(Hévizy)	2240
7 Friswyn	(Zwillinger)	2260
9 Half Pint	(Jónás)	2280
10 Kalóka	(Konta)	2280

VIII. Kakasszéki handicap.

1 Ibis	(Paulovitz)	2600
2 Luella	(Földi)	2640
3 Blackbird	(Pénzes)	2660
4 Babér	(Konta)	2660
7 Bagatelle	(Marschall)	2760
9 Fenegyerek	(Simkó)	2760
11 Caroline M.	(Róthfischer)	2780

Az amerikai háborús propaganda bűntény az emberiség ellen

Nemcsak az az ember bűnös, aki gyilkol, hanem az is, aki gyilkosságra bujtogat. Az amerikai imperialisták mind a ketlőben bűnösök. Példátlanul kegyetlen agresszív háborút folytatnak a szabadságszerető koreai nép ellen, ugyanakkor magasztalják elkövetett gazfetteiket és új gyilkosságokra, új háborúkra bujtogatnak.

A háborús gyujtogatók

háborús hisz riát ke tenek

például olyan cselfogással, hogy törvényjavaslatot terjesztenek a kongresszus elé a kormányhivatalok decentralizálásáról Washington határain kívül. A törvényjavaslat megszerkesztői és mindazok, akik mögöttük állnak, arra számítanak, hogy egy ilyen törvényjavaslatnak már a puszta ténye a nyugtalanság érzését kelti az amerikaiakban. „A kormány el akar rejtőzni. Tehát az Egyesült Államokat valaki fenyegeti. Tehát fegyverkezni kell és fel kell készülni a háborúra", — a háború propagandistái szerint így kell gondolkodniok az egyszerű amerikaiaknak.

Az egész amerikai propagandát mozgósitották,

hogy verjék az egyszerű amerikaiak — és nem csupán az amerikaiak — fejébe egy közeli háború kikerülhetetlenségét és a fegyverkezés szükségességét. Az amerikai sajtó tele van különböző fegyverek reklámjával, katonai csapatok, golyószórók és bombarobbanások ábrázolásával. Ugyanezt látja a közönség az amerikai moziban is. Erről beszélnek az Egyesült Államok rádióállomásainak bemondói. Ezt az egész háborús hisztériát az Egyesült Államok uralkodó klikkje sugalmazza és gyujtogatja.

Truman elnök, aki nemrég több mint kétszeresére emelte az Egyesült Államok katonai kiadásait, szeptember 9-i rádióbeszédében kijelentette:

— *Védelmi célokra évenként körülbelül 15 milliárd dollárt költöttünk. Úgy számítjuk, hogy jövő év júniusáig mostani terveink alapján legalább harminc milliárd dollárt fogunk költeni évenként. Egy év mulva valószínűleg kénytelenek leszünk jóval többet költeni még a harminc milliárd dollárnál is. Fel kell készülnünk arra, hogy még hosszú éveken át fenn kell tartanunk egy nagyon hatékony védelmi programot.*

Őrült fegyverkezési hajsza még sok éven át, egyre növekvő ütemben — erre törekszik az amerikai elnök és környezete, ezért agitálnak!

A fegyv rkezés növelése

az Egyesült Államok imperialistáinál nem öncél, bár ezzel nyereségeiket is fokozni akarják és a gazdasági válságot remélik elhárítani. Az ágyúk azért készülnek, hogy lőjjenek velük!

Csak fegyverkeznünk kell és megbódíthatjuk az egész világot! — ezt akarják elhitetni az amerikaiakkal a háborús gyujtogatók. Némileg más formában *Truman* is beszél erről. Az Egyesült Államoknak kell vezetnie a világot — jelentette ki nem egyszer az elnök. Ugyanerről beszélt nemrégiben *Bradley* tábornok is, az amerikai vezérkari főnökök elnöke.

— Külpolitikánk katonai támogatása legnagyobb mértékben járulhat hozzá a mindenki által tisztelt vezetőszerepünk megvalósításához a szabad világ felett — jelentette ki az Egyesült Államoknak a Koreai Népi Demokratikus Köztársaság ellen intézett támadása másnapján.

MacArthur, a véreskezű háborús gyujtogató szemérmetlenül kijelentette: a harmincadik század történetírói majd megállapítják, hogy a huszadik század legfontosabb eseménye volt, hogy „az életerővel teli, csodálatos, fiatal Egyesült Államok Japánon keresztül angolszász civilizációt vitt Ázsiába". Lehetetlen a legnagyobb felháborodás nélkül olvasni a tömeggyilkosságok szervezőjének ezeket a szavait, akinek parancsára amerikai bombavetők japán támaszpontokról halált és pusztulást visznek az ázsiai kontinensre.

Matthews tengerészetügyi miniszter nyilvánosan kijelentette: először az Egyesült Államoknak kell elkezdenie a háborút, hogy más országokat „együttműködésre" kényszerítsen. Matthews nem áll egyedül a „preventív háború" propagálásával. Szeptember 14-én Russel szenátor, a szenátus hadügyi bizottságának tagja az újságírókkal folytatott beszélgetése során cinikusan kijelentette: „Folyton-folyvást azt mondani az amerikai népnek és az egész világnak, hogy nem mi adjuk az első csapást — egyszerűen ostobaság."

A támadásnak

szerinte váratlanul, hadüzenet nélkül kell elkövetkeznie.

A tábornokok és szenátorok mögött nem marad el az újságírók és „tudósok" egész sora sem. Walter *Lippman*, a közismert reakciós például hidegvérrel hirdeti, hogy az Egyesült Államoknak „légi bombázások segítségével kell megsemmisíteni az összes fontosabb városokat és főbb közüzemeket, valamint ipari vállalatokat Észak és Délkoreában." „Én nem kérnék irgalmat kórházaknak, templomoknak, tanintézeteknek, vagy a lakosság bármely csoportjának" — szajkózza *Lippmant* dr. Nance, a tampai egyetem rektora (Florida állam).

Acheson külügyminiszter —, hogy megfélemlítse a népeket — nyilvánosan kijelentette, hogy az Egyesült Államok készen áll

„koreaizálni"

az egész világot. Az amerikai kormánykörök nagy dobbal reklámozzák a tömegpusztításnak azokat a fegyvereit, amelyeket az új háborúban szeretnének alkalmazni. „Az atombombák elkészültek!" — rikácsolja hisztériásan *Lawrance*, a New York Herald Tribune washingtoni tudósítója.

MacClif, az amerikai hadsereg kémiai hadtestének főnöke pedig azt állítja, hogy az Egyesült Államokban olyan új mérgező anyagok készülnek, amelyek az idegrendszerre gyakorolt hatásukkal meg tudják ölni a „lehetséges ellenfelek" ellenállási akaratát. Megtörni a népek ellenállási akaratát! Lám, erről álmodoznak az amerikai imperialisták. Ime, ezért szélesítik ki a lehető legnagyobb mértékben bűnös propagandájuk ferlőzött áradatát. Ezért állították fel a „lélektani stratégia kérdéseinek hivatalát" *Acheson* személyes vezetése alatt. Ezért növelték meg a kiutalásokat „Amerika Hangja" részére és ezért szerveznek propaganda „hadjáratot" *Eisenhower* és *Clay*, az ismert háborús gyujtogatók vezetése alatt...

Szánalmas törpék! Nem tudják megérteni, hogy

a népek elszánt akarata a békére és szabadságra, mérhetetlenül megnövekedett.

Az aláírások százmilliói a stockholmi felhíváson, a nemzeti felszabadító mozgalom győzelmei Ázsiában és a békeharcban a népi tömegek aktivitásának növekedése napról-napra — arról tanúskodnak, hogy *a népek erősítik harcukat a gazfettek propagandistái és háborús gyujtogatók ellen.*

Petőfi-szobrot állítanak fel Miskolcon

Miskolc város tanácsa Petőfi-szobor felállítását határozta el. Az előkészítés munkájával Kovács András szobrászművészt bízták meg. A szobor felállításának költsége mintegy 102 ezer forint. A szobor ünnepélyes felavatása 1951 március 15-én lesz.

Mikor kell a háziipar után kereseti és forgalmiadót fizetni?

A jövedelemadó kötelezettség a háziiparosra is kiterjed

Az új forgalmiadó-kódex szabályozza a termelői forgalmiadó mentességet. Eszerint a forgalmiadó alól akkor mentes a háziipari tevékenység, *ha a háziiparos e tevékenységét saját lakásában, alkalmazott nélkül, sajátmaga, vagy a legszorosabban vett és vele közös háztartásban élő családtagjai közreműködése mellett kézzel, vagy emberi erővel meghajtott géppel folytatja.*

Az adómentesség szempontjából közömbös az is, hogy a háziipari tevékenységet mellékfoglalkozásként, vagy alkalomszerűen folytatják-e. Ha azonban a háziiparos a készítményeit *nem közvetlenül fogyasztóknak, hanem kereskedőknek adja el, a tevékenysége azonnal termelői forgalmiadó-kötelezettség alá esik.*

Iparigazolvány esetén nincs mentesség

Nem tekinti az adóhatóság háziiparosnak, tehát nem mentesíti a forgalmiadó lerovása alól azt az iparűzőt, aki kereseti tevékenységét iparjogosítvány alapján folytatja. *Nem mentesül a termelői forgalmiadó alól az a háziiparos sem, aki kereseti tevékenységét elemi erővel meghajtott géppel folytatja.*

Adómentes azonban a háziiparos tevékenysége, ha az áru előállítást több fokozatban végzi, például: maga állítja elő a fonalat és azt maga is szövi fel, esetleg a szövetből maga konfekcionál.

Kereseti adó a háziipari cikkek után

A háziiparostól vásárló kiskereskedőnek az áru változatlan alakban való továbbadásából eredő nyers bevétele után — a szakmára megállapított kulcs szerint — *kereseti adót kell fizetni.* Akár adóközösségben, akár egyénileg adózik, az e tevékenységből eredő bevételt a többivel együtt jelentheti be, vallja be. Külön csoportba elkülöníteni nem kell.

Fontos a háziipari cikkekre vonatkozó számlák megőrzése, elsősorban annak igazolására, hogy a kereskedő az árut forgalmiadóval terhelten vásárolta. De szükséges a számla a fogyasztói ár igazolására is.

A háziiparos, mivel tevékenysége nem kereskedői, hanem előállítói, kereseti adót nem fizet.

Általános jövedelemadót a háziiparos ugyanúgy fizet, mint az iparigazolvány alapján működő többi önálló iparos.

Munkában a XVIII. kerületi Tanács

A Nagyvárad-téren szállunk át a Kispest-Pestszentlőrinc felé tartó villamosra, ahonnan hatalmas tömegek özönlenek Nagy-Budapest új külső kerületei felé. Az élet elektromos árama járja át e környéket s a forgalmi növekedést az a körülmény is befolyásolja, hogy a *Teleki-térről kitelepített ócskáspiacot a közeli Ecseri-útra telepítették.*

Hatvankétezer ember lakik a Pestszentlőrinc-Szentimre közigazgatási egyesítésével létrejött XVIII. kerületben. A nagyarányú iparosítás folytán döntő többsége van a munkásosztálynak, ha pedig a kisiparos és kiskereskedő rétegeket is figyelembe vesszük, ők teszik ki a népesség 80 százalékát. Jelentős tömegek dolgoznak a *Téglagyárban, a Durva Hengerműben*, a *Lőrinci Fonóban*, de a kisebb üzemekben is. Egyedül a *Kistext* 3500 dolgozót foglalkoztat. Állandó kereslet van szakmunkásokban, a mezőgazdasági munkaerőfelesleg pedig betanított és segítőmunkásként talál elhelyezkedést.

let beépítetlen maradt, ugyanakkor, amikor a külső részeket felparcellázva, magas áron értékesítették. Az így befolyó pénzből Kuszenda volt főjegyzőnek arra is telt, hogy 500 holdas birtokot vásároljon.

Gémeskutak alkonya

— Pestszentlőrinc és környéke a multban híres volt *a rossz ivóvízéről.* Csak az „uraságok" házaiban működtek a szivattyús kutak, hogy a pálmakertet és a délszaki növényeket megöntözhessék. A tanács első intézkedéseinek egyike volt, hogy az idejétmúlt *gémeskutak* helyett a Ganz- és Szemere-telepekre és Szentimrére bevezette a *vízvezetéket.* Az új vízvezetékhálózat hossza legalább *öt kilométer.* Azonkívül *15 nyilvános közkút* is létesült a lakosság használatára. Komoly hiányosságunk, hogy megfelelő csatornahálózattal csak a Durva Hengermű egy szakaszán rendelkezünk. E problémát szeretnők az ötéves terv keretében megoldani, ezért tervet nyujtottunk

Kocsis András, szobrászi

Mladonyiczky Béla: A gyulai

Új Aurora, Békéscsaba,

A gyulai Dürer-portré Kocsis András alkotása.

Művészi telitalálat. Szerencsés az anyag megválasztása: a bronz. A bronz alapvető tulajdonsága, hogy a mintázás érzékenységét vagy sommázott, összefogott kezelését leghűségesebben megőrzi és közvetíti.

Ez az alkotás a mintázás érzékenységével, a fej nyugalmat, tisztaságot sugárzó formájával, térkitöltésével vált jelentős és igazat ábrázoló alkotássá.

A mintázás érzékenysége Dürer érzékenységét is jelenti. A fej tartása, póznélkülisége, az alkotó ember egyszerűségére, tiszta, nyílt jellemére utal. A szobrászi fogalmazás összefogottan, szerénységgel párosulva, de erővel, lendületes mintázással valósul meg. Áttételesen a mű alkotója érvényre juttatja Dürer emberi, művészi alakjának tulajdonságait; az egyszerűséget, nyíltságot, tisztaságot, erőt, lendületet.

A művész a szobor nyugalmán, tekintetének komolyságán, érzékenységén keresztül egy rendkívüli ember szobrászi megfogalmazását nyújtja.

Mladonyiczky Béla

1

Kocsis András, szobrán

Elülső - belső borító

1.

Magyar Nemzet

Szerda, 1976. október 27.

Meghalt Kocsis András szobrászművész

Hosszú betegség után, 72. életévében meghalt Kocsis András Kossuth-díjas szobrászművész, érdemes művész. Temetéséről később intézkednek. Haláláról a Magyar Képzőművészek Szövetsége, a Magyar Népköztársaság Művészeti Alapja és a Kulturális Minisztérium közös gyászjelentést adott ki.

*

Kocsis András a Képzőművészeti Főiskolán kezdte meg tanulmányait és Pásztor Jánosnál és Kisfaludi Strobl Zsigmondnál folytatta. Ötven éve: 1926 óta állított ki. Portréin, köztéri szobrain és épületplasztikáin természethű ábrázolásra törekedett. Legjelentősebb alkotása a budapesti Sportcsarnok 20 méter hosszú, 32 alakos alumínium reliefje, amelyen a sport születését és fejlődését ábrázolja. Számos köztéri szobrot készített: kezemunkáját őrzi Nyíregyházán a Pásztorlány, Miskolcon a Petőfi-szobor, a veszprémi Lenin-emlékmű, Budapesten Zichy Mihály mellszobra s a Kossuth-szobor mellékalakja. Több szobrát őrzi a Magyar Nemzeti Galéria is. Kocsis András halála a magyar képzőművészettársadalom, a művészeti élet nagy vesztesége.

Szerda, 1976. október 27.

Ülést ta
Közpo

A Magyar Szocialista
Központi Bizottsága 1976. o
Kádár Jánosnak, a Közpon
első titkárának elnökletéve
tott.

A Központi Bizottság m
elfogadta Győri Imrének, a

A hosszú távú

tanácskozott az o

A hosszú távú tervezés munkájáról, valamint az árszabályozás és termékforgalmazás kérdéseiről tanácskozott kedden *Bognár* József elnökletével az országgyűlés terv- és költségvetési bizottsága. A két témát tárgyaló írásos tájékoztatókhoz dr. *Hetényi* István tervhivatali államtitkár és dr. *Csikós Nagy* Béla államtitkár, az Országos Anyag- és Árhivatal elnöke fűzött szóbeli kiegészítést. Az ülésen részt vett és felszólalt *Inokai* János, az országgyűlés alelnöke.

Dr. Hetényi István — ismertetve a hosszú távú tervezés

Kocsis András

Magyar Nemzet 1976. október 27.

A Fővárosi
Népművelési Központ
állandó

Képzőművészeti kiállító helyiségében

(VII., Rákóczi-út 30, félemelet)

TÁRLATVEZETÉS:

Október 28-án, kedden d. u. 4 órakor *Rabinovszky Máriusz.*

Október 31-én, pénteken d. e. 10 órakor *dr Pogány Ö. Gábor*, a Fővárosi Képtár igazgatója.

November 2-án, vasárnap d. e. 11 órakor *Garas Klára.*

KÉPZŐMŰVÉSZETI ELŐADÁSOK:

November 7-én, pénteken d. u. 5 órakor: Cézanne. (Vetített képekkel.) Előadó: *dr Kampis Antal.*

November 14-én, pénteken délután 5 órakor: Rembrandt rajzai és rézkarcai. (Vetített képekkel.) Előadó: *Paál Ákos.*

November 8-tól 18-ig bezárólag
KOFFÁN KÁROLY festőművész GRAFIKAI KIÁLLÍTÁSA.

November 22-től december 7-ig bezárólag
KOCSIS ANDRÁS szobrászművész és NOVOTNY EMIL festőművész GYŰJTEMÉNYES KIÁLLÍTÁSA.

November 28-án, pénteken d. u. 5 órakor: Maillol. (Vetített képekkel.) Előadó: *Rabinovszky Máriusz.*

Fővárosi Közművelődési Központ. Munkaterv. 1947. november

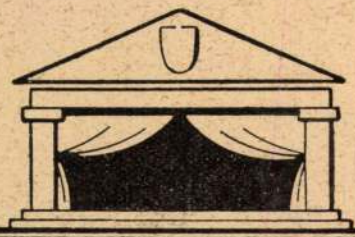

RENDKÍVÜLI SZÍNHÁZI KEDVEZMÉNYEK

a Madách Színházban

1947 november 9-én, vasárnap délután fél 4 órakor Steinbeck:

Egerek és emberek

1947 november 13-án, csütörtökön este fél 8 órakor Vanderberghe—Armont:

Fiúk, lányok, kutyák

Jegyek: az előadás előtt 4 nappal 3·20 Ft-tól 12 Ft-ig a Fővárosi Népművelési Központban (IV., Szép-utca 5, félemelet 4) 9—1 óráig, szombaton 9—12 óráig, pénteken délután 3—5 óráig is kaphatók

1947 november 9-én, vasárnap d. e. 11 órai kezdettel a Zeneművészeti Főiskola nagytermében »**Hangverseny-énekkar**« bemutatkozó hangversenyt rendez. Műsoron: *Bartók-, Kodály-, Szervánszky-kórusok, madrigálok, motetták, orosz kórusok, néger spirituálék.* Vezényel: *Szabados Zádor.*

Jegyek: 2—8 forintig a Népművelési Központban (IV., Szép-utca 5. félemelet 4.) minden hétköznap d. e. 9—1 óra között, szombaton 9—12 óra között, pénteken délután 3—5 óra között is.

A MAGYAR-SZOVJET MŰVELŐDÉSI TÁRSASÁG

rendezésében 1947 november hó 7-én, pénteken délután 4 órakor a Zeneművészeti Főiskola nagytermében **Tóth Aladár**, az Állami Operaház igazgatója és **Major Tamás**, a Nemzeti Színház igazgatója beszámolója

»AZ OROSZ SZÍNHÁZ« címmel

Belépődíj nincs ***Vendégeket szívesen látnak***

HÍREK

Mit csinálsz a malaccal Ida?!

Irta: Hunyady Sándor

Talán húsz éve történt, egy jó, falusi ebéden, hogy az egyik vendég így fordult a háziasszonyhoz:

— Mit csinálsz a malaccal, Ida, hogy nálad a ropogós malac bőre olyan síma, mint az üveg?

— Megborotválom — magyarázta a háziasszony. — A beretva mind leszedi a sertéjét.

Az a vendég, aki kérdezősködött, mindenféle sütésfőzésben tapasztalt, vidéki nő volt. De ült az asztalnál egy hathetes, fiatal menyecske, aki Pestről került le a megyébe. Az nagyon igyekezett tanulni. Megjegyezte ezt a receptet is. És ez lett a veszte.

Mert az ujdonsült városi menyecske kicsit félreértette a tanácsot. Ida asszony persze úgy gondolta a dolgot, hogy a szegény meggyilkolt és leforrázott malac bőréről kell borotvával leszedni a maradék sertét. A mi menyecskénk pedig az eleven malacnak esett neki a zsilettel. Még be is habozta szépen, úgy látta, hogy az ura így csinálja. Két szolgáló fogta a malacot, amíg dolgozott rajta az ecsettel, meg a borotvával. A malac visított, a szolgálók röhögtek. A szakácsné gonoszul pislogva nézte az ügyet.

Ki is szivárgott a malacborotválás esete a cselédeken keresztül a nagyvilágba. És egy másik ebédnél annyit bosszantották vele a menyecskét, hogy egyszerre csak sírva fakadt, felugrott az asztaltól, kiszaladt az udvarba és belevetette magát a kútba. Szerencsére nem volt mély a kút, ahogy felállt a fenekén, csak derékig ért neki a víz.

Kihúzták, de tél volt, megfázott, tüdőgyulladást kapott, majd belehalt abba a bolondságba.

Hanem, úgylátszik jó, ha valaki bukással kezdi a pályáját. A fiatalasszony dacos teremtés volt, ha már élve maradt, ki akarta köszörülni a csorbát. És úgy megtanulta a mesterségét, hogy ma három megye konyha-pápája. Híres receptjeit lesik, lopják tőle a barátnék, mint a hadititkokat. De azért még mindig paprikaveres lesz a méregtől, ha valami régi ismerős a malacpecsenyéről próbál példálózni előtte.

A Reggeli Magyarország legközelebbi száma a Nemzeti Ünnep és a rákövetkező vasárnap miatt március 18-án jelenik meg.

— **Varga miniszter megnyitotta a lispei távvezetéket.** Dr. *Varga* József iparügyi miniszter megtekintette a Magyar Amerikai Olajipar Rt. által Balatonszemesen épített új nyersolajtöltő állomást és a Budafapuszta (Lispe) és a főváros közt épülő olajtávvezeték eddig elkészült szakaszát. Dr. Papp Simon bányaügyi főtanácsos köszöntötte a vállalat nevében a minisztert s arra kérte, hogy adja meg az engedélyt a nyersolajtöltőállomás üzembehelyezésére. A miniszter megadta az engedélyt, rámutatva arra, hogy a korszerű nyersolajszállításnak a távvezeték a legmegfelelőbb módja.

— **A nők tudják, hogy milyen üdítő a sósvizű fürdő. A Széchenyi női thermálgőzfürdőben dús sótartalmú melegmedence áll a hölgyek rendelkezésére!**

— **Inczédy-Joksmann Ödön országmozgósítási kormánybiztos.** A m. kir. minisztérium dr. *Inczédy-Joksmann* Ödön Kolozs vármegye és Kolozsvár törvényhatósági szabad királyi város főispánját a IX. kolozsvári m. kir. honvédhadtest területére kiterjedő illetékességgel Kolozsvár székhellyel országmozgósítási kormánybiztossá kinevezte.

— **A hercegprímás visszautazott Esztergomba.** Dr. *Serédi* Jusztinián bíboros-hercegprímás, aki vasárnap óta a fővárosban tartózkodott, itt több intézmény ülésén és a püspöki kar tavaszi konferenciáján elnökölt, pénteken délután visszautazott székhelyére, Esztergomba.

— **Uj népszámlálás lesz Romániában.** Berlinből jelenti a TP: Uj népszámlálás lesz Romániában, amely tekintettel lesz a lakosság vagyoni, szociális és gazdasági viszonyaira is. Ezenkívül külön statisztikát vezetnek a menekültekről és a visszavándorlókról is. Külön statisztika öleli fel a zsidó lakosság adatait.

— **Ismét korlátozták az angol lapok terjedelmét.** *Londonból* jelentik: Az ujságpapírban mutatkozó hiány következtében jövő vasárnaptól kezdve a napilapok oldalszáma hetenként háromszor hat oldal és háromszor négy oldal lesz.

— **Pihen, szórakozik és felfrissül a Szent Gellért pezsgőfürdőben!**

— **Vasárnap temetik a kispesti robbanás három áldozatát.** A kispesti polgári iskolában történt robbanás három halottját, *Szigeti* Sándort, *Pintér* Károlyt és *Vascsik* Ödönt valószínűen vasárnap délután temetik nagy gyászpompával Kispesten. Pénteken reggel különben a kispesti temetőben egy, már nem robbanóképes kézigránátot találtak. A gránát az első világháborúból származik, valaki háborús emlékként őrizhette és most a minapi robbanás hírének hatása alatt valószínűen úgy akart tőle szabadulni, hogy a temetőben eldobta.

— **Hétvégi vonat Budapestről Tapolcára.** A M. Kir. Államvasutak igazgatósága közli, hogy a kettős ünnep alkalmával várható erősebb utasforgalom akadálytalan lebonyolításának biztosítása céljából március 15-én, szombaton Budapest déli pályaudvarról 7 óra 20 perckor induló trieszti gyorsvonathoz csatlakozólag Székesfehérvárról 9 óra 10 pere indulással Tapolcáig a 1112. sz. vonat és ellenirányban 16-án, vasárnap Tapolcáról 13 óra 15 pere indulással Székesfehérvárig az 1111. számú vonat fog mint motorpótlós hétvégi vonat közlekedni. Utóbbi vonat Székesfehérvárott a Budapest déli pályaudvarra 21 óra 8 perckor érkező 1211. számú vonathoz nyer csatlakozást.

— **Uj vitézi telkek.** Magyarország főméltóságú kormányzója a miniszterelnök előterjesztésére a vitéz *Szalay* Pál tartalékos címzetes százados, földbirtokos, szolnoki lakos, valamint a dr. vitéz gróf széki *Teleki* István nyugállományú címzetes őrnagy, vezérigazgató, budapesti lakos által alapított vitézi telekről szóló alapítólevelet jóváhagyni és a vitézi telekalapítást megerősíteni méltóztatott.

— **Földrengés Técsőn.** Técsőn a keddi földrengés pénteken károkozás nélkül 6 óra 13 perckor heves földlökéssel megismétlődött.

— **Felhívás.** Tudomásunkra jutott, hogy egyes ügynökök villamos kiskészülékeknek (főzőlapok, vasalók, vízforralók, kávéfőzők, kenyérpirítók, testmelegítők és hajszárítók) részletre való megvételét ajánlják és bizalomkeltés céljából Budapest Székesfőváros Elektromos Művei alkalmazottainak adják ki magukat. Ezúton is felhívjuk fogyasztóink figyelmét, hogy az Elektromos Művek villamos kiskészülékek részleteladásával nem foglalkozik, alkalmazottaink ily megrendeléseket nem gyüjtenek. Villanyszerelő cégek és szakkereskedések — az Elektromos Művekkel kötött megállapodás értelmében — villamos kiskészülékeket részletfizetésre is árusíthatnak és az eladás megkönnyítésére ügynököt is alkalmazhatnak. A vásárlóknak kereskedőkkel kötött részletvásárlási megállapodása azonban csak az Elektromos Művek jóváhagyása után válik jogérvényessé. A havi részletek az Elektromos Művek pénzbeszedőinek fizetendők. Károsodás elkerülése végett tanácsoljuk fogyasztóinknak, hogy az ügynököket igazoltassák, kinek a megbízásából járnak el. Részleteladással foglalkozó ügynökök tevékenységéért Budapest Székesfőváros Elektromos Művei semmiféle felelősséget nem vállal.

— **Jöjjön az egészség forrásaihoz! A Hungária, Attila és Juventus források vize egészségét szolgálja. Kérdezze meg orvosát!**

— **Uj kormányfőtanácsos.** A kormányzó dr. *Gulden* Gyula, a Herendi Porcellángyár Rt. ügyvezető igazgatójának közhasznú érdemes tevékenysége elismeréseül a kormányfőtanácsosi címet adományozta.

— **Puky Endre előadása.** A *Budai Református Férfitársaság* ünnepén dr. *Puky* Endre presbiter, a közigazgatási bíróság elnöke tartott előadást *Márciusi gondolatok* 1941-ben címmel.

— **Ivókúrák a Rudasparkban az Attila, Hungária és Juventus források vizével! Kérdezze meg orvosát!**

— **Villanyt kap 15 székely falu.** Az *Erdélyrészi Gazdasági Tanács* a székely községeknek villamos energiával való ellátása céljából többízben közbenjárt az illetékes tényezőknél. Most az iparügyi miniszter intézkedése folytán 15 tusnádkörnyéki székely falut kapcsolnak be a villamosenergia szolgáltatásába.

— **Uj repülőbélyegek.** A kereskedelem és közlekedésügyi miniszter a Horthy Miklós Repülő Alap támogatására szolgáló 100%-os felárral március 24-én 6, 10, 20 és 32 filléres címletekből álló bélyegsorozatot bocsát forgalomba. A bélyegsorozat vízjeles papiron, raszteres mélynyomással készül és 200.000 példányszámban kerül kiadásra és 1941 június 30-áig lesz forgalomban.

— **A rádiumemanáció felserkenti a petyhüdt idegeket! Fürdőzzön a Rudasban!**

— **Katonatisztek igazgatják a román fogházakat.** A kormány az ország valamennyi fogházigazgatója helyébe katonatiszteket nevezett ki.

Nem fél?

hanem negyed, nyolcad, vagy egész osztálysorsjegyet akar vásárolni? Azt is megteheti.

A hivatalos árak a következők:

Nyolcad . 3.50 P Fél . . . . 14.— P
Negyed . . 7.— P Egész . . . 28.— P

HUZÁS MÁR ÁPRILIS 5-ÉN

OLVASÓINKHOZ!

Lapunk mai számához befizetési lapot mellékelünk, amelyen olvasóink beküldhetik adományaikat az árvízkárosultak javára. Olvasóink figyelmébe ajánljuk azonban, hogy *ez a befizetési lap nem azonos az előfizetési összeg kiegyenlítésére szolgáló befizetési lappal.* Kérjük tehát, a kitöltésnél szíveskedjenek figyelemmel lenni arra, hogy a 150.700 számú csekkszámla az árvízkárosultak akciója javára szolgál.

— **Az árvízkárosultak javára Spuller** Gyula (Zsitvagyarmat) 15 pengőt küldött szerkesztőségünkbe. Ezzel gyüjtésünk összege 1291 pengőre emelkedett.

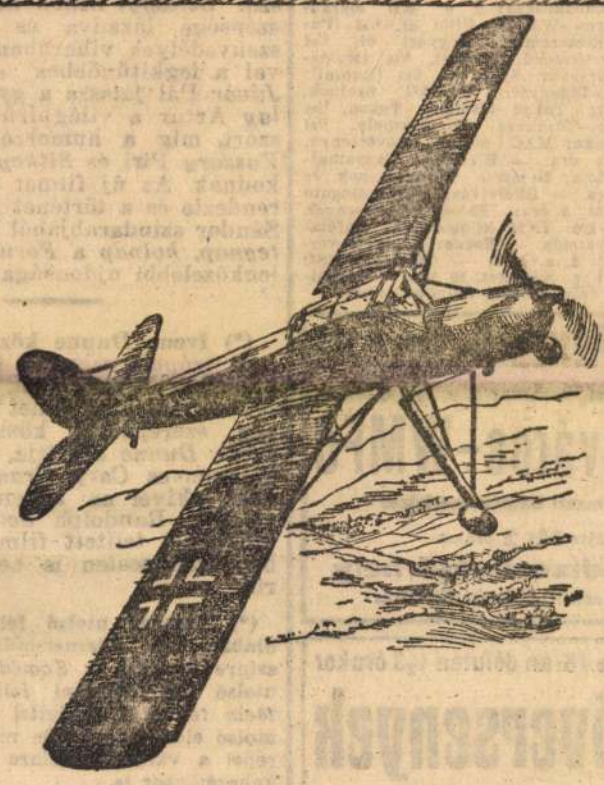

A lassan repülő csodás repülőgép: Fieseler "Storch" | Uj képek az Me 110-ről | Egykor fantázia — ma valóság | Négyen életre-halálra | Legujabb magánfelvételek Dr. Dornierről | A "Lützow" harci repülőraj | v. Werra főhadnagy kalandos megmenekülése | Különös felvételek egy hajókíséretről és sok más igen időszerű cikket közöl a német légihaderő nagy képeslapjának a

Der Adler

nek legujabb száma

Kapható az IBUSZ összes elárusítóhelyein, könyv- kereskedésekben, valamint az utcai ujságárusoknál

Ára: 28 fillér

SPORTHIREK

„Válogató" bajnoki mérkőzések a futballban

A *futballkapitány megnézi a vasárnapi negyedik bajnoki futballforduló mérkőzéseit* s csak az ottani formák ismeretében állítja össze *a jövő vasárnap Jugoszlávia ellen vívandó válogatott futballmérkőzésekre csapatait.* Ez adja meg a mostani futballforduló jelentőségét. Az esélyek:

Ferencváros—WMFC: a Ferencváros emelkedő, a WMFC hanyatló formában van s így valószínűleg sikerül a zöldfehéreknek revánsot venni az Erdélyi Kupában szenvedett vereségükért. **Ujpest—Elektromosok:** az Elektromosok Szolnok felett aratott győzelmük alapján meglepetést csinálhatnak az Ujpest ellen is. **Kispest—Szeged:** a Szeged olyan rosszul szerepelt eddigi három mérkőzésén, hogy Kispesten sem adhatunk neki esélyt. **Szolnoki MAV—Diósgyőri MÁVAG:** a szolnoki pálya és közönség előnyét kiegyenlíti a diósgyőriek erősebb támadó szelleme. **Tokod—Gamma:** Tokod veretlenségét nagyon veszélyezteti az Ujpest felett győztes Gamma, de azt hisszük, hogy a két csapat osztozni fog a pontokon. **Beszkár—SBTC:** a salgótarjáni csapat Budapesten sem indul reménytelenül pontszerző küzdelmébe. **Haladás—Törekvés:** az e heti »kiesési derbynek« a szombathelyi csapat a favoritja.

SPORTMŰSOR

VASÁRNAP. Labdarúgás: I. o. NB mérkőzések: Ferencváros—WMFC, Üllői út. 1/4 (Palásti); Ujpest—Elektromos, Megyeri út, 1/4 (Egner); Kispest—Szeged, Kispest, 1/4 (Moldoványi); SBTC—Beszkár, Sport u., 1/4 (Rubint); Szolnoki MAV—Diósgyőri MÁVAG, Szolnok, 1/4 (dr. Horváth); Tokod—Gamma, Tokod, 1/4 (Siklós); Haladás—Törekvés Szombathely, 1/4 (Ujvári). — Atletika: MAC mezei futóversenye, Margitsziget, 1/2 11 óra. — Birkózás: Csapatbajnokság I. fordulója, Nemzeti Tornacsarnok és Csepel, este 7 óra. — Ökölvívás: FTC válogató versenye, Üllői út, 5 óra; Válogató versenyek Kaposvárott. — Hó: 4×10 kilométeres stafétabajnokság a Galyatetőn. — Torna: Válogató verseny, Pasaréti út, d. e. 9 ó. — Motor: RESC kismotoros versenye, Népliget, 10 óra. — Asztalitenisz: Vidéki bajnokságok Salgótarjánban.

FTC-pálya, IX., Üllői-út 129.

Március **16-án,** vasárnap d. u. **fél 4** órakor

Ferencváros–WMFC

I. o. Nemzeti Bajnoki mérkőzés

előtte **fél 2** órakor

FTC–Hódmezővásárhely

III. o. Nemzeti Bajnoki mérkőzés

Március 15 és 16-án délután ½3 órakor

ügetőversenyek

Kocsis András nyerte a Horthy Miklós Sportcsarnok 30.000 pengős szobrászati díját

Nyolc kitűnő magyar szobrászművész vett részt az épülő *Horthy Miklós Sportcsarnok* homlokzatát díszítő, tizenhét méter szélességű, *frízre* kiírt pályázaton. Előírás szerint »*A sport születése és fejlődése*« magasplasztikája reliefjét kellett megoldania a *30.000 pengővel* díjazott művészeti munkával.

A zsűri pénteken hozta meg *döntését* s a nyolc pályamunka közül *egyhangú határozattal* a fiatal *Kocsis* András szobrászművésznek ítélte az első díjat, s őt bízta meg a kivitelezéssel is. Kocsis pályanyertes *frize, negyven artisztikus, szobrászati figura* hullámzóan folytatólagos kompozícióján mutatja be és szimbolizálja *a sportok fejlődését.*

SZINHÁZ-FILM

A szerelem és derű filmje a „Ma, tegnap, holnap"

Az ívelő magyar filmgyártás egyik legszebb alkotása az uj *Palatinus-film*, a *Ma, tegnap, holnap.* A sokat sejtető cím mögött valójában az évad egyik legújszerűbb filmjátéka rejtőzik. Meglepő, fordulatos, bizarr és robbanó feszültségu. Azt az orvosi problémát veti fel, mi történjék egy halálos beteggel, akinek már csak napjai vannak. A szerelem a halálos beteg fiatal gyáros és a nagystílű, előkelő szépasszony között szövődik. A főszerepeket *Szilágyi Szabó* Eszter, *Jávor* Pál és *Somlay* Artur játssza. *Szilágyi Szabó* Eszter perzselő szépsége lázadva és lobogva ég a szenvedélyek viharában és alakításával a legkitűnőbbek sorába lépett. *Jávor* Pál játssza a gyárost és *Somlay* Artur a világhírű orvosprofesszort, míg a humorról *Mály* Gerő, *Vaszary* Piri és *Sitkey* Irén gondoskodnak. Az új filmet *Bánky* Viktor rendezte és a történet *Várady Szabó* Sándor színdarabjából készült. A *Ma, tegnap, holnap* a *Forum filmszínház* legközelebbi ujdonsága lesz.

(*) Irene Dunne közbelép. Egy kihalt trópusi szigeten kezdődik az az amerikai filmtörténet, amely *Közbelép a feleségem* címet kapta. A feleség szerepét a közkedvelt, bájos Irene *Dunne* alakítja, a férjet a rokonszenves Cary *Grant*, míg a tudóst, akivel az asszony a szigetre vetődik, Randolph *Scott*. A pompás ötletekkel telített film a közeljövőben Budapesten is bemutatásra kerül.

(*) Kassner utolsó fellépése a Komédiában. A *Kassner-műsor* 21-én kerül színre utoljára a *Komédiában. Kassner* utolsó két délutáni fellépése *15-én* és *16-án* félkettőkor kezdettel lesz. A három utolsó előadáson külön meglepetéssel szerepel a varázsló. Színre kerül a kitűnő kabarémüsor is.

Bonyodalom egy asszony körül

A párizsi világkiállítás alkalmával egy kanadai angol asszony érkezett leányával a francia fővárosba és az asszony másnap nyomtalanul eltünt. Sem a kormányhatóságok, sem a rendőrség nem tudott felvilágosítást adni. A titokzatos eseményről annakidején hasábokat írtak a lapok és írók dolgozták fel a rejtélyes eseményt. Most filmet rendezett a témából Veit *Harlan*, a kitűnő rendező. A *Tóbis* új filmje *Eltünt egy asszony* címmel kerül *Budapestre.* A főszerepeket Krisztina *Söderbaum*, Fritz van *Dongen* és Friedrich *Kayssler* játssza.

(*) A Vígszínház új darabja. A *Vígszínház* következő darabja Somerset *Maugham Színház* című drámája lesz és ezzel egyidőben kezdik próbálni *Hertelendy* István *Vénaszszonyok nyara* című drámáját.

(*) Szörényi Éva és az »Elkésett levél«. Az *Elkésett levél* meséje *Szörényi* Éva személyéhez kapcsolódik. Az ő kettős drámai alakítása az, amely vezeti a filmet. Az ő címére indítják két évtized után azt a bizonyos elkéstt levelet, amely annakidején megrekedt a rahói postahivatal levélszekrényében. Az új magyar film bemutatójára most folynak a tárgyalások.

(*) Az Árvíz Indiában a Palace moziban. Szükségtelen méltatni a szezón egyik legnagyobb filmélményét, az *Árvíz Indiában* című megrázóan drámai filmtörténetet. Most újra műsorra került a film a *Palace filmszínházban.* A kis körúti moziban naponta hatszor vetítik le zsufolt házak előtt a filmet, amely a folytatódó siker bizonyítéka.

Weissbach 24-én Bruckner IV.

Székesfővárosi Zenekar X. Mesterbérleti estjén közr. Büszörményi Nagy Béla: Mozart zongoraverseny. Jegyek: Városi, Népműv., Koncert.

LORD FULTON BUDAPESTEN

RIPORT-REGÉNY *Irta:* ...

57

Fulton csillapította:

— Csendesebben, öregem! Még nincsen veszve semmi. Holnap lármát csapunk, visszaadják az útleveleinket és eliszkolunk. Ne félj semmit, nem akad ellenünk sem tanu, sem feljelentő. Ha visszatartják az útleveleinket, megpróbálunk átlógni a határon.

— És mit szólsz az angol követséghez? Ahelyett hogy védelmezne bennünket, angol állampolgárokat, ilyen borzasztó véleményt ad rólunk!

Őszintén fel volt háborodva az angol követség ellen, amely már az első pillanatban gyanusnak találta a »lord« tékozlásait és alig várta, hogy hivatalos helyen is kifejezze véleményét. Fultonnak eszébe jutott a békebeli anekdota az őserdőben kószáló angolról, aki találkozott egy tigrissel. A vadállat neki akart menni, már kinyitotta félelmetes pofáját, amikor a ravasz angol kivette a zsebéből a brit útlevelet és gúnyos mosollyal eléje tartotta. A tigris nyögött egyet és rezignáltan távozott. Hol vannak ezek a szép idők! Lám még ennek a kis detektívnek sem imponált az angol útlevél, egyszerűen zsebrevágta és megakadályozta a holnapi utazást.

A társaság vidám hallóval üdvözölte a visszatért házigazákat. Fulton megmagyarázta, hogy honfitársak érkeztek és bocsánatot kért a távolmaradásért. Programszerűen nemsokára átvonultak a Coloradóba, ahol tiszteletükre megkezdték a műsor bemutatását. Folyt a pezsgő, vidám kacarászás töltötte be a színes lampionokkal világított, ragyogó termet. Lord Fulton jókedvű társasága nem is sejtette, hogy az előkelő külföldi urakkal lejátszódó legközelebbi találkozást, már »szembesítésnek« fogja nevezni a nyomozati jegyzőkönyv.

Mint ahogy hajnalig vígadt a társaság a fényes mulatóban, éppen úgy hajnalig dolgozott a két detektív a fényűző lakosztályban. Gondosan elolvastak minden számlát, minden levelet, figyelmesen forgattak minden sürgönyt. A szekrényben tizenkétezer pengőt találtak, vasalt százasokban, az előkelő budapesti bank csomagolásában. Az egyik köteg még érintetlen volt. Rengeteg levél főképpen hölgyektől, sok ruhaszámla, kisebb ékszerszámlák, Londonból, Bécsből és Berlinből érkezett repülőlevelek. Egeresy a telefónhoz lépett, vonalat kért és csoportjának egyik tagját magához rendelte.

(Folytatjuk.)

MŰSOROK

SZINHAZAK MAI, HOLNAPI ES JOVOHETI MÜSORA

OPERA: Szombat: Farsangi lakodalom (bérletszünet, díszelőadás 1/2 8). Vasárnap d. u.: János vitéz (3). Este: Rigoletto (Népm. Biz. a Városi Színházban, 1/2 8). Hétfő: Nincs előadás. Kedd: Lohengrin (A., 1/2 7). Szerda: Ifjúsági előadás (4). Csütörtök: Márta (1/2 8). Péntek: Walkür (1/2 7). Szombat: Falstaff (1/2 8). Vasárnap d. u.: Álarcosbál (a Városi Színházban, 3). Este: Mosoly országa (1/2 8).

NEMZETI: Szombat: Kegyenc (VII., 1/2 8). Vasárnap d. u.: Vitéz lélek (1/2 4). Este: Kegyenc (VIII., 1/2 8). Hétfő: (K. 2.), kedd (III.), csütörtök (V), péntek (N 1.): Kegyenc (1/2 8). Szerda: Niskavuori asszonyok (1/2 8). Szombat: Hol az igazság? (bemutató bérlet, 1/2 8). Vasárnap d. u.: Cyrano (3). Este: Hol az igazság? (I., 1/2 8).

KAMARA: Egész héten minden este és vasárnap délután: Kaland (1/2 4, 1/2 8).

MADÁCH: Egész héten minden este és vasárnap délután: Négy asszonyt szeretek (1/2 4, 1/2 8).

MÜVELŐDÉS HÁZA: Szombat: Hazafias ünnep a honvédség részére (7). Vasárnap d. e.: Fővárosi üzemi alkalmazottak márciusi ünnepe (10). D. u., Hazafias ünnep a honvédség részére (3). Este: Rigoletto (az Operaház vendégjátéka, 1/2 8). Hétfő: Hangverseny (Z. 2., 1/2 8). Kedd: Vidám gyermekdélután (3). Este: Vitéz lélek (a Nemzeti Színház vendégjátéka (7). Szerda: Vitéz lélek (1/2 8). Csütörtök: Vitéz lélek (1/2 8). Péntek: Vitéz lélek (7). Szombat: Elnémult harangok (a Nemzeti Színház vendégjátéka, 1/2 8). Vasárnap d. e.: Leventeelőadás (10). Délután: Álarcosbál (az Opera vendégjátéka (3).

VIG: Szombat: Hattyúdal (1/2 8). Vasárnap d. u.: Féltékenység (1/2 4). Este: Hattyúdal (R., 1/2 8). Hétfő (A.), kedd (H.), csütörtök (D.), szombat: Hattyúdal (1/2 8). Szerda, péntek: Féltékenység (1/2 8).

MAGYAR: Egész héten minden este és vasárnap d. u.: Gyergyói bál (1/2 4, 1/2 8).

ANDRÁSSY: Egész héten minden este és vasárnap d. u.: Ne játssz a szerelemmel (1/2 4, 8).

PÓDIUM A PESTI SZINHÁZBAN: Egész héten minden este és vasárnap d. u.: Tekintettel arra . . . (1/2 5, 1/2 8).

FŐVÁROSI OPERETT: Egész héten minden este és vasárnap d. u.: Fityfiritty (1/2 4, 1/2 8).

ROYAL VARIETÉ: Egész héten minden este és vasárnap d. u.: Tavaszi revü (1/2 5, 9).

KAMRA VARIETÉ: Egész héten minden este: Tabáni álom (1/2 9).

KOMÉDIA: Egész héten minden este: Kassner, a varázsló (1/2 9).

ERZSÉBETVÁROSI: Csütörtökig minden este és vasárnap d. u.: Nehéz ma férjhez menni (1/2 6, 8), (1/2 4, 1/2 6, 1/2 9).

JÓZSEFVÁROSI: Csütörtökig minden este és vasárnap d. u.: Dankó Pista nótafája (1/2 8), (1/2 4, 1/2 6, 1/2 9).

KISFALUDY: Csütörtökig minden este és vasárnap d. u.: Az ördög nem alszik (3/4 6, 8), (1/2 4, 1/2 6, 1/2 9).

MOZIK

ADMIRÁL (353—707): Zárt tárgyalás (1/2 4, 1/2 6, 1/2 8, 1/2 10; 15-én: d. e. 1/2 10, 1/2 12, 1/2 2-kor és V 1/2 2-kor is). Vas. d. e. 1/2 10 és 1/2 12-kor: Feketeszárú cseresznye. — **ALKOTÁS (355—374):** Az ifjú Edison (1/4 4, 1/4 6, 1/4 8, 1/4 10; V Ü 11 és 1/2 2-kor is). 15-én d. e. 11-kor: Göre Gábor. — **ANDRÁSSY (134—127):** Az ifjú Edison (1/2 4, 3/4 6, 3/4 8, 1/2 10; Sz 2, 4, 6, 8, 10; V Ü 3/4 10 és 3/4 12-kor is). — **ATRIUM (154—024, 153—034):** Elnémult harangok (1/2 6, 1/2 8, 1/2 10; Sz V Ü 1/2 4-kor is). — **BELVÁROSI (384—563):** Az ifjú Edison (4, 6, 8, 10; V Ü jobbterem 2-kor is, balterem 3/4 3, 1/2 5, 3/4 7, 1/2 9). — **BELVÁROSI HIRADÓ FILMSZINHÁZ (181—244):** Kossuth Lajos azt izente . . . (kultúrfilm). Intim hiradó (újdonság). Bevonulás Bulgáriába. Szines rajzfilm. Magyar, Ufa, Luce és Fox hiradók (Folytatólagos előadások 10—24 óráig). — **BROADWAY (422—722):** Balalajka (1/2 4, 1/2 6, 1/2 8, 1/2 10; Sz V Ü 1/2 2-kor is). — **BUDAI APOLLÓ (351—500):** Zárt tárgyalás (1/2 5, 3/4 7, 9; V Ü 1/2 2, 1/2 4, 1/2 6, 1/2 8, 1/2 10). 15-én d. e. 11-kor: Az új földesúr; Vas. d. e. 1/2 11-kor: Mexikó hiénái. — **CAPITOL (134—337):** Harmadik hétre prolongálva! A kék madár (Mindennap: 11, 1/2 2, 1/2 4, 1/2 6, 1/2 8, 1/2 10 órakor). — **CASINO (383—102):** Hatosfogat (1/2 6, 3/4 8, 3/4 10; Sz V Ü 1/4 4-kor is). — **CITY (111—140):** Második hétre prolongálva! Cisco, a száguldó lovas (1/2 6, 3/4 8, 1/2 10; szombat, vasár- és ünnepnap 3/4 4-kor is). — **CORSO (182—818):** A kegyelmes úr rokona (1/2 6, 1/2 8, 1/2 10; Sz V Ü 1/4 4-kor is). — **CORVIN (139—584, 138—938):** Hazajáró lélek (1/2 4, 1/2 6, 1/2 8, 1/2 10; V Ü 1/2 2-kor is). Vas. d. e. 1/2 11-kor: Az eleven ördög. — **DAMJANICH (125—644):** A fekete álarcos (1/2 4, 1/2 6, 1/2 8, 1/2 10; V Ü 2, 4, 6, 8, 10). — **DÉCSI (121—343, 125—952):** Harmadik hétre prolongálva! Alipang, a fekete szultán (1/2 6, 1/2 8, 1/2 10; Sz V Ü 1/4 4-kor is). — **ELIT (114—502):** Repülő ördögök (4, 6, 8, 10; V Ü 2-kor is). — **FORUM (180—707, 189—543, 188—528):** Kilenc agglegény (1/2 6, 1/2 8, 3/4 10; Sz V Ü 1/4 4-kor is). — **GLÓRIA (427—521):** Zárt tárgyalás (1/2 5, 3/4 7, 9; Sz 1/2 4, 1/2 6, 1/2 8, 1/2 10; V Ü 1/2 2-kor is). — **HIRADÓ FILMSZINHÁZ (322—499):** Cigarettafüst (filmnovella). Intim hiradó (újdonság). Bevonulás Bulgáriába. Szines rajzfilm. Magyar, Ufa, Luce és Fox hiradók (Folytatólagos előadások 9—24 óráig). — **HOLLYWOOD (225—003):** Szeressük egymást (1/4 4, 1/2 6, 1/2 8, 1/2 10; V Ü 1/2 2-kor is). Vas. d. e. 1/2 11: Cárnő. — **IPOLY (292—626):** Zárt tárgyalás (1/2 4, 1/2 6, 1/2 8, 1/2 10; V Ü 1/2 2-kor is). Vas. d. e. 11-kor: Válaszúton. — **JÓZSEFVÁROSI (134—644):** Zárt tárgyalás (1/2 4, 1/2 6, 1/2 8, 1/2 10; V Ü 1/2 2-kor is). Vas. d. e. 1/2 10 és 1/2 12-kor: Riadó a Földközi tengeren. — **KAMARA (423—901):** Tóparti látomás (Mindennap: 11, 2, 4, 6, 8, 10). — **KULTUR (336—193):** Hét szilvafa (5, 1/2 8, 1/2 10; V Ü 1/2 2, 3/4 4, 1/2 6, 3/4 8, 3/4 10). — **LLOYD (111—994):** Nem gyerekjáték (1/2 4, 1/2 6, 1/2 8, 1/2 10; Sz V Ü 11 és 1/2 2-kor is). — **NYUGAT (121—022):** Zárt tárgyalás (1/2 5, 7, 1/2 10; Sz 4, 6, 8, 10; V Ü 2-kor is). — **ODEON (422—785):** Zárt tárgyalás (Folytatólagos előadások: 1/2 5, 3/4 7, 1/2 10; Sz 1/2 4, 1/2 6, 1/2 8, 1/2 10; V Ü 1/2 2-kor is). Vas. d. e. 10-kor: Az utolsó Wereczkey; 1/2 12-kor: Vörös orchideák. — **OLYMPIA (423—188):** Szökevények (Mindennap: 11, 2, 4, 6, 8, 10). — **OMNIA (130—125):** Második hétre prolongálva! A kegyelmes úr rokona (5, 1/2 8, 1/2 10; Sz V Ü 4, 6, 8, 10). — **ORIENT (114—926):** Hét szilvafa (Folytatólagos előadások: 1/2 4, 1/2 6, 1/2 8, 1/2 10; V Ü 1/2 2-kor is). Vas. d. e. 10-kor: Az örök titok; 1/2 12-kor: Segítség, örököltem! — **PALACE (221—222):** Árvíz Indiában (Mindennap: 11, 2, 4, 6, 8, 10). — **PÁTRIA (115—673):** Eladó birtok (4, 6, 8, 10; vasár- és ünnepnap 2 órakor is). Vasárnap délelőtt 3/4 11 órakor: A végzet. — **PHÖNIX (223—242):** Kacagó esték! (Folytatólagos előadások: Mindennap: 11, 1, 3, 5, 1/2 8, 1/2 10). — **RÁDIUS (122—008, 120—364):** Második hétre prolongálva! Irene (1/2 6, 3/4 8, 3/4 10; Sz V Ü 1/2 4-kor is). — **RIALTÓ (224—443):** Zárt tárgyalás (11, 1, 3, 5, 1/2 8, 1/2 10; V Ü 10, 12, 2, 4, 6, 8, 10). — **ROYAL APOLLÓ (222—002):** Második hétre prolongálva! Olajváros (1/2 5, 7, 1/2 10; Sz V Ü 2-kor is). — **SAVOY (146—040):** Eladó birtok (1/2 4, 1/2 6, 1/2 8, 1/2 10; V Ü 1/2 2-kor is). Vas. d. e. 1/2 11-kor: A végzet. — **SCALA (114—411):** A Manderley-ház asszonya (1/2 5, 7, 1/2 10; Sz V Ü 2-kor is). Vas. d. e. 11-kor: Vidám gyermekmatiné. — **SIMPLON (268—998, 268—999):** A repülő ördögök (1/2 4, 1/2 6, 1/2 8, 1/2 10; vasár- és ünnepnap 1/2 2-kor is). Vasárnap délelőtt 11 órakor: Mesterdalnokok. — **STUDIÓ (225—276):** Pekingi lány (Mindennap: 11, 1/2 2, 1/2 4, 1/2 6, 1/2 8, 1/2 10 órakor). — **TIVOLI (225—602):** Zárt tárgyalás (Folytatólagos előadások: 11, 1/2 2, 3/4 4, 1/2 6, 3/4 8, 3/4 10; V Ü 1/2 2, 3/4 4, 1/2 6, 3/4 8, 3/4 10). Vas. d. e. 1/2 10-kor: Vörös orchideák; 3/4 12-kor: Az utolsó Wereczkey. — **TURÁN (120—006):** Szökevények (11, 1/2 2, 4, 6, 8, 10; V Ü 10, 12, 2, 4, 6, 8, 10). Vas. d. e. 10 és 12-kor: Feketeszárú cseresznye. — **URÁNIA (146—046):** Prolongálva! A nyugati győzelem (5, 3/4 8, 1/2 10; Sz V Ü 3/4 3-kor is). — **VESTA (222—401):** Zárt tárgyalás (11, 1/2 2, 1/2 4, 1/2 6, 1/2 8, 1/2 10; V Ü 11, 2, 4, 6, 8, 10).

Csak egy lépés

IRTA BOZZAY MARGIT

A szanatóriumban, az enyém melletti szobában egy fiatal asszony fekszik. Négyéves házas, háromféves kislánya van. Édes, szőke csöppség, aki az ápolónő mellett besurran a szobámba és porcellánkék angyalszemét kerekre nyitva megáll az ágyam mellett.

— A néni isz megméjgezte magát?

— Nem, kicsikém, meghűltem.

— Anyuka nem meghűlt, méjget ivott. Az szebb, bizony. — És megerősítésül megbiccenti a fejét, a szeme meg, mintha valami csodát látna, még jobban megnyílik és az ámulat mellett mintha valami büszkeség is volna benne. Gyerekbüszkeség. Méreg . . . Az szebb. Ugy mondja ezt, mint ahogy a néhány esztendővel idősebbek azt mondják: „mi négy szobában lakunk, vagy: „nekünk autónk is van.

Később azután megtudtam az egész esetet. A férj nagyon szereti a feleségét. Az asszony is szereti az urát, de nem olyan nagyon. Azt mondja, nem találta meg benne e g é s z e n azt a akit várt. Akit keresett. Jó, kedves, szerető, gondos, csak hát . . . csak hát ember. Férfi. Nem trubadur. Nem álomlovag. Rendesen kifizeti a házbért és a felesége ruhaszámláit, de nem ad éjjelizenét és nem térdel. Szeret mélyen, erősen, de nem nyavalyog. Óv és véd, de nem forgatja a szemét. Nem esküdözik, de megtartja az esküt, amelyet az oltárnál tett.

És az asszony — ahogy az ostoba, az életet nem ismerő asszonyok tenni szokták — nem birta értékelni ezeket a fel nem mérhető értékeket és becsapottnak, meg nem értettnek érezte magát. S ahogy ez Bovaryné előtt és óta van, a férj egyik barátja személyében hamarosan feltűnt a lovag, akiből az asszony fantáziája Lohengrint formált. Ez persze epekedett és esküdözött, meg tündérkirálynőnek nevezte az asszonyt, akiért az égvilágon semmit sem tett, semmi áldozatot sem hozott, s nem is akart hozni, de aki éppen ezért komolyan vette minden hazugságát.

A férj — hiszen aki szeret, megérez mindent — hamarosan észrevette az asszony pálfordulását. Kegyetlenül szenvedett, de egy-kettőre kideritett mindent és elhatározta, hogy helyreigazítja a felesége szivét és eszét. Még mielőtt késő lenne . . . Utána ment hát a budai kis cukrászdába, ahol az ál-lovaggal ült, aki éppen azt fejtegette, hogy az ilyen csodálatosan komplikált lelkek, mint az övé, nem értheti meg az a szürke férj, aki egész nap robotol. Az ilyent csak a kivételes lelkek érthetik meg, mint például ő.

A férj akkor állt meg a páholy előtt. Csendesen és anélkül, hogy a bitang barátra rá is nézett volna, megszólította a feleségét.

— Jöjjön haza, drágám.

Az asszonyban a döbbenettől megfagyott a vér. Azután, mert a gavallér zöldre sápadt arccal szó nélkül ült a helyén, kitört belőle a szégyen, a megbánás zokogása és szó nélkül követte az urát.

Otthon, hogy ideje legyen magához térni, a férj egyedül hagyta a feleségét. Kérte, nyugodjon meg, aludjon egyet, s mire felébred hazajön.

Mire hazajött, az asszony szégyenletében bánatában, lelkifurdalásában megmérgezte magát.

Most már tíz nap óta fekszik. Mereven, mozdulatlanul. Összes ízületei megdermedtek s ki ki tudja mikor, hány hosszú hónap mulva fognak fölengedni, sőt fel fognak-e engedni egyáltalán.

Hosszan elgondolkoztam az eseten. E g y l é p é s . . . Egyetlen lépés . . . amit az asszony részben felületességből részben butaságból, részben kiváncsiságból, részben a jó ég tudja miből, tett. És ez lett belőle . . . Talán kis, örök bénaság a testben és bizonyosan kis, örök defektus a lélekben. Nemcsak az övében, az uráében is.

Csak egy lépés, amit elhibázunk. Kurta kis lépés, alig valami, hiszen mindössze egy budai kis cukrászdába vitt. Mégis . . . mégis két emberélet alapjaiban, ereszkéiben megingott, majdnem összedőlt miatta, s majdnem anyátlan lett egy égkék szemű gyermek.

Pakfon Lohengrin, nem megmenteni jön az asszonyt, hanem elveszíteni. És az asszony, a után szentimentális, tételképtelen jószág mégis kockára dobja érte egész életét. Nemcsak a sajátját, hanem az uráét, a gyerekéét is.

Csak egy lépés . . . Kurta kis lépés és soha, soha nem lehet meg nem történtté tenni.

Részlet a domborműről

Kocsis András
(T. Gruber felv.)

A HORTHY MIKLÓS NEMZETI SPORTCSARNOK DOMBORMŰPÁLYÁZATA

Az egész sporttársadalom egyhangú ujjongása kíséri az épülő és rövidesen fedél alá kerülő Horthy Miklós sportcsarnok munkálatait.

Ezek a munkálatok ismét nagy lépéssel jutottak előbbre. Megtörtént a csarnok homlokzatát díszítendő hatalmas dombormű pályázatában a döntés. A zsűri egyhangú határozattal Kocsis András szobrászművésznek ítélte oda a 35.000 pengős munkát.

Madárdal és rügyekkel terhes bokrok fogadnak, amikor befordulunk a kis rákospalotai uccába, hogy Kocsis Andrást műtermében keressük fel. A barátságosan mosolygó fiatal művész szerényen hárítja el gratulációnkat.

— Igen . . . igen . . . nagyon örülök — válaszol faggató szavunkra, — a döntés boldoggá tett, de szerényen és csendesen fogadom. A kitüntetés nem kábít el s úgy érzem, igazán csak akkor fogok örülni neki, ha már kivitelezve látom. Igazán művészit és nagyot szeretnék alkotni, sokkal nagyobbat, mint amit a tervezet sejtet.

— Milyen nagy lesz a dombormű ?

— 18 méter széles. A kivitelezés anyaga aluminium. A reliefen a sport történeteinek különböző jelenetei elevenednek meg. Ugy érzem, hogy az odaitélés egyik főoka az, hogy tervem a legjobban illeszkedik bele a gyönyörű épület vonalaiba. Büszke vagyok, hogy oly kiváló építésszel dolgozhatom együtt, mint Rimanóczyval, a sportcsarnok tervezőjével. De boldog vagyok azért is, hogy a pályázaton résztvevő nagyszerű munkák és kiváló művészek között megtudtam állni helyemet. Ismétlem, a döntés nem tesz elbizakodottá, sőt úgy érzem, hatása alatt még nagyobb, még fokozottabb energiával látok neki az újabb feladatoknak.

Búcsúzunk. Nézem a szemeit, melyekben az igazi művész lelkesedése, hite, ihlete csillog. A holnap mestere ő, akitől még sokat vár a nemzet, s aki, reméljük, a várakozásban nem is enged csalódni minket.

Sz. J.

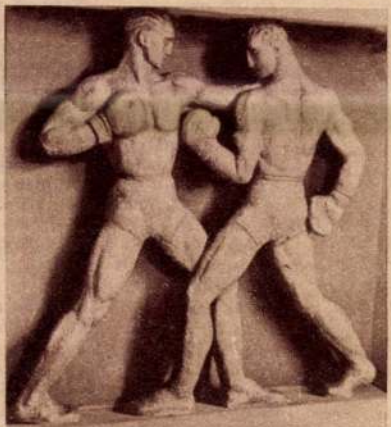

Ökölvívók. (Dombormű-részlet)

Részlet a dombormű-ről
(Kozák jelenetek)

Délibáb 1941. ápr. 19 (16. sz.)

Kocsis András

9

Képes Krónika

1941. márc. 6.

CZ JÁNOS: Akt.
)I EDVI ILLÉS: Gyümölcsök.
ÁROMI KACZ ENDRE: Ősz.
LOVITS MIKLÓS: Önarckép.
VSZKY BÉLA: A gerendási kúriából.
'ÁTHI JENŐ: Érkezés a hetipiacra (Paks).
KÓ BÉLA: Kanizsay Dorottya.
:SZ GYULA: vitéz nagybányai Horthy Miklós
arország kormányzója. A művész ajándéka
svár városának.
KÓ BÉLA: Jön a tatár.
E PÉTER: A falu szája.
:SDY GÉZA: Úrnapi körmenet.
ÁROMI KACZ ENDRE: Mindenszentek
n.
L FERENC: Kukoricamorzsolás.
TS ANDOR: Mátyás király Bécs előtt.
ALOVITS MIKLÓS: vitéz nagybányai Horthy
s, Magyarország kormányzója. Mgt.
JCZ JÁNOS: Cigány-idill.
'OS SÁNDOR: Madéfalvi veszedelem (1764).
:NAY ISTVÁN: Reggel a Mátrában.
SNYÁK KÁROLY: Honvédvárás.
KÁSZ LAJOS: Októberi hangulat.
I JÁNOS: Rákóczi búcsúja.
ÓTI MAJOR JENŐ: Esti hangulat. Pasztel.
KOVITS KÁLMÁN: Szent Erzsébet.
ÓTI MAJOR JENŐ: Felhős reggel. Pasztel.

KOCSIS I. *Andor*, szobrász, * Kolozsvár 1905 júl. 31. A bpesti iparművészeti iskolában, majd Pásztor Jánosnál, 1930—32. a képzőművészeti főiskolán Kisfaludy Strobl Zsigmondnál tanult. Fővárosi tárlatokon 1926 óta szerepel; Újpesten két kollektív kiállítása volt. A Szinyei Társaság tavaszi szalonjában kitüntető elismerésben részesült.

Ex. G. I. 5731

kontyba fogott s nalaggal átkötött
agyok. Nyakdisze fekete bársonyszá-
3 diszítik s keblére broche van tűz-
Felirata a kép alatt. Két sorban

rné

ália úrhölgy"
Sorna"
vérek. Budapesten."
nagysága 18.7 c/m.
linai papiroson).

160/93 № 19.

Kocsis Andor

* **Kocsis Andor linoleummetszetei.** Szerző saját kiadásában jelent meg ez a nyolc lapból álló sorozat. Alkotójuk tulajdonképpen szobrász, akinek plasztikai felfogásával át kellett igazodnia a linoleummetszet síkszerűségéhez. Lapjai népies zsánerképek és allegóriák; utóbbiak erősebb oldaláról mutatják Kocsis művészetének egyéni komolyságát, stilusegységét s igazolják ezen az új területen is megnyilatkozó tehetségét a jónevű fiatal szobrásznak.

Uj Magyarság

1935 máj. 19-

OR
87-0-05
34-4-58

Kocsis Andor

Szobrász

Az Est 1937. okt. 6

A HOLNAPI NEMZETI GYÁSZÜNNEPEN LEPLEZIK LE AZ UJPESTI FERENC JÓZSEF TÉRI PARKBAN A »MAGYAR FÁJDALOM« SZOBRÁT, amely Kocsis Andor szobrászművész alkotása

Kocsis Andor

„Magyar Fájdalom" szobrát leplezik le Ujpesten

Az *ujpesti Ferenc József-téri* parkban 6-án, szerdán leplezik le a város áldozatkészségéből emelt *«Magyar Fájdalom»* szobrát.

A szobor egy fájdalmában ver-

Esti Kurir 1937 okt. 6.

rts, as in
ield which

s both if
eriodicals
then quots
us that y
ve your na
INDEX would not be of
expenditure.

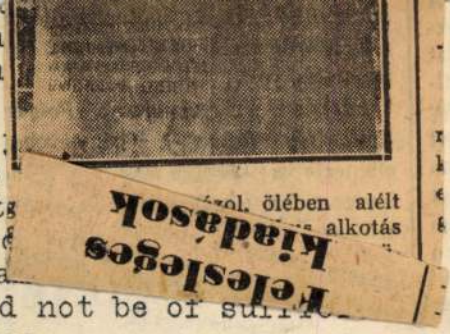

te a rate to you--if warranted--
ce at this time, because the first
ART INDEX (covering 15 months,
nas just been published. If we
ve shall be able to tell you the
offer, whereby a one year's sub-
without additional cost.

closed for your use in returning
operate with us to this extent?

Sincerely yours,

THE ART INDEX

Howard Haycraft

Kocsis András

Cél

A *Balló-féle* 5000 pengős tanulmányi ösztöndíjat Kocsis András szobrászművész, az 1000 pengős tanulmányi ösztöndíjat Bakk János festőművész nyerte, a *Főiskola* 1939—40. tanévben végzett tanárszakos hallgatói részére kiírt Balló-féle 1000 pengős rajzszakos tanári utazási ösztöndíját pedig Szentgyörgyi Kornél okleveles középiskolai tanár kapta meg.

Szépművészet

1940. 22. l.

(Művészeti ösztöndíjak.)

T.

EUROPA

film-, könyv-, lapterjesztő és könyvkiadó rt.

Budapest, V.,

Visegrádi-utca 36.

ÖZV. BOROS GYULÁNÉ

dohányárus és ujságbizományos

Előkészületek a Jurcsek-féle új termelési és közellátási rendre

Ma délelőtt folytatták a közellátási minisztériumban az úgynevezett Jurcsek-féle terv megbeszélését. Az értekezleten a magyar mezőgazdasági élet vezetői jelentek meg.

A Közellátási Hivatal egyes osztályai megfelelően felkészültek az 1943-as közellátási év új tennivalóira és a Jurcsek-rendszer bevezetésére. Az átalakulások és összevonások során a Közellátási Hivatal külön csoportja *a volt Árhivatal árfelügyeleti osztálya ilyen minőségében megszűnik.* Az árfelügyeleti ügyek átkerülnek a közellátási rendészetből alakított úgynevezett *ellenőrzési osztályra.*

A Jurcsek-féle termelési és közellátási rend gyakorlati megvalósítására és lebonyolítására már kijelölték a Közellátási Hivatal egyes szakembereit, akik a terv minisztertanácsi letárgyalása után, közellátási munkájukban *kizárólag a Jurcsek-rendszer ügyeit intézik majd.*

Ítélet a kunszentmártoni gyilkosság ügyében

Szolnok, január 18. *(Szolnoki tudósítónk telefonjelentése.)* A szolnoki törvényszék *Zsengellér*-tanácsa ma tárgyalta *Izsó* Sándor 53 éves kunszentmártoni napszámos és özv. *Mácsai* Kálmánné kunszentmártoni asszony gyilkossági ügyét. Az ügyészség Izsót *gyilkosság büntettével*, özv. Mácsainét pedig *gyilkosság büntettére való felbujással és bűnsegédi bűnrészességgel vádolta*, mert az asszony felbujtására Izsó a mult év november 28-án este 9 órakor, tehát *az elsötétítés ideje alatt* három késszúrással megölte *Mácsai* Kálmán 56 éves kunszentmártoni gazdasági cselédet, az asszony férjét.

Mácsaiék *rossz házaséletet* éltek. Mintegy két esztendővel ezelőtt hozzájuk költözött Izsó Sándor, aki különváltan élt feleségétől és udvarolni kezdett az asszonynak. Mácsai csak vasárnaponként ment haza családjához munkájából. Egyre többet hallotta, hogy *a napszámos nagyon teszi a szépet a feleségének.* Többször kérte az asszonyt, hogy hagyjon fel az ismeretséggel, de hiába. Az asszony végül is úgy határozott, hogy *elvál'ik az urától és férjhezmegy Izsóhoz.* Nem bíztak abban, hogy a válás szépszerével megtörténhetik és azon tanakodtak, hogy *hogyan kellene Mácsaitól megszabadulni.*

Izsó Sándor, az asszony biztatására, hónapok óta egy *nagy kést* hordott magánál és a kedvező alkalomra várt. November 28-án azután meg is érkezett a kedvező alkalom: amikor *Mácsai szemrehányást tett feleségének és Izsónak*, Izsó az asszony biztatására *előrántotta a kést és többször belemártotta Mácsaiba*, aki rövidesen *meghalt.* Másnap a tettes önként jelentkezett a kunszentmártoni csendőrségen, ahol töredelmes *beismerő vallomást* tett. Az asszonnyal együtt letartóztatták, bár ez tagadta bűnösségét. A december 5-én megtartott statáriális tárgyaláson az ügyet rendes bíróság elé utalták.

A mai főtárgyaláson Izsó beismerte bűnösségét. Mácsainé most is tagadott, amikor azonban 18 éves *András* nevű fiával akarták szembesíteni, megtört. A bizonyítási eljárás lefolytatása és dr. *Berente* Kálmán kir. ügyész vád-, dr. *Sándor* László védőbeszéde után a törvényszék Izsó Sándort gyilkosság büntettéért *életfogytig tartó fegyházra*, özv. Mácsainét pedig gyilkosságra való felbujtás miatt *tízévi fegyházra* ítélte. Az ítélet jogerős.

Elkészült Kocsis András szoborcsoportja a Nemzeti Sportcsarnok homlokzatán

Két évvel ezelőtt az Országos Testnevelési Tanács szükebbkörű pályázatot hirdetett a *Horthy Miklós Nemzeti Sportcsarnok* főhomlokzatán elhelyezendő dombormüre. Kilenc kiváló magyar művészt szólítottak fel a részvételre s a sok értékes alkotás közül *Kocsis András pályaműve nyerte el az első díjat.*

A pályamunka azóta elkészült és a gyönyörű reliefet az Országos Irodalmi és Művészeti Tanács alkalmasnak találva, *nemrég átvették* és elhelyezték a Sportcsarnok főbejárata homlokzatán. A vörösgránitalap elé szabadon állóan helyezett, fehér aluminiumbronzból kivitelezett szobrok két, kővel burkolt vasbetonlemez közé illeszkedő 20 méter hosszú és 1.10 magas frizében a sport születésének jeleneteit örökítik meg.

A szoborcsoportozat Magyarországon egészen újszerű eljárások szerint készült. 32 figura mutatja be a fejlődés menetét az ősember életfentartó harcától a mai idők atlétáinak sportjáig. Az egész mű stilizáltan leegyszerűsített mintázásával *monumentálisan hat.*

Kocsis András művészi alkotása harmónikusan illeszkedik bele a Horthy Miklós Nemzeti Sportcsarnok impozáns épületének vonalaiba.

Másodszor akart meghalni — hókupacra zuhant a volt bankigazgató

Miklós Tibor 60 éves nyugalmazott bankigazgató vasárnap éjszaka a Teleki Pál-utca 19. számú ház *negyedik emeletéről* az utcára vetette magát. Az öngyilkosság a rendőrőrszem szemeláttára történt. Az idős bankár *egy hókupacra zuhant* és így csak lábát és karját törte. Karácsonykor követte el először öngyilkossági kísérletét, megmérgezte magát, mert felesége halála miatt búskomor lett. Most, hogy másodszor sem sikerült meghalnia, letett öngyilkossági szándékáról. A Rókus-kórházban ápolják.

Ítéletek a zsidótörvény kijátszói ellen

A VI. kerületi rendőrkapitányság büntetőbírája az Unió szénsavszikvízgyár és sómalom társulat vezetőit, *Fein* Sándort 30 napi elzárásra változtatható 1500, *Feldmann* Lajost 20 napi elzárásra változtatható 1000 pengő pénzbüntetésre, *Muszlay* Lajos bagariabőrüzemtulajdonost, aki *a stróman szerepét töltötte be* az üzemben 15 napi elzárásra és újabb 30 napi elzárásra változtatható 300 pengő pénzbüntetésre, a háttérben rejtőző tulajdonképpeni tulajdonost, *Keszler* Pált pedig egyhónapi elzárásra és 500 pengő pénzbüntetésre ítélte. Ugyancsak *Keszler* Pált, akinek Keszler és Fia néven kapocsüzeme is van, a zsidótörvény megszegése miatt a rendőrbíró 10 napi elzárásra és 500 pengő pénzbüntetésre ítélte. *(MOT)*

A Középeurópai Vasutegylet pályázatai

A Középeurópai Vasútegylet pályázatot hirdet kiváló vasúti szakirodalmi munkák, valamint olyan találmányok és tökéletesítések jutalmazására, amelyek a vasútüzem számára jelentékenyen hasznosak. A pályadíjak összértéke 30.000 birodalmi márka, az egy díjaké 1500—7500 márka. A pályázatokat ez év április elsejétől 1944 január 31-ig kell benyujtani Berlinben a Középeurópai Vasútegylet ügyvivő igazgatóságánál, ahol a pályázók részletes felvilágosításokat kaphatnak. *(MTI)*

A téli sportolás áldozatai

Hat sérültje van vasárnapról a téli sportnak: *Bakay* Józsefnét, egy tisztviselő 28 éves feleségét a Svábhegyen érte baleset, *Pándy* Lászlóné vegyész felesége, *Pongrácz* István 28 éves lakatos, *Surányi* Cábor ötéves fiuecska, egy kereskedő gyermeke, *Ujj* Gyula 29 éves magántisztviselő és *Harmat* István 34 éves műszaki főtiszt a Normafa környékén jártak szerencsétlenül. A vasárnapi napfényes időben tömegek lepték el a budai hegyek hólepte lankáit. A mentők több kocsival állomásoztak a Normafa környékén, hogy azonnal segítséget nyujthassanak.

METROPOL GRILL

Műsor kezdete este 8 órakor

Juliette, Ly Cora, **Hutter Mária, Leitner-táncpár**

Fann, Kormos Margit és a görlök

Tánc! Zerinváry—Weimerth—Mlikó-jazz ***Hangulat!***

Megjelent a zsemlye, csak még kevés van belőle

Szombaton kellemes meglepetés érte a főváros fogyasztóközönségét: megjelentek a péküzletek kirakatában, a kávéházakban, kávémérésekben a november vége óta nem látott *friss zsemlyék.*

A zsemlyék újbóli megjelenése után a közönség egy részében az a balhiedelem terjedt el, hogy *nem a régi kenyér-váltójegyre* — amelyért vagy 5 dkg kenyeret vagy 1 darab zsemlyét vagy 4 dkg kétszersültet lehet kapni — adnak zsemlyét, hanem kizárólag *a finomliszt szelvények* ellenében.

— Ez a hiedelem *teljesen téves*, — mondják ma délután a sütők részéről a *Magyarország*-nak — mert zsemlyét továbbra is *a kenyérváltójegy ellenében szolgálunk ki.*

— Ha már a zsemlyéről van szó, kérjük a *Magyarország*-ot: tájékoztassa a közönséget arról, hogy *egyelőre még nem kapják meg a sütők a régi fehérlisztmennyiséget*, így — bár állandó javulással kell számolnunk a zsemlyeellátásban — *kevesebb zsemlyét tudnak sütni, mint hónapokkal ezelőtt.* Következésképpen *zsemlyét főleg a kórházak, klinikák, betegellátó intézmények, a valóban betegek és a gyermekek kaphatnak egyelőre.*

Kérjük is a nagyközönséget, hogy a zsemlye visszajöttének első napjaiban ne kívánjon mindenki azonnal zsemlyét vásárolni, mert a nullásliszből sütött zsemlyét — érthetően — *elsősorban azok számára kell biztosítani, akik életkoruk vagy egészségi állapotuk miatt arra a legjobban rászorultak.*

A büntetőjogi elévülést nem lehet mesterségesen megakadályozni

A tábla elvi jelentőségű döntése

Elvi jelentőségű döntést hozott a budapesti ítélőtábla Majoros-tanácsa és ezzel egy évek óta húzódó büntetőügy végére tett pontot.

1929-ben *heveny alkoholmérgezésben* elhúnyt a dúsgazdag *Gortvay* György, aki *Weisburg* Erzsébettel közös háztartásban élt. Az ismerősök körében az volt a vélemény, hogy Weisburg Erzsébet, aki annakidején *Mátyás* Zsóka néven ünnepelt színésznő volt, Gortvay felesége.

A színésznő a haláleset után mint Gortvay Györgyné szerepelt, sőt a halálesetet felvevő elöljárósági közegek, valamint a hagyatéki eljárást lefolytató közjegyző előtt is mint özvegy Gortvay Györgyné jelentkezett. Hamarosan kiderült, hogy Weisburg Erzsébet *jogtalanul* használta a Gortvay Györgyné nevet és az özvegyi fátyol sem illeti meg. *Okirathamisítás miatt* indult eljárás a színésznő ellen. Ugyanakkor egyéb gyanus hiányokat állapítottak meg. Értékes festmények, szőnyegek és egyéb ingóságok tünték el. Ezek miatt *lopás és sikkasztás* címén büntető feljelentés érkezett a főkapitányságra Weisburg Erzsébet ellen.

Az eljárás megindulása után Weisburg Erzsébet külföldre távozott, így az eljárás további folytatását megátolta. A bíróság nyomozólevelet adott ki ellene. Az egykori színésznő 1939 januárjában tért vissza az országba s akkor felelősségre vonták. Weisburg Erzsébet akkor azzal védekezett, hogy *az ellűnt értékes ingóságokat részben magának vallotta*, más értékeket pedig pénzzé tett, hogy az egykor dúsgazdag elhúnyt Gortvay Györgyöt *díszes végtisztességgel temesse el.*

A bíróság a védekezést nem fogadta el és a volt színésznőt *háromhónapi fogházra*, 100 pengő pénzbüntetésre ítélte folytatólagosan elkövetett okirathamisítás büntette címén. A lopás vádját nem találta beigazoltnak és erre vonatkozóan felmentő ítéletet hozott.

Az ügy most került az ítélőtábla *Majoros-tanácsa* elé. A védő rámutatott arra, hogy az ügy elévült, mert 1933 és 1939 között a bíróságok csupán formai intézkedéseket tettek az ügyben az elévülés megakadályozása céljából. A védő szerint pedig *az elévülést csak olyan bírói intézkedés szakíthatja félbe amely vagy kifejezetten a tettes kézrekerítésére irányul, vagy pedig alkalmas arra, hogy az ügynek valamilyen formában való előbbrevitelét előmozdítsa.* Kérte az ítélőtáblát: állapítsa meg az elévülést és szüntesse meg az eljárást az ügyben.

A tábla a védő előterjesztésének helyt adott, a vádlottat elévülés miatt *felmentette.* Kimondta, hogy *a büntetőjogi elévülés bekövetkezését nem lehet mesterségesen megakadályozni.* A felmentés jogerős. (kye)

Elítélése után a frontra jelentkezett, most amnesztiát kapott egy árdrágító gyógyszerész

A budapesti büntetőtörvényszéken *ma elsőízben alkalmazták* a legfelsőbb kegyelmi elhatározás ama rendelkezését, hogy a vádlott, amennyiben a bűncselekmény elkövetése után katonai szolgálatra vonul be és a harctéren kimagasló magatartást tanusít, *amnesztiában részesítendő.*

Az ügy vádlottja dr. *Gáspár* Ervin gyógyszerész volt, aki — a vádirat szerint — vegyi anyagot a megengedettnél magasabb áron hozott forgalomba.

Mielőtt a törvényszék az ügy érdemi részére rátért volna, a gyógyszerész védője a fenforgó körülményekre való hivatkozással kérte az amnesztiarendelet alkalmazását. A védő előadta, hogy védence a bűncselekmény elkövetése után *több mint egy esztendőt töltött az orosz fronton* s erre való bizonyítékait, a katonai hatóság által kiállított okiratokat benyujtotta a törvényszékhez.

Pártényi elnök az iratok ismertetése után felszólította *Kleitsch* Imre ügyészségi alelnököt, hogy nyilatkozzék az indítványról. A vádhatóság képviselője nem kifogásolta az amnesztiarendelet alkalmazását, mire a törvényszék rövid tanácskozás után megszüntette az eljárást dr. Gáspár Ervin ellen, azzal, hogy *az amnesztia hatálya kiterjed bűncselekményére.*

Könyveléshez, mérleghez!

Erdély Sándor dr.:

Újkori kereskedelmi és ipari könyvvitel c. könyvének új kiadása, az **értékkülönbözeti tartalék** kiszámításával, példákkal. A könyv tartalmazza az egyszerű könyvviteltől kezdve az összes ismereteket.

Ára P 18.—.

Athenaeum könyvesbolt,

VII. Erzsébet-krt 7.

Fej-

és derékfájás, idegesség, émelygés, tisztátalan teint gyakran csak az emésztési zavaroknak következménye. Ilyenkor is kell a **DARMOL**

„A háború és a művészet"

A Magyar-Német Társaság kiállítása Budapesten

A *Nemzeti Szalonban január 27-től február 21-ig* a Magyar-Német Társaság művészeti kiállítást rendez a magyar és német propagandaszázadok keretében működő *háborús festők és rajzolók munkáiból.* A magyar honvédelmi minisztérium és a német véderőfőparancsnokság csaknem *halvan művész* olajfestményeit, vízfestményeit és karcolatait bocsátotta a kiállítás rendelkezésére.

A kiállítás védnökei: *Kállay* Miklós miniszterelnök, *Nagy* Vilmos honvédelmi miniszter, *Jagow* budapesti német követ és *Fütterer* vezérőrnagy, a német katonai attasé. A kiállító művészek bajtársaik oldalán élték végig a harcokat és így képeik *élethű betekintést* engednek a katonák nagy napjaiba. A kiállított képanyag igen gazdag és változatos, mert felöleli a lengyelországi, a norvégiai, a belgiumi, a franciaországi, valamint a balkáni, a krétaszigeti, az afrikai és a szovjet elleni hadjáratokat.

MAGYARORSZÁG KISKIRAKATA

RÁDIÓ

zenegépek, elektromos gramofonok, tánclemezek, kvarclámpák

KÖRMENDY

rádiószaküzlete

Petőfi Sándor-utca **12.** Főpostával szemben

MEGBÍZHATÓ SZŰCS

vitéz Kéry Gyula, IX., Ráday-utca 14

Tartós, olcsó csikóbundák

Marógépek

csiszológépek

***furógépek* raktárról**

Dr. Cseh Ferenc műszaki áru- és gépkeresk. vállalat, VIII., József-u. 51. T: 145-312, 137-982

BRILLIÁNS, ARANY

és ezüstért legtöbbet fizet. Zálogból kiváltom. Baross Ékszerház Grósz **Baross utca 83** Tel.: 140-969.

Ujvezetés alatt megnyilt a „Kis Majestic"

luxus penzió

Központi fűtés Telefon: **165-490**

BRILIÁNST ékszert, togaranyat veszek

magas áron, NAGY IMRE ékszerész, VIII., Baross-u. **69** Mária Terézia-tér sarok

Vennék zongorát

vagy **pianinót** készpénzért. Tel.: **115-934.** Pozsonyi-út 1. Virágüzlet. Vidékről is.

Orvosi műszerészek

orthopedisták, évtizedes gyakorlattal, **elhelyezkednének.** Szíves megkeresést fizetés megjelölésével „Absolut perfekt" jeligére kiadóba kérünk.

Háztetőkről hóletakarítást

legolcsóbban vállal Drexler Ferenc tetőfedő vállalata, Iskola-u. 33. Tel.: 353-557.

Kft. v. Rt. birtokot

veszek. „Állomás, köves út mellett" jeligére, Blocknerhez, Vilmos császár-út 33.

A honvédvezérkar főnökének intézkedése a szabadságolt katonák visszautazása tárgyában

A szabadságos vonatokon előállott torlódások levezetése érdekében a második hadsereg alakulataitól szabadságon levő honvédegyén visszaszállítása január 18-ától (nem mint eredetileg tévesen közölték 19-étől) január 24-éig szünetel. Ezért akiknek január 17-e után kellene Magyarországról útba indulnia, azoknak szabadságát hét (7) nappal meghosszabbítom.

Ez az intézkedés nem vonatkozik a megszálló csoportokhoz tartozó és szabadságon lévő honvédegyénekre. Ez utóbbiak szabadságuk lejártakor alakulataikhoz bevonulni tartoznak.

A m. kir. honvédvezérkar főnöke

Kitűnő eredményről számol be a Községi Takarék

A *Budapest Székesfővárosi Községi Takarékpénztár Rt.* nyilvánosságra hozta ezidén az 1942. üzletévre vonatkozó mérlegét és zárószámadását. Az igazgatóság jelentése *a Takarékpénztár újabb jelentős erősödéséről, üzletkörének bővüléséről, üzleti forgalmának emelkedéséről számol be,* teljes mértékben igazolva azt a bizalmat, amelyet a Takarékpénztár úgy a főváros vezetősége, mint pedig az üzletfelek részéről élvez.

A *Budapest Székesfővárosi Községi Takarékpénztár Rt.* igazgatósága január 15-en *Szendy* Károly polgármester elnöklete alatt tartott ülésében dr. *Liptay* Lajos vezérigazgató előterjesztése alapján megállapította a Takarékpénztár 1942. üzletévére vonatkozó mérlegét és zárószámadását.

Eszerint a Takarékpénztár mérlege az előző évi 1,233.672.66 pengővel szemben *1,656.360.17 pengő tiszta nyereséggel zárult.* A nyereség felosztására az igazgatóság azt a javaslatot terjeszti a közgyűlés elé, hogy az alapszabályszerű levonások után *osztalékra 2½%-ot,* vagyis 200.000 darab 100 pengő névértékű részvény után *darabonként 2.50 pengőt, vagyis összesen 500.000 pengőt fizessenek ki,* 100.000 pengőt a Takarékpénztár Elismert Nyugdíjpénztára javára adományozzanak, a fennmaradó összeget pedig csatolják a rendes tartalékalaphoz miáltal *az intézet rendes tartalékalapja meg fogja haladni a 4 millió pengőt.*

A *betétkönyvekre* elhelyezett betétek összege a mult évi 49.3 millió pengőről *63.4 millióra,* a *folyószámlabetéteké* pedig 95 millióról *130.5 millióra emelkedett. Az összbetétállomány tehát 193.9 millió pengő, az előző évi 144.3 millióval szemben, ami 33%-os emelkedésnek felel meg.*

A Takarékpénztár *készpénz-, zsiró- és bankári követelésének* összege az előző évi 15.2 millió pengővel szemben kereken 18 millió. *Több mint 40%-os emelkedést* mutat a *váltótárcaállomány,* amely 93.4 millió pengővel szerepel a mérlegben.

Az *adósok tétele* 51.4 millió pengőről 66.6 millióra emelkedett, ezenkívül 27.5 millió pengőt tesz ki a Takarékpénztárnak az árukivitel lebonyolítására a külföldnek nyujtott pengőhitelben való részesedése.

A Takarékpénztár érdekkörébe tartozó *Budapest Székesfővárosi Állatvásár Pénzforgalmi Rt.* és a *Parkváros Rt.* hasonlóképpen *jó eredménnyel zárta üzletévét.* Az előbbi az előző évi 156 milliós forgalommal szemben *177 milliós vásári forgalmat bonyolított le.* A Takarékpénztár a fővárossal kötött szerződés alapján a *Magyar Leszámitoló és Pénzváltó Bankkal* közös vállalkozásképpen bérbevette a budapesti közraktárakat s 1942 július 1-től a fenti bankkal együtt folytatja a közraktári vállalatot.

A Takarékpénztár *értékpapir-tárcája* az érdekkörébe tartozó vállalati részvényekkel együtt *39.4 millió pengőre rúg,* amely összegben a vállalatok részvényei változatlanul *2.5 millióval* szerepelnek. Az idén is jelentékeny mérvben vette ki részét *a Takarékpénztár az állami hitelműveletek lebonyolításában, kereken 60 millió pengő értékű új kincstárjegy leszámitolásával.* Igy az ilyen jellegű követelésének összege *79 millió pengőre emelkedett.* A fővárosnak 23.4 millió pengő forgótőkehitelt nyujtott a Takarékpénztár.

A tiszta kamatjövedelem az előző évhez képest 1.2 milió pengővel 5,455.000 pengőre növekedett, míg jutalék-, ingatlan- és egyéb jövedelmei 600.000 pengővel 2,240.000 pengőre emelkedtek. Ezek szerint *a Takarékpénztár összes bevételei az előző évi 5.8 millióról kereken 7.7 millióra nőttek.* Ezzel szemben az adók tétele az előző évi 960.000 pengőről több mint 1,350.000 pengőre emelkedett, a személyzeti kiadások tétele pedig kerek 470.000 pengős emelkedéssel több mint hárommillió pengőre nőtt. Ez bizonyitéka annak a szociális szellemnek, amellyel a Takarékpénztár alkalmazottairól mindenkor gondoskodik.

Megalakult a Magyar Irodalompártoló Társaság

Vasárnap több mint 200 irodalompártoló jött össze a MÜNE Szalay-utcai székházában, hogy hivatalos formában is megalakuljon a *Magyar Irodalompártoló Társaság.* Az alakuló ülésen megjelent vitéz *Bonczos* Miklós államtitkár és sokan mások a társadalmi és politikai élet előkelőségei közül. Elnökké egyhangú lelkesedéssel a gondolat megvalósitóját, dr. vitéz *Szabó* Lajost választották meg. Társelnök dr. *Veress* Gábor, az IBUSz alelnök-vezérigazgatója.

Az elnök bejelentette, hogy már eddig is több mint 4000 pengő gyült össze a magyar irók támogatására és ebből *az e só 1000 pengőt Sinka István költő kapta meg. Padányi-Gulyás* Jenő országgyülési képviselő bejelentette, hogy az ügyvédi kar által kezdeményezett egyesülést teljes mértékben *támogatja a mérnöki kar is.*

Elfogták a leghirhedtebb jegyüzért

A főkapitányság detektívjeinek szombatesti színházak és mozik előtt tartott razziája eredményes volt. A Fővárosi Operettszínház előtt elfogták a leghirhedtebb pesti jegyüzért, az internálótáborból megszökött *Rauschburger* Pált, akinél 80 darab jegyet találtak. A nyáron internálták, amikor a Fényes-cirkusz előtt fogták el a ligetben. Visszavitték az internálótáborba.

Az Élelmiszerjegy Központ új vezetője

Szendy Károly polgármester dr. *Gámenczy* Béla tanácsjegyzőt, az Élelmiszerjegy Központ vezetőjét állásától felmentette és neki más beosztást adott. Utóda az Élelmiszerjegy Központ élén dr. *Wagner Weisz* István tanácsjegyző, aki eddig a főváros közélelmezési ügyosztályán teljesített szolgálatot.

RÁDIÓMŰSOR

HÉTFŐ:

BUDAPEST I.: 17.00 Időszerű háborús élelmezési kérdések. 17.15 Életünket és vérünket. 17.40 Művészest. 18.40 A bojáni templom. Felolvasás. 18.50 Hirek. 19.05 Az Operaház zenekara. 20.30 Téli sport a Balatonon. 20.50 Folyamerők fúvószenekara. 21.15 Nadányi Zoltán verseiből. 21.30 Beethoven: G-dur románc. 21.40 Hirek. 22.10 Beszkárzenekar. 23.00 Magyar nóták. Hanglemezek. 23.45 Hirek.

KEDD:

BUDAPEST I.: 5.40 Üzen az otthon. 6.40 Ébresztő. Torna. 7.00 Hirek. Közlemények. Reggeli zene. 10.00 Hirek. 10.15 Szórakoztató zene. 11.10 Nemzetközi vizjelzőszolgálat. 11.15 Gordonka. 11.40 Divattudósitás. 12.00 Harangszó. Fohász. Himnusz. 12.10 Szalonzene. 12.40 Hirek. 13.20 Időjelzés, vizállásjelentés. 13.30 Honvédeink üzennek. 14.00 Cigányzene. 14.30 Hirek. 14.45 Müsorismertetés. 15.00 Árfolyamhirek, piaci árak, élelmiszerárak. 15.30 A rádiózenekar müsorából. 15.50 Gyermekdélután. 16.20 Hirek német, román, szlovák és ruszin nyelven. 16.45 Időjelzés, hirek. 17.00 Fellegi Teri énekel. 17.20 Móricz Zsigmondról. 17.40 Cigányzene. 18.20 Adassék tisztelet elesett hőseinknek. 18.50 Hirek. 19.05 Tánczene. 19.25 Tárlaton. 19.50 Rádiózenekar. 20.40 Szabó Zoltán beszél Budapestről. 21.00 Magyar nóták. 21.40 Hirek. 22.00 Hangképek a BKE—FTC jégkorong mérkőzéséről. Majd sporthirek. 22.20 Melles Béla-zenekar. 23.20 Beethoven: C-moll zongora-hegedűszonáta. 23.45 Hirek.

BUDAPEST II.: 17.00—18.50 Azonos Kassa müsorával. 19.05 Mezőgazdasági félóra. 19.35 Koréh Endre ária- és dalestje II. része. 20.30—21.00 A régi Erdély tollforgató asszonyai.

MAGYARORSZÁG KISKIRAKATA

SI RUHA

sportmellény loden-, ballon- és viharkabát

Márton és Szász

Gróf Teleki Pál (Bálvány)-utca 3.

BÉCSBE UTAZOM

február elején

üzleti ügyekben eljárnék

Leveleket „Megbízható 19075" jeligére **Blocknerhez,** Városház-utca 10.

Irodabútor olcsón **LAKÁSBUTOR** Klauzál-u. 26

Vennék varrógépet

(süllyesztőset is). Jó árat fizetek. T.: 226-723.

Mária Terézia kovácsolt vas, biedermeier,

stil és modern csillárok nagy választékban **BUGYI** csillárszalón, VI., Teréz-körút 17. Telefon: 121-847.

FLANEL,

kender-lepedőanyag, törülközők, konyharuhák, abroszok, damaszt-abroszkelme, portörlő, surolóruha, **nem mürostos,** matlasé, stb. **rendkívül olcsón,**

WEISZ Paulay Ede-u. **58.** Udvarban. (Liszt Ferenc-tér mellett.)

Könyvelését elindítom, betanítom

mérlegét elkészítem. Tel.: 366-954.

Márkás festmények!

Szüle, Háry, Udvari, Kárpáthi, Polczer, Neográdi, Herman, Juszkó, Fried, Csillag, Geiger, Pálya, Carolus, Szánthó Mária és sok értékes kép rendkívül **olcsón eladók.** Tisza Kálmán tér hat, második emelet huszonhat. Winkler ker. Megtekinthető egész nap.

Egy keveset használt 250 cm³ N. S. U.

motorkerékpár

eladó. Telefon 469-963

ELCSERÉLNÉM

gyönyörű I. emeleti utcai **1 szoba hall** konyhás komfortos lakásomat **2—3 szobás** összkomfortos centrumban fekvő **lakásra,** Mészáros László, Rökk Szilárd-utca 21. I. 6.

Elsötétítő roletta

egy mozdulattal kezelhető. — Pflum kárpitos, Nefelejts-u. 27. Telefon: 226-906.

Bélyeggyüjteményt, bélyegeket, régi levelezést veszek. Kölcsönt

folyósítok bélyegfedezetre, kamatot kizárólag bélyegekben igényelek. Kutassy éttermi igazgató, **Csengeri-utca 68. Telefon: 126-884.**

VILLANYMOTORT

és ventilátort (rosszat is) magas áron **veszek. Pick,** Ráday-utca 12. sz. Telefon: 184—038.

Vasárnap d. u. Wesselényi-u. környékén

fiatal, him airdail terrier elveszett

Megtaláló jutalomban részesül. Tel.: 223-407.

Vennék 6, v. 12 személyes ezüst eszközt, disztárgyakat, ékszert, kombinált szobát, rövid zongorát, 9—11-ig, 2—5-ig. T: 427-122. Vilma Királyné-út 33. Kállayné.

„Kontoservice" Könyvszakértői Iroda

Telefon: 291-735

Zárszámadások, mérleg-, eredményszámla, adóvallomások számszerű kimunkálása.

Az Ország 1943. okt. 2.

MAGYAR SZELLEM - MAGYAR ERŐ

Mit hoz az új művészeti évad?

A színházakhoz hasonlóan lassan megnyitják kapuikat a főváros kiállítási helyiségei is. A művészet barátai minden évben különös figyelemmel tekintenek az új évad felé, mert egyrészt kéthónapi szünet után, újra módjuk van gyönyörködni a műalkotásokban, másrészt viszont ilyenkor mutatkozik meg, hogy eredményes volt-e művészeink nyári termése? A festőknek és szobrászoknak a magyar vidéken eltöltött párhónapos nyaralása rendszerint új és friss színekkel vagy formákkal gazdagítja művészetünket, jeléül annak, hogy az egészséges környezetváltozás előnyösen befolyásolja érzés- és képzeletvilágukat.

Különös várakozás előzi meg az idei évadnyitást, mert sem a jelen, sem pedig a jövő szempontjából nem közömbös, hogy milyen mértékben befolyásolja művészeink alkotó tevékenységét a háború. Az elkövetkező kiállítások tehát ebből a szempontból is méltán tarthatnak igényt az érdeklődésre. Éppen ezért kérdést intéztünk a főváros legjelentősebb kiállítási helyiségeinek a vezetőihez, hogy hogyan zárult erkölcsileg és anyagilag az elmúlt évad és milyennek igérkezik az új szezón?

Legelőször is az ország legpatinásabb művészeti társulatának kiállításvezetőit kerestük fel. Dr. *Pipics* Zoltán, a Műcsarnok titkára, örömmel állapította meg, hogy az elmúlt évadban a művészet rajongóinak tábora szemmel láthatóan megnövekedett.

— A háború sok borzalma — mondotta Pipics Zoltán — és az egyre nehezedő élet még azokban is felkeltette a művészet iránti érdeklődést, akik ezelőtt vajmi keveset érdeklődtek a lelket gyönyörködtető képek és szobrok iránt. *Az elmúlt pár hónap alatt a Műcsarnokban közel 100.000 ember fordult meg* és ennek megfelelően a vásárlási kedv is nagymértékben fellendült.

Beszélgetésünkbe belekapcsolódott *Paur* Géza, a Műcsarnok főtitkára, aki több évtizeden keresztül szolgálta önzetlenül a magyar művészet ügyét.

— Kétségtelen — hagyta helyben —, hogy az emberek ma nemcsak esztétikai, hanem pénzbefektetési szempontból is többet vásárolnak, mint az elmúlt években. *Azonban a 30%-os fényűzési adó bevezetése óta határozott csökkenés mutatkozik a vásárlás terén.* Ez érthető is, mert az a kép, amely 1000 pengőre van kiírva, a fényűzési adó miatt 1300 pengőbe kerül. *Az adó következtében rendszerint a művész jár rosszul, mert olcsóbban kénytelen megszámítani munkáját.* Illetékes hatóságaink szerencsére, felismerték rendelkezésünknek súlyos voltát és éppen ezért a 30%-os fényűzési adót már nem az 1000 pengős, hanem a 2000 pengős műtárgynál vetik ki.

— Mennyivel emelkedett a képek ára?

— Amennyivel drágább lett a kép anyaga. *Miután ez ma négyszeresére növekedett, az eddig 500 pengős festményt ma 2000 pengőért írják ki a művészek.* Érdekes megjegyezni, hogy az aranyozott képkeret nem négyszeresére, hanem tízszeresére emelkedett.

— Milyen új kiállításokat szándékozik a Műcsarnok rendezni? — fordulunk Pipics doktorhoz.

— Mint a régi időkben, most nem nagyon tudunk távoli programot felállítani. Elsőnek az Őszi tárlatot rendezzük meg, nagyobb gyüjteményekkel. *Az elhalt Berán Lajos, Domján Árpád és Spányik Kornél műveiből emlékkiállítást készítünk elő. Ugyancsak az Őszi tárlat keretén belül fognak felvonulni a magyar arcképfestők társasága, az akvarell- és pasztellfestők, valamint a grafikus művészek egyesületei.* A tárlat érdekességéhez tartozik, hogy a fiatal magyar szobrászok csoportosan fognak szerepelni legkiválóbb munkáikkal. Ezután következik a Téli tárlat. Sajnos, januárban és februárban nem rendezhetünk kiállításokat, mert nincsen elegendő szenünk. Ami a kényszerű szünet után jön, az még nincsen kialakulva.

— Ma kiállítást rendezni — veszi át a szót Paur főtitkár úr — külön művészet. A régi időkben a magyar művészet nagyságához méltó tárlatokat könnyűszerrel tudtunk életre hívni. Ma a szállítási, biztosítási és egyéb nehézségek úgyszólván lehetetlenné teszik, hogy a régebbi és az újabbkori művészetünk magas színvonalát érzékeltető kiállításokat rendezhessünk.

Ugyanilyen megállapítást hallottunk a második legnagyobb kiállítási helyiségünknek, a Nemzeti Szalónnak titkárjától, Kanizsai Nagy Antaltól is.

— Sajnos — mondotta —, a retrospektív anyagról idén le kell mondanunk, mert a gyüjtők, érthető módon, féltik az értékes, régi műtárgyaikat és nem szívesen bocsátják a kiállítások rendelkezésére. Pedig az emberek igen nagy érdeklődést tanusítanak a komoly bemutatók iránt. *Az elmúlt évad statisztikája azt mutatja, hogy a 2 pengős belépti díj ellenében 15.000 ember látogatta meg a Nemzeti Szalon kiállításait és ugyanennyire, ha nem többre, lehet tenni a nemfizetők számát. Az elmúlt 13 tárlat közül a legnagyobb érdeklődést a német hadifestők anyaga váltotta ki,* igaz, hogy itt a belépés ingyénes volt. Továbbá rendkívüli érdeklődés mellett zajlott le a *bolgár hivatalos kiállítás, az olasz Enit-díj,* valamint *a magyar műemlékkiállítás.* Az eladások száma és összege is tetemesen emelkedett. Itt külön meg kell emlékeznünk a fővárosról, amely jelenleg a legnagyobb pártfogója a művészetnek.

— Milyen jelentősebb kiállításra készülnek az elkövetkező hónapokban?

— A program még bizonytalan — válaszolja Kanizsai Nagy Antal. — Amennyiben sikerül, akkor a Mai magyar mesterek címmel két kiállítás keretében szeretnénk bemutatni azokat az idősebb és fiatalabb festőinket és szobrászainkat, akik munkásságukkal fejlesztették és irányították a jelenkori művészetünket. Az előző évadban bemutattuk a felvidéki és a kárpátaljai művészetet, most pedig egy válogatott gyüjteményes keretében szeretnénk még ismertebbé tenni az erdélyi és felvidéki magyar művészeket. Már most — fejezte be felvilágosítását *Kanizsai Nagy* Antal előkészületeket teszünk *a Nemzeti Szalon 50 éves jubileumára,* amelyet októberben nagyszabású kiállítás keretében szándékozunk megünnepelni.

A harmadik legjelentősebb kiállítási helyiségünk, a *Gróf Almásy-Teleki Éva* művészeti intézete már megnyitotta kapuit a művészet hódolói előtt. Az első bemutatót a jelenkori francia festőművészek anyagából rendezték. A kiállítás nem egészen igazolja a katalógus előszavának azt a megállapítását, hogy a „francia festészet foglalja el Európában az első helyet". A nagy egyéniségeket nélkülöző bemutató inkább arra hívja fel a figyelmet, hogy a festői ízlés Franciaországban milyen magas színvonalú. A kiállítás szórakoztató és gyönyörködtető jellege mellett már csak azért is figyelmet érdemelhet, mert jó bizonyíték arra, hogy nem elfogultság részünkről, ha a magyar művészetet magasra értékeljük.

Kocsis András: Apai szeretet

Az intézet további programjára vonatkozólag *Almásy* Dénes gróf nem tudott még határozott választ adni.

— Az aukciók mellett — mondotta — a kultuszminisztérium szándékozik egy erdélyi kiállítást rendezni, mi pedig Benczúr-emlékkiállítást tervezünk. Ezenkívül az élő művészeink közül a legjelesebbeket szeretnénk bemutatni.

Az utóbbi években néhány magas színvonalú kiállításával tűnt ki a *Krivátsy Szüts* György igazgatása alatt álló *Műbarát.* Éppen ezért érdeklődésre tarthat számot a mostani programja is.

— Az idén — mondotta Krivátsy Szüts igazgató — kisebb kollekciókat és csoportos bemutatókat tervezünk. Csók Istvánnal tárgyalunk. Szeretnénk Szlányi Lajos gazdag munkásságát is feleleveníteni. Célul tűztük ki, hogy a visszatért országrészek magyar művészeit, mint az elmúlt szezónban, úgy most is minél több oldalról megismertessük a közönséggel. Minden bizonnyal sikerül a nehézségeket legyőznünk és elhozatnunk azoknak a magyar származású művészeknek a legjava munkáit, akik külföldre szakadtak és még idehaza sohasem állítottak ki. *Általában az a vágyunk, hogy lehetőleg olyan kiállításokat hozzunk, amelyek nem a tömegizlésnek hízelegnek, hanem amelyek a komoly műértők elismerésére számíthatnak.*

— Milyen volt anyagi szempontból az elmúlt évad?

— Minden szempontból várakozáson felül sikerült. A bevezetett mestereknek nem kellett ajánlólevél. Azoknak jóformán valamennyi képét megvásárolták. Az ismeretlen fiataloktól pedig pártfogóik és barátaik annyit vettek, hogy érdemes volt nekik a költséges kiállításokat rendezniök. Ami azelőtt ritkán fordult elő, most gyakori jelenség, hogy az utcáról betévednek emberek és szép összegekért vásárolnak.

Hasonló értelemben nyilatkozott a Műterem vezetője, *Kató* Kálmán is. Bár szomorkásan megjegyezte, hogy nem annyira a művészileg jelentős műveket vásárolják az emberek, mint inkább a tetszetős képeket és szobrokat keresik. Az előbbieket főleg a közületek pártfogolják.

— A mostani évadban — mondotta Kató Kálmán — néhány jelentős művész mellett, a fiatalokat és az újakat mutatjuk be. Erősebben engedjük szóhoz jutni a vidéki művészeket is. *Miután kiállításainkat évek óta átlagosan 1000 ember látogatja,* olyan közönségnek rendezünk bemutatókat, akik, ha megkedvelnek egy-egy művészt, ahhoz ragaszkodnak. Ezért vonultatjuk fel újra például az erdélyi Gaál Ferencet és Markosfalvi Barabás Mártont, aki legutóbb nagyszabású freskókat készített. Természetes, ma mindig számításba kell venni a megnehezült állapotokat, amelyek „rugalmas" program összeállítását kívánják meg.

Jelentős művészeti kiállítási helyiségeink vezetőinek nyilatkozatából elég változatos és érdekes kép alakul ki. Bár előre meg kell jegyeznünk, ha az elkövetkező időkben bizonyos visszaesés mutatkozik majd a kiállítások színvonala terén, azt elsősorban a háborús viszonyok, nem pedig a művészek rovására kell írnunk. A kiállítások egyelőre tehát nem fogják teljes hűséggel visszavetíteni festőink és szobrászaink valódi értékeit, azonban még mindig sokrétűbb változatosságot igérnek, mint más háborús ország tárlatai.

Balás-Piry László

ÍRÁS ÉS LÉLEK

Tanyán

Tanyai gyermek voltam én,
s úgy érzem akárhol, tanyán:
gyermekként mintha fejemet
anyám ölébe hajtanám.

Szeretek mindent odakünn:
házat, istállót, ólakat,
szerszámokat és gépeket,
embereket, állatokat.

A marhákat, a lovakat,
a disznókat is szeretem,
az aprójószágokat is. —
Ott minden szép emlék nekem.

Kútágason a kis harang
hívó szava oly gyermeki:
gyermekkorom minden szavát,
a sírból is felcsengeti . . .

A disznófertőt, mely felett
bókolnak ágas vén füzek,
a nyárfákat, mik messziről
kékek, mint az emlékezet,

a szénáskertet — szeretem
még a nagy trágyadombot is,
magános kazlat, messze künn,
amerre dűlők útja visz.

Egy távoli kazal tövén,
csak lássam onnan a tanyát,
mint régi, kedves ismerőst,
úgy várnám az öreg halált . . .

ERDÉLYI JÓZSEF

Kék dal

Ketten hajoltunk a kéklő tóra
A hegy öröktül — én percek óta.
Néztük, hogy tűnik a habba hab,
Nyomtalan, mint percre perc, napra nap.

Később szilvakék fellegek jöttek.
Hallgatni a fán neszező csöndet.
Lassan szétszéledtek a fák alatt
Katángsziromból szőni szárnyakat.

Kék lett az ég, a rét, a szárnyam.
Elsuhantam — tünt időkbe szálltam.
Ragyogott két tisztakék gyerekszem
(Emléke fényétől is melegszem.)

Ghost-writing

és általában

az amerikai ujságírás

Irta: Izsák-Gyarmathy László

Amerikában vannak másfél-kétmilliós példányszámú ujságok is — hozzámérve a legfeljebb néhányszázezres példányú európai lapokhoz, elképzelhető, milyen hatalmas közvéleményformáló erejük van ezeknek a mamutlapoknak.

Pillantsunk csak bele azonban ennek az ujságírásnak az eszményeibe, valamint kulisszatitkaiba: miféle szellemi táplálékokat, ösztönzéseket kapnak az olvasók milliói és last but not least, milyen módon kapják?

*

A nagy amerikai lap egész lepedőoldalon ünnepel egy férfiút, aki híres bankár volt, egy tröszt vezére és most, hogy váratlanul egész vagyonát elvesztette — nem lett öngyilkos. Az egészoldalas fénykép egy olajkutató telepen mutatja be a letört, híres férfiút, nagyszélű kalapban, piszkos, olajos és sáros börnadrágban, széltől zilált hajjal és vidáman. Beállott ugyanis kétkezű munkásnak, nem szégyelte s nem ijedt meg a gondolattól, a sorsot újból, alulról próbálni. Az egészben az élet küzdelmének egészséges értékelése van meg, egy fiatal nép fiának bátor sorsvállalása — írja újjongva a szövegrészben a lap. Mindez szép és igazán példamutató — gondolom —, de azután tüzetesebben megvizsgálom a tőzsdén elbukott trösztvezér példamutatását. S csak most látom, hogy a milliókra hatni kívánó nagy, fényképes beszámoló fölött ez a cím áll, idézőjelben, tehát az olajmunkássá lett bankár kijelentéseként közölve: „Megmutatom, hogy újra megszerzem a vagyonomat!"

Ezért vállalta az élet új szakaszát, ezért keres olajat a vad prérik vidékén, dacol viharokkal, álmatlansággal, hogy a vagyonát visszaszerezze. Ezért csinál hőst belőle az ujság az eszményeket kereső ifjúság számára.

Csodálatos, hogy Amerikában mennyire szinte vallássá lett a pénzszerzés. Az emberek ott berendezkednek erre, nemcsak minél jobb lakással, minél jövedelmezőbb állással, ruhákkal és éléskamrákkal, de szellemi becsvágyaik egészével is. Szellemi valójukra is rákényszerítik a keretet: hogy pontosan elég törekvésnek a vagyon. Pedig az ilyen nevelésű embernek egyszer aztán keserűen meg kell adnia magát. Mert minden perccel kiábrándítóbb és támadóbb a felismerés, hogy a világ, tájaival és sikereivel, a halállal vár, „csak" a halállal. A „megingathatatlan jellemű" hősként felmagasztalt bankár lehet, hogy visszaszerzi vagyonát, csillogó, sziporkázó nagy vagyont s e diadalmas hírben mégis most valami savanyú temetésszagot érzek . . .

Úgy hiszem, nincs nagyobb cél és eredmény ember számára, mint, ha már életében le tudja győzni a halált, Tudod, mi a módja? Nem, nem a bankáré. A földi vagyonok orkánszerű tömegpusztulását éljük éppen. A háború nyomán városok ezrei kezdhetnek merőben új életet. Az élet eszménye, az éppen most újjáalakuló világban — hiába jelenti ki az amerikai tőzsdés és hiába közli a kétmilliós lap dícsőséges példamutatásként, egész lepedőoldalon átfutó címben — többé nem lehet már csak a pénzszerzés, a vagyongyüjtés. Amerika felépülhetett a busines, az üzlet és pénz világnézetével és hitvallásával, de már nem tarthatja meg önmagát ugyanezzel a hitvallással. Pénzzel nem lehet jövőt, történelmet nyerni. S éppen ez jelenti manapság az amerikai lélek számára a legmélyebb tanácstalanságot.

*

— Nézze, öreg fiú, a nagy művészek és filozófusok egyformán nem tudták megállapitani, mi az élet igazi célja. Én rájöttem: harmónikusan leélni az éveket. Mindvégig derűs összhang maradjon köztem és a világ között! Mikor erre az elvre ráébredtem, azt vettem észre, hogy sokat dolgozom és keveset keresek. Igy már eleve nem lehet harmónikusan élni. Fölrúgtam a vállalatot, ahol dolgoztam, a főnökeimet és a teljes szabadságban elkezdtem gondolkozni, mi az a munka, amihez jobban értenék, mint bárki más? Kitaláltam, hogy a radirozás. Nézze, öreg fiú, minden embernek akad életében legalább egy olyan meghitt ellensége, akit szeretne végleg „kiradirozni". Én ezt a radirozást vállaltam. A társadalom csöndje és nyugalma, de főleg a saját anyagi nyugalmam érdekében. Csak eleinte végeztem személyesen a munkát, mert elég gusztustalan dolog, aztán, mikor megfelelő ismeretségi köröm és hírnevem támadt, már csupán igazgattam a sajátalapitású vállalatom. Szóval az üzletet kiadtam albérletbe. Ahelyett, hogy az emberek sikoltozva, értékes szobaberendezéseket cserepekre törve és esetleg ártatlanokat is belekeverve, ügyetlenül öljék egymást, mindezt simán, gondos szaktudással, úgyszólván feltűnés nélkül intézi el a társulatom. Nem tagadom, elvétve akad egy csepp lelkiismeretfurdalásom, nodehát ennek fejében jól megélek! Megvan a módom, öreg fiú, hogy harmónikusan éljek az élet szép és kellemes hangulati elemei között...

Ilyesmit mondott a hírhedt csikágói emberirtóvállalat főnöke a legjobb barátjának. Ez a barát már egy éve benső bizalmasa volt. Aztán egy napon bilincset pattantott a harmónikus életű főnök csuklójára, sőt az ötletet „albérlő" társulat tagjaira is. Az Amerika túlsó végéből hozott mesterdetektívnek több mint egy évi ravasz munkájába került, hogy a magánfilozófushajlamú főnök bizalmába férkőzzék és a banda tagjainak személyét felderítse.

Most ez az ügy jut eszembe, mikor olvasom, hogy Newyorkban egy másfajta „albérlő" megölte a főnökét. Ez a főnök azonban az amerikai közvélemény és szellemi élet által megbecsült személyiség volt: publicista és köziró. Egyike azoknak, akik a sajtón és óriáspéldányszámú könyveiken, tanulmányaikon keresztül irányitják az amerikai közszellemet s tízmilliók hangulatát döntik el, például a háború kérdésében is.

Mármost, van egy csodálatra érdemes tünet Amerikában: a hírnévre szert tett írók és publicisták legszemélyesebb jellegű írói és politikai állásfoglalásukat meghirdető cikkeiket is kiadják albérletbe. Ez a „ghost-writing", kísértetirás. Az ismert nevek alatt észrevétlenül „kísértetek", tehetséges néger egyetemi hallgatók vagy önmaguk érvényesitésében gyáva és ügyetlen, de jól iró senkik követik el a többmilliós példányszámú ujságok vezető helyén szuggeráló cikkeket. A „kísértetnek" kötelessége magáévá tenni az ismertnevű úr stilusát és „körülbelül" a gondolkozását is. Ez a „körülbelül" méri és jelzi az amerikai szellemi élet igényeit. Amerikában mindez természetes ügy és nem is titok. A híres iró, vagy lapvezér nem robotolhat már, dolgozzék helyette a „néger". Hogy aztán a szellemi vezetés menynyire felelősségteljes és mennyire alkotó valóság ilyen körülmények között, más kérdés.

A „ghost-writing" ötlete, ez a kapitalizált szellemi termelés, mindenesetre olyan szörnyeteg valami, akár az emberirtó főnök vállalkozása. Az iró nem valósithatja meg a maga számára a „harmónikus életet" ezzel a csalással, mert, ha hajlandó rá: már nem hiszek többé neki és nem érdekel többé a fogalommá vált neve sem. A gondolat hirdetésére ítéltek, a hivatott írók, az önmaguk égésében előhivott alkotásban lelhetnek csak valami harmónikus örömöt: minden más módszer ön- és közveszélyes csalás . . . Az amerikai publicisztikának, szellemi alkotómunkának kiábrándító nyomorúsága szól a hírből, amely elmondja, hogy egy népszerű közirót az egyik ilyen szellemi- és tollrabszolgája elszámolási összetűzésük közben leszúrta.

Az iró, aki nevét albérletbe dobta, mint „iró" úgysem élt már; a többi pedig csupán kicsit piszkos magánügy.

Versírók özöne

Minél jobban szükiben van a világ a papírosnak, annál nagyobb fogyasztói a versírók. Talán soha annyi verset nem írtak e hazában, mint most, a vérnek s a vasnak esztendeiben, amely esztendők mindennek jobban kedveznek talán, mint éppen a lírának, a lágy hangulatoknak, az idilli szerelemnek s a sóhajokon keresztül történő szerelmi vallomásoknak. S csodálatos: e nehéz esztendőkben még inkább virágzik a líra, mint egyébként.

Olvassuk csak el a lapok szerkesztői üzeneteit: akár napilap, akár folyóirat, akár vidéki hetilap, vagy családi képeslap, — a szerkesztő terjedelmes üzenetekben viaskodik a versírókkal s bágyadtan biztatja, de ingerülten ellenzi őket, lebeszél, kínlódik, udvariasan, de félreérthetetlenül magyaráz.

De a versírók nem hisznek a józan szónak. Protekciót, mellőzést és irigységet rebegnek, a dunántúliak azt hiszik, hogy valamely irigy szerkesztő az erdélyieket szereti jobban, a tiszántúliak a felvidékre gyanakszanak, — „azoknak jobb a helyezésük — írja egy nekikeseredett poéta a Körös mellől, — bezzeg, nekem itt nincsen protekcióm, pedig barátaim s rokonaim mind biztatnak, próbáljak megjelenni személyesen, hátha akkor jobban sikerül . . ." Mert igen, a „barátok és rokonok, ismerősök és hivataltársak" —: mint a helyi költő közvetlen bírálói és magasztalói addig ingerlik a költőt, amíg az boritékot nem ragad s tucatnyi versét mintául el nem küldi az ország kisebb-nagyobb lapjának, egyfelől mint őstehetség-felfedezőnek, másfelől mint a „polgári s egyéb világnézeti líra" pártfogoltjának. De a versek nem jók. S hogy a szerkesztők e tekintetben mennyire egyformán gondolkoznak, — (biztosan valami titkos szövetség s éjféli megbeszélés köti összeőket), — az kiderül rögtön a szerkesztői üzenetek hol finoman elutasító, hol metszően gúnyos, hol szárazon tárgyilagos szövegéből.

Sajnos, a haza verseinek kilencven százaléka rossz. Öt százaléka közepes, s alig néhány százaléka, hogy megüti a mértéket. Olyan vers, amely, — hogy így fejezzük ki magunkat, — csiszoltan ragyog s neve: költemény, — valóban nem sok van. S azokat valódi, igazi költők irják. Ezek nem is árasztják el verseikkel a nyomdákat és az ujságokat: keveset írnak, meggondoltan s néha úgy kell velük hadakozni, hogy adják már ide azt a jó verset, hadd legyen szerkesztőnek s olvasónak is öröme már a versben.

Kocsis András szobrászművész nyerte el a Balló Ede-díjat

A kultuszminiszter döntése alapján *Kocsis* András szobrászművész nyerte el az 1939. évi 5000 pengős Balló Ede-dijat. Egy küzdelmes művészpálya erősödött meg a nagyszerü alapitványból, amely évente egyszer kerül odaitélésre és ma az ország legnagyobb összegü dija. Kocsis András 1905-ben született Kolozsvárott, mint fiatal gyermek munkásként dolgozott épitkezéseknél, majd mint autószerelő mechanikus inaskodott. A véletlen adta kezébe a vésőt és mintázófát. Tizennyolc éves korában kezdett szobrászati tanulmányokat folytatni, nagy nélkülözések között, megosztva idejét a kenyérkereset és tanulás között. A faipari szakiskolában, az iparművészeti iskolában, a Képzőművészeti Főiskolán tanult. *Pásztor* János és *Kisfaludy Strobl* Zsigmond voltak mesterei. Sok megszakitással, de szivós kitartással folytatta tanulmányait. Először az első Nemzeti Tárlaton keltettek feltünést szobrai, majd egymást követték érett és mély alkotásai. Ez évben állitották fel a füleki várban érdekes kompozicióju emléktábláját és ez évben tüntette ki bronzéremmel a Magyar Képzőművészek Egyesülete az „Apai szeretet" cimü mesteri munkáját. Sok szorgalmat, munkát és tudást koronáz meg most az a tény, hogy tizenkét kiváló magyar művész birálata és a kultuszminiszter döntése kiragadott egy szinmagyar tehetséget a hétköznapok nehéz küzdelmeiből.

— **A kövér, idomtalan ember alakja** ismét nyulánk és karcsu lesz, ha hosszabb időn át reggel éhgyomorra és este lefekvés előtt is egy-egy pohár természetes **„Ferenc József"** keserüvizet iszik. Kérdezze meg orvosát!

Horthy Miklós kormányzó és a török köztársasági elnök táviratváltása

A *Magyar Távirati Iroda* jelenti:

A kormányzó ur Őfőméltósága *a török nemzeti ünnep alkalmából meleghangu szerencsekivánó táviratot intézett Izmet Inonü török köztársasági elnökhöz*, amelyre a következő válasz érkezett:

„Őszintén köszönöm Főméltóságod meleg szerencsekivánatait, egyben legszivélyesebb jókivánságaimat tolmácsolom Főméltóságod személyes jólétéhez és Magyarország boldogulásához. *Izmet Inonü.*"

A „Magyar Otthon" gyönyörüségei a Baross Szövetség palotájában

A *Baross Női Tábor* által rendezett és tegnap megnyilt *„Magyar Otthon"* kiállitás ismét ujabb bizonyságát adja ennek a tavasszal megindult női szervezkedés létjogosultságának és ötletes életrevalóságának. Mindent megtalálunk a kiállitáson, amire az időszerü izléses és *magyar* otthonnak csak igénye lehet: berendezési tárgyaktól egészen az asztal, ágy és ruhanemükig. A sok remekbe készült népipari holmi között uj felfedezés például egy Tóth Mária nevü Tiszahany-i parasztleány *speciális csipke készitménye, mely a legfinomabb bruxellessi csipkékkel* vetekszik. Érdekes a csergeszőnyeges, medvefaragásos székü székelysarok és a nagy iparművészi versenyben is kitünnek *Segesváry* Izabella teljesen eredeti lámpái. Csak parányi izelitői ezek a valóban széles skálaju kiállitásnak, ahol bizonyára minden magyar asszony és leány kedvére kigyönyörködheti magát a neki tetsző holmikban.

Sorozatos és divatbemutatókkal egybekötött előadások kisérik a kiállitást; egészen 24-ig — a bezárásig. — A *„Magyar Otthon"* kiállitás *Spurné Bárdos Féltoronyi* Magda és dr. *Kövessy* Lajosné rendezői tehetségét dicséri.

Idegen nyelveket tökéletesen a „Tanuljunk könnyen, gyorsan" módszer segitségével tanulhat!

TANULJUNK KÖNNYEN, GYORSAN

I. rész kezdők részére — **NÉMETUL**
I. rész haladók részére — **NÉMETUL**
ANGOLUL
OLASZUL
FRANCIÁUL

Ára kötetenkint füzve P 6.— kötve P 7.—

Kapható kiadóhivatalunkban, V., Honvéd-u. 10

A kormányzó a kassai Repülőakadémia felavatásán

Vasárnap lesz *Kassán* a *Horthy Miklós Repülőakadémia* ünnepélyes felavatása. Az ünnepségre a kormányzó és felesége is Kassára érkeznek. Délelőtt 11 óra 45 perckor fut be a különvonat. A kassai pályaudvaron lezajló ünnepélyes fogadtatás után a kormányzó és kisérete a repülőtérre hajtat. Itt a katonai vezetőségek jelentkeznek a kormányzó előtt, majd a repülőtéren lezajló ünnepségeket a légierők csapatainak, valamint az ujonnan felavatott Horthy Miklós Repülőakadémia növendékeinek diszfelvonulása — ugy a földön, mint a levegőben — zárja be. A repülőtéri ünnepségek után a kormányzó feleségével együtt a Repülőakadémiához hajtat. Ez az épület a *Bubics* Zsigmond-utcában lévő régi, békebeli hadapródiskola, amelyet gyönyörüen renováltak, feldiszitették és amelynek kapuját a kormányzó jelképesen megnyitja. A kormányzó és felesége ezután kiséretével együtt megtekinti az akadémia épületét és gyönyörü parkját. Az ünnepségeket az akadémia épületében diszebéd zárja be, amelyen résztvesz a kormányzói pár, szükebb kisérete, valamint a honvédség és a politikai élet vezető egyéniségei és a meghivott polgári előkelőségek. A diszebéd után a kormányzó különvonatán visszatér a fővárosba.

Kassa városa szombat óta lobogódiszben van. Az ablakokat drapériákkal és virágokkal, zöld gallyakkal diszitették fel, s a lakosság lelkes készülődéssel várja Magyarország kormányzóját a Felvidék székvárosába.

2 órán belül igazolványképek 3 darab összesen **2 pengő**
»PÁRISI FOTO« KOLB ELEK (Párisi Nagyáruház épületében.

A MFTR közhirré teszi, hogy ezidén az utolsó hajó Budapestről Esztergomba november 12-én 14.30 órakor, Esztergomból Budapestre november 13-án 3.30 órakor, az utolsó vasárnapi hajó Budapestről Esztergomba és vissza november 12-én, Tahiba az utolsó csavargőzös november 12-én délután és vissza 13-án reggel indul. — Gönyü—Győr, valamint Szolnok—Tiszabura között, továbbá Csongrádról Szegedre és vissza november 11-én, Szolnokról Csongrádra november 9-én, Csongrádról Szolnokra pedig november 12-én van az utolsó járat.

A MONE orvosnői csoportja november 20-án este fél 8-kor a Budapesti Kir. Orvosegyesületben (VIII., Szentkirályi-utca 21.) a Babértelepi nyomorgó betegek téli segélyezésére vitéz nagybányai *Horthy* Miklósné és *Anna* főhercegasszony legmagasabb védnöksége alatt jótékonycélu „Dr. Batthyány-Strattmann László herceg irodalmi est"-et rendez. Fővédnökök: özv. dr. *Batthyány-Strattmann* Lászlóné hercegné, dr. Nemes *Balogh* Ernőné, *Baranyai* Lipótné, dr. *Hajniss* Elemérné, vitéz *Kárpáthy* Kamillóné, dr. vitéz *Keresztes-Fischer* Ferencné, dr. *Rejtő* Sándorné, dr. *Széll* Józsefné, dr. gróf *Teleki* Pálné. A megnyitó beszédet dr. *Göncziné Madarász* Erzsébet, a csoport elnöke tartja. Dr. *Rottenbiller* Alajos a Babértelepről, gróf *Mikes* János c. érsek és *Szekeresné* dr. *Ajtay* Mária, dr. Batthyány-Strattmann László hercegről adnak elő. *Nagy* Margit, az Operaház művésznője, gróf Batthyány Ödön Ave Maria-ját és Schubert-dalokat énekel. Zongorán kiséri: *Scipiades* Katinka. *Lehotay* Árpád, a Nemzeti Szinház művésze költeményeket szaval. A zárszót dr. *Gyözyne* dr. *Haviár* Margit, a csoport ü. v. elnöke mondja. Belépőjegyek ára: 15, 10, 5, 2 és 1 pengő. Felülfizetéseket köszönettel fogadnak.

Jelentkezzenek a VIII. kerület leventekötelesei

A székesfőváros VIII. kerületi katonai parancsnoksága a következő közleményt adta ki:

— Felhivom a Budapest VIII. kerületében lakó *1916—1927.* évek között született leventeköteleseket, akik még foglalkoztatásra nem járnak, hogy november 11-ig beszervezésük végett a VIII. ker. előljáróságon jelentkezzenek. Nyolcezer pengőig terjedhető pénzbüntetéssel, behajthatatlanság esetén *hat hónapig* terjedhető elzárással büntetik azt a leventét, illetve szülőjét, gyámját, szállásadóját, vagy munkaadóját, aki nem tesz eleget a jelentkezés kötelezettségének, illetve nem gondoskodik arról, hogy a hozzá tartozó levente a foglalkoztatásokon mulasztás nélkül résztvegyen.

MI UJSÁG A VIDÉKEN?

Molnár János-emlékünnepség Komáromban

Vasárnap tartják meg Komáromban *Molnár* János emlékünnepét, amely alkalomból — amint azt a *Nemzeti Ujság* már jelentette —, Budapestről reggel 8 órakor külön autóbuszokon indulnak a résztvevők Komáromba. Az ünnepséget szentmise vezeti be, amelyet *Ötvös* Lajos, a Katolikus Népszövetség vezérigazgatója mond a komáromi temető kápolnájában, azután a sirnál dr. *Lestár* István szentszéki tanácsos, komáromi plebános mond üdvözlő beszédet, majd gróf *Zichy* János országgyülési képviselő, *Füzi* András az eszterházai kerület volt pártelnöke, dr. *Saly* Dezső, az *Uj Nemzedék* főszerkesztője mondanak emlékbeszédet s a küldöttségek koszorukat helyeznek a sirra. A Katolikus Irók és Hirlapirók Országos Pázmány-Egyesülete koszoruját *Früchtl* Ede titkár helyezi el a sirra. Az ünnepség után ebéd lesz a Centrál-étteremben.

Az évforduló alkalmából a *Katolikus Népszövetség* a katolikus nemzeti politika nagy szervezőjének és zászlóvivőjének emlékezetére füzet alakjában emlékművet adott ki, amelyet K. *Török* Miklós, az *Alkotmány* volt h. szerkesztője, a *Nemzeti Ujság* külpolitikai rovatvezetője irt, illetve szerkesztett. A füzetbe *Keményfy* K. Dánielnek és dr. *Meszlényi* Zoltánnak a *Magyar Sionban* megjelent cikkét, *Früchtl* Edének *„A szigoru lapvezér"* cimen a *Nemzeti Ujságban* megjelent cikkét, *Natter-Nád* Miksának visszaemlékezését, *Saly* Dezsőnek a Molnár János komáromi temetése alkalmából irt közleményét s *Ernszt* Sándor Molnár-jellemrajzát is belefoglalta.

Érsekujvár a szegényekért

Az érsekujvári jótékony egyesületek munkaközössége most tartotta alakuló ülését. A jövőben Érsekujvárott a munkaképtelen szegények, aggok és rokkantak támogatását, valamint a szegény iskolásgyermekek felruházását és gondozását a munkaközösségbe tömörült egyesületek fogják végezni a városi szociális előadóval karöltve.

Buzgó levente zenekar

A csepeli apró leventékből *Magyar* József karnagy pompás gyermekzenekart szervezett, amely már több izben nagy sikerrel szerepelt a nyilvánosság előtt. A nyári hónapokban a levente zenekar Rómába készül, ahol a Szent Péter-templom kórusán fog bemutatkozni.

Marólugos merénylet

Özv. *Farkas* Sándorné kiskunhalasi asszony Felsőszálláson összeveszett a szomszédasszonyával. Veszekedés közben a szomszédasszony egy fazék marólugot öntött Farkasné arcába. A szerencsétlen asszony egyik szemére azonnal megvakult és arcán is sulyos sebeket szenvedett.

Csillárt vegyen béreljen cseréljen **VOGEL CSILLÁRÜZEM** üzleteiben V., Károly-körut 28. VIII., Mária Terézia-tér 1.

Ezredzászlószentelés

A m. kir. Nagy Lajos király 6. honvédgyalogezred, amelynek III. Viktor Emánuel olasz király és császár a tulajdonosa, az ezredtulajdonos adományozta ezredzászlót november 11-én szenteli fel Kaposvárott nagy ünnepség keretében. Az ünnepségen képviselteti magát a kormányzó, az olasz király és császár, a kormány és a boudapesti olasz követség is. Az ezredzászlót az olasz király és császár megbizásából *Riccardi Conti* Erico hadtesttábornok adja át.

A kultuszminiszter ajándéka

Hóman Bálint kultuszminiszter a most megnyiló kassai repülő akadémia kápolnájának harmóniumot ajándékozott. A kápolnában vasárnap dr. *Hász* István tábori püspök pontifikálja az ünnepi misét, amely alatt az akadémikusok énekét már az uj harmóniumon kisérik. A kedves ajándékért vitéz *Bartha* Károly honvédelmi miniszter mondott köszönetet.

Hősök emlékezete

Halottak napján a hősök emlékezetére egyeletes megemlékező estet tartottak a szolnoki ferencrendi plebániatemplomban. P. *Szabó* Polikárp házfőnök-plebános mondotta az ünnepi beszédet. Művészi orgonajátékkal közreműködött *Sugár* Viktor kormányfőtanácsos, a Koronázó főtemplom karnagya. A templom ének- és zenekara Faist D-moll Requiemjét adta elő *Kóbor* Antal vezényletével. Orgonán kisért P. *Borsy* Engelbert.

Uj járási székhely

Január elsejével megszünik Pest vármegye pomázi járása és helyette szentendrei járás alakul. Szentendre lesz az uj járás székhelye. A járási székhely áthelyezését célszerüségi okok tették szükségessé.

SZLEZÁK RAFAEL
HARANGÖNTŐ
Budapest, XIII., Frangepán-utca 80.
Telefon: 490—151.
Mielőtt harangot rendel, forduljon hozzám teljes bizalommal, katolikus, megbizható harangöntő mesterhez. Helyszini kiszállás és költségvetés díjtalan. Kedvező fizetések. 20 évi jótállás mellett készitek harangokat.

A magyar-jugoszláv kulturális együttmüködésre szükség van

Belgrád, november 4.

(Magyar Távirati Iroda.) A *Vreme* szombat reggeli számában a lap budapesti tudósitója hosszabb cikkben *ismerteti azt a benyomást, amelyet Ivics Alexa szabadkai szerb történettanár cikke keltett a magyar közvéleményben.* Ezzel kapcsolatban a *Vreme* tudósitója *nyilatkozatot kért egy magyar hivatalos személyiségtől.* A magyar személyiség kijelentette, hogy csakugyan nagy szükség van a két nagy hagyományokra visszatekintő szomszéd nép *minél szorosabb kulturális együttmüködésére*, az államférfiak és politikusok pedig erre *a már kész alapra épithetik fel a további baráti jóviszonyt.*

A *Vreme* tudósitója hozzáteszi, hogy ezek a szavak *teljesen megfelelnek a magyar közvélemény hangulatának.* Budapesten rokonszenvvel kisérik báró *Láng* Boldizsár belgrádi látogatását is, aki a *Nouvelle Revue de Hongrie* hasábjain akarja megvalósitani a két nemzet együttmüködését a legkiválóbb közirókon keresztül.

TÖLTŐTOLLAK, csavarirónök reklámcélokra, **dimentes nyomással** legolcsóbban. **IVORY**-üzem, **Király-utca 44.** — Telefon: **129—134.**

Politikai Pósta

GRÓF TELEKI PÁL miniszterelnök vidéki utjáról könnyü meghüléssel tért haza és kezelőorvosa tanácsára *pár napig ágyban marad.*

*

BARCSAY ÁKOS pestmegyei főispán látogatásokat tett Cegléden. Felkereste dr. *Sárkány* Gyula polgármestert, majd sorjában megtekintette a ceglédi társadalmi szervezeteket, végül ellátogatott Ceglédbercel községbe is. A főispánt dr. *Gesztelyi Nagy* László országgyülési képviselő kisérte el utjára.

*

A NYIRMADAI PETICIÓ foglalkoztatta szombaton délelőtt a közigazgatási biróságot. Dr. *Nánássy* Imre MÉP-képviselő mandátumát petícióval támadták meg, amelyet 537 választó irt alá. Ezek közül 280-an tizenhat kérvényben *visszavonták panaszukat s ennek folytán nincs megfelelő számu panaszló.* A közigazgatási biróság szombaton délelőtt dr. *Borsos* Endre tanácselnök vezetése mellett ugy döntött, hogy a tizenhat kérvényt visszaadja az első helyen aláiróknak s utasitja őket, hogy kérvényeiket harminc napon belül ügyvédi ellenjegyzéssel adják be, mert a peticiós eljárás során kötelező az ügyvédi képviselet.

MÄRY melltartó mégis csak a legjobb
Mindenütt kapható!

Nicky növendék

Balla Boris regénye uj kiadásban

Balla Borisnak ezt a fiatalkori munkáját már ismerik a *Nemzeti Ujság* olvasói. A *Früegeni legenda* romantikus története után ez volt az első könyve, amelyben már az elmélyülő gondos lélekrajzra helyezte a sulyt. Ez a regénye már tele van finom elemzésekkel s igazi átélését adja annak a csodálatos átváltozásnak, amellyel egy fiatal lélek a kamaszévek fülledt világából elindul a természetfölötti uton való sóvárgás szárnyán, abba a tisztultabb légkörbe, amelyben a valóságfölötti erők érvényesülnek. *Balla* Borisnak a rendkivüli tárgy feldolgozására alkalmas simulékony, érzékeny prózája van. Regénye igazi modern érdeklődésü, szókimondó bátorságu s amellett izigvérig katolikus felfogásu regény. Sikerét legjobban igazolja, hogy ez már harmadik kiadása. Ezuttal a *Révai Irodalmi Intézet* adta ki igen izléses köntösben.

—*s.*

Kinevezték a budapesti apostoli nunciatura titkárát

Vatikánváros, november 4.

(A Nemzeti Ujság tudósitójának telefonjelentése.) A Vatikánból szerzett értesülés szerint a budapesti apostoli nunciatura titkárává Msgre *Cherubinit* nevezték ki, aki eddig a pápai vatikáni államtitkárságon volt attasé.

Emericana

November 5-én, vasárnap d. e. 9 órakor a Trans-Danubia bucsuja a lazaristák Nagyboldogasszony-uti templomában. 11 órakor a Vácia összesitett avatása *Vácott.* Este fél 9-kor a Sabaria kis káptalanja az Emericana házban.

November 6-án a Laurentia familiáris ülése *Pestszentlőrincen* a Katolikus Kulturházban (Kiss István-u. 6.) este fél 9-kor.

November 7-én a Mát.a társadalmi Curiájának ülése este 7 órakor az Emericana házban.

November 8-án este fél 9 órakor Priori Concilium az Emericana házban.

November 9-én a Francovilla Convent ülése este 9 órakor az Emericana házban.

November 10-én a Trans-Danubia Curiájának ülése este 8 órakor az Emericana házban.

November 11-én a Laurentia családi estje 9 órakor a *pestszentlőrinci* Katolikus Kulturházban. A Transsylvária Erdélyi Katolikus Teája este 9 órakor a Tisztviselő Kaszinóban (VIII., Esterházy-utca 4).

A Központi Papnevelőintézet uj lelkigazgatójává a biboros-hercegprimás dr. *Erdei* Ferenc pápai kamarás, egy. nyilv. rendk. tanár, kalocsai teológiai tanárt nevezte ki.

FOLYTATTÁK AZ ACTIO CATHOLICA PAPI GYÜLÉSEIT

Az elmult héten *Sopronban* volt papi értekezlet, amelynek előadója *Hóka* Imre érseki tanácsos, az A. C. Esztergom-főegyházmegyei titkára volt. Ezen a héten tovább folytatták a papi gyüléseket. Igy október 30-án *Szolnokon* tartottak nagyszabásu papi értekezletet, amelyen *Kovács* Sándor pápai prelátus, főesperes elnökölt. Az értekezlet előadói *Mihalovics* Zsigmond pápai prelátus, az A. C. országos igazgatója és *Oetter* György pápai kamarás, főtanfelügyelő voltak. Ugyanezen a napon *Jászberényben* is értekezletre ült össze a kerület papsága. Az értekezleten *Kele* István pápai prelátus elnökölt, mig az előadói tisztet *Nagy* Miklós, az A. C. központi titkára és *Szentgyörgyi* József c. kanonok töltötték be. *Kapuvárott* ugyancsak ezen a napon rendezték a papi értekezletet, amelyen az egyházmegye püspökének képviseletében *Ragats* János pápai prelátus, püspöki helynök is megjelent. Az elnöki tisztséget *Várkonyi* Jenő ker. esperes, c. kanonok, plebános töltötte be, az előadó *Hóka* Imre volt. November 3-án a *budapesti* papság a Központi Szemináriumban jött össze papi értekezletre, amelyen az A. C. országos elnöksége részéről megjelentek: P. *Bangha* Béla, *Dsida* Ottó és *Zsembery* István országos alelnökök. *Mészáros* János protonotárius-kanonok, budapesti érseki helynök elnöki megnyitója után *Mihalovics* Zsigmond orsz. igazgató a legrészletesebben ismertette az A. C. országos elnökségének ezévi munkatervét, majd *Mészáros* János elnök mufatott rá, miként kell Budapesten az országos elnökség ezévi munkaprogramjának tételeit végrehajtani. Ezután dr. *Mihalik* Antal, az ifjuság apostoli neveléséről tartott érdekes előadást.

A budapesti róm. kat. egyházközségek Központi Tanácsa november 9-én, csütörtökön délután 5 órakor dr. *Mészáros* János érseki ált. helytartó elnökletével ülést tart a Szent István Társulat székházának nagytermében.

A Bencés Diákok Egyesületének budapesti osztálya november 9-én, csütörtökön este nyolc órakor összejövetelt tart a József-utca 26. sz. alatti *Csákódy-vendéglő* különtermében. Ez alkalommal meleg ünneplésben részesitik dr. *Kemenes* Illés tanker. kir. főigazgatót abból az alkalomból, hogy az Emericana Commendatora lett.

A biboros-hercegprimás vasárnap délelőtt 10 órakor az Egyetemi-templomban szentmisét pontifikál, amelynek keretében áldozópappá szenteli *Kazár* Mihály szőv. hitoktatót, azonkivül alszerpappá szenteli a Központi Szeminárium nyolc ötödéves növendékét, tiz növendéknek pedig feladja a tonzurát.

Liturgikus hét lesz november 6—11-ig a Szervita-rendház nagytermében (IV., Szervita-tér 6.) naponta este 7 órakor. Előadó P. *Wimmer* Anselm O. S. M. Téma: *Az élet kettős forrása liturgikus megvilágitásban.*

A Szociális Testvérek Társasága rendezésében előadásra kerül az *„Isten vele, tanár ur"* cimü film a Corvin Filmszinházban november 12-én, vasárnap délelőtt fél 10 és fél 12 órakor. Az előadás keretében közreműködik a szociális képző énekkara *Calligaris* Ferenc vezényletével, *Rónay* Paula, *Slachta* Margit és dr. *Slachta* Irén előadásokat tartanak.

A Szent Imre Szenátus diszközgyülése. A Szent Imre Szenátus november 12-én, vasárnap délelőtt 11 órakor a budai Szent Imre Kollegiumban tartja diszközgyülését. Ezt megelőzően fél 10-kor *Glattfelder* Gyula csanádi püspök szentmisét pontifikál és szentbeszédet mond a kollegium kápolnájában. Mise alatt közös szentáldozás. A diszközgyülésen az elnöki megnyitót dr. *Koszterszitz* József pápai kamarás, a Szenátus egyházi elnöke mondja. *Kisbényi* József a főtitkári jelentést terjeszti elő. *Kósa* Kálmán miniszteri osztályfőnök *„A keresztény szellem és közéletünk"* cimmel ünnepi beszédet mond, mig a záróbeszédet *Glattfelder* Gyula püspök tartja. Fél 1-kor a hősi emlékművet koszoruzzák meg a Kollegium kertjében. Itt *Kollár* Gyula mond emlékbeszédet. Egy órakor ünnepi ebéd lesz a Gellért-szálló márványtermében. A Glattfelder serlegbeszédet *Buday* Gyula egyetemi magántanár mondja. Az ebédre november 10-ig lehet jelentkezni.

A budai esperesi kerület papsága őszi gyülését *Molnár* László apátplebános, kerületi esperes elnökletével 6-án, hétfőn délután 5 órakor tartja a felsővizivárosi Szent Anna egyházközség (II., Batthyány-tér 7.) tanácstermében.

Lelkigyakorlatok a péceli lelkigyakorlatos házban:

november 6—10-ig kisgazdák leányainak,
„ 12—16-ig házasságkötés előtt álló leányoknak,
„ 24—27-ig édesanyáknak,
december 7—10-ig leányifjuságnak,
„ 14—18-ig kisgazdák feleségének,
„ 26—30-ig tanitónők és tanárnőknek.

A lelkigyakorlat a jelzett első nap estéjén kezdődik és az utolsó nap reggelén fejeződik be. Ellátás 3 és ½ napra egyágyas szobában 15.— P, kétágyas szobában 14.— P, közös szobákban 13.— P. Jelentkezés: **Lelkigyakorlatos ház, Pécel** cimen. Telefon: Pécel 10. Érdeklődésnél válaszbélyeg mellékléndő. Jelentkezők lehetnek olyanok is, akik nem tartoznak a meghatározott csoporthoz, de máskor nem mehetnek.

FILLÉRES HIRDETÉSEK

Minden szó hétköznapokon 12 fillér. — Vasárnap 16 fillér. Első és vastagabban szedett szavak duplán számitanak. Legkisebb hirdetés 10 szó. — Állást keresők 50%-os engedményben részesülnek. Keretes hirdetések mm. sora 25 f.

A prohirdeteseket felvesz a központi kiadóhivatalon kivül a KSV fiókkiadóhivatala: V., Báthory-u. 8. II. em., „Christophoros" Utazási és Menetjegy Iroda IV., Kossuth Lajos-utca 5. Budai fiókkiadóhivatal: I., Horthy Miklós-ut 9., VIII Rákóczi-ut 1., Dohánytőzsde Reisz Blanka V., Berlini-tér 1. Belvárosi Könyvszalon. IV., Veres Pálné-u. 8. Szent Imre Kölcsönkönyvtár Szent Imre herceg-utja 2. szám — Teuchert dohánytőzsde Vámház-körut 7.

Házasság

MÁR sok szerencsés, boldog házasságot hozott létre Méltóságos asszony, Főposta háromszáznégy. Válaszboriték.

JÓMEGJELENÉSŰ intelligens 32 éves közalkalmazott, elvenne házias megjelenésü, szolid rk. uri-leányt hozománynyal. „Boldog jövő" jeligére főkiadóba.

II. LAKBÉROSZTÁLYHOZ tartozó, közép, szakiskolákkal rendelkező, szépen kiépült városban lakó, fiatal, őskatolikus, kinevezett állásban levő, diplomás uri-leány, kinek idősebb szülei társaságtól csaknem teljes visszavonultságban élnek, ezuton keresi tiszta és feddhetetlen életü 28—38 éves tanárok, állami tisztviselők (hiv. áth. fontos) ismeretségét, életreszóló házasság céljából, levelezés utján. Szerény fizetést is jól be lehet osztani, fontos a kölcsönös megértés. Nem szeretek egyedül lenni otthonra, gyermekkacagásra vágyom. Meggondolt, komoly, részletes leveleket „Readbizom Istenem" jeligére a főkiadóba kérek.

Álláskereső férfiak

HÁZFELÜGYELŐSÉGET keres gyermektelen, kömüves házaspár. 1200-zal és ingatlannal. Budapest, VI., Szoudy-utca 55. fsz. 2., udvar 2.

Álláskereső nők

ÁLLAMI vizsgával kat. fiatal gyors- és gépirónő állást keres. „Jövő" jeligére főkiadóba.

Oktatás

MINDENNAPI legszükségesebb angol beszélgetésre Önt négy hónap alatt megtanitja pedagógus. T. 121—569.

TANULJON SZEPIRÁST Fenyves irómestertől Váci-utca ötvenkettő ezeröt Irányi-utca.

JAZZ-ZONGORA. zongoraharmonika hathónapos tanfolyamon naturálisan is. zongoratanárnál Dohány-utca 47.

JÓL képzett tanitónő, perfekt német, kezdő zongora-, házitanitói állást keres. Aczél Irma, Bpest, VIII., Mikszáth Kálmán-tér 4., földsz 3

FIATAL okleveles tanitónő, elemi és alsó középiskolai tanulók korrepetálását vállalja. Cim Szent Imre herceg-uti fiók „Gyermekszerető".

Üdülés

JARMAY VILLA PENSIO
Szechenyi hegyen Budapest legmagasabban fekvő üdülője. Egész évben nyitva Nővérek vezetése alatt. Központifütés, meleg folyóvíz. I. Rege-út 1 Telefon 165—101

Vétel — Eladás

BONTÁS XIV., Columbus-utca 14., ikerablakok, kisméretü, 1 és kétszárnyas ajtók, tetőfa, deszka, hajópadló, mozaiklap, W. C. berendezés stb. olcsón eladók.

Háztartási állás

KITŰNŐ főzőnő, 25 éves bizonyitvánnyal, plebániára ajánlkozik gazdasszonynak, külső-belső gazdálkodásban perfekt. Cim a kiadóban.

MEGBIZHATÓ takaritónő délelőttre. Jelentkezhet József-körut 17. III. 6.

VALLÁSOS nő házvezetőnőnek ajánlkozik papiházhoz vagy magányoshoz. R. S.-né, I., Csaba-utca 12. I. 7.

FŐZÉSHEZ értő fiatal árvalány azonnal elhelyezkedne bármilyen csekély zsebpénzért. Beleznay Eta, Kapuvár, „Ehn" szálloda.

GAZDASSZONY, jól főz, gazdaságban perfekt, szorgalmas, ügyes. Papiházhoz megy. L. Irén, Fecske-u. 18., I. 10., Bpest.

PLEBÁNOS vagy magános uriember háztartását vállalnám. 37 éves, egyszerü, jókinézésü falusi leány vagyok, szüleim nem élnek, otthonom nincs, hasonló állásban voltam, ahol a háztartásunk megszünt. Izletesen, takarékosan főzök, baromfi, konyhakert, sertésnevelést stb. kitünően értem Az állást bármikor elfoglalhatom. Cim a főkiadóban „egyszerü" jeligére.

ANYAHELYETTESNEK, házvezetőnőnek ajánlkozik a háztartás külső, belső ágában perfekt, jó megjelenésü, katolikus uriaszszony, négy nyelven beszél, szerény igényü, bizalmi állást keres. Heisáné, Csaba-u. 4.

VIDÉKI kisebb plebániára főzőmindenest azonnalra keresek. Nagyobb munkához segitség van. Cim a Kiadóban.

KIMONDOTT urasági szakácsnő sok évi gyakorlattal ajánlkozik. Szives leveleket kérek „Szakácsnő" jeligére: Rákosszentmihály Árpád-utca 19.

Lakás, bérlet

ÖTSZOBÁS lakás Gellérthegyi bérvillában kiadó. XI., Orom-u. 20

Szoba — Ellátás

VIDÉKI FIATAL feltétlen úrilánynak, lehet külföldi is, kényelmes, minden komforttal ellátott úri otthont nyujt, esetleg teljes ellátással és felügyelettel özvegy úriasszony Érdeklődés telefonon reggel 10-ig 16—68—19 számon, vagy „Budai otthon" jeligére a főkiadóba.

Társ

URIASSZONY KÖZREMŰKÖDÉSSEL és hat-nyolcezer pengő készpénzzel betársulna szolid, rentabilis vállalkozásba. Érdeklődés „Biztos megélhetés" jeligére a főkiadóba.

Irógépek

IRÓGÉPEK 40 pengőtől. Javitás, jókarban tartás, kellékek legolcsóbban Édes Décsynél, Akácfa-utca 13. Telefon: 144—224.

BEVÁSÁRLÁSNÁL HIVATKOZZÉK HIRDETÉSEINKRE.

Ruházkodás

PERZSABUNDA, gyönyörü, alig használt, ugyanott szilbunda olcsón. Nagymező-utca harmincöt, II. huszonkettő. Halász kereskedő.

KEVESET használt és uj férfiruhát veszünk és eladunk. Forgács szabóüzlete, Budapest, Dohány-utca 68.

PERZSABUNDA perzsalábbunda, elsőrendü minőség, olcsón eladó. Szervita-tér 8. I. 15. Butytyán.

SPRINGER fizet legtöbbet viselt férfi és női ruhaneműért, cipőért. Apród-utca hat, üzlet, Szebeny-térnél.

FÉRFIRUHÁIT, zálogcédulát megveszem, vagy divatszövetre becserélem. Nutovits, Népszin ház-u. huszonhat. 141—467. Hivásra megyek.

Pénz

TÖBBEZER pengőt kölcsönadok tisztviselőknek, ingatlantulajdonosoknak, más hitelképeseknek Ferenc-körut 24 II. 2.

Kényszerkölcsön kötvényeket

részvényeiért. Mindenféle érték papirt legmagasabban vásárol: **BARNA BANK,** Budapest, Nádor-utca 26., Tőzsdével szemben T.: 121—316. Értékpapirokra kölcsönt nyujtunk.

Zongora

EHALL harmincéves, katolikus cég Zongorák pianinók harmoniumok páratlan olcsón Részletre Antrássy-ut tizenöt

KERESZTELY hirneves zongoratermé. Vilmos császár-út 66. Legjobb zongorák legolcsóbban. Részletre is. Családás sohasem ér hetl

ZONGORA rövid, fekete ladó. Erzsébet-körut 21. földsz. három.

ZONGORÁK pianinók legolcsóbban, huszpengős havi részletre. Nagy választék! Vidékre dijtalan szakcsomagolás! **FENYŐNÉ,** Erzsébet-körut **HUSZONHAT.**

LYRA Rt. Erzsébet-körut 19. Magyarország legnagyobb zongoratermében: Részlet, bérlet, vétel, csere, hangolás, szállitás.

KERESZTÉNY CÉGNÉL világ márkás zongorák, pianinók, harmoniumok legolcsóbban, dús választékban. Nagy fizetéskedvezmény. Tipold zongoratermeiben Rákóczi-út 61

GRIMM László zongorakészitő, Práter-utca 56. Évtizede fennálló zongoratermeiben Stingl, Rösler, Wirth, Hofmann, Hamburger zongorák, pianinók tizévi jótállással részletre, váltó nélkül.

OLVASÓINKNAK legjobban ajánljuk Mendöl Ernőné zongoratermét. **KERESZTÉNY CÉG** VIII., Bezerédi-utca 10., I. 9., ahol **ZONGORÁK, PIANINÓK, HARMONIUMOK JÓTÁLLÁSSAL** részletre vásárolhatók, bérlet, csere, vétel. Telefon: 146-411.

Szőnyeg — Régiség

SZŐNYEGJAVITÁS, tisztitás, szakszerüen. Szigeti, csajághi Szőke Emmi, VII., Baross-tér 14. Telefon: 133—052.

PERZSASZŐNYEGEK, képek, butorok eladók. Megtekinthetők vasárnap is. Népszinház-utca 44. II. em. 1.

VESZEK perzsaszőnyeget, zálogjegyet legmagasabb árban Sternberg Dob-utca 2. Telefon: 342-937

NE VEGYEN SZŐNYEGET, mig látványos kirakatainkat meg nem tekintette. **ARANYÉREMMEL KITÜNTETETT** magyarperzsák és torontáli, valamint egyéb **SZŐNYEGEK IS ORIASI VALASZTÉKBAN. IGEN OLCSÓN. SCHILLINGER,** Budapest, Teréz-körut 15. Alapitva: 1906.

Villák

NÉMETVÖLGYI utnál, háromszobás, hallos, házmesterlakással, adómentes, 30.000-ért. Ingatlaniroda 115—464.

BALATONPARTI négyszobás, télen-nyáron lakható villa 600, egy négyszobás bebutorozott, szinte 600 pengőért kiadó. Viriusné, Virius-telep, Balatonszepezd.

FERY Oszkár-utcánál, 200-as gyümölcsösben, háromszobás összkomfortos, adómentes luxusvilla, potom 22.000-ért. Összes eladásokat, kényszereladásokat nyilvántartom. Dr. Hegyi, 1-396-83. Rökk Szilárd-u. 6.

SZENT Imre herceg-utnál 3 szobás adómentes emeletes villa kertben 20.000. — Fehérvári-ut elején nagy adómentes, balkonos, déli terraszos, modern, négyszobás urivilla 28.000. — Németvölgyi-utnál 4 lakásos bérvilla, adómentes, 4000 hozammal 37.000. — Csendes ingatlaniroda, Horthy Miklós Körtér 1. 259—842.

Bérházak

BUDÁN főutvonalnál, háromemeletes, adómentes, összkomfortos kislakásokkal, 8500 bérjövedelemmel, 90.000-ért. Ingatlaniroda 115—464.

64.000-ÉRT, harmincéves adómentes, nagyjövedelmü városligeti kétemeletes uribérház, komfortos kislakásokkal, sürgősen. Dr. Hegyi, 1-396-83. Rökk Szilárd-u. 6.

Hangszer

Évtizedek óta **közismert legjobb**

HARMONIUMOK
ház, iskola, templom részére
régi hirneves **speciális harmonium-cégnél,** Budapest, **II., Török-utca 8.**
Fizetési kedvezmény!

REMÉNYI hangszertelepének szolidsága fogalom. Mielőtt bármely hangszert vásárol, keresse fel Zongorák, pianinók, harmóniumok gramofonok olcsó áron, részletre is. Király-utca 58.

HEGEDŰ, VIOLA, CSELLÓ, koncert, zenekar, iskolai célra és összes felszerelések, részletfizetésre is beszerezhetők. **TÓTH** János hegedükészitőnél. Budapest, Kossuth Lajos-utca nyolc. 39 éves cég. Arjegyzék dijtalan.

Családi házak

BALATONSZÁRSZÓN, vasutállomáshoz, Balatonhoz közel 3 szobás, villanyvilágitásos családi házamat ötezernyolcszázért eladom. Főjegyző, Nagyszakácsi.

HÁROMSZOBÁS, teljes komfortos családiház eladó. Megtekinthető kizárólag délután Sósfürdő-utca 4.

Öröklakás

A BÖSZÖRMÉNYI-UT ELEJEN, délkeleti fekvéssel, központi fütés- és melegvizszolgáltatással épül a **TOLDI MIKLÓS TÁRSASHÁZ,** a Belvárostól 3 kisszakaszra! Gyönyörü kivitelben egyszobás komfortos, kétszoba-hallos, háromszoba-hallos lakások kaphatók! Adómentesség! Kert! Minden közművel ellátott, kiépitett vidék! Olcsó árak! Dijtalan prospektus. Himfy-utcai társasvillánkban már nem kaphatók lakások! **TÁRSASHÁZÉPITŐ VÁLLALAT,** Horthy Miklós-ut 42. (Telefon: 269—301.)

ÖRÖKLAKÁSOK BUDÁN, XI., BERTALAN-UTCA 5 alatt és **BELVÁROSBAN, MOLNÁR-UTCA** 16. alatt elsőrendü kivitelü, központi fütés és melegvíz szolgáltatással ellátott egy-, kettő- és háromszobás hallos, valamint garzon öröklakások leköthetők: Mikle Károly, épitészmérnöknél, IV., Veres Pálné-utca 31. Telefon: 188—260.

Telek

OLCSÓN eladó közmüves telkek, Pesten, Erzsébet-királyné, Egressy-ut környékén, **BUDÁN** Orbánhegyi-ut közelében és Máriaremetén. Békesi részvénytársaság, Almássy-tér 8., telefon 142—498.

RÓZSADOMBON, Pasaréten összközmüves telkek villamos, autobusznál, részletfizetésre eladók. Ingatlanbank, IV., Deák Ferenc-utca 17. Telefon: 181—853.

BUDATÉTÉNYBEN, autóbusz megállótól 8 percnyire, közmüves-utcában 2200 négyszögöles négyéves gyümölcsös olcsón eladó. Dr. K. Katona Lajos, Budafok, Villa-u. 5. Tel.: d. e. 9—1 óra között: 14—60—56.

PÁRATLAN TELKEK bérház, nak, bérvillának Böszörményi-uti parcellázásunkból, Sasadi-utnál még egy közmüves, bekeritett villatelek, Gárdonyban velencei tóparti villatelkek olcsón kaphatók. Prospektus. „Centrum", Horthy Miklós-ut 42. (269—301.)

DARÓCZI-uton összközmüves déli fekvésü bérvillatelek, sürgősen 12.500. Csendes.

VIRÁNYOSBAN villamosmegállónál, 300 öles parkos gyümölcsös, 17.500. Csendes.

HORTHY MIKLÓS-ut mellett 187 öles, szépfekvésü saroktelek 5700 P. Csendes ingatlaniroda, Horthy Körtér 1. 259—842.

Lakberendezések

RÉSZLETFIZETÉSRE szalonok takaróval hatvanöt, ebédlőszőnyegek huszonnyolc pengőtől, fotelágyak, paplanok, ruhaszövetek Baross-utca hetvennégy.

BUTOR 30 pengős havi részletre! — Gyönyörü hálószobák, szenzációs kombinált berendezések. Nagymező-utca 25.

UJ LAKÁSBA UJ BUTORT Ébnertől
VIII., KARPFENSTEIN-U. 2/A

DIPLOMATA iróasztal, hármasszekrények, mübutor garconháló, komplett barokebédlő olcsón Siegler, Andrássy-ut hatvanhat.

JÓ BUTORT olcsón STARCZNÁL
Lázár-utca 15. (Opera).

SZENZÁCIÓS BUTORHITEL, mesés olcsón, óriási választékban hálók, ebédlők, kombinált berendezések, minden 100 pengő után 8 pengő havirészletre. István-ut 22.

ANTIK BUTORT,
festményt, szőnyeget, arany, ezüst, **drágakőtárgyakat** és **zálogjegyeket veszek.** Fenczl Géza mükereskedő, IV., Dalmady Győző-utca 3. Tel. 189—738.

10 raktárdan 100 készitő 1000 butora UNIVERSAL
VII. Wesselényi-utca 8 sz.
Telefon: 137—842, 135—869

GARANTÁLT minőségü butorok árban, kiállitásban utolérhetetlen! Modern Butorszalon, Király-utca 79. Fizetéskedvezmény. Régi butorait áteveréljük.

BUTORT legjobban Bog-Mil butorház. Vilmos császár-ut negyvenhárom vásárolhat Hálók, ebédlők, kombinált butorok nagy választékban, mérsékelt árakon.

KIRÁLY-U. 112

JÖJJÖN hozzánk. Meglátja, érdemes! 1100 négyzetméteres szuterénünkben, használt és uj különleges márkás mübutorok, hálók, ebédlők, uriszobák, szalonok, kombináltak, antiquitások, irodabutorok, egyes darabok, utolérhetetlenül olcsón. **Butorüzlet, Király-utca száztizenkettő.** (Lövölde-térnél.)

NAGY SÁNDOR 26.
Károly-körut

GYÖNYÖRŰ uj és használt mübutorok. Márkás **HÁLÓK,** ebédlők, uriszobák, bőrgarniturák, velurgarniturák, stylszalonok, irodabutorok. **CSODÁS** kombinált berendezések legujabb tervek szerint **NAGY SÁNDORNÁL, KÁROLY-KÖRÚT HUSZONHAT. VÁROSHÁZÁNÁL.**

Kocsis András

szobrász

Képrőm. Közlöny

1939. 3-4. sz.

Kocsis András szobrászművész kapta meg az idei 5.000 pengős szobrászati **Balló-díjat,** amellyel külföldi és hosszabb belföldi tanulmányútra indul.

Lancsvári templom

alaprajza. Méret. 1:50

ifj. Pomaschek János

Sincerek Pollrajz. Nagy. 68 x 50

2. Ugyanaz. Déli oldal

mint előbbi.

Pollrajz. Nagy. 45 x 37

3. Ugyanaz. Távlati

összkép.

Schwager K.

Pollrajz. Nagy. 43 x 29

Morován Templom

alaprajza és Keresztmetszete

Méret. ? Sitchlo O.

Pomajz. Nagy. 44 x 30

Kocsis András
szobrász

— **Lelepleztek egy hősi emlékművet.** Október 31-én Budapesten, a Vilmos főherceg laktanyában bensőséges ünnepség keretében leplezték le a volt m. kir. 1. Honvéd tábori ágyus ezred és az abból alakult tüzér ezredek hősi halottainak emlékművét. A Kormányzó Urat Ruskiczay-Rüdiger Imre vezérezredes, a honvédséget Németh József altábornagy képviselte. A kegyeletes ünnepélyen a volt 1. honvéd tábori agyus ezred első parancsnoka, vitéz tiszabeői Hellenbronth Antal ny. vezérezredes, valamint a volt ezredbajtársak is nagy számmal voltak jelen. A tüzérek védszentjét, Szent Borbálát ábrázoló emlékmű Kocsis András szobrászművész alkotása.

131. 91.

Pesti Hirlap
1943. nov. 6.

102.

szary Giovanni 346
szkó Elisabetta 346
zquez Diaz Daniel 289
cchi Ferruccio 176
cchia Virgilio 212
lasco de Rosario 289
llani Marchi Mario 120
ldheer J. C. 275
lluti Luigi 199
nini Paolo 222
nditti Antonio 55

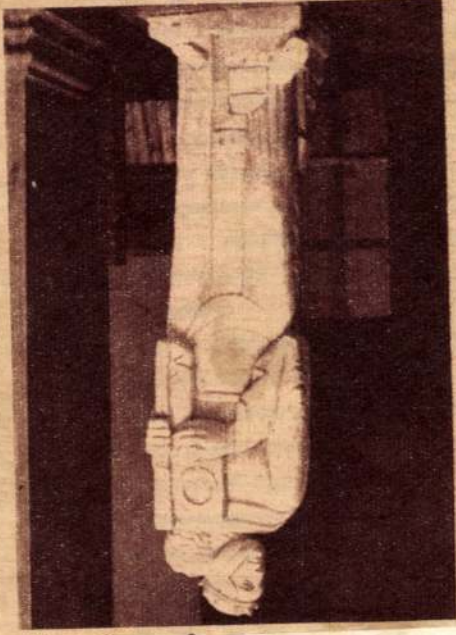

Kocsis : Szent Borbála

Willrich Wolf 2
Wimmer Hans 2
Winkler John W. 3
Wittenberg J. 2
Woiceske R. W. 3
Wolfers Marcel 2
Wolter H. J. 2
Wood Grant 3
Woodbury Charles H. 3
Wright George 3
Wright R. Stephens 3

Young Mahonri 3

Zaccone Fabian 3
Zago Luigi 1
Zamboni Dante 1
Zanfrognini Carlo 2
Zen Leonida 1
Zongoloupoulos Giorgio 2
Zubiaurre (de) Ramón 2
Zubiarurre (de) Valentin 2
Zuccoli Oreste 2
Zuloaga Ignacio 2

Kocsis András, a Balló-díj nyertese beszél sikeréről és terveiről

Egyelőre nagyon örül, azután házat vesz

— *Az Est tudósítójától* —

Most hozták meg a döntést az 1939. évi legmagasabb képzőművészeti díj sorsáról, az 5000 pengős Balló Ede-díjról. A bírálóbizottság egyhangú jelölése és a kultuszminiszter döntése alapján *1939. évre Kocsis András rákospalotai szobrászművész kapta a díjat.* A pályázat kiírása értelmében egy fiatal festő- vagy szobrászművésznek egy évre lehetőséget kíván a díj nyujtani arra, hogy gond nélkül dolgozhasson. A díj odaítélésénél *nem egy pályamunkát* vesznek figyelembe, hanem a fiatal művész egész munkásságát.

Felkerestük *Kocsis* András szobrászművészt.

A rákospalotai Batthyány-utca 47. számú műteremlakásban lakik feleségével. A csendes villanegyedben meghitten és barátságosan állnak egymás mellett a műteremvillák. A szobrászművész műterme közvetlenül Thurmayer festőművész műterme mellett van.

Éppen munka közben találtuk a művészt. A műteremben féligkész szobrok, tanulmányfejek sorakoznak a fal mellett köröskörül faállványon. Kocsis András lelkes szorgalommal dolgozik, alig lehet kizökkenteni az alkotás lázából.

— Mit érzett — kérdeztük — mikor értesítették az 5000 pengős díj elnyeréséről?

— Szinte percekig nem tudtam magamhoz térni. Nem kizárólag az 5000 pengő volt az oka kimondhatatlan örömömnek, *hanem azt az örömet éreztem, amit minden művész érez, ha méltányolják alkotásait.*

— Beszéljen valamit magáról.

— 1905-ben születtem Kolozsvárott. Sok-sok küzdelem után jutottam csak el addig, hogy egyáltalán művészeti tanulmányokat folytathassak. Ez újabb küzdelmet jelentett, mert a tanulás mellett létem fentartásáról is kellett gondoskodni. Először az ujpesti faipari szakiskolába jártam, majd az Iparművészeti iskolára kerültem. Az első öröm akkor ért, amikor az Iparművészeti iskola elvégzése után felvettek a Képzőművészeti Főiskolára. *Pásztor* Jánosnál és *Kisfaludy-Stróbl* Zsigmondnál folytattam a tanulmányomat. Ezeket a tanulmányokat azonban szintén csak megszakításokkal tudtam elvégezni.

— Mikor szerepelt kiállításokon először?

— 1926 óta. *Műveimből többet vett meg az állam, a Szépművészeti Múzeum és Budapest székesfőváros.* Ez évben ez már a második kitüntetésem. A Magyar Képzőművészek Egyesülete tüntette ki bronzéremmel »*Apai szeretet*« című szobromat.

— Mely szobraival nyerte el az 5000 pengős nagydíjat?

— Hét darab szobromat küldtem be: a Halászok és a Magyar fájdalom című szobromat, amelyet Ujpesten állított fel a város, a Vető asszony és az Ivó nő című szobromat, melyet a Szépművészeti Múzeum vett meg, továbbá az előbb említett és díjjal kitüntetett *Apai szeretet* című szobromat és két tanulmányfejemet.

— Mik a tervei?

— Még magam sem tudom, *egyelőre nagyon örülök.* Azt hiszem, *telket vagy kis házat veszek magamnak.* Azután szeretnék külföldi utakat is tenni, hogy fejleszthessem tudásomat. A tanulmányutakhoz sok pénz kell.... *És én nekem még soha nem volt ilyen sok pénzem.*

Dicsekedve, örömtől ragyogó szemmel mutatja a most készülő szobrát, a »*Vízhordó asszony*«-t.

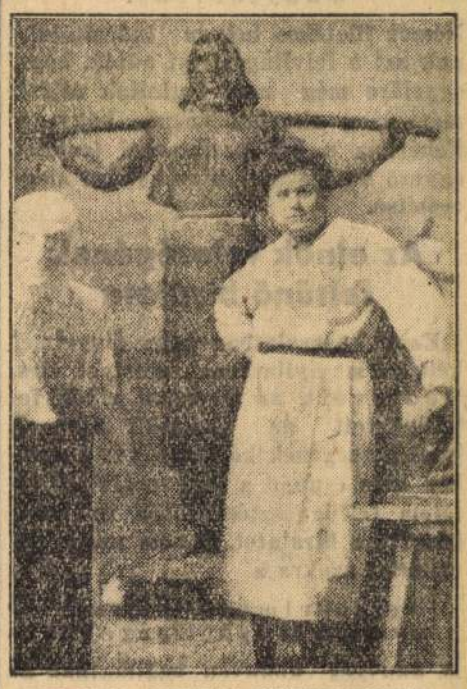

KOCSIS ANDRÁS MŰTERMÉBEN

— A két nap szinte karakterében változtatta meg ezt a készülő szobromat. A kívülről jövő hatás szinte pillanatok alatt fel tudja borítani a szobrász elgondolásait. Most is ez történik. Szeretnék még valamit megjegyezni. Szeretném és kívánom minden művésztársamnak, hogy minél előbb érezzék azt az örömet és boldogságot, amelyet ennek a díjnak az elnyerése kiváltott belőlem.

Jeszenszky Gábor

... és a magyar honvéd átlépte a trianoni határt

A bécsi döntés után két nappal, pontosan november 4-én, tehát ma egy esztendeje lépték át nagyszerű honvédeink a trianoni határt, amely húsz esztendőn át oktalan és igazságtalan tilalomfa volt magyar és magyar között. Egy hétig tartott a diadalmas bevonulás, amelynek káprázatos élményei ma is olyan frissen élnek bennünk, mintha csak ma hallottuk volna az újra és újra felzendülő Rákóczi-indulót, amelynek örökké fiatalosan és harcra indítón pattogó ütemei mellett meneteltek honvédeink a felszabadított községekbe és városokba.

Az első nagy és megrázó történelmi esemény *Komárom* visszavétele volt, ahova Magyarország kormányzója fehér lovon vonult be. Ezután jött a többi város, Léva, Losonc, Érsekujvár, Rimaszombat, Munkács, Beregszász, Ungvár, Rozsnyó, majd végül az egész ragyogással teli hét gyönyörű befejezéseként a *kassai bevonulás.*

Nem napok, hanem percek alatt lelepleződött az egész hazug benesi papírmaséország minden csalafintasága. Az állítólagos kisebbségi elv alapján elrabolt területeken nem hallottunk egyetlen idegen szót: magyar volt ott az öreg is, a gyerek is. Zengő hangon, a szokszoros gyakorlat biztonságával énekelték a nemzeti Himnuszt kislányok és kisfiúk, akik a benesi országban születtek és színét sem látták soha azelőtt az anyaországnak. Valójában nem is helyes a kifejezés, hogy ezeket a városokat visszavettük.

A magyar városok hazatértek...

A KASSAI HORTHY MIKLÓS REPÜLŐAKADÉMIÁT VASÁRNAP AVATJÁK FEL

— *Az Est tudósítójától* —

Vasárnap, november 5-én avatják fel ünnepélyes keretek között Kassán a *Horthy Miklós Repülőakadémiát.* Az ünnepségeken az ország legmagasabb közjogi méltóságai vesznek részt és különvonaton *Kassára utaznak a kormány tagjai is.*

A repülőtéren kezdődnek az ünnepségek, ahol *Bartha* Károly táborszernagy, honvédelmi miniszter, *Sonyi* Hugó gyalogsági tábornok honvédfőparancsnok, *Werth* Henrik gyalogsági tábornok, vezérkari főnök, *Háry* László ezredes, a légierők parancsnoka, *Bánfalvy* István alezredes, a légierők vezérkari főnöke jelenlétében *Illy* Sándor alezredes, a Horthy Miklós Repülőakadémia parancsnoka kér engedélyt a megnyitásra.

Az engedély megadása után a pilóták beszállnak a repülőtéren felsorakozott gépeikbe és *800 méter magasra szállnak.* Fenn a magasban *merész, akrobatikus mutatványokkal tesznek tanubizonyságot tudásukról.*

Lent a repülőtéren díszmenet vonul el a megjelent előkelőségek előtt, majd a levegőben a légierők egyes alakulatai szintén díszmenetben szállnak el. *Az utolsó három gépből ejtőernyőugrásokat mutatnak be.*

A repülőakadémián, amelyet az egykori hadapródiskola épületeiben rendeztek be, leleplezik *Horthy* Miklós kormányzó szobrát, majd az épület megtekintése után az előkelőségek díszebéden vesznek részt. *Bartha* Károly honvédelmi miniszter rövid felköszöntőt mond, majd leleplezik a kormányzónak az étteremben elhelyezett arcképét.

Az ünnepségekkel kapcsolatban Kassán megalakul a Sportrepülő Egyesület, melynek fővédnökségét *Horthy* István, az Aero Szövetség elnöke vállalta.

Eltörött a Nalepka bácsi harmonikája...

Valahol messze, a Zita-telepen, a 38. számú épületben, a 4/b. jelzésű lakásban nagy a szomorúság.

Eltörött a harmonika...

Öreg volt már, akár a gazdája, rozoga volt, elhasznált és beteg.

De mégis szolgált, a legutóbbi napokig.

Most azután megtörtént a nagy baj. Oda a harmonika! Nem szól az többé egy árva hangot sem.

Szegény gazdája: a Nalepka bácsi, meg a hitvese: a derék-jó Hassmann Teréz élete azóta reménytelenné vált.

Egyetlen kenyerük, eszközük, reménységük a harmonika volt.

Ők maguk vakok mind a ketten.

S most a szerszámuk elnémult örökre.

Vak emberek néma fegyverrel hogyan is járhatnak tovább a polgári élet harcterét?

Ez a rövid és szomorú története annak, ami a Zita-telepen történt!

Hogy most itten mi a teendő?

Azt nem kell magyarázni a jó embereknek. Megfelel a kérdésre a saját szívük! (kyp.)

Romlott ételek okozta mérgezéseknél a gyorsan és biztosan ható természetes »**Ferenc József**« keserűvíz azonnali használata — egy vagy két pohárral — rendkívül fontos segédeszköz. Kérdezze meg orvosát!

Tűz van! Tűz van!

Leszerelik a tűzoltókocsik szirénáját

— *Az Est tudósítójától* —

Néhány nap óta szokatlan dallamos hang csendül fel Budapest utcáin. Régi időket idéz fel ez a hang, azok fülében is, akik még sohasem hallották, legfeljebb iskolában énekórákon tanulták a dallamot:

— *Tűz van! Tűz van! Tűz van!...*

Valamikor lovas tűzoltókocsi robogott végig az utcákon. Az egyik legény a bak mellett állt és fújta a kürtöt: tűz van! tűz van! tűz van! Ma már autó száguld a tűzhöz és a modern felszerelésből hiányzik a kürt. Most ismét ennek a hangja hallatszik — *a szirénát, amelyet eddig használtak, leszerelik a kocsikról.*

A légoltalom megszervezésével kapcsolatban már több évvel ezelőtt *megtiltották a gyári szirénákat,* a munkába hívó hangot elhallgattatták. A szirénajelet azóta csak légvédelmi riadó esetén szabad használni. A tűzoltókocsik szirénája azonban mindeddig üzemben volt és többízben zavart okozott a riadó jeléhez hasonló hang. Ezért szerelik le most a tűzoltókocsik szirénáit.

A régi tűzoltók hangját visszaidéző többhangú dallamos jelzést *két héttel ezelőtt kipróbálták s megállapították, hogy az használható.* A főkapitány mai napiparancsa közli, hogy a tűzoltófőparancsnokság eddig egyik kocsijára szerelte fel az új kürtöt és a próbakísérleteket folytatják. Rövidesen valamennyi tűzoltókocsit fölszerelik.

Agyonszúrtak egy 16 éves műszerészt

— *Az Est tudósítójától* —

A *Szent István*-kórház ma reggel jelentette a főkapitányságnak, hogy ott meghalt *Galambos* Vilmos 16 éves műszerész, aki a Kőbányai-út 42. számú házban lakott.

Galambost tegnap éjszaka szállították be a kórházba szúrt sebbel. Utcai verekedés közben szúrták le. A rendőri nyomozás megállapította, hogy tegnap éjjel hatodmagával a *Mária Valéria*-telepen lévő *Szőnyi*-féle vendéglőben mulatott. Amikor innen eltávoztak, a Bihari-úton, a *Varga*-féle vendéglő előtt négytagú társasággal találták magukat szemben. Ezek közül valaki rájuk kiáltott:

— Fizessetek egy fröccsöt...

Galambosék közül senkisem akadt, aki erre hajlandó lett volna, mire az illető, aki az előbb a felszólítást intézte hozzájuk, *pofonütötte Dóczi József 26 éves szőlőmunkást.* A pofon után *Galambosék futásnak eredtek,* mert nem akartak verekedésbe keveredni. A másik társaság üldözni kezdte őket. Valamelyikük téglával fejbeverte Dóczit, úgyhogy *koponyája betört, Galambost pedig bicskával vesén szúrták.*

A mentők a Szent István kórházba szállították a két sebesültet. A verekedő társaság tagjai elmenekültek, *Galambos ma reggel meghalt a kórházban.*

Az ismeretlen garázda társaságot és Galambos gyilkosát keresi a rendőrség. *Délelőtt öt előállítás történt.*

Nyilttér

ÚJ TÁNCTANFOLYAMOK

Adorjánné M. Frida tánc- és balettintézetében (Erzsébet-körút 44.) november 7-én, kedden kezdődnek. (Tel. 138-300.

A római és moszkvai német nagykövet berlini jelentéstétele

Berlin, november 4
(Az Est berlini szerkesztőségének telefonjelentése)

Mackensen római német nagykövet elvégezte hivatalos teendőit a birodalmi külügyminisztériumban és most atyjához, *Mackensen* tábornagyhoz utazott látogatóba vidéki birtokára, azután hamarosan vissza fog térni Rómába.

Gróf *Schulenburg* moszvai német nagykövet, aki szintén jelentéstétel céljából jött Berlinbe, *elutazott a szudéta területen fekvő birtokára* és a jövő hét elején visszatér állomáshelyére Moszkvába.

Hivatalos helyen súlyt helyeznek annak megállapítására, hogy a két nagykövet berlini látogatásának nincsen különösebb jelentősége.

O. v. H.

Roosevelt ma délután írja alá az új semlegességi törvényt

Megindul a nagymérvű amerikai hadianyagszállítás Európába

Washington, november 4
(Az Est külön tudósítójától)

Roosevelt elnök ma délután 5 órakor *aláírja az új semlegességi törvényt* és ugyanakkor deklarációt bocsát ki, amelyben *érvénytelennek jelenti ki a háború kitörésekor megtett amerikai semlegességi nyilatkozatot.* Az elnök új semlegességi nyilatkozatot tesz, amelynek részletei a most megszavazott Roosevelt—Pittmanféle törvény intézkedésein alapulnak. Kijelöli ezenfelül az elnök azokat az európai vizeket, amelyeket a törvény szerint háborús területnek tekint.

Angol és francia rendelések

A törvény életbelépésével egyidőben

megkezdődik az amerikai hadianyagszállítás Európába.

Jólértesült sajtóközlemények szerint a jövő hét első napjaiban *300 legnagyobb típusú bombavetőt* indítanak útnak Anglia felé és ezt követi még ugyancsak a jövő héten *további 500 ilyen repülőgép.* Mint ismeretes, Anglia és Franciaország kormánya még a háború kitörése előtt *1500 bombavetőt* rendelt különböző amerikai gyáraknál.

Ezek közül az amerikai semlegességi nyilatkozat elhangzásáig és az ezzel együttjáró szállítás megszüntetésig mindössze *600 gép* érkezett meg Angliába. A gyárak a szállítási tilalom ideje alatt elkészültek a további 900 géppel és ezeket most *napokon belül útnak indítják Európába.*

Ugyanekkor az angol és francia kormány, amennyiben a repülőgépgyárak köréből szerzett értesülésekben bízni lehet, egy tételben *további 8000 különböző típusú repülőgépet* rendel meg gyors szállításra. Három nagy amerikai repülőgépgyár már közölte Anglia és Franciaország képviseleteivel, hogy *havonta 600 gép szállítását tudja vállalni.* A Franciaországnak szánt repülőgépeket kanadai kikötőkből, az Angliának szánt gépeket Newyorkból és Baltimoreból indítják útnak.

Az új kanadai légiflotta

Az amerikai semlegességi törvény megváltoztatása nagymértékben meggyorsítja a kanadai repülőgépgyártást is. Kanada gyárai ugyanis nincsenek minden alkatrész előállítására berendezve, hanem ezeket az alkatrészeket az Egyesült Államokból szokták beszerezni.

Amerika a háború kitörése óta, illetve a kanadai hadüzenet óta Kanadának sem szállította ezeket az alkatrészeket. A kanadai gyárak, bizonyosra véve, az amerikai semlegességi törvény megváltoztatását, időközben fokozott mértékben folytatták a gyártást, a hiányzó alkatrészek nélkül. Most ezeket a cikkeket egy tételben, egyszerre szerzik be Amerikából, a legrövidebb idő alatt összeszerelik a gépeket s

az új kanadai légiflotta is útnak indul Európába.

Amerikai szakértők szerint ez a kanadai légiflotta négy héten belül Európában lehet és *1500 gépből áll.*

FASOR CAFÉ RESTAURANT
VI., Vilma királynö-út 20
PÁRTOS JENŐ és HORVÁTH-DUÓ
Asztalrendelés: 118-167

Arcképfestők kiállítása a Nemzeti Szalónban

— Az Est tudósítójától —

A *Magyar Arcképfestők Társaságának* ma, szombaton este megnyíló kiállítása nem hoz különösebb meglepetést. Már csak azért sem, mert az uj, korszerű festői törekvések képviselői szinte teljesen hiányzanak a kiállítók sorából. Viszont, akik itt vannak, jórészt ismert értékeiket sorakoztatják fel és ismétlik meg, a konzervatív művészi kifejezés megállapodott formanyelvén. Némileg erősebb rostálás azonban még így sem ártott volna a nagyjából harmonikus együttesnek, amelyből elsősorban *Szenes* Fülöp, *Glatz* Oszkár, *Kosztolányi-Kann* Gyula, *Förstner* Dénes, *Udvary* Pál, *Kunffy* Lajos, *Benkhard* Ágoston, *Knopp* Imre, az elegáns *Kandó* László, *Zádor* István, *Gábor* Móric, *Kunwald* Cézár, *Kontuly* Béla, *Biai-Föglein* István, *Herman* Lipót, *Szabó* Dezső, *Papp* Domonkos, a mind erőteljesebben bontakozó *Kássa* Gábor s egy tehetséges, fiatal művész: *Protiwinszky* Ferenc válik ki legelőnyösebben. A többiek inkább csak jó közepes, vagy azon alul ereszkedő színvonalon mozognak. (—r—)

231 előléptetés lesz a fővárosnál

— Az Est tudósítójától —

A közeljövőben a fővárosnál számos tisztviselőelőléptetés lesz. Nyugdíjazás és halál miatt *231 állás üres* s ezek betöltésére Szendy Károly polgármester november 30-iki, illetve november 14-iki határidővel pályázatot írt ki. Az állások betöltése *nem jelent új alkalmazásokat, hanem csak előléptetéseket.*

Amerikának választania kell háború és béke között

Berlin, november 4
(Az Est berlini szerkesztőségének telefonjelentése)

Az amerikai törvényhozás mindkét testülete már a mai napon el fogja végezni a formaságokat a fegyverkiviteli tilalom felfüggesztése körül és ezzel

lényegesen megváltozik az Egyesült Államok semlegességéről szóló alkotmánytörvény.

Német illetékes helyen tudósítójuknak azt a felvilágosítást adták, hogy egyelőre még nem foglaltak állást, mert meg akarják várni, hogy a Fehérház a két parlamenti testület egyező határozatát törvényként megerősítse.

Az elnök feleségének feltűnő bírálata

Ezzel kapcsolatban nagy figyelmet kelt az a nyilatkozat, amelyet Mrs. Roosevelt, az amerikai elnök felesége tett az Egyesült Államok semlegességének kérdéséről és amelyben nem csupán a fegyverkiviteli tilalom felfüggesztése fölött gyakorol közvetlen bírálatot, hanem azon túl rámutat azokra a

veszedelmes fejlemények re és lehetőségekre

is, amelyek könnyen beállhatnak az amerikai Uunióra nézve. Az elnök felesége, aki tudvalevően tekintélyes szerepet visz az amerikai közvélemény irányításában, nyiltan hangoztatja, hogy a semlegességi törvény módosítása egyoldalú törvényhozási intézkedés az Egyesült Államok részéről és az Németország ellen irányul. Jól tudják ezt itt Berlinben is és ezt a tényt annál nagyobb elégedetlenséggel veszik tudomásul, mert hiszen Ribbentrop birodalmi külügyminiszter legutóbbi beszédében Danzigban a lehető legbarátságosabb hangon emlékezett meg az Amerikai Egyesült Államokról.

Mit akar Amerika?

Még a felületes szemlélő előtt is világos, hogy a semlegességi törvény módosítása következtében

Amerika könnyen belesodródhatik a Németbirodalom és a nyugati hatalmak háborújába.

Nem nehéz megállapítani, hogy a washingtoni kormány politikája nem fedi az amerikai elnök béketörekvéseit és hogy Mrs. Roosevelt nyilatkozata, amely elsőrendű fontosságú politikai elemet vetett fel, szintén elismeri, hogy a fegyverkiviteli tilalom felfüggesztésével az Egyesült Államok önálló semleges magatartása majdnem teljességgel lehetetlenné vált, pedig az elnök nejének nyilatkozata is világosan rámutat arra, hogy

az amerikai nép nagy többsége irtózik attól, hogy az Egyesült Államok belesodródjék Anglia oldalán a háborúba.

Mindazoknál, akiknek bélürülése elégtelen, a természetes »Ferenc József« keserűvíz, reggel éhgyomorra egy pohárral bevéve, az emésztőcsatornát alaposan kitisztítja és a további anyagcserét hathatósan előmozdítja. Kérdezze meg orvosát!

Ezzel szemben bizonyos amerikai körök azon fáradoznak, — és ez több jelből kitűnik — hogy a háború mellett befolyásolják a közvéleményt, ezért Berlinben a lehető legnagyobb erélyességgel cáfolják azt a newyorki forrásból világgá röpített hirt, hogy

egy német tengeralattjáró naszád az amerikai fenhatóság alá tartozó vizeken megtámadta a Culmore amerikai gőzöst.

Ez a jelentés, amelynek nyilvánvaló célja, hogy az amerikai népet a németek ellen izgassa, az angol »hazugsággyárból« származik, — mondják illetékes német helyen.

Otto von Heydebreck

A kormány koszorúja Darányi Kálmán ravatalán

— Az Est tudósítójától —

Tegnap délután a kerepesi temető gyászházában megjelent bárczi*háziBárczy* István miniszterelnökségi államtitkár és a kormány nevében koszorút helyezett az elhúnyt házelnök ideiglenes ravatalára.

Hétfőn délelőtt, amikor a Kerepesi temetőből át fogják szállítani *Darányi* Kálmán koporsóját, a felravatalozás után a kormány testületileg helyezi el koszorúját *Darányi* Kálmán ravatalán.

Hangverseny Szent Cecilia emlékére

— Az Est tudósítójától —

A Magyar Női Kamarazenekar és a Forrai-Kórus három bérleti hangversenyt rendez november, december és január havában. Az első hangversenyt november 22-én védőszentje: Szent Cecilia emlékének szenteli.

Ekkor kerül Budapesten először előadásra *Händel »Cecilia-óda«* című oratóriuma, amelyet 200 évvel ezelőtt ugyanezen a napon mutattak be. A hangversenyen közreműködik *Gyurkovics* Mária, *Horányi* Karola, *Nagypál* László, az Operaház tagjai és *Molnár* Anna hárfaművésznő. Vezényel *Forrai* Miklós.

Új állomásépület lesz Kőbányán

— Az Est tudósítójától —

A kőbányai alsópályaudvaron *új modern állomásépületet* fognak építeni. A MÁV igazgatósága az épület tervezésére január 8-iki lejárattal pályázatot írt ki.

Pest vármegye emléktáblája a füleki vár falán

A történelmi Fülek község népe ünnepre készül, ősi romokban heverő várát szerető kezek díszítik. Csonka tornyára címeres magyar lobogót vonnak fel. A 20 éves cseh rabság alól felszabadult Fülek ünnepi készülődése Pest vármegyének szól. Az ország első megyéje ugyanis a török uralom alatt, midőn Pest és Buda is török kézbe került, *Fülek* várába tette át székhelyét. *Fülek* vára lett akkor a bányavárosok védbástyája is és

Pest-Pilis-Solt törvényesen egyesült, valamint Heves és Nógrád vármegyék vezetőségén kívül még számos nemes családnak nyujtott menedéket.

Pest vármegye törvényhatósága elhatá-

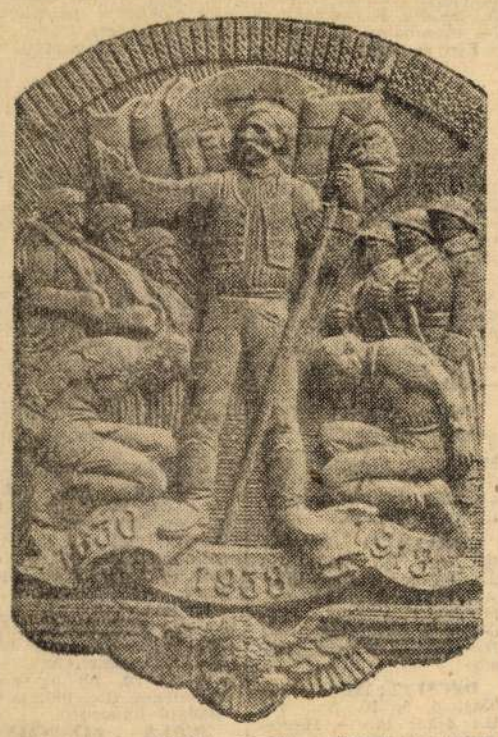

rozta, hogy hálája jeléül Füleknek örök emléket ad. A történelmi vár falában

Pestmegye egy gyönyörű emléktáblát helyezett el,

melynek ünnepélyes átadása hétfőn délelőtt 11 órakor lesz.

Az emléktábla vörös márványból készült. A bronz relief Fülek három történelmi időszakát jelképezi. Három évszám hirdeti a táblán azokat az éveket, melyek a szenvedés, pusztulás, rabságban való sínylődést, majd a boldogító magyar feltámadás évét jelentik. Az emléktábla *Kocsis* Andor szobrászművész alkotása.

A füleki ünnepségre Pest vármegye küldöttségét *Fáy* István főispán és vitéz *Endre* László alispán vezeti. Nógrád vármegye részéről *Boross* József főispán és *Nógrády* Sándor alispán vezeti a küldöttséget.

Pest vármegye ez ünnepélyes alkalmat megelőzőleg 500 pengő értékű szeretetcsomagot juttatott el a füleki szegényeknek.

Az *Esti Ujság* kiküldött tudósítója az ünnepségre postagalambot visz magával; a füleki várból azzal küldi tudósítását Budapestre.

Kegyeletes ünnepély Kőszegen az ellenforradalom kommunizmus vértanuinak emlékére

Kőszeg, június 10.

Június 11-én lesz húsz éve annak, hogy a gyászos emlékü vörös uralom alatt *Szamuelli* pribékjei *Weiszbecker* Jenő százados és *Hersich* György községi bírót meggyilkolták. A két község vértanu emlékét a *Jurisich*-kapu hősi emlékművének a falán elhelyezett művszi, díszes márványtábla örökíti meg. Vasárnap ehhez a hősi emlékműhöz zarándokol egész *Vas vármegye* lakossága, hogy a hősi vértanuknak kijáró kegyeletes emlékezéssel áldozzanak a vértanuk emlékének.

Az Esti Ujságról keresztelik el a kárpáti győztes postagalambot

Az *Esti Ujság* szerkesztősége szombaton reggel levelet kapott Sashalomról. *Pöltl* Ferenc gyáros, a külföldön is ismert galambász, *aki kárpáti riportunkra négy „szárnyas kis postást" adott*, hogy azzal küldjük Budapestre az *Esti Ujság* tudósítását, — irta a levelet szerkesztőségünknek. A levél a következő:

Pestsashalom, 1939 június hó 9.

Az Esti Ujság t. szerkesztőségének
Budapest
József-körút 5.

Mélyen tisztelt szerkesztőség!

Tekintettel arra, hogy az Esti Ujság volt az első Magyarországon, amely riportszállításra postagalambot vett igénybe s ezzel a magyar postagalambsportra felhivta a nagyközönség figyelmét. A nemes cél érdekében kifejtett munkásságukért, mint a Hungária Postagalambtenyésztők Országos Egyesületének alelnöke is, ezennel köszönetet mondok s ebben az ügyben postagalambásztársaim nevében is kérem további segitségüket.

Midőn vasárnap és hétfőn a Kárpátok ősi bércéről, az ezeréves magyar határról, röptetett galambjaim berepültek sashalmi ducukba, odarohantam és könnyes szemekkel csókolgattam őket. Ekkor fogamzott meg bennem az a gondolat, hogy ez a gyönyörü teljesitmény nem kallódhat el csak úgy nyomtalanul a hétköznapok szürkeségében s elhatároztam, hogy ennek emlékét és emlékezetben tartását megörökitem azzal, hogy az elsőnek hazarepült kárpáti galambot, a „Százas Himet", amely a Kormányzó Ur Őfőméltóságának szóló hódoló üzenetet hozta Kárpátalja népétől, „Esti Ujság" névre keresztelem el.

Egyben közlöm még, hogy a második „Százas Him" és a „Tojó" nevét testvárlapjuk után Függetlenség, illetve Hétfő névre keresztelem.

Ezen elhatározásomat egyidejüleg közlöm a Hungária Postagalambtenyésztők Országos Szövetségével is, valamint publikáljuk a szaklapunkban.

Fentiek szives tudomásulvételét, illetve hozzájárulásukat kérve, maradtam hazafias tisztelettel

Pöltl Ferenc.

Pöltl Ferenc levelét büszke érzéssel nyugtatjuk s *örömmel adjuk hozzájárulásunkat kívánságához.* Mint Pöltl úr velünk közli, ezeknek a galamboknak egész családja *mind kiváló egyed.*

Az *Esti Ujság, Függetlenség* és a *Hétfő* postagalambjai tehát világviszonylatban is megállják helyüket. A tulajdonos a champion-galamb ünnepélyes keresztelőjét a napokban rendezi, amelyen megjelenik az Esti Ujság szerkesztősége is. Az *Esti Ujság* Kárpáti győztes postagalambnak keresztapaságát a Stádium-sárt vállalat vezérigazgatója, dr. *Báthory-Hüttner* János vállalta.

Eö. Gy.

22.435 szóban leírta egy levelezőlapra a magyar történelmet egy munkanélküli litografus

A napokban kócoshajú ifjú ember kopogtatott a szerkesztőségi szoba ajtaján és amikor megkérdeztük, mi az óhaja, félénken csak annyit mondott: — *Én kérem, 22.435 szóban leírtam a magyar nemzet történelmét — egy levelezőlapra...*

— Mit csinált? — kérdeztük elhüledezve, mire a vékony gyerek, mintegy bizonyitásként előhúzott egy ütött-kopott, viharvert aktatáskát és abból elővette az — irott dokumentumot. *Fekete, fényes, kékszélü borítékban, üveg alá illesztve húzódott meg a borzalmas munkateljesitmény, rendes, szabályszerű, postai levelezőlap képében.* A levelezőlap mindkét oldala teleírva, szabadszemmel alig látható hieroglifákkal.

— Ezt maga szabadszemmel irta? — volt az első kérdés, ami kiszaladt a szánkon.

— Igen, kérem, — jött csendesen a felelet.

Erre nagy szaladgálás következett a nagyító után és amikor a keresett eszköz végre előkerült, kézről-kézre járt a bámuló kollégák között. A fiú közben kérdéseinkre buzgón válaszolgatott:

— *Orechovszki* Józsefnek hívnak és a Váci-út 170/a. alatt lakom, özvegy édesanyámnál. *Munkám jelenleg nincs, télen gépstancoló voltam egy cipőgyárban, de onnan most nyárra elbocsájtottak, mert megszünt az üzem.* Nagyon kellene a pénz és *most szeretném eladni ezt a levelezőlapot.* Voltam már a *Szépművészeti Múzeumban*, de onnan átküldtek a *Nemzeti Múzeumhoz*, délután elmegyek, talán ott megveszik.

— Honnan jutott ilyesmi az eszébe? — faggatjuk.

— Még januárban olvastam egy képesujságban, hogy *Indiában* egy hindu művész 14.672 szóval tartja a világrekordot. Már akkor elhatároztam, hogy *megdöntöm a rekordteljesitményt*, — az iskolában is mindig én voltam az első rajzoló, — teszi hozzá gyerekes dicsekvés hangján.

— Elővettem egy történelemkönyvet és a legkeményebb *Hardmuth*-ceruzával irni kezdtem.. Mikor az első oldal végére értem, akkor láttam, hogy 9492 szót irtam le. Utánaszámoltam a könyvben és kiderült, hogy nem férek el a másik oldalon. Mérgemben és elkeseredésemben *sirva fakadtam és — összetéptem, amit addig dolgoztam.*

Március elsején fogtam újra munkához és május 24-én fejeztem be a történelemkönyv anyagát. Naponta hat-hét órát dolgoztam rajta átlagban, jóformán látástól vakulásig. *Három teljes ceruzát használtam el munka közben, a negyedikből csak négy centiméter kellett.*

Orechovszki József előhúzza zsebéből a híres maradék ceruzát és úgy mutatja, hogy maga is meghatódik tőle. Az egész tizennyolcéves gyerek láz és lobogás, az első intervjú zavara ömlik el rajta, keveredve valami magyarázhatatlan büszkeséggel, amelyet csak a jól végzett feladat, a *rekord* tudata adhat az embernek.

— *Minden vágyam, hogy a litografiai szakmára mehessek*, — mondja búcsúzóul, — nagyon könnyű kezem van és igazán tessék elhinni, hogy az iskolában én voltam a legjobb rajzoló. *Mindenhez értek, ami a kézügyességgel függ össze.* Multkor pedig *leirtam egy tizfilléres bélyeg hátára a „Talpra magyar"-t.* Sajnos, ez elkallódott a sok papir között.

— Olyan kicsiny egy bélyeg, — sóhajtja lemondón a legújabb magyar rekorder és szomorúan eltávozik a *Nemzeti Múzeumba.* Talán sikerül túladnia a világ legkisebb történelemkönyvén, vagy ha nem, talán akad ezen a nagy Budapesten valaki, aki alkalmaz egy ilyen szorgalmas és igyekvő tehetséget.

DANIELLE

DARRIEUX

Párisban

huncut alány!

Budapest aranyos kedvencének remek zenéjű, bájos vigjátéka.

MA! FORUM

Jéggel hűtött hűs nézőtér!

Nyári tánc Budán!

A „FOGASKERÉK" étterem tündéri virágoskertjében

délutánonként 5-től este 10 óráig évszázados ősfák tövében Jazz-cigány.

Polgári árak. — Pompás uzsonnák, luculusi vacsora-menük.

Olaszfasor 45

● Autóbusz- ● és villamos ● megálló ●

Telefon: 135-098

3

Lemek története

Babay József, a népszerű író a történet hőse. Egyik éjszaka jóval a záróra után lépett ki a budai kiskocsma ajtaján. A

néptelen utcán két barátságtalan kinézésű suhanc csatlakozott hozzá. Barátunkat közrefogták és tekintetükből mindenki kiolvashatta, hogy mi a szándékuk. Babay József nem várta meg, amíg zsebeit kifosztják, hanem egy merész mozdulattal elővett három pengőt.

— Uraim, — mondotta — ez az egész vagyonom. Osszuk meg testvériesen. Maguk kapnak két pengőt, nekem marad egy. Ez a házmesternek kell, mert ő erősebb, mint maguk ketten.

A két suhanc egy pillanatig összenézett, majd zsebrevágták az egy-egy pengőt és köszönés nélkül távoztak.

*

A Magyar Színház öltözőjében a kabarémüsor két primadonnája az elkészítendő

nyári ruhákról beszélget. Az egyik a következőket mondja:

— Csináltatok egy organza estélyiruhát, egy shantung-kosztümöt, egy impriméruhát, kell egy új kesztyű és retikülkészlet, veszek két pár cipőt s három új kalapot. Ja, még csináltatok egy strandgarniturát is...

— És a kedves férjednek milyen ruhát csináltatsz a *fegyházba?*

— Hogy-hogy a fegyházba?

— Ahová a te ruhaszámláid miatt fog jutni...

*

Hernády Gizi, aki pár évvel ezelőtt férjhez ment, már rég nem szerepelt színpadon. *Ennek oka, hogy egészséges leánygyermeknek adott életet és most, hogy a gyermek már több, mint egyéves, ismét visszatért a színpadra. Legutóbb a rádió Himfy előadásán játszotta az egyik női főszerepet. Otthon a férje, édesanyja és a tizennégyhónapos kislánya izgatottan hallgatták a rádiót. Mikor a mama hangja megszólalt a hangszóróban, a kisgyermek így kiáltott föl:*

— Mama... muk...

A rádiódarab dialógusait az otthoniak alig értették meg, mert a kis türelmetlen gyermek egész előadás alatt a fenti két rövid szóval hívogatta édesanyját.

(*) **Turi Elemér jubileuma.** Az Erzsébetvárosi Színházban Urnapján ünnepelték Turi Elemérnek, a magyar színészgárda érdemes tagjának negyvenöt éves művészi jubileumát. A jubileumi előadáson igen sokan léptek fel a Nemzeti Színház és a magánszínházak művészei közül. A közönség szeretettel ünnepelte a jubiláns Turi Elemért.

LIL DAGOVER

az Ufa új filmjének, az Intermezzo-nak főszereplője új szerepében. Az Intermezzo-t az Uránia mutatta be tegnap óriási sikerrel. A film kritikai méltatására még visszatérünk

„Mindenki hazudik"

Bemutató a Nemzeti Színházban

A főszereplők: SOMOGYI ERZSI, SZABÓ SÁNDOR, SZÖRÉNYI ÉVA, RÁPOLTHY ANNA

Az asszony kezdi észrevenni, hogy hamarosan elveszti férjét, ha tovább is őszintén, nyiltszívűen viselkedik, a veszedelem egész biztosan bekövetkezik. Az asszony ezért hazudozni kezd, még pedig kedvesen, ötletesen és mert jó ügy érdekében történik, rokonszenvesen. Végül szerencsésen visszahódítja férjét, a happyend bekövetkezik.

Cselekménynek mindez nem sok, nem is túlságosan fordulatos, erre azonban a néző csak utólag jön rá. Amíg ott ül a közönség soraiban, jól érzi magát, kacag, érdeklődik az asszony ravaszkodása iránt, egyszóval az író pártján van.

Hang *Schweikart*, a bécsi színész-író ismeri a színpadot és ismeri a közönséget, jó kedvvel is győzi a három felvonást. Nem próbál különösebb irodalmi érdemeket szerezni, de amire vállalkozik, azt el is éri: derűsen, kedvesen elszórakoztatja közönségét.

Bókay János, a kitünő fordító nyilvánvalóan még segitett is a bécsi szerzőnek, sok ötletet adott hozzá a magáéból a komédiához.

A színészszerző jól bánt kollégáival, néhány kitűnő szerepet írt a számunkra.

Somogyi Erzsi kapta a vezető női szerepet, nagyon kedvesen, mulatságosan irányitja az eseményeket a három felvonáson át. Életteljes és markáns színpadi figurát rajzol *Pethes* Sándor, majd minden jelenése után nyiltszínű tapsot kap. Nagyon jó *Szabó* Sándor, *Rápolthy* Anna, *Szörényi* Éva, *Tapolczay* Gyula, *Apáthy* és a többiek is jól egészitik ki az együttest.

Horváth János díszletei rendkivül érdekesek.

(Th)

Lillafüredre érkezett a Földindulás együttese

A *Belvárosi Színház* társulata megkezdte turnéjának második felét, amelynek során a Felvidéket is meglátogatja. Az együttes ma és holnap este Miskolcon szerepel s *a lillafüredi Palota-szállóban lakik két napig.* A Földindulás gárdája ilyenformán *résztvesz a Filmhéten* s a mai esti lillafüredi műsorban többen szerepelnek is a *Kodolányi*-darab főszereplői közül.

A mai nap két szenzációja egyébként délután a *Nem loptam én életemben* ősbemutatója, este pedig a *Velencei éjszaka a Hámori-tavon tüzijátékkal. Matolay* Géza, *Liszt* Nándor és *Ákom* Lajos filmje a nyári szezón nagy eseménye *most kerül először közönség elé.* A lillafüredi *Filmhét* vendégei nagy várakozással néznek a bemutató elé. A pergetésen *Matolay* Géza is megjelenik.

A műsor másik szenzációját, az esti tüzijátékot, a beborult idő fenyegeti. Ma reggel már tréfás értesítőt is köröztek a Filmhét vendégei között. A körözvény azt adta tudtul, hogy amennyiben az idő befolyásolná az esti ünnepséget, *„a tüzijátékot zárt helyen fogják megtartani."*

A nagysikerű *Filmhét* egyébként holnap zárul *az ünnepélyes díjkiosztással és szakmai üléssel.*

Párisban huncut a lány

(Danielle Darrieux-film a Fórumban)

Tegnap este szép előadás keretében mutatta be a *Fórum*-filmszínház Danielle *Darrieux* legújabb filmjét. A fülbemászó zenéjű, fordulatos és ötletes vígjátékon a közönség sokat mulatott, bár kétségtelen, hogy nem a legjobb francia filmek közül való. Szezon végére azonban így is jó, aki csak mulatni akar, az nyugodtan megnézheti. Az ötlet maga, amin a film felépül, az, hogy egy tönkrement zenekereskedőlánytól gazdag udvarlója majdnem egész raktárát összevásárolja s a lány azt hiszi, hogy az üzlet lendült föl, otthon pedig a gavallér kastélyának kiszolgáló személyzete valóságos zenkart alapít a rengeteg hangszerből, amelyet gazdájuk hazahoz. Danielle *Darriex*, mint mindig, most is eleven és kedves, a többi szereplők is jók. A filmnek sikere lesz.

(*) **Film a nőkről a nőknek.** A Metro-filmgyár olyan filmet készített, amely nőkről szól nőknek. A film címe *Fehér börtön* és a fiatal ápolónők életének izgalmakban, fájdalmakban, lemondásban gazdag életét mutatja be. Florence *Rice*, Una *Merkel*, Ann *Rutherford* és Mary *Howard* a főszereplői ennek a filmnek, amely más milliőben, de ugyanazt a női nemzedéket mutatja be, amelyet a Színiiskolák. Még a férfi főszereplője, Alan *Marshal* is ugyanaz ennek az új filmnek, amely valóságos szenzációt keltett Amerikában őszinteségével és realitásával.

ÁLOMSÁRKÁNY
STUDIO Muráti, Perényi, Egry STUDIO

Jöjjön velünk színházba az Esti Ujság kedvezményes színházjegy irodája útján

Színházjegyirodánk VIII., József-körút 5. hétköznapokon és vasárnap reggel 9 órától délután 2 óráig áll olvasóink rendelkezésére.

Telefonrendelés: 140-000 144-401.

VASÁRNAP

Nemzeti Színház: Mindenki hazudik.

Színházi műsor

Operaház (½8-kor) ma: Tannhäuser; vasárnap: Rózsalovag; hétfő: Tosca.

Nemzeti Színház (½4) ma: A zenélő óra; (½8): Mindenki hazudik; vasárnap (½8): Mindenki hazudik; hétfő: Feltámadás; kedd: Mindenki hazudik.

Vígszínház (8) minden este: Nyári kabaré.

Magyar Színház (8) minden este és vasárnap d. u. (½4): Júniusi kabaré. (Vasárnap este C, hétfőn E, kedden K, szerdán N, csütörtökön P, pénteken M, szombaton S, vasárnap este A bérlet).

Fényes Nagycirkusz (4, 8): Vidám cirkuszrevü.

Mozi

BEMUTATÓ MOZIK:

ATRIUM (T: 153-034, 154-094). ½6, ½8, ½10 Sz., V., U.: ½4-kor is — Intermezzo (Lil Dagover, Victor Staal). — Híradók.

CITY Tel.: 1111-40) ½6, ½8, ¾10. Sz., V. és U.: ¼4 órakor is. — Az örök csavargó (W. Beery, Mickey Rooney). — A szépség iskolája. — Híradó.

CORSÓ (T: 18-28-18) ½6, ½8, ½10. Sz., V., H.: ¼4 órakor is. — Marionett. Vígjáték (B. Gigli). — Autóverseny a világ körül (riportfilm). — Híradó.

CORVIN (T: 138988) ¼4, ½6, ½8, ½10. V.: U.: ½2-kor is. — Első mindennap mérsékelt. — Mindenki gyanus. Különleges vígjáték. — Híradó. — Kiséró műsor.

DÉCSI (T: 121-343, 125-952). 6, 8, 10. Sz., V., U.: 4-kor is. — Honolulu (Eleanor Powel, Robert Young). 2. hétre prolongálva. — Max Baer tréningje a világbajnokságért. — Híradó.

FORUM (T: 189-543 189-707). ½6, ½8, ½10. Sz., V., U.: ¼4-kor is. Párisban huncut a lány (Danielle Darrieux).

STUDIO (T: 140-840 Előadások kezdete mindennap: 4, 6, 8, 10. V.: 2 órakor is. — Az első előadás mindennap félhelyárakkal. — Álomsárkány (Muráti, Egry, Perényi). — Híradó.

KAMARA (T 144-027). 6, 8, 10. Sz., V., U.: 4-kor is. — Az örök csavargó (W. Beery, M. Rooney). — Gyerünk a moziba!

LLOYD FILMSZINHÁZ (T. 111-994). 4, 6, 8, 10. V., U.: 2-kor is. — Nagy keringő (Louise Rainer, F. Gravet).

PALACE T 136-523). 4, 6, 8, 10. Sz., V., U.: 2 órakor is. — Első mérsékelt. — Szélhámosnő voltam (Jean Murat).

RADIUS T 122-093. Előadások: ½6, ¾8, ¾10 Sz. V. U. ¼4-kor is. — Külvárosi szálloda (Hotel du Nord). (Annabella, Luis Jouvet). — 2. hétre prolongálva. — Híradók.

ROYAL APOLLO T: 141-902, 342-945). 6, 8, 10. Sz., V. és U.: 4-kor is. Dédé (D. Darrieux). — Légiháború. Az olaszok különleges filmriportja a spanyol háborúról.

SCALA FILMSZINHÁZ (T: 11-44-11 Teréz-körút 60). ½6, ½8, ¾10. Sz., V., U. 3-kor is. — Szárnyas tengerészek (Olivia de Havilland, Georg Brent). — Ceylon szigete eredeti felv. — Híradók.

URÁNIA FILMSZINHÁZ (T: 146-045). 5, ½8, ½10. Vas. és U.: ¾3 órakor is. — Intermezzo. Játék a szerelemmel (Lil Dagover, V. Staal). — Tintahalak. — Híradók. — Vasárnap d. e. ½11 órakor: Dr. Dienes Valéria mozdulatművészeti előadása.

Másodhetes mozik műsora

ADMIRAL (T: 853707) ¼4, ½7, 9. V., U.: ½2, 4, ¾7 és ½10 órakor. — Hajnali esküvő (Olivia de Havilland). — Aranyat asszonyért (Brigitte Horney). — Vas. d. e. ½10 és ½12-kor: Hurricane.

ALKOTÁS T: 155-374) ¼4, 6, 9. V., U.: ½2, ¾5, 7 és ¾10-kor. — A zöld császár (Gustav Diessl). — Nehéz apának lenni (Szeleczky, Páger).

ASTRA (Ujpesti-u 10. T: 15-44-22). ¼4, ¾7, ½10. V., U.: ½2, 4, ¾7, ½10-kor. — Szombaton, 10-én, nincs előadás. — Vasárnap, 11-én: Nincsenek véletlenek (Turay, Szilasy). — Rákóczi-induló.

BROADWAY FILMSZINHÁZ (VII., Károly-körút 3. T.: 14-42-12) ¼4, ½6, ½8, ½10 Sz. V.: ½2-kor is. — Az első mindennap mérsékelt helyárral. — Bors István (Tolnay, Páger).

IPOLY FILMSZINHÁZ (Csáky-utca 65) Szent István-város új mozija. ½5, ½8, ½10. Sz.: ¼4, ½6, ½8, ½10. V.: ½2 órakor is. — A titokzatos Mr. Moto (Péter Lorre). — Kiséró műsor. — Híradó.

OLYMPIA FILMSZINHÁZ (Erzsébet-krt 26. T: 34-29-47). 11, 2, ½5, 7, ½10. — Nancy három szerelme (Robert Montgomery, Janet Gaynor). — Rozmaring (Kabos, Páger). — Híradó.

PALOTA MOZGÓ Krisztina-krt 115 T.: 156-605). 4, ½7, ½10. V.: 2, ½5, 7, ½10. — Zöld császár (Gustav Diessl). — Acélkoporsó.

TITÁN (T: 123-600). ¼4, ¾7, 9. V., U.: ½2, 4, ¾7, ½10. — Hajnali esküvő (Olivia de Havilland). — Aranyat asszonyért (Brigitte Horney). — V. d. e. 11 órakor: Hurricane.

VESTA (VII., Erzsébet-körút 39 T.: 132-639). — ¼4, ½7, 9. V.: 11, 2, ½5, 7, ½10. — Tarzan győz (Hermann Brix). — Acélkoporsó (Pat O'Brien). — Híradó.

WINKLER (Robert K.-körút 59-61 Telefon: 292-012) 28-416) 6 ½8. V., U.: ½5, ¾7, 9. — Hét tenger kikötője (W. Beery). — Yvette (S. Simon).

ZUGLÓI MOZGÓ (Angol-u 26 Tel.: 28-63-68). ¾5, ¾8, 9. U.: ¼4, ½7, ½10. V.: 2, 5, 8, ½10. Francia szobalány. — Aréna hősei. — Híradók.

Sir Robert Vansittart — vígjátékíró

A malverni ünnepi játékok során, augusztus 7-én mutatják be *Sir Robert Vansittart*, az angol kormány első diplomáciai tanácsadójának „Holtverseny" (Dead Heat) cimü legújabb vígjátékát. *Vansittart* óriási elfoglaltsága mellett kedvtellésből hódol az irodalomnak. Nagyon tehetséges szinmüíró és költő; egyenlő tökéllyel ir és költ angol és francia nyelven; több darabját egyszerre mutatták be angol és francia eredetiben a londoni és párisi színpadokon.

Kocsis András

festő

A Magyar Képző művesek Egyesületétől megkapta dr. Neuschloss-Knüssli Kornél bronzérmét.

Pesti Napló 1939

febr. 14.

BUDA
1938 APR.-3.10
LFh

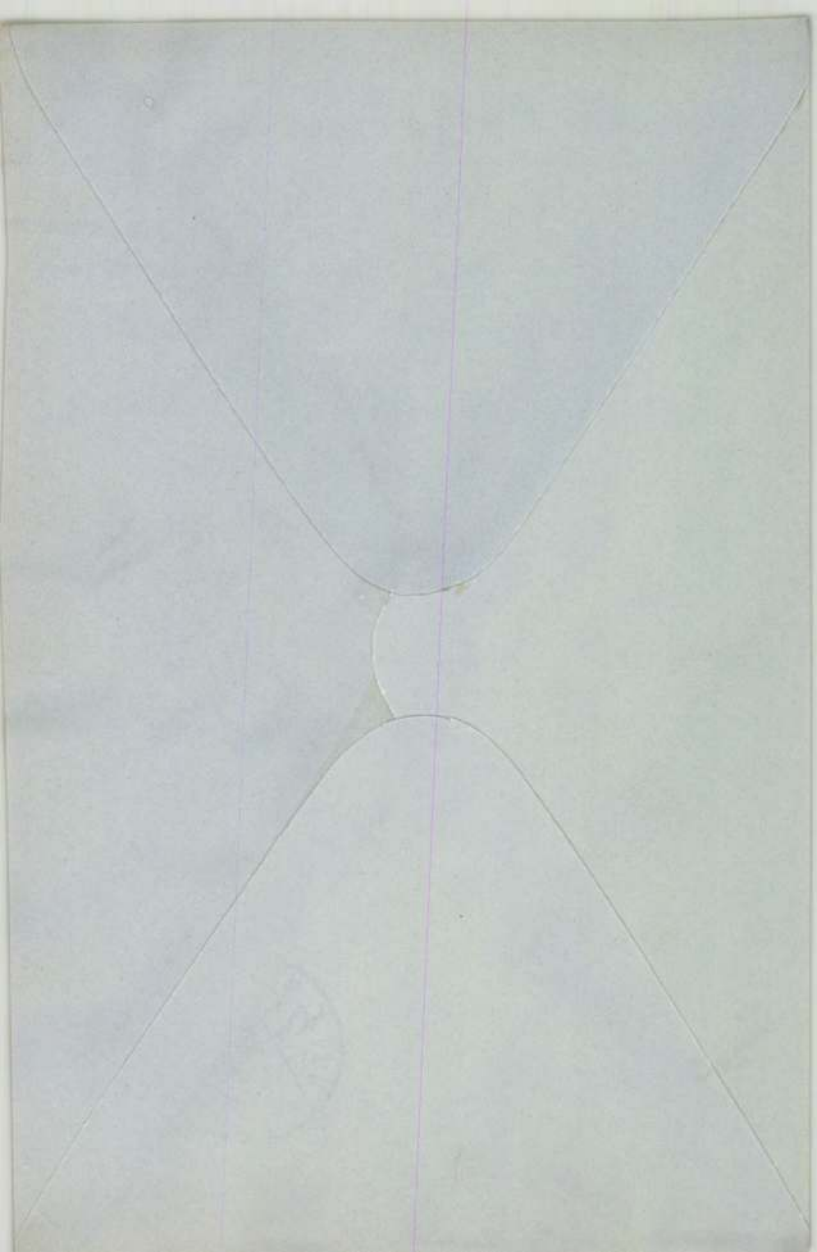

Kocsis András

Pest 1940. ápr. 3

Leányfej.

tikusan történik, mert az tekercselve
onnan nedvesitve, ragasztásra készen

lehetőséget használ fel, ha a csomag-

Konwallin Ferdinánd

Budapest,
VII., Rózsa-ucca 29.
Telefon: 37-0-09.

KIS-ZOMBOR: FALFESTMÉNY. XIV. S

Kis-Zombor : Wandgemälde. XIV. Jahrhundert. Vor und nach der Restau

KOCSIS ANDRÁS: PÁSZTORLÁNY. NYIREGYHÁZA.
András Kocsis: Hirtenmädchen. Bronze. — András Kocsis: Pastorella.

Szépművészet
1941. 1. 24.

KOCSIS ANDRÁS

Leányfej. Terrakotta.
Vető asszony. Bronz.

Művészeti Hotek Pécs

1941

VI.

TEXTILIÁK

Kocsis András
szobrai
1941

Turcsányi Erzsébet: Kocsis András: a Nemzeti Sportcsarnok szoborpályázatának nyertese. (Német és olasz kivonat p. 160.) *Szépművészet* 2. évf. 149—150. 1 t. [4 kép.]

— Modern magyar sportszobrok. *Szépművészet* 2. évf. 324—325. 1 t. [6 kép.]

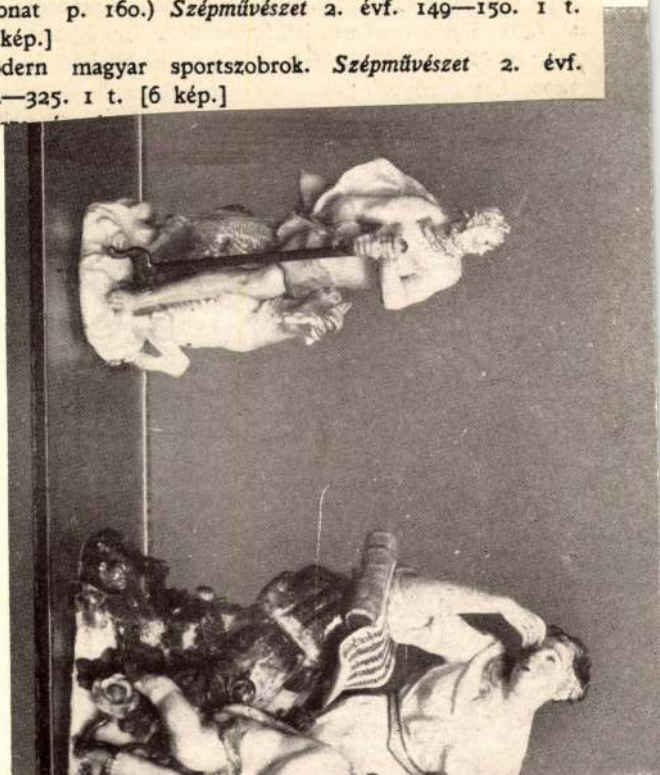

1169. 1162. 1165.

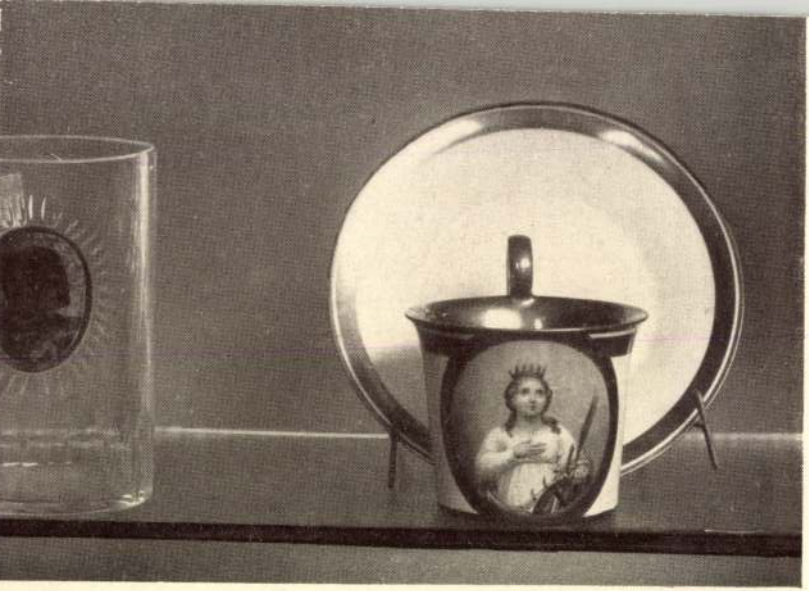

1201.
1537.

1156.
1010.

KOCSIS ANDRÁS

116. Emléktábla terv
117. Pásztorlány, gipsz, bronzban
118. Vető asszony, terrakotta
119. Leányfej, terrakotta
120. Műtét előtt, terrakotta

Nemzeti Szalon 1940.

Arkayné Sztehlo J.
Bartók Mária
Blattner Géza
Büky Béla
Crouy Chanell L. gr.
Dullien Edith
Ecsődy Ákos
Emőd Aurél
Friml Géza
Fenyő Endre
Gadányi Jenő
Gádor István
Gábor Jenő
G. Szabó Kálmán
Frank Frigyes
G. Lázár Ilona
H. Szabó Miklós
Kile Zoltán
Kalmár Elza
Krivácsy Miklós
Keresztesné Endresz
Lajos Béla
Mihálts Pál
Peitler István
Pécsi Pilch Dezső
Rafael Győző
Róna Klári
Róna Emmy
Szür Szabó József
Szantrucsek Jenő
Trauner Sándor
Vaszkó Ödön
Vilt Tibor
Vosinszky József

Kocsis András

Képcsarnok, főtér. Kiáll. 1937

253. Kocsis András . . . . Ébredő, gipsz
254. Kocsis András . . . . Fájdalom, gipsz

Tanár: Kisfaludi Strobl Zs.

Nyomtatvány!

Európa-Lapt

KOCSIS ANDRÁS :

132. Apai szeretet. - Szobor, terr.,mag.: 57, sz.: 65 cm.Jelz.b.o."Kocsis A."

Kocsis András

Kopp 1939/40. Bérem. II.

A főbejáraton elhelyezett gyönyörű friz teljes képe

— Mi a művészeti irányokról a véleménye és melyik áll a legközelebb önhöz?

— Minden művészet szent, amelyet igaz művész hív életre. Legközelebb pedig az áll hozzám, amely plasztikai vagy pikturális kiválósága mellett magyar fajtája gondjait, örömeit szólaltatja meg közvetve vagy közvetlenül.

— Mi volt eddigi legnagyobb élménye?

Művészi öntudatraébredése, amelyhez sok kiváló képzőművész és író munkáján keresztül érkezett.

— Mi az oka visszavonultságának? — hangzik utolsó kérdésem.

— Igen egyszerű az oka ennek. A nap

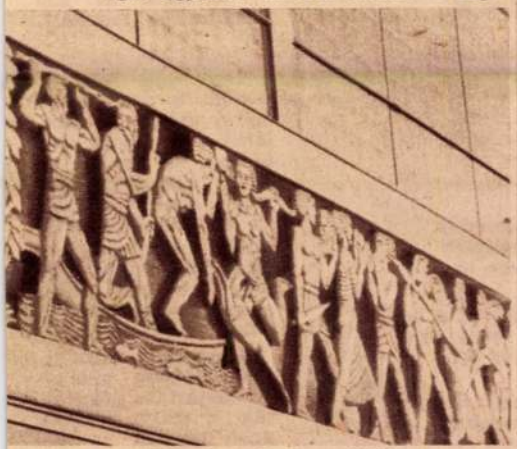

Részlet a domborműből

csak huszonnégy órából áll. Ezalatt nem lehet egyszerre elmélyült művész és szórakozó világfi. Ő az előbbit választotta. Művész akar maradni lelkének egész felelősségteljes komolyságával.

... és Kocsis András valóban művész. Beszélnek helyette szobrai, sikerei. A fiatal művészgárda egyik legnagyszerűbb, legizmosabb tagja, aki a kísérletezés, formakutatás évei után immár eljutott fejlődésének teljes érettségéhez, hogy biztos, határozott léptekkel érje el azt a csúcspontot, amely helyét a magyar művészettörténet nagyjai között jelöli ki. — y — f.

Szent Borbála emlékmű

Az élő Buddha

IRTA: BARSY ÖDÖN

A lámakolostor a Himalaya lejtőjére épült, magasan az emberek lakóhelye fölé.

Ha a nap erősen sütött, a hegyek villogó csúcsai ezüst lándzsákra emlékeztettek és a gleccserek, mint lomha fehér kígyók, kúsztak lefelé a mély völgyekbe.

Rossz időben az óriás hegy nyomtalanul eltűnt a sűrű párafüggöny mögött. Köd ereszkedett le a magasból, gomolygó foszlányai fantasztikus várakat és városokat varázsoltak a kolostor köré.

Az épületek egyik szobájában, pislogó mécsesek és furcsa szobrok között lakott a nagy bölcs láma, akit messze földön mindenfelé az „Élő Buddha" néven emlegettek, és aki most vígasztalanul haldokolt.

A kopaszfejű papok hiába forgatták imagépeiket és hiába énekeltek vékony gyermekhangon monoton dalokat, a halált már nem lehetett kiűzni a félhomályos cellából... Ott gubbasztott valahol a nagybeteg fekhelyénél és sötét köpenye beleolvadt a porcellánfüstölők szüntelenül kavargó füstjébe... Senki sem látta, de mindenki érezte jelenlétét.

Az Élő Buddhában már alig volt élet. Szűk mellkasa csak néha emelkedett és süllyedt a kopott kecskeszőr takaró alatt. Sárga, ráncos arca olyan merev volt, mint a régi kínai mesterek maszkjai. Nem látszott rajta, hogy szenved.

A lámák aggódva figyelték a haldokló egyre gyérülő lélekzetvételét és időnként ütemesen meglóbálták füstölőiket.

A beteg egyszerre megmozdult és intett csontos kezével. Ketten is melléje siettek.

— Jól válasszátok meg az utódomat! — suttogta az Élő Buddha és meghalt.

•

Nem volt könnyű feladat a nagy láma méltó utódját megtalálni. A kolostor szabályai szerint, csak olyan újszülött jöhetett számításba, aki az Élő Buddha halálának percében született, ezenkívül csodás tanujelét adja annak, hogy méltó a nagy feladatra.

A papok elindultak... Messze vidékeket bejártak, átkutatták a mély völgyek apró tanyáit és falvait. Felkapaszkodtak a hegyek lejtőire is. Magukkal vitték az elhúnyt láma gyűrűjét, amit halálakor lehúztak az ujjáról.

Igénytelen gyűrű volt; csontból faragták és már teljesen megsárgult. A sok értékes gyűrű között nem is lehetett észrevenni. A papok mindenesetben harminc darab gyűrűt tettek az újszülött elé és reszketve várták, hogy melyiket fogja választani.

Az egyik feketehajú, mosolygós esemő egy pirosköves gyűrűt választott, egy másik a gyöngyös után ka-

Csókballada

A hóban farkasesorda sírt,
az én utam arra vitt
és megesőkoltam őt.

Égett a ház, hol lakott:
bezúztam az ablakot
és megesőkoltam őt.

Követ fogott a sereg,
szívemen véres veret
és megesőkoltam őt.

Titkos jelek történtek,
az élő fák ráléptek
és megesőkoltam őt.

Rongyos felhőt vitt a szél,
akkor halljam, hogy beszél:
ha megesőkolom őt,

temetés lesz, új halott,
még az éjjel meghalok
és megesőkoltam őt.

Temesváry Kriszta

SPORT A KÉPZŐMŰVÉSZETBEN

Beszélgetés Kocsis András szobrászművésszel

A magyar művészet új értékkel gazdagodott. A közelmult hetekben az Irodalmi és Művészeti Tanács, valamint az Országos Sport Központ megbizottai hivatalosan is átvették a Horthy Miklós Nemzeti Sportcsarnok homlokzatán már korábban elhelyezett frizt, amely Kocsis András szobrászművész alkotása.

A kiváló, fiatal művészt rákospalotai otthonában kerestük fel. Természetesen első kérdésünk, hogy miként alakult ki a sportcsarnok frizének kompozíciója ?

— Erre hosszadalmas lenne felelni — hangzik a válasz, — de érdekesebb részleteket szívesen elmond. Ő és pályázó kollégái a körplasztikából indultak ki. Mivel azonban a rendelkezésre álló terület 1.20 méter magas és 35 cm mély volt, az erősebb, mozgást igénylő sportoknál ilyen nagyságú figurák mellett az adott mélységben nem lehetett úgy megoldani a feladatot, hogy a kezek és lábak ne álljanak ki az épület szerkezetéből. Az egész kompozíciót tehát a felületre hozta ki az épület síkjával összhangban. Meghagyta a körplasztikánál adódó áttörtséget és az épületdiktálta kötöttségek közrejátszásával sikerült egy egészen új megoldást létrehozni : a térbe állított, áttört reliefet.

A kompozíciónál a legnagyobb nehézséget az jelentette, hogy az építészeti, a sport és a művészi szempontot egyaránt figyelembe kellett venni. Igen komoly probléma volt, hogy a történeti részt és a sportok figuráinak összhangját megteremtse. A figurákat bele kellett illeszteni a kompozíció ritmusába úgy, hogy a sokezer sportmozgásból azokat a mozgásokat válogassa ki, amelyek egymásután következve, a felület ritmusát nem bontják meg, de nem zavarják meg a negatív foltok harmóniáját sem.

— Hogyan fogadták sportkörökben a művet? — érdeklődöm tovább.

— Nagy elismeréssel. Elég, ha annyit említ meg, hogy az eredeti gipsz-modell már a Testnevelési Főiskola múzeumában van kiállítva.

— Jövő művészeti tervei ?

— Ez a legnehezebb kérdés, amit kaphat — válaszolja. — Talán tizenöt évvel ezelőtt könnyebben tudott volna felelni. A művészet területe oly beláthatatlanul nagy és oly sok körülmény játszik közre egy-egy terv megvalósulásánál, hogy erre a kérdésre csak bölcs hallgatás lehet a felelet.

— Miben látja a magyar művészet jövőjét ? — faggatom tovább.

A magyar nemzet jövőjében és a fiatal művészek áldozatos komolyságában.

Ujabb s talán még kényesebb kérdést teszek fel :

Kocsis András : Tanulmányfej

Hivatalból
Közszolgálati ügyben
DÍJ ÁTALÁNYOZVA
Központi borfték

ezek a szemek az eltitkolt szerelemnek bátor, lobogó tüzével.

— Hát megteszem — kiáltotta, — felugrott és a fal felé szaladt.

Már a fal végéhez közeledett. Kimeredt szemmel bámultuk, amikor hirtelen felénk fordult, kihúzta magát boldogan, büszkén s felénk kiáltott:

— Hahó, fiúk, már itt ...

Többet nem hallottunk. Megingott, aztán egyetlen borzalmas jajkiáltással eltűnt szemünk elől.

Megdermedt szívvel néztünk össze. majd mintha összebeszéltünk volna, egyszerre kezdtünk el rohanni lefelé.

Ott feküdt egy mogyoróbokor tövében, lehúnyt szemmel, véres homlokkal, szétszaggatott ruhában, mozdulatlanul.

Bandi fakó arccal rogyott le mellé a földre s beszélni kezdett hozzá:

— Jóska, drága kis pajtikám, szólj ... szólj ...

A lányok nem mertek közelebb jönni. Ott álltak néhány lépésnyire, reszkető tagokkal s szemükből csakúgy patakzott a könny.

Bandi odahajtotta fejét a fiú mellére s szinte önkívületben kiáltott fel:

— Él ... él ... Hallom a szívdobogását!

Végtelennek látszó idő múlt el ebben a feszült várakozásban. Végre felnyitotta a szemét. Révetegen, zavarosan nézett körül, mintha keresne valakit.

— Fiúk, a zálogom ... úgye ... most már ... megkapom? És hol ... van Katóka ... — suttogta alig hallhatóan.

... gyűrűt. Görcsösen szorította

Biztos fellépést

és sikert csak ápolt külsővel érhetünk el. Elhanyagolt, mitesszeres, pattanásos, tágpórusos, zsíros arcbőr csökkenti az önbizalmat. Ezt a csúnya szépséghibát teljesen megszünteti a

PA-TÓ keverék

használata. Ára P 6.—. Kapható Paizs Kató kozmetika Budapest, IV., Ferenciek-tere 3. Postai szétküldés utánvéttel is.

— Fiúk ... egy kis vizet ... olyan forró a torkom ...

Hárman rohantunk egyszerre a vizért. Megköszönte, majd Bandihoz fordult:

— No, Bandi, kész-e a lecke holnapra? A fordítást ... Vergiliusból ... megkaphatod ... én már mindent megtanultam ... mindent ...

Jó néhány pillanattal rá, hallottuk, amint maga elé suttogja:

— Szegény anyám ...

Ezek voltak utolsó szavai. Mire a hajóállomásra értünk, Darvas Józsi már halott volt.

*

Ez volt diákéletemnek legszomorúbb napja.

... már az a szép idő, melyet a drága
...öttünk, hol a
...izgalma ...
...ben. Amint a
...pegetek, egy-

... sem akarsz

...zeit csókolom,
...kerülnek ide?
...e nem láttuk
...n érettségizett

...égmúlt napok
... amikor vélet-
...am, ott csillo-

... s egyszerre

...selem szegény
... viselni fogom

...ent neki kö-
...di. — Annak
...egész életemre.
... belőlem.
...ánunk — foly-
...zony, — sze-
...e él benne és
...tások között.

KOCSIS ANDRÁS

83. Halászok, gipsz
84. Szent Borbála, gipsz
85. Nádvágó, terrakotta
86. Anya és gyermeke, gipsz

Nemzeti Szalon 1942
Ume ápr

ELŐSZÓ

Az Uj Művészek Egyesülete, UME, fennállásának tizéves fordulója alkalmával ezuttal ismét a nagyközönség elé lép, hogy tagjainak munkálkodásáról kiállitás formájában beszámolót adjon.

Az UME a magy. kir. Belügyminiszter urnak 1931. évi január hó 26-án 266.428/1930. VII. sz. a. kelt rendeletével jóváhagyott alapszabály szerint működik. Tagjainak száma

Kocsis András
szobrász
KMTárs. 1940. A gyermek

Fájdalom, gipsz
Fiúfej, terracotta
Apai szeretet,
terracotta
Sivemlék-dombor-
mű, gipsz

5. Olasz emlék
6. Dunaparton
7. Kis kikötő 300
8. Chioggia
9. Tengerpart
10. Balkon
11. Akvarium
12. Marina di Massa
13. Olasz táj
14. Gyümölcsárus
15. Kertrészlet
16. Dunai táj
17. Férfi arckép
18. Női alak
19. Függöny előtt
20. Dekorativ olasz táj

1021

A 87 ÉVES IFJÚ

A szoborleleplezésen, Kocsis András szobrászművész szép alkotása körül ott állt ünnepélyes arccal a gyár tetterős, fiatal műszaki gárdája, mérnökök, technikusok és szakmunkások. Megilletődve nézték a Ganz Villamossági Művek egykori megalapítójának, a magyar elektrotechnikai ipar megteremtőjének, Mechwart Andrásnak kőbe merevült tekintetét.

— A hagyomány és a haladás —, hajolt a fülemhez egy régi Ganzos és rámutatott a szobor körül félkaréjban sorakozó gárdára. A szobor a múlt, és vele szemben az élő jövő.

A gyár most 87 éves és ezt a kort egy gyár életében a legszebb férfikornak lehet nevezni, sikerekkel, kudarcokkal egyaránt. Volt a gyárnak aranykora, de volt olyan időszaka is, amikor lendülete megtorpant és fejlődésében pangás következett be. Volt világelső, amikor a »GANZ« feliratú energetikai gépeket világmárkaként rendelték meg a világon mindenütt; és volt olyan három évtized, amikor a fejlődés lelassúdott, szinte egyhelyben topogott. A felszabadulás óta eltelt húsz esztendő alatt — különösen 1958 óta — a gyár újjászületett, bepótolta az elmaradt fejlődést és ismét felzárkózott a világszínvonalhoz.

A gyár vezérigazgatója, Papp György, a fellendülés lelkes mozgósítója így jellemezte a Ganz új korszakát:

— Új fejlődési szakaszt zárunk le 1965-tel a gyár életében. Ezt a szakaszt 7 mérföldkővel tudnám jellemezni, hét olyan gyártmánnyal, amelyek a közelmúltban készültek el, vagy az év végéig elhagyják gyárunkat. Ezek a hidrogén és vízhűtésű kísérleti turbógenerátor, a 100 és a 150 megawattos turbógenerátorok, a 200 megavoltamperes géptranszformátor, a 180 megavoltamperes 220 kilovoltos terhelés alatt szabályozható autotranszformátor, a 3000 lóerős szilicium egyenirányítós nagyvasúti villamosmozdony és a csuklós villamos motorkocsi. Ez a hét nagy gyártmány jelzi a gyárunkban végbement nagy fejlődést: felépült új nagycsarnokunk, korszerűen felfrissült a gépparkunk, új, nagy szerszámgépeket szereztünk be, de mindehhez elsősorban a gyár fiatal kollektívájának alkotó kedve és tehetsége kellett. A hét nagy objektum közül az első három nagy forgógép új, modern kivitelű turbógenerátor... Az e téren elért sikereink titka: baráti együttműködésünk a Szovjetunió egyik legnagyobb villamosgép-gyárával, a leningrádi Elektroszila Gyárral. Az ő segítségük az egyik összetevője, de egyben jellemzője is a most lezáruló fejlődési korszakunknak.

Papp György a Ganzban »nőtt fel.« Volt programozó, termelési osztályvezető, műhelyfőnök, és gyártásvezető. Jól ismeri a műhelyek, a rajztermek dolgozóit, ismeri képességeiket. Szinte naponta végigjárja a termeket, odaáll a szerszámgépekhez, két kézzel is segít, ha kell. Ezért tud lelkesíteni és egy-egy újabb cél érdekében mérnököt, technikust és szakmunkást csatasorba állítani.

Papp György vezérigazgató újabb két évre szóló együttműködési szerződést írt alá a leningrádi testvérgyárral. Az eddigi együttműködés mindkettőjüknek gyümölcsöző volt

„Bízzák csak ránk!"

— Bízzák csak ránk, majd mi megcsináljuk! — hallottam a szavait egy régebbi értekezleten, ahol aggályoskodtak, hogy tud-e a gyár világszínvonalon nagy gépeket gyártani. A kijelentésben a munkatársaiban való bizalom aranyfedezete csengett.

Wallenstein Mihály, a szerkesztési főosztály vezetője néhány hónappal ezelőtt, amikor a százhalombattai erőmű részére készített óriásgép, a 150 megawattos generátor a külön e célra rendelt önműködő, hidraulikus vasúti szállítóberendezésen elhagyta a gyárat, a meghatott percekben ezt mondta nekem:

— Alapvető dolog, ha az ember egy feladat teljesítésére több lelkes embert tud mozgósítani és mindenki a maga helyén megcsinálja, ami kötelessége. A gyárnak voltak hagyományai, dicsőséges múltja, így érthető, hogy fiatal műszaki kollektívánkban élt a vágy: újra felzárkózni a világszínvonalhoz. Ez a mozgolódás az 1950-es évek végén indult el. Mindig azt a mérföldkövet szoktam magam előtt látni, amelynek személyes részese is voltam, amikor kezdtük megismerni a Szovjetunió ipari eredményeit. 1953—54-ben voltam először tanulmányúton a Szovjetunióban és akkor ott, a leningrádi Elektroszila gyárban láttam, hogy egy jól összekovácsolt lelkes gárda viszonylag rövid idő alatt milyen eredményeket tud produkálni. Aztán emlékeztem arra, amit korábban szoktak mondani, hogy külföldön mik vannak... Az volt a válaszom, hogy ott is emberek vannak és azt is emberek csinálják. Szóval nem szabad misztifikálni, amire nálunk megvan a hajlandóság. Feltételezik, hogy külföldön valami übermenschek, emberfeletti emberek érnek el eredményeket, pedig ez nem így van. Eredményeket ugyanolyan egyszerű, sokszor átlagemberek érnek el, akiket sikerült egy cél érdekében polarizálni.

Sikerült-e a Ganz-gyárban ez a »polarizáció«? A Bánhidai Erőműben december 1-e óta forog és termel a nagy teljesítményű gépek előfutáraként gyártott kísérleti vízhűtéses turbógenerátor, amit a gyár

Több mint egy hónapja forog már és termel a Bánhidai Erőműben a Ganz új szabadalma szerint fejlesztett kísérleti vízhűtéses generátor — kifogástalanul

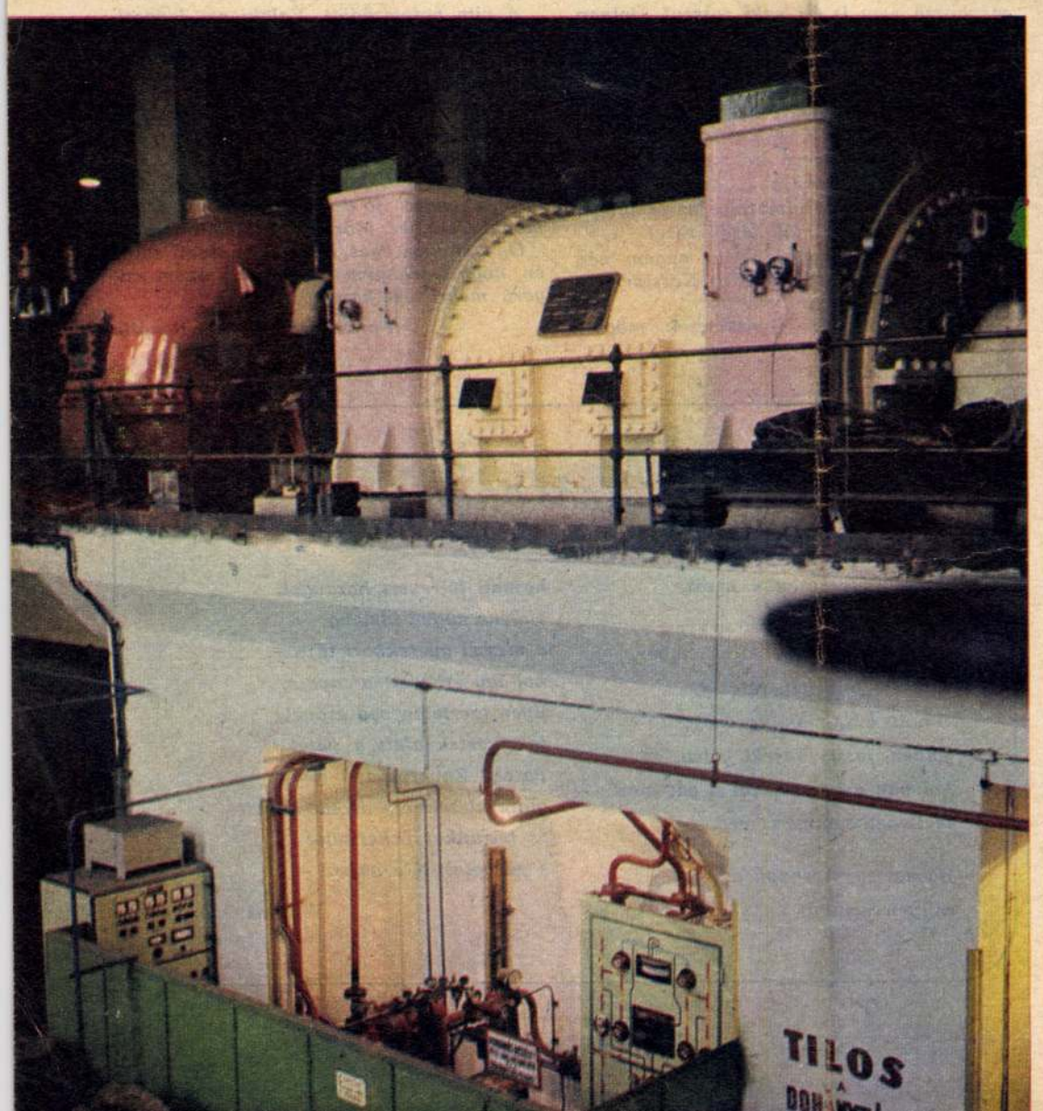

állsz sütni! Igazán javíthatatlan vagy.

— Jó lesz az útra egy kis sütemény — mondta Elza. — Különben is három napig itthon leszek, ennyi van még az évi szabadságomból, agyonpihenhetem magam ez alatt a három nap alatt.

S máris kiment a hallból.

— Nagyszerűen választottál, Vince — szólalt meg Mici melegen. — Elza remek teremtés! Nemcsak okos, — jólelkű és nyíltszívű...

Vince elkomorodott, és arra gondolt: igen, ő is ilyennek ismerte meg Elzát, ilyennek hitte mindaddig, amíg Mici fel nem bukkant. Ha Mici tudná, hogy vele szemben csak színleli a kedvességet, a barátságot, közben a pokolba kívánja. Féltékenységből, irigységből? Egyre megy. Ideges mozdulattal Mici felé fordult, és fojtott hangon beszélni kezdett:

— Mici kérlek, hallgass meg. Nem utazhatsz el megint anélkül, hogy meg ne mondjam...

— Őrült vagy! — vágott szavába Mici. Őrült vagy, Vince. Szégyellnünk kellene magunkat.

— Semmi okunk rá — folytatta Vince. — Értsd meg, mióta megismertelek, fokról fokra elhidegültem Elzától. Tudod te nagyon jól, hogy már esztendők óta keresem ezt az alkalmat...

— Kissé hosszú ideig kerested — jegyezte meg Mici tárgyilagosan. — Most már késő. Nem, Vince, neked itt a helyed Elza mellett, nekem pedig...

Elza visszajött a szobába; nylonkötény volt elébe kötve, arca fényes volt, kezében egy nagy deszertes doboz, fedelén két napernyős japán dáma. Elza letette a dobozt az asztalra.

— Majd ebbe csomagolom a süteményt — jelentette ki, aztán mielőtt újra kifele indult, még ennyit mondott, gyakorlottan hízelgő hangon:

— Hidd el, drágám, olyan üres lesz nélküled a ház...

DR. WEINSTEIN PÁL: HOGYAN LÁT AZ EMBER ÉS AZ ÁLLAT?

A Búvár Könyvek sorozatában a széles nyilvánosságot érdeklő, olvasmányos írás jelent meg. Weinstein Pál dr., az ismert tudós szemorvos és egyetemi tanár legdrágább kincsünk, szemünk kialakulásával, szerkezetével, egész bonyolultságával ismerteti meg olvasóit. Ahhoz, hogy megértethesse az emberi látást, melyben nélkülözhetetlen az agy tevékenysége, vizsgálnia kellett egyrészt a növények fényérzékelését, másrészt az amőbáktól és a gilisztától kezdve a lóig az állatok látásszerkezetét, technikáját. Eközben érdekesen magyarázza meg például, miért tudnak látni éjjel is az állatok. A szerző kitér az emlősállatok színvakságára is. Az ember látásának elemzése a könyv leglényegesebb része. S nem lenne orvos a szerző, ha nem foglalkozna a szemápolás és óvás lényeges tanácsaival is. A könyvhöz mellékelt képek még szemléletesebbé teszik ezt a népszerűsítő mivoltában is igényes, színvonalas kis művet. (Móra Könyvkiadó.)

K. J.

Zsófinka! Kezdődik a szakszervezeti gyűlés, el ne késs —, figyelmeztetett Kvalik, a szakszervezeti bizalmi.

— Ne izgasd magad, kispofám — csitítottam —, rögtön megyek, csak kissé rendbeszedem magam.

A teremben, ahol a gyűlés lesz, égni fog majd a villany. Tehát milyen rúzzsal is fessem ki a szám? Lilával!... Merészen húzom ki ajkam kontúrjait, tetőtől talpig megnézem magam a tükörben és elindulok.

VLASZTA SZMRZSEVA:

ZSÓFINKA

Már sokan vannak. A legjobb helyet természetesen az a piszkafa Kubikova foglalta el. A közelébe ülök, legalább azonnal szembetűnő lesz a köztünk levő különbség. Úgy igyekezem elhelyezkedni most is, hogy a fény hátulról essen rám. Mert így sokkal jobban meg lehet figyelni a hajamat és az alakomat.

Ezt a mai előadót nem ismerem. Nem is olyan csúnya, csak kopaszodik.

Már beszél... Kellemes hangja van. Elmehetne a rádióba időjárásjelentést beolvasni.

Nicsak, hát itt ül Gralicska mérnök is. Sikkes egy férfi. S lám: Ladinon, aki a szállítási osztályon dolgozik, új zakóban van. Amott meg mintha Palecsek ülne. Persze, Palecsek az, bajuszt növesztett! S méghozzá nem is áll neki rosszul. Holnap bemegyek hozzá, kérek tőle egy cigit.

Jaj, vajon az új harisnyámat látja-e mindenki?

Olyan jó, hogy ma éppen ezt a kivágott, testhez simuló blúzt vettem fel.

Mintha néhány perc óta már nem is figyelnének rám annyira... Azért is felállok, és elveszem a hamutálat az asztalról. Az igazgatóhelyettestől kérek tüzet.

Nagyszerű! Sikerült... Már engem néz Gonza, Vita és Mirek is. Meg Kezsinek... Remek!

De ki az ott, aki Genzsvicsek mögött ül?... Nem látom tisztán. De csak nem fogok szemüveget hordani! Minek csúfítanám el vele magamat? Nekem nem áll jól a szemüveg.

Újra az előadót figyeli mindenki. Hogy elszórakozik ott magában!... Már egy fél órája fecseg. Pedig nekem hatra a szabónőnél kell lennem. Jaj, csak el ne rontaná már a derékberakást!?

Na tessék! Kubikova egészen eltakart.

Milyen szemrehányóan néz mindenki az elnöki asztal felé. Hm... Az elnöki asztal egyébként nagyszerű hely. Az iksz lábú Kvalik szakszervezeti bizalmi helyett mennyivel szebben néznék én ott ki az új tűsarkúban.

Apropó! Hát miért ne vállalhatnék én is egy kis társadalmi munkát? Akkor ott ülhetnék az elnöki asztalnál... És talán elő is léptetnének. Ma meg különösen jó lenne odafenn ülni, — éppen tegnap festettem a hajamat.

Tulajdonképpen miről beszél ez az ember? Már igazán befejezhetné.

Az elnök megnyitja a vitát... No, most kellene felállni és indítványozni valamit! Minden szem rámszegeződne, s a férfiak el lennének ragadtatva: »Jaj, de cuki kis angyal! Ez igen, ez aztán szakszervezeti tag!« S Kerzsinek bizonyára hazakísérne...

A vita befejeződött. Valaki azt javasolja: szavazzunk! Arra, hogy Gaek elvtársnak...

Gaek, Gaek... ki is az a Gaek?... Áhá, ott ül ni. De miért vörösödik el annyira? Én is rászavazok! Nekem tetszenek a szőke férfiak.

Vége. De kár, hogy engem nem tüntettek ki. Olyan jó lett volna! Oda fogok menni Gaekhez. Máris! Gratulálok neki...

Ó, istenkém, hát honnan tudtam volna én, hogy Gaek nem dicséretet, hanem szigorú megrovást kapott?!

Fordította: Baraté Rozália

Ismerős vagy

Távoli árvizek hírét hallván

Barna, zavaroshabu árviz,
a fák derekát öleled,
s míg birkózik veled az ember,
elnyelsz földeket, réteket.
Amott a fáknak koronája
zölden, lassan merül beléd,
hol van a partod, hol a gát már? —
teellened semmi se véd.

Barna, zavaroshabú árviz,
milyen ismerős vagy nekem,
hajnali félrevert harangok
emléke zúgva ideleng
a messzi gyerekkori tájról,
hol így érkezett a tavasz,
ilyen szertelen vad erővel
jött kertek alatt a patak.
Patak? Zavaroshabú tenger,
gúnnyal teknőt, dézsát hozott
és házunkat bekeritette
s vacogtak tőle hajnalok.

Hajnal Gábor

teljesen saját erőből, a gyár szabadalma szerint feljesztett ki, és száz százalékosan igazolta a hozzáfűzött reményeket. A százhalombattai erőműben pedig üzemre kész állapotban áll az első magyar gyártmányú víz- és hidrogénhűtéses, 150 megawattos turbógenerátor, amelyet a gyár műszaki gárdája a leningrádi testvérgyár dokumentációja alapján készített el.

körülbelül három évtizedig tartó elmaradásból, az volt a legelőnyösebb számunkra, hogy átvettük az ő dokumentációjukat, megtanultuk tőlük a nagygépgyártás technológiáját és a gyártási eljárásokat. Tehát kikapcsolva egy esetleges évtizedes belső erőből való fejlődési periódust, megtanultuk az általuk elért szintet. Ez adta meg a lehetőséget, hogy megcsinálhattuk

bógenerátor, 400 kilovoltos, 360 megavoltamperes autotranszformátor, 400 kilovoltos mérőváltók, a 6000 lóerős egyenirányítós villamosmozdony, az egyenirányítós nagyvasúti motorkocsi... E program bármely világcég büszkesége lehetne. Ezekkel a gyártmányokkal a Ganz Villamossági Művek végleg felzárkózik az erősáramú elektrotechnika nemzetközi élvonalához.

Tóth Feri bácsi nem ijed meg a nagy feladatoktól: kétszeres szocialista brigádjával jónéhány hazai erőmű generátorát szerelte

Wallenstein Mihály: »Legyen egy olyan gárda, amely hajlanló együtt dolgozni, mint egy jól összeszokott futballcsapat — mindenki a maga helyén«

»A műszaki gondolat, lehet hogy rajztáblán születik, de a műhelyben kel életre« — mondja Barna Gábor

Marton János: »Új géphez, új technológia. Folyton fejlődni kell«

— Mi az Elektroszila-gyárral szoros kapcsolatot tartunk, és a fejlődés folyamatát ez indította el — mondja Papp György. — Kezdetben, amikor az 50 megawattos generátor gyártásával ki akartunk lépni a

a 150 megawattos óriásgépeket, és erről a színtről megyünk tovább.

Ami ezután jön, már új korszaka lesz a gyárnak: még nagyobb teljesítményű gépek, 200 megawattos, saját tervezésű tur-

Az új kísérleti generátor szerelése

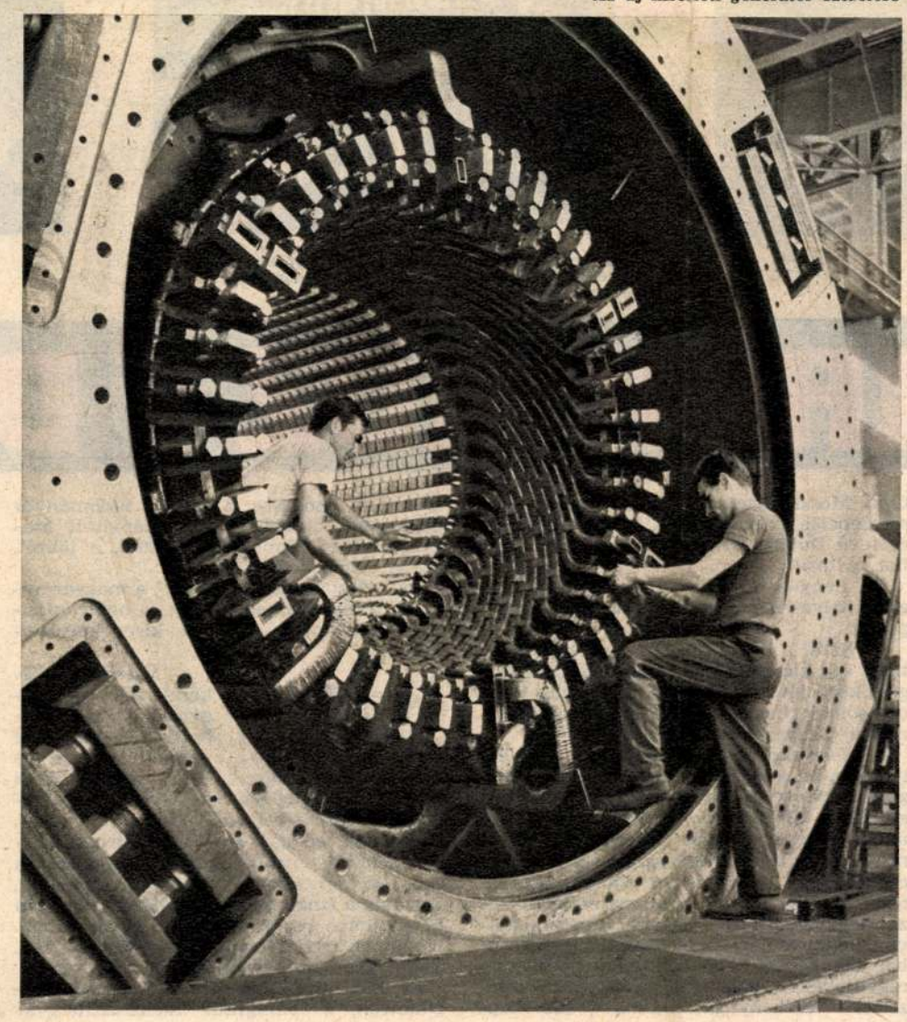

Amit mond, már az új gazdasági mechanizmus jövőjét vetíti:

— Élni fogunk a nemzetközi munkamegosztás, a dokumentáció-átvétel és a licence-vásárlás adta lehetőségekkel, de ugyanakkor nem felejtjük el, hogy gyárunk nemes hagyományai kötelesznek arra is, hogy saját erőnkből újat, eredetit alkossunk. A bánhidai vízhűtéses kísérleti turbógenerátorunk megoldására például Wallenstein Mihály találmánya adott alapot, de részt vett benne a gyár műszaki és fizikai kollektívája is.

Akik a sikert elérték

Papp György vezérigazgató nemcsak a nagy gyártmányokra büszke, hanem kitűnően egybekovácsolt munaktársi táborára is. Lelkemre köti, hogy el ne hagyjam a felsorolását azoknak, akiknek nagy részük van a kísérleti turbó sikerében; szóljak Antalffy Istvánról, a turbószerkesztés osztályvezetőjéről, Barna Gáborról, Kovács Jánosról, Hörcher Frigyesről, az egész lelkes szerkesztőgárdáról. Gondosan ügyel, hogy ki ne feledjem Márton Loránd nevét, aki a gép bonyolult segédberendezéseit tervezte, Márton Jánost, az új gép vezető technológusát és társait: Téli Józsefet, Trafikánt Istvánt és a nagygépgyártás technológusgárdáját, Körmendi Istvánt és munkatársait.

A gyártás vezérkara — Nánai Tibor termelési főmérnök, Barna József főtechnológus, Gáspár György gyártási-ág vezető és velük a vezető diszpécserek, Nott Miklós és Ráth Béla — számtalan éjszakai és vasárnapi műszakon vettek részt, amíg az új gép a próbateremig eljutott. De ott álltak a szerszámgépek mellett, néha az éjszakázástól véreres szemekkel, de mindig fáradhatatlan lelkesedéssel a Határvári-, a Pomázi- és a Kassai-csoport tagjai, s a szerelőgárda Tóth Feri bácsi vezetésével. És az eredmény nem maradt el, a jól »mozgósított« gárda nem dolgozott hiába.

Az első magyar gyártású vízhűtéses turbógenerátor elsőként került üzembe a magyar energiaiparban, és zavartalanul, kifogástalanul működik...

R. J.

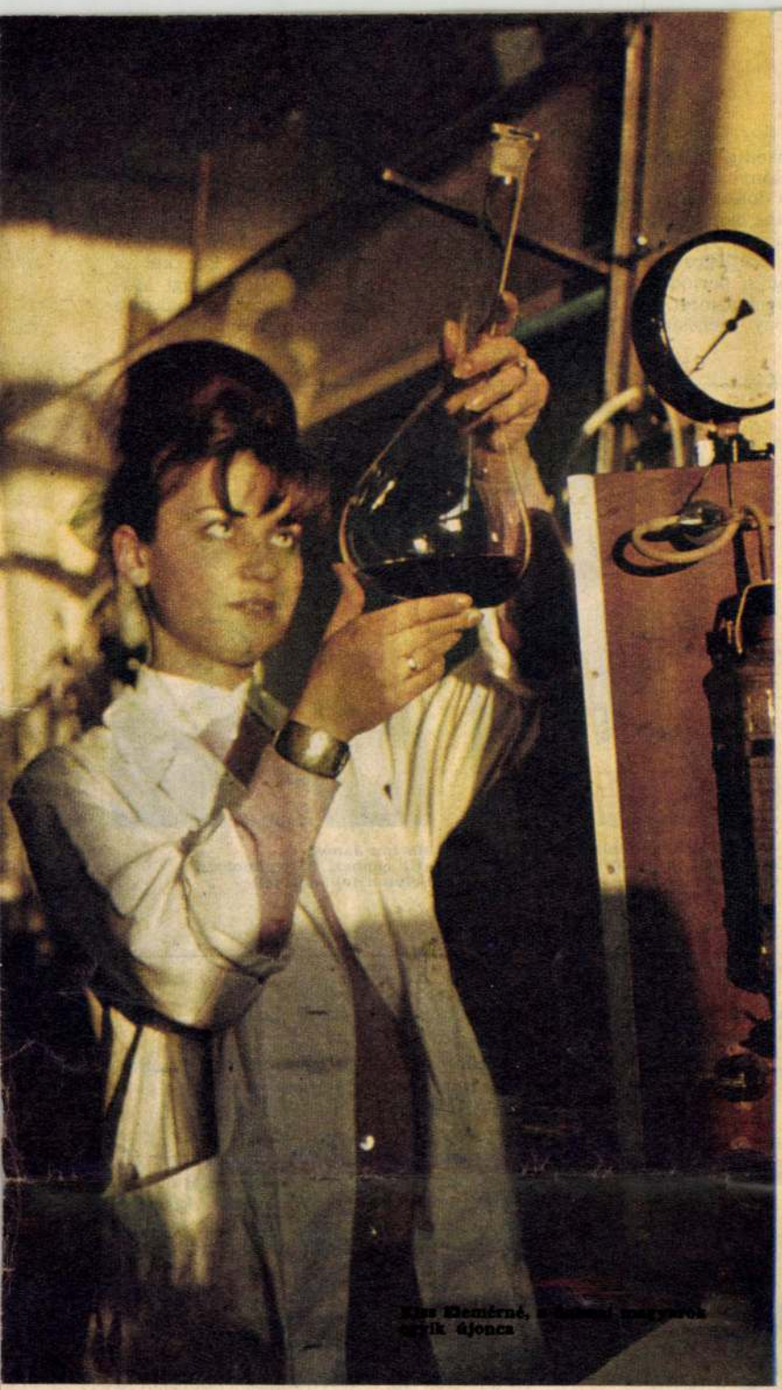

Kiss Klemérné, a dubnai magyarok egyik újonca

Ez a hatalmas tábla fogadja Dubna bejáratánál az érkezőt. A szöveg: atom — a békéért

Az Egyesített Atomkutató Intézet bejáratánál ez a tizenkét nyelvű tábla érzékelteti a látogatóval az intézet nemzetközi jellegét

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17
Telefon: 188-296, 188-307
ORSZÁG VILÁG
1966 JAN 13

MAGYAROK KÖZT DU

Moszkvában mindig éri valami meglepetés az embert. Itt van például a telefon. Irigylem a moszkvaiakat, mert náluk aztán igazán nem probléma, hogy az ember telefont szereltessen a lakásába. Annyi a vonal, mint a pelyva. A hivatalokban ritkaság a telefonközpont, rendszerint minden szobának közvetlen városi vonala van. Fel akartam keresni valakit az egyik hivatalban, a portás a telefonra mutatott: hívjam fel, a helyén van-e? A portáról — városi vonalon hívtam a második emeleten levő ismerősömet...

Miért jutott eszembe a telefon? Mert Dubnába, az Egyesített Atomkutató Intézetbe akartam menni. Igen ám, de a város 130 kilométernyire van Moszkvától, ez a távolság valamivel több, mint a Budapest—Győr közötti. Ne utazzam hiába, fel kell hívnom Dubnát. Ez aztán igazán nem probléma. Bementem az első utcai telefonfülkébe, bedobtam az automatába egy két kopejkást (26 fillér) és már tárcsáztam a számot. A következő pillanatban jelentkezett Dubna, az atomkutató intézet. Mondom, Moszkvában mindig éri valamilyen meglepetés az embert. A 130 kilométernyire levő Dubna a moszkvai telefonhálózathoz tartozik.

Dr. Fenyves Ervin, a dubnai intézet magyar helyettes-igazgatója már másnap fogadott.

— Azzal a céllal jöttem — kezdtem —, hogy egy kicsit megismerjem a dubnai magyar kolóniát, bemutassam az Ország-Világ olvasóinak, hogyan élnek, mivel foglalkoznak a magyar kutatók Dubnában.

— Nem akarom elmondani azt, amit helyesebb, ha a saját szemével lát —, mosolygott dr. Fenyves Ervin. — Csupán távirati stílusban informálom néhány adatról. Dubnának mintegy tízezer lakosa van, ebből négyezer az intézet dolgozója és a dolgozók családtagja. Az Egyesített Atomkutató Intézet hatszáz tudományos munkatársa közül negyven százalék a Szovjetunióból, hatvan pedig a népi demokratikus országokból jött ide. De nyugatról is érkeznek »cseregyerekek«. Ugyanis a genfi CERN intézettel — ez a nyugati Dubna — cserekapcsolatunk van. Nos, a hatszáz tudományos dolgozóból, ötvenöt kutató képviseli Magyarországot. Ennyit bevezetőül, a többit, tessék, ismerje meg.

Egri Sándor csoportvezető, a magyar kolonia irányítója, egyébként a neutronfizikai laboratórium vezetője kísér körutunkon.

A „pendlizők"

— Mielőtt megkeresnénk a magyarokat, azt ajánlom, ugorjunk be néhány percre a sinchrociklotronhoz... — mondja Egri Sándor. — Végtére is, ha az ember Nápolyba utazik, meg kell néznie a Vezuvot, Dubnában pedig a sinchrociklotront vagy a sinchrofasontront... És miután szerda van, és már elmúlt fél egy — siessünk. Ugyanis a sinchrociklotron hétfőn, szerdán és pénteken reggel kilenctől egyig pihen. Különben szüntelenül működésben van. Tehát gyorsan, egy pillantást a gépre!

És már ott állunk a hatalmas sinchrociklotron, a leningrádi Elektroszila-gyár

Kócsi Sándor

nyomdafelügyelő

Kerzikette Magyar-
ország szent Erzsébet
legendája c. szín-
nyomatu könyvet
meg 1857 ben Pesten
a szent Istvan társu-
latnál jelent meg.

D Ballagi Aladár.

A magyar nyomdá-
szat történelmi fej-
lődése - 1472-1877
Bpest 1878. 178 l.

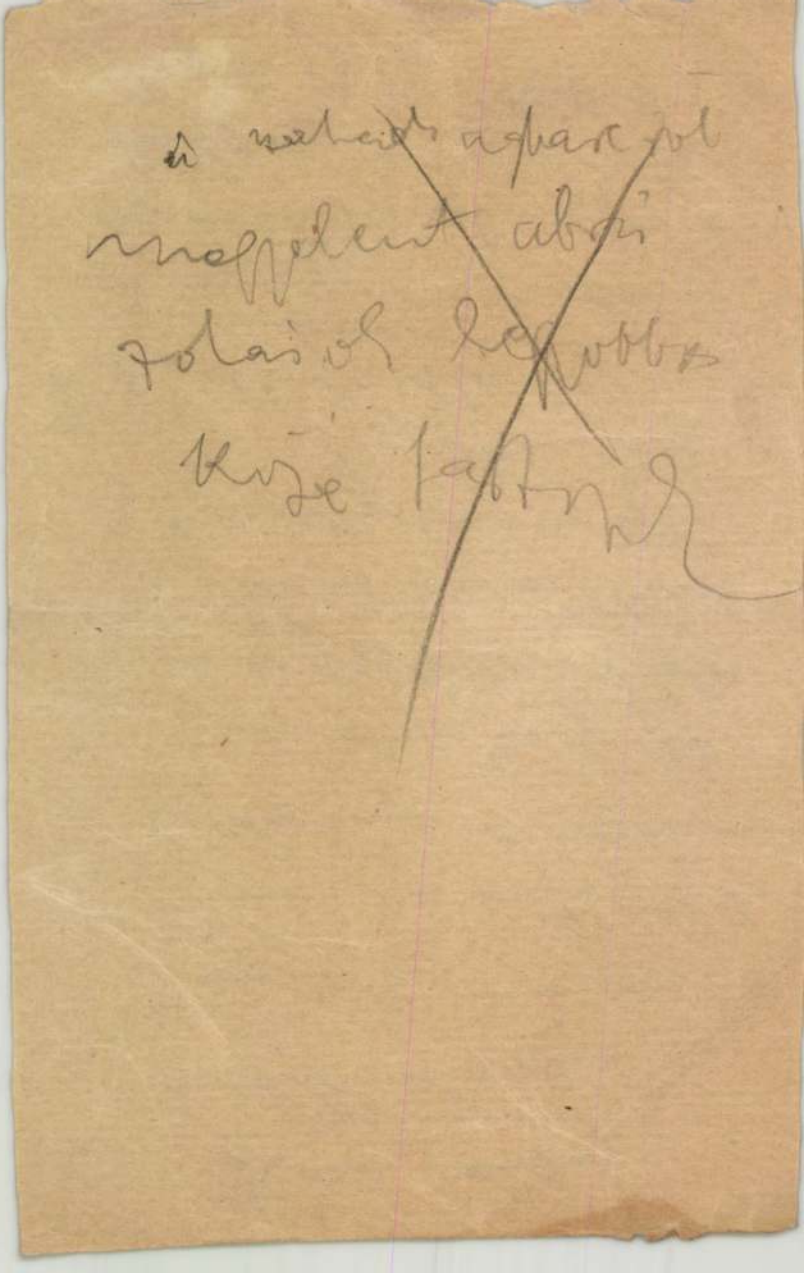

KOCSI Sándor építőmester

Hosszúpályi, ref.t. 1867 - romantikus

VÁRADY József: Tiszántúl református templomai. I-II.köt. Debrecen [Sajószentpéter] : Borsodi Református Egyházmegye, 1991 218-219., ill.

Kocsi Sándor

l.

Kesléz nyomtatott

263. l.
264. l.

dékozta Simor prímásnak, 1890. Kom. Múzeum ajándéka, 1917.

Gerevich PA, 194. l. (kelyhet említ). — Lepold Katalógus 129. sz.

NÁSFA,

középen Szűz Mária ülő, zománcos alakjával, PATRONA HUNGARIAE felirattal, gyönggyel és zafírral. A Magyar Nemzeti Múzeum egyik násfájának utánzata.
Magyar munka, 1880 körül.
Simor prímás ajándéka.

Dankó 83—84. l. (Képe XX. táblán.) — Irodalom. Egyházművészeti Lap, I., 1880., 362—363. l. — Martinov: Le trésor de Gran. Revue de l'art chrétien, XV., 1881., 197. l. — Pulszky—Radisich: Az ötvösség remekei, I. kötet, Bp. 1885., 11. l. (Képe táblán).

ÁRPÁDHÁZI B. MARGIT VASÖVÉNEK EREKLYETARTÓJA,

aranyozott ezüst, zománcos. Neoreneszánsz stílű. Felirata szerint Lippert terve alapján Anders bécsi ötvöstől.
Szél. 86 cm.
Simor prímás készíttette, 1881. Az ereklyét a pozsonyi Erzsébet-apácák ajándékozták Simor prímásnak, 1880.

Új Magyar Sion, XI., 1880., 633. l. — Új Magyar Sion, XII., 1881., 634—635. l. — Lepold—Homor 71. és 74. l. — Gerevich PA, 194. l. — Genthon István: Szent László feleségének keresztje, MM, XIII., 1937.,

MDK

Kocsi Sándor,

münyomásaival jelent meg a Szent Erzsébet legenda.

Szalay Imre: A müvészi ipar az Országos Tárlaton,
Müvészi Ipar.1885/86 évf. 155.l.

MVK

Kocsi Sándor

nyomdász gépmester

Az 1857-ben kiadott a 19. sz. talán legszebb munkáját az Erzsébet-Albumot az akkori idők legkiválóbb gépmestere Kocsi Sándor nyomtatta a Kozma nyomdában

– Visszaemlékezés a múltba

Grafikai Szemle 1910 évf. 10. sz. 293.

M.D.K.

Kocsi Sebestyén János, fazekasm.

Mezőtúri mester. Mesterneve az 1966-ban a Népr. Múz.-ban begyüjtött edényén. 295.o.

ifj. Kodolányi János: A Néprajzi Múzeum 1966.évi tárgygyüjtése. 277.o.

Néprajzi Értesitő. A Néprajzi Múz. Évkönyve. XLIX. 1967. Bpest. Akadémiai Kiadó. 1967. Bp

KOCSI TIVADAR, épitész

Szombathelyen 1963-ban felépült a Turista-szálló. Kocsi Tivadar és Heckenast János épitészek tervei szerint. A hátsó szárnyépületet pedig pár évvel később Gáspár Géza épitész tervezte. 340 .old. 24. jegyzet. 351.old

HECKENAST JÁNOS. Szombathely város zöldterületei és zöldövezeti terve 321.old

VASI SZEMLE, XXII.évf. 3.szám, 1968. Szombathely

MDK

Kocsis harangöntő

Pozdech József utodai Thury és Kocsis harangöntök 1878.

1.
Faragó Bálint: A mezőturi ref.egyház története 1530-1917-ig.
Mezőtúr, é.n. 279.l.

Kocsis.

A III. Nemzeti képzőművészeti kiállításon műve szerepelt.

Uj Magyarság, 1935. Márc. 24.

Kocsis népmüvész, faragó

Müvelt Nép, 1950 4.sz.13
Babocsa Felébredt: Balázs A.

Kocsis Aladár

miskolci Petőfi szobra

(reprodukció)

∴ Petőfi Arca.

Népművelés, 1961, 3. sz. 2. l.

Kocsis Aladár építészmérnök MDK

Népszava 1958. dec. 23.

430. Kocsis Albert, ép. MDK

Szül. Makó, 1889 okl. kelte: 1913 sz.: 5305

A m. kir. József Müegyetemen oklevelet, absolutoriumot vagy oklevélhonositást nyert épitészek névjegyzéke 1873-1928-ig.

MP-IP - MP-MÜV 1931. márc. 1. 41. l.

MDK

Kocsis Andor

Fiú-fej. Terrakotta.

III.Nemzeti Képzőművészeti Kiáll. 1935.
Márc.24-Máj.15. Műcsarnok. Kat. 14.1.

MDK

Kocsis Andor

Tavaszi ima. Terrakotta.

III.Nemzeti Képzőművészeti Kiáll.1935.
Márc.24-Máj.15. Műcsarnok. Kat. 9.1.

Kocsis

Szere el a Pfeifer-festőisk.tárlatán.

Sz.U.N.934.X.10.

MDK

Kocsis

F.A.E: A dpégpzó nő és anya. Szabad Nép.
1948. nov. 27. 6 l.

Kömlőd (Komárom)

Földmüves Szövetkezet földszint
1800 körül.

(Jambor Ilona, 1953)

Kocsis Albert

építész.

Szül. Makó 1889.
Oklevelet nyert 1913.

Névjegyzménegyetem 11. l.

Haydn József.

Mellig, jobbra, parókával, k

HAYI

ez után balra: 1732.
jobbra: 1809.

Am., mér. 4.9: 4.5 cm.

Sz. n.
33

Kocsis, Alexander

állítólag magyar származási festő centennáriumát akarják ülni 1936-ban a lengyelek.
A Myczkiewicz-társaság hozzám fordult adatokért.

1936 III/4.

Kocsis András

Kossuth-díjas nobránnüvén felnólalt a Müvéneti Szakmervezetek V. Kongresmsán
a Képzőmüvén Grövetség tagja

A Müvéneti Szakmervezetek V. Kongresmsa, Bp. 1963.
35.o.

Kocsis András (1905-)

Szobrászat. 1923. Bronz, 76 cm.
MNG. Ltsz.: 7013
Kiállításon szerepelt.

Magyar szobrászat 1920-1945. Kiállitás, Székesfehérvár. Kat. bev.: Kovács Péter, K. Kovalovszky Márta. Székesfehérvár, 1966. 34 l., 7 t. / A huszadik század magyar mübészete./

16.l

Kocsis András

Lenin, Szobor, 200 cm., bronz, (V. Pécsi Éva: K. A. Művészet, 965. II. vi. Évf. 2. sz. 24–26. l.)

Szolnok mezőt, Szolnok, Tiszapark.

Tájékoztató, 64–65, Képző-és Iparművészeti Lektorátus

46 l.

Kocsis András

J. V. Sztálin 1950-ös szobrapályázatra meghívott művész.

Gádor E.: Budapest szobrai, Budapest, 1955. 421.

Kocsis András

Kisfaludi-Stróbl Zsigmond és Ungvári Lajos

Kossuth emlékmű, 1951, bronz, főalak 5 m, mellékalakok 3.8 m. magas. Kossuth tér, Budapest; fekete-fehér reprodukció.

E. Gádor - G. Ö. Pogány: Ungarische Bildhauerkunst, Bpest, 1955. 101.

Kocsis András

az Országház előtti Kossuth emlékmű 6 melléalakjának alkotója

E. Góder - G.Ö. Pogány: Ungarische Bildhauerkunst, Budapest, 1955. 12 l.

Kocsis András

A Bpesti Népstadion bejáratához vezető "Ifjúság utjának két oldalán felállítandó szobrászművek egyik alkotója.

E. Gádor – G. Ö. Pogány: Ungarische Bildhauerkunst, Bpest, 1955. 13 l.

Kocsis András

Szabadban, gipn, 56 cm.

Budapest Műcsarnak Kiállítása.
1957. Kat. nem. Kisdégíné
kírimi Irén.

18.

Kocsis András

Kossuth-díjas a Művészeti Kiskereszetek Központi vezetősége, valamint a Képző- és Iparművének és Művészeti Dolgozók Kiskereszetén elnökségének tagja

A Művészeti Kiskereszetek V. kongresszusa, Bp 1963.
96.o.

Kocsis András

Kisfaludi-Stróbl Zigmond és Ungvári Lajos

„Kossuth Lajos" egész tábla, lehete lehér fényképreprodukció!

Gádor E.: Budapest szobrai, Budapest, 1955.

Kocsis András

és Kisfaludi Stróbl Zsigmond, Ungvári Lajos

Kossuth emlékmű, 1952, bronz, 500cm
Kossuth Lajos tér.

A felszabadult Budapest művészete.
Kiállítás-katalógus, Budapest, 1960
19 l.

M.D.K.

Kocsis András, szobrász

Zicry királyról készitek mellszobra látható a városligeti tüvéx-sétányon.

Róna Tibor: Budapesti kirándulóhelyek

Bp. /1960./, Panoráma, /Magyarország irásban és képben 1.köt./

252 old

Kocsis András

Mikszáth 120 bor
Mónic2 120 bor

Balatoni Nyári Tárlat 1962
Tihany. Múzeum.
Katalógus

Kocsis András

Mikszáth Róbert

Móricz Róbert

Balatoni Nyári tárlat 1962

Tihany. Muzeum

Katalógus

Kocsis András

szolnoki művész SZOT díjat kapott. (a szolnoki Lenin szobrért)

Magyar Nemzet, 1967. IV. 30.

Kocsis András

kiállitott noha:

Szabadban, gipsz, 56 cm.

Tavaszi tárlat. A Műcsarnok kiállitása 1957. Kat. szerk.: Kisdiginé Kirimi Irén. Bp. 1957. 19 l.

18. l.

Kocsis András MDK

Szt.Borbála tüzér-eml., gipsz

7.nemzeti képzőm. kiáll. 1944.jun. Mücs.

MDK

Kocsis András

Pásztor-leány, gipsz

7.nemzeti képzőm. kiáll. 1944. jun. Mücs.

Kocsis András

Batsányiné Baumberg Gabriella, mellszobor, másfeles é.n., bronz (V. Pénzes Éva: K. A., M., 1965. febr. VI. Évf. 2 sz. 24-26 l)

Venprém m. Tapolca, Malomló part.

Tájékoztató 64/65, Képző és Ipar-
22 l

Mikéneti lektorátus

Kocsis András

Mechwart András mellszobor,
Kálnoses é. n. sülöi mészkő,
Mechwart park, II ker. Bpest.

Tájékoztató 64/65, képző és
Iparmüvészeti Lezterátus

25 l.

Kocsis András MDK

Pihenő, bronz

Mücsarnok 1965. X. Magy. Képzőm. Kiáll.

MDK

Kocsis András

Buste de femme, ter.

Exposition de Peinture Sculpture et Arts Graphiques Hongrois D'aujourd'hui. Antwerpen, 1958.

KOCSIS András

KOVÁCS Péter: Fejezetek a magyar szobrászat közelmultjából. = Életünk, XXVIII. évf. 1990

F72.879-880.

KOCSIS András

PÓTÓ János: Emlékművek, politika, közgondolkodás. Bp. : MTA Törttud.Int., 1990
57-58.p

Steinmetz szobor pályázat

Kocsis Andor

szobrász

Harmadik Nemzeti Képzőművészeti Kiállítás - Műcsarnokban - szoborral szerepel.

Ujság
1935.III.23.

Kocsis András MDK

Lenin, gipsz

Tanácsköztársasági emlékmü alakjai / 4 db./,gipsz

Mücsarnok 1954. V. Magy. Képzőm. Kiáll.

Kocsis András

MDK

Kossuth Lajos 1951, gipsz

Műcsarnok 1955 Képzőművészetünk tiz éve

Kocsis András MDK

Anya és gyermeke, gipsz

Mücsarnok 1944 VII.Nemzeti Képzőművészeti Kiáll.

Kocsis András

MDK

Dombormü a mezőturi traktorállomásra, bronz

Műcsarnok 1950.I. Magy. Képzőm. Kiáll.

Kocsis András MDK

A nép szolgálatában, gipsz

Petőfi, gipsz

Mücsarnok 1951.II. Magy. Képzőm. Kiáll.

MDK

Kocsis András

Zichy Mihály, br.

Mezőgazdasági brigád, alum.

Felszabadult Bp művészete N.Szal. 196o

Kocsis András MDK

Pásztorleány, gipsz

Mücsarnok 1944 VII.Nemzeti Képzőművészeti Kiáll.

Kocsis András MDK

Pásztorlány, repr.

Mücsarnok 1943 Téli kiállitás

Kocsis András

szobrász

A Szinyei Merse Pál Társaság dicséről ~~xxxxxxxxx~~ elismerésben részesitette:
Ébredés c.szobra-ért

Pesti Hirlap
1930.V.18.

Kocsis András
szobrász

A Szinyei Társulat zsűrije dicséretben részesitette

E s t
1930.V.18.

Kocsis András
szobrász

A Szinyei Merse Pál Társaság dicsérő elismerésben részesítette.

Ébredés c.szobrászért.

Pesti Napló
1930.V.18.

Kocsis András

szobrász

A Szinyei Merse Pál Társaság dicsérő ~~xxxxxxxxx~~ elismerésben részesitette:

Ébredés c. szobrászért.

Magyar Hirlap
1930.V.18.

Kocsis András

szobrász

Szinyei Társaság Tavaszi Szalon kiállitása - a Nemzeti Szalonban - szoborral szerepel.

E s t
1930.V.11.

MDK

Kocsis András - Ungvári Lajos - Kisfaludi Stróbl

Kossuth-emlékmű, br.

Felszabadult Bp művészete N.Szal. 1960

MDK

Kocsis András

Karithy Frigyes emléktábla, br.

Május, br.

Mikszáth Kálmán, kő

Felszabadult Bp művészete N.Szal. 196o

Boross Marietta

1966.

1. Gáspár Lőrinc gazda 31

Kocsis András MDK

Pásztorlány, bronz

Mücsarnok 1957 Magyar Forradalmi Müvészet

Kocsis András MDK

Szabadban, gipsz

Pécsarnok 1957 Tavaszi tárlat

Kocsis András MDK

Siremlék-dombormü, gipsz

Mücsarnok 1940 Gyermek a művészetben c.kiáll.

M.D.K.

Kocsis András szobrászmüvész

A Nemzeti Sportcsarnok homlokzatát diszitő és a sport fejlődését ábrázoló frizeket készitette, melyet fényképfelvételen bemutat a lap.

Film Szinház Irodalom, Bp. 1943. jan. 22-28.
VI. évf. 4. sz.

Kocsis András MDK

Fájdalom, gipsz

Műcsarnok 1940 Gyermek a művészetben c.kiáll.

Kocsis András

Apai szeretet, terrakotta

Műcsarnok 1940 Gyermek a művészetben c.kiáll.

Kocsis András MDK

Fiufej, terrakotta

Műcsarnok 1940 Gyermek a művészetben c.kiáll.

Kocsis András szobrai MDK

A Margitszigeten elhelyezett művész-szobrok egyik kísérője.

— : Szobormúzeum lombsátorral

NÉPSZABADSÁG, Bp. 1966. aug. 19

Kocsis András, szobrász MDH

Mechwart András mellszobrát

Kérülette. (tényképi)

– : Hová kerülnek 1.

ESTI HIRLAP bp. 1965. okt. 28.

MDK.

Kocsis András

Szoborportréja

Tükör 1966 szept.13.

Kocsis András

Szobortréja

Tükör 1966 szept. 13.

Kocsis András MDK

dr. Simkurát Mihály, terrakotta

Mücsarnok 1940 Tavaszi tárlat

MDK

Kocsis András

Anya és gyermeke, gipsz

7. nemzeti képzőm. kiáll. 1944. jun. Mücs.

Kocsis András MDK

Pásztorlány, gipsz

Mücsarnok 1943 Téli kiállitás

Kocsis András

MDK

Apai szeretet, terrakotta

Műcsarnok 1943 Őszi tárlat

Kocsis András, nobrán MDK

Mechwart mérnökről készült portrénobrát rövidesen felállítják a II. kerületben.

—: Röviden 6.

NÉPSZABADSÁG, bp. 1965. júl. 23.

Kocsis András MDK

Szent Borbála, kemény ólom

Mücsarnok 1943 A magyar müvészetért c.kiáll.

M.D.K.

Kocsis András
szobrász

Mint faszobrász tanuló az első
év végén harom ösztöndíjat
kapott. 1926-ban szerepelt elő-
ször a nyilvánosság előtt.

Repes Magda: Művész a kertben.
Nők Lapja, 1965. nov. 27 – 14 lap

Kovács András szobrán.

Szot díjat kapott.

Sok nobra van a vidéki vázosok terein.

Lenin nobor (kolnok, emlitve)

Nagymaros 1967 IV. 30 Feld.

Kocsis András
szobrász

M.D.Y

A Velőasszony vailala } repr
Torzó

Szepes Magda: Művész a hevtben
Nők Lapja, 1965. nov. 27 - 14 lap.

M.D.K

Kocsis András
szobrász

Építőipari segédmunkáshént
kezdte munkáját, majd beleg-
sége miatt faipari szakiskolá-
ba került faszobrász növendék lett.

Szepes Magda: Művész a kertben.
Nők Lapja, 1965. nov. 27 - 14 lap

MDK

Kocsis András

Lantos nő, gipsz

IX. Magyar Képzőm. Kiáll. kat. pótlás. Mics. 1962.

Kocsis András

Népstadion szoborterve /Agrár ifjuság/, bronz

Teniszező, gipsz

Mucsarnok 1953-54 IV. Magy. Képzőm. Kiáll.

Kocsis András MDK

A Kossuth-szobor mellékalakjai, gipsz

Mücsarnok 1952/53 III. Magyar Képzőm. Kiáll.

Kassis András
szobrász

M.D.K.

Szobrát Veszprémben helyezik el.

Napló.
Magyar Nemzet, 1959. jan. 4.

4 l.

Kocsis András, szobrász MDK

Az egyik szobor alkotója . .

(aczél): Szoborliget a Szigeten 3.

ESTI HIRLAP, bp. 1966. jún. 22.

Kocsis András MDK

Teniszező figura, gipsz

Kossuth, gipsz

Mücsarnok 1952 Tavaszi Tárlat

Kocsis András szobrász M.D.K.

Szobatársa volt mütétre várva / fertöző máj-
baj / Dési Hubernek a Rókusban, / 1943 /

Dési Huber Istvánné: Dési Huber István, Bp. 19[illegible]
1964. 114. l.

Kocsis András MDK

Petőfi Sándor, 1951, gipsz

Mücsarnok 1955 Képzőművészetünk tiz éve

KOCSIS András szobrai

PÓTÓ János: Emlékmü, politika, közgondolkodás.
Bp. : MTA Törttud.Int., 1990 71 - 87.p. és ill.

Részvétele a Sztálin szoborpályázaton, s annak
részletes - forrásfeltáró - története

s Károly már a *Kiáltó Szó*ban a
omanyára szerette volna felépíteni
m szabad elfelejtenie (ti. a román
gyarságból elszakasztott egyszerű
ezer esztendő óta, saját, külön

gia alapvető elve és szerves köve-
eg az erdélyi szász művelődés is
úszas években, midőn az erdélyi
karesti politikai elittel, s a Maniu-
álisok viszonya végleg megrom-
rében is megjelentek regionális
bbiekben nem volt igazán szere-

délyi fejlődés és a sajátos erdélyi
árkózást és nemzeti öncélúságot.
lezettséget magasrendű európai
lyi láthatárt az egyetemes emberi
zódás is a történeti Erdély nemes
ényei között a romániai magyar
ekintésre készült, és az irodalom
ett. Arra számított, hogy az euró-
irodalommal, s ebben a körben
mes magyar művelődéssel.

getne, s a fe
az emberiség h
pusztán esztétik
irodalom elvét, a
sebb távlatokat
A humánumot k
dott olyan írókh
Arghezi és Victo
kultúrák együtt
A szerveződő ne
zott erkölcsi kar

Ez az erkölcsi
abban látták a ki
ki a közép- és k
szolgálatában a
„híd" szerepét a
a kisebbségi hel
formálódnak, a k
fogás eszménye
lelke – hirdette K
a harc, s a gond
csak az eszmék
modellé vált a t

A szülőföld t

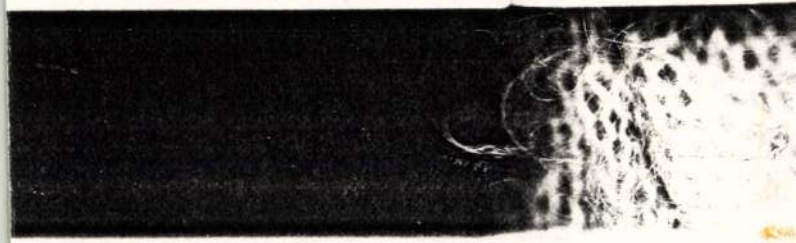

Kocsis András szobrász M.D.K.

Mechwart mellszobra

Sárvári Márta: Szobrok gazdája
Dolgozik a Fővárosi Emlékmü Felügyelőség

Magyar Nemzet 1965. március 25. 7. l.

Kitrimi

Kocsis András szobrászművész

Művelt Nép, 1954. szept. 26. 1. old.

Kirimi

Kocsis András szobrész

Środalmi Ujság, 1953. jun. 1. 6. old.

Kocsis András szobrai

Szabad Művészet. 1970 IV. 10. 369-375

Pogány Ö. Gábor: Az I. Magyar Képzőművészeti Kiállítás szobrászati anyaga

Kocsis András szobrász.

Szab.Nép.1951.40.sz.febr.17. 6.l.

Kocsis András szobrász.

Szab.Nép.1951.164.sz.jul.15. 9.l.

Kocsis András nobrávenűvén.

Magyar Nemzet.

1949. 10. 3., 4. old.

(: Kir. :)

Kocsis András grafikán

Szabad Művészet 1948

V. évf. 10. sz. 334. o. – Művészeti Hírek.

Szovjet-parlamenterek emlékműve

Kocsis András szobrász.

Béke és Szabadság. 1952. 19. sz. máj. 11. 15. l

Kocsis András szobrász.

Béke és Szabadság. 1952. 38. sz. szept. 21. l.

Kocsis András szobrász.

Szab.Nép.1955.122.sz.május 25. 8.l.

Kocsis András szobrász.

Szab.Nép.1952.224.sz.szept.17. 1.l.

Kocsis András szobrász.

Szab.Nép.1952.94.sz.ápr.22. 6.l.

Mocsis András nekrológjáról

Magyar Nemzet 1970.
márc. 28. 5. old.

A Sztálin-szobor felállításának a
városligeti legszebb helyét ajánlják...

Hocsis András rabbi

Szabad Nép 1947.

11. 26. – 4.

Kocsis András szobrász.

Uj Világ.1952.38.sz.szept.18. 2.l.

MDK.

Kocsis András

Kiállitási kritika

Napló/Veszprém/ 1965 ápr.27.lap -

Kocsis András szobrász

Budapesti Szemle CCLXIV.1943. 365-368. Ybl Ervin: Képzőművészet

Kocsis András szobrász

Budapesti Szemle CCLVIII. 1940.
165-175. Spectator: Képzőművészet

Schöfft Tivadar öpiten

703, 704, 705,

Kocsis A.

Katol.Szemle.1943.376-77.l.

Plasztika.

Petöfi szobor Miskolcon,

Kocsis András müve.

Szab.Nép.1951.40.sz.febr.17. 6.l.

Karinthy Frigyes emlékiblája: Kocsis András
zobrázmúvén múve.

Meszer Nemzet.
1948. X. 1., 4. old.
(: Riport :)

Domborum a mozőtusi gépállomásra,
Kocsis

Szabad Művészet. 1950 IV. 10. 369-375

Pogány Ö. Gábor: Az I. Magyar képzőművészeti
kiállítás szobrászati anyaga

Kirimi

Mezőgazdasági ifjúsági brigád.
(Kocsis András szobrász műve)

Művelt Nép, 1954. szept. 26. 1. old.

Kocsis András -
nebrasz

Pogány Ö. G. =
A III. M. Képzőmův.
Kiáll. plasztikai
anyaga -

Szabad Művészet.

1953. 26. P.

Kocsis András MDK

Vetőasszony, gipsz

Műcsarnok 1940 A magyar művészetért c.kiáll.

Kocsis András

A Répszőművészek idei bronzérmét nyerte

N. U. 1939. II. 14.

Kocsis András
festőművész

Kiállított a Téli Tárlaton

N. M. 1939. I. 28.

Kocsis András MDK

Mütét előtt, terrakotta

Mücsarnok 1940 A magyar müvészetért c.kiáll.

Kocsis András MDK

Szent István, gipsz

Mücsarnok 194o A magyar müvészetért c.kiáll.

Kocsis András szobrász

M.D.K.

Alkotását a tervezett sétányon helyezik el :

Agamemnon szobra

Csákváry Margit: Művészek ligete a Margitszigeten

Magyar Nemzet 1965. dec. 28. 5. l.

M.D .K.

MDK

Kocsis András

Pásztorlány, br.

MSC. Magyar forradalmi művészet. Mücs. 1957.

ilyen szép, halálba
szép volt. Avval be is v
előbbi történetben szere
rajta, lepelféle, fehér
ilyen érő /csulóig mutat
ha: elől szép két ujjnyi
gott ruha a lejjebb a ki
rékon/ olyan pántlikafél
de egy volt, egybe volt
Addig nem láttam/ujra/ a
vissza.

Az ország különb
tüsége bizonyitja, hogy
szó, melyet a közösség "
hogy elvár tőle bizonyos
matot érdekesen irja le
latban. - i.m. 319 skk.
mondván, hogy a "halottl
való is a megőrző és hag
adottságot nem hagyhatju
ez sokmindent megmagyará

Kocsis András M.D.K.

Kocsis András szobrász

Alkotása a te vezett művészsétányra kerül:

Zichy Mihály szobrára

Csákváry Margit: Művészek ligete a Margitszigete

Magyar Nemzet 1965. dec. 28. 5. 1.

M.D.K.

Kocsis András szobrászmüvész

Fényképét hozza a lap, mint az 5000.- pengős Balló Ede képzőmüvészeti dij nyerteséét. A cikk müvei közül megemliti: "Ébredés", "Magyer fájdalom", "Halászok", "Hipnózis", "Csók" "Ivó nő", "Magvető" és "Apai szeretet" c. müveit.

Film Szinház Irodalom, Bp. 1939.nov. 15-22. II. évf. 46. sz. lapszám nincs.

MDK

Kocsis András, szobrász

felállítják Mechwart Andrást

ábrázoló mellszobrát.

–: Új díszeket kapnak a budapesti parkok 6

ESTI HIRLAP, bp. 1965. márc. 23.

M.D.K.

Kocsis András

"Vágy" c. szobrának repr.-ját bemutatja a lap a Műcsarnok téli tárlatáról.

Film Szinház Irodalom, Bp. 1939. márc. 1-8.
II. évf. 9. sz. 62. lap

MDK.

Kocsis András

Részvétele a magyar müvészek béketalálkozóján
Népszabadság 1965 juni.22.

Kocsis András MDK

Ébredő, gipsz

Fájdalom, gipsz

Mücsarnok 1937 Képzőm. Főisk. Kiáll.

Косела Андраš

Кћеред, ejpaa

Ра:даlом, ejpaa

Мöсеяцок 1937 Кèрдöм. Рöiак. Кіáll.

МПК

Kocsis András MDK

Siremlék-relief, gipsz

Műcsarnok 1939 Téli tárlat

Rocaia Andrea

Stroncia-relief, Cipro

Kocsis András MDK

Apai
Papi szeretet, terrakotta

Mücsarnok 1939 Téli tárlat

Koesis András

Zichy Mihály nobrát a Margitszigeten állítják fel.

Magyar Nemzet 1965. dec. 28.

Kocsis András

Új albotását a Margitszigeten állítják fel.

Esti Hírlap 1966. jún. 22.

Kocsis András

Szabad művészet

1948. 212. l.

vészet.

e is jártunk hazánkban, vagy szerte
yik részén a hivő lélek és a kereső
templomokra. Kis falusi templomaink
andort, s mutatta, merre van a falu
dóbb vagy legalább a legszebb épület
ntőségét nemcsak centrális fekvése, de
A nyugateurópai városokban pedig a
ros fejlődésével és monumentális épüle-
ik az Istent. Amint a templomot a pol-
az épitese, külső kiképzése, tehát
ugyanugy, ha belépünk a templomba
észat és festészet fogja meg szemün-
gy odavezesse a templom szentélyébe:

müvészi, hanem magánál a szent cse-
árgyakat használ az egyház. Az öltö-
ndja rendszerint a hímzés, a textilmü-
or a Megváltó vérévé változik arany
is kiemelkedik a használati tárgyak
en Krisztus testévé változó ostya
szik, hogy Isten házát külsőleg és
etből és a legszentebb misztériumot a
ertartasat olyan keretek között mutas-
a köznapi életen. Ezt a kiemelkedést
tartások szövege, tehat az imadságok és
elsősorban a müvészet eszközeivel éri
, hogy az Egyház csak disznek használ-
an még nagyobb mértékben tanitó munka-
evésbé mint a multban, századok előtt,
ritkaság volt a képzőművészetekre há-
öppenő szó mellett maradandó képpel

Kócsis András

szobrász

Rákospalota

Bathyány u. 47

MKSz 1947

Kocsis András

dombornyve
a Nemzeti Sportcsar-
nok homlokzatan
1942

wód

Ybl Szemle

1942. 787 sz.

367 l.

LEIPZIG, am 12. April 1906.
Königsstrasse 3.

IERSEMANN
UND ANTIQUAR

äler-Kommission für Ungarn
Budapest

	Mark	Pf.	Mark	Pf.
ez.: K W H 732				
g — ~~zur Ansicht~~				
ssische und				
(36 Lfgn.)	72. –			
näler des Her„				
Heft I-III (19.–)	17. –			
nigr. Bayern				
r. Text & Atlas (Statt 198.–)	185. –			
d. ält. Bau-				
1-21 N.F. 13 Hefte	125. –			
sen				

Kocsis András

közl. kiáll. 1947. nov.
dec.

Lásd

Fővárosi Népművelési Központ. Novotny E. Róbert fotóművész és K. Zobrán művész gyűjteményes kiállítása. Bp. 1947. nov.–dec.

418. W. Tatzelt.

Működött a XIX. szaradban ~~közepén~~.

~~418.~~ Kossuth Lajos és gyermekei.

Mellképekben és három

~~Ezen érczlapon~~ ~~Három~~ tojásdad
nek körül e felirattal: Éljen KOSSUTH L
~~vezetteknek mellképeit látjuk~~. Közülök
pedig közönséges ruhá~~ja öltözött~~ visel. Jelzese. babe
W. Tatzelt sc.

Aczél lap, méretei 19.3: 15 cm.
Vétetett 1890: VI. 15-én 6 ko
Elszámoltatott 1891: I. 5-én.

Kocsis András

Szabad Művészet

1952. 2. sz. 68.l.

Bizottsága

B U D A P E S T.,

oru és az azt követő szomoru em-
emlékére P. Zadravecz István püs-
éltsága f. évi november hó 1-én
reszturi hősi temetőben /:X., ker.
ól induló 28-as villamos végállo-
nál gyászbeszéddel egybekötött egy-

Kocsis András

Szabad Művészet
1957. 11. 508. l.

A m. kir. vallás- és közok
ügyszám alatt a keb. számv.
rendeletének másolata:

1928/29..évi kezelés. "Művé
kiadások. Rovat: 7. Az 1881
ték: Négy pengő.

Utasitom, ho
előadónak / Budapest, VI. A
pflege u. Heimatschutz" fol
tartandó - müemléki kongres

ktatásügyi miniszternek jelen kelet

zámv. VII. és csekkosztályhoz intézett

Szabad Művész

M.kir.vallás- és köz

340 - 11 szám.

22 - 1929.

Dr.Szőnyi Ottó előadó utiszámlája.-

melléklet száma:

A Müemlékek Országos Bizottságának,

Budapest.

Folyó évi julius hó 8.

237. szám alatt kelt felterjesztésére tudomés és további eljárás céljából másolatban megküldöm.

Kocsis András

Szül. 1905

l.

Pog Wien 1948

32 l.

Sz. M. 686/912 : III. 31.

Liptószentmiklósi

Liptószentmiklós

AZ OSZTRÁK MAGYAR BANK MELLÉKHELYE.
Girószámla az osztrák magyar banknál.
M. kir. postatakarékpénztár csekk számla szám 1928.
Osztr. postatakarékpénztár csekk számla szám 55998.

Sürgönyczim: TAKARÉKPÉNZTÁR.

Telefon 3. szám.

A Szépmüvészeti Muzeum te

Van szerencsénk csato

2500 koronáról szóló engedmény

Kocsis András

III. Szobrok

118. ANDRÁSSY KURTA JÁNOS: Széchenyi-szobor terve. A Magyar Királyi Vallás- és Közoktatásügyi Miniszter ajándéka a Szent Benedek-rendnek Balatonfüreden.
119. KOCSIS ANDRÁS: Halászok. Gipsz, kőből 4000.—
120. KOCSIS ANDRÁS: Nádvágó, Terrakotta 1200.—
121. PÁSZTOR JÁNOS: Révész és halász. A Magyar Királyi Vallás- és Közoktatásügyi Miniszter ajándéka a Szent Benedek-rendnek Balatonfüreden.

Nemzeti Szalon 1942. ápr.

A festői Balaton.

nincs cód. Továbbítani

Z. GÁCS GYÖRGY

103. Holdfényes este. Olajfestmény	350.—
104. Tihanyi dombok. Olajfestmény	350.—
105. Alkonyat. Pasztell	150.—
106. Véka-vivő. Tus	80.—
107. Arácsi temető. Tus	80.—
108. Tihanyi házak. Tus.	80.—
109. Tihany. Tus	80.—
110. Dombok. Tus.	80.—

II. Építészeti tervek

111. TÓTH KÁLMÁN—vitéz NASZAY MIKLÓS: Balatonvidék népművészete, Népművészeti ház Tihanyban, fényképek
112. LEHOCZKY GYÖRGY: Fényképek, vázlatok
113. SVASTITS GÉZA: Fényképek, modellek
114. DR. KOTSIS ISTVÁN: Fényképek
115. HEGEDŐS KÁROLY—TABÉRY ISTVÁN: A M. Kir. Posta gyermekotthona, fényképek
116. HEGEDŐS KÁROLY—TABÉRY ISTVÁN: MABI fiatalkoruak üdülője, távlatkép, tervek
117. HIDASY LAJOS: MABI lellei üdülője, modell, fényképek

Kocsis András

grafikus

Szabad Művészet
1952. 5. sz. 202. l.

Hevesi, Ludwig

Oesterreichische Kunst im 19. Jahrhundert.

Erster Teil: 1800–1848. Leipzig, 1903.
E. A. Seemann. Nagy 8-r, VI, 112 l.

Zweiter Teil: 1848–1900. Leipzig, 1903.
E. A. Seemann Nagy 8-r, 113–334 l.

Károly Keppel
Eredeti egész vászonkötés

I. 2. p. h.

6.- P

Kocsis András

Szabad Művészet

1952. 6 n. 270 l.
272. l.

Csabai; Stephen

Hungarian chateaux.

Különnyomat The Hungarian Quarterly-
ből.

Bpest, 1939. 8-r, 12 l, képes táblák-
kal.

Füzol.

I. 2. p. h.

-.50 P

Kocsis András

Szabad Művész-t
1952. 105, 107 l.

adáskép számolja el.

A hivatalos másolat hit

shiv. igazgató.

Kocsis András

Kabaré

l.

A festő Balaton

112. l.

Nyug

5000 kor. azar öter
irott mint a nede
tási költségeinek
nm. Vallás és közo
1910 évi március hó 5
tével engedélyezett
a. kelt rendeletével
Orsz. Műemlékek Tek
nélkül felvettem. –

Kelt stb.

(Ep

Tisztelettel jes ke
kérve, vagyok
Nedecz, D.

Kocsis András

Szabad Művészet

1957. 396. l.

miniszteri tanácsos.

A kiadvány hiteléül:

Fineai

miniszteti s.hiv.igazgató.

MINISTERIUM

segei fejében Kilencvenöt /95/ pengő
adási csekkszámla terhére utaljon ki.
r hó 26-án. A miniszter rendeletéből:
teri tanácsos.
hivatalos másolat hiteléül:

Füredi

miniszteri s.hiv.igazgató.

MŰVÉSZETTÖRTÉNETI DOKUMENTÁCIÓS KÖZPONT
Budapest, XIV., Bajza György út 41

szövarch.131.

Kocsis András közlései.

Életrajzi adatok, tanulmányai, munkái.

kikérdező:lakatos József.1955 aug

Müv.Tört.Dok.

Paál László

szövarch.121

Kocsis András

Kisfaludi Stróbl Zsigmond és Ungvári Lajos művét válantotta ki a Kossuth szobor pályázat zsüri kormány-bizottsága, amelynek alapján Kocsis András és Ungvári Lajos egy új tervet dolgozott ki.

Gádor E.: Budapest szobrai, Budapest, 1955. 38 l.

- 1. - M. D. K.

KOCSIS András szobrász
1905 —
„Apai szeretet"
Arató leány
Magvető asszony
Pászlotleány
Szondy György

A M. N. Galéria állagjegyzéke I./a. r
./. Bu. 1959. 268-269. l

— 2. — M. D. K

KOCSIS András szobrász

Tanulmányfej

A M. N. Galéria állagjegyzéke I./a

Bp. 1959. 270. l.

Kocsis András, szobrán

L: Korvay János

Kékely András: Kossuth Lajos, háttérben felhőkkel 20-21

Új Tükör, B p. 1986. máj. 4 XXIII/18

Kocsis András szobrászművész

A Román-hősi emlékműve
Debrecenben látható. (említve)

Sz. Kürti Katalin: Felszabadulási emlékmű.
Hajdu-Bihari Napló, 1976. ápr. 4.

Kocsis András

Kolozsvárott született 1905-ben, a bpesti ipar művészeti iskola szobrászati osztályán Mátrai hajós tanítványa, 1924-28 Pásztor János műtermében dolgozott.

Gádor E.: Budapest szobrai, Budapest, 1955 38 l.

Kocsis András

A kidolgozott terv és kisminta után Kocsis András és Ungvári Lajos a Kossuth szobor 6 mellékalakjat elkészítették. A szoborleleplezés 1952. szept. 16-án történt.

Gádor E.: Budapest szobrai, Budapest, 1955. 38 l.

Kocsics András

és Kisfaludi-Strábl Zsigmond, Ungvári Lajos közös alkotása az 1952-ben felállított Kossuth pobor.

Gádor E.: Budapest pobrai, Budapest, 1955. 19 l.

Kocsis András

Az építészeti rész tervezésében Balmazij Barocsina szovjet mérnöknő nyújtott segítséget a művésznek. Az emlékmű felállítását 1946-ban a M. K. P. újpesti szervezete kezdeményezte.

Gádor E.: Budapest szobrai, Budapest, 1955. 381.

Kocsis András

A szobrot először a Műcsarnokban állította ki a művész, ezután vásárolta meg Újpest városa. A talapzatón Vörösmarty Mihály „Élő szobor" c. költemény utolsó versszakasza.

Gádor E.: Budapest szobrai, Budapest, 1955. 381.

Kocsis András

Szovjet hősi emlékmű, IV. ker. (Ujpest) István tér, 1947-ben állitottak fel. Műkő, építmény 11 m, a főfigura 3,20 m, dombormüvek magassága 1.20 m.

Gádor E.: Budapest szobrai, Budapest, 1955. 38 l.

Kocsis András

„Anya és gyermeke", IV. ker. (Ujpest) Istvan tér, 1937-ben állították fel, bronz, talapzat mészko", 1,10 m, az alapzat 1,45 m.

Gádor E.: Budapest szobrai, Budapest, 1955. 38 l

Kocsis András

Született Kolozsvárott 1905-ben. Szobrász. 1953: Kossuth díjas. Tanulmányai: a budapesti Képzőművészeti Főiskolán. 1941: Balló-díj nyertese. 1944: Bernben terrakotta tárlata.

Fehete Márton: Prominent Hungarians Home and Abroad, München, 1966. 334 l.
161 l.

MŰVÉSZETTÖRTÉNETI DOKUMENTÁCIÓS
KÖZPONT
Budapest, XIV. Dózsa György ut 41.

Kocsis András

Művei: Mikszáth K. és Haydn portréi /: Budapest, Horváth kápt.:/ a Nemzeti Sportcsarnok reliefjei; Debreceni Kölcsey Emlékmű stb.

Fehér Márton: Prominent Hungarians Home and Abroad, München, 1966. 334 l. 161 l.

Iktatószám:
Ügyintéző:
Tárgy:

Kocsis András

Vidéki közterületi műcei: Pásztorlány (Nyíregyháza, 1941) Kulturház domborműce (Mezőtur, 1949). K. Stróbl és Ungvári Lajossal közösen készítek kossuth emlékműcét (1952).

Gádor E.: Budapest szobrai, Budapest, 1955. 381.

Kocsis András, Kossuth-díjas szobrászművész

„Szocialista szobrászat 1919–1945" címmel látható e hó végéig a felújított Savaria Múzeumban, Szombathelyen a rendező bemutatja mindazokat a szobrászati alkotásokat, melyek szellemükben és formálásukban rokonai a magyar művészet szocialista ágának: Kocsis András „Pásztorleány"-át. |említve|

Heiter László: Szobrászatunk szocialista öröksége.
Csongrád Megyei Hírlap, 1981. febr. 8.

Kocsis András

„Apa fiával" zobra

Bp. IV. Bajcsy Zs. út 14. előcsarnok

Rajna György: Elszámolás a külső kerületek műemlékeiről

Budapest 1982/12

Kocsis András

Szovjet hősi emlékműve (műkő)

Bp. IV. István tér

Rajna György: Elszámolás a külső kerületek műemlékeiről

Budapest 1982/12

Kocsis András

MAGYAR MŰVÉSZET

1930. 240

rsaság folyó évi március hó 4.-én
k azon határozatát, mely szerint
, s jelenleg dr. Schmidt Ferenc
di igazgató főorvos tulajdonában
müemléki jellegének megóvása cél-
izottságát megkereste, a Bizott-
s nevezett épületet a müemlékssze-
tje.
3. április 28.-án tartott végrehaj-

Kocsis András

Apai szeretet c.
szobra repr.

~~Műcs, Kiáll, tól~~
Pipics 182. l.

Kocsis András

~~Műcs, kiáll, tól~~

Pipics 61. l.

A Magyar Nemzeti Múzeum Könyvtárábe

kölcsönvettem a következő munkát:

Szerző, vagy rendszó	czím, rész	darab-szám	alak	kötés	

Kelt 1.....

Határidő 1.....

Hivatalos jegyzet: .....

Sajátkezü aláirás: .....

Állás: .....

Lakás: .....

Kocsis András

festőművész

M. Műcs. Kiáll, 1926 tól

Pipics 115. (

A VELENCEI MAGYAR PAVILLON ELŐTT.

FEJEDELMEK BUZOGÁNYAI, DISZŐVEK.

YES TŐRE.

TŰ ÉS HAJCSOKOR, KUCSMAFORGÓ,

JA, XVII. SZ. BUDAPEST,

A BUDAPESTI SZÉPMŰVÉSZETI

M. XIII. SZ.

ÁST KIRÁLLYÁ KORONÁZZA.

SZ.) BUDAPEST NEMZETI MÚZEUM

Kocsis András

nobrák

1923

Éimisk 1930.85. l.

T. 4871.

érét az ostromlott Eszék foglalja
k küzdenek a ráczokkal és oszt-
snokai lóháton ülnek. Felirata:

e in Eseck, worauf die Festung
L. Nugent überge-

rner in Wien.
a vk. 22: 32.6 cm.

107-95-389.

Kocsis Andor

Nobrán

Z noborumve repr., növeg
Gel

Magyarország (Hongrie –
Hungary) II – III. n.
40. l.

a cikk Idrányi

Tibor

Csomagjában

A NYUGAT, amely ebben a számában

Moly Tamás regényét teljes terjedelmében adja

következő, július 1-i számában

Babits Mihály: „TIMÁR VIRGIL FIA“

című új regényét fogja egészében közölni

Julius 16-iki számában kezdi meg a Nyugat

Révész Bélának Ady Endréről

Kocsis András

Nobrázz

lásd

Szépmüvészet

1940. 22. l

Kocsis András

szobrász

lásd

Szépszűvészet

1940. 84. l.

Pásztor lány c.

szolára Nyíregyházán

Kocsis Andor

nobrázt Ujpest.

Élesv. arcsép

lárd

Früh Dóm Pestm

I. K 117. l.

MOB kat. 3213

III.

53. Pergament oklevél.

Kocsis Andor

l.

A Petőfiről

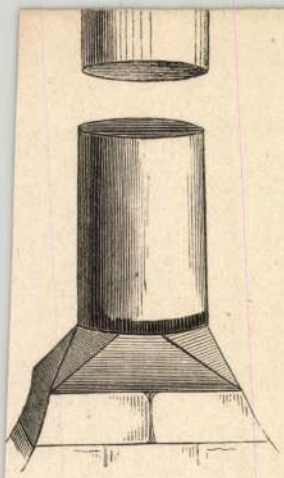

2.

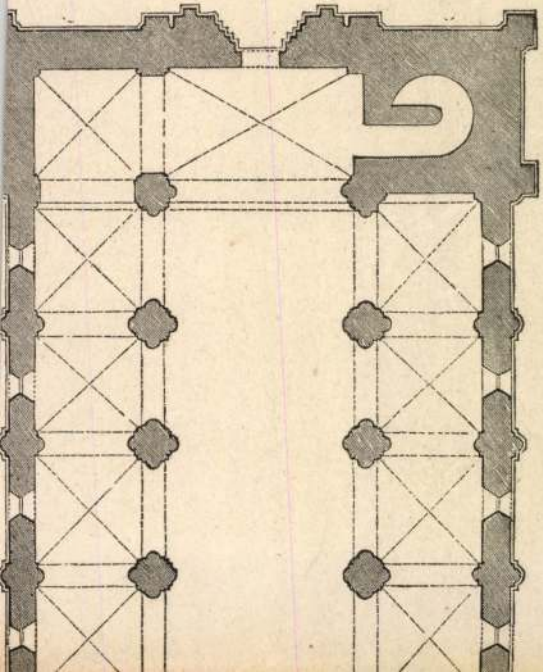

Kocsis Andor

szobrai

Ferfi akt, tanulmány

repr.

Früh Dóm Pestm

I. k. 32. l. után

has been in the last three months a parallel strengthening in all three of the movement to abolish the last vestiges of the old Hungarian place and street names. Nor is there much difference in the manner in which the indigenous inhabitants are continually and repeatedly put to the torment of having to prove their right to citizenship. It is not uninteresting to observe, even from the point of view of general European politics, how the new political idea called the totalitarian principle has poisoned the Danubian minority problem. Totalitarianism is used as a handle for the extirpation of the minorities not only in Yugoslavia, where there is an openly avowed dictatorship, and not only in Rumania, where democratic statesmen deny the minorities, and especially the Hungarian minority, even the right to make a livelihood, but also in Czechoslovakia who both in her domestic and her external policy constantly protests her democratic principles. We need only refer, in this respect, to a recent order issued to all transport undertakings to "rectify" among their employees, even where all are Czechoslovak subjects,

Kocsis András

szobrász

szül. 1905.

Svájci magy. kiáll. cat

1944.

39. l.

T.

EUROPA

film-, könyv-, lapterjesztő és könyvkiadó rt.

Budapest, V.,

Visegrádi-utca 36.

Kocsis Andor

szobrász

1.

A Pesti Városháza

1938. 3. 22. 9. l.

Zoltán ... 44
A főrévi karácsonyi színjáték (képekkel). Dr. *Beluleszko* Sándor ... 52
A «Kéve» kiállítása a Nemzeti Szalonban (képekkel). *Farkas* Zoltán ... 70
A postatakarékpénztár jubileuma (képekkel). *Dr. Dencz* Ákos ... 88
Az irigi kis magyarok pásztorjátéka (képpel). *Grósz* Leo ... 90
A Székely Bertalan emlékkiállítás (képekkel). *Farkas* Zoltán ... 101
A sokáczok (képekkel). *Bellosics* Bálint 127
Csányi László szobra Zalaegerszegen (képekkel) ... 145
Tátralomnicz téli sportberendezése (képekkel) ... 145
Gról Andrássy Gyula gyüjteménye (képekkel) ... 162
Az új Sárosfürdő (képekkel). Dr. *Dolerecz* József ... 166
Az orsz. m. k. meteorologiai és földmágnességi intézet új palotája (képekkel). *Dr. Masány* Ernő ... 181
Egy külföldre kerülő magyar gyüjtemény (képekkel). *Csányi* Károly ... 201
Kézdi Kovács László kiállítása (képekkel) 206
A kissármási gázkút (képekkel). *Hoitsy* Pál 220
Rippl-Rónai József kiállítása (képekkel) ... 228
A grafikusok, aquarell és pastellfestők a
Italo Bross és Sándori Vilmos kiállítása a Művészházban (képekkel) ... 80
Kimnach László művészeti hagyatékának árverése (képekkel) ... 82
Három művész hagyatéka (képekkel). *Paur* Géza ... 83
Az ország temetője (képekkel) ... 90
Thököly ismeretlen képe (képekkel) *F.* ... 90
Az eperjesi ev. kollegium ünnepe (képekkel) *Vörös* Sándor ... 90
Kober Leo kiállítása (képekkel) ... 92
A kerczi apátság mellett (képekkel). *Makoldy* József ... 92
Mária királynő sírja (képekkel) ... 92
A forradalmi csarnok (képpel). *Zuboly* ... 92
A zirczi apátság (képekkel) ... 98
Kernstock Károly kiállítása (képekkel). *Farkas* Zoltán ... 98
Jávor Pál falfestménya a kén-utczai városi iskolában (képekkel) ... 94
A marosvásárhelyi Bodor-kút (képpel). *Szász* Béla ... 97
Ráth György síremléke (képpel). *Radisics* Jenő ... 101
Képkiállítások (képekkel) ... 102
A Műcsarnok jubiláris kiállítása (képekkel). *Farkas* Zoltán ... 105
A miniatürfestészet (képekkel) ... 107

Kocsis András

festőművész

l.

Szépmüvészet
1942.15. l.

Kocsis András

1928/29 - 1929/30.

Ferkèpzomfoiskèvk

102.0.

Kocsis Andor
nobrz

2 tlov.

Részt vett a bpesti
Madách-nobor első
pályázatán 1938 febr.

MEGHÍVÓ

AZ ORSZÁGOS MAGYAR RÉGÉSZETI ÉS MŰVÉSZETTÖRTÉNETI TÁRSULATNAK a Műemlékek Országos Bizottsága (IX. ker., Hőgyes Endre-u. 10.) tanácstermében június hó 10-én délután 6 órakor tartandó

RENDES ÉVI KÖZGYŰLÉSÉRE.

TÁRGYSOROZAT:

1. Elnöki megnyitó.
2. Titkári jelentés.
3. Pénztárosi jelentés és a költségvetés előterjesztése.
4. A számvizsgáló-bizottság jelentése.
5. A tisztikar és a választmány megválasztása.
6. Esetleges indítványok.

Budapest, 1937. május hó 26-án.

Gerevich Tibor

ORSZÁGOS MAGYAR RÉGÉSZETI ÉS
MŰVÉSZETTÖRTÉNETI TÁRSULAT

NYOMTATVÁNY

Budapest

Kocsis András

Magvető anzony
Sarlós férfi
Anyasáp
Repr.
Nagyjmagy 100. tábla

Szent István, kő
Repr.
M. o. 101. tábla

Kocsis András

Pásztorleány, bronz
Nyíregyháza
Repr.
Nagyjmagy 109. tábla

Kocsis András

Leányfej, terrakotta

Harsányi Kálmán

bronz és mészkő

Müvészeti Hotok Komárom

1941.

Hausenburg

Formgefühl

24/a

KOCSIS ANDRÁS

Tanulmányfej. Terracotta.

Nádaratók. Terracotta.

Művészeti Hotek Ungvár
1941

6

Kath. Norbert pk.
Prot. Norbert

CSÜTÖRT.

7

Kath. Róbert hv.
Prot. Róbert

PÉNTEK

8

Kath. Jézus sz. Sz.
Prot. Medárd

SZOMBAT

9

Kath. Primusz, Fel.
Prot. Félix

Tabán Szeny

Izr. 26. S. Selakh L. 3. P.

Kocsis András

festő

Ébredés, gipsz

Nemzeti Szalon

Tavaszi Szalon

1930.

a) $173/\overline{950}$

b) $335/\overline{950}$

Kocsis András

Nemzeti Szalon
1929. máj.
Tavaszi Szalon.

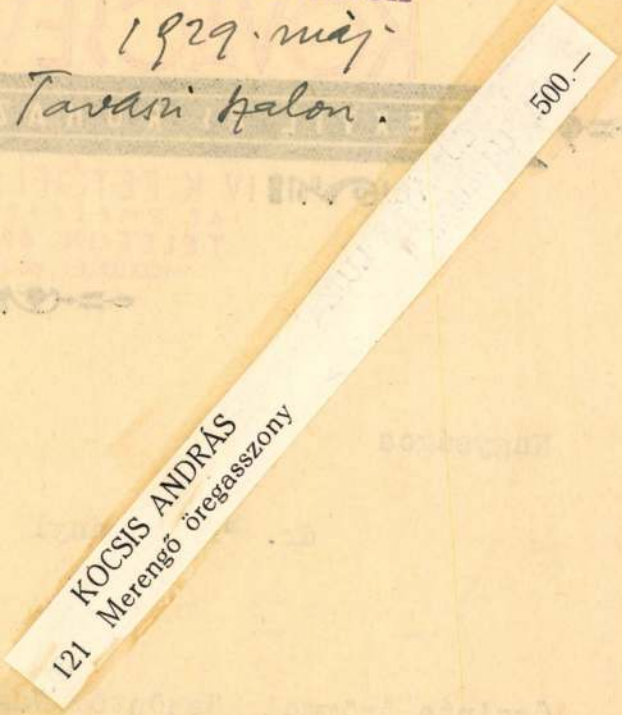

KOVÁCSEVI
TEXTIL ÉS RUHÁZA
IV. K. PETÖFI SÁN
AZ EMELETEN É
TELEFON: 89-7-0
FIÓKÜZLET: VIII. JÓZSEF

Nagyságos

dr. Szentiványi Gyu

Őszinte örömmel köszöntöm Nagyság
reményben, hogy sikerült első vás
légedésére kiszolgálni és állandó

Kocsis Andor

Kobaász, Rákospalota

Műsarnok

1933. nemz. képzm. kiáll.

332, 333

Kocsis András

szobrász

V kiállítva 1943

állami vásárlás, nem volt kiállítva!

Harsányi Kálmán

bronz szobra.

MEGHIVÓ

a MAGYAR-OLASZ TÁRSASÁG

f. évi április 27-én,
szombaton délután 6 órakor
az Iparművészeti Múzeum (IX., Üllői-út 33—37.) díszermében
és
f. évi április 29-én,
hétfőn délután 6 órakor
a TESz (V., Falk Miksa-utca 1.) díszermében tartandó

NYILVÁNOS ÜLÉSEIRE,

amelyeken

P. FACCHINETTI VITTORINO
a milánói Szent Szív egyetem tanára

tart előadást

szombaton:

„DUE FULGIDE GLORIE DELLA SANTITÀ ITALIANA"

címmel (vetített képekkel),

hétfőn: **„LA RADIO IN VOLO"** címmel.

AZ ELNÖKSÉG

Vendégeket a Társaság szívesen lát.

Kocsis András

nobrán

Szent Borbála,
kemény ólom.

Művészeti hetek 102. l.
Kolozsvár 1942.

MDK

Kocsis András szobrász

a Neuschloss Knüssl-Kornél bronzérmet kapta

Dijosztás a Mücsarnokban. Magyar Nemzeti Müvészet.
1939. 1.sz. 7.l.

Kocsis András MDK

Szent Borbála tüzér-emlék, gipsz

Mücsarnok 1944 VII.Nemzeti Képzőművészeti Kiáll.

Kocsis András

(1905) Darinthy Frigyes emléktáblája
1949, bronz, 35 cm
Május, 1956, bronz, 250 cm, XV. Széchenyi tér,
Mikszáth Kálmán, 1960, kő, 250 cm.
Mikszáth Kálmán tér

A felszabadult Budapest művészete.

Budapest, 1960 20 l.
Kiállítás-katalógus.

Kocsis András (mil. 1905)

Pásztorleány.

bronz, 60 cm.

M. N. G. Ltr.: 56.382-N.

Magvető asszony, alum.

94 cm. M. N. G. Ltr.: 52.894.

Mezőgazdasáj a Képzőművészetben.

A Kat. bevezette Matolni János.

Bp. 1959

32.

Kocsis András

szobrász

A Szinyei Merse Pál Társaság dicsérő elismerésben részesitette:

Ébredés c.
szobra-ért

Nemzeti Ujság
1930.V.18.

ben. Ez a rajzosság eredményezi, hogy a felirat egyenrangú magával az ábrázolással. A betűk itt ugyanúgy részei a kompozíciónak, mint a többi elem, szemben a hagyományos éremfelfogással, melyben a felirat formai szerepe csak a lezárás hangsúlyozása az érem szélén.

A technikai sokféleség, a különböző tendenciák egyidejűsége a későbbiekben is megmarad, alkalmazásukat mindig az adott feladat szabja meg. A Picasso érem a Ferenczy Béni által kezdeményezett előlap-hátlap festmény-áttételt mutatja. A negatívba vésett Krúdy hátlap — a kör alakba foglalt „Vörös postakocsi" — archaizáló hatásával alkalmazkodik az író világának különös atmoszférájához. Az Egry érem hátlapján a „Balatoni halászok"-at teszi át bronzba nagyon disztingváltan és tartózkodóan. Vele rokon motívumú a Hemingway hátlap, a napba futó csónak szép szimbólumával. Összehasonlításuk nagyszerűen mutatja a vésésből és a mintázásból adódó felfogás- és ábrázolásbeli különbségeket. Az utóbbihoz hasonlóan magas plasztikájú a talán legszebb darab, a Siqueiros érem, a művész sorsát jelképező rab madárral. (Művészet 1963/IX.)

Legújabb munkái közül kiemelkedik a Bartók érem — melyről nem a Ferenczy Béni által megmintázott átszellemült arc, hanem a vívódó Bartók néz ránk, a háttérben a „Csodálatos mandarin" díszleteivel —, és a Dózsa sorozat. Méretben jóval nagyobbak, kompozícióban zsúfoltabbak ezek a darabok, ábrázolásuk nyugtalan, szaggatott. Monumentálisak és súlyosak, részleteikben néha reneszánsz mesterekre (Pisanello, Serandio) emlékeztetnek, mint pl. a közölt érem lovas figurája. Utánuk talán lehiggadás, egyszerűsödés következik, amit a közölt érem már jelez is.

Nem azért időztünk ilyen hosszasan az érmeknél, mintha szobrai jelentősége kisebb lenne, hanem mert éremművészetünk kevésbé méltatott művészeti ág. Szobrászaink legtöbbje is csak mellékesen foglalkozik vele. Kiss Nagy András az elkötelezettség érzésével állt ehhez a műfajhoz, és törekvései rövid idő alatt is szép eredményekhez vezették, bár igazi stílusának megtalálása még hátra van.

Kisplasztikáiban olyan elvek tisztázására törekszik, amelyek majd a nagyszobrászat számára adnak tanulságokat. Munkái így rövidesen túllépnek a szorosan vett kisplasztikai jellegen, egy mozdulat, vagy helyzet megörökítésén, az intimitás csak kevésre jellemző (pl. Ringató). Az első kőszobrok után inkább fémmel foglalkozik. A térproblémákat eleinte a végtagok mozgatásával, geometrikus elrendezésével oldja meg. A tér- és tömegviszonyokat a testen belül alakítja ki, zárt kompozíciójú, tömör felépítésű női aktok sora (Ülő nő, Fekvő nő II.) jelzi ezt a törekvését. Általánosító erejű, szimbólummá növekvő figuráival (Kubikos) a magyar kisplasztika legjobb hagyományaihoz (Goldman, Bokros Birman) kapcsolódik.

Az utóbbi időben többfigurás szobrok foglalkoztatják. Az „Asszonyok" kettős kompozíciójában a hangsúly még az ismétlésen van, a „Kubikosok"-ban a tömegek egyensúlyát keresi. Legújabb munkáin az alakok frontális beállításával szemben, azok térbeli kapcsolatait, egymásra hatását fejezi ki. Vágya, hogy a kisplasztikákban megtalált monumentalitást nagyméretű szobrokban is megvalósítsa. Szívós, kitartó munkával dolgozik feladatán, és a kaposvári termálfürdőhöz készülő új szobra (Anya gyermekkel) mutatja, hogy nem eredménytelenül.

Nagy Ildikó

A „Dózsa" sorozatból – Médaille de la série „Dózsa"
Медаль из цикла «Дожа»

Lorca érem hátlapja – Médaille Lorca. Revers
Оборотная сторона медали «Лорка»

Egry érem hátlapja – Médaille Egry. Revers
Оборотная сторона медали «Эгри»

1021

Kocsis András
Pásztorlány – Bergère – Пастушка

KOCSIS ANDRÁS

A szobrász, akinek munkája a város, az utca arculatának szerves része, mindannyiunk közeli ismerőse művein keresztül, de az alkotóról magáról sokszor semmit, vagy nagyon keveset tudunk, ritkán van alkalmunk megismerni. Így vagyunk Kocsis Andrással is, plasztikái fővárosunk egy-egy ismertebb városképi együttesének meghatározói, jellegzetes pontjai, de ugyanezt országos viszonylatban is elmondhatjuk munkáiról. A művészről mostanság keveset hallottunk, sőt munkásságának ismertetésével is adósok vagyunk.

Biográfiai adatai tisztán megrajzolják a két világháború közötti időszak buktatókkal teli, küzdelmes művészsorsát és fáradhatatlan akaraterejét, szakmaszeretetét, amellyel úrrá lett a nehézségeken, legyőzte a kilátástalan akadályokat.

A hatvanéves mester változó szerencsével járva, fárasztó utat tett meg elképzeléseinek megalkotásáig, saját műtermének létrehozásáig. 1905-ben született Kolozsvárott. Korán elárvult, a magára maradt gyermekre nehéz idők vártak. Művészeti tanulmányait megelőzően 1920-ban mechanikus tanulónak szerződik, de már 1922—23-ban az Újpesti Faipari Szakiskola szobrászati osztályára jár. 1923-ban az Iparművészeti Iskola díszítő szobrászati szakosztályán Mátrai Lajos növendéke — mindössze egy évig. 1924—28-ig Pásztor János műtermében mintázott. 1928—31 között a Képzőművészeti Főiskolán Kisfaludi Stróbl Zsigmond növendékeként folytatta tanulmányait, majd 1930-tól mesterénél dolgozott. A műtermekben eltöltött évek nem akadályozták saját szobrainak kialakításában, mondanivalójának megformálásában — 1926-ban szerepel először kiállításon. Természetesen a vállalt munkák idejének korlátai és azok megszakításával fejlődése, magáratalálása zavartalanabb, ennek bizonyítéka a negyvenes évek gazdag termése. (Arató lány 1937, Apai szeretet 1940 k., Vetkőző 1940 k., Sportcsarnoki fríz 1940, Pásztorlány 1941, Nádvágó 1941, Halászok 1947 stb.)

Alkotóerejének kibontakozása a felszabadulás utáni monumentális megbízások sorában teljesedik ki (Szovjet hősi emlékmű 1947 Újpest, Szondy György 1952 Köröndi, Kossuth Lajos emlékmű 1952 Kossuth Lajos tér, Május 1. 1958 Széchenyi-lakótelep, Román emlékmű 1962 Debrecen, Lenin-emlékműterv 1964 stb.).

Műveinek töredékes felsorolásából is kitűnik, hogy művészetében központi helyet foglal el az emlékmű, illetve emlékszobor, azaz a monumentális plasztika. A szobrokat szemlélve megállapíthatjuk, hogy otthonosan mozog a nagy méretekben, mindenképpen alkalmas az ilyen feladatok megoldására. Az induláskor még divatos — a századfordulón született — hangoskodó, külsőségeket elsődlegesen hangsúlyozó emlékműszobrászat formai kelléktárát elkerülve mintázza lényegretörő alkotásait.

Legismertebb emlékszobráért méltán kapta a Kossuth-díj elismerő megtiszteltetését, a Kisfaludi Stróbl Zsigmonddal és Ungvári Lajossal közösen készített Kossuth Lajos emlékműért (1951-52). A nagyszabású feladat még e három kiváló szobrász számára is komoly munkát jelentett. Kossuth Lajos központi, kiemelt alakját Kisfaludi Stróbl Zsigmond mintázta, a két oldalt elhelyezett hat mellékalakot Kocsis András és Ungvári Lajos közösen tervezte és kivitelezte. A balatonalmádi vöröskő talapzatra komponált szoboregyüttes tömegében és ritmusában átgondolt. Az ünnepélyes megemlékezés és forradalmi lendület tisztelgő monumentumába tudásuk javát adták a művészek.

Kocsis András: Két halász – Deux pêcheurs - Два рыбака

Kocsis András: Portré
Portrait – Портрет

Oeuvre-jében jelentős helyet foglalnak el portréi, zömében kultúrhistóriai alakok megörökítésére készültek, szerényebb emlékek formájában (Zichy 1957, Mikszáth 1960, Haydn 1960, Batsányiné Baumberg Gabriella 1964 stb.). Hangvételük, alakításuk sokban emlékeztet emlékszobrainak tartózkodó kiegyensúlyozottságára. Történelmi arcmásai mellett kedvvel formálja ízes etnikumú fejszobrait. Egyszerűségük nemcsak az ábrázoltak személyében (Parasztasszony, Kucsmás férfi stb.), hanem előadásuk nemességében is megkapó. Mesterien alkalmazott halvány domborulatok, finom mélyedések váltják egymást a sima életteli felületeken. Nem külsőleges motívumokkal (kendő, kucsma stb.) jellemez, hanem a karakteres leírás tömörségével.

Műtermében és a múzeumok anyagában szép számmal találunk kisebb méretű, de monumentális igényű műveket, melyeknek továbbfejlesztésében, végleges megoldásában a körülmények akadályozták meg. Témájukat illetően egy minden iránt érdeklődő művész produktumai. Azért legszívesebben a természettel közvetlen kapcsolatban élő tevékenységet jeleníti meg szobrászi nyelven, tömondatokba összefoglalva.

A jó szobor egyik alapfeltételét, a mesterség ismeretét Kocsis András hosszú évek során sajátította el. Kevés olyan mesterünk van, aki annyira ismerné az anyagszabta törvényeket és úgy alkalmazza a lehetőségeket, mint ő. A hideg kő és a merev fém egyaránt engedelmesen szolgálja művészi akaratát. Mindig a feladathoz hangolja, választja ki a megfelelő technikát és azon belül is módosítja, páratlanul tudja alkalmazni az átmeneteket, a plasztikai előadásmód gazdag skáláját bírja.

Felkészültségének és tehetségének ötvözete, tudásának bravúros példája a Sportcsarnok kis csarnokának fríze, melyre a megbízást pályázaton nyerte 1940-ben. A bejárati kapu felett elhelyezett tizennyolc méter hosszú, egy méter magas vörösgránit elé helyezett patinázott fehér alumíniumbronzból kivitelezett s kővel burkolt vasbeton közé ékelt, térbe állított dombormű a sport történetét jeleníti meg a legrégibb időktől a közelmúltig. Harminc figura művészi elhelyezésének problémáját kellett megoldania, amit maga az alkotó így foglal össze: „Vigyáznom kellett arra, hogy a sporttörténeti fejlődést megelevenítő figurák összhangban legyenek. A régi időket kissé lefokoztam, egyszerűsítettem, míg a modern részt kissé stilizáltam. Így elértem, hogy zökkenőmentesen tudtam végigvezetni minden sportot. Természetesen az egymás mellé állított figurák egymásközti távolságára, az úgynevezett negatívok ritmusára is gondolnom kellett."

Szobrainak művészi értéke mesteri formálásán túl plasztikai látásban, alakítókészségében keresendő. Jellemzői: sommázott előadásmód, összefogott zárt tömbök, üres felületek nélküli tömör formák, az arányok kialakítása, a kontúrok harmóniája és szobrainak komponáltsága. A statikus nyugalom mellett a mozgásmotívumok variálása mindig újszerűen jelenik meg nála.

A mesterség szeretetének jegyében ma is újabb művek születnek műhelyében és reméljük, hogy még sok munkájában gyönyörködhetünk a jövőben, de visszatekintve a negyvenéves szobrászi múlt gazdag termésére, elmondhatjuk Kocsis András kitérőkkel induló művészpályájáról, hogy eredményeiben impozáns.

N. Pénzes Éva

MŰVÉSZ A KERTBEN

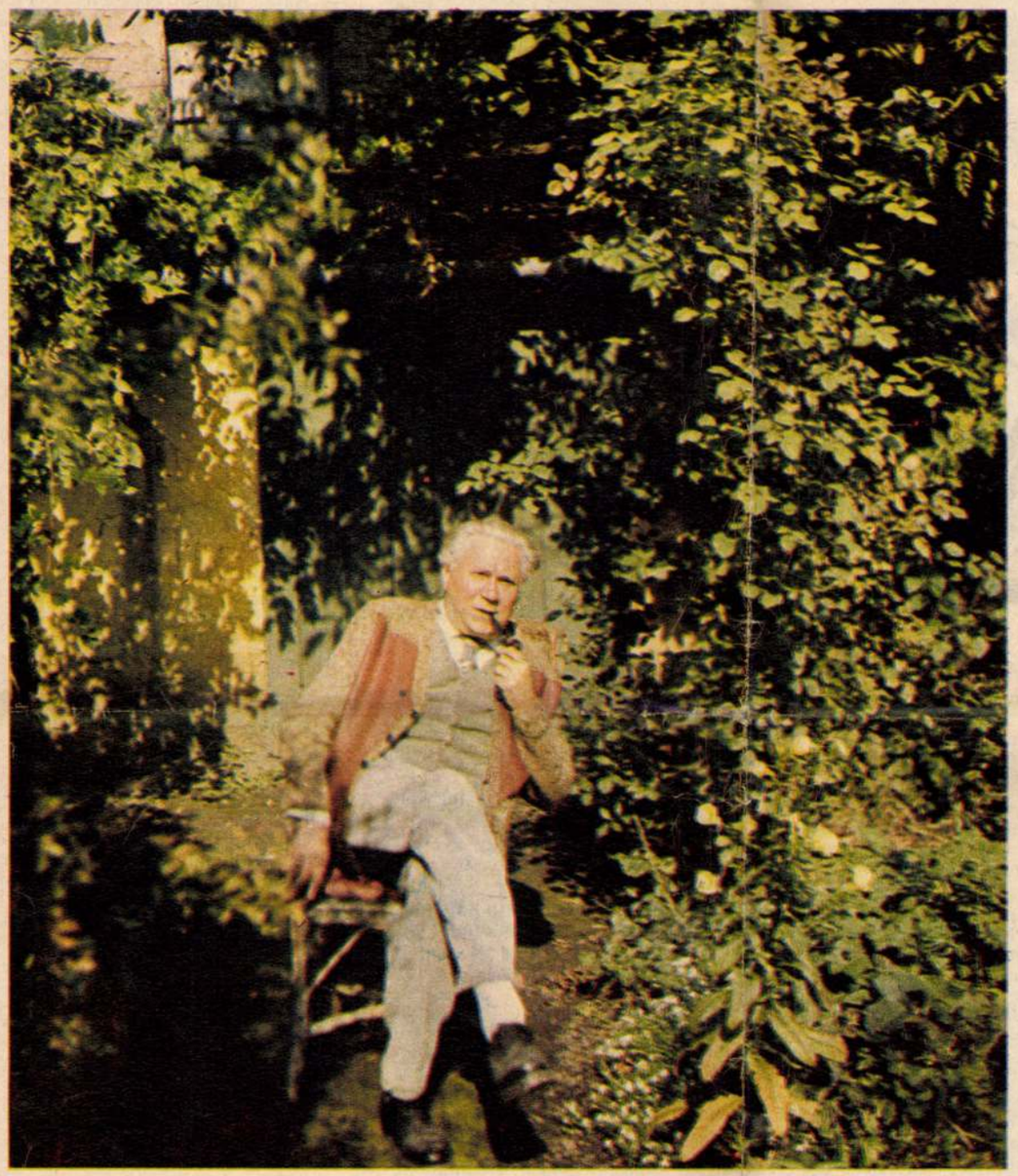

Hozzátartozik ez a kócos kicsi kert, és a pipafüst is, amely szürkén, finoman lebeg körülötte. Hozzátartozik ősz oroszlánsörénye és a gúnyosnak induló mosoly is, amely mindig megszelidül és megbocsátóvá simul. És mint minden művészhez — aki igazi művész — a levegő is, mely hangulattá sűrűsödve őt magát jelenti: *Kocsis* András Kossuth-díjas szobrászművészt.

Itt ülünk a kertben, tanúk nélkül. A kertben még vibrál a levelek között a szeptemberi meleg. A tanúk: Kocsis András szobrai, a műteremben állanak, szótlanul. Mit mond és vall a művész, ha nem látják magateremtette alkotásai?

— Építőipari segédmunkás voltam... Szerettem rajzolni. A frissen festett falra rajzoltam szénnel. Játék volt, muszáj volt... valami hajtott.

Később tanonc lett egy Sziget utcai kis műhelyben. Egy ízben az angyalföldi fogaskerékgyárba ment kereket maratni. A Szépművészeti Múzeum előtt vitt az útja. Bement és szenvedély lett a véletlen látogatásból — az elhivatottság érzése akkor vált tudatossá a gyerekkori vágyból. Most hangosan nevet:

— Mennyit késtem abban az időben, mindenről és mindenhonnan! Órákig ácsorogtam a körúti műkereskedők kirakatai előtt, fogva tartott a látnivaló.

Megbetegedett és a nehéz munkát könnyebbel kellett felcserélnie.

— Ez egyben régi álmom megvalósulása volt, mert a piszkos, olajos műhelyből a faipari szakiskolába kerültem, faszobrász növendéknek. Akkor közelebb kerültem ahhoz, amit akartam. Feszülten dolgoztam, és az első év végén már meg is volt az eredmény: három ösztöndíjat nyertem. Amíg idáig jutottam, csak örömet adott ez a csodálatos választás. De ahogy a tanulással, küszködéssel és fejlődéssel telt évek múltak, úgy nehezedett rám a felelősség azért, amit teszek.

Ahogy beszél, még most is érzik arcán és mozdulatain a görcsös feszültség. Néhány szippantás kedvenc pipájából megoldja a hangulatot.

— Akkor már hivatásnak éreztem a művészetet. Minden lépés, amit tettem a tudás felé, magasabbra vitt. Tágultabb lett a horizont, de milyen beláthatatlan lett a messzeség. És milyen izgalom volt az első kiállítás! Negyven évvel ezelőtt, 1926-ban szerepeltem először a nyilvánosság előtt, a Budapesten rendezett Angol—Magyar Kiállításon.

— Tanultam és dolgoztam, de nemcsak a szakmai fejlődést tartom fontosnak — egyedül a szakmai tudás még nem tesz művésszé. Ember akartam lenni, tág látókörrel, igaz életszemlélettel és tiszta, alkotói szándékkal. Minden új szobrommal együtt éltem és együtt éreztem. Amikor a *Vetőasszony* című munkámon dolgoztam, együtt éreztem vele egy szegény asszony töprengő bizonytalanságát, együtt éreztem az elvetett magért való aggódást. Nagy élmény volt ez a munka. Ha van vajúdás a művészi munkában, akkor ennél a szobornál a fájdalom minden formáját átéltem.

Pásztor János és Kisfaludi Stróbl Zsigmond tanítványa lett.

— Igaz hálával gondolok mindig tanáraimra. Nagyon sokat tanultam tőlük, nemcsak szakmai tanulásban voltak segítségemre, de segítettek a világ bonyolult szövedékének megismerésében is.

— *És most? Sok siker, sok munka, Kossuth-díj — megelégedetté tehetnek-e valaha egy művészt? Mi az, amit saját magától vár?*

Összezörrennek a levelek a szeptemberi délután csendjében. Szabad-e ilyet kérdezni művésztől, aki még mindig újat, jobbat akar? Hiszen tudom, milyen súlyos árat fizet a megelégedésért. De az elhangzott kérdést már nem tudom megállítani.

— Nem akarok az öregek hibájába esni, akik minden elmulasztott alkalmat és meg nem született alkotást 80—100. életévük között akarják pótolni. Eddig is sokat küzdöttem, puszta álmodozás alapján nem születnek művek. De soha nincs a jó szándéknak vége. A megérett gondolatot folytatni akarom, még remélem soká.

Generációs harc dúl a művészetben. A hangulatot, sajnálatosan, néhány évvel ezelőtt mesterségesen szították. Mit üzen Kocsis András a fiataloknak?

A mosoly ismét szétszalad a művész arcán. Szeme messze néz — magát keresi-e talán, fiatalon, fekete sörénnyel, lángolón?

— Nagyon szeretem a fiatalokat. Nem akarok nekik nagyképűen üzenni. Ismerem a gondjaikat, gondolataikat. Szeretném, ha okosan tudnának élni azokkal a lehetőségekkel, amelyeket társadalmunk nyújt a részükre. És ami a legfontosabb: kérem őket, ne veszítsék el a józanságukat.

Csend lett. Utána nézünk az elmúlt időnek. Nagy út volt, nehéz, fárasztó, szívszorítóan szép. Kocsis András még hozzáteszi:

— Ha tudná, milyen boldog voltam, amikor kölyök koromban az árokparton ülve az eperfák, bokrok és sápadt felhők nézésébe merültem...

Kép és szöveg:
Szepes Magda

SZŰTS LÁSZLÓ:

AMOR... AMOR...

Kondor Lajos rajza

A dal fölcsapott és körbesuhant a levegőben.

— Amor... Amor... Amor...

A lány a pult mögött öntudatlanul ingatta magát, mint egy lebegő sirály.

Szabadon maradt vállát, nyakát elöntötte a neonfény s a vékony fehér bőrön finoman áttetszettek az erek.

— Két linzer, két szóda, három konyak!

Úgy fordult meg, arcán a dalkeltette kábulattal.

— Mit csinálsz, te!

A szóda kifutott a pohárból.

— Tyűha!

— De kótyagos vagy!

— Nagyon szeretem ezt a dalt.

A zongora épp akkor hallgatott el. A tálca, rajta a linzerekkel, szódás poharakkal, konyakkal ellebegett az asztalok fölött a cigarettafüstben.

Sötét szemüveg közeledett a pulthoz.

— Elkészítsem a szörpödet, apus?

Az öreg mindkét kezével az üveglapba kapaszkodott. Könnyű mosoly futott az arcára.

— Nem... Ma egy Hubertuszt iszom... Kifizették! — Aztán választ se várva — Te... Zsóka!

A lány oda hajolt.

— Tessék, apus!

— A dalt neked játszottam.

— Köszönöm!

— Neked rendelték.

— Igazán? Kicsoda?

— Nem tudom! Tegnap este szólított meg. És ma megint oda ült a zongora mellé. Megismertem a hangját.

A lány kiegyenesedett egy kicsit.

— Senki sem ül ott, apus!

— Akkor már elment... A kedvenc számodat kérdezte. Aztán azt mondta, ha nem sért meg, fizetne valamit. Mondtam, egy Hubertuszt meginnék... Elkészítetted?

— Igen, apus! Itt van!

Ujjai megtalálták a poharat. Lassan szopogatta az italt.

— Te, Zsóka!

— Tessék, apus!

— Én azért továbbra is neked játszom... Megfizették!

A lány álmatagon nézett az öreg után. Az visszacsoszogott a zongorához, kétoldalt kezével kitapogatva a székeket, a rajtuk ülők hátától finoman elhúzva ujjait, hogy azok észre se vehették. Fejét mereven előre tartotta. De azért a léptei határozottak voltak, mint aki jól ismeri már az utat a pult és a zongora között. Igen, éppen úgy, mint aki jól ismeri már az utat.

Zárás után sietve indultak hazafelé. Az öreg a lányba karolva egészen fiatalosan lépkedett.

— Apus!

— No!

— És... és semmi mást nem kérdezett?

— Kicsoda?

— Hát aki a dalt rendelte nálad.

— Ja... Semmi mást. Csak, hogy ismerem-e azt a lányt, aki a süteményes pultnál dolgozik. Mondtam, egy kicsit. Azt mondja, akkor biztosan azt is tudom, mi a kedvenc száma...

A lány elgondolkozott?

— Mit gondolsz, milyen férfi lehet?

— A hangja után ítélve alighanem fiatal. A cigaretta nem kezdte még ki a torkát.

— És mit gondolsz még róla?

— Nem lehet valami szószátyár! Keveset beszélt. Nagyon szerénynek, illedelmesnek gondolom.

— Én is azt hiszem. Ugye, aki nem akar mindjárt ajtóstól a házba rontani!... Nagyon tapintatos, romantikus férfi lenet... Legtöbben azt gondolják: ha az ember ilyen helyen dolgozik, akkor mindjárt bármire kapható. Sokszor úgy ragadnak rám, mint a piaci légy és a harmadik szónál már szemtelenkednek.

— Ez meg mindjárt eltűnt, ahogy odamentem hozzád.

— Te apus!... Az is lehet, hogy valami kis mulya, szégyenlős fiú.

— Nem... Semmi esetre sem — tiltakozott az öreg. — Meglett, komoly férfi lehet...

A lány megint elgondolkozott. Valamit szeretett volna még kérdezni, valamit, amire azonban az öreg úgyse adhatott feleletet.

Csak amikor a késői vacsora után ágyba bújt, és másnap délután, ahogy megkezdte a munkát — akkor ábrándozott egyre hosszasabban az ismeretlenről, akiről az este óta tudta, hogy van. De furcsa létezés volt ez, megfoghatatlan, érzékelhetetlen létezés. Lehet, hogy ott ül már valamelyik asztalnál és nézi őt!

Vigyázva, hogy feltűnést ne keltsen, egész este a magányos férfiakat kutatta. Egyszer felcsendült az Amor, Amor dallama, szívdobogva nézett a zongora irányába, de ott még mindig három férfi mulatott.

Hazafelé menet nem merte szóbahozni az apjának. Gondolatait annál erőteljesebben foglalta le a dolog, olyannyira, hogy az öregről is megfeledkezett s az belebotlott az egyik járdaszegélybe.

— Jaj, apus, vigyázz! Itt fel kell lépnünk a járdára...

— Mindig mondom, hogy a botomat magammal kéne hozni!... — dohogott az öreg.

Harmadnap este se csillapult még a kíváncsisága. Akkor már úgy járatta körbe a tekintetét a zsúfolt helyiségben, mint aki tudja, kit keres.

Magas, atléta termet... Nem különös, de jó öltözékben... Éles vonalú arc, sötét szemek... A haja?... Igen, az barna... Magas homloka van... Valaki egyszer azt mondta, hogy a magas homlokú férfiak okosak... Biztos szereti a színházat és a mozit... hiszen ő is szereti... Nyáron evezni mennek a Dunára... A foglalkozása?... Jó volna, ha zenével foglalkozna... Mint az apja... Akik zenével foglalkoznak, azok jólelkű emberek... Lehet, hogy szereti a zenét, ezért ül mindig a zongora mellé...

— Mi lesz már azzal a szódával?!

— Egy sarokházat! De ne kelljen kétszer kérni...

Nagy volt a forgalom, úgy hogy egy ideig pillanatra se tudott elábrándozni. A zongorára se figyelhetett a nagy nyüzsgésben.

Egyszer csak az öreg állt a pult előtt. Sötét szemüvege türelmetlenül kapkodott ide-oda.

— Zsóka!... Zsóka!...

Úgy hívták oda a presszógép mellől.

— Zsóka — sustorogta izgatottan az öreg. — Már rég itt van...

— Nem látom, hol?

— Hát hol lenne?! Mellettem, ahol szokott ülni...

A lány kétségbeesetten:

— De apus! A zongora mellett nem ül senki!

Az öreg hirtelen lehangolódott.

— Akkor megint elszelelt!... Pedig itt volt. Azért siettem hozzád...

Hazafelé a kapuig nem beszéltek róla. De az öreg gondolatait fogva tarthatta, mert a lépcsőházban csak megállt.

— Te Zsóka!

— Tessék, apus!

— Kitaláltam valamit... Legközelebb nem szólok, csak ha megtudom, hogy ott van, azonnal játszani kezdem a dalt... Jó?

— Jó! — mondta fáradtan a lány.

Aznap este ismerősök mulatatták a lányt. A szomszéd KÖZÉRT-vezető, aki záróra után itt szokta meginni a feketéjét, még a bolt egyik kiszolgálója. De most sesz volt már bennük, s nem tágítottak a pult mellől.

— Csak ne volnék nős, magát venném feleségül — udvarolt a Közértes.

— De magához mennék-e?

— Hajaj! Nagyon tudnám tenni a szépet.

— Azt mindenki tudja!

— De én komolyan gondolnám. Nem úgy, mint manapság... ezek a maiak — és itt a kiszolgálóra nézett. — Csak a tánc... csak az ital... De az életüket megalapozni!...

A kiszolgáló vigyorgott.

— A maga helyében, tata, már én is így beszélnék!

Ezen aztán ketten elvitatkoztak egy darabig.

A lány éppen süteményeket válogatott. Valamelyik asztalhoz igen édes-szájú társaság telepedett. Négy tányérra rakosgatta a tortaszeleteket, krémeseket és készítette melléjük a szódáspoharakat.

Tán röpködött is egy idő óta már a helyiségben a dal, mint egy szabadulni vágyó madár, mikor nemcsak a fülébe, de a gondolatai közé is beröppent...

Amor... Amor... Amor...

A szódáspohár megállt a levegőben, egy darabig lebegett ott, s aztán alig észrevehetően remegni kezdett, mint a repülőgép, melynek valami belső motorhibája támadt. Az előtte állók csak azt láthatták, hogy a lány megmerevedve elnéz a fejek fölött, s arcán ismeretlen eredetű döbbenet ül.

— Valami baj van a kicsikével — bökte oldalba a kiszolgáló a Közért-vezetőt.

A zongoránál hirtelen zaj támadt. Egy törpe termetű, görbe férfi felállt az asztal mellől és lesöpört róla két rumos poharat. A pincér méltatlankodva támogatta a szerencsétlent, hóna alá nyúlva hurcolta a mellékhelyiség felé...

Az öreg zongorista mintha megvadult volna, ütötte-verte a billentyűket s székéről felemelkedve játszott, hogy a zongora mögül elővilággott az arca, a nagy sötét szemüveggel, mely mereven a pult irányába szegeződött, mintha látna valamit.

...gyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
...dapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307
1965 NOV 27.
NŐK LAPJA

A Vetőasszony vázlata és egy torzó

Pillantás Kocsis András alkotó műhelyébe

DIVAT, PULI, HALÁSZBÁS

Balra:
Fekete-fehér kockás kabát, fekete bőr paszpollal, övvel és gombokkal — Courrèges stílusában

Balra fent:
Merluska szőrmével díszített, kapucnis buklékabát

Kis filharmonia

Bartók, Kodály népdalgyüjtése és népdalfeldolgozása nyomán fokozatosan megváltozott a magyar közönség zenei izlése és zenei értékelése. Az új magyar nemzedék ma már szereti és érti, tehát kívánja az igazi magyar zenét, felismeri és lefitymálja azonnal a talmi dallamot, mert a szive ritmusára a hamisitatlan magyar muzsika ver. A mesterek után lelkes tanitványok, új vezérek egész serege irányitja az éneklő magyar ifjúságot. A zenei közönség nevelésében, nem vitás ez egy pillanatig sem, a legnagyobb szerepet a gyermekifjúság szakszerű rászoktatása játssza, a szép zenére. És a magyar énekes ifjúság mozgalma meghódította a vidéket is. Ebben oroszlánérdem illeti a *Bárdos* Lajos, *Kerényi* György, *Kertész* Gyula szerkesztésében megjelenő énekes folyóiratokat, amelyeknek kottamellékletei hathatósan hozzájárulnak a klasszikus és az egyre izmosodó magyar zeneművészet diadalmas térhódításához. El kell csak menni egy olyan hangversenyre, ahol az énekes magyar ifjúság szól a felnőttekhez, hogy átérezzük a zenei izlés megnemesedésének jótékony hatását.

Az „Énekszó" című zenei folyóirat „Kis filharmónia" névvel szombaton rendezte első, rendkívüli érdeklődés és meleg tetszésnyilvánítás mellett lefolyt hangversenyét. Az est főszámaként a *Batthyány-utcai polgári leányiskola* búzakék, magyaros hímzésű formaruhába öltözött, száznegyven tagú énekkara adott elő szebbnél-szebb gyermekkari műveket: a *Kétágú sípból Fehér László* balladáját, *Reggel korán, Én elmentem a vásárra* címüeket, *Kodály* Zoltán „Esti dal" és „Egyetem begyetem", továbbá *Bartók* Béla „Ne menj el" című kórusát. A gyermekkórus lelkes betanitóját és vezetőjét, *Radnai* Paulát, aki a tanév kezdetén máris ilyen igényes műsorral állott elő és példás gondossággal, igazi rátermettséggel, hiánytalanul végezte el feladatát, a közönség őszinte tapsokkal üdvözölte. Befejezésül, *Forrai* Miklós, a zeneművészeti főiskola nagytermét a földszinten és az erkélyeken megtöltő gyermekifjúság élén, két kánont szólaltatott meg, ellenállhatatlan tapsokat aratva. Egyébként *Forrai* Miklós vezényelte a felemelő hatású műsort bevezető Volkmann-szerenádot, amelyet a szemnek is kellemes látványt nyujtó és pompás összhangban játszó *magyar női kamarazenekar* adott elő, *Felvinczi Takács* Alice hangversenymesterrel az élén. **H. G.**

Uj Sacha Guitry-film a Forumban

Párisban kivételesen nagy sikerrel mutatták be Sacha Guitry „Quadrille" című új filmjét, amely magyarul „Francia négyes" címmel hétfőn este kerül előadásra a Fórum-filmszinházban. A francia négyes különösen a régebbi időkben Magyarországon is minden bálnak közkedvelt és népszerü tánca volt. A franciák kitünő színésze, Sacha Guitry, aki rendszerint a szövegkönyvet is maga irja filmjeihez s azokban természetesen főszerepeket játszik, új filmjének címét nem a nevezetes francia táncról vette. Ebben a filmben egyáltalán nem is táncolják a francia négyest, mert a „Quadrille" szó itt két férfi és két nő játékos, bolondos szerelmi négyesét jelenti. Sacha Guitryt előbb a Budapesten is jól ismert népszerű Gaby Morlayval, majd Jacqueline Delubac-kal (Guitry elvált feleségével) látjuk együtt, amig aztán a végén Gaby Morlay egy Guitrynél fiatalabb színésznek. Georges Greynek közelségébe kerül. Az új Sacha Guitry-film mind a rendezés, mind a színészek játéka szempontjából a francia szinházi lapok kritikája szerint méltán sorakozik a régebbi nagysikerű Guitry-filmekhez.

PESTI SZINHÁZ

Szombaton, nov. 11-én először

Edouard Bourdet vigjátéka

Szabad az út

Forditotta: **Heltai Jenő**

Sulyok Mária, Szepes Lia, Ajtay Andor, Dénes György

Jegyrendelés: 115-438

Papucshős

Bámulatos írói becsületességgel teremtett, tehetséges darabot szenvedtünk végig szombaton este a *Nemzeti Színházban*. *Németh* László korbácsolta fel a lelkeket a *Papucshős* szenvedésével és tragédiájával. Az író és a művész dicsősége, hogy a nézőtéren együtt szenvedtünk ezzel a mulya és pipogya férjjel. Sokszor bosszankodtunk a pulicka lelkü papucshős ostoba könyörületességén, sokszor torkig voltunk már azzal a szpihoanalitikai mészárszékkel, amellyel az író még most is fékeveszetten dolgozik és többször hajtottuk le megadással fejünket, kivárva, hogy eltomboljon felettünk az éles és szép szavak vihara: mégis meleg elismeréssel hagytuk ott a színházat és csak azt sajnáljuk, hogy *Németh* László most is inkább riasztja a közönséget s megfélemliti az embereket, ahelyett, hogy az értelmükön, vagy a szivükön át legyőzné őket. Zseniális brutalitással hurcolja a szánandó figurát a színpadra, amelyből rögtön kinpad és vágóhid lesz, mihelyt az ő bonckése működni kezd. Ez a magasztos düh és a még magasztosabbnak vélt költői gyönyör üti le alkotásáról a magasabbrendüség koronáját. Nem bölcs. Csak etikai megszállott. S mint a *Villámfénynél* darabjában, itt is az elhivatott ember ütközetét irja le a nyárspolgári világgal, átfűtve az egyéni élmény vad keserüségével. Megint vidéken vagyunk, megint orvos lép színre, megint betegek a hősök (férj és feleség), megint boncolunk, gyomrot mosunk, s az egyik ifjú romlott hölgy szájából darabokban csurog a mérges nyál. Micsoda régi iskola ez. Elvirágzott műfaj. Lássuk uram az egészségesek életét. Hagyjuk már a francia és az orosz sötét veristák világát. Tápászkodjunk fel a mocsaras területekről, menjünk neki az erősek, az épek, a szépek és félistenek világának. Eleget garázdálkodott már a patológia az irodalomban!

Ilyesféle ellenvetésekkel bíbelődik magában az ember, mialatt az író fent a színpadon irgalmatlan tökéletességgel alkot meg egy torz hőst, aki a felesége papucsa alatt hápog. Mondhatnám azt is, hogy az akarat cafatjaiból, vagy egyenesen azt, hogy rongyokból teremti meg ezt a férjet és növeszti óriássá. Mert ez a papucshős monumentális rongybaba. Derék igavonó tulok s mélyen megható teve, aki a város tudósa s be van fogva egy műveletlen, de csinos nő jármába. Kikapós felesége és hasonszőrű leánya zsarolják. Lakásukban nyüzsögnek az impertinens ficsúrok, akik egyszerre szédítik az anya és leánya tyúkeszét. A férjtől elszedik a cigarettát is, irószobáját ellepik stoppolandó harisnyákkal. Szekrényén befőttek penészednek. Bent van szobájában Anatole France próbabábúja is. Szegény férj roskadozik felesége és lánya igényei és erkölcsei alatt, keresetéből Werner Sombart könyvét se tudja megvenni. Megvetik és szó se lehet arról, hogy igavonása fejében legalább nyugodtan tudna dolgozni. A nagy szellem kuli szerepet játszik. A helybeli orvos ezzel szemben teljhatalmú kakas a maga kis szemétdombján, az ő felesége befőttekkel flörtöl és a háztartással álmodik. Ennek az orvosnak a húga pedig városkutató hölgy, önérzetes és öntudatos lény, aki felháborodik a papucshős sorsán és felázitja. A zendülő papucshős előtt megvillan a szabadság és függetlenség gyönyörü álma, be is vallja, félve és félszegen, hogy ő már álmodott arról, hogy az asszony elpusztul mellőle. A városkutató hölgy füti. Szakit is a feleségével. Egy fél éjszakára. Mert a házisárkány feleség, mikor látja, hogy rabja megszökött: húsz aszpirint vesz be és megjátssza a mérgezést. Tudja, hogy ez a „katasztrófa" vissza fogja kergetni puhány férjét, a szökevényt, az ő betegágyához. S ez a mamlasz hős, mihelyt nyögni hallja kinzóját és hitvesét, betör hozzá és térdre rogy előtte. A darab itt már szatirikus vigjátékba lendül át s a végzetesen papucsuralomra született szerencsétlen férfi parancsszóra, hárpiája parancsára kiutasitja házából a józan doktort és húgát, akik meg akarták őt szabadítani felesége rettenetes terrorjától és szájától. Ugy vállalja magára a keresztet, mint Dosztojevszkij rabjai, akik szabadulásuk után visszaszöknek a szibériai holtak házába, hogy tovább raboskodjanak. Egy pillanatra szentnek és bolondnak tünik fel a férj, megnő és megborzongtat. Javithatatlan és reménytelen. S ezt a sorsot lesujtó nagyszerüséggel irta meg *Németh* László.

Nagy kérdés, hogy mi, a közönség, hajlandók vagyunk-e ennyi tunyaságnak és tehetetlenségnek tapsolni? S nem is kérdés, hogy az ilyen szolgának született férfilelket, ha még egyszer olyan tehetséges és tudós is: kinevetjük és veszni hagyjuk. Megérdemli szörnyü sorsát. Lakoljon, ha nem tudja ráncba szedni rakoncátlan házinépét. És kevesen fogják méltányolni azt a glóriát, amelyet az író hajit a rongybábú feje köré, tövisekből és gyámoltalan szelidségből. Fölmagasztalja őt, mikor a felesége papucsára keresztrefeszíti. Az általános vélemény az, hogy odavaló. Az író véleménye más. Enyhíti ezt az elméleti hitvallását azzal, hogy életreváló embereket is megszólaltat a darabban, ezek az alakok igen sikerültek. Kitünőek!

Jól is mutatják be őket. Például *Táray* Ferencnek ez a legnormálisabb alakitása, amióta csak a Nemzeti Színházban játszik. *Makay* Margit a fejlődés viharskáláját fújja végig a négy felvonáson át. *Tőkés* Anna hátborzongató. Ő a kicsinyes kilengő feleség, a hazug kis harcsa. Tiszta testi lény, aki házi baromnak tartja férjét. Cseléd-lélek, akit egy nemes férfiszív trónra ültetett s aki minden percben visszaél ezzel a nemességgel. Megszeretjük a papucshős férj alakját *Timár* József előadásában, összes felháborító gyengéivel együtt. Mindenesetre pusztulni hagyjuk, mert ilyen élhetetlen alakokra nincs szükség, de mikor elsülyed a két papucs szégyenletes hullámaiban, sirjába az őszinte szánalom rögjét dobjuk, hogy pihenj meg végre, te szegény, te hü háziállat! . . . *Matány* Antal, *Eöry* Kató, *M. Iványi* Irén, *Szabó* Sándor és *Mészáros* Ági színvonalon mozogtak, *Németh* Antal igazgató, mint játékmester hozzáértő irányitása mellett.

Papp Jenő

* **Az Operaház rendkivüli vendégciklusa.** A folyó évadban külföldi vendégművészek közreműködésével rendezendő ciklus két 5—5 előadásból álló A és B sorozatból áll a következő műsorral: Müller Mária fellépésével A bolygó hollandi (A nov. 19), Faust (B nov. 22), Svanholm Set fellépésével decemberben Tannhäuser (A), A walkür (B), Pertile Aureliano fellépésével januárban Az álarcosbál (A), Otello (B), Roswaenge Helge fellépésével februárban Carmen (A), Aida (B), a római királyi operaház együttesével áprilisban Tosca (A), Traviata (B). Bérletjegyek válthatók november 9—13 délelőtt 10—1 és délután 4—6 órakor, vasárnapon csupán délelőtt, a földszinti alsó ruhatár helyiségében. (Hajós-utcai pénztári bejárat.) Az öt részletben fizethető bérleti árakból az Operaház bérlői és a magyar operabarátok tagjai csak négy részletet fizetnek.

* **Latabár Kálmán szerencsés kimenetelü vivóbalesete.** A kiapadhatatlan humoru Latabár Kálmánt a napokban véletlen baleset érte. A „Három testőr" című új revüben kapott szerepének megfelelően Kiss Manyival elpróbálta a revü rendkivül izgalmas vivójelenetét. Közben Kiss Manyi kardja Latabár Kálmán csuklóján három centiméteres sebet ejtett. A művészt a mentők részesitették első segélyben. A sérülés szerencsére nem volt sulyos természetü, Latabár Kálmán estére már zavartalanul felléphetett, csuklóján hatalmas kötéssel.

* **A Simplon-filmpalota** elsőrangú rendezésben mutatja be a „Mámoros báli éj" című filmet. Zarah Leander, Hans Stuwe, Rökk Marika és Leo Slezák együttese sok sikert arat. A programot fényes kisérő műsor egészíti ki.

A Dunaparti Szinpad megnyitó előadása

A Bristol-szálló dunaparti kávéházi helyiségében berendezett új színpadon magyar írók és színészek intim közelségben, lámpalázas igyekezettel és művészi ambicióktól fütött jószándékkal kívánják megnyerni maguknak a közönség kegyeit. Az átlagos kabarénivón túlhaladva, a tiszta irodalom hangján szólalnak meg, szebbet és jobbat akarnak adni, mint ami eddig volt. Az a stilus, amelyet kialakitani próbálnak, nem franciás, nem németes, nem oroszos, sőt nem is *magyaros*, hanem *magyar*. Nem az a céljuk, hogy a nézőket hangos nevetésre ingereljék, hanem szórakoztatva olyan mosolyt akarnak fakasztani, amely néha rokona a sirásnak.

Müsorukat *Gárdonyi* Géza „Megismételt idill" című, színpadra átirt kedves novellájának előadásával kezdték, azután egy hatásos *Avercsenko*-tragikomédiát, majd *Török* Sándor „Prometheus nem bánta meg" című különös komédiáját és *Rényi* Lászlónak egy nemes akkorddal végződő pesti külvárosi kávéházi történetét adták elő. A müsor vezető száma az Olimpusz tetején napjainkban lejátszódó komédia, amelyben a csalódott Prometheus megbánja, hogy az emberek számára lelopta a tüzet, amit azok egymás pusztitására használnak fel. Zeus, aki az évezredek során bölcsebb lett, mint Homeros korában volt, azzal vigasztalja meg a kétségbeesett emberszerető félistent, hogy megmutatja neki a föld szinén látható apró lángokat, amelyek mellett az emberek magányos házaikban olvasnak, tanulnak és boldogan élnek. A szimbolikus értelmü különös komédiát a szerző a darabja előadása után szellemes csevegéssel egészitette ki, érdekes példákat sorolva fel az elhihetetlen igazságokról és az elhihető hazugságokról. *Antal* Ilona, aki eddig néhány éven át nagyobb vidéki városokban szerepelt, dalokat adott elő a müsor keretében s kellemesen behizelgő énekhangjával túlszárnyalta azt a nivót, amelyet kabarészínpadokon a dizözöktől megszoktunk. *Gombaszögi* Ella két számot konferált, kissé eltérve az új színház egész müsorában különben érvényesitett nivótól, s ezenkivül Rényi László egyfelvonásosában játszotta el a női főszerepet. *Köpeczi-Boócz* Lajos, a kis színház igazgatója három szerepben mesterien karakterisztikus alakitásával igaz művészi élvezetet nyujtott. *Pálóczy* László játéka, ugyancsak három szerepben meglepő fejlődést mutatott. *Gyöngyössy* Erzsi kitünő humorral alakitotta Hérát, Zeus feleségét. *Baló* Elemér egy leszegényedett méltóságos úr szerepét, *Berki* József a fanyar olimpuszi pásztor és egy villamoskalauz, *Ihász* Lajos, a kültelki főpincér és *Mindszenthy* Anna a Gárdonyi-idill feleség szerepét az egész müsor kamarastilusának együttesébe finoman beilleszkedve játszották végig.

Rózsavölgyi hangversenyei:

Zsámboki Miklós gordonkaestje 6-án, Z. fél 8.

6 müzeumi matiné bérlet 5—25 P. Bach 6 brandenburgi koncert, Mozart, Brahms, stb. Elsőrangú szólisták, **Kresz Géza** kamarazenekara. I. nov. 12.

PÉCSI ÖREG DIÁKOK 12-én, vasárnap este fél 9, Z. Egyetlen tarka-est.

Jazz-parádé nov. 19, vasárnap. Z. 8.

Basilides 3 dalestje bérletben.

*

Koncert bérletei, rendezései:

Beethoven zenekari bérlet:

I. est: Bartók-Vaszy 10-én

Hangverseny-zenekar, Eroica, I. szimfónia, Esz-dur verseny. Bérletek 6 estre még 14 P-től. Dohnányi II. Beethoven-est 15-én.

Végh Sándor hegedüest 17-én

Koncert mesterbérlet

I. est: **Szigeti** zenekarral nov. 28. — **Casals, Sauer** (dec.), **Mengelberg, Fischer** Edwin, **Bustabo** (jan.). **Bérletek még 20 P-től** (3 részletben).

Basilides 3 dalestje

I. est: nov. 30. Bérletek 2—10 P.

Károlyi Gyula Chopin-estje dec. 11.

* **Dr. PLANK B. tánciskola,** Andrássy-út 24.

* **A székesfővárosi zenekar hangversenye a Vigadóban.** A népmüvelési bizottság legközelebbi A bérleti hangversenye vasárnap délután 5 órai kezdettel lesz a pesti Vigadóban. A müsoron Haydn C-moll szimfóniája, Mozart G-dur hegedüversenye, Csajkovszkij Romeo és Juliája és Farkas Ferenc Capriccio all'Ungherese című művei szerepelnek. Közreműködik Varga Tibor hegedümüvész és a székesfővárosi zenekar Csilléry Béla vezényelésével.

* **Előadásokra, összejövetelekre** berendezett terem kiadó. Andrássy-út 24. I. 2. Tel. 128-888.

* **Robert Donat véglegesen a Metrohoz szerződött.** Az „Isten vele, tanár úr!" című új Metro-film, amelyet a nagy érdeklődésre való tekintettel, most prolongált harmadik hétre a Corso-mozi, a világ minden nagyvárosában nagy sikert aratott. Ez indította a Metro-gyárat arra, hogy a két főszereplőt, Robert Donatot és Greer Garsont, hosszabb időre szóló szerződéssel biztositsa a maga számára. Greer Garson következő filmjében Robert Taylor lesz a férfi főszerelő, Robert Donat partnerét még nem választották ki.

Ércszobrot emelnek Wolff Károlynak

A miniszterelnök áll a szoborbizottság élén

A harcos kereszténység seregszemléjévé nőtt az az ünnepség, amelyet a magyar élet keresztény községi pártja évről-évre rendez *Wolff* Károly emlékezetére. Szombaton este hat órakor a pesti Vigadó gyönyörűen feldiszitett termei zsúfolásig megteltek a keresztény nemzeti társadalom színejavával.

Az emlékünnepélyt *Müller* Károly zeneigazgató vezényletével a Beszkárt-énekkar Hiszekegye nyitotta meg, aztán *Csilléry* András dr., mint a Wolff Károly-klub elnöke tartott beszédet, amelynek minden szava és minden érzése *mélységesen a szónok szivéből fakadt.* Elmondta Csilléry András, hogy *a letiportság pillanatában sorakozott fel Budapest népe Wolff Károly mögé és kezébe adta a főváros vezéri zászlaját. S Wolff Károly világnézete olyan diadalt aratott, hogy ma államhitvallás* és mindenki büszkén hirdeti. Pedig mennyi lenézés, megalázás és tövis járt érte Wolff Károlynak! Erkölcsi ereje és mélységes kereszténysége a hatalommal szemben is mindig állta a harcot és történelmi hivatottsága mellett tanuságot tett az idő, amelyben kormányzati irránnyá nőtt Wolff Károly minden gondolata.

A lelkes tetszéssel fogadott beszéd után nagyvonalú portrét rajzolt *Szendy* Károly polgármester arról a Wolff Károlyról, aki őt meghívta polgármesternek és akit ő közvetlenül látott dolgozni, küzdeni és győzni a város életében. Ugy jellemezte Wolff Károlyt, hogy abszolut igazságszerető volt, lénye rendkívül szerencsés vegyülete volt a lelkes, bátor, kiemelkedő képességű, megfontoltan higgadt, munkájában puritán erkölcsű józan embernek. Az igaz bíró ideálja volt. Csodálatos ösztönnel fedezte fel a fájó sebeket és gyógyította a bajokat. Szónoki képessége kimagasló volt, érzéke kivételes, szakértelme elmélyülő. Fanatikus kereszténvi hite és izzó fajszeretete emelte őt a főváros legszilárdabb pillérévé. Táborát szuggesztiv erővel tudta összefogni, politikai sikere átütő volt. Vázolta a polgármester Wolff Károly gazdasági sikereit, munkásságának kimagasló eredményeit és lelkes szavait azzal fejezte be, hogy *a főváros ma is szilárdan a Wolff Károly által kijelölt úton jár.*

Csilléry András dr. fölkérésére ezután *Nagy László dr. vezetésével küldöttség indult el a gyülésről a farkasréti temetőbe,* hogy elhelyezze Wolff Károly sírján a keresztény főváros koszorúját. Később *Cselényi* Pál dr. beszélt és azt indítványozta, hogy a magyarság tíz- és tízezrei fogjanak össze és *öntessék ércbe Wolff Károly szobrát. (Kitörő lelkes tapsvihar.)* Javaslatára megalakitották a százas „Wolff Károly-szoborbizottságot", amelynek díszelnökei: *Teleki* Pál gróf miniszterelnök, *Breyer* István, *Endrédy* Vendel, *Esterházy* Móric gróf, *Glattfelder* Gyula, vitéz *Imrédy* Béla, *Józan* Miklós, *Juhász* Andor, *Kapy* Béla, *Kelemen* Krizosztom, *Raffay* Sándor, *Ravasz* László, *Shvoy* Lajos, *Szmrecsányi* Lajos, *Töreky* Géza, *Vargha* Imre és *Zichy* Gyula gróf. Rögtön fel is olvasta Cselényi Pál *Teleki Pál gróf sürgönyét a gyüléshez,* amelyben a miniszterelnök többek közt azt mondja, hogy *„Wolff Károly volt első vezére a keresztény Magyarországnak és hozzá engem őszinte és meleg barátság fűzött".* Aztán indítványára a szoborbizottság elnökévé Csilléry Andrást választották meg, ügyvezetőjévé pedig Cselényi Pált. Harmincegy tagja van a szoborbizottság társelnökségének, azonkívül harminchat rendes tagja és huszonhattagú a végrehajtóbizottság, amelyben benne vannak a keresztény társadalom összes jelentős tényezői.

Mélyen megható jelenet következett most. Cselényi Pál a következőket mondotta:

— *Most pedig úgy, mint régen, bejelentem, hogy Wolff Károlyé a szó!*

Erre elsötétült a Vigadó terme, a falon legurult egy vászon és megjelent a régi filmen Wolff Károly alakja, régi harcosai körében és a hangosfilmen keresztül elmondta egyik gyujtó beszédének szép részletét.

A közönség könnyes szemekkel nézte és hallgatta végig a filmet, miközben az emelvényen a zászlókat mélyen meghajtották.

Világsiker
Tíz hónapig az amerikai bestseller lista élén
KÉT KÖTET ÁRA VÁSZONKÖTÉSBEN 12 PENGŐ
Révai

Kocsis András szobrászmüvész a Balló-díj 5000 pengőjén országos tanulmányutra indul

Rákospalota ideális kertvárosi csendjében, különös, gyökeresen magyar szoboralakjai társaságában kerestük fel *Kocsis* András szobrászművészt, a Balló Ede képzőművészeti díj idei nyertesét. A 34 esztendős, kolozsvári származású művész látogatásunk előtt alig egy félórával vette át a legsummásabb magyar képzőművészeti pályadíjat egykori akadémiai professzorai kezéből s még csordultig van az életében új fejezetet nyitó boldog esemény élményeivel.

— Őszintén szólva, amikor tudomásomra jutott a döntés — vallja —, az öröm mellett *nem kis ijedelem vett rajtam erőt.* Minden igaz művészember tele van tervekkel, a művészi intuició és fantázia testetlen, nagyszerű szoboralakjaival. Nos, ezeket, a közvetlen megvalósulás lehetősége hijján, kedvem szerint és bizonyos fokig hazárdul formálgattam ki magamban. Mikor aztán beköszöntött az örvendetes hir, valahogy hirtelen gyengévé váltam. A művészettel szemben érzett felelősségérzetem kétségeket támasztott afelől, hogy elképzeléseimet sikerül-e hiánytalanul átmentenem plasztikába? Egyszóval: *sikerül-e lebirnom a holt anyagot, gondolattá, életté és faji géniusszá átnemesitenem és lelkesítenem, úgy, ahogy ösztöneimben élt...*

Nyilvánvaló: Kocsis András a legszerényebb és leglelkiismeretesebb művészek fajtájából való, ami egyben megmagyarázza munkái tökéletes belső harmóniáját, az anyagnak és a gondolati tartalomnak azt a szelíd és öntudatos arányosságát, ami például előttünk álló *„Atyai szeretet"* című kompozíciójából árad. A kucsmás, kemény metszésű apai fej a magyar paraszti lélek ősi öntudatát sugározza s az atyjára boruló parasztgyerek elbájolt, lehelletszerű mosolya beragyogja az egész műtermet. Hibátlan hatású, tömör kompozíció ez, nincs rajta egy jottányi felesleges anyag, a művészi ökonómia és a paraszti lélek ismeretének valóságos műremeke. A szem alig tud megválni tőle s benne él órák multán is, mikorra már a szobor egyszeri látására valóságos vitaanyag sűrűsödött össze az agyban a magyar paraszt igazi lelki arculatáról. Vagy itt van az életnagyságú *„Pásztorlány"* című kompozíció, vagy a *„Hipnozis"* és a *„Műtét előtt"* című munkák, amiknek lebirhatatlan hatása órák multán is nyugtalanítja a szemlélőt, problematikájának sokrétűségével és páratlan belső erőket felszabadító gondolati sugárzásával.

Kocsis András elmondja közben, hogy inséges kolozsvári gyermekkorától az emberi és művészi próbák milyen végtelen láncolata kísérte a Balló-díj küszöbéig. Volt életének egy szaka, amikor napi 4—5 órás gyaloglással jött be Ujpestről a művésztelepre, Pásztor János műtermébe. Öneki és Kisfaludy Strobl Zsigmondnak köszönheti, hogy azzá lett, aki lett. Elmondja, hogy 1926-ban jelent meg először a nyilvánosság előtt s azóta *közel 70 szobrát állitotta ki, főként a Műcsarnok és a Nemzeti Szalón tárlatain* s nem panaszkodik, mert a hivatalos birálat hamar felfedezte és számottevő értékként könyvelte el.

A Balló-díjra terelem a szót ismét, arra vagyok kiváncsi, hogyan kívánja felhasználni a summás prémiumot.

— Természetesen tanulni akarok — mondja — s már nagyjából tudom is, hogy miként fogom hasznositani a jutalmat. Művészi ambicióm: *minél mélyebb magyar művész kivánok lenni s ezért ha tanulmányutat teszek, elsősorban Magyarországra gondolok.* Ezt a mérhetetlen népi kincsekben bővelkedő országot akarom bejárni, leereszkedni azokhoz az ősi gyökerekhez, amelyekből kiszakadtam, odalényegülni a földhöz, egyszerű népéhez, hív és hűséges tolmácsolója lenni. *De nem az ünneplő magyar parasztnak, hanem a munkás hétköznapoknak,* mert ezekben több a drámai dinamizmus. *Ebben a rohanó korban az ősi és időszerűségekhez nem kötött magyar karaktert kivánom megfigyelni és megrögziteni.* Ha aztán a viszonyok tisztulnak, bejárnám a világ nagy múzeumait és rengeteg jó művészettörténeti munkát is vásárolnék, mert a művészi fejlődés alapfeltétele a tájékozottság s az, hogy a plasztikai tökéletesedés együtt járjon a szellemi ágazatokban való kimüvelődéssel.

— Min dolgozik most? — kérdem.

A művész a műterem egyik sarkához vezet s felemel egy féligkész relief mintát.

— Szent István dombormű kompozicióimnak élek most, ötödmagammal kaptam megbizást ennek az elkészitésére Debrecenből. Bizom abban, hogy az állam majd nekem juttatja végérvényesen ezt a megtisztelő feladatot. Ami még távolabbi terveimet illeti: egy magyar Madonna-szobor terve foglalkoztat. Egészen újszerű beállításban, mint kévén térdelő magyar parasztasszonyt képzelem el a szent Szüzet.

Széfeddin Sefket bey

Téves beállitások az uj német gimnázium és polgári iskola ügyében

A *Magyar Távirati Iroda* jelenti:

A *Deutscher Volksbote* 1939 október 29-i számának „Keine Schüler?" című cikkében az újonnan létesitett német gimnázium és polgári iskolák kérdésével foglalkozik és ezzel kapcsolatban *több téves megállapitást tesz.*

Téves nevezetesen a cikknek az az állitása, hogy a szekszárdi német gimnázium és a bátaszéki német polgári iskola a valóságban *nem egyéb, mint egy-egy „kettősnyelvű párhuzamos osztály".*

Ezzel szemben a valóság az, hogy a kormány Szekszárdon német gimnáziumot, Bátaszéken és Munkácson német polgári iskolát létesitett, *önálló szervezettel és igazgatással.* Ezekben az iskolákban a tanitás nyelve a német és *a magyar nyelvet csak mint tantárgyat tanitják.* Nyilvánvaló, hogy miután sem Szekszárdon, sem Bátaszéken ezelőtt német gimnázium, illetve polgári iskola nem működött, *ebben az iskolai évben csak egy osztály (az I. osztály) megnyitására kerülhetett sor.*

Téves a Deutscher Volksbotenak az az állitása is, hogy a munkácsi polgári iskola mellett létesiteni tervezett internátus *a németség vezetőin kivülálló okokból* nem nyilhatott meg ebben az évben. A valóság az, hogy miután *az a személy,* akit a magyarországi németek szövetsége (Volksbund der Deutschen in Ungarn) az internátus élére kivánt állitani, *nem rendelkezik azokkal a törvényes előfeltételekkel (szakképzettséggel),* amelyek az intézet vezetéséhez szükségesek, a kérdés nem is került érdemleges tárgyalásra.

A kemény ingmell alkonya

Londonból jelenti az *Uj Magyarság* tudósitója: Londonban elhangzott vélemények szerint, úgy látszik, nincs messze az idő, amikor a kemény ingmell eltűnik a férfiak ruhatárából. Ez a kényelmetlen viselet sokáig dacolt az idővel s most az a körülmény húzza meg felette a vészharangot, hogy a háború miatt nehézségek vannak a keményitőbeszerzés körül. Egyelőre mindenesetre keményitőpótlékot keresnek s erre minden valószinűség szerint az szolgáltat okot, hogy a kemény frakking olcsóbb és gazdaságosabb, mint a puha, s egy jobb angol vendéglő egyelőre még nem meri megengedni magának, hogy pincéreit ne frakkban járassa.

A kemény ingmellt, ami ezt illeti, eddig is nagyrészben a viszonylagos olcsósága tartotta életben. Szmokinghoz a divatos ember már csaknem egy évtizede általában puhainget hord, rendszerint fehér pikémellel, illetve síma vagy bordázott fehér vagy sárgás selyeminget. A kényelmi előnyökért azonban a jólöltözött ember azt a koncessziót tette (s miután a frakk vagy szmoking ünnepélyes jellegű viselet, nagyon helyesen), hogy puhaingét díszes és finom, tehát drága anyagból csináltatta. Egy szép marcellafrontú keménying tíz-tizenöt shillingbe kerül, egy puha marcellafrontú viszont egy fontba, a selyem pedig két fontnál kezdődik.

(H. Á.)

A
METROPOLE
jelenti:
ÉTTEREMBEN mától kezdve minden kedd, csütörtök, szombat és vasárnap este a
m. kir. Rendőrzenekar
hangversenyez
SZŐLLŐSY FERENC főkarnagy vezényel,
GÖMÖRY LÁSZLÓ énekel.
Télikertben: TÁNC délután és este.
Elsőrendű jazz. — Kávéházi árak.
SÖRÖZŐBEN:
Csóka Feri cigányzenekara muzsikál
Összes helyiségben ifj. Enderné süti az erdélyi flekken-különlegességeket, friss vargabéles, kürtös kalács.
Hires konyha, válogatott fajborok, olcsó árak.
Kedves vendégeit magyar vendégszeretettel várja
FORRÓ FERENC
a Böcögőné k. f. t. igazgatója.

P673A
Junghans falióráik,
a csillag védjegyével
jelképezik a pontosságot,
80 év óta világhíresek.
Kaphatók minden órásszaküzletben.

Népszava, 1975. pl. 31. 103. ad. 178 n. Gr.

Kocsis András (nolnán)

Kocsis András köszöntése

Ma tölti be hetvenedik életévét Kocsis András Kossuth- és Munkacsy-díjas szobrászművész, jelenkori művészetünk jeles egyénisége. Személyében a természetelvű, a plasztikai formálás klasszikus hagyományait valló szobrászi felfogás egyik legmarkánsabb képviselőjét köszöntjük, aki számos emlékművel és portrészoborral tette változatosabbá, lakályosabbá mindennapi környezetünket.

Az 1905-ben, Kolozsvárott született művész küzdelmes ifjúkor után iratkozott be az Iparművészeti Iskolába, majd 1924-től 1931-ig Pásztor János és Kisfaludi Strobl Zsigmond műtermeiben folytatott tanulmányokat. Bár 1926 óta szerepel a nyilvánosság előtt, neve csak a negyvenes években lett közismertté, amikor megnyerte a Sportcsarnok díszítésére kiírt nagyszabású domborműpályázatot.

Alkotóereje a felszabadulás utáni monumentális megbízások sorában teljesedik ki: ekkor készítette el többek között Ungvári Lajos társaságában, a Parlament szomszédságában felállított Kossuth-szobor mellékalakjait. A forradalmi nép különböző típusait megszemélyesítő szoboregyüttes beszédes hátteret rajzol a Kisfaludi Stróbl mintázta Kossuth-figura mögé, s mozgalmasságával találóan ellenpontozza a nagy népvezér nyugodt, méltóságteljes beállítását.

Az emlékművek mellett jelentős helyet foglal el életművében a portré és a kisplasztika is; ízes etnikumú parasztfejeiben (Kucsmás férfi, Parasztasszony), s a kétkezi emberek világát idéző figurális kompozícióiban (Pásztorlány, Nádvágó, Halászok stb.) egyszerű, pátoszmentes hangon szól a dolgozó osztályok iránti rokonszenvéről, megbecsüléséről.

Kocsis Andrást elért eredményei rangos helyre jogosítják művészeti közéletünkben, éppen ezért nehezményezzük, hogy mostanában oly keveset hallunk felőle. Eszmei igényessége, vonzó mesterségbeli tudása megérdemli pedig a legszélesebb publicitást, éspedig nemcsak a régebbi érdemek jogán, hanem azért is, mert ma is mértéke lehet a közösséget szolgáló művészi törekvéseknek.

T. A.

Kocsis András szobrok

Izsák Julia: EST

Kis családi ház az öreg faluban. Rákospalotán. Tündérkert. Negyven esztendeje otthona, munkahelye *Kocsis András* szobrászművésznek a fákkal árnyékolt Batthyány utca. Lakásától három házzal odébb a műterem. A poros ablaküvegen napfénysugár tör utat a gipszfigurák, a torzók, a kis szobrok világába. Az egyik sarokban banya-kemence. Csend. A letett szerszámok nyugalma. Lassan már évtizede, hogy nem alkot a kéz. Betegsége, a nyugtalankodó szív ágyához kötötte a Munkácsy- és Kossuth-díjas művészt.

(Wormser felvétele)

Életének hetvenedik esztendejét töltötte most be. Az ágyban is hatalmas, erőteljes. Sűrű, ősz haj. Markáns vonások, kék szemében fiatalos fény. Keze a takarón nyugszik. A százéves falakat festmények borítják. A barátok, a pályatársak ajándékai. Az ágy fölött leányka-fej; *lánya, Mária portréja.*

Fáradt-halkan beszél az indulásról.

— Székely ember vagyok. Kolozsvárott születtem. Szegények voltunk, szüleim szerencsét próbálni Pestre költöztek. Napszámosként építőipari segédmunkásként kezdtem. De valahogy bennem élt a természet, az ember megörökítésének vágya. *Erőt éreztem a kezemben.* Fára, falra rajzoltam. Tizenhat éves voltam, amikor először láttam *Székely Bertalan* Zrínyi kirohanása című festményét. Sokáig néztem. Hazamentem. Azon az éjszakán nem tudtam aludni. Másnap nekifogtam, domborművet faragtam, bár akkor még nem tudtam, hogy *az.* Mondták édesapámnak: *ügyes kezű a gyerek.* Beirattak az újpesti faipari iskolába. Rajzot, fa- és díszítő szobrászatot tanultunk. *Szobrásznak nem születik az ember. Akkor ismerkedtem az anyaggal, a térrel.* Csodálatos volt, ahogy a kezem alatt figurák, emberek támadtak a holt anyagból. Nagyon jó tanáraink voltak. Beleszerettem a faragásba. A mesterség alapjait akkor sajátítottam el. Állandó látogatója voltam a kiállítótermeknek, a Műcsarnoknak. Bámultam a mestereket. *Akkor már érlelődött bennem a vágy...*

A tanári kar felfigyelt a konok-kitartó, tehetséges fiúra. Javasolták az Iparművészeti Főiskolára. Ornamentikát, díszítő-szobrászatot tanult *Simai* és *Mátrai* professzortól. *A gödöllői gimnázium díszítése az ő tanuló-munkája,* 1926-ban volt először kiállítása. Pártfogóra talált.

— *Először Pásztor János hívott a műtermébe, majd Kisfaludi Stróbl Zsigmond.* Sokat tanultam mindkét mestertől, bár soha nem akartak egészen hatásuk alá vonni. Mellettük csiszolódott, fejlődött egyéni kifejezésmódom, világom. Rendkívüli növendékként — nem volt érettségim — vettek föl a Képzőművészeti Főiskolára. Éreztem; elképzeléseim, eszközeim mind határozottabbá válnak. *A tiszta, egyszerű, a népművészet forrásaiból is táplálkozó formák izgattak.*

Soha nem élt valamiféle úgynevezett művészéletet. Kevés beszédű, halk szavú ember. Csend: ez a természete. Szereti az erdők, a vizek embereit. Favágók, halászok voltak a barátai. Nagymaroson, a Duna mellett egy akácerdősben házikót épített. Szoboralakjait — Nádvágó, Halász — talán az a környezet ihlette.

— Apám mindig igényes, kemény volt önmagához, a környezetéhez — mondja *Kocsis Mária,* a szobrászművész lánya. — *Könnyű, nagy sikerek sohasem kísérték életpályáját.* Voltak keserves esztendők. Messziről indult, messzi útra jutott. Lassan ért — így jellemezték. A háború előtt évekig a mama ruhaszalonjából élt a család. Apám soha nem adta föl a reményt. Ha nem kapott megbízatást, nem csüggedt dolgozott csendesen, kitartóan. Gyerekkoromban mindig körülötte akartam lenni. Örült neki. Mesélt. Tanítgatott. Amikor a műteremben először suta ujjakkal megpróbáltam anyaghoz nyúlni, formázni: kizavart. Nem értettem szigorát. *Férfiszív, férfikéz kell a szobrászathoz* — mondta. Keserű volt? Nem. Féltett. Nem lettem szobrász: díszlettervező vagyok.

A nagy alkotások gipszmásolatai között, a műteremben beszélgettünk *Kocsis András* lányával. Az otthonba visszatérve két férfi állt a szobrász ágya mellett. Hivatalos személyiségek, ünneplőben: *a Munka Érdemrend arany fokozatát hozták az idős művésznek.* Szólni alig tudott. Köszönte.

— *Mintáztam — mondta — követ, bronzot, alumíniumot. Állítottam ki rajzot, festményt. Nem hittem: elfáradok egyszer...*

Természetelvű, emberközeli szobrász. A zene, az irodalom, a történelem világából is keresett témát alakjaihoz. Budapest és néhány vidéki város terein állnak emlékművei, szobrai. *Kőbe vésett gondolatok.*

— *A Kossuth-díjat 1953-ban kaptam a Kossuth-szobor mellékalakjaiért. Két évvel később a Munkácsy-díjat a Béke a földeken című művemért.*

Faragott egy gyönyörű *Petőfi-szobrot. Mikszáth Kálmán* testes alakja a Mikszáth téren, *Haydn-szobor* a Tabánban, *Zichy Mihály,* a szigeti művészsétányon; bejárati friz a Sportcsarnokban, *szovjet emlékmű, Anya* Újpesten, *május-szobor* Rákospalotán. Debrecen, Miskolc, Szolnok, Veszprém, Keszthely, Tapolca, Nyíregyháza, Celldömölk, Mezőtúr, Gyula. Kucsmás férfi, Parasztasszony, Pásztorlány, Vetőasszony — minek sorolni? Szobrok. Díjak. Elismerés. Csend. Kitüntetés. Várakozás. Küzdelem. Szüntelenül tevékeny élet.

A véső, az alkotó pihen. A művek beszélnek...

JELENTKEZÉSEK

— Első munkahelyem lesz a mostani — mondja egy kislány. Igazolványt, kérdőívet szorongat. — *Fodrász vagyok, most végeztem: odamegyek dolgozni, ahol eddig gyakorlaton voltam.*

— Hol akar elhelyezkedni?

— *Még nem tudom...* — bizonytalankodik egy harminc év körüli asszony.

— Előző munkahelye?

— *Zöldségüzletben voltam eladó.*

— Miért jött el onnan?

— *Nehéz a munka... nem, nem a pénz a nagyobb ok...*

évnek első augusztusi vasárnapja alkalom az elmaradt, az elfelejtett virágos üdvözletek átadására.

Holnap: *augusztus első vasárnapja.* Elkerülendő a megfelejtkezés nem ritkán kínos magyarázatát: *az utolsó idei alkalom.*

A kérdés: *kinek, mit, hogyan?*

A válaszokat egy ritka — nem is régi — könyv foglalja össze: a *Virágkalendárium.*

Mindenekelőtt a házastársak figyelmébe: a házassági évforduló elmulasztott köszöntését *pótolja egy* az illendő.

OKOS FÉRFI: BÖLCSESSÉGFA

Nem kivételek a férfiak sem. *A szépségükkel büszkélkedők* ajándéka a nárcisz, *az okosoké* egy cserépbe ültetett bölcsességfa. *Félénkeknek* való a *Mimosa pudica*, a gúnyosoknak *a szúrós dísznövények* bármelyike, a hidegszívűeknek *a cserepes jégvirág.* A hatalmaskodóknak *a császárszakáll*, a túlzott háziasoknak *a papucsvirág*, a Calceolaria a találó virágajándék. A szerény férfiakat — tanácsolják a könyv szerzői — kokárdavirággal „tüntessük ki".

KREPP NEM...

Kinek és mit... szót ejtettünk róla. Hogyan? Néhány a tanácsok közül.

Virágos kertben *idegen lakó a kerti törpe.* Virágajándékhoz *nem illendő a selyemszalag, a tülldísz,* a cserepeshez sem a dróthuzalokkal merevített kreppapír díszítés. *Növényhez csak növényi díszt válasszunk.* Tavasszal a barka, a páfrány, ősszel a díszfű, télen az örökzöld díszítse a csokrot.

Nyáron a fátyolvirág.

Holnap is, a virágok napján. S a megbocsátásra érdemes feledékenyek figyelmébe még egy tanács: *már a kapualjban kihúzzuk a gombostűt, a virág-*

Kitűnő vétel
SELECT
importált
asztali rádió
URH-sávval
Ára: 1850 Ft
OTP-hitel
PACIFIC
importált
zenegép
Ára: 2700 Ft OTP-hitel
VIDÉKRE UTÁNVÉTTEL SZÁLLÍT
KERAVILL
ÁRUHÁZ
1053 Budapest V., Kossuth L. u. 2.

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17
Telefon: 188-296, 188-307
Kocsis-kutyás
SZOLNOK MEGYEI NÉPLAP

1021

Műteremlátogatás

Kocsis Andrásnál

A nagyváros kőrengetege itt már kertekké, összekulcsolódó fakoronákká szelídül. Ha nem tudnám, talán nem is hinném, hogy Budapesten járok. Az autóbusz hosszú percekig kanyarog a szűk kis utcákon a földszintes házak között, és amikor már utasa nagyon beleringatta magát a kisváros hangulatába, figyelmezteti a valóságra, egy hirtelen felbukkanó sárga villamos. — Ez Rákospalota, ez a főváros karjaiban szunnyadó városka, amely sáros mellékutaival, napfényes, kertes házaival magához láncolja lakóit, akik itt a lüktető metropolis zajától, életritmusától megfáradva pihenésre találnak. A környezet, amelyben a művész él, ha nem is magyarázza munkásságát, talán kulcsot adhat jobb megértéséhez.

Ha előzőleg sem ismertem volna Kocsis András szobrait, lehet hogy akkor sem ért volna meglepetés, amikor beléptem műtermébe. Az út, amelyen ideérkeztem sok mindent elmondott róluk. Nem lehet véletlen, hogy itt lakik a művész. Kertek, apró házak között, ahol tavasszal érezni a föld illatát, ahol a természet még elérhető közelségben maradt, és ahol mégsincs semmi „vidékies", hiszen ez itt már mégiscsak Budapest.

Nem lehet véletlen az a négy évtizedes hűség, amely Kocsis András Rákospalotához fűzi.

A műterem épülete, amely a Kossuth-díjas művész alkotóműhelye magányosan áll egy kert közepében, csak nagy üvegablaka villog a koratavaszi fényben. Berendezése valóban műhelyre vall; egy nagy vaskályha, az asztalon szobrászszerszámok és szobrok, szobrok, a kőben vagy bronzban megvalósult alkotások gipsz-másai.

Közülük néhány az utcákról, terekről sokak számára már jó ismerős. A Pásztorlány kecses, szobrászian szép figurája Nyíregyházán áll. A Mikszáth szobrot a budapesti Mikszáth téren állították fel, ott mellette a keszthelyi Helikon szobor, és ahogy ránk szemben velünk áll a debreceni Román emlékmű nőalakja.

Nehéz dolog egy alkotóművészt bemutatni, megrajzolni megközelítően is pontos arcképét, hiszen hogyan születhet meg végülis mindez? Megszokottá és kötelezővé vált kérdések — válaszok útján; a művész pályájáról, életéről, csupa olyan dolgok, amit egy érdeklődő ember talán egy lexikont fellapozva is megtudhat.

Nehéz, küzdelmes életútja volt Kocsis Andrásnak. — 1905-ben született, Kolozsvárott. Édesanyját korán elvesztette. Iskoláit Vajszkán kezdte, majd apjával együtt Újpestre költözött. Hogy középiskolába járhasson, dolgoznia kellett. Angyalföldön a Gyöngyösi úti szülőotthon építkezésénél hordta a téglát, mint a kőművesek mellé beosztott napszámos.

— Tizenötéves koromban a család úgy határozott, hogy végtére is komoly hivatást kell választanom, hiszen a kőhordásnak mégsincs valami nagy jövője — emlékezik vissza a művész 1920-ra, amikor is egy Váci úti kis műhelyben szerelő tanonc lett. A nehéz munka, a tábori kohó tüze azonban felőrölte egészségét. Tüdővérzéssel kórházba került. Betegsége alatt fogalmazódott meg benne a szándék, hogy művész lesz. Szobrászi ambíciói ekkor teljesedtek ki. 1923-ban jelentkezett az Iparművészeti Iskola díszítőszobrászati szakosztályára és közben alkalmi munkával tartotta el magát, ami azonban elvette erejét, idejét, iskolai eredménye rossz lett, kimaradt, de 1924-től Pásztor János mellett tovább tanult. 1928-ban rendkívüli hallgatónak beiratkozott a Képzőművészeti Főiskolára, ahol Kisfaludy Strobl Zsigmond volt a tanára. Ezekben az években szövődtek közte és a nagy szocialista festőművész Dési Huber István között egy életre szóló barátság szálai.

A háború után újult erővel látott munkához. Ezekben az években született a Petőfi-szobor, a Teniszező, a földalatti stadioni végállomásához, a mezőtúri gépállomás falát díszítő domborműve, a budapesti Kossuth-szobor mellékalakjai, a Román emlékmű Debrecenben és ugyanígy legutóljára a szolnoki Lenin-szobor, hogy csak az ismertebbeket említsük, 1953-ban Kossuth-díjat, 1955-ben Munkácsy-díjat kapott.

Művészete hagyománytisztelő, mondják műveinek értékelői, és amennyiben a szobrászi realizmus hagyományainak tiszteletét értik alatta, igaz meghatározásuk.

— A szobrászi szobrászat, a plasztikus formák és tömegek szobrászatának törekvéseit követem. Számomra egy szobor először körüljárható tömegével jelenik meg — mondja elgondolkozva, a beszélgetésünk alatt többször is kialvó kis angol pipáját gyömöszölve. Figyelem mozdulatait. A gesztust igyekszem megragadni most én is, amely gesztus mindig ott van jellemző erővel telítve szobrain, őrizve alakjainak egy-egy kifejező mozdulatát.

A hagyománytiszteletről, saját munkájáról a modern szobrászi törekvésekre terelődik a szó.

— A ma élő művészek közül senki sem vonhatja ki magát a formai kísérletek hatása alól. Nem vagyok ellenzője a modern törekvéseknek, de mindig nagyon tisztelem az anyagot. — Aztán felállva, egy külföldi művészeti folyóiratot keres elő, néhány képet mutat belőle. — Ez a szobrász nem szereti az anyagot — mondja az egyik szoborról. — Rombol, de nem épít.

A szobor, amiről szó van, valóban ösztövér alkotás. Lehetetlen nem összehasonlítanom a műteremben levő plasztikus, kifejező formákkal. Igen. Lehet, hogy Kocsis András hagyománytisztelő, de ezeket a hagyományokat, úgy gondolom, érdemes is tisztelni.

Búcsúzásnál egy képpel ajándékoz meg. A képen a szolnoki Lenin-szobor eredeti nagyságú gipsz alakja látható, a művész műtermében.

— A szobor azóta bronzbaöntve már elkészült a Jász utcai öntőműhelyben és sajnos, a makettjét sem tudom megmutatni, pedig leendő környezetének megfelelően a hátterét is megfestettem — mondja búcsúzóul és még hozzáteszi, a szoboravatáskor Szolnokon biztosan találkozunk.

Rideg Gábor

Köszöntjük Illés Bélát

Olvasóinak népes tábora köszönti a hetvenéves Illés Bélát. Köszöntik őt a munkások és értelmiségiek, parasztok és tisztviselők, magyarok és nem magyarok: köszöntik őt a világ minden tájáról a szocializmus és az irodalom hívei. És ezen a széles táboron belül is elsősorban azok, akik Illés Bélának személyes hívei lettek, még ha nem is ismerkedtek is meg az íróval személyesen. Mert Illés Béla sajátos varázsa talán éppen abban van, hogy rendkívül gyorsan kerül ember-közelségbe olvasóival; előadói modora mintha jelenlévő hallgatósághoz, s nem távol lévő olvasókhoz idomulna. Ennek az előadói modornak első jellegzetessége egy mély és harcos humánum, amelyen szigorú helyzetek szorításában is ott csillog a derű; a nagy élet leszüremlett bölcsessége; az élet kedvesebb oldala iránt előzékeny írói figyelem. A másik jellegzetesség az a szuggesztív személyiség, amely az író személyét — legtöbbször nevét rejtve — mindig odaállítja művei középpontjába, vagy a középpont közelébe.

Illés Béla a Nyugat hasábjain indult el írói pályáján, Ady Endre biztatására. Hamarosan bekapcsolódott a munkásmozgalomba, s már 1918-ban a forradalmi katonatanács tagja. A Tanácsköztársaság idején Újpesten végez pártmunkát; a bukás után Bécsbe emigrál, Kárpát-Ukrajnában dolgozik a mozgalomban, letartóztatják, kiszabadul, — a kommunista mozgalom hullámverése hajtja városról városra, országból országra. Közben íróvá érik, s amikor Ausztriából is kiutasítják, 1923-ban a Szovjetunióba megy. Tevékeny részt vesz a szovjet írók és a külföldi kommunista írók szervezeteinek munkájában: neve és munkássága elválaszthatatlan a proletárirodalomnak ettől a harcokban és sikerekben gazdag szakaszától.

Illés Béla három nagyregénye a magyar szocialista irodalom három jelentős fegyverténye. Az Ég a Tisza (1929) a Magyar Tanácsköztársaság küzdelmeinek, belső harcainak, szép lendületének és az elkövetett hibáknak széles ölelésű, átfogó igényű, expresszív erejű művészi képe. Olyan ez a regény, — mint az író, a mozgalom, a forradalom fiatalsága: hitében rendíthetetlen és szertelen, dinamikus és nyugtalan, friss tekintetű és leheteilent nem ismerő. Még nem kiforrott írói munka, de már ott látjuk benne a jelentőssé növő író művészi formátumát. A csúcsot a Kárpáti rapszódia jelenti (1939); itt már felfénylik minden, ami Illés Béla írásművészetének erénye: az érdekes előadás, a pártos népszeretet írói megszólaltatása, a széles eszmei alapon felvázolt kép részleteinek anekdótikus kedvességű és közelségű megjelenítése, a lebilincselő mesélőkedv, a valóság realista művészi megközelítésén belül a romantikus motívumok gazdagsága. De jelentős ez a regény az irodalomtörténet összefüggései között vizsgálva is. A magyar szépprózа modern fejlődésének azt a vonalát képviseli, amely a Mikszáth-i előadásmód hagyományait tükrözi bele a szocialista világlátásba, a szocialista realizmusba. — Évekkel a felszabadulás után adta ki Illés Béla harmadik jelentős regényét, a Honfoglalást (1954). Ebben a

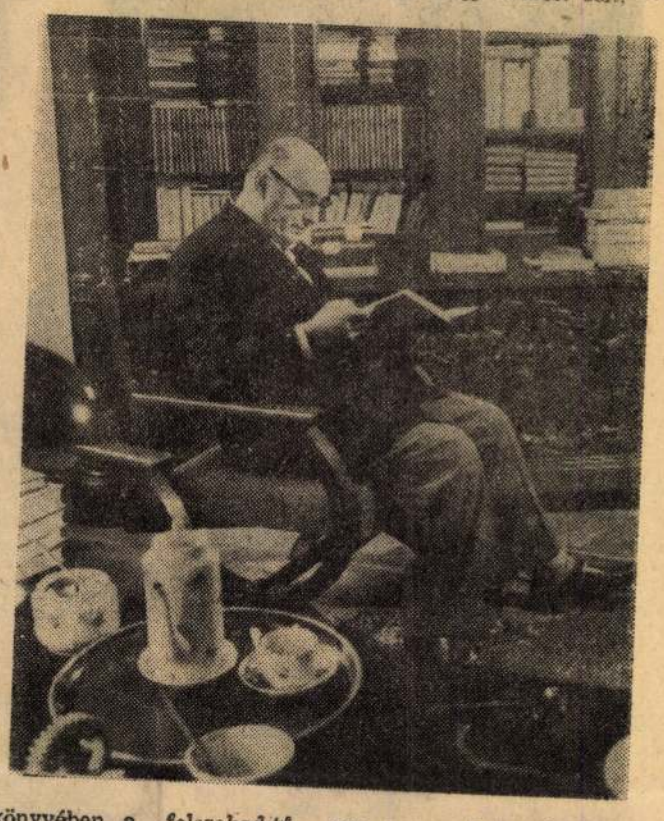

könyvében a felszabadító harcokban résztvevő író írja meg a szemtanú hitelességével és az élénk képzelőerejű művész emelkedettségével az a történelmi fordulatot, amely urak országából a dolgozó nép hazájává tette Magyarországot. A regény számos pontján zavaróan hatott a személyi kultusz nyomása, — megnehezítve a történelmi események minden vonatkozásának kimunkálását. De a nehézségek, akadályok ellenére is fontos és sikeres regény Illés Béláé: a horthysta magyar hadsereg vezetőinek maradandó értékű ábrázolása, az úri vezérkarral szembeállított hadifogoly-tömegek képe, a huszonöt éves elnyomás és butítás ájulásából ébredező emberek rajzai — mind ez nemcsak Illés Béla helyes és igaz látásmódját, hanem írói megjelenítő erejét is dicséri.

S a regények mellett ott tarkállik novelláinak, anekdótáinak színes szőttese. Az Aranylibától a Történelmi leckéig, a Háztűznézőtől a Szásáig, a Sámson és Delilától a Válaszúton-ban szereplő elbeszélésekig: egy ötletekből, élményekből, mesélő kedvből soha ki nem fogyó író önti vonzó szellemi kincseit. S emellett az anekdóták, emlékezések, „találkozások" végeláthatatlan sora. Ne azt nézzük most, hogy ezek között a kis írások között akadnak halványabbak, — könnyebb tollal írottak is, ne azt kutassuk, hogy mi helyett született meg az anekdóták dús sora. Arra mutassunk rá, hogy ezek az írások a novellákkal, — sőt a regényekkel együtt is egy nagy emberi célt, — egy nemes írói szándékot szolgálnak és érvényesítenek: Illés Béla a legnehezebb években is arra törekedett, hogy felcsillantsa írásaiban a szocializmus emberi derűjét, hogy megmutassa a kizsákmányolás nélküli társadalom humanizmusát, igazát. S ha ezt az új humanizmust ideig-óráig beárnyékolták is a személyi kultusz felhői, — Illés Béla szocializmusba vetett hite, humánus bizakodása igazolódott: — az elmúlt időszak felleg-oszlató volt.

Az író hetven éves — A folyóiratok és hetilapok új és új írásait közlik: nemcsak alkotóerejéről adnak hírt ezek az elbeszélések, hanem Illés Béla emberi erejéről is, amellyel leküzdi a betegséget. Magunknak azt kívánjuk, hogy még sokáig olvashassuk Illés Béla új meg új írásait, az írónak pedig azt, hogy töretlen akarattal folytassa művészi munkáját.

K. P.

Tisza

című regényéből

fegyveresek Tőzsdéhez. Szamuelynél jelentkeznek — kiáltja Ottó.

A kapu előtt Gottesmannt látom. Gottesmann a nyakamba ugrik.

— Győztünk! — ordítja.

— Hogyan történt? Mi?

— Majd útközben! Állj! Kiszállni! Az autót a proletárállam nevében lefoglalom!! Szállj be, Péter! Ujpestre — érti, sofőr elvtárs? Ujpestre a városházára!

Az autó rohan a Váci úton Ujpest felé.

— A dolog úgy történt — magyarázza Gottesmann — úgy történt... Nem, nem tudok most beszélni! Győztünk! — ordítja el magát teli torokkal.

A sofőr rémülten fordul vissza.

— Mit parancsol, elvtárs?

— Győztünk! — ordítja Gottesmann.

— Állj!

Két katona megállítja az autót.

— A proletárállam nevében! — ordít ránk az egyik katona.

Megmutatom az igazolványom: tenyérnyi fehér papírdarab, a kommunista párt pecsétjével.

— Mehet!

Az eső elál. A lámpák kigyulladnak. Az autó száguld. Gottesmann föláll az ülésre és beleordítja a nagyvilágba:

— Győztünk! Győztünk!

Ujpest. A városháza előtt fegyveres őr.

— Hová?

— Pojtek elvtárshoz.

— Milyen ügyben?

Megmutatom az igazolványom. Az őr szalutál.

— Mehet. Első emelet 5.

A szoba teli van munkásokkal és katonákkal. Füst. Lárma. Körülnézek, de Pojteket csak akkor látom meg, amikor már hozzám beszél.

— Jó, hogy jössz, Péter!

— Pojtek!

Meg akarom ölelni, de Pojtek elhárítja az ölelést.

— Nincs időnk, Péter, sietned kell. Lemész a kaszárnyába. Fellner — szocdem párttitkár — elvtárs már ott van. Na indulj!

— De mit csinálok ott?

— Beszélsz a katonákkal.

— Mit mondok?

— Itt a kiáltványunk, olvasd el útközben. A többit rád bízom. Gottesmann, te a tűzoltókhoz mész.

A lépcsőházban, egy gázlámpa alatt elolvasom a kiáltványt...

„MINDENKIHEZ!

Magyarország proletársága a mai nappal a maga kezébe vesz minden hatalmat..."

Csütörtöki mozaik

MESTERSÉGESEN ÁLLÍTANAK ELŐ VITAMINOKAT A SZOVJETUNIÓBAN

A szovjet vitaminkutató tudományos intézet több éven át kísérletezett, míg végül számos olyan vitamin mesterséges előállítását oldotta meg, amely a természetben csak ritkán fordul elő, illetve természetes anyagokból csak bonyolult eljárással vonható ki, s ezért gyártása rendkívül költséges. Az A-vitamint például, amelyet bálnamájból, illetve karotin formájában bonyolult eljárásokkal répából vonnak ki, szovjet tudósok acetilénből állítják elő. Az úgynevezett rhutint azelőtt hajdinából vonták ki, az új eljárások szerint viszont az alapanyagból szintétikusan készítik. A B—1-vitamint etilénből, a C-vitamint glukozeből, K-vitamint az úgynevezett betametilnaftochinon nevű szintétikus anyagból gyártják. Az intézet munkatársai az új készítmények nagyüzemi gyártásának módszerét is kidolgozták.

— *OLCSAI KISS ZOLTÁN Munkácsy-díjas szobrászművész egyik alkotását a 45. sz. Építőipari Vállalat Frangepán utcai munkásszállásának ajándékozta. A művész családias ünnepség keretében adta át a pihenő munkást ábrázoló, nagyméretű szobrot a munkásszálló lakóinak.*

— A MAGYAR NÉPKÖZTÁRSASÁG igazságügyi szerveinek határozata értelmében a BT 241. § (2) bek. alapján Zelk Zoltán, Varga Domokos és Németh Béla ellenforradalmi cselekmények miatt elítélteket — miután büntetésük nagyobb részét letöltötték és őszinte megbánást tanúsítottak — kiszabott börtönbüntetésüket félbeszakítva, szabadlábra helyezték. (MTI)

— MEGKEZDTÉK AZ ŐSZI NAGY HALÁSZATOT a tiszadobi Táncsics Termelőszövetkezet 120 holdas halastaván. Már az első húzásra több mint három mázsa tükörponty került szárazra, s a napi munka végül több mint 40 mázsa zsákmánnyal zárult.

— *MARIA LETICIA DAMORE olasz lírai szoprán, a római Opera tagja, hazánkban vendégszerepel. Kaposvárott és Nagykanizsán Járay Józseffel nagysikerű olasz áriaestet adott. Budapesten a rádióban hallhatjuk majd a közeljövőben.*

Százötven éve ugyanaz a borotva

Az Egyesült Államokbeli Missouriban 150 éve használja a Douglas család ugyanazt a borotvát, amelyet 1809-ben, kivándorlásuk előtt Németországban vásároltak.

BEFEJEZŐDTEK A KECSKEMÉTI HÍRÖS NAPOK

A kecskeméti kiállítás kedden este bezárta kapuit és ezzel véget értek a kecskeméti Hírös Napok. Mintegy 80 000 látogató volt, a kereskedelem 30 millió forintos árukészletének javarésze elkelt. Számos díjat és elismerő oklevelet osztottak ki.

Elbúcsúzott a nyár . . .

Égzengéssel, sűrű villámlással, parádés külsőségek között, langy és szapora záporral búcsúzott szerdán este Budapesttől a vénasszonyok kesernyés nyara. A fűtési határidőt becsülettel betartotta, kezdődhet a viaskodás a kályhával, a tüzelővel, az alágyujtással. A tél azonban még nincs itt, a meteorológia szerint októberben lesz még néhány kellemes, langyos nap. A felöltőket mindenesetre ajánlatos elhozni a Patyolattól . . .

— A GELLÉRTHEGY TATAROZÁSÁT novemberben is folytatják, ha az időjárás engedi. Az idén még körülbelül 300 köbméter vasbetont akarnak beépíteni.

— ÁRVIZET OKOZTAK AUSZTRIÁBAN a nagy esőzések. Stájerországban több helyen megszakadt az országúti és vasúti összeköttetés, s az utakat néhol egy méter magas víz borítja.

MEGJUTALMAZTÁK A NYÁRI TÉRZENÉK ÖNTEVÉKENY RÉSZTVEVŐIT

Az elmúlt három hónapban a leglátogatottabb szabadtéri színpadokon 25 nyilvános hangversenyt, térzenét tartottak, amelyeket 30 000 ember hallgatott meg. Ezeket a hangversenyeket fiatal művészek közreműködésével a legjobb budapesti öntevékeny zenekarok tartották. A SZOT kultúrnevelési osztálya megjutalmazta mindazokat a művészeket, karnagyokat, kik lelkes, önzetlen munkájukkal elősegítették a térzenék sikerét. Az őszi-téli hónapokban tovább folytatják a hangversenyeket és ezeket a nagyobb kultúrotthonok rendszeres programjába illesztik be.

— *EMLÉKLAPOKAT BOCSÁT ki a Nagy Októberi Szocialista Forradalom 41. évfordulója alkalmából a Magyar—Szovjet Baráti Társaság.*

— TILOS A GYÁRAK ÉS ÜZEMEK KÖZELÉBEN LEVŐ között-üzletekben fél- és egydecis üvegekben rumot és pálinkát árusítani. Így intézkedett a fővárosi tanács kereskedelmi osztálya. Az intézkedés végrehajtását a legszigorúbban ellenőrzik.

SZIGLIGETI EDE SZÍNMŰVE A MOSZKVAI CIGÁNY SZÍNHÁZBAN

A moszkvai Cigány Színház műsorra tűzte a Liliomfi szerzőjének, Szigligeti Edének »Cigány« című színművét. A színház felkérésére a színműhöz Sárközi István írt kísérő zenét. Rendezőnek Barta Zsuzsát hívták meg. A színmű bemutatását december második felére tervezik.

— Magyar porcelán egy moszkvai étteremnek. A Herendi Porcelángyárban most készül egy 6000 darabból álló porcelán étkészlet a moszkvai magyar étterem számára. Mintája egészen új motívumokból áll. Az étkészleten kívül a gyár két porcelán eszpresszógépet is gyárt az étterem részére.

— *A BUDAPESTI II. NEMZETKÖZI FOTOKIÁLLÍTÁST eddig tizenkétezer érdeklődő tekintette meg. A tárlat idején hazai és külföldi fotoművészek, műtörténészek előadásokat tartanak.*

— *MEGKEZDŐDTEK AZ IFJÚSÁGI ELŐADÁSOK az Operaházban és az Erkel Színházban, a Lammermoori Luciával, illetve a Háry Jánossal. Több ezer pesti és vidéki diák, ipari tanuló töltötte meg a két dalszínház nézőterét.*

Gergely-Szűr: A NAP REVÜJE

CSÜTÖRTÖK, október 16

A Nap kél 6 óra 4 perckor, nyugszik 16 óra 55 perckor.

Szeretettel köszöntjük névnapjukon GÁL nevű kedves olvasóinkat.

A nap kérdése:

— Holdrakéta volt, vagy földrakéta?

Csütörtöki konferansz

Jó regelt kívánok! Olvasom a Népszavában, hogy Grillparzer egyik darabját, most százötven évvel a megírása után mutatta be a bécsi Volkstheater. Ez igen! — csettintek elragadtatva. — Ez igen! Az a jó egy darabnál, hogy »aludjunk rája egyet!«, nem az, hogy »aludjunk tőle egyet!« Van egy igen kedves barátom; ha benne is annyi önuralom lett volna, hogy

százötven évig vár a művei kiadásával, még ma is azt hinnék róla, hogy költő. Egy másik igen kedves ismerősöm viszont éppen ellenkezőleg, pihen a babérjain; lószőrnek, vagy afriknak nézi a babért, ugyanis egy kicsit rövidlátó. Jómagam is gondolkozom, ne várjak-e ezzel a konferanszszal 100—150 évet.

Azalatt talán kinőne a poénja.

— Ne felejtsd el, Lajos, hogy ma csütörtök van.

ma olvastam, hogy francia kozmetikai cikkek érkeznek: Coty, Molyneux, Chanel, Lanvin, D'Orsay, Revlon, Houbigan, Lancome . . .

— Ugyan, hagyjál békében velük! Beszélni se szeretek róluk!

— Ez maradiság, Lajos! Ez előítélet, Lajos! Miért nem szeretsz róluk beszélni, Lajos?

— Mert nem tudom, hogy kell őket kimondani.

— Négy egyemeletes épületben 40 egyszobás, összkomfortos lakás építését kezdték meg Tatán.

— Megnyílt a Nehézipari Minisztérium dolgozóinak klubja. Czottner Sándor nehézipari miniszter adta át rendeltetésének a klubot.

Száz éves a Gerbeaud

Magyarország leghíresebb cukrászüzeme, a Vörösmarty-cukrászda — az egykori Gerbeaud — szerdán ünnepelte alapításának századik évfordulóját. Rózsa Miklós, az Országos Idegenforgalmi, Szálloda és Étterem Vállalat igazgatója emlékezett meg az évfordulóról. A száz éves Gerbeaudról kiállítás nyílt meg a cukrászda különtermében.

— ALFONSO, a népszerű budapesti kómikus-színész, aki 1956 novemberében disszidált Magyarországról — családjával együtt hazatért. Alfonsót, aki Brüsszelben más- od- és harmadrendű lokálokban kapott csak fellépési lehetőséget, hazaérkezése után nyomban szerződtette a Vidám Színpad, ahol péntektől kezdve ismét fellép.

LESZÁLLÍTOTTÁK A LIBAZSÍR ÉS LIBAHÚS ÁRÁT

A KÖZÉRT-boltok szerda reggeltől 1—1,50 forinttal mérsékelték a tisztított, hízott liba és kacsa árát. Így a tisztított májas libát egészben kilónként 24,50 (máj nélkül 23), a kacsát 25 forintért adták. A szövetkezeti baromfiboltokban a bontott baromfihús árát 1—3,50 forinttal szállították le.

— Magnélküli görögdinnyét sikerült előállítani a Kertészeti Kutató Intézet újmajori gazdaságának.

— Ócskavas között találták meg Jack London jachtjának kormánykerekét

Ante Lovrics jugoszláv tengerész egy rijekai ócskavastelepen megtalálta Jack London »Chamrock« nevű jachtjának kormánykerekét. Az író hajója ezen a vidéken került viharba és pusztult el annak idején. A tengerész most saját jachtjába építette be a Jack London hajójának nevét és építésének évszámát viselő kormánykereket.

Különös közbeszólás

A finn parlamentben egy képviselőnő azt bizonygatta, hogy a nők a házasságban lelkileg kiegyensúlyozottabbak a férfiaknál. Ezt azzal támasztotta alá, hogy a finnországi elmegyógyintézetekben 30-szor több férj van, mint feleség. Egy képviselő közbeszólt: »De ki juttatta oda a férjeket?«

NEM KELL KÉZBE FOGNI A TELEFONHALLGATÓT

Egyre több olyan telefonkészüléket hoznak forgalomba, amelynél a beszélgetéshez csak egy gombnyomásra van szükség, a hallgatót azonban nem kell kézbe venni. A kívánt szám tárcsázása után a telefon kezelője lenyomja a tárcsa mellett levő gombot, azután a készülékhez szerelt mikrofonba beszél, a vonal másik végén pedig egy kis asztali hangszóró közvetíti hangját. Beszélgető partnere hasonló módon válaszol. A készüléket, amelynek egyik legújabb típusát a Siemens—Halske cég dolgozta ki, a szokásos hallgatóval is ellátták, ezt azonban csak olyan beszélgetéseknél veszik igénybe, amelyeknél el akarják kerülni, hogy jelenlevő harmadik személy is hallja a szöveget.

NAGYDÍJAKBAN SZÁMOS NYUGATI ORSZÁGOT MEGELŐZÖTT BRÜSSZELBEN A MAGYAR KIÁLLÍTÁS

Brüsszelben nyilvánosságra hozták a nagydíjak alapján készült statisztikát. Az eddig közzétett statisztika szerint Franciaország 168, Belgium 153, a Szovjetunió 82, Csehszlovákia 50, Olaszország 25, Magyarország 20, Ausztria 18, Anglia 18, Portugália 11, Hollandia 10 Grand Prix-et nyert el. Magyarország hatodik helyezésével igen előkelő helyet kapott az országok ranglistáján.

OKTÓBER 19-ÉN AVATJÁK A ROMÁN HŐSÖK DEBRECENI EMLÉKMŰVÉT

Debrecen felszabadulásának 14. évfordulóján, október 19-én avatják fel a magyarországi felszabadítási harcokban részt vett román hősök debreceni emlékművét. A csaknem három méter magas emlékmű alkotója Kocsis András Kossuth-díjas szobrászművész. A gyönyörű szobor a Román Népköztársaságtól kapott fehér márványból készült.

— Magyar művészküldöttség utazott Kínába, tagjai: Dános Lili, Dénes Vera, Erdélyi Aliz, Maros Éva, Neményi Lili, Steinert Mária, Bächer Mihály, Balassa György, Bozsó Árpád, Gabos Gábor, Kovács Dénes, Palócz László, Perlusz Sándor és Simor András.

— *A TOULOUSEI ÉNEKVERSENYEN Bartha Alfonz második lett. A női versenyben Jasper Bella és Gesztis Sylvia harmadik helyezést ért el.*

— IRAKI VASÚTI SZAKEMBEREK HAZÁNKBAN. Az iraki vasutak vezérigazgatója és Pafei Hadid vasúti főmérnök Budapestre érkezett, a magyar közlekedésügy tanulmányozására. Szerdán délelőtt Kossa István közlekedés- és postaügyi miniszternél tettek látogatást.

— *ŐSEMBEREK TELEPÜLÉSI HELYÉT fedezte fel az Avej-Dage barlangban az Azerbajdzsán Tudományos Akadémia történettudományi intézetének expedíciója.*

— A VÍRUSKUTATÁS ÉS A VÍRUSOS MEGBETEGEDÉSEK gyógyításában követendő új módszerek megvitatása szerepel a csehszlovák biológusok országos konferenciájának napirendjén.

Megfejtették a csecsemők »beszédét«

A csecsemőhangok jelentésével foglalkozó amerikai pszichológusok arra a következtetésre jutottak, hogy a »mama« szó, amely a világ valamennyi újszülöttjének szókincsében szerepel, fájdalmat, rossz hangulatot fejez ki, a »baba«, »dada«, »gaga«, »dididi« és »glug-glug« hangjelekkel viszont jó hangulatukat juttatják kifejezésre a csecsemők.

× **Köszönetnyilvánítás.** Mindazoknak, akik váratlanul elhunyt felejthetetlen férjem temetésén részt vettek, ezúton mondunk köszönetet. Özv. dr. Hernáth Ferencné és gyermekei.

Szabó Miklós leleplező riportsorozata: LEHULL AZ ÁLARC

Színészsorsok

Meglehetősen kemény, téli napon tizenegyen gyűltünk össze a bécsi Landstrasse-Hauptstrasse egyik kis vendéglőjében. Jómagam, aki akkoriban az összeköttetést jelentettem a Pénz felé és tíz csüggedt, fázós, éhes ember. Nők, férfiak vegyesen. Színészek. Ekkor ismerkedtem meg *Ferrari Violettával.*

A szürke nadrágba bújt, sápadt nőben legtöbben bizonyára nem ismerték volna fel a magyar film nemrég még ünnepelt sztárját. A rosszul fűtött étteremben fázósan húzta magára rövid bundáját és mohón ette az izetlen osztrák zónapörköltet. Amit ott »Ungarische Gulasch«-nak titulálnak, eléggé nem méltányolható bátorsággal.

Ferrari akkor még a Hotel Grabenben lakott férjével, anyósával és négyhónapos kisgyermekével. Hazulról hozott pénzük, ékszerük már elfogyott disszidálásuk első két hónapja alatt, amin nem is lehet csodálkozni, ha az ember a bécsi árakat veszi figyelembe. Szállodai szobájukért napi 70 schillinget fizettek és háromtagú család ebédje a legolcsóbb helyen sem volt kevesebb 36 schillingnél. Mindez akkor, amikor száz jó magyar forintért csak 8 schillinget adtak a megszorult emberek bőrén gazdagodó üzérek. Talán nem érdektelen megjegyezni, hogy ugyanezek az üzérek néhány hónappal később már ötszörös pénzt kerestek befektetésükön.

Búcsú a színpadtól

Persze ez nem segített sem Ferrarin, sem a többi színészen, akiknek akkor kellett lakni, enni. A pénztárcák nagyon gyorsan kiürültek és majdnem ilyen gyorsan tűntek el az órák a karokról, az ékszerek a formás nyakakról, keblekről. Vilcsi — ahogyan Ferrarit becézték — a többinél is súlyosabb válságba jutott. Ő anya volt, szoptatnia kellett. Szoptatni pedig nem lehet éhségtől lankadó testtel.

Ferrari elhagyta a színházat, amelynek színpadán annyi sikert aratott. Elhagyta otthonát, amelyet fényűzőbben rendezhetett be, mint az átlagemberek. Elhagyta hazáját, amely kiemelte a névtelenek sorából és annyi megbecsülést adott neki, amennyit azóta sem kapott és amennyit sohasem fog kapni másutt. Ma már ő is tudja mindezt, de akkor még hitt a tehetségében, amely annyi tapsot és oly szép jövedelmet aratott — Magyarországon. Hitt abban, hogy az álmodozók vélt »Eldorádója«: Nyugat az ő számára is »korlátlan lehetőségeket« nyújt.

A bécsi bukás

Újabb hónapok teltek el. A világ szemmel láthatólag nem Ferrari Violettára várt. A kegyelemkenyér nagyon, de nagyon keserű tud lenni. Így azután a férj akarata győzött és a család Nyugat-Németországba költözött, ahol a kis mérnöki fizetés megmentette őket a további megalázásoktól.

Egyszer még felvillant a nagy perc. A disszidens magyar színészek egy utolsó, kétségbeesett erőlködéssel igyekeztek magukra terelni az érdektelen közvélemény figyelmét. Lázas készülődés, titkos várakozás előzte meg azt a bemutatót, amellyel 1957 nyarán Bécs közönsége elé léptek. Ferraribán fellobogott a színészvér. Egy-kettőre az osztrák fővárosban termett és a nagy napon bohóckosztümben. lisztes arcán kis fekete szépségtapasszal — ahogyan a szerep előírta — ő is a bársonyfüggöny elé lépett. A Stadt-Theater közönsége viharos tapsszal üdvözölte a bemutatkozó magyar színészeket. Nemcsak a néhány száz disszidens tapsolt, akinek megvásárolták a legolcsóbb jegyeket, de tapsoltak a meghívott külföldi vendégek, tapsolt az egész közönség is.

Zilahy Lajos »Zenebohócok« című színművét mutatták be. Szerencsétlen választás volt. A korszerűtlen darab egymagában elegendő lett volna ahhoz, hogy sikertelenséget okozzon. Ehhez hozzájárult még a színészek ideiges hangulata és az a figyelmen kívül nem hagyható tény, hogy prózai művet csak anyanyelvén élvezhet igazán az ember. Egy-két jó színész akadt ugyan a disszidensek között, de a többség bizony a statiszták színvonalán mozgott. Kell-e még több is a bukáshoz?

Álom és valóság

Két nappal később a magyar színjátszás befejezte bécsi pályafutását és a magyar színészek eltemették ábrándjaikat. A színészek szétszóródtak a nagyvilágban. *Rajczy* nem bírta el az élet ridegségét és valahol Kanadában végzett önmagával. *Juhász József* ugyancsak Kanadába került, hogy valami kis bisztróban mosogassa el a vendégek otthagyott szennyes tányérjait. Volt aki az utcára került koldusnak — ha férfi volt, volt aki az utcára került mások prédájául — ha nő volt.

Ferrari szerencsésebb volt a többinél, mert visszatérhetett Nyugat-Németországba férjéhez, családjához.

Ma, úgy hírlik, szerepet kapott. Két évvel disszidálása után. De ki támasztja fel *Rajczyt*? Ki emeli ki *Juhászt* a mosogató dézsa mellől? Ki hozza vissza a nőket a bordélyházakból? Senki! *Árvai Ágnes, Bozóky István, Papp Teri, Lendvay Lajos* és a többiek a keserű valóságba zuhantak a csillogó álomvilágból.

(Következik: **Szeresd felebarátodat — ha jól élsz belőle.**)

Egy kérdés — húsz felelet

Közvéleménykutatás a választásról

Találomra megszólított 20 különböző foglalkozású és társadalmi helyzetű embertől megkérdeztük: mint vélekedik az elkövetkező választásokról.

„Velük szót értünk"

Véletlenül először a *Corvin Áruház* szőnyegosztályának egyik eladóját, *Mesterházi Gyulát* szólítottuk meg. Kérdésünkre így felelt: »Kérem, én pártonkívüli vagyok, de azért időnként politizálok. Szerintem mindig az a legfontosabb, hogy *milyen párt kéri a nép bizalmát és mi e pártnak a programja*... Bár nekünk, kereskedelmi dolgozóknak még vannak megoldatlan problémáink, de abból a bizonyos programból néhány dolgot már magunk körül is megvalósulni látunk: áruházunknak az eddigieknél jóval bővebb a raktára; s ami a legfontosabb, a vásárlóknak tömöttebb az erszényük. Így hát mi, eladók — és azt hiszem a vásárlók is — bizalommal nézünk a választás elé, a jövő elé...«

A Rákóczi út 52-ben folyó építkezésen *Nagy Márton* a 45. számú ÉM-vállalat kőművese azt válaszolta: »A kormány megvalósította ígéreteit. Mi is például 3—400 forinttal többet keresünk. A választást illetően egyébként nekünk az a fontos, hogy olyan szaktársaink is legyenek a vezetésben, mint *Apró Antal*, akivel az ócsém együtt inaskodott, meg *Somogyi Miklós szaktárs* és *Rónai Sándor*. *Ők tudják, mi kell nekünk.* Hiszen nem újsütetű munkásvezetők, mert már a Horthy-rendszer idején verekedtek a kőművesek a dolgozók jobb életéért. Természetes, hogy most, amikor a munkásnépnek minden állami ügyben szava van, *velük igazán szót értünk*...«

Mellette dolgozó szaktársa, *Pribéli Ferenc* csak annyit jegyzett meg: »Jó, hogy most rövidebb idő alatt zajlik le a választás, mint máskor. Mert az eddigi tettek, amit eddig csináltunk, többet mondanak, mint bármilyen választási korteskedés...«

Lényegében a két kőműveshez hasonlóan vélekedtek *Petrásovics Miklós* és *Schmidt Györgyné a Lágymányosi Dohánygyár munkásai is.* Ezután a *Nemzeti Színház* melletti taxiállomás egyik éppen szabad kocsijának sofőrjét kérdeztük meg. Bizony csodálkozott: »Nem is tudtam, hogy választás lesz...« — mondta. S amikor efelett meglepődve, tájékoztattuk őt — hozzáfűzte: »Én ugyanis csak sportújságot olvasok... Egyébként kik között lehet választani, ha nincs ellenpárt? Enélkül nem érdekes...«

Egy régi munkás válaszol

További szavaiból kiderült, hogy a politikát, a társadalmi életet összetéveszti egy futballmérkőzéssel. Megpróbáltunk vele részletekben szót váltani, de közben utas jött. Azzal búcsúzott: »Kár, hogy tovább nem folytatjuk a beszélgetést...«

Földvári Miklósnak, az *Athenaeum Nyomda* betűszedőjének már kiegészítő kérdést is feltettünk, méghozzá azt: mit felelt volna a taxisofőr dilemmájára, arra, hogy kik között és mi között választhatunk: »Én régi szervezett munkás vagyok — kezdte — és így már jó ideje kinyílt a szemem. Tudom tehát, hogy a tőkés országok különböző pártjai a kapitalista társadalom különböző osztályainak, rétegeinek, vagy csoportjainak szervezetei, illetve képviselői. És rendszerint kifejezői a köztük levő gazdasági és egyéb érdekellentéteknek. Ám a legtöbb polgári párt között csak *látszatellentét* van, mert valamennyi a kapitalista rendszer híve és fő feladatuk csupán a dolgozók félrevezetése, egységük megbontása és elégedetlenségük levezetése. Amerikában például ma a dolgozó ember csak a kapitalisták két nagy pártja és különböző milliomos képviselőjelöltjei között választhat...«

Ezután így folytatta: »Nálunk viszont — a volt urak egy kis csoportjától eltekintve — a munkások, a parasztok, az értelmiségiek és a kispolgárság nemzeti és társadalmi érdekei lényegében azonosak. És ezt a valóságos közös érdeket legjobban a szocialista eszmét képviselő párt képes kifejezni és megvalósítani. Nálunk tehát nincs szükség több pártra. Mégis nálunk nagyobb a választék, mint például Amerikában: *választhatunk a szocializmus és a kapitalizmus között*... Hát én valahogy ilyen formán válaszoltam volna a taxisofőrnek...«

„Most igazán érdemes a földdel dolgozni"

A Keleti pályaudvar várótermében összeakadtunk két falusi emberrel. Az egyik *Mátrai József* 18 holdas középparaszt, a másik a szomszédja, *Molnár Gábor* 3 holdas egyéni gazda. Mindketten az Eger melletti *Nagytálya* községből jártak Pesten és most hazautaznak. Először gazdálkodási eredményeik kerültek szóba.

»*Csak sose legyen rosszabb*...« — jegyezte meg Mátrai. Egy hold szőlőről 26 hektoliter bora lesz, s ez csak közepes termés, amit hektónként több mint 700 forintért ad el. Azután elmeséli, hogy odahaza mindketten elvégezték a kétéves szaktanfolyamot, s most mintagazdák.

Molnár Gábor nemrég 17 000 forintért adott el egy maganevelte tenyészbikát. A választásokra terelve a szót, kiderült: mindketten úgy tudták, hogy csak tanácsválasztás lesz, mert elutazásuk előtt a falujukban még csupán erről hallottak.

Amikor elmondtuk, hogy új képviselőket is választunk, Mátrai így szólt: »Tőlünk akár sose legyen választás. *A kormány betartotta szavát*, nincs begyűjtés s meg vagyunk elégedve. Ezért a parasztság a kormányra szavaz, csak tovább is így maradjon. De abban már tehetne valamit az országvezetés, hogy *a fiatalok ne hagyják el a falut*. Ha nem történik valami, egy idő múlva gazdátlan marad a föld. *Pedig most már igazán érdemes volt dolgozni.* De a 18 holdamból én is csak 5,5 holdat tudok megművelni, a többit haszonbérbe adtam, mert az egyetlen leányom is tanítónak ment...«

„Csakugyan javult az élet"

Dr. Egri György, a Baross utcai sebészeti klinika tanársegéde időszerűnek tartja a választást: »Hiszen már rendes kerékvágásba jutottunk, és a régi parlamentben például sok volt az utólag behívott pótképviselő. Remélem az új országgyűlésbe még több értelmiségi kerül be...«

Greszmáryk Pál harmadéves joghallgató elmondta, hogy nemrég tanultak a különböző országok választójogi rendszeréről és így sok embernél jobban alkalma volt megismerni azt, amit példákkal is bizonyított: »A mi választójogi rendszerünk összehasonlíthatatlanul demokratikusabb, mint a kapitalista országoké...«

Arra a kérdésre, hogy vajon másfél évvel ezelőtt hogy látta a dolgokat, azt válaszolta: »Az ellenforradalomban én nem vettem részt, de az én fejemben is elég nagy volt a káosz. Ma már én is tisztábban látom a helyzetet. Igaz, ma sem vagyok kommunista, de gondolkodó ember és különösen jogászjelölt, nem zárkózhat el az eddig elért eredmények tényei elől. Mert a valóság tényei makacs dolgok...«

Beszéltem még kisiparossal, tisztviselővel, háziasszonnyal és más foglalkozású dolgozóval. Túlnyomó többségük helyesléssel, egyetértéssel fogadta a választások meghirdetését, mert ebből is azt látják: *ismét előre lépünk.*

Találóan jellemezte ezt a közhangulatot a Rákóczi téri csarnokban megszólított egyik háziasszony, aki azt mondta: »Én nem sokat értek a politikához. De én mindig arra szavaztam, hogy az élet jobb legyen és kevesebb a gond. Most is szavazni fogok abban a reményben, hogy tovább javul majd az élet, mert az utóbbi időben csakugyan javult...«

Szenes Imre

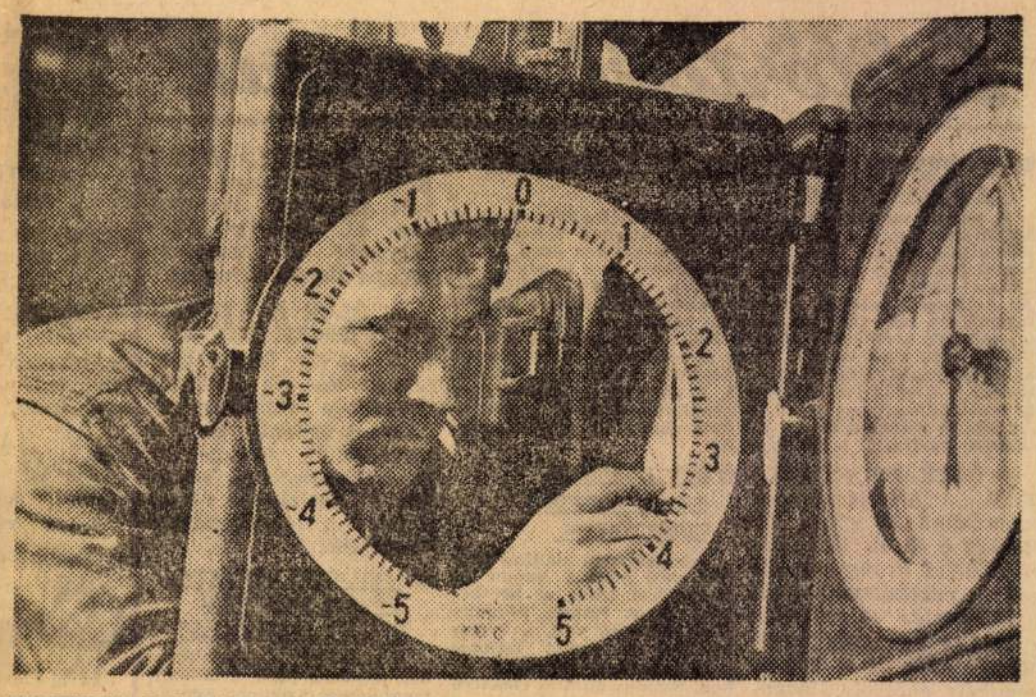

MOSZKVA NYUGATI KIKÖTŐJÉBEN épül a szovjet főváros legnagyobb gabonaraktára. A gabonaraktárt a legkorszerűbb technikával szerelték fel. Különböző gépek segítségével osztályozzák a gabonát, szállítják a különböző tárolóhelyiségekre, ellenőrzik a hőmérsékletet. A képen: Az elektromechanikus műszerrel ellenőrzik a tárolóhelyiségek hőmérsékletét

Jöjjön elsején!

Két és fél millió adósság — kifizetetlen számlákból

Ha valaki moziba akar menni, természetesnek tartja, hogy előbb jegyet kell váltania. A közértben . sem jut eszébe senkinek, hogy fizetés nélkül hozzon el egy kiló cukrot. Szolgáltatásért ellenszolgáltatás jár, ezt minden ember tudja.

Illetve...

A Fővárosi Közüzemi Díjbeszedő Vállalatnak az a feladata, hogy a villany, gáz, csatorna, kéményseprő, területhasználati és egyéb díjakat beszedje. Ez így nagyon egyszerű. A valóságban azonban korántsem megy ilyen simán a dolog.

Jobb kapni?

Nagy-Budapest területén sok ezren mulasztják el valamilyen címen a villany, gáz és egyéb díjak fizetését.

A kiegyenlítetlen számlák havi összege *eléri a kétszázezer forintot!*

A megrögzött nemfizetők közö't a XI. és XII. kerület lakói »vezetnek«: úgyszólván minden hónapban jelentős összeggel maradnak adósak államunknak. *Kispesten viszont mindenki kifizeti számláját*, Csepelen pedig mindössze ezer forint a tartozás.

A nemfizetők *többszörös* kárt okoznak államunknak: amellett, hogy térítés nélkül veszik igénybe a közüzemi szolgáltatásoka', sok felesleges dolgot adnak a pénzbeszedőknek is: négyszer-ötször el kell mennie ugyanarra a címre — többnyire eredmény nélkül.

Egyik József körúti lakó például már több mint három hónapja nem fizeti számláját, noha anyagi helyzete nem kényszeríti erre. Már a felszólítások tömegét kapta. Lakásába még az óra leolvasásához sem engedi be a díjbeszedőt. Mérőóráját ezért kénytelenek voltak kívülről lezárni. Sok hónapos villany- és gázfogyasztását a mai napig sem fizette meg.

Ez az eljárás általános »módszer«: egyszerűen nem nyitnak ajtót a díjbeszedőnek, hiába kopogtat. De abban nincs sok köszönet, ha egy notórius nemfizető kinyitja az ajtót. *Cziráki Gábor* pénzbeszedőt például Pomázon életveszélyesen megfenyegette egyik indulatos adós.

Elfogadható indokok

Természetesen akadnak olyan lakók is, akik készségük ellenére nem tudnak idejében fizetni, mert elfoglaltságuk miatt ritkán tartózkodnak otthon.

A házfelügyelők egy része szívesen elvállalja, hogy ilyen esetben átadja a pénzt a beszedőnek. Azonban ez nem általános. Pedig *a házfelügyelők mindenütt sokat segíthetnének abban, hogy államunk ilyen természetű »kintlevőségei« a minimálisra csökkenjenek.*

Évente csaknem két és félmillió forint a lakosság hátraléka. Sokan emlékezhetnek rá, hogy a múltban nem tréfáltak sem az Elektromos Műveknél, sem a Gázműveknél. Ha valaki nem fizete't, minden további nélkül kikapcsolták a mérőórát, s azt csak a számla kiegyenlítése, valamint a járulékos költségek kifizetése után kapcsolták be ismét.

Most már a legritkább esetben alkalmazzák ezt a módszert. Hiszen bárkivel előfordulhat, hogy családi helyzete, váratlan kiadásai, munkahelyváltozás, vagy más okok miatt nem tudja az esedékesség napján számláját kiegyenlíteni.

Körültekintő eljárás

— Jöjjön elsején — mondják ilyenkor a díjbeszedőnek. A Díjbeszedő Vállalat minden esetben a legkörültekintőbb és legtapintatosabb módon jár el. Az egyszeri haladékot minden kérelmezőnek szívesen megadják. Aki hosszabb ideje nem tud fizetni, azt ismételten felkeresik, hogy meggyőződjenek: miért késlekedik a fizetéssel. Ezzel az engedékenységgel azonban, sajnos, még sokan visszaélnek.

Halasi Árpád

Korszerűsítenek több budapesti és vidéki színházat

35 új szélesvásznú mozi nyílik a hároméves tervben

A hároméves terv során államunk több mint 55 millió forintot fordít a filmvállalatok fejlesztésére. 1960-ra üzemképes állapotba hozzák a filmlaboratóriumot. Körülbelül 15—16 millió forintot irányoz elő a terv a filmvállalatok műszaki fejlesztésére. *35 szélesvásznú mozival gyarapodik az ország a hároméves terv végére.* Új filmszínház épül *Zalaegerszegen* és *Győrött*, bővítik a *Budapest Filmstúdiót*. Átépítik a *Kamara Varietét*, az *Erkel Színház* új előcsarnokot kap. Megépítik a Színház- és Filmművészeti Főiskola *Odry Színházát*. A tanácsok hatáskörébe tartozó kulturális intézmények közül a *Fővárosi Vígszínház*, valamint a *nyíregyházi* és a *miskolci* városi színház építkezéseit fejezik be. *Szeged pedig új szabadtéri színpadot kap.* Körülbelül 85—90 millió forintot fordítanak a központi és a tanácsi népművelési építmények felújítására, köztük a *Fővárosi Operettszínházra* és a debreceni *Csokonai Színház* rekonstrukciójára.

Régi kastélyok — új lakók

Kilenc esztendős lehettem, amikor először láttam a gróf urat. A kastélykert kovácsoltvas kerítéséhez lapulva vártuk pajtásaimmal, hogy elvonuljon előttünk. Szörnyen féltünk tőle. Ijesztően csúnya volt ez az utolsó Vigyázó gróf.

A falu közepén álló barokk kastélyba csak nyaralni jött az uraság. Míg az öreg grófné, Podmaniczky Zsuzsanna bárónő élt, igen víg élet járta itt tavasztól őszig. De a grófnő halála nagy változást hozott: a Podmaniczky-rokonok elpereltek egy birtokrészt a fiatal gróftól, és ez az agyára ment. Az lett a rögeszméje, hogy öregségére koldusbotra jut.

Takarékoskodni kezdett: a szobalánnyal mindennap egy kiflit hozatott. Felét megette reggelire, a másik felét uzsonnára. Ebédre nemegyszer héjában főtt krumplit evett. A bennfentesebb cselédek szánták is, nevették is a bolondériáját. Főleg nevették, hiszen télközben egy-egy vadászatra annyi pénzt költött, amiből a fél falu szépen megélt volna egy esztendeig.

A gróf jártában-keltében is örökké számolt. Hangosan mormolta a számokat. Ezért is féltünk tőle. Egyszer azonban rossz vége lett a rögeszméjének. Az újságok is megírták: bécsi palotájának negyedik emeletéről a halálba vetette magát.

Azóta sem járt eleven gróf a mi falunkban. S tulajdonképpen tiszteletlenség is ma már falunak nevezni Rákoskeresztúrt, mert az fővárosunk részévé, a XVII. kerületté lépett elő. S a kastélyra a grófi címer helyébe feledhetetlen emlékű mártír neve íródott fel. Itt székel a Fürst Sándor Általános Gimnázium...

Hogy miért jutott eszembe mindez? Találtam egy régi jegyzetfüzetet, és első lapján a feljegyzést: »Péter bácsi, a szigligeti kertész.« A szigligeti kastély ma az írók alkotóháza. A második világháború végéig gróf Eszterházy Pál özvegye, valamiféle osztrák hercegnő lakta. A felszabadító szovjet csapatok már valahol a »Királynő szoknyája« domb mögött közeledtek, amikor a hercegnő végre belátta: mégsem segít a »csodafegyver«. Sebtében összecsomagolt, és hazament Ausztriába. A cselédség szétszóródott a faluban. A kastélyban sok mindenfélét próbáltak létesíteni, végül is az íróké lett. Ekkor előkerült Péter bácsi és kérés nélkül kezdte gondozni a kertet, a parkot. Fel is fogadták, jól is tartották, de az öreg sok ideig búskomoran járt-kelt. Olyan volt, mint akinek nagy kő nyomja a szívét. Nyomta is. Titka volt és esküvel fogadta, hogy nem tárja fel senkinek.

Hogy, hogy nem, mégis kikívánkozott belőle: nem emberi gyengeségből, nem a fecsegésért. Elárulta a titkot: megmutatta, hova falaztatta el vele a menekülő hercegnő a kastély legértékesebb bútorait, szőnyegeit, egyéb kincseit. Pedig a hercegnő megfenyegette az öreget: fejét véteti, ha visszajön és üresen vagy elárulva találja a kincseskamrát. S hiába fogadott szót Péter bácsi évtizedekig az uraságnak — a körülötte alakuló élet meggyőzte: nem kell már félnie visszatérésüktől.

A grófok, az őrgrófok, a hercegek kastélyai pedig igen jó kezekben vannak. Azokéban, akik nem nemesi előjoggal, hanem vérrel, verejtékkel szerezték meg rá a jussukat...

Radnóti Edit

Most must

Ha eddig nem tudtam volna, most saját tapasztalatomból meggyőződtem, hogy szüreti időket élünk. Sajnos, a tapasztalás nem valami hegyoldali szőlőben vagy présházban történt, hanem olyan helyen, amelynek látszólag semmi köze a tény megállapításához.

Hatvanban megpróbáltam felszállni az Eger felől érkező vonatra. A kalauz rám szólt, hogy siessek, mert már úgyis késése van a vonatnak. (Még most sem értem, hogy eme szemrehányást miért címezte éppen nekem.) Ám hosszas meditálásra nem volt időm, mert néhány pillanat múlva a lábamra esett egy kosár szőlő, s elhangzott a hozzá járó ájtatosság: »Nem tud vigyázni, maga...« Na, szóval ne folytassuk, elrohantam egy másik kocsihoz, ott »barátságosan figyelmeztettek«, hogy ne tolakodjak. Csomag nélkül ráérek akkor is felugrani, ha már mozog a vonat.

Csakhogy ekkor már késő volt. Én, gyarló ember, felszemtelenkedtem párnás jegyemmel egy favados legalsó lépcsőjére. Fölöttem egy puttony foglalt helyet. Hogy kihez tartozott, azt nem tudom, mert nem állt módomban feltekinteni. Azt azonban, hogy ott volt, éreztem, mert két sín találkozásánál mindig »találkozott« a fejemmel. Mindettől eltekintve, békésen utaztunk egészen Turáig. Vidáman politizáltunk és megbeszéltük a szomszéd ütköző tulajdonosaival, hogy hány fokos mustok vannak az idén. Valaki épp azt mondta, hogy 18, amikor homlokomról lefelé kellemes, ragadós lé csurgott egyenesen a számba. Ebből állapítottam meg, hogy legalább 22 fokoshoz van szerencsém. Az újabb »szerencsék« korának akkor lett vége, amikor is Kőbánya-Felsőn rettenetes detonáció rázta meg a kocsit.

Csodák csodája, nyomban összébb rázódtunk és én is feljebb jutottam. Így állapíthattam meg a valóságos helyzetet:

Majoros néni — Verpelétről — a pad alá nyomott egy demizson mustot. Mivel azonban az üveget erősen bedugaszolta kukoricacsutkával, a must szétvetette páncélját és a fölötte ülő gyanútlan, nyápic kereskedelmi utazót felrepítette a csomagtartóba.

Mire mi, lépcsőháziak, bejutottunk a kocsiba, Majoros néni már az utazót rángatta le a »mennyből«, ám nemcsak kézzel, hanem szavakkal is. A szerencsétlen ember talán még soha életében nem hallotta ilyen nyíltan a káderjellemzését: »mert hogy is lehet valaki ilyen mulya, hogy szétdurran alatta a must...«

Lendvai Vera

A NÉPSZAVA
TELEFONSZÁMA:
224—819*

ZRINYI

TISZTELET ÉS FE

„Aki rossz és henyélő és elfajzott régi jó eleitől, jobb volna neki, ha nem volna nevezetes az ő eleinek neve, mert annak világossága miatt el nem bujhatik."

Zrinyi

Kovács István levente zsenge gyermekkora első tudatos perceitől megbecsüléssel és szavakban ki nem fejezhető rajongással fordult a *katonai egyenruha* felé. Jelképnek érezte és láttára az ősök végtelen sora mozdult életre benne. Az egyenruha mindenkit *egyforma kötelességre szólít* és egyforma áldozatra hív. De azt is tudta, hogy az egyenruha felelősség: *védelmezi a multat*, a magyar erényeket és kiharcolni, *biztosítani a jövőt.*

Becsülte, rajongással tisztelte az egyenruhák viselőit és várta az időt, amikor katona lesz. Leventetársai közül messze kimagaslott nemes egyéniségével, katonás gondolkodásmódjával s néha nagyon fájt neki egy-két bajtársának nemtörődöm felületessége és az a hideg közöny, amellyel a számára oly magasztos jelkép iránt viseltettek. Figyelte társait s mihelyt észrevette, hogy tiszteletlenül, meg nem értéssel, minden mélyebb gondolat nélkül mennek el az egyenruha mellett, félrehívta őket s érett, komoly, felelősségtől mélyen átitatott szavakkal próbálta a helyes útra és a helyes gondolkodáshoz elvezetni őket.

Egy őszi napon hazafelé tartott. Előtte egyenruhában idősebb katona, magasrangú tiszt haladt. Az egyik autóbuszmegállónál megállott és várt. Az érkező autóbuszt zsúfolásig megtöltötték az utasok, az egyenruhás katona fellépett a lépcsőre, a kocsi belseje felé igyekezett, amikor három fiatal legénye megrohanta a feljárót, udvariatlanul könyököltek felfelé, meglökték a katonát, aki elvesztette egyensúlyát, leesett a kocsi lépcsőjéről és hajszálon mult, hogy nem sodródott az elrobogó kocsi kerekei alá és így természetesen nem is volt ideje tiltakoznia a hallatlan neveletlenség ellen.

Kovács Istvánnak a jelenet láttán fájdalom és harag szorította össze a szívét. A tülekedő fiatal legénykében három leventetársára ismert.

Két nap mulva a gyakorlótéren maga köré gyüjtötte őket. Beszélt nekik az örök magyar kötelességről és a katonanemzet hivatásáról, *az egyenruha megbecsüléséről*, a tiszteletről, amelyet *ha nem hagyunk ki jellemünkből*, egészséges, friss váltása leszünk az előző nemzedéknek.

— *A katonai egyenruha a magyar halhatatlanságot jelenti* — mondta. —

Nemsok
ruhát
reánk.
magyar
nekelőtt
lennünk
a vitézi

És így
tott Kor
alkalom
magyar
érezte él
nak a m
és az ú
nemzedé
állít viss

A mo
gyar mu
szűrt ör
küzdő p
Zrínyi t

**„Jobbí
rendet d
méltóság**

**Levent
bes**

Vallás

1. *Bal*
rene él
élete. 3.
4. *Karó*
rály él
László
Vasárn

Valláso

7. *Cz*
Drumm
gramja
Keness
manicz
S.: Fé
mak e

Nevel

14. *T*
Tiham
falu r
fonál

Iroda

18.
Kéky
Béla:
A pol
János
tona
Rákó
mi h

ÉPÜL A HORTHY MIKLÓS NEMZETI SPORTCSARNOK

Az egész ország sportoló ifjúságának lelkesedése kíséri a Horthy Miklós nemzeti sportcsarnok építkezési munkálatainak előrehaladását.

A gyönyörű, nagyszabásúnak ígérkező épület méltóan fogja képviselni nemzetünket, amelynek küzdeni tudó és akaró, ép testű és ép lelkű ifjúsága már annyi hazai és nemzetközi versenyen szerzett világhírt a magyar névnek.

A közelmúlt napokban eldőlt az épület homlokzatát díszítendő, hatalmas dombormű pályázata. A dombormű a sport történetét eleveníti meg, s egy tehetséges, fiatal szobrászművész, *Kocsis* András alkotása. Látjuk rajta, hogy a sportok története sok-sok ezeréves multba vezet vissza. Már a görögök előtt éltek nagy, sportkedvelő népek és nemzetek, s talán a testnevelés volt az egyetlen, amelynek folyamatos fejlődését az évszázadok semmiféle vihara nem tudta megakasztani. A fejlődésben azonban egészen századunkig, sőt mondhatnók napjainkig az egyéni csúcsteljesítmények hajhászása, s a tehetségek felkutatása és dicsőítése volt a főcél.

Ma a sportok művelése rendkívüli jelentőségű, nagy, nemzeti feladat s így érthető, hogy az előbbi helyébe az általános, minél nagyobb tömegeket megmozgató, s a középeredményekkel megelégedő tömegsport lépett. Ezt látjuk Német- és Olaszországban, s ez jut érvényre egyre nagyobb erővel hazánkban is.

A tömegsportolás legtökéletesebben a leventeintézmény kereteiben valósítható meg. Amikor már állani fognak a Horthy Miklós sportcsarnok büszke falai, amikor az alumínium-dombormű̈ről letekintő évezredek alatt vidám leventék lelkes csapatai fognak betódulni a csarnok kapuin, hisszük, hogy egy lépéssel megint megközelítjük azt a szent célt, amely nap-nap után százezerszer hangzik el ajkainkon: a „Szebb Jövőt", a boldog magyar jövendő beteljesülését.

Sz. I.

A homlokzat dombormű̈részlete

Ökölvívók a homlokzaton

„A márciusi ifjak arra tanítanak: a haza, a nép, a haladás szolgálata — az ifjúság szent kötelessége"

A DISZ március 15-i ünnepsége a Múzeum-kertben

A felszabadulás óta hetedszer ünnepeltük szabadon 1848. március 15. évfordulóját. A Nemzeti Múzeum lépcsőjénél, ott, ahol több mint száz esztendővel ezelőtt hangzott el először a nagy szabadságharcos költő, Petőfi Sándor ajkáról a „Talpra magyar", csütörtökön délelőtt a DISZ tartott ünnepélyt. Az ünnepélyen az üzemek, iskolák, kerületek és néphadseregünk fiataljainak küldöttei nagy számban jelentek meg. Eljöttek a magyar ifjúság ünnepére a Magyarországon tartózkodó szovjet vendégek is. Nyikityin elvtárs, akadémikus vezetésével. A Magyar Dolgozók Pártja Központi Vezetősége részéről Dénes István elvtárs vett részt az ünnepségen.

Gosztonyi János elvtárs, a DISZ Központi Vezetősége titkárának megnyitója után *Ladányi* Ferenc, a Népköztársaság érdemes művésze elszavalta Petőfi „Nemzeti dal"-át, majd *Kádas* István elvtárs, a DISZ Központi Vezetőségének titkára tartotta meg ünnepi beszédét.

A magyar ifjúság szívében a márciusi tűzzel építi a szocializmust

— A mai történelmi korszak a népi forradalmak hősi időszaka, ifjúságunktól nagy feladatok megoldását, az új társadalmi rend felépítését követeli meg. Ha az élet által felvetett nagy kérdésekre igennel, nagy tettek végrehajtásával akarunk válaszolni, akkor

szükség van arra, hogy történelmünk ifjú hőseitől, a rettenhetetlen bátorságú, a népért tűzön-vizen át harcoló márciusi ifjaktól, Petőfinek és társainak életéből és halálából megtanuljuk: a haza, a nép, a haladás szolgálata — az ifjúság szent kötelessége.

— 48-as szabadságharcunk nemcsak a magyar nép ügye volt. Itt dobogott a szíve Európa leigázott népeinek és velünk együtt harcoltak az elnyomott népek legjobbjai, az olasz, az osztrák, a lengyel önkéntesek, köztük Bem tábornok, szabadságharcunk legnagyobb hadvezére, a legendás szabadsághős.

— A márciusi ifjúság nemcsak a forradalom elindításában, hanem a hősi harcokban is példát mutatott. De a nemzetközi reakció összefogása erősebb volt akkor. A minden oldalról ránktörő ellenség túlereje, a magyar főurak, főpapok árulása miatt elbukott a forradalom. Az elnyomás, a megalázás, a szolgaság sötét évtizedei következtek.

— Nem szabad megfeledkeznünk arról — folytatta —, hogy nemcsak 1848-ban, hanem ma is vannak, akik nem akarják, hogy szabadon éljen a dolgozó nép. Akkor a Habsburgok, ma az amerikai tőkés urak akarják hazánkat gyarmattá tenni, verejtékes munkánk gyümölcseit feneketlen pénzeszsákjukba süllyeszteni. A magyar szabadsághősöket, népünk nagyjait akkor a hóhér Haynau és Windischgrätz gyilkolta halomra, ma ezt csinálják Koreában és ezt szeretnék nálunk is tenni MacArthur, Eisenhower és sötét társaik, az elvetemült gyilkosok. De a tervük nem sikerül, mert népünk a béketáborba, a haladás erőinek legyőzhetetlen táborába tartozik. És mi, a magyar ifjúság nemcsak akarjuk a békét, hanem harcolunk is érte.

— Mire tanít bennünket ma 1848 március 15? Elsősorban arra, hogy drága kincsünket, a hazát mindennél jobban szeressük. Petőfi és társai azért voltak készek minden áldozatra, mert szerették hazájukat, azt a földet, ahol születtek, ahol éltek. Megingathatatlanul hittek a nép erejében és harci készségében.

Kádas elvtárs arról beszélt ezután, hogy a márciusi fiatalok, dicső elődeink iránti kötelességünk, hogy a földet, amely ezer esztendő óta először a népé, virágzóvá, boldoggá és erőssé tegyük.

Az üzemek, földek és iskolák ifjúsága szívében azzal a tűzzel, amely a márciusi fiatalokból áradt, építi a szocializmust, ér el kimagasló eredményeket, egyre inkább bátor kezdeményezője és élharcosa lesz az újért folyó küzdelemnek.

— Petőfi és a márciusi fiatalok megtanítanak bennünket arra: a hazaszeretet azt is jelenti, hogy gyűlöljük a szabadság, a haladás külső és belső ellenségeit és ellenük kíméletlenül harcolunk. Éppen ezért a mi kötelességünk ápolni és szeretni néphadseregünket, erősíteni annak sorait.

— Mi mindennél jobban szeretjük hazánkat.

Mi megtanultuk Rákosi elvtárstól, hogy hazánk mindig akkor volt erős, megbecsült és független, mikor sorsát a nemzetközi haladással kötötte össze.

Ezért vagyunk hűek a béke és a szocializmus zászlaját magasra tartó Szovjetunióhoz, ezért követjük munkában, harcban, tanulásban, példaképünket, a hős lenini-sztálini Komszomolt s ezért ragaszkodunk rendíthetetlenül a béketábor vezéréhez, a nagy Sztálinhoz.

Makszim Tank: Petőfi ma is él, velünk van, az új Magyarországot építő emberek első soraiban

A nagy tapssal fogadott beszéd után Makszim *Tank*, a Sztálin-díjas fehérorosz költő, a Szovjetunió Békevédelmi Tanácsának tagja lépett a mikrofonhoz.

— A szabadságért, a fényes jövőért vívott harc csatamezején esett el a 48-as forradalom és a magyar nép nagy költője, Petőfi Sándor — mondotta többek között. — Tántoríthatatlan, félelmet nem ismerő szabadságharcos volt. Ezért szeretjük mi mindnyájan, ezért drága nekünk Petőfi neve.

— A hazafi lángoló szívével szerette hazáját és gyűlölte ellenségeit. Ezért drága nekünk Petőfi neve. Hazája felszabadításának áldozta egész életét és dalait —, amelynek csengő szavát örökké megőrzi szívében a magyar nép és minden barátja.

— Ezért ejtjük ki olyan nagy szeretettel e nagy költő nevét. Ezért nem fog rajta az idő.

Ma is él és velünk van, az új, demokratikus Magyarországot építő emberek első soraiban, a szabadság és a béke harcosainak első soraiban.

Nagy lelkesedéssel fogadták ezután a fiatalok, hogy a Sztálin-díjas költő bjelorussz nyelvű fordításban elmondja Petőfi Sándor „Nemzeti dal" című költeményét.

A lelkes ünnepség után a Himnusz hangjai csendültek fel, majd a fiatalok a Petőfi-térre vonultak, hogy megkoszorúzzák Petőfi Sándor szobrát.

A Petőfi-téren a honvéd folyamőrség díszszázada sorakozott fel. A zászlókkal körülvett Petőfi-szobornál honvédek, ipari tanulók, szabadságharcosok és kékinges DISZ-fiatalok álltak díszőrséget.

A Himnusz hangjai után elsőnek a Magyar Dolgozók Pártja Központi Vezetősége koszorúját helyezte el *Révai* József elvtárs, népművelési miniszter, a Központi Vezetőség Titkárságának tagja. A szovjet küldöttség nevében Vaszilij *Nyikityin* elvtárs és Alekszandra *Balasova* elvtárs koszorúzták meg Petőfi szobrát. *Bacsó* Ferenc elvtárs, a DISZ főtitkárhelyettese helyezte el a magyar fiatalok koszorúját a szobor alatt. A honvédség nevében *Janza* Károly elvtárs, vezérőrnagy, miniszterhelyettes koszorúzta meg a szobrot. Az Államvédelmi Hatóság koszorúja után a rendőrség nevében *Ratulovszki* János elvtárs, vezérőrnagy, főkapitány, a Fővárosi Tanács nevében *Nezvál* Ferenc elvtárs, a végrehajtó bizottság elnökhelyettese, a Magyar Írószövetség nevében *Devecseri* Gábor elvtárs, az Írószövetség titkára és *Zelk* Zoltán elvtárs, Kossuth-díjas költő helyezték el koszorúikat.

Utána sorra megkoszorúzták Petőfi szobrát a különféle társadalmi és tömegszervezetek, valamint a kerületek és üzemek dolgozóinak, fiataljainak képviselői.

Révai József elvtárs a Magyar Dolgozók Pártja koszorúját helyezi Petőfi szobrára

Felavatták Miskolcon Petőfi Sándor szobrát

Miskolc dolgozói 1949-ben elhatározták, hogy méltó emléket állítanak a szabadságharc nagy költőjének, Petőfi Sándornak. A szobrot — amely Kocsis András szobrászművész alkotása — csütörtökön a Petőfi-téren, a miskolci DISZ által rendezett ünnepi ifjúsági nagygyűlés keretében leplezték le. Az ünnepi beszédet *Darvas* József vallás- és közoktatásügyi miniszter mondotta:

— 1848. március 15-e, nemzetünk történelmének egyik legdicsőbb fejezetét jelzi — kezdte beszédét. — Haladó történelmi hagyományaink nagy példái közül is kiragyog az 1848—1849-es magyar forradalom. A magyar nemzet, a magyar nép olyan nagyszerű, hősies példáját mutatta ekkor a haladás ügye melletti bátor kiállásnak, amelyre örökre büszkék lehetünk. Kossuth Lajos joggal mondhatta, hogy *„... a magyar szabadságharc az első percétől hazánk határain messze túl kiható európai érdekű volt... a mi harcunkban Európa szabadságának harca vivatott".*

— Az 1848—49-es forradalom vezéralakjai közül Petőfi volt az, aki a legkövetkezetesebben képviselte a forradalom ügyét s aki soha, egy pillanatra nem alkudott és nem ingadozott. Nemcsak költő volt — hanem forradalmár is: a népszabadság katonája.

— Petőfi soha olyan élő nem volt, mint ma. Nemcsak az emléke él tisztábban, fényesebben, igazabban, mint valaha, hanem élete, hite, haláláig kísérő forradalmi lángolása is ma már eleven, győzelmes valóság.

Márciusi évfordulóinkon egy felszabadult, győzelmes és bizakodó nép jelentheti: Petőfi polgártárs, örökségedet valóra váltottuk!

— Néhány héttel ezelőtt, magyar írókkal együtt, kint jártam a Szovjetunióban. Moszkvában oroszul, Tbilisziben grúzul, egy mongol esten mongolul hallottuk szavalni Petőfi verseit. A „Talpra magyar"-t is... De szavalják ezt a verset ukránul, kirgizül, tadzsikul, — a soknemzetiségű Szovjetunió szinte minden nyelvén is. Oroszul, grúzul, mongolul is megértettük ezeket a szavakat, hogy „Rabok tovább nem leszünk..." — mert a szabadság eszméje minden nyelven, minden nép számára érthető.

— Ez a szobor itt, épülő szocialista országunk hatalmasan fejlődő városában hirdesse magyar nyelven — de minden baráti, testvéri nép számára s minden ellenség számára is, hogy: rabok soha, soha többé nem leszünk!...

Darvas József beszéde után lehullott a lepel a szoborról. Miskolc dolgozóinak képviselői ezután egymás után helyezték el koszorúikat a szobor talapzatára.

★

Az ország dolgozói, fiataljai a városokban és falvakban egyaránt lelkesen megünnepelték március 15-e évfordulóját.

HOGYAN VEZETTE AMOSZOV ELVTÁRS AZ ÓZDI FARKASINSZKI-BRIGÁDOT?

Szerda reggel volt. A XI-es ózdi kemencénél, ahol Farkasinszki elvtárs, az ismert munkaérdemrendes olvasztár dolgozik, éppen próbát vettek. Csapoláshoz készülődtek. A kemence mellé rakták az ércet, a faljavító anyagot, előkészítették a csapoláshoz szükséges szerszámokat. Farkasinszki elvtárs odasietett a kedves vendéghez, Amoszov elvtárshoz.

— *Olvastuk azokat a hasznos tanácsokat, amelyeket Csepelen és Diósgyőrben adtál a csapolásra és az adagolásra. Arra kérnénk: mutasd meg gyakorlatban is, hogyan kell ezt végezni, vezesd le ezt a csapolást és adagolást. Szeretnénk tőled még többet tanulni.*

Amoszov elvtárs szívesen beleegyezett. Azonnal ellenőrizte, gondosan előkészítettek-e mindent, megvizsgálta a kemencében lévő acélt. Közben megjött a próba eredménye is:

az acél minősége megfelelő, lehet csapolni.

Reggel 9 óra. Amoszov elvtárs átsietett a másik oldalra, a csapolónyíláshoz. A két üst készen állt. Az első segéd megkezdte a csapolónyílás kiszúrását. Hamar ment, hiszen olvasták Amoszov elvtárs tanácsait a csapolónyílás gondos kezeléséről. Néhány perc mulva szikrázva tört kifelé az acél.

Amoszov elvtárs azonnal átsietett a kemence tulsó oldalára az ajtókhoz. Benézett a kemencébe. Mihali István és Farkasinszki elvtárs mindenütt mellette voltak.

— *Javítani kell a kemence túlsó falát* — mondta Amoszov elvtárs. — *Egy darabon lemarta a vas a téglát.*

— *Felkészülni javításhoz* — adta ki az utasítást Farkasinszki elvtárs.

A szomszéd kemence, a szomszéd brigád emberei már ott álltak. Megfogadták Amoszov elvtárs tanítását: segíteni jöttek. Körülbelül hat méter hosszú nyelű, vastag vaslapátot hoztak elő. Három ember is alig bírta. Erre szokták tenni a javításhoz szükséges dolomitot és a sérült falrészre kenik.

Amoszov elvtárs hátrapillantott, meglátta az előkészületet.

— *Minek ez a hatalmas lapát?*

— *A javításhoz használjuk.*

— *Ezzel javítanak?* — megcsóválta a fejét. — *Ha fele ilyen vastag lenne, az is elég volna. De különben sem kell! Vigyék csak félre. Kézi lapátokat kérünk! Megkezdjük a javítást!*

Amoszov elvtárs megbeszéli Farkasinszki Lajos olvasztárral a berakást

— *De még csak most indult el a csapolás* — csodálkozott Mihali elvtárs, főolvasztár.

— *Csapolás alatt fogjuk javítani a kemencét!*

Amoszov elvtárs ragadta meg először a lapátot. Belemerítette a dolomit-keverékbe és nagy léptekkel sietett a kemencéhez. Kék szemüvegén keresztül benézett a nyitott ajtón és széles lendülettel dobta rá a kemence túlsó falára a dolomit-keveréket, alig valamivel az egyre süllyedő acél szintje fölött. Az anyag azonnal odaragadt. Visszafordult újabb adagért.

Lendülete átragadt a többiekre is

Hatan, lapáttal a kezükben ott álltak már Amoszov elvtárs mögött és sorban dobálták rá a dolomit-keveréket a sérült falrészre. Gyorsan ment a munka, néhány percig tartott csupán. Még ki sem folyt az acél, rendben voltak a kemence falai. Sok értékes percet nyertek így.

Amoszov elvtárs utólag megnézte a dolomit-keveréket.

— *Nem jó ez a keverék. Nem szabad dolomitot és magnezitet keverni. Egyszer az egyikkel, egyszer a másikkal kellene javítani, sokkal tartósabb lesz.*

Ujra a kemenceajtóhoz sietett.

— *Egyik kemence ajtaján sincs kémlelőlyuk. Nem helyes! Neked Farkasinszki elvtárs állandóan ellenőrizned kell az acél olvadását és ha nincs ilyen lyuk, állandóan fel kell húzni az ajtót. Ilyenkor szökik kifelé a meleg.*

Felhúzták az ajtót, benézett. Alig volt már a kemencében acél, azonnal vége a csapolásnak. Egy pillanatot sem szabad veszíteni.

— *Gyerünk az érccel!*

Amoszov elvtárs a kemence mindhárom ajtaján benézett. A kemencefeneket vizsgálta.

— *Nem hibás, nem kell javítani. Kezdjük a rakodást!*

Ekkor még csak 9 óra 10 perc volt az idő. Nagyon gyors munkát végeztek. Amoszov elvtárs utasítására most két daru jött oda és azonnal rakodni kezdtek. Úgy ahogy az urali olvasztárok csinálják. A kemencének azon az oldalán kezdték, ahol kimegy a láng és fokozatosan gyorsan terítették be a kemence alját ócskavassal. Amoszov elvtárs ott állt mellettük, minden mozdulatukat figyelte. Tengely Ferenc és ifj. Kiss József darusok jó munkát végeztek. Tíz perc alatt már 120 mázsa vasat raktak a kemencébe.

Amoszov elvtárs közben a tűzet is figyelte. Nem tetszett neki.

— *Nem vág elég élesen a tűz!* — kiáltotta Mihali főolvasztár felé.

Amoszov elvtárs szinte mindenütt ott volt, mindent figyelt és látott. A martinászok a szomszédos kemencéktől odajöttek és körbeálltak. Lenyűgözve figyelték minden mozdulatát. Így dolgozik egy szovjet sztahánovista! A derűs, szerény, nyugodt ember most csupa tűz volt. Együtt élt, lélekzett a kemencével.

Gyorsan, kapkodás nélkül végzett mindent

A szemében hatalmas akaraterő látszott. Mindenki érezte, hogy ura a kemencének, hogy rákényszeríti a maga akaratát. És akik vele dolgoztak! Mintha megváltoztak volna. Az acélolvasztás mestere magával ragadta őket is.

Amoszov elvtárs újra a tűzet figyelte.

— *Hideg a kemence! A rakodásnál sokkal nagyobb hő kell. Erősítsétek a gázt!*

Maga is odasietett a gázszabályzóhoz. Mihali elvtárs gyorsan csavart a gázszabályzó kerekén néhányat. A gáz gyorsabban kezdett betörni a kemencébe. Amoszov elvtárs minden idegszálával figyelte a kemencét.

— *Nem elég! Tovább a gázt!*

— *Nem szabad, ez a legmagasabb, amit adni szoktunk.*

Amoszov elvtárs megcsóválta a fejét és ő lépett a gázszabályozóhoz. Gyorsan tovább csavarta, ameddig csak lehetett. A gáz sistergése erősebb lett. Élesebben vágott keresztül a láng a kemencén.

A darusok egészen tűzbejöttek, szerették volna még gyorsabban végezni a berakást. De Amoszov elvtárs megmagyarázta: még így is viszonylag alacsony a hő. Ha ilyen hő mellett túl gyorsan rakják be a hideg vasat, teljesen lehül a kemence alja, lehül a generátor és sokkal tovább tart, amíg felmelegszik. Nem gyorsabb, hanem lassúbb lenne az adagidő.

A berakást a szokott egy óra helyett 30 perc alatt fejezték be: 9 óra 40-re 250 mázsát tettek a kemencébe. Amoszov elvtárs mosolyogva megdicsérte a vele dolgozókat.

— *Jó munkát végeztetek, sztahánovista módra dolgoztatok. Jó és gyors volt a rakodás!*

— Az olvadás félidejéig tartsátok ezt a hőfokot, azután fokozatosan csökkentsétek. Ne engedjétek túlfűni, mert akkor beleragad majd az öntőüstbe, vagy a kokillába. Amikor pedig elkezd olvadni az acél — ne előbb, de nem is később — fuvassatok be oxigént a kemencébe. Így akár felére is csökkenthetitek az olvadás idejét. Ez a gyorsolvasztás egyik titka!

Csak egy órán keresztül vezette a brigádot Amoszov elvtárs, de ez az óra hatalmas élmény, felejthetetlen tanulság volt az ózdi martinászok számára.

V. L.

PÁRT ÉS PÁRTÉPÍTÉS ★

Az egyeki párttitkár népnevelő-értekezletre készül

Az egyeki pártszervezet titkára, Mónus Antal elvtárs, népnevelőértekezletre készül. Papír fekszik előtte az asztalon — a kongresszusi beszámolókat jegyzeteli, készül a beszédére. A járási bizottságon csak néhány nap mulva tartják meg a községi titkárok értekezletét. Ott foglalkoznak majd a kongresszus anyagával, de addig sem lehet tétlenkedni. A kongresszusi határozatokat Egyeken is végre kell hajtani, s a nagy munka első lépése, hogy a népnevelők ismerjék a kongresszus egész anyagát.

Szép sorjában követik egymást a jegyzetben a beszédek kivonatai, iparunk, mezőgazdaságunk fejlődésének lelkesítő számai. Hiba csak ott van, hogy Mónus Antal elvtárs

nehezen találja meg a fát az erdőben,

— a kongresszus egész anyagában az Egyekre vonatkozó, a helyi tennivalókat. Ebből a vázlatból az ország bármely községében ismertethetné egy előadó a kongresszust. Ez pedig nem jó dolog. Nem azt jelenti, hogy ez a beszámoló mindenütt jó lenne, hanem azt, hogy nem egészen jó az sehol sem, sántít a féllábára. Ezzel nem jutnának gyorsan előbbre az egyeki agitátorok, mert nem kapnának munkájukhoz helyi érveket. Pedig a párttitkár ismeri a község gondját-baját, a pártszervezetek működését, az eredményeket, a tennivalókat. És ezek mind összefüggnek a kongresszusi határozatokkal, amelyek a munka megjavítását, előrehaladásunk útját mutatják.

Rákosi és Gerő elvtársak beszéltek arról a kongresszuson, hogy az ötéves terv végéig

mezőgazdasági termelésünket 50 százalékkal kell emelnünk.

Egyeknek is nagy utat kell megtenniе, hogy a határ, a szántóföldek több gabonát, gyapotot és más növényt adjanak az országnak. Az első lépéseknek már most itt az ideje: a tavaszi munkákat kell jól elvégezni. Géppel gyorsabban is, könnyebben is megy ez a munka. De sok egyénileg dolgozó paraszt a kulák „magyarázatára" hallgatott és nem akarja megérteni a vetőgép előnyeit. *„Mínek kérjek kölcsön vetőgépet, nem húzgálom ide-oda azt a masinát* — mondják —, *majd elvetem a szemet kézzel is."* A kézzel való vetéshez több vetőmag kell, mégis kevesebb termést ad, a gépi vetés egyenletes érést, sokkal több termést jelent. Ezért írja elő a rendelet. A termés-emelésért folyó harcot ennek az igazságnak a megismertetésével kell itt kezdeni. Erről beszélni kell a népnevelőkkel feltétlenül.

A kongresszuson sok szó esett

a termelőszövetkezeti csoportok

erősítéséről. Uj csoportok alakítása őszig ugyan nem lehetséges, de az egyénileg dolgozó parasztok közötti felvilágosító munkát és — ami most rendkívül fontos —, az új tszcs-k belső szervezeti megszilárditásának munkáját egy pillanatra sem szabad abbahagyni. A régi csoportokban is vannak új feladatok. Az egyeki „Sztahánov"-csoport tavaly két hold gyapotot vetett. Az idén 15 hold gyapotvetést irányoz elő a gazdasági tervük. Ez a tavalyinál sokkal nagyobb felkészülést, több gondosságot, lelkiismeretesebb munkát követel. Ha a népnevelők ezt megmagyarázzák minden csoporttagnak — ezzel is segítik a kongresszusi határozatok végrehajtását.

A tszcs-k építésében minden erőszak, erőltetés ellenkezik a Párt politikájával. A meggyőzés, a jó példa vezethet csak tartós eredményre. Nagy nyomatékkal hangsúlyozta ezt a kongresszuson Rákosi elvtárs. A „Sztahánov"-tszcs példája is ezt igazolja. Kovács Mihályt például türelmetlen sürgetéssel léptették be a csoportba. A belépési nyilatkozat aláírása óta színét sem látták a „Sztahánov" tájékán. Ez még a kongresszus előtt történt, de azóta is előfordult túlkapás. Nem azért, mert az ottani elvtársak nem fogadják meg Rákosi elvtárs figyelmeztetését, hanem azért, mert nem ismerik még azt. Ezekre a példákra hivatkozni kell az értekezleten — és jobban megértik a népnevelők, mennyire az ő életükről volt szó a kongresszuson.

A pártszervezeteknek, a népnevelőknek sokkal többet kell foglalkozniok a pártonkívüliekkel. Erről is határozatot hozott a kongresszus:

erősítsük a Párt kapcsolatait a pártonkívüli dolgozókkal.

Ne kövessék tehát az egyeki pórtagok a III. alapszervezet „példáját". Itt a népnevelőértekezletre bejövő érdeklődő pártonkívülieket valósággal elzavarták, mert ők *„nem népnevelők"*. Hosszú hónapok óta alig volt ebben a szervezetben tagjelöltfelvétel. Egy-egy új tagjelölt, szinte fehér holló-számba megy. Ugyanígy „csigaházba húzódtak" sokan a „Sztahánov"-tszcs tagjai közül is. Nem szívesen jártak az egyénileg dolgozó parasztokhoz, húzódoztak a felvilágosító munkától. A csoport látta ennek kárát, mert bár jó gazdasági eredményt értek el, de a tszcs-fejlesztés során ebbe a csoportba mégsem léptek be annyian, mint amennyi kívülállót be lehetett volna vonni, ha a tagok nem fordítanak hátat a falunak és hírül viszik új életük szépségét, eredményeit.

A Párt, Rákosi elvtárs

helytállásra, áldozatvállalásra

szólította fel népünket a kongresszuson, hazánk és házunk: a béke megőrzése, erősítése érdekében. Rákosi elvtárs a kongresszusi nagygyűlésen azt mondotta: *„...a jövőben is élen akarunk járni és példát akarunk mutatni áldozatban, fegyelemben, öntudatban, a munka és a béke frontján mindenütt, ahol küzdeni kell azért, hogy sokat szenvedett hazánk töretlenül fejlődjön tovább, erős legyen, szabad, független, boldog és virágzó".* A tavaszi munka mellett most a beadás teljesítése az egyekiek, s különösen a kommunisták helytállásának próbaköve. Zsibók Béla elvtárs jól megállta a próbát: 600 százalékra teljesítette kötelezettségét, példáját meg kell ismertetni minden falubelivel. A község 80 százaléka teljesítette eddig második félévi gabonabegyüjtési előirányzatát, de ha mindenki megérti, hogy a beadás a haza iránti kötelesség, hamar elérhető a 100 százalék, sőt az előirányzat túlteljesítése is.

A kongresszus hatalmas távlatokat nyitott népünk előtt.

Az ötéves terv során megváltozik az ország képe,

a 80 milliárdos beruházás nyomán gyárkémények erdeje nő ki a földből, öntözőcsatornák hosszú kilométerei viszik az életet, a terméstadó vizet a tikkadt földekre. Boldog ország épül — ezt jelenti a 80 milliárd. Mit kap mindebből Egyek? A népnevelők erre a kérdésre büszkén válaszolhatnak a falubelieknek. *Uj gépállomást kap a falu, könnyebb lesz a fáradságos mezei munka. Villanyfény ragyog a most még sötét utcákon. Eltünnek a sáros utak is; ezer méter kövezett járda épül. Az ötéves terv során állattenyésztő-állomás létesül Egyeken, jóvérű fajlovakat nevelnek majd a faluban.* A Párt gondoskodása, a kongresszus határozatai megváltoztatják Egyeken is a dolgozók sorsát.

Mónus Antal könnyen kiegészíthette jegyzeteit a helyi adatokkal. Jobban tudnak így agitálni a népnevelők, s felvilágosító szavukkal minden egyeki megtudhatja, mit kell tennie, mire szólítja fel a Párt, hogyan erősítheti a békét.

H. L.

Az 1848-as sajtószabadság megszületésének évfordulóján felavatták az egyéves újságíró-iskolát

Március 15-én délelőtt tartották meg a magyar újságírók hagyományos szabadságünnepüket a gellérthegyi újságíró-iskola épületében. Az ünnep keretében avatták fel a most megnyíló újságíró-iskolát.

Az ünnepséget *Vadász* Ferenc elvtárs, a Magyar Ujságírók Országos Szövetségének főtitkára nyitotta meg. Üdvözölte a jelenlevő *Dobi* Istvánt, a minisztertanács elnökét, a Magyar Dolgozók Pártja Központi Vezetőségének megjelent tagjait, *Jánosi* Ferenc elvtársat, a népművelési miniszter első helyettesét és a megjelent lapszerkesztőket.

Ezután Mihályfi Ernő népművelési miniszterhelyettes mondott ünnepi beszédet.

— A cenzura eltörlésének, a márciusi ifjúság forradalmi fellépésének és győzelmének idei évfordulóját — kezdte beszédét Mihályfi Ernő —, azzal ünnepeljük, hogy megnyitjuk az ujságíró ifjúság iskoláját, az első tanfolyamot, amely a népi demokráciánkban újjászületett magyar sajtónak új ujságírógenerációt fog nevelni. Igy kötjük össze a multat a jövővel, haladó hagyományainkat jövendő céljainkkal.

Ezután az iskola hallgatóságának társadalmi összetételéről beszélt. Elmondotta, hogy

az ország minden részéből 110 fiatal jött el az iskolára tanulni. Közülük 62 munkás-, 29 pedig dolgozó parasztszármazású.

Ezután arról beszélt, hogyan vásárolta meg a multban az uralkodóosztály a sajtót, majd rámutatott, hogy a világ másik felén még ma is azok a sajtóviszonyok, amelyek a felszabadulás előtt Horthyék Magyarországán uralkodtak.

Ezekre a viszonyokra jellemző, hogy

az amerikai burzsoá sajtó a kereskedelmi hirdetésekért hárommilliárd dollárt kap évente és ezért az összegért teljes mértékben alárendeli magát az amerikai Gyáriparosok Országos Szövetségének.

Ez a Szövetség irányítja a sajtót és ez az irányítás nem esik nehezére, tekintettel arra, hogy az újságok tulajdonosai maguk is nagykapitalisták, akiknek osztályérdekük, hogy a népet bolondítsák, lapjaikon keresztül meghamisítsák az igazságot.

— A sajtószabadság 1848. március 15-i megszületésének, a gyűlölt cenzura eltörlésének évfordulóját ünnepeljük ma — folytatta —, de ünnepeljük a mi igazi sajtószabadságunkat is, amit az a nap hozott meg, amely befejezte 1848. félbehagyott és elbukott művét, meghozta a teljes szabadságot és utat nyitott a szocializmus felé.

Március 15-én hálatelt szívvel gondolunk április 4-re, felszabadulásunk évfordulójára, s a Szovjetunió dicsőséges és győzelmes hadseregére, amely a nép szabadságával együtt meghozta a sajtó szabadságát is.

— Rákosi Mátyás bölcs tanításait — mondotta — megfogadta a magyar sajtó. Véget vetett az addig elburjánzott szenzációhajhászásnak. Megszületett az újhangú, felelősségteljes, a szocializmus építésében minden erejével részvevő magyar sajtó, amelynek olvasótábora, példányszáma minden multbeli elképzelést felülmúl.

— A magyar sajtó fejlődése útján — fejezte be beszédét — nagy lépés ez a ma megnyiló iskola, amelynek felállításáért valamennyi magyar ujságíró nevében a Magyar Dolgozók Pártjának és Népköztársaságunk kormányának mondok köszönetet.

Az iskola hallgatói, a megjelent vendégekkel együtt nagy tapssal köszöntötték a Pártot és Rákosi Mátyás elvtársat, majd *Komját* Irén elvtársnő, az iskola igazgatója mondott beszédet:

— Az újságírói munka is becsület és dicsőség dolga lett, és sokszor: hősi tett — mondotta. — Gondoljunk *Rózsa* Ferencre, *Fucsikra*, Gabriel *Périre* és mindazokra, akik a fasizmus elleni harcban életükkel és halálukkal egyaránt szolgálták meggyőződésük propagandáját. Gondoljunk a szovjet újságírók ezreire, akik sokszor életük állandó veszélyeztetésével végezték nagyszerű munkájukat.

A továbbiakban hangsúlyozta, hogy a hallgatóknak az eszmei, politikai oktatás és nevelés mellett el kell sajátítaniok az ujságírás sajátos mesterségét és művészetét.

Ezután a hallgatók nevében *Simkó* Magda elvtársnő mondott köszönetet a Pártnak és a kormánynak azért a lehetőségért, amelyet az újságíró-iskolával a fiatal ujságírójelöltek számára megteremtett. A hallgatók nevében fogadalmat tett a jó tanulásra.

A szovjet tudomány a nép szolgálatában

V. P. Nyikityin elvtárs előadása a Magyar Tudományos Akadémia ünnepi ülésén

A Magyar Tudományos Akadémia a Magyar-Szovjet Barátság Hónapja alkalmából ünnepi ülést rendezett, amelyen Vaszilij Petrovics Nyikityin elvtárs, akadémikus *„A szovjet tudomány a nép szolgálatában"* címmel előadást tartott. Az alábbiakban részleteket közlünk Nyikityin elvtárs előadásából:

— 1918 januárjában a nagy Lenin ezt mondotta: *„Azelőtt az emberi agy, az emberi lángelme csak azért alkotott, hogy egyeseknek biztosítsa a technika és kultúra minden áldását, másokat pedig megfosszon a legszükségesebbtől — a művelődéstől és a fejlődéstől. Most a technika minden csodája, a kultúra minden vívmánya az egész nép tulajdonába megy át."*

— A szovjet tudomány valóban *népi tudomány*. Ez a lényege, ez fölényének forrása a haldokló kapitalista világ népellenes, néptől távolálló tudományával szemben. A szovjet tudós magasztos hivatása, hogy együtt haladjon a néppel, meggyőződéssel és igazsággal szolgálja a népet.

A szovjet tudós társadalmi, állami tényező,

tevékenyen és öntudatosan résztvesz azoknak a nagyszerű átalakító terveknek a megvalósításában, amelyeket Lenin és Sztálin lángelméje jelölt meg.

— A szovjet tudósok tettekkel igyekeztek bebizonyítani, hogy méltók a nép gondoskodására és bizalmára, arra törekedtek, hogy becsülettel teljesítsék azt a feladatot, amelyet a nagy Sztálin tűzött eléjük: a közeljövőben nemcsak utolérni, hanem túl is szárnyalni a külföld tudományos eredményeit. Tudományunknak e történelmi feladat megoldásában elért sikereit szemléltetően bizonyítja, hogy

a szovjet tudósok felfedezték az atomenergia és az atomfegyverek gyártásának titkát.

Az atomenergia, amelyet az imperializmus gengszterei monopolisztikusan akartak felhasználni, most már a béke, a haladás, a szocializmus fegyvere.

1941-től 1949-ig többezer kiváló tudós kapta meg a Sztálin-díjat. Az 1949-es év tudományos eredményei között Ambarcumján és Markarján az asztrofizika területén újabb típusú csillagcsoportot fedeztek fel. Pavlovszkij akadémikus a parazitológia területén végzett alapvető munkát, amely óriási jelentőségű sok fertőző betegség megelőzésében. Bogoraz a plasztikai sebészet területén végzett merészen új kutatómunkát. Különösen említésre méltó a tudós Lepesinszkája asszony munkája, amelyet a Sztálin-díj I. fokozatával jutalmaztak. A munka címe: *„A sejtek eredete az élő anyagból és az élő anyag szerepe a szervezetben."* Lepesinszkája a dialektikus materializmus tanítását követte és tudományos kollektívájának többéves kutatómunkája alapján teljes egészében megdöntötte Virchow tudományellenes, dogmatikus sejtelméletét, amely a reakciós weiszmannizmus egyik alapvető tétele. A szovjet tudósok valóban világraszóló felfedezést tettek: bebizonyították, hogy

a szervezetben nemcsak a sejtek rendelkeznek az élet sajátosságaival, hanem a sejtnélküli élő anyag is, amely megfelelő körülmények között képes sejtté fejlődni.

Ezzel újabb távlatok nyíltak a fajok kialakulása rendkívül finom mechanizmusának megismerésében.

Nyikityin elvtárs ezután rámutatott arra: a szovjet tudomány újító jellegét a szocialista társadalom légköre, megállíthatatlan előrehaladása teremti meg. A szovjet tudósok bátor felfedezéseinek gránitalapja a marxista-leninista elmélet.

— A szovjet tudósok példaképe, legfőbb irányítója — mondotta — a nagy Sztálint. Ő vezette Micsurin materialista biológiai tanítását, a széles, alkotó, szocialista útra, ő kezdeményezte a Pavlov tanairól szóló vitát, a nyelvtudomány kérdéseiről írt zseniális munkái mérföldkövek a szovjet és nemzetközi tudomány történetében.

Részletesen ismertette Nyikityin elvtárs, milyen

elszakíthatatlan kapcsolatban áll a szovjet tudomány az élettel és gyakorlattal.

Az első ötéves terv idején már nemcsak a dolgozószoba és laboratórium volt a tudósok „munkahelye", hanem az építkezések, a kolhozföldek is. Ez az együttműködés megtermékenyítette a tudományos munkát. A leningrádi üzemekben 1949 elején a fémek 15—20 százalékát olvasztották gyorsolvasztási módszerrel — ez a szám ma 65—70 százalékra nőtt. A gyakorlattal szorosan egybeforrott tudományos munkának döntő érdeme van a bányák nagyfokú gépesítésében. Egyre szélesebb körben alkalmazzák a szovjet gépszerkesztők bányakombájnjait, amelyek a legjobbak a világon s egyszerre végzik a szénfejtés, réselés és rakodás munkáját. Uj, nagytermelékenységű gépeket szerkesztettek, amelyek az építkezésnél, rakodómunkáknál, az erdőkitermelésben pótolják a kézi munkát.

Nincs messze az idő, amikor a szakképzettséget nem kívánó fizikai munka csak a mult emlékeként fog élni országunkban.

— A tudomány és a termelés embereinek baráti együttműködése nemcsak műszaki és gazdasági szempontból nagyjelentőségű. Szervesen összefügg a sztahánovista-mozgalommal és egyik oldala annak a folyamatnak, amely *a szellemi és fizikai munka közti ellentétek leküzdéséhez vezet.* Ma már mindennapos jelenség, hogy sztahánovisták, élenjáró kolhozparasztok előadást tartanak a főiskolákon, a termelés újítói résztvesznek a tudományos intézetek munkájában. A sztahánovista-mozgalom ma már új, magasabb fokra emelkedett az iparban: *az egyéni és csoportos sztahánovista-munkáról rátérnek a sztahánovista-műhelyek és üzemek munkájára.* A tudománynak és a termelésben közvetlenül dolgozóknak ez a szoros kapcsolata, a tapasztalatok elterjesztése nemcsak a termelékenységet emeli, hanem a munkások és kolhozparasztok tömegének műszaki-kulturális színvonala emelésével közelebb jutunk a kommunizmushoz.

— A szovjet tudománynak, mint népi tudománynak sajátosságai lehetővé tették a tudományos munka új módszerének és szervezési formáinak, az új erkölcsi arculatú tudósnak a kialakulását.

A szovjet tudomány fejlődésének alapja a szocialista terv.

Egyes tudósok szétforgácsolt erőfeszítései helyébe a tudományos kollektívák egymással összefüggő, cél irányos tevékenysége lépett. Egyedül a Szovjetunió Tudományos Akadémiájának rendszerében több, mint 200 kutatóintézet, laboratórium és kutatóállomás működik, többtízezer tudományos munkatárssal.

Rámutatott Nyikityin elvtárs a kritika szabadságának döntő szerepére a tudomány fejlődésében. *A kritika legéleterősebb formája* — mondotta —, *amelyre a Párt és Sztálin elvtárs is rámutatott, a szabad, alkotó vita.*

— A kommunizmus anyagi alapjainak megteremtése során a szovjet tudomány szerepe mérhetetlenül megnőtt és a továbbiakban még jobban fog növekedni. Valóságunkban már világosan kirajzolódnak a kommunizmus körvonalai. A szovjet kormány nemrégen határozatot fogadott el hatalmas villanyerőművek építéséről a Volgán, a Dnyeperen, a turkmén főcsatorna, a délukrajnai és északkrimi csatorna építéséről.

A nép ezeket az építkezéseket a kommunizmus építkezéseinek nevezte el.

Erről nem lehet közönyösen beszélni. Hiszen arról van szó, hogy megszüntetjük az aszályt, 25 millió hektárnál nagyobb területet fogunk öntözni és vízzel elárasztani, ami két világrész, Európa és Ázsia földrajzi körülményeinek megváltozását idézi elő. Arról van szó, hogy *mérhetetlenül megnöveljük energiaforrásainkat és ezzel lehetővé válik, hogy az elektromosságot nemcsak az iparban, hanem a mezőgazdasági termelésben is a legszélesebb területen alkalmazzuk.*

— A szovjet tudósok előtt érdekfeszítő, lenyügöző alkotómunka beláthatatlan távlatai nyílnak meg. Óriási elméleti és gyakorlati jelentőségű problémák merülnek fel, amelyeknek nagyarányú kidolgozásához már számos tudományos kutató intézetünk és főiskolánk hozzáfogott, élükön a Szovjetunió Tudományos Akadémiájával. •

A szovjet tudományos élet minden munkáját a béke és az alkotás szelleme hatja át.

A béke — a legnagyobb érték, a civilizáció továbbhaladásának feltétele, az emberi gondolat újabb diadalainak záloga. És most ez ellen törnek a leggonoszabb ellenségek, akiket a tudomány valaha is számontartott, többévszázados története során. Philipp Morrison, az ismert fizikus találó kifejezése szerint az amerikai imperialisták a tudományt, egy újabb, még szörnyűbb háború fegyverkovácsává akarják tenni. Az imperialista agresszorok útjában azonban ott áll a béke híveinek világmozgalma, amelynek soraiban örömmel látjuk a haladó külföldi tudomány képviselőit is, élükön Frederic Joliot-Curievel.

— A szovjet tudósok — mondotta befejezésül Nyikityin elvtárs — tettekkel harcolnak a békéért. Valamennyien aláírták a történelmi jelentőségű stockholmi békefelhívást. Fáradhatatlanul dolgoznak szeretett népükért, s minden erejüket a szocialista haza erejének és dicsőségének növelésére szentelik, híven teljesítik kötelességüket a békéért, a szabadságért és a szocializmusért harcoló egész dolgozó emberiség iránt.

Baranov elvtárs előadása

Pavel Alekszandrovics Baranov professzor, a Szovjetunió Tudományos Akadémiájának levelező tagja, az Agrártudományi Egyetem dísztermében előadást tartott *„A micsurini biológia a stockholmi VII. Nemzetközi Botanikai Kongresszuson"* címmel.

Előadásában elmondotta, hogy a kongresszuson a morganista tudósok támadni igyekeztek az élenjáró micsurini biológiát. A szovjet küldöttek azonban eredményeikkel bizonyították, hogy az idealista általtudománnyal szemben a micsurini biológia nem csupán a tényeket állapítja meg, hanem a jelenségek elméleti magyarázatával viszi előre a fejlődéstan tudományát.

— Meggyőződésem — mondotta befejezőül —, hogy *Magyarországon, ahol a micsurini elvek termékeny talajra találtak, igen értékes eredmények fognak születni.*

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17
Telefon: 188-296, 188-307

Kocsis András

NAPLÓ (VESZPRÉM)

1964 MÁJ 15.

4 1021

Látogatás Kocsis András Kossuth-díjas szobrászművésznél

Vasárnap avatják Tapolcán Batsányiné Baumberg Gabriella mellszobrát

A harmincas évek elején — Berda József költő újpesti környezetében — ismertem meg Kocsis András szobrászművészt. Akkoriban főként az Árpád és az István út sarkán lévő Wágner büfében gyűltünk egybe, amely azóta József Attila révén bevonult az irodalomtörténetbe is.

A Wágner-büfé nyugtalan fiataljai azóta lehiggadtak, a Berda-versek tanusága szerint: tisztes és derűs „öregek" lettek. De kemény harcot kellett vívni a „beérkezésért" ...

Kocsis András érvényesülése sem a véletlen műve. Igazi művészegyéniség, embernek is kiváló: puritán és közvetlen. Országosan, sőt határainkon túl is ismert nevet szerzett. Realisztikusan, tömör egyszerűséggel mintázott és jellegzetest kereső szobrait bensőség hatja át, természetesség és közérthetőség jellemzi. Itt csak a legjelentősebb alkotásairól teszünk említést: az Országház előtt elhelyezett, új fővárosi Kossuth-szobor mellékalakjait közösen mintázták Ungvári Lajossal. Ekkor tüntették ki Kossuth-díjjal. A „Béke" szobráért pedig Munkácsy-díjat kapott.

Amikor meghallottam, hogy elkészítette Batsányiné Baumberg Gabriella mellszobrát, boldogan kerestem fel rákospalotai csendes műtermében. A gipszpozitívok sokasága fogadott: egy-egy stációja mindegyik Kocsis András gazdag művészi pályájának. Eddig két szobra volt megyénk területén, mindkettőnek itt látom gipszpozitívját is. Ezekről részletesen szólok.

*

A megyei tanács előtti parkban elhelyezett Lenin-szobra nagy nyeresége Veszprém városának. A majdnem három méter magas bronzszobor a forradalmárt és agitátort fejezi ki. Lenin születési évfordulójára 1959-ben készült. A városképi szempontból is nagyszerű elhelyezést kapott mű a mély gondolatiság és gyakorlati aktivitás összeötvöződését, illetve feszültségét sugározza.

A keszthelyi Balatonparton, a kikötővel szemben áll a Helikon szobor, Kocsis András másik remek alkotása, a magyar környezetbe helyezett helikoni gondolat szimbolikus kifejezője: egy lantot megpendítő nőalak kőbe faragva. A park szélén, a víztől elhódított részen olyan elhelyezést kapott a robosztus szobor, hogy kétszeres életnagyságával már messziről felhívja a hajón érkező vendégek figyelmét Keszthely kulturális irodalmi szerepére. 1962 május 27-én, az ötödik Helikon Ünnepség középiskolás kulturális találkozója keretében avatták föl.

*

A harmadik Kocsis-mű immár Veszprém megyében Baumberg Gabriella bronzszobra lesz. Tapolcán avatják fel május 17-én. Itt állok az agyagmodellje előtt. A művész szerényen csak ennyit mond:

— A műről úgyis véleményt alkot a közönség. Röviden annyit: nagy szeretettel fogtam hozzá és alkottam meg a rendelkezésemre álló rövid idő alatt a szobrot ...

Elnézem a kiváló mester új alkotását: vajon mit fejez ki?

Batsányiné Baumberg Gabriella versei rezonálnak bennem. Sok igazi és valódi nőies érzés van ebben a költészetben, az alaphangját azonban halk merengés és valami kesernyés mélabú adja meg. Életét, jellemét pedig találóan és röviden így öntötte szavakba egyik irodalomtörténészünk: „A szelidség és hősiesség kettős glóriája övezi fejét".

Úgy érzem, hogy a művész ezt a Gabriella-képet rögzítette le véglegesen, amelyet a költőnő élete és életműve egyaránt igazol.

Marton László

ott hagyományok

nikájához való ragaszkodás ma már hátráltatja a mezőgazdaság fejlődését. Néhány példával szolgálok ennek bizonyítására.

A bakonyi, Zirc környéki tájak országos hírűek ma már burgonyatermésükről. Nem most alakult ki ez a kultúra, hanem évtizedekkel ezelőtt és megbecsüléssel kell említeni a zirci burgonyatermelés úttörőit: a sikátori *Kreitl Andrást*, a zirci *Pacher Lajost*, az olaszfalui *Schnider Ferencet*, a borzavári *Berkesi Józsefet*, a bakonyoszlopi *Czingiszer Jakabot*, akik sokat tettek e növényféleség kitenyésztéséért. Csakhogy *nem biztos,, hogy ami korábban jó volt a kisüzemi gazdaságokban, azt ma éppen olyan eredménnyel lehet hasznosítani a nagyüzemi táblákon.* A zirci termelőszövetkezetben még most is tavasszal rakják a burgonya alá a trágyát, ekkor szántanak, s így ültetik a növényt. A tudósok bebizonyították, a gyakorlati eredmények fényesen igazolják, azután meg nem is olyan rövid ideje, nemcsak az egyetemeken, hanem a szakmunkásképző iskolákban is azt tanítják, hogy *a trágyát előző évben nyáron, a nyári betakarítás után azonnal a földre kell hordani szétszórni, és a következő évi burgonyatáblát ölszántani.* Öt-hat, tíz más többlettermést biztosító eredményeket értek el, s ha ez nem elég bizonyíték, akkor semmi sem az.

termesztés elavult módszereivel, amelyeknél korszerűbb ma már minden gazdaságban megtalálható, de még ennél is lényegesebb, hogy hagyománytisztelettel magyarázva, sok helyütt nem engednek egy jottányit sem abból, hogy a legelőket, pillangósokat kézzel kaszálják. Vállalják inkább, hogy álljanak a drága gépek, néhol ki sem javíttatják a fűkaszálót és akkor ezzel a gonddal takaróznak. Míg a legnagyobb dologidőben a legdolgosabb kezű emberek a kaszát suhintják, addig nem találnak munkaerőt a növényápoláshoz, vagy más üzemágakhoz. Ennek persze olyan magyarázata van, hogy a részes kaszálók így akarják biztosítani a háztájiba a szénát, pedig ennek más módja is lenne: *a szövetkezet munkaegységre is ad elegendő mennyiséget.*

ARRÓL MÁR beszélnünk sem érdemes, hogy hányan felvetik még: mit keres a vegyszer a gabonában, a kukoricában, s hányan vannak olyanok a balatoni felvidéken, akik még most sem ismerik el a modern szőlőművelés vívmányait. Sűrű sorokban telepítenek, karókkal, mint hajdanán, és fölösleges földpazarlásnak tartják a 240 centiméteres, betonoszlopos telepítést. Hogy a hagyományok mennyire megrögződnek azt mi sem bizonyítja jobban mint az, hogy valamikor tilos volt a szőlőben a ametszés és ezt a tilalmat nég rendelet is megerősítette. Ma már alkalmazzák, iváló eredményekkel és ebizonyították, hogy *a szőő biológiája igazodik az ij körülményekhez, sőt edvezőbb feltételeket bizosít.*

Megkoptak már ezek a hagyományok. Vétek görsösen ragaszkodni hozzáuk, mert *hátráltatják a ejlődést.* Viszont van a nagyar mezőgazdaságnak gy nagyszerű hagyománya: *zámtalan nemesítőt, állatenyésztőt, botanikust jegyez a világ szakirodalma,* olyanokat, akik hazánk fiai voltak. Ezek az úttörők örülnének legjobban, a modern agrotechnika vívmányainak.

Kiss Máté

Kocsis András, szobrász

— **Kocsis András** szobrászművész temetése november 2-án, kedden délután 2 órakor lesz a Rákospalotai temetőben, a XV. kerületi tanács által adományozott díszsírhelyen.

— :ht

8.

Népszabadság, Bp. 1976. okt. 30.

Kocsis András

TEMETÉS

KOCSIS ANDRÁS SZOBRÁSZMŰVÉSZ temetése november 2-án, kedden délután 2 órakor lesz a Rákospalotai temetőben, a XV. kerületi Tanács által adományozott díszsírhelyen.

Magyar Hirlap 1976/257/1o

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17
Telefon: 188-296, 188-307

NAPLÓ (VESZPRÉM)

Kocsis András

1964 MÁJ 14.

LO 1021

Szoboravatás Tapolcán

Tapolcán, Batsányi János szülővárosában vasárnap, május 17-én avatják Batsányiné, Baumberg Gabriella mellszobrát. A szobor Kocsis András Kossuth- és Munkácsy-díjas szobrászművész alkotása. A tó partján helyezik el. A délelőtt 11 órakor kezdődő szoboravató ünnepségen dr. Keresztury Dezső író mond beszédet. Este a kultúrotthonban emlékműsort rendeznek.

NAP

„V

Az élet és az i

A kétezer éves böl-
csességet hordozó ősi (és
elcsépelt) latin közmondá-
sok közül talán egy sem
vált napjainkban oly elemi
erővel újra aktuálissá,

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

PETŐFI NÉPE

Kocsis András

1963 OKT 20.

1021

BÉKÉT A FÖLDEKEN

A múzeumi hónapra húsz kisalakú szobrot és húsz nagyméretű fényképet bocsátott a Kiskunfélegyházi Múzeum rendelkezésére a Műcsarnok. Az anyag az utóbbi évek terméséről, szobrászainknak az ország számos városában, köztereken, gyárak előtt, lakónegyedekben felállított műveiről készített másolatokból és képekből áll. Az itt látható szobrocska Kocsis András munkája, a címe: Békét a földeken.

A Kiskun Múzeum ezenkívül saját kiállításra is készül. Anyagát a magyar népművészet sámánisztikus emlékeiből állítják össze. A Kunságban még a XVII., XVIII. században is éltek az ősi népvándorláskori népművészet motívumai. Főleg a menyasszony-ládákon és a löporos szarukon voltak gyakoriak még abban az időben is azok a varázsjelek, amelyekkel a sámánok űzték el valamikor a gonosz erőket, s idézték a szerencse szellemeit. Ezek többnyire erősen leegyszerűsített, formai szempontból talán az absztrakt művészet kifejezésmódjával rokon jelek. A magyar népművészetnek ez a területe még ma sem egészen felderitett, ezért szakkörökben különös érdeklődésre tarthat számot a Kiskun Múzeum kiállítása. Úgy tervezik, hogy a kiskunfélegyházi bemutató után vándorkiállítást rendeznek az anyagból a megye községeiben.

A TV-

Szép magyar siker a Nemze

Magyarország—Német Demokratikus Kö

Berlin, 70 000 néző, vezette: Bjelov (szovjet).

Magyarország: Szentmihályi — Ihász, Mészöly, Sárosi — Nagy, Solymosi — Sándor, Bene, Albert, Rákosi, dr. Fenyvesi.

NDK: Heinsch — Skaba, Heine, Krampe — Kaiser, Liebrecht — Nachtigall, Erler, P. Ducke, Nöldner, Stöckler.

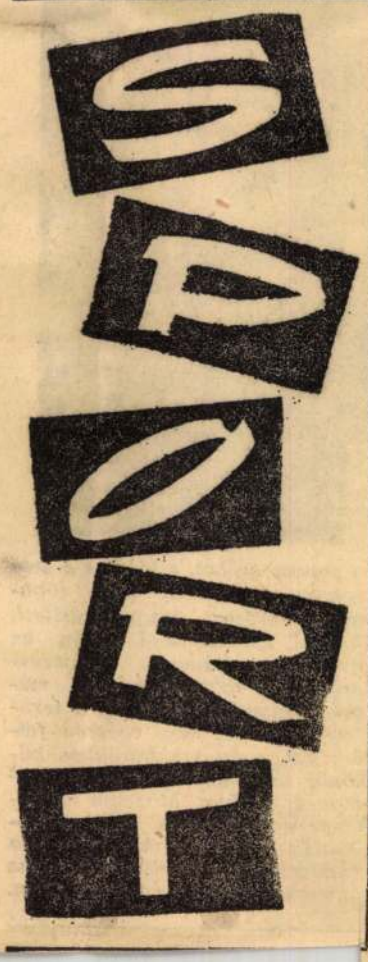

lyesek azonban a hazaiak támadásai is. A 9. percben Nöldner közeli lövését védi Szentmihályi. A 14. percben viszont a hazai kapu előtt alakult ki gólhelyzet. Sándor jó beadása azonban elszállt Bene feje felett. A magyar vezetőgól azonban nem váratott sokáig magára.

A 17. percben a magyar térfélen Albert szerezte meg a labdát, hosszan vágta előre Rákosinak.

A balösszekötő jó labdával ugratta ki Benét, s a fiatal magyar csatár nagy nyugalommal helyezte Hensch kapujába a labdát. 1:0. Megérdemelt vezetés!

A hazai közönség nagy hangerővel, kürtökkel biztatta játékosait, akik ezután nagy elszántsággal vetették bele magukat a küzdelembe. A nagy akarásba azonban továbbra is sok hiba csúszott, keveset vállalkoztak a német csatárok lövésre. Sokat cseleztek és így a kitűnő formában — és ezúttal taktikai fegyelemből jól vizsgázó — magyar védők, mindig közbe tudtak avatkozni. A félidő utolsó perceiben jött csak fel a magyar csapat és ekkor majdnem újabb gólt ért el. Nagy István vitte fel a labdát, majd pontosan gurított középre Benéhez. Bene tovább adta a labdát Fenyvesinek, de a balszélső tiszta helyzetben hibázott. Az 1:0 arányú magyar vezetés tehát a félidő befejezéséig nem változott.

Szünet után változatlan hevességgel folytatódott a küzdelem, s a hazai csapat fölénye egyre tartósabbá vált. Az 5. percben megérdemelten szerezte meg a kiegyenlítő gólt az NDK válogatottja.

A magyar védők nem tudták kapujukat felszabadítani, a labda a tisztán álló Nöldner elé pattant. Az összekötő mintegy 10 méterről hatalmas lövéssel juttatta hálónkba a labdát. 1:1

Sajnos, a játék hevében néhány szabálytalanság is kicsúszott mindkét fél részéről. A hazai csapat továbbra is támadásban maradt. Állandóan a

Pesti Napló
1939 febr. 14.
céd

— **Kiadták a Magyar Képzőművészek Egyesületének díjait.** A *Magyar Képzőművészek Egyesülete* hétfőn tartotta ülését a *Műcsarnokban* és ebből az alkalomból kiadták az egyesület 1939. évi díjait. Az aranyérmet ~~Gaál~~ Ferenc festőművész nyerte *Városligeti részlet* című festményével. Kitüntető elismerésben részesült *Horváth József* festőművész. *Tükör előtt* című vízfestménye. A dr. Neuschloss—Knüssli Kornél bronzérmet ~~Gyertyámi Németh~~ Gyula, *Horváth* József festőművész és *Kocsis* András festőművész kapta. Az egyesületi 100 pengős díj *Muzsinszky Nagy* Endre festőművésznek jutott. A Zala György emlékére alapított ezüstérmet és díjat a jövő héten adja ki az egyesület.

Kocsis András

L'ART, revue bi-mensuelle illustrée. 1886. 15. Nr. 522. Szöveg: Paul Leroi, *La Ht Exposition de la Société d'aquarellistes françai Tombola Claude Lorrain. L'Oeuvre Gustave de J* Tizenöt képpel. Louis Courajod, *Histoire du partement de la Sculpture Moderne au Musée du L* Le Musée d'Angoulème. Hét képpel. Noël C zac, *Collections Contemporaines*. I. Les Barye d Auguste Sichel. II. La Collection Stein. Tiz képpel. Champfleury, *La Caricature au Japon*. (S Hat képpel. Eugène Müntz, *Études sur Martin S* (Suite). Öt képpel. Képek a szövegen kívü *Battage des Oeillettes*. Eau-forte de José T d'après le tableau de D. F. Langée. *Buire verre de Venise*. XV. et XVI-e siècle. *Tableau tel en ivoire*. Italie XIII-e siècle. *Grec et Egy jouant aux dames*. Dessin de Leon Gerôme. *quette*. Dessin d'Émil Adam. 1886. márcziu Nr. 523. Szöveg: V. Petitgrand, *Notis d'un v en France*. Croquis d'architecture. Három ké Paul Lafond, *Histoire de Saint Jean-Baptist chateau de Pau*. Suite de tapisseries de la fi XV-e siècle. Öt képpel. Louis Courajod, *Hi du Département de la Sculpture Moderne au M*

K Kocsis András

laid Németh Gyula

alatt is -

— **Kiadták a Magyar Képzőművészek Egyesületének dijait.** A Magyar Képzőművészek Egyesülete hétfőn tartotta ülését a Műcsarnokban és ebből az alkalomból kiadták az Egyesület 1939. évi dijait. Az aranyérmet ~~Gadt Ferenc~~ festőművész nyerte „Városligeti részlet" című festményével. Kitüntető elismerésben részesült ~~Horváth József~~ festőművész „Tükör előtt" című vizfestménye. A dr. Neuschloss—Knüssli Kornél bronzérmet ~~Gyertyánffy István, Németh Gyula, Horváth József~~ festőművészek és ~~Kocsis András~~ szobrászművész kapták. Az egyesületi 100 pengős díj *Muzsinszky Nagy Endre* festőművésznek jutott. A Zala György emlékére alapított ezüst érmet és díjat a jövő héten adja ki az Egyesület.

Pesti Hirlap

1939. Febr. 14

Ced.

Kocsis András

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17
Telefon: 188-296, 188-307

MAGYAR NEMZET

1964 MÁJ 14.

Batsányi Jánosné, Baumberg Gábriella mellszobrát, amelyet Kocsis András Kossuth- és Munkácsy-díjas szobrászművész alkotott, vasárnap avatják fel Tapolcán, a tó melletti Batsányi-parkban. Az ünnepséget, amelyet délután a művelődési otthonban irodalmi délután követ, a Hazafias Népfront Batsányi emlékbizottsága rendezi.

ter hosszú csőrendszer a hozzá tartozó három szivattyúval egy csapásra megváltoztatja majd a helyzetet, mert lehetővé teszi, hogy további 15 köbméterrel növeljék a vízemelő

E H. 1958. aug. 23
III. 197

A román nagykövet meglátogatta Kocsis András szobrászt

Az emlékmű

Rákospalota egy csendes kis utcácskájába vendégek érkeztek a minap. *Ion Popescu*, a Román Népköztársaság budapesti nagykövete látogatta meg a lakásán *Kocsis András* szobrászművészt.

A fiatal mester műtermében fogadta vendégeit, Leninről, Kossuthról, Móricz Zsigmondról, Zrínyiről mintázott alakok között. A műterem mélyén hatalmas gipszszobor emelkedik. Két és fél méter magas. Román anya, aki fiait vesztette el a háborúban. Bal karját feje fölé emeli, tenyerében repülni készülő galambot tart. Jobbkarját egy román katona sisakjára támasztja. Alatta felirat: 1944.

Ménes János, a debreceni városi tanács elnöke néhány hónappal ezelőtt bejelentette, hogy a város és a környék lakosságának kívánságára *emlékművet akarják megörökíteni a Debrecen felszabadításáért elesett román katonák emlékét.* A Budapesti Képzőművészeti Alap pályázatot írt ki. A bizottság Kocsis András szobrászművész művét fogadta el kivitelezésre. Ugyanez a bizottság a művet a legnagyobb elismeréssel értékelte, s úgy tekintette, mint Kocsis András szobrászművész egyik legsikerültebb alkotását.

— Nem voltam szobrász kezdettől fogva — mesélte a vendégeknek. — *Gyermekkoromban szükséggel küszködtem, munkás*

született és nőtt fel; anyám Jugoszlávia északi vidékére való. Egyik unokaöcsém a román hadsereg katonája volt és a fasizmus elleni háborúban esett el... Nagyon szerettem faragni, mintázni. Rendkívül tetszett, hogy életet adok az anyagnak, a kőnek — így lett belőlem szobrász. Amikor majd Debrecenben felállítják a ruskicai márványból készült emlékművet, arra gondolok, hogy talán sikerült valamit beleadnom tehetségemből, egy kicsit az apám iránti emlékeimből, aki románok között nevelkedett, az anyám iránti végtelen szeretetből, unokaöcsémnek a közös békénkért és nyugodalmunkért hozott áldozatából.

0 fillér 195

Hirla

NAPILAP

mai lottóhúzás
őszámait

Záport, z
a Meteo

Koszorúzások a Ro
nemzeti ünnep

A Román Népköztársaság felszabadulásának 14. évfordulója alkalmából *a Magyarország felszabadításáért elesett román hősök emlékműveinél koszorúzási ünnepséget ren-*

elkezés
s iskolákról

net — Az idegen nyelvek
A korrepetálás

mi idejével *egyezően* állapítják meg. A többi rendkívüli tárgy tanítása *október 1-től május 31-ig tart.*

Az idegen nyelvek tanulására a mostani tanévtől kezdve a tanulók minden megkötés nélkül jelentkezhetnek.

A választott idegen nyelvre *az első tanítási napon kell az osztályfőnöknél jelentkezni.* Az idegen nyelveknek rendkívüli tárgyként való tanításáért *a tanulóktól a jövőben sem szabad semmiféle címen térítést (tandíjat) szedni.* A nyelvtanuláshoz szükséges tankönyvek és tanszerek beszerzéséről viszont a tanulók gondoskodnak. A módosított rendtartás a többi között rendelkezik a tanulók díjazás mellett történő korrepetálásáról és kimondja, hogy a tantestület tagjai ott, ahol csak egy iskola működik, saját tanítványaikat (akiket az iskolában közvetlenül is tanítanak), ott pedig, ahol több iskola is működik, saját iskolájuk tanulóit tantervi tárgyakból magánúton díjazásért *nem taníthatják.*

Kocsis András, szobrászművész.

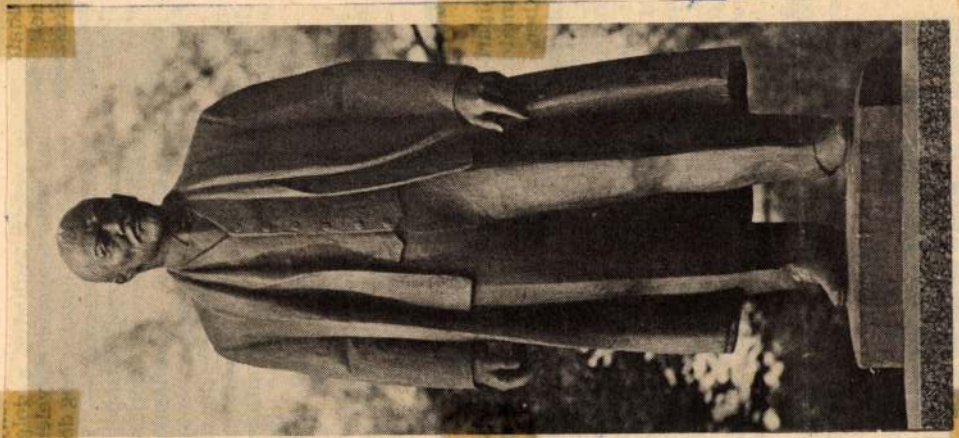

Lenin-szobor Szolnokon. Kocsis András alkotása

utcák, terek, szobrok.

Szabnak Magyar Hírlap, 1978. júl. 30.

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 387-748, 340-726

BUDAPESTER RUNDSCHAU

András Kocsis

1977 NOV 14

1021

In der vorliegenden Ausgabe der BR wird das Kunstleben im Komitat Szabolcs-Szatmár in Nordostungarn in Wort und Bild vorgestellt. Dazu s. Beitrag S. 10 und Abbildungen von Bauwerken, Kunstgegenständen und archäologischen Funden S. 2, 4, 7, 10, 11. Bild: András Kocsis: Bäuerin. Nyíregyháza

klopften sie vergeblich zahllosen Farbiken an.

Da fiel dem Direkto daß der Bestseller- *András Berkesi* seit e Zeit als Kulturobman der Budapester Schl Fabrik Elzett tätig ist. Schriftsteller verstand r lich sofort die Bedeutung der Angelegenheit und setzte sich bei seinem Generaldirektor erfolgreich für deren Lösung ein.

Allerdings kommt die Genehmigung des Generaldirektors noch nicht einem Produktionsauftrag gleich. Man braucht da noch mancherlei, zum Beispiel Material, technische Zeichnungen, Werkmontagen. Statt 12 000 Arbeitsstunden rechnet man schon so mit 14 000 im Monat. Für Überstunden gibt es weder einen Rahmen, noch Menschen.

Als Werkstattleiter *László Szikora* von der Sache erfuhr, wurde er nachdenklich. „Dieser Sonderwunsch ist ein Ding der Unmöglichkeit. Er würde die kontinuierliche Arbeit stören, er bedeutete ein Abweichen von der genau fixierten Kurve des Jahresplanes."

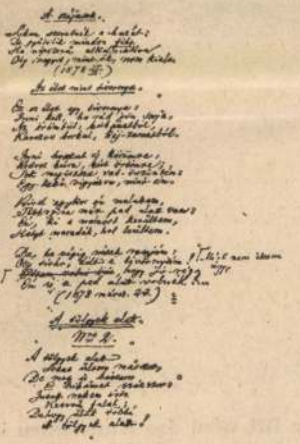

Faksimile aus dem Arany-Band

Offen gesagt

„Was sollte ich machen", erzählt er, „von Anfang an war mir klar, daß aus diesem Buch nur etwas werden kann, wenn ich die Arbeiter um Hilfe bitte. Ich dachte mir, die Jungen sind flexibler. Deshalb suchte ich mir neun hervorragende Fachleute aus und erklärte ihnen, vor welchem speziellen Problem ein Verlag steht. Ich sagte ihnen unumwunden, daß diese Aufgabe weder uns noch der Fabrik ein Geschäft bringt. Wenn wir sie auf uns nehmen, dann höchstens auf eigene Kosten. Extralohn ist nicht zu erwarten. Ich fragte,

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

NÉPSZAVA
1967 ÁPR 30.

Kocsis András

Azt mondja, különös játéka a véletlennek: éppen ott érte kitüntetése híre, ahol 44 évvel ezelőtt mint villanyszerelő lépett ki a tanonciskolából. A két időpont közé azonban fordulatokban és eredményekben gazdag művészpályát iktatott az élet. Mert a munkások művészeti díjának hírét a magyar szobrászat Kossuth-díjas mestere már a Fészek Klubban, a Művészeti Szakszervezetek Szövetségének központi vezetőségi ülésén vette. A villanyszereléstől, persze, hosszú volt az út a szobrászatig, még inkább a megbecsülésig, amelyet évek következetes munkájával vívott ki. Ez a munka azonban sosem szorítkozott csupán a vésők forgatására, az anyaggal birkózó művész türelmetlen álmodozására, hanem mindig megosztódott a műterem és a külső világ között. Pontosabban: a művészet és a munkásemberek világa között, amelyben Kocsis a tanoncévek első pillanatától mindmáig otthon van. Művészetében a monumentális plasztika képviselője — a fővárosban és sok-sok vidéki városban vannak emlékszobrai, nagyalakos kompozíciói. A díj külön kiemeli a szolnoki Lenin-szobrát, valamint fáradhatatlan tevékenységét, amelynek középpontjában a művészet hirdetése, népszerűsítése, megértetése áll.

nia, hogy parkosítha
üde foltokkal szórhass
kal szegélyezhesse az
ket.

Senki ne gondolja a
csi önző vénember vol
ták, megszállottként v
települések szépek, modernek, egészségesek legyenek. S éppen Újváros esetében állását is kockáztatta, amikor szembeszállt a felsőbb hatalmasságokkal, hogy ne az eredetileg tervezett helyen építsék fel a várost. Legfőbb érve az volt, hogy a hely kijelölésénél nem vették figyelembe az uralkodó szélirányt, és ha ott épül fel a város, a szél állandóan oda fújja majd az erőmű füstjét. S amikor gazdasági okokra hivatkozva nem akartak meghajolni érvelése előtt, a hivatali rendet felrúgva, beadványokkal ostromolta a vezető pártszerveket, minisztereknél kilincselt mindaddig, amíg csak célját el nem érte.

Most látom azonban, hogy máris túl sokat beszéltem Skultéty bácsiról, holott neki a történet további során nincs sok szerepe, s annyit — hasonló művek tanulmányozása alapján — már a krónikás is megtanult, hogy a figyelmet azokra a szereplőkre kell irányítania, akik körül a cselekmény szálai bonyolódnak. Ennek a kívánalomnak most mindjárt eleget téve, hadd áruljam el, hogy történetünk hőse, és egyben jó ideig szenvedő alanya Dongó Ica volt. Van még másik fő

1967 ÁPR 30.

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

PESTMEGYEI
HÍRLAP

A SZOT MŰVÉSZETI DÍJASAI

A SZOT székházában szombaton ünnepélyesen átadták a Szakszervezetek Országos Tanácsának 1967. évi művészeti díjait. A SZOT 1967. évi művészeti díját kapták: *Soós Zoltán* költő, *Moldova György* író, az *Irodalmi Színpad együttese* és *Szendrő József*, az Irodalmi Színpad igazgatója, *Berek Katalin* színművésznő, *Szatmári Antal*, *Pálinkás József* és *Révész László* — a „Fáklyavivők" című hanglemezsorozat szerkesztői munkaközössége, *Katona Agnes* zongoraművésznő, *Antal Imre* zongoraművész, *Kollányi Ágoston* filmrendező, *Kocsis András* szobrászművész és *Balogh Jenő* festőművész.

elemezésügy
miniszter helyettese, a Pes
megyei Pártbizottság képvise-
letében *Lendvai István*, a
párt-végrehajtóbizottság tag-
ja.

nnégyszeres a szocialista vállalata

gyei Pártbizottság titkára, *Szeleczki Mihály* a városi pártbizottság titkára, *Szilágyi*

vette át *Pataki István* ipar-
igazgatótól a Kohó- és Gép-
ipari Minisztérium, valamint
a Vegyipari Dolgozók Szak-
szervezetének zászlaját. A
gyár ismét élüzem lett.

A Pest megyei Pártbizottság
nevében *dr. Simon Pál*, a párt-
végrehajtóbizottság tagja, kö-

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307
Kocsis András
NÉPSZAVA
1967 MÁJ 23

Művészvendégek a Népszava szerkesztőségében

A Művészeti Szakszervezetek Szövetsége jövő héten sorra kerülő kongresszusa alkalmából, lapunk vezetőjének meghívására, több kimagasló művészünk baráti látogatást tett szerkesztőségünkben. A találkozón a különböző művészeti ágak reprezentánsai közül jelen volt *Antal Imre* zongoraművész, *Domján Edit* színművésznő, *Gertler Viktor* filmrendező, *Jámbor László* operaénekes, *Kocsis András* szobrászművész, *Kun Zsuzsa* táncművésznő, *Luzsicza Lajos* festőművész, *Marton Endre*, a Nemzeti Színház főrendezője és *Szabó Gyula* színművész.

A művészvendégek a késő éjszakába nyúlóan elbeszélgettek kulturális, művészeti életünk eredményeiről és gondjairól. A beszélgetés főbb gondolataira visszatérünk.

ként — az országos összképen ez nem változtat.

„tankötelesek" de...

a félévben viszont már csak 580-an vizsgáztak. Ugyanakkor csupán itt, a vasműben ötezer olyan 45 éven alulj dolgozó van, aki nem fejezte be a nyolc általánost.

— A tanulni kezdőknél *a lemorzsolódás okai szerteágazóak* — mondja *Csillai Gyuláné*, a másik igazgatóhelyettes. Ezt mindjárt igazolják azok a nyolcadik osztályos tanulók, akiknél egyik-másik munkatársuk, ismerősük kimaradása felől érdeklődöm. *Teleki Károly* hengerész például így tájékoztat *T. Lenke* esetéről:

— Ez a volt tanuló

Kocsis András

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17
Telefon: 188-296, 188-307

ESTI HIRLAP

1958 OKT 18

Vasárnap avatják Debrecenben a román hősök emlékművét

Vasárnap délelőtt a debreceni Bocskai téren felavatják *a Magyarország felszabadításában a szovjet hadsereg oldalán részt vett és hősi halált halt román katonák emlékművét.* A szoborművet *Kocsis András* Kossuth-díjas művész alkotta. Az ünnepségre holnap reggel nyolctagú román delegáció érkezik. A küldöttség — amelynek vezetője *Floca Arhip* altábornagy, a Román Népköztársaság honvédelmi miniszterének helyettese —, szombat reggel Budapestre érkezik, majd vasárnap Debrecenben részt vesz az emlékműavató ünnepségen.

saságban vendégszerepel a KISZ
üttes szólistái. Képünkön: Neopor

— 21,45: Tánczene. — 22,20: [illegible] szélhez.

1958. október 16. — szombat

KOSSUTH:

4,30: Hírek. — 4,40—7,59: Zene. — 8,10: Lányok, asszonyok. — 8,25: Népi muzsika. — 9,00: Úttörőhíradó. — 9,25: Gyermekrádió. — 9,40: Zenekari hangverseny. — 10,00: Hírek. — 10,10: Gyári sziréna. — 10,30: Operettrészletek. — 11,00: Regényrészlet. — 11,20: Kamarazene. — 12,00: Hírek. — 12,10: Népi zene. — 12,45: Mi újság a könyvesboltokban? — 13,00: Operarészletek. — 13,40: Válaszolunk hallgatóinknak. — 13,50: Szív küldi. — 14,20: Ifjúsági műsor. — 15,00: Hirdetőoszlop. — 15,10: Kórusok. — 15,30: Fórum. — 15,45: Tánczene. — 16,00: Hírek. — 16,10: Élő szóval — muzsikával

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17
Telefon: 188-296, 188-307

1963 DEC 5

NÉPSZABADSÁG

Kocsis András

Mechwart Andrásnak, a Ganz Villamossági Gyár naggyá fejlesztőjének, a hazai elektrotechnikai iparág megteremtőjének szobrát, Kocsis András szobrászművész alkotását, szombat délután avatták fel a II. kerületi Mechwart téren.

— **Magyar KISZ-küldöttség ér-**

1965 DEC 5

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17
Telefon: 188-296, 188-307

Kocsis András

MAGYAR NEMZET

— **Felavatták** Mechwart Andrásnak, a Ganz Villamossági Gyár megalapítójának, a magyar elektrotechnikai iparág megteremtőjének szobrát szombaton délután a II. kerületi Mechwart téren. A kőből faragott nagyméretű emlék Kocsis András szobrászművész alkotása.

költségvetését.

A végrehajtó bizottság ülés-
szakán a felvetett kérdéseket

Hová kerülnek

1021

ÚJ MŰVEK AZ EZER SZOBOR VÁROSÁBAN

Nem mindenki tudja: Budapest közterein ezer szobor áll. Jó szobor, rossz szobor, régi szobor, új szobor. S még az idén sor kerül több újabb átadására, leleplezésére.

A budai Mechwart teret díszíti majd Mechwart András szobra. A magyar malomipar fellendítőjének, a különleges hengerszék feltalálójának alakját Kocsis András készítette.

(Folytatás a 3. oldalon.)

Ifjúsági bérlet, 2. előadás, 7). — Ódry Színpad: Az idő vasfoga (fél 8). — Thália Színház: Alkony (7). — József Attila Színház: Keménykalaposok (7). — Fővárosi Operettszínház: Bál a Savoyban (7). — Bartók Színház a Fővárosi Operettszínházban: Mátyás király Debrecenben (du. 3). — Vidám Színpad: Kicsi vagy kocsi? (fél 8). — Kis Színpad: Leszállás Párizsban (7). — Irodalmi Színpad: Kalózok szeretője (J-bérlet, 7. előadása, OKISZ-bérlet, 7). — Zeneakadémia: Állami Hangversenyzenekar (vez.: Ferencsik János, közr.: Gertler Endre. Téli bérlet, A/VI. és Egyet. bérlet, III. sorozat, fél 8). — Állami Déryné Színház a Hazai Fésűsfonó Műv. Házában: Az új földesúr (ifj. előadás, de. 10). — Állami Bábszínház: Ezüstfurulya (10), Aladdin csodalámpája (3). — Kamara Varieté: Pesti álmok (6 és fél 9).

Tsuyoshi Tsutsumi japán gordonkaművész, az 1963. évi budapesti Casals gordonkaverseny I. díjnyertese ismét Budapest-e látogat és november 6-án szólóestet ad a Zeneakadémián. Műsorán Valentini, Bach, Prokofiev, Michio Mamiya, Ravel Boccherini művei szerepelnek. Zongorán közreműködik: Comensoli Mária. (x)

nagyzenekarokról, a kisegyüttesekről, a táncról, sikerről és bukásról beszélt. Mr. Willis Cannover elmondta:

Az amerikai kormány és hivatalai semmiféle anyagi támogatásban nem részesítik a zenekarokat, a szólistákat. A fesztiválokon részt vevők költségeiket maguk fizetik. Egy-egy mecénás pártfogása esetleges, kiszámíthatatlan.

Az egyórás társalgást kétórás rögtönzött hangverseny követte. Ismerkedés a magyar művészekkel. A budapestiek játszottak — az amerikai hallgatott. *Pege Aladár, Berkes Balázs, Duka Norbert* bőgőzött, *Garai Attila, Fogarasi János* zongorázott, *Lakatos Dezső, Szajkó József* szaxofonozott, *Kovács Gyula, Kőszegi Imre* dobolt, *Tomsics Rudolf* pisztonozott, *Hardy Tamás énekelt.*

Értesítjük kedves ügyfeleinket, hogy az

IKKA

október 28-án, 29-én, 30-án és november 1-én **leltározás miatt zárva tart!**

Újjá- és újra születnek a Vigadót ékesítő figurák is.

Hová kerülnek

Irinyi János szobra a Műegyetem mögött, a Saru utcai parkban kap helyet. A gyufa tökéletesítőjének, Kossuth Lajos ágyúöntőjének, puskaporgyártójának kőmását Búza Barna mintázta.

Csontváry síremléke — Kerényi Jenő Műcsarnokban látható munkája — a Kerepesi úti temetőben jelzi a közeljövőtől: itt nyugszik az életében nyughatatlan zseniális festő, Csontváry Kosztka Tivadar.

(Wormser felv.)

... főtitkára
így vonta meg:

— *1965 az elmúlt évekhez viszonyítva sikeres volt ... még mindig nem ér... 1953—56-os esztendő... vonalát.* Ennek oka p... sősorban az, hogy e... kivételtől eltekintve

még mindig nem rendelkezünk a férfiaknál megfelelő közép- és hosszútáv-, valamint gátfutókkal, ugrókkal

— olyanokkal, akik nemzetközi viszonylatban megállnák a helyüket, *„ponterősek"* lennének. Kiemelkedő teljesítmény fűződik a kalapácsvetés világrekordere, *Zsivótzky Gyula*, továbbá a gerelyvető *Kulcsár Gergely*, a súlylökő *Varju Vilmos* és talán még *Mecser Lajos* nevéhez.

— *A nőknél már jobb a helyzet, hiszen közülük jó néhányan az európai élvonalhoz tartoznak.* Ez évi eredményeiért elsősorban *dr. Kleiberné Kontsek Jolán, Rudasné Antal Márta, Szabóné Nagy Zsuzsa és Nemesháziné Markó Margit* érdemel dicséretet.

A főtitkár a továbbiakban elmondta, hogy most már a soron következő legnagyobb feladat *az 1966. évi atlétikai Európa-bajnokság* sikeres előkészítése és lebonyolítása, és nem utolsósorban az, hogy a kontinens legjobbjainak nagy vetélkedőjén a magyarok minél jobban szerepeljenek.

— Rövidesen elkészül *a jövő évi hazai és nemzetközi versenynaptár,* amelyet a Nemzetközi Atlétikai Szövetség (IAAF) november 19—20-i koppenhágai Európa-bizottsági ülése, illetve a nemzetközi versenynaptár egyeztetése után hozunk nyilvánosságra. A tervezett találkozók közül eddig csak egy biztos,

a július második felében sorra kerülő Csehszlovákia—Magyarország nemzetek közötti válogatott mérkőzés.

A sorrendben nyolcadik atlétikai EB előkészületeinek jelenlegi állásáról *Bonn Ottó,* a szervező bizottság főtitkára adott rövid tájékoztatót az MTI munkatársának.

— Biztosak vagyunk abban, hogy az Universiade nagyszerűen sikerült atlétikai versenyeinek tapasztalatai alapján *az Európa-bajnokságon sem vallunk majd szégyent* és mindenki ugyanúgy mindennel éppen olyan elégedett lesz, mint a *„főpróbán"* volt. Az előkészületek nagyszerűen haladnak, minden a tervek szerint megy. Reméljük, hogy az IAAF koppenhágai ülésén sem találnak majd semmi kívánni valót az illetékesek a rendezés jelenlegi állásával kapcsolatban.

— Mindenesetre a lehető legjobban készülünk fel

Európa 30 országából ösz-

A televízió noven

Novemberben hatszor közvetít a televízió különböző sporteseményt: *röplabda- és jégkorongmérkőzést, labdarúgó világbajnoki selejtezőt, bajnoki fordulót, tornaviadalt* láthat a közönség a képernyőn.

A hónap első közvetítése november 7-én lesz: *az NB I-es bajnokság utolsó fordulójának tanúi lesznek a tv-nézők.* 10-én, amennyiben meg tudnak egyezni az illetékesekkel, hogy 16 óra után játsszák a mérkőzést, akkor helyszíni közvetítést adnak a *Bp. Honvéd—Dukla Praha* Kupagyőztesek Kupája-találkozóról. 14-én a *Magyar Nép-*

...ítjük le a Népstadionban délelőtt és délután úgy hogy *mindennap este 20 ór... be-*

TEHERÁNI VI...

Teheránban tegnap a XVIII. súlyemelő világbajnokságon a légsúlyúak küzdelmében nagy magyar siker született. A világcsúcstartó és Európa-bajnok Földi Imre a japán Isinoszeki és Mijake előtt megszerezte a világbajnoki címet. A küzdelem a nyomásban mindjárt döntő fordulatot hozott; a nagy esélyes olimpiai-, világ- és Európa-bajnok szovjet Vahonyin kiesett. Földi ...

Kocsis Andras
Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307
ESTI HÍRLAP
1965 OKT 28

Kocsis András

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17
Telefon: 188-296, 188-307

1965 JUL 27

MAGYAR NEMZET

Uj szobrokat és díszkutakat

kapnak a II. kerület parkjai

1021

A II. kerület parkjaiba, tereire a közeljövőben *újabb szobrok, díszkutak kerülnek, Mechwart* András mellszobrát a róla elnevezett téren állítják fel. Az emlékmű *Kocsis* András szobrászművész alkotása. *Somogyi* József: *Anya gyermekével* szobra a Török utcai könyvtár elé, *Tarr* István kétalakos *Fürdőzők* szobra a Lukács fürdő elé kerül. *Illyés* Gyula szoborművét a Bányászati Kutató Intézet új székháza előtt állítják fel. Most kerül elhelyezésre a Harcsa utcában *Marosán* László szobrászművész *Halászok* című nagy rézdomborítása. *Somogyi József szobrászművész »Család« című háromalakos alkotását, amely jelenleg az óbudai lakótelep bejárata előtt áll, és évek óta sok szenvedélyes vita tárgya volt, áthelyezik a Könnyűipari Minisztérium előtti parkba.*

Javasolják a Statisztikai Hivatal elé *Keleti* Károly mellszobrának elhelyezését, a Széna téri parkba szimbolikus *mártír emlékművet*, a Szilágyi Erzsébet fasori parkba játékos figurát, a Vérhalom térre, amely valamikor kivégző hely volt, emlékoszlop felállítását.

A Lukács fürdő bejáratánál a *Felhévizi* vízimalom emlékét kívánják megörökíteni. A Kolozsvári Tamás úti sportpálya elé, a Barsi utcai és Veronika utcai parkba is egy-egy szobrot kér a kerület.

A műszaki eg
felkészültség

A közeli napokban felvételi vizsgák tapasztalatairól tájékoztatták az MTI munkatársát a két budapesti műszaki egyetemen. Az Építőipari és Közlekedési Műszaki Egyetemen elmondották, hogy *a pályázók felkészültsége az idén jobb volt a tavalyinál, de a követelmények is némileg nagyobbak voltak.* A legerősebb »mezőny« az idén is az építész karon volt: 374 jelentkező közül hatvankettőt vettek fel, negyvenen az 1966—1967-es tanulmányi évre előfelvételt nyertek. Ötvenkét pályázót, akik magas pontszámot értek el, az általános mérnöki karra irányítottak.

A közlekedési karra 200 fiatal sikeresen állt helyt a vizsgán. A fiatalok tanulmányi felkészültsége nagyjából a tavalyival azonos szinten mozgott. A mérnöki karon 444-en tettek felvételi vizsgát: s 279 pályázót felvettek. Itt a tapasztalatok szerint még mindig *bizonyos felkészültségbeli szintkülönbség volt a vidéki és a budapesti középiskolák fiataljainak egyetemi felkészítésében.*

A budapesti Műszaki Egyetemre az idén összesen 5200 fiatal pályázott, valamivel kevesebben, mint az elmúlt esztendőben. A nappali tagozatra jelentkezett *2500 pályázó közül 1135-öt vettek fel.*

Kocsis András

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17
Telefon: 188-296, 188-307

1965 DEC 4.

NÉPSZABADSÁG

102/1

ÚJ SZOBROK A FŐVÁROSBAN

A *Fővárosi Emlékműfelügyelőség* megbízásából *Kocsis András* szobrászművész elkészítette *Mechwart Andrásnak*, a magyar ipar és a Ganz-gyár egykori jeles fejlesztőjének mellszobrát, amelyet ma délután 1 órakor avatnak fel a II. kerület központi parkjában, a Mechwart téren.

Irinyi Jánosnak, a gyufa feltalálójának, az 1848-as szabadságharc részvevőjének szobrát *Buza Barna* szobrászművész alkotta meg; az ülő alakot ábrázoló kőszobor a Műszaki Egyetem közelében levő Sarú utcai parkot díszíti.

ne. De mintha az elzárkózásból, önnön különvaló méltóságunk tudatából maradt volna azért valami bennük.

Az irodalom a magyar írónak még mindig csak a könyv és legfeljebb a színpad. Aki a televíziónak ír, az a többi író szemében leszállítja önnön értékét, veszít írói rangjából. A televíziónak írt műveit a kritika nem tartja számon, pedig milliók látták az írót magát, amint írását felolvassa, vagy tv-játékát

jelentet
szemév
tizedek
készülé
az emb
közvetl
ténelen
sói is!

mint gondoljuk, mert a tömegtájékoztató eszközök, és ismét elsősorban, még felmérhetetlen hatásfokon a televízió, nagyobb, szélesebb, teljesebb darabot ad nekik a valóságból, mint eddig. A

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17
Telefon: 188-296, 188-307

Kocsis András

MAGYAR NEMZET

1965 DEC 17

Mechwart Andrásnak, a magyar ipar egyik fejlesztőjének mellszobrát Kocsis András szobrászművész készítette el. A szobrot ma délben avatják fel a II. kerületi Mechwart téren. Iringi János szobrát Buza Barna mintázta meg, az ülő alakot ábrázoló kőszobor a Műszaki Egyetem közelében levő Saru utcai parkot díszíti majd.

1021

üzenetét
Vietnamba — mondta Rodol
fo Mechini. — A fiatalok a

Kocsis András

Kocsis András az elkészült szobra előtt

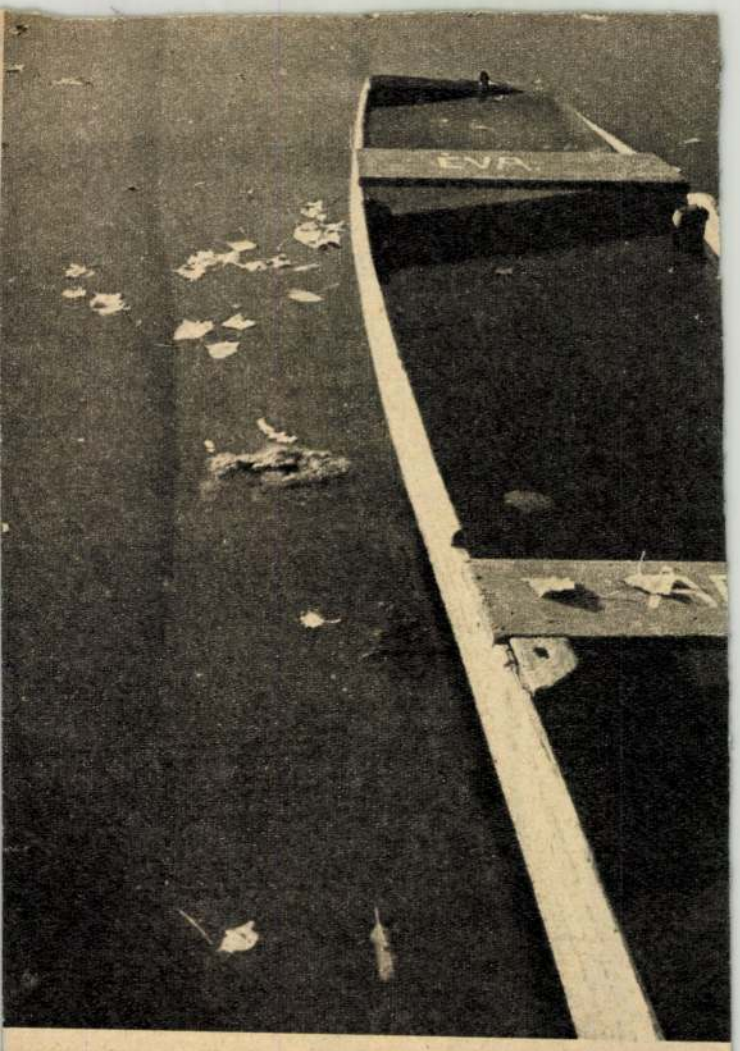

Almássy Gyula és Csizmadia Zoltán megörökítik az ősz szépségé

Kocsis András

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

NÉPSZAVA

1960 ÁPR 19.

117

KÉSZÜL MIKSZÁTH KÁLMÁN SZOBRA. Kocsis András Kossuth-díjas szobrászművész elkészült Mikszáth Kálmánt ábrázoló szobrának agyagmodelljével. Kőbe faragás után a 2,5 méteres szobrot a Mikszáth Kálmán téren állítják fel
(MTI Foto — Zinner Erzsébet felvétele)

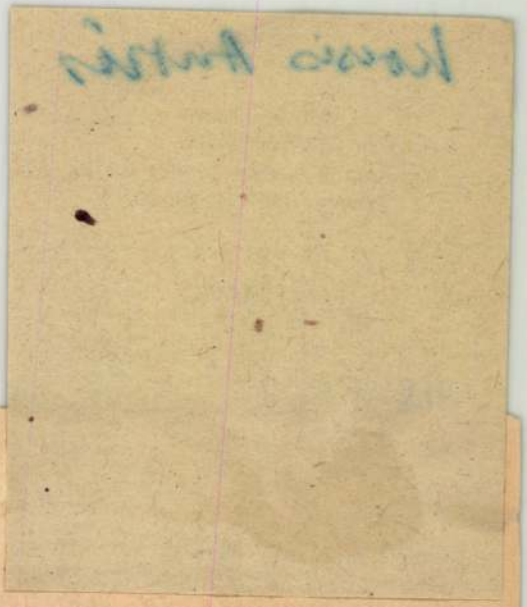

Újabb típusú amerikai Ford személyautó, újszerű állapotban eladó. Megtekinthető hétköznap délután 6—8 óráig, vasárnap egész nap. Budapest, XI., Mohai u. 18. (Beloiannisz gyárnál.)

Ford Eifel cabriolet, szép állapotban eladó. Lenin körút 61. Telefon: 225—452.

Teljesen felújított 1100-as Fiat gépkocsi igényesnek eladó. 42-es garázs, Vigadó tér, alsórakpart.

ADÁS, VÉTEL

Veszek használt bútorokat, ruhaneműt, fehérneműt, ágytollat, hagyatékot, limlomot. 139—769.

DUNYHÁT,
párnát, használtat vennék, hívásra házhoz jövök
Tel.: 222—646

Rádió, 3+1-es, Orion, modern ebédlőbútor, 120 literes DKW hűtőszekrény eladó. Telefon: 146—543.

Két és fél méter hosszú nehéz szabó szabászasztal, fiókos, eladó, Bánzi, Baross tér 9.

Eladó 6 darab laticelmatrac és Hennefeld-féle kétajtós jégszekrény. Telefon: 456—968.

OKTATÁS

Technikum esti és levelező tagozatának felvételi vizsgájára előkészítő tanfolyamot indít a József Attila Gépipari Technikum (Budapest, IX., Vendel utca 3/B). Beiratkozás hétfőn, május 2-án a technikumban, du. 4—5 óra között. Tandíj 150 forint. A tan-

Budapestről Debrecenbe elcserélem központi, kettőszobás, szeparált társbérleti lakásomat hasonló főbérletért. Budapest, IX., Ráday utca 5. I. 8. Kárpátiné, este 7-től.

Dolgozó nő bútorozott albérleti szobát keres, lehetőleg különbejáratút. »Előre fizetek 156033« jeligére, Felszabadulás téri hirdetőbe.

Elcserélném egyemeletes házban levő kétablakos, nagyszobás, udvari, ipari áramos, cserépkályhás összkomfortos lakásomat kétszobásra. Budapest, VIII., Bacsó Béla u. 22. I. em. 4. Fontányi.

Egy szoba, komfort, vagy garzon (esetleg szabadrendelkezésű) lakást keresek. 269—768, 16—20 óráig.

INGATLAN

Hernádon 800 négyszögöl termő szőlő olcsón eladó. XVI., Rákosszentmihály, Csömöri út 71.

Újpesten családi ház beköltözhetően eladó. IV., Kálvin János u. 3.

Dunaharasztin beköltözhető két szoba, konyhás családi ház eladó. Érdeklődni: Pótz, Szabadkai u. 8, Újpest.

Budai telek sósfürdőnél olcsón eladó. Telefon, délután öttől hétig: 386—094

Erdparkvárosi 300 öles, bekerített nagy gyümölcsös, víkendházzal eladó. Felvilágosítás levélben, Budapest 62, Postafiók 251.

Zugló ban kiest telek (részben kerítve), pár db gyümölcsfával eladó, 67—68-as villamos és 24-es busz közRómaifürdőn 2 szobás családi ház lakottan eladó. Érdeklődni: 115—133.

HÁZASSÁG

Nagyon csinos, őszhajú, középkorú asszony hozzávaló férjet keres. »Fiatalos 3159« jeligére, kiadóba.

Csinos, 25 éves, tisztviselőnő megismerkedne érettségizett, jómegjelenésű, 170 cm magasságon felüli férfival, házasság céljából. — »Fehér rózsa 163576« jeligére, a Felszabadulás téri hirdetőbe.

Játékkészítő kisparos, 47 éves, szerényigényű, csinos feleséget keres. Gyermek nem akadály. — Leveleket »Szolid 162870« jeligére, a Felszabadulás téri hirdetőbe kérem.

Özvegyasszony férjet, két fiának szerető apukát keres, 42-től, »Édes otthon 162850« jeligére, Felszabadulás téri hirdetőbe.

26 éves, 163 magas, fekete, csinosnak mondott, önhibáján kívül elvált asszony, komoly értelmiségi férfi ismeretségét keresi, 38-ig, házasság céljából. »Lila akácok 156020« jeligére, a Felszabadulás téri hirdetőbe.

50 éves, elvált asszony, társaság hiányában, komoly, hozzálló férfi ismeretségét keresi, házasság céljából 55-ig. Lakás, bútor van. »Malvin 156022« jeligére, Felszabadulás téri hirdetőbe.

VEGYES

Táskaklinika, — retikülök, táska javítása, — hozott anyagból készítése, bőrdíszműves táskakészítő kisiparos

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17
Telefon: 188-296, 188-307
Kocsis András
ESTI HÍRLAP

610 1958 AUG 23

A román nagykövet meglátogatta Kocsis András szobrászt

Az emlékmű

Rákospalota egy csendes kis utcácskájába vendégek érkeztek a minap. *Ion Popescu*, a Román Népköztársaság budapesti nagykövete látogatta meg a lakásán *Kocsis András* szobrászművészt.

A fiatal mester műtermében fogadta vendégeit, Leninről, Kossuthról, Móricz Zsigmondról, Zrínyiről mintázott alakok között. A műterem mélyén hatalmas gipszszobor emelkedik. Két és fél méter magas. Román anya, aki fiait vesztette el a háborúban. Bal karját feje fölé emeli, tenyerében repülni készülő galambot tart. Jobbkarját egy román katona sisakjára támasztja. Alatta felirat: **1944.**

Ménes János, a debreceni városi tanács elnöke néhány hónappal ezelőtt bejelentette, hogy a város és a környék lakosságának kívánságára *emlékművet akarják megörökíteni a Debrecen felszabadításáért elesett román katonák emlékét.* A Budapesti Képzőművészeti Alap pályázatot írt ki. A bizottság Kocsis András szobrászművész művét fogadta el kivitelezésre. Ugyanez a bizottság a művet a legnagyobb elismeréssel értékelte, s úgy tekintette, mint Kocsis András szobrászművész egyik legsikerültebb alkotását.

— Nem voltam szobrász kezdettől fogva — mesélte a vendégeknek. — *Gyermekkoromban szükséggel küszködtem, tanonckodtam, majd munkás lettem.* Apám Romániában született és nőtt fel; anyám Jugoszlávia északi vidékére való. Egyik unokaöcsém a román hadsereg katonája volt és a fasizmus elleni háborúban esett el... Nagyon szerettem faragni, mintázni. Rendkívül tetszett, hogy életet adok az anyagnak, a kőnek — így lett belőlem szobrász. Amikor majd Debrecenben felállítják a ruskicai márványból készült emlékművet, arra gondolok, hogy talán sikerült valamit beleadnom tehetségemből, egy kicsit az apám iránti emlékeimből, aki románok között nevelkedett, az anyám iránti végtelen szeretetből, unokaöcsémnek a közös békénkért és nyugodalmunkért hozott áldozatából.

0 fillér 5

irla

NAPILAP

mai lottóhúzás
őszámait

Záport,
a Mele

Koszorúzások a Ro
nemzeti ünne

A Román Népköztársaság felszabadulásának 14. évfordulója alkalmából *a Magyarország felszabadításáért elesett román hősök emlékműveinél koszorúzási ünnepséget ren-*

delkezés
os iskolákról

ünet — Az idegen nyelvek
A korrepetálás

mi idejével *egyezően* állapítják meg. A többi rendkívüli tárgy tanítása *október 1-től május 31-ig tart.*

Az idegen nyelvek tanulására a mostani tanévtől kezdve a tanulók minden megkötés nélkül jelentkezhetnek.

A választott idegen nyelvre *az első tanítási napon kell az osztályfőnöknél jelentkezni.* Az idegen nyelveknek rendkívüli tárgyként való tanításáért *a tanulóktól a jövőben sem szabad semmiféle címen térítést (tandíjat) szedni.* A nyelvtanuláshoz szükséges tankönyvek és tanszerek beszerzéséről viszont a tanulók gondoskodnak. A módosított rendtartás a többi között rendelkezik a tanulók díjazás mellett történő korrepetálásáról és kimondja, hogy a tantestület tagjai ott, ahol csak egy iskola működik, saját tanítványaikat (akiket az iskolában közvetlenül is tanítanak), ott pedig, ahol több iskola is működik, saját iskolájuk tanulóit tantervi tárgyakból magánúton díjazásért *nem taníthatják.*

Kocsis András

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

NÉPSZABADSÁG
1960 MAJ 14
Budapest

117

*

Mikszáth Kálmánról szobrot mintáz Kocsis András szobrászművész. A szobrot a budapesti Mikszáth Kálmán téren állítják fel.

*

A párizsi Musée National d'Art Moderne termeiben megnyilt az orosz és a szovjet festészet kiállítása. A Nagy Októberi Szocialista Forradalom kitörése óta ez az első hivatalos szovjet művészeti seregszemle a francia fővárosban.

11

nagasságb
rikai kém
sem hagy k
agresszió m
gyorsan és p

—

Nan
India Komn
főtitkára

Delhi, május 13. (TASZSZ)

Kalkuttában véget ért India Kommunista Pártja

Kocsis András

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapesi V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

MAGYAR NEMZET

1962 MÁJ 29

102

Keszthelyen vasárnap befejeződtek a Helikon-ünnepségek. A Balaton partján ünnepélyesen felavatták Kocsis András Kossuth-díjas szobrászművész alkotását, a Helikon-szobrot. A hagyományos Helikon-serleget az idén a székesfehérvári József Attila Gimnázium és a pécsi Zrínyi Miklós Közgazdasági Technikum nyerte el.

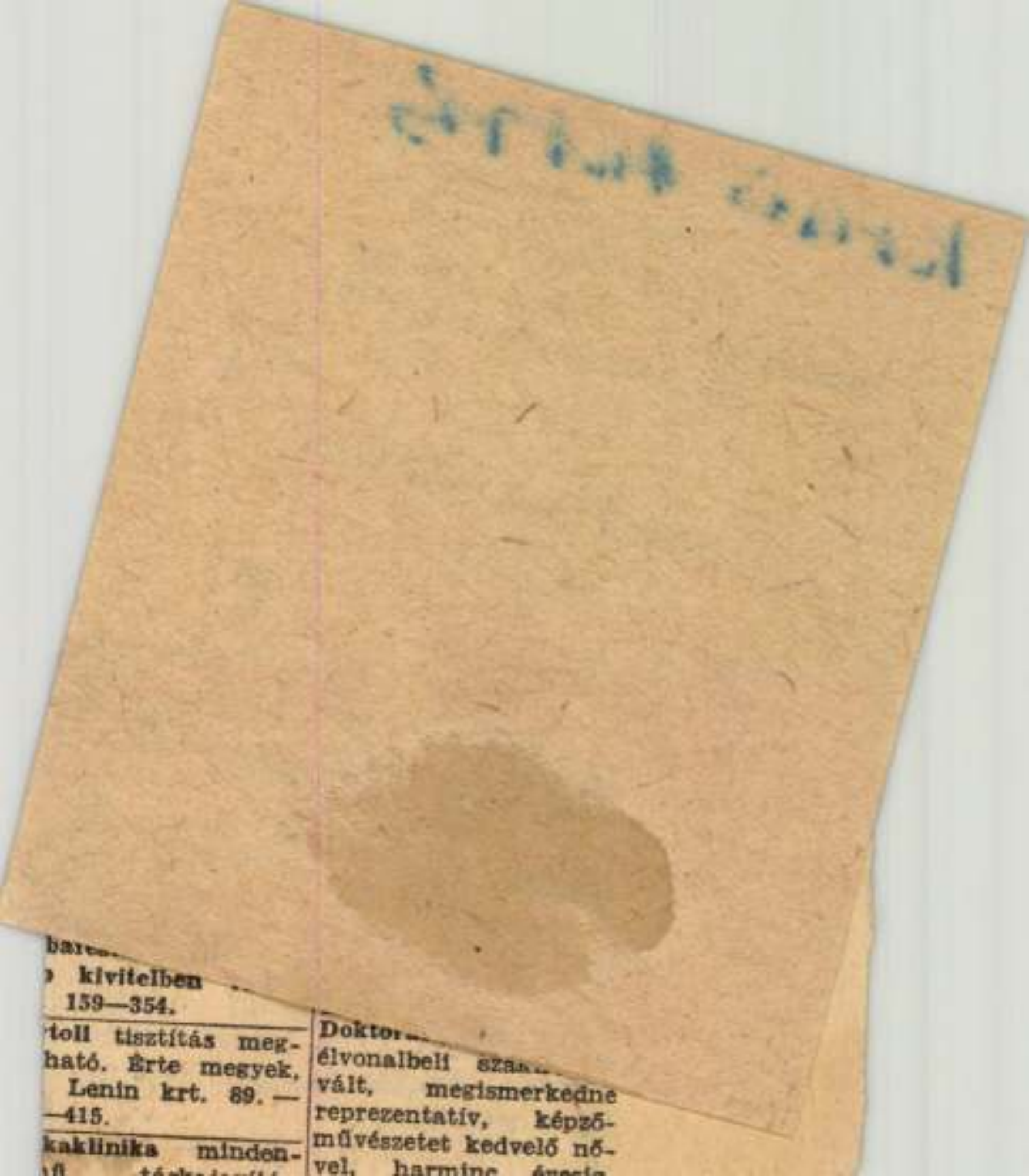

bare...
kivitelben ...
159—354.

toll tisztítás meg-
ható. Érte megyek,
Lenin krt. 89. —
—415.

kaklinika minden-

Doktor...
élvonalbeli szak...
vált, megismerkedne
reprezentatív, képző-
művészetet kedvelő nő-
vel, harminc éves...

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

Kocsis András

NAPLÓ (Veszprém)

1962 MÁJ 29

1021

Befejeződtek a Helikoni Ünnepségek

A keszthelyi Helikoni Ünnepségek egyik legérdekesebbnek ígérkező, legjobban várt mozzanatát — szombaton este 1400 tagú egyesített kórus énekelte volna a Balaton partján az erre az alkalomra szerzett helikoni dalt — sajnos, elmosta az eső. A Hullám Szálló nagytermébe csak néhány szép diák fért be, így csak ők énekelték ezt el. Ugyanitt *Szabó Béla* elvtárs, a KISZ Veszprém megyei Bizottságának titkára mondott jubileumi ünnepi beszédet.

Lelepleztek Kocsis András Helikon-szobrát

Vasárnap délelőtt az ünnepségsorozat keretében leplezték le a Balaton partján *Kocsis András* Kossuth- és Munkácsy-díjas szobrászművész Helikon című kőszobrát. Itt *Baski Sándor* elvtárs, a megyei tanács elnökhelyettese mondott beszédet:

— *A Helikon kőbe faragott szimbólumát avatjuk* — hangsúlyozta. — *Emlékművet állítunk azoknak, akik itt százötven évvel ezelőtt a magyar nyelv ápolására vállalkoztak, ami a feudális viszonyok között haladó, nagy jelentőségű tett volt. De emléket állítunk a mai középiskolás fiatalság kultúrát ápoló és fejlesztő tömegeinek is, akik az idén ötödször sereglettek össze Keszthelyen. A munkás, paraszt és középiskolás fiatalok gazdagodó műveltsége elsősorban a KISZ nevelő munkájának eredménye.*

Keszthely város dolgozói nevében *Ács László* elvtárs, a városi tanács elnöke vette át a szobrot.

Eredményhirdetés és fogadás

Vasárnap délután a szabadtéri színpadon zsúfolt és izgatottan várakozó nézőtér előtt *Kamarás Rezső* elvtárs, a Népművelési Intézet osztályvezetője, a Helikoni Ünnepségek zsüribizottságainak elnöke ismertette az eredményeket. Felszólalt itt Ralaiazinosy Mahezy madagaszkári diák is. Ezután a Hungária Étteremben a KISZ Veszprém megyei Bizottsága fogadást adott a csoportokat kísérő középiskolai tanárok számára, ahol azok baráti beszélgetés keretében, fehér asztal mellett elmondták tapasztalataikat és javaslataikat a következő évi hasonló ünnepségekre vonatkozólag.

Este hét órakor került sor a szabadtéri színpadon az arany-, ezüst- és bronzplakettek kiosztására. Felszólalt itt *Dezséry László* elvtárs, megyénk országgyűlési képviselője, hangoztatva, hogy az új Helikoni Ünnepségek példát adnak az ország más tájai középiskolásainak is, hasonló jellegű szemlék rendezésére.

Díjkiosztás és záróműsor

A plaketteket, s a két legjobb középiskolának a vándorserlegeket *Benczédy József dr.*, a Művelődésügyi Minisztérium középiskolai főosztályának vezetője adta át. Előtte ünnepi beszédet mondott, hangsúlyozta:

— *Az anyagi javakban való gazdagodás mellett elsőrendű fontosságú feladatunk az új, szocialista embertípus kialakítása. Az új embertípus, a fiatalság, s ezen belül a középiskolások esztétikai és érzelmi nevelése szempontjából van óriási jelentősége a Helikoni Ünnepségeknek.*

Vundele György elvtárs, a KISZ Veszprém megyei Bizottságának agit.-prop. titkára herendi porcelán serleget nyújtott át a Keszthelyi Vajda János Gimnáziumnak, amely Veszprém megye középiskolái közül a legjobban szerepelt a különféle művészeti ágakban.

Az aranyfokozatot elért együttesek és szólisták közös műsorával fejeződtek be az idei Helikoni Ünnepségek.

Nagysikerű néptánc a Helikoni Ünnepségeken.

Jó lenne, ha azt is megvizsgálnák, mi az oka, hogy Dudaron évek óta nem tartanak mozielőadásokat, s a községnek még ma sincs művelődési háza.

Kiss László

Megj...

a Béke és Szocializmus májusi száma

A Béke és Szocializmus legújabb száma szerkesztőségi kommentárral kezdődik. Itt foglalkozik *Moustapha Sadoun az „Algériai tűzszünet"-tel, M. Rico: a szakszervezeti mozgalom egységének kérdésével, és S. Larsen, a Dániai Szocialista Néppárt kudarcával.*

John Gollan, az Angol Kommunista Párt főtitkára *„Az SZKP programja és a kapitalizmus perspektívái Angliában"* című cikkében behatóan elemzi a mai angol imperializmus ellentmondásait, és kifejti az Angol Kommunista Párt által javasolt pozitív politikai irányvonalát.

Az Olasz Kommunista Párt helyettes főtitkára, Luigi Longo *„Új mozzanat Olaszország politikai történetében"* című cikkében elemzi a nemrég lezajlott olasz kormányválság következtében kialakult olaszországi helyzetet.

Az általános és teljes leszerelés kérdésével foglalkozik Jean Kanapa cikke, amelyben következetesen és mélyrehatóan elemzi a lefegyverzés ellenségeinek érveit.

Nagy érdeklődésre számot tartó cikket közöl a folyóirat *„A szocialista forradalom békés és nem békés útjáról"* Georg Karr tollából.

„Az arab népek igazi és álbarátai" című cikk iraki, algériai és szíriai szerzői leleplezik az arab országok politikai fejlődésére vonatkozó antikommunista téziseket.

Vagyim Zaglagyin szovjet publicista, a történettudományok kandidátusa *„A szocializmus és a kapitalizmus gazdasági versenyének perspektívái"* címen írt cikkében bemutatja a két rendszer versenyének jelenlegi szakaszát összehasonlító termelési adatokkal.

„A kommunista és munkáspártok életéből" című rovat: az SZKP fejlődéséről nyilvánosságra hozott adatokról, az Egyesült Államok Kommunista Pártjának dokumentumairól ad tájékoztatást, továbbá ismerteti az Angol Kommunista Párt megerősítésére vonatkozó terveket, a Guatemalai Kommunista Párt harcát a tömegkapcsolatok megszilárdításáért, a chilei és ceyloni kommunisták sikereit stb.

Az *„Eszmecsere"* rovatban tovább folytatja a szerkesztőség „A nemzeti függetlenséget nyert országok fejlődésének útjai" témáról folyó vitát. Közlik Blas Roca (Kuba), K. Dobrev (Bulgária) és P. Thale (Dél-Afrikai Köztársaság) hozzászólásait.

A könyvekről és folyóiratokról című rovat ismerteti az NDK külügyminisztériuma által kiadott „Ribbentroptól Adenauerig" című gyűjteményt, amely dokumentumokat közöl azokról a magas állású náci diplomatákról, kémekről, provokátorokról, háborús bűnösökről, akik ma is vezető szerepet játszanak az NSZK-ban. A másik recenzió Robert Newman *„Elismerjük-e a kommunista Kínát?"* című könyvvel foglalkozik.

A Levelek és jegyzetek rovatban közlik Antonio Pesenti és Henri Claude leveleit, akik az osztályharc és a tőkésországok gazdasági fejlődésének összefüggéseit vizsgálják.

A demokraták üldözése és a terror ellen című rovatban a reakció Jordániában dúló kegyetlenkedéseiről és a görög politikai foglyok helyzetéről kapunk tájékoztatást.

műsora:

5 óra, Fémfeldolgozó
ESZT
ed, 7 óra, bérletszünet
ESZT (7316)

...nara. Igaz, hogy a siker nem maradt el, mégis nem ártana, ha az illetékesek elgondolkodnának, hogy Zirc után a járás legnagyobb községében három évvel ezelőtt 80 tagú bányászkórus működött. egymást érték a teltházas előadások, most pedig ilyen kis közönség előtt kell szerepelniük a kultúrmunkásoknak.

NYV-TOTÓ II.

...cióbizottsága és a Napló háromepi könyvhét alkalmából. (II. fo...óban szokásos módon, „1", „2" ...egfejtésben az „x" azt jelenti: egyszerre, borítékban kell bekül...r, Veszprém, Lenin liget. Bekül...ekre kérjük ráírni a megfejtő ne... helyes megfejtők között — a ko...talmakat sorsolunk ki. (Folytatása,

...ékely Sándor — vagy Várhelyi Ta...ás?

6. Mi a címe Móricz Zsigmond ...vellájának, amely híressé tette ...vét? Hét krajcár — vagy Baleset?

7. Melyik Móricz-regényben mond... a főszereplő a később jelmon...tá vált mondatot: „A föld azé, ... megműveli!" A Boldog ember... — vagy A betyár-ban?

8. Melyik raj a győztes Hárs ...ző Győztes keresztek című, a ...yvhétre kiadott ifjúsági regényé...? A Kossuth Zsuzsa raj — vagy ...obó Kata raj?

9. Melyik versét írta József Atti...Fürst Sándor elvtárs, az illegá...kommunista párt vezetőjének kérésére, a mozgalom céljára: a Lebukott-at — vagy a Tüntetés-t?

20. Mi volt a neve Kosztolányi múzsájának, akinek nevéről és neve betűiből káprázatos, játékos verset írt: Ilona — vagy Heléna?

21. Kiről szól Vaszilij Akszanov szovjet író Kollégák című, a könyvhétre kiadott regénye: mérnökökről — vagy pedagógusokról?

22. „Én beteg ember, csupán csak várok — Vitézlő harcos nem lehetek. — De szíveteket megérdemeltem, — Veletek száguld, vív, újjong a lelkem: — Véreim, magyar proletárok." Ki a vers írója: Juhász Gyula — vagy Ady Endre?

23. „Falon az inga lassú fénye villan, — Oly tétován jár, szinte arra vár, — Hogy ágyam mellett kattanjon a villany, — S a sötétben majd boldogan megáll..." Ki a vers írója: Vajda János — vagy Szabó Lőrinc?

24. A könyvhéten több könyv is megjelent Afrikának a gyarmati sorból felszabadult országairól. Ki írt Sekou Touré, a Guineai Köztársaság megteremtőjének és vezetőjének szabadsághős nagyapjáról, Szamori Touré-ról és milyen című könyvben: Uszman: Vajúdás — vagy Treffz: Sivatag és tenger között?

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307
Kocsis András
NÉPSPORT

1963 MÁR 17.

1021

SPORTÁBRÁZOLÁS a művészetben

A sport diadalmas térhódításának korában felmerül a kérdés; milyen kapcsolat alakult ki a modern ember kedvelt szórakozása és a művészet között. Mit vár a sporthoz értő, a sportot művelő ember a művészettől, és mit nyújthat az neki? Milyen legyen a mai sportábrázolás formája, mondanivalója? Ezekről a kérdésekről beszélgettünk Kocsis András Kossuth-díjas és Munkácsy-díjas szobrásszművészünkkel.

— Amikor sportszobrokról esik szó, azonnal a klasszikus görög szobrok jutnak eszünkbe. Ezekben az örökszép művekben tükröződik a hajdani kor embere: életformája, eszményei, lelkivilága. Miben különböznek a mai sportábrázolás a görögökétől?

— A görög művészet szépségeszménye az ember, forrása a természet volt, de a valóságot nem másolta le szolgai módon. A művész nem portrét készített: sok férfit, nőt látott, sok kocsiversenyt, futót, diszkoszvetőt figyelt meg. A látottakból a lényeget emelte ki, ezt eszményítette, kifinomította. Így alakult ki a test és a lélek harmóniáján alapuló ember-eszmény. Ez él a görög művészek alkotásaiban. Nagy gondot fordítottak a kompozícióra: tömör, zárt formák jellemzik szobraikat. Ma a formák kötetlenebbek lehetnek, és a sportábrázolásban a valóság felé kell közelíteni — bár hangsúlyozom, hogy a mértéket mindig a mű jellege szabja meg. Néha éppen a szabatostól való eltérés, vagy az elnagyolt ábrázolás emeli művészi rangra a művet. Például Rodin híres „Lépegető embere" a legcsodálatosabban ábrázolja az emberi járást, holott szobrán a két talp egyszerre van a földön, ami járás közben sohasem fordul elő.

— A sportábrázolásban mit igényel a ma embere?

— A valóság bensőségesebb ábrázolását. Egy sportszobor, vagy sporttárgyú festmény szemlélésekor nemcsak az ábrázolt mozdulatot akarja látni, mint ahogy az irodalomtól, filmtől, fényképtől sem az események puszta dokumentálását várja. Ha a körfordulatos diszkoszvetés egymást követő mozdulatait vizsgáljuk, rájövünk, hogy Myron ezekből alkotta meg a Diszkoszvetőt. Egy mozzanatba sűrítette az egész mozgássor tartalmát, lényegét. Ma a konkrétabb ábrázolást igényli: érződjék a művön az egyén erőfeszítése, jelleme, stílusa. Látszódjék a sportágra jellemző alkat, izomzat. Myron még mozdulattal fejezte ki a lelkiállapotot. Futószobra egy epigramma szerint „lábhegyén hordta lelke egész erejét." Ma az arckifejezéseknek is ki kell fejezniök az érzelmeket.

— Mi a sporttárgyú művészi alkotások célja?

— A sport iránti érdeklődés felkeltése, de mindenekelőtt az esztétikai érzék fejlesztése. Segíti a sportkedvelőket abban, hogy ne csak az eredményt, az izgalmat lássák a sportban, hanem a szépet is: a mozdulat, a mozgás, az emberi test, az izmok játékának szépségét, az emberi akaraterő, bátorság, bajtársiasság megnyilvánulásainak felemelő voltát.

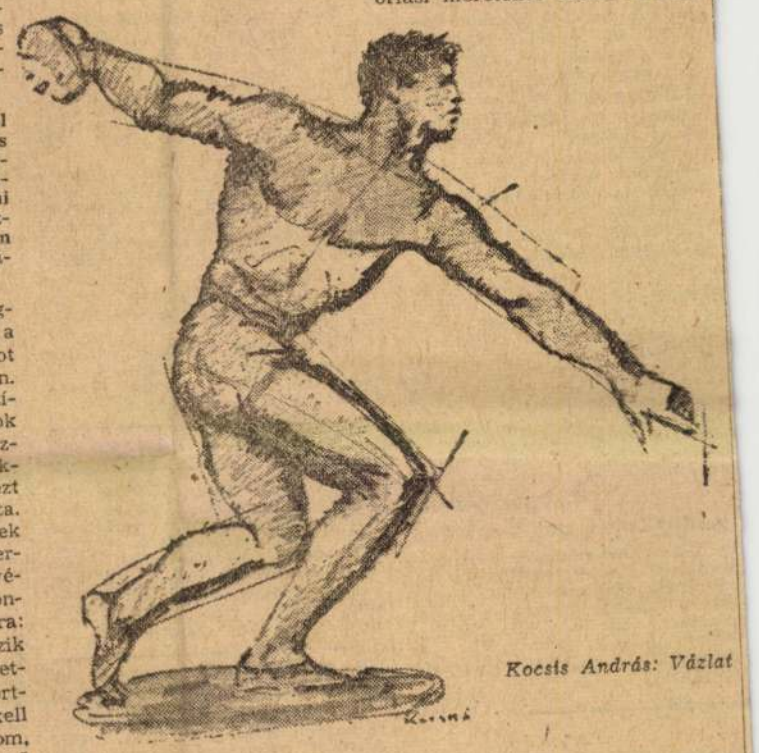

Kocsis András: Vázlat

— Mire van szükség ennek a célnak eléréséhez?

— Olyan művészekre, akik szeretik a sportot és el tudnak mélyedni benne, akik nemcsak a külsőségeket, hanem a sportban rejlő ezernyi belső szépséget is meg tudják látni. Fiatal koromban építőmunkás voltam. Felületesen látva a munkámat, nem találtam benne semmi szépet, amíg szaktársaim, az öreg mesterek el nem magyarázták, mennyi szépet látnak ők a szakmájukban. Az ő szemükkel nézve munkámnak egészen új oldala tárult fel előttem! Ezernyi mód kínálkozik ma arra, hogy közelebbről megismerkedjünk a sporttal: mérkőzések, versenyek látogatása, a film, a televízió, a fényképek. Persze sportszerető művészeken kívül művészi alkotásokat igénylő közönségre is szükség van. Számos szobrászról tudok, aki szeretettel és szívesen nyúl sporttémákhoz. műtermében rengeteg sporttárgyú szobor, kisplasztika áll, de valahogy mintha az utóbbi időben gyengült volna a sport és a művészet közötti kapcsolat. Kevesebb ilyen tárgyú megrendelést kapunk, a sportversenyek díjai pedig — tisztelet a kivételnek — giccsek. Még rosszabb a helyzet a sportérmek körül!

— Merre tart korunk művészetében a sportábrázolás?

— A sport iránti érdeklődés óriási méreteket öltött. A téma kiszélesedett: a sportágak száma megnövekedett. Ma nemcsak egyének, hanem a tömegek is sportolnak. Ezt a változást még egyáltalán nem tükrözi művészetünk. Nincsenek tömegsportot ábrázoló műveink, de olyanok sem, amelyek híven ábrázolnák a versenysport és a tömegek új kapcsolatát. Az utóbbi 30 évben a sportábrázolásban egysíkúságot lehet felfedezni. A futó ábrázolását például szinte csak háromféleképpen oldják meg: rajthelyzetben, futás közben, vagy a célszalag elszakítása pillanatában. Mély hatást tett rám a súlyemelő-világbajnokságon a gyakorlatuk előtt összpontosító versenyzők látványa. Ugyancsak szép művészi feladat lehetne a bennük zajló érzelmek ábrázolása. Vagy nem lehetne a futót, vagy ökölvívót közvetlenül győzelme után ábrázolni? Mindent meg lehet oldani művészi ábrázolás formájában, csak művészi igénnyel kell a témát megközelíteni, és meg kell találni a megfelelő műfajt.

— De mindenekelőtt arra volna szükség, hogy a művészet és a sport között sokkal bensőségesebb kapcsolat alakuljon ki.

Pap Kornélia

PA KUPÁÉRT

Vasas Turbó 3:1
, 10, 3)

is igazolta jó hírét, egészen rövid idő alatt nyert.

Két ellentétes játékrészből állt a mérkőzés. Az első játszma egyáltalán nem igazolta a szófiai eredményt, a magyar csapat igen harcos felfogásban játszott, bátran ütött, és ekkor nem ismert elveszett labdát. Az első játszma hosszú ideje és a sok labdamenet után azonban a magyar csapat elkészült az erejével. Kiütközött nemcsak az erőnléti, hanem a tudáskülönbség is. A mozgékony, kitűnően ütő bolgár lányok a játék további részében uralták a mezőnyt, végül is minden különösebb nehézség nélkül nyerték a mérkőzést, s ezzel bejutottak a negyeddöntőbe.

A bolgár csapat legjobbja **Radeva** volt. Minden helyzetben feltalálta magát, és a Levszki legponterősebb játékosának bizonyult. A többiek is jó átlagteljesítményt nyújtottak, mind a mezőnyben, mint pedig a hálónál feltalálták magukat. A V. Turbó együtteséből csak **Gódor** játékát lehet megdicsérni. A többiek elég sok hibaszázalékkal játszottak.

Várszegi János

BARÁTSÁGOS NŐI MÉRKŐZÉS

Utánpótlás-válogatott—Ifjúsági válogatott 36:30 (15:18). Az első félidőben meglepően jól játszottak a fiatalok, vezetést is szereztek, a továbbiakban azonban egyre inkább érvényesült az utánpótlás tagjainak nagyobb rutinja.

mökség jelenti
olmból:

korong-szövetségének főtitkára. — Játékosaink a mérkőzés után az NSZK sportolóihoz korcsolyáztak, hogy gratuláljanak győzelmükhöz. Ekkor kezdődött éppen az ünnepélyes eredményhirdetés, mire játékosaink, amerre voltak, a jégen állva maradtak, nem teljesen a felvont zászló felé fordulva. Most ezzel az ürüggyel hozták a határozatot teljesen jogtalanul. Mi azonnal felajánlottuk, hogy ismételjék meg az ünnepélyes eredményhirdetést, de ezt a nyugatnémetek részéről elutasították — mondta Jochen Grünwald. (MTI)

ményeh

A Budapesti Kajak Kenu Szövetség versenybíró bizottsága minősítésre való tekintet nélkül valamennyi Budapesten működő versenybíró részére továbbképző tanfolyamot indít. A tanfolyam első előadása március 22-én 18 órakor lesz. A második előadást március 29-én ugyancsak 18 órakor tartják. Az előadások színhelye a BTST (V., Váci u. 62/64. földszinti nagyterme). A két előadás után a résztvevők írásbeli vizsgát is

Eredmények

TENISZ

DÖNTŐK KÖVETKEZNEK

Szombaton kora délután a női egyes elődöntőivel folytatódott a teniszezők Herczeg Ferenc-emlékversenye. **Posta** két játszmában győzött **Sólyom** ellen, míg **Kunovits Dobát** verte és így a nőknél újpesti döntő lesz.

Női egyes elődöntő: Posta (Újpesti Dózsa)—Polgáriné (Bp. V. Meteor) 6:4, 6:4, Kunovits (Újpesti Dózsa)—Doba (Bp. Petőfi) 7:9, 6:4, 6:2.

Férfi páros negyeddöntő: Korpás, Baranyi (Újpesti Dózsa)—Hegedüs, Balázs II (Bp. V. Meteor, Vasas) 6:1, 9:7, Frichnandy, Balázs I (Vasas)—Madai, Babarczy (Bp. Spartacus, MAFC) 6:1, 9:11, 9:7, Varga, Kovács (Bp. Gyárépítők, Vasas)—Gádi, Móczár (Vasas) 6:1, 6:4.

A férfi egyes elődöntőiben a várakozásnak megfelelő eredménnyel **Lénárt** és **Komáromi** győzött. A két fiatal, **Balázs I,** illetve **Kovács** csak megszorítani tudta idősebb ellenfelét. **Balázs I** egyébként ezen a mérkőzésen már hüléssel bajlódva játszott és a páros küzdelmeitől vissza is lépett.

Férfi egyes elődöntő: Lénárt (Ujpesti Dózsa)—Balázs I (Vasas) 6:4, 6:2, Komáromi (Vasas)—Kovács (Vasas) 7:5, 6:3.

CSELGÁNCS

A VIII. kerületi TST által rendezett meghívásos ifjúsági cselgáncs-versenyen 41 versenyző vett részt. Győztesek a légsúlytól felfelé (nehézsúlyban nem volt induló): Náhm (XVIII. ker. Sportiskola), Dévényi (ITSK), Nádas (MTK), Héra (MTK) Meiszner (XVIII. ker. Sportiskola).

KOSÁRLABDA

A kosárlabda Magyar Népköztársasági Kupa selejtezői. BUDAPEST. Férfi mérkőzések. Kőbányai Sör—Bp. Pedagógus 64:57, VM KÖZÉRT—Pénzintézetek 80:63, Orion—Közgazdasági Egyetem 2:0 (j. n.), MALÉV—Hajógyár 46:36, Agrárgépész—KPM 65:29, Bp. Spartacus—Budafoki MTE 47:36, Bp. Előre—Kertészeti Főiskola 59:35. **Női mérkőzések.** Bp. Pedagógus—Bp. Spartacus 43:35, Kőbányai Sör—Élelmiszeripari Technikum 48:15, Bp. Kinizsi Keksz—Közgazdaság Egyetem 50:37, Duna Cipőgyár—Egyesült Gyógyszer 62:50.

A MAFC NYERTE A FŐISKOLAI KOSÁRLABDA-TORNÁT

Főiskolai kosárlabda torna. Férfi mérkőzések. MAFC—TFSE 101:83, OSC—BEAC 85:84, TFSE—OSC 70:65, MAFC—BEAC 81:60.

Szombaton este befejeződött az OSC által rendezett főiskolai férfi kosárlabda-torna. Az első séget veretlenül szerezték meg a műegyetemisták, a többi hely sorsa viszont csak kosárkülönbséggel dőlt el.

MAFC—OSC 87:72, BEAC—TFSE 78:76. **A torna végeredménye:** 1. MAFC 6 pont, 2. TFSE 3, 3. BEAC 3, 4. OSC 3 pont.

LABDARÚGÁS

BARÁTSÁGOS MÉRKŐZÉSEK

Győri Vasas ETO—Győri MÁV-DAC 3:3 (2:0)

Győr, 1500 néző. V: Winkler. Győri Vasas ETO: Barna — Koós, Orbán, Tamás — Palotai (Kiss), Máté — Keglovich (Glázer), Ormai, Orosz, Povázsai

ASZTALITENISZ

NB I. Férfi mérkőzések: Ganz-MÁVAG—Pénzügyőrök 12:6, Bp. Vörös Meteor—Ganz-MÁVAG 17:1 **Férfi ifjúságiak:** Ganz-MÁVAG—Pénzügyőrök 4:1, Bp. Vörös Meteor—Ganz-MÁVAG 4:1. **NB I. Női mérkőzések:** FTC—Vasúttervező 16:2. **Női ifjúságiak:** FTC—Vasúttervező 5:0.

VÍZILABDA

A TÉLI KUPÁÉRT

A szombat délutáni mérkőzésekkel befejeződtek a Téli Kupa elődöntőinek küzdelmei. A legszínvonalasabb összecsapást a Siketek—Ganz-MÁVAG mérkőzés hozta. A kemény, izgalmas mérkőzésen az elején biztos győztesnek látszó Siketek csapatát igencsak megszorította a gépgyáriak jól hajrázó együttese.

Bp. Építők—Cegléd 10:4 (3:0, 2:2, 1:1, 4:1). V: Kemény. G: Riskó (3), Gallyas (3), Baranyai (3), Csillag, ill. Orbán dr., Szakter dr., Hajdu, Paál. **Postás—Pécsi Urán 4:2 (0:1, 1:0, 1:1, 2:0).** V: Csordás. G: Soulavi (2), Kőszegi, Vörös, ill. Kovács, Gyimesi. **Pécsi Dózsa—Agrár-egyetem 4:3 (2:2, 1:0, 0:0, 1:1).** V: Buda. G: Tóth (2), Gyöngyösi I, Gyöngyösi II, ill. Fauszt, Gaál (2). **Siketek—Ganz-MÁVAG 5:4 (2:0, 2:1, 0:1, 1:2).** V: Bártalis, G: Nagy (2), Aubel, Szirt, Traskó, ill. Vallai (2), Trimmel és Berend. **Képzőművész—Miskolc 8:3 (4:1, 1:1, 0:0, 3:1).** V: Tóth Gy. G: Bánfalvi II (6), Vándor, Végvári dr., ill. Herbály dr. (2), Garai. **V. Láng—Székesfehérvár 14:2 (3:0, 3:1, 5:0, 3:1).** V: Juhász. G: Halász (8), Wogl (2), Keller (2), Pető (2), ill. Tibai, Bobori. **MÁVAUT—MAFC 4:3 (0:1, 1:1, 1:1, 2:0).** Vezette: Gallov. Gd: Patonai (2), Magony, Csordás, ill. Ördögh, Balogh, Posai.

A kézilabda NB I tavaszi műsora

NŐK

I. forduló. Április 7: Debreceni Dózsa—FTC, BRESC—Goldberger, VM KÖZÉRT—Győri V. ETO, Győri Textil—Csepel, Pécsi Bányász—Bp. Spartacus, Makó—Bp. Postás. **II. forduló. Április 14:** Bp. Postás—Pécsi Bányász, Bp. Spartacus—Győri Textil, Csepel—VM KÖZÉRT, Győri ETO—BRESC, Goldberger—D. Dózsa, FTC—Makó. **III. forduló. Április 21:** D. Dózsa—Győri ETO, BRESC—Csepel, VM KÖZÉRT—Bp. Spartaus, Győri Textiles—Bp. Postás, Pécsi Bányász—Makó, FTC—Goldberger. **IV. forduló. Április 28:** Pécsi Bányász—FTC, Makó—Győri Textil, Bp. Postás—VM KÖZÉRT, Bp. Spartacus—BRESC, Csepel—D. Dózsa, Győri ETO—Goldberger. **V. forduló. Május 5:** D. Dózsa—Bp. Spartacus, BRESC—Bp. Postás, VM KÖZÉRT—Makó, Győri Textil—Pécsi Bányász, Goldberger—Csepel, FTC—Győri ETO. **VI. forduló. Május 12:** Győri Textil—FTC, Pécsi Bányász—VM KÖZÉRT, Makó—BRESC, Bp. Postás—D. Dózsa, Bp. Spartacus—Goldbergen, Csepel—Győri ETO. **VII. forduló. Május 19:** D. Dózsa—Makó, BRESC—Pécsi Bányász, VM KÖZÉRT—Győri Textil, Győri ETO—Bp. Spartacus, Goldberger—Bp. Postás, FTC—Csepel. **VIII. forduló. Május 26:** VM KÖZÉRT—FTC, Győri Textil—BRESC, Pécsi Bányász—

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17
Telefon: 188-296, 188-307

Kocsis András

SZOLNOK MEGYEI NÉPLAP

1965 FEB 21

1021

7

Lenin szobrot avatnak Szolnokon

A Szolnokon április 3-án felavatásra kerülő szobor Kocsis András alkotása. 1964-ben a Lenin emlékműpályázat második díját nyerte el. A hatvanéves idős mester eddigi legjelentősebb köztéri szobrai, emlékművei: az újpesti szovjet hősi emlékmű (1947), a debreceni román emlékmű (1962). A budapesti Kossuth-szobor mellékalakjait is ő készítette Ungvári Lajos szobrászművésszel 1951—52). Ezért a művéért 1952-ben Kossuth-díjjal tüntették ki.

A szolnoki Lenin-szobor elhelyezési tervét is Kocsis András készítette. A szobor a Táncsics Mihály utca végén, a Tisza parti szovjet hősi emlékmű helyén kerül majd felállításra.

Egy száz négyzetméter nagyságú kemény mészkő lapon áll majd a fektetett hasáb alakú, 170 cm magas talapzat, amelyre a 220 cm magas bronz szobor kerül. A szobor bronzba öntve már elkészült.

A talapzatot csiszolt gránit lapokkal burkolják. Ugyanez a kő borítja a r..oszkvai Lenin-mauzóleumot is.

A természeti környezet megfelelő kialakítására parkosítási tervet készítenek, amelyet ugyancsak a Képzőművészeti Alap zsűrije bírál majd el.

A szobor méreteinél, megformálásánál fogva az emberközelség, bizonyos intimitás melegét sugározza. Nem hősi pózban ábrázolja Lenin alakját, hanem mintha éppen megállna és eltűnődve a távolba szegezné tekintetét. Monumentalitása azonban éppen egyszerűségében rejlik, Lenin alakjának humanisztikus vonásait akarta művében megragadni a szobrász. Lényegében egy nézőpontra komponált emlékmű. Elhelyezése, az előtte kinyíló utca nagyszerű rálátást biztosít, mintegy elvezetve a tekintetet a szoborfigurához.

Kocsis András művével olyan szobor kerül városunkba, amely méltó emléket állít Lenin szelleméne

HÚSZ ESZTE

A Néplap felszabadulási

Pályázatunk iránt örvendetesen nő az érdeklő tával ne érkezne egy-egy írás, amely tanúságot tesz a tok, munkások, értelmiségiek mondják el botladozó stílusban azt a Nagy Eseményt, amely a húsz eszte mukra kiemelte a hétköznapok sorából. Folytatjuk várjuk a nagy élmények megörökítését. Mai számu éves joghallgató, öcsödi olvasónk írását közöljük. E sóink figyelmét arra, hogy pályázatunk végső beküldési

A pofon igazsága

Iskolás gyerek voltam akkor még. Pesten voltunk rokonainknál, amikor izgatottan szaladó, hazudó, átkozódó, aggódó emberek szava nyomán anyám szemében valami addig soha nem látott iszonyatot fedeztem fel. Rosszul esett és féltem. A szobában játszadoztam; csöppnyi kis ólomkatonákat masíroztattam, rakosgattam. Egy töröttlábú kis huszárommal állítottam oda anyámhoz, hízelegni akarván, s mutattam, hogyan fogom megölni. Felállítottam az asztal sarkára és fapuskámmal fejbeütöttem. Leestek a darabjai a földre. Nagy-nagy csend lett a szobában, mindenki furcsa szemrehányással nézett rám. Nagyon megfájdult a szívem, amikor anyám sírni kezdett.

— Nem szabad, fiam! — mondta csendesen, s simogatni kezdte kócos fejem. Riadtan üldögéltem a sarokban, s nem tudtam megmagyarázni magamnak, miért haragusznak rám.

A gombóc a torkomban — hiába sóhajtoztam, hiába nyeltem nagyokat — csak nem akart megszűnni. Lassan sírni kezdtem. Csupa maszat volt már az arcom, amikor édesanyám odaültetett az ölébe és az ő csendes, nyugodt, meleg hangján — áldja meg az isten — mesélt nekem a háborúról. Mit mondott nekem, nem tudom már. Biztosan felét sem értettem. A szavak maradtak talán meg bennem: az ölni, a halni, a bomba, puska és a vér.

Estefelé ágyamban feküdtem. Jó, álmosító meleg volt, mégsem tudtam aludni. Az ajtó résein fény szűrődött be a konyhából. Ismerősök, lakótársak beszéltek. Hirtelen felálltam, s hallgatózni ...

ni is. Mi is elindultunk haza, annál is inkább, mert iskolába kellett mennem. Az utazás alatt, s máskor is találkoztam olyan emberekkel, akiknek minden szava hazugság volt akkor. „Az oroszországi deportálások, a szovjet katonák vérengzései", valami nagyon furcsa nyomasztó hatást tettek rám. Félrevezettek. A következmények nem sokáig várattak magukra, s elcsattantak azok a bizonyos kemény, felelőtlen, durva pofonok. Volt egy tanárom. Behívott szünetben magához, s... Ha ma értékelném eljárását, egyszerűen azt mondanám, ostoba ember volt. Nem fizikailag fájtak, utáltam azt, aki a körülmények ellenére képes erre. Ha ma találkoznék vele, köszönnék, s nem haragudnék. Mint ember ma sem számítana, véleménye falra dobott borsó lenne, de a pofonok jelentős mértékben segítettek hozzá ahhoz, hogy gondolkozzam. Igy tudok ma tájékozódni.

Változik minden, változik a világ. De addig csupán, amíg az álom álom, amíg a pusztulás szele nem fúj, amíg a háború sátánja biztosan van bezárva. Ha nagy változásokról beszélünk, akkor mindig gondoljunk arra, hogy a változások, a haladás szülőatyja a béke. A legnagyobb változás, haladás népünk számára az, hogy a felszabadulás óta megteremtett gazdasági, kulturális, szociális alapon növekedett nemzetünk tekintélye, s eredményesen szólhatunk ma már a békeszerető emberek pernyertessége mellett a békéért.

Az a bizonyos pofonosztás a következő módon zajlott le, s ma már csak nevetnék önönmagamon ...

Magyar Hírdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17
Telefon: 188-296, 188-307
Kocsis András
MAGYAR H
1965 JAN 15.
1021

Kocsis András Kossuth-díjas szobrászművész szobrot készít Mechwart András emlékére. A svájci származású magyar gépészmérnök (1834—1906) sokat tett a Ganz-gyár fejlesztéséért, s a róla elnevezett Mechwart-féle hengerszék feltalálásával jelentősen felfendítette a magyar malomipart. A szobrot a budapesti Mechwart téren fogják felállítani (MTI Fotó — Zinner Erzsébet felv.)

A magyar fut
feltűnt nagy
húszéves Bene
olimpia gólrel
idegszálával g
tár. Varga Zol
ben még az I
első csapatáb
esztendőben
ifjúsági, azutá
olimpiai válo
tehetséges össz
erősödik, a csatársor nagyszerű
előkészítő karmestere lehet

A magyar futball

Az év végi ranglisták l
talán a France Football ha
rát várják a legnagyobb ér
cia szaklap évről évre, r
körében végzett közvélen
ja össze a legjobb európa
jobb európai csapatok rar
legjobb labdarúgója címe
ból beérkező vélemény al
angol futball „fenegyerek
gyarok közül az olimpiai

SZÉP MAGYAR VÁ

(IV. forduló)

Magyar Hirdető
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17
Telefon: 188-296, 188-307

Kocsis András
Szocialista Művészetért

APR

1021

Kocsis András: Lenin

Ünnepi számunk munkatársai:

BÁSTI LAJOS
FASANG ÁRPÁD
D. FEHÉR ZSUZSA
GERVAI IMRE
HARMAT LÁSZLÓ
KAZIMITI GYÖRGYNÉ
KIN JENŐ
KONDOR ISTVÁN
KÖRTVÉLYES GÉZA
ORCIFALVI VILMOS
ÓVÁRI GYÖZŐ
PÉTER ILONA
PUSZTAI LAJOS
SÁNDOR FRIGYES
SZABÓ ÉVA
SZIGETI ZSUZSA
TAUZ ISTVÁN
TÓTH ÉVA
TÖRÖK GYÖRGY
VARGA IMRE

Kerényi Jenő: Osztyapenko kapitány

ÁRA 1 FORINT

um mozi

A SZÓRAKOZTATÓ-ZENÉSZEK KÉT ÉVTIZEDES ÚTJA

A felszabadulás előtt a vendéglátóiparban dolgozó szórakoztatózenészek — bár több munkahely volt mint jelenleg — teljes kiszolgáltatottságban voltak. A vendéglátóüzemek tulajdonosai a szerződéseket ügynökökön és a zenekarvezetőkön keresztül kötötték meg. Az ügynökök tevékenységükért 5—10% közvetítési díjat vontak le a munkavállalótól. A zenekarvezetők a kialkudott összeget maguk osztották szét, és erről a szétosztásról főleg idősebb népzenészeink tudnának sokat mesélni. De nemcsak ez sújtotta a zenészeket. Egyéni szerződés nem lévén, a zenekarvezető akkor küldhette el tagjait, amikor neki jólesett. Senki sem követelte, hogy a felmondást indokolja meg.

A felszabadulás után a vendéglátóiparban dolgozó szórakoztatózenészek és énekesek szakszervezetbe tömörültek. A szakszervezet megszüntette a **zenekarvezetők vállalkozói lehetőségeit,** és kötelezte a munkáltatókat, hogy a népi- és tánczenekarok tagjait, a népi- és táncdalénekeseket egyénileg szerződtesse. Megszüntette az ügynöki rendszert, és a kollektív szerződéskötések kötésével sikerült biztosítani a munkavállalók emberi munkakörülményeit. Megszüntette a szégyenteljes „tányérozás"-t is.

A zenészek és énekesek **közvetítését** 1945-től a szakszervezet látta el. 1950-ben a Művészeti Dolgozók Szakszervezetének megalakulása után megszűnt a szakszervezet kebelén belül működő **Budapesti Munkaközvetítő** és a Belkereskedelmi Minisztérium által létrehozott iroda vette át a közvetítést. Ez a szerv nem változtatta be a hozzáfűzött reményeket, és Budapesten a zenészek és énekesek közvetítése területén anarchikus állapot alakult ki. Ennek következményeként az állami és szakszervezeti szervek létrehozták a **Budapesti Műsoriródát** azzal a célkitűzéssel, hogy Budapesten foglalkozzon a zenészek és énekesek közvetítésével, szakmai és kulturális politikai nevelésével. Ugyanakkor vidéken továbbra is a szakszervezet végezte a közvetítést. Ezt a tevékenységét egészen az OSZK megalakulásáig (1959. január 1.) látta el.

A Budapesti Műsoriroda (BUMI) megalakulásának körülményei már alapjában rosszak voltak, ennek következményeként rövid idő alatt komoly deficit mutatkozott. Látva ezt a helyzetet a szakszervezet kezdeményezésére az illetékes állami szervekkel együttműködve 1954-ben létrehozták a **Budapesti Népi- és Tánczenei Központot** (BNTK). Ez a szerv szintén csak a budapesti zenészek és énekesek ügyével foglalkozott, azonban működésének alapfeltételei a korábbiakhoz viszonyítva lényegesen kedvezőbbek voltak.

A BNTK az ellenforradalom kitöréséig tevékenykedett, és fennállása alatt sok olyan hasznos intézkedés történt, melyek nagy mértékben segítették a hivatásos zenészek és énekesek jobb munkakörülményeinek, szakmai továbbképzésének biztosítását. Fennállása alatt megszüntette a népi- és tánczenészek fizetése közötti indokolatlan különbséget. Megfelelő kottatárat és szakkönyvtárat létesített, Létrehozta és működtette a **Fővárosi Tánczenekart.** Szerkesztette és rendszeresen megjelentette a vendéglátóipari zenészek lapját, a **„Zenész Híradó"**-t. Zeneiskolát tartott fenn, segítve ezzel a szakmai továbbképzést. Budapesti viszonylatban ellátta a vendéglátóiparban rendezendő műsorok szervezését és rendezését is. 1956-ban szó volt már a BNTK országos szervvé való átszervezéséről, és ez időben kapta meg a zenészek és énekesek külföldre való szerződtetésének jogát is.

1956. októberében az ellenforradalmi erők feloszlatták a BNTK-t. Káros tevékenységük végrehajtásához sikerült megnyerniök az állástalan zenészek és énekesek nagy többségét, kiknek szakmai felkészültsége általában igen alacsony szinten mozgott, és ez a tény természetszerűleg befolyásolta a szerződtetési lehetőségeiket is. **A BNTK megszüntetésével súlyos kárt okoztak a szakmának,** hiszen olyan — sok harcban edződő és fejlődő — önálló állami intézményt számoltak fel, melynek tevékenysége a szórakoztatózenei terület célkitűzéseit alapul véve feltétlenül hasznosnak mu-

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

Kocsis András

MAGYAR NEMZET
1984 FEB 26.

— **Szolnokon felállítják Lenin szobrát,** hazánk felszabadulásának 20. évfordulójára. Kocsis András alkotását, amely a múlt évi Lenin emlékmű-pályázat második díját nyerte el, a Tisza-parton helyezik el. Az avató ünnepségre április 3-án kerül sor.

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17
Telefon: 188-296, 188-307

Kocsis András

NÉPSZABADSÁG

1965 FEB 26.

1021

Lenin-szobrot avatnak Szolnokon

(Varadi Ibolya felvétele.)

Hazánk felszabadulásának 20. évfordulójára Szolnokon felállítják Lenin szobrát, Kocsis András alkotását, amely a múlt évi Lenin emlékműpályázat második díját nyerte el.

A proletariátus nagy vezérét ábrázoló bronzszobrot a Tisza-parton helyezik el; talapzatát csiszolt gránitlapokkal burkolják. Az avatóünnepségre április 3-án kerül sor.

tásügyi dolgozó nevéb
biztosítsanak jogot L
népének, ahhoz, hogy
dönthessen sorsáról; b

Új ötven meg

a

A Pécsi Hőerőműben új gép-
egység készült el: az 5-ös számú

Hőerőmű

reláthatólag hétfőn kezdi meg a

Kocsis András

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17
Telefon: 188-296, 188-307

1965 MÁR 3.

VÖRÖS CSILLAG

1021

LENIN SZOBRA

Hazánk felszabadulásának 20. évfordulójára Szolnokon felállítják Lenin szobrát, Kocsis András alkotását, amely a múlt évi Lenin emlékműpá lyázat második díját nyerte el Az avató ünnepségre április 3-án kerül sor.

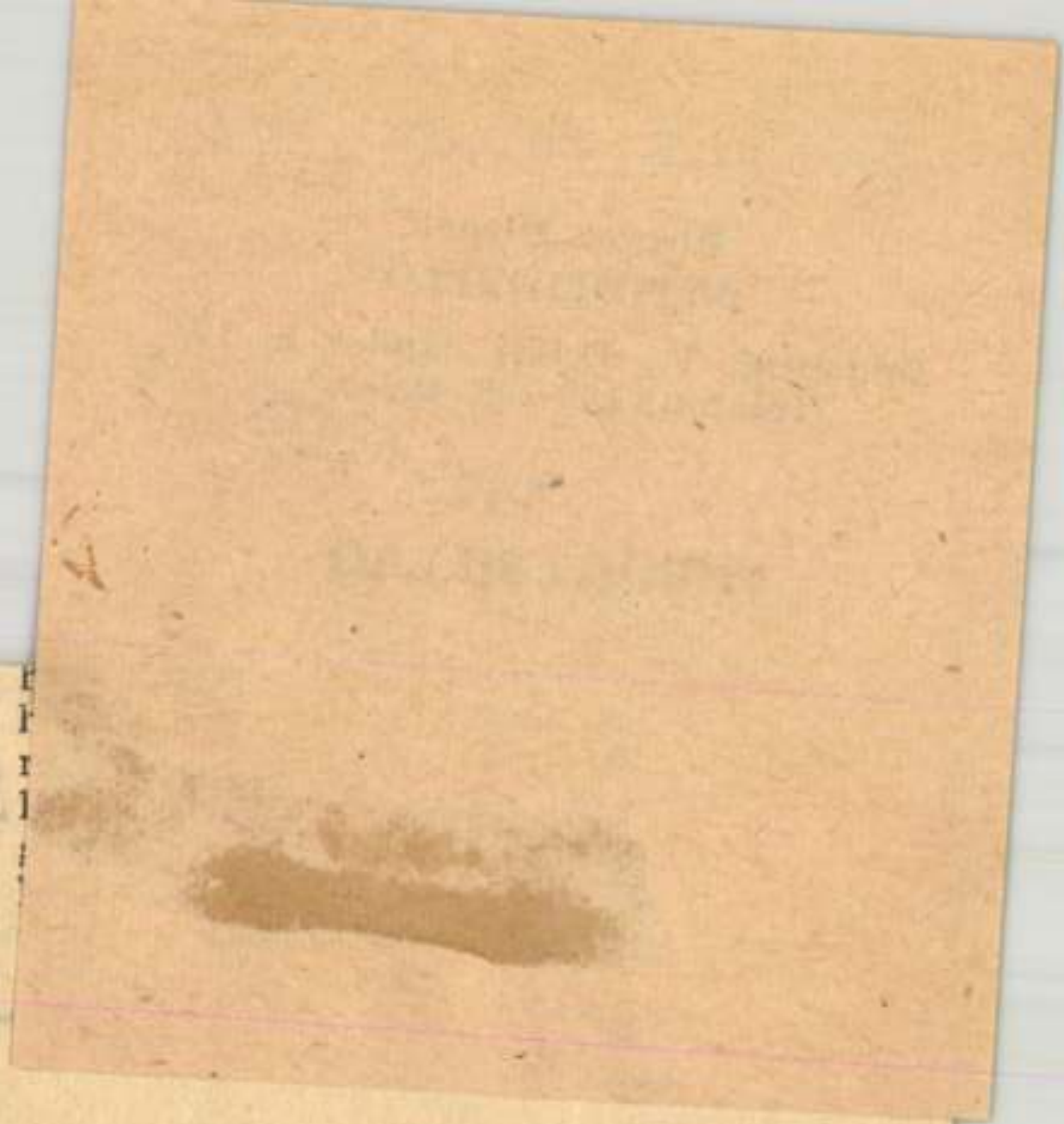

ioka az óraépület elé hivatta
dolgozókat, a szovjet kato-
nákat. Rövid, kirobbanó öröm-
mel fogadott beszédet tartott.
Vége a háborúnak! Berlinben
vannak a szovjet katonák! A
hitleri Németország kapitulált!
Béke van Európában!

Kocsis András, szobrász

Elhunyt Kocsis András

Hosszú betegség után 72. életévében elhunyt Kocsis András Kossuth-díjas, érdemes szobrászművész. Temetéséről később intézkednek.

* * *

Kocsis András a Képzőművészeti Főiskolán kezdte, s Pásztor Jánosnál és Kisfaludi Strobl Zsigmondnál folytatta tanulmányait. 1926 óta állított ki: portréin, köztéri szobrain és épületplasztikáin természethű ábrázolásra törekedett. Legjelentősebb alkotása a budapesti Sportcsarnok 20 méter hosszú, 32 alakos alumínium reliefje. Számos köztéri szobrot készített: keze munkáját őrzi Nyíregyházán a Pásztorlány, Miskolcon a Petőfi-szobor, a veszprémi Lenin-emlékmű, Budapesten Zichy Mihály mellszobra és a Kossuth-szobor mellékalakja. Több szobrát őrzi a Magyar Nemzeti Galéria is.

Kocsis András halála a magyar képzőművész-társadalom nagy vesztesége.

— : Elhunyt ..... 6.

Népszabadság, Bp. 1976. okt. 27.

Kocsis András 2

Magya

Kocsis András a Képzőművészeti Főiskolán kezdte, majd Pásztor Jánosnál és Kisfaludi Strobl Zsigmondnál folytatta tanulmányait. 1926 óta állított ki: portréin, köztéri szobrain és épületplasztikáin természethű ábrázolásra törekedett. Legjelentősebb alkotása a budapesti Sportcsarnok 20 méter hosszú, 32 alakos alumínium reliefje, amelyen a sport születését és fejlődését ábrázolja. Számos köztéri szobrot készített: keze munkáját őrzi Nyíregyházán a Pásztorlány, Miskolcon a Petőfi-szobor, a veszprémi Lenin-emlékmű, Budapesten Zichy Mihály mellszobra, s a Kossuth-szobor mellékalakja. Több szobrát őrzi a Magyar Nemzeti Galéria is. Kocsis András halála a magyar képzőművész-társadalom nagy vesztesége.

Kocsis András 1

Elhunyt Kocsis András szobrászművész

Hosszú betegség után, 72. életévében elhunyt *Kocsis András* Kossuth-díjas érdemes szobrászművész. Temetéséről később intézkednek.

Magyar Képzőművészek Szövetsége

Magyar Népköztársaság Művészeti Alapja

Kulturális Minisztérium

Magyar Hirlap 1976/254/6

1021

Két évtized sikereinek forrása a lenini politika

Felszabadulási nagygyűlésen felavatták a Lenin szobrot Szolnokon

Szombaton délután négy órakor a szolnokiak ezrei gyültek össze a Lenin-parkban és a környező utcákban, hogy részt vegyenek a felszabadulási évforduló tiszteletére rendezett nagygyűlésen és a város új ékessége, a Lenin szobor avatásán. Az ünnepségen Sipos Károly, az MSZMP Szolnok városi bizottságának első titkára köszöntötte a résztvevőket, közöttük a megyei és városi pártbizottság, a megyei és városi tanács, a Hazafias Népfront megyei és városi bizottságának tagjait, a tömegszervezetek vezetőit, a város dolgozóit.

Meleg elvtársi szeretettel köszöntötte megyénk vendégeit a V. I. Bisztrov vezette szovjet küldöttséget. Köszöntötte az ideiglenesen hazánkban állomásozó szovjet csapatok küldöttségét Bugajov alezredes vezetésével, valamint Csáki István elvtársat, az MSZMP Központi Bizottságának póttagját, a megyei pártbizottság első titkárát, Oláh Györgyöt, a megyei tanács vb elnökét, a felszabadulási ünnepség elnökségében helyetfoglaló munkásmozgalmi veteránokat, üzemi pártmunkásokat, üzemi munkásokat, szocialista brigádvezetőket, művészeti és kulturális életünk képviselőit, az ünnepség elnökségének minden tagját és a nagygyűlés minden résztvevőjét.

Külön köszöntötte Kocsis András Kossuth-díjas szobrászművészt, a Lenin szobor alkotóját, majd felkérte Csáki István elvtársat az ünnepi beszéd megtartására.

Csáki István beszéde

Tisztelt ünnepi gyülés! Szolnok város dolgozói! Elvtársnők! Elvtársak! Barátaink!

Felszabadulásunk 20. évfordulójának előestéjén vagyunk. Néhány óra múlva 20 esztendeje lesz annak, hogy a dicső szovjet hadsereg egységei nyugati határszélünkön szétverték és országunkból kiűzték a hitleri hadsereg utóvédeit, és ezzel beteljesült, valóra vált hazánk felszabadítása.

Meghatódottan állunk itt ebben az ünneplő környezetben, hogy a két évtizedes munka sikere feletti öröm boldog érzésével emlékezzünk és köszöntsük szabadságunk születésének évfordulóját. Nagy megtiszteltetés számunkra, hogy az ünnep boldog perceiben itt vannak közöttünk annak a népnek fiai, annak a hadseregnek katonái, tisztjei, amely 20 évvel ezelőtt tűzben, vérben, a háború pokla közepette vívta ki népünk számára a szabadságot.

Szálljon e percekben gondolatunk és soha nem múló hálánk azok felé, akik életüket adták hazánk függetlenségéért, népünk szabadságáért, akik ezer kilométereken keresztül üldözték és verték a német fasiszták rabló bandáját, akiket anyák, feleségek, gyermekek vártak otthon szovjet hazájukban, akiknek vére itt ömlött ki magyar földön, akik itt nyugszanak szerte e hazában közös és nemegyszer jeltelen sírokban; szálljon gondolatunk és örök hálánk az elesett szovjet hősökhöz, hozzátartozóikhoz, a kommunizmust építő szovjet néphez. Az áldozat nem volt hiábavaló. A magyar nép boldogan és diadalmasan menetel a szabadság általuk megnyitott és vérükkel megszentelt útján.

Szálljon gondolatunk és tiszteletteljes köszöntésünk az ünnep perceiben az építőmunka mindennapos küzdőihez, hős munkásosztályunkhoz, a mezők fáradhatatlan dolgozóihoz, alkotó értelmiségiekhez, akik szívükkel, értelmükkel, kétkezük munkájával teremtették és teremtik meg mindazt, ami fejlődő szocialista társadalmunkhoz szükséges.

Szálljon gondolatunk elvtársainkhoz, a kommunisták tízezreihez, akik közül nagyon sokan életüket áldozták azért, hogy a mai generáció szabadon, boldogan élhessen, akik fiatalon is és hajlottabb korban is eszméinktől és lelkesedéstől áthatva, a nappalt az éjszakából egy kicsit megtoldva terveztek, küzdöttek, dolgoztak, állítak és állnak őrt fegyverrel az éjszakában, akkor is amikor mások pihennek s akiknek mindent jelentő nagy-nagy elégtétel: épülő, fejlődő szocialista rendünk.

Emlékezzünk az ünnep perceiben és óráiban azokra a nagyszerű küzdelmekre, azokra a politikai csatákra, amelyekkel pártunk kivívta a munkások, parasztok, értelmiségiek bizalmát, megnyerte szívüket és támogatásukat a kapitalista rend szétzúzásához, a burzsujokkal, a földesurakkal a dolgozó nép elnyomóival való leszámoláshoz, a szocialista építés megkezdéséhez.

Mi kommunisták tisztában vagyunk erőnkkel és szerepünkkel. Tudjuk, hogy a dolgozó nép együttes ereje képes csak átalakítani a

(Folytatás a 2. oldalon)

a tsz-tagság jövedelme, — csökken a mérleghiány, a gyenge termelőszövetkezetek száma. Megyénk dolgozó parasztsága nem bánta meg, hogy a párt hívószavára nagyüzemi gazdálkodásra váltotta fel a kisparcellát, az elavultat, a régit.

Ezután rátért azoknak az adatoknak az ismertetésére, amik megyénk — s ezen keresztül az egész ország — lakossága életszínvonalának növekedését bizonyítják.

— Csupán az elmúlt négy év alatt a kiskereskedelmi áruforgalom a megyében 23 százalékkal emelkedett, s eközben vásároltak megyénk dolgozói 20 700 mosógépet, 5100 porszívót, 18 ezer televízió készüléket.

Kétezerkétszáz személygépkocsi tulajdonos van a megyében,

s ezek száma évente mintegy 350—400-al nő. — A takarékbetétállomány jelenleg mintegy 500 millió forint értékű és ez közel háromszorosa az 1960. évinek. 1953-tól napjainkig 21 ezer lakás épült a megyében és ebből 9700 teljesen magánerőből. Ma már a megyének minden községe villamosítva van

— Ma lényegében megoldódott a lakosság minden rétegének társadalombiztosítási ellátottsága. Kiterjesztette kormányzatunk a nyugellátást a szövetkezeti parasztságra. Évtizedekkel ezelőtt a dolgozó, munkából kiöregedett parasztemberek nyugdíjaztatása csak álom volt. Az egy főre eső különböző szociális, közvetett juttatások évi összege mintegy 500 forintot tesz ki. Ez ugyan nincs a borítékban, mégis jelentősen befolyásolja az egyes családok anyagi, szociális helyzetét.

— A megyében 85 kultúrotthon működik, harminceggyel több, mint 1952-ben. Ugyanezen idő alatt 460 ezer kötet könyvvel nőtt a megyében a könyvtári könyvek száma.

Hangsúlyozta az előadó ezután, hogy mindez csupán néhány számadat, de mégis mindegyik azt bizonyítja, mire képes egy nép, ha megszabadul elnyomóitól és kezébe veszi saját sorsának irányítását. Elmondotta azt is:

— Természetesen

vannak még és lesznek is gondjaink.

Ezek azonban más természetűek, mint a húsz-harminc évvel ezelőttiek voltak. Megmutatta a munkások, a parasztok, az értelmiségiek számára azt az utat, amelyen megvalósulhat az emberiség legszebb álma, vágya: a kommunista társadalom felépítése. Hangsúlyozta, hogy a mi népünk akkor ért el mindig legnagyobb eredményt, amikor a párt helyesen mutatta számára az utat és a kommunista párt mindig akkor volt a legerősebb, akkor tudta mindinkább betölteni történelemformáló, irányító szerepét, ha önzetlenül, tántoríthatatlanul követte a nép".

Ezután államhatalmi szerveink munkájáról a következőket mondotta:

— Az elmúlt húsz év eredményei elválaszthatatlanok az államhatalom különböző szinten tevékenykedő szerveinek munkájától, a megyei, a járási, a városi, a községi tanácsok tevékenységétől.

A tanácstagok betöltötték történelmi hivatásukat, — szerepüket.

Ezernyi szállal kapcsolják össze a lakosságot, szocialista államunkkal, a kormánnyal, a párttal.

— A megyei, városi, járási, községi tanácsokban mintegy 3600 tanácstag tevékenykedik, vesz részt a nép bizalmából a néphatalom gyakorlásában. A tanácsok a párt politikája talaján, a nép érdekeinek megfelelően irányítják, politikai, gazdasági, kulturális életünk állami feladatait. Szakigazgatási szerveinken keresztül eredményesen szervezik a szocialista építőmunka napi, — konkrét feladatait. Lelkiismeretesen intézik a lakosság mindennapi ügyes-bajos dolgait. Egészében véve a tanácsok elismerésreméltó munkát végeztek.

— A megyei párt-végrehajtóbizottság nevében ezen ünnepi ülésünk alkalmából forró elvtársi szeretettel, baráti üdvözlettel köszöntöm a megyei, a szolnoki járási és városi tanács tagjait, köszöntöm a megye valamennyi államhatalmi szervében dolgozó kommunistát, valamint pártonkívüli barátainkat, akik felelősséget érezve a nép ügyeiért, áldozatot nem sajnálva, fáradtságot nem ismerve dolgoznak, végzik nagyszerű társadalmi feladataikat.

Felszabadulásunk 20. évfordulója alkalmából elismerés és köszönet jár nekik eddig végzett munkájukért

és kívánjuk, hogy a jövő-

ség vezetője [illegible] tet mondott, [illegible]etővé tették részvé[illegible]ezen ünnepi tanács[illegible] Megköszönte a baráti[illegible]ságos, meleg fogadtatást, majd hangsúlyozta, hogy a Szovjetunió népei is megünneplik Magyarország felszabadulásának 20. évfordulóját, — mert a magyar nép nemzeti ünnepe az ő nemzeti ünnepük is. Tolmácsolta az egész szovjet nép üdvözletét, jókívánságait.

Elmondotta, hogy a szovjet emberek ismerik azokat az eredményeket, amelyeket hazánk népe az elmúlt húsz esztendő alatt elért. Szólt arról is, hogy ezek az eredmények nem függetlenek attól a barátságtól, amely a szocialista országok népeit összekötik. Utal arra az időre, amikor a Szovjet-Oroszország területén polgárháború dúlt, külső intervenció fenyegette a fiatal szovjet állam létét a Vörös Hadseregben magyar munkások is harcoltak a szovjet emberek szabadságáért. Ezt a szovjet nép soha nem felejti el. Annak az örömének adott kifejezést, hogy itt, ezen az együttes tanácsülésen köszönthet a harcosok közül két veteránt, Kálmán László és Márki Gábor elvtársat.

Részletesen szólt a továbbiakban azokról az eredményekről, amelyeket a szovjet nép ért el, és ismertette azt a munkát, amit annak érdekében végez, hogy felépíthesse a kommunista társadalmat. Beszéde végén ismét köszöntötte a hazánk felszabadulásának huszadik évfordulójára rendezett ünnepi tanácsülés valamennyi résztvevőjét —, éltette a szabad, szocialista Magyarországot, a szovjet és a magyar nép megbonthatatlan barátságát, majd a következő jókívánsággal fejezte be felszólalását:

— Legyen örökké önök fölött nagy és tiszta ég!

Az együttes ünnepi tanácsülésen felszólalt G. G. Bugajov alezredes, a hazánkban ideiglenesen állomásozó szovjet alakulatok képviselője, aki a szovjet katonák nevében köszöntötte ünneplő népünket.

Fodor Mihály zárszava után az ünnepi együttes tanácsülés az Internacionálé hangjaival ért véget.

Két évtized sikereinek forrása a lenini politika

(Folytatás az 1. oldalról) társadalmat, képes felépíteni a szocializmust. Dolgozó népünk viszont tudja, hogy a forradalmi elmélettel rendelkező marxista—leninista párt nélkül, minden áldozatra kész kommunisták nélkül a szocializmus, az emberibb, igazságosabb társadalom csak ábránd lehetne.

Ezután Csáki elvtárs arról szólt ünnepi beszédében, hogy dolgozó népünk együttes ereje volt képes az országformáló munkára. Majd részletesen is emlékeztetett, milyen volt gazdasági helyzetünk a felszabadulás előtt, mivé lett a háború pusztításai nyomán. Emlékeztetett arra is, hogyan válaszolt népünk a kommunistáknak „lesz magyar újjászületés" jelszavára. Együtt tervezett, épített, küzdött, alkotott népünk. S megküzdöttünk a személyi kultusz okozta hibákkal, nehézségekkel is. Később megyénk, majd Szolnok város gazdasági fejlődéséről szólt. Ismertette az ipar, a mezőgazdaság két évtizedes fejlődését. — Majd így folytatta ünnepi beszédét.

Hazánk fejlődésének éltető eleme a béke

Tisztelt ünneplő közönség!

Szabad hazánk 20 éves fejlődésének éltető eleme volt — és a továbbiakban is az marad — a béke. Dolgozó népünket nemcsak a két világháború pusztítása, nemcsak a tengernyi szenvedés, hanem a világról, az emberiség jövőjéről, a szocializmus világméretű győzelmével elérhető hadsereg, fegyverek és háború nélküli világ megteremtéséről szóló marxista—leninista tanok vezérelték és vezérlik, amikor szilárdan és eltökélten a békéért küzdő erők hatalmas táborába menetel, amikor sorsát örökre és visszavonhatatlanul a szocializmus, a béke ügyével kötötte össze.

A nagy áldozatot követelő II. világháború befejezése óta eltelt két évtizedben a tőkés nagyhatalmak többször próbálták a világot egy újabb veszélyhez közel sodorni. Két évtized alatt többször alakult ki olyan helyzet, amikor a háború réme közvetlenül fenyegette az emberiséget. Századunk két világháborúja a sok tízmillió halotton és sebesültön túl mintegy 4 billió dollár értékű anyagi kárt, pusztítást okozott, aminek nagyságát alig lehet értelemmel felfogni. — Ebből a pénzből mintegy 500 millió új lakást lehetne építeni, amibe egyik évről a másikra az emberiség kétharmada költözhetne be, s még mindig maradna ahhoz, hogy 3 évtizedre fedezné az egész emberiség élelmiszer szükségletét.

A külpolitikai események részletezése után Csáki elvtárs így folytatta:

Elvtársaim!

Felemelő érzés, hogy szabadságunk születésének 20. évfordulóját a proletariátus nagy vezérének, a marxizmus továbbfejlesztőjének, a világ első kommunista pártja megalkotójának, az 1917-es Nagy Októberi Szocialista Forradalom lánglelkű szervezőjének és vezérének, Vlagyimir Iljics Leninnek most felállított szobra előtt köszönthetjük. Most amikor lehullik a lepel, nemcsak képzőművészeti alkotásban lett városunk gazdagabb, hanem még szilárdabbak leszünk hitünkben, abban a harcban, aminek Lenin egész életét szentelte.

A mi pártunk közel félévszázados küzdelme alatt sok csapást szenvedett el és sok tragédiát élt át, de a magyar kommunisták mindig és mindenkor szívükben hordozták, tettükben hűséggel követték és követik Lenin elvtárs útmutatásait. Soraik megritkultak, de még mindig élnek és itt vannak közöttünk olyan elvtársak, akik a Nagy Októberi Szocialista Forradalomban, az első szocialista állam megteremtésében és védelmében ott voltak mellette, közel hozzá a bolsevikok hatalmas seregében és együtt vívták a nagy csatát, kiömlő vérükkel együtt harcolták ki a győzelmet.

Hűséggel követjük Lenin útmutatásait

Lenin elvtárs az oroszországi szocialista forradalom győzelméért folytatott harcai együtt mérhetetlen figyelmet fordított a nemzetközi munkásosztály küzdelmére, a világforradalom, a szocializmus világméretű győzelme feltételének megteremtésére. Nagy kitüntetés a magyar munkásoknak, a magyar forradalmároknak, hogy amikor 1919-ben csapásaik alatt összeomlott a magyar burzsoázia hatalma, megszületett a Magyar Tanácsköztársaság, március 22-én a szikratávíró Lenin hangját, Lenin üzenetét, biztatását röpítette ide Magyarországra: *„Őszinte üdvözletem a Magyar Tanácsköztársaság proletár kormányának és külön Kun Béla elvtársnak..."*

Csáki elvtárs ezután arról szólt, hogyan bátorította Lenin a magyar népet, amikor 1919-ben védelmezte a fiatal Tanácsköztársaságot:

Az elnyomottak háborúja az elnyomók ellen, a dolgozók háborúja a kizsákmányolók ellen, háború a szocializmus győzelméért. Az egész világon a munkásosztály minden becsületes tagja a ti pártotokon áll. Minden hónap közelebb hozza a proletár világforradalmat — szólt többek között Lenin üzenete.

Ez a lépés — Lenin elvtárs szobrának felállítása — elismerés azokért a küzdelmekért, amelyet e város dolgozói, a megye lakosai köztük pártunk régi harcosai az 1919-es Tanácsköztársaságért, a két világháború között a kommunista munka folyamatosságáért, a munkásosztály hatalmának újra kivívásáért, a szocializmus teljes felépítéséért folytattak és folytatnak. S az a tény, hogy mától kezdve itt áll a szobor, nap mint nap láthatjuk Lenin elvtárs ércbe öntött alakját, új erőt kell, hogy adjon küzdelmeinkhez, új sikerekre kell, hogy lelkesítsen bennünket.

S ha most, amikor itt állunk Lenin elvtárs ércből öntött szobra előtt; amikor köszöntjük szabad életünk születésének évfordulóját; amikor összegezzük a két évtized küzdelmének eredményeit; amikor pártunk VIII. kongresszusa által kidolgozott perspektíváról, a nagyszerű távlatokról szólunk, legyen most is számunkra harcba hívó szó, útmutatás, bátorítás Lenin elvtárs szava: *„Legyetek szilárdak, a győzelem a tiétek lesz."*

Mégegyszer szívből köszöntöm a város lakosságát, hazánk felszabadulásának 20. évfordulója alkalmából. Szabadságunk és szocialista építés új évtizedének megkezdése alkalmából meleg elvtársi szívvel kíván rajtunk keresztül erős kommunista pártunk valamennyiüknek erőt, egészséget, a munkában sok sikert, egyéni életükben boldogságot és még nagyobb eredményekkel járó békés jövendőt.

Csáki elvtárs befejező szavainak elhangzásakor lehullott a lepel a szoborról. *Az ünnepi beszédet követő taps után felszólalt Sz. G. Gorjacsev*, az ünnepségekre megyénkbe érkezett szovjet küldöttség tagja. Méltatta a felszabadulás óta elért eredményeinket, s a népeink közötti barátságot. Majd felcsendült a Lenin-dal:

„A rablánc a lábon nehéz volt..."

A város lakói nevében Kapás Rezső, a városi tanács vb-elnöke vette át a szobrot. Az ünnepség az Internacionálé dallamaival ért véget.

SZOLNOK MEGYEI NÉPLAP
SAJTÓFIGYELŐ
Magyar Hírlevél
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17
Telefon: 188-296, 188-307
1965 APR

Világ proletárjai eg

SZOLNOK

A MEGYEI PÁRTBIZOTTSÁG ÉS A MEGYI

XVI. évfolyam, 80. szám. Ára 1 fo

Ünnepi együttes tanácsülés a megyeszékhelyen a felszabadulás 20. évfordulója alkalmából

A magyar és a szovjet himnusz elhangzása után Fodor Mihály, a megyei tanács vb-elnökhelyettesének megnyitó szavaival kezdődött szombaton délelőtt 9 órakor a megyei tanács nagytermében a Szolnok megyei, járási és városi tanács ünnepi együttes ülése. Köszöntötte az elnökségben helyetfoglaló, a hazánkban s jelenleg Szolnokon tartózkodó szovjet küldöttség tagjait, Csáki Istvánt, az MSZMP Központi Bizottság póttagját, a megyei bizottság első titkárát, a megyei bizottság titkárait, a veteránokat, a megjelent tanácstagokat, közéleti személyiségeinket és az ünnepi együttes ülés valamennyi résztvevőjét.

Ezután Zagyi János, az MSZMP Szolnok megyei Bizottságának titkára, a megyei tanács tagja mondott ünnepi beszédet. Az üdvözlő szavak után így szólt:

— Boldog, felemelő érzésekkel ünnepeljük és egyben köszöntjük hazánk felszabadulásának 20. évfordulóját. Ünnepeljük, köszöntjük népünk, nemzetünk függetlenné válását, azt a napot, amikor a magyar munkások, parasztok, értelmiségiek elindultak a demokratikus fejlődés útján a szocializmus nagyszerű magaslatai, távlatai felé.

— Ünnepi ülésünk első perceiben, felszabadulásunk 20. évfordulójának a küszöbén, soha el nem múló hálával, szeretettel és tisztelettel gondolunk a nagy szovjet népre, annak lenini kommunista pártjára, a Szovjet Hadsereg katonáira, tisztjeire. Emlékezzünk a hős mártírokra, a nagy szovjet népnek azokra a fiaira és leányaira, akik a legdrágábbat, a vérüket, az életüket adták értünk, a mi felszabadulásunkért, a mi szebb életünkért!

— Forró elvtársi szeretettel köszöntöm ezen ünnepi ülésünk alkalmával is azokat a drága szovjet elvtársainkat, barátainkat, akik húsz évvel ezelőtt résztvettek a felszabadító harcokban és most eljöttek közénk, hogy velünk együtt emlékezzenek, ünnepeljenek és örüljenek.

Az előadó ezután arról szólt, milyen sokat szenvedett a magyar nép évszázadokon át, s még azon időknél is jobban, a Horthy-fasizmus huszonöt esztendeje alatt. Beszélt arról, milyen kegyetlen pusztítást okozott a fasiszták kalandor háborúja a magyar népnek is. 1945-ben egy rombadőlt, füstölgő ország, síró özvegyek és árvák, vérző, kesergő emberi szívek és a fasiszta propagandával, a nacionalizmussal megfertőzött lelkek maradtak a kapitalizmustól örökségül. Majd így folytatta.

— Az emberi szívekben, lelkekben rejlő csüggedést és bátortalanságot fokozatosan a reménykedés, a bizakodás és a lelkesedés érzései váltották fel. Volt ebben az országban erő, mely bátorított, biztatott és lelkesedést öntött az emberekbe. „Lesz magyar újjászületés!" — hirdették a magyar kommunisták. És a kommunisták mögé odaálltak az ország demokratikus, haladó erői, mindenekelőtt azok, akik már a felszabadulás előtt is egy frontba tömörülve küzdöttek a fasizmus ellen.

— A kommunisták vezetésével a haladó, demokratikus erők támogatásával, a felszabadulás első pillanatától kezdve dolgozó népünk lelkesen, fáradhatatlanul építi, formálja saját életét és egyre biztosabban alapozza meg jövőjét.

Zagyi János ezután részletesen szólt azokról az eredményekről, melyet népünk, pártunk és kormányunk irányításával az elmúlt húsz esztendő alatt elért. Az országos adatok mellett ismertette a megyénk ipari és mezőgazdasági üzemeinek termelési eredményeit is. Többek között elmondotta:

— A szocialista iparosítás időszakában

a megye iparilag többet fejlődött, mint a felszabadulás előtti 100 esztendőben.

Jelenleg 11 minisztériumi iparvállalat, 31 tanácsi ipari és szolgáltató vállalat, 54 kisipari szövetkezet és 8 háziipari szövetkezet van a megyében. Az ipari termelés összértéke körülbelül 8 milliárd forint. A fejlődés ütemét bizonyítja, hogy 32 ezerrel nőtt 1949-hez képest a megyében az ipari munkások száma. — Olyan új iparágak jöttek az ország ipari termelésében is. 1964-ben Szolnok megyében állították elő az ország kénsavtermelésének 67 százalékát, a kőolaj 17 százalékát, a földgáz 66 százalékát, a bőrcipő 21 százalékát és a háztartási hűtőgépek 100 százalékát.

— Jelentősen fejlődött megyénk mezőgazdasága is. A felszabadulás előtt a megye mezőgazdasága elmaradott, külterjes mezőgazdasága volt. A földterület 49 százaléka 50 holdon felüli birtok volt, 2300 család kezében, a többi földterületet közel 90 ezer család birtokolta.

Harminchárom ezer nincstelen agrárproletár és kisparaszt között 260 ezer hold föld lett kiosztva.

1948-ban megkezdték a dolgozó parasztok — főleg a Kunságban — a szövetkezetbe való tömörülést. Már 1952 elején 132 termelőszövetkezet gazdálkodott a megyében 150 ezer hold földön, mintegy 30 ezer taggal.

— Ennek megfelelően jelentős mértékben emelkedtek a termésátlagok, nőtt az egész mezőgazdaság termelési értéke. Hetvenöt százalékkal nőtt a munka termelékenysége a megyében, 60 ezerrel kevesebb dolgozó paraszt jóval több terméket állít elő, mint a felszabadulás előtt. Gyarapodtak, erősödtek a közös gazdaságok. 1960 óta a termelőszövetkezetek közös vagyona 73 százalékkal emelkedett, s ma már eléri a 3.5 milliárd forintot. — Ugyanezen idő alatt 147 százalékkal emelkedett a tiszta vagyon, s jelenleg

Kocsis András, szobrász

— KITÜNTETÉS. Az Elnöki Tanács *Kocsis András* Kossuth-díjas szobrászművésznek egész élete alkotó tevékenységének elismeréséül, 70. születésnapja alkalmából [redacted] születésnapja alkalmából a *Munka Érdemrend arany fokozatát* adományozta.

8.

NÉPSZABADSÁG, Bp. 1975. aug. 1.

Kocsis András

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17
Telefon: 188-296, 188-307

1984 JAN 16.

ESTI HIRLAP

1984

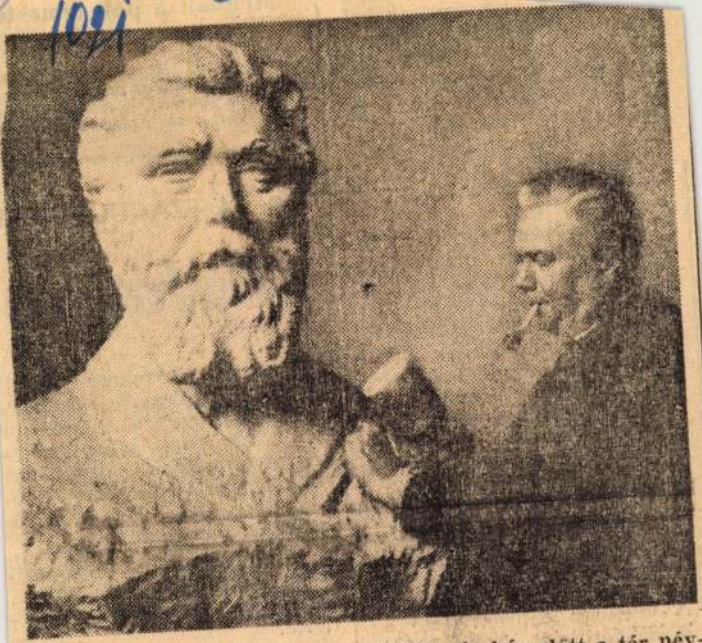

Májusban állítják fel a II. kerületi tanácsház előtt a tér névadójának, Mechwart Andrásnak kőből készült mellszobrát. A szobrot Kocsis András Kossuth-díjas szobrászművész készíti.

ügyeibe va
kat. A nicc
rint a NAT
doni konfer
vaslatokkal
kozni, amel
elmérgesíter
rögök és tö
szályt.

Törökorsz
doni érteke
nak napján, újabb katonai intézkedéseket léptetett életbe. Az intézkedések módot nyújtanak arra, hogy a tartományokat riadókészültségbe helyezzék, állandó katonai őrséget küldjenek a minisztériumokba, továbbá „rendkívüli esetben" 24 órás munkaidőt vezessenek be.

Az ENSZ-ben közzétették Rosszidesznek, a Ciprusi Köztársaság ENSZ-mebízottjának U Thatnhoz intézett, január 13-i keltezésű levelét. A levélben Ciprus kérte az ENSZ-főtitkárt, hogy *küldje ki a szigetre személyes megbízottját.*

er,
opa
eps
ros
ny-
EL

Talán m

A fehér és fekete vasúti szakaszt elválasztó függöny végighúzódott a Time-féle Év Emberének *egész életén.* A gyermeknek egyébként hamarosan rá kellett döbbennie, hogy a függönyről *nem a vonat tehet.*

... Autóbusszal utazott *Macon* városból lakhelyére, *Atlantába.* Tanítója ült mellette.

— *Átadni a helyeket, fekete kutyák. Ha nem vennétek észre, fehérek szálltak fel!* — ordította hátra a sofőr.

Kocsis András, nolván MDh

Helik

nőkl

Ken

Kocsis András szobrászművész elkészítette a debreceni román hősi emlékmű modelljét

A debreceni városi tanács emlékművet állít a szabadságért elesett román hősök emlékére. *Kocsis András* Kossuth-díjas szobrászművész elkészítette a mű eredeti méretű agyagmodelljét, amelyet a neves művészekből és a Művelődésügyi Minisztérium képviselőiből álló bíráló bizottság megtekintett. Véleményük: Kocsis András munkája a művész egyik legsikerültebb alkotása.

Ion Popescu, a Román Népköztársaság magyarországi nagykövete és *Vasile Moldovan* kulturális tanácsos szombaton ellátogatott Kocsis András műtermébe és elismeréssel nyilatkozott a művész munkájáról.

Szabadság

–: Hír

NÉPSZABADSÁG, Bp. 1962. Máj. 12. [Vidéki]

Kocsis András

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor-u. 17
Telefon: 188-296, 188-307

NÉPSZABADSÁG

1958 JUN. 1

610

Kocsis András szobrászművész elkészítette a debreceni román hősi emlékmű modelljét

A debreceni városi tanács emlékművet állít a szabadságért elesett román hősök emlékére. Kocsis *András* Kossuth-díjas szobrászművész elkészítette a mű eredeti méretű agyagmodelljét, amelyet a neves művészekből és a Művelődésügyi Minisztérium képviselőiből álló bíráló bizottság megtekintett. Véleményük: Kocsis András munkája a művész egyik legsikerültebb alkotása.

Ion Popescu, a Román Népköztársaság magyarországi nagykövete és *Vasile Moldovan* kulturális tanácsos szombaton ellátogatott Kocsis András műtermébe és elismeréssel nyilatkozott a művész munkájáról.

keserű tudomásulvételét
tette annák, hogy a szeg
nuló előtt, bármily tehets
háthatatlan akadályok z
a magasabb műveltsége
nyörködhetett-e a nevelő
jának eredményében, a
törekvő, tehetséges szeg
mekek pályáját derékba
uralkodó osztályok műveltségi
monopóliuma, amelyet az egyházi
iskolák megfizethetetlen költsé-
geikkel, s a megalázó megkülön-
böztetéssel még csak erősítettek.

Az elhagyatott iskolák sötét
tantermeit, melyekben gyakran
gyermek szorongott

válaszolatlanul hagyjunk kérde-
seket, vagy éppen szembefordít-
suk a tanulót az állammal, a szü-
lői házzal. Hogy hová vezet ez az
út, ebből az ellenforradalmi idők
alapos leckét adtak. Mi nem egy-
szerűen az állammal szembeni
„kötelező lojalitás" nevében, de

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor-u. 17
Telefon: 188-296, 188-307

Kocsis András

NÉPAKARAT

1958 ÁPR

610

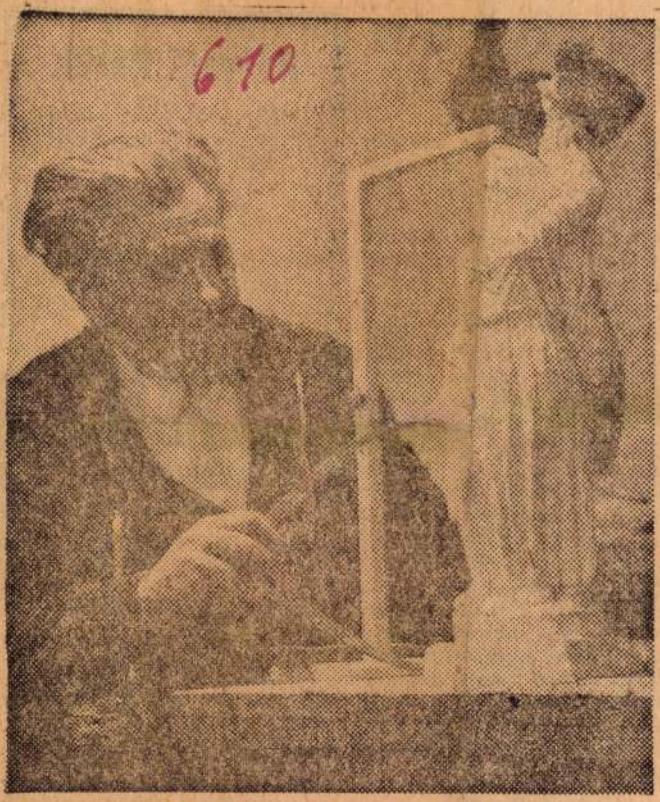

KOCSIS ANDRÁS Kossuth-díjas szobrászművész nyerte meg a debreceni tanács pályázatát a felszabadító harcokban elesett román hősök emlékének megörökítésére. A szobor ruskicai márványból készül. — A művész az emlékmű gipszmodelljével *(MTI Foto — Zinner Erzsébet felvétele)*

MŰSOROK

SZÍNHÁZAK

Péntek, április 4

Operaház: Szöktetés a szerájból (D-bérlet, 8. előadás, 7). **Erkel Színház:** Faust (9. bérlet, 7. előadás, 7). **Nemzeti Színház:** Bánk bán (7). **Katona József Színház:** Viharos alkonyat (7). **Madách Színház:** Courage mama (7). **Madách Kamaraszínház:** A róka meg a szőlő (7). **Néphadsereg Színháza:** Hotel Astoria (7). **Petőfi Színház:** Svejk (7). **Jókai Színház:** Szélvihar (bemutató, fél 8). **József Attila Színház:** A szabin nők elrablása (fél 3). Megperzselt lányok (7). **Irodalmi Színpad:** Fiatal életek indulója (8). **Fővárosi Operett Színház:** Csárdáskirálynő (7). **Blaha Lujza Színház:** Tavaszi keringő (7). **Állami Bábszínház:** Hüvelyk Matyi (5). Szerelmes istenek (fél 8). **Vidám Színpad:** Egyebek és emberek (3, 7). **Kis Színpad:** Majd a papa... (4, 8). **Budapest Varieté:** Így fest Pest (4, 7). **Kamara Varieté:** Mindenki a fedélzetre (fél 4, 6, fél 9). **Bartók-terem:** Berci és a varázspálca (de. 11). **Jégszínház:** Jégcoctail (fél 8).

Péntek, április 4

KOSSUTH. 6.00—7.59: Reggeli zenés műsor. 7.00: Műsorismertetés. Színházak, mozik és tárlatok műsora. 7.45: Naptár. 8.00: H. 8.10: A szabadság énekei. Raics István összeállítása. 8.30: Magyar népi muzsika. 9.15: »Felszállott a pá-

Hétvégi házak

üdülők, műhelyek, színek, felvonulási épületek, árusító pavilonok és

raktárak

tervezését és építését előregyártott, szétszedhető elemekből vállalja az ország egész területén

„PANEL"

házépítő KTSZ

KÖZPONT

Bpest, XI., Ibrahim u. 22.
Telefon: 259—636

április 4-i ünnepségekről 17.10: Az Állami Népi Együttes és az Alekszandrov-együttes műsorából. 17.50: Menyasszonyok — vőlegények.. Vidám zenés társasjáték a VI-os stúdióban. 19.20: A Magyar Rádió tánczenekara játszik. 19.54: Jó éjszakát, gyerekek! 20.00: Közvetítés hazánk felszabadulásának 13. évfordulóján tartott nagygyűlésről. 22.00: H. 22.20: Táncoljunk! Hgl. Közben 24.00—0.10: H.

PETŐFI. 8.00: Kamarazene. 9.00: Könnyű dalok. 9.30: Repülj a szelek szárnyán... 9.55—14.00 azonos a Kossuth-rádió műsorával. 14.10:

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17
Telefon: 188-296, 188-307

Kocsis András

MAGYAR NEMZET

1958 AUG 20

610

Átépítik a városligeti Művész-sétányt

Néhány évvel ezelőtt kezdték kialakítani a Városligetben a Művész-sétányt, amelynek mentén a magyar irodalom, tudomány, művészet nagyjainak szobor-galériáját helyezték el. Évről évre újabb szobrokkal gazdagodott a sétány, de az idők folyamán kiderült, hogy a szobrok elhelyezése nem megfelelő. Minden szobor más és más kiképzésű talapzatra került, a körülöttük felállított padok is különböző stílusúak.

A fővárosi tanács emlékmű felügyelősége *Rimanóczy Gyula* Kossuth- és Ybl-díjas építészt bízta meg a városligeti Művész-sétány új elrendezési tervének kidolgozásával. Rimanóczy elkészítette az új rendezési tervet, amelynél figyelembe vette nemcsak az architektonikus, hanem a kertművészeti hagyományokat is. Az új terv szerint a művészi szobrokat a Városligeti körútra helyezik át, egymástól 15 méter távolságban. A szobrok arccal délfelé nézve kerülnek felállításra, változatos kertészeti környezetben, egységes építészeti megoldásban. A szobrok talapzatait pilisborosjenői meleg sárgásbarna kőből készítik, ami kellemes kontrasztot nyújt a túlnyomórészt fehér márványból faragott mellszobrokhoz. A talapzatokat bronzból készült szimbólikus emblémák és feliratok díszítik. Az új elhelyezéssel egyidejűleg a sétányon levő padokat is áthelyezik és átalakítják, a padok mögött az egyes szoborhelyeket összekötő, nyírott sövényt ültetnek.

A Művész-sétány átrendezése most kezdődik és elsőnek az újonnan felállítandó szobrokat helyezik el. Kocsis András *Zichy Mihály* mellszobra és Segesdy György *Stróbl Alajosról* készített márványszobra lesz a két első szobormű az átrendezett sétányon. ezt követően *Munkácsy Mihály, Ferenczy István, Csokonai Vitéz Mihály, Liszt Ferenc, Bartók Béla, Ady Endre* szobrait helyezik át. A teljesen kiépülő, új Művész sétányon mintegy 30 szobor kap majd helyet.

szeptember 1-én
lommal a Bánk
re, Komor Vil
Az előadást 2-á
Kórody vezény
tember 3-án és
reposztásban a Don Carlos ke-
rül színre. Mindkét előadást
Lukács Miklós vezényli. Szep-
tember 5-én és 6-án a Hoff-
a Székelyfonót mutatják be.
A turné szeptember 14-én a
Bánk bán előadásával ér vé-
get.

talok elől zárták el a fejlődés útját.«

A párt — mint arra a határozat is rámutat — e hibák egy részét 1953 után kijavította vagy legalábbis hozzálátott kijavításukhoz, míg a hibák egy másik része, ekkor mélyült el. »A vezetés bizonytalankodása, következetlensége, a megerősödő revizionizmus és az ellene szektás alapról hozott erőtlen, helytelen intézkedések következtében a hibák kijavításának folyamata lelassult, elakadt. A Szovjetunió Kommunista Pártjának XX. kongresszusa és a Magyar Dolgozók Pártja Központi Vezetősége annak szellemében hozott 1956. júliusi határozata után azonban minden lehetőség megvolt arra, hogy a még meglevő hibákat kijavítsuk, ám ezt megakadályozta az ellenforradalom.«

is összefonódott a hazai és a külföldi reakció fellépésével. A nyugati életforma, a dekadens és reakciós művészeti irányzatok propagálása, a polgári demokrácia dicsőítése, a ‚harmadik-utas' illúziók előtérbe kerülése, mind része volt annak a folyamatnak, amely végül is fegyveres ellenforradalmi felkelésre vezetett.«

A határozat rámutat arra, hogy az ellenforradalom idején, sőt, jóideig utána is, revizionista és más ellenforradalmi elemek igyekeztek megszerezni művelődéspolitikai kulcspozíciókat is; tudományos és művészeti életünkből, közoktatásunkból ki akarták szorítani a marxizmus—leninizmust. 1956. november 4-e után a forradalmi erők ellentámadást indítottak a kultúra frontján is és — bár itt az

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17
Telefon: 188-296, 188-307

Kocsis András

NAPLÓ (VESZPRÉM)

1964 MÁJ – 4.

1021

5

Szobrot állítanak Tapolcán Baumberg Gabriella emlékének

Batsányi János felesége, Baumberg Gabriella felvilágosult szellemű osztrák költőnő emlékére május 17-én magyar-osztrák ünnepséget rendeznek Tapolcán. Az osztrák költőnő mellszobrát Kocsis András, Kossuth-díjas szobrászművész alkotását, ez alkalommal leplezik le a tapolcai Malom tó partján, azon a helyen, ahol Batsányi János édesapjának egykori műhelye állott. A tapolcai ünnepségre Linz város polgármesterének vezetésével küldöttség érkezik.

Két fa már van a platán-erdőben

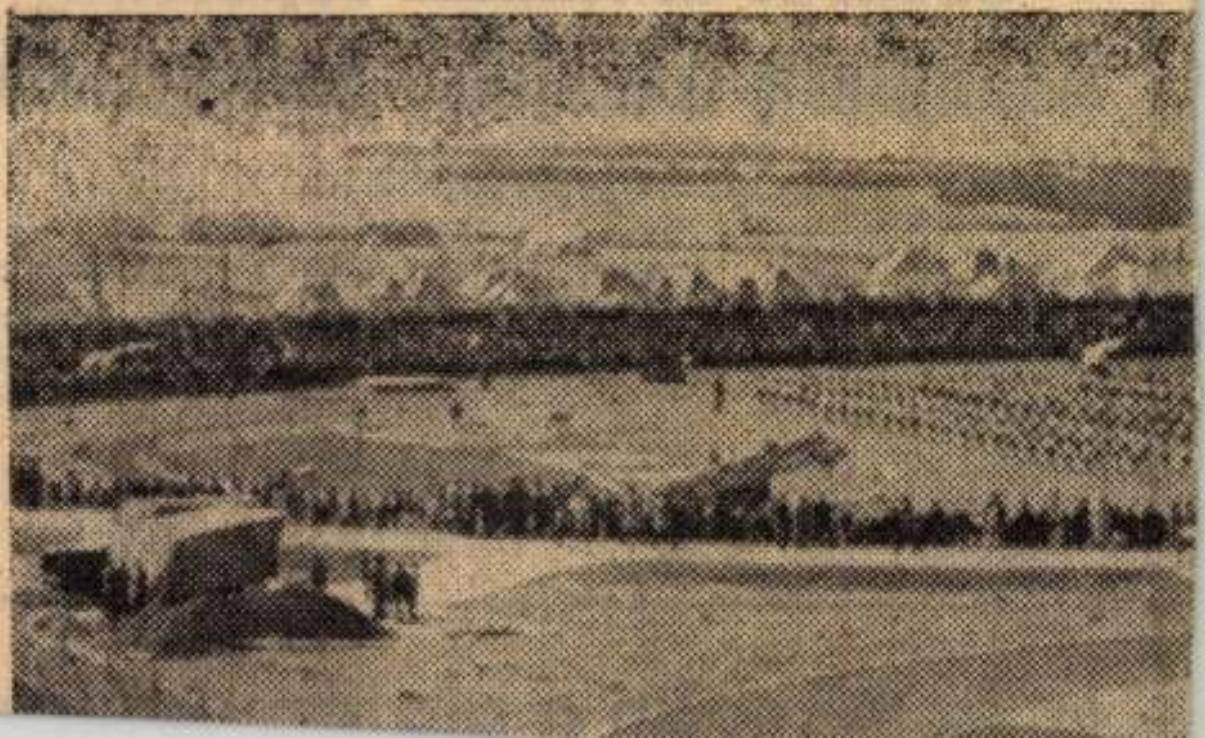

Kocsis András

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

1960 JUL 23
NÉPSZABADSÁG

Felállítják Derkovits Gyula mellszobrát a városligeti művészsétányon

Neves szobrászművészek alkotásai a peremkerületekben

Fővárosunk úgyszólván hónapról hónapra gazdagodik új és új színfoltokkal, műkincsekkel. A szobrászok alkotásai nemcsak a főútvonalakon, hanem mindinkább a peremkerületekben is gyönyörködtetnek. Az elmúlt hónapokban szobrot kapott a fővárosban *Ady Endre, Joliot-Curie, emlékművet állítottak a magyar munkásmozgalom nagy halottainak.* Az újdonságok: *Kiss István* szobrászművész befejezte a *Tanácsköztársasági emlékmű* szobrát, amelyet *a Dózsa György úti felvonulási tér rövidesen megkezdődő rendezésének befejeztével még az idén felállítanak. A Köztársaság téren az ellenforradalom mártírjainak* emlékművét építik; ide *Kalló Viktor* szobrászművész alkotása kerül, amelyet ugyancsak még ebben az évben avatnak.

Befejezték nemzeti kultúránk öt nagy alakjának: *Janus Pannoniusnak, Derkovits Gyulának, Ferenczy Károlynak, Medgyessy Ferencnek és Rudnay Gyulának* mellszobrát. Ezek a *Városligetben,* a művészsétányon kapnak helyet. *Kocsis András* szobrászművész a nagy magyar írót, *Mikszáth Kálmán* alakját mintázta meg, műve ugyancsak a főváros dísze lesz. Ezekben a napokban zajlik *a Marx- és Engels-szobrok készítésére kiírt pályázat,* s az alkotóműhelyben formálódik az *új Haydn-szobor.*

A peremkerületek közül *Budafokon Mikus Sándor* Számoló kislány szobrát helyezik el, *a XIII. kerületben,* a *Thälmann utcában* felállítják *Vedres Márk* munkáját, az Ifjúság kútját. Neves művészek készítik a *szovjet hősök új emlékműveit, amelyeket Soroksáron, illetve Kispesten állítanak fel.* Méltó síremléket kap *Nagy Balogh János,* a sokáig elfeledett magyar proletárfestő és *Mikszáth Kálmán* is.

A fővárosi tanács népművelési osztályán egyébként elhatározták, hogy számba veszik: az egyetemes és magyar kultúra, művészet nagyjai közül kik azok, akik még nem kaptak emlékművet, szobrot Budapesten. A legközelebbi években tehát új szobrokkal gazdagodik majd a főváros. (MTI)

nya az idén már n
kénytelen a Biztonsági
vinni az Egyesült Állar
matos agresszív cse
Hangsúlyozta,

**a Szovjetunió határá
amerikai bombázógé
történt megsértése a**

Válságos a helyzet az angol bányavárosokban

London, július 22. (TASZSZ)

Az angol szénbányászat válsága nyomán katasztrofális méreteket ölt az állandóan növekvő munkanélküliség. A *Daily Sketch* tudósítója, aki meglátogatott egy skóciai bányavárost, a következőket írja: *„Kísértetváros utcáin jártam, amelynek ötvenezer főnyi lakosságára lesújtott a nyomor. A leállított bányaüzemek környékén lépten-nyomon találkoztam és beszélgettem munkanélküli bányászokkal. Ezen a valamikor virágzó településen a gazdagságot nélkülözés, a virágzást sötét kilátástalanság váltotta fel. Ebben az évben fiúk és lányok százai hagyták el az iskolát. A múlt héten mindössze hárman kaptak munkát közülük.*

A városban egyetlen olyan intézmény van, amely szakadatlanul dolgozik: *a munkaközvetítő iroda.* Naponta legalább ezren várakoznak az iroda előtt, hogy munkához jussanak."

Csehszlovákia olajfinomítót épít az EAK-ban

Az Egyesült Arab Köztársaság és Csehszlovákia között megegyezés jött létre. Ennek alapján Csehszlovákia Szuezben olajfinomítót fog építeni. A finomító évi termelési kapacitása *1 millió tonna* nyersolaj lesz.

nem kedvez e tervek megvalósítására. *„Ilyen helyzetben vajmi kevés kilátás van arra* — írja Lippmann —, *hogy egy Castro elleni akcióra tömöríthetnénk latin-amerikai*

kísérte a kongói kormány, különösen miniszterelnökének, Lumumbának, lejáratására. Megpróbálták elhitetni

Kocsis András

KÜLFÖLDJÁRÓ MŰVÉSZEK

Kocsis András: Gagra

A FEJLŐDÉS ÉRDEKÉBEN

— A velemi továbbképző tanfolyam tapasztalataiból —

A Vas megyei Moziüzemi Vállalat központi apparátusa, a szakszervezeti bizottság tagjai, a szakszervezeti bizalmiak és normál filmszínházak üzemvezetői a megyei tanács művelődésügyi osztálya és a szakszervezeti bizottság kezdeményezésére 1963. november 13-tól 17-ig Velem községben továbbképző tanfolyamon vettek részt. A tanfolyamon a film és a népművelés kapcsolata, a film korszerű nevelő és tudatformáló szerepe, a vállalati irányító munka tapasztalatai és feladatai, valamint a szakszervezeti és vállalati munka szorosabbra fűzésével kapcsolatos feladatok kerültek megvitatásra.

Az egyes témakörökkel kapcsolatosan elhangzott előadások és az azt követő viták során igen élesen kirajzolódott a központi irányító munka néhány fogyatékossága, a tartalmi munka elhanyagolása. majd a szakszervezeti bizottsági tagok és szakszervezeti bizalmiak munkájával ismerkedtek a résztvevők. A vita során is bebizonyosodott, hogy a szakszervezeti bizottság és a vállalat vezetése között az elmúlt évben jelentősen javult a kapcsolat, és az egész szakszervezeti munka közelebb került a vállalat előtt álló fő célkitűzések megvalósításához.

Az öt napos vita során sok szenvedélyes felszólalás, javaslat hangzott el. E cikk keretei csak néhány ismertetését teszik lehetővé.

A moziüzemi vállalatok munkájában, a mechanikus ügyintézés helyett, előtérbe kell helyezni a művelődéspolitikai feladatokat, a műsorpolitikai és propaganda kérdéseket, javítani kell az elvi irányító és ellenőrző munkát, s ennek érdekében legalább olyan fontosságot és szerepet kell biz-

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17
Telefon: 188-296, 188-307

Kocsis András

MAGYAR NEMZET

1964 MÁJ 19.

NAPL

Vasárnap délelőtt leplezték le Tapolcán, a Malom-tó partján Batsányi János hitvesének, Baumberg Gizellának mellszobrát, Kocsis András művét. A haladó szellemű osztrák költőnő emlékünnepén részt vett Linz város hattagú küldöttsége. Beszédet mondott Keresztúri Dezső.

Biró József külkereskedelm
miniszter meghívására hétfőr
hazánkba érkezett dr. Bernar-
do *Mattarella* olasz külkeres-
kedelmi miniszter és kísérete
a nemzetközi vásár megte-
kintésére.

Kocsis Árpád

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

HEVES MEGYEI NÉPUJSÁG

1963 FEB 5

1021

Két művész kiállítása az egri színház előcsarnokában

Aki ezekben a hetekben a Gárdonyi Géza Színházat azért látogatja meg, mert élményt akar szerezni Schiller Don

lunk a kiállítás ötletéhez és felfedezett tárlati lehetőséggel: anyagához. Hisszük, hogy az a művészek is, a közönség is egri képzőművészek gyakrab- nyernek az ilyen találkozáson.

Farkas András

KOCSIS ÁRPÁD: Fejek. (Linóleum)

Carlosának földübörgő, sorsokat és eszményeket idéző világából, az kétszeres művészi élvezetben részesül; a színház előterében, a hatalmas barokk templomajtó és a nézőteret határoló függöny között néhány paraván függnek Kocsis Árpád és Vass Jenő grafikái, metszetei, monotypiái: a dráma előtt végignézheti a kiállítást.

Huszonnyolc kisméretű alkotás állt így egybe kiállítási anyaggá. Első áttekintésre nyilvánvaló, hogy a műveket gazdag anyagból válogatták össze, mert a kiállítás javarésze illusztráció: drámák, regények, versek vonalba-álmodása.

Kettőjük közül Kocsis Árpád koránál fogva is konzervatívabb. Ez a megállapítás inkább látásmódját illeti. Biztos vonalakkal tör a lényeges megmutatására, akár a falu bolondját örökíti meg, akár a szószéken ágáló Savonarolát. Cyranoja inkább mosolyog, mint szarkasztikusan gúnyolódik, József Attila-versének hangulatából (Anyám) jobban hangsúlyozza a nehéz munka ritmusát, mint az anyai szeretetet. Általában a munka sokszor foglalkoztatja (Hídépítők, Színpad), s ha egy-egy arcot közelebbről elemez és rajzol, akkor is szinte azt keressük, hogy ennek, vagy annak a portrénak a tulajdonosa vajon milyen foglalkozást űz, hogy az arc ilyenre barázdálódott. „Ex libris"-ei szellemesek. Rajzai mintha egy olyan ember munkái lennének, akinek a képzeletét az évek nem engedték volna szabadon szárnyalni.

Más egyéniség Vass Jenő. Nem társa ellentételként állapítjuk meg róla, de nyilvánvaló az érzelmi fűtöttség és a drámai sűrítés ezeken az apró, de jól átgondolt rajzain is. Könyvből, olvasás közben keletkezett élményeket vet szénnel és más módszerekkel rajzpapírra, de úgy, hogy közben a kor hangulatát is közvetíti. O'Neill Amerikai Elektrájának két fejét, a lányét és a férfiét egymás mellé állítva idézzük emlékünkbe, a két arc vonalai ismerőseinkké válnak. Radnóti-illusztrációiban (Töredék, Erőltetett menet) az idegi izzás felső fokát keresi kifejezni, a Sarkadi Imre írására készült „képi magyarázatokban" (Oszlopos Simeon, A gyáva) azt a bonyolult világot feltárni, ami annyi ellentmondást rejt Sarkadi Imre értékes életművében. Valamennyi kiállított munkája egy-egy jellem, egy-egy élmény szenvedéllyel és érzelmi telítettséggel, pózmentesen felvázolt mása. Az az érzésünk, mintha a fiatal Vass Jenő az alkotás izgalmas és kötelező sakkpartiját az élmény kezdetétől az utolsó vonalig többször és elemzően járja végig, s innen ered apró rajzainak nyugalmat árasztó és mégis friss hatása.

Mindkét művésznek gratulá-

ÉRVELÉS

az asszonyok kitűnő gazdasági érzékkel vannak ellátva: jól tudják, hogy a kis háztartások csak akkor deficitmentesek, ha az ország nagy háztartása is jó kezekben van.

Azt jelenti-e mindez, hogy a jelölő gyűlések az általános magasztalás és kritikátlanság jegyében zajlottak le? Korántsem! Alapos fejmosást kapott a helyi tanács ott, ahol a lehetőségekhez képest kevés fejlődés mutatkozik. Szó esett az országosan mutatkozó szénenergia és víz gondokról is. De a panaszkodó emberek szavaiból is a bizalom csendül ki és az a meggyőződés, hogy a jövőben nagyobb előrelátással és körültekintőbb szervezéssel csökkenthetők lesznek a kemény tél okozta objektív nehézségek és más gondok is.

A nemrég lezajlott jelölő gyűlések népünk politikai érettségének, s az egyre jobban kialakuló nemzeti egységnek beszédes bizonyítékai. Méltó példái annak, hogy népünk egy szívvel, egy akarattal mond majd igent a választások napján a szocialista

Eg

Zárszámad

Hosszú előkészületek után került sor az ünnepélyesen feldíszített *nagyvisnyói* kultúrházban a helybeli *Alkotmány Tsz zárszámadó közgyűlésére.* Előbb *Kiss P. Mihály,* az ellenőrző bizottság elnöke számolt be a bizottság egész évi munkájáról, később pedig *Kiss Albert* tsz-elnök emelkedett szólásra, hogy ismertesse a vezetőség beszámolóját.

Az elnök arról beszélt, hogy 1960 őszén alakult meg a termelőszövetkezet, 127 családdal, ezer hold területen és az első zárszámadó közgyűlésen arról volt kénytelen beszámolni, hogy nehezen ment a munka, nagy volt a szervezetlenség, kevés a termés, s csak 15 forintot tudtak munkaegységenként fizetni. Most pedig már jelentős változásokról adhat számot. A tsz-tagok, — annak ellenére, hogy 65 év körül van átlagos életkoruk, — igyekeztek erejükhöz mérten dolgozni. Nem volt kapálatlan területük és a kedvezőtlen időjárás ellenére is, a tervezett-

hiszen az ő területükön ez a kifizetőbb „üzemág".

Végezetül az elnöki beszámoló megemlítette azt is, hogy a tervezett 25 forint helyett 26 forintot tudnak osztani minden munkaegységre, s ha az összes közösből eredő jövedelmet figyelembe veszsznek, akkor *ez az összeg eléri a 40 forintot.*

Az elnök szavait nagy taps fogadta. Sokáig nem csendesedett az ováció, ami érthető is, hiszen egy év leforgása alatt 11 forinttal növekedett a munkaegység értéke ebben a tsz-ben, 101 százalékra teljesítették áruértékesítési tervüket és a tsz a gyenge tsz-ek sorából felzárkózott a közepesek színvonalára.

A beszámolók elhangzása után sor került a hozzászólásokra. Többen azt fejtegették, hogy elégedetlek az elért eredményekkel és megígérték, hogy az idén még szorgalmasabban dolgoznak majd, mint 1962-ben, hogy *jövőre 30 forint fölött tudjanak részesedést fizetni.* A felszólalók arról is beszéltek, hogy sokat jelentett az állam 84 ezer forintos támogatása, amit nem kell visszafizetniök és az a segítségnyújtás, amit a járási pártbi-

Rövid séta Egerb

A dátum fontos, mert ezen a napon az üzletek úgy nyitottak ki, hogy egy sereg áruféleség harminc, negyven százalékos árcsökkenéssel került a vásárlók elé. Érdemes volt hát szétnézni, s látni az emberek örömét.

Ez a szezon végi kiárusítás időben is, „pénzben" is nagyon jókor jött. Fizetés után, télvíz idején mind az az áru szükséges, amit érint a szezon végi kiárusítás árcsökkenése. Az Állami Áruházban különösen a kötött osztályon, nagy a tolongás. Érthető — a női kardigánok, kulik, a gyermek kötött holmik egyébként is keresett cikkek. Káliakkal, karácsondiakkal találkoztam itt.

— Közelebb nincs? — kérdem Hutásnét, aki kisfiának akar vásárolni.

— Van, de megszoktam, hogy minden nagyobb bevásárlást itt, az egri Állami Áruházban végzek el. Nagy a választék, színben, nagyságban, minőségben. Hogy mit veszek? Gyermekfehérneműt, s talán egy kicsit magamra is gondolok.

Az Anyák boltjában még nem indult meg a forgalom. Ebbe természetesen, az időjárás és a forgalomkorlátozás is közrejátszik, ám egy ki-

A Közúti Ig
nagy erőfesz
az utak meg

A vasárnapi esővel, havas- esővel vegyített erős havazás a megyében több utat járhatatlanná tett. Vasárnap egész nap és hétfőre virradó éjjel hóekék tisztították az utakat s így felszabadult Dormánd—Besenyőtelek—Poroszló, Besenyőtelek—Kömlő—Tiszanána, Tiszanána—Sarud—Poroszló, Szilvásvárad—Nagyvisnyó—Gyöngyös, Heves—Galyatető—Mátrakeresztes közötti útvonal. A 3-as számú főútvonalon Halmajugránál, a detki bekötő úton, Halmajugra—Nagyfüged között és Mezőtárkány felé tették szabaddá az utat. Több összekötő, nem főközle-

Atkárról jelentjük:

Megtartotta első
a Győzel

Több mint félezren vettek részt Atkáron a Győzelem Termelőszövetkezet első közös zárszámadásán. 1961-ben egyesült a falu két termelőszövetkezete, s a vezetőség most az első közös évről adott számot. A mezőgazdaságra kedvezőtlen időjárás ellenére is az Atkári Győzelem Tsz egy munkaegységre negyvenhárom forint negyven fillért fizetett, s ez az összeg magasabb a tervezettnél. Eredményes gazdál-

SAJTOFIGYELŐ
MAHIR
1091 BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-748, 340-726

1981. JUL 2 4/

Kocsis Antal, faragó

SZOLNOK MEGYEI NÉPLAP

1021

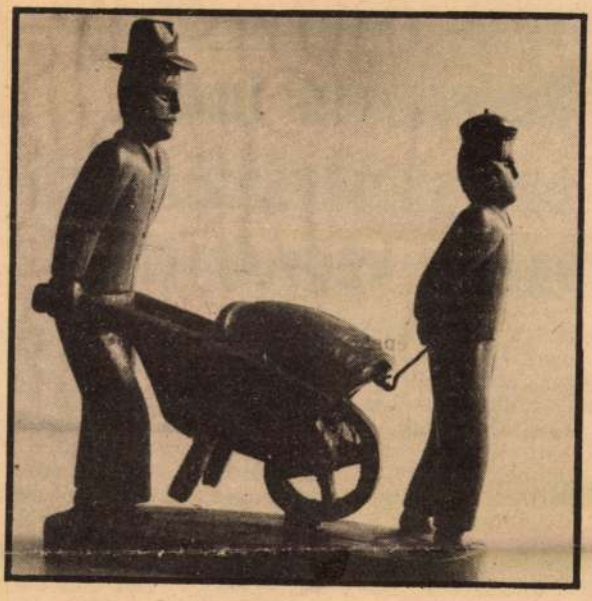

A kubikos

Parasztasszony gyermekeivel

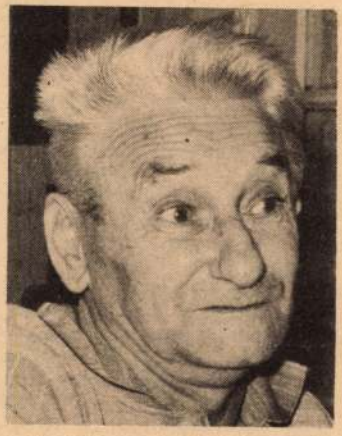

A fában még sohasem csalódott

Beszélgetés Kocsis Antal faragóval

Az idei nyíregyházi országos népművészeti kiállítás egyik nagydíját, a „Gránátalma" díjat Kocsis Antal rákóczifalvi fafaragó nyerte meg. A jelentős sikert a régi disznóöléseket felelevenítő életképével aratta.

Otthonában betegágyán találjuk. Két éve már, hogy lábát súlyos betegség támadta meg.

— Azóta farigcsálok — mondja, — unolom- meg fájdaloműzőnek. Ha kezembeveszem a kést meg a fát, minden gondomat, bajomat elfelejtem.

Kocsis Antalnak már a dédapja is Rákóczifalván élt.

tegnap történt volna. Ötven éve is van pedig már annak, hogy apám mellé álltam kisbojtárnak. A négy elemi után kivettek az iskolából, kellett a kenyérkereső a családban...

Aztán, ahogy fordult a világ, úgy fordult Kocsis Antal sorsa is.

— Az építőiparba kerültem, csaknem negyven évet húztam le Szolnokon. Kitanultam sok mesterséget, a bádogos, a hegesztő, a vízvezetékszerelő, a gépész szakma sem fogott ki rajtam. Amíg dolgoztam, volt is becsületem.

— Az emberben néha igen, a fában még sohasem csalódtam. Az a kezemhez simul, engedelmeskedik az akaratomnak, amit a fába álmodok az mindig valóságte 6,47 petajoule — 150 ezer-

dául, vagy a kubikos — mutatja — ma már nem látni ilyen sokat gürcölő, mégis szegény embereket, de ahhoz, hogy a mát becsülni tudjuk, ismerni kell a múltat is. Az unokáimnak is hányszor magyarázom.

Kocsis Antal, amíg bírta egészséggel, kora reggeltől késő estig dolgozott.

— Csak a családnak éltem, meg a munkának. Szerettem dolgozni. nagyon.

Az udvaron most semmi mozgás. A fészerben pihennek a gépek. Kocsis Antal két mankójára támaszkodik. Nemrégiben ismét műtötték a lábát. Egy hónapja jött haza a kórházból.

— Nagy volt az öröm mikor hazajöttem; megszabadultam a fájdalomtól, egészségben találtam a családot

Osztrák — magyar áramcsere

Újabb három évre meghosszabbították az Österreichische Elektrizitätswirtschafts-AG és a Magyar Villamos Művek Trösztközötti villamosenergetikai együttműködést. Ausztria, amely jelentős vízierőmű forrásokkal rendelkezik, a bőséges vízhozam idején — májustól augusztus végéig — nyári villamos energiát szállít Magyarországnak. Az átvett villamos energia ellenértékét Magyarország hőerőműveiből az októbertől márciusig terjedő hónapokban mennyiségileg kevesebb, de értékben azonos téli villamos energia formájában szállítja vissza Ausztriának. A cserekapcsolat kezdete óta eltelt 13 évben az osztrák szállítások Magyarországnak 3,3 milliárd, a magyar visszaszállítások ugyanebben az időben 2,5 milliárd kilowattórát tettek ki.

A mindkét fél számára előnyös — eredetileg 10 évre kötött — energiacsere egyezmény a mostani megállapodás alapján 1986 április 30-ig marad érvényben. Ez a döntés mindkét fél számára fontos hozzájárulás a két ország energiahelyzetének javításához, és további jele a jószomszédi kapcsolatoknak.

Mongol elismerés

A Mongol Szakszervezetek Központi Tanácsa, a mongol népi forradalom 60. évfordulója alkalmából — a két ország együttműködésének elmélyítésében elért eredményeikért — elismerő oklevelet adományozott az Émexport Fővállalkozó Vállalatnak, valamint a Phylaxia Oltóanyag- és Tápszertermelő Vállalatnak. Az okleveleket tegnap Badamtarin Baldo, a Mongol Népköztársaság budapesti nagykövete adta át a két vállalat képviselőinek. Az ünnepségen részt vett Timmer József, a SZOT titkára, ott voltak az érintett vállalatok gazdasági, párt- és szakszervezeti vezetői.

Megtárgyalta a

Kedvezőek a az energiagazdálkodási program végrehajtása

Kedvezőek a VI. ötéves terv energiagazdálkodási programjának beindítási tapasztalatai — állapította meg az Ipari Minisztériumnak a gazdasági bizottság részére készített jelentése, amelyet tegnapi ülésén a Minisztertanács is megtárgyalt.

A vállalatok, szövetkezetek, intézmények máris egész sor konkrét intézkedést tettek — a hatósági előírásokon túl is — az energiapazarlás megszüntetésére, az ésszerű takarékosság megvalósítására.

Megkezdődött az energiagazdálkodási program széles körű társadalmi alátámasztása is. Az ágazati minisztériumok a programmal kapcsolatos teendőkről megfelelő tájékoztatást nyújtottak a szakszervezeteknek, így a munkaverseny, a brigád- és az újítómozgalom feladatainak meghatározásakor ezeket már figyelembe vehették.

MTESZ elnöki bizottságot hozott létre, amelynek feladata egyebek közt az új energiagazdálkodási javaslatok megismertetése, valamint a program végrehajtását gátló tényezők felderítése, az akadályok elhárítására javaslatok kidolgozása. Ezt jól segíti a MTESZ energiagazdálkodási pályázata, amelyre már eddig is sok jól hasznosítható pályamű érkezett.

Az energiamegtakarítást és a külföldi energiahordozók helyettesítését célzó fejlesztések megvalósításához a VI. ötéves tervidőszakra 15 milliárd forintot irányoztak elő. Eddig az Állami Fejlesztési Bank és a Magyar Nemzeti Bank összesen 3,32 milliárd forint értékű beruházásra kötött szerződést a pályázatokat benyújtó 124 vállalattal. Tizenkét vállalat — 280 millió forint értékben — sa-

giafelhasználást abszolút értékben csökkentő javaslat. Túl sok viszont az olyan vállalati pályázat, amely a szénhidrogének helyettesítését célozza, más, olcsóbb, de ugyancsak szénhidrogén-energiahordozóval, ami nem tényleges hanem csak költségmegtakarítást eredményez. A tüzelőolaj helyett például a szén, vagy a mezőgazdasági hulladék felhasználása lenne kívánatos.

Gondot okoz az is, hogy a beruházók a fejlesztéseket késve, nehézkesen kezdik meg.

Tapasztalható az is, hogy a vállalatok saját forrásaiból nem kellő mértékben járulnak hozzá a fejlesztésekhez, nem bankhitelt kérnek, hanem állami támogatást. Ezzel kapcsolatosan állapították meg, hogy a program végrehajtását szolgáló kutatási-fejlesztési munka kedvezően halad, de a megvalósítást esetenként éppen a fenti pénzügyi okok, a támogatás nem megfelelő igénylése késlelteti. A program sikeres végrehajtása érdekében éppen ezért szükséges a szigorúbb válogatás a vállalati javaslatok között, fokozni kell a saját alapok bevonását s a Magyar Nemzeti Bank által nyújtott kedvezményes hitelek igénybevételét a fejlesztések kivitelezéséhez. Felülvizsgálatot kíván egyebek közt az energiamegtakarítás személyi érdekeltségi rendszere is.

A jelentés alapján a Minisztertanács kedvezően értékelte az energiafelhasználás idei első négy hónapi alakulását. Ebben az időszakban ugyanis a tervezettnél és a tavalyinál lényegesen kisebb volt az energiafogyasztás, amit egyrészt a melegebb időjárás következtében a lakossági — kommu-

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

Kocsis Árpád

KORTÁRS

1966 SZEP

1021

KOCSIS ÁRPÁD *rajza*

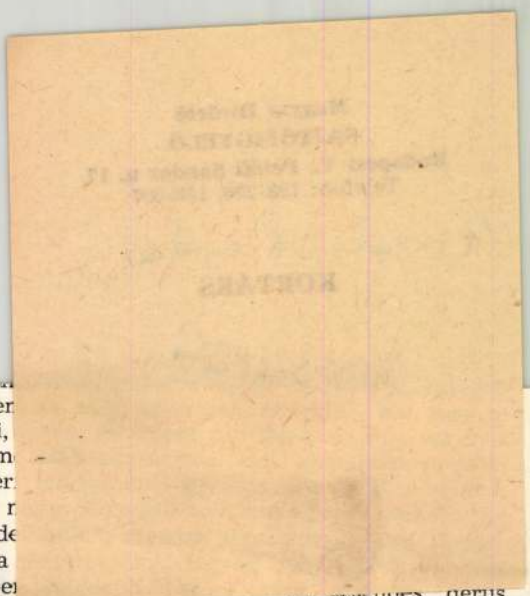

öt, vagy hat, vagy kettő, csoport három
belül is az érzelmi élet skálája végteler
sem tudunk tökéletes harmóniában élni,
nagyon is messze kanyarogna, és értelm
jezhető az értelem számára. Az ember
mert még az sem olyan egyszerű, ami r
szeretjük a legjobban, amivel nem rende
Ha fiatalok vagyunk, legyen szép tiszta
egészséges, okos gyermekünk, az életbe
öregségünk." Dehát persze, ezt is csak amolyan... *megvonalozottan*, nagyjából. Mert tengernyi az ember a világban, s tengernyi a vágy, s mint ahogyan nincsen két egyforma hópehely, úgy nicsen két egyforma ember sem. Csak a biológiai létezés törvénye egy és ugyanaz.

*

Meddig nézte, várta, figyelte a történelem előtti ember tárgyakban, vizekben, villámlásokban, fényben és árnyékban önmagát? Mikor került kőre, kőbe vájva hite, látása, képzelete önmagáról és a környező világról, ki tudhatja? Senki. Pedig ezt tudni, milyen nagyon jó lenne.

Se szeri, se száma a művészet történetnek mégcsak magyarul is, hány története íródott, vagy íródhatott meg tehát az egész világon? Milyen könnyű ez, ma már. Minden történetíró át, meg át fésülgeti a múltat, s hozzá írja, ami az ő életében történt, vagy csak vélte, hogy történt, vagy szerette volna, hogy történjen és készen van. Majd az utána következő nemzedék hozzá adja a maga korát, a maga hitét, s való, vagy képzelt igazát. Nagyon röviden mondva: az idők múlásán, a történelem egyre irányíthatóbb, befolyásolhatóbb idején az ember önmagát való keresése, s az érzelmi gazdagodása hitben és kínban formálta meg azt, amit ma úgy hívunk, ismerünk, hogy művészet.

De valójában művészet?

*

Alig kibírható tragédiák özönébe süllyedt mindmáig az emberi világ. A történelem kezdetétől mostanáig tán soha nem volt olyan esztendő, hogy népek, nemzetek a legraffináltabb ölőszerszámmal valahol, valamelyik égöv alatt ne ölték

Kocsis Árpád

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296 188-307

SZOC. MŰVÉSZETÉRT

6

1963 MÁR

[illegible] irasaiból összeállított gyűjtemény.

— **MI ÚJSÁG A VIDÉKI KÉPZŐMŰVÉSZETI** életben? — Az „Építjük, védjük szép hazánkat" című kiállítás anyagából a legszebb alkotásokat tárlaton mutatták be a **pécsi** Fegyveres Erők Klubjában. — **László Gyula** grafikai munkáinak kiállítását rendezték meg Szegeden a Horváth Mihály utcai képtárban. — Február 3-án **Szegeden** is kiállították a Móra Ferenc Múzeum kupolacsarnokában az „Építjük, védjük szép hazánkat" című kiállítás honvédelemmel kapcsolatos alkotásait. — **Kocsis Árpád** és **Vass Jenő** grafikáit, metszeteit, monotypiáit állították ki február hónapban az **egri** Gárdonyi Géza Színház előcsarnokában. — **Remecz Béla**, pécsi festőművész gyöngyház falmozaikot készített. A közönséges balatoni kagylókat kisebb-nagyobb darabokra törte és megfestette. — **Papp László**, miskolci festőművész kiállítását február 15-én nyitották meg a Képcsarnok miskolci Szőnyi termében. — **Szabados János**, kaposvári festőművész első kiállítását rendezték meg február első felében a kaposvári Rippl-Rónai Múzeumban.

egész kis kollektíva. ...
szatíránk némely vonatkozásáb
körülményeit ismerték volna fel
a szombathelyi zenepedagóguso
vezetője és a szakszervezeti bizo
volt meg a kellő összhang, hiá
tekintettel levés a munkában, a
és a tömegszervezeti munka st
iskolavezető például elismerte,
talanul hivatkozott felsőbb kapc
zottság pedig belátta, hogy a sza
különálló tényked és, hanem az
nak szerves segítője. Bízunk ben
sával felfrissült szb és az iskola
már ebben a tanévben megkezdi

Úgy tudom, legalább harminc éve

Kocsis Árpád
Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17
Telefon: 188-296, 188-307

HEVESMEGYEI NÉPUJSÁG

1964 NOV 29

1021

12 RÉZKARC

Új létesítmények rézbe metszve
A Képzőművészeti Alap megbízása

Felszabadulásunk 20. évfordulójának tiszteletére reprezentatív kiadványt jelentet meg a Képzőművészeti Alap. Tizenkét rézkarc elkészítésére kaptak megbízást a Heves megyei képzőművészek. A rézkarcok megyénk új létesítményeit ábrázolják, amelyekre méltán lehetünk büszkék, mint szocialista társadalmunk eredményeire. *Kocsis Árpád* a Gárdonyi Színház új épületét metszi rézlemezre, s a Hotel Egerről készített rézkarcot; *Kishonthy Jenő* az egri árnyékszalai borkombinátról, az abasári szőlőoltványtelepről, *Szilágyi Elek* a hatvani vasútállomásról és a hatvani Lenin Tsz kertészetéről, *Nagy Ernő* az egri AKÖV-telepről, a Hajtóműgyárról, *Altorjai Sándor* a gyöngyösi dióda-üzemről és a tejüzemről, *Varga Gyula* képzőművész pedig Nagyrédéről és a kompolti kísérleti gazdaságról készített rézmetszetet.

Tisztítá

Leltározási

Értesítjük t. vevőinket, hogy
leltárunkat

1965. január hó 2-t

fogjuk megtartani.

Miután a leltározás ideje alatt az árukiadás teljes egészében szünetelni fog, kérjük t. vevőinket, hogy az áru utánpótlásáról időben szíveskedjenek gondoskodni. Szállítást ódunkban eszközölni.

egrendelőinket, hogy az áru át-
ása iránt legkésőbb december hó
nek intézkedni.

S MEGYEI VAS ÉS MŰSZAKI
ESKEDELMI VÁLLALAT
egri telepe, EGER

Olvassa!
Terjessze !

MTI SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP

BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 133-068, 337-743, 340-726

KÉPES ÚJSÁG

1974 NOV 21

Kocsis Árpád
1021

KOCSIS ÁRPÁD: Bükki táj

vel...

„Gémes-
zélében, /
a kávára,
öles vízé-

hogy Lu-
ri legény
t nem tu-
kaszájá-
haladni.
is szerint
gását kell
oltalmá-
gatódzunk
ének ős-
dalokat
magunk
adjuk.
árás kul-
t okleve-
az Úttö-
lis hetet
dányban
ttóval. A
a Sár-

Az „Egy húron pendülők"

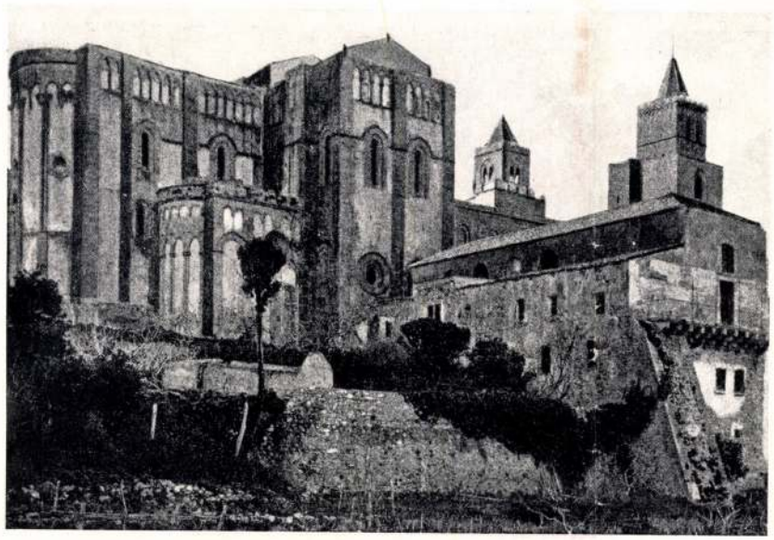

CEFALÙ. SZÉKESEGYHÁZ XII. SZ.
Cefalù. Der Dom. XII. Jahrhundert. — Cefalù. Cattedrale. Sec. XII.

A MEGVÁLTÓ. MOZAIK. 1176. MONREALI SZÉKESEGYHÁZ.
Der Erlöser. Mosaik. 1176. Dom von Monreale. — Il Redentore Mosaico. 1176. Cattedrale di Monreale.

PALERMO. A SZÉKESEGYHÁZ.
Palermo. Der Dom. — Palermo. Cattedrale.

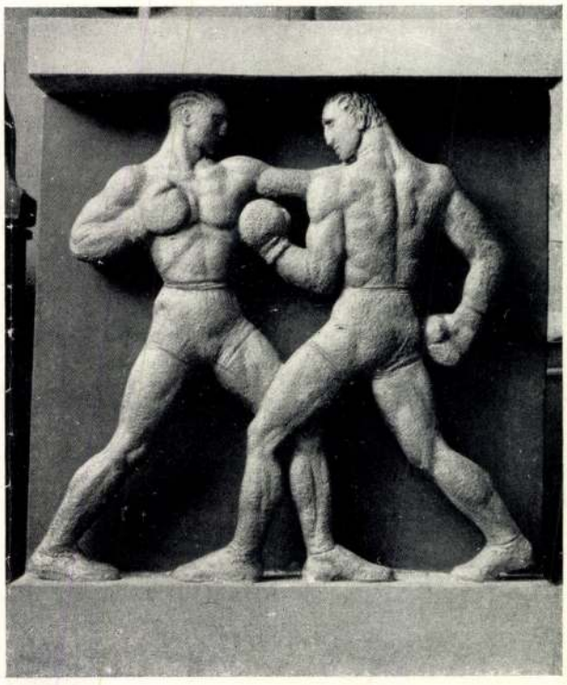

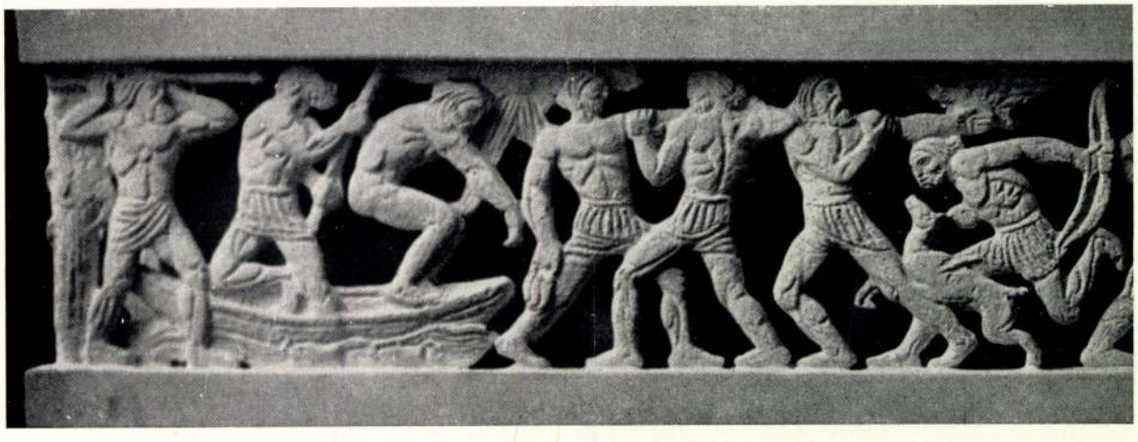

KOCSIS ANDRÁS: A NEMZETI SPORTCSARNOK SPORTSZOBOR-PÁLYÁZATÁNAK DÍJNYERTES TERVE.

András Kocsis: Der preisgekrönte Entwurf des Sportstatuenwettbewerbs der Nationalen Sporthalle. — András Kocsis: Disegno premiato dal concorso della Palestra Nazionale.

KOCSIS ANDOR :

142. Tanulmányfej. - Terr.szobor, Mag.:
43 cm. Jelz.b.: "Kocsis A."

Székesfőv kept. jub. kiáll
1944.

Kocsis Andor

PENTELEI MOLNÁR JÁNOS / 1878 - 1924 / :

209. Régi szent dolgok. - Olajf.,78.5 x 97 cm. Jelz.a.j.s.: "Pentelei Molnár".

PERLMUTTER IZSÁK / 1866 - 1932 / :

210. Parasztszoba. - Olajf., v. 63 x 76 cm. Jelz.a hátlapon: "Perlmutter 1928".

PERLROTT CSABA VILMOS :

211. Fésülködők. - Olajf., v. 78 x 98 cm. Jelz. nélkül.

212. Notre Dame korán reggel. - Olajf., v. 27 x 41 cm. Jelz.l.j.: "Perlrott Csaba".

PETERDY GÁBOR :

Kocsis András MDK

Sz. Kolozsvárott 1905-ben

szobrász

s

Az Ipsarmüvészeti Iskolán Mátrai Lajos tanitványa.
1924-29 Pásztor János mütermében dolgozott.
1928-31. Képzm. Főisk. Kisfaludi Stróbl tanitványa.

"Pásztorlány" Nyiregyháza 1941.
"Kulturház dombormüve" Mezőtur 1949.
Kossuth Lajos Emlékmü Bp./K. Stróbl Zsigmonddal és Ungvári Lajossal/ 1952.

"Anya és gyermeke" Ujpest István tér. 1937.
"Szovjet Hősi Emlékmü" Ujpest. István tér. 1947.
38.o.

Gádor Andre: Budapest szobrai. Bp. 1956.

Kocsis András

Kisfaludi Strobl Zsigmond alkotásai a Kossuth Lajos téri Kossuth szoborcsoport.

Benza László, Bernáth György, Erdei Ferenc pld.: Budapest lexikon, Budapest 1973. 13351

5821

Locsis György

Zicky Mihály, 1958, bronz, 115 cm

„Mező" gazdasági érigold, 1955 alumínium, 300 cm; Népstadion, Ifjúság útja

A felszabadult Budapest művészete

Budapest, 1960. 20 l.

Kiállítási katalógus.

Kocsis András, szobrász, sz.1905.

Autószerelő és villanyszerelő szakmát tanult. Később az ujpesti Faipari Iskolában faszobrászattal kezdett foglalkozni. Az Iparm.Iskolán a diszitő-szobrászat ismereteit sajátitotta el. Az emlékmüszobrászat elméleti és gyakorlati problémáival Pásztor János és Kisfalusi Strobl Zsigmond mütermében ismerkedett meg. A felszabadulás után az ujpesti szovjet hősi emlékmüvet és a miskolci Petőfi-szobrot készitette el. Legnagyobb munkája a közelmultban felállitott Kossuth-emlékmü egyik csoportjának megmintázása volt. Jelenleg a Lenin-pályázaton vesz részt és a Népstadion felvonulási ~~xxjáxx~~ utvonalára kerülő sport-kompozición dolgozik. Kossuth-dijas.

, Uj M.Képzm.III.1953.
84.l. és lépek

IV. 1954. 127.l. és lép

Kocsis András

festőművész

(1905—)

Szabad Művészet

1951. 198. l.

TORDAI MAGYAR KÖZMŰVELŐDÉSI HÁZ

A Müemlékek Tkb

Az idei 103/916 r
kei" cimü kiadvány
megküldisét, a m
vében 6 a ki sorbás

M. D. K.

KOCSIS ANDRÁS

A Kossuth emlékmű mellékalakjai. Bronz.

GÁBOR E. – POGÁNY Ö. G.: Magyar szobrászat.

Budapest 1953 20. o. 4 51. kép.

MDK

Kocsis András

Teniszező

Dutka M: 4. Magy.Képzőmüv.kiáll. szobrai.
Magy.Nemzet, 1954, jan. lo. 7 l.

Esztergom (Komárom)

Vár

Sz.Mária-kegyszobor , az altöttin
városparancsnok neje, Truchlin Ka
rén állott. Talapzati középső rés

(Máthes, Johannes Nep: Keteris arc
1827, 18-19 l — Pálinkás Gázzló: Ev
rei. Bp. ~~[illegible]~~ 1937, 50 l)

MDK

Kocsis András

Kossuth-szoborra megbizás

Kossuth- és Hunyadi-szobor . . . pályamüvek.
Szabad Nép, 1951. nov. 1. 6 l.

MDK

Kocsis András

Merengő öregasszony

Tavaszi Szalon katalógus, 1929. máj. 13 l.

Kocsis András, [szobrász]

MDK

A városligeti sétányra 4 uj szobormü elhelyezését tervezik, melyeknek még csak gipszmintájuk van készen.

Kisfaludy Stróbl Zsigmond : Izsó Miklós

Segesdi György : Stróbl Alajos,

Szandav Sándor : Pollack Mihály,

Kocsis András : Zichy Mihály - ról.készitett

mellszobrai várják felállitásukat.

G.J. Uj szobrokat, emlékmüveket, diszkutakat kap Budapest.

Esti Hirlap,II.évf.128.sz. 1957.jun.4.kedd
3.oldal

Kocsis András
Szobrász

M.D.K.

Szobra ki van állítva a tárlaton.

Dutka Mária: A VII. Magyar Képzőmű vészeti Kiállítás szobrairól.
Magyar Nemzet, 1959. ápr. 4.

12 l

M.D.M.

M.D.K.

Kocsis András
szobrász

Művei a kiállításon szerepelnek.

március 27-én nyílik a Tanácsköztársaság emlékére...
Magyar Nemzet, 1959. március 22.

Gl.

Kocsis András

MK

Szovjet Hősi Emlékmü./Ujpest.István tér./

300.o.

/166766/ Székely László/szerk/:Budapesti zsebkalauz.

Bp. 1969.

Kocsis András

MTK

szobra a Népstadion Verseny utcai oldalánál.

Mezőgazdaság.

284.o.

Székely László /szerk/: Budapesti zsebkalauz. Bp. 1959.

Kocsis András MDK

A Kossuth téri Kossuth Emlékmü mellékalakjait mintázta Ungvári Lajossal.

264.o.

Székely László/szerk/: Budapesti/V/I zsebkalauz. Bp. 1959.

MDK

Kocsis András

Röplabdázó lány /Komló/

Értékes szobrokkal gazdagodnak vidéki városaink.
Sz.N. 1956. máj. 5.

Kocsis András nobrán M.D.K.

Támaszkodó. Gyjsz. Mův. Kul.

Vető asszony. " " "

Kász magyar művész. Kiállítás Kat.

Bp. 1948. 11

Keine Handschrift

MDK

Kocsis András

A nép szolgálatában, gipsz

Petőfi, gipsz

II. Képzőműv. Kiáll. 1951. nov. 13 l.

Kocsis András-Ungvári László

A Kossuth szobor mellékalakjai, gipsz

III.M.Képzőművészeti Kiállítás 1952. dec.
1953. március katalogusa, 18 lap

Kocsis András szobrász

Tenniszező, szobor

Németh L: IV. Magy. Képzőm. kiáll.

Szabad Nép, 1954. jan. 18.

MIK

Kocsis András

Kovács László: A Harmadik M. Képzm. Kiáll. SzN
1953. jan. 9.

M D K

Kocsis András

Szoborcsoportozat a Népstadionhoz vezető Ifjuság utján, repr.

Népakarat 1958. jan, 15. 3. 1.

Kocsis András

1) Szandy, 1954. br. 64 cm.
2) Zebrzeczni emlékmű-terv, 1959 br. 36 cm

Magyar Művészet 1945-1969
vicsamak sept-okt.

Korsis András

Leninről készített műveit ismerteti és méltatja

Kontha Sándor: Lenin alakja a magyar képzőművészetben. Művtört.ért. 1970. 2.sz. 109-117. l.

Kocsis András

„Leim" (repr.)

Ország Világ, Bp. 1970. gr. 22.
14. l.

MDK

Kocsis András

-p-: Téli tárlat a Műcsarnokban. Pest, 1943. nov. 2o.

MDK

Kocsis András szobrász, 2o.ooo frt
Kossuth-szobor mellékalakjaiért

Az 1953. évi Kossuth-díjasok. SzM. 1953. márc. 16

MDK

Kocsis András szobrász

Szövegarchiv-anyagából

Dávid Katalin: A Művészettörténeti Dokumentációs Központ Adattára. Művért 1957.VI.évf.4.sz.322.l.

MDK

Kocsis András

Vetkőző, gipsz

KUT kiáll. N.Szal. 1943. okt. 31.

Kocsis András

Cifka P.: Monumentális szobrászatunk néhány problémájáról. Sz.M. 1954. ápr.sz. 6o. 1. képpel

MEK

Kocsis András szobrász

Kollektiv kiállitás. 1947. nov. Magyar Művészet. 1948. 43 l.

MDK

Kocsis András

Zichy Mihály festőművész portréja
c. szoborműve repr.

(Forrás.)

Magyar Ifjúság, Bp. 1958. 1. sz. [6. l.]

MDK

Kocsis Andrős

Főv. Közművelődési Közp. Munkaterv. 1947. nov.

MDK

Kocsis András

Mezőgazdaság című, három-alakos szó-
bor csoportozatát a Népstadion főbejá-
ratához vezető út mentén állítják
fel.

G. J.: Vam feltámadás! – a Népstadion
elől.
Érdekes Ujság, Bp. 1957. október 26. 17. l.

MDK

Kocsis András

készítette a budapesti Kossuth-szobor mellékalakjainak egy részét. (más adat nincs.) (repr.)

Kossuth-szobor gondok.

Érdekes Ujság, Bp. 1957. július 13. 15. l.

Kocsis András

Kocsis András nobrásművén. – Képszava, 1967. ápr. 30.

Az 1967. évi magyar müvészettörténeti irodalom bibliográfiája /Müvtört.Ért. 1970. 1.sz. 68-107. 1./

78. 1.

Kocsis András
Pásztorleány, bronz
Tanulmány, "

Főv. Képtár XXXV. kiáll. 1948. ápr. 18 l.

Kocsis András

Támaszkodó, gipsz

Vető asszony, "

Főv. Képtár XL. kiáll. 1948. okt. 11 1.

1/.

MDK

Kocsis András,szobrász

Az Orsz.Testnevelési Tanács szűkebbkörű pályázatot hirdetett. Kilenc művészt szólítottak fel a részvételre. Ezek közé tartozott fentnev.művész is.

K.A.nyerte az első díjat.

Turcsányi Erzsébet: Kocsis András: A nemzeti sportcsarnok pályázatának nyertese. Szépművészet. 1941. 6.sz. 149 1be.l.

1/.

2/. Kocsis András, szobrász.

a pályázat a Nemzeti Sportcsarnok kiscsarnokának főhomlokzatára elhelyezendő domborműre vonatkozott. Annál nagyobb sikert jelent első helyre jutása, mert az ifjabb nemzedékhez tartozik, s ezzel bevonult az élvonalbeli művészek sorába.

Turcsányi Erzsébet: Kocsis András:A Nemzeti Sportcsarnok szoborpályázatának nyertese. Szépmüvészet. 1941. 6.sz. 149-150.l.

MDK

2/. Kocsis András, szobrász.

a pályázat a Nemzeti Sportcsarnok kiscsarnokának
főhomlokzatára elhelyezendő domborműre vonatkozott.
Annál nagyobb sikert jelent első helyre jutása,
mert az ifjabb nemzedékhez tartozik, s ezzel bevonult
az élvonalbeli művészek soraba.

Turesányi Mizsébet: Kocsis András: A Nemzeti Sport-
csarnok szobrpályázatának nyertese.
Szépművészet. 1941. 6. sz. 149-150.1.

3/.

Kocsis András, szobrászm.

Keveset beszélt önmagáról, de akritikák minden al kalommal felfigyeltek kiállitott müveire.
1905 jul.31.-én szül. Kolozsvárt. 4 éves korában pestre költözik szüelivel. Mostoha gyermekség után sokszor mint napszámos keresi meg kenyerét. 1920-22-ben mechanikus is volt. Tulfeszitett munka következtében beteg lett. Kényszerü tétlenségében mintázni kezdett.

Turcsányi Erzsébet: Kocsis András; A Nemzeti Sportcsarnok szoborpályázatának nyertese.
Szépmüvészet. 1941. 6.sz. 149-150.l.

2\.

MDK

Kocsis András,szobrászm.

1924-26-ban az Iparm.Iskolába jár. Azután két éven át Pásztor János növendéke,míg 1928-ban a Képzőmüv. Főiskolára iratkozik. Tanára Kisfaludi Stróbl Zsigmond,aki mellett 1931-ig dolgozik. Létfenntartásáért szakadatlanul dolgozik, s amellett komoly tanulmányokkal foglalkozik.

Turcsányi Erzsébet; Kocsis András: a Nemzeti Sportcsarnok szoborpályázatának nyertese. Szépmüvészet.1941. 6.sz. 149-15o.old.

Kocsis András, szobrászm.

1924-26-ban az Iparm. Iskolába jár. Azután két éven át Pásztor János növendéke, míg 1928-ban a Képzőmův. Főiskolára iratkozik. Tanára Kisfaludi Stróbl Zsigmond, aki mellett 1931-ig dolgozik. Létfenntartásáért szakadatlanul dolgozik, s amellett komoly tanulmányokkal foglalkozik.

Turcsányi Erzsébet: Kocsis András: a Nemzeti Sportcsarnok szoborpályázatának nyertese.
Szépművészet. 1941. 6. sz. 149-150. sld.

4/. MDK

Kocsis András, szobrász.

Első munkája Székely Bertalan: "Zrínyi kirohanása"-ról készített domborműve. Próbálkozásai közben Zalaához visszi utja. 1922-23-ban szülei faipari szakiskolába adják. Eredményei feltünnek, áll. ösztöndijon kivül két jutalmazásban részesül.

Turcsányi Erzsébet: Kocsis András: A Nemzeti Sportcsarnok szoborpályázatának nyertese.
Szépművészet. 1941. 6.sz. 149-150.l.

MDK

Kocsis András,szobrászm.

1926-ban lép elsö izben a közönség elé a Mücsarnok Angol-Magyar kiállitásán: "Merengés" c. szobrával. Azóta számtalan kiállitáson vett részt, több gyüjteményes kiállitást rendezett.

Turcsányi Erzsébet: Kocsis András: a Nemzeti Sportcsarnok szoborpályázatának nyertese.
Szépmüvészet.1941. 6.sz. 149-150.old

6/.

MDK

Kocsis András,szobrászm.

1935-ben a Szövetség hívja meg,1939-ben a MUT választja rendes tagjai közé, Az UME, a Képzőm.Társulat, a Képzőművészek Egyesületének is tagja.

Turcsányi Erzsébet: Kocsis András: a Honvédelmi Sportcsarnok szoborpályázatának nyertese.
Szépművészet.1941. 6.sz. 149-150.o.

7/.

Kocsis András, szobrászm.

MDK

Kocsis András, szobrászm.

1927-ben a Faluszövetség kiállitásán ezüst éremmel, 1934-ben /jul./ a TESZ ujpesti Nemzeti kiállitásán aranyéremmel tüntették ki.
"Apai szeretet" c. szobra 1939. febr. a Mücs.-ban a Neuschloss-Künstli Kornél dijat nyeri.

Turcsányi Erzsébet: Kocsis András: a Nemzeti Sportcsarnok szoborpályázatának nyertese.
Szépmüvészet. 1941. 6. sz. 149-150. sld

8/. MDK

Kocsis András, szobrászm.

1939. okt.-ben a Ballé Ede alapitvány 5000 pengős d
dijával tüntetik ki. A közületek figyelme is felé-
je fordul. Nyiregyházán állitották fel: "Pásztorle-
ány" c. szobrát a nyiregyházi kiállitás emlékére.

Turcsányi Erzsébet: Kocsis András: A Nemzeti Sport-
csarnok szoborpályázatának hyertese.
Szépmüvészet. 1941. 6.sz. 149-150.l.

9/.

Kocsis András,szobrászm.

"Magyar fájdalom" c.szobra Ujpestet diszíti. A Felszabadulást jelképező domborműve Pest vm.ajándékául fülekre került,ahol a várudvar falán helyeztér el. Mestani sikere a legjelentősebb állomása művészi pályafutásának.
Egyre jobban kibontakozó tehetségének lendülete vitte elére. művét.
Négy kép mutatja be szoetszobor- díjnyertes

Turcsányi Erzsébet: Kocsis András: A Nemzeti Sportcsarnok szoborpályázatának byertese.
Szépmüvészet. 1941. 6.sz. 149-150.l.

Kocsis András

„Mező" gazdasági brigád" című pobor-csoportja a XIV Népstadionban.

Berza László, Bernát György, Erdei Ferenc stb.: Budapest Lexikon, Budapest 1973. 13351

8590

Kocsis András

„Zichy Mihály" szobra a margitszigeti mű-
vészsétányon.

Berza László, Bernát György, Erdei Ferenc

stb.: Budapest Lexikon, Budapest 1973.

13351

8141

Kocsis András

műve a II. Mechwart téren felállított Mechwart pobor portré.

Berza László, Bernát György, Erdei Ferenc stb.: Budapest Lexikon. Budapest 1973. 1335 p

7438

Kocsis András szobrász

A Margit-szigeti művészsétányon áll szobra: Zichy Mihályról alkotott műve. (repr.)

Sfjúsági Magazin, Budapest, 1974. ápr.

Kocsis András

alkotta 1961-ben a VIII. Mikpath Kál-
mán téren felállított Mikpáth pobrot.

Berza László, Bernát György, Eroki
Ferenc stb.: Budapest Lexikon, Budapest
1973. 1335l

760l

Kocsis A.

Kisfaludi Strobl Zsigmond – Ungvári L.
műve: „Kossuth Lajos emlékmű" 1952.
24. sz. reprodukció.

Székely András: A szárévés Budapest
szobraiból, Budapest, 1972

271

Kocsis András

műve a Korinthy Frigyes ut 2. sz. épületen elhelyezett Korinthy emléktábla.

Berza László, Bernát György, Erdei Ferenc

Itb.: Budapest Lexikon, Budapest 1973

1335-1

5221

Kocsis András

Haydn emlékműve az I. Haydn park-ban /1960/.

Bevza László, Bernát György, Erdei Ferenc stb.: Budapest Lexikon, Budapest 1973. 13351

4271

Kocsis András

(1905) - szobrászművész. Építőipari munkás, majd autószerelő tanuló. Faszobrászatot tanul, Pásztor János tanítványa, később a bpi Képzőművészeti Főiskolán Kisfaludi Strobl Zsigmondnál tanul. Ki kicsoda? Életrajzi lexikon. / Fonó Györgyne, Kis Tamás / Bpest, 1969. 288 l.

Docsis András

1926- kiállító művész. Elsősorban kőszéni szobrokat, épületplasztikákat és portrékat alkot. Kossuth-díjas (1953), Munkácsy díjas (1956).

Kiskicsoda ? Életrajzi lexikon. / Fonó Gyöngyné, Kis Tamás / Budapest, 1969 1-617 p 288 l.

Kocsis András

Szot dijas (1967). Több művei: a budapesti Kossuth pobor mellékalakjai, Pásztorlány (Nyíregyháza 1940). A bpesti Sportcsarnok alumínium frize (1941)

Ki hicsoda? Életrajzi lexikon.

/Fonó Györgyné, Kis Tamás/ Bpest, 1969

288 l

Kocsis András

Petőfi (Miskolc 1951), Május (1957), Haydn (Budapest 1958), Lenin emlékmű (Veszprém 1959 és Kolnok 1960) Mikszáth (1960).

Ki kicsoda? Életrajzi lexikon (Fonó Györgyné, Kis Tamás) Bpest, 1969.

2881

Kocsis András

Helikon sobor (Keszthely 1962), Román emlékmű (Debrecen 1957), Zichy Mihály (Margitsziget 1957), Mechwart sobor (Budapest 1965)

Ki kicsoda? Életrajzi lexikon (Fonó György né, Kiss Tomás) Bpest, 1969 288 l.

Kocsis András szobrászmüvész

Az 1972 év müvészeti dijasai között a Magyar Népköztársaság érdemes müvésze cimet kapta.

Élet és Irodalom, Bp. 1972. ápr. 1.
XVI. évf. 14. sz. 4. lap.

Kocsis András

Ungvári Lajos, Kisfaludi Stróbl Zsigmon mütársak, az uj Kossuth szobor bronzba öntési munkálatait végzik,- közli a lap.

Irodalmi Ujság, Bp. 1952. aug. 14.
III. évf. 17. sz. 8. lap.

M.D.K.

Kocsis András

szobrász

Az „Aratólány" 1937, „Apai szerelet" 1940, „Vethőző" 1940, „Sport csarnok friz 1940", „Pásztorlány" 1941, „Nádvágó" 1941, „Halászok" 1947 – ben készült művei.

N. Pécsics Éva: Kocsis András

Művészet, 1965. febr. – 24 kap.

M.D.Y

Kocsis Andrés

nolván

A felszabadulás utáni monumentális megbízásokat teljesít. Szovjet hősi emlékmű "1947, Újpest, Szondy György 1952 Körvond, Kossuth Lajos emlékmű 1952 Kossuth Lajos tér.

N. Pevrés Éva: Kocsis Andrés

Művészet, 1965. felszám - 24 lap

Kocsis András H.D.K.

szobrász

A felszabadulás után készült a „Május 1, 1958 Széchenyi lakótelep, a Román emlékmű 1962 Debrecen-ben elhelyezve.

N. Penzes Éva: Kocsis András
Művészet, 1965. február - 24 lap

H.DY

Skocsis András
nobrán

Pásztorlány
Kéthalász } repr
Portré

N. Penzes Éva: Skocsis András
Művészet, 1965. febr. – 24 lap.

Kocsis András

szobrász

M.D.Y

Mátrai Rajos, Pásztor János, Kis-
faludi Stróbl Zsigmond voltak
a mesterei. – 1926-ban
szerepel Kocsis András először
kiállításon.

N. Pennes Éva: Kocsis András
Művészet, 1965. febr. – 24 kep.

Kocsis András M.D.K.

szobrász

Egyszerűségében meghapó a „Parasztasszony", a „Kucsmás férfi" c. műve. 1940-ben pályázatot nyert megbízást a Sport-csarnok hiscsarnokainak fríz meg alkolására.

N. Pevzés Éva: Kocsis András

Művészet, 1965. febr. – 24 lap

Kocsis András M.D.K

szobrász

1957-ben Lichy, 1960-ban Mikszáth, 1960-ban készült a Haydn, 1964-ben Balsányi-né Baumberg Gabriella stb. c. portréi születtek.

N. Penzes Éva: Kocsis András Művészet, 1965. febr. – 24 kep

Kocsis András M.DK

nobrán

1964-ből való a Lenin-emlik
műterv. Művészetében az unlér-
mű központi helyet foglal el. A
Kossuth emlikművet kisfaludy
Stróbbal és Ungvári Lajossal
hőrosen készítetik

N. Peures Éva: Kocsis András
Művészet, 1965. február - 29 lap

Kocsis A. - Kisfaludi Stróbl Zsigmond
- Ungvári L.

„Kossuth Lajos emlékműve"
(1952) V. Kossuth L. tér
- fotó -

A gyáréves Budapest szobraiból
Bp. Corvina 1972

24. kép

Kocsis András, szobrászművész

Mély megrendüléssel tudatjuk, hogy

Kocsis András

szobrászművész

Kossuth díjas és Érdemes Művész, Munkácsy és SZOT díjas, a Szocialista Munkáért érdemérem és a Munkaérdemrend Arany fokozatának kitüntetettje

életének 72. évében, hosszú betegség után 1976. október 23-án elhunyt.

Búcsúzunk Tőle 1976. november 2-án, kedden du. 2 órakor a **XV. ker. Köztemetőben (Rákospalota),** ahol a XV. ker. által adományozott díszsírhelyben helyezzük örök nyugalomra.

Áldozatos, példamutató művészi és emberi emlékét tisztelettel és kegyelettel megőrizzük.

Magyar Képzőművészek Szövetsége

Magyar Népköztársaság Művészeti Alapja

Kulturális Minisztérium

Kossis András,

szobrászművész.

Kossuth-szoborcsapat mellékalakjainak
készítője, unokái Lajos művésszel együtt.

Világosság, 1952. febr. 7.

Kocsis András.

Az új Kossuth-szabor mellékalakjait
Ungvári Lajossal együtt készítik.

Magyar Nemzet, 1952. febr. 8.

Kocsis András, szobrászművész

Magyar Nemzet, 1946. okt. 30.

Kocsis András, szobrász

Antner Tivadar: Apák és fiúk 13

Népszabadság, Bp 1977. máj. 29.

Kocsis András szobrász M.D.K.
Kossuth-díjas

Mechwart András mérnök portréja a Mechwart téren

Napló

Magyar Nemzet 1964. augusztus 27. 4.1.

MDK

Kocsis András

/d.m./: Téli tárlat. Magyarország 1939. jan. 29.

Kocsis András

Lenin nobor (szepró)

Opus Világ 1964, 45 m. 17 old.

Kocsis András, szobrász MDL

Szobrok Leninről c. előadásában Kocsis Andráshoz is ellátogat a tv - riportere.

-: ünnepi megemlékezések a Jőzároshan
november 7-ről 4

NÉPSZABADSÁG, bp. 1964. nov. 4.

MDK

Kocsis András

Dürer prtréja

Vidó István: Gyula szobrai.
Tanácsok lapja 1962 aug. 9.

Kocsis András, szobrász MDK

Felszólalt a találkozón.

— : Magyar művészek béketalálkozója 7.

NÉPSZABADSÁG, bp. 1965. jún. 22.

Kocsis András
szobrán

1905. Népi nekem képviselője.

A magyarországi műv. tört. I. 504.
Corvina 1971.

Kovrig András

nevét azon művészek között említi Pogány G.Gábor oppo-
nensi véleménye, akik egyes szocialista szemléletű
művek létrehozatala mellett sem nevezhetők szocialis-
ta művészeknek.

Aradi Nóra: A szocialista képzőművészet története c.
doktori értekezésének vitája. - Művtört.Ért. 1971.
1.sz. 47-59. l.

53. l.

Kocsis András

Lenin szobortervek 1968
(Szoborok)
gipsz 110 cm

Lenin alakja a magyar
szoborászatban

M.D.K.

Kocsis András

Szobrászmüvész Mikszáth Kálmánról mintázott szobrát leleplezték.

Napló.
Magyar Nemzet 1961. márc. 12. 9.old.

Kacsis Andrós

és Ungvári Lajos alkották a Kossuth Lajos téri Kossuth szobor mellékalakjait.

Tóth Endréné: Budapest Enciklopédia, Budapest, 1970.

307/

M.D.K.

Kocsis András

Szobrász müvész mondott bucsuztató beszédet Háy Károly László festőművész temetésén.

Nagy részvéttel kisérték utolsó utjára Háy Károly László festőművészt.

Magyar Nemzet 1961. jan.28. 4.old.

Kocsis Andor szobrász

Őszi Tárlat - Nemzeti Szalonban - szoborral vett részt "Örök fájdalom"

Pesti Hirlap 1931.IX.20.

MDk

Kocsis Andras

Szobormüvei az Uj Művészek Egyesületének kiállitásán.

T.D.: Három kollektiv kiallitas.

Esti Ujság,-1942. apr. 14. 4.l.

MDK

Kocsis András

Műtét előtt, terrakotta
Vetőasszony, gipsz

" A Magyar Művészetért" Képzőm.Kiáll.Kat.
Műcsarnok, 1940 Dec. 15 - 1941 Jan.12. 13.1.

MDK

Kocsis Andras

Szent István, gipsz, aluminiumba öntve

" A Magyar Művészetért" Képzőm.Kiáll.Kat.
Műcsarnok, 1940 Dec 15 - 1941 Jan.12. 11.1.

Kocsis András, szobrász MDh

A világhírű mérnöknek, Mechwart-nak kő-mellszobrát készíti el. Művét 1964-ben a II. kerület állítják fel.

-: Röviden 6.l

NÉPSZABADSÁG, bp. 1963. júl. 12.

Kocsis András, szobrász MDK

Helikon c. szobrát a Kenthelyi parkban a Helikon-ünnepségek alkalmával máj. 24-27. között leplezik le.

— : Ma Lallottuk 2. l.

ESTI HIRLAP, 1962. márc. 7.

MDK

Kocsis András, szobrászm.

283. Vetö asszony. Szobormü. Repr. XIII.

KMTárs. Magyar Müvészetért. 1940-41.

Kocsis András, szobrász

R. Kiss Lenke a felszabadulás után a MADISZ révén kapcsolódott be a közélet-be a mozgalmi munkába. – aktív tagja lett a képzőművészeti szabadiskolának. Kocsis András, Szandai Szabó Sándor, Turáni Kovács Imre irányította a szabadiskolát, segítette a fiatalokat.

Hamar Imre: R. Kiss Lenkénél.
Napló (Veszprém), 1978. ápr. 30.

Kocsis András szobrászmüvész

A lap felsorolja azokat a müvészeket, akiket a Magyar Népköztársaság Érdemes Müvésze cimmel tüntettek ki.
A "Müvészeti Dijak - 1972" c. fölsorolásban szerepel még Kiss-Nagy András és Schár Erzsébet szobrászmüvész.

Film Szinház Muzsika, Bp. 1972. ápr. 1.
XVI. évf. 14. sz. 2. lap.

Kocsis András

Kocsis András a megosztott Kossuth-díjjal méltányolt Kossuth mellékalakok (1952) óta meghiggadt és klasszicizmust művel.

Rózsa Gyula: A „rómaiak" 1945. után.
Művészet, 1977. december – 26. lap.

Kocsis András

A művész sportszolnokat
készítek a Népstadion szá-
mára.

Rózsa Gyula: A „rómaiak" 1945 után.
Művészet, 1977. december - 26. lap.

Kocsis András

Az I. Magyar Képzőművészeti Kiállitáson „Domkormű a mezőtúri traktorállomásra" cimű művét mutatta be.

Rózsa Gyula: A „rómaiak" 1945 után.
Művészet, 1977. december - 26. lap.

Kocsis András nobrás

Szot díjat kapot ezérben

Nagymuvelés 1967 VI oz. 23 old

MDK

Kocsis András

Debreceni emlékmüterv, br.

Békét a földeken, br.

M. képzőművészek a fasizmus ellen.

N.Gal. 1965.

Kocsis András

Móricz Zsigmond túlhevesgesztusú szobrát kiállítva 1955-ben Miskolcon.

Péter Imre: Gondolatok az első vidéki országos képzőművészeti kiállításon

Északmagyarország 1955 jul. 27.

Kocsis András

Román kori emlékmű Debrecenben
a Bocskai téren.

A képzőművészetek Debrecenben/szerk.Bőgel József/
1961.Debrecen 104.l Képjegyzék

MDK

Kocsis András, szobrász

Kiállítása nyílt meg a budapesti művészeti KISZ-szervezetek klubjában.

– : Kis híradó 2

ESTI HIRLAP, Bp., 1967. dec. 1.

MDK

Kocsis András szobrász

A velencei kiáll. megnyitása. Szépmüv.

1942. 183 l.

Kocsis András szobrász M.D.K.

Mechw art András mellszobra

Uj szobrokat és diszkutakat kapnak a II. ke ület parkjai
Magyar Nemzet 1965. jul. 27.

Kocsis András

MDK

szobrász

Repr.: / a mű végén lap- és sorszám nélkül/

Kisfaludi- Kocsis András - Ungvári L.:

"Kossuth Lajos"

Gádor Endre: Budapest szobrai. Bp. 1955.

MDK

Kocsis András szobrász

Pásztorleány

Myn: A Műcs. téli tárlata. Szépmüvészet, 1944. 1.sz. 22 l.

M.D.K.

Kocsis András

Szobrászmüvész nyerte meg a debreceni tanács pályázatát a felszabadulási harcokban elesett román hősök emlékének megörökitésére.

Népszava 1958. ápr. 4. 16.old. 80.szám.

M.D.K.

Kocsis András

Szobrászmüvész leányalakot ábrázoló szobrát a gödöllői árammérő gyár irodaépülete előtt állitják fel.

Népakarat 1957. márc. 7. 55.szám. 1.old.

M.D.K.

Kocsis András

Kossuth dijas szobrásznüvész Zichy Jenőről készitett szobrán dolgozik. felv.

Népakarat 1957. szept.14. 3.old. 215.szám.

M.D.K.

Kocsis András

Szobrászmüvész "Béke a földeknek " c. allegorikus nőalak szobrával szerepelt a Mücsarnokban rendezett VI.képzőmüvészeti kiállitáson.

Noszlopi Gy: A VI.képzőmüvészeti kiállitás szobrairól.
Népszava 1956. I.7. 6.szám. 6.old.

Kocsis András, szobrász

Mikszáth Kálmán szobrát kénítette. [Álló alak, mészkőből faragva]. A szobrot 1961. márc. 11-én leplezték le, az író halálának 50. évfordulója alkalmából.

—: Leleplezték Mikszáth Kálmán szobrát

7. l

NÉPSZABADSÁG, Bp. 1961. márc. 12.

Kocsis András M.D.K.

szobrász

Mikszáth Kálmánról készült szobrát március 11-én leplertek le.

Mikszáth szobor Budapesten

Élet és Irodalom, 1961. március 10 - 1 lap

M. D. K

KOCSIS András szobrász

Kossuth-díjas

Bp. Mikszáth Kálmán szobra

Szeptember Mikszáth Kálmán szobrát

Magyar Nemzet 1961. marc. 12. 9. l.

M.D.K.

Kocsis András

286. Fájdalom. Gipsz.
294. Fiufej. Terracotta.
299. Apai szeretet. Terracotta.
315. Siremlék-dombormü. Gipsz. Mgt.

"A gyermek a müvészetben" kiállitás tárgymutatója. Bp. 1940. Orsz. M. Képzőmüv. Társulat. 20.21.1.

Kocsis András

MDK

Uj szobrok a fővárosban.

Zichy Mihályról.

Esti Hirlap 27o sz. 1957. nov. 17 8 old.

Kocsis András nobrán M.D.K.

a Földalatti végállomás részére készi-
tett nobra a IV. képzőművészeti kiálli
táson.

Redő F: IV. hagyar képzőművészeti kiállítás
hűvtört. Ért. 1954 1 n. 166

- Kocsis András, szobrász

Jobb

Kocsis András búcsúztatta a
ravatalnál Háry Károly Lászlót

—: „Művész volt, aki érezte és tudta, hogy a
népet kell szolgálnia
Nagy részvéttel temették el Háry Károly Lászlót.
7. l

NÉPSZABADSÁG bp. 1961. jan. 28.

MDK

Kocsis András

részt vesz a debreceni román emlékmű pályázaton.

Esti Hirlap 252 sz. 1957. okt.26. 2 old.

Kocsis András MDK

Kocsis András - Kisfaludy Stróbl - Ungváry Lajos Kossuth szobrának eredeti mintája most a Müvsarnokban látható.

Pogány Ö. Gábor: A III. Magyar képzőművészeti Kiállitás.
Irodalmi Ujság. 1953. I. 1. 6. l.

Klocsés András
Nobrán

M.D.K

Petőfi nobrázól + repro.

Dreves András: Petőfi ny nobrai stött.
Magyar Ifjúság, 1959. márc. 15.

Kocsis András

Kiállít

NÚ. 1942. IV. 9.

Központ-ban (Budapest, XIV. Dózsa Gy
Megrendelés esetén az összeg MNB 14
ciós Központ számlaszámára utalandó
tán juttatjuk el T. Cimhez.

Sajtó alatt:

Évkönyvünk 1959-es kötete.

A forráskiadvány-sorozatból
mely a terület építészeti állagának a t

Kocsis András

Kiállít

Sön. 1942. IV. 16.

)rgy út 41.), készpénzfizetés ellenében.

9.650-51 Művészettörténeti Dokumentá-

Ebben az esetben a kért könyvet pós-

'Acta Cassae Parochorum" egri anyaga,

örök utáni állapotát rögziti.

Művészettörténeti Dokumentációs

Központ

Kocsis András

Kiállít + tepro.

Film, színház irodalom 1942. IV. 17.

özpont meginditotta rotaprintes for-
köteteként a
pzőművészeti Élete"
amely a Közoktatásügyi Népbiztosság
a Budapesti Kir. Ügyészség 1919-es
tkozó részét tartalmazza. Ára: 15.- Ft.

iadványai közül kapható
k 1954-55."
zpont évkönyve. Ára: 75.- Ft.

k 1956-58."

k a Művészettörténeti Dokumentációs

Kocsis András

Kiállít

PH. 1942. IV. 8.

cgy út 41.), készpénzfizetés ellenében.

).650-51 Művészettörténeti Dokumentá-

Ebben az esetben a kért könyvet pós-

Acta Cassae Parochorum" egri anyaga,

rök utáni állapotát rögziti.

Művészettörténeti Dokumentációs

Központ

Kocsis András szobrász M.D. .

Szobra ke ül Borsodba

Uj szobrok felállitását tervezik a borsodi falvakban

Észkamagyarország 1965. febr. 18.

Kocsis András.

A Tavaszi Tárlatos bemutatásra került Kossuth-emléknű terve. (emlékve.)

Népszova, 1952. Máj. 24.

Kocsis András, szobrász MDK

A Horváth-kertben helyezték el
Kocsis András Haydn mellszobrát.

-: félszáznál több szobrot, domborművet helyeznek el
az idén Budapesten

Népszabadság, Bp. 1959. nov. 27. 7. l.

MDK

Kocsis András, szobr.

Pásztorleány

Fehérvári: A nyiregyházi müv. hetek. Szépmüvészet, 1940. 22.l.

Kocsis András, nobván MDh

Felszólalt a Hazafias Népfront budapesti küldöttértekezletén, bejelentette, hogy Rákospalotán (XV. ker.) a népfront-bizottság kezdeményezésére megnyitották a helytörténeti múzeumot.

-: A Hazafias Népfront budapesti küldöttértekezlete

Népszabadság. Bp. 1960. máj. 22. 2.l

Kocsis András, szobrász

M Dh

Mikszáth Kálmánról készülő szobrát a budapesti Mikszáth Kálmán téren állítják fel.

—: Röviden

Népszabadság. Bp 1960. máj. 14.

6. l

M. D. U.

KOCS is András szobrász

Mikszáth Kálmán szobra (1960.)

Magyar Nemzet 1960. (XVI.) 135. sz. 3. e.

(g. i.) Új szobrok Budapesten

M. D. A.

KOCSIS András szobrász

Bp. Horváth-kert, Haydn-emlékmű

épületei: Dávid Károly

Magyar Nemzet 1960 (XVI.) 135. sz. 3. o.

(g. i.) Új szobrok Budapesten

Kocsis András, szobrász M D.k

A közgyűlés a számvizsgáló bizottságba választotta be.

– Megalakult a Magyar Képzőművének Szövetsége

Népszabadság, Bp. 1959. jún. 23. 8.1

M.D.K.

Kocsis András
szobrász

A Haydn emlékmű alkotója
a Mikszáth Kálmán szobor művésze.

Gardonyi Géza: Uj emlékművek 5 l.
Magyar Nemzet, 1960. jan. 30

M.D.H.

Kocsis András, szobrász M Dh

A művész befejezte a Veszprém rénére Mikus Sándorral együtt készített szobrát.

– Sok új szobrot fejeztek be a magyar képzőművének az év első hónapjaiban

Népszabadság, Bp, 1959. jún. 16. 8.l

MDK

Kocsis András

Móricz Zsigmond, gipsz

Kossuth Lajos, "

Miskolci O.Képzőm. kiáll. Herman Ottó Muz. 1955. 23 l.

MDK.

Kocsis András, Kobrán.

Teniszező figura gipsz

Kossuth "

Műcs.-Tav. tárl. a Műcs.-ban. Hősök tere.

1952 máj. 10 - jun. 4. Jegyz. 14. l.

MDK

Kocsis András, szobrász.

Támaszkodó. Gipsz.
Vetö asszony. "

Száz magyar művész. Föv. Képtár kiállításai.XL.
Budapest.1948.okt. Kat.11.1.

Kocsis András nokrán

M.D.K.

A Kossuth-nokrán talapzatcsoportjainak egy részét készítette.

Kampis, hag. műv. Bp. 1960 549

Mocsés András
Debrecen

H.D.K.

Haydn emlékműve
Mikszáth szobra

Feladatok, eredmények – 40 lap.
Műveket, 1960. szeptember.

Kocsis András, szobrász

MDK

Haydn - emlékművét
a budai Horváth kertben állítják
fel.

— : Hír

Népszabadság, bp. 1960. ápr. 14.

10.2

Rónay Mária

Kocsis András: Petőfi /miskolci szobor/ /márv. ?/

SZABAD MŰVESZET

1952. ~~febr~~ márc. 3. sz. 105.l.

/Szegi P.: Petőfi-ábrázolások a II.M.Képzm.Kiállításon/

Kocsis András, szobrász 17 Dk

Elkészítette Miksáth Kálmán szobrát.

-: Felállítják Derkovits Gyula mellszobrát a vácszlipeti művészétányon

6.l

Népszabadság. Bp. 1960. júl. 23.

Rómay Mária

Kocsis András: Tenniszező, gipsz

SZABAD MŰVÉSZET

1954.márc.-ápr.sz. 60.l.

/Cifka P.: Monumentális szobrászatunk néhány problémájáról/

Rónay Mária

Kocsis András: Kossuth emlékmü terve /gipsz/

SZABAD MÜVÉSZET

1952.jun.6.sz. 270.l.

/Pogány Ö.G.: A Tavaszi Tárlat szobrászati anyaga/

Rónay Mária

Kocsis András: Kossuth Lajos /gipsz ?/

SZABAD MÜVÉSZET

1952.máj.5.sz.202.l.

/Cs.M.: Tavaszi Tárlat/

Szüts Béláné

Kocsis András és Ungvári Lajos

(A Kossuth szobor hat mellékalakjának alkotói művükkel)

Béke és szabadság, 1952. máj. 12.

III. évf. 19 szám.

Kocsis András, szobrász

1954

Okt. 22-én a rákospalotai múzeumban megnyitó beszédet mondott a Madarász Viktor emlékkiállítás megnyitásán.

—: Madarász Viktor emlékkiállítás nyílt Rákospalotán

Népszabadság Bp. 1960. okt. 23. 10.l

Kocsis András szobrász M.D.K.

Uj szobrok a borsodi falvakban

Szabad Föld, 1965. febr. 28.

Kocsis András

szabrászművész.

sportszobrokon dolgozik a százados-úti művésztelepen.

Népnava, 1952. okt. 2.

Kocsis András

szobrászművész

Kossuth-szobor elkészítésére közösen kapnak megbízást Kisfaludy Strábl Zsigmond- és Ungvári Lajossal.

Világosság, 1951. Nov. 1.

Kocsis András

szobrászművész

a földalatti gyorsvasút képstadion állomására sportszobrok alkotásához kezdett.

Esti Budapest, 1952. Okt. 1.

Kedves Olvasóim!

Szeretném kérni Önöket, hogy a folyóiratban olvasható írásokkal kapcsolatban véleményüket, javaslataikat küldjék el szerkesztőségünk címére.

Budapest, 1976. okt. 1.

Kocsis András.

A földalatti gyorsvasút. Népstadion-állomás Kerepesi-úti feljárójánál felállításra kerülő tenisszező-szabrának megmintázására kapott megbízást.

Magyar Nemzet, 1951, szept. 21.

Kocsis András

szobrászművész.

sportszobor alkatásán dolgozik a száza-
dosúti műrésztelepen.

Esti Budapest, 1952. Okt. 1.

Kocsis András

szobrászművész

Kossuth Lajos új budapesti szobrának (mellékalakoknak) végleges szobortervi kidolgozásával bízta meg a kormánybizottság.

Magyar Nemzet, 1952. márc. 28.

Kocsis András.
szobrászművész.

Az új Kossuth-szobor pályázatra
beküldött pályaművét.

Magyar Nemzet, 1957. Okt. 18.

Kocsis András, szobrász MOk

Kisfilm készült műtermében a
készülő Lenin-szoborról.

— : Szobrok Leninről 2.

Ma. 1964. nov. 4.

Kocsis András, szobrász

MDK

Művét, Meckwart András
szobrát okt. 4-én
avatják fel.

— : Hír —

14.

NÉPSZABADSÁG

Gy. 1965. okt. 5.

Kocsis András, szobrász MDK

Mechwart András szobrát készítette el. Művét dec. 4-én avatják fel.

— Új szobrok a fővárosban 10.

NÉPSZABADSÁG Bp 1965. dec. 4.

Kocsis András,

szobrászművész

Kossuth-emlékmű pályázatra
meghívást kapott.

Magyar Nemzet, 1951. Júl. 15.

Kocsis András szobrász M.D.K.

Mechwart András mellszobra / a róla elnevezett téren/

Uj szobrokat és diszkutakat kapnak a I. került parkjai
Magyar Nemzet 1965. julius 27. 4.1.

Kocsis András
szobrán

M.D.K.

„Pokonó mó" (regno)

Művészet, 1965. december - 38 kap

Kocsis András

Mechwart-szobrát még ez évben felállítják a II. kerülti Mechwart téren.

Hélfői Hírek 1965. okt. 25.

Kocsis András.

szobrászművész,

Gyatoló-szobor elkészítésére bízták meg,
a földalatti-vasút Keleti úti állomás
homlokzat díszítésére.

Világosság, 1957. Okt. 7.

Kocsis András szobrász

Tanulmányfej

Pásztorleány

MDK

Kocsis András, szobrász

Pásztorlány. Nyiregyháza.

Nikássy cikke képekkel.
Szépmüvészet. 1941. 1. sz.

Kocsis András MDK

Apai szeretet, terrakotta

Műcsarnok 1939. téli tárlat

Kocsis András MDK

Siremlék relief, gipsz

Műcsarnok 1939. téli tárlat

MDK

Kocsis András

Békét a földeken bronz 60 cm N.M.

VI.Magyar Képzőművészeti Kiállitás.Mücsarnok.
1955.Kat. 43.1.

Kocsis András, nobrán

Szolnoki Lenin - nobráért díjazták.

-: Kiosztották a SZOT 1967. évi művészeti díjait 15.

Népszabadság, Bp, 1967 ápr. 30.

MDK

M.D.f

[illegible]ses András
nobrán

1967-ben SZOT díjat kapott.

Rágk András: SZOT-díj.
Élet és Irodalom, 1967. máj 6-2 kap

Kocsis András MDK

A debreceni román emlékmüterv főalakja, gipsz

Május a rákospalotai Széchenyi lakótelep park-szobra, bronz

Mücsarnok 1959 VII. Magy. Képzőm. Kiáll.

Kocsis András

MDK

Békét a földeken, bronz

Műcsarnok 1955 VI. Magy. Képzőm. Kiáll.

M.D.K.

Kocsis András, szobrász

Ungvári Lajossal a Kisfaludi Stróbl Kossuth szobrához készitették a talapcsoportokat. 549.o.

Kampis Antal: A képzőművészetek

A Kultúra Világa. III. köt. A képzőművészetek, a zene, a szinház és a film. Minerva. 1960. Bpest

Kocsis András MDK

Békét a földeken, repr.

Műcsarnok 1955 VI. Magy. Képzőm. Kiáll.

MDK

Kocsis András

"Apai szeretet" c. szobra a Képzőm.Tars. téli tárlatán.

Ferdinándy Mihály: Téli tárlat a Műcsarnokban.

Magyar Nemzet, 1939.jan.29. 24.1.

Kocsis András szobrász M.~.K.

Mechwart András kőből késuült mellszobra a IiI ker Tanács előtt helyezik el

Uj szobrok és emlékművek Budapesten.
Magyar Nemzet 1964. január 14. 7.1.

Kocsis András szobrász M.D; K.

Kossuth dijas

A Képzőművészeti Alap megbizta Batsányiné Baumberg Gabriella mellszobrának elkészitésével.

Zákonyi Ferenc: ellának

Tapolca szobrot állit Batsányiné Baumberg Gabri-

Magyar Nemzet 1964. február 27. 4.l.

Fénykép

Magyar Foto: F Á 1027/12 Hegedűsné

Kocsis András: A nép szolgálatában

Gipsz

1951. X. 27.

Neg. van

Fénykép

Magyar Foto: 20 31219/12 Hegedüsné

Kocsis András: Teniszező

Gipsz.

1953. XII. 19.

Meg. van

Fényleép

Magyar Foto: KJ 41221/9 Hegedűsné

Kocsis András: Lenin

Gipsz

1954. XII. 21.

Neg. van

Fénykép

Magyar Foto: K T 5411/47 Hegedűsné

Kocsis András: Petőfi

Gipsz

1955. IV. 11.

Neg. van

Fénykép

Magyar Foto: M 440/12 Hegedűsné

Kocsis András: Sztálin

Sobor-tervezet

1950.

Neg. van

MTK

Kocsis András

Pásztorlány c. szobormüve a Műcsarnok 1943/44 évi téli tárlaton.

Pipics Zoltán: Téli tárlat a Műcsarnokban.

Uj Magyarság, 1943.nov.21. 14.l.

MDK

Kocsis András, szobrászm.

alkotásával gazdagította az értékes, sokrétű anyagot.

Az uj művészek egyesületének kiáll. -a a Nemz.Szal.-ban Uj Magyarság.1942.ápr.11.

MDK

Kocsis András. szobrászm.

"Pásztorleány" Csupa feszülő fiatalság.
"Mütét elött" figurái kissé patetikusak, de szuggesztivek.

R.Szörédi Ilona: Az uj müvészek egyesületének kiáll. -a.
Uj Magyarság.1940.március 31. 15.1.

MDK

Kocsis András. szobrászm.

"pásztorleány"szobra elökelö preludiumot ad az egesz kiállitáshoz.
"Vetö asszony"
"Leányfej" Legnagyobb tárlatok számára is kiemelö értékek, tetöpontra érése egy értékes müvésznek.

BóA.: Uj Müvészek Egyesülete a Szalonban.
Magyar Nemzet.1940.ápr.3. 4.l.

MDK

Kocsis András

"Békét a földeken" c.szobormü repr.

VI.Magyar Képzőművészeti Kiállitás.Mücsarnok.
1955.Kat.

Kocsis András

MDK

szerepelt az "Ember és a munka" c. szekszárdi kiállitáson.

"Pásztorlány"

Monostori Miklós: Vallomások a munkáról.
Tolna megyei Népujság. 1963. jan 27.

Kocsis András.

szobrászművész

Kossuth-emlékmű pályázatra meghívást kapott.

Népszava, 1951. Júl. 15.

Kocsis András.

A földalatti gyorsvasút kerepesi úti homlokzata elé helyezendő szobrok tervezésére kapott meghívást.

Magyar Nemzet, 1951. Aug. 9.

Kovin András.

A földalatti gyorsvárt keresni úti kiválasztata elé helyezendő szabrok tervezése kapott megbízást.

Nagyon Kiszott, 1951 Aug 7

Kocsis András

Arató leány, terrakotta

Műcsarnok 1940 Tavaszi tárlat

Kocsis András MDK

Vető asszony, repr.

Műcsarnok 1940 A magyar művészetért c.kiáll.

Nocera Andrée

Vedô nascenty, Tepr.

Kocsis András

Kiállít

Mi M. 1942. IV. 26.

'gy út 41.), készpénzfizetés ellenében.

.650-51 Művészettörténeti Dokumentá-

Ebben az esetben a kért könyvet pós-

cta Cassae Parochorum" egri anyaga,

'ök utáni állapotát rögziti.

üvészettörténeti Dokumentációs

Központ

Kvesis András

Kiállít

NV. 1942. IV. 26.

gy ut 41.), készpénzfizetés ellenében.
650-51 Müvészettörténeti Dokumentá-
Ebben az esetben a kért könyvet pós-

cta Cassae Parochorum" egri anyaga,
ök utáni állapotát rögziti.

vészettörténeti Dokumentációs
Központ

MDK

Kocsis András

Arató leány. Terr.

Tavaszi Tárlat. 1940. ápr.-máj. 22.l.
Mücs.

MDK.

Kocsis András szobrász

"Békét a földeken" /bronz/
a Népmüvelési Minisztérium megbizása

VI. Magyar Képzőmüvészeti Kiállitás
Mücsarnok, 1955. 43.1.

MDK

Kocsis András

dr. Simkurát Mihály, terr.

Tavaszi Tárlat. 1940 ápr.-máj. 6.l.
Mücs.

MDK

Kocsis András

Petőfi Sándor 1951 gipsz Művész tul.

Képzőművészetünk tiz éve. Műcsarnok.
Kiállitott művek jegyzéke. 4.1.

MDK

Kocsis András

Kossuth Lajos 1951 gipsz Művész tul.

Képzőművészetünk tíz éve. Műcsarnok.
Kiállított művek jegyzéke. 4.l.

MDK

Kocsis András szobrászm. [illegible]

a dr.Neuschloss-Knüssli Kornél bronzérmet kapta

Kiadták a Magy.Képzőművészek Egyesületének díjait.
Pesti Hirlap, 1939. febr. 14.

Kocsis András

"Lantos muzsája"

Kocsis István: Veszprém megyei iparművészek a II. Magyar Képzőművészeti Kiállításon.

MAGYAR/Veszprém/ 1962. máj. 19.

MDK

Kocsis András

Üdvözöljük az 1956.é. Munkácsy díjas művészeket.

Szabad Művészet, 1956. 5.sz.

MDK

Kocsis András

MN 1956. ápr.4. Kiosztották az 1956. irod. és müv. díjakat. Munkácsy díj

M.D.K

Kasis András
szobrán

A Helikon gondolatát
akarja megörökíteni.

Láncz Sándor: Új képzőművészeti alkotások a Balaton körül
Művészet, 1962. szeptember – 22 lap

M. D. K.

KOCSIS András szobrász
(1905 –)
a nézőcs irányhoz tartozott.

Genthon-Németh-Végvári-Z áder:Magyar müvészet 1800-1955
Bp. 1958. 401,

M. D. K.

Kocsis András szobrász
(1905–)

A népi irák szellemét képviseli a szobrászatban

Genthon-Németh-'égvári:Magyar művészet 1800-1945
Bdh. 1962, 401.

Hlasics András
szobrász

M.D.Y.

A heszthely Helikon parkban a zene múzsájának megszemélyesítőjét mutatta be.

D. Fehér Lyuksa: A Múcsarnok szabadtéri szobrokiállítása
Művészet, 1962. julius – 14 lap.

MDK

Kocsis András, szobrász

Kolozsvári Műcsarnok. Megnyitó kiáll. Kat. 1943.

Kocsis András MDK

Pásztorlány, gipsz

Műcsarnok 1943. nov-dec.
Téli kiállítás

Kocsis András MDK

szobrász

A szovjet szakszervezeti művészdelegáció meglátogatta Pór Bertalan műtermét.
Népszava, 1958. okt. 1.

Kocsis András

MDK

Pásztorlány, repr.

Miscornok 1943.nov-dec.
Téli kiállitás

Kocsis András, szobrai

17 Dk

Parasztasszonyt ábrázoló szobra
Nyíregyházán van felállítva.

Kép. Repr.

—: Nyíregyháza — képekben 3.

ESTI HIRLAP, Bp., 1961. szept. 16.

MDK

Kocsis András, szobrász

Alkotását: Mikszáth Kálmán szobrát 1961 ~~márc.~~ márc. 11-én leleplezték a VIII. ker. Mikszáth téren.

—: Ma hallottuk

2.

ESTI HIRLAP 1961. márc. 12.

Kocsis András

szerepelt a tárlaton

Csemát József: Balatoni nyári tárlat.
NAPLÓ/Veszprém/ 1962. jul. 24.

MDK

Kocsis András, szobrászm.

"Béke" c. szobráért a Munkácsy Mihály-dij II.fokozatát - 7000 ft.-t kapta.

Az 1956. évi irod.és müvészeti dijak kiosztása. Müvelt Nép/kult.hetilap/. 1956.ápr. 8. VII.évf. 15.sz.

Kocsis András, szobrász M Dh

Dürer-portrét készít Gyula város részére.

Vidó István: Sok új szobrot kap Gyula 9. l.

NÉPSZABADSÁG, bp. 1962. aug. 9. [vidéki]

MDK

Kocsis András ~~festőnek~~ szobrászm.

a dr.Neuschloss-Knüssli Kornél bronzérmet kapta

Kiadták a Magy.Képzőművészek Egyesületének
díjait. Pesti Napló, 1939. febr. 14.

Kocsis András, szobrász

MDh

Mechwart András Kő-mellszobrát

Jaroglja.

(Fényképp.)

— : (szöveg — fényképp) 6.

ESTI HIRLAP, bp. 1964. jan. 16.

MDK

Kocsis András - Ungvári László - Kisfaludi-Strobl

az uj Kossuth-szobor

Béke és Szabadság 1952 19.sz. máj.11. 15.l.

Kocsis András szobrász M.D.K.

A Kossuth-emlékmü mellékalakjai

Schelken Pálma: Legyen olvasható a szobrok alkotójának neve
Magyar Nemzet 1975. március 7. 14.l.

.

MDK.

Kocsis András

Említés Mechwart emlékművéről

Magyar Nemzet 1965. márc.24. lap -

MDK.

Kocsis András

Utalás Mechwart András emlékművére

Esti Hirlap 1965. márc.23. lap -

MDK

Kocsis András - Ungvári Lajos

az uj Kossuth-emlékmü 6 mellékalakja

Uj Világ 1952 38.sz.szept.18. 2.1.

MDK

Kocsis András - Ungvári László - Kisfaludi-Strobl

Kossuth-szobor, Bp.

Béke és Szabadság 1952.38.sz. szept.21. 1.1.

MDK

Kocsis Andras

Anya és gyermeke. Gipsz.

VII.Nemzeti Képzőművészeti Kiáll.Kat.
Műcsarnok.1944.Jun.1-18-ig. 25.1.

MNK

Kocsis András

Szent Borbala tüzér-emlék. Gipsz. Mgt.

VII.Nemzeti Képzőművészeti Kiáll.Kat.
Műcsarnok.1944.Jun.1-18-ig. 13.1.

Kocsis András

MDK

szerepelt az "Ember és munka" c. szekszárdi kiállításon.

"Pásztorlány"

Monostori Miklós: Vallomások a munkáról.

Tolna megyei Népujság. 1963 jan. 27.

Kocsis András, szobrászművész (1905–1976).

Pásztor János és Kisfaludi Ströbl Zsigmond tanítványa volt a képzőművészeti főiskolán, az ő szobrászatuk hagyományát követte életműveben a művész. Nyíregyházán az 1940-ben készült „Pásztorlány", Budapesten az 1941-es sokalakos sportcsarnoki alumínium relief, Veszprémben a Lenin-emlékmű (1959) képviseli munkásságát. (említve.) Kisfaludi Ströbl Zsigmond bpesti Kossuth-szobrának, egyik mellékcsoportját mintázta 1952-ben Kocsis András (említve) Kossuth-díjas érdemes művész.

Kritika, Budapest, 1976. 12. 21. old.

Kocsis András, szobrászművész

Hazánk felszabadulásának 27. évfordulója alkalmából érdemes művész címmel tüntették ki, Kossuth- és Munkácsy-díjas művészt.

Szocialista Művészetért, 1972. máj,

Kocsis András

Gyulán a Művész-sétányon látható alkotása, Dürer nell-szobra. (repr.)

F. A.: Petőfi és bronz-társai
Nők Lapja, 1972. szept. 2.

Kocsis András

Lenin

Ország-Világ 1970/16 15 old.

Kocsis András.

Kossuth Lajos szobrának alapját Ungvári Lajossal közösen alkották. (1952.)

(vlpr.)

Laborgó, 1971. jún. 2.

Kocsis András Rácz György MDK

szobrász - épitész pár

résztvett apályázaton.

--: 14 szobrász és épitész elkészitette
a budapesti Lenin-szobor tervét.

MAGYAR NEMZET 1964. jul. 3.

Kocsis András szobrászművész

a Magyar Forradalmi Munkás-Paraszt Kormány a Kossuth- és Munkácsy-díjas művészt a Magyar Népköztársaság érdemes művésze címmel tüntette ki.

Hajdú-Bihari Napló, Debrecen, 1972. ápr. 1.

Kocsis András

Kossuth-díjas és Munkácsy-díjas szobrászművész a Magyar Képzőművészek Szövetsége érdemes művésze címet kapta.

Népszabadság, 1972. ápr. 1.

Kocsis András szobrászművész

A Magyar Népköztársaság
érdemes művésze címet

Kapta

Magyar Nemzet 1972 április 1
4. old.

Kocsis András

szobász

A Magyar Népköztársaság érdemes
művésze címet kapta

—: Kilüntetések

Művészet, 1972 április - 9 oldal

Kocsis András szobrász

„Érdemes művész" c. kitüntetést

kapott

Ostrava 1972 április 1

Zoldi

Kocsis András, zeneszerző

Érdemes művész címet kapta.

– : Művészeket tüntettek ki a Parlamentben 4.

Népszabadság Bp. 1972. ápr. 1.

Kocsis András

neve emlitve

Kontha Sándor Szalay Lajosról tulzás nélkül

Križika 1972 október 38.old.

Kocsis András, szobrán

Érdemes művész,

↓

— : Új kiváló és érdemes művészek 1.

ESTI HIRLAP, Bp. 1972. márc. 31.

KOCSIS ANDRÁS, szobrász

1855. júl. 9-én nyilt meg Miskolcon az első vidéki orsz. képzőmüv. kiállitás a Herman Ottó Múzban a bpesti Mü. csarnok rendezésében. Ezen szerepelt müveivel Kocsis is a miskolci Petőfi-szobor alkotója. 59.old. 60 old.

HAJDU BÉLA: Két országos képzőművészeti kiállitás Miskolcon 58.old

A MISKOLCI HERMAN OTTÓ MUZEUM KOZLEMÉNYEI, 1956. dec. MISKOLC

Kocsis András

Kossuth-díjas és Munkácsy-díjas szobrászművészt több évtizedes alkotói munkásságáért a Magyar Népköztársaság Érdemes Művésze címmel tüntették ki harcunk felszabadulásának 27. évfordulója alkalmából.

Vas Népe, 1972. ápr. 1.

Kocsis András

Kossuth-díjas és Munkácsy-díjas szobrász-
művészt a Magyar Népköztársaság Érde-
mes Művésze címmel tüntették ki ha-
zánk felszabadulásának 27. évfordulójának alkalmából.

Zalai Hírlap, 1972. ápr. 1.

Kocsis András

Kossuth-díjas és Munkácsy-díjas szobrászművészt a Magyar Népköztársaság érdemes művésze címmel tüntették ki a hazánk felszabadulásának 27. évfordulója alkalmából.

Magyar Nemzet, 1972. ápr. 1.

Kocsis András

szobrász, Munkácsy- és Kossuth díjas, számos kiemelkedő mű alkotója.

Berza László, Bernát György, Erdei Ferenc stb.: Budapest Lexikon, Budapest 1973. 13351

5701

KOCSIS ANDRÁS, szobrász

Miskolc új és helyreállitott létesitményei 1945-1970.
1. Szobrok, kutak, emléktáblák.
9.-Petőfi Sándor szobra, I. ker. Petőfi tér.-Kocsis Sándor tól. 20°. old. 4. jegyz.

ifj. HORVÁTH BÉLA: A miskolci városkép változása 189. old

A Herman Ottó Muz. Évkönyve. XI. Miskolc, 1972

Kocsis ^ndrás szobrász M.D.K.

Pályamüve a portrészerüség kritériumának egyi e vol
amely legjobban megfelelt

/g.j./ Négy szobrász kapott ujabb megbizást a budapesti Lenin-szobor végleges modelljének kidolgozására

^agyar ^emzet 1964. julous 11 . 4. l.

Kocsis András

Mechwart Andrásról készült kő-mellszobrát májusban helyezik el a II. kerületi tanács előtt.

Új emlékművek...

Népszava, 1964 január 14. 92. évf. 10. szám, 2. lap

Kocsis András.

A Tamás Galéria kiállitásain szereplő müvész.

Bende J:

A Képzőművészeti egyesületek története, kézirat.

MDK

Kocsis András

v.Szabados B.: A győri képzőm.kiáll. Képzőművészeti Közlöny 1939. jul. 7.l.

Kocsis András
festőművész

MDK

A Képzőművészek Szakszervezete és Szövetségének együttműködéséről tervezett kongresszusról.

Szigeti Ilona: A művészeti szakszervezetek kongresszusa
Művészet, 1963. május – 48 lap

Kocsis András, szobrász

MDL

A Hazafias Népfront XV. Kerületi bizottságának elnöke. Részt vett s felszólalt a kerületi pártértekezleten.

—: Pártértekezlet öt kerületben 2. p

NÉPSZABADSÁG, hn. 1962. okt. 9

MDK

Kocsis András

Móricz Zsigmond, gipsz

Kossuth Lajos, "

Miskolci kiáll.I. Herman O.Mus. 1955.

23. 1.

MDK

Kocsis András, szobrász

terrakottája muzeális értékü :Arató leány.
a kiállitás legpompásabb szobra. Nem a XVI.
terem alkotásai közé való.

Kende Béla: A Műcsarnok tavaszi tárlata. 1940.
művészet.1940. 33.sz. 45.l.

Kocsis András, szobrász MDh

A Mikszáth téren felállított Mikszáth szobor alkotója.

– : Csaknem 200 új szoborral gazdagodtak az idén városaink és falvaink 10.l

NÉPSZABADSÁG, bp. 1961. dec. 14. [vidéki

Kocsis András, szobrász MDk

Két szobra várja elhelyezését. Közülük Haydnról készített szobra még az idén felállításra kerül a Horváth-Kertben

(-ts): Szobor-múzeum nyílik 2.l.

ESTI HIRLAP, Bp. 1960. aug. 7.

mDK

Kocsis András
szobrász (Kossuth-díjas)

alkotását Mikszáth Kálmán szobrát leleplezték a Mikszáth Kálmán téren.

÷ Leleplezték Mikszáth Kálmán szobrát.

Népszava 89 évf 61 sz 1961 márc 12, 4l.

MDK

Kocsis András

részt vesz az Olcsay Kiss Zoltán által alkotott mártiremlékmű elbirálásában.

Esti Hirlap 193 sz. 1958. aug. 17 2 old.

[redacted]

Kocsis András

szobrászt a román nagykövet meglátogatta.

Mellékelve látjuk szobrát, amely egy

román anyát ábrázol, ki fiait a háboruban

vesztette el. A szobrot Debrecenben állit-

ják fel.

[redacted] 197 sz. 1958.aug. 23. 2 old.

MDK

Kocsis András

Kossuth dijas szobrász a celdömölki pályaudvar épületét disziti dombormüvekkel.
/fénykép/

Esti Hirlap 159. sz. 1959. jul. 9. 2 old.

MDK

Kocsis András

Pásztorlány, br.

M. Forradalmi Müvészet kiáll. 1957. Mücs.

MDK

Kocsis András, szobrász

/A fiatalszobr.nemz. munk.-ból.
Bp.szf v. gyüjt./

Apai szeretet. Terrakotta.

Mücs.-OMKT.Öszi Tárlat.1943.okt.2.-nov.1. Kat.11.1.

M.D.K.

Kocsis András szobrász

Kossuth-dijas

Süttői mészkőből faragták másfélszeres életnagyságú női figuráját, amely Keszthelyen a Központi Parkban kerül felállitásra

Napi krónika
Magyar Nemzet 1961. novembe r 18. 6.1.

KOCSIS András szobrász M.D.K.

Ebben az ébben állitották fel

Mikszáth - szobrát

Magyar Nemzet 1961. december 6. 4. l.

Kocsis András

A Tanácsköztársaság emlékére készülő munkán dolgozik. /Veszprém részére Lenin szobrot készit/

Esti Hirlap 53 sz. 1959. márc. 4. 2 old.

MDK

Kocsis András

Szabad Nép 1949. ápr.17.
Uj képek, szobrok

MDK

Kocsis András szobrász

Lenin szobrát Veszprémben állitják fel.

Eml.müveket, Lenin szobrokat avatnak... Népszava, 1959, jan. 6. 4.l.

Kocsis András, szobrász MDK

Műtermében befejezés előtt áll
két új műve: Haydn-ról és
Mikszáth Kálmán-ról
készített szobra.

–: Ma hallottuk ... 2.

ESTI HIRLAP, 1960. okt. 2.

M. P. K.

KOCSIS András szobrász

Kossuth-díjas

Helikon-szobor (Keszthely Balaton-part.)

Napló

Magyar Nemzet 1962. május 29. 7. l.

MDK

Kocsis András

Moderne ungarische Kunst in der Kunsthalle.
Berner Tagblatt. 1944. febr. 20.

MDK

Kocsis Andor, szobrász

Tanulmányfej.	Gipsz. Bronz.
Örök fájdalom.	" "

Nemzeti Szalon.-Őszi Tárlat. 1931 szept. Kat.

Kocsis András, szobrász

7 Dk

Mikszáth alakját mintázta meg.

– : Derkovits Gyula mellszobra a Városligeti Művész sétányon 2. l

ESTI HÍRLAP, bp. 1960. júl. 23.

Kocsis András MDK

Október 19-én avatják a román hősök debreceni emlékművét

Népszava 1958. okt. 16.

MDK

Kocsis András, szobrász.

Népstadion szoborterve /Agrár ifjuság./ Bronz.

Terniszező. /A Földalatti vasut végállomásához/. Gipsz.

Műcs.-IV.M.Képzm.Kiáll.1954.jan.-febr. Kat.20[illegible].1.

MDK

Kocsis András, szobrász

Fájdalom. Gipsz.

Műcs.-OMKT."A gyermek a művészetben" kiáll.1940.II-III
Kat. 2o.l.

MDK

Kocsis András, szobrász.

Szabadban. Gipsz.

Műcsarnok.-Tavaszi Tárlat.1957. Kat.18.1.

MDK

Kocsis aAndrás, szobrász

Fiufej.	Terracotta.
Apai szeretet.	"
Siremlé,-dombormü.	Gipsz.

Mücs.-OMKT."A gyermek a müvészetben" kiáll.1940.II.III

Kat.21.1.

Kocsis András, MDK

művei említésre méltóak.

Mücs.-Az 1939.évi Téli Tárlat. -8 órai Ujs. 1939.febr.
XXX 4.1. 1.

MDK

Kocsis András, szobrász

Lenin.	Gipsz.
Tanácsköztársasági emlékmü alakjai./4 db/	"

Müsz.-V.M.Képzm.Kiáll.1954.dec.-1955.jan.Kat.6, 29.l.

MDK

Kocsis András, szobrász

Arató leány. Terrakotta.

A Vall. és Közokt.Min.vásárlásainak kiállítása. Az 9. M. Szépmív. Műv.-ban. 1936 jul.1.-aug.1. Bp.1941.
Kat. 12.1.

MDK

Kocsis András, szobrász

Szent Borbála. Kemény ólom.

Mücsarnok. IV. Képzőmüv. kiáll. "A Magyar Müvészetért".
1943. máj. 16-30. Kat. 8.1.

MDK

Kocsis András

Szabadban, gipsz

Tav. Tárl. 1957. Műcs.

MDK

Kocsis András (szobrász)

Pásztorleány c. műve szerepelt a Mérőgardaság a képzőművészetben c. kiállításon.

Kürti Katalin: A „Mérőgardaság a képzőművészetben" kiállításról.

Alföld, Debrecen, 1960. 2. sz. 86. l.

M.D.K.

Kocsis András

Szobrászmüvész Haydn emlékmüvét felavatták Budán a volt Horváth kertben.

Népszava 1960. dec. 22. 8.old. 303.szám.

M.D.K.

Kocsis András

Szobrászmüvész késziti Mikszáth Kálmán szobrát melyet a Mikszáth Kálmán téren állitanak fel.

Népszava 1960. ápr.29. 8.old. 101.szám.

MDK

Kocsis András

A Lenin szobor megtervezésére pályázatát beadta.

Esti Hirlap 87 sz. 1958. ápr. 15 3 old.

MDK

Kocsis András

Zichy Mihályról készült szobra a müvész sétányra kerül.

Esti Hirlap 73 sz. 1958. márc 27 2 old.

Ilocsis András
szobrász

M.D.K

A Miksáth Kálmán szobor alkotója

Művészeti életünk
Művészet, 1961. április – 401.

Kocsis András

MDK

A Kerepesi uti temetőben felállitandó martiremlékmü épitésztervezője Körner József a szobrászati munkákat Olcsay Kiss Zoltán végzi.
A hat dombormü első gipszmodelljét ma fogadták el. A Biráló bizottság tagjai: Mikus S., Kisfaludi Stróbl , Kocsis András és Makrisz ~~Ag~~ Agamemnon.

~~xxxxxxxxxxxxxxxxxxxx~~
---: Ma hallottuk.
Esti Hirlap. 1958. aug. 17.

Kocsis András MDK

Kossuth -dija szobrászművész

mondta a megnyitó beszédet az Orsz. Szépm. Muzeumban megnyilt Ferenczy István- Izsó Miklós - Stróbl Lajos emlékkiállitáson.

Szabad Nép 1956. VI. 3.

Kocsis András
szobrász

M.D.K.

A komlói Sporttelepen van
Lemiszező lányát ábrázoló
szobra.

Lehőcz Mária: Komló képzőművészetéről
Művészet, 1963. január - 31 lap

Kocsis András.

A Tavarni Tárlaton Kossuth-
~~terve~~ szerepel. (emlétve.)

Szabad Nép, 1952. Máj. 25.

M.D.K.

Klocsis András
nobrán

„Pihenő" – jevel merepel a
„tailaton.

Tibély Gábor: A X. kiállítás nobrai
Művészet, 1966. február – 18 kap

MDK

Kocsis András

Szondy, bronz

Képzőművészetünk a felszabadulás után. MNG

1960.

37 l.

M. D. K.

Kocsis András

Díjnyertes kerámia-szobrát vidéken állítja fel. A díjnyertes szobortól és a művésznő munkájáról tv-film készül.
Fényképfelvétel bemutatója a művésznő műtermében a szoborral együtt.

A hét képviselője" c.
"Film, Színház, Muzsika, Bp. 1964. okt. 30.
VIII. évf. 44. sz. 2. lap.

Kocsis András

Kiállít

Li. II. 1942. IV. ii.

zpont meginditotta rotaprintes for-
köteteként a
pzőművészeti Élete"
mely a Közoktatásügyi Népbiztosság
a Budapesti Kir. Ügyészség 1919-es
kozó részét tartalmazza. Ára: 15.- Ft.

iadványai közül kapható
k 1954-55."
zpont évkönyve. Ára: 75.- Ft.

k 1956-58."

k a Müvészettörténeti Dokumentációs

Kocsis András.

szobrászművész.

Kossuth Lajos szobrának hat mellék-alakját Ungvári Lajos szobrászművésszel készítette. (repró.)

Béke és Szabadság, 1952. ápr. 11.

Kocsis András, nobsán MDH

Hangfelvétel őszi emlékezéseit

-d- : Csók István ... hangja

2.

ESTI HIRLAP, Dp. 1963. ápr. 23.

MDK

Kocsis András

-io.: Téli tárlat a Műcsarnokban. Pesti Napló 1939. jan. 31.

MDK

Kocsis András

A vallás-és közokt. min. vásárlásainak kiáll. a Szépm. Muzeumban. Szépmüvészet 1941. 206.l.

KOCSIS ANDRÁS - UNGVÁRY LÁSZLÓ

A Kossuth-szobor mellékalakjai. Gipsz 18o cm.

III.Magyar Képzőművészeti kiáll.kat.Műcsarnok 1952.dec-1953.márc.

M.D.Ú.

Kocsis András
szobrász

A Mechwart téren álltetjük
fel Kocsis András alkotását
a Mechwart mellszobrát.

— : —

Művészet, 1964. julius – 23 kap.

MDK

Kocsis András,szobrászm.

"Apai szeretet" c. müve jóizü alkotás.

Pipics Zoltán: Téli Tárlat. -Mücsarnok.
Uj Magyarság.1939.jan.29.

Fénykép

Magyar Foto: GR 3528/1-6 Hegedűszé

Kocsis András munka közben...

1953. V. 28.

Neg. van

Fénykép

Magyar Foto: CT 4921/1-17 Hegedűsné

Kocsis András „Mezőgazdasági ifjusági-brigád" c. kompozicióján dolgozik

1954. IX. 21.

Neg. van

Negativ

Petrás: 456 Kerényiné

Kocsis András: A Kossuth emlékmü pályázatának terve. szobor.

Kocsis András, nobrán MDh

Mechwart-nobrát a Statisztika kertben állítják fel.

— : Röviden 6.

NÉPSZABADSÁG Bp. 1964. márc. 28.

Kocsis András szobrász M.D.K.

Kossuth- és Munkácsy-díjas
Batsányi Jánosné Baumberg Gabriella mellszobra

Napló

Magyar Nemzet 1964. május 14. 4.1.

Kecskis András szobrász M.N.K.

Kisfaludi Stróbl Kossuth-szobrához készített talpzatcsoportot Ungvári Lajossal.

Kempis Antal: A képzőművészetek története 768.l.
A kultura Világa Kp. 1963.

Kocsis András

Baumberg Gabriella mellnaborát leglekit la Tapolcán.

Hégmana, 1964, máj. 5. Goldal

Kocsis András

Román hősi emlékmüve a debreceni Bocskai téren 1956 után került felállítás ra

A képzőművészeti Debrecen ben, 1961

104 oldal

Kovics András

Román hősi emlékmű
(szobor, kepke)

A képőművészeti Debrecenben
1961

160 kép

MDK

Kocsis Andras

Pasztor-leany. Gipsz. Mgt.

VII.Nemzeti Képzőművészeti Kiáll.Kat.
Műcsarnok.1944.Jun.1-18-ig. 14.1.

Klaus András

szobrász

M.D.K.

A szolnoki vasutállomás ezkezési csarnokának ködomborművét alkolja

Czigler Endre: Épül az új szolnoki vasútállomás

Jaszkunság, 1956. augusztus, III. évf. 4 szám

Kocsis András nobrász M. D. K.

Kossuth-díjas

Mechwartot ábrázoló 2x életnagyságú

nobrál prágja repr.

Új nobrál köztereken

Tanácsok Lajos 1965. jún. 7.

Kocsis András

A miskolci Petőfi-emlékmű gipszmintája

A II. Magyar képzőművészeti kiállítás

(Pogány Ö. Gábor)

Szabad Ifjúság Budapest 1951 nov. 11.

Kocsis András szobrász M.D.K.

Mechwart -mellszobra

Toldi, Irinyi János, Munkácsy
Uj szobrok készülnek.
Népszabadság, 1955. január 14.

Kocsis András, nobrász MDK

Mechwartról készült mellszobrát a II. ker.-i Tanács előtt állítják fel.

– : Toldi, Irinyi János, Munkácsy 8.

, Dp. 1965. jan. 14.

NÉPSZABADSÁG

MDK

Kocsis András

-rp-: "A magyar müvészetért" kiállitása. Magyarország 1940. dec. 14. 6.l.

Acacia Andrea

-ip-: "A Mayor Mavericker" Hillies. Mayer-
ciprés Ipho. Sec.. Ia. C.t.

Kocsis András, szobrász

Lenint ábrázoló bronzszobrát Szolnokon a Tiszaparton helyezik el.

—: Lenin-szobrot avatnak Szolnokon 6

NÉPSZABADSÁG 1965. jan. 26.

Kocsis András
nobrán

M.D.V.

Veszprémben van Lenin nobra
elhelyezve.

Lancz Sándor: Veszprém uj arca
Művészet, 1965. április – 28 lap

Kocsis
nobrán

M.D.K

Méltatás.

D. Fehér Csuzsa: Szín év után
Művészet, 1965. április - 3 kep

Kocsis András, szobrász MDK

Mechwart András Kő-mellszobrát alkotta. A mű a II. ker. Tanács elé kerül.

–: Rózsa Ferenc, Irinyi; Mechwart szobrai Budapesten 3.

ESTI HIRLAP, Sp. 1964. jan. 13.

M D K

Kocsis Árpád, festő

O. I.: Tizenkét fiatal festő művésztelepe Tápiószelén. Kossuth Népe 1945. jul. 11. 6l.

MDK

Kocsis Árpád, festőm.

Őszi táj. Vízf.
Nagybánya. "

Az OMK Képzőm.Főisk Ifj Körének karácsi kiáll.
1943. Kat.

Kocsis Árpád

MDK

Borus idő

Műcsarnok 1943 tavaszi kiállitás

Kocsis Árpád

MDK

Nagybányai vidék, vizf.

Műcsarnok 1942-43 téli kiállítás

MŰVÉSZETTÖRTÉNETI DOKUMENTÁCIÓS KÖZPONT
Budapest, XIV., Dózsa György út 41

szövarch. 51. 25.ó

Kocsis Árpád.

Felsőbalogi müvésztelep 1943.

Varga N.Lajos életrajza.
feldolgozta Kopp Jenő.

MDK

Kocsis Arpád

Művével résztvett a kiállításon.

Magyarság. 1943. márc. - ápr. tav.kiáll.
Kiállító művészek névsora. 2/.lap

Kocsis Árpád

MDK

szerepelt a Heves megyei Képzőművészeti Munkacsoport jubileumi/tizedik/évét fémjelző őszi tárlaton.

Gyurkó Géza: Gondolatok egy tárlatról.
Hevesmegyei Népujság. Eger. 1962. nov. 13.

Kocsis Árpád

a Hatvani Galériában rendezett tárlaton szerepelnek munkái. „Dombok" c. (emlitve)

Farkas András: Heves megyei képzőművészek a Hatvani Galériában.

Népújság (Heves), 1975. aug. 31.

Kocsis Árpád

Leninvárosban a Derkovits Gyula Művelődési Központ, képzőművész köre grauppe-kiállítása nov. második felében megnyílt, melyen rajzai szerepelnek.

Északmagyarország, 1973. dec. 1

Kocsis Árpád
Munkái emlitésre méltók a Derkovits Gyula Művelődési Központ képzőművész körének kiállitásán.

A mester és tanítványai

Észak-Magyarország 1973/283 Vold.

MDK

Kocsis András szobrászmüvész

5ooo pengős tanulm. ösztöndij

~~1939-4o.évre állami ösztöndij, római Magy.Int.~~

Szépmüvészet, 194o. 1.sz. 22 l.

MDK

Kocsis Árpád, festő.
Hangulatos.

Szépmüv. 1944. 1. sz. 27. l.: Rónay Kármár:
Képzőmüv. Tőisk. kiáll.

Kocsis Andor nobván

Budapest, Nyár u. 7/4.

Műcsarnok
1926. angol-magyar kiáll.
184.

nság

Kocsis Andor

Tavaszi szalonban kitüntető elismerés

A DUNÁNTULI BANK MÉRLEGE

A Dunántuli Bank Rt., (Pécs) 10-ik mérlege a gazda-válság kellős közepére esett. Ezt a válságot természe-ez a kitünően fundált intézet is megérezte, kétségte-zonban, hogy a válság csakis a számszerü eredmény lhetetlen csökkenésében nyilvánult meg, az az erő an, amiről ez az intézet a legsulyosabb körülmények is tanuságot tett, csorbítatlannak mutatkozott. Ami most a tiszta nyereséget illeti, vissza kell emlékeznünk hogy ez a nyereség a mult évben 20%-kal emelkedett, m természetesebb tehát, hogy ennek az emelkedésnek ait az idén nem lehetett érvényesíteni, sőt éppen a os helyzet folytán bizonyos fokú reakciónak kellett tkeznie. A Dunántuli Bank az idén 44.774 pengő tiszta séget mutat ki, vagyis mintegy 25.000 pengővel keve-t, mint az előző évben. De ezt az eredményt is res-bilissá teszi az a körülmény, hogy arra az intézet a legsulyosabb esztendejében tett szert, aminthogy az ény javára kell érvényesülnie annak a faktumnak is, ez a nyereség az 500.000 pengős részvénytőkének em 9%-os kamatját biztosítja. Az alkalom tehát olyan, a legnagyobb elismeréssel kell megemlékezni az intéitünő vezetéséről, elsősorban Dusbaba Vilmos vezér-atóról, akinek energiája és bevált vezetése most is a teljességében érvényesült.

A könyvecskékre elhelyezett betét 714.405 pengővel, a számla betét 234.286 pengővel szerepel a mérlegben. ltótárca — amelyből 1.531,265 pengőt visszleszámítol- 2.916.851 pengő, az adósok tartozása 645.828 pengő. A et tehát az hogy az intézet készpénzkészlete és ban-követelése több, mint 160.000 pengőt tett ki, a nettó árca 1.4 millió pengőt, ezzel szemben az egész betét-ány 948.691 pengő. A mobilitási arányt tehát szinte danul kedvezőnek kell mondani.

ÉKÉSCSABAI LESZÁMITOLÓ ÉS PÉNZVÁLTÓ

Kocsis Andor

Kollektív kiállításon szerepelt újpesten.

M. 1933. V. 7.

Kocsis Andor

Kollektív kiállításen szerepelt lippesten.

M. 1933. V. 12.

Kocsis Andor

szerepelt a nemzeti kiállításon.

PH 1933. IV. 20.

Kocsis Andor

Merengés, gipsz

Miskolc 1926 Angol-magyar kiállitás

MDK

Kocsis Andor

Pásztorlány.Patinázott gipsz.
Szomjuság.Terracotta.

Az Orsz.Magy.Képzőm.Társ.jubileumi kiáll. képes tárgymutatója. 1936. máj-jun. 15.1.

Kocsis Andor MDK

Leányfej, terracotta

Műcsarnok 1936. máj.-jun. Jub. kiáll.

Kocsis Andor MDK

Pásztorlány, gipsz
Szomjuság, terracotta

Műcsarnok 1936. máj-jun. Jub. kiáll.

Kocsis Andor

d.

Szépm. Muz. Évk

VIII. 176, l.

Feljegyzések az müemléki topo

Az esztergomi Keresztény Muzeum
pitója Simor János hercegprimás és I

MDK

Kocsis Andor, szobrász

Örök fájdalom. Gipsz.
Ébredés. "

Bp.Műcs.-OMKT Nemz.Képzőmüv.kiáll./Rend.M.Kir.Vall.- és Közokt.Min./ 1933 ápr.19.-máj.25. Kép.tm. 28.l.

MDK

Kocsis Andor
műve:

Leányfej. Terracotta.

Az Orsz.Magy.Képzőm.Társ.jubileumi kiáll.
képes tárgymutatója.1936.máj-jun. 35.l.

MDK

Kocsis Andor

Mwrengés, gipsz

Angol-magyar kiáll. Mücs. 1926. máj. 15. 1.

MDK

Kocsis Andor

Térdeplő akt, terr.

Téli Kiállitás. Műcs. 1935. nov.
33.1.

MDK

Kocsis Andor, szobrász.

27. Tanulmányfej. Terracotta.

Bp.Műcs. -CMKT. Mesz.Képzőműv.kiáll. 1934,ápr.29.-
Kat. 6.l. jun.17.

MDK

Kocsis Andor, szobrász

69. Szomjuság. Patinázott gipsz.

Bp.Műcs.-OMKT. Nemz. Képzőművk.kiáll. 1934.ápr.29.-jun.17.
Kat. 7.1.

Kocsis Andor MDK

Tavaszi ima, terrakotta

Mücsarnok 1935 III.Nemzeti Képzőművészeti Kiáll.

Kocsis Andor MDK

Fiufej, terrakotta

Mücsarnok 1935 III.Nemzeti Képzőművészeti Kiáll.

Kocsis Andor

MDK

Szomjuság, gipsz

Műcsarnok 1934 Nemzeti Képzőművészeti Kiáll.

Kocsis Andor

MDK

[redacted] Tanulmányfej, terrakotta

Mücsarnok 1934 Nemzeti Képzőművészeti Kiáll.

Kocsis Andor

kitüntető elismerés

N.Szal. Tavaszi szalon 1937.

Kocsis Andor MDK

Tanulmányfej, terrakotta

Műcsarnok 1944 Székesfőv.Képtár Jub. Kiáll.

Kocsis Andor
szobrász

Gyüjteményes kiállitás - Rákospalotán - szobraival szerepel. Szépek, gondolatban és kivitelben sikerültek szobrai. Alakjai élnek, jellemük arckifejezésükben, testtartásukban xxxxxxxxxxxxxxx nyilatkozik meg. Az Örök fájdalom, az Ivó nő, az Artista fej és a Csárdás kiváló alkotások.

Pesti Hirlap
1935. XII. 3.

Kocsis Andor

Szerepelt a mű csoriol
nemzeti tárlatán

PH. 1933. IV. 19.

Kocsis Andor
szobrász

Duna Kiállitás - Nemzeti Szalonban -két kis szobrá-
val szerepel,dunamenti magyar alakok fürdőző mozdula
ta igen nivós alkotások.

Esti Kurir
1933.I.31.

Kocsis Andor

Aranyéremmel tüntették ki . Nemzeti Tárlat Ujpesten.

M.H.934.VI.15.
Függ.934.VI.3.

MÐ K

Kocsis Andor, szobrász

Szegények. Terrakotta.

OMKT.-Műcsarnok. IV.Nemzeti Képzőmüv. Kiáll. Bp.1937.ápr.29.-jun.20. K at. lo.l.

MDK

Kocsis Andor, szobrász.

Halászok.

OMKT.-Műcsarnok. IV.Nemzeti Képzőmüv. Kiáll.
PB.1937. ápr. 29.-jun.2o. Kat. 14.1.

M. D. K.

Kocsis Andor szobrász

1905 —

Szomjúság (1933.)

A. M. N. Galéria állagjegyzéke I./a. r.

Bu. 1959. 294. l.

MD K

Kocsis Andor, szobrász.

Mütét elött. Terrakotta.

OMKT.-Műcsarnok. IV.Nemzeti Képzőmüv. kiáll.
Bp.1937. ápr.29.-jun.20. Kat. 7.l.

Kocsis Árpád

festő (Erdély)

Erdőben, vízf.

Tájkép, vízf.

Kat. T. E. D.

Kocsis Árpád

festő

l.

Szépművészet

1943. 31. l.

Kocsis Árpád
festő

9 A munka sobra

Nagybaányai kiáll.
(festmény pályázat)
1942

EUM AUKCIÓI
V.

ötvösműkincsei

zsef király

valamint főuri és más magán=
k, műtárgyak és butorok.

Kocsis Andor
nebrán

Három dombormű
Ujpest közgyülési termében

Érdekes terv megvalósitásához kezdtek Ujpesten. Mióta *Pohl* Sándor vette át a város vezetését, *felkerült a kereszt a képviselőtestület falára*, általában bensőségesebb lett a városházi tisztviselők munkája. A polgármester a közgyülési terem szemlélése közben nemrégiben felvetette azt az ötletet, hogy *a terem három falmélyedésébe domborműveket kellene elhelyezni, amelyek a magyar történelem kiemelkedő eseményeit mutatnák, esetleg Ujpest életét szimbolizálnák.*

A tisztvislői kar nagy lelkesedéssel fogadta a polgármester ötletét és mindjárt elhatározta, hogy az *egyik falmélyedésben elhelyezendő domborművön a Szent István jubileumi év alkalmából első nagy királyunk emlékét örökiti meg*, amint vezérei között áll. A tisztviselők vállalták a művészi dombormű költségeit és azóta is fizetésükből törlesztik az önként vállalt adományt.

Szerdán este a katolikus kulturházban a városháziak működvelő gárdája a *Nótáskapitányt* adta elő, ugyanis a második dombormű költségeit ilyen uton akarják előteremteni. Ez a második dombormű vitéz nagybányai *Horthy* Miklósnak a Felvidékre való bevonulását örökiti meg. A harmadik dombormű jelképezni fogja Ujpest életét, mint ipari, kereskedő és gyárvárosét. Ehhez képest a nyers elgondolás szerint *egy munkás, egy kereskedő és egy iparos alakja kerül a domborműre.* Ennek a költségeit Ujpest iparvállalatai vállalják. A gyárigazgatók közül néhányan ugyanis, mi-

Nemzeti Ujság 1939. márc. 5
[illegible]

hogy *szívesen hozzájárulnak a szép terv megvalósításához.* A két domborművet *Andrejka József* és *Kocsis* Andor szobrászművész készíti, a harmadikra a megbízást a költséget vállaló gyáriparosokkal való megbeszélés után adják ki.

mos zu reichem Leben wieder erweckte. Die
nmuseums geradezu volkstümlich geworden, und
nds, als Freund und Schüler Wilhelm Dörpfelds
gischen Wissenschaft wie mit dem Aufbau ihrer
en. Er hat es sich zur Lebensaufgabe gemacht,
dieses Rahmens auf dem Papier wieder sichtbar
ann einen Zugang zu eröffnen. Hier kann er nun
orlegen, die also nicht nur dem forschenden
den Architekten und namentlich jenen, die als
der erwecken wollen. Wenn die Blätter in dem
ag es wünschen, so dürfte auch noch an weitere

Kocsis Árpád festő

Egy festő emlékezete

„Pár pillanat csupán mit látunk
Egy napsugárban eltünik minden
Pár pillanat volt az egész
Lehet, hogy egy könnycseppben élünk
És ennyi csak földi életünk."

Lassan egy esztendeje, hogy elhagyta világunkat e szomorúan bölcs sorok írója, Kocsis Árpád festő. Halálával egy mélyen érző, széles látókörű, a világmindenség léptékében gondolkodó ember távozott közülünk. Tehetsége birtokában keze nyomán képpé formálódott a tovatűnő pillanat, az élmény és az alkotás között feszülő valóság. Festészetének forrása a kimeríthetetlenül gazdag természet és a benne élő, érző, a hétköznapok egyhangúságát néha csodává változtató ember volt. Képzeletét olykor a mindig másként visszatérő látvány szépsége, olykor az ember mulandósága, porszemnyi volta felett érzett szomorúság, melankólia ragadta meg. Finom, árnyalt színvilágú, többnyire lírai hangulatú olajképei, friss színekben gazdag akvarelljei és konstruktív szemléletű grafikái egy alkotó munkával eltöltött életút tanúbizonyságai. Eger városa, ahol élete java részét töltötte, művészi pályafutásának fontosabb darabjait bemutató kiállítással adózott emlékének.

Szülőföldje Erdély, közelebbről Temesvár városa, itt született 1914. január 17-én. Iskoláit Lugoson és Temesvárott végezte. 1940-ben lett a budapesti Képzőművészeti Főiskola hallgatója, és jó előmenetele miatt, több alkalommal dolgozhatott ösztöndíjasként Nagybányán. Itt készült néhány, a kiállításon is látható korai mű, mint a Borcsa néni, az Akt kertben és a kalapos Önarckép, amelyek jól érzékeltetik a magyar

Népkert

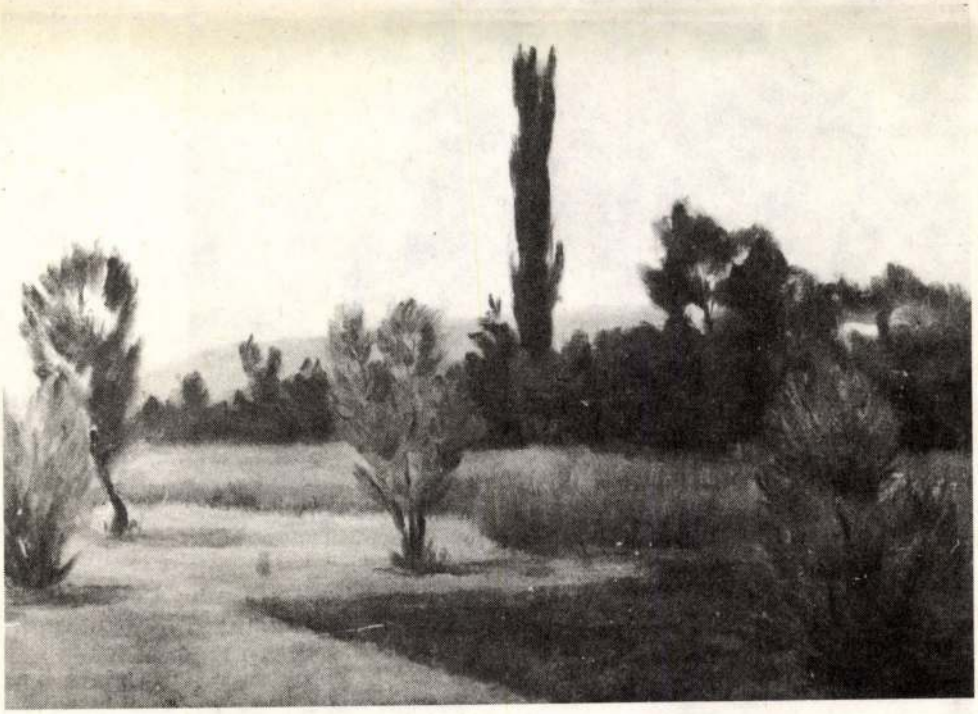

Heves Megye 1987. febr.

plein-air festészet tanulságait, a szín és a fény szerepének hangsúlyozásával, valamint ember és környezet harmonikus egységének ábrázolásával.

A főiskolán is a nagybányai hagyományokon felnőtt, a természetelvű látásmódot magukénak valló tanárok oktatták, mint Szőnyi István, Boldizsár István, Varga Nándor Lajos. Hatásuk, különösen Szőnyié, több művön is érezhető. Erről tanúskodnak az 1946-ban festett Matild néni és a Hátakt, valamint a tápiószelei művésztelepen készült, Hazafelé című művei. E korszak, de talán egész életművének egyik legjobb alkotása a Falusi temetés. A kép előterét teljesen betöltő, egészen közel hozott arcokon fájdalom, bánat, lemondás tükröződik, a háttérben fehérlő domboldalon a fekete fejfák jelzik csak a lezajlott eseményt. A különleges képszerkesztés erőt és monumentális hatást kölcsönöz a kompozíciónak.

A tápiószelei művésztelepen töltött évek alatt házasságot köt András Gizella festőművésszel, akivel először Gyöngyösre, majd 1948-ban Egerbe költöznek. 1950-től az egri Kiskereskedelmi Vállalat dekoratőre, majd 1957-től az egri Gárdonyi Géza Színház díszletfestő-festőművésze, egészen 1985-ben történt, végleges nyugdíjazásáig. Munkája mellett kedvtelésből és hivatása iránti szeretetből, festéssel is foglalkozik.

Még korai, 1945 körül keletkezett, bibliai témájú műve a Példabeszéd, amely kísérlet a nagyobb igényű, monumentális kompozíció irányába. 1950 körül több, színekben gazdag festői csendélet készült, amelyek közül a Hortenziák című emelkedik ki érdekes kompozíciójával és finom színeivel. A város iránti szeretetéről több tájkép, így a Népkert, a Kilátás ablakunkból és az Eger látképe, valamint számos akvarell tanúskodik. A közönség előtt még ismeretle-

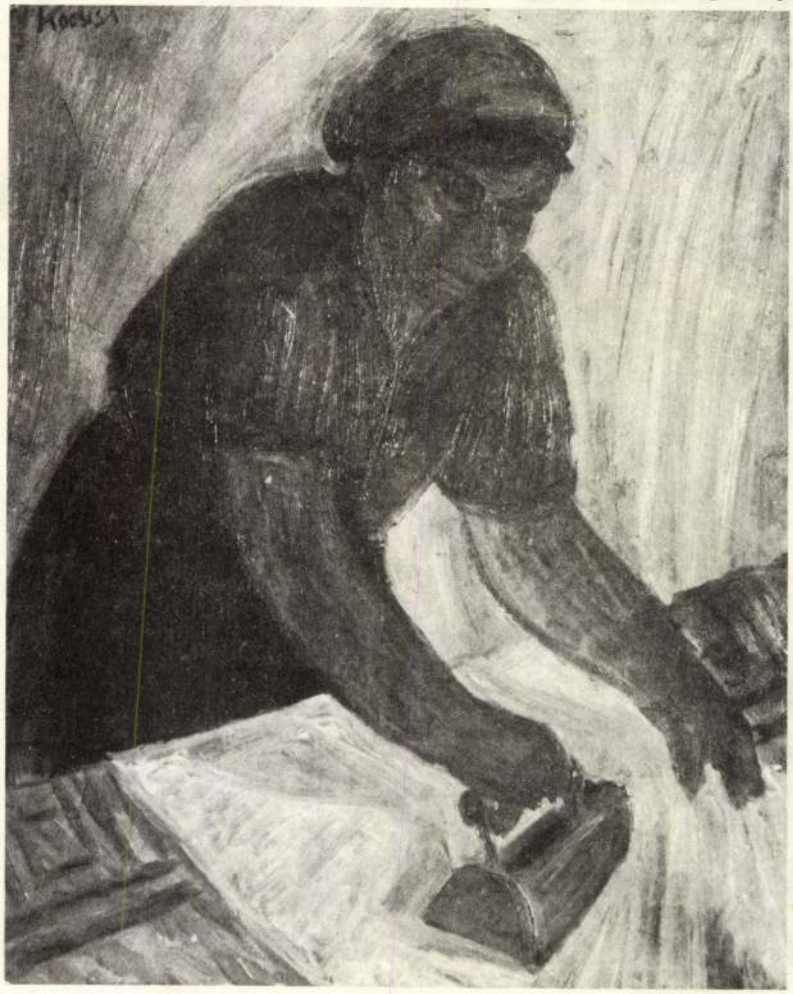

Matild néni

nek ceruza- és tusrajzai, amelyeknek a város és a városi élet, például a kórház vagy az egri meleg víznél zajló élet a témái.

A munka mellett aktívan részt vett a közéletben is. Kevesen tudják, hogy a város által rendezett monstre ünnepségek, felvonulások látványában az ő tervezői, kivitelezői munkájának is része volt. Barátai, kollégái vidám, bohém természetű embernek ismerték, eddig titokban tartott versei azonban a világegyetem méreteiben is gondolkodni tudó emberként mutatják, aki olykor keserű-vidám iróniával szemlélte önmagát és környezetének visszásságait. Festményeinek bemutatásával az egriek egy közismert és mindenki által szeretett művész eddig ismeretlen arcát ismerhették meg.

Bakó Zsuzsa

Szelényi Károly fotói a Hevesi Szemle Kisgalériájában

Sokszor csábítja a nézőt felületességre, ha a téma túlzottan ismerős. Mint ez esetben is, amikor *Szelényi Károly* az egri és a Heves megyei műemlékekről készült fotóiból adott ízelítőt az elmúlt év végén Egerben.

Eger, a barokk város, azoknak, akik benne élnek, nem nagy téma. A megszokás hályogszerűsége ráült már a szemünkre, észre sem vesszük, egyáltalán nem is rezdülünk, amikor egy-egy élesebb fénycsóvában a szemünk láttára csúcsosodik magasba a minoriták templomának a tornya. Vagy éppen délidőn, harangkonduláskor villan fel előttünk egy suhanó pillanatban a ferences templom homlokzatának kőbe vésett latin szövege, amelyben a Berzsenyi által is megénekelt „régi jámborság" foglalja szavakba a hívő lélek vallomását, az ajánlást, amivel a köveket a régi mesterek egymásra rakták.

A tárlaton az első körbeforgás után „csak" azt állapítjuk meg, hogy itt egy jó szemű vándor végigjárta a megyét, ismerkedett azzal a világgal, amit itt hagyott nekünk a történelem. Vizsgázott abból, amiből mi, egriek, alkalmasint többszörösen megbuknánk, honismeretből. Vagy, ami azzal majdnem egyet jelenthetne, honszeretetből. A művész szeme, akarata, tette és munkájának eredménye kell ahhoz, hogy ismét és újra „belelkesedjünk" saját környezetünkön, annak mérlegén, és kezdjük újra megtanulni e barokk világ, vagy különösképp a megyében fellelhető művészettörténeti alkotások olykor ezeréves örökségét, tanúit.

Felsorolni nem illik az élményt adó fotókat. Aki ezeket látta, annak nem kell fölébe vagy beléje magyarázni, mi is azokban a fenséges és megrendítő egyszerre. Hogy a feldebrői, Árpád-kori épületegyüttes altemplomában mekkora az építészeti megoldás, mi maradt ott meg ívekben, oszlopokban, ábrázolásokban. S mert magunk is megjártuk ezt a remekül helyreállított műemléket, a most is eredeti céljának megfelelően használt templomot, elmondhatjuk, mennyire benne él a zegzugosan egymásra emelt rétegekben az a félelem is, az a szorongás is, amely az akkori idők zivataros változásai közben az embereket elfoghatta.

És itt van a vár, a Fazola-kapu vagy egy magányos fa a Bükk egy széles rétjéről, a Casagrande-faragás, a szobor, ahogy egy olasz díszíteni akarta az egri teret. Itt van a látvány Egerről, ahogy mi is ritkán szemléljük ezt az ezeréves hegyalji menedéket. Mert nincs időnk, kedvünk, meg szándékunk felgyalogolni a völgyből az Almagyar-domb egyik kiugró részére, megszerezni az élményt, a látvány méltóságát és azt a jó érzést, hogy a bükki hegyekből minden este indul a fuvallat.

És akkor még nem szóltunk a török fürdőről, annak ezer színéről! A márvány és a víz tükre együtt, úgy tud játszani, mint az a kaleidoszkóp, amit csak a gyermek tud igazán forgatni jól, fürge ujjaival. És igazán csak a gyerek tudja a látványból kilátni azokat a színeket, amikről az ember, mármint a felnőtt, csak sietős álmában, ha értesül néha.

Szelényi Károly fotóalbuma erről a vidékről majd tavasz végén jelenik meg. Jó volt ez a félszáz kép előzetesnek. A művész kitűnő megfigyelő, remek látószöge, magyarul, jó optikája van. Ezért is járta már be sikerrel a fél világot!

Farkas András

RUZICSKAY GYÖRGY EGRI SZEREPLÉSÉRŐL

A művész erkölcsi kategóriákban is gondolkodik

A Hevesi Szemle Galériája múlt évi negyedik tárlatának döntő jelentőségű anyagát Ruzicskay György grafikus, festőművész, Munkácsy-díjas kiváló művész munkái szolgáltatták, mellettük Rénes György iparművész inkább az igazán ritkán látott művészi ipari formát, Perl Márton fotói pedig a Rénesről készített riport egy-egy mozzanatát adták a kiállításhoz. Mintegy zamatanyagként, bemérési pontként szolgáltatva a mai művek mai hangvételét, azt, amire a közönség kíváncsisággal válaszolhat.

A képzőművészeti szemlékről szóló beszámolók rendszerint a művész életútjának méltatásával kezdődnek. Kitapogatják szellemi gyökereit, kinél tanult, honnan szerezte be és meg mindazt, amit közönsége elé tár. Azért, hogy megmutassa magát, no még azért is, mert az esztétikai nyereséget, a szellemi hasznot nem lehet letagadni egy ilyen művész—fogyasztói kapcsolat alkalmával sem. A legtöbb szó a formáról esik, hiszen a művészet elsősorban forma kérdése: forma dat esse rei, a forma adja meg a dolognak a lényegét. Innen kezdve aztán mindenki igyekszik a maga módján és ítélete szerint bedobozolni a művészt abba a kategóriába, amelybe indokai, értesülései, netán előítéletei szerint elraktározza őt.

Ha most a Ruzicskay nevével és munkáival fémjelzett tárlatról rögzíteni kívánjuk gondolatainkat, magunk sem kerülhetjük meg a forma ügyét. Először is és még sokáig beszéljünk a kilencvenéves mester művészetének formai oldalairól. A szellemi gyökereket, a tanulóműhelyeket itt mellőzzük, nemcsak az alkotó érett nagysága, kora és egyedülálló termékenysége miatt, hanem azért is, mert mindaz, amit ő megteremtett, már régen önmagáért beszél. Mindentől és mindenkitől függetlenül. München, Róma, Párizs lehetnek az állomások az úton, de a téma az életmű maga.

Ruzicskay elsősorban grafikus. Az a művész, aki a meghúzott, a harmonikus rendbe teremtett vonalakkal fejezi ki önmagát és azokat az élményeket, amik benne előadódtak, a pillanat vagy valamilyen jelenség hatására, nyomása alatt megszülettek. Nem kell itt óriási hatásokra, bonyolult jelenségekre gondolnunk. A mindenre érzékeny alkotói szellem a legkisebb jelenséget is megragadja, és attól lesz naggyá vagy maradandóvá, netán nagy hatásúvá egy-egy rajz, egy-egy festmény, hogy a művész hozzáteszi mindazt, ami az ő készségeiben, képességeiben rejlik. Olvas Liszt Ferencről, lelkesíti őt az üstökösszerű tünemény, a „hangok nagy tanárja", máris kész egy sorozat az igazán romantikus zenészről. Belép egy múzeumba, végignézi a több ezer éves történeti figurákat és máris megszületik benne az idea, hogy mindent le kell fordítania a saját rajzos művészi anyanyelvére. Ezer és ezer kerül így papírra, mappába a hosszú évtizedek alatt, mert a nyugtalan szellem itt is, ott is felfedez valami fontosat, a történést, a hatást, amit nem kerülhet el. Párizst pasztellképei örökítik meg, akkora rajongással és érzelemmel, hogy Vértes Marcell finom mívű ceruzarajzai sápadtaknak tűnnek mellettük.

És most térjünk rá Egerben látható tárlati anyagára. Más kiállításon történő szereplése miatt nem adhatott nekünk nagy volumenű festményeket, csak egyet, az Eger ostromát; a többi grafika, sorozatokba fűzve egy-egy gon-

dolati mag körül. Talán ebben rejlik valóban mozgósító erejük és diadalmas hatásuk.

Legszélesebb epikai elbeszélése, csaknem történelmi képregénynek nevezném, az a sorozata, amely a gyulai vár históriáját, az alföldi nép sorsát beszéli el. A hosszú századok nem engedték nyugodtan élni az alföldi világot sem; a békési, a gyulai, a szarvasi népek hol ide kaptak, hol oda nyúltak, mert vagy az urak marakodtak „ott fenn", vagy a török jött már valahonnan Belgrád alól. Várat kellett építeni, robotolni kellett, ragaszkodni is kellett a földhöz, amely azért termett, mert a jobbágy, ez a furcsa jogállású szerzet mindig tette a dolgát, kötelességét. A jogról inkább csak a feje fölött írtak a tudósok, ő még élt a lehetőségekkel. Ha nem bírta az egyik helyen, ment odébb, ha meg nem kötötték a lábát.

Ehhez a sokszázados állapothoz nyilván történelmi olvasmányai, netán komoly stúdiumai nyomán jutott a művész, aki mint egy gyors kezű riporter, papírra-kartonra jegyezte le az olvasottakat. Megjelentek előtte az egykori emberek, alsóbb és felsőbb rangú valakik, nemesek és nemtelenek — ugyan, tudják-e pontosan mai olvasóink, mi tartalma is volt egykor e két szónak? — az egyik parancsolt, a másik dolgozott. A kettő között ott feszített a katona, ami nem mindig tudta pontosan, kinek is kellene igazán engedelmeskednie.

Aki végignézi Ruzicskay lapjait, gazdag eligazítást kap mindabból a látványból, amit ő a századok mélyére képzel. És nehogy csak ábrázolást nyújtson a mai szemlélődőnek, egyes kartonjai alá maga szerkesztette szövegeket illeszt, hogy az értelemre ható mondatok kiegészítsék az érzelmeket. Kettőt kiemelnék. Az egyik: „Az Anjou-korban, a XIV. század elején elrendelik: »Ezért akarjuk, hogy bármilyen szabad állású emberek akarnának is a mondott földre menni, háborítatlan időzzenek ott.« Ez a királyi rendelet az elpusztult vidék benépesítését szándékolta." (A rajz a szerszámokkal felszerelve, lendülettel vonuló család képét örökíti meg.)

És a másik, a másik korból: „Mikor a jelesebb parancsnokok elestek, s a belső várba szorultakat járvány tizedelte, Kerecsényi elhatározta, hogy feladja a várost és a várat. Nyílra kötött levelet lőtt ki a sáncokra, s ebben Partáftól nyolcnapi fegyverszünetet kért." A rajzon a levél repül csak, de a néhány vonás, a repülés íve, a szövegből kicsapódó végső szorítás jelzi, hogy a szűkszavú grafika mögött több száz ember drámája robbanás előtti pillanatokat, halál előtti kétségeket tesz elképzelhetővé.

Ruzicskay szerint a művész feladata, hogy az életnek nevezett mozgást megörökítse, mindennapi nyüzsgésünk tartalmát felszínre hozza az a mód, az a rend, ahogyan ebben a mozgásban részt veszünk. Ezt a mozgást az adott helyzetben, az adott és olykor kétségbeejtő meglepetéseket is hozó pillanatokban éri tetten a művész. Az egyes szereplők belső igyekezetét, a bennük rejlő célt vagy az éppen belőlük kibúvó erkölcsi okot akarja ábrázolni. Ehhez pedig mindenekelőtt az szükséges, hogy ezeket az embereket, tetteiket, magatartásukat, a kor levegőjét, szellemi és erkölcsi atmoszféráját megismerje. Mert csak az tud hitelesen ábrázolni valamit, aki azt a bizonyos témát a legbensőbb tartalmáig ismeri, sőt azzal azonosulni is tud. Ennek a bölcs munkának éppen az adja meg az alapját, hogy a művész nemcsak festőnek-grafikusnak a legmagasabb szinten felkészült mester, aki minden egyes alakjában, akármilyen vázlatszerűen, de tökéletes harmóniát teremt, belehelyezve abba a környezetbe alakjait, ahol néma jelenlétükkel is vallják a magukét, hanem és inkább: szemlélődő ember, aki a képzőművészeten, a formai dolgokon túl tudja és akarja érteni a körülötte zajló világot. Van lelkiereje visszakalandozni a múltba, megélni azt, amit olvasott, akár Gyula váráról,

akár az „Egri csillagokról", akár ezernyi más témáról: akár megholt emberekről, vagy mégmeghaltabb korokról. Mert — a rajzok legalábbis ezt mutatják — a korokat, a korok embereit, a művészet elikszírjével fel kell és lehet támasztani, hogy szóljanak magukról! Hogy megismerhessük őket, hogy ne csak dátumok és felsorolások, jól-rosszul megkötött békék hirdessék, mi is lehetett Mátyás vagy Mohács idején, Erdélyben, a Partiumban, netán a Habsburgok és a törökök tájékán. A mozdulatokban, a gesztusokban, az öltözékekben jelenjék meg nekünk a mindennapjuk, amikor a hősiségről nem olvastak, de cselekedték azt! Az erkölcsi magaslatokról nemcsak a parancsnok hangján kellett vagy lehetett beszélni, de a tettek és a példák vitték lendületbe a szíveket, a test megfeszülő erejét.

Mondhatják netán, hogy egy képzőművész históriai szemlélete elragadott minket. Azt is lehet vitatni, mai napság lehet-e ez a művész feladata? Még azt is hozzátennénk: zilált, sokat megélt korunkban más ármány és más szerelem szakítja — ha szakítja? — szét az emberi lelkiismeretet, vagy csak hisszük, hogy a nemes célról elég hirdetni a bölcseleti tételeket és azok a gyakorlatba maguktól átültetődnek? Egy azonban biztos: az igazi művész erkölcsi kategóriákban is gondolkodik!!

Örülünk annak, hogy a mai magyar művészetben akadnak még néhányan, akik nemcsak a szakmát tanulták meg, de egy egész érett élet tanúságtételeként nemes tartalmakat, történelmi axiómákat, erkölcsi igazságokat tesznek közszemlére, okulásul.

A formatervező iparművész Rénes György üvegmunkái, Perl Márton fotói talán távolról, igen csak közvetetten rímelnek erre a gondolatsorra; de Ruzicskay érzelmeiről, gondolatairól, tartásáról, tanításáról, jelleméről, magasrendű művészi erkölcsiségéről beszélni kell. Még akkor is, ha ezek a kategóriák egy tárlat kapcsán szokatlanul hangzanak is. Annál inkább!

Farkas András

Kocsis Árpád

— **Kocsis Árpád** festőművész emlékkiállítása hétfőn délután nyílt meg Egerben, a Hevesi Szemle Kisgalériájában. A tavaly elhunyt művész életművét reprezentáló tárlat november végéig tekinthető meg.

Magyar Nemzet 1986. XI. 4.

Kocsis Árpád

— **Kocsis Árpád** grafikus, a Miskolci Nemzeti Színház nyugdíjas díszlettervezője, életének 72. évében elhunyt. Hamvasztás utáni búcsúztatása január 3-án, délután fél kettőkor lesz Egerben, az Urnatemetőben.

Magyar Nemzet 1985. XII. 31.

Kocsis Árpádné, András Gizella

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor-u. 17
Telefon: 188-296, 188-307

Kocsis Árpádné, András Gizella

PEDAGÓGUSOK LAPJA

1958 DEC

*

Megalakult a rajztanári tagozat a szakszervezet megyei bizottsága mellett. Vezetője dr. Berecz Jánosné megyei rajzszakfelügyelő. A tagozat a többi között elhatározta, hogy az egri pedagógus klubban állandó kiállítást rendez, s ezen havonta más-más festőművész-rajztanár műveit mutatja be. Az első kiállítás novemberben nyilt meg Kocsis Árpádné András Gizella képeiből.

*

és az élet k

MDK

Kocsis Árpádné

Annál pezsgőbb vitalitást árul el *Kocsis Árpádné* festészete. „Vörösberény" c. olajfestményéhez csak gratulálhatunk. A megjelenítés szuggesztivitása, a valeurok korszerű felfogása, a kézjegy finom szenvedélyes nyomai, egy magáratalált vérbeli festőnek örömét tolmácsolják. Örömet jelent a mi számunkra is a „Vörösberény" sikere és a „Falusi utca" finom színkultúrája.

Plathy György: Heves megye képzőművészeinek őszi tárlata.
Népujság, Eger. 1957. dec. 31.

szerepeltek, amelyeket feltételezése szerint *a kormány a szociális partnerekkel és a társadalom egészével közösen vall*, illetve szeretne megoldani.

A szociális békét a kormányzati oldal politikai és társadalmi értéknek tartja, és úgy ítéli meg, hogy *a konfliktusok lehetőség szerinti megkész egyeztetni a szociális partnerekkel, ahogyan azt ezek igénylik is*, s ennek deklarálásával – hangsúlyozta a politikai államtitkár – olyan ajánlatot tettek, amely *„a beleszólás és a felelősségvállalás új útjait nyithatja meg"*.

V. Zs.

Nullszaldós a New York-i járat

A Malév perli a vámhatóságot

A *Malév* 1994-re tervezett mintegy *69 millió forintos nyeresége* függ attól, hogy a cégnek sikerül-e érvényesítenie követeléseit a *Vám- és Pénzügyőrséggel* szemben – mondta *Pákay* András vezérigazgató újságíróknak kedden.

A Malévnek mintegy 640 millió forint *visszamenőleges vámtartozása* keletkezett repülőinek lízingelésével kapcsolatban. Ezt szeptember 10-éig kellett befizetnie. Az összeg egy részét visszaigényelhette, a mintegy 191 millió forint jogosultsága azonban vitatott. A Malév ezért *perli a vámhatóságot*, és ha sikerül az említett összeget visszaszereznie, akkor nyereségessé válhat.

A több százmillió forintos veszteséget okozó, B 767-es gépekkel bonyolított hosszú távú járatokat sikerült megközelítően *nullszaldóssá* tenni. Ez annak köszönhető, hogy ez év májusától a *Budapest–New York járatot* a Malév és a Delta közösen „nonstop" üzemeltetésben működteti.

Bővült az ÁV Rt. igazgatósága

Eredménytelen a Zsolnay-pályázat

Az *ÁV Rt.* igazgatósága tizenegy tagra bővült. A miniszterelnök december 8-i hatállyal igazgatósági taggá nevezte ki *Mihályi* Pétert és *Szokai* Imrét – jelentette az *MTI*. Az igazgatóság keddi ülésén döntött arról, hogy a társaság vezérigazgatójának, *Lascsik* Attilának megbízatását – mely december 31-ig szólt – az új privatizációs törvény elfogadásáig, de legfeljebb hat hónappal, június 30-ig meghosszabbítja.

Az igazgatóság tudomásul vette, hogy eredménytelenül zárult a *Zsolnay Porcelángyár* állami tulajdonban lévő részvényeinek értékesítésére kiírt nyílt pályázat. Az ÁV Rt. tárgyalásokat kezdeményezett a *befektetni szándékozókkal*, hogy kedvezőbb megállapodásra jusson. A Zsolnay Porcelángyár közgyűlése a részvénytársaság teljes igazgatóságát *visszahívta*. A társaság anyagi helyzete nagymértékben romlott, a *működés veszteségessé vált*, és olyan jelentős vagyonvesztés alakult ki, hogy – az ÁV Rt. tájékoztatása szerint – a tulajdonosok kénytelenek voltak e drasztikus lépés megtételére. A jelenlegi vezérigazgató, *Otterbein* István határozott idejű munkaszerződését, amely ez év végén jár le, *nem hosszabbítják meg*. A vezérigazgatói posztot január 1-jétől *Csikós* Anikó tölti be. Az új vezetés feladata az lesz, hogy *stabilizálja* a társaság pénzügyi-gazdasági helyzetét, kidolgozza az ehhez szükséges *válságkezelési programot*, és privatizációs tárgyalásokat kezdjen az állami tulajdonú részvények értékesítésére.

Az ÁV Rt. megvásárolja az *MHB Rt.*-től és az *MHB Invest Rt.*-től a *Reform Rt.*, illetve a *Mai Nap* 50-50 százalékát, valamint a *Szabadföld Rt.* 51,2 százalékát. Az ÁV Rt. vételi ajánlata eredetileg az MHB által eladni kívánt teljes részvénycsomagra vonatkozott. A Mai Nap és a Reform Rt. esetében a társaságok kisrészvényesei éltek az 50 százalékot meghaladó részre vonatkozó vételi jogukkal.

ja ki az igazgatóság hat, úgynevezett primer központja. *Az előfizetők száma a négy évvel ezelőtti 88 ezerről 182 ezerre növekszik*. Ennek ellenére még mindig csaknem 50 ezren várnak telefonra. Négy évvel ezelőtt a 468 településből csak 147 volt bekapcsolva a távközlésbe, mostanra az automata – jelentős arányban digitális – központok már *401 települést* kapcsoltak be a telefonhálózatba. A térségben 700 kilométer hosszúságú, korszerű optikai kábelt építettek.

Az esztendő végére *Heves* megye szinte valamennyi települése csatlakozik az országos távhívórendszerhez, Borsod-Abaúj-Zemplén megyében ugyanez a jövő évben várható. A két megyében 1997-re a nagyvárosok peremkerületeiben és az aprófalvas településeken a telefonhálózat kiépítettsége eléri a 95 százalékot.

Kedden az eddig legellátatlanabb térségben adták át azt az új műszaki egységet, amelynek révén 37 falu kapcsolódhat be az országos távhívórendszerbe; ez *Gagyvendégiben* működik.

*

Mintegy 10 ezer vonalas új, digitális telefonközpontot avattak *Csepelen* a Matáv és a helyi önkormányzat vezetői kedden.

A részben lakossági előfinanszírozással megvalósuló fejlesztés keretében a Matáv 4200 telefonvonalat helyez üzembe kisebb részben már az idén, többségében pedig 1995 végéig.

(Folytatás az 1. oldalról)

Bartha Ferenc kifejtette: az *Állami Vagyonügynökség* igazgatótanácsa a kormány privatizációs stratégiájának megfelelően hozta meg döntését. Ha az elv az lenne, hogy privatizáljunk akkor, amikor jó árat, extraprofitot lehet elérni, akkor addig állami kézben kell tartani a cégeket. De most a magángazdaságban hiszünk, és ezért magánkézbe adjuk az állami vagyont. A miniszterelnök, ha ehhez a politikához tartja magát, azt fogja mondani, hogy rendben van a HungarHotels-szel kapcsolatos döntés. Ha nemet mond, akkor *politikai alapon dönt*.

– Arra számítok, hogy a vizsgálat alapján azt fogja mondani a miniszterelnök: a dolog rendben van. Ha pedig mégsem, akkor az igazgatótanács két dolgot tehet: *vagy meggondolja a döntését és hoz egy újat, vagy megerősíti a korábbit*. Ha olyan *komoly, új szempontok* merülnek fel, amelyek tényleg azt igénylik, hogy revideálni kell a döntést, akkor az tesszük. De én nem látok ilyet. Minden kérdést, minden ellenvéleményt megvizsgáltak a szakértőink, következésképpen nem hiszem, hogy olyan új szempontok merülnének fel, amelyek a miniszterelnököt vagy a kormányt arra inspirálják, hogy a döntés megváltoztatását kérje.

A beszélgetésen felmerült, hogy egyes vélemények szerint az egész ügy a privatizációs kormánybiztos *személye elleni bizalmatlanság* miatt indult.

– Nem, hiszen egyetlen felelős miniszterelnök sem okozna az országnak kárt azért, hogy egy, a hatáskörébe tartozó embert felállítson.

Rubicsek Sándor, a Kormányzati Ellenőrzési Iroda elnöke a tegnap esti Tv Híradóban elmondta: a vizsgálatok jelenlegi eredményei alapján megalapozottnak tűnik, hogy a HungarHotels privatizációjával kapcsolatos kifogások *jogosak*, mivel az elemzések szerint magasabb árat is el lehetne érni a 15 szálloda egyenkénti értékesítésével. Az iroda elnöke is kevesli az 57,5 millió dolláros vételárat. Lehetségesnek tartja azt a megoldást is, hogy egyelőre ne adják el a szállodalánc tulajdonjogát, hanem csak az üzemeltetésére kössenek úgynevezett menedzser szerződéseket. Ez a megoldás egyébként egybevág az IKM szakmai véleményével is.

*

A HungarHotels vizsgálatának kezdeményezésével kapcsolatban számos találgatás, félreértésen alapuló információ kapott lábra. *Pál* László ipari miniszter kérésére közöljük, hogy *az Ipari Minisztérium nem kezdeményezte a miniszterelnöknél a HungarHotels privatizációjának felülvizsgálatát*, bár a tárca ezzel a koncepcióval nem értett egyet, és ellenvéleményének a szakértői tárgyalások során hangot is adott. A minisztérium képviselője az igazgatótanács tagjaként *az egyetlen ellenszavazatot adta le* a döntés meghozatalakor.

(osváth)

Árpád szövetkezet elnökét választották a *Magyar Agrárkamara* elnökévé a köztestület keddi alakuló küldöttgyűlésén, Budapesten. A főtitkár *Mészáros* Gyula lett. A közgyűlésen részt vett *Orosz* Sándor, az *Országgyűlés mezőgazdasági bizottságának* elnöke, a földművelésügyi tárcát *Kis* Zoltán politikai államtitkár képviselte.

Az agrárkamara a közelmúltban elfogadott kamarai törvény alapján *köztestületként* működik a jövőben. Ez azt jelenti, hogy az általános gazdasági érdekképviseleti funkció ellátása mellett a földművelésügyi tárca számos *hatósági feladata* kerül át a kamarához. Így a mezőgazdaság köztestülete az állategészségügy, a növényegészségügy és az agrárgazdaság más fontos területeinek hatósági jogköreit veszi át fokozatosan az *FM*-től. Az agrárkamara az induláskor elsősorban a szaktanácsadást, az információs rendszer felállítását és működtetését, az alapfokú szakképzés ellátását kívánja átvállalni a tárcától. Egyebek között a Magyar Agrárkamara foglalkozik majd az okmányhitelesítéssel, a mezőgazdasági termékek származási bizonyítványának kiállításával.

A megválasztott elnök munkájában azt tartja szem előtt, hogy az állam gazdasági szerepvállalása folyamatosan csökkenjen, az agrárkamara egyre inkább betöltse gazdasági önkormányzati szerepét.

VALUTAÁRFOLYAMOK DECEMBER 21-ÉN (egy egységre forintban)

*december 20-i árfolyam a) American Express Hungary	Angol font		Francia frank		Német márka		Olasz líra (1000 egységre)		Schilling (100 egységre)		Svájci frank		Svéd korona		USA-dollár	
	Vétel	Eladás	Vétel	Eladás	Vétel	Eladás	Vétel	Eladás	Vétel	Eladás	Vétel	Eladás	Vétel	Eladás	Vétel	Eladás
DUNA*	168,8448	182,9152	19,9680	21,6320	69,4908	73,7892	85,7600	71,2400	986,3154	1047,3246	81,3024	88,0776	14,3232	15,8152	109,3190	116,0810
IBUSZ	170,09090	181,01902	22,15600	21,45490	69,31595	73,76941	65,722	70,514	984,918	1048,197	81,90920	87,17176	14,32500	15,52500	109,04500	116,05100
KONZUM	170,60	181,15	20,16	21,41	69,54	73,84	66,25	70,35	988,14	1049,26	82,14	87,22	14,53	15,43	109,37	116,13
OTP*	171,95	180,79	20,30	21,36	69,78	73,88	65,41	71,97	994,99	1046,33	82,36	87,22	14,26	15,66	110,28	115,96
AMEX[a]*	168,61	179,03	19,92	21,16	68,71	72,97	65,63	69,68	976,13	1036,50	81,13	86,16	14,34	15,23	108,04	114,72

NOCSICS BÁLÁS

MagyarNemzet 1994 dec. 21

Unokáink sem fogják látni

Öreg bérházak hétköznapi csodái

Levelezésem és a telefonhívások java részét tette ki az elmúlt 15 évben az a panaszáradat, amely az 50 éve felújítatlan, lerobbant bérházakról szólt. Eleinte sok pusztuló vakolatot, leomló korlátot, erkélyt, kicserélt kaput, tönkrement freskót mutattam a képernyőn, aztán elkezdtem válogatni. Hiszen eredményt alig lehetett elérni, a nézőket pedig – gondoltam – a saját házaik érdeklik igazán, a műsorban nem szívesen néznek ilyesmit tömegével. Előnyben részesítettem azokat, ahol a lakók összefogtak, s csináltak valamit, legalább egy részletfeladatot felvállaltak. Nem várhatjuk el tőlük, hogy úgy viselkedjenek, mintha a sajátjukban élnének. Aztán válaszlevelekben igyekeztem buzdítani a bérházak megvásárlására a lakókat, hogy valóban így is legyen. Amióta egyre több lakás lett magántulajdon, a jó hírek is szaporábban érkeznek. Ilyen például *Tóth* Lajos levele:

Ha a sajátunknak érezzük

„Kezdeményezését gyakorlatban is követjük saját épületünknél. Közösségünk ugyanis 1992-ben megvásárolta a Budapest VI., Szófia u. 15. szám alatti, több mint százéves épületet. Mint önkormányzati épület, 50 év alatt felújítva nem volt, igaz, hogy a vele szemben lévő Hunyadi piac csarnoképülete is nagyon elhanyagolt állapotban van.

Társasházunk tulajdonosai egyhangú szavazattal úgy határoztak, hogy anyagi lehetőségeikhez mérten felújítják a társasház utcai homlokzatát, különös tekintettel az önkormányzat által biztosított »pályázaton elnyert« összeg felhasználására. Ezt a kezdeményezést az önkormányzat részéről nagyon hasznosnak, ösztönzőnek tartjuk, ugyanis elindult egy folyamat, amely az évtizedek óta lepusztult épületek állagmegóvását lenne hivatva biztosítani. Példaértékű lehet közösségünk egységes hozzáállása és megértése, mivel a legkisebb jövedelmű nyugdíjas néni is, aki egyedül él, tiltakozás nélkül fizette be a rá jutó felújítási költséget. A fentiek is bizonyítják, hogy közösségünkben fejlődött, nőtt a tulajdonosi szemlélet, azt csak fokozza az a tény, hogy a fenti anyagi áldozatvállaláson túl az elmúlt évben kicseréltük az épület külső-belső csatornarendszerét, nem kevés költségbe került a tetőhéjazat javítása és a vízcsatornarendszer szakaszos javításai sem. Ezen kiadások mellett üzemeltettük az épületet is, és mindezt szó nélkül tűrte közösségünk.

Mint közös képviselő, rendszeresen részt veszek az önkormányzat által szervezett képviselői továbbképzéseken, értekezleteken, ahol a közösségek rossz hozzáállásáról, szétházásokról lehet panaszokat hallani. A mi kollektívánkról csak pozitív tetteket mondhatok el, a társadalmi munkából mindenki kiveszi a részét, persze korának és elfoglaltságának megfelelően.

Jóleső érzés volt az önkormányzat gesztusa, amikor az épületünk felújítása során eltekintett a közterület-foglalási díj megfizettetésétől, ugyanis a pénz, amely a felújításhoz összegyűlt, kevés lett volna a kivitelezéshez. 2 500 000,– forint állt rendelkezésünkre. Hat kivitelező nemleges válasza után a *Németh* József által képviselt kft. vállalta el a kivitelezést. (…) Munkája, amelyet a mi épületünkön végzett, minőségileg a többi kivitelező számára is példaértékű és követendő lehet, ugyanis eredeti formájában állította helyre épületünk külső utcai homlokzatát a több mint 100 éve épült és díszített gipszminták lepusztult másának pótlásával.

Többször tartottunk halászlé- vagy gulyáslevesfőzéssel egybekötött összejövetelt tangóharmonikával a háttérben, ahol mindenki jól érezte magát. Van egy szerény, de igényeinket kielégítő pinceklubunk, amit közösen alakítottunk ki…"

A következő levél, amelyből idézek, névtelen: „Az ön műsorának – kezdete óta – szorgalmas és egyetértő nézője vagyok, ezért tudom, milyen kevés jó hír jut el önhöz országunk lakóépületeinek állapotáról, sorsáról. Talán nem veszi tolakodásnak, ha egy – önmagában talán – jelentéktelennek tűnő esetre hívom fel szíves figyelmét.

A Köztársaság tér 13. sz. alatti lakóház – mely sarokház, és egy jelentős része a Vay Ádám utcában is jelen van – földszintje önkormányzati tulajdon, a lakások jelentős részét mi, lakók, megvásároltuk. A földszinti helyiségeket több tevékenység céljára bérlik az önkormányzattól.

Az egyik bérlő – a Xanadu Kft. – terjeszkedett, újabb helyiséget bérelt, szabályosan, engedéllyel ablak helyett ajtót nyitott a térre, tehát építkezett. Eleinte gyanakodva figyeltük az eseményeket, tartottunk tőle, hogy már megint valamilyen éjszakai »zavaró objektum« kialakítása készül, s mi kezdhetjük a harcot ellenük.

Legnagyobb meglepetésünkre az építkező kft. egyik tulajdonosa, *Nagy* Attila úr hevesen, nagy vehemenciával nekiállt a többi bérlőt és házunk tulajdonosait meggyőzni, hogy ne csak az általuk végzett építőipari munkák nyomait eltüntető külső festésre kerüljön sor, hanem a teljes földszinti rész vakolt részére, a műemlék jellegű kapubejárat, a bejáratnál található oltárfülke, a kapu alatti gipszdíszítések és a kőlábazat legyen egységesen, szolidan, tisztán helyreállítva.

A nevezett úr energiájának köszönhetően előbb-utóbb minden érdekeltet meggyőzött, és levezényelte a felújítást, melyet néhány évtizeden keresztül a tulajdonos VIII. Kerületi Tanács, Fővárosi Önkormányzat nyilván pénztelenség miatt – elmulasztott.

Mindez szót sem érdemelne, ha a Belváros frekventált épületeinek egyikében történik előírási kényszer alapján, hatósági fenyegetésre. De mindez egy vállalkozó – szolid, senkit nem zavaró kereskedés – szándékával, csak a szép és a rend iránti igénye, szelíd agressziója nyomán a lepusztult Józsefvárosban történt…"

„Feltűnt egy kiálló kő"

Beszámoltam a képernyőn és itt, az újság hasábjain is arról, hogy a Fővárosi Önkormányzat elkülönített egy megpályázható összeget, amelyből az elnyerhető pénz segítségével a főváros értékes részletei újíthatók meg, állíthatók helyre. Az egyik sikeres akcióval kapcsolatos a következő levél:

Bella Lászlóné írja: „A legutóbbi adásában bemutatott, a Nagytétényi Kastélymúzeum kertje előtt helyrehozott Nepomuki Szent János-szobor láttán támadt bennem az ötlet, hogy »Nepomuki«-problémánkkal önhöz forduljak, azt remélve, hogy segítségünkre tud lenni! Pár éve dolgozom Iszkaszentgyörgyön – kastélyát már az ön műsora bemutatta – a plébánián, illetve az ott kialakított egyházmegyei lelki központ vezetőjeként. A plébániakert egyik eldugott sarkában már régebben feltűnt egy, a földből kissé kiálló kő gyanús, szobortorzóra emlékeztető formájával. 1993 májusában vettem magamnak a fáradságot, és kiástam. Nem hiába. Legnagyobb meglepetésemre egy fej és kezek nélküli, de egyébként ép, kb. 1 méter magas homokkő szobrot találtam, melynek alakja és »ruhája« alapján Nepomuki Szent Jánosra kezdtem gyanakodni. Tovább ásva megtaláltam a fejet és az egyik kezet is. A fej a jellegzetes papi sapkával, a »biretum«-mal megerősített abban a hitben, hogy valóban Nepomuki Szent Jánosra akadtam. További nyomozásom eredményeként két olyan információhoz jutottam, melyek végképp megerősítettek feltevésemben: 1. A legidősebb emberek emlékeznek rá, hogy még a II. világháború idején állt a Nepomuki-szobor az akkori Szent János és Német utca (ma Petőfi és Szabadság utca) kereszteződésénél lévő kőhíd korlátján. 2. A templomot építtető kegyúr, *Pészaki Bajzáth* György 1818-ból és 1828-ból származó adománylevelében »200 forintokat ezüst pénzben fundált arra a célra, hogy a kőhídon álló Nepomuki Szent János-szobrot május 16-án mindenkor virágokkal és olajlámpásokkal felékesítsék«.

Örömmel foglalkoztunk a gondolattal, hogy a feltehetően 200 éves Nepomuki Szent János-szobor restaurálás után községünk ékessége lesz. Nem hittük volna azonban, hogy másfél évvel a felfedezés után még mindig nincs szobrunk. A szobrot beszállíttattuk Székesfehérvárra, *Kocsis* Balázs restaurátor műtermébe, polgármesternőnk pedig bejelentette a szobrot a műemlék-felügyelőségen. Ennek már kilenc hónapja. S azóta semmi sem történt. A restaurálást nem lehet elkezdeni, míg a műemlék-felügyelőség arra engedélyt nem ad. Mi várunk és reménykedünk, s el nem tudjuk képzelni, miért nem történik az ügyben már valami?"

Az itt, Közép-Európában oly népszerű szent szobrai divatba jöttek. Aránylag rövid időn belül újabb és újabb barokk kori homokkő alkotások helyreállításáról kapok hírt.

Fekete Csaba – a kastélymakettjairól híressé vált gimnazista – írja Bugacról: „November 20-án Kiskunfélegyházán eredeti helyére visszaállították Nepomuki Szent János egész alakos, festett homokkő szobrát. Nagyon jelentős téralkotó eleme volt ez a városnak évszázadokon át az 1950-es évekig, mikor is barbár módon ledöntötték, s kötelet dobva rá, elvontatták. Később az ótemplom raktárában megcsonkítva – keresztet tartó jobb karja és bal lába nélkül – pusztult, míg *Fekete* János városkutató és rajztanárom, *Rosta* Ferenc kezdeményezésére, az önkormányzat anyagi támogatásával a Bozóki kőfaragó testvérek restaurálták a szobrot."

Végül két részlet *Schelken* Pálma leveléből: „A hámori (Lillafüred-Hámor) Nepomuki Szent János-szobor elkészült. A helyreállítás *Szabó* István, hámor-perecesi plébános kezdeményezésére történt. Egyébként ő a környék értékeinek megmentője (Erzsébet sétány oltára, keresztje, emlékei, szentléleki romok, István-barlang melletti stáció, kiskápolna stb.), *Seres* László, Lillafüred önkormányzati képviselője fogta össze a régen húzódó kezdeményezést, felújítást, és azt saját képviselői alapjából is támogatta. Az augusztus 20-i hagyományos Szent István-ünnepség után került sor az eredetileg a *Fazola* család által 1806-ban készíttetett, közel 200 éves szobor felújítás utáni felavatására.

Ellopták Széchenyi mellszobrát

Helyreállították a Széchenyi-padot a XII. kerületben. (A Közlekedési Múzeum az ország kisvasutainak megmentése – a börzsönyi, mátrai, lillafüredi kisvasutak – után a Széchenyi-hegyi gyermekvasút érdekében vezetett tanulmányút során a Széchenyi-emlékművet is megkoszorúzta. Közben örömmel látták a résztvevők a helyrehozott Széchenyi-padot. Leguggoltak, földre ültek, hogy a szöveget kiböngésszék.) Lenne egy javaslatom: ezt a töredékes szöveget fémtáblára, jól olvashatóan kellene leírni, és vagy a pad oldalára, vagy a mellette álló vastag törzsű fára kellene elhelyezni. (A szöveg pedig a következő: »Vándor, kit utad erre hoz / E kézhordta kőrakáshoz / Tudd a legnagyobb magyar nevét / A dicsők dicsője, a Nagy Széchenyiét! / Keresztelője volt a honfi… / Tisztelve, áldva a nemes… / Viseli ez orom, / Most és mindenkoron«."

Egyébként az utóbbi idők legelkeserítőbb hírei: az emlékpadtól nem messze a Széchenyi-hegy oldalába épített emlékhelyről ellopták Széchenyi István 1891-ben felállított mellszobrát; Budapesten a Szilágyi Erzsébet fasorban, a fogaskerekű végállomásához közel állt a főváros egyik legrégebbi szobra, egy, az 1700-as évek első feléből származó Krisztus-ábrázolás. Novemberben megcsonkították!

Terveim szerint erről és az elmúlt másfél évtized legjelentősebb hasonló eseteiről is szó lesz az „Unokáink sem…" következő adásában, január 15-én, amely ennek a műsornak a 15. születésnapja is lesz egyben…

Ráday Mihály

Kocsis Balázs

Mentsük meg a magyar agarat!

A hosszú távok ura, a szabadság szerelmese

A magyar agár: több mint egy évezrede társunk

Lételeme a szabadság, a szárnyaló vágta. Láncon nem él meg. Hatvan km/h körüli csúcssebességgel egy kilométernél nagyobb távon még a gepárdot is veri. Az ebek ura, az urak ebe. Szilaj természetű, kemény fejű, szálkás idomú, karakán és állhatatos állat. Különleges, kevés más ebre jellemző tulajdonsága a magyar agárnak a „győzősség", a hosszú futás végén a magyar virtushoz illő hajrázni tudás. E nemes állat most minden kiválósága ellenére védelemre szorul.

Mind a kilencféle ebünk küzd a maga gondjaival, de egyikük mára végveszélybe, a teljes eltűnés, a kipusztulás szélére jutott: külföldi felhajtók borsos áron vásárolják fel az amúgy is veszélyesen kicsi és szétszórt állomány derékhadát. A fajta legjobbjait különösen a középkori köntösben tetszelgő orosz vadászat számára, a kínai konyha kedvéért vagy a bőréért keresik. (Ez utóbbi lesújtó vélelmet látszanak igazolni a keleti határszélen talált, megnyúzott, temetetlen agártetemek.) S noha egy védett magyar agár elpusztítása 2-300 ezer forintos büntetést von maga után, még nem volt rá példa, hogy ezt a büntetést valaha is kiszabták.

Az agarak fajtacsoportja igen sokszínű: az orosz, a perzsa és a ma oly divatos afgán agár nagy bundájú, loboncos, míg a kazah és kirgiz bojtos fülű, bojtos farkú. A magyar agárra leginkább a szintúgy sima szőrű arab és angol agár külleme emlékeztet. (Egyébként ez utóbbi, szórakoztató célokra tartott fajtával a múlt század

tették, ezzel mészárlását is „szentesítették". Nem ritka eset volt, hogy az agarat „osztályellenségként" bűnös gazdája udvarán, annak lába mellett lőtték agyon.

Szomorú, hogy míg ezernyi filmet, képet ismerünk az afrikai orrszarvú- és elefántirtásokról, ázsiai majommészárlásokról és a dél-amerikai esőerdők visszafordíthatatlan növény- és állatirtásairól, saját kincsünk, a magyar agár ötvenéves tömeges irtásáról még hozzávetőleges adatunk sincs, és egyetlen képi dokumentum sem forog közkézen.

Pedig az agarászat semmi mással össze nem hasonlítható fajtája a természetes vadászatnak, hisz az eb csak a gyengébb vadat fogja el. Eszményi társ a lovaglásban, a terepen fáradhatatlan. A lóval ősidőktől fogva együtt él, még szállásukban is szívesen megosztoznak. Ilyenkor az agár helye a jászol alatt, a szalmában van. A ló vigyáz rá, nem tiporja. Ha egy is nyikkan, minden paci ijedten emeli a lábát, nem ő lépett-e a cimborára, a nemes ebre. Lovardák ékessége lehetne tehát az agár, lenyűgöző külseje és látványos futta rendezvények és történelmi filmek szereplőjévé is tehetné, amint arra a magyar agár idegenforgalomi hasznát oly gyakran emlegető Gencsy Tibor, agarászatunk nagy öregje már 33 éve felhívta a figyelmet.

Legyünk büszkék nemes ebünkre, és vigyázzunk rá, hogy ne legyen többé az „eb ura fakó", de legyen végre a magyar eb ura egy hagyományaiban megújuló, értékeihez hű, erős magyar haza.

Nyáry Szabó László

Az 1886-ban alakult Országos Agarász Szövetség szervezésében az utolsó Országos Díjagarászat 1943-ban volt, a ma szerbiai Bácskatopolyán. A gyepvezér Gencsy Tibor volt, aki ma is az agarászat jövőjét hirdeti. A Szövetség a II.

Ökoszövetkezet a Hortobágyon

A szőke, a vörös és a fecskehasú

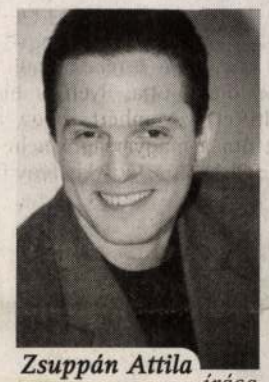

Zsuppán Attila írása

Csípős, hideg szél süvít a hortobágyi pusztán, a sáros legelő pocsolyáit jégpáncél borítja. Talpunk alatt ropognak a rögök. Az embernek még a kutyáját sincs szíve kicsapni ilyen időben. Ember és állat, ha teheti, meleg vackot keres magának, és megpróbálja átvészelni a hidegeket. A bongyor szőrű mangalicának azonban mindez meg se kottyan. A Hortobágyi Ökoszövetkezet huszonöt hektáros legelőjén vidáman turkál a konda, a malacok jóízűen ropogtatják a frissen elébük szórt kukoricát. Ez itt kérem, igazi csúcstermék, akár a Rolls-Royce az autók között – mondja büszkén a gazda, és körbevezet bennünket a birtokon.

A XIX. században Milos szerb fejedelem tenyészetéből átkerült néhány disznó József főherceg kisjenői birtokára, ahol az ősi szalontai és bakonyi sertések nemesítésére használták őket. A vérfrissítés kiválóan sikerült: megszületett a nemes magyar mangalica, amit sokáig európai hírű fajtaként tartottak számon. A téeszesítés és a nagyüzemi sertéstenyésztés miatt, amelyek hozta létre huszonegy vállalkozó kedvű ember, akik közt akad gazdálkodó, egyetemi tanár, bankár, természetvédő és vadász is. Ki a pénzt hozta, ki a szaktudást, ki pedig a lelkesedést. Céljuk az ősi magyar zsírsertés, a mangalica hagyományos tenyésztése, a fajta széles körű megismertetése és a különleges, mangalicából készült termékek népszerűsítése. Nagy hangsúlyt fektetnek a tradicionális tartási módok megvalósítására. Ennek érdekében a legelőn még úgynevezett csutkakúpokat, kukoricaszárral borított, kúp alakú, favázas építményeket is emeltek, melyek a disznók nyári szállásául szolgálnak. A mangalicák területe egyébként ökológiai művelés alatt áll, vagyis vegyszermentes, a malacok nem kapnak mesterséges takarmányokat vagy tápokat, többnyire azt eszik, amit a tarlón találnak. Nem vetik meg a gyökereket és a csigát sem, lehet tél vagy nyár, fagy vagy kánikula: a mangalica mindig talál magának harapnivalót.

A hagyományos ridegtartás és a különleges faji jellegzetességek miatt a mangalica ugyan lassabban hízik, és nem annyira szapora fajta, húsa azonban jóval ízletesebb, zsírja pedig könnyebben emészthető, és jóval kevesebb koleszterint tartalmaz, mint a hússertéseké. E kedvező tulajdonságai miatt a spanyolok már jó ideje felfigyeltek a magyar mangalicára. Hisz a világhírű Serrano sonkát nagyrészt e fajta húsából állítják elő.

Rózsa Péter szerint éppen itt az ideje, hogy a mangalica a hazai piacot is meghódítsa. Az egészséges táplálkozás híveinek is jó hírrel szolgál: a jövőben nem

Kati néni szobra

Fehérvár legnépszerűbb asszonya volt...

Kocsis Balázs szobrát Katalin-napon avatták Fotó: Simon Erika

„Ha Katalin kopog, karácsony tocsog" – mondja a népi bölcsesség, de a felsővárosi Boda Kati néni kiskocsija nem kopogott, hanem zörgött, nyikorgott évtizedeken át Székesfehérváron a piacos napokon a (volt) palotai kapu felé vezető utcában. S a kocsiban szépen betakargatva a hajnalban sütött libafertályok vonultak a piacra, ahol el is keltek hamarosan. Akinek pedig nem jutott pénze libára, az a még meleg szaftot vásárolhatta meg, amit nagy kannából mértek merőkanállal.

A libafertályok illata és a kocsi nyikorgása olyannyira hozzátartozott a városhoz, hogy amikor Kati néni hazament a mennyei konyhába, egy fiatal szobrász-restaurátor, Kocsis Balázs megmintázta alakját. A kis modell aztán megtetszett a városnak, és úgy gondolták, hogy a hősök, királyok szobrai mellett álljon ott Kati néni is, emlékeztetve a libafertályos asszonyokra és rajtuk keresztül mindazokra, akik a nagy események hátterében a mindennapi élet kis kocsiját tolják nap mint nap.

Csakhogy egy szobor felállítása nem egyszerű dolog, meg hát drága is nagyon. Ámde a város tudta, mi jár egyik „leghűségesebb polgárának", s összeadta a pénzt bronzra, öntésre, miegymásra. Adott a hivatal, adtak a vállalkozók, üzemek, iskolák és nem egy magánember is. Úgyhogy elkészült az életnagyságú szobor 2000-ben, már csak engedély kellett a felállításhoz. S ekkor gond támadt. A szobor helyét bizonyos hivatalban, ahol nem érezték meg a város szándékát, egy modern bevásárlóközpont mellé képzelték, mintegy ellentétként, s az engedélyek késtek, a szobor meg egy raktárban várakozott. S ekkor a kezébe vette a dolgot a város vezetősége, s praktikus polgári akcióként „ideiglenesen" felállították a szobrot azon a helyen, ahová szánták, s feltették a kérdést a lakosságnak, hogy egyetértenek-e. Három nap alatt 1600 aláírt vélemény támasztotta alá, hogy jól döntöttek a szoborállítók. (Talán a Szent István Király Múzeum több évtizedes munkája, izgalmas, sokszor kiátkozott kiállításai is segítették a mai polgárokat elhatározásukban.)

Így hát 2001. november 25-én, a fehérvári Katalin-nap alkalmából ünnepélyesen felavatták Kocsis Balázs Katinéni-szobrát. Vasárnap volt, ilyenkor már korán alkonyodik, és bizony kopogott az idő, amikor több száz ember előtt színes műsor idézte meg azokat az időket, amikor itt nyikorgott a „fertályoskocsi". Először a Galiba Együttes zenélt és énekelt Pesovár Ferenc gyűjtéséből, majd nagyméretű kivetítőn a felsővárosi óvodások mutatták be a régi piac életét tánccal, rigmusokkal, nagy bajusszal, kalapban, kendőben. Ezután Vakler Lajos és Preszter Elemér filmetűdjében láthattuk, hallhattuk, hogyan történt, amikor a fertályosasszonyok gyakran húsz libát is levágtak, megkopasztottak és hajnalban megsütöttek, hogy frissen kerüljön a piacra. Majd Heinrich Péter a Városszépítő és -Védő Egyesület nevében köszönte meg a támogatóknak a segítségét, végül Warvasovszky Tihamér polgármester úr avatta fel, és adta át hangulatos beszédben a szobrot a fehérváriaknak. Ezután következett a Katalinok köszöntése és az „ünnepi meglepetéstrakta", ami kenyérkét, rengeteg libafalatot és jó hűvös bort jelentett. Mindehhez nagyban hozzájárult az Alba Regia Együttes és Kati néni családja.

Így hát együtt volt minden és mindenki a kivilágított utcán, akik megadják egy város és ezen keresztül egy ország ízét, színét, illatát.

Zombori Béla

Nagymama és unokája emlékére

Új szobor Örkényben

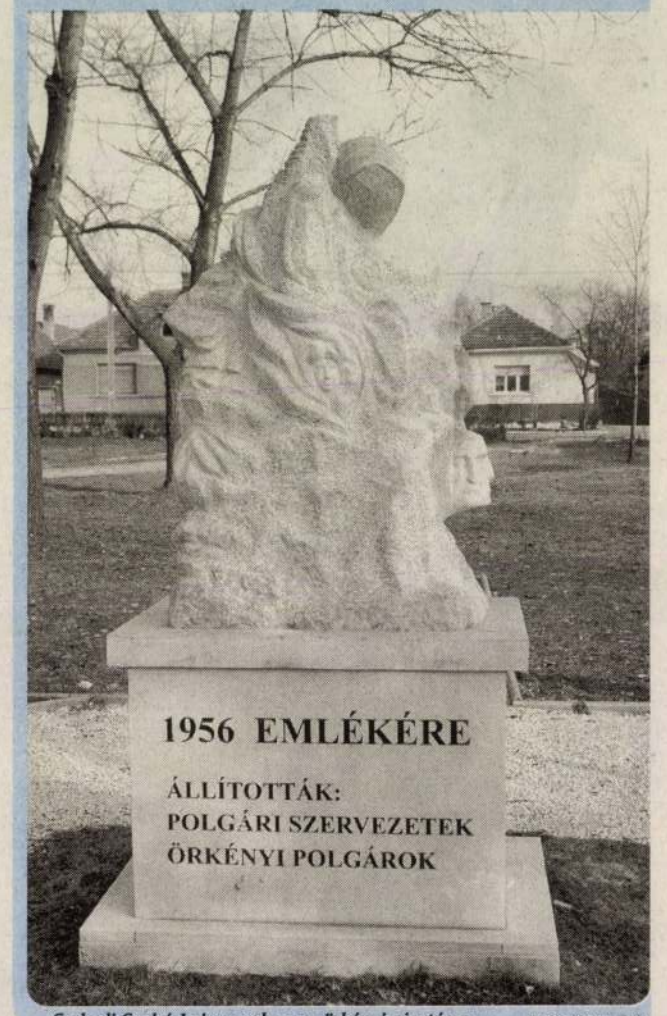

Sarkadi Szabó Lajos szobra az örkényi piactéren Fotó: Simon Erika

Örkényben van egy emlékműve az 1956-os eseményeknek, ám az itt élők ezt nem érezték elégnek. A régi, kopjafás emlékművet annak idején a könyvtár előtti téren állították fel. Pedig a harcok, melyekre az örkényiek ma is emlékeznek, a központban, a Piac téren voltak. Ahol ma is mindenki megfordul.

Az Örkényi Polgári Kör két tagja mesélt a szobor keletkezésének történetéről az *Országjáró*nak. Szeibert János 1956-ban még csak négyéves volt, de képfoszlányokra azért ma is emlékszik: cserepeken pattogtak a golyók, az emberek kerítésen ugráltak át, és úgy menekültek, mentve az életüket. A következő generációnak már ennyi saját emléke sincs. Ezért szerették volna sokan, hogy olyan emlékmű készüljön, ami a vendégeket és az itt élőket egyformán megérinti.

Azt már ők is szüleiktől hallották, hogy pontosabban mik történtek. Azt például, hogyan lőtték ki Bora néni kezéből unokáját, a kétéves Marikát, aki ugyanabban az évben született, mint Hriazik János, a Polgári Kör vezetője. Örkény kis település, itt már egy ember hiánya is mindenki számára észrevehető. Bora néni és Marika köztük élt, ki tudja, ma már hány unokája lenne. Ez az ő történetük, történelmük. Szoborban elmesélve mindent elmond 1956-ról. Ennek tolmácsolására kérték fel Sarkadi Szabó Lajos szobrászművészt.

Nem véletlen, hogy az avatáson mintegy félezer ember volt jelen. S azóta, összefogással, a szobor közelében található kálváriát is rendbe tették.

Balogh Endre

MDK

Kocsis Andor

kitüntető elismerés

N.Szal. Tav.Szal.Kiáll. 1934.

MDZ

KOCSIS ANDOR

kitüntető elism.

17. Tav.Szal. dijnyert. névsora. N.Szal. 1942. jun.

Kocsis Andor

MDK

Leányfej, terrakotta

Műcsarnok 1936 Jubileumi kiállítás

Kocsis Andor

MDK

Pásztorlány, gipsz

Szomjuság, terrakotta

Műcsarnok 1936 Jubileumi kiállítás

Kocsis Andor MDK

Térdeplő akt, terrakotta

Mücsarnok 1935 téli és Székely Bertalan emlékkiál

Kocsis Andor MDK

Halászok, gipsz

Műcsarnok 1937 IV. Nemzeti Képzőm. Kiáll.

Kocsis Andro MDK

Szegények, terrakotta

Mücsarnok 1937 IV. Nemzeti Képzőművészeti Kiáll.

Kocsis Andor

MDK

Mütét előtt, terrakotta

Műcsarnok 1937 IV. Nemzeti Képzőm. Kiáll.

M.D.K.

Kocsis Andor szobrászmüvész

/d.z./: "Müteremlátogatás" cimmel ir a müvész munkájáról és cikkének keretében bemutatja három szobrának repr.-ját: "Hipnózis", "Mütét előtt" és "Apai szeretet" cimekkel.

Film Szinház Irodalom, Bp. 1939. juni.28.-juli.5. II. évf. 26. sz. 82-84. lap

Kocsis Andor

Hobrász

Fenti a Műcsarnok
és Nemzeti Szalon
kiállítója.
Ujpesti lakós
Ugro 463. l.
(IH tévesen
Korpácsnak írva)

. *Miklós csodája.*

MK

Kocsis Andor

kitüntetőm elismerésben részesült.

XII. Tavaszi Szal. N. Szal. 1937. máj.
4 l.

Kocsis Andor

Fürdés előtt a Dunaparton, bronzban

Öreg révész, "

Duna-kiáll. N.Szal. 1933. jan. 6 l.

BIHARTORDA /Hajdu/

Fáy-kúria, földszintes, középrizal
a Stern-családé.

/Bihar vármegye és Nagyvárad. MV.

Kocsis Andor

76. Fürdés előtt a Dunaparton, bronz

77. Öreg révész, bronz

Duna Kiállitás katalogusa, Nemzeti Szalon
1933. január hó, 4 lap

MDK

Kocsis Andor

Örök fájdalom, gipsz

Ébredés, gipsz

Nemz. ~~Képzőmüv~~. kiáll. Mücs. 1933. ápr.
Képzőmüv.
28 l.

Москва. Мадог.

Буба Гайдаком, сирах

Ебредба. Гирах

Мома. Жбрвжк. Кгяп. Ммоа. 1933. Мрг.

Кбрядмлу.

I.

28

MDK

Kocsis András
Vetkőző, gipsz

KUT kiáll. N.Szal. 1943. okt. 4 l.

Kocsis András

„Anya gyerekkel" c. szobra (bronz) - 1977

Bp. IV. István tér

Rajna György: Elyámolás a „Külső Terület" műemlékéről

Budapest 1987/12

Kocsis András MDK

szobrász

"Lenin"

Repr. 14.o.

Aradi Nóra: Két pályázatról
Műterem 1956 I. évf. 5. sz. 12.- 19.o.

MDK

Kocsis András

A bp.-i Lenin-szobor tervpályázatan

II. díjat nyert.

Müvészet 1958 I. Évf. 8. sz. 41.o.

Kocsis András

szobrász MDK

"Zichy Mihály" szobra a ligeti körutra kerül.

Műterem 1958 I. évf. 5. sz. 46.o.

Kocsis András
Németh ~~Kiállitás a Műcsarnokban~~ Lajos: Tavaszi tárlat
Szabad Nép, 1952, május 25. 8 l.

oo Konsult-szoba terve

MŰEMLÉKEK ORSZÁGOS BIZOTTSÁGA
Érk. 1926 május 17.

A Műemlékek Orsz

Tekintetes Ig

70/1926 sz.

Az Orsz. Magy . Ipar

nyelvü ismertető füzetét, mely

magában foglalja, van szerencsé

Fogadja a Tekintetes

nyilvánitását.

Budapest.1926. márciu

MDK

Kocsis András

Balás-Piry Z: Megjegyzések az Őszi tárlathoz.
Az Ország, 1943. okt. 9.

MDK

Kocsis András szobrász

Tamás Es: I.Magy.Képzm.kiáll. szobormüvei. Kis Ujság, 1950. szept. 2. 4 l.

Kocsis András Szolcsány

Munkácsy-díj II. fok.

NN: ünnepélyesen kiosztották...

Népszava 1956 ápr. 4. 84 évf. 81. n. 7 l.

Kocsis András Szobrász

Békét a földeknek c. szobra szerepel
a II. képzőm. kiállitáson

Nonlopi: A II. m. képzőm. kiáll. szobrai

Népszava 1956 jan. 7. 84 évf. 6 sz. 61.

MDK

Kocsis András szobrász

Baur, Albert: Moderne ungarische Kunst. Zur Austellung im Kunstmuseum. National Zeitung. Basel, 1944. jul.7.

MDK

Kocsis András Kossuth-díjas szobrászművész

másfélszeres életnagyságú női figuráját, a villamosság szimbolumát a Gödöllői Áramszolgáltató Vállalat bejáratánál állítják fel. (repr.)

képtelirat. (Forrás.)

Magyar Ifjúság, Bp. 1957. 32. sz. [6. l.]

M.D.K.

Kocsis András szobrász

1952)

Művért. Pogány Ö Gábor: Az első Magyar Képzőművészeti Kiállitás 126.l.

126.

KOCSIS András

Kossuth-díjas szobrászm.

NN: A magyar képzőm. és Iparm. Szöv. II. közgyűlése

Irodalmi Ujság 1955 II ért. 24 sz. jun. 11. 1 é.

MDK

Kocsis András

Pásztorleány, bronz

fehérvári: Nyiregyházi müv.hetek.
Szépmüvészet, 1940, 1.sz. 22 l.

Kocsis András

MK

szobrász

Kossuth Lajos emlékmű. Kisfaludi Stróbl Zsigmond-
Kocsis András - Ungvári Lajos

19.o.

Gádor Endre: Budapest szobrai. Bp. 1955.

Kocsis András

MDK

Kisfaludy Stróbl Zsigmond,

Kocsis András és

Ungváry Lajos:

művészekből, szakemberekből és mérnökökből álló bizottság tekinti meg a balatonalmádii vörös kőből készült Kossuth-szobrot, hogy megállapitsák, hogyan lehetne a meglazult talapzaton segiteni.

FOTO: Kisfaludi Stróbl Zsigmond a szobor előtt.

H.M.: Miért rokkant meg a Kossuth-szobor alapja.

Esti Hirlap, II.évf.191.sz. 1957.aug.16.pé.
6.oldal

Kocsis Árpád
festőművész

A művész az egri képzőművészeti csoport tagja, annak megalakulása óta.
1958-tól nyugdijba vonulásáig mint grafikus a Miskolc-Egri szinház diszletmüterménck vezetője volt.
Rendszeresen résztvett területi és csoport-kiállitásokon. Tagja a Művészeti Alapnak.

Összeállitotta:
F.Ludányi Gabriella: Heves megyei képzőművészei.
MŰVÉSZET, 1979.augusztus - 32.lap.

Kocsis Árpád
festőművész

A művész dolgozott a nagybányai művésztelepen, majd Vámosbalogon és a tápiószelei művésztelepen. 1948-ban telepedett le Egerben.

Összeállította:
F. Ludányi Gabriella: Heves megye képzőművészei. MŰVÉSZET, 1979. augusztus- 32. lap.

Kocsis Árpád

alk. tanf.

Ferk. pzomfoiskvk

1939-41. 147. l.

Kocsis Árpád
festő

M.D.K.

A gépi Műcsarnokban kiállításon
vett részt.

Művészeti életünk.
Művészet, 1960. november

Kocsis Árpád

Tárlatot rendezett a H.m.-i napok alk-ból a H.m.-i Munkacsoport: (f.a.)

Képrijség, Eger
1958. júl. 6

Kocsis Árpád

Alföldi táj, ant. Repr.
Karlet, "

Heves megyei képzőműsének öni tárlata Eger 1962
Katalógust bevezette: Bodnár Éva

Kovács Árpád

Rajz (repró)

Kastáros 1966 IX. n. 1477 old.

Kovács Árpád
Grafikus

M.D.K.

A Heves megyei Képzőművészeti
Munkacsoport kiállításán vett részt.

Havick:
Művészet, 1961. július — 441.

Kocsis Árpád

MDK

Így látjuk *Kocsis Árpád* festészetében is a megrögzött reminiszcenciákat. A „Siroki táj" c. olajképe hűvös szemléletre és sematizáló törekvésre mutat. Egyedül a falu barna színskálája, valamint az „Egri hóstya", „Bükki táj" c. akvarelljeinek mozgalmas, színeiben kiegyensúlyozottabb, festőibb értékei arra engednek következtetni, hogy komoly, jól összefogott munkával Kocsis Árpád valóban felszínre hozhatja a benne rejlő tehetséget.

Plathy György: Heves megye képzőművészeinek őszi tárlata.

Népujság. Eger. 1957. dec. 31.

Kocsis Árpád

festő

Kiállitások
Ujmagyarság 1943.dec.15.

MDK

Kocsis Árpád

Őszi táj, v.

Nagybánya, v.

Képzőm. Főisk. Ifj. körének karácsonyi kiáll. 1943.

Kocsis Árpád

Felszabadulási táskat

Kevesi szemle 1985 D

Kocsis Árpád
festőművész

A művész Temesváron született 1914-ben. A Képzőművészeti Főiskolára járt 1940-48-ig.
Tanárai: Boldizsár István, Varga Nándor Lajos és Szőnyi István voltak.

Összeállitotta:

F.Ludányi Gabriella: Heves megye képzőművészei. MŰVÉSZET,1979.augusztus- 32.lap.

Kocsis Árpádné

András Gizella

festő

Gyöngyös

Széchenyi u. 2.

MKSz 1947

Kocsis Árpádné,

stul. András Gizella

festő

rajztanár

lásd

András Gizella.

Férje is festő

Kovács Attila, építész

L: Ungvári Péter

– Szövetségi hírek

Magyar

Építőművészet, Bp. 1983 83/1

Boríték 3

Kocsis Béla

KOCSIS BÉLA

BELSŐÉPÍTÉSZ

BUZÁS ÁRPÁD

TEXTILTERVEZŐ

PAPP JÁNOS

KERÁMIKUS
IPARMŰVÉSZEK KIÁLLÍTÁSA

CSÓK ISTVÁN GALÉRIA, BUDAPEST,
1962. JÚNIUS 15—JÚLIUS 6-IG

Újból három fiatal iparművész társult, hogy közösen számot adjanak eddigi munkásságukról, elért eredményeikről, hogy képet adjanak arról, miként kívánják szolgálni dolgozóink lakáskultúráját, mert közös elhatározással kiállításuk témájának ezt választották. Kocsis Bélánál, aki belsőépítész és Papp Jánosnál, aki kerámikus, ez lényegében természetes, de a textiltervező Buzás Árpád már lemondott arról, hogy az öltözködéskultúra terén elért igen komoly eredményeiről is számot adjon, pedig munkásságát éppen itt kezdte.

Nem életrajzot írok, de azt mégis meg kell említenem, hogy Kocsis Béla és Papp János a népművészetéről híres nagyközségünkben Mezőkövesden születtek, ráadásul ugyanabban az évben (1934).

Kocsis Béla, aki 1957-ben kapta meg diplomáját az Iparművészeti Főiskola belsőépítő tanszakán, már kezdettől fogva a fonott bútorra specializálta magát. Nem véletlenül. Ez családi hagyományból fakadt, mert nagyapja és testvérei is kosárfonással foglalkoztak, illetőleg foglalkoznak. Az ősök öröksége kötötte, de egyben segítette is. Így harcolt ki igen fiatalon nevet, elismerést és díjakat. Már 1958-ban a fonottbútor pályázaton több első, második- és harmadik díjjal tüntették ki. Részt vett minden jelentős hazai és külföldi iparművészeti kiállításon, így a IV. Országos Iparművészeti Kiállításon, a belgrádi, bukaresti, prágai és stockholmi kiállításokon. Különösen a vasvázas ülőbútorainak van nagy sikere, melyeknél fonásban és formában nagy gazdagságot ért el.

Papp János
Juhász

A kiállítás látogatói fogják eldönteni — a napi sajtó mellett —, hogy a három művész mily értéket képvisel a ma lakáskultúrájában. Ezt azért írom mert hiszen ismertetést adtam és nem kritikát. Befejezésként azonban annyit, hogy amikor a burzsoá szemlélet és a kispolgári ízlés ellen harcolunk, jó látni azt, hogy fiatal iparművészeink tudják, érzik, hogy mi a feladatuk. És ennek eleget is tesznek.

Kocsis Béla, Buzás Árpád és Papp János művészete haladó és a ma lakáskultúráját szolgálja.

Domanovszky György

F. k.: Dr. Balázs Istvánné

Globus nyomda Budapest

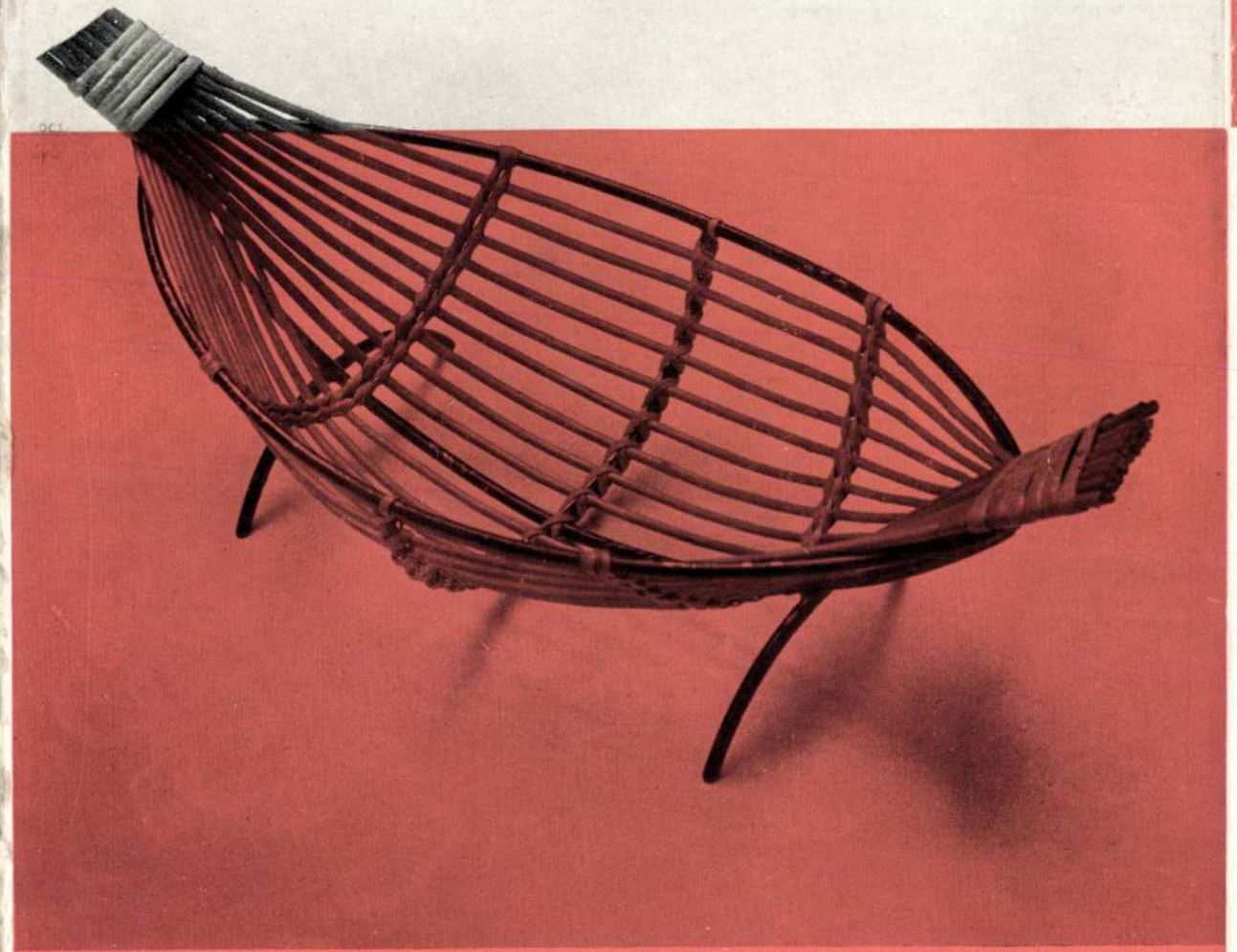

Kocsis Béla
Gyümölcskosár

Munkásságának nagy erénye, hogy szakított a régi nehézkes megoldásokkal, olyan típusokat és szerkezetet hozott létre, melyek a modern lakások csökkentett belső terében mindig jól elhelyezhetők lesznek. De székei és asztalai nemcsak a lakásnak, hanem az espressóknak, cukrászdáknak, kerti helységeknek is megfelelő bútorai lehetnek — sokkal inkább, mint a szokványos vasbútorok.

Miután nem kritikát, hanem csak ismertetést írok, így a három kiállító közül egyiket sem kívánnánk a többiekkel szemben kiemelni. Mégis meg kell mondanom, hogy Buzás Árpád olyan újdonságokkal szerepel, amit hangsúlyozni kell.

Buzás Árpád kötszövős textiltervező. Ez a műfaj az öltözködéskultúra terén ismert és igen kedvelt. Puloverek, zakók, mellények, szoknyák anyagát adta eddig. Ezúttal azonban lakástextilt mutat be, melyek mind mint az ő kísérletei alakultak ki és jöttek létre. Faliképei, függönyei, bútorhuzatai meggyőzően bizonyítják, hogy kísérletei nem voltak hiábavalóak és komoly eredményre vezettek.

A három lakástextil fajta közül kétségtelenül a faliképek a legérdekesebbek. Síkkötőgépen faliképet kötni, merész próbálkozás. Nem Buzás Árpád az egyetlen, aki nálunk ezzel kísérletezett, de azt már most megmondhatjuk, hogy ő jutott legtovább. Olyan műfajt teremtett ezzel, mely minden dolgozó számára elérhető áru és helyettesíti — textúrájánál fogva — a gobelint. Hatásában majdnem egyenértékű azzal és így nagy konkurrenciát fog jelenteni az ún. *juta* és kézifestésű textil faliképeknek. — Tájképei és csendéletei egyelőre a technikából adódóan természetesen erősen geometrikus megoldásúak. Érdekes volna kísérleteznie figurális témákkal.

Buzás Árpád
Hajógyárban

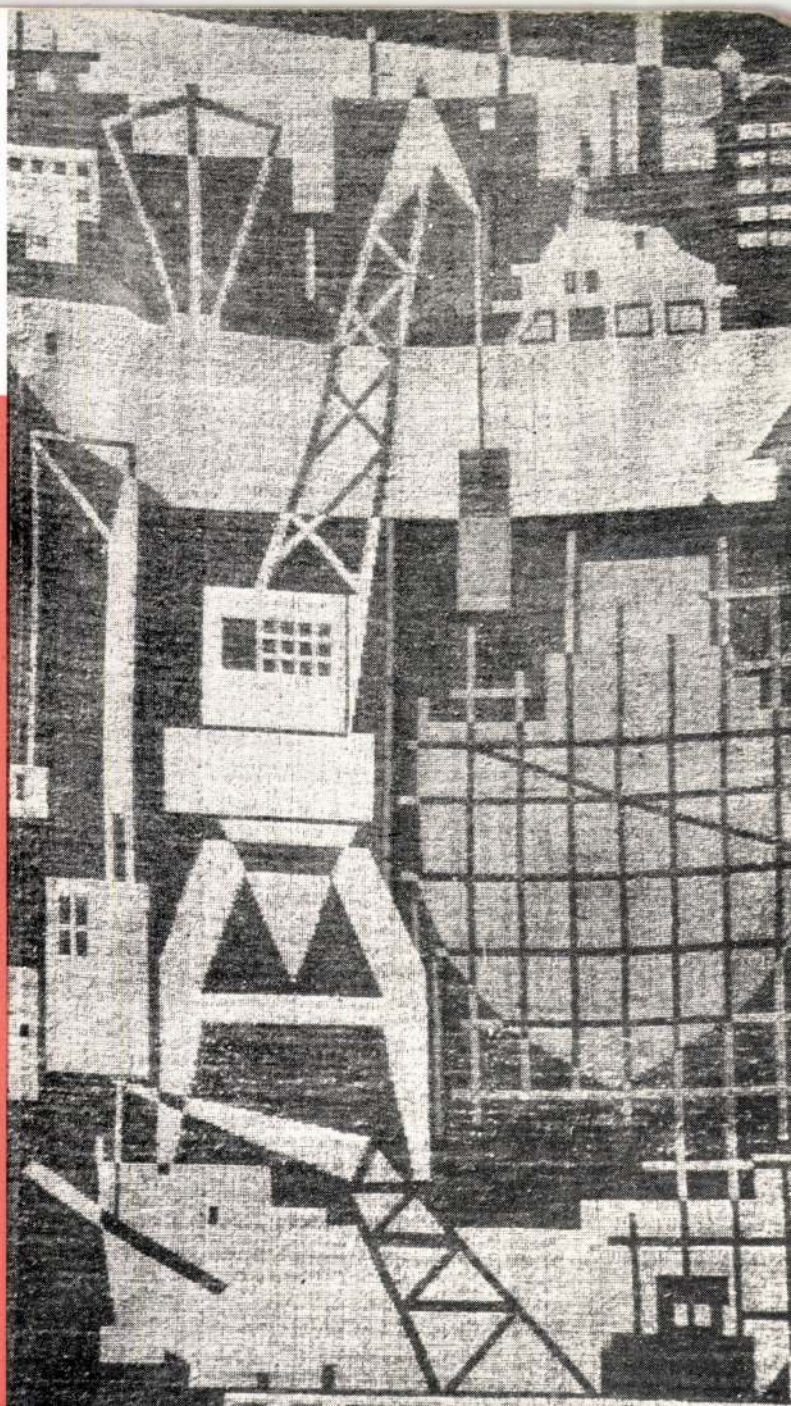

Függönyei és bútoranyagai majd a gyakorlatban fogják bebizonyítani, hogy konkurrenciát jelentenek-e a más technikájú, ily feladatú textiliáknak.

Buzás Árpád kétségtelenül nagy technikai felkészültsége révén jutott el kísérletein keresztül eredményeihez. Kiállító társaival szemben ugyanis szakmai tudását nem az Iparművészeti Főiskolán kezdte elsajátítani, hanem a Békéscsabai Kötöttárugyárban, ahol 1947—1951 években dolgozott és csak azután iratkozott be a főiskolára. Terveivel először 1958-ban mutatkozott be — férfidivat cikkekkel, mint kiállító először a IV. Országos Iparművészeti Kiállításon. Azóta ugyancsak férfi és női kötöttáruval résztvett a belgrádi és a prágai iparművészeti kiállításokon és az Iparművészeti Vállalat Komplex Studiójának — melynek tagja — textilkiállításán.

Papp János kerámikus 1957-ben végezte el — mint Kocsis Béla — az Iparművészeti Főiskolát. Diploma feladata figurális kerámia volt. Alkotótevékenységének máig is ez maradt a legerősebb oldala. De a diplomamunka naturalisztikus szemlélete ma már teljesen lekopott róla. Figurális kerámiáiban a groteszk és a rusztikus megfogalmazás között igen sokféle kifejezési móddal kísérletezik, de ennek ellenére e területen mindig felismerhetően önálló marad.

Amikor edényekkel kísérletezik, már nem olyan biztoskezű és nem olyan önálló gondolkozású.

Először 1959-ben a IV. Országos Iparművészeti Kiállításon szerepelt figurális kerámiával, majd külföldön Belgrádban és Prágában.

Utóbbi időben faliképekkel is kísérletezik, de ebben egyelőre még bizonytalan.

— JÁRDÁNAK HAJTOTT motorkerékpárjával a Mező Imre út 66. számú ház előtt Zágosta István 42 éves budapesti lakos. Súlyos sérüléssel vitték kórházba. A rendőrség bevonta vezetői jogosítványát, mert kiderült, hogy ittasan vezetett.

— **Gyermekhalált okozott** a felnőttek felelőtlensége vasárnap este Tatabányán, a Budapest felé vezető műúton. Két kislány át akart szaladni a felsőgallai átjárónál s az egyiket, a 15 éves Körösi Júliát elütötte egy személygépkocsi, amely az aluljáróból jött ki. A kislány kórházba szállítás közben meghalt. A balesetért a környék lakóit terheli felelősség, akik szabálytalanul, a felüljárót megkerülve egy földes utat tapostak ki a műúthoz.

— VASÚTI SINEKRE HAJTOTT Szeghalom és Vésztő között Marosán Gusztáv, a 8-as AKÖV tehergépkocsijával anélkül, hogy a sorompó nélküli átjárónál előzőleg megállt volna. Összeütközött egy arra haladó személyvonattal és ismeretlen nevű utasával együtt súlyosan megsérült.

— **Mesterséges üdülő tó** építése kezdődött a Mecsekben, az orfűi völgyben. Több mint két kilométer hosszú, és 300 méter

nem napozni és izgulni akartam, hanem *tapsolni a jó játéknak, a magyar győzelemnek...«*

Valóban, válogatott mérkőzésen szívesen lemond az ember az izgalomról és sokkal jobban örül egy sima, szimpla győzelemnek, a sok magyar gólnak, mint annak, hogy az ellenfél egy-egy támadásánál összeszoruljon az ember torka, mert a gól esetleg kiesést jelent. Tudtuk, hogy a kupamérkőzéseken ritkán alakul ki szép játék, inkább a *küzdelem* dominál. Az akarással most sem volt különösebb baj, de a kupa-küzdelemben *többre képesek játékosaink* és többet is vártunk tőlük. És bár elismerjük, hogy az NDK ma már nagyon közeledik az európai élvonalhoz, mégsem hittük, hogy a Népstadionban örülhetünk az ellenük elért döntetlennek.

— Kezünkben volt a lehetőség a továbbjutásra — így nyilatkozott *Nölder* hétfőn délelőtt a repülőtéren. — Az első

Új iparművészeti lakásberendező bolt a Belvárosban

Vonzó színfolttal gazdagodott a Belváros: az *Iparművészeti Vállalat* új boltot nyitott a Kossuth Lajos utca és a Magyar utca sarkán. Neve — *»Iparművészet—lakáskultúra«* — jelzi a programot is amelyet a vállalat ebben a jóleső ízléssel berendezett üzletben meg akar valósítani.

Freiser Pál igazgató a sajtóbemutatón a környezetkultúra és az életszínvonal kölcsönhatásáról szólva beszámolt a vállalat gyors fejlődéséről és arról az elhatározásukról, hogy kis *szériában készülő berendezési tárgyaikkal kísérletezve és utat mutatva fogják továbbra is ösztönözni a tömeggyártást.* Az új bolt pedig, ahol összpontosítva ismerheti meg a közönség a tervezőművészek legújabb és legjobb munkáit, sikerrel ellensúlyozhatja majd azt a meg nem értést, amellyel a kereskedelem gyakran a legfigyelemreméltóbb iparművészeti jellegű berendezési tárgyakat is fogadja és kolportálja.

Az új bolt ízlésnevelő feladatának ellátásához a vállalat olyan kitűnő művészek munkáit vette igénybe, mint *Kovács Margit, Gádor István, Gorka Géza, Szuppán Irén, Geubek Júlia, Kovács Zsuzsa, Hornicsek Lajos, Kocsis Béla,* hogy csak néhányat említsünk a különösen jólsikerült tárgyak tervezői közül. Az ő kerámiáik, textilképeik, függönyeik, bútoraik, lámpáik, fonott tárgyaik között bizonyára szívesen válogatnak majd az érdeklődők.

1021

Kocsis Béla

Kocsis Béla régi kosárfonó dinasztia iparművész fia. Nagyapja a múlt század végén, mint diák Gyöngyösön tanult, ahol szállásadója kosárfonó volt. A fiatalember itt kapott kedvet a szép és hasznos mesterség elsajátításához. Annyira megszerette új hivatását, hogy tanítói oklevelét már nem is használta fel. Tizenkilenc gyermeke — egy kivételével — folytatta az ősi mesterséget. Ebbe a családba nősült Kocsis Béla édesapja, és az ő hét fia is — most már egy egész nemzedék — kosárfonó lett.

Kocsis Béla a legfiatalabb a családban, elvégezte a gimnáziumot, majd az Iparművészeti főiskolát. 1957-ben szerzett diplomát a belsőépítész főtanszakon; vizsgafeladata egy eszpresszó újjáépítési terve és berendezése volt. Itt jelentkezett először fonott ülőbútoraival. De már negyedéves korában három munkájával nyert díjakat, a HISZÖV országos fonott bútor pályázatán.

Első munkahelyén, a „Kosár és Fonottárú KSZV"-nél mint ösztöndíjas dolgozott egy esztendeig. A következő pályázaton 24 munkáját díjazták, kettőt pedig oklevéllel tüntettek ki. 1959-től Kocsis Béla már teljesen önállóan dolgozik és a Képzőművészeti Alap lektorátusa zsürizi tárgyait.

Művészet 1962 Sept.

Ez év júniusában három fiatal iparművésznek a Csók István Galériában megrendezett kiállításán Kocsis Béla jelentős anyaggal szerepelt. Élénk feltűnést keltettek hazai nemesített fűzből és afrikai nádból font, vasvázas szerkezetre komponált ülőbútorai és különböző használati tárgyai. Nem könnyű feladat megfelelő ülőbútort tervezni, amely szép, kényelmes és praktikus is. Az esztétikai igények kielégítése és a célszerűség megoldása a modern lakások berendezésénél nem kis gondot okoz belsőépítészeinknek. Kocsis Béla fonott ülőbútorainak tervezésénél figyelembe veszi a korszerű igényeket. Munkáiról bátran elmondhatjuk, hogy színvonaluk túllépi az ezen a területen elért eredményeket.

Különösen a kiállításon látott, étkezéshez használható garnitúrája tetszett a legjobban. A fehér nádból finom dekoratív mintázatot font a művész, a szék kecses formáját a vékony, hajlított vasváz adja meg. A hozzátartozó asztal pedig jó arányérzékéről tanúskodik és ötletes a nád eredeti alakjának felhasználása is.

Kis foteljei biztos szerkezeti felépítést mutatnak ügyes támlamegoldásukkal. Kényelmes karosszékén megfelelően érvényesül a fonás szépsége és ritmusa is. Kocsis Béla kísérletező kedvéről árulkodik az egészen eredeti és újszerű „nád-dívány". Érdemes lenne tovább fejleszteni a faanyag felhasználása nélkül készült, korszerű fekvőhely kialakítását. Beszélnünk kell még érdekes lámpáiról, amelyeknél újra a fekete hajlított vasvázzal találkozunk: ebből van a lámpatest, és a merész hatású ernyő készül nádból. Elegáns gyümölcskosara, mint használati tárgy célszerű, ugyanakkor vonzó lakásdísz is.

Kocsis Béla egyéni zamatú és korszerűen megkomponált munkái nemcsak a mai ember otthonában foglalhatnak el jelentős szerepet, hanem vendéglátóiparunk új

...ott alkotásának rangsorolása nem nehézség elé állította a zsüri tagjait. A kiá... lítás tárgyait szemlélve a kerámiamíves... legszélsőségesebb produktumaival találk... hattunk. Megfigyelhettük a formaalk... nemzeti sajátságait épp úgy, mint az ön... absztrakciók bizarr tobzódásait. Tanuli... nyozhattuk a technikai eljárások rendkívül változatos, sokrétű alkalmazását, valamint a fém és egyéb anyagok, például növényi származékok kombinációval készített dekoratív alkotásokat.

A kiállító művészek bármily irányú alkotásai, valamint a látogatók tömege és lankadatlan érdeklődése arról győzött meg bennünket, hogy a kerámia újjászületését éljük. Ez pedig csak úgy és olyan körülmények között jöhetett létre, hogy a tömegekben egyre szélesebb körűen jelentkezett a békés otthon, a hétköznapi környezet díszítésének szükségszerű igénye.

Sobók Ferenc

Díszlet- és jelmezterv kiállítás

A Művészeti Szakszervezetek Szövetségének Színházművészeti Szakosztálya és a Színháztudományi Intézet régi adósságot törlesztett a Madách Színházban megrendezett kiállítással. A rendező szerveket ezért a sokrétű anyag összeállításáért köszö-

megragadni — bravúros a szemek, a szájak rajza és kifejezése — játszik a mellékesnél, a hajnak, gallérnak megrajzolásánál, vagy egy-egy szobabelső részleteinél, a növények rajzánál.

Szenes Zsuzsa iparművészként, textiltervezőként kezdte pályafutását, de a rajz mindig elválaszthatatlan része volt művészi tevékenységének. Az 1958-as párizsi útja után pedig — egy kicsit szükségből, de sokkal inkább igazi hajlamait követve — csaknem kizárólag a rajzolásnak él. Azóta illusztrált könyveket, megjelent jónéhány rajza folyóirataink lapjain is. Mostani első kiállításának anyaga rövid idő alatt született, zömében az utolsó néhány év termése, de logikus fejlődés figyelhető meg benne. Korábbiak a textilterveknek is beillő színes munkái, későbbiek a meghökkentően különös fejek, legkésőbbiek az elbeszélő, illusztratív jellegű kis kompozíciók, melyeken néhol fényképkivágásokat illeszt a gondosan megrajzolt jelenetbe.

Szenes Zsuzsa nem kezdő, bár pályája elején áll. Művészete sokat fog fejlődni, alakulni, változni — alakítani fogják az új feladatok, a nagyobb erőpróbák. Szemlélete is talán bizakodóbb, derűsebb lesz majd. Reméljük, sokszor fogunk találkozni még munkáival könyvekben, folyóiratokban, kiállításokon . . .

Kontha Sándor

Kései, de nem elkésett gondolatok az V. Alföldi Képzőművészeti Kiállításról

A képzőművészet decentralizációjának roppant biztató jelenségei mutatkoznak országszerte. Mint ahogy új színt jelentett a nagybányai, szolnoki, vársárhelyi és egyéb együttesek munkálkodása a század elején, éppúgy vérfrissítő napjaink vidéki munkacsoportjainak a valósághoz erősebb szállal fűzött művészete. Érdemes azon elgondolkozni, hogy az urbanizálódás miért jár

Kocsis Béla

a Cók galériába
Bujdosó Árpáddal
és Popp Jánossal
állított ki

Élet és Irodalom
1962 június 30.

Kocsis Béla belső építész diplomájának megszerzése óta — az ősi családi hagyomány folytatójaként — a fonott bútorra specializálta magát. Bútorai rendkívül tetszetősek: a vas sötét színét jól egészíti ki a nádfonat világos nyersesége, a fém simaságához jól párosul a nád kissé vaskos texturája. E kevés helyet elfoglaló, kényelmes típusokkal megteremtette a kislakások kényelmét: jól mozgatható ülő- és fekvőbútor-szerkezeteit, az új lakáskerti bútort.

Sokfelé ágazik el fiatal iparművészeink tevékenysége — szinte átfonja életünk valamennyi megnyilvánulását. Különböző területeken alkotnak, más-más anyagban gondolkoznak; de művészetükben megtalálták azt a közös léptéket, ami nélkül nincs művészet: tevékenységüket az emberek igényeihez, napi szükségleteihez szabják. Igényesek magukkal szemben — s ezt az igényességet vetítik ki alkotásaikkal a társadalomra is. Napjaink közönségéből új közösséget kívánnak teremteni maguk köré, amely élteti-táplálja művészetüket, igényli és terjeszti is azt.

LÁNCZ SÁNDOR

atvanszor har-
az ismeretlen
Amikor az el-
ogy a jelzett
persze, nem
Ügyes fickó.
zárkámba, a
lentmondásokat
nem hibáztam.
ibert hülyének
azt hiszi, nem
n finom a hal

kell szőnöm a
ki, hogy eltéve
ta, átvezet a h
ránkcsaptak a
— A csehek
Meggyőződés
— Igen. Csa
magyarokra lő
A cseheknek
gem van Ila
— És hogy

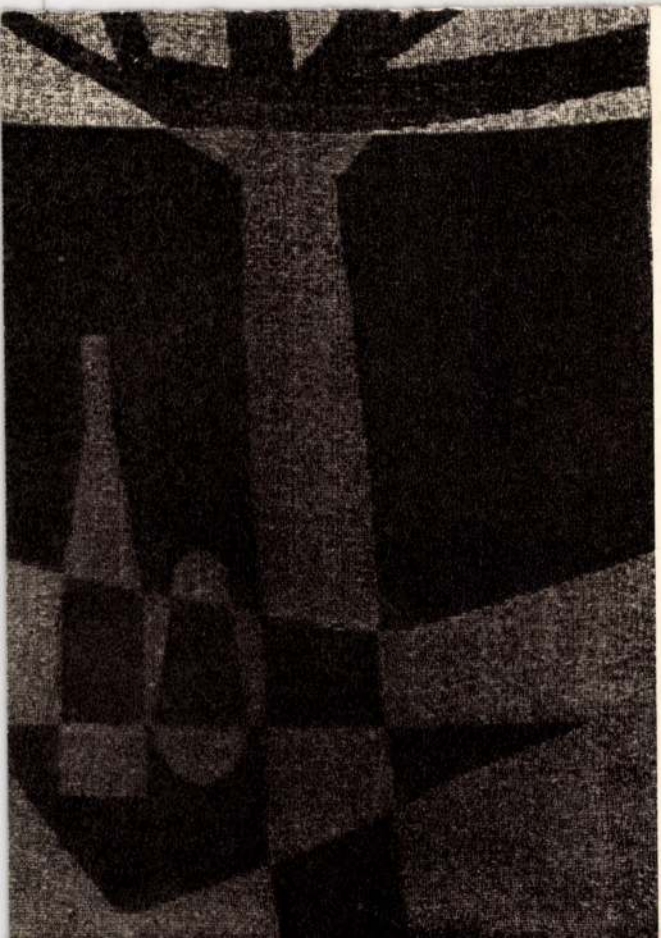

Szenes Zsuzsa

„Milyen különös" — érezzük a művész őszinte elcsodálkozását a Május 1. moziban kiállított rajzok láttán. Finom, mondhatnánk kíméletes megformálású torz fejek, süket, vak, bolond, lelkibeteg — az élet szánandó elesettjei, egészséges érzékkel, ironikus zamattal megragadott furcsa kis epizódok elevenednek meg a kartonokon. Játékosság és komolyság, nagyvonalúság és aprólékos gondosság, lendületes vonalvezetés és szinte pepecselő részletezés egyesül bennük szerves egésszé, dekoratívan stilizáló, mégis életteli, egyéni hangulatú művészetté.

Ez a stílus látszólag nem új, hiszen hasonló munkákat találhatunk a századforduló idején is. Nála mégsem átvétel ez, nem utánzás, hanem valóban lényéből fakadó, természetes előadásmód. Kevés vonallal dolgozik ahol a jellemzőt, a karakteres vonásokat kell

Buzás Árpád

Textilkép – Décoration murale (tricotage)
Картина на текстиле

Kocsis
Béla

Kocsis Béla munkái
Oeuvres de Béla Kocsis
Произведения
Белы Кочиша

Művész
1962

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

Kocsis Béla

NÉPSZAVA
1982 JUN 27

1021

Iparművészeti kiállítás a Csók Galériában

Iparművészetünk az utóbbi években különösen mozgalmas képet mutat, és ezt tükrözi kiállításaiknak nemcsak gyakorisága és változatossága, hanem színvonala is. Az iparművészet technikai lehetőségei a technika egyéb területeinek fejlődésével párhuzamosan növekednek, ugyanakkor maga az alkotó tevékenység is rohamosan terjeszkedik az iparművészet és képzőművészet hagyományos határain túlra. Nem csoda, ha a már ismert mesterek kiváló generációja mellé egyre több fiatal tehetség zárkózik fel.

Most három tehetséges fiatal iparművész rendezett közös kiállítást a Csók Galériában.

Kocsis Béla belsőépítész. Az általa tervezett székek, asztalok, virágállványok, sőt még technikák alkalmazásával. Rendkívül ötletesen kerülik el mind a fémbútorok ridegségét, mind pedig a fonott bútorok nehézkességét és bármely modern otthonba harmonikusan illeszthetők. Kocsis Béla Mezőkövesdről származik, régi kosárfonó családból, s bútorain az ősi mesterség talált új alkalmazási lehetőséget.

A kiállításon kerámiáival szereplő *Papp János* kiváltképp humoros emberi és állati figuráival üt meg eredeti hangot.

A harmadik kiállító *Buzás Árpád*, aki mint ruhatervező, már komoly sikereket aratott, ezúttal bútorkárpitokkal, függönyanyagokkal, sőt falképekkel is kísérletezett — mégpedig igen szép eredménnyel. Ha ezek a darabok beválnak

MAGNETOFONO
technikai Gyárba
pontok kábeleinel
renc gépészmérni
s fülhallgatón keresztül továbbítják a dolgozókhoz. Az új módszerrel 35 százalékkal rövidebb idő alatt kötik be a kábelhálózatot a vázakra, mert nem kell a műszaki rajzot is nézni. Az újítás bevált. Képünk: Takács Enikő már az új módszerrel dolgozik (*MTI Foto — Marosi László felvétele*)

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

Kocsis Béla

PEST MEGYEI HÍRLAP
1962 JUN 14

+2

Két kiállítás

Pénteken, június 15-én délután fél hatkor *a Csók István Galériában* nyílik meg *Buzás Árpád* textiltervező, *Kocsis Béla* belsőépítész és *Papp János* keramikus iparművészek kiállítása. Megnyitó beszédet mond Plesnivy Károly, a Magyar Képzőművészek Szövetségének titkára. — Hétfőn, június 18-án délután négy órakor az *aszódi Petőfi Múzeumban* nyílik meg a *Pest megyei díszítőművészeti szakkörök* kiállítása. Ünnepi beszédet mond Kiss Tibor Sándor, a Népi Iparművészeti Tanács titkára.

eppen ezért a Közelmúltban kereskedelmi pályázatot hirdetett több víztisztító berendezés vásárlására. A versenytárgyalásra a NIKEX is el-

A LITEA KÖNYVESBOLT
TISZTELETTEL MEGHÍVJA
ÖNT ÉS KEDVES BARÁTAIT,
ISMERŐSEIT

2006. AUGUSZTUS 31-ÉN 18 ÓRAKOR

KOCSIS CSABA

KOR–KÖR–KÉP CÍMŰ KIÁLLÍTÁSÁNAK
MEGNYITÓJÁRA.

(Budapest, Hess András tér 4.)

A kiállítást megnyitja, és az alkotóval beszélget:

FILIPPINYI ÉVA újságíró, szerkesztő

Közreműködik:

R. KÁRPÁTI PÉTER színművész
KOCSIS CSABA gitáros-énekes

(A kortárs írókról, költőkről készült fotók, fotografikák
2006. szeptember 30-ig tekinthetők meg.)

Kocsis Béla, statikus.

16 tantermes általános iskola, Orosháza, Eötvös tér. Építész: Kocsor György (Délten).

Statikus: Mérfalvi Nándor,
Kocsis Béla.

Magyar Építőművészet, 1984. 3., 44-old.

Kocsis Béla belsőépítész

Munkáiból a keszthelyi Katona József Múzeum
jubileumi kiállítást rendezett.

Iparművészet, 1968. 4. sz. 51. l.

Kocsis Béla, bútortervező

– munkája (egyéniségből fakadt bőlcső) az Otthon '71 kiállításon

– : Lakberendezés
Magyar Ifjúság, 1970. XI. 27. 6. o.

Kovács

Szerepel a csehszlovákiai magyar tárlatom

L.K.: Mladí maďarští výtvarníci

Rudé právo 1969 X. 17

MDK

Kocsis Béla, [iparművész ?]

Iparművész.

Kiállításra kérül.

— : A nád művészei 2.

ESTI HIRLAP. Bp. 1970. aug. 14

Kocsis Béla

Kocsis Béla-Zsebik József: Szeged, Nádos u., 5o lakásos - 75 férőhelyes óvodaépület /Borvendég Béla, Kocsis Béla építész/. - Müszaki Tervezés, 1966., 12. sz., 12-13. l.

Az 1966. évi magyar művészettörténeti irodalom bibliográfiája /Művtört.Ért. 1969. 3.sz. 243-283. l./ 248. l.

Kocsis Béla

B/orvendég/ B/éla/: Lakóház és óvoda, Szeged, Nádor utca. /Borvendég Béla, Kocsis Béla építészek./ - Magyar Építőművészet, 1967. 16.évf. 3.sz. 28-29. l.

Az 1967. évi magyar művészettörténeti irodalom bibliográfiája /Művtört.Írt. 1970. 1.sz. 68-107. l./

73. l.

Kocsis Béla

Kocsis Béla: Kábelgyári irodaépület bővitése, Szeged. /Barna György épitész/. -Müszaki Tervezés, 1966. 6.sz. 10. 1.

Az 1966. évi magyar művészettörténeti irodalom bibliográfiája /Művtört.Ért. 1969. 3.sz. 243-283. l./ 248. l.

Korsis Béla

B/orvendég/ B/éla/: Oskola utca, Dóm környék rekonstrukciója, Szeged. /Borvendég Béla, Gerster Károly, Szabó Ferenc, Tarnai István, Lukácsy Éva, Hernyák Imre, Károlyi István, Korsis Béla építészek./ - Magyar Építőművészet, 1967. 16.évf. 3.sz. 18-22. l.

Az 1967. évi magyar művészettörténeti irodalom bibliográfiája / Művtört. Irt. 1970. 1.sz. 68-107. l./ 73. l.

Kovics Béla

2 fáintarziával

Szerepel az alábbi tárlatban

Kiskun félegyházán

Fahr Tibor: Hahó László Képzőművészkör

1970

Petőfi Népe 1970 VII. 26

KOCSIS BÉLA, iparművész

A zsellyei művésztelep iparművészeinek kiállitása Szombathelyen 1967-ben.-Famunkát elvétve, ötvösművészeti tárgyat is alig, egyiket sem jelentőségének megfelelően vonultatott fel a kiállitás.-Mindös ze Barabas Lajos kalapált vörösréz kancsója és Kocsis Béla ötletes megoldású hajlitott bútorai érdemelnek említést.
2279.old hajlitott bútorai

BERTALAN LAJOS: Kiállitási napló, 1967 274.old

VASI SZEMLE, XXII.évf. 2.szám, 1968. Szombathely

Kocsis Béla

B.J.: "László bazár", Lakóépületx és üzletek, Szeged. Építesz: Bácsesz János, statikus Kocsis Béla, belsőépítészxk Rédai Ferenc,fx út- és tereprendező Pazár Miklós. - Ismertetés, képekkel /foto Buzsáki Ferenc/.

Magyar Építőművészet, 1971.5.sz.

26-28.l.

Kocsis Béla épitész

Borvendég Béla Ybl-dijas és Szabó Ferenc épitészekkel együtt tervezte a szegedi Nádor utcai és a Roosevelt-téri lakóépületeket.
A Magyar Épitőművészek Szövetsége budapesti székházában november 19.-én megnyilt fotokiállitáson mutatta be Csongrád és Békés megye tervezőnek müveit.
Németh Ferenc: „A Dél-Alföld mai épitészete" cimmel ismerteti a müvészeket.

Élet és Irodalom, Bp. 1971. dec. 18.
XV. évf. 51. sz. 7. lap

Kocsis Béla MDK

Iparművész

Szerepelt a kaposvári "A mai magyar iparművészet" kiállításon.

Kisbutorai

—:Szépség és korszerüség. Legjobb iparművészeink alkotásai a Rippl-Rónai Muzeumban.

Somogy Megyei Néplap 1964 márc. 17.

Kocsis Béla

Szeged, "László bazár" lakóépület és üzletek. Épitész Bachesz János, statikus Kocsis Béla, belsőépitész Rádai Ferenc. Ismertetés, képekkel.

Magy. Ép. Ip. 1971. 1. sz. 9-11. l.

Kocsis Béla statikus

Szegedi Középmagas lakóépület statikusának
neve említve a 41. oldal

Magyar építőnek 1945-70

Kocsis Béla

szegedi Tőzégmagas lakóépület
építészeként neve említve

Magyar építészet 1945-70

Kovics Béla

Szabuo-fonatu lámpa (repró)

Tükör 1971 IV. 6

MDK

Kocsis Béla

Asztal

hosszu lóca

gömb-lámpa

folyóirattartó

virágállvány

Zsennyei iparm. kiáll. 1967. Bavaria Muz.

Szombathely

MDK

Kocsis Béla

ülőke

támlásszék

fali-polc

fali-virágtartó

virág asztalka
dohányzó asztal

Zsennyei iparm. ki[illegible]11. 1967. Savaria Muz.

Szombathely

Kocsis Béla belső építész

Mezőkövesden mulatott. Apja kosár fonó. A Iparmúv. Főiskolát elvégezte. Főleg fonott kisbutorokat stb tervez

Magyar Ifjúság 1962 X. 27

Kocsis Béla iparművész

Főleg fonott bútorokat tervez.
A HIDOSZ pályázatán Ő kapta a
díjak egyharmadát

Magyar Ifjúság 1961 VIII. 12

MDK

Kocsis Béla

Kiállitási kritika

Petőfi Népe 1967 juli.9.

MLK

Kocsis Béla

Kisállítási kritika

Petőfi Népe 1967 július 9.

MDK.

Kocsis Béla

Kiállitási hir

Petőfi Népe 1967 juli.7.

MDA.

Kocsis Béla

Kiállítási hír

Petőfi Népe 1967 júli.7.

M.D.K.

Kocsis Béla épitész

Szeged, Nádor utcai középmagas ház

Társtervező: Borvendég Béla

repr.

Magyar Épitőművészet 1967/3. 23. 1.

Kocsis Béla

Szerepelt a szombathelyi iparművészeti kiállításon.

Vas Népe 1967. júl. 29.

Kocsis Béla
ipari művész

M.D.L.

Kisburtorok
Fonott besenderési tárgyak } repro

O.K.: Miért éppen Szombathelyen
Nők Lapja, 1967. szept. 2 - 96 lap

MDK.

Kocsis Béla

Kiállitási hir

Szocialista Müvészetért 1967 szept.

MDK

Kocsis Béla

Kocsis Béla /bútor/ műveivel szerepelt a IV. Orszg.Iparm.Kiáll.-on.

IV.Országos Iparművészeti Kiállítás.Műcsarnok Budapest 1959.Dec. 18 - 1960.Jan.31. Kat.

Kocsis Béla, iparművész MD4

Lapszerű megoldású fonott bútorgarnitúráival jó nevet szerzett magának.

Artner Tivadar: Fiatal művének tárlata az üllői úton 2.

ESTI HIRLAP, Bp. 1962. dec. 1.

Kocsis Béla épitész M.D.K.
/Szegedi TV/

Szeged, Kossuth Lajos sugárut. 19 lakásos ház.

repr.

Magyar Épitőművészet 1963/3. 61.1.

Magyar Építőművészet 1963/3.

Kocsis Béla

belsőépitész

MK

fonott butorokkal

Szerepelt a Herman Ottó Muzeumban rendezett kiállitáson.

Molnár László: Modern iparművészeti kiállitás Miskolcon.
BORSODI SZEMLE, 1963. 3. sz. 82-89.l. 89. lap.

Kocsis Béla belsőépitész M.D.K.

Buterok / vasváz és fehérnád kombináció/

Sakkozógarnitura,

Kosárfonásu álló és függőlámpák., gyümölcskosarakk

Gyümölcskosár, repr.

Náddivány, telefonos kompozició

Vörösz Tibor:Három iparmüvész kiállitása

Magyar Épitőmüvészet 1962 / 5. 54-55.l.

Kocsis Béla, iparművész MDK

Június elején lesz első kiállítása
a Csók Galériában, Búzás Árpád
kötszövő – és Papp János Kerámikus
iparművésszel együttesen.
Új formájú fonott székeket stb állít ki.

–: Ma hallottuk 2.

ESTI HIRLAP, Bp. 1962. febr. 27.

Kocsis Béla, belső építész iparművész

MDh

A Csók István Galériában kiállított fonott hatosai stb népek.

A. T.: Három fiatal iparművész

2.

ESTI HIRLAP, bp. 1962. jún. 16.

09

Kocsis Béla, iparművész
belső építész

MDK

Buzás Árpád, Kocsis Béla és Papp János iparművének műveiből kiállítás nyílik a Csók Galériában jún. 15-én.

—: Ma hallottuk

2.

ESTI HIRLAP, Bp. 1962. jún. 12.

M. P. V.

KOCS is Béla belső építész

/

Fonott székek

n. e. Vidéki tervező vállalatok épi-
vándor,
tészeti kiállítása

Magyar Építőművészet 1960. 5 sz. 57-58. l.

M.D.K

Kocsis Béla belsőépítész

Vesszőbútorok - terve

Kovács Zsuzsa: Népi iparművészet a lakásberendezésben

Magyar Építőművészet 1961. 6.sz. 47.1.

M.D.K

Kocsis Béla belsőépítész

Fonott bútor - tervei

Perr.

Kovács Zsuzsa: Néni iparmüvészet a lakásberendezésben

Gyor Épitőmüvészet 1961. 6.sz. 47.e.

mak.

Kocsis Béla belsőépítész

kiállítása a Csók Galériában

(hamis) Iparművészeti kiállítás a Csók Galériában

Népszava 90. évf 148. sz 1962 jún. 27. 2. l.

Kocsis Béla, iparművész

MDh

Június 15-én kiállítása nyílik a Csók Galériában.

–: Kulturális hírek

9. l.

NÉPSZABADSÁG, bp. 1962. jún. 15.

Kocsis Béla, építész MDG

Buzási Árpád textiltervezővel és Papp János keramikussal közös kiállítása június 15-én megnyílt a Csók Galériában.

–: Kulturális hírek 8.1.

NÉPSZABADSÁG, Bp. 1962. jún. 16.

Kocsis Béla, iparművén, belső építén MDK

Mezőkövesd szülötte. Kosárfonó családból származik. A Csók Galériában kiállított művein ez meg is látszik.

Vaszárás, fűzből, nádból font bútordarabjai, használati tárgyai népek.

Péter Imre: Jegyzetek kiállításokról 9. l.

NÉPSZABADSÁG, bp. 1962. jún. 27.

a51

Hocsis Béla
iparművész

M.D.Y

A faalapu asztalka vaslábakon ser-
vezdet az Iparművészeti Vállalat
kivitelezte.

M.E.: Vállalatok hisasztal-témára.
Nők Lapja, 1966. márc. 19-26 lap

MDK

Kocsis Béla belsőépitész

Gyümölcskosár, repr.

Kocsis B. belsőép. Buzás Á. textilterv. Papp J. kerámikus kiáll. Csók I. Gal. 1962. jun.

M. D. K.

KOCSIS Béla belsőépítész

régi kosárfonó család fia, mű-
vészi fokon folytatja az ősi mes-
terséget.

nemesített füz-bútorok, nád-diván

vajda Éva: Három fiatal ipar-
művész kiállítása

Magy ar Nemzet 1962. junius 20. 4. l.

M.D.Y

Kocsis Béla
iparművész

Fenimel kombinált fonott
bútor együttesei szerepelnek
a tárlaton.

Molnár László: Szemuji iparművészeti kiállítás a
Művészet, 1968 január - 33 lap.

MDK

Kocsis Béla

V. Orsz. Iparm. kiáll. Mncs, 1965.

Kocsis Béla, butor

MDK

4. orsz. iparműv. kiáll. Műcs. 1959.

MDK.

Kocsis Béla

Mezőkövesdi kiállitási kritika

Északmagyarország 1965 máj.29.lap 7.

Kocsis Béla

Kocsis Béla

butor

. Orsz. Iparművészeti kiáll. Műcs. 1959.dec.

KOCSI S Béla belsőépitész M.D.K.

kiállitása a Csók István galériában

Kulturális hiradó
Pestmegyei Hirlap 1962. junius 14. 3.1.

Kocsis Béla
iparművész

M.D.K.

Ez év júniusában volt kiállítása
a Csók galériában. — Művéről.

Vajna Éva: Kocsis Béla
Művészet, 1962. September — 34 lap

M.D.U

Kocsis Béla belsőépítész

Kiállítása a Csók István Galé-

riában

Napló

Magyar Nemzet 1962. junius 14. 4. l., 16, 4. l.

Kocsis Béla
belső építész

M.D.K.

A Csók Galériában rendezett
kiállitáson vett részt. — Munkáiról.

Lanér Sándor: Sparmüvészetről
Élet és Irodalom, 1962. jan 30 – 10 lap

Kocsis Béla
belsőépíten.

M.D.K

Fehetire lakkozott acélcsőből szerkeszti kisbutorait. Feltűnt a kiállításon nyágtartóval és ülőhével egybeépített telefon és szervírozó asztalkája

P. Breslyánszky Ilona: Fiatal iparművészek kiállítása a József-Attila-lakótelepen.

Művészet, 1963. május — 37 lap

MDk

Kocsis Béla, iparművész

Lámpaernyője III. díjat nyert.
(Népművészeti és Háziipari KSZV Régiposta utcai bemutatóterme.)

—: Fonottáru — bemutató 9.l.

NÉPSZABADSÁG, Bp. 1962. okt. 6.

Kocsis Béla, ipar művész

M Dh

Diploma munkája a Paradiso belső berendezésének tervezése. 1957-ben kapott oklevelet. Azóta száz elfogadott tervet készített. Fonott bútorok mestere. Nagyapja, apja kosárfonó volt, Szöngyözön, Egerben.

Februárra kiállításra készül Papp János keramikusszal és Buzás Árpád szőrőssel közösen.

2.1

P.F.: Művész — albérletben

ÉSTI HÍRLAP, Bp. 1961. szept. 9

Kovács Csaba építész

Tervezőcsoportjának tervét

20.000 Ft-ért megvették

az alábbi pályázatok

Kovács Ferenc: A Tabáni Rác

gyógyfürdő tervpályázata 1969

Magyar Építőművészet 1970/6 2 old.

Kocsis Csaba – Kocsis József

35 ezer forinttal jutalmaztál pályaművéket az esztergomi Várhegy és Vármúzeum építészeti kialakítására kiírt pályázaton

Magyar Nemzet 1972 október 4
G. old.

Kocsis Csaba, építész

d. Kocsis József

– Mesteriskolák

20

Magyar

Épitőmüvészet Bp. 1983

83/5

KOCSIS Csaba épitész

Szembemisézö oltár, Belvárosi plébániatemplom - 1979

PROKOPPNÉ Stengl Marianna: Esztergom-Belváros : Müemléki séta. Esztergom : Gran Tours, 1993

91.

Kocsis Előd (szobrán)

Konstrukció (fotó)

A Hét, 1974. jún. 21. 5. évf. 25 sz. 6 p.

Kocsis Elérd (szobrász)

Oszlop (fotó)

A Hét, 1974. jún. 21. 5. évf. 25 sz. 11.

Kocsis Előd (nobrán)

1974-ben a Storck-múzeumban megnyitotta első egyéni, kamara-jellegű kiállítását.

A Hét, 1974. jún. 21 5 ed. 25 m 7.

Kocsis Elbd (szobrász)

1974. első felében két nagy tárlaton is szerepelt:
a Dimitrovművészeti Triennálén és a Fővárosi Művészek
Szalonjában.

A Hét, 1974. jún. 21. 5. A 25 7.

Kocsis Előd (szobrász)

1973. nyarán elnyeri a Képzőművész Szövetség két évre szóló Storck ösztöndíját, miáltal műteremhez is jut.

A Hét, 1974. jún. 21. 5. évf. 25 sz. 7 sz.

Kocsis Előd (nobrán)

1973-ban az 1848-nak szentelt omdgos kiállításra bejutott.

A Két, 1974. jún. 21. 5. evf. 25 sz. 7 p.

Kocsis Előd (szobrász)

1973-ban a măgurai szobrásztáborban faragta a Măgura virága c. művét.

A Hét, 1974. jún. 21 5. cél 25 m 7.

Kocsis Elődd (nobrán)

Diplomamunkája az Ikaros c. műve volt 1973-ban.

A Hét, 1974. jún. 21. 5. cf. 25 n. 7 n

Kocsis Előd (szobrász)

Simion Bărnuțiu (fotó)

A Het, 1974 szept 20 5 ad 38 3

Kocsis Előd

D. Varga Katalin:

A képlékeny fém. / KOCSIS ELŐD szobrászművészről./

A Hét, IX.évf. 44.sz. 1978. nov. 3.
6-7.old., képekkel.

Kocsis Előd

Mezei József:

KOCSIS ELŐD kisplasztikai műhelye.

Utunk, XXXIII.évf. 47./1569./sz. 1978. nov. 24. 7.old., képpel.

KOCSIS ELŐD

/halász/:

A "szerencsés" művész.
/Kocsis Előd szobrászművészről./

A Hét, X. évf. 41.sz. 1979. okt. 12.
6. old., képpel.

KOCSIS Előd *77, 112, 123,* 67
Szászrégen, 1948. május 13.
NG Képz. Főisk. Buk., szobrász
(1987 óta Magyarországon él.)

Bannər Erdélγ

Aquileia környékén ke

lamelyik pannóniai kö

(A harmadik,

A szenvedéstörténet r

kinthető, 38o-395 köz

Savariában. Prudentiu

zért a Rómában, 4o1-4

rendelkezik önálló fo

vegétől még előütközn

részletei. A szerző i

déstörténetét és Sava

Diocletianus Galer

ralkodásban /293/, és

be fölött. "A gonosz

Kocsis Elő'd

„Párbeszéd"

A Hét 1976. ápr 30.

KOCSIS Előd

MN 1999. marc. 12.

KOCSIS ELŐD szobraiból látható kiállítás Millenniumi mamagyarok címmel március 30-ig a Magyarok Házában (Budapest V., Semmelweis út 1–3.).

Kedves Szülők és Diákjaim !

Az elkövetkező félévben sokat f
(osztálytúrák, erdei iskola, nyári
hétvégén lesz:

1999. márci

Börzsöny – Szénpatakv

Indulás: Pénteken 14.30-kor a
megyünk Királyrétre)
Pénteken reggel hátizsákkal érkez
kivételesen bennhagyhatjátok az i
töriből csak egy tollat kell hozni, a

Helyszín: Erdő közepén házikó…
remélhetőleg előmelegített szob
magunknak kell gondoskodni.

Kocsis Elöd

„Hiroshima"

A Hét. 1975. szep 12.

Kocsis Előd
Szobrász

Élet

1974 VI. 2i 11 oldal

Kocsis Elöd
Szobrász

A fiatal alkotógárdán tehetséges
tagja

Hét

1974 IX.20 Soldal

Kocsis Elöd nobrái

Boros Judit: Egy kiállítás nobrai

Művészet, 1983. április

Kocsis Elöd, szobrászművész
a Képző- és Iparművészeti Lektorátus kijelölései,
(1989. II. negyedév). Összeállította: Hollósi Éva.
Megbízást kapott:

Kiss Elek és Kocsis Elöd szerzőpáros dombor-
mű készítésére a Magyar Kereskedelmi
Bank szolnoki épületébe.

Költségvállaló: Magyar Kereskedelmi Bank.

Művészet, 1989., okt., 64-old.

KOCSIS IVÁN

Fotográfia a Lempertz-aukción

Magyar Nemzet, 2000. 07. 22. 33. o.

Mezei József:

KOCSIS ELŐD szobrai Bukarestben.

Utunk, XXX.évf. 43./1408./sz. 1975.okt. 24. 7.old. 1 kép.

KOCSIS Előd

XII. Országos Kisplasztikai Biennálé, Pécsi Galéria, Pécs, 1991. A kiállitást rend. és a kat.szerk. Sárkány József. Pécs : JPM, 1991

KOCSIS Emő festő

1937. okt. 22. Sturove (Parkány)

1888 209-224.

Gudenus János - Szentirmay László: Összetört címerek. A magyar arisztokrácia sorsa és az 1945 utáni megpróbáltatások. Bp. : [k.n.], 1989 512 p.

Hajnik, Emerich von: Das fürstliche Haus Esterházy. In: Oesterreichische Revue, 3, Bd.4., 1865 1-73.

Merényi Lajos: Az Esterházi hercegek. = Vasárnapi Újság, 45, 1898, 4

7.

815-819.

Révay Ferenc:Az Esterházy családnemzedékrendét illetô eredeti feljegyzések. [1634] = Új Magyar Múzeum, 9, 1859 357-362.

Tóth István György: Az Esterházyak. = Interpress Magazin, 17, 1991, 10. 38-43

Inventáriumok

Az első herceg Esterházy fraknóvári ingóinak leltára 1654 ből. Közli

:

Merényi Lajos. = Magyar Gazdaságtörténeti Szemle, 10, 1903 166-179.

Gr. Eszterházy Miklós nádor kincstára 1645. Közli:Thaly Kálmán. = Történelmi Tár 1883 755 - 767.

A faknói kincstár 1685. évi leltára.Közli: Katona Imre. = Savaria 17/18 (1989) 461-502.

A fraknói kincstár 1725-ös leltára. Közli: Katona Imre. =

KOCSIS Ernő festő

SZABÓ Lilla: Első közös bemutatkozás : A cseh-szlovákiai magyar képzőművészek bemutatkozása. =
Magyar Nemzet, LIV.évf. 41.sz.1991 febr.18. 6,p.

Bp.,Cseh és Szlovák Köztársaság Kulturális és Tájékoztató Központja, 1991

MDK

Kocsis Endre dr. épitész

Kiosztották az uj főv. bérházak pályadijait.

Épitő Ipar-Épitő Müv. 1927. szept. 1. 132 l.

Kanis Ernő

Szeberényi Zoltán: Kanis Ernő
műveiről. = Irod. Szemle, 88, 7. 766-767.
ill.

45 – / M

edig látható kápolna[21] a terv,
a még sokáig ritka polikróm
izede népszerű „svájci ház"
eminiszcenciájú kapuzattal.[23]
ıyerstégla épület hazánkban,
zedben szinte kivétel nélkül
nlékkápolna, az orsovai em-
eáliskola. Míg azonban ezek-
ögötte (Lórév, Orsova), vagy
tész tervezte (budai főreális-
örülményei tették érthetővé
– az Isten-hegyi kápolna ese-
n léptékű és jellegű épületet
re bízott. A magyarázatot bi-
s körülményben kell keres-
ben tárgyalandó angolkertjé-

ülünk a kérdéssel, hogyan vi-
e. Ennek igazi megválaszolá-

KIÁLLÍTÓ MŰVÉSZEK:

DARÁZS ROZÁLIA szobrászművész (Ógyalla),
JANIGA JÓZSEF festőművész (Nagymegyer),
KOCSIS ERNŐ festőművész (Komárom),
KOPÓCS TIBOR grafikusművész (Komárom),
LIPCSEY GYÖRGY szobrászművész (Dunaszerdahely),
NÉMETH ILONA festőművész (Dunaszerdahely),
NAGY JÁNOS szobrászművész (Hetény);
MESTER PÉTER grafikusművész,
PLATZNER TIBOR festőművész,
SZILVA JÓZSEF festőművész,
SZKUKÁLEK LAJOS festőművész — (Komárom)

Komárom—Esztergom Megye Önkormányzata
a Kernstok Károly Művészeti Alapítvány
és a Kuny Domokos Múzeum meghívja a

CSALLÓKÖZI
magyar képzőművészek

című kiállításra

1994. július 17-én 11 órára

Megnyitja:
PÁSZTOR ISTVÁN,
Észak-Komárom polgármestere

Nyitva:
július 30-ig, naponta 10—18 óráig
Hétfő szünnap

Helye: TATA, VÁR

KOCSIS ERNŐ festő

(Folytatás az 1. oldalról)

A soponyai újraöntött szobrot, *Kocsis Előd* szobrászművész alkotását Világosi Gábor államtitkár leplezte le, s elhelyezett a talapzatba egy urnát, az adományozók neveit tartalmazó emléklappal, majd az egyházi szentelés és áldás után, katonai tiszteletadással megkoszorúzták az emlékművet.

A hősök napja alkalmából, a székesfehérvári emlékműnél a városi önkormányzat, az MH. 4. gépesített hadtestparancsnoksága, a Honvédség és Társadalom Baráti Kör, valamint más szervezetek képviselői helyezték el koszorúikat. Vasárnap este pedig a pákozdi doni-emlékkápolnában szentmise szólt a hősök tiszteletére.

S. L.

ÉS KINCS

Mitől fáj a feje, mitől szo

Az adonyi ember sohasem volt otthon ülő. Szeret táncolni, énekelni, fújni a trombitát, koccintani a szőlőhegy levével, szívesen lát világot. Az adonyi polgárok igényesek, mert szorgalmasak. Nem akarnak kimaradni semmi jóból, úgy gondolják: joguk van a jóra, mert keményen megdolgoznak érte, s mert túl sok rosszban volt már, van, s lesz még részük.

Az adonyi művészeti hetek remek alkalom arra, hogy egymásba kapaszkodjanak az emberek, hogy mindenki letegyen valamit a közös asztalra, hogy elidőzzenek egymás társaságában, hogy megöleljék a rég látott

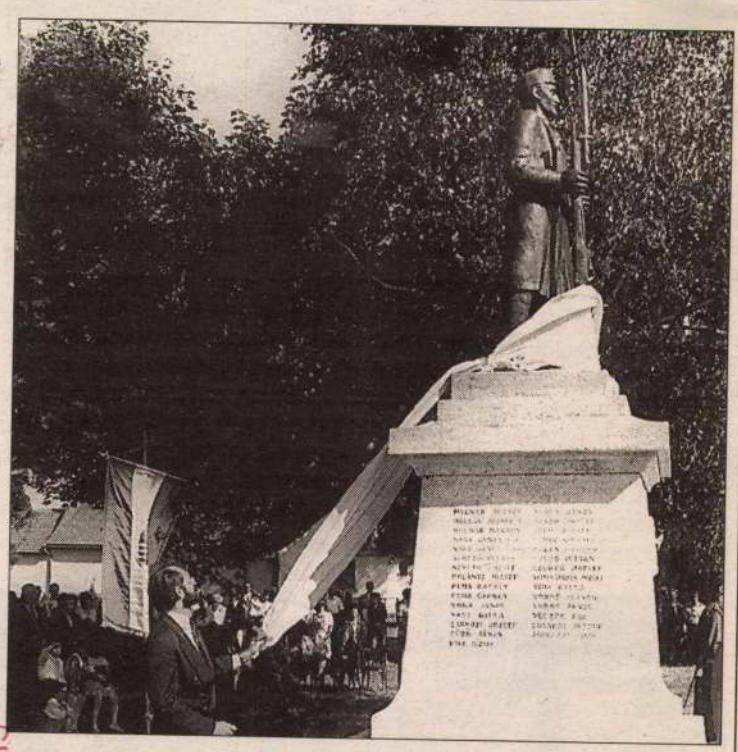

Felújított szobor avatása Soponyán

Hősök napi megemlékezés a megyében

Bő fél évszázada minden évben, május utolsó vasárnapja a hősök napja volt. Ezt a szép hagyományt elevenítették fel tavaly Soponyán is, amikor ötven év után először megtartották a hősök vasárnapját — mondotta *Sajtos József* tanár, a Soponyáért Alapítvány kuratóriumának elnöke pünkösdvasárnap, abból az alkalomból, hogy Nemzeti Panteon Alapítvány, a nagyközségi önkormányzat és más támogatók jóvoltából felújíthatták az I. világháborús emlékművet. Az 1928-ban, az áldozatok tiszteletére állított szobor a második világégés harci cselekményei következtében megrongálódott. A szoboravató ünnepségen — melyen többek közt megjelent *dr. Világosi Gábor* belügyminisztériumi államtitkár, parlamenti képviselő és *Györössy Ferenc* dandártábornok, törzsfőnök, az MH. 4. gépesített hadtestparancsnokság parancsnokhelyettese — *Ulcz Gyula* polgármester mondott beszédet, hangsúlyozta: az első világháború tragikusan ért véget számunkra, de a katonák, nagyapáink és dédapáink hősiesen helytálltak... ő előttük tisztelgünk most kegyelettel, a „mesebeli jánosok", a papírtalpú bakancsos hősök előtt, akiknek nevét a talapzat még csonkán is megőrizte.

(Folytatás az 5. oldalon)

(Folytatás az 1. oldalról)

Az osztály korábban sikerrel pályázott ezekre a berendezésekre. A Népjóléti Minisztérium csak azzal a kikötéssel fogadta el a pályázatot, ha a teljes „bekerülési összeg" (3,5 millió forint) negyven százalékát a kórház állja, de erre jelenleg nincs pénz.

A sportnap szereplői ingyen vállalták a fellépést, a rendezvény támogatói ajándékokkal járultak hozzá a győztesek jutalmazásához. Látványos kosárlabda mérkőzést játszott az IFOR csapata a fehérvári Albacomp együttesével (a hazaiak győztek), ezt megelőzően pedig a parlamenti kosárlabda „csapat" játszott a fehérvári önkormányzat együttesével. A délutáni programok vonzották a nézőket. Hatásos volt a többször bejátszott két telefonszám: cégek, magánszemélyek ajánlottak ezer-ötezer-tízezer forintokat. A nap végéig a legnagyobb adományt — ötvenezer forint— a Cerbona ígérte. De a millióhoz még sok hiányzik... **M.**

A CHAMPION

MENETBŐL

A „határozatot", hogy vissza kell állítani a rendszerváltás előtti hatalmi állapotot, elsőként a honvédelmi miniszter teljesítette. A bevált módszert alkalmazta: botrányt robbantott ki a Katonai Biztonsági Hivatal körül. Kettős célja volt ezzel. Egyrészt lejáratta civil elődjét a „magas politika" színpadán, másrészt elterelte a figyelmet arról a régi-új főtiszti csoportról, amelynek tagjai „menetből" foglalták el a honvédelem kulcsposztjait. A botránykeltésben részt vett a régi rivális, Mécs úr is, aki ennek kapcsán hetekig szerepelt a médiában. Még az ellenzéki W. T. úr is, a „különbizottság" elnökeként szadeszes buzgalommal működött közre a végjátékban.

A bizottságnak alkotmányosan tekintve sem hatásköre, sem jogköre nem volt az „eljárás" lefolytatására. Mindenki tudta, hogy *Für Lajos* nem követett el törvényellenes cselekedetet. Lejáratása annak a csapatnak a stratégiájához tartozott, amely 1989–90 során ellenezte a rendszerváltást, végsőkig harcolt azért, hogy a párt és a KISZ ne vonuljon ki a hadseregből, ellenezte és akadályozta a Varsói Szerződés felszámolását. Éppen ezért cégszerűen bejegyzett biztonsági és honvédelmi kutatóintézetet alapított, ahol *Hajdú János* és *Keleti György* irányításával a *Magyar Honvédparancsnokság és Soros György pénzén* készült a hatalom visszaszerzésére. Hogy kikről is van szó?

Többek közt *dr. Fehér József* ezredesről, aki visszatérve a „civil" életből, közigazgatási államtitkárként, soron kívül lett előléptetve vezérőrnaggyá. A régi rendszerben a *Kárpáti*-féle HM igazgatási és jogi főosztályát vezette, majd – nem vállalván az *Antall-kormány* alatti szolgálatot – a májusi választásokig történészként dolgozott. *Borsits László*, volt vezérkari főnök – az egyetlen, akit a hadsereg csődbe juttatása terén szerzett „érdemeiért" elbocsátottak a tábornoki karból – most ismét felügyelheti a honvédséget. Államtitkár-helyettesként minden az ő kezébe fut össze, éppen ezért várja vezérezredesi előléptetését. *Liszkai Csaba* is soron kívül lett vezérőrnagy. A Kárpáti-féle időkben a titkárság vezetője volt, most a kabinetiroda főnöke, nagy hatáskörrel. Az antalli–füri „horthysta vészkorszakot" üdülési főigazgatóként élte túl.

OROSZ ISTVÁN GRAFIKÁJA

Szekeres István ezredes egykor az MSZMP adminisztratív osztályának (ide tartozott a HM, a BM, az IM, a bíróságok és az ügyészség felügyelete is) munkatársa volt. Most a társadalmi kapcsolatok főosztályának vezetőjeként többek között a tábori lelkészekért, és minisztere nyilvánosan is elhangzott ateista meggyőződésének érvényesüléséért felel. Visszatért a politikai főcsoportfőnökség?

Aztán itt van *ifj. Janza Károly* vezérőrnagy is. A fideszes *W. T.* úr által feltárt pénzügyi szabálytalanságok miatt leváltott, de el nem bocsátott közgazdász ma a miniszter pénzügyi támasza, az altábornagyi rendfokozat várományosa. *Gilicz János* ezredes is soron kívül lett vezérőrnagy. Talán azért, hogy a HM személyzeti főnökeként a „vészkorszakban" is pártszerűen vezérelte a kádermunkát?

A kulcspozíciók elfoglalása után az „olcsó állam" teóriája a „kisebb hadsereg, több tábornok" elve alapján valósult meg. Az előléptetésekkel azok állhatatos kitartását hálálták meg, akik a korábbi szóvivőt miniszterként várták vissza. A legfőbb hadúr boldogan írt alá minden előterjesztést, mert katonai irodája két tábornokkal lett gazdagabb. Mit számít, hogy megszűnt a hadsereg fölött a civil ellenőrzés!

Polgári viszonyok közt pedig ez íratlan törvény. Keleti miniszterségé viszont keleti szokásjogon alapszik. Észlelvén ezt, a miniszterelnök a független képviselő *Fodor István* személyében új politikai államtitkárt nevezett ki. Talán a hadsereg és a miniszterelnök is jobban járna, ha Keletit szóvivőként alkalmazná, mert az ilyen féloldalas megoldások nem szoktak beválni. Hacsak nem tekintjük Keleti urat civilnek is, meg katonának is. *A koncepció nélküli átalakítások* szenvedői a tisztek, tiszthelyettesek. Fenn tovább él a „vízfej". Hallani arról is, hogy módosítani kívánják az Országgyűlés által elfogadott katonai doktrínát, s bevezetik a vándorló hadsereget.

A jelszó: *diszlokáció*. Országunk kicsiny, a hadsereg mégis helyőrségről helyőrségre vándorol, mint a török időkben. Ugyanazok a vezérkari főtisztek, akik négy kerületi parancsnokságot hoztak létre – a szlovák, a román, a déli határ és a főváros védelmére –, most Székesfehérvár és Cegléd központtal kettőre csökkentik a parancsnokságok számát. A költözés költségei többe kerülnek, mint két vagy több nagy hadgyakorlat. Sok a hadsereg pénze? *Szovjet beidegződés* tünetei ezek: állandó bizonytalanságban tartani az állományt.

A pártállami Országgyűlés utolsó, 1990. március 1-jei ülésén született meg a XXI. törvény. Ezzel létrehozták a Honvéd Parancsnokságot, megosztva a HM addigi egységes szervezetét. A törvény a parancsnokságot alkotmányba ütköző jogkörrel ruházta fel, hiszen elrendelheti a hadsereg mozgósítását. Annak ellenére, hogy 1993-ban a honvédelemről szóló új törvény ezt hatályon kívül helyezte, most *a gyakorlatban visszaállt az 1990-es felállás*. Hogy ez az eljárás törvényes-e, azzal senki sem foglalkozik, senki se fordul az Alkotmánybírósághoz. Meg kéne kérdezni Kulcsár akadémikust, a XXI. törvény alkotóját, volt igazságügy-minisztert, hogy miért érvényesül a már visszavont XXI. törvény?

A hadsereg *nem váltható le*, akárcsak a nép. Mégis be kellene látni, hogy ez az intézmény jelenlegi formájában *nem reformálható*. Teljesen új alapokra kellene helyezni nemzeti célokat szolgáló honvédségünket. Mire is gondolok? Morális alapok megteremtésére, magyarságtudattal rendelkező tiszti állomány nevelésére. Teret kell adni a fiatal generációnak a felsőbb vezetésben, megváltoztatva az érvényesülési rendszert és bevezetve az új képzési rendet. *1956 kísérlete megvalósult*, hazánk független ország. A szuverenitás megőrzése a diplomácia és a hadsereg feladata. Magyarország NATO-tagsága nemzetközi garanciát adhat szabadságunk megvédésére, ám hogy mi lesz addig, arról senki sem beszél.

Amíg a hadkötelezettség fennáll – s ez még 15-20 év –, fegyelmezett, jól kiképzett legénységre van szükség. Szükségtelen a *moráljukat tovább rombolni* olyan gesztusokkal, mint amit a miniszter úr tett a fegyveres szökevény külön fogadásával. Ennek a hadseregnek nem lehetnek tagjai homoszexuálisok, bűntettet elkövetők, a drogosok és más szenvedélybetegek. A már említett biztonsági intézet igazgatója, *Deák Péter* úr ugyanakkor csak 40-50 ezer fős hadsereget szeretne. De mikortól? Ha azonnal, akkor ez a haderő képes lesz-e megvédeni a hazát a mai instabil viszonyok között? Az illetékesek hallgatnak arról, mi a gazdasági kihatása a NATO-tagságnak, csak a népszerű létszámcsökkenésről beszélnek. Sajnos még a tiszti és altiszti állomány is erre a sorsra jut. Mi indokolja ezt? Nincs válasz és hiteles, széles körű tájékoztatás. Újra zárt világ a katonaság. A honvédelmi bizottság két képzett tábornoka, *Gyuricza* és *Sebők* urak hallgatnak, helyettük elvtársiasan *Mécs Imre* és W. T. szakértenek. Meddig?

szeli

(A fenti reflexiót Keleti Györgynek a TOP-GUN 1994/12. számában megjelent cikke váltotta ki a szerzőből. – A szerk.)

A SZAMIZDATOT MEGKAPOD

Budapesten a Marxim vendéglőben, (a II. kerület, Kisrókus utca 23. szám alatt), a XIII. kerület, Pannónia utca 22. szám alatt, az V. kerület, Belgrád rakpart 24. szám alatt, a VI. kerület, Teréz körút 25-ös számú ház előtti pavilonban, az V. kerület, Deák téri metróállomás kijárata előtti pavilonban, a Püski Könyvesboltban: az I. kerület, Krisztina krt. 26. szám alatt, *Békéscsabán* a Turul Könyvesboltban, a Petőfi Sándor utca 2. szám alatt, *Bicskén* Szabó Jánosnénál, a Kisfaludy üzletház 5-ös boltjában, a *győri* Püski Könyvesboltban, a Király utca 5. szám alatt, ugyancsak *Győrött*, a Majazztic kávéházban, szintúgy a Király utcában, de a 9-es szám alatt – és sok más helyen, ám terjesztő barátaink még nem hatalmaztak fel arra, hogy e nem kockázatmentes tevékenységüket felfedjük.

VENDÉGJÁRÁS

Olvasóinktól mindegyre kapjuk a kérdést: miféle szimbiózisban él a Szabadság tér és a Szamizdat?

Semmilyenben – ez a rövid válasz.

És mégis: a szolidaritás az, ami alapvetően összeköti a két szerzőgárdát. Egyfelől alkotóink némelyike itt is, ott is publikál – és amúgy jól kijönnek önmagukkal. Másfelől: elnémított, margóra szorított újságírók és gondolkodók alkotják mindkét csapatot. Olyanok, akik e pillanatban nem időszerűek; mindenekelőtt – a hatalom számára. A toleránsnak mondott uralkodó elit számára.

Ezért hát a Szamizdat gyakori vendégeskedése a „kirúgottak fórumán". És mert azt is sokan tudakolják, hol lehet megvásárolni – ezt is közöljük.

Mostani összeállításunk a lap 5. száma alapján készült.

Vezérmese

Vannak események, amelyek elkerülhetetlennek látszanak. Ilyen volt a Legfelső Szovjet egyhangú döntése, amellyel a totalitárius diktatúrát totalitárius demokráciával váltották fel orosz földön. A hír futótűzként terjedt a nagy birodalomban. Az addig szófogadásra nevelt alattvalók megindultak, hogy lássák, milyen is az örök zsinórmértéket megszabó Nyugat. Tudták, hogy a természet irtózik az üres tértől, és egyre nagyobb tömegben jelentek meg a nyugati városok autó- és bolhapiacain, garniszállóiban és bordélyházaiban.

Néhány kísérlet történt azért, hogy a világtörténelem legnagyobb turistaáradatát feltartóztassák. Az egykori szocialista országok határán a nyugatiak drótakadályokat húztak fel, egyes közíróik pedig a hunok újabb bejöveteléről kezdtek el cikkezni. Matrjoska-babák, bokharai szőnyegek, örmény konyak, vodka, lazac, kaviár, gyémánt, arany, különböző radioaktív anyagok és megbízható bombaszerkezetek árasztották el a Közös Piac-bélieket, akik most végre a maguk meztelen valóságában is kiélvezhették az emberi jogok élettani dogmáit. Nem a jó öreg Roosevelt elnök *szónokolt arról a többnyelvű szállodáról, amelybe most végre beköltözhetnek az oroszok is?*

Egy kicsit korábban azonban Oswald Spengler *éppen 2050-re jövendölte a fausti kultúra bukását, a fehér faj pusztulását és a nagyvárosok összeomlását. Félig-meddig igaza is lett. A többnyelvű szállodába beköltözött oroszok és kelet-európaiak felélték az egykor virágzó idegenforgalmi paradicsomokat. Amikor pedig kirendelték ellenük a hadsereg speciális osztagait, az orosz maffia megszervezte a szegények lázadását. Hogy mindezt a bajt a nyugatiak saját politikai érdeklődésük teljes hiányának és gyermekeik csökkenő bátorságának köszönhették? Ez a tudat sem könnyített a helyzetükön.*

Általánossá vált az ököljog. Az emberek megrohanták a szeszraktárakat, a gazdagok erődítményeket építettek és a szétzüllött hadseregekből magántestőrségeket szerveztek. Ami néhány évtized alatt most lezajlott, ahhoz képest a Krisztus utáni ötszázas évek gót és burgund kalandozásainak a Nyugatrómai Birodalomba való bejövetele tisztes kereskedelmi vállalkozásnak tűnhetett.

A szegények vonulásának csak az óceán és az egyesült japán–amerikai flotta állta útját. Amikor a túlélők körbenéztek a romokon, új társadalmi eszmét kerestek maguknak. Ismét felfedezték a jó öreg Joszif Viszarionovicsot, *aki egy anarchiába és bűnözésbe süllyedt világból birodalmat teremtett. A kései tanítványok úgy mutatták fel az 1936-os szovjet alkotmányt, mint az emberi jogok egyetlen igaz chartáját.*

Hát nem Sztalin *volt az emberi jogok hiteles élharcosa?*

Az isteni generalisszimusz malmai lassan őrölnek – mormolták a túlélők. Az ő kegyes diktatúrája alatt elképzelhetetlen lett volna ez az évtizedeken át tartó botrány.

2050-ben felavatták az első Sztalin-szobrot a La Manche csatorna partján. Tekintete átszántotta az egész Atlanti-óceánt.

Tamáska

A Szabadság tér rovatszerkesztője: Várkonyi Balázs.

„A kirúgottak fóruma" szerzőinek egy része – bár a képernyőről letiltották, de – formálisan még a Televízió munkatársa. Ők nevük helyett szignót, álnevet kénytelenek használni.

Szabadság tér

„A kirúgottak fóruma"

LEONARDO UTCAI MŰVÉSZEK

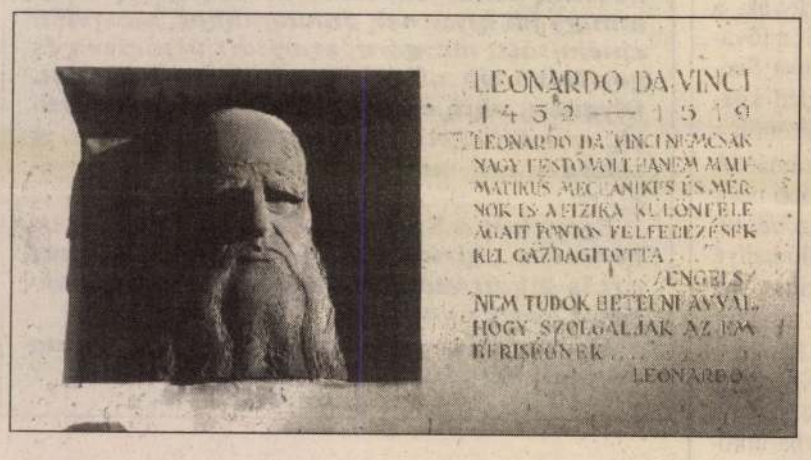

Kocsis Előd műtermei: a bérház udvara és a kis szobácska

Kocsis Előd műtermei: a bérház udvara és a kis szobácska

Ha nem látnánk a szűk utca végén magasodó toronyházakat, azt hihetnénk, hogy József Attila világába csöppentünk. A *város peremén* járunk, pár sarokra a Körúttól, ódon, rongyos vakolatú házakkal szegélyezett, kockakővel burkolt utcában, amely *Leonardo da Vinci* nevét viseli. Majdnem azt írtam: büszkén, de hát büszkeségről errefelé nincs okunk beszélni.

Ez az utca nem szerepel a külföldiek számára készült útikönyvekben. Nincs miért idelátogatnia idegennek, hacsak nem a szociológia iránt érdeklődik, s eredetiben akarja látni a harmincas évek pesti szegénynegyedét. Vagy ha történetesen *erdélyi magyar* az illető. Mert akkor éppenséggel van mit, helyesebben van kit, kiket keressen itt. A lerobbant, golyószaggatta bérházak földszinti lakásaiban keleti országhatárunkon túlról érkezett művészek: szobrászok, festők dolgoznak. Mintha a Bohémélet díszletei közé lépnénk be, a fűtetlen párizsi padlásszoba helyett azonban az utcára nyíló műterembe. A nyers deszkapadló illata a gyermekkor öreg asztalosának műhelyét idézi emlékezetembe, s valóban, az itt dolgozót sokkal szívesebben mondanám mesternek, mintsem művésznek. A *művészek* manapság a Váci utcában vannak, és dollárért dolgoznak.

Akik azonban itt alkotnak, *Péterfy László, Kocsis Előd* szobrászok, *Kiss Elek* festőművész, *Szalay István* grafikus, igazi mesterei munkájuknak, az anyagnak, a formáknak. Gazdag tehetségről árulkodó, nagyszerű alkotások kerülnek ki szegényes műhelyeikből – azért tiszteljük meg Őket! – műtermeikből. Bizonyítékául, hogy nem csupán a fényes, jól fűtött alkotóház, meg a nyugati ösztöndíj kelletik a művészethez. Hanem valami egyéb is. Amit ezek a művészek, mesterek magukkal hoztak a szülőföldjükről. Ide, a nyomorúságos Józsefvárosba.

Kép és szöveg: Kútvölgyi–Ludwig

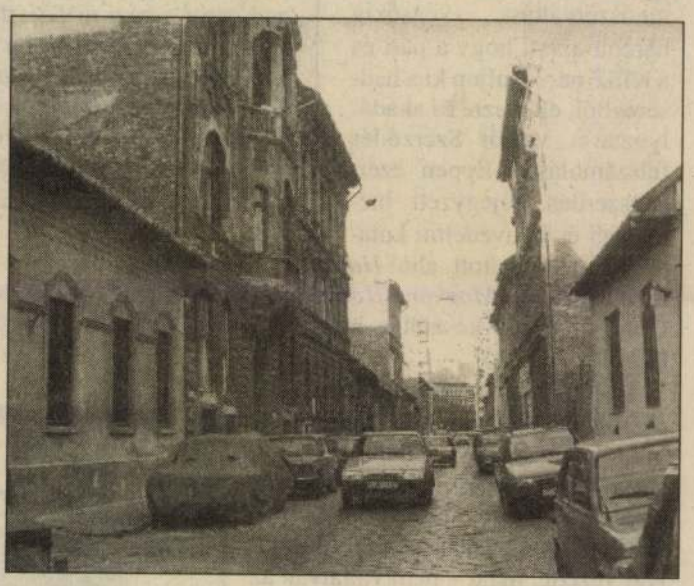

Péterfy László a győri bencés gimnázium kápolnájára készíti monumentális bronzangyalait

Kiss Elek festőművész műhelyében

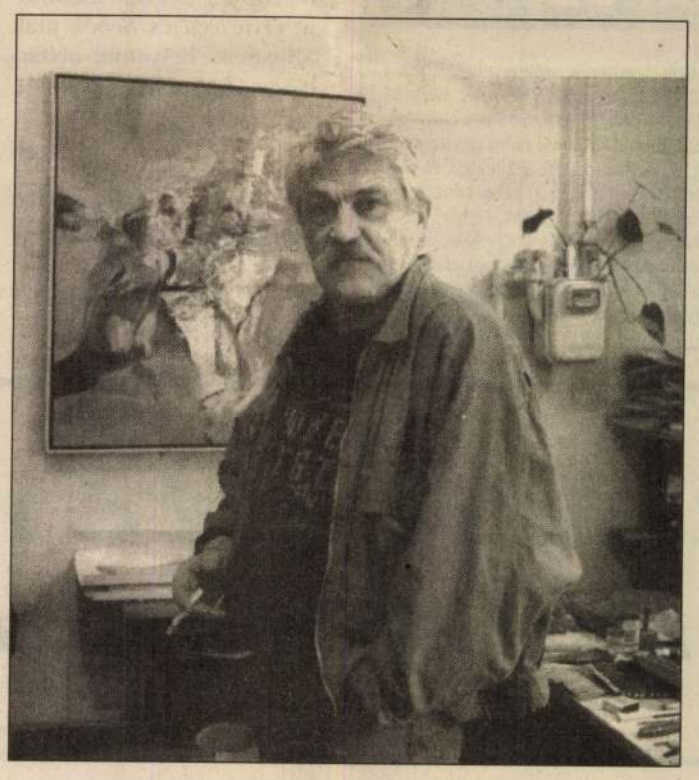

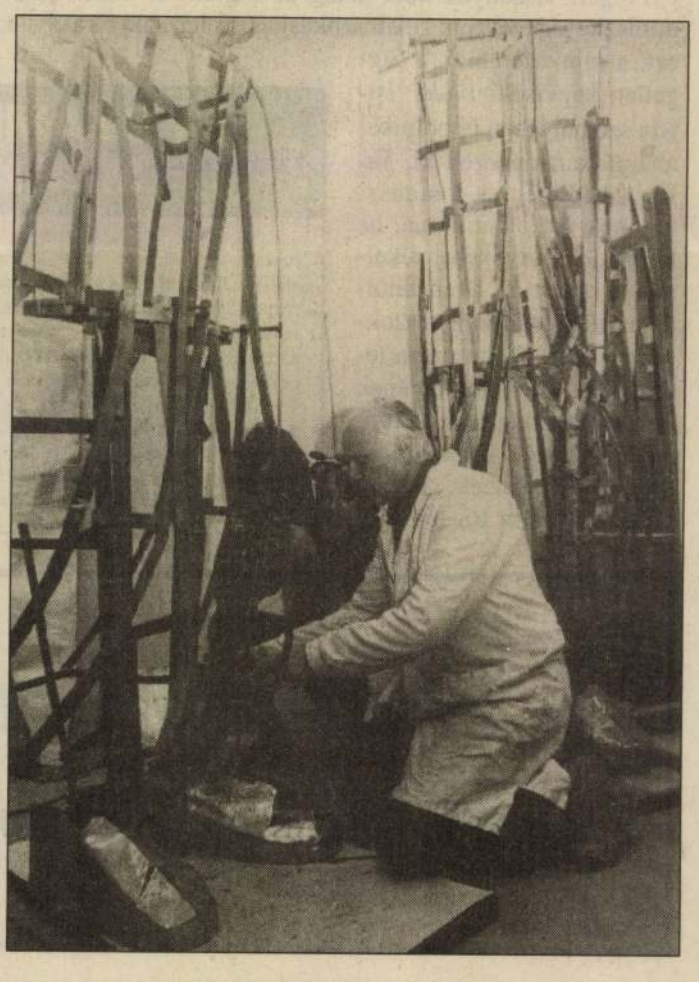

MK SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 237-748, 340-726

Kocsis Ernő

ÚJ SZÓ
1984 SEP 24

1021

Kocsis Ernő: Táj

A N

A történelem r
az objektív tö
hogy azokban a
amikor kiéleződ
társadalmi, nemzetiségi és más
ellentmondások, kedvező feltéte-
lek alakulnak ki a társadalmi hala-
dáshoz és a haladás vezető ereje,
az élcsapat keresi annak módját,
hogyan tudná megsokszorozni
szervezőerejét, meggyőzni a szé-
les tömegeket politikai döntései-
nek helyességéről, s megnyerni
a haladás támogatására.

Minden mozgalom vezetőinek
meg kell nyerniük a tömegeket.
A tömegektől való elszakadás, az
elszigetelődés, a szekták kialaki-
ása vereséghez vezet. Minden-
ek a fordítottja is érvényes. A for-

saganak útját választotta, azt az
utat, amelyet a Nagy Október nyi-
tott meg, s amelyet a kommunista
párt küzdött ki. Változások kez-
dődtek a termelési viszonyokban,
az emberek gondolkodásmódjá-
ban, a nép levetette azt a terhet,
amely sértette méltóságát. Felis-
merte, hogy az egyházi vezetők
egy része, élén Tisoval, eladta
magát a hitlerista fasizmusnak.
Rádöbbent, hogy a vallásosság és
a kizsákmányolással összefonódó
klerikális fasizmus két eltérő do-
log. Ebben az öntudatosítási fo-
lyamatban jelentős szerepe volt

SAJTÓFIGYELŐ

MAGYAR HÍRDETŐ

BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51

Telefon: 337-748, 340-726

Kocsis Ernő, grafikus

ÚJ SZÓ

1984 AUG 23

1021

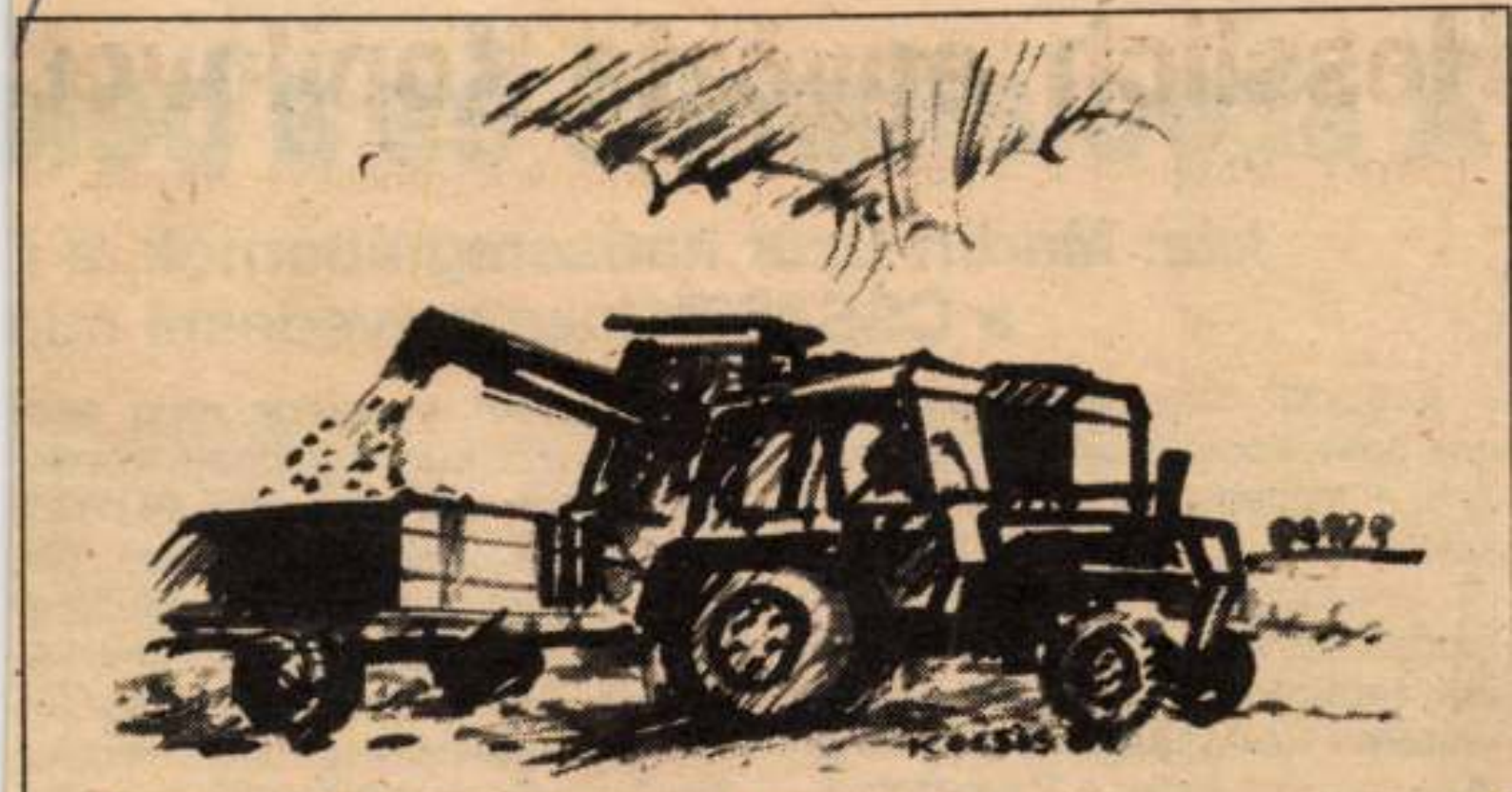

Kocsis Ernő rajza az Aratók sorozatból

A szo

Írta

A CSKP Központi Bizottságának beszámolója, amelyet pártunk XVI. kongresszusán Gustáv Husák elvtárs, a CSKP KB főtitkára, köztársasági elnök terjesztett elő, megállapította: **„Legfontosabb feladataink közé tartozik hazánk védelmi képességének szilárdítása és növelése. A Varsói Szerződés tagállamai fegyveres**

dott: „Nem engedjük [illegible] en-kinek az elért katonai egyensúly megbontását. Senki se kételkedjen a legkevésbé sem abban, hogy továbbra is gondoskodni fogunk országunk védelmi képességének megszilárdításáról, hogy elegendő eszközünk legyen ahhoz, hogy lehűthessük a militarista kalandorok forró fejét."

M.D.K.

Kocsis Eugén
szobrász

A művész ukány gipsz és
marvány fejjel szerepelt.

Mészáros Fülöp: Lomhosi képzőművészek csoport...
Művészet, 1968. április - 39 lap

M.D.K.

Kocsis Erzsébet iparmüvésznő

Fényképét mütermében bemutatja a lap, s elmondja, hogy Pécsett él, ott készíti és tervezi többek között a baranyai népviselet különféle változatait, kerámiákat, sokác szőtteseket, hövelyi himzéseket, melyeknek egyes mintáit babákra is alkalmazza.

Uj Magyar Salon, Bp. 1937. május hó. 9-lo. sz. 41o-412. lap

KOCSIS ESZTER

Magyarlparmavész-vez
ezredfoRdulón 200
172.l.

Az 1991-es tárlaton díjat kaptak:

Bodnár Ede *grafikusművész*
Morvay László *grafikusművész*
Pánti Imre *festőművész*

A kiállításon alkotásaikkal bemutatkoznak a következő művészek:

Bata László festő
Bálványos Gabriella grafikus
Bodnár Ede festő és grafikus
Budehelyi Tibor szobrász
Bunda János István festő
Czétényi Vilmos festő és grafikus
Czina Mónika festő
Dékány Ágoston grafikus
Goda Zsuzsa festő
Gombosné B. Éva festő
Gulyás László festő
Gyeney Judit festő
Gyólai Gabriella festő
Hartung Sándor festő és grafikus
Hernádi Paula grafikus
Horkay István festő és grafikus
Kadarkuti Richárd festő
Kalmár György festő
Kemenesi Zsuzsanna grafikus
Kocsis Előd szobrász
Kováts Borbála grafikus
Lacza Márta grafikus
Ledniczky Gyula festő
Lóska Mari festő
Lukács József grafikus
Mokrai Orsolya grafikus
Morvay László grafikus
Nagy Vera grafikus
Németh Miklós festő
Orbán Nándor grafikus
Pánti Imre festő
Pleva Ilona festő
V. Pleva Margit szobrász
Rácz Edit szobrász
Szűcs Miklós grafikus
Temesi Péter grafikus
Tóth Kristóf grafikus
Tóth Orsolya grafikus
Traurig Lőrinc grafikus
Vizsolyi János szobrász
Gy. Vad Erzsébet festő
Volni Veronika festő

A Pesterzsébeti Múzeum Gaál Imre Galériája
szeretettel meghívja
Önt és barátait a

27. Tavaszi Tárlat

megnyitására

1991. március 18-án du. 16 órára

Megnyitja: **Perlaki Jenő**
Pestszenterzsébet–Soroksár
polgármestere

Megtekinthető: 1991. április 29-ig
hétfő kivételével naponta 10-18-ig

Gaál Imre Galéria
1203 Budapest, Kossuth Lajos utca 39.
Telefon: 127-8017

KOCSIS Előd robiasz

kapott.

KOCSIS ELŐD szobrászművész Millenniumi makettek című tárlatára március 10-én 18 órakor kerül sor a Magyarok Házában (Semmelweis utca 1–3). Megnyitja *Feledy Balázs* művészettörténész. A kiállítás védnöke *Csoóri Sándor* Kossuth-díjas költő, a Magyarok Világszövetségének elnöke. A művek ezeréves múltunkat idézik a magyar nemzeti szimbolika felhasználásával. A makettek fehér gipszből készültek. A tárlat megtekinthető március 30-ig. K. P.

A BOCSKAI ISTVÁN SZABADEGYETEM idén kezdi meg működését. Az ünnepélyes tanévnyitót – ahol *Csurka István*, az egyetem alapítója mondott megnyitóbeszédet – a múlt hét végén tartották. Mint az alapító ünnepi beszédében elmondta, nem véletlen a névválasztás, mert *Bocskai István* – kinek alakját évtizedek óta hallgatás övezi – a XVI–XVII. században a magyarság megtartásának letéteményese volt. A szabadegyetem előadói között lesz többek között: *Hegedűs Loránt* püspök, *dr. Koós Ferenc* tanár, *Kiss Dénes* költő, *Szentmihályi Szabó Péter* íróműfordító, *Szőcs Zoltán* irodalomtörténész, *Medveczky Ádám* karmester, *Petővári Ágnes* filológus, *Legéndy Péter* író, *Csath Magdolna* közgazdász, *Balassa Sándor* zeneszerző. Az előadások minden hét végén szabadon látogathatók. Az egyes előadások témáját és helyszínét a Magyar Fórum folyamatosan közli. Sz. E.

Színház március 15-én este ünnepi hangversenyt ad, míg a Debreceni Csokonai Színház este hatkor *Vörösmarty Mihály* Csongor és Tündéjével ünnepli a jeles napot. A Győri Nemzeti Színházban *Katona József* Bánk bánját láthatjuk este héttől. A *rás* Petőfi a szabadságharcban című munkájának földolgozásától *Jókai Mór* Az arany emberének vetítéséig ível a megemlékezés. Az TV2 a Föltámadott a tenger, a TV3 a Petőfi 73 vetítésével tiszteleg az ünnep előtt. K. M.

LEMEZL

Változatok a

Húsz évvel megalakulása és nyolc esztendővel utolsó stúdióalbuma, az On Every Street megjelenése után egy gyűjteményes albummal összegezte zenei pályáját a nyolcvanas évek egyik meghatározó progreesszív rockzenekaraként számon tartott Dire Straits. A Sultans Of Swing – The Very Best Of Dire Sraits címet viselő hanghordozón tizenhat örökbecsű *Mark Knopfler* szerzemény – egyebek mellett a Romeo And Juliet, a So Far Away, a Money For Nothing, a Walk Of Life, a Brothers In Arms, valamint a Calling Elvis – hallható, végigkövetve a csapat munkásságát, ízelítőt adva minden lemezből. Bár a Dire Straits hivatalosan nem oszlott fel, csak – divatos kifejezéssel élve – határozatlan ideig felfüggesztette működését, minden jel (hogy a zenészek szorgalmasan készítik szólóalbumaikat, vagy hogy a mostani albumon egyetlen új dal sincsen) arra mutat, hogy az együttes tagjai együtt már nem vonulnak többé stúdióba. Ez sajnálatos ugyan, de – legalábbis az On Every Sreet-ből kiindulva – nem valószínű, hogy egy új lemez túl sokat hozzátenne a zenekar életművéhez. Marad a nosztalgia. (Vertigo)

DJ Sterbinszky már egészen fiatalon a fekete korongok szerelmese lett. Előbb édesapja lemezjátszóján gyakorolt, majd iskolai bulikon bizonyította rátermettségét. Innen már egyenes út vezetett az egykori Moment, aztán a Bingo Moment, és az Es-

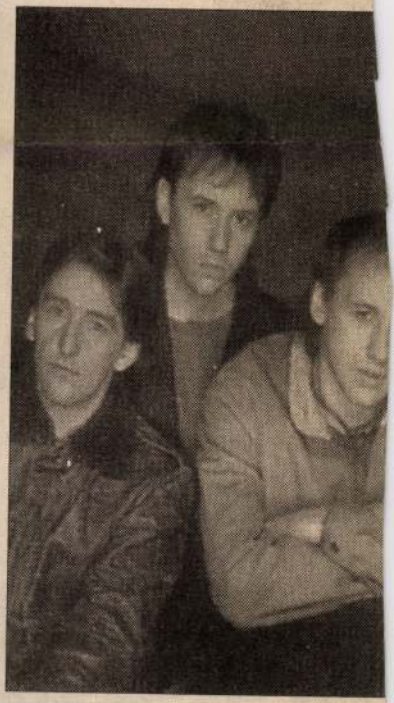

Dire Straits – maradnak az emlékek

KOCSIS Előd szobrai

Napi Mag.o. 1999 III.9.

mozdulat!

Éljen a Postabank-bankkártyák által kínált kedvező lehetőségekkel! ***Maestro*** (vagy Eurocard/Mastercard, Cirrus/Maestro, edc/ec) kártyája most belépőjegy lehet a barcelonai focidöntőre!

Ha Ön 1999. március 1-je és április 30-a között a felsorolt bankkártyák valamelyikével rendszeresen vásárol, **megnyerheti a 123 értékes Maestro ajándék egyikét.**

A fődíj: 3 db kétszemélyes utazás Barcelonába a Bajnokok Ligája döntő mérkőzésére.

Az akció nyereményeit az első 123 bankkártyáját **legtöbbször** használó ügyfél kapja. Az értékelés időpontja: 1999. május 10.

Ha még nem rendelkezik Postabank-bankkártyával, igényeljen most Cirrus/Maestro kártyát, amelynek első éves díját a bank elengedi! Így Ön is részt vehet a Postabank akciójában!

Használja* minél gyakrabban bankkártyáját, mert most minden vásárlás DÖNTő lehet!

POSTA BANK

Részletes információt kérhet a Postabank fiókjaiban, kirendeltségein, valamennyi postán, illetve a 267-4125-ös telefonszámon.

*ATM tranzakció és készpénzfelvétel nem számít.

Maestro

UEFA CHAMPIONS LEAGUE

OFFICIAL CARD

Kocsis Előd szobrai

Nemzet. 1999.09.16
39.o.

Emléktábla az egykori Hacker-ház falán

Csaknem három évtizede, pontosabban 1970 elején költöztek be a lakók a Károly körút 7. szám alatti házba. Akkor Tanács körút volt a neve, a múlt században Országútként említették. Itt, azaz a piros téglás új épület helyén állt a Hacker-ház, amely színháztörténeti nevezetesség lett. Hacker József pesti polgár háza 1776-ban épült, kertjében, a Rumbach Sebestyén utcai oldalon 1780-ban adták át a szálát, azaz a báltermet.

SZABÓ BERNADETT FELVÉTELE

A második magyar színtársulat szereplésének számos emléke fűződik e díszteremhez. Itt volt 1809-ben az első magyar nyelvű színielőadás, itt lépett fel először Déryné, itt kezdte pályafutását Kántorné, itt mutatták be Katona József első színművét Jolántha címmel. A terem 1812-ig adott otthont a társulatnak.

A Károly körút 7. számú ház lakói, a Lakásfenntartó Szövetkezet tagjai, ismerve a gazdag múltat, már jó ideje szerettek volna emléktáblát állítani, s két éve kezdtek az előkészületekhez. Óhajuk valóra válik: a Magyar Dráma Napján, szeptember 20-án, hétfőn 15 órakor *dr. Kerényi Ferenc* színháztörténész mond ünnepi beszédet, majd felavatják *Kocsis Előd* szobrászművész alkotását.

Már egy héttel ez előtt elhelyezték az emléktáblát a bejárat melletti bal oldali falrészen. A 110x70 centiméteres carrarai fehérmárvány-lapon bronz dombormű díszeleg. Az ismertetőszöveg fölött két színházi maszk között a Hacker-ház homlokzata látható. A kezdetben egyemeletes, majd kétszintesre magasított épületet 1966/67 fordulóján bontották le, a színházterem pedig már a múlt század végén erre a sorsra jutott.

Reitter László

10 éves
DUNA INTERSERVICE
'89
'99
CARISMA

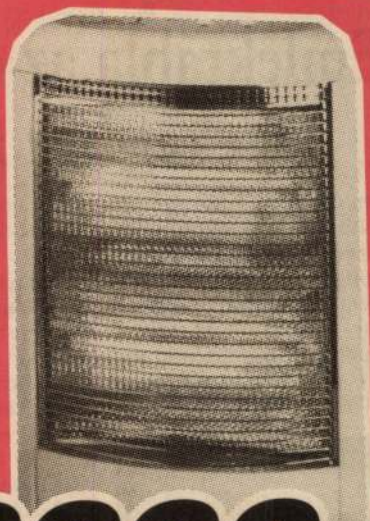

13990.-

solac 332

FŰTŐKÉSZÜLÉK

halogén fűtőmechanizmus, 2 fűtési fokozat:
500 W/1000 W, magasság: 50 cm, szélesség: 41 cm

Nyitva tartás:

tfő-Szombat	9.00 - 20.00
sárnap	9.00 - 18.00

Áraink az áfa-t tartalmazzák.

201-231. • Tel. 347-1650 • Fax: 347-1651

Markt

Kocsis Előd – szobrász

1997. aug. 9.

Bronzba öntötték

Debrecen (HBN) – Elkészült Kálmáncsehi Sánta Márton (1500 körül született, 1557-ben Debrecenben hunyt el) neves reformátor, prédikátor, püspök bronzba öntött mellszobra – tudtuk meg Kálmánchey Tibornétól, a Kálmáncsehi Sánta Márton Emlékalapítvány létrehívójától.

A mellszobrot – Kocsis Előd fővárosi szobrászművész alkotását, amelyet a budapesti képzőművészeti lektorátus zsűrizett – a tócóskerti új református templom felszentelésekor – augusztus 10-én, vasárnap – mutatják be. Talapzatra állítása és a szobor avatása külön ünnepség során történik, november 1-jén, a reformáció évfordulója – október 31. – alkalmából. Az alapító azt is jelezte a Naplónak, hogy az emlékalapítvány természetesen a szobor avatása után is folytatja tevékenységét.

A prédikátor – akinek az 1997-es év jelzi halála 440. évfordulóját – Debrecenben érte el pályája csúcsát: 1556-ban a Debrecen–Nagyvárad vidéki egyházkerület püspökévé választották. A reformált vallási nézetek tisztázása és egyeztetése érdekében zsinatokat hívott össze, hitvitákat folytatott. A magyar reformáció egyik vezéralakja volt, számos éneket gyűjtött, ezek közül ma is ismeretes néhány. A Reggeli éneklések című gyűjteménye a debreceni könyvnyomtatás első terméke, és Huszár Gál énekeskönyvével egybekötve a legkorábbi magyar nyelvű nyomtatott egyházi énekeskönyv.

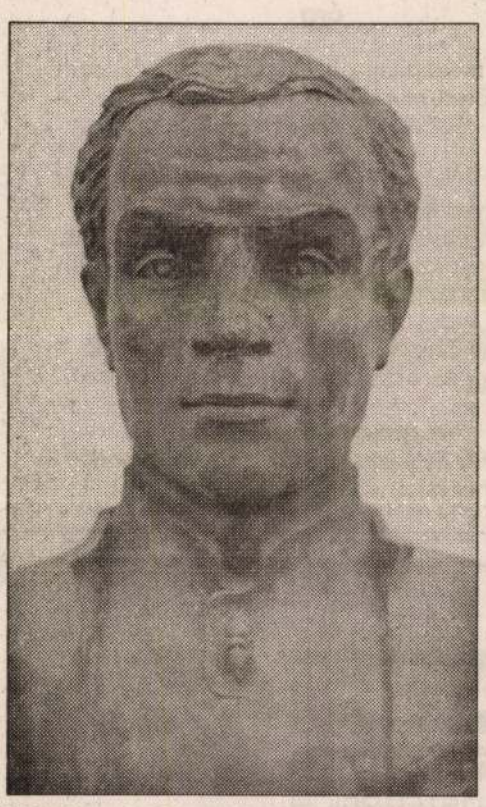

Kálmáncsehi Sánta Márton bronzszobra
Fotó: Czeglédi Zsolt

ÖRBEHÁZA, TISZAGYULAHÁZA ÉS FOLYÁS
KÖZSÉGI ÖNKORMÁNYZAT KÉPVISELŐ-TESTÜLETEI

ázatot hirdetnek ***aljegyzői*** állás betöltésére.

zati feltételek:
yar állampolgárság,
etlen előélet,
ni- és jogtudományi egyetemi, vagy államigazgatási főisko-
égzettség,
ább 1 éves közigazgatási gyakorlat.

s:
ztisztviselők jogállásáról szóló módosított 1992. évi XXIII.
apján.

ázat benyújtásának határideje:
. augusztus 31.

akör betölthető: a pályázat elbírálását követően azonnal.

ázatot az Önkormányzatok Körjegyzőségéhez kell benyúj-

örjegyzőség, 4075 Görbeháza, Böszörményi u. 39.
: (52) 215-060.

*481734/1H

TIGÁZ

KÖZLEMÉNY

GÁZ Rt. hajdúböszörményi üzemigazgatósága
tájékoztatja Tisztelt fogyasztóit,
hogy Polgár város üdülőövezetében

7. augusztus 12-én (kedden) 12.00–16.00 óra

özött a megépített gázelosztó-vezetékhálózat
rákötési munkáinak elvégzése miatt
a gázszolgáltatás szünetel.

Kérjük gázfogyasztóinkat,
hogy a biztonságos gázszolgáltatás
enntarthatósága érdekében ezen időszakban
gázfogyasztó készülékeit ne üzemeltessék!
A gázszolgáltatás újbóli beindításáról
fogyasztóinkat értesítjük.
Rendellenesség és hiba esetén keressék
helyi gázszolgáltatási üzem szakembereit.

A gázvezeték-rákötési
és gázalá-helyezési munkák során elrendelt
gázszünet miatt szíves megértésüket kérjük.

*481326/1H

ACH
A CSORNA
TEN ÖSTERREICH

KOCSIS Elöd szobrai

későbbiekben sem szüneteltette a munkát. Ha a faluban beteg állathoz hívták, nem késlekedett. Egy 1970-ben vele készült rádióinterjúban szellemesen jegyezte meg, hogy "rövid idő alatt Szemes valamennyi marhája személyes ismerősöm lett." Közvetlen, szerény egyénisége mindenki előtt ismert volt a faluban. A legjobban annak örült, ha beszélgethetett a gazdákkal. A helybeliek csak "tanár úr"-ként ismerték. Különösen kedves barátság fűzte a falu mindenes szerelőjéhez, Tenner János bácsihoz, akivel minden tavasszal elvetélt gépészmérnöki hobbijának hódolhatott: közösen szerelték fel a padlástartály víztelenített szivattyúmotorját. Őszödi és szemesi házában mindent maga javított, a villanykapcsolótól az ereszcsatornáig, akárcsak a szintén szemesi villatulajdonos barát és társszerző, Manninger Rezső.

Mindenkin, ahogy csak tudott, segített. Karitatív érzékét mutatja, hogy a háború után elnincstelenedettt egyik helybeli szegény családnak, mely egy romos víz és fűtés nélküli melléképületben lakott, 1954-ben, a Landler Jenő utcában telket vásárolt és azon egy házat építtetett. Soha nem várt érte ellenszolgáltatást. A plébániatemplom 1970-es renoválása idején kéthavi akadémiai nyugdíját ajánlotta fel a költségek fedezésére.

Pályafutása során kollégáin kívül számtalan nagynevű kortársához fűzte szoros barátság. Már piarista diák korában a cserkészmozgalomba kapcsolódva ismerkedett meg Sík Sándorral, a híres piarista költővel és esztétával, akivel haláláig tartotta a kapcsolatot. De baráti köréhez tartozott Devecseri Gábor műfordító, az akadémiai tagtársak közül Alexits György, Fejér Lipót, és Egerváry Jenő a világhíró matematikusok, Németh Gyula és Fekete Lajos turkológusok, Erdei Ferenc szociológus, a magyar falukutatás meghatározó egyénisége, Mihailic Győző, Csonka Pál mérnökök, Haynal Imre, Gömöri Pál, Miskolczy Dezső, Kerpel-Fronius Ödön, Szentágothai János, Johan Béla orvosok, Kodály Zoltán és Habsburg József főherceg, az MTA elnökei, Schütz Antal hittudós, Herczeg Ferenc író, Alföldi András régész, Marót Károly klasszikusfilológus, Bárczi Géza, Pais Dezső nyelvészek, Voinovich Géza irodalomtörténész, Schulek Elemér és Freund Mihály vegyészek, gróf Teleki Pál földrajztudós, miniszterelnök. A felsorolás korántsem teljes. Csupán azt jelzi, hogy hány szakterület hány jelessége tartozott e nem mindennapi baráti körbe. Jónéhányuk egyben szenvedélyes bridge- és tarokkpartnere is volt Mátraházán, a szokásos januári kéthetes üdülés idején.

1976 augusztus 15-én, éjfél után néhány perccel, gyors lefolyású agyvérzés következtében, álmában érte a halál. A Gondviselés megadta azt a jutalmat, hogy fájdalom és szenvedés nélkül költözhetett el ebből a világból. Utolsó kívánsága is teljesült: a szemesi temetőben helyezték örök nyugalomra.

A centenárium alkalmából a Magyar Tudományos Akadémia és az Állatorvostudományi Egyetem tudományos emlékülést tartott, melynek keretében az Egyetem Rottenbiller utcai kertjében felavatták Kocsis Előd szobrászművész Mócsy Jánosról készült szobrát. Az Akadémia elnöksége és az Egyetem vezetése ezután a szemesi temetőben koszorúzási ünnepséget tartott.

* * *

Somogyi Honismeret
1995/2

E sorok írója keserűen gondol arra, Hogy az MTA Agrártudományok osztályának elnökével közösen 1993-ban tett javaslata, hogy ti. a jellegtelen, semmitmondó vagy elcsépelt utcaneveket felülvizsgálva nevezzenek el utcát a centenárium évében e Szemesért oly sokat tett világhírű tudósról, a szemesi képviselőtestület és polgármester részéről süket fülekre talált. A két éve beadott indítványra a mai napig még csak nem is válaszoltak. Ilyen lenne a "hálás" utókor Szemesen?

Források:
Mócsy János szóbeli közlései a szerzőnek
Antall József szóbeli közlései és kéziratos feljegyzései az Antall és Mócsy család leszármazásáról
Mezőgazdaságunk nagy öregjei. Mócsy János. A Kossuth Rádió műsora Mócsy János 75. születésnapja alkalmából. Elhangzott 1970. novemberében. (MR hangarchívuma)
Csillag Ferenc: Mócsy János. A Magyar Numizmatikai Társulat Évkönyve, 1978. Bp. 1984, 99-101.
Horváth Zoltán: Mócsy professzor 70 éves. Magyar Állatorvosok Lapja, 1965. nov.
Kovács Ferenc: Mócsy János dr. (1895-1976). Magyar Állatorvosok Lapja, 1976. szept.
Matolcsi János: Mócsy János (1895-1976). In: Magyar Agrártörténeti Életrajzok. I-P. (szerk. Für L. – Pintér J.) Bp. 1988, 543-546.
Hajduska István: A nem panaszkodó betegek doktora. In: Tudósok közelről. Ötven magyar akadémikus protréja. Bp. 1975, 213-220.

Meghívó

Lurdy Galéria

KOCSIS ELŐD

Tisztelettel meghívjuk Önt és hozzátartozóit a Lurdy Galéria kiállítássorozata hatodik tárlatának megnyitó ünnepségére.

Kiállító művészek:

Tóthné Pálmai Katalin
textilművész

Kocsis Előd
szobrászművész

Közreműködnek:

Kocsis Nagy Noémi művészettörténész
Tóth Károly fuvola, **Tóth Eleonóra** fuvola, **Tóth Annamária** zongora,
Pestszentlőrinczi Vörösmarty Családi Kórus, karvezető **Csík Miklós**

Időpont: 2000. január 8. 16^{00} óra

Helyszín: Lurdy Ház, IX. Könyves Kálmán krt. 12-14., I. emelet, 88. sz. helység.
A fogadást a Lurdy Csoport szállodái: a Hotel Berlin és Hotel Frankfurt szolgáltatják.

Tisztelettel meghívjuk Önt és hozzátartozóit a Lurdy Galéria kiállítássorozata hatodik tárlatának megnyitó ünnepségére.

Kiállító művészek:

Tóthné Pálmai Katalin
textilművész

Kocsis Előd
szobrászművész

Közreműködnek:

Kocsis Nagy Noémi művészettörténész
Tóth Károly fuvola, **Tóth Eleonóra** fuvola, **Tóth Annamária** zongora,
Pestszentlőrinczi Vörösmarty Családi Kórus, karvezető **Csík Miklós**

Időpont: 2000. január 8. $16^{\frac{00}{30}}$ óra

Helyszín: Lurdy Ház, IX. Könyves Kálmán krt. 12-14., I. emelet, 88. sz. helység.
A fogadást a Lurdy Csoport szállodái: a Hotel Berlin és Hotel Frankfurt szolgáltatják.

Meghívó

Lurdy Galéria

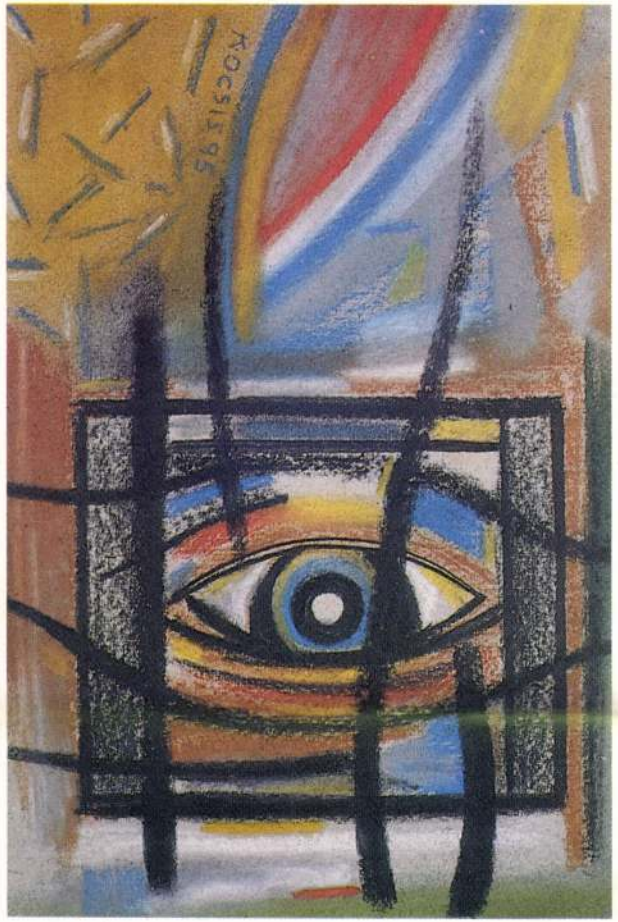

3

Sponzor výstavy/A kiállítást szponzorálta:
MADÁCH POSONIUM, s.r.o. Komárno

Komisár výstavy/Szakmunkatárs:
Szuchy M. Emil

Návrh katalógu/Katalógusterv:
Ernest KOCSIS

Fotografie/Fényképek:
Bíró Béla

Vytlačil/Nyomdai munkák:
Multi Copy Kft. Komárom

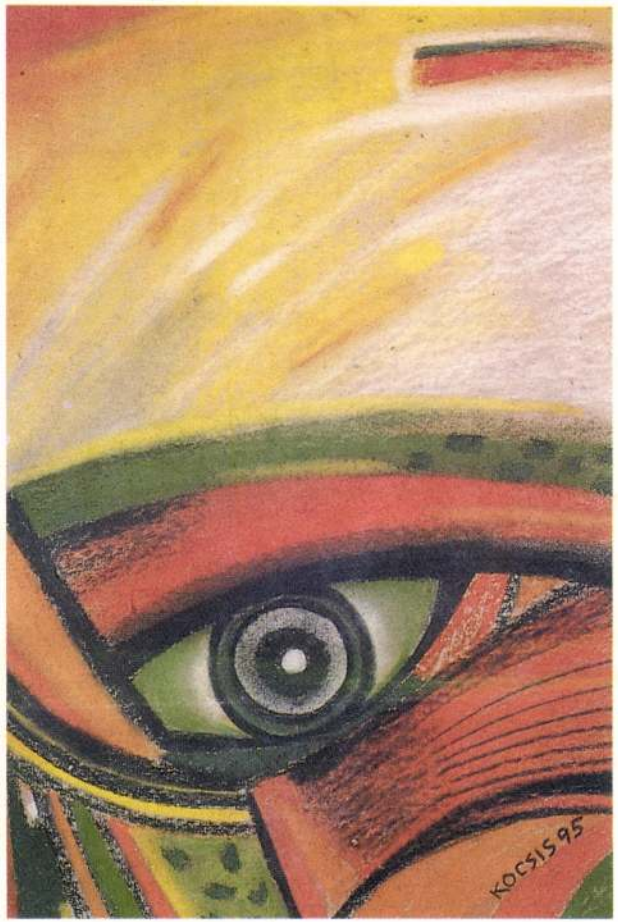

2

PRAMEŇ / FORRÁS
pastel/pasztell, 34x48 cm, 1995 (2)

BRIEŽDENIE / VIRRADÁS
pastel/pasztell, 34x48 cm, 1995 (1)

ZAKÁZANÝ POHĽAD / TILTOTT FIGYELÉS
pastel/pasztell, 34x48 cm 1995 (3)

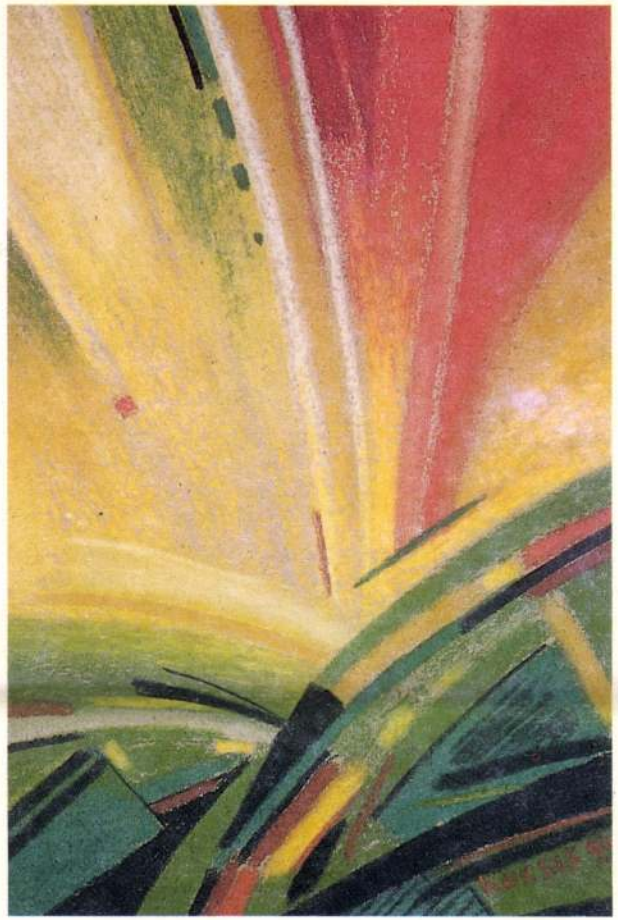

1

Függedi Jenő barátomnak
őszinte tisztelettel
Kocsis Ernő

Ernest KOCSIS Ernő

PASTELY • PASZTELL

BIBLIOGRAFICKÉ ÚDAJE:

1937 – 22. októbra sa narodil v Štúrove
1956 – absolvoval Školu dôstojníckeho dorastu letectva v Kremnici
1964 – Ukončil PF v Nitre, odbor: Ruský jazyk-výtvarná výchova
1964-1976 – Učil v Komárne výtvarnú výchovu
1976/77 – pôsobí na KVV PF v Nitre
1980 – získal doktorát na Karlovej Univerzite v Prahe
1986 – Získal titul Kandidáta vied na Karlovej Univerzite v Prahe
Od roku 1970 sa pravidelne zúčastňuje kolektívnych a individuálnych výstav doma i v zahraničí. Venuje sa komornej mal'be, kresbe a tvorbe do architektúry. Žije a tvorí v Komárne.

BIBLIOGRÁFIAI ADATOK:

1937 – október 22-én született Štúrovo-Párkányban
1956 – Pilótatiszti iskolán érettségizett Körmöcbányán
1964 – A Nyitrai Tanárképző főiskolán végzett orosznyelv-rajz szakot
1964/1976 – Komáromban tanított képzőművészeti nevelést
1976/77 – -től a Nyitrai Tanárképző főiskola Rajztanszék tanára
1980 – A Károlyi egyetemen Prágában doktorált
1986 – Megszerezte a Tudományos Akadémia kandidátusi rangot ugyanott
1970-től rendszeresen részt vesz kollektív és önálló kiállításokon itthon és külföldön. Kamara festészettel foglalkozik, grafikával és a művészet alkalmazásával az építészetben. Komáromban él és alkot.

CENY/DÍJAK:

1967 – II. cena za mal'bu na Krajskej súť aži výtvarných pedagógov v Bratislave
II. díj festészetben Kerületi Rajztanárok kiállításán
1972– II. cena za mal'bu detto / ugyanott Pozsonyba
1974– Cena Ministra školstva na Celoslovenských pedagogických dňoch v Spišskej Novej Vsi
A művelődésügyi miniszter díja a Pedagógusok országos alkotó napjain, Iglón
1975– I. cena za grafiku na Krajskej výstave výtvarných pedagógov v Bratislave
I. díj grafikában a Kerületi rajztanárok kiállításán
1977– I. cena za mal'bu na Krajskej výstave výtvarných pedagógov v Bratislave
I. díj festészetben a Kerületi rajztanárok kiállításán
1994– Medzinárodné Bienále umenia Káhira '94 Cena Ministra kutúry Egyptskej Arabskej repuliky-bronzová medaila
Nemzetközi Képzőművészeti Bienálé, Kairó '94. A kultúrális miniszter díja - bronz érem.

REALIZOVANÉ DIELA V ARCHITEKTÚRE
REALIZÁLT ALKOTÁSOK AZ ÉPÍTÉSZETBEN:

1974– Čičov/Csicsó - sgrafito/szgrafitto
1975– Sgrafito, Klub mládeže Agrozet, Komárno
Szgrafitto, az Agrozet üzem ifjúsági klubja, Komárom
1979– Sklenená mozaika, Klub mládeže, Dôstojnícky pavilón, Komárno
Üvegmozaik, Ifjúsági klub, Tisztipavilon, Komárom
1983– Kamenná mozaika, Kultúrny dom Kameničná
Kőmozaik, Kultúrház, Keszegfalu
1989– Kamenná mozaika, Sobášna sieň, Mužla
Kőmozaik, Eskető terem, Községi hivatal, Muzsla
1993– Nástenná mal'ba, Sobášna sieň, Obecný úrad, Trávnik
Falfestemény, Eskető terem, Községi hivatal, Komáromfüs

• ERNEST KOCSIS • PASTELY • KOCSIS ERNŐ • PASZTELL KÉPEK •

Keď si prehliadneme obrazy Ernesta KOCSISa vytvorené pastelom, na prvý pohľad nám udrie do očí poetičnosť ich farebnosti. Krajina, vidiek, prostredie a vnímateľné objekty i figúry nám prezrádzajú farebný svet autora a potvrdzujú, že jeho súčasné úspechy sú založené na prácach z minulosti. Ernest KOCSIS pozorne sleduje premeny života a prírody. Vel'a sa naučil od klasických majstrov, od impresionistov, realistov, a v jeho spôsobe videnia môžeme objavit' aj určité prvky surrealistického komponovania témy. Vo svojich prácach približuje novovytvorený svet tak, že tým zviditel'ňuje vlastný, osobitý spôsob výtvarného vyjadrovania. Na jeho obrazoch sa dobre znáša lyričnosť s abstrakciou, ale v každom prípade je tu cítit' jeho vlastný spôsob mal'ovania, ktorý dáva tušit' tvorivú náladu autora ako výsledok vnímania sveta. Od etapy pokusov po zrealizovaní syntézu sa dostal v praxi vtedy, ked sa naučil vyjadrit' podstatu. Poctivou prácou sa dostal k tým ciel'om, pomocou ktorých sa spod povrchu prírodných javov dostáva k osloveniu citovej sféry diváka.
Oproti starším obrazom sú terajšie pudovejšie, atraktívnejšie a po kvalitatívnej stránke znamenajú pozitívny zvrat. Svoj maliarsky svet, ktorého svieżost' čerpá z neustále sa ponúkajúcich javov, vytvára podl'a vlastných zákonov z odrazu vnímanej reality a pôsobenia škály živých farieb. Popri význame zážitku nemôže ostat' bez povšimnutia ani ten fakt, že Ernest Kocsis na tejto výstave nám približuje taký vibrujúci svet, ktorý si zaslúhuje osobitú pozornosť. Na jeho obrazoch sa prelínajú roviny a obliny a v priestore medzi nimi si môžeme všimnút' aj iné veci. Cit pre mieru medzi teplými a studenými farbami, decentné používajnie výrazových prostriedkov, množstvo farebných variácií, ako aj coraz sebaistejšia kompozícia obrazu a jeho kresebnosť naznačujú aj jeho l'udské postoje. To sa samozrejme odzrkadl'uje na procese tvorby a na evidentnejších úspechoch Ernesta Kocsisa.

Szuchy M. Emil

VÝZNAMNEJŠIE SAMOSTATNÉ VÝSTAVY
FONTOSABB ÖNÁLLÓ KIÁLLÍTÁSOK

1972– Komárno, Podunajské múzeum/Dunamenti múzeum
1975– Dunajská Streda Žitnoostrovské múzeum/ Csallóközi múzeum
1977– Berlin, Hans-Copi galeria
1982– Komárom, Galéria, Maďarsko/Magyarország
1983– Topol'čany/Tapolcsán, MsKs, Városi művelődési központ
1984– Nové Zámky/Érsekújvár, Csemadok
1985– Galanta, MsKS, Városi Művelődési Központ
1987– Nitra/Nyitra/Krajská galéria, Kerületi galéria
Nové Zámky, Galéria umenia/Képzőművészeti Galéria
Komárno/Komárom, Podunajské múzeum
1990– Bratislava, Galéria mesta Bratislavy/a Pozsonyi Városi galéria
1993– Dorog, Maďarsko, Magyaroroszág, Galéria
1994– Šahy/Ipolyság, Hontianska galéria/Honti galéria

• ERNEST KOCSIS • PASTELY • KOCSIS ERNŐ • PASZTELL KÉPEK •

Ha végigtekintünk Kocsis Ernő zsírkrétával készült pasztell képein első pillantásra szembe tűnik színeinek költőisége. A táj, a vidék, a környezet, az érzékelhető objektumok és alakzatok festőjük színes világáról vallanak, és igazolják, hogy a jelen eredményei a tegnap munkáin alapszanak.
Kocsis Ernő figyelemmel kíséri az élet és a természet változásait. Sokat tanult a klasszikus mesterektől, az impresszionista és a realista festőművészektől, sőt a szürrealista látásmód bizonyos elemeit is felfedezhetjük tematikus kompozícióiban. Festményein úgy teremti újra felkínált világát, hogy ezzel egyéni kifejezésmódját láthatóvá tegye. Képein jól megfér a líra és az absztrakció, de minden esetben a stílusba foglalható sajátos festésmódja is felfedezhető, amely a befogadó és az alkotó hangulatvilágának közös eredményét sejteti. A próbálkozások szakaszaiból akkor jutott el a megvalósítható szintézis gyakorlatához, amikor megtanulta már kifejezni a lényeget. Álhatatos munkával jutott el céljához, hogy a természeti jelenségek felszíne alól szemlélőinek érzésvilágához is szólhasson.
Régebben látott képeinél a mostaniak ösztönzőbbek, atraktívabbak lettek és kvalitásukban is előbbrevivő fordulatot jelentenek. A szemlélődés visszatükröződése és a színek elevenebb hatása saját öntörvénye szerint teremti újra festői világát, amelynek frisseségét mindig az elétárúló látványból meríti.
Az élmény fontossága mellett nem maradhat figyelmen kívül az a tény sem, hogy Kocsis Ernő ezen a kiállításán olyan vibráló világot tár elénk, amely megkülönböztetett figyelmet érdemel. Képein síkok és domborulatok metszik egymást és a közöttük elterülő térben sok másra is odafigyelhetünk. A hideg és a meleg színek rendbentartása, a festészet eszközeinek decens felhasználása, a színvariációk sokasága, valamint az egyre magabiztosabb képépítése és rajzossága, egyben emberi magatartását is jelenti. Ami természetesen visszahat az alkotóra, az alkotás folyamatára és Kocsis Ernő munkáinak érzékelhetőbb eredményességére.

Szuchy M. Emil

SPOLOČNÉ VÝSTAVY / CSOPORTOS KIÁLLÍTÁSOK:

– Trienále akvarelu - Lučenec/Akvarell trienálé, Losonc, 1986, 1989, 1995
– Országos pasztell bienálé, Esztergom, Medzinárodné bienále pastelu, 1993, 1995
– V. International Cairo bienale, Egypt/Nemzetközi Művészeti bienálé Egyiptom, 1994
– Výtvarný salón Bratislava/Képzőművészeti szalon, 1991, 1993
Od roku 1972 sa pravidelne zúčastňuje výstav z tvorby pedagógov a na členských výstavách bývalého ZSVU
1972-től rendszeresen részt vesz az alkotó pedagógusok tárlatain, és a volt Képzőművészeti szövetség kiállításain itthon és külföldön.

Svoje diela vystavoval m.i. /A műveit bemutatta többek közt:
– bývalý ZSSR- Tallin, Kyjev, Saratov, Izmail - volt Szovjetunió
– Nemecko/Németország - Berlin, Erfurt
– Mad'arsko/Magyarország - Budapest, Győr, Komárom, Esztergom, Tata, Dorog
– Bulharsko/Bulgária - Veliko Tarnovo
– Rakúsko/Ausztria - Viedeň/Bécs, Salzburg
– Holandsko/Hollandia - Rotterdam, Dordrecht
– Poľsko/Lengyelország - Krakow

Ethel Kostia

KOCSIS

– Născut 1948, Reghin.
– Studii: Institutul de Arte Plastice „Nicolae Grigorescu", 1973 – clasa prof. Boris Caragea.

Debutează:

– 1973: „Expoziţia Omagială 1848" – Sala Dalles Bucureşti.
– 1973: Bursă de creaţie U.A.P. „Fr. Storck".
– 1973: Tabăra de creaţie Măgura.
– 1974: Trienala de Artă Decorativă – Sala Dalles Bucureşti.
– 1974: Salonul de pictură şi sculptură al Municipiului Bucureşti – Sala Dalles.
– 1974: Expoziţie personală de sculptură şi desen – Studioul Muzeului Storck.

Aprecieiind înaltele calități ale talentatului și tânar sculptor E. Kocsis dovedite de câțiva ani în alte realizări artistice îi urez succesul pe care îl merita din plin

Boris Caragea

Kocsis Elöd este un sculptor, cu virtuozitate stăpîn pe mijloacele de expresie - relațiile între volume, calitatea variată a suprafeței, modul în care folosește materialul, conferă lucrărilor lui forță și dinamism.
El este un profesionist al sculpturii

Paul Tasilescu

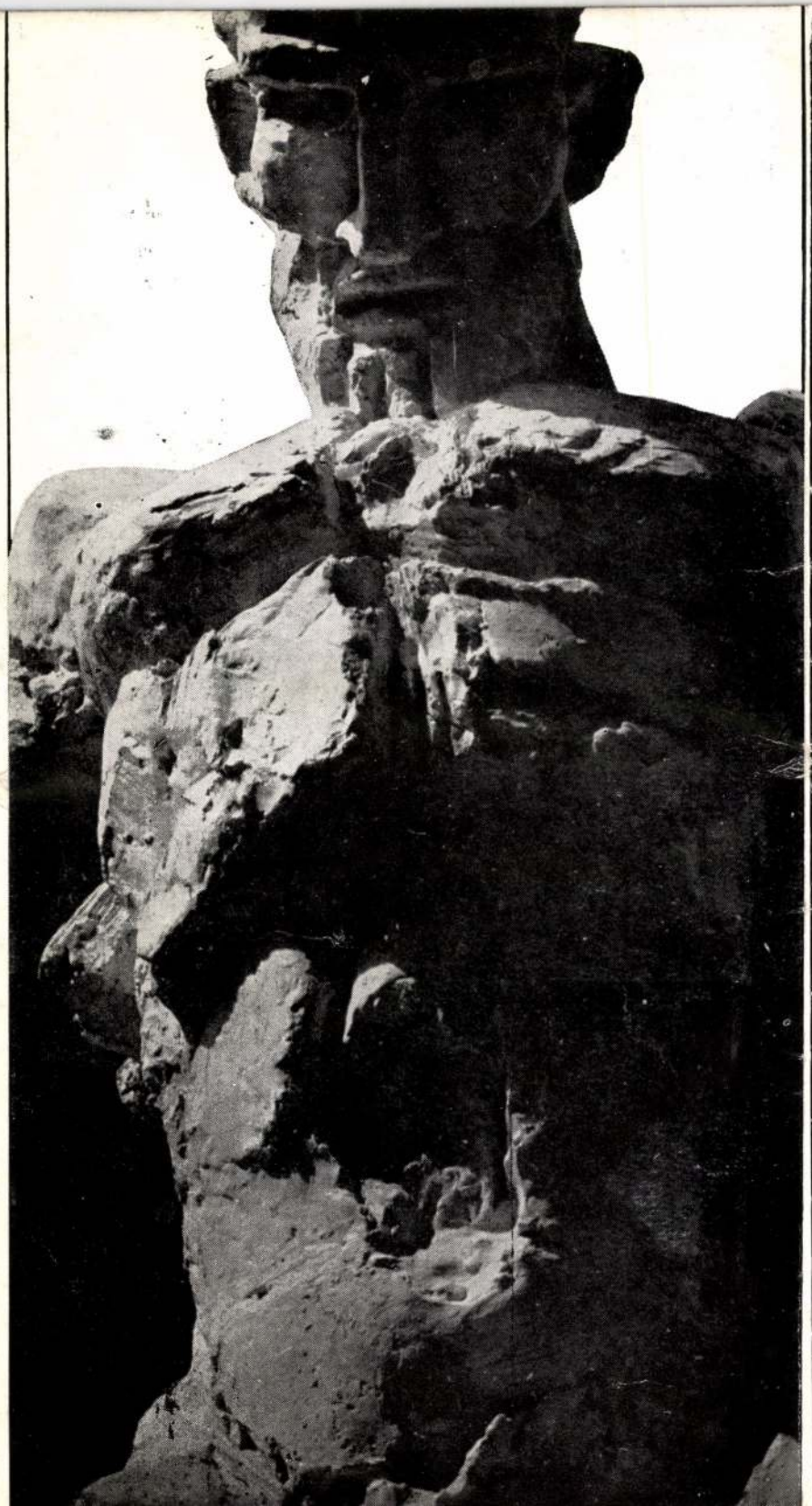

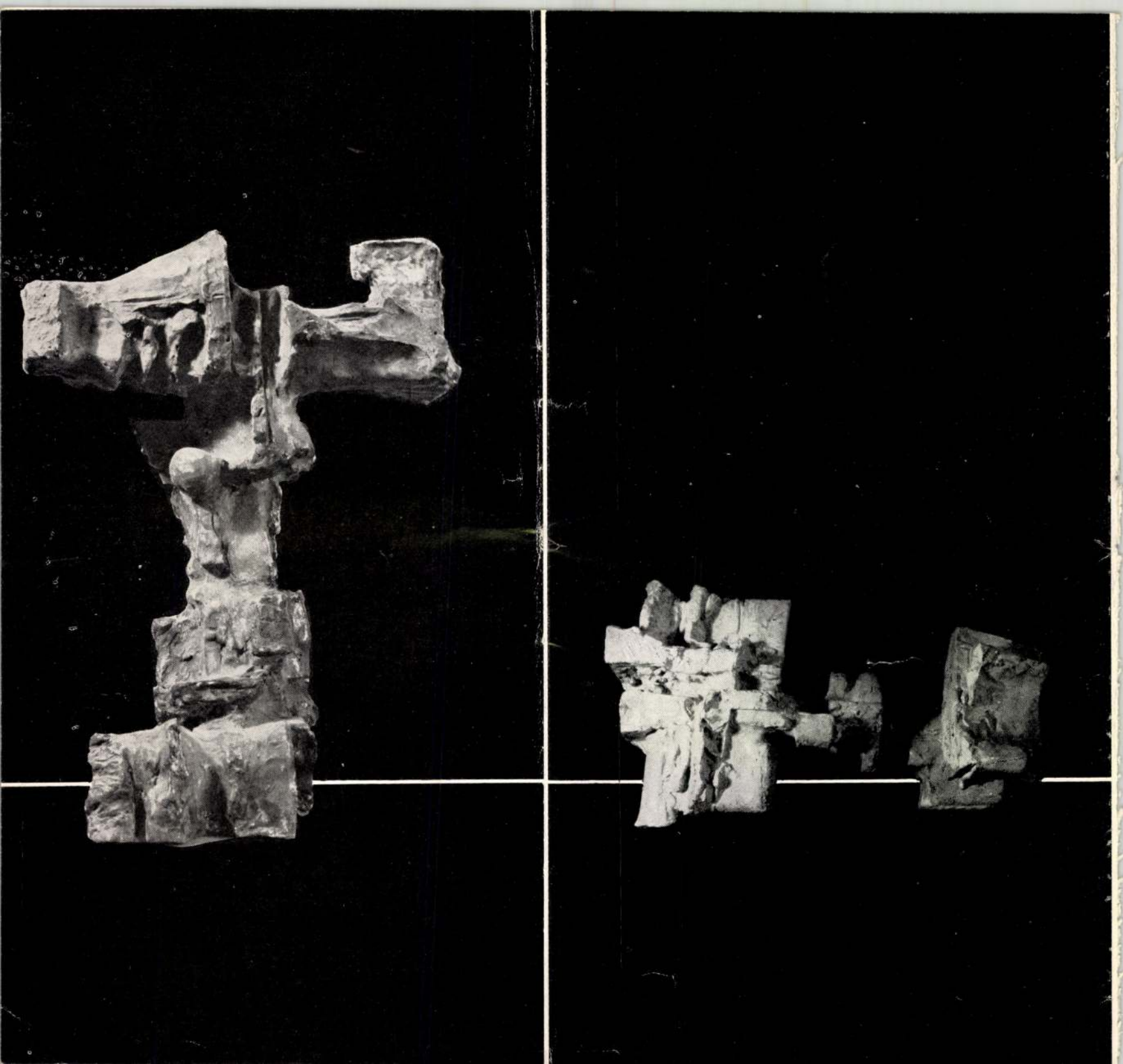

MUZEUL DE ARTĂ AL MUNICIPIULUI BUCUREŞTI „A. SIMU"

„STUDIOUL MUZEAL STORCK"

17 mai - 6 iunie 1974, Muzeul Storck, str. V. Alecsandri 16,—deschis zilnic orele 11 - 19. Luni închis

SZERBTEMPLOMBA

2660 Balassagyarmat, Szerb utca 5. Tel./fax: 35/300-622/

1999. június 4-től július 31-ig

Megnyitja: június 4-én, pénteken 17 órakor

Pénzes Géza festőművész

A balassagyarmati

Mikszáth Kálmán Művelődési Központ

m e g h í v j a

KOCSIS ERNŐ

FESTŐMŰVÉSZ

KIÁLLÍTÁSÁRA

a

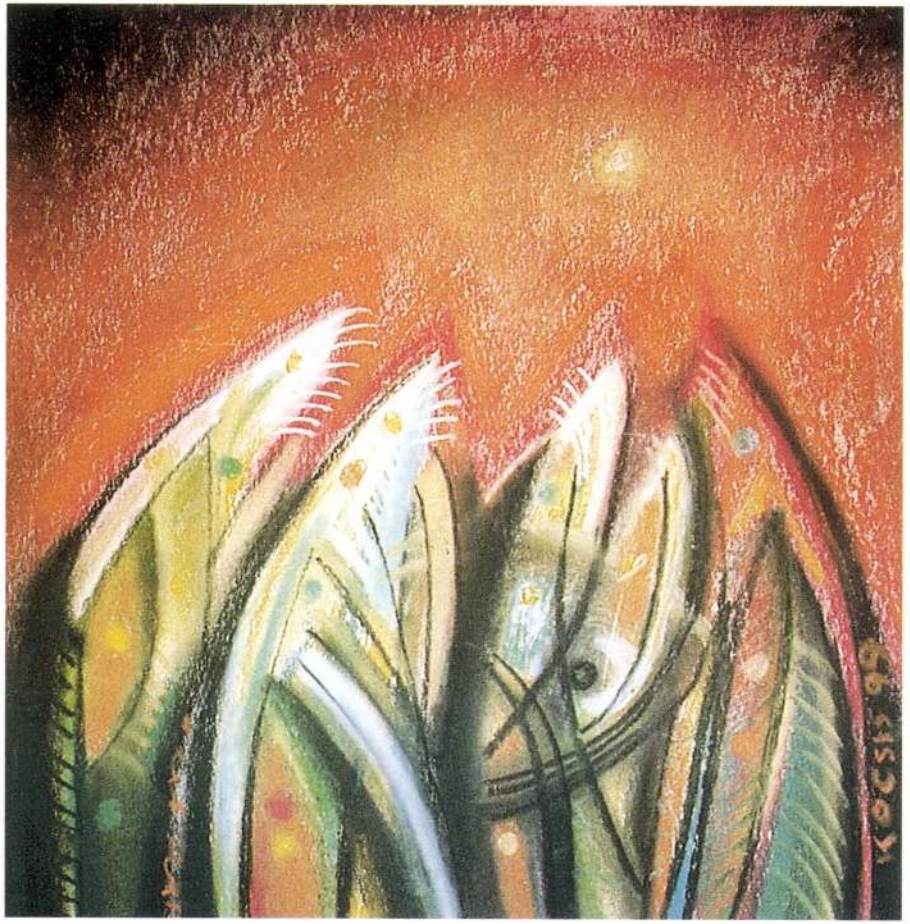

▲ Madarak álma, pasztell, 43 x 43 cm, 1999

Kék nokturno, pasztell, 43 x 43 cm, 1999 ▶

Cím (Adresse):
KOCSIS Ernő , Komenského 18/11, 945 01 KOMÁRNO, SLOVENSKO
tel: 00421 / 819 / 700 918

HORVÁTH ENDRE GALÉRIA

Balassagyarmat, Rákóczi u. 50.

1999. június 4. – július 31.

KOCSIS ERNŐ

PASZTELL

1937. október 22-én született Štúrovo – Párkányban. Főiskolai tanulmányait a Nyitrai és a Prágai Károly egyetemen végezte. A Szlovák Képzőművészeti Únió (1977), valamint a Szlovákiai Magyar Képzőművészek Társaságának alapító tagja. Több önálló hazai kiállítása: Bratislava, Nitra, Galanta, Topoľčany, Nové Zámky, Dunajská Streda, Štúrovo, Šahy, stb., külföldön: Bécs, Prága, Izmail, Berlin, stb. Számtalan csoportos kiállításon és képzőművészeti biennálén vett részt, pl. Nemzetközi Akvarell triennálé Losonc, Pasztell biennálé Esztergom, Art Bienale Kairo – Egyiptom, Budapest, Saratov, Tatabánya, Veliko Tarnovo, Izmail, Bécs, stb. Kocsis Ernő színes vallomásai azt a szépséget ábrázolják, amely a mi részünkre van itt körülöttünk. A színes tónusainak zenéjével nem akar világot hódítani, csak csendesen hatni az ember szivére, mint egy szép dallam, és így osztogatni örömet azoknak, akik képesek észerevenni. Ö őszintén osztogat.

Szuchy M. Emil

Kocsis Ernest wurde am 22. Oktober 1937 im Štúrovo – Párkány geboren. Die Hochschulstudien beendete er an der Nitraer und danach an der Prager Universität. Ab 1977 gehört er zu Mittgliedern der Slowakischen Union der Bildenden Künstler, ebenso zu ersten Mittgliedern der Gemeinschaft von Slowakischen Künstlern Ungarischer Nationalität in der Slowakei. Er hatte mehrere selbstständige Ausstellungen in der Slowakei, z.B.: Bratislava, Nitra, Galanta, Topoľčany, Nové Zámky, Dunajská Streda, Štúrovo, Šahy, u.s.w., und in der Ausland: Wien, Prag, Izmail, Berlin, u.s.w.. Er nahm an zahlreichen Gruppenausstellungen und an Kunstbienales teil, z.B.: Internationales Akvarelltriennale im Lučenec, Pastellbienale im Esztergom, Art Bienale Kairo – Egypt, Budapest, Saratov, Tatabánya, Veliko Tarnovo, Izmail, Wien, usw.
Farbige Geständnisse von Ernest Kocsis zeigen uns die Schönheit, die auch für uns da ist. Die Musik seiner farbigen Tőne will nicht ein Loch in die Welt graben, nur still auf den Menschen wirken - wie eine schöne Melodie, und damit Frede dessen schenken, die sie annehmen können. Und er schenkt sie wirklich aufrichtig.

Szuchy M. Emil

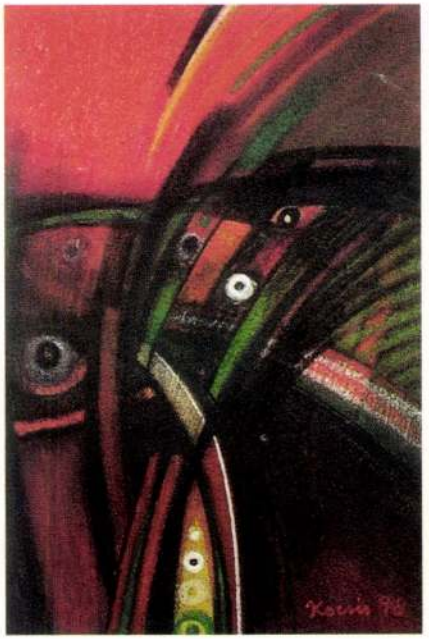

Forró est, pasztell, 43 x 43 cm, 1999

Egyiptomi éjszaka, pasztell, 43 x 43 cm, 1999

Útkereszteződés, pasztell, 43 x 43 cm, 1999

Szörnyeteg, pasztell, 43 x 43 cm, 1999

